7-407

32.
BIBLIOTECA NAZIONALE V. EMANUEL ROMA
1
22 -C
19

LVCII IOANNIS SCOPPAE PARTHENOPAEI GRAMMATICI CELEBERRIMI SPICILEGIVM,

IN DVAS PARTES DISTINCTVM.

NVNC RECENS MVLTIS LOCVPLETATVM
VOCABVLIS, MANV EIVSDEM AVTHORIS
adſcriptis, & ſeriatim redactis.

OMNIBVS EXACTISSIME RECOGNITIS,
MAIORIQVE CVRA QVAM
vnquam aliàs excuſsis.

CVMQVE INDICIBVS COPIOSISSIMIS.

Cum priuilegijs Illuſtr. ac Excellentiſs. Proregis Parthenopæi Regni.

VENETIIS, Apud Ioannem Variſcum,
& Socios. *M D L X I.*

LV. IOAN. SCOP

DON PIETRO A TOLEDO
CLARISS. HISPANIARVM ALVMNO.

Parthenopęi Regni Proregi Iuſtiſsimo, Cæſaris Generali Vicario. Ac Villæ Franchæ Marchioni Longam Felicemq; vitam.

QVONIAM (Excellentiſsime omnium, quos Cæſar habet Vicarie, Prorexq; Iuſtiſsime) his olim titulis ornatus es, atq; in poſterum te altioribus Cæſar & Deus decorabunt, ille ob ſeruatum ſibi Regnum, hic ob adminiſtratam Iuſtitiam, vetus & antiqua ſcriptorum omnium conſuetudo fuit, vt ſiquid noui in lucem edituri ſint id abſq; numine facere non audeant. Sic enim ſuos libros ab inuidorum morſibus tutiores fore arbitrantur. Hunc igitur morem ſeruans Tyberius Scoppa: Cum Spicilegium, quod impenſè auctum ipſius frater felicis memoriæ Ioannes Scoppa, Imprimendum reliquerat, Nunc demum auidis literatoribus edere uellet: Diu meditatus eſt ſub cuius tutela tanquam ſub Palladis clipeo liber hic in hominum manus ueniret. Et tandem tu ſolus Iuſtisſime Princeps occurrebas, cuius fauore opus hoc maleuolorum latratus aſpernaretur. Nec propterea tuam dedecet Excellentiam, quòd altioribus & ſtudiis & negociis uaces, quinimò ſatis conuenire uidebitur ſi & autoris voluntas & tua perpendatur. Tua enim ſemper laudanda opinio non modo Cæſari, tantum Regnum incolume ſeruandi fuit, quod te ſommopere amaſſe Cæſarem maximum extat argumentum. Verumetiam ſeruandi iuſtitiam æquitati coniunctam, ac iſtam urbem te gubernante felicem. In pace reddere pulchram vt uerè illud de te dici poſſit quod Auguſtus ROME (Suetonio teſte) ſe feciſſe gloria-

batur. Cuius rei nō pauca extant monumenta. namq; te Prorege tam decora viarum ſtrata lateribus, uiuoq; ſaxo compacta uidemus, vt vrbs quæ olim rudis cliuoſaq;, porticibus obſcura, flexibus ſinuata fuerit nunc polita, plana, clara, rectaq; luceat atq; ſplendeat. Omitto templa, quorum religio perpetuò tibi cordi fuit. Extat tutiſſima collis ſancti Eraſmi arx, quæ vrbi imminet: quod opus quàm neceſſarium regni cuſtodiæ fuerit, quantoq; artificio fabricatum, nemo ex hac vrbe ignorat. Sed illud hercle te magno Alexandro, magnoq; Conſtantino adæquat, quod Parthenopen magnā quidem multo maiorem feceris, nouiſq; cinxeris muris: qui hoſtium tormenta non timeant. Si ergo digno te nomine nuncupari decet, noſtræ patriæ patrē merito exclamabimus. Atqui author noſter quum boni ciuis munere fungi uellet, conatus & ipſe eſt patriā pro uirili iuuare, imitans, credo, te bonorum omnium ducem. & moriens non modo annuos cenſus pro ſacerdotibus ſuſtinendis legauit, ſed etiam ludi magiſtris, qui pauperes benignè ſuſciperent, & accuratè docerent: quorum ingenia ob ægeſtatem torpeſcebant. Compoſuitque non nulla Grāmatices opera ſtudentibus peropportuna. precipuèq; opus hoc quod tuæ nunc Excellentiæ ſacrat Tyberius Scoppa illius frater & hæres. Accipe igitur magnanime Princeps opus hoc ſerena fronte, faueq; huius uiri cœptis, vt qui ſemper bonorum operū dux & author extitiſti, huius etiam incepti negocii ſuffragator exiſtas: & pauperes tuo beneficio adiuti unà cum totius regni colonis longam fœlicemq; tibi precentur vitā: vt hæc vrbs, quæ per te rebus in ceteris ſplendet, grāmaticis etiam ſtudiis tua ope in futurum luceat

Vale.

2

TAVOLA DI TVTTI I VOCABOLI VOLGARI, CONTENVTI IN *queſta prima parte di Spicilegio, ridotta per ordine di alfabeto a maggior'utilità de gli ſtudioſi.*

A

ABaco 1. a
Abatere 69. d
abattute 69. d
abattitore 69d
abate 53.c
abateſſa 1 b
abaiare 122.a
abādonare 68.f.70.e.f
abandonatore 70.f
abandonare in tutto 207.c
abandonato 68.c.70.f
abandonato in tutto 207.c
abiſſo de acqua 2. f
abbottinare 68. f
abbracciare 56. c
abraciatore 28. f
abraciamento 56. c
abreuiatione 80.f
abruſciare 7.d 58.e 62 e 68. c
abruſciarſi 6. e
abruſciatore 267. c
abruſciamento 7. d. 68 c
abruſciato 7.d. 62. e. 17.c
abruſato 15.c
abruſamēto 15.c.62 e
abruzo 171.a
abruzeſe 171.a
abſtinentia del cibo 112.e
abſtinentia 59.c
abſentia 2.a
abondante di ſelue 183.a
abondante di rami 177. f
abuttinare 187 f
abondātia 90.d. 105.f. 116. a. 130. b. 151. e. 123 d
abondante 10 b.23.b. 60.a 64.f.67. b. 77.f. 90.d 99.e 105.f
abōdante de fiori 90.a
abōdāte de fiumi 90 b
abondante de fronde 93 a
abondante de frutti 93.a
abondante de frumento 93 c
abondante de zolle 97.f
abondante de herbe 100.f
abondare 116.a
abondantiſſimo 120.a
abondante de lame 129.f
abōdāte de loto 130.a
abondante de capelli veneri 143.f
abondante de nieui 144.d
abondante de ſalenitro 146.f
abondante de nube 147. f
abondante de oglio 149. f
abondante de armento 158.b
abondante de ſcaglie 193.f
abondante de poma 167.c
abondante de procella 172.f
abondante de gelata 173.f
abōdante de figli 91.c
abondante de poluere 175.a
abondante de vadi 205.d
abondante de diſcordia 74.c
abondante de creta 62.c
abondante de cenere 49 f
abōdāte de pietra 39 c
abondante de cantoni 17.b
abondante de peſce 165.a
abondāte de acini 4.d
abōdante de rugia 9 c
abondato 6 a 50.c
abondante de tenerume 43 d
abondante de arena 24 d
abondantia de parlare 86. c
abondantia de dinari 147.a
abondantia de pecore 158.b
abuſcatore 9.b
accataſtare 4.c
accataſtato 11.d.58 c. 59.d
accattato 170 a
accatare 79.c
accatatore continuo 79.c
accapezare 94 d
accaponato 83.f
accarezamento 123.f
accaſcare 87.c
accarezzeuole 108.c
accepto 99.c
acceſo 40.f
acero 4.b
aceto ſquillitico 186.a
accia, che ſi fila 160.c
appio 20 b
acciaio 4.b.48.c
acinoſo 4 e
acino 4 d 31.e. 49.b. 91.c.98 f
acconcio 3.b.21.f. 55.d
acconciato 85.c.
acconciamento 3.b. 57 b
accoadunare de oliue 149 f
acconciatetto 57.b
accouato 1.f
accommodato 3.b.2 d
accompagnatore della ſpoſa a caſa del marito 157.b
accorto 3.c.45.d
accoſtamento 6.e
acchineia 202.a
accoppiato 56.b
acchoro 84 f
accreſcere 3.c
accreſcimento 3.b.62. f 111 e
accumulato 59.c
accuncto 7.d
accuſato 23 f
accuſatore 17 .a
accuſatrice 3.c
accuſatione 62.e
accuſatione occulta 68. f
accuſatore occulto 68 f
accuſato falſamente 114.d
accuſatiōe falſa 114.d
acuto 5.b. 17.b
acumeri 23.d
acqua 122.e
acquaio 22.e
acquarolo 22.e
acqua che non corre 194.a
acqua delli piedi 160.a
acqua dolce da beuere 4 e
acqua de grano 62.f
aqua melata 105.d
acqua con uēto 146. c
acqua ſalimaſtra 143 a
acquato 71.d
acquiſtato 173.e
acquiſtare 6.c

Adultera 159.d
acquiſtato 57.f
acquiſtamento 6 c
acquiſtato con fatica 157.f
attauolare 149 a
attauolatore 149 a
attaccaglia de barretta 15.e
attamborrato 75.a
attenuato 10.f
atterrato 68.d
atterator de morti 70.c
attillato 78.f
attonito 29.a.77.b
attroppicamento 39.a
attribuito 110.d
adacquare 116. f
adacquato 73. d. 116.f
adattatetto 6.f
abbiuerato 169.f
abbonazato 139.d
abbreuiatura 56.f
abbreuiatione 59.e
accatarrato 99.d
accataſtato 10.f
accappellato 139.e
acchiomettato 139 e
accrumulato 11.a
addebelito 68 a.115 d
addebelire 136.e
addinarato 91.d
addutto 172.d
aſſatocchiaro 132.e
affitatore 160 e
aggionto 6 f
aggiongere 6 a
adice 28.f
adigare 8 f
adigamento 8.f
agiunto 7.b
agiuntione 6.a
aiuto 6.d.31.b
aiutatore 6.a
aiutatrice 6 c
adiſpetto 116.a
adolare 53.a
adolatore 53 a
adomandatore de cõſiglio 59.e
adomandato con conſiglio 77.c
adomandatore de heredità. 100 b
adomanda del prezo 126.d
adomandatore de guadagno 129.c
adomandare 161.b
adomanda piccola 176.c
adonato 53.e
adonatore 123.a
adormentato 192.b
amazato 57.e
amaſcarato 122 b
amanicato 134 a
amattonato 68.f
amantellato 154.b
amelato 137.e
a mezo dì 161.c
adminiſtratione 104.f
admirante 65.a
admirando 105.f
admiratore 6.c
admiratione 6.c
adminaccieuole 185.d
amontonato 6.d.10.f 38.e
admoncellato 6.d
amollito 82.d
apogiare 6 e
apogiato 5.a
auentoriere 99.f
auenturato 88.b 92.d
auerſaria 7.e
auerſità 7 f
auerſario 7 f
auicinare 6.f
auicinato 6 e
auederſi intorno 59.b
auocare 7.d
auocato 5.f.45.c 68 a
auocatione 158.c
auocato fiſcale 122.c
aduolpinato 36 a
adultero 7.a 61.b. 110 e
adulterio 7.a 94 a
adulterio che ſe commette con parenti 110 e
afa del caldo 45.a
affannoſo 9.b
affaticato 68.f
affectato 127.f
affictare 127 f
afferrare 56.f
affictare 53.a
affictato 57.c
affictatore 57.c.105.d
affitto 162.f
affitto picciolo 160.f
affirmare 28.d
affirmato 27.d
affirmatione 27.d
affocato 178.d
affocatione del caldo 45 a
affollato 58.e
affrontare 58.e
affronto 58.e
agata 4.d
aggratiato 67.c.112.d
agareni 104.e
aggratiatetto 124.b. 206.e
aggratiatiſſimo 88.d
agreſta 150.e
agreſta col mele 150 e
agreſta de uua ſyluatica 149.e
aggionto 6.a
aggiongere 3 c
agozino 20 a
agliata 110.e
aglio 110.e
agnello 15.a.81 d.34 f
agno 11.d
agno piccolo 11.d
agnone 11.e.17.f.22.a
aguglia 4.b
aguglia da coſire 5.b
aguzo 5.d
aguzino 112 d.149 c
aia 24.a
aia piccola 24.a
airo 10.b.38.d
airone 24 a 82.d
aiuto 32.b
alabardiero 194 d
all'ettamento 159.e
alto 128 b
alzato 128 b
Ala 11.d
alare 152.b
alari 11.e
ala impreſſa 18.c
alto 9.e
alabardero 76.c
alabaſtro 11.d
alagno 53 b.115.c
ala non penſata 109 a
ala ſprouiſta 109.a
alauda 4 d
albaneſe 48.e.80 d
albania 48.e.80 d
albarello 16.e
albaſſo 110.f
albergatrice 105.b
albo 62.b
albura 62.b
aledia 110.d
alfero 133.a
algeri 183.f
alicorno 140.d
alica del mare 12 c
alice 110.e
alicetta 110 e
alieno 12.f
alienare 1.d
alienato 1.c
alienato de mẽte 69.d
alieno dalla humanità 113.f
alier 78 e
alimento 12.d
alimento de uno anno 18 c
aleſſo 30.d
alemania 96 f
almeria 1.f
alno 13.a
aloſa 201.f
alpe de Fiorenza 13.b
al propoſito 21.f
altaro 13.d
altea 73.a
altezza 24.b
altezza in ſu 3.c
alterato 109.e
altiſſimo 77.c
alto in ſu 195.f
alto 9.e 24.b 38.e
altreſi 121.c
alume 14 a
alzare 80.f

alzato 87.b
alzato vn poco 195.f
alzato in aero 195.f
allancato 17.d
allecamento 108 a
allentato 123.a
allentare 124.a
allentamento 124.a
allegerito 124.b
allegerire 13.e.78.c
allegro 124 a
allegrare 99 c
allegrarſe 95.c
allegrato 95.d.106.d
allegrezza 85.c.105.d
alleuato 14.a.78.e
alleuatore 77 e
alleuare 77.e
alleſſo 116.c
alloctatore 23.b
allumato 40.f
allordare 113.f.90.e 59.a
allordato 109.c.110.e 113.f
allordamento 113.f 90.e.59.a
alloſengare 34.b.7.c
alloſengatrice 7.c
alloſengatore 154.a
allogare 129.a
allogato 129.a
allogiamento 105 b
allogiatrice 78.a
allogiatore 75.d
allogiamento con dinari 75.d
allottatore 154.c
amabile 14.d
amaccatura 196.f
ambro 196.a
amare 8 f
amaro 201.a
amarore 14.a
amarice 81.d
amato 64 f
amatore 8.f
amatore grande 8.f
amatore di femine 75 f
amatore devino 149.a
amatore de cocoza 63.f
amator di carne 163.e
amatore de verità 163.e
amatore de natiche 163.e
amator de piatti 204.b
ambiens 28.e
ambro 78.f.98.a
amelphe 136.e
amendola 13.a 16.b
amenita 16.a
amicare 69.f
amica 196.a
amichetto 15.c
amichetta 15.c
amiciſſimo 87.b
amicitia 87.b.116.f
amico 15.c.87.b
amico che riceue 105.a
amico piccolo 25.c
amore 10.f.14.a.99 a
amore religioſo 48.f
ampolla 175.c
amplo 122.c
ampolle 175.c
ampollette delle hore 52.c
ampolloſo 175.c
ammaccato 149.b
ammaccatello 149.b
ammanigliato de maniglie 25.e
Ammattonato 191 a
ammazzare 146.a
ammazzamẽto 157.d 161.c
ammazzato 149 b.94 c.115.b.145.d.161.c
ammazzatore de patre, o matre 156.f
ammazzatore 115.c 161.c
ammazzatore de ſorici 143.c
ammazzatore de moſche 143 d
ammazzatore de tiranno 153.f
ammollato 123.a
ammollamento che ſe pone alla poſtema 132 a
ammolli 32.f
ammolato 83.f.155.f
ammontonato 58.d
Anima vſcita dal corpo 133.d
aniſo 17.f
anatrella 16.f
ancharella 205.c.d
anchona 17.c
anchora 17.b
andare 3.d 6.a 55 b
andare a legna 126.f
andare a ſaccomanno 153.d
andare auante 173.a
andare p herbe 153.d
andare poco 15.c
andare a ſollazzo 15.c
andare uno pochetto 15.c
andare a piacere, 15.c
andare ad acqua 22.f
andare a baſſo 69.d
andare ſu & giu 75.c
andare qua & la 75 c
andare diſperſo 84.b
andare impreſcia 88.c
andare alla caſa 75.e
andare a frumento 93.e
andalucia 205.a
andante auante 171.e
andata 113.d.172.e
andato trauerſo 144 e
andito de fabricare 25.a
anello 3.a.19.c
anello rotto 44.b
anello ſenza pietra 44 c
anellato 19.c
anelletto da legare 18 e
anima 17 e
animale 17 f
animare 6.f.105.a 110.d
animella 17.e
animo 17.e.114.f
animoſo 87.d.17.f 60 f
animatore 105.a
animato 113.e
animali che hanno ogna ſolida 192 f
angleſe 36.a
angleria 103.a
anglia 36 a
angioia 17.d
angioino 17.d
angione 17.f
angoſcia 17.c
angoſcioſo 17.c
angoſcia 127 c
angrinopoli 17.d
anguilla 168.c
anguillara 25.f.120.b 205.a
angûſtie 9.b
angonia 63.d
anteceſſori 158.a
antepoſto 18.e
antimulo 3.f
antiquo 13.f
anxietà 19.d
anxio 19.d
annaſcoſto 57.b
annetta denti 69.f
annettare de condutti 53.c
annettatura de grano quãdo ſe cerne 20.c
annitrire 103.d
annitrire del cauallo 62.e
annullato 83.a
annumerato 27.b
apa 20.a
apa piccola 20.a
aparo 20.a
aparuolo 20.a
aperto 5.f.20.d.74.e
apertura 103.b
aperto 178.a
aptura del ſigillo 235.f
aprire 20.b
aphrica 135.b
aphricano 167.b
apice 20.b
apollo 21.a.66.b
ato 4.d.10.f.21.e.59 f 68.e

atto

atto a predicare 57.d
atto a portare 206.e
atto a ornare 57.b
atto ad andare 99.a
atto a piantare 166.a
apparato 140.c
appaitato 1.f
appartamento de le ſe mine, 100 b
apparentia 86.f
apparenza 89 f
apparecchiato 14. f 51.e.114.c
apparecchiatore 60 d
apparecchio 21.a 114.c
appasſionato 8.f
appellare 21.b
appetito ſfrenato 180.a
appiccato 197.c
appeſo 21 b
appetito 21.c
appogiato 6.e
appogiamento 6 e
appontito 5.c. 37.f
appontito 65.a
appoſtare 114 d
appoſtatore 196.a
appoſtamenti 114.d
appoſtomare 197.e
appoſta 47.b
appreſſo a l'ultimo 160 b
apprezare 116.d
apprezato 116.e
apprezo 46.e.84.e
apprezo de robba 46.e
approximare 6.e
approximato 6.e
arabi 106.f
arabia 144.d
arabico 144.d
araldo 37 f
arangio 132.e
archipendolo 161. e
aragno piccolo 22.f
arare 22.f
arare poco 22 f
arato 64.d
aratore 22.f
aratro de arare 22.f
arbaxo 183.b
arboro del fico 88.f
arbor de pruno 194 a
arboro de abeta 93.b
arbore 23.b
arbuſto 23 c
arcaro 23 f
arcero 25.f.103.e
arcemeſa 15.a
arcipelago 8.e
arcipreti 173.d
archibuſcio 202.b
archiere 25.f
archimiſto 48.b
arco de lamia 3 a
arco de fabrica 23 f
arco da tirare 23.f
arco piccolo 23.e
arcouolta 41.f
arcotrauo 54.f.80.f
arco uoltato de fabrica 91.c
arco celeſte 116 e
arde 45.e
ardere 7.d
arderſe 6.e
ardente 40 f
ardore 89.f
ardore de polmone 161.e
arenoſo 24 d
arienzo 24.a
arillo de uua 4.d
argata 80 b 96.f
argata da tirare 203.a
argano 80.b 96.f
argentiero 24 d
argentino 54.e
argento affinato 24.f
argento cinnerazo 24. f
argento uiuo 106.b
argento 24.f
arli 23.e
armario 23.e.25.f.80.a
armario de ricchezze 95.f
armato tutto 44.f
armato de rame 9.c
armigero 23 e
armigera 23.e
armignae 26.f
armoniaco 16.b
arneſato 149 c
arpa 184.a
arpagone 101.b
arpagullo 106.b
arſo 10.b.7.d.62.e
arſo intorno 15.e
archiuo de libri 23.e
artholaie 80.b
arte de lottare 28.f
arte de ſcolpire 16 f
arte de deſignatore 23.d
arte de ſonare flauti 49 b
arte del murare 24.b
arte de fare ſtatue 194.c
arte del teſſitore 200.c
arte de intexere arbori 203.a
arte de uendere il neceſſario in lo eſequio 126 d
artemone 26 b
artefice 68 d
arteficioſo 26.d
arteria 26.e
artetica 26.c
artificio 150.f
artigiano 150.e
artigiani de ornamenti da donne 147 a
aruaro de li ape 20 b
arucula 82 f
aruſpicina 85.a
arrancare 82.f
arracamato 166.b
arrabiato 176.a
arraucare 178.c
arraucato 178.d
arrenderſe 62.d
arrepezzato 77.f
arrichito 128.c
arrificato 62 e
arriuato in terra 21.d
arrobbatore della republica 70.b
arrobatore 170.e
arrobato per furto 94. f
arrobo de animali 2
arronchiare 59.
afrontamento 58.
arrogante 114
arrogantia 114.
arruginato 9.c
arroſtito 27.a
arroſtire 27.a
arroſto 27.a
aſcendente 151.
aſſalto delli ſcrimitori 161.e
aſſaſſino 178.b
aſpiezza 183.f
aſtuto 183 a
aſcendente 205.f
aſcia 27.b.75.c
aſciolto 79.f
aſcha de lignami 27 f
aſcoltatore degliomari 5.d
aſino 27.c
aſinaro 14 c.27 c.10.d
aſino ſyluatico 150.f
aſperità 30.e
aſperoſa goleo 34.a
aſpero 141.a
aſpettare 84.f
aſpetto 111.f
aſpido ſordo 27.f
aſpretto 76.f
aſprezza 4.b.30 d.76.f
aſprezze 14.a
aſpro 5.d.27.b.28.f. 76.f.77.f
aſtraco 59.e
aſtraco della caſa 158.f
aſtraco de canna 41.b
aſtraco fatto de regiole 26 d
aſtraco muſiato 26.d
aſtraco muſiato ben ſcopato 83 a
aſtreito 58.e
aſtrolabio 98.e
aſtrologia 27.f
aſtuto 45.f.41.e.24.f
aſtune 28.b
aſula 3.f
aſulano 34

aſſalto 11 a 58 c. 116.a
aſſaltatore 115 e
aſſaltare 115.e
aſſaltato 11.a
aſſaggiato 110 b
aſſaggiare 100 a
aſſaſſino 196.a
aſſaſſinare 122.b
aſſaſſinamento 122.b
aſſecurato 58 a
aſſecuratore 170 d
aſſecutore 56.b
aſſentatore 27.c
aſſeſſore 27.d
aſſiduo 92.b
aſſimigliare 53.d
aſſimigliato 53.d
aſſiſa 27.e
aſſediare 148 d
aſſediatore 48.c
aſſediato 148.c
aſſediamento 148.c
aſſignare 203.a
aſſo 41 c
aſſo un punto del dado 41.c
aſſogna 2.a
athenese 5 e
attripice 28 e
aua 30 a
auantare 154 g
auantatore 107.b
auante di 18.d
auanzare 84.a
auanzatura 16 d
auari 42 b
auaro 29.a
auaritia 29 a
aucelliera 30.a 48 d
aucellare 29 f
aucellaro 29 b 30.a
audace 57.f
auditore de lo eſſercito 116 e
auditore de forza 5.c
auditore della prouincia 116 c
auditore 29 e
auditorio 29 a
audire 29.a
audientia 29 a
auerſa 28.d
auerſano 28.d
auellana 29.b
auella 2.a
auricula 16.f
auiſamento 57.d
auolto 77.d

B

BAbuluxa 52.c
bacello 56.f
bacile doue ſe leuano le mani 185.f
bacchana 41.e
bacchetta 37.f
bacchetta del gladiatore 181.f
baccho 31 f.32.e. 36.a 82.f 107.d
baccho inuentore del uino 125.c
baccho dio del vino 130.f
badaglio 152 b
badagliare 152.b
ballare 129.c
bacchetta reale, & augurale 127 d
bacile da lauarſi i piedi 160.a
baretta 164 b
baſtonata 165.c
bagnato di rugiada 181.f
ballare 183.b
banco da ſedere 196.b
banco doue ſi riſcuote la gabella 199 f
ballo 204 a
baſſa 155.c
baſſo 155.c
bagattino 26.e
bagaſcia 137.c
bagio 4 b
bagnare 131.e
bagnazo 31.e
bagnato 59.c.90.b. 106 b
bagnacaual 201.b
bagno 31.e
bagno piccolo 31.e
bagno piccolo 31 f
bagno publico 31 e
bagnuolo 31 f
baia 4.b
baiare del cane 124.a
baiana 206.a
baie 10.e
bayeu 33.f
baio 31.f.54.d
baiona 41 a
baicos 33 b
balena 31.d.47.f
baleſtra forte 44 f
baleſtriero a cauallo 101.e
baleſtriero 32.a
balſamo 32 a
balla 164.f
ballare 129 f
ballatore 183.f
ballo dedicato a baccho 201.a
ballo 49 b
ballottola 94.f
bambace 98.e
bambacigno 90.b
banchale 30 c
banchero 24.f
bãchero piccolo 147.c
bancheroſto 147 c
banchetto 55 a
banchiero 41.e 55.b
bãco del banchero 24.f
bancho che cape sei huomini 103 d
banda 45 c
bandiera 191.a
bandera reale 120 a
bandire 169 f.173.a
banditore 8b.36.e 65.e
bandizare 169.f.175.a
bando 169 f
baptizato 130.f
baptizatore 130.f
barattaria 12.a
barattera 12.b
barba 27.a.31.a
barbacane 19 b
barbaglia 31.e
barbaianne 36.e
barba de carne 137.d
barbato 207.b
barba de capra 193.a
barbaria 147 a.201 c 21.f
barbecini 166 c
barbatoſſo 8 b
barbarezo 117 d
barbano 138 b
barbero 202.c
barbeta 202.c
barbuto 32 f
barca dela guardia 44 f
barcha de uno legno 123 b
barchaiolo 168 f
barcha 66.a
barchetta 66.a.80 e
barchettela 66 a
barda 52.f
bardato 52.f
bardaro 52.f
barretta piccola 164.e
barcello de ſalſume 151 c
barrile 38.a.151.c
barrigello 185.b
barrile de fichi ſecchi 151.c
baſare 105.e
baſſo 35.f.48.d 106.c
baſſezza 106.c
baſilea 128.d
baſilico 153.c
basleduc 6 c
baſo 22.d
baſtardolo 7.e
baſtardo 147.a
baſtiggio 31.b.97.c
baſteri 51.f
baſti 51.f
baſtione 11.a
baſtonatore per merce 90 a
baſtonata 207.b
baſtonate 90.a
baſtone 31.a
baſtoncello 31.a
baſtonetto 31 a
baſtone paſtorale 12.d
baſtone piccolo 31.a
baſtonata 94 c
baſtonato 135.a
battagliare 58 e
battagliare delle naue 104.f

104 f
battere 108.f
battere de oro 35.d
battere de argento 35.d
battere della mano & del petto 116.a
battetore con ſcorriato 90.b
battelo 60.c
battetore ſu la incunia 161.f
battetore con corregia 128 f
battetore de moneta 140.b.147.b
battuto 10.b.39.a.107.f 161.f
battuto con vulpino 36.a
battuto da ſcorriato 165.f
bauera 32.f
beato 33.b.88.a
beatetto 33.b
beauuois 23.f
beccaria 121.f
becca cruda 23.c
becce 20.f
becchi 20.f
becco 104.c
becco piccolo 104.c
beffeggiare 70.f.109.a 116.f
beffeggiamento 107.a
beffeggiato 70.f.109.a 116.f
beffeggiatore 70.c.109.a.116.f
begerra de milana 136.b
beluno 206.b
bellezza 193.b
beſtiame 158.c
bello da vedere 161.f
bertagna 173 e
belletto 206.e.91.c
bellezza 167.f.73 a.91.f
bello 30.a.23.d.39.d 59.b.67.b.90.d.78.a 104.f.11.d
bellotto 31 f
bello grado 11 a
bello de fiori 90 a
bello parlatore 112.b
ben cernito 111.d
benefico 33.a
beneficentia 33.a
beneuolentia 98.f
ben diſpoſto 10.f
ben ſtegato 6 d
ben fatto 98.f
benigno 55.c
benignità 55.c
beniuolo 33.a
ben tagliato 70.a
ben tinto 54.c
belinghra 128.a
bernia 95.c
bertula 133.d
berrina 207.a
berrinella 207.a
berrinoſo 207.a
beſtia 23.f
beſtiale 32 b.34.c.36.d 87.c.110.b.114 d
beſtialetto 34.d
beſtialità 87.e.114.c
beſtiame 158.d
beſtione 145.b
betente 157.e
betonica 47.e
beuere 166.d.169.f. 196.a.192.b
beuere 101.b
beuitore 22.d.33.d
beuraidi dauſtun 33.c
biancheggiatore del muro 58.f.12.a
bianchegiante 12 a
bianchetto 12.a.47.d
bianchezza 12.a
biancho 12.a.41.b.65.e 104.b.120.e
biancho dell'occhio 12.c
biancheggiatore 63.a
biãcheggiatura del muro 134.e
biancho magnare 124 c
biaſtemare 71.a. 74.f
biaſtemato 71.c
biaſtemabile 71.a
beuere inſieme 56.b
beuitore 47.f 33.e. 55.a
beuitore de acqua 3.b 106.b.118.b
beuitore inſieme 56.b
beuitore de latte 94.f
beuitore de uino puro forte 137.d
beuuto 169.f
bicchiero 65.b
bicchiero 99.f
bicchiero piccolo 100.a
bieta 33.b
bifararo 29.c
bilanza 121.a.194.b
bilanzetta 121.b
bilanza piccola 121.b
bilanza da peſare dinari 191.e
biondo 102.e
beuuto 101.b
birtuna 80.b
berrettino 54.e
biſazza 291 e
biſcotto 197.b
bilancia 204.c
biſaccia 133.d
biſancha 52.d
biſcanio 41.b.46.c
biſcotto 26.f.36.a
biſcottello 63.a
biſies 33.c
biſogno 78.a
biſognoſo 111.d.113.e
bitinto 37.f
beuenda 169.f
beuoda che induce amore 163.e
biuona 208.b
biondo 90.d
bizzarro 47.f
baleſtra 32.a
bocale 20 f
bocale de rame cypro 64 f.
bocale de acqua 91.e
bozza 113.c
bocca 36.f
boccarella 152.d
bocca piccola 36.f
bocca aperta 131.d
boccale 89.c
bocca del ſtomacho 116.d
boccarolo 89.c
boccolaro 97.d
boccone 35.f.36.e
boccuto 36.f
bodello 54.b
boffa 11.e
boffetta 11.e.54 b
beffeggiato 96.a
boffone 26.f.35.a. 96.a
boffonaria 35.a
boia 43.f
boetia 19.f.34.b
boiaro 36 f
boue marino 163.f
boiona 129 a
boglia del pane 103.c
bocca del forno 170.d
bonaccia del mare 132.a
bombardiere 202.e
bombarda 202.b
boccone, che danno le nutrici a'putti 205.e
boccone, che ſi da alle galline 205.e
bordello 130.b
botte 190.b
bottaro 208.e
bologna 35.f.88.a
bollogneſe 74.b
bollire 88.e
bollito 78.c
bombardiero 32.a
bombarda 202.b
bonaza 159.d
bonagratia 206.c.83.a
bona beuenda 145.b
bon compagno 211.a
bono conſiglio 83.a
buono 135.b.33.d
bono, & honeſto 179.f
bono cibo 174.c
bon fine 196.f
bontà 30.d
bon tempo 21.d
boratto 142.d
boratto de ſeta 35.b
borſe-

borliero 72.a
borlare con maledicentia 72.a
boragine 136.f
boraina 136.f
bolza 14.c.44.a.63.a
borea 35.f
bolza piccola 63.a
borgogna 14.d
borſa de dinari 129.a
borzachinato 62.a
bolza grande 182.b
borzillo 181.b
bolzetta 63.a
borrazia 136.f
borrico 196.b
boſcina 108.e
bugiette 10.d
boſcio 129. d 145.f. 201.a
boſchetto 185.b
boſſoletta 176.a
boſſoletta de boſſo 176.f
boſſola 206.f
botiro 37.f
bottararo 75.c
botta che ſe da 107.f
buttatore 100 d
botta del uino 5.d. 64.b
buttato a ſpenta 71.b
botte piccola 75.d
botte cerchiata 191.d
botte dela gola 17.a
bottegliero 149.f
b otticella 75.d
bottone de foco 45.e
bourbonoys 34 f
bracato 41.b
braccio 120 c
brache 129 e
brina 173.f
bracco 183.a
brutto 205.d
brognoloſo 204.d
brachero 35.c
brache 41.a 88 b
brachia ſcorpii 48.c
braccia 35.e
bracciano 32.a.36 d
bracciale darme 35.d
braccio 210.d
brace 175.f
brai 33.e
branche del pulpo 51. f.90 a
branchorſina 3.e
braſa 173.f
brauetto 88.f
brauicello 88 f
brauo 37.e
briaco 209.e
briachezza 209.e
bregantino 87.a
brenta 201.f
brenna 94.e
breue 6.b.24.e.35.f.56 f.57. b. 84.a.110. d
breuità 56.f
brigata 122.b
brigantino 46.b
briglia 128.e
brindeſe 56 c
brocca 53.d
brocchiero 157.a
broccolo45.a.53.b.65f
brodo 119.a
brodetto 119.a
brodo lardiero 119.a
brodoſo 119.b
brugo 36.c
brodetto 93.e
brodoſo 118.f
bruna 26.a
brondoni 38.b
brunetto 196.a
brunit 26.a
bruno 54.c.94.b
brugi 97.d
bruggia 97.d
bruſchetto 2.a
bruttezza 68.e.90. e
bruttitia 108.f
brutto 3.d.90.f.68.c. 113.f. 109.f
bronzo da dar l'acqua alle mani 100.a
boccale da gittare l'acqua 37.f
bocche 83.f.92.c
buccellato 53.e
bucchi delli arbori 125.b
buda 34.b
budelli 25 f
buffalo 36 f
bolgie. 61 a
bucellato 197 b
bufali 201.d
buggiardo 206.
bugetta 103 f
bouaro 37.f
buio 150.a
bollo 37.d.103 c
bollo piccolo 37 e
brocato figurato 51.a
burchi 6 b
bordello 95 f
bordonaro 10.e
burgaria 139 d
burghera 44 b
bruge 97.c
burges de burgos 34.b
borgo 196.f
borgognone 34 b
borgogna 124 b
burgundia 33.a
burlare 116.e
burla 129.f.211 a
burlero 86.f
burſia 174 a
burzachina 62.a
borſetta 91.d
burro 37.f
buggiardo .63.a
biſcaglia 91.d
bugia 136.d
bugio dela linguella de la bilanza 11.b
buggiardo 147.f
buſi 125.b
buttare 78.b
buttatore 78.b
buxarella 39.b
boſſo 37.f
boſſo 37.f
boſſola de nauiganti 207 f
bolze 61.a
buzo 4.f

C

Caca puzo 48 f
caca puzolo 48.f
cacarella 91.a
cacatoio 47.c.53.c
cacciato 1.c.99 a.83.c 84 d.85 d
cacciato fora 123.b.74 c.84.b.85.e
cacciatore 29.d.83.c
cacciatrice 85.e
cacciamale 12.c
cacciamento 1.c
caua in tutto 2.f
cauare marcia 85.d
cauare puragna 85.d
caccia de animali 207.a
cacciolo 41.f
cagnolino 41.e
cagnoline 45.a
cadere 44.c.53.d.68.e 84.a 89.a
cadra 103.e
caduta 84.a
caduto 53.c
caduto baſſo 13.b
caforchio 17.f
cagliare 39 a
cagliarſe 39.b
caiaza 39.e
caianello 41.a
cugnato 124.c
cugnata 92.a.98 c
coiro 60.f
calabria 132.c
calamitoſo 139.b
calamita 102.b
calato in terra 47.a
calato 61.b. 68.e
calare a baſſo 7.c. 68.f
calare 2.b.68.f. 71.a
calato a baſſo 17.c 13.b.69.c.70.f
calandra 5.c
calabreſe 36.d
calatatayud 34.c
calatagirone 39.e
calahorra 39.e
calandrello 42.f
calamaro 128.a
calamaro piccolo 128.a

calamaretto 128.a
calcagno 198.e
calca 92.c
calcato 171.b
calzoni 195.f
camerlingo, ſindico della città 156.d
cartiglio 131 f
carezze 161.b
catenaccio di dentro la porta 162.b
calamità 132.d
cataſta, mõtone di pietre 128.a
cauallo ligiero 206 b
cauallo portante 207.b
cataſta de legna 195.f
catedra 196 f
canella della botte 176 f
cataſta de legna 176.a
catafarco 198.a
calcagno 198.e
carcara 183.f
capo di leuca 183.f
carta incerata 163.c
cauerna 193.d
cauatore di metallo 118.c
caſtello al mare 194.a
caretta da quattro ruote 194.d
carico 171.b
carta pergamena 160.f
camiſcio 166.f
cariſtia 160.c
canzona delle nozze 200.d
carro da tre ruote 203.d
catarro 180.d
capello 164 b
caretta da quattro ruote 162.f
catarro 165.f
carta 255.d
calcare 56.c
calcara 39 e
calce 57.a.39.e.41.e
calcenaro 24.d
calceſe del arboro della naue 201.a
calce ſtemperata 24.d
calchi 114 c
calcitrare 39.b
calcitroſa 39.b
calcinazo 24.d
calcidonia 150.a
calcinaro 132.c
caldarello 11.c
caldarino 3.f
caldaro 11.c.37.e
caldaro piccolo 11.c
caldara da tengere 61.d
caldano 77.e
calderuzo 3.f
caldo 9.f.88.c
cales 39.b
caleſe 94 d
calice 39.c
calice piccolo 41.e
calore 9.f.89 f
calore grande 24 a
calofaro 48.b
caloze 95.e
callo 52.c
caltagirone 39.e
caluo 40.c.41.c
caluo de teſta 162.a
calzetti 201.c
calzaro 39 d
calzatoro 39.d
calzolaro 39.f
camarro 87.d
ciamara de puttana 91.c
camaretta 7.d
camariero 5.d
cambaro 42.e
cambio 53.b
cambiatore de moneta 24 f
cambraia 191.b
camerlingo 22.a
camera 7.e 84.f
camera da dormire 63.b
camerino 41.a
cameriero 68 c
caminatore 55.f
camino 80.f.93.d.
113 d
camino del focularo 113 a
camino ſtretto 203.a
camello 41.e
camomilla 48.f
camozza 107.c
camorra 65.c
campa 41.a
campa in la giornata 150 a
campana piccola 41.a
campanella 41 a
campanello 205.a
campatore longo tempo 210.a
campidoglio 42 a
campo arato da ſeminare 26.c
campo da ſeminare 26.a
campo che ſe ſemina ogni anno 10 f
campo piccolo da ſeminare 10 f
camphora 2.f
cammara 30.b
cammarata 41 a
cammaretta 46.b
cammariero 30 b
cammarera 30 b
camminare 110.c
cammiſa 80.b.115 f
cammiſa cõ le maniche longhe 131.d
cammiſa arrecchieppata 156.a
caneua 106.a
caneuaio 260.a
canale 83.e
canale de lacqua 20.f
canale de conſtantinopoli 35.a
canaletto 41.f
canale piccolo 41.f
canal de Romania 173.d
canali 54.e
canali dacqua 135.a
canarie 92.d
cancaro 41.d 43 a
cancellata 41.f
cancellato 2.f.112.a
cancellare 112.a
cancelliero 5.b.12.f
cancelliero de littere miſſiue 2.a
cancelli 41.f.51.e
candelero 131 a
cãdelero de ſala 131 a
candeliero 41.e
candia 62 b
candioto 62.b.72.b.98.d
cane 131.a
cane de caccia 207.a
cane piccolo 45.a
cane piccola 45.a
canettero 173.c
caniglia 81 c.94.e
caniglìola 94 e
camino 81.a
caneſtro 2.c.39 c
caneſtrello 39.c
caneſtro piccolo 39.c
caniſtro de uimoli 191 d
canonico 157 d
canonizato 111.e
canoro 24.e
canoſa 41.e
cantare 63.b
cantaro 46.a
cantatore 41.f
cantatore in banca 24 e
cantatrice 41.f
cantatore & ſonatore 89.c
cantare delle rane 52.a
catania 45.b
cantina 45.c.107.e
canto 54 c.41.e.63.e 108.c
canto accordato 56.f
canto funebre 203.e
canto figurato 136 d
canto in mezo 138.b
canto fatto ſopra il letto della ſpoſa 81.a
canto de ucelli piccoli 139 a
cantore de ogni modo 150.d
canto-

cantore 110.d
cantoria 18.f
cantoriſto 169.c
cantone 17.b
cantone dell'occhio 104.c
cantonetto 17.b
canto dolce 163.a
cantoncello 17.b
canto ſuaue 163.a
canto de marinari 45.f
cantoni de libri 210 d
cantoni de porta 156.c
canzona 42.f.110.e
canzona della uittoria 80.c
canzone de noze 88.c
canna 26.a.42.d
cannacca 143.a
canna dell'organo 41.a
cannamela 77.d
canna piccola 41.d
cannarozo 100.a 113 c
cannarozi 203 b
cannaruto 100 a
canna della gola 100.a
cannaricia 27.d
cannaroni 203.b
cãnata dell'acqua 11 b
candeliero longo di legno 248.d
cannella della fontana 80.e
cannella della gamma 201.b
cannella da mangiare 50.e
cannella, picciola de filato 155.f
canneruli 61.a
canneto 41.d.26.b
cannine 198 d
cannuza ſpaccata, che ſe ſona 63.e
capanna 100.a
capanna piccola 204 f
capanetta 204.f
capanella 126.a
capacità 42 b
caparro 164 f
capelluto 5.b.111.b
caperrone 103.b 41.e
caperrone picciolo 104 c
capeza 42.d
capezale 23 f
capha 200.f
capillaro 54 f
capelliera 41.c.54.f
capelli 38.d.54.f
capelli de oro 29.d
capelli che pendeno auante li occhi 19.b. 42.f
capelli de femina pendente auante li occhi 19.a
capelli uenere 166 a
capelli ventuli 116.a
capelliera 40 d
capello 41.f.63.a
capello criſpo 63.a
capello riccio 35.a
capello uenero 40 f
capelluto 39.a.54.f. 63 a
capeſtro 41.d
oapitale 5.b 193.e
cappezzale de letto 48.b
capitanio della guardia 20.f
capitania 41 d
capitanea 171.d
capitanio 23.c.82.d. 109 c
capitanio de eſſercito 167 f.195.b
capitanio de galera 203 f
capitanio de decemilia 144.a
capitanio de larmata 23.b
capitanio de cẽto ſanti 47.a
capitanio di diece 67.f
capitanio generale 171.d
capitanata 67.d 107 b
capitello 42.d
capitello dla città 166d
capichio della menna 156.c
capezzale 47.b
capitolio 42.a
capitulo 84.f.
capo 59 f
capo de ſanto vicenzo 182.f
capo della graſſa & neceſſarii in cãpo 67.a
capo del cõuito 198.a
capo delle arme 124.c
capo de ſparteuento 102.d
capo de marzale 126.a
capo de caſa 135.a. 158.a
capo de trauo che ſta fora lo muro 143.b
capo finis terre 150.f
capo paſſaro 153 d
caponato 83.c.f
capo de gente 82.d
capo ſuentato 47 f
capo ſali 48 d
capo de mille ſoldati 48.d
capo del palio 11.f
capo foco 11.f
capo de ſanto Andrea 19.a
capo delli cancelleri 23 a
capo de corſari 23 b
capo de ſanto alexo 24. f
capo de morto 41.c
capo groſſo 42.a
capone 42.d
capone impaſtato 42.d
caponato 21.d
capopiaza 65.b.68.c 75.e
capo de populo 69.c
capo dello parlamento 116.c
capo de le colonne 120.d
capo del cõuito 157.b
capo de cinque homini 160.a
capo ſpilato 162.a. 178.d
capo della guardia 170.e
capo bono 177 [illegible]
capo de zecca [illegible]
capomaſtro de fabricatori 149.d
capo de danza 149.c
capo de terra exteſo in mare 173.b
capo bianco 167.d
capra 42.a
capraro 8.e
capretto 100 f
capretto piccolo 100.f
caprino 104.c
capriolo 51.a
capriolo dela uite 210.a
captiuo 145 d
capua 42.b
capuani 152.d
caputo 42.a
cappa 54.b
capella 8.c
cappellano 8.f
cappellato 164 c
cappello 194.c
capello piccollo 164.c 95.b
capello largo 45.b
cappelletto 95.b
cappellera auutura 95.b
cappello rotundo 95 b
cappio 121.d
cappuccio 42.b
cappa del campanilo 114.c
carabaza 63. f
carbone 19.c
carbone morto 42.f
carbuncolo 22.b
carbonchio 19.c
calcara 39.e
calcagno 39 e
calcaruolo 39 e
carcaſo 162.b
carchaſo 49.c
carchi 40.e

carcioffola 49.d
cardarello 3.f
cardone 77.f
carena 43.c
carezze 35.c
carezeuole 112.c
carinula 39.b
carola 43.d
carolato 43 d
caroſello de mare 137.d
carota 43.d
carmoſino 48 f 52.c
carmoſino 48.f. 52.c. 56 f
carne 43.f
carne dello huomo 61.a
carne che ſparte le nare del naſo 115.a
carne cruda che ſe dona al u cinato 209.d
carne da mangiare 209.d
carne morta 95.a
carne ſenza oſſo 174.f
carnoſo 61.a
carpino 212.d
carpita 128 e
carpentero 2.b
cartha 79.a
cartha reale 48.b
cartha pecorina 136.f
carta de coiro 136.f
cartha pecorina piccola 136.a
cartha piccola 153.d
cartha ſcritta raſa che dapo ſe reſcriue 154.d
cartha de ſtraccio 79.a
cartha imperiale 48.b. 103.f
carthaccio 63.d
carthagena 43 d
carthagine 48.a
carthagineſe 167.b. 175.e
cartha tagliata da libri 202.b
carticella 153.d
carula 34.c
carbonchio 19.c
carraſa 16.f
carracca 48 e
carraiolo 72.f
carrara 43.e
carreſe 14 a.30 f.43.c 100 f
carretta 43.e.51.a.97.d
carrettiero 43.d.51.a. 100.f 116.f
carretta delle femine 154.c
carretto 65.d
carretta de femene principale 164.c
carrettero 30.f
carretiare 30.f
carretta a due rote 34.b
carriaggio 116 b
carreggiare 206.f
carricato 150.f
carrico 87.a 99 d
carro 14.b.41.a.43.c. 62.b.65.e.100.f
carro triumphale 43.e
carro piccolo 65.e
carrocciero 30 f.100.f
carro per carico 206.e
carro de dui caualli 34.c
carro a doi rote 51.a
carrozza 41.c
caſa 8.c.59.f.75.f
caſa del Re 178.f
caſa della maſſaria 208.f.
caſa ſubtile 199 f
caſa piccola 126.a
caſarella 126.a
caſale grande 138.f
caſale fora le porte de la città 196.f
caſa del roffiano 154.c
caſale 153.c
caſalino 17.f
caſa darbolo 43.f
caſa de fraſche de canna 99.f
caſa ſola in nel fiume 114 e
caſa ſola non coniunta 164.e
caſcano 95.e
caſcato 53.c.73.c
caſcare 53.c
caſcato a baſſo 13 b
caſcato dentro 108 b
caſcante 169.c
caſetta 7.e
caſicella 7.e.
caſcio acetoſo 153.a
caſcio cauallo 103.d
caſo fortuito 83 b
caſcio marcido 184.a
caſubula 110.a
caſtagnara 15 d
caſtagnero 44.c
caſtaudello 33.f
caſtello uetrano 79.f
caſtelletto 26.c
caſtello de l'ouo 136.a
caſtello piccolo 26.e
caſtello a mare 194.a
caſtello a mare della bruca 206 a
caſtello a mare dello uulturno 267.f
caſtellucio 44 a
caſtellano 107.c
caſtellame 181.d
caſtigare 44.d
caſtigato 18.b
caſtigatione 18.b
caſtiglia 104.f. 107.c
caſtigliano 104.f
caſtiglia noua 28.b 95.c
caſtità 174.f
caſtrato 21.d.83.f
caſtra cane 183.f
caſtroianne 79.e
caſtrone 207.a
caſſa 23.e.91.e
caſſaro 23.f
caſſare 112.a
caſſamento con pumice 175.e
caſſato 2.e.46.f.69.f. 85.e.79.b.114.a
caſſa per tenere pane 144 d
caſſarura 2.e. 129.a
caſiero 13 f
caſſetta delli conci 151.c
caſſoneri 13.f
cataletto 44.b
catalogna 104.f
catania 10.a.45.c
cataratte 252.b
catarro 44.d 99.d
catarrato 99 d
catarroſo 165 b
cataſta 11.a.58.e
cataſta de corpi morti 195.a
catena 76.e
catena mundi 6.e
catenella 193.a
catenella piccola d'oro 193.a
caterua 45.a
cathedra 175.a
catino de legno 148.e
cato da tirar acqua 46 b
caualero 81.e
caualero a ſperone d'oro 68.d
caualletto 81.a
cauallaria 81.d
caualcaro 81.d
cauallo fiero 81.d
cauallo feroce 81.d
cauallo ſiluatico 81.e
cauallo che ua adagio 81 f
cauallo baio 81.f
cauallo pomellato 81.a
cauallo portante 21 b 81.b
cauallo trottone 81.c
cauallo che non porta in groppa 81.e
cauallo dal quale lhuomo ſalta ſopra un'altro cauallo 81.d
cauallo legiero 88.e
cauallo attaccato 86. f
cauallaro 65 t
caualcatore de beſtie 11.a
caualli che tirano 34.c
cauallucio 26.e

cauallo

cauallo che ſpeſſo in-
tropica 39 a
cauallo ſenza ſella 70 f
cauallo de arena 76 d
cauallo attacato con la
retena 100 e
cauallo piccolo 104 a
cauallo baſtardo 165.f
cauallo de fiume
104.a
cauallo caſcato 195.e
cauallo che va ferrato
202.a
cauardina 103 f
95.e
cauato 68.d
caldara 11.c
cauerna 63.a
45.e
cauiale 95.e
cauiglione 205.e
caulo 35.f.45.a
caulo capuccio 120.a
cauſa 18.d
cauſa a fare fallire
59.f
cautela 45.d
cazza 30 d
cazola 201.e
cecare 78.f
cecato de uno occhio
78.f
cecerigo 78.e
cecità 38.a
ceco 78.f.74.d
ceco de uno occhio
68.a
cecardola 198.d
cedere 47.e
cedrolo 51.b
ceſaro 141.d
cegna 49.d
ceruello 47.f
celata 45 a
celeſte 10.c.98.e
celeſtino 65.a.88.a
celerità 135.b
celere 111.f
celerità 46.a
celero 135.b
celo 10.b
celoma 45.f

cellaro 46.a
80.a
cellararo 46.a
cellaro de uino 149.f
cemenara 200.f
cemeterio 53.a
cena da mangiare 53.a
cena piccola 53.a
cenere 49.f
cento frutti 46.a
cento denarelli 46.a
cento rotala 46.a
cento libre 46.a
cento 46.a
cento tornise 46.a
cento quatrini 46.a
cento figliuole 46.a
cento foglia 101.e
centra 63.a
centura 49.d
centuretta 49.d
cephalonia 46.f
cepolla 46.f
cepolletta 46.f
cepollina 46.f
cepolla piccola 46.f
ceppa 80.d
ceta 38.f
ceraſo cannamele
48.a
ciregiuolo 102.d
cerato 38.f
cercare 74.f.
115.f
cercatore 111.a
115.f
cercatrice 111 a
cercamento de frumẽ-
to 93.e
cercatore de frumento
93 e
cerceglio 51.a
cercello che penne da
laurechia 113.e
cetrangolo 132.e
cerchio da uolteggia
re 162.d
ceretano 11.b
cerico 66.a
cerro de lana 90.f
cerro piccolo de lana
90 f

cerqua 176.d
cerquito 176.d
cerſarano 4.c
cernetura 84.a
cernuto 68.d
certificato 47.a
ceruo 47.d
ceruone 47.d
ceruone piccolo 47.e
ceruaglio 47.c.103.d
ceruo piccolo 47.c.
103.d
ceruoſa 47.b
cerra 4.e
cerretano 4.f
cerro 47.f
cerro de capelli 50.f
cerruto 50.f
ceſo 38.f
ceſena 37.e
ceſina 147.a
ceſta 51.a
ceſſare da uſo 2.e
ceſſato 69.a
ceſſato da uſo 2.e
cetoſella 5.b
cetrulo 51.b
ceuettola 146.a
calcidonia 184.f
charo 48.f
che cade a accia goc-
cia in lo ſtomacho
126.f
che conoſce fidele 48b
che abruſcia 45.e
che caſſa 69.a
che uiue in lacqua 22b
che caſca per ſe 37.f
che da uomito 144.c
che dalla faccia in ter-
ra 47e
che da doue uole 47.b
che refreſca 178 d
che è de uigna 208 e
che fa uoltare lo ſtoma
co a uomitare 204 b
che fa ombra 210.f
che fa foco 91 e
che fa lo effetto 170 f
che guadagna 137 d
che ha il male zaffara
25 f

che haue pigliato doi
mogliere 34 b 37 a
che ha conſequito doi
heredità 34 c
che ha doi piedi 34 f
che ha doi uie 34.b
che ha doi porte 34 a
che ha pigliato dui ma
riti 75 a
che incomenza ad uſa
re 104 c
che incomenza a ſpac-
ciare 104 c
che comenza a libidi-
nare 104 d
che luce per mezo
203 a
che ſi porta in la eſta
te 9 f
che le manca un piede
147 b
che mai ceſſa 111 a
che mai fa piacere 112 a
che mai ſtracca 121 a
che mai ſe ammolla
111 a
che ne ſeruimo 211 e
che ci manca 143 b
che non produce frut-
to 77 f 112 d
che non fa frutto 77 f
112 d
che non ſe reſimeglia
3 a
che non aſſimeglia alli
ſuoi 68 e
che non taglia 101 f
che non ſe puo alloga-
re 108 f
che non ce ſi deue an-
dare 110 f
che non conoſco 110 e
che non do doue uo-
glio 110 e
che non ſe gela 111 a
che nõ ſe ſquaglia 111 a
che non ſe puo com-
prendere 111 c
che occide 161 c
che piaccia 56 a
che piace da ogni ban-
da 56 a

che pate de pontura 21 d
che pate mal de core 43 a
cherſo 3.d
che ſe apre & ſerra 158.d
che ſe piega 166.f.202 b.124.a
che ſe teſſe 200 b
che ſe rade 202.f
che ſe nauiga 206.a
che ſe po uecere 208.b
che ſe moue 141.c
che ſe nuota 144.d
che ſe fa con fatica 150 a
che ſe tiene imbocca 77.f
che ſe puo leuare 84.f
che ſe po cacciare 84.f
che ſe puo uoltare 90f
che ſe sfoſſica 92.e
che ſe diſſoruica 92.e
che ſe gela 96.a.97.b
che ſe fa in la eſtate 9 f
che ſe piglia 4.b
che ſe mouc 11.a
che ſe affitta 57 c
che ſempre dubita 21 b
che ſe abruſcia 45.f
che ſe cade 69 a
che ſe ſcolta 75.d
che ſoffia 89.e
che ſta intorno al cuore 213.b
che ſta in la margine 134 d
che ſta in mezo 135.e
che ſta deritto 146 e
che ſta in li arbori 23 c
che ſta fermo 111 d
che trahe calci 39.a
che ua di trotto 81.c
che va allambru 81.c
chiattola 120 a
chiamare 21 b
chiamato 4.a 83.e
chiamato fora 84 a
chiamatore 4.a
chiamata 4.c
chiamata a corte 178d
chi anda alla tauerna 75.d
chi anda auante 18.d
chi anda ad acqua 21.f
chi anda a conuito & non paga 28.d
chi anda a i piedi 15.c
chiancarella 120.a
chiarera 142 b.149.f
chiaramonte 96.f
chiarenza 12.f
chiauato 52.f
chiauatura de legno 158.a
chiaue 158.a
chiaue piccola 51.f
chiauetta 51 f
chiauattiero 51.f
chiaueca 63.a
chiaueca coperta a lamia 63.a
chi bene ode 101.a
chi calca da lontano 172.f
chi cõbatte ſolo 141.a
chi conuerſa in corte 91.f
chi da a beuere 166.d
chi da il triſto per bono 100 b
chi è in uiaggio 208 a
chierica 162.a
chi è ſtato maſtro de coſtume 46 f
chi è ſtato conneſtabile 171.d
chi fa diſpignare a'tro per debito 164.e
chi fa la guardia quando li inimici ſono da uicino 172.a
chi fa ale pugna 175.f
chi fa, produce frutti 167.c
chi fa uaſcelli de creta 206 c
chi ha bẽ beuuto 169.a
chi pate di rottura 201.b
chiauatura di legno 157.f
chioſtro delle chieſe 161.a
chiaranzana, ballo, dãza 176.e
chi ſalta dentro il cerchio 161 d
ciarlatore 177 b
chi ha doglia de ſtomaco 194. f
chi ha doglia de nerui 145.e (145.b
chi ha dolore de reni
chi ha corte uiſta 127. b.144 e.148.a
chi ha le tette grande 132 b
chi ha fluſſo 52 f
chi ha grandi piedi 159 d
chi ha gumma 99.f
chi ha lo cannarozo groſſo 99 f
chi ha lo braccio incoruato 17.d
chi ha la cacarella 91.a
chi ha male de ſanto Antonio 175 c
chi ha male franceſo 78 a
chi ha matre 115 f
chi ha conſideratione 51 d
chi ha male de milza 103 b
chi ha mal de luna 55.e
chi ha male ſubtile 163.b
chi ha molti cantoni 154 b
chi ha molti nerui 145.e
chi ha molta barba 142.f
chi ha meſurato 73.d
chi ha ogne grande 210.b
chi ha patre 158.a
chi ha pate male de pulmone 166 d
chi ha piedi larghi 166.a
chi ha pigliato tre mogliere. 203.f
chi ha pigliato tre mariti 203.f
chi ha pigliato audatia & uigore 208.f
chi ha porri 207 a
chi ha ſcadentia 198 a
chi ha una coſſa 210.c 140. f (140.f
chi ha una mogliere
chi ha uno occhio 130 f.140.d 210 c
chi ha uno nome con un'altro 53 e
chi ipara ſaltare 183.f
chi molto uiue 131 d 157. a
chi molto cõpa 167. a
chi mai ride 10 f
chi molto comanda 109.d
chi naſce morto 2.c
chi naſce in l'alba della ſera 62.b
chi naſce ſenza naſo 105.b
chi naſce eſſendo morto il patre, & uiuo lo auo 151.a
chi nõ ha cenato 111.a
chi non ha mangiato 110 b
chi non ſa allottare, fare ale braccia 27.b
chi non ſta ad grogotto 21 a
chi non uole della qnaglia 4 a
chi non ſta alli colpi 4 a
chi non reſiſte 4.a
chi non beue uino 3.b
chi non ſta ad martello 4.a
chi non muta colore per uergogna 49 d
chi non è de noſtra caſa 85 b
chi non creſce piu 84c
chi non tiene il cibo 194 f

chi non

chi non moue il collo 200.a
chi non ha fede 112.e
chi non puo fare teſtamento 115.b
chi non ha fatto teſtamento 115.b
chi ce allegra 110.e
chiodi 210.d
chiouetello 51.f
chiouo 210.d
chiouo piccolo 51.f
chi pate de ſiatica 116.a
chi pate doglia de fianco 108.a
chi pate de male de luna 80.b
chi pate de male de alto 80.b
chi pate male de pietra 189.f
chi pate male de petto 152 c
chi pate de melza 116 d
chi pate de ueſenteria 202 c
chi piglia 4.b
chi puo eſſere catapano 8.e
chi puo andare 99.a
chi porta contrabaſſo 196.f
chi poco uiue 150.b
chi prattica in caſa 87.b
chiragra 48.e.26.d
chierico 103.a
chiricoccola 141.c
chirurgico 48.f
chi ſcriue abaſſato 99.e
chi ſcriue inchinato in lo genochio 99.e
chi ſempre haue ſete 192.e
chi ſe moue per poco guadagno 11.b
chi ſta alla ſupina 197.f
chi ſta con ferri 88.b
chi ſta al ſole 21.d
chi ſta colcato 63.c
chi ſta in grege 99.f
chi tene la barba calata al petto 79.a
chi ua a chiamare alcuno 4 a
chi ua conuitando 210.c
chi ua intorno 142.c
chi va al guadagno 157.a
chi vende in banca hiſtorie 50 c
chi uene da longo & habita in loco 8 d
chi uene da diuerſi luochi 60.b
chi vene ad etate 156.f
chiuſa de lepori 124 a
chiuſa la piombata 134.d
chiuditura 51.a
chiuſo intorno 148.a
chiuſura 51.a
choro 84 f
ciabattino 47.e
ciaffata 11.e
ciambaruca 126.a
ciamellotto 210.a
ciammellotto 66 a
ciancie 108.c
ciappetta 88.e
ciaramella 30.d
ciaramellaro 29.d
ciarlatano 24.f
ciarlatotello 24.f
ciaula 98.a
cibele 82.d
cibi pretioſi 131.d
cibiltara 41.b
cibo 49.f.95.f
cibo conciato con acqua de mortella 144 a
cibo delicato 64.b
cibo de molte coſe 167.c
cibo de bono ſucco 83.a
cibo de coſe ſecche 212.f
cibo fatto de quattro coſe 200.b
cicala 77.e
cicerino 144.a
cicoria 115.e
cicuta 46.d
cicciano 202.a
cieco 5.b
cierro 4.b
ciſaglione 47 f
ciglio de lape 193.a
cigliuto 49 b.34.c
cignale 28.d
cigno 104.b
ciminera 41.a.93 d
ciminera del foco 80.f
cima 49.c
cinabrio 139.e
cinciucrata 60.c
cinerata della celata 127.e
cingaro 213.d
cinque 176.f
cinto 196.b
cinto del ſoldato 32.e
cintura 213.f
cigno 65.d.104.b
ciotola 77.a
ciphalu 46 f
ciphaloneſe 46.f
cipreſſo 66.d
ceppi de legno 34 f
ceppi delli piedi 159.e
ceppi 56.e
ciraſta 41.e
ciraſole 115.e
circello 30.a
circuito 15.a.58.f
circuitione 50.d
circulo 50.e.98.a
circulo de metallo 50 c
circulo dello culo 167.a
circuletto 151.a
circunciſo 20.d
circũdato 148.c.194 b
città 51.c.151.b.211.a
città piccola 51.c.151.b
citatella 51.c.151.b.211.b
citatino 143.b.151.b
citatione 260.f
citella 17.c
citro 145.a
citri intexuti 202.f
citrino 63.d
citio 45.f
ciſta 39.e
ciſtellaro 60.d
ciſtelletta 51.a
ciſterna 51.a
ciuſella 153.b
ciuita uecchia 44.e
ciuita de penna 164.f 160.c
ciuita caſtellana 206.f
ciuita de chiete 213.f
ciuita ſanto angelo 17.f
clanio 51.d
claramonte 96.f
clatita 168.f
claro 13.a 45.f.51.d.59.b.87.a.80.b.93.a.110.f.113.d
clauſura 51.a
clauſura de ogni parte 58 f
clemente 51.d
cliente 51.d
cocoma 63.d
cocomella 63.d
cocoza 54.e.63.f
cocoza piccola 54.e
cocozola 26 f
cochio 46.b
coccato 162.a
cotta 54.e
coccio 31.d
cottone 41.e.;8.f
cottore della calce 39.f
cotto ſotto la cenere 49.f
cocchiara 126.f
cocchiara copputa 204.e
cocchiara de legno cauata 52.d
cocchiara del fabricatore 201.d
coda 45.e
coda tagliata 54.a
codardia de aio 108.c

coda tremola 141.e
coda roſſa 220.c
cognata 91.a.98.d
cognatore de moneta 64.a
cognatore 140.b.142.c
cognato 111 f
coglioni de i porci quã do ſe caſtrano 167.d
cognitione 11.d.82.f
cogni 107.f
cognolo 64.f.80.d
cognitione del uenire 171 a
cognoſcere 11 d
conogſciute auãte 171.a
cognoſcenza 11.d
cognoſciuto 53.e.11 d
cognoſcimento 11.d
cognoſcitore 53.e
coherede 157.f
coiraro 60 f
colar de li occhi 127.e
colato 58.a
colatura 58 a
coſatoro 176.a
colonello 123 f
colore di roſe ſecche 212.f
coleroſo 34.e
colore de granato 31.c
colorito 54 e
coloſtra 54.f
colorato 93.f
colore de azuro 174.f
colore de breue 174 f
colozo del capo 140.a
colpo 107.f
coltiuatore di uigna 209.e
colta 56.e
columbaro 54.c
colla 98.c
colla doro 49.d
collatione 55 a
colla de pietra 127.f
collaro de cane 138.b
collaro de oro 130.c 143 a
collatione de la ſera 207.f
collaterale 123.f
collatione de la matina 108.b
colla de peſce 106.a
collettore 123.a
collera 158.c
colletto de femina 44.c
collina 53.f
collinetta 53.f
collo 54.a
colletta 83.c
collo ſtorto 148.e.15.b 200.a
combattere 151.b
cõbattere inſieme 56.f
cõbattere armato con lo ſcudo 151.a
cõbattitore a le pugna 174 a
cometa 55.b
comito 46.a
comito de galera 168 b
comparare 79.a
compiratore 79.e
cõparato inſieme 52.f
cõpagno de naue 51.e
compaſſo 50.b
compaſſare 50.b
compagno 55.a
compagnia de ribaldi 96.f
compagnia de ſoldati 55.a
cõpagnia 5.f.55.a 56.a
cõpagno in officio 53.e
compagno de bandera 190.a 41 b
compagnia de cento fanti 46.a
cõpagno in viagio 60 a
cõpagno de amici 59.e
cõparatore del neceſſario 33.d
cõpagno armato 185.a
compagno in mercantie 59.a
compagnia de armati 185.a
compagnia de gente 82.d
compagno de galera 144.f
compagno in fatica 191.a
compagnone 131.e
comparatore in le fere 147.c
compare di companagio 148.a 149.B.
compare 158.a.23.a
compatriota 113 c
complito 6.a
compleſsione 62.c
compiacientia 112 b
compromeſſo in lite 193.d
corazza 128.a
cordicella 195.e
concauità del canale 195.e
corriſpondentia 179.c
corfu 162.b
coperta da letto 195.a
conciero delle donne 139.c
coperto di pelle, impelliciato 159.f
coperchio del ſepolcro 175 e
confettione che ſi mã giano dopo cena 203 b
collana d'oro 202.d
colla per attacare l'oro al legno 125.c
copola 164.b
compratore all'incanto 188.a
compagno in conuito 191.c
concepere 197.b
conſonante 197.c
coſta del laſerpitio 132 e
colatore 176.f
coperchio del pozzo 175.e
corona picciola 195.e
coda da cacciare le moſche 160.e
combatter ſolo 141.a
conto 178.c
corba 131.e
coſcino 175.c
compoſtella 35.f
computiſta 78.f
cõmandamento 133.b
combattere ſolo 141.a
combattere 171.f.73.f
commenzamenti 53 c
commeſsione 73.f
commiſſario 133.b
commiſſarii 67.a
commiſsione 133.b
commiſso 133.b
commodità 14.a.55.d 18.d
cõmune uomito 144.c
commutatione 60.a
concauità 62.f
concauo dello arco 62 f
concauo della freza 62.f
concauità del occhio 96.e
conca doue ſe lauano li piedi 160 a
concauità della canna 19.f
concento de cãto 41.d
concepere 56 f
concento 140.a
concio 164.f.93.f.
conciato 164.f
cõciato cõ biacca 47 d.
conciare 93 f
cõciatore di coiro 60 f
concluſo 57.f
concluſione 197.a
concola doue ſe lauano le mane 124.b
cõcola doue cade l'acqua 123.b
concordia 197.f
continentia 97.e.
concha 63.f
concubinato 159.d
concubina 196.a
concubino 110.e
condennato 6.e
condennare 142.a
conditione 113.a.98.b
conditione de la pace 90.e
condito 57.a

coudire

condire 6.e
contadina 91.f
condimento 57.a
conditero 57.a
condutto 89.d
conduttore 57.b
conduttore de lacqua 80.e 22.b
condutti 135.a
condutti de acqua 156.b
conduttero 77 a
conduttiero de lo exercito 109.d
conduttore del granaro 105.d
confettione 33.f
confederato 56 a
confederatione 56.a
confidante 68.a
confirmatore 89.a
confinato 69.a
confinata 1.d
confortare 105.a
confortare 205.a
confortatore 205.a
confluente 98.f
congiunto 110.a
congiontione 113.f
congregato 58.d
congregatione 11. a 53.e 58.c 60.a
congregatione de lordítia, 54.a
congregatione coadunati per fare cõſiglio. 57.c
congiura 59.c
congiurato 58.b
congiunto. 56.c 29.a a2.a 53.e 55.c 56.b.d
congiuntura 56.d 113.d 116.e
cõgiunto inſieme 59.c
congiuntione 53.f 113.c
congiungere le tauole 52.a
congiuntura 52.a
congiunto in heredità 53.f
con legato inſieme 110.a
conochia. 54.f
cuna 64.f 111.f
coneſtabolo 55.a
con preminentia 97.e
con poco ſucco 85.f
conſacrato 113.a
conſacrare 113.a
con ſcuſa 45.c
conſentitore 27.c
conſentimento 27.c
conſerua de lacqua 21.a
conſeruatore de panni 100.d
conſeruatore del fiſco 172.a
conſeruatore 139.f 156.d
conſerto de capelli 42.a
conſiderare 18.a
conſiderato 18.a
conſideratrice 50.f
conſideratore 9.f 18.a 59.a
cõſideratione 18.b 50.e
conſiglio 195.c
conſigliare 7.b
conſigliato 7.b
conſigliero 5.c 27.d
conſolatore 59.b
conſolatione 59.b
conſortio 55.a
conſonantia de canto 41.d
conſulo 47.d 59.e
conſumati 7.b
conſumato intorno 62.b
conſumatione 69.a
conſumare 69.a 75.a
conſumato 57 f 67.f 68.d f
conſumatore 172 d
conſumatura 116.c
conſumamento 75.a
conſuetudine 114.a
conſtante 99.d 59.d 89.c
conſtituto 68.a
conſtruttione 59 d
conſtretto 116.a
conſtretto 113.d 52.f
coſtume 141.c 144.b
contatore 56.d
cõtadino 208.a 182.c
contato de cilano 134.c
contatrice 39.a
contento 59.c
conte 55.a
conteſſa 55.a
continuo maneggiare della mano ſotenga 168.a
contiſto 56.d
continuo comparare 39. b
continuo 92.c.62.d 116.f
contino 46. a
continuare 27.e
continuanza 27.e
continuo traditore 114 d
continuato 75.f
contra cambio 208. c
contrario 151.b
contractare con la palla 199.f
contra voluntà 116.a
contra fatto 68.d
contraſto de parole 74.a
contraſtare 74.b 39.b
contraſto 59.b
contratto 59.d
contra poliſa 19.c
contrauenino 19.c
contrario 7.b
contrauagliente 19.b
contrafatto 6.d
contrapiſo 13.c
contra lo uſo 2.b
contradicere. 56.f
contra flemma 165.b
cõ tua bona uoce. 33.d
conturbato 105.a
conueniente a fare la ſcrima 74.c
conueniente 68.a
conuenientia 68.a
conuentionale 153.d
conuentione 153 d
conueniente ad apparecchiare 53.a
conueniente a marito & a mogliere 58.f
conuito 210.c
conuitare 210.c
conuitante 210.c
conuitatore 210.c
conuito piccolo 198.a
conuito de compagnia 198.a
conuito publico 81.b
conuitatore a mangiare 7.c
conuito 60.d
coprimento 15.c
copertura del cauallo 81.e
coperto de libri 91.f
coperimento de pelle 52.f
coperta de larcho 49.e
coperto de marmora 134 c
coperto intorno intorno 148.e
coperire 134.c
coperto 59.c.114.d
coperchio 60.f
coperto de rame 9.c
copertura de animali 6.d
coperto de argẽto 24.a
coprimẽto 199.c.206.a
coperimento de caſa 199. c
copertura 150.b
coperta de la naue 194.d
coperto de ſilice 68.f
copto de mattoni 68.f
coperto de auolio 77.d
coperta piccola de letto 128.e
copeta 76.e
cophino 60.d
cophinaro 60.d
cophino piccolo 60.d
cophinetto 60.d
copia 87.c.88.c
copioſo. 145. a.150.f. 88.d

83.d.90.d.67.a. 105.f.
copioſo nel parlare 86.c
coppa 39.e.49.d
coppa da beuere 43.a
coppiero 164.e 166.e. 20.f
coppiera 164.e
coppo de carne 26.e
coppo de carta 63.e
coqua 52.f
corallo 60.d
corba 60.d
corbella 60.d
corda 16.f
cordaro 93.d
corda de la martoria 89.b
corda de la cythera 89.b
corda exteſa 203.c
corde de le reze con le maglie 80.f
cordone 49.d
core 191.c 60.c
cornauaglia 65.d
cornicello de la uita 42.f
cornice de la porta 61.f
corneto 61.a.e
corno 61.c
cornuto 65.d
corona 16.e 23.f 61.e 71.e
corona de lauro 123.a
corona piccola 61.e
coronato de lauro 123.a
coronare 61.e
corona triumphale de lauro 123.a
coroglio 51.a 23.f
corognale 61.e
corona fatta de varii fiori 154.d
corpo morto 37.f 94.a
corphu 60.f
corſaro 169.e
corſcia 10.f
corſica 61.b 66.f
corſo 66.f
corſore 102.f
corta uiſta 130.e.143.e
148.a
corte 65.c 91.f 96.e 53.f 139.f 76.d
corte de li ſignori 30.b
corteſe 55.b
cortegiano 30.b
corteſiana 30.b
corteſia 149.b 55.b
cortella 97.a
cortina 206.c
cortiglio 17.f
corto 56.f
coruella 60.d
coruo aquatico ſenza peli 161.f
coruo 61.e
corſaletto 8.e
corzetta 158.c
corraria 84.a 111.f
correaro 213.a
correnta 202.e
corrente 90.b 98.f
corriero 198.a 202.f
corretore de palio 252.a 11.f
corrore de palio 11.f
corregia 129.f 32.c 99.b
correre 68.b 65.e 90.c
correre de la acqua 90.b
corrente a baſſo 68.c
corretore 102.f 72.e
corrète cò grande impeto 46.a
corritoro de caualli 44.c
correro de la ſpoſa 19.f
correre il palio 11.f
corrente intorno 50.e
correre de la ſperma 98.f
corrompetore 61.b
corroptione 61.b
correttore de caualli ſenza ragione da arte equeſtra 156.f
corrotto 70.d
corruptione 70.d
coſa che ſe màgia 77.d
coſa piccola 178.e
coſa da mangiare 77.d
coſa da niente 103.b
coſa da beuere 169.f
coſa de niũ prezo 21.b
coſarella 178.e
coſcino de capo 47.c
coſcino 151.a
coſe piccole 139.f
coſitore de gonnella 126.b
coſe minime 139.f
coſetta 178.e
coſellina 178.e
coſitore de pãni 184.b
coſitore de mantelli 154.b
coſitore de borrico 112.b
coſitrice 184.b
coſire inſieme 59.e
coſicella 178.e
coſta 52.c
coſtarella 52.e
coſta de amalfi 220.f
coſtato 61.f
coſtantinopoli 37.a
coſtione de parole 13.e
coſto 45.a
coſtoſo 52.c
coſturero 126.b
coſſa 63.f 88.b
coſſa piccola 63.f
coſſicella 63.f
coſſitella 63.f
cotene 65.a
cotretula 141.c
cotrufello 16.f
couare 111.f
cozone 71.a. 104 281.e
cranio 62.f
capra 158.d
craſtrato 84.d
creato 65.c 113.c
creatore 13.a
creanza 114.a
credenza 210.f 1.a
credito 89.b
creditore 62.d
credulità 89.b
crepacore 141.a
creſcenza de la luna 166.a
creſcere 5.f 29.f
creſcente 88.b
creſçenza 13.f
creſcimento 6.a
creſcente in capo 42.e
creſciuto 6.a 84.a
creſciuta 6.a
creſcimento piccolo 113.f
creſcimento 113.f
creſte 89.a
criſtiano nouello battizato 149.a
creſtuſo 89.a
cretaro 89.d 166.b 206.b
creta biancha 124.a
creato 14.a
cretoſo 24.b
criminatione 114.b
crinito 62.f 116.f
crini del lione 116.f
criſpo 191.c
criſtero 52.e
criſta del gallo 63.a
criuello 110.c
criue 61.f 110.c 83.f
croatia 108.d
croce 63.e
croſta 63.f
croccia de lo broccher 210.d
crocco 41.f
crocco del pecoraro 159.e
cruciato 17.b
crudele mortale 128.b
criuello 206.a
cugnato 192.e
crudele 3.b 63.f 74.a 76.f 77.f 88.c 90.f 108.d 110.f 113.f
crudeliſſimo 113.f
crudeltà 28.f 74.a 90.f
crudo 63.f
cruſca 94.e
cubiculario 5.d
cubito 63.c
cucina 64.c
cucumaro 63.d
cugno 64.a
culcitra 3.c
culpa 62.f
culpabile 147.d 132.b 210.a
cultiuare 64.d

coltiuato 64.d
coltiuatore de la terra 64 d
culto diuino 108.a
cume 143 d
cuniglio 64 b
contatore 174.b
contiſto 178 a
cunto 39.a.57.d
cunto de numerare 1.b
conto de la luna 79.b
cupera 155.e
cupidità 64.f
cupido 30.a
cupido de gloria 98 c
cupo 21.a
cupo de mele 13.f
cuppo 150.b
curare de li corpi morti 167.a
coradella 85 f
curatore 78 e 106.c
curatore de lo exequio 93.c
curatore de la terra 192.a
curcioca 60.f
curculione 65.a
curculiõe piccolo 65.a
curcuracio 204 c
curcura melane 60.f
cureſo 13.d
curo 61.f
curſiero 81 c
curſi de acqua 135.a
curſo aballo 68.b
curſo doue ſe getta la lauatura 122.d
corto 56.f 110.e
cortetto 35 f
curuato 23.f
curuatura dela rota del carro 3.a
curuatura del mare 191.c
curuo 155.a
currulo 121.b
corritore 104.b
cuſire de ſcarpe 197.c
cuſitura 197.c
cuſtode de logia 72.d
cuſtodia 65.a

d

DA acquiſtare 148.c
da alloſẽgatore 7.d
da nettarſe delle herbe 84.f
da andare 110.e
da andarſe 4.b
da apruzo 171.a
da auante 7.d
da baptizarſe 130.f
da barbante 15.b
da barbon 34.f
da bauiera 34.f
da biaſtemarſe 84.c
da beuerſe 192.f
da cacciarſe 78 b
da cacciarſe i tutto 2.e
da cadere 44.c
da caſcare 44.c
da cõportarſe 69.e.88.f
da corneto 61.a
dactilo 43.d
dactili 200.f
da deſprezarſi 59.c
da deſiderarſi 151.e
da diuiderſe 102.b
dado 200.f
da eſſer dellegiato 92.c
da eſſere diuiſo 102.b
da eſſere cacciato 2.c
da eſſere eletto 69.a
da eſſere ſcommunicato 2.f
da expedirſe 85.c
da fare feſta 95.d
daino 66.d 76.c
daino piccolo 205.a
da laltra banda 208.d
da honorarſe 105.a
da laſſare 68.f.76.a
da lauare 128.f
da leuarſe in tutto 2 e
dalmatia 66.d
damiara 218 e
damigella 61.f
da morcona 196.f
dãnagioſo 74.e.111.c
dãnagioſo 67.f
dannagio 74.e
da negarſe 2.e.112.e
da niente 104.e
da non ſepararſe 114 c
da non impetrarſe 158.a
da nõ fortificare 109.a
da non patirſe 109.a
danubio 116.e
danza 49.c
dannare 129.f
dannato ad morte 6 f
dannatione 66.f
dannabile 265 f
danno 39.b.66.f.71.a 74 e.107.e.111 c
dannoſo 74.e.111 c 112.d.114.a
danno del conſumato 115.b
danno fatto da li animali in li terretorii 158.a
dannoſo 66.f
da patirſe 88.d
da penſarſe 150 f
da perdonarſe 108.d
da piangerſe 90.d
dopo mangiare 167.c
da portarſe 88.d
da publicare 77.c
dardo 34.f 107.f.
dare 67.b.47.e
da a piſone 128.a
dare ad uſura 91.a
dare a beuere 173 e
da remouerſe 50.e 73.d
dare piacere 69.a
da reprenderſe 148.d
dare ſpaſſo 69.a
daretro 8.e
da riderſe 105.e
da ſbrogliarſe 85.c
da ſubſtentarſe 7.e
datia 49.c. 66.a
datimerſe 105.e
datio 168.b.206.f
da tirare 101.a
da a piſone 128.a
dato a dinari 147.a
da toglierſe 50.d
dato in poteſta 73 f
dato in tutto a la laſciuia 84.f
dato in ſcambio 208.d
dato in tutto 6.f
dato per pegno 164.f
dato per ſententia 2.c
dato per voto 210.f
dato per parte de altro 208.d
dator de augurio 150.d
da venderſe 207.a
da uiſcaglia 46.c
de acero 4 b
de albania 80.d
de altra lingua 32.f
de altro paieſe 32.f
de anno 18 c
de arbore 23.c
de argento 35.e
de armento 25.a
de baia 31.b
debilità di ſtomaco 132.a
dei della patria 160.d
degno di miſericordia 139.c
degno di baſtonate 207.b
delegiamento 184 a
de banditore 169.d
de bambace 213.a
de baſſa mano 112.e
debole 10.f.109.a
debelire 127.c
debelito 68.a
debilità 8.b
debelitato 10 f
debile 67.f. 150.a
debileza 197.f
debilità 61.f. 110.a
debito 67.f
debitore 148 b
debitore per poliza di propria mano 49 f
de bona gratia 124.a
de bona uoglia 120.e
de bon arminio 139 f
de burla 116.c
de cane 42.e
de canto 148.f
decantone 148 f
decarico 150.f
de cucciattelo 45.d

de caſa 87.b
decatapano 7.c
decauallo 81.f
decaule 45.a
dece 71 f
dece in ordine 67.d
decepunti 71.f
dece denarelli 67.d
decerro 47.f
dece per ciaſcheduno 70.
deceloma 46.a
de chi ne ſeruimo 221.d
decima 67.d
de cinque palmi 160.a
de cinque cãtoni 160.a
de cinque punti 116. f
de cinque anni 115.f
declarato 67.f. 79.f 85.b
declaratione 67.f.85.b
declaratore 85.b
declaratrice 115.f
de cohorte 53.f
decreto 174.a
de diece meſi 67.d
dedicato 6.d
de diamante 6.c
de dui corpi 33.f
de dui teſte 33.e
de dui forme 34.a
de due fronte 34.a
de due libre 34.d
de due mano 34.d
de due gemme 34.e
de dui meſi 34.c
de dui anni 34.c
de dui membri 34 d
de dui nome 34 d
de dui palmi 34.d
de eſtate 9.f
de faſtignano 86.f
de feccia 86 d
defendere 158.c.173.f
defenſatrice 153.c
defenſore 122.f 173.f
defendere la cauſa 7.d
defenſione 20 f
defenſore de cauſe 5 f 45.c
defenſore de bandera 19.a
de fera 88 e
deſeſa de li porti 120 f
de fiore de granato 31.c
de frappa 120 d
defredato 201.f
defredola 234.f
defreſcato con neue 201.f
de fronde 92.f
de galline 221.e
de gamma apto ad ciramella 257.e
de gatto 88 a
de grande etate 98.f
de granato 22.a
de grammegna 11.b
de gran prezo 227. f
de hercule 102 d
de heri 103.b
de hiſtrione 257.b
de importantia 99.f
de incenſo 179 d
degiuno 112.d
de lana 173.f
de loſſato 78.c
de la lega 56.a
del contato di viena 13.e
del delphinato 13.e
del di paſſato 227.f
delettare 68.f.108 b
delettatione 16.a.68.f
delettamento 108.b
deletteuole 16.a.68.e 88.d.115.f
delettato 68.e
deliberato 59. c. 68.a 70.e
deliberatione 59.c.70.e 210.e
deliberare 68.a 10.e
delicato 185.e.263.a
deligiato 116.f
deligiare 116.f
de lepore 177.f
delegiatore 116.f
delitioſo 16.a
de lo aratro 22.f
delumbato 69.a
delicato 193.e
delligiato 109.a
delligiare 109.a
delligiatore 109.a
de male langue 115.e
de mare 12.a.218.c
de maſtro de coſtume 46.f
de mele 190.a
de mercantia 207.e
demilo 185 e
demiſſo 2.b
demogliere 267.f
demonſtrare 111.e
demonſtrato 111 d
demonſtramẽto 111.d
demonſtratione 111.d
de molte maniere 196.b a
de molti cantoni 195.f 223.e
de molti colori 196.b
de molti modi 196.b
de molto nome 196.a
de molto nutrimento 213.c
de molto parlare 196.a
degnare 235.e
de neue. 201.f
denſo 57.f
dentato 2.b
dentale de lo aratro 70.f
denti de auante. 63.a
de nucella 54.f
de niun prezo 54.d
denudato 114.f.84.e
de ogi 104.a
de otto meſi 205.f
de palmo 250 f
de palumbo 213.e
de pecora 211.a
de pegnato 207.a
de penna 222.d
de peſcrai 219.c
de piacere 96.e
de piangerſe 183.f
di pietrillo 230. f
depilare. 68.e
depilato 68.e
depilato del capo 41.e
depinto al naturale 107.f
de pittura 79.e
de poco animo 112.f
de pomo 185.e
de ponente 205.e
de põte tremolo 22.a
de porco ſiluatico 21.e
depoſito 70.e
depoſti dallo officio 1.e
deprauatione 70.d
de primauera. 77.e
depugno 230.f
deputato 47.a.70.e
deputato de la pecunia 226.e
de pozo 231.f
de quattro cantoni 256 b.232.e
de quattro fiãchi 256 c
de quattro palmi 256.c
de quattro meſi 232 f
de quattro anni 232.f
de quattro forme 232.f
de quella cõtrata 259.a
de quella ottina 259 a
de quella etate 8.e
de quello colore 57.f
de rame cypro 64 f
de Re 234. f
de recapito 93.b
de repreſentatore de fabule 257 b
de reſtochia 251. f
deſagio 83 a
deſaſtro 83.a
de ſcarlata 34.e
de ſcauonia 61.d
deſcẽdere a baſſo 71.a
deſcendere 2.c
deſcrettione 191. f
de ſei cantoni 103.e
de ſei di 103.e
de ſei menſure 103.e
de ſei verſi 103.e
de ſenza 109.f
deſonore 119.a
deſiderio 21.f 30.a 64 d 84 f 21.f
deſiderabile 21.e
deſiderato 7.b
deſideratore de caſo freſco

freſco 89.c
deſideroſo de ſete 246.a
deſideroſo de ſapere molto 239.e
deſideroſo de noze 203 f
deſiderare 21.c
deſideroſo 30.a 21.c 64 f
deſideratore 64 f
deſiderio grande 24 a
deſiderio de comparare 79 b
deſideroſo de comparare 79 b
deſignato 70.a
deſignatore de la fabrica 23.d
de ſimile etate 52.a
de ſorbo peloſo 23 d
de ſorece 197.b
de ſua voluntà 266 a
deſmembrato 67.e
deſperatione 70.e
deſponſata 54.a
deſprezare 59.b 70.e
deſprezato 97.c 59.b 70.e
deſprezamento 85.b 59 b 70.e
deſprezatore 59.b
deſprezeuole 59.b
de ſtranei paieſi 84.f
deſtruire 69.a
deſtruitore 59 d
deſtruito 68 d
deſtruttore 70.e
de tempeſta 255.e
determinato 59.c 68.a 47.a
determinatione 59 c
deterritorio 11 a
deteuerone 18.b
de topo 197. b
de tre anni 259 b d
de tre cantoni 259 d
de tre colori 259.c
de tre capo 259 c
de tre libre 259 d
de tremiſi 259.d
de truolo 183.f
de trombettero 226.b
deuacato 84 f
de varii ſoni 75.a
de vario colore 185.a
deuere date 67.f
de verga 165.a
de vergilio 187.f
de vile animo 192.b
de vinaccia 263.g
de viuande 81.c
deuorare 113.c 77.c 95 d 120.b
deuoratore 183.f
de vna cõditione 59.a
de vna etate 8.f 52.a
de vna qualità 59 a
de vna ſorte 59.a
de vna gente 96 c
de vno animo 266.d
de vno anno 151.f 18.c 105.b
de vno nome 96.c
de vno colore 266. f
de vno lignagio 60.a
de vno iuditio 266.d
dextreza 71.f
dextro 11.a
dextreza de corpo 11.a
dextro & ſiniſtro 9.a
diamante 5 f
diana 101.c
diaſpro 107 c
di che ſe battezza 72.f
dicere 258.f
dicitore de villania 60.b
dittamo 49.d
degno di miſericordia 139.c
degno di baſtonate 207.b
deleggiamento 184.a
ditto 57 c
di de li morti 79.f
dieta 112.d
differentia 74.a
differente 75.a
difficile 24.a
difficultà 140.d
digitale 65.c 73.a
digitale del coſitore 57.d
digitaro 73.a
dito groſſo de la mano 167 a
dito ſecondo 111.a
dito piccolo 101.f 73.c
dito groſſo de lo pede 100 f
dito 26 d
dito appreſſo il piccolo 19 d 73.c
dito ſecundo dopo lo groſſo 73.c
dito magnolo 73.c
dignità 166 b 209 a
dignità de caualiero 81.e
degno 73.c
degno de accuſarſe 3.f
degno de baſtonare 90.a
degno de admiratione 7.f
degno de honore 105 a
degno de reuerẽtia 8.a
degno de Re 178.e
degno de reuerirſe 8.a
degno de baſtone 135 a
degno de manigolto 43.a
degno da reprehẽderſe 148.d
dii domeſtici 160.a
dii tale 73.b
dii de la patria 160.a
di infelice 13.d
dilabrato 5.d
dilatare 73.d
diligiato 97.d
diligiare 69.a 70 f
diligiatore 70.f
diligente 65.c 73.e 83.c 109.f 112.c
diligentia 64 f 73.d 112.e
dilongare 73.c
dilongare di hoggi in domane 172.b
dilucidato 67.f
dilombato 78 f
diluuio 78.b
diluuio vniuerſale 44.d
dillegiamento 69.a
dillegio 69.a
dillicato 98.a
diminuire 13.d
dimorare 115.a 64.f
dimoranza 64.f
dimorata 64 f
dimoratore 64.f
dimminuire 68.a c 71.a
diminuito 78.a
dimminuto 115.b
dinaro 69.f
dinari de preda venduta 133.f
dinarelli 175.e
dinari che ſe ſpendeno in uiagio 80.e
dinari ricolti 53.d
dinari coadunati 53.d
dinari conſignati 29.a
dinarello 26.f
dentro le vene 115.a
di 72.e
dio de lo amore 65.d
diornale 119.f
dipo domane 161.c
di quãdo lo homo more 72.e
di quando more 79.f
dire auante 169 f
dire male 141.f 148 f 72.a 71.a 116.a
dire 27.d
dironato 78.f
diritto & ſeniſtro 9 a
dirruparẽ abaſſo 71.c
dirrupato 53.d 74 a 68.f
ditrupamento 71 d
diſaſtroſo 111.d
diſaſo 111.d
diſarmato 112 e
diſciplina 114 a
diſcolorito 67 f
diſcoſto 71.b 74 c
diſcanzamento 75.c
diſcordia 75 a
diſcorde 3.b
diſcordante 3.b
diſcordeuole 148 f
diſcordanza in ſono 75.a

diſcoſtare

diſcoſtare 75.c
diſcoſtamento 75.c
diſcreto 93 e
diſaretare 2.f
disfatione 206.c
disfacitore 206.c
disfatto 69.a
disfattione 51.c.39.c
diſgratiato 115.e
dishonore 68.d
dishoneſto 113 f
dislumbato 69 a
diſmembrato 26.a
diſmenticare 148 f
diſmenticato 148.f
diſmenticato in tutto 148 f
diſmenticare in tutto 148.f
diſmenticamēto 148 f
diſnodicato 79.f
diſpartire 75.c
diſpartito 69.a.72.d 74.c
diſpenſa 173.a.60.a
diſpenſero 173.a.57.b
diſpenſa de lo ambaſciatore 129.f
diſpēſiero de pane 26.f
diſpenſatore de vetro uaglia 1.e
diſpenſa 75.d.80.a
diſpilatore 68.e
diſpietato 109.d
diſpoſitione 100.f
diſpoſito 10.e
diſpoſto 10.f.11.b
diſprezzato 68.f
diſprezzatore 193.e
diſprezzo 27.f
diſprezzare 27.f
diſputatore de naturis 173.e
diſregulato 2.e
disfrenato 78.f
diſtanza 75.a
diſtantia intra alcuna coſa 115.a
diſtruire 2.e
diſtrutto 69.a
diſtributore 74 e
diſtribuire 74.e
diſtruitore 85.f
diſtruttione 75.a.84.a
diſſapito 114 e
diſalzare 131.b
diſalzato 131.c
diſſimile 3.a
diſobedientia 59 f
diſſoluto 74.c
diſſolutione 126.c
diſſonata 20.e
diſſonante 3.b
diſtornicare 234 f
diſotterato 84.c
ditto ſofiſtico 78.f
diuerſo 75.d
diuerſirà 75.d
diuerſo colore 54.c
diuiſo 72.e.73.a.74 c
diuiditore de li canti 71.e
diuino 75.f
diuina 15.a
diuiſione 89.c
diuiſato 31.f.54.c
diuiſa 47.a
diuiſa dell'iſegna 114 c
diurnale 75.a
diuulgato 73 d
diuulgare 169.f
dobla 147 f
dobretto 94 f
dottarello 82.f
dotto 45.c.75.a.82.f 98.d
dottrina 82.f
dottrina che ſi da a li figliuoli 153.b
due tauole da mangiare 33.f
doglia danca 116.a
doglia di fianchi 120 f
doglia de matre 138.f
dola 265 f
dolato 75.d
dolce 41 d 136.d. e 140.f.143.a
dolcetto 76.e
dolcezza 76.d
dolceza poetica 136.d
dolitura 2 f
dolore di polmone 161.d
dolore de reni 145.c
dolore de capo 46.f
dolore del core 60.f
dolore de meza teſta 82.d.102 f
dolore de meza capo 102.f
doloroſo 140 c
domanda 181.c
domandato 166.d
domandare de territori 11.a
domare 75.e
damaſco 167.e.210.a
domatore de caualli 104.a
doue s'alza il peſo cō denti 129.a
doue ſi vende il companatico 131.a
dolore de inteſtini 195.e
dorena per le ſpeſe 204 f
domatore 11.d
domatura 75.e
domeſtichezza 86.a
dominio 75.c
domato 83.e
domatore 76.a
dommenica 83.f
donare 169 a 203 f
donato 203.f
donato 55.c
donatore 169.a
donatiuo 58 d
donatiuo che ſe fa al Signore 9.e
donatione 123.f.169 a
donatore a li poueri 142.b
dono 19.f.75.b
dono che ſe fa a lo ſignore 2.c
donna 141.e
dōna che ha hauuto un marito 210.c
donzella 141.e
donnola 94.f
dormire a mezo di 151.d
dormiglioſo 192.a
dirrupare 169.b
dorrupare col capo a baſſo 169.c
doue habitano ſolo le femine 100.c
doue corre il cauallo 81.f
doue ſe uendeno li boi 91.f
doue ſe notrica il ghiro 98.a
doue ſe ſeruano ſcripture publice 98.f
doue ſe cōſeruano ſcripture publice 98.f
doue ſtanno le femine 100.c
doue ſi fa il nitro 146.e
doue ſilano la lana 100.c
doue ſe noiriſcano li lepori 120 f
doue ſe nuota 144.b
doue correno li caualli 104.b
doue ſe paſceno le anatre inchiuſe 145 f
doue non ci ſi puo andare 110 f
doue ſe uende la carne 43.a
doue ſe gioca con la palla 193.e
doue ſta lo exercito 44.e
doue ſe corre il palio 194 a
doue ſe taglia la carne 121.f
doue ſe teneno ſcripture publice 198.a
doue ſe fa il caſcio 43.f
doue ſe vēdeno ſchiaui 206.f
doue ſe giuſtitiano li huomini 43.f
doue ſe abruſcia 211.b
doue ſe inſerta 114 d
doue allogiano foreſtieri 212.d
doue ſe ſeminano i cucumeri

eumeri 63.f
doue ſe nutriſceno le papare 48.d
doue ſe uendeno le herbe da magniare 120.a
doue ſe gode 28.a
doue ſe gioca 11.a
doue ſe ingraſſano ucelli,animali 183.e
doue ſtanno li arbori de pruna 173.f
doue ſtanno li carboni auante il forno 173 f
doue ſe lauano le pecore 172.d
doue ſede il populo nel theatro 168.c
doue ſe ſtipano ſeruano per lo anno le pomà 161.c
doue ſtanno molti ſepulchri publici 167.a
doue ſe allotta 154.e
doue ſtanno le galline 152.a
doue ſe fa il conſiglio 57.a
dragonara 13.f
dromedario 76.a
duana 163.e
duanero 22.b
dubia 21.d
dubio 6.b.8.f.17.a.62.a.100.c.110.d.
dubioſo 21.b.64.f
dubietto 64.f
dubitante 64.f.100.c
dubitatione 12.a.14.e.90.a.100.c
duca 77.a
ducato piccolo 29.e
ducato de ſpoleto 210.d
ducato doro 30.a
ducheſſa 77.a
due onze 26.e
due ſorelle 76.e
dui 15.a.17.a.96.d
dui uerſi 75.b
dupplicato 17.b
durazo 77.a.80.f
durazano 77.b
durare perpetuo 161.e
duretto 77.b
durezza 77.b
duro 47.e.183.a

e

Ebreux 77.e
Ebro 16.d
eclipſo 69.f
ecbia 8.e
eccleſia 7.d.76.a.32.e
eccleſia de tutti li ſanti 155.b
edificatore 94.a
edificio 151.d.
edificietto 7.e
edificio piccolo 7.e
edificio grande 140.c
edificii uicini a le mura 140.b
edificio doue ſtanno molte colõne & ſpeſſe 176.a
effetto 77.e
effeminato 114.b.94.f.69.a.79.d
effigie 43.d
elemoſina 10.d
elemento 79.a
elemoſiniero magiore 55.b
elephante 32.e
eletto 69.d
eletti de la città 8.a
eletto del populo 203.f
eligere 69.a
eloquente 86.e
elmetto 44.a.95.a
elmettato 95.a
eminente 170.c
emplaſtro 38.a
emplaſtro a capo rotto 46.f
emplaſtro da tirare fora 80.e
emplaſtro liquido 106.e
endiuia 79.c
enterich 27.b
epiſcopato 19.b.80.e
epiſcopo 80.d.19.b
epiſtola 52.e.80.e
equale 8.e.9.a
equalità de peſo 8.e
equamento 125.e
equità 9.a
equiualente 105.d
errabondo 205.d.142.d
errante 154.a
errare 82.d
errore 6.c.66.f.119.a 147.d
eſempio de ſcriuere 19.e
eſca de foco 91.d
eſculo 82.b
eſtate de ſanto Martino 12.e
eſtre 19.d
eſſere ſano 192.e
eſſere sfrontato 110.f
eſſere ſchiauo 87.c
eſſere cieco 38.a
e tac 10.a
eterno 10.b
etticia 174.d
ettico 174.d
euangelio 62.f
euitato 67.f
exattore 83.c
exattori del fiſco 67 a
exattore de donatiuo 9. f
exattore de li denari de la prouincia 176.c
exattore de falangagio 199.d
exame de lape 93.c
examinato 16.b
exaſperato 83.e
excellentia 171.a
excommunicare 74.f
excuſa 45.a
excuſatione 21.a
excuſatione da li peſi publici 13.a
excuſatorio 11.a
exequio 84.d.94.a
expedito 79.c
exemplo de ſcriuere 170.d
exemplo de lauorare 20.f
exemplare 83.e
exhereditare 1.f
exercito 44.e.11.c
exercitio 11.b
exercitare 11.b
exercitato 84.d
exercito de pedoni 64.a
exercitio pertinente a pedagogo 153.b
exercitato in guerra 207.f
exercitio de la ſcola 172.f
exigere 83.e
exigentia 52.f
exigitore 83.e
exiſtimatione 30.f
exito 84.e
exitiale 125.d
expedito 85.b.73.f.83.f
experto 45.c.93.b
experimentatore 79.f
experientia 79.f
experimento 193.d
explicato 57.f
expoſitrice 115.f
expulſo 78.c.83.b
expulſore 83.c
expultrice 85.e
externo 91.f
exteſo 115.a
extratto 70.e
extratto fora 78.b
extra lege 84.b
extreme de le uite 19.a
extremità del o arboro de la naue 28.c
extremità 88.f
extremità de la ueſta 120.b
extremità de la touaglia 198.e

F

Faba 85.d
faba frante 86.a
fattore de teſtamento 200.f
farfalla 176.b
fauore 195.a
fatto uigilando a lume & candela 129.a
fattore de carta 135.d
fattore de occhiari 193.c
fattore de ſpechi 193.c
fazoletto 127.d
faua gongola 56.f
faua uerde 56.f
fabri 86.c
fabricatore 38.e.86/c
fabro 132.e
fabula 21.a.86.d
fabulare 95.a
fabuloſo 55.f
fabulare inſieme 57 f
fabulatore 144.c
facenda 145.d
faienza 82 f
facetia, mottigiando
facetie 183.e (72.b
faceto 28.d.86 f
facile 55.b.86.a
facile ad aprirſe 6.f.
facilita 55.c.106.a
facundia 86.c
faccia 86.f
facefronte 59.b
fatti 5.c
fatto amico 57.d
fatto a modo de canale 89.c
fatto a uolta de arco 91.c
fatto impreſcia 21.f
fatto a cantone 17.b
fatto con oglio de oliua 149.c
fatto de oliua 149.c
fatto certo 47.a
fatto in modo de arco 23.f
fatto de latte 120.f
fatto da ſquatro 146.e
fatto de legno 135.b
fatto de marmora 134.c
fatto la moſtra 130.f
fatto de creta 89.b
fatto de fronde 91.c
fatto ſenza fatica 108.b
fatto de imbrici 109.c
fatto de lota 130.d
fatto chiara 131.f
fatto de alabaſtro 150.a
fatto de dattolo 154.e
fatto de aſtraco 158.f
fatto de pelle 159.f
fatto de pioppo 168.c
fatto de boſſo 176.a
fatto 6.c.70.b.86.e
fatto de ruta 182.d
fatto de fiore de farina 191.d
fatto de reſtochia 195.b
fatto col tempo 199.c
fatto de uerga 209.a
falciatore 86.f
fatto de uite 210.a
fatto de rame 9.d
fatto de ſilice 191.a
fatto in tondo 207.a
fatto per lege 123.a
fatto de matoni 122.e
fatto de lana 121.d
fatto intrare 6.c
fatto in modo de canale 41.f
fatto intendere 57.c
fatto con la piana 75.c
fatto de farina 87.f
fattore de ſproueri da letti 143.f
fattore de carta pecorina 136.a
fattore de lettiera 93.
fattore de ami da peſcare 100.f
fattore de falce 86.f
fattore de oglio 86.a
fattore de corona 61.f
fattore de carri 72.f
fattore de carta 48.b
fattore de brache 35.c
fattore de ſalſichie 35 a
fattore de anelli 18.d
fattore de arco 23.f
fattore de toſsico 206.b
fattore de trombetta 284.e
fattore de ſtatue 194 b
fattore 172.a.77.f
fattore de corzetta 158.d
fattore de panni 155.f
fattore de angurio 150.d
fattore de ferramenti 81.c
facchino 31.c.97.c
faggio 86.d
fagugnana 8 e
fauilla de foco 87.f
faienza 87.e
falce 86.e
falcetta 86.e
falciare 138.a
falciatore de feno 91.a
falciare de feno 91.a
falcone 82.d.106.d
falconata 27.c
falconero 173.c
falda in la ueſta 182/b
falſa accuſatione 41.d. 146/f
falſificato 7.a
falſo 7.a.195.d
falſo accuſatore 41/d
falſo propheta 174.a
falſo ſcriptore 174/a
fallace 114.d
fallatie 124/d
fallimento 93/f
fallire 68.a
fama 190.f.87.a
fame de mangiare 87/a
fameglio de corte 3.b
famelico 87.a
fameglia 175.e.87.b
familiare 87.c
familiarita 87/b
famoſo 51/e.87.a
famoſo 160.f/169/a
fango 53/b.130/a
fangoſo 53 b
fantaſia 114.f.150.f
fantaſtichacia 47.f
fantaſticare 47.f
fantaſtico 47.d
fantaria 159.e
fante a pedi 64.a.159.c
fanteſca 17.b.159.e
fardello 184.b
fare ale pugne 174.a 175.a
fare 57.e.96.a
fare de pace 153.d
fare intrare 6.d
fare ferie 12.d
fare de la tauerna 45.a
fare poco conto 26.e
fare poco ſtima 26.e
fare ſacrificio 69.d
furfante 49.a
farfuſo 26.d 31.f
farina 87.f.167.c
farinata 167.e.175.a
farinata de orgio 174.d
farinaro 28.f
farina de faue 128.e
faro de meſsina 48.b
farnazano 94.a
felzata 46.e
felzata de letto 128.e
farraina 87.f
farro 165.d.167.e
fatto de orgio 174.d
faſano 115.e
fiſcello 20.a.136.d
faſcia 63.d.90.c
faſcia de capo 16.e
faſciatori 62 a
faſciello 136.d
faſcinare 87.a
faſcinatore 87.f
faſcio 87.a
faſtidio 140.d
faſtidioſo 141.a
fatica 87.d. 145/d
fatica de corpo 150.a
fatica corporale faticoſa 9.f
fatica corporale trauaglioſa

glioſa 9.f
farica piccola 150.a
fatichetta 150.a
faticoſa 5.d.9.a
fatigare 68.f
fato 87.c
fauaro 86.a
fauegnana 21.b
fauignana 182.e
fauore 99 a.30.d
fauoreuole 170.f
fauorito 99 c
fautore 27.a
fautore in ſuffragii 197.d
fautrice 88.a
faxello de ape 13.f
fazoletto 196.b
febre con freddo 176.d
febre 176.a
febre coniunta 197.f
febre continua 16.b
febre de uno di 80.c
febre piccola 88.a
febre terzana doppia 102.a
fecatello 149.d
fecato 80.b.108.a
fecato de porco 197/f
feccia de homo 13.d
feccia de la cera 138.f
feccia del uino 115.d.
fedele 165.c (195.a
fedele & ſchiauo 148.f
felice 87.f.89.f/92.d
felici piccoli 89.f
felicita 87.d.92.c.196.f
feliciſsimo 30.e
feltro 79/c
fella 36.a
femina 90.f.141.f/147.c.210.c
femina che piega li pãni 207.e
femina cantatrice & ſonatrice 174/b
femina che ha il marcheſe 17.d
femina che ha lo tempo ſuo 17.d
femina che ha pigliato dui mariti 134.b
femina farfante 50.d
feminella 141.f
feminero 141.f
feneſtra 88.c.93.a.162.a
feneſtra de lume 45/d
feneſtra de uetro 193/c
finito 6/a
fera 79/a/91/f/137/f
fera de ogni mercantia 155/b
ferente 211/d
ferito 58/c/161/b
ferita 165/e/211/c
ferita piccola 165/f/211.c
feritetta 211/c
feritore 165/e
fermo 99.e/79/f
feroce 88/b/206/c
ferocita 88/f
ferale 105/f/120/d/88/d.90/d
fertilita 88/b
fertiliſsimo 120/d
ferra mula 91/a
ferrara 91/a
ferraro 88/a/111/f
ferri de li pedi 56/e
ferro 48/c/88/b
ferro de la ſagetta 193/a
feſta 88/c
feſta de ſan martino 208/a
feſtante 28.d
feſtante con maledicẽtia 72/a
feſte de le anime deli morti 88.c
feſte de guardarſe 88/d
fetente 104/c/109/f/150/d.153/c/175/f
fetente de li agli 100/e
fetore 78.f/99/d/150/c/173/a
fetore del titillico 104.b
fetore de lo abruſciato 146/c
fetore de la bocca 152.d
fetore de homo 13.c
fetore grande 48.a
feudo 93.e.169.f
feudo grande 122.a
fiaccho.66.f.68.a.109.a.121.a
fiacco de reni 69.a
fiaccheza 121.e
fiacchetto 121.f
fin apoſdomane 161.c
fiaſco 16.d.138.f.149.f
fianco 108.a. 122.c
fiato 113.e.17.d
ficaro 88.f
fico aperta 134.f
fico 88.f
ficetula 88.e
ficocelli 105.a
fico ſecca 43.f
ficcato 52.a
fittione 55.f.89.e
fitto 55.f.57.f.74.f.89.e
fidanza 89.f
fidato 55.c.62.e
figura da tre cantoni 203.e
fetore della terra 137.e
filo che caſca della tela 200.f
fiore de cardone 155.c
flemma 165.c
fluſſo de ſangue 165.f
figliaſtro 172.b
figliaſtra 172 c
figlia 145.b
figli 125.f
figlio 89.e.145.b.164.c
figlio del patrone 102.b
figlio de puttana 193.c
figura 191.a
figura de ſette cantoni 102.a
figurato 144.c
filato 145.f
filatore 145.f
filatrice 145.f
filo 89.f
fine 174.b 83.a. 84.a.87.b.140.a. 161.a.197 e
fine de li capelli 6.c
fine de la canzona 72.d
fine del libro 82.a
finis terre 46.c
finito 57.e.83.b.84.f.85.b.161.a
fingere 191.a
fionda 93 f
fiondea 93.f
fiore de la rame 174.a
fiore dela zaffarana 63.b
fiore de la cocoza 62.f
fiore del uino 149.a
fiore de la farina 191.e
firmato 94.a
firmeza 89.a
firmo 178.b.205.f
fiſcella 89.b
fiſcello 20.b
fiſſo 74.d
fiumara 11.f
fiumarella 202.f
fiumaretta 202.f
fiume 15.f
fiumo che deſecca in la eſtate 202.f
fiumo de capua 211.b
fiumo delo inferno 52.d
fiumo infernale 151.d
fiumo 90.b
fixura piccola 183.f
focaza 26.f.53.f
focolaro piccolo 90.d
focolaretto 90.d
focolaro 90.d
foco de ſanto antonio 103.c. 106.e.175.d
focone 90.d.122.b
foco piccolo 208.d
foglia molla 33.c

foglia 35.e.45.2
foglia capuccia 238.e. 45.2.120.2.182 f.
foglie 80.d
fogliero 38.b
foglio de oro 35.d
foglitello 35.d
foia 210.f
folia 116.2
folia 195.b
formatore de uoce 163 c
formicola 162.c
foſco 174.e
foſſa che ſe fa intorno alla città aſſediata 128.2
feno de caualli 130.b
folla 69.f.92.e
folle 114.d.207.2
follia 112.d.194 d
follo 206.e
fontana 91.d
fontanella 91 d
fonticella 91.d
forame 44.f.125.b
forbice del ferraro 91.f
forca 63.e.94 e
forcella che ſoſtiene la uite 97 e
forcina 9.f
forcinula 9.f
foreſtero 91.f.84.f
foretano 208.2
fore uſcito 172.f
forſante 24.f
forſice 91.f
forſice de lo accimmatore 91.2
forſora 109.e
forfora del capo 94.e
forlì 92.2
forma de caſo 138.b
forma de le ſcarpe 143.2
formato 69.d
formoſità 73.2
formoſetto 33.e
formoſo 33.e.67.c
fornaro 165.b
fornara 256.f.165.b
fornace 39.f
fornacciaro 39.f
fornimēto de naue 25.f
fornito 5.2.142.f
forte 24.2.73.2.89.2. 92.b.99.d.110.c.134. f.181.2.182.b.194.b. 209.b
fortelleza 26.c.142.f.
forteza 92.2
forteza de la città 11.2
forteza de lo aceto 83.2
forteza naturale 209.b
forticello 92.b
fortificamento 142 e
fortificato 142 f
fortunato 88.b
fortuna 92.d.70.2
fortuna de mare 9.f
forza 56.f.5.c.28.d
forza ſubiranea de uenti con acqua 172.d
foſſa 11.2.77.b.92.e
foſſa doue reſta lacqua 120.b.121.2
foſſa de quattro palmi in quattro 175.f
foſſa in le uie 110.e
foſſambruna 92.2
foſſa noua 92.2
foſſato 11.2
foſſa uicino al fiume a pigliare l'acqua 110.e
foſſe da tenere grano 198.2
fracito 141.d.175.f
fragara 46.b.81.2
frangebele 92.f
franco 109.f
francheza 109.f
franchitia 109.f
francheza del pagare publico 13.2
frappadore 177.b
fracido 175.f
fronde de rape 177.f
fronze arrepechiata 195.c
francauilla 44.f.92.b
francolino 28.f
franza 95.b
franzoſo 95.b
franzeſi 46.c
franco 92.c
frappa 89.2
frappa de la ueſta 120.d
frappare 107.e
frappatorello 24 f
frappato 89 2.120.d
frappatore 166.e.107. e.127. b
fraſca 103.b
fraſche 10.d.20.b.147.f
fraſchetta 147.f
fratel de latte 53.d
fratel iurato 58.b
frātel carnale 97.b
fraternità 97.c
frateſco 124.c.144.2. 207.2
fraudare 92.2
fraudato 92.2
fraude 42.2.75.d. 92.2
fraudulente 42.2 50. f.75.d.92.2.194.d. 211.2
fragne 92.f
flauto 76.c
frecamento 92.c
frecare 92.c
freno 48.f
frequente 57. f. 62.d
frequentato 92.b
frequentare 27.f.62.d
freſco 92.c.140.f
fritto 92.d
frigido 124.2
freddo 12.d.92.d.96.b
freſco 143.2.178.e
friſo 202.2
friſo de la pictura 156.e
friſone 16.c
friuolo 94.c
frixora 185.2.92.d
frombola 93.e
fronda de lauro 122.f
fronde de uite 154 f
fronde de fico 201.d
fronde 91.c
frondoſo 76.c
frongillo 92.c
frontale 92 e
frōtali de la porta 92.e
fronte 92.b
fronteſpicio 87.b
frontato 92 b
froſolone 92.c
froſtero 7.2.60.2.85. f.108.e.161.b
fructaruolo 167.c
frutto del cupreſſo 60.f
frutto del balſamo 43.c
frutto de oliue 150.2
frutto de noce 147.f
frutto 92.c
frutto del pino 60.d
frutto de li arbori 91.b
fruttifero 88.c.93.2
fructuoſo 88.d.
frumento 93.b.204 2
fluſſo 52.f
fuga ali inimici 203.b
fugiro 67.f
fuga 78.2
fugire p timore 155.b
fugitore de luce 129.2
fugitore adietro 178.d
fugitore 200.e
fugitiuo a li inimici 203.b.161.d
fugitiuo 93.2.178.e
fugire 78.2. 200.e. 203.b
fugitore de acque per timore 106.e
faenza 92.2
fuligno 93.2
fulinia 93.2.207.2
fulminato 198.b
fumigato 197 d
funaro 93.b
fundico 17.f
funditore 94.b
fundi 45.f
fundiello 1.b.32.e
fundo 74 b
fungo 34.f
fungio 34.f
fune 16.f.80.f.89.c. 128.f

128 f.161.f.202.b.
203.b
fune che ſe paſſa per la trozula 76.e
fune piccolla 94.d
funicelli 94.d
furore di uino 80.a
furare con rapina 94.e
furato 1.c.
furie 94.e
furioſo 80.a.82.f.47.e
furore 17.f.80.a.94.e
furore poetico 149.a
forno 94.e.52.d
furto publico 70.a
furto 2 b.85.b
fuſaro 93.a
fuſta 34.a.125.f
fuſta de corſaro 144.b
fuſto 39.b

g

Gabatore 34.d.67.c
gabamento 67.c
gabella 206.f
gabano da tener l'acqua 181 a
gabbatore 182.b
gazaruolo roſſo 158.a
gagliardo 181.c
gabelloto 199.d
gabelloto de beſtiame 12.b
gabia 30.b.47.d
gabbare 50.f.67.c. 110.a
gabbatore 50.f.110.a
gabbato 110.a
gabbia 45.f
gabbo.93 f.110.a.107.f
gatta cenerentola 43.f
gattigno 38.f
gatto 8.f.45.c.88.a
gatto maimone 47.e
gaza:a 95.f
gabia de la naue 43.a
gabia de ſorici 143 f
gagliardia 208.f.194.d
gagliardo.181.c.195.b 169.c.170.f
gaglioffo 63.e.110.e.
171.f
gaieta 39.a
gaiola 42.d.45.f
galaſo 94.e
galea 203.a
galeaza 176.f
ghiro 98.a
galicia 95.b
galopharo 48.b
galletto 83.a
grillare 85.c
gallinaro 95 e.175.a
gallinara 95.e
galline de aphrica 136 e
gallina arcera 182.c
gallicano 94.c
gallo 12.b 95.b
gallo dindia 6.d
gallo ſaluatico 95. a
gambaro 42.d.205.b
gambiglia 15.d
gammaro 41.a
gambe ſtorte 103.e
gangale 87. d
ganghitella 36.a
gangolaro 97.c
gangulo 131.c
gantois 98.f
garbino 10.c.20.f. 126.b
ga bin 101.a
garigliano 127.f
garone 95.b
garofilo roſſo 65.a
garophilo 5.b
garzone 80.f
garzonetto 175.c
garzone de elmetto 95.a
guaſcogna 41.e
gaudo 95 d
gaueta 144.b
gentilhuomo nobile 158.a
genochio 167.f
geſticulatore preſentatore de fauole 129.b
gettare uia 78.a
gettare in mare 107.e
gettare de ſangue 182.f
gettato adietro 178.d
gettatore 107.f.94.d
gettato in terra 94.b
gelare 100.a
gelata 96.a.173.f.97.b
gelatina 96.a.153.b
geloſo 96.f.213 d.
geloſia 88.c.
geloſia de legno 162.a
geloſia de legno de fineſtra 51.a
gelo 97.b
geminato 17.a
gemme pretioſe 31 d
genitore 185.b
generato 185.b
generatore 197.a.62.e. 177.c
generatione 292.a
generoſità 146.a
generatore de foco 108.d
generare 77.c
generoſo 75.f.
genero 76.a
geneſta 96.e
generato con meco. 113.b
geno 76.a
genocchi gionte 56.f
gente 146.b.96.f
gentile 82.d
gentilhomo 158.a. 172.e
genocchio 96.e
genoeſe 126.a
geometria 96.e
gerſimino 126.b
geſti 5.c
geſticulatore 104.e
geſticulatrice 129.f
geſticulatore quādo ſi repreſenta la fabula 104.e
geta 33.c
giaſſa 123.f
giaima 80.a
gialla aranciata 63.b
giallino 63.c
giallo 63.c.97.f.202.d 130.b
gianna 102.e
giacinto 106.d
gianna 97.f
giardino 123.f.209.f. 152 a.167.c
giardinero 209.f.
giardino de piacere 156.a
giarriglia 32 b
giarra 74.b.
giarriglia a due maniche 74.b
gibeltar 115.e.43.d
gibraltar 41.a
gittato 58.a.85.c
gittatura 58.a
gittare 85.c
gittato in occhio 85.c
gittato a faccia 85 d
gittamento in occhio 85.d
gettatore de pietra in guerra 125.f
giocare 116.d.130.c. 122.d
giocatore 130.b
giocatore de pallio 11.d
giocatore de dadi 12.a
giocatore de palla 164.e
giocatore inſieme 54.a
giocoſo 28.d
gioco 129.c
gioco de palla al muro 192.a
giocondo 87.f.
giudice criminale 42.a
gionta 198.b
gioſtra 104.b
giontarella 21.f
giouane 19.e
giouanetto 80.b
gioia 31.d.134.d
gioia piccola 96.e
gioietta 96.c
gioiellato 96.c
gioiellero 96.d.134.e
gioiero 96.d
giomenta 81.c
gionta 4.b.21.c

giornea de li ſoldati 84.d
gionta che ſe da a quel lo che ſe uende 133.f
giornea 102.f
giorno de lauorare 172.d
gioſtra 101.f.104.b. 33.f
gioſtratore tutto arma to 105.a
giouamento 6.a
giouene 7.a.10.a
gigante fitto 98.b
gigliaro 126.a
gingiua/de li denti 97.f
gingile piccole 97.f
gipparilliero 46.e
gippone 46.a.196.e
gipponetto 46.e
gippone piccolo 46.e
gipponaro 46.e
girare ſotto ſopra 83.b
girato 53.e
girare le ſpalle 200.c
girato intorno 6 b
giro 90.d
giocolatore 171.a
giudice 20.f
giudei 101.c
giudice non ſoſpetto
giudice criminale(9.a 136.c
giudice del contraſto 35.c
giouentu 119.e
giouanetta 6.a
giouanetto d. quatuor dece anni atto a gene rare 174.f
giocolare 171.a
giuſtare 126.d
giuramento 116.e
giudicare 84.a
giudice del combatte re 35.c
giudice del batteliare 35.c
giudice del lotare 35.c
giuditio 89.f.116.e 46 e
giudici ciuili 76 f
giumara 10.f
giuncata 116.b
giunco 191.c
giunto 55.c.56.c
giuntura 56.d.57.e
giuntura de doi fiumi 58.a
giungibile 56.d
giunone 118.d
gladiatore 24.d
gladiatore ceſſato da lo officio 181.f
ghianda 97.b
ghiro 98.a
glierbi 136.c
glieua 97.f
glycyrhiza 6.a
goccia 37.f.61.b.75.a. 100.a 44.f
ghiottone 32.e.55.b. 99.f.102.d.97.d.130. a.206.f
ghiottonitia 224.b 27.d.102.d.168.a
ghiottonia 102.d
ghiottoniare 95.d. 113 b
ghiottonaria 168.a
ghiottere 192.b
ghiomaro 5.d.98.a
ghiombaro 28.d
ghiomerare 98.a
gloria 98 c.8.a.169.d. 193.c
gloriare 107.e
gloriatore 34.c
glorioſo 80.d 107. e.110.f
glorioſo & alto 13/f
genocchi 127/f
gouernatore de orpha ni 152/a (f
gouerno de la caſa 149/
gobbo 97/f
gobboſo 97/f
gotta 12/b
gotticello 100/a
gotto 100/a
gotto piccolo 100.a
golaro 95/a
gola 99/e/113/:
golfo di patras 191/c
goloſo 55/a/102/d/ 126/d/130/a
golpho de la laza/116/e
golpho de leone 134/a
golpho de Venetia
gomitolo 98/a (134/b
gonfiato 112/e/275/a
gonfiatura 112/e/210/f
gondola 80.f/125/f
gonnella 254/a
gonnellaro 126/b
gorgoritia 6/a
gouernatore 6/a/170/e
gouerno 6/d
gouerno de la città 104/f/
graffio 194/e
graſſezza 167/f
grotta 193/d
granco 177/f
grattato 68/d
gratta caſo 205/a
grattarola 205/a
grattera 143/a
grattinata 116/e/93.f
grade 98/b/98/d/171/d
graffio da fare la ſcrima 5/b
gragnano 95/e
gramegna 98/d
grammegna 49/c/11.a
grana 53/b/54/d
granatino 33/c
granato dolce 22/a
granatino 108/c
granateſe 105/c
granata 108/e
granaro 98/f
granato 66/a/132/d
gran coneſtabile 55/a
grande 64/f/105.f//116/ e.119.d/125/e/116/f/ 109/f/110/c/98/f/142/ f/146.d.200/a/84/c
grandiſsimo caldo/79/f
grandiſsimo 85/b
grandeza 79/f
grandazo 204/a
gran diauolo 197/a
grande 206/ d/132/a/c/
grandetto 206/d
grandemente contra rio 4/1
grandeza 83/f/109/d. 206/c
grandiſsimo 99/f.
grādiſsimo latro 206/d
gran forcaiolo 203/b
grani 205/f
grano 98/f/204/a.93/c/ 176/a
grano che ſe da a li ſer ui per lo meſe 73/d
gran latro 203/b
gran latrone 203/b
grano de incenſo 49/a
grappello de uua 35/b
grappolo 35/b
graſſo 6/.'/61/a/62/d/ 111/f/120/./148/c/ 15./f/164/ t/183/b
graſſa da mãgiare 77/d
graſſa 55.b
graſſeza 164/c
graſſolillo 100/c
graſſo extratto dalla la na ſuccida 149/a
graſſoſa 6/f
gratia 99/a/111/f/ 158/ a/206/e
gratia del dire 124/c 206/e
grato 30/b
gratioſo 89.e.124.b
gratiſ gr̄a &amore99/c
grauante 36/d/167/d/
grauore 167/d (64/f
graue 36/d
grauita 235/a
greco 76/c.98/b/24/b/
grecia 4/d (4/d
greco leuante 21/d/22/
grege 99/f (a/211/b
gremmo 99/c
gretia 102/c
gridare 99.b
gridaſo 210.c
gridazaro 210.c
grillare 85.c
grillo 4.a
griphuni 99.d
grotta 19.c

grotte

giotte 63/a
grogolitia 98.d
groio 99.d
gronda 211.c
groppo 80.a.146.b
groppera 169.a
groppetto 146.b
groſſale 87.e.184.d. 34.d.32.b.132.g.181.f
groſſalita 87.c
groſſale de ingegno 101.c
groſſeza 62.d
groſſeza de ingegno 101.c
groſſo 32.a.105.f
groſſo come a pugno 174.a
grula piccola 209.f
gropposo 142.f
guattaro 2.b
guattaro de putana 21.a
guadagno 109.b.137.f 129.c
guadagnetto 137.f. 129.c
guadagnatore 129.c
guadagno picolo 129.c
guadagnabile 56.f
guadagnoſo 129.c
guado 54.e.97.d
gualiare de pecora 31.b
gualare 99.d
guallara 80.a.36.f
guallaroſo 80.a
guallararo 80.b
guanciale 47.b
guancia 135.c.36.a
guanciuto 36.b
guangiuto 131.f
guantiato 11.e
guantiaro 14.c
guarda cuore delle donne 194.f
guetzo 194.f
guarda robba 107.c
guardiano 194.c
guãſcia, Maſcella 132.f
guadagnatore 137.a
guardiani delli porci
guanto 133.f (126 e
guardia 138 f
guanciale 175.c
guardia 65.a
guardiano 65.a.172.d. 105.d.
guardiano de le acque 106.c
guardiano de fianco 122.e
guardatore 122.e
guardiano de palumbate 55.e
guardiano de'caſa 43.f
guardiano de le ueſte 42/f
guardiano di bottaro 145.f
guardacore 154.a
guardiani de caſa 28.e
guardiania 19.c
guardiano de anatre 16.f
guardia del re capitanio generale 171 d
guarnello 94.f
guarnaccia 32.a. 267.e
guartuni 205.a
guarracino 60.c.98.a
guaſcone 22.a
guaſcogna 22.a
guaſtare 59.c
guaſto 104.a
guaſtatore 69.f.54.a
guaſtella fatta con lo caſo 80.f
guaſtelluzza 26.f.53.e
gubernatore 99.d.106.c
guttana del capo 75.a
guercia 194.f
guerra 76.d 84.f.33.c
guerriero 33.d
gugliata de filato 4.a
guidatico 89.b
guinnulo 80.a
guerriera 33.f
guloſità 102.d
gũma de li arbori 99.c
gorghera 44 c
guſtare 100.a.125.b
guſtare poco per ſacrificate 69.c
ſluſtato 170/b
gouerno 65.a

h

Ha aſpettato 150.b
ha biaſtemato 84.c
habitante 97.a.114.e 135.c
habitante in cielo 38.c
habitante uicino l'acque 3.a
habitante extra la citta 84.c
habitante dentro la cittá 111.b
habitante in le ſylue 197.f
habitatione 69.f
habitatiõe a tẽpo 198 c
habitatione delle fere 130.b
habitatione de longo tempo 76.a
habitatione del prętore 171.d
habitatione de corſari 165.a
habitatore in ſpagna & non e da la 104.a
habitatore in mezo la città 135.c
habitatore 54.b.84.d. 111.a
habitatore in la magna. 97.b
habitatore in caſa inſulata 114.e
ha dimorato 150.b
halabardero 185.a. 193.a
homo da peſcare 101.a
ha negato 112.e
hanno rentato 8.a
ha origine 172 f
harpaia 178.b
ha ſacrificato 150 a
haſta 39.b
ha tenuto per te 4.c
hauere fame 82.c
hauiſato 55.d
ha uiſto 193.c
hauuto p ſo petto 197.c
hebdomadario 201.a
hedera 152.b
helleboro 207.a
hemicrania 102.f
herba 100.f
herba piccola 100.f
herba che produce le fraule 92.f
herbaiolo 100.a.162.a
herbarolo 100.a.162.a
herba de uento 102.e. 157.e
herba de muro 102.e. 157.e
herba da mãgiare 120. c.150.c
herba piccola da mangiare 150.c
herba murale 157.e
herbe de lo orto 46.f
herbetta 99.f.150.c
herborario 162.a
hercule 12.a
herede 99.b
herede inſieme 157.f
heredita 99.b
heredita paterna 158.b
hieruſalem 78.a
hydropico 106.d
hipocrito 107.b.
hiſpagna 103.b
hiſpania 107.c
hiſtria 125.f
hiſtriano 125.f
holande 32.f
homo che non ſi puo durare 141.a
homo che ua ala fatica 150.a
homo che porta le mano a lato 18.d
homo darme 44.f
homo da niente 94.b 144.b
homo datme nouello 205.a (115.a
homo de bona uita
homo de buon piede 173.e

homo roſſo dopo magnare 104.c
homini de corte 65.a
homini armati 125.a
homicidio 104.e
hominello 104.c
homo forte 209.e
homo ſenza capelli 176.d
honeſtà 68.a.139.f
honeſto 68.a.104.f. 139.f
honore 54.f.104.f. 146.b
honorato 204.f.10.f
honorabile 104.a
honore acquiſtato con fatica 68.a
hora 104.b
hora quãdo naſce lhuomo 105.d
hordeolo 62.f
horrendo 4.b.206.d.
hoſpitale 35.f.132.a 212.e
hoſpitale de leproſi 103.f
hoſpitale de lazaroſi 103.f
hoſpitale delli malati 205.f
hoſpitalero 212.e
hoſtaria 45.a.75.d. 193.f.198.c
hoſteſia 45.a.105.a
hoſtolano 155.a
humanità 55.c
humano 55 c.106.a
humido 105.f.106.b 211.b
humidità 106.c
humidità di teſta 106.b
humile 106.b
humore 106.c
humore naturale de la terra 105.f

i

Iace del temone 99 d
iacono 103.f
iacono acolito 4.b
iaen 137.d
iallo 97.b
ianara 122 c
iardino 167.c
iettato in terra 173.a
ieſus 108.b
ietto de la uite 53.b
ienco 116.b
ieta 33.f
idoneo 29.f.63.f
idioto 108.f
idoneo a uino cotto 68.e
ignobile 68.e
ignorante 121.f.114.a.108.b
ignorantia 108.e.109.c
ilata 173.f
ilice 108.a
ilio 108.a
ilicito 108.a
illiberalita 108.d
illuſtro 13.f.111.f
illuſtriſsimo 108.f
imagine piccola 107.f
imbardato 52.d
imbaſciaria 123.f
imbaſciata 123.f
imbaſciatare 37.f.20.f. 113.f.207.b
imbaſtato 52.f
imbaſto 52.f
imbattiti 82.c. 172 d
imbaſtimento de tabule 52.d
imbottonare 87.f
imbottonato 87.f.
imborcato riccio 32.b
imborcato doro 32.b
imboſcato 115.a
imborcato fiorito 122.c
imborricato 112.b
imbrattato 113.a. 109.a
imbrattamento 59.a
imbrattare 166.f. 113.f
imbracato 41.b
imbrece 15.a.109.b
imbriaco 169.a.209 e 77.e.131.f.134.b
imbriachiccio 77.e
imbriacamento 62.c
imbriacare 62 c.199.d
imbriacato 169.a
imbriacheza 169.a
imbrogliato 115.d. 120.f.
imbrogliatore 13.f
imbroglie 203.a
imbrocato 51.a
imitatore de boffone 156.c
impalpabile 27.d
impalare de le uite 159.c
imparabile.75.a.111.f
imparare 75.a
imparato 212 b
impaſtato 13.e
impaſtata 195.c
impedito 112.f
impedimento 109.b. 149 d
impedecinato 159.e
impedimenti 203.a
impenſabile 113 f
impennacchiato 63.a
imperatrice 30.a
impeto 116.a
impetrabile 109.a
impeto de ſcaramuza 80.a
impetenare 63.a
impetenatore. 63.a
impetratore 84.e
impio 172.d
impiagato 210.c
impitura de coltra 202.b
impiccato 72.f
impicatello 63 e
impitura 87.f
impigrito 101.c
impigro 209.a
impinguare 57.a
impeſo 197.c
implacabile 212.e. 109.e
impletura 87.f
implicamento 115.d
implicato 115.d
impolla 175.f
impunito 110.f.116.c.
impoſiro 111.d
impoſtomare 197.e
impoſtemamento 197.e
impotente 110.a
impozare 110.e
impozatore 110.c
imprenare 56.f.
impreſa 84.f.110.f. 145.e
impregionato 12.f.
impre[illegible]ato 171.a. 143 c
impreſtare 143.c
impreſtito 143.c
impreſſo 55.d
impreſſare 173.e
impreſſamento in lo andare 173.e
impronto 14.f
improntato con pregiarie.173.a
improportionato 111.a
imprudente 132.d. 105.a.110.c.111.a. 112.f
impulſore 132.e
immaculato 110.b
immanicato 134.a
imbaſciatore 151.f
immoderato 114.f
immeſcata in quella grege 58.f
immortale 28.f
immutato 109.f.
inaurare 67.f
inaſtare de li arbori 113.b
inaſtatore 114.d
inargentato in foglio 35.d
innamorata 14 f.5.f
innarcato 85.c
innaura 30.e
innauratore 30.e
innaurato 35.d.

innamoratello 14.a
innaſtraccare de tabu le 52.a
innamorato inſieme 61.a
imbiancato 199.b
imbrogliato 112.f
incanto 41.f
incantato 67.c
incappellato 164.e
incatenato 88.b
incalcinatore del muro 199.b
incaucinamento 199.b
incalcinare 199.b
incenſo 125.b.201.f
incenſero 201.f
incerare 38.f
incerto 110.f
incino 82.b.101.b
inchiouati 51.a
inchiappato 122.d
inchioſtro 28.d
incitare 110.f 113 c
incito 201.f
inclinato 27.a.172.c. 172 e
inclinato a la terra 65.f
inclito 87.a.110.f
inclemente 110.f
incognito 108.e
incollato 6.d.58.d
incollare 58.d
incollamento 58 d
incollato 98.d
incollatore 98.d
incollatura 98.d
in colore de cera 38.a
in colore de cennere 49.f
incommodita 110.b
incommodo 110 b. 113.f
incomenzato 11.a 84.e
incomenzatore 110.f
incomenzamento 113 a
inconſiderato 110.b. 111.a
inconſtante 124.c
206.e
inconſtantia 124.c
incontro 111.f
incontrare 58.d
incortare 59.d
incorazzato 118.f
incorrupto 115.a
inconueniente 111.d
112.b
incredulo 20.c
increſtara, Caraffa, guaſtada 163.c
inclinaro 178.a
indugiare 202.f
indiuinatore del futuro guardando a ſegni della faccia 163.b
infaſciato 193.a
impegolatore de naue 194.d
ingannatore 183.c
incunia 111.a
inculto 112.e. 193.d
incontio 58 d
incotognato 110.c
inconſiderabile 113.f
indeſcreto 112.b
indeſcretione 109 f
indifferente 6.f
indegna contentione 8.f
indignatione 111.e
indigeſto 63.f
indigno 111.f
indirizato 146.e
indiſpoſto 115.e
indilio 24.e.111.c 193.b
indiuinatore de li ſogni. 192.a.150.a
indiuinare la mano 48.f
indiuinatore 26.c/30. d.48.e.170.d.85.a. 101.a
indiuinare 31.b.206.d. 169.f
indiuinatione 176.f
indiuinare che ſe fa per lo criuo 61.f
indiuinare per foco
176.f
indiuinatrice 183.a
indiuinatore per le frõde 138.f
indiuino 26.c.29.d. 30.d.85.a.101.a.101. e 170.d.170.e 173/e. 206.c
indotto 111.f/114.a/ 132/f
indomito 78/b/112/f/ 115.b
indomato 111/f
indotato 112.a
induchiare 149/a
induſtrioſo 98.d
induſtriaſo 112.d
inequale 183.b
incitare 174.c
inexorabile 47.c
infallabile 47.b
infamato 146.f
infame 39.a.169.a/10/ f.112/ /171.d
infamia 108.f/112.a. 86/f/108/f.114/c.148/ a.172.d
infamiſsimo 112.a 169.b
infernale 4/f/125.a. 151.c.199.a
inferno 32/d.102.d
infenſato 36/d
infelice 174/f/110/c/ 112.a
infelicita 112.b
infezare 114.a
inferte de le gioie 126.f
infiatura 205.a.116.a
infiato 205.a
infiammato 3.b.89.b
infedele 82/d
infirmita de corpo 9.a
infirmita 112.e 8.e/ 115/d 205.f
infirmaria 205.f
infirmiccio 205.f
infirmo 112/e/115.d
infondere 131.f
infortunio 112.e
infoſcamento 13.f/39.d
infuſcato 13.f.149.a
infuſcatione 13.f
infumerato 194/b
infuſo 131/b
infracoſſo 62.b/98.c
infrontare 149.b
infroſonato 208/a
ingannare 50.f. 67.c. 93 f. 109.f
ingannatore 34/d. 50.f. 67.c.86.f/109.f.211.a
ingannato 75/d.109/f
ingannatore con promeſsione 210.b
inganni 86.f
inganno 42.a.175.d/ 93/f/118/a
ingenioſo 24/e
ingenita qualita 113.b
ingioiellato 96/d
ingiorno 17.d
ingleſe 36.a
inghilterra 36/a
ingradiata 88.a
ingraſſato 194.c.57.a. 183/b
ingraſſatore 183.b
ingraſſatura 57.a
ingraſſare 57/a
ingraſſamento 57.a
ingraſſata 6.c
ingreſſo 6/a.179.b
inguagiare 70.c
inguagio 70/c
inguinaglia 162/b
inguietato 165.a
inguirere diligentemẽte 115.f
inhoneſto 68.d/112.b. 113/f
inimico 112.c.183/a
inimica 7/a
iniquo 132.d. 113 a
iniuria 113/a
iniuria de parole 59/d
iniurioſo 59 d.172.d
iniuſto 113/a. 113.d. 132.d
in modo 141.c
inneſtare 79/a

innocente 163.d/141.c
inobediente 59.f
inobedientia 59/f
in ogni fortuna 83.a
inornato 5.a.111/f/ 112.e
ireſolubile 112.f
inquirere 111.a
inquiſitione 176.b. 113.f
inquiſitore de maleficii 176.b
inquiſitrice 110.f
inquiſitore 113.f.11.d
inſagnetta 164.f
inſaglioccato 51.f
inſagnia 123/b.164.f
inſalata 3.f/46/f. 155.a
inſanſato 17.d
inſarto 41/f
inſatiabile 110/c
inſauorrare 182.a
inſauorrato 182/a
inſciuto 79.c
inſcriptione 123/c
inſcutato 52.d
inſegna de lo imbaſciatore 47/f
inſellata 114/d
inſellato 80.d
inſeparabile 111/d
inſepulto 114.e
inſetto 197.b.200.f
inſetto de agli 11.b
inſertatore 113.b
inſertare ad occhi 113.b
inſerrare 114.b
inſtabile 90.c
inſtrumento 200.f
inſidiatore 114.d
inſidie 113/b
inſigna 25.d
inſire 82.f.148/f
inſitare 113 b
inſitatore 113.b
inſitamento 113.b
inſitare li arbori 113.d
inſita 114.c
inſitare ad occhi 79.f
inſilicato 68.f
inſogna 2.d.6.d
inſolito 114/f
inſonza 6.d
inſuia del calzolaro 195/c
inſuio 114.f
inſubio 144.f
inſula 115/a
inſula in mare 142.a
inſula de ſapientia 193.f
inſuperabile 88.f.112.f
intabarrato 160.f
intaccato 26/c
intaccato intorno intorno 17.b
intatto 108.c
intagliatore in preta 127/f
intagliato 110.e/169/c
intarachato 157/a. 47.f
intarachellato 157.a
intaraconato 52.d
intauolare 52.a
integro 115/a
intemplato 121/e
intemplatura 120.a
intenna 18. f
interceſſore 70.e. 171/a
interiori 85.f
interiori del corpo 115.a
interiore 115.b
interlaſſare de corte 116.f
interlaſſato 70/a 115/b
interlaſſare de ioci 73 e
interpoſito 114/b
interprete 215.f
interuallo 75.a/ 115.a
interrompere de parlare 115.f
interrompitore de parole 115.f
inteſo 58.f
inteſtine 49/c
intexemento de tabule 52.d
intexitore de arbori 202.f
intollerabile 48.b
intonare del canto 169/c
intonatore del canto 169.c
intonicare 11/e 201.b
intonicato del muro 199.c
intonicatore de marmore 116.b
intonicatore 199.b
intonicato 63.a.111.e
intorcetta 86/d
intorcegliato 209.d
intorniato 15.a. 50.e.148.c.150.d/ 161.d.194.f.205.f
intorzatello 149.a
intorzato 149.a
intorzatura 205.a. 210.f
intoſsicoſo 208/f
intoſsicato 206.a
intouagliato 209.d
intrata 113/d/ 46.f. 152.e
intrata piccola 28.b
intrameſa 5.c.28.d
intrato de la caſa 19.b
intrare in uiagio 79.a
intrata de oglio 150.a
intrato 113.d.79/b
intrata de la caſa 26.e
intrepido 85 b
intrinſico 115/a
introdutto 198/b/6.c
introduttione 116.a
introppicamento 38.f
inuecchiato 115.d. 148.d
inuecchiato a fare male 207.f
inuentione 55.f
inuentore de uoluntate 30.d
inuĕtore de acqua 22.f
inueſtigato 115/f
inueſtigatrice 111.a
inueſtigare 111.a
inueſtigatore 111.a. 85.b
inuidia 8.f.9.b
inuidiato 116.a
inuido 8.f
inuidioſo 127/a
inuitto 88/c
inuittatore 108/c
inuiſibele 113/a
inuitatore de ſeruo che fuga da lo patrone 165.e
inundato 44.c
inultima parte del core 160.f
inundatione 78/b
inuſitato 116.a
inutile 145.c.112/e 144.b.146.c
ioue 150.c
irace 128.a
irlanda 119/e
irato 183.a
ire & uenire 55.c
irratana 49.f
irremunerabile 116.e
irriſo 45.f
iſca 8.a.110.a. 165.c
iſcano 165.d
iſola de columbi 116.a
iſola del patriarca 123.b
italia 103.b.112.f
italiano 103/b/122.f. 30.d
ius canonico 167.f
ius patronato 182.d
iuſtitia 119/e/28.a.10. a.87.f
iuſto 119.e
iuſtiſsimo 1[illegible] a
iuſto 10.[illegible]

L

LA haſta de la lanza 101.f

labile

labile 119.b.139.a
labina 32.a
labretto 119.a
labro piccolo 119.a
labro de li aſini 119.a
labro 119.b
labruſca 119.f
labruto 119/a
labruzo 119/a
lacerto 120.a
lacertone 120.a
laco de monte orphano 82.d
laco de garde 33/f
laco dagnano 4.d
laco de como 122.b
laco 120.a
laco de peroſa 201.d
laco maiore 107/c. 122.a
la piegatura del genocchio 168.c
laco piccolo 120.a
laccio 21.a
laccia del filato 126.f
lacqua de le coire con ciate 145.a
lacqua de la ſentina 145.a
lacqua che remane 120.b
lacrima 80.c.120.a
lancia ſpeſſara 203.b
lanterna che ſta nel porto 162.c
laſtraco gorgiolato 127.d
lardo 196.f
lattaruolo 94/f.120.f
lattato 120.f
lattante 120.f
latticinio 120.f
lattuca ſiluatica 106.e
lattuario 78.b
lattuce 120.f
latte acetoſo 153/a
lagane 120.d
lagnoſia 111.e
lagnuſia 192.a
lagnuſo 192.a
laideza 68.d.90.f
laido 3.f.68.d.90.f.112 f.113.e.132.a
lalba de la matina 73.d
la licata 96.a
lama de ferro 121.b
lambicco 194.e.75.b
la ambitione del principio 22.b
lambro 78.e
lamento de pecora 31/c
lamento 85.d.102.a
lamenrare 99.b
lamētare de li cani 97.f
lamentabile 176/e
lamēto del morto 114.f
lamia 41.a.42.d
lampero 131.a
lampazo 182/b
lampreda 128.a
lampare 93.b
lampo 93/a
lana 121.b
lana ſuccida 196/a
lana de lo matarazo
lanaiolo 121.d (124.c
lancella 16/a.120.f
lancetta 164.f
lanciano 18.e
lancianeſe 18.e
landria 83.b
languido 89.e.209.b
lanſois 12.b
lanato 121.c
lanza 92.f.97.e.101.f. 121.d.184.f
lanzaroro 93.f
lanzato 107.e.121/e. 126.c.203 b
lanza piccola 121.e
lanzare 107.e.133.e
lanzatore 107/f
lāzatore de dardi 107.f
lāza ſenza ferro 101.f
lanzone 75.d
la panthalarea 61.c
lapis aquile 9.f
la poſta 25/d
lapriſi 116.e
lapiſco 121/a
lardo 26.a
largare 73.d
largato 26.b
largità 122.a
largo 16.e/91/e/122.a/ 122.c
largo de lo caſale 56.a
largheza 123.a.222.f
larghetto auante la caſa 24.c
largheza equale 8.e
larpa 66.a
larta 15.a
laſagna 54/a
laſagne 121.a
laſciuio 27.d
laſcato 123.a/172/f
laſſamento 70.b
laſſare 70.b.f
laſſare andare 79.e
laſſare in tutto 150.d
laſſato 78.d
laſſato andare 79/e
laſſato in tutto 150.d
laſsità per teſtamento
latina 3.a (123.f
latini 71/a
latona 122.a
lato 122/c
lato piccolo 121/b
latrina 47.c
latro 169/e.44.d.57/a
: 78/e
latroncello 122.a.94. e.169.e
latro publico 122.a
latrone 43.d
latro continuo 94.e
lauare 32.d.122.d
lauania 79/f
lauandaro 120.a
lauatura de mano 132/a
lauato 123.f (210.f
lauatoro da ſcotelle
laua 13/f
lauatoro da lauare 32/d
lauatura de li pedi 160.a
lauda 12/f (193.c
laudato 16/a/71/d.
laudarete 6.c.36/b
laudare 21.d
laude 122.d.21.d
laude in moderata 14.e
lauello 119 a
lauello de lo parmento 120.a
lauezo 123/b
lauoratore de campi 3/d
lauoratore de terra 11.a
lauoratore in la poteca 81/f
lauoratore con lo aco 166.a
lauoratore de lo aco 166/e
lauoratore 166/e
lauro 122/f.67/a
lauro 122/f.66/f
lauro piccolo 48.d
lazo 48.f/159/e
lazulo 67.d.159/e
lecora 126/e
letto 123/e/63.b/98.f. 194.f
letto piccolo 123.e.98.a
letto piccolo di tauole 202.b
lenza di tela ouer di panno 193.c
legno ficcato in terra 194/c
letto da dormire & da mangiare 202/b
letto mortoro 151.d 184/f
leardo rotato 81.c
leccardo 102.d
lettecello 98/a.63/c
lettica 63/c.98.b
letteciolo 63/b
lettiera de letto 93.a
leccia 130.a
lettore 192/f
letto de morti 162.b
letto de repoſo 197.f
lettera 198.b
lega 90.f
legato de lenza 192/a
legato 90/f
legamento 208 b.53.f

e a legiero

legiero 206.f
legato con ligacci 15.f
legero 124.c
lege 116.d
legiſto 123.a
legina 79.e
legume 123.a
legna ſeccha 3/f
legna ſenza fumo 3/f
lelbe 128 d
lembro 109/a
limone 51.b
lendene 124.a
lendinoſo 124.a
lenech 155 c
lengua 126.f
lentecchia 124.a
lentinia 124.a
lentinioſo 54.e/122.a
lentiſco 121/a
lento 90.b
leone 129.D
leoneſſa 122.f
lepanto 145/a
leporo 124/c
lepra 78/a
leproſo 78.a
leſina 171.a.105.a
leſcia 127.e
letania 197/b
letame 89/a
letargirio 127/a
letroſia 141.a
le roſo 141.a
leuante 197.c/20.d
leua macchie 93/c. 144.d
leuare de mele 136/d
leuare in tutto 2/f
leuare la pelegra 2/f
leuata 170.d
leuato 73/2/69/c/94/f.84/e.88/b/177/f
leuatore 87.a
leuato da locchi 82/f
leuato uia 85/f
leucaſia 124/a
leurero 207.a
lhora quando lhomo naſce 96.f
liberata 123.a
liberalita 33/b/ 142/a.122.a
liberato 68/d/178.c.
liberatrice 192.f
liberatore 27/c.192.f
liberale 35/c.142.a/ 122.a.123/f.125.a
liberta 109/a.113.b. 126 c
libero a patria poteſta te 78/e
libero 109 f/125.e
libidine 183.c
libidinoſo 27/d/183.c/ 209.c
libra 26/f
libraro 33/d/125/d
libraria 33/d/125.d
libra piccola 125/b
libretto 125.c 52/e
libri 33.d
libri doue ſe ſcriueno publica & priuata 5.f
libro 52.d.109/b. 210/f
libro piccolo 52/e. 125.d
libro che ſe ſcriue di per di 72/d/75.a
libro doue ſe ſcriue di per di 80.c
libro del uſuraro 80/c
libro ſcritto de propria mano 107/a
libro de quello che accaſca in uiagio 116/e
libro doue ſe ſcriue 119.c
licentia con cauſa 45.c
licentiato 70.b.73/f. 79/b.83/f
licentia 126/b
licentiate mandare uia 139.c
liuidura 127.e
lignaccia, con che ſi lega il ſacco 195/f
liuidura 196.f
licito 87.f
liccato 126.f
ligamento 146/a
ligare 146. a/100/a
ligare de denti 8/f
ligato 59.c.146/a 58.b.208/a
ligato a le ſpalle 15.a
ligatore de libri 125/d 58.d
ligatore de homini 128.c
ligatura 128.c
ligatura de lo capo de donne 178/b
ligaza 208/b
ligereza 124/d
ligero 110.a
ligna de lo maſtro de aſcia 16.a
ligiadria 11.b
lignaiolo 86.c.93/a/ 101/a
lignarolo 125/f
legno 135/b
legno tagliato per piantare 198.f
legno doue ſe lega il cauallo alla mangiatora 205.b
legno da ſubſtinere la bara 27/c
legno de cannella 213/a
ligorno 131/c
li homini chiamati a conſiglio 57/b
limato 167.c/ 126.b
limatura 161.f
limaca con la ſcorza 52/b
limaca 126.a
limatula 126/a
liminio 13.c
limitale de la porta 126.b
limitale de la porta 107.a
limite 126.b
limoſo 14/a
linea de la mano 110.d
linee 96/a
lingua bouina 37.b
lingua boue 37.b
lingua doca 95.c
linguetta che ſta al groppo de la gola 80/a
linguella de la bilanza 125/f
linterna che ſta al porto 162/a
lintini 124.a
lionato 193/f
li pulici 160/b
lippoli de li arbori & frutti 116/a
lippuli in li frutti 127/d
liquefatto 90/c
liquiritia 98/d
liſcio 164/d
liſciato 164/e
liſcimento 164.e
liſceza 120.d
liſera 104 e
liſontio 144/b
liſſa 116.e
litania 148/a
litigioſo 203.a
liuido 127.c
lizadro 11/a
lochi chiuſi 53/c
loci aſpri 183/c
lochetto 128.a
locarello 128.a
loci diſerti 200/a
loci pieni di acqua marina 9/f
loci ombroſi 9.f
loco aſpro 27.f
loco alto da uedere 193 c
loco aſsignato a notrire caualli 104.a
loco caldo 122.f
loco che ſe paſſa a guazo 105.d
loco de ſeminare 210/b
loco doue ſtanno pian

te

te 166.a.
loco doue ſe paſceno 158.b
loco de ſcotelle 157.a
loco ombroſo 210/f
loco fetente 149/f
loco remoto 178/d
loco publico 176/b
loco ſacro 151.a
loco pieno di uerdura 209.f
loco piccolo 128.a
loco de gigli 126.a
loco occulto 1.d
loco ſecreto 1.d
loco naſcoſto 1.d
loco ſecuro 205/c
loco doue ſta la moltitudine de cupi 13.f
loco de artegliaria 32.a
loco doue coreno diuerſi riui 58.a
loco del conſiglio da deliberare 69.e
loco da ſedere 58.d
locotenente 172.a. 170/a
loco fiorito 90/a
lotta del letto 52 f.
lotta 129/d.154.c
logia 72/c
logia da mangiare 53/a
lombra 122/b
lombardo 114.f
lombardia 95.c
limone 132.f
longa 109.b
longo, alto alzato 127.b
lorditia 192/c
luogo alto da uedere 193.f
luogo doue ſe affoga no li nocenti 93/b
luogo pieno di falci 182.a
lupulo 130.c
londres 110/a
londreſe 128.a
londra 128.a
longo dece palmi 67/b
longheza de tempo 75.a
longo 75.a.61.f 109.e.172/f/173.a
lontaneza 2.f
lorditia 195/c
lorditie de li figlioli nati 135.c
loſengamento 123.f
loto 53.b.130.a
litame 28.a
lotoſo 53/b
lo zanto 115.e
lozzana 123.c
lucerna 129/a. 131.a
lucernero 148.d
lucerna con molti lucigni 166/f
lucerna da tre lucigni 203.f
lucente 80/f.93.a
lucerna, a dui pizi 73.a
lucido 126.f
lucigni 73.a
lucigno 126.f
lucciola 175/b
lucro 56.f/129/c
lucretia 129/c
luma 194.f
lume 129/f
lume de rocca 14.a
lumenara de oglio 16.f
luminara 42/f/113.b
lumia 132.d
luminoſo 129.f
luna nuoua 145.a
luno de li dui 13.f
luperticu 145.b
lupino 130.b
lupulo 61.b
lordamento 90.e
lorditia 109.a/f
lordo 53/a/109.f/110.a/112/b. 131.f/148.d. 150/f/193/e.200/a
luſtrica 83.e
luſtrore 146.e
luſtro 129.f
luxuria 90/b.145.b 183/c/ 126.c
luxurioſa 209/c
luxurioſo 145.b.126/c

m

Macedonia 79.a
macinare 140.d
macinatura 165.b
macinatore 140.a
macinatrice 140.a
macra 181.f. 191.c
macinato 140/a
macilentia 28/f
macro 131/a/84 a. 141/a
macreza 84/a
macula bianca in lo occhio 12.b
matrra 144 f
macula 127.a
maccarone 112/e.157.f
maccarone tondo & cauato 98/a
maccarone ſtraſcinato 127.f
maccarone cauato con le dita 127.f
maccarone 50.d
maccarone ſtraxinato 50.d
macchia 54/a/97/a. 127/a
mazzone 41.b
mazzocca 51.e
mazzo de ſpiche de grano 157/d
macriſsimo 28/e
macrezza 28.e
madamma 102.a
madonna 102.a
madonello 112.e
maeſtra 3/f
magazeno de grano 21/a
maglia de la cathena 62.f
magliola 132/a
magna carne humana 17.e
magna uacca 42.9/44.a
magnare in compagnia 60.e
magna herbe 106.a
magnatore 32.e
magnato 133 f.61.b. 55.a
magnare la terra 185.a
magnatore de carne cruda 150/e
magnare 82/a.137.a. 207/f
magnare cotidiano de un di 72/e
magnare de caſa 76.a
magnare de la ſtalla 171/a
magnare delicato 174 d
magna fico 197 d
magnatore de coſe lor de 161/a
magnatore de ogni coſa 154/f
magnare poco 53.a
magna ghiande 31.e
magnatore & uiuitore 55.a
magnare la ſera inſieme 57.f
magnato da carole 43/d
magnateſtudine 48.c
magnare de dio 15.a
magnato intorno intorno 14/a
magnatore de grilli 5.a
magnare de li frutti in tauola 137/d
maguntia 140.a
maiale 132.a
maiaria 161.a
maieſe 147.a
maiella da fare pane 26.f
mai laudato 108.b
maina 178/c
maiorcha 31/d
maiorcheſe 31.d

maiorana 14.e/184.a
maiordomo 149.f
maieſtrale 50.d
maiſtro 45.b.61.d.24.a.167 b
maiſtro tramontana 50/d
malanconia 58/c.140/a.28.f/34 c
malanconoſo 108.b.140.b.34 d/211/c.113/f
malangrano acerba 66/a
malangrano 132/f.22 a
malatia 141.c/112/f.115.e.121.a.205 e
malatticio 45.c.205.e
mala ſciagura 183.a.191/c
malaſorte 183.a.191.c
malato 112.e.115.d.121.e.139 b
malaterto 121.f
malauentura 191.c
malatia mortale 125.c
male caduco 80.a.102.d.192.b.
male 132.d.141/b
maledetto 71.c
male de preta 127.a
male diſpoſta 10.a
maledicentia 116.a.71.a.148.e
maledicente 35.b.71.a.149.f.148.a
male contento 116/a
maledico 60/b.35.c.148/f.148.a/71.a
maleuolentia 115.e
male homini 15.a
male ſano 112/e
male imitatore 37.d
male tinto 54.c
male de luna 55/e.102.d
male de alto 80.b
male franceſe 78/a
male paidire 75.a
male che cala ſtorze il collo 151.a
male parlatore 112/a
male airo 99.f
male augurio 148/b
male che fa pedochi 159.e
male che produce pedocchi 159/e
male ſubtile 164.b
male de pulmone 166.a
maledittione 16.f
malenconoſo 41.f
male uolentiero 113.c 116.a
malitioſo 4/f
malitia 207.f.45.f
malignità 132.d
maliuolo 132.c
maliuolentia 10.f
maltire del cibo 57.f
malta 136 a
maluagio 90.b
malua 132.a
maluaſia 150/f 140.d
maluaueſca 106.f/13/e 132 d
maluizo 67.d
manimana 148.d
mancato 10.f
mancare de iuramenti 161.f 68.a/69.a
mancamento 69/a
mancanza della luna che non par piu 115.d
mancanza 68/a.69/a
mancatore de la nobilità de parenti 69.a
mangiato tutto 84.f
mancino 124.d 14.e
mangia fico 88.e
mangiato alla impreſſa 204.e
manco 2.f
manchuſo 9.2.14.e
manco piſo cinque acini 26.f
manco de alcuno mébro 67.a
mancuſo 124.e
mandare 13.c
mandra 101.a
mandra de capretti 100.f
mandra de pecore 153 a
mandra de boi 35.c.36.e
maneſe 114.f
maniare 59.d/198.b
manichato 17/a
maniata 60.f
manicella 154/e
maniſeſtare 77.c/112.b
maniſeſto 57/d
maniſeſtato 77/c.111 d
manichetta 18.e
manicho 105/a.133/b.18.d
maneggiabile 202.f
maneggiatore 133.b
maniglia 71/f.25/d
manigoldo 43/f
maniolo 122/b.130.a
maniuolto 209/a
mangano 203/a
mangia ſerpi 150.e
mangia carne humana 19/c
mangiare 149/b
mangione 167.b
mano piccola 132/f
mano 133/f
mano manca 124.a.131/e
mano mancina 191/e
mano ſeniſtra 124/a
manſuefatto 83.d
manſueto 106.a
manſuetudine 105.f.123.e
manto peloſo 95.e 103/b
mantenga 133/e
manto piloſa da tutte due bande 15 f
mantenitore 140.a
mantellato 15.c.154.a
mantello piccolo 15/c.54.a
mantello 48/f.154/a
mantelluccio 46.e
manto de laſora 81/a
mantice piccolo 92.d
mantellato 154.a
mantelluccio alla todeſca 154/a
manto 153/e/133.e
manuale 79/c
maniſeſtare 169 f
manu piccola 154/d
manuza de lo aratro 194.e
manneſe 81 c.101/f 101/a.93/a/135.c
maraſſo 103.e
maragna 134.d
marauiglioſo 139.a
marca triuiſana 206.f
marcheſe 69/d.137.c/134.a
marcia 175/b.184 f/198.a
marcioſo 175.b.154.f/198/a
mare morto 168.d.27/e
mare profundo 159/f
marmoraro 102.f.176.b
mareſcalco 170.a
mare de la tana 83.a
mare de ſpagna 134/a
mare de maiorica 134.a
mare de genua 134.a
mare uenetiano 134/a
mare adriano 134.a
mare piſano 134.a
mare de albania 134/a
mare de coſtantinopoli 134.a
mare maiore 134.a
mare de barbaria 134.b
mare de candia 134/a
mare de tartaria 134.a
mare toſſo 22.e.134.a
mare 9/a.13.f.92.c.100/a.172/f.183.a
mareſcalco 203.f
mare toſcano 134.a
marina 5/c
matrice delle donne 128.c

maſtri de atti criminali 128/f
maſſa del ferro quando ſe martella 195 c
magro per fame & fatica 195.e
mare roſſo 181.d
mangiare, che ſe da a morti 191/c
maniglia 193.b
maglia della rete 131.e
manette manuelle 133.f
maniche della ueſte 133.f
maſticato 133.d
martoria 202.b
magazeno dal uino 208/f
mare morto 129.f
machiaco 110.d
mare profundo 159.c
mandato di naſcoſto 197/b
maſcara 161.f
male che produce pidochi 163.f
maluaſia 167.e
mandra de pecore 15?/c
marino 9.a/159/e
marito nouello 145.f
marrano 145.a
marito 58.f/134.f. 209/e
maritata 54/a
mariolo 133.e
marrciti 89.a
marte 98/a/135.b.
martoria 89/b
martoriare 89/b
martoriato 176/d 202/b
martello de la campana 181.e
martora 134/b
martello piccolo 132.b
martelluzo 132/b
martellino 132.b
martellato 132.b
martello 132/b
marte dio de la guerra 134 f
margina de lo libro 134.d
maruca 52/b
marucza 52.b/134/d
marrone 134.d
marrubio 32/f
marzale 126/a
maſcara 122.b
maſcelle de li denti 132/f
maſche 87.d
maſcolo & femina 102.f
maſſo 4.f
maſſaro 80/d
maſſa delloro 153.d
maſticato 55/c.133/f
maſtro de piaza 7.f. 11.f
maſtro de ſchola 75/f/100.b
maſtro de mercato 11/f
maſtro daſcia 93/a/101.a/201/f/135.b
maſtro de fera 11.f
maſtro datti 5.a.12.f
maſtro de campo 209.f
maſtria de piazza 8/a
maſtro de caſa 28.e. 74.e/18.d
maſtro 91/a
maſtro de danza 49/c
maſtro de potica 149.c
maſtro che mena figlioli a la ſchola 153.a
maſtro de ſtalla 193/f
maſtro de ſoreci 143.e
maſtro de mercato 147.d
maſtro de maneggiare giocare arme 198.b
maſtro portolano 126.e
maſtro de ſala 123.f
maſtro de tabula 123 f
maſturzo 43.a.144.a
materia che ſe ſcriue 135.b
matre 211/f
matre de femina 211/f
matre de li dei 33 a
matarazo 46.b. 64/a
maraſſaro 11/d
materia 24/e
mattra 26.a
matre 139/a.96/a
matregna 147/b
matrimonio 200.b/58.f
matricula de li nome 44.d
matricula doue ſe ſcriueno ſtudenti & li ſoldati 12/d
matrimoniale 116/d
matrona 135.a
maiorare 135/b
maturato 135.b
maturità 135 b
maturo 135.b/139.e/140/a
matutino 95.e
mazarino 131.b.132.c
mazamarello 57.b. 153.b
mazero 47/a
mazero reale 126/d
mazoccato 51.f
mazocchero 51.f
mazoccola 158.f
mazola 158.f
mauta 24/d
maltese 136/c
mautone piccolo 122.d
mautone 122.d
mautunetta 122.d
mecca 182 a
mettere a lo incanto 126/c
medicamento contra male 16.a
medico da extrahere pietra 117/a
mediocre litterato 127/f
medolle de lo arboro 135/a
melazo 143.e
melaneſe 114.e
mele ſenza fumo 22.c
mele 136.a
melodia 135.b
melza 126. d. 193.b
melleſe 199.a
mellone 136.f
membro 136/a
memoria 136.a.141.b
menato 125.f.202.b. 113.f
mendico 136.c
meneſcalco 142.a
menſogna 10.e
menſtruo 136/c
mentaſtra 136.e
mente 114.f
merco 131 e
meglio 138.e
menchione 136.f
melazzo 138 b
membro uirile 195/a
merli delle mura 139.b
meretrice 129/f
mercare 126.c
mercato 137.f.146.f. 155.a.114.a
mercante 137/f
mercantia 137/f.183.b
mercante de lino 127.a
mercantia de tela 127.a
mercantia de ſacchi 182.b
merco 194.f.137.a
mercamento con foco 116.c
merguli 164.b
meretrice che ſta in bordello 173.a
merenda 18/f
meretrice 137.a
meſale 133/d/202/a
meſcola 204/f
meſcato 124/c
meſe 137/c
meſcetora 21/a
meſuratore 200/b
meſſeneſe 211/a
meſſa 182/c/199/d
meſsina 138/a
meſto 113/f
metallo 11.c
meta 116/d
mettere 138/a
mettere 21/b
metetore 138/b
mezana 3/f
mezaiolo 205/b

mezana de le nuptie 173.e
mezano 115.d.155.d 173.e
mezanotte 146.a
mezo dì 137.d
micole 138.a
miccio de lucerna 126.f
migliaccio 205.a
melo 132.c
melo appio 132.d
miglio 158.e
mirra ſtillatica 194.a
millo ſioccolo 128.b
militia, ſoldo 138.f
minaccie 139.b
miſchiato, confuſo 139.b
mitra 139.c
minacciare 55.d
mimilla 132.d
minaccieuole 147.f
manicordio 140.f
miniatore 139.f
minimo 198.f
minio 145.a
miniſtro 208/f
minuzaria 138.a
minuo 139.f.207.b
miraglio 134.b
mirando 139.a
miſericordioſo 164.e
miſiſtra 119.f
miſtura 157.f
miſsina 138.a
mita 157.e
mitigato 123.d
mitra 112.f
mitria 112 f
moderato 140.a
moderanza 139.f
moderno 145.a.178.e
moderatrice 140.a
modena 143.b
modeneſe 143.b
moderatione 178.b. 140.b
modigliano 143.b
modone 159.c
modo 159.b
modulatione 140.a
mogliere de nepote 173.b
mogliere 143.a
mognere de le capre 142.d
mola da baſso da macinare 138.b
moleſto 141.a.149.c
mola 135.c.140.c
molettero 145/a.153.d
mola da macinare 143 f
moleſtia 140/f.145.e. 149.e
molettero che anda ad legna 126.d
moio 116.a
moleſtare 114.b
molegnana 107.b
molinaro 166.e.140/d
molnara 140.d
molino 140.d
mollica che caſca 138.a
mollificato 139.c
mollo 140.e.132.e. 199.a
mollo in nel toccare 123.f
monacho 140.c
monarcha 140.a
moncile 140.d
monica 182.c
monicordio 140.e
monnezaro 182.a
montagnuſo 105.c
montato ſu 114.a
montatura 114.a
monte doue ſe taglia pietre 121.a.122. c/127.a
monte bonifacii 141/b
monte pelero 141/a
monte 141.a
monte de riſo 141.a
monte argentaro 141.a
monte forte 141.a
monſtroſo 141.c
morcone 142.f
morconeſe 142.f
morena 143.a
morello 143.b
morea 160.a/135.b
moraglie che ſe poneno al muſo de li caualli 157.a
morci 134.e
moro 135.b
morola 141/a. 197.d
marracini 61.e
morſo del freno 130.a
morroiti 135.f
mortalita 129.e
mortale 124 f/115.d
mortaro 141.a
morte de ſorrento 122.b
morte 148/d.115.d/ 124/d
mortalita occiſione 161.c
mortifero mortale 161/c
mocechino 127.d
montone de pietre 196.d
morea 159.f
modolo doue ſe tiene la ueſta 159.f
mortella 143.f
mortifero 124.f
mortellito 144 a
mortillo 144.a
morto per ſe 141.a
morto de ſete 192.d
morto 146 b.149/b. 115.b/124.t.173/f
morto de lanza 121.e
moruilli 206.a
moto 208.a
mouere 208.b
mouere de remi 181.d
moccatoro 196.b
muccho 194.d
mucco del naſo 144.d
muttiare 116.c
mutigiato 116.f
mottigiatore 116.f
modo 138.e
multitudine de gioueni 119.e
multitudine de latti 122/e
multitudine de pali 205.f
multitudine 133.f 99/f.90.a 92/c
multitudine de ſerpi inſieme 17.d
multitudine de pecore 153.a
molti coſti 142.d
multitudine de aduocati 97.d
mulinaro 165/b
molto accepto 3/e
molto agratiato 124.c
molto acconcio 3.a
molto piaceuole 123.f
molto 102.f.146.d.99/f
molto ſtretto 17.c
molto ſecuro 149.b. 205.f
molto ſquittato 149.b
molto graſſo 164.e 170.c.100.e
molto acerbo 161.a
molto efficace 99/e
molto breue 161.a
molto obſcuro 21.d
molto aperto 158.d
molto bianco 110/b
molto ſtretto 161.a
molto potente 110.a
molto minuto 139/a
molto male contente 10.a
molto moderato 139.f
molto honorato 105.a
molto troppo parlare 142/d
molto pazo 15.e
molto polito 167/d
molto piaceuole 112/c
molto caluo 169.a
molto fortunato 92.d
molto ſpilato 169.a
molto fulto 170/a
molto friddo 170.a
molto ſtrenuo 170.f

molto

molto sbaragliatore 172.f
molto luxurioſo 183/c
molto ſubtile 199f
molto aſtuto 205/e
molto gratiato 20/7/./
molto ben ueſtito 207/c
molto grande 113/ / 99/e
molto corretto 115/a
molto allegro 120/c
molto netto 122/f
muffa 141/1
muffuſo 141.a
mugio 141/b
mugire del boue 141/b
mugnaio 164/f
mundello 140.a
munifico 142.a
munificentia 142.a
muraglia auante le mura 15/d
muraglia 169/b
mura de la città 140.d
mura de ca ſa caſeata 156.d
muratore 127/f
murello nel circuito della caſa 128.a
mura de troia 160/f
murenella 143 a
murmurare 143.a/95 a
muro 1/a
muro de la caſa 157.a
murello cupo 88.a
muſa 143.e
muſaſula 149/c
moſcogliuni 28.c
moſcatello 20/f
moſcatello 194.e
moſchetta 28/c
muſco 143.f
muſco della ſpalla 143.e/201/c
muſco piccolo 201.d
muſcato 16.f
muſiatore 143/a
muſica dolce 161.a
muſica ſuaue 162.a
muſico 136.d
muſsillo 131 e
muſſuto 172.c
muſtarda 191.e
muſtazolo 143.a
mutare 143.a
mutilare 143/b
mutilo 2/c
mutilato 147/b.204/c
muto 143.b.13.a
muzato 16.f

n

Naccio 102.a
naccarella 200.a
nocchiero de naue 144.f
natta 12.b
napole 157.e
nappo 42.c
nappatello 148.c
nari del naſo 144 f
naſo aquilino 99.c/ 80.a
napole de romania 144.f
naſuto 191/b/144/f
naſo 144.f
naſuto calato abaſſo 80.a
naſcoſto 1/f 3 a
naſcoſto 13 f
nano naimo 175.e
naſtari cioè legaze de coppule 15.e
muſcio 93.b
naſcimento inſieme 60.f
naſcimento 84.e
naſſa da pigliare peſci 11.e
naſpatoro 11.e
naſparo 11.e
nato con li pedi auante 11.b
nato ante tempo 2.f
natolia 27.b.35.b
natarore 41.b
nato cieco 38.a
nattica 52.d.141.a
natichetta 52.d
naticha piccola 52.d
nato inſembra 60/d
nati de uno parto 96/d
nati in uno di 1,5.a
natura 87.c
naro ante tempo 85.f
nato 185.c.68.f.144 b. 148 f
natione 96.a
atiuita 105/f.96/d
natiuo 96 e
naturale 96.e.113.c/ 144.a.210.b
natura 113.a.144 b
nato da citatino & da froſtera 106.a
nato da lliurera, & da cane uile 106.a
nato da foco 108.d
nato dentro 113.b
nato in mare 74 a
nato in luce 130.f
nato ſubito 148.a
nato dapo la morte del patre 168.f
nato quando il patre & la matre uanno diſperſi, uagabondi 122.e
naino 175.b
naima 144.f
nano 175.b.144.f
nauna 30.a
nauarra 41.c
nauarreſe 41.e
naue 144.d.176.a
nauettola de lo teſſetore 176.c
naue del capitanio 144.f
naue da portare caual li 1.3.d
naue ſcoperta 86 f
naue da portare grano 76.a
naue de mercantie 18.f
nauetta 3 f
nauilio cuperto 16.d. 79.f
nauilio ſcoperto 20 f
nauilio 144.a
nauilii nauiganti a remi & a uela 5 b
nauicella doue ſta lo incenſo 3.e
nauicula 167. e
naulo 168.f.144.f
nebia 39/d
neceſſario publico 17/ e.53.e 91.a
neceſſario 210.93.b
neceſsitoſo 111/d
neceſsita 145.c/199.f. 211.b
necromantia 149.c
netratore della terra 185.a
nertato 83.d
netta orecchia 101.a
negro delle batticure 127.c
neſpole 138.a
netto 200.f.198.f.132.f 126.a. 70.f.108.d
nettita 121.f
negare 119.b.112.d
negatore 112.d
nego 144.e
ne grande ne piccolo 112.d
negreza 28.d
negligente 111.f
negligentia 111.f
nemaus 146.a
nepeta 39.b. 145 a
nepotella 39.b
nepote femina 145.a
neruo 145.e
neſluno 145.f
neuo 144.d
nexuto 173.a
nicopolis 146.a
nicoxia 102.b
nicotara 135/d
nidetto 146.b
nido piccolo 146.b
nimes 145.f
nigro 146.b.174.f.13. e.39.b 60.b.28.d
negro de la faua 103.c
nibbio 138.a

f nifita

niſita 145.f
niza 146.b
nigretto 146.c.54/c
nigrore 146 c
nigrezza 146/c
nitro 146.e
nitro de la botte 192/a
nillo 208/a
nigroponte 1.b 82.d
niſaro 43.e
nigretto 94.b
nympha 148.a
nympha de acqua dolce 144.f
nymphe de li fiori 144 f
nymphea del mare 145.d
nymphe de li monti 151 d
nobilità 56/c 146/b.171/a
nobile 169.a.158/a.96.a.75 f.33.a.113.a
nocente 99.c/.91.c/192/a
nocere 120/c
nocemento 120.c
nozze 135.a
noce melleſe 140.a 141.f 32.c
noce moſcata 144/f/147.f
nocella 147.f.29.b
nocchia 29 b
noce del collo 28.a
nociola 29 b
no cordonare 97.d
noccha del arco 200/a
notte 199.e
notorio 135/c
nodico 146 b
nodichetto 146.b
nodicoſo 142.f
nodico de lo dito 57.d
nodo 57 d.80.a
nome 146 b
notaro 125.c/198.f.146/f
nominare 21.b
nota 194/f
noramberga 49.c
nolito 144/e
no pezzo de lardo 121.a
noio 145.f
notato 114/b
notato del ſignore 171.e
notatore 55/a
notabile 114.b
notamento 55/b
notaro de dani dati 5.d
noto per fama 82.d/87.a
nora 147.f
norcia 147.f
non atto. 199.b.112.c 63.f
non allegro 108.b.113.f
non alto. 140.f.35 e
non aſtuto 110.b
non apparente 148.f.
non acconciato. 110.f
non accompagnato. 111.a.111 b
non animato. 113.f
non atterrato. 113 f
non burlero 112.a
non bibitore de uino. 116 b
nõ conuitato. 116.b 5.d
non chiamato. 116 b
non continuato 115.d
non commandato. 113.c
non comperato. 112.d
non ce differentia. 111.e
non conſigliato. 111.a
non coſito 111.a
non cognito 108.e
non conoſciuto. 108.f
non cotto. 63.e
non duro 77.d
non diſcreto 109.e
non domato. 112.a.113.a
non degno. 111.f
non diletteuole. 110.a 113.f
non deſiderato. 113 f
nõ eſſere ſolito. 114.e
non eſercitato. 112.f
non eſſere atto. 116.a
non fatto ſecondo l'ordine 199.e
non fatto cõ ſufficiente arteficio. 112.d
non faceto 112.a
non frequente. 112.f
non fortificato. 109.a
non guarnito. 109 a
non gettato 111.b
non grato 113.c
non gagliardo. 114.d
non ha giurato. 113.a
non ha peli in barba. 110 f
non honeſto. 113.f
non humano. 113.f
non iuſto. 116.a. 113.a
non lauato. 108.f
non licito 2.e
non offeſo. 108.b
non po riſiatare. 17.d
non pardito. 63.f
non pardire. 63 f
nõ pauroſo. 85.c.109 a
non maturo 109 c
non maturare. 109.c
non moto. 109 f
non ornato. 110.f
non maritata. 113.c
non maniabile. 115.c.
non manifeſto. 148.f
non ornato de capelli. 5.a
nõ pẽſato. 113.f.109.d
non penſabile. 113.e
non piano. 113 a
non piaceuole. 113.f
non pianto 112.f
non parabile. 111.f
non parato 111.f
non pardare 111 f
non putato 110.e
nõ poluerizato. 112.f
non pettinato. 109.c
non pigro 109.e
non ſapere 114.a
non ſi puo maritare. 108.f
non ſpinto 113 c
non ſapere 113.c
non ſepulto 113.f
non ſano. 115.e.113.f
non ſcritto 11.a
non ſcolpito 11.c
nõ ſe puo anegare. 1 f
non ſi puo ſommergere 1.f
non tinto 1.e
non taſtato. 108.d
non temperato. 114.f
non toccato. 108.d
non timido 109.a
nõ tutto de ſeta. 196.a
non uſato 116.a
noua 147.d
nouamẽte fatto. 147.c
nouamente trouato. 147.d
nouello in ogni arte. 147.c
nouello 145.f.124.f
nouelletta 147 f
nouo. 140.f.143.a.178 e
nouitio 147.c
noxio 191.f
nozze 147.d
numerare 178 e
numeratione de li foci 179.e
numerato 178.e
numeratore. 174.b.130.f
nudato 147.f
nudo 147 f.114.f
nubula 146.c
nullo 145 f
nuttiale 116.f
numeratiõe breue 44 d
notrito. 162.e.13.f 14.a.58.c
nutrito de herbe. 100.f
nudato 20 d
nucciola 54.f
nuntii 21.f
nutrimento 12.d

nutritore. 13 e.14.a.
77.e
nutrito ingraſſato di
miglio 138 e
nutritiua 13.f
nutrire 77 e
nutrimento 77.e

O

OBEDIENTIA.
159.b.93 a
obedire 29.e
obediente 148.c
obligatione 31.a
obligato. 130.b.131.a
164 f.205.d
oblio 150 e
oſcuri 114 f
oſcurità. 28.d 122.d.
146 c
oſcuro 23 f 54.d.122.d
19.c.1.8.f.150.a.199
f.25.f
oſtinato 148.e
oſtaculo 149.e
oca 18.e
otioſo 47.e.210.f
oculato 130.a
occulto. 102.a.144 c.
148.f
occultato. 69.e.75.f
occultatore 75.f
occiſo.34 f.57.e.94 b
115.a.145.d
occiſione.38 b.146.a.
149.b.157.e.194.e
occiſione piccola.38.b
occiditore.57.e.115.b.
158.f
occiſione uniuerſale.
115.d
occiditore de ſorici.
143.f
occidentale. 149.b
occidimento 157 d
occhiale 59 c
occhitello de la uita.
96.d.
occhitello che getta
lo inſerto. 97.c
occhio. 129.f.148.f
odiatore 152.b
odiato 116.a
odio occulto. 191.f
oglio di roſe. 180.a
officiale 132.c
officio 132.c
orichiano 151 f
onghia bianca de ca-
uallo. 162.a
ordine 190.b
orefice 24.f
oſtacolo che ſe fa a' fiu
mi 123 b
odio 116 a.149 d
odore.17.e.30.d 63 b.
92.f. 146 b. 149. e.
150.c.201 f.
odorifero. 92 f.149.f
odori petroſi 210.a
odori ſecchi 72.d
offerta 76.b
officii neceſſarii. 17.a
officio de lo auuoca-
re 7.d
officiale 23 c
officio de manigoldo.
43 f
offeſa 10.f
offenſione 120 c
offera da ſe medeſimo
171.d
officio. 104.f.122.c.
142.a.149.b
officio de lo officiale.
132.a
officio de uendere
ſchiaui 131.f
officio de li morti.
156.c
offuſcato. 40.d.101.b
offuſcamenro 101.c
offuſcatione de la men
te 41.c
ogliararo 149 e
ogliaro. 16 f.42 f.
123.b.
ogliarolo. 42.f.62 f
123 b
oglio de noce 43.d
oglio miſto con ac-
qua 106.c
oglio. 122.e.149.e
oglio de amendole.
146.a
oglio fatto de oliue a-
cerbe. 150.e
ogni obligatione.
146.a
ogni loco habitato che
ſe alloggia. 137.c
ogni coadunatione.
100 a
oliueto 150.a
oliuella ſaluatica.
149 d
oliua 149 d
oliua acerba 76.c
oliua ſaluatica 11.b
oliua ſalata 53.c
ombra 87.e
ombra de la caſa.
121.d
ombra piccola. 210.f
ombrone 152.d
opera bianca 127.a
opera de lana 121.d
opera 151.e
operatore 150.a
operatione 5.e
opio 151.f
oportuno 135.b
oſanto 29.d
ottenuto per forza.
85.a
oppilato 150.b
oppilatoro. 150 b.
148.c
oppio 168.c
opportuno 140.f
opportnnità. 43. b.
149.c
oppreſſo 197.e
oratione. 122.d.197.e
oraculo. 87.c.192.f
orbo 68.b
ordinanza. 4/c
ordini 19.a
ordinanza de ſoldati
161.f
ordinato 51.e.59 e.
63.a. 114 a.170.d.78.f
ordine 51.d
ordinatore 94.c
ordinatione.59 c.68.a
171.a.114 a.170.d
ordine ſacro 1:3.a
orfano 84 d.151.b
orgauo 106.c
orgio 105.c
orgio ſcorzato.
174.c
orientale 80 a
originale.173.c.113.a.
84.c.23.c
origine 60/f 45.b
ornato de gioie. 31.c.
96.d
ornatetto 56.d
ornamento 57 a
ornato. 64 d.84 b.
161.a
ornato de lauro.
123.a
ornato de ſcarlato.
175 f
ornamento de le femi
ne 142.f
ornato de occhiari.
193.d
oro 30.a
oro affinato 30.a
orolo 120.d
orticello 152.b
orto ſacro 103.f
orto 152.b
orto piccolo 152.b
ortolano 150. b.
46.f
oſcurità de occhi.
40.d
oſcero 2.f
oſtro garbin 83.a.
125.d
oſtro ſcirocco.
84.a
oſtro 101.b.211.c
oſſo del capo. 41. c
oſſo de ſopra il capo.
62.b
oſſo 152.b
oſſo piccolo. 152.d
oſſo de oliua. 176.a.
184 a.202.a
otioſo 124/a

otranto 106.b
otrantino 106.b
ouo 165.b

P

PAcifico 90.a
pace con patti 90.f
pazzo 114 a.124.d.70.a.84.a.87.e.101.b.206.e.207.a
pazzarello 69.e
pazzo per lo parlare 142.a
paeſe 17?.f
pacificato 179.e
palamito 159.e
parlare 118 f
parlatore de uario parlare 128.a
paura 138.a
palena 158.f
paga 160.f
parangone 161.e
palo doue ſi lega la fune della naue 171.b
pagatore de perſone 160.f
pagatore de lugeri 160.f
pagare 192.f
pagatore p la induſtria 9.d
paura 201.f
paglia 4.a.64.d.154.c
pagliaro 204.e.28.f.99.f
paglia de frumento 5.c
pagonazo 175.d.106.d
pauroſo 158.f.138.f
pagio 4 c
pagnoza 175 b
pagio 22.a
pagliarello 126 a.2?4 f
pagliaro da guardare 34.c
pigato 69.d
paglienta 97.f
pagliari 134.a
paglienta piccola 98.c
pagonazo cupo 88.a
pagano 82.d
pagare che ſe fa a lhoſtaria 128.a
paieſe morbido de male airo 78.e
paiolo 37.c
paieſe de nigri 10.b
paidire 161.a
paieſe de alepanto 10.a
paeſe peſtifero 99 f
palazo 177.b.154.a
pala piana del remo 202.f
pala 153.d
pala del forno 113.a
paletta da uoltare 193.b
palco 167.d
palchetto 167.d
paletta de lo foco 32.f
paletta de ſpitiale 126.e
palia 161.f
palamatore de nauilii 102.b
padella 92.e
palafreno 133 f.81.b
palafrenetto 133.f
palido piu del debito 130.b
palo 97.e
palmo 76.d
palmoſa 10.a
palio de la uittoria 146.d
palpetula de li occhi 49.b
palaſcarmo 60.f
palazo del ſignore 57.a
palombara 46.f 45.f
palombo 54.b
paliatore de grano 2 6/e
palia 13 e
palio 11.d
palo che ſubſtene le uite 158.f
palla da uento 61.b.91.d
palla 164/f
palla piccola 164 f
palliano 174/f
pallone 91/c
pallombara 161.f
pallone piccolo 91/d
panara 113.a.72/d
panaro 43.e
panero de uimoli 176.a
pane de brenna 165/d
panettera 165/b
panettero 165/b.155.e.91.d.
pane 155.b
pane bruno 165.b/49.f
pane de aſsiſa 155.b
pane de puccia 155.b
pane puruto 155.c
pane mufetto 155 c
pane fiorito 155/c
pane maſcolo 126/a
pane de faue 128/d
pane de brenna 81/a
pane infarigno 81/a
pane ſpezato 54/a
pane tagliato ſottile 54/a
pane bianco 141.b
pane cotto ſotto la cenere 53/c
pane uile 49/f
pane negro 49 f
pane de aſsiſa 49 f
pane fatto con tutta la brenna 31/a
panthophino 155.a
pantellaria 61.f
pantofietto 62.a
pantofano 166.a
pantano 198 c 194 a
patinello del aſino 46.b
pannatiero 26.f
pannaiolo 26/f
panno doro 28.f
panno de raza 30.c
panno de raza figurato 31/d
panni de li fantini 62/a
panni de li piccolini 62/a
pannicello roſſo 9?/c
panniculo del celebro
panno de petto 201 c
papa 167/d/23/b
paparino 135.c
papale 124 b
papuzana de la faue 65.a
papara 18.e
paparello 18.e
pappa 175.a
pappice 116/d
pappone 77/b
papponiare 77/b
parabolano 72/a.165.f.166.e
para 94/e
parato 78.f.1?4 f/6/b
paragona 102/b/111.b.62/a.161.f
parabolante 128.b
paragone 131.a
paragonato 53/d
paragonare 53/d
paralitico 155/d
paraſtro 208/f
parapetto 201.c
parentela 10.a
parenteza 10.a
parente 58.d.53.b/145 c
parentato 58/d
parentato p patre 53 d.
parentato 145.c/56/e.11.d
parente per mogliere 10.a
parco doue ſe notrica no fiere 2?1.a
parco 19 f.124.b/150.f
parciale 5/f
partiale 86 a.
pariſe 130.a

parlare

parlare auante 18/f. 57.f
parlamento 148 d/ 54/a
parlato 148.d. 87/e.10/d
parlare 151.a/129 a. 86.e/170. b.10.d.13. e.57 e
parlatore 128/b
parlare obſcuro 99/b
parlatore ſotta lengua 197.b
parlatorello 24.e
parola 207.a
paro 143/c
parrocchiano 203/f
parochiano 157/b
parte 157.d/73.e/120. d.5/f/45.c
parrettara 157/e
particella 157/./ 168/e
partire 157 c.172.d
partita 172.d/73/a
partireſe 114/b
partenza 178.d
parteſana 86.a
partuta 178 d
palpebre de locchio 96/e
partenza 73.a.74/a
partendoſe 4/a
paſſagero 208.a.145.a
paſſare 129/a
paſſato 83 b.
paſſata 1/d
paſſagio 203.d
paſſare ad quazo 203.d
paſſa 203.d
paſſare per alcuno loco 135/c
paſſarello 157.e
paſsigiare 154/c.73/d/ 67/d
paſſo 158.d
paſsigiatore ſotto il dolo 199 d
paſſeggiataro 67.a
paſsiamento 67. d
paſſegiato re 15 c
paſsione 10.f
paſsione de animo 8.b
paſſo 99 a.9°/b
paſcone 153.d
paſta de ambro 132/a
paſticcio 26.e
paſtinato uicino 27 b
paſtinaca roſſa 43.d/ 191 d
paſto de fera 53/a
paſto 55.a/ 144.a
patto fatto 57.d
paſtenare 57/f
paſtore 2/b.158 e
paſtore de li caualli 103 e.104/a
paſtone 99.d
paſtora 147.a/175.a
paſtede 174 d
paſtinaca ſiluatica 194 a
paſtinato 185/a
patrio 208.e
patria de negri 10/c
patre abate 1.f
patrone 158/e
patre 157 b
patrona 158.b
pezzo de terra 116.e
pedata 207.8
penello da pingere 16./e
pelicciaro 159.f
pertinere a guerra 139 a
pertinente a niuno 139.b
pettene da teſſere da pettenare 158.e
penna da lonare la cetera 158.c
petenale 158.c
perna de mare 161 c
perpetuo, continuo 161/d
perſeuerante nel male 162.a
pertinente a gioco 130/f
petrina 162.d
pelicia 180.a
pertugiato, perforato 162 a
pergolo 196/f
perpetuo 116.f
perfetta 116.f/
pecio 119/a
peccate 119.a
pettole 120.f
pertinente a boccere 121.a
pettorale 121.a
pertentante a prete 121.a
pettorina con lo lardo 121.f
petitore de ligato 123.a
petitore de laſsito 123.a
pertoſe 125.a
pertinente ad libri 125.d
pertinente ad aguzino 126.d
pertinente ad lino 127/a
penſione 128/a
peſta 129 f
pettera de petto 133/e
pertinente a le mano 134/a
perna 134/d
peſare 136.a
penſamento 136/a
pertinente ad mele 136/e
pella de pecora 136. e. 14 .e
pergamena 136 a
peczente 136.c
peczire 136 c
pertinente ad metere 138.a
pecza 138.b
pertinente ad mola 140.b
pertinente ad morto 141.b
pena 142.b
pertoſati 142/c
perciata in molte parte 142/c
profomero 143/f. 143/a
perſomato 142/b
pella de lo daino 145/b
pertinente a la colpa 147 e
pertinente ad fera 147/a
pettene intorno 148/a
pettinare intorno 148.a
perfumi 149 d
perfumero 149/d
perfumato 149.d
peſatore 149/e
pezo 149/b
pezullo 149/d
pertinente ad oglio 149/e
pertinente ad oliue 150.a
pentula 150/a
pentolino 150/b
pegnataro 150.b
pentolaio 150.b
pertinente a le herbe da mangiare 150.b
petroſino 150/b
petroſinolo 150/b
pecoraro 150/f
penſatore 150.f
penſare 151/f
penſamento 151/f
peza de caſo 151/a
pella de li teſticoli 152/d
pecora 152.f
pecorella 153/a
pertinente ad luda 154.d
pece liquefatta 154.d
perfetto 83/f
pertinente a faua 86.a
percato 86/e
pertinente ad falce 86 a
petra ſanta 87/c

pertinente

pertinente a farina. 87.f
pericolo. 87.c
ponente libecce. 87.f
pettenale 88.a
pertuſo. 88.a
perforato 89.d
perciato. 89.d
pertuſato. 89.e
pertuo. 90.f
pezo rotto. 92.f
pena. 92.a
pericolo. 92.a
pertinenti a frutti. 93.a
pezzo. 93.e
pezzetto. 93.e
pezzo piccolo. 93.e
pertinente al morto. 94.c
pertinente a lo eſſequio. 94.c
pertinente a lo portare. 97.a
pertinente a ſpata. 97.a
peſco. 97 f
per amore. 99 c
peſatore. 149.f
pezzo. 149 */93 e
pezzetto. 93.c
pertinente ad herbe. 100.a
petitore de herbe. 100 b
pertinente a lo hamo. 100.f
pertinente a medico. 101.a
pettorale del cauallo. 102.a
pertinente ad hiſtrione. 104 e
pertinente ad honore. 105.a
peſce. 106.a
pertinente a gittare. 107.f
percoſſo. 107.f
perdonare. 108.f
pertinente a delegiare. 109.a
pertinente al capitanio. 109.d
pertinente al tagliare. 110.f
peculiare. 111 d
perturbatione. 111.e
peſonante. 113.f
perſeguito. 113.b
perſecutione. 113.b
perſeguitatore. 114 b
pedarole del teſsitore. 164 c
pertinente al vendere ſpecchi. 114 b
pennachio. 115.f
pertuſo de la bilanza. 11.b
perſeguitatore. 1.f
perfetto. 2.b
perfettiſsimo. 2 b
pertinente ad accuſare. 3.e
pericolo. 12.a
perdere. 15.e
perdenza. 15 e
perſo. 25.e
pendenuſo in ſu. 3.a
pendente abaſcio. 7.d
pertinente al territorio. 11.f
perſpicacita. 4.d/15 c
pertica. 9 f
per doue caca. 14.c
pertinente ad amore. 14 a
perſpicace. 5 b
pede de le vtre. 15 d
perterrito. 5.a
percoſſo. 10.a
pertica con rete da pigliare vcelli. 15 e
perfetto. 16.b
pericoloſo. 17 a
pertinente ad anchora. 17.b
pertinenti ad anni. 13. d
pertuſetta da legare. 18.e
pelero auante la porta. 18.f
pendente auante. 19.b
pertinente ad anelli. 19. d
pecura ventre ſpilata. 20.f
pertinente al deſignatore. 23 a
pertinente ad arena. 24 d
perfumero 25.e
perfume 25 e
perfumato 25.e
pezo de aroſto 27.a
perterrito. 29.a
piede de la colonna. 32.d
pertuſato. 34.a
perciato da doi parte. 34 a
pertinente a boiaro. 4 f
percotere. 38 f
petra ſanta. 39.a
pedalino del frumento. 39 b
perdira. 38.f
petra de lo homo. 39.a
penſoſo. 41 f
pertinente ad pregioniero. 43.a
pertuſo de lo calceſe. 43 a
pertinente a carretta. 43 d
pertinente a taberna. 44 c
pertuſo. 45 e
pelle ſottile dentro il granato 49.a
pertinente a farfante. 50. d
pertinente ad armata. 51. e
piede de ſcanno. 51.f
pendino. 52.c
pendinetto. 52.c
pendino piccolo. 52 c
pendenoſo. 52.c
pertinente a panchiare. 53 a
pertinente a cena. 53.a
petitore de la cena d'altro. 53.a
penſare. 53.b
penſamento 53.b
pede de la culonda. 54 e
penſato. 55.f
perturbato. 55.c
piedi longhi. 56.a
pertinente a conuiſto. 56.a
perturbatione. 57.a
perturbato. 57.a
pertinente a predicatore. 57.c
predicamento. 57.c
perturbato. 58.c
perturbatione. 58.c
perſeguitore. 58.e
perſeguitrice. 58.e
perterrito. 59.c
per ſentante. 59.c
percoſſo. 59.f
pertica. 59.f
perchia. 59.f
pertinente a conuito. 60. d
pentina. 60.f
perdona a li triſti & cõ danna li boni 61.d
petra de ammolare. 61. e
pertinente a pianellaro. 62.a
pennachio. 63.a
penſiero. 65.a
pertinente a correre. 65 e
pertica da meſurare la terra. 65.b
pendenoſo a baſſo. 65.e
pendente. 69 e/14 d
pozzuolo. 72.a
pericolo. 74.b
perdenza. 74.d
pertinente a botte. 75 d
perfetto con arte. 77.f
pertuſo de la tinella. 80.e

pertinente

pertinente a cauallo. 81.c
peſſe gibillina. 82 b
pertinente a mangiare. 82 b
pertaſi 156.c
pecentaria. 158.b
pedicino. 158.c
pedeculla de li frutti. 158.b
pede piccolo. 158.b
pettene da teſſere. 158.b
pettene da pettenare. 158.b
pettenale. 158.b
penna da ſonare lo liuto. 158.b
pettenato. 158.b
petto. 158 c
pettuto. 158.c
pecora. 158.c
pecoraro. 158.c
pertinente a pecora. 158.d
pedone. 158.e
peditata. 158.e
peditaro. 158.e
pedale. 158.e
pede piccolo. 158.e
peduto. 158.e
pedecino. 158.f
pedicillo. 158 f
pede chiuſo. 158 f
peltro. 159.a
pellectaria. 159 b
pella. 159.b
pendente. 159.c
pennarolo de lo calamaro. 159.d
penſatore. 160.b
peſone. 160.c
peſonante. 160.c
pepone. 161.a
perturbato. 161 b
perterrito. 161.b
perchia. 161 b
perpetuo. 161 b
pericoloſo. 162. f
pertica de baſtaſe. 163 a
peccato. 164 b
pertinente a corſaro. 165.a
pertinente a cintimolo 165. b
peza. 165.e
pece. 165 e
penna da ſonar. 166.a
penna. 166. b
pennetta. 166.b
penna piccola. 166 b
perfetto. 167.c
peſante 167.e
pertinente a ghiottoni tia. 168.a
pertinente a ſcaramozare. 171.a
pericoloſo. 172.f
pettinale. 174 d
pedochio pollinolo. 174 d
percotere. 174.e
pezolana. 174.f
Pergolo. 175.a
Pertinente a la ſcarlata. 175.e
Pezolo. 175.d
Pezo. 175.b
Petra lauorata. 175.b
Pertinente a tale reſimere. 178 f
Pertinente ad impoſtumare. 197.e
Perfetto. 180.d
Perpignano 182 d
Pertinente a ſale. 183.f
Peſcie ſquatro. 194.a
Pertinente a ſtatua. 194 b
pedoralichi che naſceno a li arbori. 194.e
pertinente a ſpeſa. 197.f
pena. 197.b
peſolo. 197.a
pertinente a calzolaro. 197.e
pergola de vite. 198.a
percaccio. 198.a
pertinente a montate. 199.c
pennata. 199.e
pennata piccola 199.d
perturbato. 199.e
pertinente a tempo. 199.f
peltro. 199.f
perfetto. 200.a
petto de coraza. 201.c
pettera. 201.c
pertinente ad hiſtoria. 201. a
perfumo. 201.b
pertinente a radere. 202 c
pertinente al parmento. 202 a
percaccio. 202.f
pegritia. 202.f
pedeſtallo. 203.b
perturbato. 203 c
pedale de lino. 206 f
pertinente a la caccia. 207 a
pena. 208.d
pericolo. 208.d
pertinente in viaggio. 208.b
pertinente a la maſſaria. 211.a
pertinente a vigna. 208.b
perfumero. 210 d
perla. 210.e
pertinẽte a città. 211.a
pertinente a mogliere. 211.d
peſcatore. 213.a
pece viua. 213.b
perfetto. 83.b
peſco. 97.f
pettinato. 158.b
pedetaro. 16c.f
pedecino. 160.a
pericolo. 161 f
perturbatione. 57.a
perturbato. 57.a
pertinẽte a botte. 76.f
pigliato p fraude. 83.f
piccolo. 84.a
piccolita. 84.b
pigliato per forza. 85.e
pieno de feccia. 86 d
pieno de fallacie. 86 f
pieno. 87.f
pigliatore de occhio. 87.f
pigliare de occhio. 87.f
piſo. 87.f
pieno de febre. 87.f
piu frottuoſo. 88.d
piaceuole. 88.d
pignataro. 89.d
piante. 90.d
piccio. 90.d
piegare. 90.d
pelo de lo panno. 90.e
pelo piccolo del panno 91. b
pigliare ſpirito. 89.f
pieno. 91. b/c
piglia vento. 91. c
piglia fiato. 91.c
pigro di corpo & groſſo d'ingegno. 193.a
piſaro. 194.c
piſtatore d'uua nel canale. 202 c
pizza cotta ſotto la cenere. 215.e
piſciatoro. 91.c
piſta. 91.c
piu vtile. 92.f
pieno de vtilità. 93 a
piu moderato. 93.b
pianello de ſola. 95.e
pianto. 96.c
pieno de gioie. 96.d
piu ſpilato. 97.b
piombata. 96.d
pieno de gloria. 98.c
peli ſotto il titillico. 98 a
pieno. 99.e
penello. 100.e
piſcatore con hamo. 100.f
pigro. 101.b
pianto. 102.b
piãto del morto 102.b
peloſo. 104.b/ 105.d
piu abondante. 105 f
piſcaria. 106.a

piu alegro

piu allegro 106.e
pioggia 106.f
pigritia 108.c
pigriſsimo 108.c
pieno de ſpeſa de piu del debito 83.c
pitinia 109.c
pitigina 109.e
piouiale 110.a
piattello del peltro 111.c
piattello de ſtagno 111.e
pigritia 111.f
pigro 111.e
pigliato p fraude 112.b
piaceuole 112 b
pidoto 112.b
pidoto della naue 112.b
pigritia 112 e
pigriſsimo 115.a
piccirillo 112.a
pigliato 113.f
piſtato nel mortaro 115.d
piſtato 115.d
piſato 115.d
piu odiato 116 a
piãta de la mano 116 c
primo della pace 116 e
pigliato ĩ la reza 116.e
piaceuole 116.f
piaceuolezza 117.a
piu giouene 117.b
pianto publico 117.f
piccicarolo 120 d
pieno d' chieghe 120.d
pieno de lacrime 120.a
pieno de lacune 120.b
pieno 120.e
peſo de lana 121.d
pigritia 121.e
piattello 121.a
piſara 122.c
pieno d'oſcurità 122.d
pirrera 122.f
piu lento 123.a
piaceuolezza 123 e
piaceuole 123.e
piu piaceuole 123.f

piu abboccato 123.f
piſatore de uua in lo parmento 123.f
pingere 127.a
pingimento 127.a
piſciaza 128 e
pieno de guadagno 129 d
pianto 129.d
pieno de pianto 129.e
pieno de loto 131.a
piccolo 132.f
piombato 134.d
piu migliore 134.f
piatello di legno 135.b
pieno de errori 137.b
piacere fatto 137.d
piccolo 139.f
piantarolo 142 f
pieno de ſporconi 143.a
pero moſcarello 144.b
peli che naſceno ſotto il naſo 144.c
papiro d' lucerna 144 d
pizo 144.a
pilota 144.f
pioggia repẽtina 146.c
pigliato 148.d
pieno de lino 148.a
piacere 148.e
pieno de lota 148.a
pirolo 148.e
pirunni 148 e
pigliato de odori 149.d
piacere 149.b
pignato 150.a
pignattello 150.b
pieno de rizola 150.d
piſo 150.f
piu ricco 151.d
piattello rotondo doue ſe pone il tagliato 151.a
pigritia de l'animo 152.c
piana de l'anello 153 d
piantelletto 1.a
pianura 2 f
pieno de caldo 9.f
pieno de fortuna 9.f
pieno 13.f

peſo equale 2.c
piro ſiluatico 4.a
piu breue 6.b
pieno de alica 12.c
piaceuole 10.e.2.d
piu alieno 12.c
piaceuolezza 17.b
pigliare per figlio 6.e
pigliato 6.e
piu ſuſtenteuole 8.b
pigliato auante 18.d
pilere delle porte delle caſe 19.b
pigno uſufructuario 19.c
pizillo 19 e
pidiculo 19.e
pidicillo della coppola 19.e
pigna melleſe 19 a
pigliare de acqua 22.c
pieno de tela d'aragno 22.c
piantatore 23 e
piſatore 24.a
piccolo 25.e
pigliato preſto 25.f
pigliato alla impreſſa 25.f
pigno 26.a
piza 26.f
piantato uicino 27.b
peſo 27.e
piſcara 28.e
pigliatore de uccelli 29 b
pigliare de ucelli 28.d
pignato 29.f
peli della barba 32.f
piccardo 32.f
picone 34.f
piſciotta 37.f
pigliatrice de conto 39.a
pignato 39.f
pilo 41.f
pieno de carule 43.d
pio 44.e
piroli 44.d
pinnello 45.d
piu potente 46.e

piu ſuperiore 46.e
peſci uendulo 47.f
pieno de cenere 49.f
piſcina 51 a
piaceuole 51.f
pigliatore a piſone 53.a
pieno de tane 53.b
piza de pane 53.e
piena 54.b
piaceuole 55.c
piaceuolezza 55.c
piu perturbato 55.d
pigliatore ad impreſto 55.d
piccoletta 57.a
pigliator a piſone 57.c
pieno 57.f
piantare 58.f
pieno de macula 57.f
piſato 59.f
piſtato 59.f
pigliatore de acqua da uno riuo 61 a
pianelletto 62.f
piega 62.c
pianello 62.f
pianellaro 62.a
pieno 62.c
pigliare 62.c
pizicarolo 64.c
pizicagno 64.c
piazza 65.c
pianto molto 68.b
pigliare 68.e
piaceuole 69.e
pigliato 70.e
pigro 70.a
pendino 71.b
piſtato 71.b
pieno 72.f.74.b
piaſtela 74.d
pianula 75.c
pialla 75.c
picca 75.d
pieno de furore diuino 79.f
pilatoro. 76.f
pitto de foco 79 b
pingere 79.b
pittura de foco 79 b
piza 80.e

pianta

plāta de la mano. 154.d
pieno de palme 154.d
piegato 155.f
pilere 156.c
pilaſtri 156.c
piccola 157.b
picciotto 156.e
picolo 158.a
pieno 158.b
pedane de calze 159.d
pianello de ſola 159.d
pieno de pedocchi. 159.e
piccidancola 159.c
pieno de cartaſo. 162.b
pieta 162.e
pigro 162.e
pigliatore de pegno. 162.f
pignolo 164.d
pillola 164.d
pigno 164.e
pignito 164.e
piſtato 164.f
piperna 164.f
piccione 164.f
piro 164.f
piro moſcarello 164.f
piſa 165.a
piſeta 165.a
piſcare 165.a
piſcatore 165.a
piſciuendolo 165.a
piſcaria 165.a
pino de peſce 165.a
piſtoia 165.e
piza sfogliata 165.d
pialla 165.f
pianta 165.f
pianta che ſe ſcippa cō la terra 1
piangere 162.a, 65.f
pianello 162.a
pignataro 162.a
pianto 166.a
puma 166.b
piumbo 166.c
piutaro 166.c
piaza 166.c
pioutte 166.c
piccicarolo 167.e
peſo 167.d
peſetto 167.d
peſo piccolo 167.d
piu megliore 169.a
piacere 173.a
piu inclinato 173.b
pieno 173.f, 178.c
pelatoro 174.a
pipitula 174.c
pipiti de la ogna 174.c
pili de lo pettenale. 174.d
pipata 175.b
pipatella 175.b
pipata piccola 175.b
piccolo 175.c
pittima 175.f
perpignano 176.a
piſciotta 176.b
pigliare ſpirito 178.d
pigliare piacere 178.f
pizuto 181.d
pizillo 181.d
pianella de femina. 184.f
piperna 191.b
pigro 192.a
pigritia 192.a
pinpinella 192.a
pieno 193.f
piante 194.f
pieno de inſerti 197.c
piccolo 198.f
pieno de oſcurità 199.b
piotro 200.f
pimpinella 201.b
piu copioſo 202.c
piangere de li figliuoli. 205.d
pieno de caldo 206.a
pignatato 206.c
peli del naſo 208.b
pelo de lana 208.a
piaceuole 209.e
pianta de la mano & del piede 210.d
piccolo 124.d
pittura de vn colore. 140.f
piaceuole 123.d
pendatella da tauole. 199.c
pizullo 93.e
portatore de torgia. 4.a
portare per forza 1.f
portato 1.f, 6.f
portatura 6.f
portatore de alabaſtro. 11.d
porta eſtate 9.f
porchiacca 6.d
porcillana 6.d
poco bianco 12.a
poſtante 12.c
portulano 7.f
portato dentro 6.c
potteri 6.b
ponta 4.f
portare con cianze. 13.c
pontico 4.b
ponere 6.f
poco acro 4.b
poſto 5.a, 6.e
popoli da montat. 14.b
pontarolo 4.f
ponetione 17.f
ponta 4.f
pontuto 4.f
porchiacha 17.e
poliza del debitore al creditore 18.f
porco ſiluatico 20.c
poliza 20.d
pontura 21.b
ponta 21.b
pottero 21.b
poſto vicino 21.e
ponere 21.e
ponte tremolo 21.f
poteſta 23.a
porca da ſeminare. 24.a
porco 197.b
portatore de lucerna. 131.b
porchetta 24.c
poteca 24.b
portatore de ſcuto argentato 24.f
poco ingegno 24.f
portatore de arme. 25.b
portatore de arme ad homo d'arme 25.b
poteca de lo prefumero 25.e
podagroſo 26.e
podagra 26.d
poſto 27.b
porta de ſan pancratio. 30.d
poco lucento 30.d
poteca de oreſice 30.f
poliza de propria mano 31.a
portatore de guerra. 33.d
poco cunto 35.f
ponderoſo 36.d
policaſtreſe 37.f
poco cicato 38.a
porta de ſanto Ioanne. 38.d
portatore de fogliero. 38.a
pontelli 41.b
poſto pregione 42.f
ponente 48.c
portatore de chiaue. 51.a
portarato 51.e
portaro 51.c
portante 51.f
portatore de barde. 51.f
poſto in li ceppi 56.f
poſto in ordine 56.c
poſſanza 56.e
poteca 58.a
portatore 60.b
poſsibilità 60.a
ponente 61.c
porto 62.a
portetro 63.b
portararo 63.b
potegaro 65.a
poſta 65.f
ponta de ferro 65.a
portatore de torcia. 66.c
polito 70.f, 78.a, 83.f
poluere de cipro 72.d
poſto da lontano 75.a
poteſtà. 75.c
portatore de dono. 76.c
portatore de lanza 76.c
portatore ſopra ſpino. 76.d
portate 76.d

[illegible]ntato 77.b
ponero 78.b
pouertà 78.b
poco alto 79.d
poco da lontano 79.d
pollitto 81.c
pollerra 81.c
poteca 81.d
po 82.b
poco dotto 82.f
porto venere 82.a
portare 81.c
portare fuora 85.b
poſto a vederſe publica-
mente 85.c
pontre a vedere publica
mente 85 c
poſto 85.d
poſto in ordine 85.b
pòrtatore đ torcia.86.d
poſsibilità 86.d
ponente 87.f
podea 89.f
poreca de cretaro 89.e
porta che ſe apre fora:
91.a
portaniere 91.c
ponte coruo 92.b
pontellato 93.a/d
purgatore de pāni.93.b
poteca del purgare 93.b
poſſeſsione 93.f
polliere 95.f
pollera 95.f
portare 97.d
portare in collo 97.d
pontella 97.e
ponderoſo 99.e
portante 106.b
portarara 107.a
portara 107.a
porta 107.a
portararo 107.a
poliza ſubſcritta de li
teſtimonii 108.a
poſto 109.c
poco diſcreto 109.e
poca diſcretione 109.e
poteſtà 109.c
pouero 111.d
poſto 111.d/113.e
portato dentro 112.a
poſto in ordine 114 b
portante dentro 115.e
portato dentro 115.e
poſto il prezo 118.e
poteca 119.a
polito 120.e
polire 120 e
polireza 120.e
portatore de lanza.
121.e
poſſeſsione 122.f
portatore 122.a
portato 122.c
politeza 122.e
polito.186.b/123.e/124.a
portatore de lucerna.
129.a
portogallo 130.f
portogalleſe 130.f
portararo 132.b
portatrice de lucerna.
130.f
porco caſtrato 132.f
portatore da bandera.
133.a
poteſtà 133.f
portatore 134.a
ponetore de maniche.
134.a
poteca doue ſe vende la
medicina 135.d
pouero 137.d
poco tempo 140.a
ponta de la ſpata. 142.b
ponere 142.b
porcellame 143.a
poco vedere 143.d
poteca de profumero.
144.a
poſto 144.a
porci quaſi lattanti.
145.d
poltroni 145 b
poco nigro 146.c
portator de lege. 146.d
poteſtà di Dio 147.a
portator de noue.147.c
portero 147.c
pontella 148.d
porto de palis 149.c
potentia 150.d
poſsibilità 150.d
poteca de lo arteſano.
150 e
poſto incontro 151.b
poſto in fronte 151.b
ponente 151.f
porta 152.d
porto 152.d
portararo 152.d
portarara 152.d
portator đ herbe. 153.d
poia de la vela 174.c
police 174.a
polpa 174.b
poco de poluere 175.a
poluere piccola 175.a
poledro 175.a
poco fidente 175.f
potente 183.a
pollonia 185.a
pollacco 185.a
portatore de bandera.
190.f
poco ſcuro 195.e
poſto de ſopra 197.d
poteca del calzolaro.
197.c
poliza ſcritta de mano
propria 197.f
poteca 198.a
poteca doue ſe vende.
195.a
potechetta 198.a
poteca piccola 198.a
portatore de torcia.
198.d
porratore de oſcurità.
199.e
pouertà 199.f
poteca del teſsitore.
200.c
porta piccola 201.c
poteca de barber. 202.c
poco pieno 205.c
poco infiato 205.c
porta che ſe apre dētro.
205.f
poco grande 206.d
poeta 206.d
portaro 206.f
poco bello 206.e
porro 207.a
poco vecchio 207.f
portatore de ſtandardo
208.a
porta de s.agneſe.208.a
poſtema 210.c
porto del polo 210.c
porta 211.a
portico de grandeza.
211.f
poco 158.f
poco parlare 158.f
pouere 158.a
pouerello 158.a
pouertà 158.a
pochetto 158.a
portatore de taragha.
160.a
porchiacha 161.a
porcellana 161.a
pontier 164.b
pollena 167.c
poticaro 167.c
ponderoſo 167.d
pontone 167.d
popolo 168.b
popolo piccolo 168.b
porco pontino 168 d
porco 168.e
porcello 168.b
porcaro 168.b
porro 168.b
porto 168.c
porterculo 168.d
porta aſinaria 168.d
porta oſtienſis 168.e
porta ſanti pancratii.
168.e
porta de ſanto paulo.
168.e
portico 168.e
porchiacca 168.e
porcellana 168.e
portatore con la barca.
168.f
poſta dapo 168.f
porta falſa 168.f
porta piccola falſa.
168.e
peſto 169.d
porta 169.e
potente 169.f
poteſtà 169.f
poſſeſsione 169.e

podere 169.e
poſſeſsionetta 169.f
poſſeſsione piccola. 169.f
poſto 170 a
porta falſa 174.a
polito 200.f
porto de grãdeza. 212.f
portatore de veſte a tengere 32.f
portuſine 69.a
pouero 113.e
poteſtà 118.d
portatore de baria, letti ca 67.d
pouero 119.a
poco parlare 156.d
pontificale 167.f
poco 114.d
portero 126.d
poſſeſsione ſucceſſa per heredità 100.b
portare per forza 1.f
primo luogo 171.c
progenie 194 a
preſciuto 161.c
profumiero 164.e
prontezza 173.a
principeſſa 171.d
proſontuoſo 162.f
proſontione 162.f
proſpero, felice 170.a
produce doe uolte. 34.a
purgare le nodeche. 2.b
puntarolo 3.a
pupilla 4.a
punito 13.c
pugna 4.b
putato 16.e
puche 5.f
putatura 16.f
punito 18.a
punitione 18.a
puro 20.d
puzaro 22.e
putatore 23.c
puca 25.b
punitione 46.d
pugna 47.a
pumice 51.a
purgatoro 52.d
pugnlo 54.b
publicato 57.e
publicatione 57.d
pugna 58.e
purgato 68.e
purificato 68.e
puleio ſiluatico 72.c
pugna 74.c
publicare 77.c/84.f
publicato 77.c/94.f
purgatione 85.b
pulcinaia 166.e
puzzolente 175.f
putrefatto 175.f
puglia 107.b
puſillanimità 108.c
publicato 111.d
publicamento 111.d
polledro ſiluatico. 121.a
purgatiuo 130.e
purgatio 130.f
purgato 130.f
purgatore 130.f
pomo 132.d
puppicella 132.e
puro 137.d
puttana 137.a
puro 137.f
punito 142.a
pomo d'ambro 155.b
purgabile 164.a
purgatione 164.a
pullina 167.c
pulpo 162.a
pulicaro 167.a
pulcere 167.a
pomo 167.b
pomigliano 167.d
pugna 171.f
publico 173.b
puttana 173.a
pudicitia 174.f
pugno 174.a
pugno piccolo 174.a
pugnale 174.a
pugnaletto 174.a
pugnale piccolo 174.a
pollaro 175.a
pulueretta 175.a
pulutramento 175.a
pumice 175.a
pupillo 175.b
putare 175.d
putatore 175.d
puzo 175.d
puzaro 175.e
puzolente 175.f
putrido 175.a
puro 191.b
punto 194.e
putrefatto 198.b
pollaro 151.f
pollicaro 99.a
pudicitia 104 f
prudentiſsimo 43.c
prudente 60 f./93.e. 45.d

Q

QVadratura 200.a
Quadretto 1.a
quadro 176 d
quadro del capitello del la colonna 1.a
quaglia 152.c
quagliare 53.a
quaglio 53.a
qualità 96.a/100.d
qualità del corpo 61.a
quallara 102.f
quallaroſo 177.d
quando le galline coua no 174.b
quando ſe mete lo palo in le uite 159.c
quanto piccolo 177.b
quartaruola 16.d
quadretto 17.b/175.f
quatro 200.a
quatro anni 176.a
quatro caualli legati ad un giogo 176.a
quattro dinari 175.e
quattro giorni 176.a
quattro uie 176.b
quella tela che ſta intorno al core 107.a
quello che caca 14.d
quello che ſe porta nel triompho 88.d
quello che beue. 166.d
quello che ſe mette. 138.a
querceto 177.e
quieto 139.e
q̃llo che ĩtonica. 199.b
quilĩho 54.d
quinta decima 166.a
quinternetto 7.d
quinterno de quello che accaſca per uiagio 149.c
quitanza 3.f

R

RAbia 177.f
Rabiato 177.f
racamato. 89.d/164.a 166.b
racamatu. de la ueſ. 62.c
racemo 35.b/177.c
racepello 35.b
raceppetto 35.b
racina che ſta al parmento 36.f
racina. 16.d/211.a/49.a
racina tempeſtiua. 113.a
racioppo 177.a
radere 178.a
radica piccola 177.f
radiche 88.e
radicchio 115.d
raditura 161.b
ragatore 144.f
ragazo 20.c/37.d
ragione. 9.e/45.a/64 f 178.b/208.a
ragionamẽto. 53.f/148.b
ragionare 57 e/95.e
ragionato 148.d
ragoſa 80.f
ragoſta, raoſta 128 c
rationale 128.f
ragione 128.f
ramo de oliua 200.d
ragattare, ſcaramucciare de carri 203.d
racamatore 188 e
ramo di dattilo con dattili 193.c
rancedo 177.e
racanato 178.f
ragoſeo 80 f
raggio de la rota. 177.c
ramaiolo 204.f
rame de ottõe. 30.c/51.e
rametto 177.f
rame 8.b/9.a/113.d
rame cipro 64.f

rame nouella 154.a
rametto con li dattoli. 192.a
ramicello 177.e
ramo 177.e
ramo de palma 191.f
ramo de arboro troncaro 204.c
ramo piccolo 177.f
ramoſo 9.f
rampino 34.a, 101.b
rampogna 120.c
rana maſcola 150.f
ranauotto 37.b, 181.c
rancido 9.c, 82.f
rãciduſo. 9.c, 181.e, 82.f
rancore 10.f
randazo 204.a
rancore 17.f
ranonchia di robetto. 181.d
rapace 178.a
rapa longa 144.f
rapa piccola. 144.f, 170.a
rapetta 144.f
raponzolo 178.a
rappa in faccie 182.b
rappato 182.b
rappatizo 95.d
raſa colmo 86.e
raſa 105.e, 177.d
raſca 25 b
raſo in tutto 2.f
raſola 23.f, 105.e
raſoia 105 e, 92.c
raſoio 147.b
raſpato 4.d
raſpare 92.d
raſtello 100.f
raſula 24.b
rationale 22.f
ratrinale 178.b
rauatello 178.b
rebellare 68.f
rebellione 68 f
rebello 68.a
rebombare 92.b
recapitulare 16.e
recattero. 67.b, 178.e
recepere 3.f
receputo, 3.f, 6.c
recettaculo de fraude. 15.c
recercare diligentemente 111.a
recercare 112.c, 113.f
recordare 6 b, 55.b
recordato 4.d
recordatore de facende. 25.c
recordo 55.b, 141.b
recordamento 141.b
recoglitore. 16.b, 168.c, 83.d, 199.e
recogliere 52.f, 83.d
recoglienza 52 f
recoglitrice 148.d
recolto 83.b
recompenſa. 105.e, 90.d
recreare 17.f
recriato 6.b, 178.f
recriatione 90.d
recriamento de ſpirito. 178.a
recriatione de l'animo. 17.f
recreare de ſpirito. 178.a
rechieppa 182 b
rechieppe che faciamo in faccia quando ridemo. 96.a
richeze. 80.a, 75.d. 86.d 89 f, 92.c, 95.f, 150.d.
riccho 150.d
redito 178.f
redutto 178.e
redutto ad innante. 82.f
referendario de petitione 12.f
referire 177.d
referendario del ſignore 24.f
reforzato 178.f
reforzare 178.f
refrenare 59.b, 56.c
refrenato 53.a, 56.b
refredare 99.c
refridatura 99.c
rege 6.d
regenre 171.a
regente de cancellaria regia. 170.a
regimento 6.d, 54.a, 104 f, 140.a, 149.f
regimento de coſtume. 46 b
regimento in coberno. 76. c
regiſtro 55.a, 44 d
regiſtreo 55.c
regione 78.b, 151.f
regno 205.f
regno de angona 104.f
regula 41.d
reguglio 114.f
reguglioſo 114.f
regulo 54.d
releuo 16.a, 44.d
releuare 109.c
religioſo 162.f
reliquie 177.c
reia de mare 177. b
reillo 177.a, 104.b
reietto 178.d
remaſuglia de mangiare che caſca ſotto alla menſa 16.c
remediatore de dinari. 9 c
remiſsione 2.b
remeſſo 123.a
remitagio 82.e
remittere 108.d
remitterſe 108.d
remouerſe 16.a
remouere 29.d
remuneratione 87.d
renecreſcimento 198.e
renecreſciuto 141.a
renecreſcere 106.f
redena 95.c
rendito 93.a
rente 204.f
renouato 12.e, 179.c
renouare 20.d, 114.a
renouatione 164.b
renouatione del mondo 28.d
reparare 94 d
reparo 11.a
repezatore de ſcarpe. 207.f
repetitore 107.b
repigliare 178.e
repigliare il venduto ꝑ alcuno difetto 178.c
repoſitorio de frutti. 151.a
repoſo 149.b, 81.e
repoſtera 46.b
repoſtero 37.c, 77.b, 172.c
repoſte 57.b, 177.e
repoſto de tabarro. 160.f
repreſentare 84.a
repreſentatione 84.e
repreſentatrice de fabule 140.f
repreſentatore de campo 138.b
repreſentato 148.e
reprehendere 197.e, 13.d
reprehenſore 62.a, 111.e
reprehenſione 113.e, 114 e
repreſo 111.e
reputatione 31.a
requie 158.a
requiſitore 115.f
requiſito 169.c
reſpetto 178.c
roſignolo 67.b, 130.d
reſeruato da la parte. 104.d
reſiſtenza 178.c
riſuegliato 115.f
resfoſsicare 178.d
reſpetto 178.c
reſcotitione 83.c
reſpettare 148.d
reſponſiuo 21.a
reſpondere 24.f
reſtellare 75.b
reſtocchia de faue. 85.e
Reſtocchia 64.c, 194.e
Reſto 16.c
Reſto del ſemitono maiore 55.d
Reſonanre 41.d
Reſumere 16.d
Reſtrittione 59.e

Ritagliato 178.a
repezzatore di ſcarpe.
197.c
refutato per vecchiez-
za. 179.b
Retro camera 160.e
recreatione dell'animo.
179.e
repaſtinare, renouare.
179.f
reſuſcitar da morte
178.c
regione 165.c
rete 165.c
retagliato. 20 d/178.e/
207.f
retenuto 56.c
reteldis 82.c
redena 100.d
retta fede 152.b
retta opinione 152.b
retotto 41.d
retorno 178.c
retornare 178.c
reuenditore 52.f/173.f
67 b
reuerire 148.d
reuerentia 64.d/104.f
reuerſato 111.c
reuoltato 115.e
reuma 99.d
reumoſo 99.d
ribaldo. 28.d/170.f/
72 e/86.e/89.f/110.d
145.c/171.f
ribaldiſsimo 70.f/112.a
169.f
ribaldaria 110.e
ribaldetto 110.c
ricattere 52.f
riceuuto 4.f
ricco. 27.e/122.f/33.a/
74.a/75.c/92 b/128.b
ricchezza 151 e
richioppo de vua. 35.b
ridiculo 183.a
riditore ſolutamente.
37.c
riella 147.c
rigido 200.a
rimo 202.f
reſta de la ſpica 25.a
ripoſo 179.b
ritorno 169.b
reputatrice delli morti.
170.c
rigada rigare 179 a
ritornare in amicitia.
178.a
riſarolo 201.a
riuerſa 151.f
riuera de genua. 126.f
rizo de la caſtagna. 77.f
robba 35.c
robba acquiſtata. 150.a
robbare, robbamento.
197.a
robbatore di borſe. 133.e
robbatore di chieſe.
182.f
roſſetto 130.c
robbatore del publico.
159.b
rouerſato 197.f
roneiualle 176.b
roſa laurea 180.a
robbare 85.a
robone 80.b/120.c
robuſto 184.d/170.e/
205 f
robuſtiſsimo 111.c
rocca 26.f/118.a
rocca da filare 54.f
rodomele 142.b
roffiano 123.f
roffianello 123.f
roffianetto 123.f
roffianitio 123.f
rollo 12.c
romania 4 d
romagnola 90.b
romagna 90.b/79.d
romagnolo 90 b
romanzatore 24.f
romato 28.a
romore 62.f
romolo 177.e
rompere 93.f/108.f
rompere de fede 160.d
rompitore de lege. 123.a
89.c
rompitore de patti 90.f
rompibile 89.c
ronciualle 141.b
ronceualle 205.f
ronciualla 176.a
ronciliole 182.d
roncontra 76.c
ronconiero del ſignore
193 a
roncha de villano 193.e
roſmarino 125.b
roſcata 84.f
roſignolo 162.e
roſtinaro 181.e
roſſaccio 162.f
roſſetto 130.a/161 a
roſſore 130.a
roſſolillo 130.a
rota 203.a
rota piccola 204 b
rota piccola de la trociu
la 161 b
rotundità 98.b/161.a
rotto 78.b
rotto in doi parte 34.a
rubbatore crudele. 85.a
rugia 9.c/82.f/181.e
rugine 82 f/9.d
rugina de ferro 88.a
rugina 39.d/9.d
ruinoſo 92.f/39.c
ruinata 157.a
rumore 62.a
rotto 70.b/75.a/92.d/
102.f/107.b/104.a/
89.d/176.f/204.a/
176.d
rottara 10.d/176 d
rottura per humidità.
186.a
ruſtina piccola 207.a
ruſtico 11.a
roſſetto 54.b/231.f
roſſo de l'ouo 131.d

S

SAbato 182.a
Sacerdoteſſa de bac-
co 132.a
Sacerdote 144.b
Sacerdote de cibale.
95.d
Sacerdote di Diana.
66.f
Sacriſtano 125.d/7.f/
182.f
Sacriſta 7.f
Sacrificare 125.c
Sacrificio de li morti.
112 c
Sacrificio. 104.b/109.a/
199 f/77.f
Saerato 108.d/182.d
Saglito 79.c/52 f
Saglire 58.c
Sagetta 39.b/193.f
Salciza 103.c/128 a
Saltare 129.d
Salimola 138 f
Sale nitro 147.b
Salario 194.c
Sbirro 127.e
Salario 19.b
Salſichia 169.a
Salſichiaro 87 f
Salma 184 b
Saletta 28.d
Sala 28 d/30.b/45.d
Salſa biancha de agli.
100 e
Salſume reſeruato.
183.a
Salſume 183.f
Salute 111.c
Salare 183.f
Salera 183.a
Salſo 183.a
Saluia 78.f
Salice 191.b
Salicone 191.b
Salutatore 192.f
Salcera 174.e
Saldo de lo canto. 192.f
Sampogna 3.e
Sanità 183.a/205.e/
54.a/111.c
Sano. 112.d/111.d/115.a
144.e
Santa maria rotonda.
168.a
Sanſaro 155.d/156.a/
30.d/173.a/173.c
Senſara 156.a/174.a
Santo 10.c
Santermi 10.c
San philippo. 21.b/24.d
Sambuco 5.c
Sapiente con autori-

 tà

ſà 99.f
Sapone conciato 32.f/45.c
Sapone in petra 49.c
Sapientia 183.e
Sarda 203.a
Sartania 92.f/185.a
Saragoſa 38.e
Saragoſano 38 e
Saraca 100.d
ſarachetta 100.d
ſarraceni 104.e
ſardegna 107.d/17.f/184.b
ſbarbato 109.b/155.f
ſbaragliatore 122.a
ſbarattato 171.f
ſbaragliare 171.d
ſbandito 69.a/171.f/85.a
ſbagottito 59.c/83.d
ſplendido 122 f
ſbirro 149.b
ſbrogliare 78.d
ſcarpa 38 f
ſcarpa piccola 39.f
ſcarpa de coiro 5.f
ſcarpano 43.c
ſcarpiſato 123.f
ſcarpa de muro 19.a
ſcarpello 41.e
ſcarpellano 102.f
ſcarlata 52.b/152.f
ſcaglia piccola 193.f
ſcaueza piedi 142.f
ſchiauo 69.e/133.e/153.a/81.f
ſchiaua 69.e/133.f
ſcrimaricolo 194.e
ſcandoloſo 205.a
ſcrarra, riſſa 205 b
ſcala fatta a limaca 52.c
ſcaramucciare 206.b
ſcopetta 207.c
ſcorza del melangrano 132.a
ſcarlato 175.f
ſcola 129.a
ſcacchiero 1.a
ſcalco 195.f
Scola de trēclare. 195.f
ſcroffola 195.f
Scotolare 196.b
Scanſamento 196.e
Scrittore veloce 136.c
Scaramucciare 141.a
Scarpa di porcaro. 161.d
Scornare 172.e
Schiauo 190.e
Schiacciata 165.b
Scricciolo, reillo 178.e
Schinantia 198.a
Sedia reale 191.f
Senza fraude 191.a
Sepulcro di pietra 191.f
ſecare 138.a
ſeca 33.f
ſecuro 205.f/84.f/115.d
ſecatore de frumento. 145.a
ſecchia 142.d
ſeccatrice 91 a
ſeccatore 91.a
ſecca 65.f
ſecchetto 24.f
ſecurità 57.f/205.f/152 c
ſettare 57.e
ſettatrice 58.e
ſecuro 149.b
ſedere in menſa 3.f
ſegiariare 199.e
ſeminatore de vite. 210.b
ſempreuiua 13.c
ſemitono magiore 22.c
ſeminatore de cipolle. 46 f
ſententia 207.a/164.f/117.f
ſenza colore. 141.d/67.f
ſenza peli 115.c/97.b/70.b/109.b
ſenza frutto 82.f
ſenza patre 151.b
ſenza groppo 79.f
ſenza legge. 84.b/108.d
ſenza ſucco 85.f
ſenza mogliere 10.c
ſenza labro 4.f
ſenza amico 21.f
ſenza via 30.e/71.b/211.b
ſenza coda 54.a
ſenza ſcorza 68.a
ſenza ordine. 69.f. 111.a
ſenza limo 108.d
ſenza littere 108.f
ſenza timore. 109.a/115.d
ſenza pena. 110 f/115.f
ſenza peſo 110.a
ſenza conſiglio 111.b
ſenza penſare 111.f
ſenza guardia 111.f
ſenza honore 111.b
ſenza danno 111.b
ſenza differentia 111.e
ſenza comandamento. 113.c
ſenza numero 113.c
ſenza nube 113.c
ſenza odore 113.d
ſenza bocca 113.d
ſenza ſono 113.f
ſenza ſole 114.a
ſenza fraude 103.a
ſenza figlio 104.b
ſenza denti. 145.c/77.d
ſepulcro 205.a/23.d, 42.c/57.c/184.d
ſepellire 167.a/105.f
ſeparato 75.a/209.c/72.e
ſeparatione 75.b
ſeparare 54.c
ſeparatione 74.f
ſepelimento 106.b
ſepoltura 104 f
ſepellitore 106.b
ſfatto 39.c
ſfacciato 49.d/110.f
ſfatione 83.b
ſfollare de rame 115.c
ſfollato 115.c
ſforſato 195.c
ſforzare 146.a
ſfoderato 84.e
ſforzo 56.e
ſeruo nato in caſa. 207.f
ſeruero 203.a
ſeruo piccolo nato in caſa 207.f
ſeruia 131.a
ſeruiano 131.a
ſeruitori 149.f
ſerua 160.a/16.f
ſeruo 208.f/150.b/79.b/80.e/98.c/159.b/87.c/20.c/27.a/69.e
ſereno 21.b/197.c
ſeruo militare 40.d
ſermone 44.c
ſeruitu 52.e
ſeruate 57.e
ſeruitu de dio 108.a/122.a
ſeraglio da doue correno li corritori 148.a
ſerrato 148.b
ſerrato intorno 148.f
ſerratura 51.a
ſerrature 51.c
ſgratiato 108.c
ſgrato 108.c
ſiccità 24 f
ſicco 202.e/24.f
ſeccato al ſole 114.a
ſechio 211.e/139.b/26.c/101.a/106.c/191.d
ſechio da tirare l'acqua 19.b
ſicilia 204.a
ſiciliano 204.a
ſidoneſe 35.f
ſignoria 204.a/126.d
ſignoria de molti 167.a
ſigno de la tela 151.c
ſigillare 148.d
ſigillamento 148.d
ſigillato 146.b
ſignora 72.e
ſignalato 114.b
ſignare 177.c
ſignato 146.f/56.e/194 b
ſignificatione 146.f
ſigillatore 148.d
ſigno 24.e/146.e/76.d/194 f
ſignore 136.b/75 e
ſimobello 143.a
ſimonia 14.f
ſemenza 144.f
ſimenare de rape lōghe. 144.f
ſimie 78.d

ſimulata 167.c/175 a
ſiniſtro 14.e/124.d
ſinnico 9.d
ſindico 66.a
ſino 99.f
ſindicatore 177.c
ſmozato 143.b
ſmozzare 143.b
ſmiriglio 82.c/12.f
ſmarrire 83.d
ſmarrito 83.d
ſmorto 83.d
ſmortacino 83.d
ſobornatione 61.a
ſotterrato 94.c
ſotterrare 94.c
ſotterramento 94.c
ſotterratore de morti. 94.c
ſcoccando 15.e
ſodarcato 194.f/25.f/30.f/54.d/141.e
ſodomita 79.a
ſodomia. 169.a/170.b
ſoffiare 89.e
ſoffiato de vento 89.e
ſogna 1.d
ſoldato veſtito 207.f
ſoldato venuto da città 208.a
ſoldato 137 f/151.c
ſoldo 137.f
ſolidato 88.a
ſonatore di flauti. 196.a
ſottile d'ingegno. 161.e
ſoldato a deſcrettione. 55.a
ſollicito 3.b/65.c/73 d/109.f/183.a
ſollicitudine 3.b/65.d/73.d/183.a
ſoma 97.d/184.b
ſomno 114.f/177.e/192.a
ſomno graue 125.a
ſono de la trombetta. 36.b
ſono de le ape 35.a
ſona 22.f
ſono che ſe fa quando ſe batte vna pianta de mano cō l'altra. 168.a
ſpara 51.a
ſpartello 62.a
ſparſo di ſangue 161.b
ſpiritato 193.a
ſpenditore ſuperchio. 197.c
ſperone 194.b
ſpettacoli publici 129.a
ſpiaggia piccola 194 c
ſpiriti, ombre di caſa. 133.d
ſpatula da ſpatular'il lino 195.c
ſperone, che naſce per freddo 161 b
ſquadra d'huomini d'arme 205.c
ſparſo 72.f
ſpartito 73.a/74.c
ſpartito per mezo. 73.e
ſpaccato 74.d
ſpagna 104.f/107.c
ſpagnolo 104.f/107.c
ſpacio de vna hora. 105.b
ſpandere al ſole 114.f
ſpacio 115.a
ſpacio intra li ordini. 115.d
ſpatio intra du cheno di 115 e
ſpacio intra doi ordini 115.f
ſpacio de loco & tempo 115.a
ſpacio intra doi ouer piu colonne 115.a
ſpaccato 176.f/142.c
ſpada 133.b/141.d
ſpataro 14.a
ſpariuenino 146 d
ſpauento 161.b
ſparſo 78.a/82.f
ſpartogliato 78.a
ſpauentato 5.a
ſpara 23.f
ſparaco 27.e
ſpargere 27.f
ſpacio de doi di 34.a
ſpacio de doi anni. 34.a
ſpaccato 34.b/203 b
ſpacio de tre anni. 203.a
ſapia 106.b
ſpalluto 103.a
ſperone 39 f
ſpeſſa 69.f
ſpeſſamento 69.f
ſpezare 67.f
ſperlongare 73.a
ſperlongato 73.c
ſpeſa fatta 100.b
ſepelariatore 102.b
ſpeſa 83 d/109.a
ſpecie 168.d
ſperlongare 172.c
ſpechiale 193.c
ſpecchio 193.c
ſperlongare 141.a
ſpetaciato 155.a
ſpenſero 160.a
ſpenſera 160 a
ſpenſa 160.a
ſpegioratore de ioramenti 161.f
ſpegiorare de ioramenti 161.f
ſperlongare 161.d
ſperlongamento 161.d
ſperma 93.e
ſpelta 22.d/210.d
ſpelunca 19.c
ſpeciaria 25.e
ſpeciato 25.e
ſpeciarie 25.e
ſperduto 30.a
ſpeſa che ſi fa in viagio 208.a
ſpeltra 210.a
ſpeſa de mãgiare. 208.d
ſpina 207.a
ſpredo 207.a
ſpedale doue ſe gouernano li figlioli 35.f
ſpinacchia 34 d
ſpinace 28.d/150.c
ſpingola 4.c
ſpillo 5.b
ſpilletto 4.c/41.c
ſpirtato 10.a
ſpiritare 10.a
ſpilato 70.b
ſpirito 87.e/166.c/131.f/47.e
ſpingitore 83.d
ſpiune 80.e
ſpione 79.c/193.d/68.f 44.f
ſpinaro 76.e/129.f/193.a
ſpinoſo 76.e
ſpina 76.e/107.c/183.f
ſpino 76.d
ſpiare 161.a
ſpidalero 152.a/146.e
ſpito piccolo 148.c
ſpitello 148.c
ſpito d'arroſtire 148.c
ſpedale 146.e/172.a
ſpingere 110.f
ſpinto 110.f/113.f
ſpelato 68.f/70.b
ſpelamento 70.b
ſpinula 69.f
ſpianatore 69.d
ſpianato 69.d
ſpianare 69.d
ſpiraculo 45.d
ſpito 207.e
ſportone 51.a
ſportonciello 51.a
ſporta 193.e
ſpaſo 18 d
ſpoſa 148.a
ſporteglione 147.f
ſpogna 21.f
ſponza 27.e
ſputaza 183.e
ſputo 183.e
ſpuntuto 149.e
ſputare de ſangue 79.f
ſquizarello 198.b
ſquagliatura 58.a
ſquagliebile 58.a
ſquitato 70.a/149.b/210.f
ſqnadrato 70.a
ſquadrare 70.a
ſquadrone 123.a
ſquitato 124 a
ſquatro 125.b
ſquarcella 134.c
ſquatra militare 137.e
ſquinantia 17.a
ſquadra de huomini d'arme 208 a
ſtraqueza 207.f

ſtralla

ſtralla 207.c
ſtaccio 28.f
ſtreglia 195.d
ſtrega 195.e
ſtanza delle galline. 162.d
ſtretta di petto 152.b
ſtaio 140.a
ſtupro 178.b
ſtretto 171.b
ſtimolo 194.b
ſtruzzo 195.a
ſtaffiero 194.e
ſterpone 194.c
ſtendardo 190 f
ſtatue, che reggono i ſepolcri, & altri edifici. 199.f
ſtragula 203.a
ſtraulo 203.a
ſtalla 35.c/36 f
ſtaffero de ſoldato. 37.d
ſtaffetta 202.f/207 f
ſtalla de libi 35.a
ſtallone 6.d/81.d/79.d
ſtalla de caualli 81 f
ſtagio 148 d
ſtaio 140.a
ſtaio piccolo 140.a
ſtampato 132.b
ſtampatore 132.b/48.a
ſtamparia 48.a
ſtare tiſico de collo. 200.a
ſtaccia 104.c
ſtatua 194.b/191.f/107.d
ſtatera 194.a
ſtatuario 194 b/191.f
ſtandardo 159 f/119.a
ſtracheza 86.e
ſtraccho 122.c/68.f
ſtanco 122.c/68.f
ſtanchezza 122.c
ſtare naſcoſto 122 f
ſtatua grande 54.a
ſtatue che tegeno ſepulcri 28.b
ſtantie 106.f
ſtantiare li ſoldati lauernata 106.f
ſtatua del homo 102.d
ſtatue de femine a caualo. 103.f
ſtatura 11.b
ſtantie de ſoldati 9.f
ſtatuto 68.a
ſtantie de animali in la eſtate 78 b
ſtamortito 67 f
ſtare con li occhi chiuſi 58 c
ſtracciata 53 d
ſtranio 32 f
ſtrepito 21.d
ſtrettezza 69.f
ſterile 112 d/113.f/194.e
ſtretto 113.a
ſtentino 120.f/161.a
ſtrea 121.a
ſterco 200.a
ſterilità 194 f
ſtretta amicitia 145.c
ſtretta di petto 161.e
ſteſo 84.f
ſtenduto 84 f
ſterco 34.f
ſteſa 35 d
ſtennecchiatore 155.a
ſterpone 171.f
ſtentino 16 f
ſtretta de coſtantinopoli 35.a
ſtipate 57.c
ſtipate 25.f
ſtipo piccolo 25 f
ſtipo de perfumo. 142.b
ſteſo 69./115.a:168.d
ſtretto galipolitano. 102.b
ſtipula 194 f
ſtipo de perfumi 144 a
ſtiuale 149.c
ſtiualato 149.c
ſtiualaro 149.c
ſtipo de li dinari 80.a
ſtipato in cel a o 80.a
ſtipo 23.d/25.f/d
ſtipo de li armi 25.a
ſtoiare 199.f
ſtorace 194.a
ſtoiare 121.a
ſtorto 171.f/126.b
ſtola de caualli 191.c
ſtoiello 193.f/126.f
ſtornotare 194.d
ſtola 18.d
ſtola piccola 199.c
ſtorpiato 133.a
ſtrommoli 125.a
ſtrupatore 110.f
ſtudio 143.c/29 a.
ſtufa 122.f/107 c
ſtuppaglio 150.b
ſtuppato 150.c
ſtruppatore 61 b
ſtufa ſola 30.f
ſtufa, luoco da ſudare. 200.f
ſummata 197 c
ſuola della ſcarpa 191.f

T

Tabano infoderato fin'alli piedi. 16.b
Tabano col capuccio. 63.d
Tabarro infoderato. 120.c
Tabarro doppio. 120.c
Tabbacco 104.a
Tauernaro 60.a
Tauernara 45.a/60.b
Tauerna 45 a/61.c/65.d/194 a
Tauola da mangiare de vno pede 140.d
Tauolero da giocare cõ li ſcacchi 198.e
Tauola doue ſi porta il mangiare 25.d/4.d
Tauolato 193.b
Tauola appianata.165 f
Tauola piccola da mangiare 137.d
Tauola da mangiare. 137.d
Tauola doue il cuoco taglia la carne 81.a
Tachariato.178.e/207.a
Tace 23 e
Tacca 27.f/54.a
Taccato 34.a
Tagliato 2.f/17.b/16.f/39.a/57.b/67.f
Tagliatura 16.a
Tagliato intorno 3.a
Taglio 4.a
Taglia 48.f
Tagliente 5.d
Tagliare 27.e/38.b/38.f/67 f/115.c
Tagliatura piccola.38 b
Tagliacozzo 44.a
Tagliamento 55 d
Tagliato a pezzo. 57.a, 74.a, 121 f
Tagliamonte 125.a
Tagliatore de pietre. 121.a
Taglia borſe 133.e, 213 a
Tagliero 135.b, 176 c
Tagliola 44 b
Taglia 48 a
Talpa 198.e
Tallone 198.e
Tamarice 81.e
Tammorello 57.a,63.d
Tana 45.e
Tappa 27.f
Tarallo 26.f, 63.a
Taranto 198 f
Tardare 64.f
Tardo 64.f, 101.b, 124.a, 144.b
Tarachetta 157.a
Tarantola 37.a, 54.b, 74 d, 161.f
Targia 204.b
Triaro de la botta.82.a
Tartaro 185.a, 199 a
Tartaria 185.a
Tartaglia 34 d
Tartuche 48.d
Taſſo 191.c
Tazza da beuere 70.a
Tazzetta 142.d
Taſca 133.b
Taſchetta 133.b,161.a
Taſto 192.d
Tafano 149.a
Tauerneto 168.a
Tauernaro.168.b,194.a
Taxare 198.b
Teda 198.b
Teglia 201.e
Tela 127.a

Teſa da gioſtrare 138.b
Tela ſottile 197.d
Tela de aragna [22.e;
207.a
Tela de bambace. 213.a
Tempa de terra 97.f
Tempeſta de mare.
106.d
Tempeſta de acqua.
106 f
Tempeſtuoſo 109.e,
172.f, 207.a
Temperato. 140.a, 112.d
Tempo de metere.
238.a
Tempo conueniente.
199.d
Tempo 199.a, 10.d
Tempeſtate 199.a, 90.f
Tempo longo 75 a
Temporale 49.d
Temperato 93 b
Temerario 111.a, 57.f
Tenore 105.a
Temone 105.a
Temone de naue. 199.e
Temoniero 99.d
Tenaglie 91 f
Tenace 124.a
Tenerezza 43.d
Tenetore 41.d
Tenello 160.a
Tenetore de bracchi.
41.b
Tenero 107.a
Teneruma de carne.
101.a, 115.a
Tenoriſta 149.a
Tenore 5.f, 84.d
Tenta 32.d
Tenta negra 28.c
Tentare 56.e
Tentamento 56.e
tenta de calzolaro.
197.d
tentore de colore viola
to 209.e
tenna 15.c, 37.a
tennechiato 35.d
teha faurito 4.c
tepido 78.b
terra 150.c, 106.d
terra vicino al mare.
151.f
terra che non produce
frutti 161.a
terra noua. 200.f, 102.a
terra che ſe acapita o-
gni anno 10.f
terraza da magnare.
72.c
terraza 53.a, 84 f
terramoto 48.b
terracina 17.c
terra che non produce
arbori 97.a
terra rapilloſa 97.c
terra cretoſa 98.a
terra de baro 107.b,
137.d, 184.c
terra d'Otranto. 107.b,
98 a, 164.f
terra de lauoro. 123 b,
41.b
terribile 105.f, 204.c,
204.e
territorio che ſta in li
confini 126.e
territorio 102.c, 95.f
territo 5.a
terroan 241.f
termino 72.f
termini 157 a
terminato 170.d
terzo loco 199.b
teſtamento 197.a
teſta del foco 90.d
teſtatore 123.f
teſtimonio 111.b
teſtimonianza 111.c
23.b
teſto da cocinare 200.f
texere 200.b
texetore de domaſco.
166.e
texetura 166.f
texitore de veſte. 127.b
texitore 200.b
texitore de panni figu-
rati 31.f
tizone 202.a
tigna 199.f, 82.b
tiratore a ſe con loſen-
ghe 159.e
tiratore di martoria.
202.a
tillicare 202 a
timido 158.f, 192.a,
201.f, 91.b, 140.a
timore 91.b, 258.a,
192.f, 201.f, 203.a
timuto 64.f, 105.a
timoroſo 203.f
tina 201.f
tinero 199.a
tinella 111.f
tinello 111.f
tinita 82.b
tino 108.a
tinto 69.f, 112 c
tintore 112.c
tintore de ſcarlata.
205.f
tinto doi volte 72 f
tinto de zaffarana. 63.b
tintura 112.c
tirare fore 78 b
tiratore 39.f, 85.a, 102.
b, 107.f
tiratore de baleſtra. 31.f
tirare 59.e, 107.f, 133.e
tirato 115.a, 199.a
tirare la bechina 134.f
tirillico 31.b/160.c
tiriſpiſſa 141.c
titulo 78.f, 123.b
toccarello 158.c
toccare 198.b
toccato 198.b
toccatore de bertole p
furto 133.f
toccatore de borza.
133.f
tocculare 174.f
todeſco 97.a, 200.f
tommacella 204 e
tonare 201.c
tonica 134.d
tonica del muro 111.c
tonicella del iacono.
66.d
tortora 203.b
tono 202.b
toſato 202.c
topicello 143 c
topo 143.b
toppa 157.f
torcheſca 184.b
torcia 198.b
turcheſco 200.b
torcetura 207.e
torcetta 86.d
torchino 64.f, 65.b,
200.c
torcegliato 58.d
tornero 72.e
torneſe, 26.e
torta 115.d, 165.a,
174.b
torniamento 101.f
torto 41 b, 86.b, 202.b
tortano incancellato.
54 e
tortaniello 54.a
tortano triangulare.
53.d
torino 199.a
torre 205.a
torre del greco 102.a
torre de palma 127.a
torreſe 102.a
torrione de la città.
176.a
toſcana 103.c
toſcano 103.c
toſca 161.a, 205.a
toſare 202.c
toſsico 162.a. 5.a, 69.b
269.d
toſſa 205.a
touaglia de tauola 95.e
202.a
touaglia de mano. 133.d
touaglia de capo. 154.a
42.b
touaglia citranella. 63 c
touaglia gialla 63.c
touaglia 198.e, 15.e
touaglia da ſciugare.
200.f
touagliato 209.d
tours 205.a
tozato 71.a
tozolare 174.f
tozolato 174.f
tumulo 113.a
tumulello 140.a
tondo 98.a

tuniſi 105.a
tunnara 47.f
tunnera 47.f
tunnina 201.a
tunno 201.a
tunno piccolo 60.f
turchino 97.c/88.a
turbato 199.f
turchia 27.b
tordo 67.b
torſo 199.a
tutia 167.d
tutore che non è tenuto mettere conto 13.a
tutto 64.f
tutto allegro 72.f
tutto de ſeta 150.c
tutto de argento 24 a
tutto de fiori 90.a
tutto maſsiccio 97.c
tutto ſcripto 97.c
thelamone 200.f
theſaglia 102 a
theſaurero. 177.d/170.a 55.b/9.d
theſaurero maior.177.d
theſaurero dello exercito 203.f
trabiſonda 203.b
traiettatore.54.b/171.a
trapana 76.a
trauerſato 53.f
tranquillo 139.c
traſuta 114.b
traeina 203.e
tragettatore di mano 161.a
traſiluana 138.a
treglia 138.b
trepete 49 e
trepidi de letto 52 d
treua 111.b
tributo 42.d
trineiante 48.f
tribulatione 24.f
triſto airo 99 a
tripole 174.c/32.f
tripidi 51.f
triſto.104.c/108.d/113.a 132.d/71.a/145.d 146.b/100.a
triſteza 140.a
trono 202.b
troncone 63.b
trombettero.61.b/65.c 204.e
troeciola da tre girelli 168.d
troiano 162.f/204.f
tronco 204.f
trombetta 204.e
tropia 204.f
troppo 146 f
tufo 204 d

V

VAcāte del mōte.62.f
Vacatione de iuſtitia 119.f
uacatione de opa. 115.e
uacca 36.a
uaccaro 36.f
uacuato 84.f
uado 205.d
uagabondo. 205.e/82.f 142.c/154.a
uagina 109.a
uaglio 83.f
uaina 205.e
ualano 53.a
ual de moriana 35.e
ual montone 122.f
ualore 205.f
uallone 205.f
uallone piccolo 205 f
ualle beneuētana. 184 b
uanagloria 14.e/207.e
uano ſenza effetto.14.c
uano.110.a/116.f/124.d
uanità 110.a
uanga 157.f
uario 68.d/201.d
uariare 111.b
uariatione 111.b
uarnaza 207.b
uarrile 16.d
uarrile del uino. 149.f
uarrella 105.e
uarii curſi & recurſi 203.a
uaſa pedi 142.f
uaſcello piccolo da beuere 166.f
uaſcello 206.a
uaſcelli de releuo 16.e
uaſcello de creta 89.d
uaſcelli de criſtallo.63.a
uaſcello d'oro 49.d
uaſilico 153.c
uaſo frangibile 92.f
uaſo del releuo 202 a
uaſo da beuere 166.f
uaſo piccolo 206.b
uatigare 10.c
uauolece 52.b
uecchio 13 f/57.e/99.e
uecchiarella 155.f
uecchiarello 207 f
uela grande 16.b
ueloce. 111.f/109.c 120.e/135.b/84.f/68.c 89.f/178.a
uelocciolo 131 a
uelocità 135.b
uedere acuto 23.a
uedere 27.f/59.b
uedetore 22.f
uela grande de la naue 3 d
uela 42.e/192.a
uela ſteſa nel theatro 210.f
uena comune de piombo & argento. 140.d 95.a
uenere 2[illegible].f
uenditore d'unguenti 164.e
uerrina 197.c
ueſtito di ueſte ornata, & pretioſa 162.b
ueſte da corrotto.129.d
uerme da cento piedi 166.e
uenditore di carta 155.e
uerme di caualli. 162.c
uēditore d'arbaſo. 183.b
ueſtito di roſſo 182.d
ueneno 202.f
ueſte di damaſco 187.d
ueloce in corſo 161.c
uela da nauigare 206 b
uela che euopre il theatro 206.b
uello di lana 206 b
uēditore de charta.48.b
uenditore de peſci. 47.f
uenire da mare in terra 21.c
uento 17.e/89.e/146.c
uento de terra.20.f/35.a
uenditore 50.e
uendere in lo incanto 29.b/101.f
uerzi 45.a
uermi da cento piedi 46.a
uertonica 47.f
uentarello.89.e/143.e
uentaglio. 89 e/143.e 210.f
uentre 211.b
uentoſo 91.c
ueſpertili 147.f
ueſte triumphale. 154.a
ueſte del capitanio generale 154.b
ueſtitō de breui. 174.f
ueſtito de azuro 174.f
ueſta 191.a
ueſtito de petto de corazza 201.c
ueſte uiolata 205.f
ueſta frappata 119.e
ueſta 112.b
ueſtito 112.b
ueſtimenti 112.b
ueſta de lino 127.a
ueſtito de tela di lino 127.b
ueſte di tela 127.b
uetato 113.f/115.c
uettuaglie 93.e
uia ſtretta. 14.f/41.a 208.f
uia che non paſſa. 17.f
uiaron 29.b
uiagio.55.b/116.f/113 c
uia che ſta dentro & fora le mura de la città 167.c
uia 208.a
uia dantelo 208.a
uicenda 208.b
uicinita 208.b
uicinanzo 208.b
uicino.208.b/59.c/28 f
uicio 141.c/110.e
uicino mare 134.a

uitioſo

uitioſo 110.e
uico 8.e
uidere 210.b
Vienna 90.b
uigilante a lume di candela 131.b
uiſcoſo 98.c
uiaggio d'un di 133.a
uittouaglia 191.d
uigna potata 184 f
uino ſuampato 206.b
uigilante di notte. 161.d
uigilante. 84. b / 111.b 172.a
uigilatore 84.b
uigna noua 147 b
uigna 208.b/210.a
uile.211.f/ 16.b / 188.f 97.c/124.d/94.c
uillania. 208.a/;1.f
uili. 197.d
uiliſsimo 144.d
uillagio 153.b
uillania 60.b
uillano.153.a/54.b/11.a
uilla frāca. 140.d/102.c
uilita. 124. d
uiltà 106.c
vilipendere 1.f
vinazata 171.c / 128.e/ 168.f
vinella 14.f / 17.f
vinello.71.c/28.c/168 f
vino ceraſolo 209. e/ 102. d
vino che ſe tene 209.e
vino che non ſe tene. 209.e
vino fumoſo 209.e
vino adaquato 204 d
vino aboccato 208.b
vino leggiero 208.a
vino cotto 184 a/137 f 142.a/85.f
vino puro 137.f
vino contrafatto 124.c
vino 122.f
vino dolce 33.f
vino viliſsimo 49.f
vino non tramutato. 86.d
vino che eſce con la feccia 86.d
vino che eſce de la vinaccia 90.e
viola 213.d
violato 106.d/54.d
vipera 77.f
viola bianca 124.b
violente 110.b
virgara 209.a
virgolo 207.a
virtu 209.a/14t f
virile.134.f/viſcoſo.98.c
viſione 114.f/209.c
viſcata 119.d/39.b
viſaza 161.a
viſitoſo 174.f
viſula 175.b
viſto 193.d
viſenteria 202.b/77.b
viſola.209 c/ viſta.62.b
viſcaino 41.c/46.b
viſcata 46 b/ 41.b
viſera 36.d
viſta acuta 21.a
viſaua 1.a/ viſauo.1.a
vitare 115.c
vita 92.d/209.f/17.e/ 87.d
vite ſiluatica 120.d
vire impalata 117.e
vitio 119 a/ 209.f
vitro 106.f
vitraro 106.f / 210.a
vitto 172.d
vitabile 200.a
viriuo 209.b/ 209.f
vitello 209.f
vituperatore 2 9.c
viticella 209.f
viterbo 210.d / 82 d/ 208.a
vite bianca 35.f
vite ordinate 41.a
vinto 85.e
verri de molti colori. 79.a
vitioſo 74.b
vitello lattante 66 e
vituperio 68.e
vittuaglia 55.b
viuande 81.b/ 131.f
viuanda 88.c
viuo 210.a
vltima parte de potecchia 127.f
vnto di mele 161 b
vocatore de remi 112.a
voce de rana maſcola. 150.c
vocella 210.d
voce piccola 210.d
voce ingorgita 52.f
vocetta 210.d
voce diſſonante 20.f
voce de elephante 32.b
voce del coruo 63 a
voglia 125.d
volinia 12.a
volontà 10.f
volere 210.f
volenteroſo 126.d
volombola 34.a
voltato 53.f
volta 60.f/90.d / 15.f
volta de ſchina in la dāza 63.f
voltare ſottoſopra. 83.b
volta de preta 41.a
volta de canna 41.d
voltare de ſtomacho. 144.c
volpe 211.a
volunta 59 b/ 23.b/ 164.f/210.f
voluttuoſo 16.a
voluptuoſo 96.c
voltegiatore.93.d/145.f
voltegiare 93.d
volontario 193 c
volubilità 210 f
vomaro 210.f
vomito 144.c/ 151.f
voragine 210.f
vottaro de vino 209.b
vottaro 209.b
vltima parte de la vernata 36.c
vltima parte del teſtamento 38.f
vmbroſo 150 a
vmbroſità 150 a
vmbra de la caſa. 122 b
vn bon magnare 53.b
vn bon ſapore 174 b
vn bon paſto 53.b
vndece parte 71.b
vndece punti 71.b
vndatione del mare. 90.a
vnda 90.a
vndece 71.b
vndoſo 90.a
vncato 100.f
vncino 159.d
vngaria 153 b / 155.a
vngaro 153.b
vnguento per li occhi. 53.f
vnguento da ornare li capelli 61.f
vnguenro 79.f / 210.a
vnguento di zaffarana. 63.b
vnguento de allottatore 47.a
vnguento de ornare le ciglie 40.e
vnguēra precioſa. 102.a
vnguento 143 f
vnione 58.d
vnicorno 140.d
vno punto 41.c
vn poco riccio 49.d
vn poco dolce 76.e
vn poco mangiare.53 b
vn poco accōciato.57.a
vn poco ornato. 57.a
vntione 53.f
vnto 69.f/108.f
vntare 127.a
vntione 127.a
vnro 137.e
vracco 140.a
vrina 178.a/ 128.e
vrinale 135.b
urtica.52.f/ urgi.1.f
uſcero 6.d/63.b/132.a/ 126.b
uſcito da la zeca 27.c
uſcito 69.a/78.c/79.d
uſcire fora 78.c
uſura 90.f / 211 b
uſuraro 91.a/66.f/211.b
uſura piccola 91.a
uſuretta 91.a

Vſo 211.b
Vtile 211.a/57.c, 149 d/99.e
Vtricello 2'1 b
Vtilità per fatica 79.e
Vtilità 56.f, 172.e, 178.e
Vtile & delettevole. 99.c
Vua. 211.a, 35.f, 37.d
Vua duraca 211.a
Vua iulieſe 211.a
Vua moſcarella 211.a 194.e, 20.f
Vua che ſe peſta nel canale in lo parmento. 211.b
Vua acerba 150.e
Vua ſiluatica 149.a
Vua gialla 102.f
Vua paſſula 27.f
Vua ſecca 27.f
Volto 211.c
Volto piccolo 211.c
Voltatore de ſpalle. 200.d
Vulturno 211.b

X

Xaccato in diuerſe parte 142 b
Xarra.159 a,59.a,127.b
Xarra de parole 117.e

Z

Zaffrato 25.f
Zaffara 178.e
Zaffaranato 3c.f
Zaffarana 63 b
Zagaglia 15.e, 161.f
Zamaruca 52.b
Zamarra 137.f
zampognaro 27.a,30.c
zampogna 39.b, 76.b
zampano 64.c
zampullo. 64.c
zampaniculo 64.c
zamphrogna 89 d
zana 64.f, 111.e
zanzano 64.c
zanne 120.b
zaphalonia 136 b,46 f
zappa 126.e
zappato 195.d
zappamento 184.e
zappa e 64 e, 92.d
zappatore 64.d/92 d
zapponi de ferro 116 e
zappullo 34.a
zappulliare 184.e
zazara 38.e
zazarina 38.e,42.b,54 e
zazaruto 39.a, 5 c
zemolo 122.c
zianzi 147.c
zibaltar 43.c, 199.a
zinzula 64.c
zioca 128.f
zipſecland 138.a
zizato 56.d
zizetto 78.a
zizatetto 56.d
zoccolo 41.c/192.a
zoppicare 51.d
zoppo 51.d
zucca 63.f, 89.b
zucca de la ſalma 16.f
zuccaro 192.d
zucca ſiluatica 54.e
zuppa 78.c

Vlisbona fol 150.D.

I L   F I N E.

LVCII IOANNIS SCOPPAE GRAMMATICI CELEBERRIMI SPICILEGIVM, MVLTO LOCVPLETIVS, QVAM VNQVAM ALIAS IMPRESSVM.

A ABACVS, i. m g. pe.corr.formatur a genitiuo greco ἄβαξ ἄβακος, caſſa, credēza, vbi vaſa eſcaria, potoriaque ponuntur. Cic. Tuſc. 5. Pli. 37. cap. 2. quadro del capitello de la colonna, planities ſuperior quadra capitelli in columna. Vitr. 4. Quadretto, piattelletto, doue ſe pone la carne tagliata, vas vbi ponitur caro conciſa Plin. 37. Abaco, ars numerandi, Tauola del abaco, tabula vbi calculatores ſignant numeros, lineas, figuras. Perſ. abaco numeros Mart. in Geo-B met. abacus nuncupatur res depingendis, deſignandis opportuna figuris, eſt & tabula luſoria, ſeu latruncularia, ſcacchiero. Macr. in. 1. dicitur & abax. Paul. ff. de leg. l. hæres. §. cui abaces quoq;, licet mendoſe bacces legatur, ſunt & vaſa viliora, vbi pretioſiora reponuntur, fondello, vt ſunt, quę ſub phialis, & vrceis ponuntur, ne torale polluatur. Abacum vocant Græci ἄβακα Athenæus.

Abaculus, i. m. g pe. corr. eſt diminutiuū ab abaco, conto de numerare: ſupputatio numerandi. Pli. 37. & ſunt, quibus vtimur in ſupputatione, giettarelli.

Ab accidentibus, communis. g. pe. cor. indecli. qui nuncios apportat, la poſta, vt venit ab accidentibus, ſcrittore de che accaſca, C qui accidentia literis mandat, qui accidentia notat. Hier. ab ab, & accidit.

Abactus, a. um. pe. pro. furato, robbato, rapito, ſurreptus, ſed de armento, grege ve. Remoto, ſcacciato, remotus, pulſusve. Hora. 2. Ser. abacta pauperies. Ver. 8. abacta nox, paſſata: Abacti magiſtratu, vt Feſtus, dicuntur officio priuati, depoſti dall'officio, priuati dell'officio, ab abigo.

Abactus, us. m. g. pen. pro. cacciamento, ſcacciamento. Plin. in paneg. abactus hoſpitum exerceret, eſt expulſio violenta.

Abactor, ris. m. g. pe. prod. ladro de animali, fur animalium ab armento, paſcuove. Vlpia. ab abigo Gręcè ἀπελάτης ab ἀπελαύνω i. abigo.

Abalienatus, a. um. pe. pro. alienato, a nobis ſcelere. Cicer. 6. Verr. ab ab alieno as. D

Abalienatio, onis. f. g. pe. cor. in obli. pr. Ci. in Top. eſt abalienandi actus, alienare.

Abantis. f. g. pe. pro. poſtea dicta eſt Euboia Stra. Nigroponte inſula.

Abaptiſtus, a. um pen. pro. quod mergi non poteſt, vt ſuber, non ſi può annegare, non ſe puo ſommergere.

Abaptiſton, i. n. g. pe. pro. trapano, inſtrumētum chirurgorum.

Abaphus, a. um. pe. cor. non tinto, non tinctus, ab α. i. ſine βάπτω, tingo, lauo.

Abatis, tis communis g. & indecli. diſpenſatore de vittuaglia, qui annonam menſuris diuidit: miſuratore, Catapano, nadaro, maſtro de piazza, dictus a menſura, quæ

A batus, quod eſt vaſis genus vocatur, & eſt de liquidis, vt vini, & olei, & huiuſmodi.

Abatos.i.f.g pen.cor. inacceſsibilis, ab A.i. ſine, & βαίνω.i.vado, eſt inſula in Aegypti palude, quò propter lini, & papyrorū copiam difficile aditur, eſt locus, quo adiri aquis,&aduſtione, & ſimilibus nō poteſt.

Abauia, æ.fem gen.pen. corr. biſaua, mater proaui, & proauiæ, ab, A, & auia græcè ἀπέμμαμμη.

Abauus,i.maſc.gen penult.correpr.biſauo, eſt proaui paterni, maternìue pater, & proauiæ, cuius intellectus in octo perſonas porrigitur. Paulus in.l.vltima § quarto de grad. affini. dicitur ab ab. i. procul, & auo græcè ἀπέππαππος.

Ab aure, maſc. gen. pen. prod. & inde. ſecretario de orechia, ab aure. vide hauris, vt venit ab aure meus, & Cæſaris.

B Abamita, æ.f.gen.pe.cor.ſoror eſt abaui.ff. de gradibus.

Abauunculus,i. m gen.penult.correpr frater eſt abauiæ.

Abbas,is.communis.gen.pe.prod. hebræo. ſyrioq; ſermone vt Hier.dicitur pater, patre abate, abatiſſa, abateſſa Hiero. vtitur, quæ latinè dicitur virgo maxima Suet. in Domit.

Abdera,æ.fem.gen.pen.prod.eſt vrbs Thraciæ a Diomedis ſorore denominata, vt alij ab Abderito Herculis deliciis, a Diomedis equis dilacerato, & humato, cum pugnaret Hercules cum Diomede, ac deinde ibi condidit Abderam in memoriam Abderiti. Eſt & Abdera vrbs in Hiſpania, dicta Vrgi hiſpanicè Almeria, hinc abderita.

C Abdicatio,onis.f.g,pe.cor.in obli.pro.græcè ἀπεκήρυξις dicitur ab ἀποκηρύττω.i.abdico, eſt exhæredatio, exhæreditare, dum viuit pater, eſt & priuatio officii,priuare de officii, vt dictaturæ Li. abdicata Venere. Plin.5. i.reiecta.

Abductus,a.um. pen.prod.portato, ut in ſecretum Miſiniſſam lib. x. ab abduco, & portato per forza, per vim portatus Ter. in Adel.

Abductio, onis.f.g.pen. cor.in obli.pro.portare per forza.

Abditus,a.um.p. cor. naſcoſto,annaſcoſto, rinchiuſo,ſerrato,occulto,ſecreto. Cic.in Verr. latens remoto, apparrato, remotus. Tacitus verò in inſulam Seriphum abdita, D relegata,confinata dixit.

Abditum.i.n.gen.pen. corr. luoco occulto, luoco ſecreto,luoco naſcolto Pli.8. in abdito coeunt.

Abdomen,nis.n.g.pe.pro.in obli.cor. graſſo,aſſogna,ſogna,ſonza. Iube.veritia,ſommata, ciurula, bruſchetto.Pli.11.ca.37.eſt etiam piſcium. Gel. abdomina thynnia, dicitur quòd abditū eſt, & adhæret ſpinæ.

Abella,æ.f.g.pe.pro. Auella oppidum Campaniæ,dicitur a venti vertigine ſiue nimietate. Græci nāque ἄελλα nuncupant: poſteriverò B inter vtranque poſuere vocalem,& Abellam vocauere. Vento nanque infeſtati vindemiam,viuam, fructuſve perdunt in Auguſto menſe, primo die exortum faciunt venti.

Abecedarius,ii.m.g.pen. cor. qui primas vt Hier.docet cognoſcere litteras, & vt Fulgentius in.3.eſt præceptor, qui docet cognoſcere,& legere literas, maſtro de leggere. E

Ab epiſtolis,is.m.g.pe.cor.& indecli. ſcriuano de littere miſſiue, cancelliero de litere miſsiue.Sue. in Claud. dicitur ab epiſtola.

Aberratio,onis.f.g.pe.cor.in obli.pro.eſt ve Ci..deflexio de recto itinere,ſcanſare della via,ab erro as.

Abiectus,a.um.pe.pr.vile,vt animi, deſprezzato,demeſſo, abattuto. Ci. pro Cluentio abiecta cunctatione.i. eiecta.idem de Off. ab abiicio is.

Abiectio,onis.f.g.pen.cor.in obli.prod.deſprezzamento, vilipendere. Cic. in Piſonem eſt deiectio.

Abiectiſſimus,a.um.pe.pro.viliſſimo.Li. primo epiſtolarum. F

Abietarius,ii.m.g.pe.cor.maſtro daſcia, carpentiero,manneſe,marangone, lignaiolo, dicitur ab abiete.

Abigeus,ei.m.g.pe.cor.ladro de animali,de arméto,paſcuoue. Cæterum ſiquis ouem oberrantem, uel equos in ſolitudine relictos abduxerit, nō eſt abigeus, ſed potius fur. Vlp.i l.i.§.i.de abigeis,d ab abigo is.

Abigeatus,eus.ui.pe.pro.furto, preda de animali.Marcellus iuriſconſultus.

Abigendus,a.um.pe.pro.da eſſere cacciato. Ouid. 3. Faſt. colloquio non abigende deûm ab abigo is.

Abintimilium,ii.n.g. peñ. corr. Vintimilio, oppidum

A oppidum in Liguria.

Abitio,onis.f g.pe.cor. in obli.pro.eſt abeũ di actus. Tere.in Hecy.partenza, partita, partire,ab abeo is.

Abitus,us.ui.m.g pe. cor.Pli. Hirundinum abitus eſt & locus,per quem abimus. Ver. in.9.omnem abitum cuſtode coronant.

Abiudicatus,a.um.pen.pro. leuato per ſentenza,adiudicatus dato per ſentenza,vt ager,ab ad,& iudico aſ.

Abiuratus,a.um.pen.pro.negatus periurio. negato con ſpergiuro,vt debitum.

Abiuratio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.eſt crediti negatio periurio,negare il credito con ſpergiuro,ab abiuro as grçcè ἀπομνύειν dr.

Ablaqueatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. ſcalzare de arbori Col.Pli.

Ablaqueatus,a.um.pe.pr.ſcalzato, vt vitis, vinea,arbor Col.ab ablaqueo as.

B Ablaqueator,ris.m g.pe.pro. ſcalzatore de arbori.

Ablatus,a.um.pe.pro.leuato, vt menſa. remoto,remoſſo,vt animus,ab aufero.

Ablegatio,onis.f.g.pe.cor.in obli.pro. mandare da lontano. Ci.de legibus primo li.6. ab vrbe,ab ablego as.i.longè mitto.

Ablutus,a.um,pe. pro. lauato.i. lotus Varr. de re ruſt.

Ablutio,nis.f g,pe.cor.in obli. pro. lauare, vt corpus, Macro.in Satur, ab abluo.

Abluuium,ii.n.ge.pe.cor. diluuio vniuerſale. Gel.16.cap.7.

Abmatertera,æ.f.g.pe. corr. eſt ſoror abauiæ.inſt.3.

Abnepos,tis.m.g.p.cor.in obli.pro.nepotanio, filius pronepotis.

C Abneptis,tis.f.g.pe.pr. filia pronepotis, vel proneptis.Suet. in Nero.

Abnodatus,a.um.po.pr.eſt nodis purgatus, vt päpinus, vitis.Col.4. leuare la pelegra, purgare le nodeche,ab ab,& nodo as.

Abnormis,& abnorme omnis.g.pe.pro.diſregolato.i.ſine norma.i.regula, vt ruſtic⁹. Horat.2.Ser.

Abolla,æ.f.g,pe.pro.veſta infoderata, gabano infoderato fin'alli piedi,eſt & philoſophorũ veſtis duplex. Iu.Mar.& militũ,ẽ & ſenatoria.Iuu.in 4.rapta pperabat abolla, dicitur quaſi abulla, ꝙ vndiq; ſit bullata.

Abolitus,a.um.pen.cor.ceſſato da l'uſo, vt mos.Gel.deſtrutto,caſſato, cancellato, ut ſcriptura.Suet.in Tyb.ab aboleo es.

Abolitio,onis.f.g.pe.cor.in obli.pro. caſſatura,vt ſcripturç, & ſimilium,ceſſare da vſo,remiſsione.Tacitus abolitio quadrageſimę,diſtruire. Suet.in Augu. D

Abolus,i.m.g.pen.pro. qui dentes nondum amiſit,dentato.

Abominatus,a.um.p.pr.ſcõmunicato,interditto Hor.Ode.16.

Abominandus,a um.pe.pro. da eſſere ſcõmunicato.dignus abominatione. Quint.

Abominatio,onis.f.g.pe.cor.in obli pro.eſt execratio,deteſtatio, ſcommunica.

Abpatruus,i.m.g.p.cor. eſt frater abaui,vel abauiæ inſtitu.

Aborigines,um.cõis.g.p.cor. gente collettitie, dictæ ab ab i. ſine origine. nã non ab vno certo, ſed multis variis locis errantes in agrũ venerunt Romanũ,aliqui ſic dictos volũt græco noie,quòd mõtes incoluerſit. E

Abortio,onis.f.g.pe.cor.in obli pro. dolitura,diſperdere,diſertare.guaſtare,eſt cũ fœtus ad maturitatẽ non peruenit. Cic. pro. Cluentio,& Gel 3.dicitur ab abortio tis i. intercipior, quòd in vtere intercipitur.

Abortium,ii.n.gen.pen.corr. Hier.ad Pammachium.

Abortus,us.ui.m g.pe.pro quem Græci ἔκτρωμα vocant,eſt propè tempus pariendi nõ tempeſtiuè natus.

Abortiuus,a.um.pen.pro.nato auanti il tempo,chi naſce morto

Abortus,a.um.pe.pro.nato, vt ſydera.Sen.

Abraſus, a.um.pen.prod. raſo intutto, ouer ſuperchio . Cic. pro Roſcio Comedo. ab ab,& rado.

Abreptus,a.um.pen.prod.leuato per forza, raptus per vim Cicer. 5. Verri. Plin. 2.ab arripio. F

Abrogandus,a.um.pe.pro.da leuarſe intutto,da cacciarſe in tutto.Ci. in Phi.

Abrogatio,onis.f g.pe.cor.in obli. pro.cacciare intutto,remouere intutto, leuare in tutto,ab abrogo græcè ἀπαγόρευσις.

Abrotonum,i.n g.pe.cor.Camphora, hærba calida in primo gradu.Pli.Col.

Abruptus,a.um.pe.pro. ſcippato,vt ſaxa Iuue.dicitur ab abrumpo.

Abſciſſus,a.um.penu.prod. manco,mutilo, mozzato,tagliato,vt manus , oratio,membrum, veſtis. Plin. primo epiſtolarum Pli. 4. inſula abſciſſa a continenti. i. ſeparata, ab abſcindo is.

A Abſceſſus,us.ui.m.g pe.pro.deſcendere, calare.i.mali humoris concurſus in aliquam corporis partem,partire,partenza. Celſus in.5,ab abſcedo is. apoſtema vocant.

Abſceſſio,onis.f.g pe.cor.in obli.pro. Cice. de vniuerſitate cum ad corpora acceſsio fieret, tam abſceſsio neceſſe erat, partire, partenza.

Abſciſſus,a.um.pe.pro.mãco,mutilo, mozzato,tagliato, vt manus, oratio, membrũ, veſtis. Plin.pro.Epiſtolarum.Plin.4. inſula abſciſſa a continenti. i. ſeparata, ab abſcindo is.

Abſconditus,a.um.pe.cor.naſcoſto,occulto.Cic.2.Verri. ab abſcondo is.

Abſe.itia,æ.f g.pe.cor. abſentia, lontananza. Seneca ad Luci.dicitur ab abſum.

Abſis,vel aſsis.dis.f.g.pe. pro. in obli. corr. curuatura della ruota del carro, arco de la

B mia. i. fornicis. Plin. in epiſtolis, ponitur pro circulo. Pli.

Abſimilis,& hoc abſimile is, omnis.g. pen. cor.non ſimile,diſsimile,che non raſsimiglia,dicitur ab ab.i.non, & ſimilis. Suet.in Otho. iungitur frequentius cum negatione haut,vel non.

Abſiſtens, ntis omnis.g.pe. pro. partendoſe,vt Sole.Li.in.4 belli punici.

Abſolutorium,ii.n.g. p.cor. eſt remedium liberans,liberante. Pli. 28. morbo comitiali abſolutorium eius mali.

Abſolutorius,a.um.p.cor.liberatorio. Sue. in Aug.duas tabulas damnatoriam, & abſolutoriam.

Abſolutus,a.um.pen.pro. perfetto vt opus, hinc abſolutior.i.perfectior. Plin.2. epiſto

C larum finito vt lectio,liberato.Pli. 14. eius cædis a Romulo abſolutum.

Abſolutiſsimus,a.um.pe.cor.perfettiſsimo. vt actio.Pli.primo epiſtolarum.

Abſolutio,onis.f g.pen. cor. in obli.pro.eſt perfectio, vt cauſa abſolutionis. Cice.pro. Fonteio.

Abſonus,a.um.pen.cor grande, vt clamor. Apul.in pri.diſcordante,diſſonante, diſcorde,ſenza ſono,dicitur ab ab & ſono as.

Abſorus,i.f.g.pe.cor. vide abſyrtides.

Abſtemius,a.um.pen.cor.chi non beue vino, beuitore de acqua, Gel.x. abſtemias mulieres. Pli. vini abſtemijs, ab abſtineo, & temeto. i. vino.

Abſtentus,a.um.pe.pro.ſcommunicato.Cyprianus in primo,& qui hæreditate paterna abſtinet. Aphricanus,& Vlpi.in.l. finali, dicitur ab abſtineo. D

Abſtinentia,æ.f.g.pe cor. abſtinẽtia,ab abſtineo, græco ἐγκράτεια, & ἐγκρατὴς abſtinens.

Abſtractus,a.um.pe.pro. ſeparato, ſcoſtato, auulſus, ſeductus vt animus a corpore, ab abſtraho is.

Abſtruſus,a.um.pen.pro. naſcoſto, chiuſo, abſconditus,vt ignis in venis,in ſilice Ver. in 6 Apul. in ſolitudinem abſtruſa, forte, difficilis vt lectio,abſtruſior.Ci.in Academicis: ab abſtrudo is.

Abſumedo,edinis.pe.pro.in obli.cor. conſumare. Plaut. in cap. quanto ſumini abſumedo.

Abſumptus,a.um.pe.pr.conſumato, ab abſumo is.

Abſurdus,a.um.pe.pro.inconueniente. Sal. in Cat.laido, brutto,iniquo,non licito.Ci. pro Sylla.Ter.in Adel. E

Abundans, lactis.Verg.in Buc.abundas audacia. Ci.abundante.

Abuſus,a.um.pe. pro. contra l'uſo, dicitur ab ab. i.contra.

Abſyrtides,alias Crepſa, & Abſorus, nunc Cherſo, & Oſcero ſunt inſulæ in mari Adriatico dictæ ab Abſyrto Medeæ fratre ibi interfecto.

Abſynthium,ij.n.g.p.cor. Naſcenſo, Abſintio, Herba bianca, eſt herba amara, cuius vt Pli.in.27. plura ſunt genera, inter quę ẽ ſantonicũ appellatum a Gallię ciuitate, hinc Marti.Santonica medicata dedit mihi pocula virgo.

Abydos,i.f.g.pe.pro. Aueo.vt Pli. in.5. cap. 23.eſt oppidum in Helleſponto,vbi anguſtiæ.7.ſtadiorum.Sol.etiam,cap.4. inquit, ille autem magnus Helleſpõtus ſtringitur in ſtadia.7. quibus ab Europa Aſiaticam plagam vindicat. hinc quoque vrbes duæ Abydos Aſiæ Seſtos Europæ,Mileſii condiderunt Strab. in primo. F

Abydenus,a.um.pe.pro.da Aueo.

Abyſſus,i.f.g.profunditá grande di acqua, abiſſo de acqua,eſt mẽſura, & profunditas aquarum: dicitur quoque byſſus,& vt quibuſdam placet,dicitur ab a.i. ſine, & baſis fundamentum,quaſi ſine fundamento, vide draco.

Academia,æ.f.g.pe.cor. erat Athenis gymnaſium

A gymnaſium Platonis. Ci. in primo de diui. inq; Academia vmbriſera. i. opaca, alludit ad ambiguitatem Academicorum, qui nihil aſſirmantes in vtramq; diſputabant partem. hinc Horat. in epiſtolis atq; inter ſiluas academi quærere verum. dicitur a Cademo heroe ibi ſepulto. hinc academici philoſophi Platonici.

Acæna, æ. f. g. pe. pro. eſt ſtimulus aratorũ ad impellendos boues, ſtimolo, pungetto, ſtecco, eſt & virga. x. pedum, qua demetiebantur agros.

Acanthis, idos. f g pe. pro. in obli. cor. cardello, cardarello, cardellino. Verg. calphur. vincat acanthida cornix, eſt auis carduelis dicta a ſpina, quam acanthon Græci vocant Acalanthis idis. Virg. 3. Georg. reſonant acalanthida dumi, acanthis is. ſ. g. penul. cor.

B Acanthus, pe. pr. eſt arbor in Aegypto ſemper frondens, vt oliua, & laurus. Verg. 2. Geor. ſemper frondentis acanthi. Abundat etiam hæc arbor in Cyrenaica inſula, & dicitur quaſi ſpinis plena, vt Pli. ſpinæ albæ ſimilis minoribus multo folijs, & aculeatis per extremitates, & arenoſa lanugine obductis, ex qua collecta veſtes bombicinis ſimiles faciunt in oriente. Idẽ Pli. Pyrachanti baccæ contra ſerpentum ictũ bibuntur. Pyrachantus appellatur propter aculeum ſpinæ, vnde ariſta pyra appellatur. hinc etiam & Piramides, quia in ariſtæ ſpinæq; ſimilitudinem ſurgunt, & non dicuntur, vt aiunt, a πυρὸς. i. igne, quoniam in flammarum ſimilitudinem ſurgũt in altũ, his ſyllaba repugnat. Apiros nanq; compo-

C ſita, vt pyropus, pyra, & cætera corripiũt, & non producunt primam ſyllabam, vel dicuntur, vt Stephanus a pyron. i. tritico. Quoniam per inſanias regum ſubſtructiones, operarumq; ad id coactarum infinitã multitudinem vniuerſum Aegypti triticũ eò deuchi ſolitum, ob id ſæpius Aegyptũ, aliarum altricem prouinciarum fame laboraſſe commemorant. Eſt & hærba topiaria, & vrbana. Pli. 22. ob eius elegantiam acanthũ in veſtibus intexebant. hinc Verg. Et circumtextum croceo velamen acantho. alij branchorſina.

Acanthinus, a. um. pe. pro. Pli. 25. cap. 7. folijs acanthinis. i. acantho ſimilibus aut apyron acanthi.

Acapna, orũ. n. g. pe. pro. legna ſecca, legna D ſenza fumo, dicta ab A. i. ſine, & καπνὸς. i. fumo. hinc Galen. ἀκάπνιστα ξύλα. i. ligna arida. Strabo acapnon, ſiue acapniſtum mel, mele ſenza fumo.

Acatheon, ut alij acantium n. g. pe. cor. uela grande della naue, maeſtra, treo, velũ maximum in naui. Pollux. eſt & nauigij genus actuarij. Plaut. velum minimum in puppe manens dolonẽ, la mezana, latina, tertiũ in prora manẽs epidromũ. Pollux, trinchetto

Acatapaleſtus, a. um. pe, pro. chi non ſta al martello, chi nõ reſiſte, chi non ſta a' colpi. i. ineluctabilis. Pli. primo epiſtolarum.

Accenſus, a. um. pe. pro. inſiammato, vt ira, ab accendor.

Accenſi, dicebantur, qui in locum mortuorum militum ſurrogabantur, & ad cenſum adijciebãtur. Feſtus, ſubſtituti. vt Var. ſunt E miniſtratores magiſtratuum ab acciendo. i. vocando dicti. Quòd accenſus inſtar præconis acciebat iuſſu conſulis. Quirites ad cõcionem, vt præco ad comitia, quod munus nemini, niſi libertis deferebatur. Ci. ad Q. fratrem, famiglio di corte.

Acceptiſsimus, a. um. pe. cor. molto accetto. Iuue. 3.

Accerſitor, oris. pe. pr. chiamatore. i. chi ua a chiamare alcuno. Apul. Pli. Iunior, ab accerſo.

Accerſitus, a. um. pe. pro. chiamato. Pli. primo epiſtolarũ accerſita mors, Ci. in Parad.

Accentus, us. ui. m. g. pe. pro. i. tonus, acutus erigit ſyllabam, grauis deprimit, circunflexus ex acuto, & graui conſtat, ab accino is.

Acceptorius, a. um. pe. cor. chi piglia, & che ſe piglia. Frontinus, acceptorius modulus, F ab accipio is.

Acceſſus, us. ui. m. g. pe. pro. andata, andare. Ci. 2. de diui. quorũ acceſſu, ab accedo is.

Acceſsio, onis. f. g. pe. cor. in obli. pro. gionta, accreſcimento cuiuſq; rei, ab accedit.

Acceptio, onis. f. g. pe. cor. in obli. pro. recepere, receputo. Ci. in Top. ab accipio.

Acceptus, a. um. pe. pro. grato, vt plæbi Cæſar, acceptis uulneribus, receputo, malis modis acceptas, trattato.

Acceptum, ti. n. g pe. pro. receputo Plaut.

Acceptilatio, onis. f g pe. cor. in obli. pro. quitãza, eſt abſolutio, & liberatio alicuius debiti Modeſti. ab accepto & fero.

Accitus, a. um. pen. pro. chiamato, ab ac-

A ci o is.

Accitus,us.ui.m.g.pe.pro.chiamata,aduocatio Verg. in primo.

Acciſus, a. um. pe. pro. tagliato intorno,vt capillus, Verg. 7. acciſæ dapes i. vndique conſumptæ,ab accido is.

Accianus, fundus,vide fundus.

Accipiter, tris.m.g.pe.cor.in obli.pro.ſparuero,& omnis auis rapax, ab accipio is.

Accliuis,& hoc accliue is.omnis. g.pe. pro. accliuus a.um, vt colles li. 8.belli. Mace. pendente inſu, ſaglita in la coſta, montata.in cliuum.i.montem tendens,eſt inclinatus. Ver.corpusq; arboris accliuis, trunco.græce κατάντης dicitur.

Accliuitas,tis.f.g.pe.cor.in obli.pro. altezza in ſu, pendente in ſu,pendente in la coſta,montata.Cæſar,Col 2.

Accola,æ.m.g.pe.cor.habitante vicino l'ac
B qua,fiume. Verg.vicino alla terra,città lauoratore de campi, ab ad mutata D in C, & colo.is,li.accola eius loci.

Acclamatio,onis f.g.pe.cor.in obli.pro.laude, laus cum aſſenſu. Plin primo epiſtolarum vulgi acclamationem defugerim, in quo ſignificatu. Iuniores hiſtorici vſurpant. interdum ponitur pro conuitio, villania. Suet.Lampri.

Accommodatus,a.um.pe.pro. atto,idoneo, acconcio,ab accommodo,as. accommodatior. Cæſar. accommodatiores glandium generi caſtaneæ. Pli. 15

Accommodatio,onis.f.g.pe.cor.in obli. pr. acconciamento. Ci.

Accommodatiſsimus,a. um.pen.cor. molto acconcio,accommodato,vt fabula.Ci.pri
C mo de Offi.

Accretio,onis.f.g.pe.cor.in obli.pro. accreſcemento,augmēto,vt luminis. Ci.in Tuſc.accrementum. Pli.ab accreſco is.

Accubitum,ti.n.gen.pen. corr. matarazzo, colcitra,letto de repoſo il di,Lamprid. ab accumbo is.

Accubitus,tus.tui.m.g.pe.cor.ſedere in mēſa, ſtare in tauola da mangiare. Pli.

Accubbatio,onis.f.g.pe.cor.in obli.pro.ſedere in mēſa p magnare. Ci.de ſenectute.

Accumulatio,onis.f.g.pe.cor.in obli. prod. accreſcere,mettere inſieme,aggiongere.

Accuratio,oni.f.g.pe. cor.in obli.pro. ſolicitudine,diligentia. Cic.de claris Oratoribus a cura.

Accuratus,a.um.pe.pro.ſolicito, diligente, D
accorto.

Accuſatrix,cis f g.pe.pro.accuſatrice Plin. ad Traia. ab accuſo as.

Accuſatorius,a.um.pe.cor.pertinēte ad accuſare,vt animus.Ci.pro Clue.

Accurſus, us.ui.m.ge.pe.pro.il correre, vt multitudinis,accurſu protectus. Taci. ciuium accurſum timens. Sene. in Hippo. ab accurro.

Accuſabilis,& hoc accuſabile omnis.g.pen. cor.degno da accuſarſe, vt turpitudo. Cic. Tuſc.4.

Acelum, i.n.ge. pen.prod. Aſula, oppidum propè Patauium.

Acelinus, a.um.pe.pro. Aſulano.

Acerra,æ f.g.pen.pro.arcula, nauetta, nauicella, doue ſta l'incenſo, arcula thuris. Verg. θυμιατήριον.

Acerræ,arum.f.g.pe.pro.la cerra.Li.24.eſt E
oppidum diſtās Neapoli octauum lapidem i.imiliarium.i.miglio.Priſci nanque ſingulis miliariis lapidem,vt viatores ſcirent miliaria,erigebant,cuius oppidi ſenatum induciarum nomine circumuentum. Pœni puteis immerſere, mox ſaxis obruere, ſicut Nucerinorum intra balnea clauſum igne necauerunt,vt Appian. in Libyco, & Ouid.in Ibida, vt quos dux Pœnus merſit putealibus vndis, licet aliter, ſed male interpretentur.

Acerranus,a.um.pen.pro. cerretano, da la cerra.

Acedarium.ii.n.g.pe.cor. potius in plurali, inſalata, per D, & non per T ſcribendum eſt,quamuis Hermolaus in x.ſic præcipiat
acetariū ab accipiēdo flectitur,ideo inquit F
Pli.acetaria appellātur horti hoc eſt hortenſia.quoniā expedita & parata res ſemper eſſet. Nam & acetabulum ab accipiēdo dicitur, etiam ſi Græci ὀξύβαφον quaſi ab aceto,hactenus ipſe.Sed cum infinita ſint, quæ parata, & expedita, & quæ facillimè accipi poſſunt, cur non ideo acetaria, vel acetabula dicuntur? Præterea cur non duplici C ſcribitur, nec P. iterum, quam ratio poſceret, admittit? Cur ergo acetaria ab accipio dici debent,non video. Verum ideo acedaria dici contendimus, quòd A, ſignificat ſine, & κῆδος grecum vocabulum curam,laborem,& moleſtiam. Idcirco acedaria quaſi ſine cura,& moleſtia appellantur.

A tur, & quæ a Plinio expedita,& parata dicuntur. & quòd facile concoqui poſſunt, non operatura ſenſum cibo. Cæterum ſi acetaria per T ſcriberemus non ab accipio,ſed ab aceto nuncuparentur.

Acetabula,vt Atheneus, ſunt vaſcula præſtigiatorum,quibus aſtantium oculos fallendo præſtringunt.

Acephali,dicti ſunt quidam, peruerſi dogmatis ſectatores, qui hereſeos ſuæ proprium non habebant authorem, ut Ariſtotelici Ariſtotelem, ſed dicuntur ab A i. ſine, & κεφαλὴ.i.capite, & authore, hinc acephala fabula. i. imperfecta, & acephali verſus a breui ſyllaba incipientes.

Acer,ris,vide acus,paglia,miliacea.

Aceroſus,panis,vel frumentum aceroſum, lordo.i.non ſine paleis,quas Græci vocant ἄχυρα. hinc lutum aceratum paleis miſtum.

B Acer,vide acris.

Acer,ris.f.g.pe.cor. Acero,eſt arbor.

Acerbitas,tis pe.cor.in obli.pro. aſprezza, aſperitas.Ci. primo de Off. etiam in cibis.

Acerbum,i.n.ge.pe.pro.Cic. Ouid.in.5.de Triſt.

Acerbus,a um.pe.pro. acerbo, de fructibus non maturis,horrendo,crudele.Verg funere merſit acerbo, moleſto Græce ὠμός.

Acerbiſsimus,a.um pen.cor.molto acerbo, grandemente contrario.

Acerrimus,a.um.pe.cor.grande,vt ingeniũ. Cic.de perfecto Orat. capitale, vt hoſtis. inimicus defenſor acerrimus, ha tenuto per te,te ha fauorito.

Acernus,a.um.pe. pro. de acero, cerro, vt lignum ex Acere arbore. Verg.2.

C Aceruatio,nis.f.g pe.co.in ob.pr. accataſtare,montonare Pli.12.

Aceruus,i.m g pe.pr.cataſta.montone,mõticello,montello,maſſa,muchio,eſt congeries rerum omnium, dicitur quaſi ageruus ab ag.as.

Acerſecomes,æ.m.g.pe.cor.bagio, paggio, puer intonſus,capillatusq; ferens pileum, & enſem domino. Iuue.8. dicitur ab A.i.ſine,& κείρω tondeo, cuius futurum vt Aeoles eſt κέρσω, & coma.i.intonſus comã.quales pueros Romani, vt Sene. olim habuere in delitijs,Apollo quoque acerſecomes apellatur.i. intonſus,quòd radii nunquam poſſunt a fronte lucis auelli.

Acetoſa, minor,cetoſella herba.

Acantus,vide acantus. D

Acharis,ris.communis.g.pe.cor. diſgratiato,dicitur ab A.i.ſine,& χάρις i. gratia.

Achates,æ.m g.pe.pro. Agata, eſt gemma, qui portat,amatur maxime, ideo fingitur comes Aeneæ. dicitur ab ἄχος i. cura ſeu moleſtia, quòd moleſtia, vel cura ſemper comitatur reges.

Achaia,æ.f.g. pe.pro. Morea, prouintia eſt ab Acheio Xanti filio condita. a quibuſdã Romania,ponitur & pro Græcia.

Achæius,a.um.pe.pro.da la Morea, gręco, Achiuus a.um.pe.pro.

Achaicus,a.um pe. cor. Achaiades fœminę Gręcię. Ouid.in epi.

Achathæon,pe.pro.uide acatheon.

Achæmenii,& Achæmenidæ. ſunt Perſę ab Achæmene Perſarum rege vocati.

Achelous,pe.cor. ab Acheloo rege dictus, E primus Thoas vocabatur,vt Plin.in.4 amnis eſt è Pindo fluens, qui Acarnaniam ab Etholia dirimit. Sol. & etiam è Pindo ortum aſſerit addens cum primis Gręciæ amnibus è terra erupiſſe proditum veteri claritate, & vt Macro. 5. Satur. Græcorum more pro aqua potabili ponitur, vt apud Ariſtophanem,hinc Maro.in primo Geor. poculaque inuentis acheloia.i.acqua dolce da beuerſe,hinc Achelоius, a.um. pen. correp.

Achelus,potiusquàm Achilius, m.g.penul. pro.diſlabrato, dilabrato, ſenza labro, ab A,& χεῖλος labrum.

Acheron,ontis.m.g.pe.corr.in obli pro.eſt fluuius infernalis dictus ab A.i.ſine & χαρᾷ gaudio, eſt & locus propè Auernum lacũ, vt Stra.eſt fluuius Brutiorum.Ponitur pro F tempore quòd temporis lapſu omnia pereunt,dicitur ab A, & χρόνος.i. tempus.

Acherontius,a.um.penult. corr. Acherõntinus,a.um.penult. product. infernale, de Acheronte.

Acheronteus, Cereris filius, & inferorum fluuius.

Acheruſia,æ.f.ge.pen.corr. Laco de Agnano, lacus inter Neapolim, & Puteolos, Eſt & altera in ora pontica,vt Mela.in primo, iuxta ſpecus eſt Acheruſia ad manes, vt aiunt peruius,atq; inde extractum Cerberum exiſtimant.

Acheruſius,vt Sol eſt ſpecus, quem foraminis cœci profundo ad uſq; inferna aiunt patere,

A patere,dicitur ab A.φ eſt ſine,& χάρω. le-
titia,quòdlocus ipſe omni caret lætitia.

Acheta,æ.f.g.pen.pro.grillo, a quibuſdam
cicada,ab ἤχω. i.ſono,crepito.

Ach lles Pelei filius,& Thetidis dicitur non
quòd nutritus ſit chilo.i. cerealibus cibis,
ſed lacte ferino,& medullis animalium.

Achillion, ii. n.g. pen. corr.mille foglie,eſt
herba.

Achiluo,onis communis.g pen pro. Falco-
ne,auis Pli.

Acholitus,i m g pen.cor portatore de tor-
za,quando ſi canta lo euangelio, & quan-
do eſce la meſſa,cerſarano,iacono, acoli-
to,latine ceroferarius , eſt obſequens , &
miniſtrans dictus ab ἀκολουθέω i. ſequor.

Achora,æ.f g.p.cor.tigna,morbus in capite

Achras,dis.f.g.pe.pro.in obli.cor. piraſtrũ,
pero ſiluatico, accuſatiuo acrada Colum.
B capit.9.

Acia,æ.f.g.pe.cor. accia de filato, gugliata,
de filato.Cel.in. 5.

Aciale,is.n.g.pe. pro. acciaro,acciaio, ferri
genus.

Acies, ei.f.g.pe.cor.viſta, lucciola, pupilla,
pronella dell'occhio Ci.de Natu.deorum
ponitur,& pro oculo,occhio Iuue.in.9. la
ta acies , ponta,taglio de ogni inſtrumen-
to ferreo , cuiuſque ferri acurum & quaſi
ſummum,Col & Ver.in.2. ſtat ferri acies,
exercito parato a combattere , & quando
combatte, la ſchiera, ſquadrone, compa-
gnia, ordinanza, militum. Verg.hic acies
certare ſolebant,ſcaramuzza,pugna,com
battere. Val.in primo in ea nanque acie di
citur ab acumine telo rũ,vel ab acuo,quo-
C niam ea pars militum vehementiſsima eſt
ad hoſtem vulnerandum,vel ab ἀκονάω i.a-
cuo,la ſutilità,perſpicacità de ingegno Ci.
in Cato.

Acicula,æ.f.g.pe cor.ſpingola,ſpilletto, di-
citur ab acus,eſt & piſcis tenuis,& longus
agulia,caſtaudello,qui & acus dicitur.

Acidus,a.um.pe.cor. põtico,acetoſo,acro,
bruſco,vt ſapor,Col. dicitur ab aceo es.

Acidulus,a.um.pen.cor.acretto, poco acto
Plin.15.

Acidiſsimus,a.um.p.cor.molto acro Plaut.

Acinaces,is.m.g.pe.cor.ſpada, ſic vocatur a
Medis,ponitur tamen pro quocunq; enſe.
Hora.primo carminũ,vino,& lucernis Me
dus acinaces,ſic legendum eſt, non acina-
cis. Nam,vt Suidas, ſcribitur pet H, quod D
in e longum vertitur. Hier. contra Iouia-
num, extorſit acinacem de manu.

Acinus,i.m g.p.cor Varr.acina Catul. refe-
reate Gællio.7.cap 20 ebrioſæ acinæ, vſi-
tatius in neutro,acino, & eſt denſior vt he
deræ,vuæ,mali punici, & ſimiliũ , arillo de
vua granũ minimũ intra vuã Cic.in Cato.

Acinaceus,a um.pe.cor.de acini,cocchi, ut
vinũ, quod ex acinis vuæ,& aqua calida in
tra dolium conficitur.la raſpata. Vlp. de vi
no,& tritico legito, ſi legeretur aromati-
cium ab aromate procaſſo,vt fit. Dioſcori.
in.5.cap 56 ſcribit.

Acinoſus,a,um.pe.pro.acinoſo , abundante
de acini, Plin pro re ſucco referta , vt ſunt
acini,poſuit in.14.cap.13. ſuccoſo.

Acinoſiſſimus,a.um.pe.cor.Pli.

Acis,is.f.g.ſiſano, inſula.

Acletus,i.m g pe.pro.non conuitato , vt a- E
cleti cœnant.i citra vocationem.

Aclis,dis.f.g.pen.pro.in obli.corr.eſt breue
telum Silius in 3.aclide vel tenui pugnax,
Verg.teretes ſunt aclides illis.

A comentariis,m. g.pen.cor.indecli.cancel
liero Hier.

A concionibus,m.g.pe.cor.indecli.predica-
tore,orator.

Aconitum,i.n.g.p.pr. herba eſt, quæ ab A-
licenna.i. Cẽna filio Ali, qui a medicis,ſed
male Auicenna dicitur , vocatur ſtrangu-
lator,cuius duæ ſunt ſpecies,altera dicitur
λυκοκτόνον.i.ſtrangulator lupi , altera παρδαλι-
αγχες .i.ſtrangulator leopardi. Prima ſpe-
cies abundat in Italia diuerſo colore ab al
tera,ſed folia ſimilia Platano,niſi eſſent mi
nora,& nigriora , & magis inciſa , haſtam F
habet Didomo ſimilem & leuem ad cubi-
tum altam, ſemen in folliculis oblongis.
παρδαλιαγχες teſte Plinio,folia habet Cicla
minis non plura quatuor , aut Cucumeris
leuiter hirſuta,ſed minora, & haſtam dua
rum palmarum, radix ſimilis eſt Gamma-
ro marino,alii dicũt caudę Scorpionis,ſed
limpida vt alabaſtrix. Sunt qui μυοκτόνον ap
pellarint, quia procul ex longinquo odo-
re mures necat , hanc hærbam fabulantur
natam ex ſpuma canis Cerberi ad ſuperos
ab Hercule extracti Pli.28.cap.2.&.3.Aco
nitũ,vt Diod.in.V. inuenit Hecate,& quia
in ſaxis naſcitur ab aconus.i. caute dicitur
Ouid. Quæ quia naſcuntur dura viuacia
caute,

A caute,Mortales aconita vocant, vt Sol.ab Acone portu Heracleæ, qu eſt in Ponto. Et quia ex hac hærba conficitur venenū, ponitur pro veneno,toxico. Iuu. in prima. Ouid.vel ab ἀκονίζομαι. i. accelero, quoniã mortem accelerat.

A conſiliis,iis.m.g.pen.pro & indecli. conſiglie ro.

Acor,is.m.g.pen.cor.in obli.pro. agreſta.i. ſucco vergioſo,aceto.Macro.7.

Aco'mus,a.um.pe.pro. inornato, non ornato de capelli, ſcapigliato.Lucre. in.4. dicitur ab A.i.ſine,κομέω i.orno.

Acredula,æ.f.g pe.corr.calandra,auis.Cic. primo,de diui. Et matutinis Acredula vocibus inſtat.

Acrida,æ.f.g.pe.cor.grillo, ſic græce.

Acridophagus,a.um.pe.pro mangiatore de grilli,viuens locuſtis,Diodorus.

B Acris,& hoc acre.omnis.g.pe.pro.forte,gagliardo, vt vir.Verg. acrem Turnum, veloce,corritore,vt homo,equus,idem in.4. ſolerte,diligente,acuto,perſpicace,vt animus Ci.in.2.de diui.ſeuero,aſpro,crudele. Idem in primo de Off.acremq; ſe & bonorum, & malorum.acro, bruſco, ut vinum, eſt de cibis,græce ἄκρος dicitur, hinc acrior vehementior, fortior Verg. primo.Geor. potẽtia ſolis acrior,acritudo. Vitr.& Gel. in.12.& acritas,dicitur ab acer.

Acroceraunia,pe.cor.vt Pli. ſunt montes altiſsimi, a quibus Epiros incipit, dicuntur, quia ἄκρος ſummitas vocatur, κεραυνὸς fulmen. Quoniam eorum ſummitas fulminibus infeſtatur, & ob aſperitatem littoris vitantur a nautis.quæ & ceraunia vocan-
C tur Luca. in 4. ſcapuloſa ceraunia nautæ, catena mundi, monte.

Acrochordon,donis.f.g.pe.pr. a noſtris verruca vocatur, porro, quæ pueros maxime infeſtat.

Acrocomus,a.um.pe.cor.capelluto,zazzaruto.i.longas comas habens.

Acroama,tis.n.g.pe.cor.farza,gliomaro,intrameſa,mimus.i. ludicra recitatio.Ci.pro Archia,farzaiolo,maſcaro, recitator Gel. Lamprid.Suet.in Augu.Ci.pro Sexto.

Acroamaticus,a,um.pe.corr.aſcoltatore de gliomari, auditore di farza.

Acratophoræ, ſunt vaſa vinaria, botte del vino. Ci.3. de Fini. acraton eſt merum, a quibuſdam vrceoli,orciuoletti.

D A cubiculis,is.m.ge.& indecli.pen. correpr. Cubiculario, cammariero, vt regis & ſimilium.

Acta,æ.f.g.pen pro.marina Verg.in.5.Cic. 7. Verri. in acta.i.littore amæno.

Actæ,es f.g.pe.pro. Sambuco,arbor, Acteon i.n.ge.pe.cor. fructus.

Acta,orum.n.g.pe.pro.libri,doue ſe ſcriueno i publici & priuati negotii.Ci.in.2. Philip.in publicis actis, abſolute dicuntur facta,& geſta,fatti,& geſti Suet.in Aug. tueri acta i.quę geſsiſſet, dicuntur ab ago is. Arte,vt lycophron. Plin.& Gel. regio attica eſt dicta, ab Atthide Cranai regis filia, vt Euſtathius,uel ab Acteo rege, vel quòd littoralis fere tota ſit exili, & anguſto quodam velut margine Strab.ab acta.i.littore.

Actæus,a.um.pe.pro.Athenēſe.

E Actio,nis.f g.pe.cor.in obli. pro. operatione,exercitio. Ci.de Off.primo laus omnis in actione conſiſtit,adminiſtratione, regimento,gouerno. idem, quos habui omniū mearum actionum monitores, cauſa che ſe defende. Plin.in primo epiſtolarum.nequid aduerſi in actione eſt & ciuilis controuerſiæ agitatio, ſiue diſceptatio. quæ conſtat ex accuſatione, & defenſione, ſiue ex petitione,& recuſatione,vel negatione, eſt ratio ſcripta. Ci.Pli.2. epiſtolarum actionem frequentem.la pronuntia.Cic.in primo de diui.quid ipſa actio. Celſus vero iuriſconſultus, nihil aliud inquit eſt,quàm ius,quod ſibi debetur in iudicio perſequēdi,Vlp.de actionibus duo fecit genera dicitur ab ago is.

F Actioſus,a.am.pe pro.partiale.i.qui agit, & facit Var.in.6.

Actor,is.m.g.pe.pro.defenſore de cauſe,auocato,recitatore de fauole, repreſentatore de fauole,contrafattore de altri,dicitur ab ago is, grece vocatur πράκτης, fattore, villicus,qui res noſtras curat.Col.in prim.

Actus,us.ui m.g.pe.pro. Sal.in Cat. de actibus Ciceronis.i.de his, quę Cicero dixerat,& fecerat,partes, parte, ut comœdiæ, tragœdię dicuntur actus a geſtibus hiſtrionum,atti, geſti, ex quo actuoſi vocantur hiſtriones, actus rerum pro actione cauſarum Suet.in Claud. & in Nero. actui rerū pro agendis rebus Suet.in Aug. actuoſa vita,faticoſa,quæ in actione,& labore verſatur,non autem in ſtudio,& contẽplatione.

Actus,

A Actus, vt eſt apud iuriſconſultos ius eundi. i. ambulandi hominis, & agendi iumentum, non autem vehiculum. Iter eſt ius eundi. i. ambulandi hominis non agendi iumentum, vel vehiculũ. Via eſt ius eundi agẽdi iumẽtũ, & ducẽdi vehiculum. qui ergo viam habet, habet actum, & iter, & non e contra.

Actus, a. um. pe. pro. finito, fornito, compito, condotto a fine. i. perfectus vt his actis, ſpaurato, ſpauentato Verg. prodigiis acti. i. territi, appoggiato, poſto. i. admotus. idem in. 8. acta teſtudine.

Actuarius, ii. m. g. pe. cor. maſtro d'atti, qui acta, . esque pũblicas, priuatasue ſcribit, & qui ſcripta recitat Suet. in Ceſ. orationem ab actuariis exceptam, il notaro de danni dati.

Actuariæ naues, nauigia, cymbæ ſunt, quæ
B remis, & velis aguntur. Marcelli. Vlpi. nauilii nauiganti a remi, & a vele, dicuntur ab actu. i. celeritate, burchi, ſchiffo: vt cymba actuaria.

Acus diſcriminalis, aco da fare lo ſcriminale, fine delli capelli. Hier. contra Rufinum.

Acuncula, æ. f. g. p. cor. aco piccolo, aguglia piccola da coſire.

Acula, æ. f. g. pe. cor. Acquapendente, oppidum Thuſcorum, a quibuſdam ſcribitur aquula.

Acus, us. ui. f. g. pe. corr. aco, aguglia da coſire, & da ornare li capelli, ſcrimatori, Mar. dicitur ab acuta cuſpide, paglia de frumento Col. in. 2. ſeperatæque erant a cudentibus duriſsimæ acus reſectæ.

C Acus, eris. n. g. pe. cor. ſcaglia, reſca, purgamentũ frumenti, quod iactatur vento Col. & vt Var. de re ruſt. ſubſternendum gallinis parturiẽtibus in cubilibus Col. 3. cap. 9

Acus, ci. Mart. & ſatius tenues ducere credis acos, & Pli. aculeat' piſcis, vide acicula.

Aculeus, i. m. g. pe. cor. pontarolo, ſpillo, omne, quod pungit, vt in veſpis, apibus, in hiſtricis, cuglio, puche Pli. x. longiores aculeos.

Aculeatus, a. um. pe. pro. appontito, aguzzato, aguzzo. vt enſis, ſpina. Pli. x.

Acumen, is. n. gen. penul. prod. in obli. corr. ponta, cima, alicuius rei, ſutilità, perſpicacità de ingegno, perſpicacitas ingenii. Colu. ab acuo is.

Acuminatus, a. um. pen. prod. pontuto, appontito, aguzzato, aguzo. Pli. A

Acutus, a. um. pe. pro. appontito, aguzzo, vt palus, tagliente, vt culter, ſottile, perſpicace, vt ingenium, acutior. Quint. acutulus vt concluſiones. i. argutulæ. Cic. 2. de Natu. Deo. Acuta vox, il cãto, media vox, tenore, grauis, vel preſſa vox, baſſo. Qui. in. 2. nõ. n. ſatis ẽ dicere preſſe tm̃, aut ſubtiliter, aut aſperè, quàm phonaſco acutis tantum, aut mediis, aut grauibus ſonis, Plin. in. x. ca. 28. plenus, grauis ſcilicet ſonus, acutus. ſummus, medius, finis, Apul. in coſmographia, ipſaque muſica, quæ de longis, & breuibus, acutis, & grauioribus ſonis conſtat.

Adactus, a. um. pe. pro. ſpento, adactus enſis in pectus. Ouid. vrbis in verba prætoris adactæ Taci. i. coactę, prętare iuramentum
fidelitatis ab adigo is. E

Adagium, ii. n. g. pe. cor. prouerbio. Gel. dicitur quaſi in vulgus adactum. i. impulſum, vel quaſi totum agium, vel quaſi ambagiũ, quod orationem ambit, neque in vna ſola re cõſiſtit, græce παροιμία vocat̃, ab ago is.

Adagio, nis. f. gen. pen. corr. in obli. prod. olim dicebatur.

Adamatrix, cis. Plaut. quæ amat. innamorata.

Adamas. ntis. m. gen. pen. cor. in obli. prod. Diamante, gemma dicta ab A, priuatiua, & δαμάζω. i. domo, & ſupero, quòd domari, & frangi nequit niſi ſanguine hircino calido: vis cuius eſt (vt Plin.) vt venena faciat irrita, lymphationes abigat, metusque vanos expellat a mente, & ob id quidam A-
chien vocauerunt, ἄγχω angorem ſignificat. F

Adamantinus, a. um. pen. cor. de diamante. Lucre. Hora. in primo Car. tectum tunica adamantina, alludit poeta ad Martem deprehenſum cum Venere in lecto à Vulcano facto chathenis adamantinis ne illis ſolui poſſet.

Adamantæus, a. um. pen. pro. Ouid. 7. quod fit ex adamante.

Adanxius, a. um. pe. cor. molto angoſcioſo, ab adango is.

Adapertilis, & hoc adapertile omnis g. pen. cor. aperto, facile ad aprirſi Ouid. 3. de triſtibus.

Adauctus, a. um. pen. pro. creſciuto, vt pœna

abondato,

A abondato, augmentato, ab adaugeo es.
Adauctus, us. ui. pe. pro. creſcere, creſcimen
to, abondantia, abondare Lucret. Terent.
in Heaut. ab adaugeo es.
Additamentum, i. n. ge. pe. pr. aggiuntione,
agiongere. Ci. ab addo is.
Additio, onis. f. g pe. cor. in obli. pro. vt li-
teræ Var.
Addictus, a. um pe. prod. dannato a morte,
condennato, deputato a morte, dannatus
ad mortem, deſtinatus ad mortem Cic. 3.
de offi. qui morti addictus eſſet, venduto
per lo incanto, venditus per licitationem,
qui prętoris pronuntiatione, ac iuſſu, cum
ſoluendo non eſſet, creditoribus vendeba
tur, titulus eſt in digeſtis de addictione in
diem, & creditores poterant, ſi vellent, ſe-
care atque partiri corpus hominis addicti
vt oſtēdit lex. 12. tabularum vt docet Gel.
B obligato, dedicato, dato in turto, obnoxi-
us, obligatus, deditus. Cic. Tuſc. 2. ſenten-
tiis addicti, Horat. in epiſtolis Nullius ad-
dictus iurare in verba magiſtri, ab addi-
co is.
Addictio, onis. f. g pe. cor. in obli. pro. vende
re allo incanto, eſt ti. in. ff.
Additus, a. um. pe. cor. addita, creſciuto Pli.
xi. aggionto.
Addubitatus, a. um. pen. pro. de quo dubita-
tur, vt augurium, dubio. Ci. primo de Diui.
Adductus, a. um. pe. pro. breue, adductior, &
hoc adductius pe. cor. compendioſior, piu
breue Pli. primo epiſtolarum, girato intor
no, rotatus, intortus Verg. 9. ter adducta
circum, parato, tirato, vt arcus ab addu-
co is.
C Ademptus, a. um. pe. pro. remoto, leuato; vt
honor, liber. ab adimo is.
Ademptio, onis. f. g. pe. cor. in obli pro. leua
re, priuare Cic. pro doma ſua.
Adenes, a noſtris glandulæ vocantur li dra
goncelli, ſtrangoglioni, morbus eſt fauciū
ob ſimilitudinem glandis. Solent hæ glan
dulæ intumeſcere, vt hominem graui mor
bo infeſtent, hunc morbum Tonſillas di-
cunt. Plin. Tonſillæ in homine in ſue glan
dulæ, quę inter eas vuæ nomine vltimo
dependent palato. Tonſillæ vocantur græ
ce ἀντιάδες, vt Celſus, in. 7. de quibus fit mē
tio. ff. de edi. edict. ſi quis habeat, vbi perpe
ram antiacham legitur, ſic & in Celſo An-
tidiades pro antiades, vide glandulæ.

Adeptus, a um. pe. pro. acquiſtato, trouato. D
Ci. in Cato. Adipiſcendus, a. um. pe pro. da
acquiſtarſe, ab adipiſcor.
Adeptio, onis. f. g. pe. cor. in obli pro. acqui-
ſtare, acquiſtamento. Ci. 2. de Fini.
Adeps, is. m. g. pe. cor. graſſo, ſonza, pingue
do. Pli. vrſino adipe iuuat aures adeps an-
ſerinus cū ocymi ſucco impoſitus. Gel. in
5. Quint. Col. adipibus. Pli. vero in fœmini
no protulit adeps cocta, Col. 6. & 7.
Adeſus, a. um. pe. pro. mangiato, bonis ade-
ſis. i. conſumptis, conſumati. Taci. ab ad.
& edo es.
Adfrictus, a. um. pe. pro. ben fregato vt ma-
nus, uas, ab adfrico as.
Adgeſtus, a. um. pe. pro. accataſtato, amon-
tonato, amoncellato, ab aggero is.
Adglutinatus, a. um. pe. pro. incollato, ab ad
glutino as.
Adheſio, onis. f. g. pe. cor. in obli. pro. acco- E
ſtamento, appoggiamento. Cic. primo de
Fini. ab adhæreo es.
Adheſus, us. ui. ma. ge. pen. prod. accoſtare,
appogiare.
Adhibitus, a. um. pe. cor. pigliato, ſumptus
vt labor, Ci. primo de Diui. ab adhibeo, a
quo & adhibendus.
Adhortatio, nis. f g. pe. cor. in obli. pro. Cic.
2. de Orat. animare.
Adiaphoron, i, n. g pen. cor. indifferens, in-
differente.
Adiantum, i. n. gen. pen. pro. hærba capello
uenero.
Adiciales, cænæ dicūtur quaſi initiales, quia
tunc habebantur, cum ſacerdotium adhi-
bebatur, dicitur a multis adiiciendis fercu
lis, quæ cœna ſacerdotum aliter vocatur F
adipalis ab adipe graſſoſa Sene. Pli. & adi-
palis graſſo, ingraſſato.
Adiectus, a. um. pe. pro. aggionto, vt ſtatua.
Pli. Traia. ab adiicio is.
Adiectus, us. ui. m. g. pe. pro. auicinare, appro
pinquatio Lucre. in. 4. nares adiectus o-
dore tangit: adiectus cuneorum Victru.
aggiunto, ponere & ab eodem in. adiectio
cuneorum.
Adipatus, a. um. penult. produc. ingraſſato,
pinguefactus, ſucculentus. Iuuen. in 6. ab
adipe. Cic. vero de perfecto Orat. adipatæ
dictionis ait.
Adipoſus, a. um. penult. product. graſſo, vt
epulę.

Adipſos,

A Adipſos, pe.pro.rigoritia,glycyrhiza,gorgoritiæ.

Adiudicatus, a. um.pe.pro.vide abiudicat⁹.

Aditus, a.um.pe.cor. pigliato, ſuſceptus,ut periculum,Ci.primo de Off.ab adeo is.

Aditus, us. ui.pe.cor.lo andare, acceſſus,ingreſſo,entrata,ingreſſus . Vergili⁹ aditūq; quærit. Cice. pro Cecinna primus aditus ædium,uenuta,aduentus, homo aditus,id eſt ad quem itur. Val.in 5.aditos cenſores, ab adeo is.

Aditio, is.f g.pe.cor.in obli.pro.andare : ab adeo is .

Adiumentum, i.n.g. pe. pro. giouamento , aiuto Ci.de Finibus,ab adiuuo as .

Adiutorium,ii. n.g.pe.cor.auxilium .

Adiutor, is.m.g.pe.pro. aiutatore. Ter. in Heaut.impulſor in bonum,& in malum.

Adiutrix, cis.f.g.pe.pro.aiutatrice Ci.3 de

B off.Ter.Heaut. & Hecy.

Adlapſus, us.ui. m.g.pe.pro.cadere,caſcare, ab adlabor ris.

Adlimina,pe.cor.& inde.portieri,guardiani de la caſa , qui cuſtodiunt limina portarum,ſiue a limine .

Admanum, pe.cor. vide a manibus .

Adminiculum, i. n.g.pe.cor. aiuto, ſoſtentamento,ſuuenimento Ci. 3. de off. palo da ſuſtentare, ut adminiculorum ordines. Apul.Col.Ci.in Cato. ab adminiculor. id eſt ſubſtento .

Adminiculatior, pe.cor. piu ſuſtenteuole. Macro.Gel.

Adminiculator, ris.m.g.pe.pro.aiutatore.

Adminiculandus, a.um. pe. pro. da ſuſtentarſe,vt vinea. Col. 4.

C Admirabilitas, tis. f.g. pe. cor. in obli. pro. admiratione Ci.2.de off.ab admiror .

Admirabilis , & hoc admirabile omnis gen. pe.cor.degno de amiratione. Ci. de Orat.

Admiratio, onis.f.g.pe.cor.in obli. pro. Ci. 4.de Finibus,amiratione .

Admiſſum, i.n.g.pe.pro.errore,delictum iuriſconſ. ſuo admiſſo honorē amiſit, Li. in 5.belli punici,ab admitto.i.errorē facio.

Admirator antiquitatis Quint. in 2. laudatore,ammiratore, ab admiror .

Admiſſus, a.um.pe.pro.fatto,vt facin⁹ Sal. in Iug.introdutto,portato dētro,vt turba. receputo,pigliato,vt auditor.fatto entrare,admiſſus eſt,veloce,vt equus Val.Oui. 1.de Arte,pigliato,vt enſis,ab admitto is.

Admiſſarius equus, Stallone.i. equus retentus ad prolem Ci.vero in Piſonem admiſſarius ille ait pro homine libidinoſo, quæ prouerbialis eſt ſententia , gallo d'india, qui omnes laſſat coeundo gallinas.

Admiſſura, æ.f.g.pe.pro. la montatura,copertura de animali , marium ad fœminas. Var.tempo de montare. Col.6. Pli. 20. ab admitto is .

Admiſsionalis,is communis.g.pe.pro.uſciero, portiero, per quem intromittimus ſalutantem dominum. Lamprid.

Admiſsio,onis.f.g. pe.cor.in obli.pro.actus admittendi ſalutantem. Pli.in Panę. Sene. de benefi.6.il fare entrare .

Adminiſtratio,onis.f.g.pe:cor.in obli. pro. Ci.4. dē Fini. regimento, gouerno , ut rei publicæ ab adminiſtro.

Adminiſtrātor,is.m. g.pe.pro.gouernatore procūratore , vt belli gerendi . Ci. de Orat.& Tuſ. D

Admonitio, onis. f.g.pe. cor. Ci. primo de off. conſigliare ab admoneo , admonitus us.Ouid. in Fa. monitu mortis, admonitū i.n.g.pe.cor. Ci.

Admonitus, a. um. pe.cor. conſigliato, recordato .

Admotus, a. um.pe.pro. approſsimato, auuicinato, poſto, appogiato, ab admoueo .

Admotio,onis.f.g.pe.cor.in obli.pro.vt digitorum.Ci.de Natu.approſſimare,auuicinare, Admotus us ui.pe.pro.

Adoptio, onis.f.g.pe.cor.in obli.pro.græce θέσις, eſt legitima aſſumptio in filium , pigliare per figlio. ab adopto.

Adolendus,a.um.pe.pro.da abbruſciarſe ,arderſe,ab adoleo es. E

Adoleſcens, ntis communis. g.pe.pro.Ter. in Hecy.& Phor. adoleſcens mulier, giouanetta,& eſt ab anno. 12. vſque ad 21. Adoleſcentulus Ci. pro Quint. Adoleſcentula.Ter.in And.ab adoleſco .

Adoleſcentia,æ f.g.pe.cor.giouentù, græce νεότης & vt Ci. in Top. eſt flos ætatis, & extrema pueritia .

Adopertus,a. um. pe. pro. adoperta caput. Ouid.Tibul.coperto,ab operio .

Adoptatus, a.um pe.pro. deſiderato, adoptatiſsimus, Ter.in Adel.Ci.

Adorabilis , & hoc adorabile omnis. g. pe. cor. degno de reuerentia , degno da riuerirſe, ab adoro as .

A Ador.n.g.& indecl.pe.cor.farro,farris,frumentiq; genus. epulis, & immolationibus ſacris putabatur proprium, dicitur quaſi edor ab edendo, vel quòd aduritur, vt fiat toſtum,hinc adorare.

Adorea,æ.f g.pe.cor. gloria.Pli. 18. gloriā denique ipſam a farris honore adoream appellabant: eſt gloria laus publica,& honor.Qui nanque farre, quod ador appellatur, ſuperfluebant, hi honorati erāt,& glorioſi.

Adoreus,a.um.pe.cor.de farro, fatto de farro, vt libum. Verg.7.

Adorſus,a.um.pen.pro.hanno tentato d'amazarlo. Gel. 8. cap. 2. interficere adorſi ſunt. ab adorior.

Adpedes,m g.pen.corr.& indecli. ſtaffiero, ſcudiero,ragazzo, ſeruo, coppiero Mart. lagenam ad pedes replet.

B Adpotus,a.um.pe.pro. chi molto ha beuuto. Pla.in Curcul.ab ad & potus.

Adpromiſſor,ris.m g.pe.pro.piezzo, ſicurtà,†.fideiuſſor.Pompo.

Adrachne,es.f.g.pe.pro.porchacchia,porchilana,hærba.

Adranum,i.n.g.pen pro. Atorno,oppidum Siciliç.

Adraſtus,i.m.g.pe.pr. rex Argiuorum fuit, dicitur quaſi nō conficiens. Quia rem nō confecit thebanam,A,enim priuatiua eſt δράω facio.

Adria,æ.f.g.pe.cor.eſt colonia Tuſcorum, olim Atria, ponitur pro mare in maſculino Luca. in 5. ſonat Ionio vagus Adria, il mare, Hora. hinc mare Adriaticum, olim vt Pli. Atriaticum, alio nomine ſuperum
C appellamus, mare Adriano,ab adros.i.huber eſt, vide hadria.adriacus a.um. Adriaticus a.um,Li.Catul.

Adſcitus,a.um.pe.pro.aggionto.Ouid.primo de Triſt.ab adſciſco is.i.adiungo,appono,addo.

Adſita,arbor eſt,cui incolumi aliquid,quod ſubſtineat,adiungitur, vt vlmus, populus, quæ vitibus maritantur; che rege, ſoſtiene,ab aſſero is.inſerta vero, cui inſciſſe alienum germen includitur,inſertata.

Adſtipulator,ris.m.g.pe.pro. conſentitore, qui ſtipulatori accedit Cic.Academi.4. ab adſtipulor.

Aduatici,orum.m.g.pe.cor.da Baſſeduc, regioin Gallia.

Aduectus, a.um.pe.pr.pottato,ab aduehor. D

Aduectio,onis.f g.pe.cor.in obli.pro.pottare,portatura. Pli.

Aduectus,tus.tui.m.g.pe.pro.Tacitus.x.

Aduentus,us,ui.p pr.venuta da lontano:ab aduenio is.

Aduentitius,a.um.pe.cor.venitore da longo,chi viene da longo,& habita in loco.

Aduentor,ris.m g.pe.pro.auentore, parrochiano, eſt qui vnam frequentat officinā, ac tabernam emendi,vendendiq; cauſa Apul.in primo,Plaut.in Truculento, dicitur ab aduenio.

Aduena,æ.communi.g pen.corr.foraſtiero Græci ἔπηλυν appellant: anus aduena Ter. in Heaut. Pompo.in.l.pupillus eſt.§. munus de verborum ſigni. figurate dicitur aduena mancipium.

Aduerſaria,orum.p.cor.n.g. quinternetto, E
baſtardello,nota notariorum,tabulæ notariorum,& mercatorum tumultuarie confectæ.Cic.pro Roſcio,Sene.Labeo, Vlpi. tit.de edendo.

Aduerſaria,æ f g.pe.cor aduerſaria, inimica Ci.in epiſtolis,aduerſaria grauis.

Aduerſitor,oris.m g.pe.cor.in obli pro. ſeruo che va incontro,ſcontro a compagnare il patrone che ha mangiato fuora Plau. in Moſtel.dicitur ab aduerſus eundo.

Aduerſatrix,cis.f.g pe.pro.contratia,auerſaria Ter. in Heaut.

Aduerſator,ris.m.g.pe.pro. contrario, auerſario,ab aduerſor.

Aduerſum,i.n.g.pe.pro.auerſità.Ci.ad Brutum.4.

Aduerſus,a.um.pe.pro. all'incontro,dirim
petto,vt maneo,da auante.Ci. in Reth.iu- F
uenis it aduerſus impudicus eſt, da auāte, da retro,vide aduerſus.

Aduleſcentior,pe.co.in obli.pro. piu giouene Ter.in Eci.

Adultus,a um,pe.pro.creſciuto, qui creuit vt puer Apul.ab adoleo es.

Adulatio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro. alloſengare, eſt exceſſus delectandi alios verbis, vel factis Ci. græce κολακεία, ab adulor.

Adulator, oris.m.g.pen.pro. alloſengatore Ci. in Læl.græce κόλαξ.

Adulatorius,a.ſum.pe.cor. Tacitus in.5. da alloſengatore, pertinente ad alloſengatore,vt mores.

Adulatrix,is.f.g.pe.pro.alloſengatrice.

A Adulterinus,a um,pe.pro.falſo , ut numus,
contrafarto,vt moneta,ſignum, & ſimilia.
Ci.2.de Off.ab adultero as.

Adulteratus,a,um,pe.pr. per adulterio ſtu-
ptata. Suet.in Cali.ſuergignata,falſificato,
ut num.Pli.19.ab adulteror.

Adulter,a,um,pe.pro.in obli. cor.adultero,
grçce mœcchus mœccha , violator alieni
tori .

Adulterium,ij. n g.pe.co adulterio,eſt vio-
latis alieni tori græce μοιχᾶν appellant Pa-
pi.in L.inter liberas §.1.de adult. & Idem
proprie in nupta committitur, etiã in vir-
gine dixit text.in C. nemo 32.q.4. Stuprũ
vero in virgine , uiduaue , aut puero com-
mittitur,& ſic Modeſt.in L inter ſtuprum.
ff.de uerborum ſigni.tamen non recte Iu-
riſconſulti excipiunt ſtuprum a nupta cũ
etiam in cotidiano ſermone ſic loquamur,
B vnde etiam apud Quint.vxor dixit marito
appellatam eſſe de ſtupro a priuigno Ci.
Verrina ſexta,noctu ſtupri cauſa lecticam
in vrbem ferri ad mulierem nuptam,& phi
lippica 2.ab eo ſorori,& vxori tuæ ſtuprũ,
& 2. de Finibus,ſtuprata per vim Lucretia
a regio filio,& in 5. Lucretia,quæ per vim
oblatum, ſtuprum,& 3.de Off.reginæ ſtu
prum intulit . Li. ſtupratæ matris familias
& 26.rapi ad ſtuprum matres Campanas ,
virgines,& ingenuos pueros 32.cętera ſtu
pra virginum , matronarumq; cum ſacris
etiam virginibus. Idẽ 22 duæ veſtales ſtu-
pri, etiam inter fratrem, & ſororem Suet.
in Calig cum omnibus ſororibus ſtupri cõ
ſuetudinem fecit. Quare ſtuprum ſentio
eſſe coitum lege vetitum , qui duplex eſt :
C vnus cum nupta,aut cum puero, aut cum
ſanguine cõiunctis,aut cum ſacerdotibus,
quanquã hæc duo poſteriora potius ap-
pellamus incæſtum, alter cum uim afferi-
mus cuilibet perſonæ etiam ancillæ. vnde
ſtuprare . Idem Modeſt.in.l. ſtuprum eo.
tit.ſtuprum inquit committit,qui liberam
mulierem conſuetudinis cauſa,non matri
monii continet, excepta videlicet concu-
bina .

Aduncus, a.um.pe.pro.calato abaſſo, pen-
dente abaſſo, vt naſus Ter. Heaut.

Aduncitas,tis f g.pe.cor.in obli.pro. eſt ro
ſtri incuruitas Ci.de natu.Deo.calare abaſ
ſo, vt naſi .

Aduocatio , onis. f. g. pe. cor. in obli. pro,
auocare,auocatione, officio de lo auoca- D
re,defendere la cauſa Pli.primo epiſtola-
rum , eſt patrocinium in cauſis multitudi-
ne de aduocatis. Li.3.cum ingenti aduoca
tione in forum,ideſt multis aduocatis.

Aduocatus,i. m.g.pe.pro. auocato, defen-
ſore,non modo qui cauſas agit, ſed etiam
quicunque defendit,& paratus eſt defen-
dere. Ter.in Adel.Ci.primo de Off.

Aduocator, ris. m g.pe. pro. conuitatore a
mangiare. Sen.

Aduſtio, onis f.g.pe.cor.in obli.pro. arde-
re, abbruſciare, abbruſciamento, ab adu-
ro is .

Aduſtus, a.um.pe.pro. abbruſciato,arſo.

Aditum, i.n. g. pe cor. ſacrario,ſacriſtia in
eccleſia,locus ſacer in templo,ab A priua
tiua , & ἴω ingredior . Quia profanis in-
gredi non licet .

Aeconomus,i.m.g pe.cor.vide œconomus. E

Aedes, vel ædis. f g.pe. pro. eccleſia in ſin-
gulari templum,ponitur pro cubiculo, ca
mera. Curt.ædis,in qua rex acquieſcebat,
Plaut. capitalis facta eſt ædis, & in Aſi. &
Moſtel.bis apud Quint. ſemel apud Ci.in
plurali la caſa, legitur in ſingulari pro tẽ-
plo. Prop.in 2. pro templo dicimus vnam,
duas , tres ædes, pro domo binas, ternas,
quaternas ædes.dicitur ab aditu, quòd pla
no.i. nudo pede adibant , vel edito.i. loco
alto poſitum erat templum,& in eo ſacri-
ficantes eſſe ſolebant, vel in ea æuum de-
gebatur .

Aedicula, æ. f.g.pe. cor. cappella, locus in
templo,ſed in plurali caſetta,caſicella,ca-
maretta, caſa piccola. Ter. in Phor. Ci.in
parad. F

Aedituus, i.m.g. pe.cor. procuratore de la
chieſa,cappellano, ſacriſtano, eſt qui ędẽ
tuetur. Paulus in.l.i.de tut.& curat.prodi-
gia, & ædes priuatas .

Aeditimus, i.m g.pe.cor.hoc rarius,dicitur
ędis intimus .

Aedilis,is,m.g.p.pr. catapano, nadaro,ma-
ſtro de piazza,portolano q præeſt ędificã
dis domib⁹,cæteriſq; vrbis ædificiis ędiles
vrbis poſſem⁹ etiã dicere procuratore del
cõe, eletti de la città , qui p̃ſunt annonæ,
cæteriſq; vrbis neceſſariis,hinc Pompo.in
l.2.§. deinde cũ eſſet de Orig. iuris refert
ędiles duos authore Iulio Cæſare cõſtitu
tos eſſe , q̃ frumẽto p̃eeſſent,quos a Cere-

A reCereales appellarũt, quẽadmodũ & cura
carnis ad p̃fectũ vrbis p̃tinebat. l. i. §. ulti.
ff. de officio præfecti vrbis. hinc ait Pap.
in. l. ideo condemnatus. ff. de cõpeſ. quòd
auctiorem. i. magis auctam annonam ædili
tatis tempore præbuit, licet mendoſe lega
tur arctiorem annonam ædilitatis, annona
vt iuſto pretio præberetur, ędilium erat
officium, curabant & prodigia. Mart. Au
diat ędilis ne te, videatque caueto Prodi-
gium eſt, erat quoque ædilium vt cloa-
cæ, aquæductus & omnia publica ædificia
eſſent munda, & integra, loca in theatro
aſsignare, ludos publicos exhibere, totam
vrbẽ tueri, noſtra vide collectanea. dicitur
ædilis quòd facilis ad eũ plębi aditus eſſet.

Aedilitas, tis. f. g. pe. cor. in obl. i. pro. catapa
nia, nadaria, maeſtria de piazza.

Aedilitius, a. um. pen. cor. catapano paſſato,
B chi puo eſſer catapano decatapano, perti-
nente a catapano, vt munus Cic. 2. de Off.

Aedificatiuncula, æ. f. g. pe. cor. Ci. ad Q. fra-
trem in. 5. edificio piccolo, edificietto.

Aeditus, a. um. pen. corr. alto, vt locus, vide
editus.

Aedon, triſyllabum onis. f. g. pe. pro. in obli.
cor. calandra, auis Verg. de ſirenibus can-
tat Aedon dicitur ab. aei. i. ſemper, & ædo.
i. canto, a quibuſdam roſignuolo.

Aecta, æ. m. g. vide circeum.

Aega, æ. f. g. pen. pro. artea zana, nunc le fo-
glie vecchie, vrbs in Aſia, hinc mare æ-
geum.

Aegritudo, nis. f. g. pe. pro. in obli. cor. grę-
cè ἀγωνία, eſt opinio magni mali pręſen-
tis, paſsione de animo, eſt & corporis. Ter.
C in Phor. Pli. 28. Ci. vero pro. Roſ. propter
ægritudinem criminis. i. debilitatem ipſi-
us criminis, debilità.

Aegrotatio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. ma-
latia, infirmità de corpo. Ci. Tuſ.

Aeger, gra, grum, pe. pro. amalato de corpo,
inualidus, male contento, malanconoſo,
animo. Verg. curiſque ingentibus, ęger, ap
paſsionato. Vale. in. 5. morbi ęger. Tacit. a-
nimi æger. Gel. ęger pedes in 19. Sal. pedi-
bus ęger. Cel. in. x. pedibus ęgrum dixerũt
etiam de brutis. Verg. 3. Geor. & quatit ę-
gros tuſsis anhela ſues, dicitur ab ἀεικής. i.
ſegnis, vel αἰάζω, vel a voce doloris ai ai.

Aegis, dis. f. g. pe. pr. in obli. cor. petto de co-
razza, corſaletto, eſt munimentum pecto
ris æneum, dicitur ab αἰγὸς. i. capra quòd de D
corio eius fiebat.

Aegeum, mare pe. pro. Arcipelago, dicitur a
ſcopulo, qui procul ſpectantibus effigiem
capræ repręſentat. Pli. in. 4. cap. 2. αἶγα græ-
ce, latine capra. Strabo vero in. 9. ait Aegas
oppidum fuiſſe in Euboia, a quo ęgeũ ma-
re nomen accepit. Alii exiſtimant dici ab
Aegeo Theſei patre, qui ſe in id præcipita
uit, vel q̃ in eo Aegea Amazonum regina
periit, vel ab Aega Aſiæ vrbe, vt alii ab Ae-
geone. i. Briareo, qui pirata ſubinde illud
infeſtabat mare, vide Neptunus.

Aegialea, æ. fe. g. pen. prod. Morea, dicta ab
Aegialeo rege Sicyoniorum, vt aliqui ab
αἰγιαλός. i. littore, ob vrbes in littore per or
dinem diſpoſitas,

Aegoceros, pe. cor. in obli. pro. eſt Capricor
nus ſignum cæleſte αἶγας vocant capram,
& κέρας cornu. Luca. Lucret. E

Aeguſa, æ. f. g. pe. pro. Fagugnana, inſula
prope Siciliam.

Aegloga, æ. f g. pe. cor. vide ecloga, & bu-
colica.

Aegrimonia, æ. f. g. pe. cor, malatia, infirmi-
tà. Ci. ad Att. Plau. in Rud. & Stico.

Aegyſtus, i. m g. pe. pro. fuit filius Thieſtæ
ex Pelopeia filia, quem mater cauſa per-
dẽdi in ſyluis feris expoſuit, quẽ ab αἰγὸς,
lacte cuius nutriuit, uocauit q̃dã, Aegiſtũ.

Aegyptus, quę prius acria vocabatur, dici-
tur ab Aegypto Danai fratre.

Aelius, ii. m g. pe cor. vide ælii.

Aelurus, i. m. g pe. pro, gatto, Ariſt. Gel. in
vltimo, animal ſic dictum a Græcis.

Aemarhia, æ. f g pe. cor. Theſalia dicta ab F
Aemacho Cambyſis filio abnepote No-
hæ. alii ab Aemachione.

Aemonia, æ. f. g. pe. cor. ab Aemone Deuca
lionis filio.

Aemathius. a. um. pe. cor. da Theſalia.

Aemilia, æ. f. g. pe. cor. uide emilia.

Aemulatio, onis. f. g. pe. cor. in obli. pro. grę
ce ζῆλος, lo amare, inuidia, indigna conten
tione, contraſtare, contentio. Pli. primo e-
piſtolarum cum Cicerone æmulatio.

Aemulus, a. um. pe. cor. amatore, inuido, per
ſecutore, ſectator, imitator alicuius rei. Ci.

Aemulator, ris. m. g. pe. pro. amatore gran-
de, alicuius rei.

Aemodia, æ. f. g. pe. cor. gelare, adigare, adi-
gamento, ligare de denti, ſtupor dentiũ ex
omphacibus,

A omphacibus,& ſimilibus.

Aeneas, Anchiſæ, & Veneris filius non dicitur ab αἰνῶ.i.laudo, & æneas laudandus, ſed ab αἰνὸν.i. dolore, quem Venus habebat, quòd ex Anchiſe mortali ſuſcepit, vt indicat Homerus. Fingitur natus ex Venere. Quia nati ſub ſigno Veneris habent felicitatem ex vxore, vt Aeneas a Creuſa Priami regis filia, mox in Italia ex Lauinia vxore filia regis Latini.

Aenaria,æ.f.g.pen.corr. Iſca inſula prope Neapolim dicta vt Pli. a ſtatione nauium Aeneæ. Ipſe cõtenderẽ dici ab ære quod olim ibi effodiebatur: nunc etiam ſunt venæ, fodinæq; æris: argenti, & auri, non effodiuntur: quia tanta eſt impenſa,quan tum lucrum.

Aeneator,ris.m.g.pen prod. trombettiero, banditore,tubicen dictus a tuba ænea. A-
B mianus. Suet.

Aeneum,i.n.g.pe.pro.vide hænum.

Aeneus,a.um.pe.cor.de rame,ab ære.

Aenna,æ.f.g.pe.pro.Caſtro Giouanni,vrbs vmbilicus Siciliæ,olim Anna, vbi Proſerpina fuit a Plutone rapta: hinc ænnenſis homo,campus,vide enna.

Aenigma,tos.n.g.pe.pro.in obli.cor.parlare obſcuro, ſententia obſcura, dicitur ab αἰνίττομαι. i. obſcurè loquor:noſtram vide grammaticen.

Aenobarbus,i.m.g pe.prod.Barbaroſſo, vt homo.Suet.

Aeolus, Iouis filius ſeptem inſularum rex, & ex fumo Strongyles vnius æoliarum qui nam flatus futuri eſſent triduo prædicebat, ideo ventorum rex putabatur:
C quã ob rem Aeolus varius & doloſus dictus fuit. vel quaſi ęonolus.i. vitæ deletio. Nam αἰὼν æuum, vitamq; ſignificat, olim delere, vel αἰόλλειν agitare. Pli.eum ait ventorum rationem inueniſſe.

Aeolya, eſt prouintia minoris Aſiæ propè Ioniam ſupra Phrygiam vt Euſtathius.his finitimi ſunt Cilices uſq; ad mare. Et quoniam ex varijs fuit hominibus illa colonia, ideo Aeolia nominata fuit quaſi varia, a qua mare Aeolium vocatur, quod Aſiatico adiacet littori ab Aeolijs olim colonis pulſis. Fuit & altera Aeolia inter Italiam, & Siciliam a ſeptem Aeolijs vocata, quarum nomina hęc ſunt Strógyle, Didyme, Eriphuſa,Phœnicuſa, Hiera, Euonymos, Lipara, a Liparo Auſonis regis filio dicta, D
vt verò a quodam accepi tabellario liparitano fuit dicta a Romanis dicentibus, eas quo tuti eunt Lipari.i.fures,qui mittebantur illuc, de quibus Pli.3. Stra. 6. Soli.quæ a noſtris Vulcanię a Vulcano,a Græcis Ephæſtiades nuncupantur.

Aepolus,i.m.g.pe.cor.capraro,paſtore.

Aequabilitas,tis.f.g p.cor.in obli.pro. vt iuris Ci.primo de off.

Aequatio,is.f g pe.cor.in obli.pro.equalità vt bonorum Ci.2.de off.ab æquo.

Aequa,æ.f.g.pe.pro.Echia nunc Vico,vrbs inter Stabias & Sirentum.

Aequanus,a.um.pen.prod.da vico,Vicarolo. Sili.

Aequabilis, & hoc æquabile omnis.g. pen. cor.tanto luno quanto laltro, equale Ci. 2. de Off.

Aequilibrium,ij.n.g. pen. corr. peſo eguale. E
le.Gel.

Aequilibritas,tis.f g.pe.corr.in obli.pro. equalità de peſo.Ci.

Aequæuus,a. um. pen. prod. de quella età, eſt poeticum.

Aequipondium,ij.n.g.pe. cor. peſo equale. i.ponderis æqualitas,ſtare in bilanza.

Aequilibris,& hoc equilibre omnis.g. pen. pro.de vno peſo equale, vt numi, dicitur ab æqui, & libra ſtare in bilanza.

Aequilatatio,onis.f.g.pen.cor.in obli.pro. larghezza equale.i.æqualis latitudo. productio vt æqualium linearum Vitru. 2.ab æquo,& lato.

Aequalis,& hoc æquale omnis.g.pe. prod. equale, ætate,& amore,de vna età,æqualis tibi.Verg. F

Aequalitas,tis.f.g.pe.cor. in obli. pro.Pli.2. epiſtolarum, equalità.

Aequimentum, i.n.g.pe.pro. ſtallagio Var. eſt merces ſtabuli, non dicitur æquamentum, vt aiunt.

Aequiuocus,a.um.pe.cor. dubio, vt ſermo, vox, græcè ὁμώνυμον, vox. n.eadem eſt ſed ſubſtantiæ ratio diuerſa vt canis, quæ vox ſignificat animal latrabile, piſcẽ, & ſtellã.

Aequiuocatio,onis.f.g.pe.cor.in obli. pro.

Aequinoctium,ij.n.g.p.cor. vernũ eſt octauo Calendas Aprilis,ut Plin.18.cap.39. & Col.12.cap. 2. autumnale vero. 8. Calendas Octobris,die Septembris.24.ſcribit Iginius quòd maximus circulus in ſphæra

æqui-

A æquinoctialis eſt,quò Sol cum peruenerit,
bis vno anno conficit æquinoctiũ, hoc eſt
in Ariete;& Cheli.i.libra. & vt Pli.18. cap.
28. æquinoctiorum dies raro non aliquos
tēpeſtatum ſignificatus habent. dicitur ꝙ
ęquales habet noctis horas cum diei horis.

Aequimanus,a.um.p.cor.dextro & ſiniſtro,
dritto & ſiniſtro,qui vtraque vtitur manu.

Aequor, oris. n.g.pe. pro.in obli.cor. mare,
pianura.i.planities,complanatio.Ci. primo
de Diui.camporum patentium æquoribus,
dicitur ab æquo.i.plano,ceſſantibus tempe
ſtatibus planum videtur mare, ponitur pro
aere,aere.Verg. bis ſenos volitantes æquò
re cycnos.

Aequoreus,a.um.pe.cor.marino,de mare.

Aequus, a.um.pe.pro.græce ἴσιος,giuſto,
æquiſsimus,giuſtiſsimo.Ci.primo de Diui.
iudex æquus,giudice non ſoſpetto,equale.
B Ter.in Eun. vt æqua pars amoris,æquum i.
n.g.Ver.2.ſeruantiſsimus æqui.i.æquitatis.

Aequitas, tis. f.g pe. cor.in obli.pro. græcè
ἰσότης, giuſtitia, equità.

Aequimelium, fuit forum, ſiue area rerum
venaliũ,vbi prius fuerat domus Spurii Me
lii damnati quȏd regnum, vt Li. affectauit
Romanum.Ci.2.de Diui.

Aer,aere græcum eſt,dicitur ab ἄω.i. ſpiro,
quòd per eum ſpiramus, vel ab ęrin eo ꝙ
terram ferat.

Aeraria, æ. f.g.pe.cor. vbi lauatur æs. Varr.
doue ſe laua il rame,vt Pli.vbi effoditur.

Aerarius, a. um.pe.cor. de rame. Pli.ærariis
metallis,dicitur ab ære.

Aeroſus, a. um. pe. pro. ramoſo.i. miſto de
molto rame.

C Aeratus,a um.pe.pr.armato de rame,coper
to di rame,vt acies. Verg.ęre tectus, vt le-
ctus.Ci.6.Verri.Idem ad Atti.Li.primo æ-
ratus hō,debitore.i. ære alieno obſtrictus.

Aerarium, ii.n.g.pe.cor.erat locus Romæ.
vbi publica continebatur pecunia, ſicut in
fiſco priuata.Pli. ad Traianum non eadē ſe
ueritate fiſcum qua ærarium cohibes,quā-
to plus licere de tuo quàm de publico.
Spartia.damnatorum bona in fiſcum priua
tum redigi vetuit, omni ſumma in ærario
publico,vt Macro.ædem ſaturni Romanos
ærarium voluiſſe, quòd ipſius tempore in
Italia nullum fuit commiſſum furtum, aut
ꝙ ſub illo nihil erat cuiuſque priuatum.

Aerarius tribunus, theſauriero.

Aerarius miles, ſoldato prouiſionato, ęrari⁹
homo, eſt ciuis tributarius & capite cēſus.
i.æs tributi nomine perſoluens Val.in.2.in
numerum ærariorum, pagatore, per la in-
duſtria,ærarius ſcriba.Ci. pro Cluētio,qui
rationes ęrarii ſcribit, ſcriuano de ragio-
ne, & qui ærea opera fabricat Pli. 16. cal-
dararo.

Aeranthemis, eſt hærba uete florens, cha-
monilla.

Aeramentum,i.n.g.pe.pro.i.ære factum, fat
to de rame. Pli.3.campana.Hiero.in 2.ſu-
per epiſtola ad Gala.

Aeranum, i.n.pe. pro. donatiuo che ſe fa al
ſignore,dono che ſi fa al ſignore, preſente
che ſi fa al ſignore,donũ,ſiue collectio pe-
cuniæ vice tributi indictę. Athenæus à συν-
τελεῖν.i. a tribuendo dicitur, hinc Seruilius
Sceuola in tit.de ſolutionib⁹, pecunia,qua
reſpublica vtebatur quaſi ærania. E

Aeranus,i.m.g.pe.pro.ſinnico.i.eſattore de
donatiuo,recoglitore de donatiuo, vice tri
buti. Pli.

Aereus,a.um.pe.cor.eſt triſyllabum.

Aerius,a.um.pe.cor.alto, vt rupes Verg.

Aeripes,dis cōis.g.pe.cor. quadriſyllabum,
veloce, quaſi habens aereos pedes. Ver.in
6.Fixerit aeripedem ceruam,ab aer.Nō ab
ęs.i.æripes.i.ære munitos habens pedes.

Aeroſus, a. um. pe. pro. ramoſo.i. miſto de
molto rame.

Aerumna,æ.f.g pe.pro.fatica corporale,tra
uaglioſa, fatica corporale faticoſa, labor
corporalis oneroſus,trauagli,anguſtie,mi-
ſeria,calamità,infelicità.Ci.2.de Fini.ærũ-
nas maiores noſtri labores non fugiendos
nominauerunt, hinc dicitur incidis in has F
ærumnas,in queſte miſerie,miſchinità;per
tica,forcina,che ſe porta in collo con alcu
no peſo,in camino,viaggio, forcinulæ, ſeu
perticæ, quibus viatores ſarcinas portāt re
ligatas,quoniā a Mario inſtitutæ ſunt,mu-
li poſtea Mariani vocati ſunt. Frontinus in
4. C. Marius retinendorum impedimento-
rũ gratia, quibus maximè exercitus agmē
oneratur, vaſa, & cibaria militum in faſci-
culos aptara furcis impoſuit ſub quibus &
habile onus, & facilis requies eſſet, vnde
tractum eſt muli Mariani,aliam huius pro-
uerbii cauſam refert Plut. in Mario, qui id
quoque memorat, quòd ſcilicet.

Marius Imperator eadē ferebat, obibatq;

A onera in re militari, quęcunque militibus
imperabat. Quare poſt hæc, cum labores,
& iuſſa Imperatoris milites libenter ſubi-
rent, Muli Mariani vocabantur, vulgus ho-
die, vt opinor, ducta origine, Mulos Maria
nos appellat homines, qui pedibus ſuis am
bulantes ſe in equo ſedere, & uehi menti-
untur. venerunt mulis Marianis, ſono uenu
ti ſu'l cauallo de' frati. Dicitur, vt putanr,
ab eruo verbo, quia eruat animam, vel ęre,
quia æris cauſa labores, curaſq; ſubimus,
vel ab ęro. i. tollo, leuo, vide Mariani.

Aerumnula, æ. f. g pe. cor. fatica piccola de
corpo, pertica piccola che ſe porta in collo

Aerumnoſus, a. um. pe. pro. plenus ærum-
nis, faticoſo, trauaglioſo, miſero. Perſi. æ-
rumnoſiſſimus. Ci. ad Att. 3.

Aerumnatus, a. um. pe. pro. multis ærumnis
confectus. Plaut. in capt.

B Aerumnalis, & hoc ęrumnale is. omnis. g. pe.
pr. moleſto, difficile, faticoſo, trauaglioſo,
affannoſo, vt labor Apul. in primo.

Aeruſcator, ris. m. g. pe. pro. abuſcatore, in-
quiſitore, remediatore de dinari, ab ære Fe
ſtus, Gel.

Aerugo, is. f. g. pe. pro. in obli. cor. rugia, ru-
gine, rancido, æris, dinari, pecunia. Apu. in
primo. Iuue. cum tota ærugine follem, eſt
propriè rubigo ęris; ſed multis modis. Pli.
34. Vitr. in 7. ærugo cruda vulnerariis em-
plaſtris miſcetur, & callum fiſtulatum ero-
dit; ponitur pro liuore, inuidia, maleuo-
lentia Mart. in. 2. veteris ore aliter, nimiaq;
ærugine captus.

Aeruginoſus, a. um. pe. pro. arruginato, ran-
cidoſo, abundante de rugia. Sene. de bre-
C uit. vitæ.

Aes, ris. n. g. pe. pr. rame, ogni metallo. Scien
dum eſt corynthium æs vocari non ex me
tallis æris, quę apud Corynthiũ nulla ſunt,
ſed a fortuita quadam miſtura, quæ cũ quæ
dam Corynthi conflagraſſet domus, appa-
ruit, in qua plures ferri, auri, argẽti, æriſq;
ſeruabantur maſſę, vt Pli. Eutropius, ſed ob
artem ipſam confecturæq; modum, qui Co
rynthi fuit, appellatur. Aeris corynthii tria
genera tradit. Pli. in 34. cap. 2. candens ar-
genteo candori quàm proxime accedens
in frigidiſſimo fonte Pyrenes demergebãt,
ex quo. aquæ illius occulta ui ſingulare tẽ
peramentum, ſpeciemq; illam ſaturata cõ-
bibebat maſſa ad vaſa, & ſtatuas, & cætera
id genus aptiſsima ſpeciem, & decorẽ con D
trahebat eximium, alterum in quo auri ful
ua natura; tertium, in quo æqualis omniũ
temperies fuit. Etat Pyrene in Corynthio
rum apice fons perennis. vide Euboiam: ęs
inuenit Cyniras rex in Cypro a Cypro y
mutata in V cuprum fuit dictum.

Aeſtas, tis. f. g. pe: pro. eſtate, quæ eſt ſicca, &
calida, autumnus ſiccus, & frigidus, uer hu-
midum, & calidum (vt alii) temperatum,
hyems humida, & frigida. Macro. in 7. dici-
tur ab æſtuo. Prima æſtas eſt primus men-
ſis æſtatis, adulta æſtas eſt ſecundus menſis
æſtatis præceps æſtas eſt ſecundus men-
ſis æſtatis, præceps æſtas eſt vltimus men-
ſis ęſtatis, ſic & de reliquis anni partibus
eſt intelligendum Aether eſt ſiccus, & cali
dus, Aer calidus & humidus, aqua humida B
& frigida, terra frigida & ſicca correſpon-
densætheri in 1. gradu, ideo Ouid. ait in
primo, concordi pace ligauit.

Aeſtimatio, onis. f. g. pe. cor. in obli. pro. con
ſiderare. Ci. de Fini. ab æſtimo as, græcè
λογισμός.

Aeſtimator, ris. m. g. de. pro. conſideratore.
C. pro Marcello.

Aeſtiuus, a. um. pe. pr. de eſtate, & che ſe por
ta in la eſtate, vt veſtis.

Aeſtuaria, orum. n. g. pe. cor. luoghi pieni di
acqua marina. Vale. 4. Oroſ. in 6. Pli. dicun
tur ab æſtu.

Aeſtiua, orum. n. g. pe. pro. ſtantie de ſoldati,
ſtantie de animali in la eſtate, luoghi om-
broſi in la eſtate, in quibus vitatur Solis ar
dor. Stat. & che ſi fa in la eſtate, quod fit in F
ęſtate. Pli. maxime de frugibus, vt pani-
cum, milium.

Aeſtifer, ra. um. pe. cor. che porta eſtate, ut
dies. Verg. 2. Georg. & in Roſa: ab æſtate,
& fero.

Aeſtus, us. ui. m. g. pe. pro. caldo, calore, for-
tuna de mare, commotio maris. Ci. 2. de Di
ui. marinis æſtibus. Plaut. Verg. æſtꝰ arenis.

Aeſtuoſus, a. um. pe. pro. caldo, pieno de cal-
do, pieno de fortuna. Col. 7. cap. x. æſtuo-
ſiſſimum.

Aeſtuatio, onis. f. g. pe. cor. in obli. pro. calo-
re, Pli. uero. 18. æſtuationi ſuæ. i. uehemen-
tibus deſideriis, & cupiditatibus.

Aetas, tis. f. g. pe. pro. etate dicitur quaſi æ-
uitas ab æuo, ætas viridis, giouane. Pli. pri-
mo epiſtolarum, ſicut ætas ingraueſcens ſe-

A nectus, vecchiezza. Ci. in Cat. & in epiſtolis ad Curionem, quia ſenes ſunt graues. i. ponderoſi deficientibus uiribus.

Aetolia, æ. f. g. pe. cor. paeſe de Alepanto, a quibuſdam Palmoſa, eſt regio Græciæ dicta ab Aetolo Martis filio.

Aetolus, a. um. pe. pro. del paeſe de Alepanto, ut homo.

Aetolicus, a. um. pe. cor. ut ager.

Aetna, æ. f. g. pe. pro. Mongibello, mons Siciliæ, ut Stra. in 6. a Catina vrbe. i. Catania abeſt, 8. ſtadia, per noctem verò lucere cacumen, interdiu auté fumo, & caligine obſideri, ſæpeq; ignium riui in agrum Catanenſium proximè deferuntur Soli. ſcribit in Atnæ vertice hiatus duos eſſe crateres nominatos, per quos eruptatus erumpit uapor, nec ante ſe flammarum globi attollun tur, quàm interni ſtrepitus antecedunt, di

B citur ab Aetna heroe ut Caſtor, vel ab Aetna cœli, & terræ filia, vel ut Demetrius Chaletianus ab Aetna Briarei filia.

Aetnæus, a. um. pe. pro. da mongibello.

Aetnenſis, & hoc ætnenſe omnis. g. pe. pro.

Aetnarius, a. um. pe. cor.

Aeternus, a. um. pe. pro. eterno, perpetuo, dicitur quaſi æuiternus, immortalis, vt animus, qui ſemper eſt in motu.

Aether, ris. m. g. pe. pro. in obli. cor. cielo, aere, dicitur ab ἀίθω. i. voluo, quòd in regione ætherea cælum voluitur. Ariſt. de Mundo carpit Pythagoram dicentem ab αἴθω. i. ardeo. Verũ quia ponitur pro elemēto igneo aſtipulor Pythagoræ.

Aethereus, a. um. pe. cor. celeſte. i. de celo.

Aethra, æ. f. g. pe. pro. ſplēdore del cielo, ae-

C re ponitur pro cælo, & aere. Ci. 2. de natu. dicitur per ſyncopem quaſi æthera.

Aethiopia, æ. f. g. pe. cor. paeſe de negri, patria de negri, dicta, ut Pli. in 6. cap. 30. ab Aethiope Vulcani filio, vel ſolis calore cō buſti, ſunt ab αἴθω. i. vro, incendo, & ops. i. facies, & aſpectus, de quorũ ſpermate, noſtram lege grammaticen, quando de menſe Aprili loquimur.

Aethiops, pis. m. g. pe. cor. negro.

Aethiopiſſa, æ. f. g. p. pr. negra, ſchiaua negra.

Aetites, eſt lapis Aquilæ, nomen habet ab Aquila, quã græci vocant ἀετόν, quòd in aquilarum nidis reperitur, & ut Dioſco. grauidis læuo brachio ſuſpenſus partum continet, ſed eo tranſlato ad femur citra do-

lorem pariunt, ſine his negant aquilas parere.

D Aeuum, i. n. g. pe. pro. ſeculo, græce αἰών, eſt ætas omnium annorum, proprie eſt æternitas, qua deus eſt fuit, & erit. ponitur pro tempore. Verg. in Buc. æuo ſequenti. Plin. noſtro æuo, tempo, età. Verg. integer æui, Idem, pubeſceret æuo. i. eſſet tibi æqualis ętate, ſaria della età tua, ſaria de tanti anni, quanti tu.

Affatus, us. ui. m. g. pe. pro. parlare. Verg. 4. Apul. 4. dicitur ab affatur.

Affamen, nis. n. g. pe. pro. in obli. cor.

Affatus, a. um pe. pro. parlato. Verg. 4.

Affaniæ, a. um. f. g. pa cor. bugiette, menzogne, ciancie, ſtalche, baie. Apul. Hier. a fando. i. loquendo.

Affabilitas, tis. f. g. pe. cor. in obli. pro. piaceuolezza græce εὐπροσηγορία, eſt virtus, qua homo ſe habet ad conuerſationem in dictis, & factis ad omnes licet inæquales.

E Affabilis, & hoc affabile ois. g. pe. cor. piaceuole, humano. Ter. in Adel. ab ad, & faris.

Affectio, onis. f. g. pe. cor. in obli. pro. diſpoſitio. Ci. 3. de Off. animi talis affectio, amore. Apul. in. 5. affettione multa matris affectio. Ci. in. 3. de Off. paſſione, rancore: affect⁹, vel affectiones Grçce, ut Gel. πάθη. i. animi motus, perturbatiōes. Affectio apud Ciceronem ſæpius, apud Quinti. affectus: Eſt autem affectio, vt Cic. animi, & corporis ex tempore aliqua de cauſa mutatio, vt lætitia, cupiditas, metus, moleſtia, morbus, debilitas. Cor. Tacit. li. 17. de Othone ut affectus veſtros, Pli. ad Traianũ, cædis affectibus noſtris i. voluntaribus, voluntà.

F Affectus, a. um. pe. pro. affectus honore, honorato. Ci. primo de Offi. affectus pœna, punito affectus premio, premiato. Cic pro Cor. Balbo. Ter. in Hecy. affecta, amalata, mal diſpoſta, & maxime cum morbo, Cic. Terentię. 14. ego quomodo ſim affectus, ex Lepta. i. quo modo me habeam, come me la paſſa, come ſtia, Ci. 6. Verrin. animos affectos, recreare. Ci. primo de Diui. ita affectus. Idē corporibus affectis, diſpoſto. Idē Tuſ. 3 oculus perturbatus nō eſt pbe affectus ad ſuũ munus, ben diſpoſto. Ci. 5. & 2. de Diui. corpus affectũ debile, debilitato, vt puella Prop. in 2. cōdotto a fine, ut bellũ Ci. attenuato, mācato, ſcaduto, diminuito, cōſumato, debilitato, vt res Li. fides affe

A cta.i.lęſa,offeſa,Celſus vero affecta mēbra uocat maculata,& languentia, atto, vt cor pus,Tacit.grauiter affecta,molto male cōtenta,molto male diſpoſta.i.mœſta.

Aff:ctatus ſermo, oratio eſt nimis anxiè, & & curioſe quæſita.

Affixus,a.um.pe.pro. eſt lateri inhærere, & nunquā diſcedere. Ci.ad Q. fratrem, ſtare ſempre vicino, dicitur ab affigo.

Affinis, nis. cōis.g.pe.pro. parente per mogliere, græce συγγενὴς, eſt conſanguineus ex vxore, & viro, dictus ab eo, ꝙ duæ cognationes quæ inter ſe ſunt diuerſæ p nuptias copulantur,& altera ad alterius cognationis finem accedit,Nam coniungendæ affinitatis cauſa fiunt nuptiæ.Modeſt. in l.nō facile.§. affines, de gradibus affinitatis, ex ad & finis.

Affinitas, tis.f.g.pe.cor. in obli. pro. græce B συγγένεια, parentela, parentado, coniunctio pſonarū ex matrimonio.Ter.in And.Pli.2. epi. dr̄ ꝙ duarū familiarū quaſi fines coeāt.

Afflatus,us.ui.m.g.pe.pro. ſpiritare. Ci.primo de diui.

Afflatus,a.um.pe.pro. ſpiritato, plenus numine, battuto, percoſſo.i. percuſſus flamine,ab afflo as.

Affluentia,æ.f.g.pe.cor.abundantia. Ci.pro lege Agraria,ab affluo is.

Affluens, ntis. omnis,g.pe.cor. in obli. pro. abundante, vt opibus.

Affrictus,a.um.pe.pro.fregato.Pli.31.ut unguedo,ab ad D.mutata in F,& frico.

Africus,i.m.g.pe.cor.Garbino, ventus, quē Vitr.gabam,nautæ Garbinum uocant.

Agamus,a.um pe.cor.ſenza mogliere, ſen- C za marito, ſine coniuge. Hier. ab.A.i. ſine γάμος.i.nuptię.

Agamemnon, nis. m.g. rex fuit Argiuorum dicitur nimium tolerans,tolerantiam enim habuit in bello ἄγαν nanque nimiū ſignificat, & μένων tolerans uel manens, quia conſtanter in rebus manſit,vel dicitur quaſi agaſtos.i.mirabilis.

Aganippe,es.f.g.pe.pro. fons eſt Beotię muſis ſacer dictus ab ἄγαν.i. valde & ἵππος.i. equus.

Aganippeus, a.um.Ouid.6.

Agape,es.f.g.eleemoſina.i.cōuito, pauperū. i. quod fit pauperibus interpretatur Gratianus.42.diſtinct.aliqui charitatem, & dilectionem,uide eilapina.

Agaſſa,æ.f.g.pe.pro.Santormi,inſula. D

Agaſo,onis.m.g.pe.pr. aſinaro, molettieto, burdonaro,vatigato,uettouaro,curator aſinorum,& equorū. Li.acceptos ab agaſonibus equos, & in 7. agaſones mulis imponit ab ago is.

Agathilius,ii.m.g pe.cor. leuatore de buono,& bello, remotore de buono, & bello, diſſolutor, raptorq; boni, pulchriq;, quod eſt epitheton Plutonis. Laer.in primo cap. xi. licet Ageſilao corrupte legatur, ἀγαθὸν bonum eſt, λύω ſoluo. omnia nāq; bella ſoluit deuoratq;.

Agathyrſi, populi ſunt Scythię Gelonis cōtermini dicti ab Agathyrſo Herculis filio. Hora.artusq; pingūt glaſto hærba picti nominant a Verg.in 4.& cœrulei a Pli. Quoniam glaſto hærba i.guado fit color cœruleus, E & vt ferociores atrocioreſq; videantur illa hærba ora depingunt.

Ager, ri.m.g.pe.cor.in obli. pro. territorio, vt nolan⁹,cāpo da ſeminare,eſt ſpecies fundi,qui ad uſum hominis comparatur. Modeſt.in.l.quæſtio, eodem tit. dicitur ab Ago is.quia quod in eo agit̄,fit cauſa fructus.

Ager,reſtibilis territorio che ſi ſemina ogni anno, cāpo che ſi ſemina ogni anno, terra che ſe accapita ogni anno, qui quotannis reſtituitur, & reſeritur, a reſtituo is.

Agea,æ.f.g.pe.pro.corſeia, uia in naui dicta, quòd in ea maxima quæq; res agitur.

Agellus,i.m.g.pe.pro.territorio,terreno piccolo, campo piccolo da ſeminare. Pli.primo epiſto. Iuue.in 6.& agello cedo paterno.i.diſcedo ab agro meo mihi a patre reli- F cto.i.quem mihi pater reliquit, & dono, ſi caſta uiuet in oppidulis, vt vixit in agris, ut ais.

Agellulus, i.m.g.pe.cor.

Agelaſtus.i.m.g.pe.pro.chi mai ride,meſto, incotorgnato, qui nunquam rider.

Agennicum, i.n.g pe. cor. Aprouins, oppidum in Gallia.

Aggera,æ.f.g pe.cor. Fiumara,iumara, Motta de muro,oppidum in Calabria.

Aggeratus, a.um.pe.pro. acataſtato,amontonato,ab aggero as.

Aggeſtus, a.um.pe.pro. acataſtato,accumulato,amontellato.

Aggeſtus, us.ui.m.g.pe.pro.cataſta, cumolo,congregatione, Tacitus.19.tuto copiarum aggeſtu,ab aggero is.

Agger,

A Agger,ris.m.g.pe.pro.in obliquo. cor. terra, quę vallo facto propius ponitur. reparo,fortezza della città, munimentũ vrbis, baſtione, propugnaculum. Verg. foſſato, foſſa vrbis.muro, murus vrbis.

Aggreſſus,a.um.pe.pro.aſſaltato,incomenzato,ab aggredior.

Aggreſſura, æ.f.g.pe. pro. aſſaltare, aſſal to. Apul.in 7.

Aggreſsio, onis.f.g.pe.cor.in obli. pro. Ci. de Orat.prima aggreſsione.

Agitabilis, & hoc agitabile is omnis. g. pe. cor.che ſe moue,quod huc, atque illuc im pellitur. Ouid. in primo.

Agitatio, onis.f.g.pe.cor.in obli.pro. exercitare,vt ſtudiorum.Ci.in Ca.exercitio,moto,mouere, fregare, ſcorlare, ut manus. Pli.primo epiſt.agitatione, motuq; corporis, ab agito as.

B Agitator,is.m.g.pe.pro.cozone, domatore. Ci ad Atti.13.caualcatore de beſtie, agitator aſelli.i. agaſo. Verg. primo Georg. ab agito as.

Agilis, & hoc agile is, omnis.g. pe.cor. deſtro,leggiero de corpo,diſpoſto, legiadro. ab ago is.

Agilitas,tis,f.g.pe.cor.in obli. pro. ligerezza,deſtrezza de corpo,ligiadria.

Agina, æ.f.g.pe. pro. pertuſo della bilancia, buco della linguella della bilancia, foramen,in quo trutina mouetur.

Aginator, ris. m.g. pe. pro. chi ſe moue per poco guadagno,qui paruo mouetur lucro, ab agina.

Agios, ſanto.

Agiographia, æ.f.g.pe.cor. ſcriptura ſanta,

C . γραφη ſcriptura.

Aglites, ſunt ſpicæ, quibus capita alliorum cõpacta ſunt,treccia de agli, inſerta d'agli.

Aglyphus, a.um.pe.cor.nõ ſcolpito,ut uas, ab A.i.fine,non γλύφω.i.ſculpo.

Aglonia, æ.f.g.pe.cor.Agnone oppidum.

Agmen, is.n.g.pe.pro.in obli.cor. multitudine,impeto Verg. fluit agmine tibris,Idẽ agmine certo, exercito, maſſime quando è in viagio,in camino,exercitus incedẽs, ab ago is.

Agnatio, nis f.g.pe.cor.in obli pro.eſt agnatorum conſanguinitas, parentado.

Agnitus, m.g. pe. pro. parente per parte de patre,inter agnatos, & cognatos hoc intereſt, vt Modeſt. in l. inter agnatos inquit, quòd in cognatis agnati continentur. D in agnatis non utiq; cognati, verbi gratia frater patris.i patruus & agnatus,& cognatus.eſt matris autẽ frater.i. auunculus cognatus eſt,agnatus nõ eſt; agnati ergo quaſi adnati ex patre cognati qui vna, cõmuniterve nati, & qui eundem habent patrẽ, licet diuerſas matres etiam agnati ſunt, ui de cognatus græce συγγενής.

Agnellus,i.m.g.pe pro.agno piccolo, agnello,Plaut.in Aſin.

Agnitio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. cognoſcere,cognoſcimento,cognoſcenza,cognitione,ab agnoſco is.

Agnitus, a.um.pe.cor.cognoſciuto.

Agninus,a.um.pe.pro. de agnello, vt caro, Pellis, Plaut.in Aul.

Agnus, i.m.g.pe.pro. agnello, animal, ab agnoſco is. ſunt qui deducunt ab ἁγνὸς.i.caſtus.eo quòd ſit hoſtia pura. E

Agolum,i.n g.pe.co.baſtone paſtorale,quo pecudes agunt.

Agon,is.m.g.pe.cor,in obli.pro.eſt loc⁹ Romæ, il palio.i.correre il palio, cõtraſto,cõbattere,luttare che ſe fa qñ ſe gioca il palio,dr̃ quaſi ſine angulo,qa null⁹ erat ãgul⁹

Agoniſta, æ.m.g. pe.pr. giocatore de palio, corritore de palio.

Agonia, orũ.n.g. pe. cor. Agonalia orũ, vel liũ,ſunt ludi,correre de palio.

Agonotheta, æ.m.g.pe.cor.eſt quaſi agonis diſpoſitor,ſeu præfectus,qui præmium certãtibus proponit & victori donat, capo del palio,prepoſto al palio,& maxime his quatuor certaminibus, quæ in honorẽ fiebant deorũ,Iouis,Phœbi,Palemonis,Archemorę,hiq; erant decem viri, ut ait Pollux, dicitur ab ἀγών.i. carmina, νόμος.i. lex, tethis F poſitus,diſpoſitorq;.

Agoranomus,i.m.g.pe.cor.catapano,ędilis, nadaro,maſtro de piazza,maſtro de mercato, maſtro de fiera, qui nundinis præſidet. Plaut.in cap.& cur. qui in foro venaliũ legem imponit,& in macello ius dicit,ad eos pertinet cognitio menſurarũ, agoraſorum dicitur νόμος lex.Arcadius.ff.de muneribus, & hono.curatores, quos græci ἀγορανόμους appellant.

Agoreus.i.vilia emens, ab ἀγοράζω.i. emo eſt & ἀγωνίζω dimico,contendoq;, & nundinarius.i.emens pertinente a fera, a mercato.

Agrarius,a.um.pe.cor.pertinente a territorio,

A rio, de territorio, vt lex.

Agrarius,ii.m.g pe.cor. poſſeſſore de territorio, agri poſſeſſor. Ci.dicitur ab ager.

Agraphus, a.um.p.cor. non ſcritto.

Agreſtis,is.m.g.pe.pr.villano,ruſtico.Verg. 9.armat agreſtes.

Agreſtis,& hoc agreſte is.omnis.g pe.pro. contadino,villano de terra, ab agro.

Agrigentinus,a.um.pe.pro. de grigento, ut homo,dicuntur Ci.in Cęl.

Agricola,æ,cõmunis.g pe.cor.villano,contadino,lauoratore de terra,ab agro & colo

Agricultura.æ.f.g,pe.pro. eſt cultus Ci primo de Off.

Agriculatio, onis.f.g.pe.cor. in obli.pro.

Agricultio,onis.f g.pe.cor.in obli.pr. Apul.

Agripeta, æ. m.g. pe. cor. domandatore de territorio.Cic.ad Att.18.

Agrippa,æ.m.g.pe. pro. nato con li piedi a-
B uante, qui naſcitur in pedes. Pli.7.cap.8.

Agrippus, i.f.g.pe.pro. oliua ſiluatica.

Agroſtis, is.f.g.pe.pro. grammegna, hęrba gramen.

Agroſtinus,a.um.pe.pro. de grammegna,ut oleum.

Agyra,æ f g.ſanphilippo,oppidum Siciliæ.

Agylla,æ.f.g.pe.pro. Cere,vrbs Tuſciæ.

Agyllinus,a.um.pe pro. ceretano de cere.

Ahenum, i.n.g.pe.pro.caldaro, caldara, paiolo. Gel.2.cap.3.Verg.in 5. & primo littore ahena locant,alii ad lauandas carnes,nõ elixandas (vt aiunt). Heroicis nanque temporibus non ueſcebantur elixis, quod eſſe falſum Ouid.in primo demonſtrat dicens, feruentibus artus Mollit aquis,vbi innuit, apud heroas illos antiquos carnis elixæ u-
C ſum fuiſſe,dicitur ab ęre,vbi H per diuiſionem diphthõgi interponitur hiatus cauſa.

Ahenulum,i.n.g. pe.cor.caldarello, caldaro piccolo.

Aheneus, a.um.pe.cor.de rame,metallo Iuue.7.ſtat currus ahenus, licet æneus mendoſe legatur, Ver.in primo vinctus aheneis poſt terga nodis,non ahenis. Eſt enim adiectiuum aheneis nodis, ubi ei eſt diphthõgus,& una ſyllaba,vt diximus in grammatice; & laquearibus aureis, & 4.Falcibus, & meſſę ad lunam quæruntur aheneis,non ahenis,& in 6. coryneus aheneo,non aheno.i. forti.

Aizoon,zoni.n.g.pe.co.ſempreuiua, hærba, ab ἀεὶ.& ζωὸν.i.viuo,eſt ſemper viridis.

Ala, æ.f.g.pe.pro. Ala, ſcella, auium, eſt & D
de brutis.Pli.in 11.& de hærbis.Pli.27.ſquadra,equitum ordines. Gel.16. noſtra vide collectanea, vide hale.

Aſabarches, æ.m g.pe.pro.doganiero del ſale, gabelliero del ſale, præfectus ſalis. Ioſephus.

Alabaſter, i.m.g.p.pro.Ci.Acade.2. Alabaſtrus.i.m.g.Vlpi.ff de auro,& arge. lega.& Alabaſtrum.i.n.g.Marc.redolent alabaſtra.

Alabaſtres, æ.f.g Plin. eſt genus marmoris perlucidi,& coloribus diſtincti,allabaſtro, ex quo fiunt uaſa unguentaria, boſſoletti da profumi.

Alabaſtrophorus, i.m.g portatore de alabaſtro a φέρω.i.portans.

Alabaſtrotheca,æ f.g.coperta de alabaſtro, theca.i.coopertimentum.

Alabrum, i.n.ge.pe.pro. naſpatoro, trapa- E
natoro,mataſſaro,naſpa.

Alacer.m.g. alacris.f.& alacre.n. g.pe.cor.allegro, alacris, & alacre omnis.g. hinc alacrior. Ci.ad Herc.

Alacritas,tis.f.g.pe.cor.in obli.pro.allegrezza.

Alapa,æ.f.g.pe.cor.boffetto,boffa,guanciata, ciaffata; græce colaphus.

Alaria,orum.n.g.pe.cor.capofoco, capitone,alari.

Alarius,eques Tacit. Li.x. ab vrbe cũ cohortibus alariis.Ci.cõ cauallieri de le ſquadre.

Alatus,a.um.pe.pro.alato,habens alas.

Alauda, eſt auis olim, vt Pli. in 11. galanta, gallico vocabulo vocata, quę apice habet. i.plumã elatam in capite ad ſimilitudinem galeri ſiue galere,alauda,lauda a græcis κο- F
ρυδαλὸς Galli alaudam vocant legionũ. Ci. ad Att. vide Galantha.

Alazonia,eſt ſuperbia.Vlp.& eſt eorum,qui plura promittunt, quàm preſtare poſſint, arrogantia vero eſt eorum,qui promittunt ea,quæ pręſtare poſſunt.

Alba,græce Bellogrado,oppidũ in Pãnonia.

Alba,eſt ciuitas in Latio ab Aſcanio, Creuſæ,& Aeneæ filio, ut Eutropius,quamuis. Liuius dubitet Creuſæ an Lauiniæ fuerit filius, dicitur ab albore ſuis ſub ilicibus inuentæ, & longa a ſitu vrbis in dorſo montis porrectæ; hinc albanus.a.um.

Albania,eſt regio in oriente a colore populi vocata, albo nanq; crine naſcuntur. Hæc ab oriente ſub mare Caſpiũ ſurgens p orã

Oceani

A Oceani ſeptẽtrionalis uſq; Meotidas paludes per deſerta diſtenditur, ſiue per littus maris hyrcani, ſeu caſpii dicitur ab Albano fluuio, Sol. mauult eos a canicie ſic appellatos, a Pli. in 6. cap. 13. in Scithia collocatur nõ procul a mõte Caucaſo; hinc mare alluens albanũ vocat, nũc Moſcouia dr. in ea eſt Albania ciuitas, & albanus fluuius.

Albarius, ii. m. g. pe. cor. biancheggiatore del muro.

Albatus, a. um. pe. pro. ueſtito de bianco.

Albedo, nis. pe. pro. in obli. cor. Plaut. in rri.

Albens, ntis. ois. g. pe. pr. biancheggiãte, che biãcheggia. Ouid. in 3. albẽtia tepora canis

Alberiũ, ii. n. g. pe. cor. biancheggiare del muro, facciata del muro. Vir. eſt calx liquefacta, qua muri exalbantur.

Albidus, a. um. pe. cor. bianchetto, poco biãco Col.

B Albinus, i. m. g. pe. pro. græce coniata, vt in codice licet comatas pro coniatas legatur. Suidas vide coniata.

Albigalum, i. n. g. pe. pro.

Albion, is. n. g. pe. cor. vide Britannia.

Albor, is. m. g. pe. pr. bianchezza. Hier. in Leuit. bianco, uolinia, chiaro de ouo. Apitius.

Albumen, is. n. g. pe. pro. in obli. cor. bianco, volinia, chiaro de ouo.

Albugo, nis. f. g. pe. pro. in obli. cor. natta. i. macula biãca nell'occhio. Pli. 21. eſt morbꝰ oculorũ. Greci ᾿ιϰ̃ nũcupãt, in leuitico pro macula ſimpliciter accipit, bianco de ouo.

Albulus, a. um. pe. cor. bianchetto. Catul.

Albus, a. um. pe. pro. bianco, natura tantũ. ut capillus, candidũ ſtudio, ut in niue, ſed confunditur. Albus an ater, vetus eſt ꝓuerbiũ,

C quo bonũ, malumq; ſignificat. Horat. in epiſtolis Mutabilis albus & ater. Albus. n. bonꝰ & liberalis; ater malus, & ſordidus. Quint. in xi. vtrum. Cæſar ater, an albus i. malus, an bonus. Albo opponitur atrum, candido nigrum. i. malum, Albus græce ἄλφοςꝰ dicitur. Sabini alpum dicunt.

Albũ, n. g. pe. pro. bianco. Verg. in Buc. ſparſis pellibus albo, & 3. Geo. maculis inſignis & albo. i. albore, albo oculi, bianco de occhio. Cel. 7. cum albo oculi. Pli. 20. cum oui albo illitum, Cel. 6. oui album & vitellum.

Album, i. n. g. pe. pr. grçce λεύϰωμα Iulius Pollux, matricula doue ſe ſcriueno li ſtudenti, & li ſoldati, rollo de notari, iudici. i. liber, ſeu tabula de albata, vbi ſtudentium, & iudicum, ſelectorum ſcribuntur nomina. Se- D epiſtola. 46. tabula, carta doue ſe ſcriueno lege condennati, in qua ſingulorũ annorũ literis mandatur, a pontifice maximo proponebantur domi eius, vt poteſtas eſſet populo cognoſcendi, hiq; annales maximi nominabantur. Interdũ ſignificat alias quoq; tabulas. Ci. de Orat. ſcribat in albo. erat & album, vbi prætoris iura ſcribebantur, & decurionum album, quæ tabula alio dicitur nomine pictatium.

Alcedo, inis. f. g. pe pro. in obli. cor. eſt auis dicta quaſi algedo, quòd frigidiſsimis tẽporibus nidificat, ſunt, ut Pli. in x. cap. 37. aues paulo paſſerib' maiores colore cyaneo, ex parte maiore tantũ purpureis, & cãdidis admixtis pennis, collo gracili, & procero, bruma fœtificantes, ſeptẽ diebus ante brumã nidos figentes, totidẽq; ſequẽtibus pariũt, qui halcyones, la eſtate de ſan Martino, qa E tunc maria ſunt trãquilla, & impune nauigari poſſunt, hinc Plaut. in caſi tranquillũ, eſt, alcedonia ſunt circa forũ. i. lites ceſſant & trãquillitas ita eſt in foro, vti maria ſunt cum ſint halcyonides qui & alcedonia nominãtur ab alcedone, fare feria, leuare corte. dicũtur halcyones ab ἅλς. i. mari, & ϰύειν. i. concipere, ꝙ in mari cõcipiunt. ſeptẽ Halcyonei, ſiue Halcyonis gigãtis filias in has aues putãt uerſas audita patris nece. quem Iuppiter fulminarat, quarũ hæc ſunt nomina Phoſthonia, Athene, Methone, Alcippa, Palene, Drimo, Alterie, vt aliqui tradũt fuit filia Scyronis, quæ in hãc aue ſui nominis verſa fuit. Petebatur enim ad ſuppliciũ a patre. dato nanq; arbitrio a patre de eligẽ- F do viro ipſa patriũ petiuit concubitũ, & dũ in mare ſe præcipite mitteret Halcyone euaſit auis. fuit & Halcyone Atlante genita, & a Neptuno cõpreſſa, ut Oui. 4. Faſt. altera fuit Aeoli filia, & Ceis vxor, ut Ouid. in 11. tertia Eueni fluuii nata, & Marpeſia nominata, vt Home. 9. Iliados, & Albertus in 3. de animalibus ſcribit mari tempeſtuoſo oua halcyonum obiecta ſtatim inducũt tranquillitatem. hanc autem a Ioue eſſe cõſecutam, vt in tempore ſolicitudinis ſuæ etiam in hyeme ſerenos. 14. dies accipiat, quos dies Halcyonidas vocant, in ſcopulis nidulantur, atque fœtificant, & nidos conſeruãt in arenis. Cçy filius Luciferi habuit coniugem Halcyonẽ, a qua cũ prohibitus

A luiſſet ad conſulendum Apollinem ſuper ſtatu regni ſui naufragio periit, cuius corpus cum ad vxorem Halcyonem delatum fuiſſet, illa ſe præcipitauit in pelagus, poſtea Thetidis,& Luciferi miſeratione conuerſi ſunt ambo in aues marinas.

Alcides.i.Hercule pe.pro.dicitur non ab alce.i.virtute bellica, vt aiunt, ſed ab Alcæo patre Amphytrionis,ut Herod.

Alea,æ.f.g.pe.cor.gioco de dadi, ludus talarius,eſt & omnis ludus in fortunæ uarietate poſitus. Mart. alea prima nuces,ponitur pro dubitatione, & periculo.Pli. in proœ. extra omnẽ ingenii aleã poſitum. Li.aleam vniuerſi certaminis. Luca. aleam ſati,dicitur ab alos i. alienum, quia a propriis alienar,priuat, vt aliqui ab Alea quodam milite Troiano in otio.

Aleatorium,forum pe.cor. barattaria.i.do-
B ue ſe gioca. Suet.in Aug.

Aleator,ris.m.g.pe.pro.barattiero,giocatore de dadi. Ci.3.de Off.

Aleo, onis.m.g. pe. cor. in obli. pro. Catul. Sal.in Cat.

Ales,vel alex vt quidam alecis ſine plurali vide halec.Pli. muriæ vitium appellat.

Ales, itis.cõis.g.pe.pro.in obli.cor.eſt quælibet auis,ogni vccello, ſed proprie maiores aues, vt gallinæ, anſeres, genitiuo plurali alitum,& alituum.Verg.11.Gallo.Idem in moreto,dicitur ab alo is. quòd in vna alun tur cohorte,vel a gerendis alis.

Ales tis,veloce.Sil.alite uectus equo. Verg. 8.alitis auſtri.

Alexia, æ.f.g.pe.cor. Lauſſois, oppidum, in Borgogna.

C Alexicacon, pe.cor. dicitur mala auertens, caccia male, quo cognomento colebatur Hercules. Lacta.quia hominum fuit defenſor,& Apollo i. mala repellens, Macro. licet appellens mendoſe legatur.

Alexipharmacon,i.n.g.pe.cor.medicina adiuuatrice, medicina opitulatrix. Sui. ſiue remedium auxilians.Pli.

Alga,æ.f.g.pe.pro. alica del mare, hærba ex profundo maris, ab algore aquæ, ſiue ꝙ pedes alliget.

Algoſus, a.um.pe.pro.pieno de alica,abondante de alica.Pli.32.

Algida, ſylua,ſelua de l'aglio, dicta a monte Algido,dicto ab algore aſſiduo.

Algor, ris.m.g.pe.pro.freddo. Sal.in Cat.ab algeo es. D

Algidus,a.um.pe.co.freddo,frigido,freddoſo,frigori obnoxius. Lucret.in 5. Catul.

Alimentũ, i.n.g.pe.pro.alimento, nutrimẽto Pli. primo epiſtolarũ ab alo is græce τροφὴ.

Alicariæ,appellantur meretrices,meretrice, in Campania ſolitę ante piſtrina alicariorum verſari quæſtus gratia.

Aliatum, i.n.g pe.pro.vide haliatum.

Aliatus, vide Haliatus.

Alium, ii.n.g.pe.cor.vide halium.

Alica, æ.f.g.pe.cor. pręſtantiſſima fiebat in Italia pręcipue in parte Cãpaniæ,vt Theophraſtus,ex quodam genere hordei ſylueſtris,apud Homerũ interpretantur zea,vulgariter ſpelta,quòd far ex ſpelta nuncupatur,ex qua alica conficiebatur potio, quæ coquitur,ut aqua hordei,tũdebatur,ut Pli. granum eius in pila lignea, Salerni vero in duobus lapidibus & eſt albior, & excuſſis E inde tunicis his armamentis nudata medulla concidebatur,tria alicæ genera numerat minimum,ſecundum, grandiſſimum,quod ἀφήρεμα nuncupat,dicitur ab alendo, quòd corpus alit,vino mulſo eluebatur. Mart.in diſti. Nos alicã, mulſum poterit tibi mittere diues. Si tibi noluerit mittere diues,eme

Alicarius,ii.m.gen.pen.cor.qui alicam conficit.

Alienigena,æ.cõmunis. g.p. cor.foraſtiero, ſtraniero, Gel. in 2. vino alienigena dixit, alienigeni piſces. Cal.in 8. ab alienigenus, & Val.alienigena exempla.

Alietus,ti.cõmunis.g.pe.pr. Smiriglio,auis, a quibuſdam,Moſchetto,vide haliætus.

Alienus, a. um.pe.pro.ſtranero, foraſtiero, alienato Sal.alienum ſe videt, Idem illis a- F liena mens erat.i.diuerſa,Idem neque aliena cõſilii.i.quæ erat conſcia,alieno. Quint. hic perſonæ alieniſſima eſt Ter. in Adel. alieniori ætate,& Ci.2.de Off. piu alieno.

A libellis, is.m.g.& inde.pe.pro. referendario de ſupplicatione. referendario de petitione, maſtro de atti.i. qui pręeſt libellis, id eſt ſupplicationibus ſupplicibus.Suet.in Domi.

Aliteris, is,m.gen.pen.cor.& indec.cancelliero.

Alimonia,æ.f.g.pe.cor.nutrimento, alimento, ab alo is.

Alimentum, i. n. gen. pen.produ.Terent.in Heaut.

Alimen-

A Alimentarius,a.um.pe.cor. pertinente ad alimenti, vt lex, quæ prouidet, vt filii alant parentes ad inopiam redactos, eſt & cui alimenta legata ſunt. eſt iure ciuili.

Alimonium,ii.n g.pe.cor.nutrimento. Var. primo de re ruſt.mellis alimonio.

Alitura,æ.f.g.pe.pro. nutricatione. Gel. 12.

Alipedes, equi.i. veloces. i. alas habentes in pedibus,veloce.

Aliptes,æ.m.g.pe.pro.vntore,vngitore,qui vngebat deſcendentes in balnea, atque athletas certaturos, præceptorq; athletarũ vocabatur,alasq;,vt inquit Sene. vellebat. dicitur ab ἀλείφω.i.vngo.Ci. vero ad lentulum oſtendit vnctiones illas ſolitas fieri ab aliptis non ſolum ad corroboranda corpora, ſed etiam ad virium, & coloris rationem habendam & qui vulnera curat, chirurgico.

B Aliquis.i. alius quis,alcuno,aliquot, noſtrã vide grammaticen.

Aliturgeſia, vt Suidas, eſt immunitas, ſeu excuſatio a publicis oneribus, franchezza dal pagare publico, eſentione da li peſi publici; cuius penè ſignificati eſt ateleia.

Allatus,a.um.pen.pro.portato, vt epiſtola, nuncius.Ci.allaturus.Sta. 11.ab affero.

Allapſus,a.um.pe.pro.caſcato a baſſo, caduto a baſſo,calato a baſſo.Ci.2.de Diui. humor allapſus extrinſecus,ab allabor.

Allapſus, us.ui.m.g.pe.pro. caſcare, cadere a baſſo.Sil. 3. at gregis allapſu, Hor.epo. ſerpentem allapſus timet.

Allector,ris.m.g.pen.pro.conſolatore. Cic. quia lectat captiuos, mitigatq; mæſtitiam captiuitatis.Col.8.cap.x.

C Allectus, a.um.pro.electo,iurato.Pli. in primo epiſtolarum, allectus a diuo Veſpaſiano,ab allegor.

Allectus,uero ab allicio.i.attraho, duco, tirato a ſe Quint. 7. allectus conſuetudine peccandi.

Allector,ris.m.g.pe.pro.eſt qui blandimentis inducit,inuitat ad aliquid.Col.8.

Allectio,eſt nutricum. Quint. in primo portare con carezze.

Allectorius, ſiue allector eſt lapis inuentus in galli ventriculo.Pli in vltimo.Gallus enim græce ἀλέκτωρ dicitur.

Allegatio,onis.f.g.pe.cor.in obli.pro. mandare, miſsio, quaſi priuata legatio. Cic.3. ver.ab allego as.

D Alleuatio,onis.f.g.pe.cor.in obli.pro. diminuire,alleggerire,diminutio.Ci.de Fini.

Alleuamentum,i.n.g.Ci.pro.Sylla,Sene.

Allex,cis.m.g.Plaut. in Pæn.tu etiam amator audes eſſe allex viri, feccia de homo, fettore de homo. i. feculentus, fætorque Plin. 31. allex imperfecta, nec colata fex, ſcilicet ſalſamentorum.

Allia,æ.f.g.pe.cor.Palia, eſt flumen, a quibuſdam Cureſo,hinc dies Allienſis,di infelice,ob mortem Fabiorum ibi interfectorũ.

Alligatus.i.obligatus,obligato.Li.belli Mace.alligata fœdere ciuitas,legata. Ci.Allegatio,legare,legamẽto. Col.x. Alligatura, Col.allegator,Col.4.

Alliſio,digitotum,fraccamento, percoſsione,sbattimento di dita capo,ab allido is.

Allophylus,i.m.g.pe.pro.foreſtiero, ſtraniero,peregrinus, alienigena alterius tribus, gentis. vt ponere hebraicum pro latino, vel græco vt paſcha. Nam allophyli ſunt, vt peregrini in alieno ſolo,legitur in ſacris literis, dicitur ab ἄλλος.i.aliud,& φῦλον i.genus,gens,vel natio,& nõ a philos.i. amic⁹. E

Alloquium,ii.n.g.pe.cor parlare, parlamento. Apul.in primo,Pli.primo epiſtolarum.

Allocutio,onis.f.g.pe.co.in obli.pro. Idem, eſt ſermo. Pli.

Allobrox,gis.m.g. Sauoieſe,del Delphinato,del contato de Vienna.

Allobrogicus,a.um.pe.cor. eſt populus Galliæ tranſalpinæ.

Allucinator,ris.m g.pe.pro.infuſcatore,imbrogliatore, imbroglione. vide hallucinator.

Allucinatio,onis.f.g.pe.cor. in obli.pro. infuſcatione, infuſcamento, imbrogliamento.i.error mentis. lectionis, interpretis, & ſimilium,vide Hallucinatio. F

Allux,cis.m.g.pe.pro.vide hallux.

Alluuium,ii.n.g.p.cor.piena, inondatione, creſcenza,vt fluminis, aquę diluuio, dragonara,laua,lauina. Apul. in Trimægiſto, Col.3.ab alluo is.

Alluuio,nis.f.g.p. cor.in obli.pro.Ci. de Orat. dicitur quoque illuuies, eſt aquarum immoderata violentia pluuialium, fluuialium, ſimiliumq;, quæ non tantum agros confundit, ſed quandoque eripit, & nonnunquam funditus deſtruit. Col.3.Liu. ab vrbe.

Almon,is.m.g.pen.pro. eſt flumen non longe ab

A ge ab urbe, nunc Decimus.

Almus, a.um. pe. pro. chiaro, tranquillo, vt dies Ver. nutritiuo, vt ager, tellus, Ceres. Verg. Plaut. in Curcu. inuoco almam meã nutricem ab alo is, creatore, produttore, vt Venus, nobile, vt progenies, ſoboles. Stat. in Syluis, virgine virgo. Verg. 6.

Alnus, i.f.g.pe.pr. Alno, arbor, dicitur quòd amne alitur. gaudet enim locis aquoſis, ponitur quandoq; apud poetas, pro nauigiis.

Alna, æ.f.g.pro. amendula. Poet. in Priap.

Alogiſtus, i.m. g. pe. pro. tutore che non è teuuto rendere conto.

Alogiſia, æ. in g. pe pro. Iulianus iuriſconſ. de adminiſtranda tui. dicitur ab A. fine, & λόγος ratione.

Alogus, i.g. pe. cor. licet analogiſtus, analogiſia, & analogus dicatur ab omnibus, ſed non rectè. Modeſt. in. l. quidam de tut. alo-

B gus quoque dicitur mutus, muto ab A. i. ſine, & λόγος. i. ratione, ſermoneque. vtrunq; namque ſignificat, logos.

Alopecia, æ. f. g. p. cor. zella, tigna, tinia, morbus in capite naſcens, rarius in barba, vide Halopecia.

Alpes, Gallorum lingua dicuntur montes, & ſunt altiſsimi, qui Italiam a Germania ſummouent, vt Pli. in. 3. & qui togatam Galliam diuidunt a Comata, dicti a candore niuium. Sabini nanque alpum. Græci ἀλφὸν, Latini album vocant. niuibus enim albent Alpes apenninæ. Alpe de Fiorenza, Monti de Fiorenza, vt Paulus Diaconus, dictæ a Pœnis. i. Hanibale, & eius exercitu qui per caſdem Romam tendentes tranſitum habuerunt. Alpes vero Cotiæ le alpe de Fio-

C renza, a Cotio rege, qui Neronis fuit tempore, & hæ ſunt quinta prouincia & illæ nona prouincia, & originem capiunt, vbi Cotiarum alpes finiuntur, & per mediam Italiam exteuſæ Thuſciam ab Aemilia, Vmbriamque a Flaminia diuidunt.

Alpinus, a. um. pe. pro. ex alpibus vt venti, gentes, hinc Ciſalpinus. i. citra alpes, tranſalpinus. i. vltra alpes.

Alphabetum, i. neu. gen. penulr. prod. ſantacroce, ab alpha prima litera, & beta ſecunda.

Alpheus, eſt fluuius Helidis Arcadię dictus ab alphis. i. vitiliginibus. i. maculis, quas eius aqua expellit.

Alſa, æ. f. g. pen. pro. Liminio, flumen.

Alſioſus, a. um. pe. pro. pieno di freddo, freddoſo. Plin. 20. ab algeo es. D

Altare, is. n. g. pen pro. græce θυσία, altare raro in ſingulari, dicitur ab altitudine. Priſci. nanque in edificiis a terra erectis ſacrificabant ſuperis.

Alter, ra. um. de duobus, alius de pluribus, confunditur, noſtram lege grammaticen.

Alter, ris. m. g. pen. pro. etiam in obli. contrapeſo, mazza plumbea. Marr. Quid pereunt ſtulto fortes altere, dicitur ab ἄλλομαι i. ſalto, ſaltantes enim ſuſceptis alteribus exercebantur

Altercator, ris. m. g. pe. pro. ſciarrieto, contraſtadore, litigioſo. Quin.

Altercatio, onis. f. g. pe. cor. in obli. pro. ſciarra, queſtione de parole, contentio verborũ. Li. primo ab vrbe gręci gris, ab altercor.

Alteruter, a. um. i. alter de duobus Cic. 2. de Diui. altrerutrum conſerit, l'uno de li dui. E

Althæa, æ f. g. pe. pro. Maluaueſca, hærba.

Altilis, & altile omnis g pe. co. ricco, abondante. Plaut. in ciſt. altili dote. i. opulenta, altilis gallina, impaſtata, ingraſſata, ſaginanata, eſt quidquid in domo, villis, viuariis alitur, vt pingueſcat: ab alo is, quaſi alitilis, Macro. altilem ſanguinem dixit. i. alentem.

Altor, ris. m. g. pen. pro. nutritore Auſo. Apul. Ci. de Natura Deorum ab alo.

Altrix, cis. f. g. pen. pro. nutrice, nutritiua vt fœmina, tellus Verg. 3. Ci. primo de Diui. Romani nominis altrix, & in. 2. altrice belua, ab alo.

Altum, i. n. g. pen. pro. mare. Verg. in primo, Ci. 1. de Off. ex alto in portum, & in. 3. Sal. in altum nauigat. F

Altus, a. um. pe. pro. nutrito. Ci in Bruto nata, & alta eloquentia, ab alo is, quando ſignificat alto ab altitudine, grande vt altus Apollo, glorioſo, & alto. Verg. Geor. 4. nil altum mens inchoat, vecchio, antiquo. Idẽ in 8. Quid cauſas petis ex alto, obſcuro, naſcoſto. Idem in. 11. alta ſilentia, nobile, illuſtro. Idem 10. patria alta, vulnus altum. i profundum, profundo.

Aluetum, i. n. g. pe. pro. Oluito, oppidum.

Alueare, ris. n. ge. penul. correp. in obli. pro. in plurali frequentius, cupo de mele, faſſello de ape, loco doue ſta la multitudine de cupi, faſelli.

Alueus, ei. m. g. pen. cor. foſſa del fiume, naue.

A .ue. Li. Proper.in.3. Portabat ſanctos alueus ille viros, Verg.in 6.accipit alueo, cupo de mele, faſſello de ape. Pli. 11. criuello, cernicchio, tamiſo, cribrum cernendi purgandiq; frumentum. Apul.in.9.eſt & vas ligneum, aliter folium appellatum, quo vtebantur in balneis. Ci.4. Rheto. vt in alueum deſcenderet, tanoliero, ſchacchiero. Val.8. Plin.

Alueolus,i.m.g.pe.corr. eſt dimminutiuum aluei, ſchacchiero, tauoliero, tabula luſoria. Var. Ci. de Fini. aut alueolum poſcere, aut quærere quempiam ludum: ſcodella de legno, vas ligneum excauatum.i.lanx Col.9.in alueolum ligneum, Iuue. veſtris datur alueolis.

Alumen,nis. n g pe.pro.in obli. cor.eſt ſalſugo terræ : lume de rocca. alume, dicitur a lumine, quod tingendis præſtat.

Alumnus,a.um.pe pro.figlio, creato, alleua-
B to, victu ſiue moribus, ſiue doctrina, diſcipolo, ſcholaro, nutrito, paſsiue, ſed non ſemper vt aiunt, nam legitur actiue, nutritore, nutrice. Verg.ad Meſſalam communis alumna.& in Cin. Sil. ſed lumen alumnæ Hannibalem Libyæ, Cor. Tacitus de claris Orato. eloquentia alumna licentiæ. Curt. inde alumna commilitonem veſtrũ, ne dicam regem. Plin.in 3. Italia omnium terrarum alumna, eadem, & parens, quòd ſit ſignificationis actiuę, & non paſsiuæ, vt aiunt, indicat idem Plin.in fine Italia rectrix, parensq; mundi alia. Stra.in 5. Italia cuncta pecorum, & frugum præſtantiſsima nutrix eſt, dicitur ab alo is.

Alumnatus,a.um.pe. pro.nutrito, vt canis, homo Apul.in 9.ab alumnari.i.alere, & nu-
C trire.

Alutha,æ.f g.pe.pro.camoſcio, pellis concinnata, dicitur a luteo colore. i. diluto, ac leuiter tincto. Cęſ.3. belli Gal. ſumitur pro ſacculo, ſeu marſupio. Iuue. bolza ſacco de pelle.

Alutharius, ų.m.g.pe.cor. camoſciero.i.pellium concinnator, ſtrengaro, guantaro, Plaut.

Aluda, æ.f g.pe.pro.ſtrenga, tiretta.

Aluus, i.f.g.pe.pro.ventre, hominis. Ci.primo de Diui. Dionyſius, aluus continere. Ver.2. ingentem viribus haſtam. In latus inque ferit curuam compagibus aluũ, Côtorſit, ſic legendum, & ordinandum puto contorſit haſtam in latus, & ferit curuam aluum in compagibus, ſtetit, cupo de mele, D
Var.3.de re. Ruſt. aluos vbi ſunt, alii faciũt ex viminibus rotundis. per doue caca, & quello che caca, cacare. Cor. Celſus, ab eluendo quòd quibus cibis nutrimur, effluxis per ipſam eluimur.

Aluinus, a.um.pe.pro.chi ha doglia de ventre, chi ha fluſſo. Col. Celſ. Pli. græce cæliacus, q. profluuio ventris, & alui laborar. Cælia nanq; uenter appellatur. Ipſa autem ventris fluxura cæliolyſia dicitur. de cæliaco morbo Celſus in. 4. ſub hoc venter indureſcit, dolorque eius eſt, aluus nihil reddit, ac ne ſpiritum quidem tranſmittit, extremæ partes frigeſcunt, difficulter ſpiritus redditur.

Ama, æ.f.g.pen.pro.eſt vas, hinc amula, eſt & falx meſſoria, ſiue ſarculum, Vlpi.in.l. queſitum eſt. §.ſi damus. ff. de fundo inſtr.

Amabiliſsimus, a.um.pe.cor.amabile. Cice. E
in Læl.

Amabilis, & hoc amabile omnis. g.pen.cor. degno d'amarſi Pli.

Amanus, mons Monte Nigro.

Amaracus,i.g.pen.cor. Maiorana, ſanſuco, ſperſa, eſt hærba Amaracus filius fuit Cynaræ regis Cypri, qui cum alabaſtrum vnguentarism, quod ſecum ferebat, lapſus fregiſſet, tanto intabuit dolore, vt deorum miſeratione in hærbam ſui nominis ſit cõ mutatus.

Amaracinus.a.um pen.cor.de maiorana, vt vnguentum, oleum. Gel. Pli. 21

Amaracinum,i.n g.pe.cor.vnguento de maiorana, quod ſues fugiunt. Gel. nec amaracino ſui, Lucr.in 6. denique amaracinum
fugitat ſus. F

Amanibus, m. gen. pen. corr. & inde. cancelliero, ſcriuano, ſunt ſcribæ, quorum manu ad ſcribendas literas principes vtuntur.

Amanu.m.g.pe.cor. & indecli. Suet.in Cęſa, & in Veſpa. Admanum. Cic.3.de Orat.

Amanuenſes, & Amanuenſibus Suet.in Nerone, indamano, maneſco, impronto, apparecchiato, vt puella.i. quam ſemper habet paratam ad manum.

Amaſius, ii.n.g.p.cor.innamorato, ab amo, Plaut.in Caſ.

Amaſio, onis.f g.pen. correp. in obli.prod. Apul.in.3.

Amaſia, æ.f.g.pe.cor.innamorata.

Amaſtris, is.f.g pen.prod. Samaſtro, urbs in Bithynia

A Bithynia dicta ab Amaſtri coniuge Dio-
nyſij.

Amaror,is.m.g.pe.pro.amaritudine. Lucre.
in.6. &.4. abſynthia tangit amaror. Verg.
2.Georg.

Amaritudo,nis.pe.pro.in obli.cor.Plin. pri-
mo epiſtolarum amaritudine,aſprezze,no
tando vitia.

Amarulentus,a.um.pen. prod. molto ama-
ro. Plin.xi.

Amator,ris.m.g.pe.pro.inamorato,& in bo
num,& in malum, & qui naturaliter amat,
amãs vero qui vere amat & fingere poteſt.

Amatorculus,i.m g.pen.cor. innamoratel-
lo. Plaut.

Amatio,nis f g.pen.cor.in obli.pro. amore.
Plaut in Rud.

Amatorius,a. um.pe.cor.pertinente ad amo
re,vt carmen.

B Amatorium,ii.n.g pen.corr.che ſe da a mo-
uere amore, quid quid ad amorem conci-
liandum datur : & ſæpe furorem mouet,fa
impazzire.

Amathus,vntis f.g pe.cor.in obli.pro.Limo
ſo, oppidum in Cypro.Pli.

Amaxeus,vel amaxaricus, carreſe.

Amatunthæus,a.um.pen.prod. Ouid.x.Li-
muſino.

Amathutius, a.um. Verg.in Ciri.

Amatrix,cis.f.g.pe. pro. Matrice oppidum.

Amauroſes, ium.f.g pe. pro. cataratte delli
occhi,cæcitas oculorum.

Amaxa,æ f.g.pe.pro. plauſtrum in cæl. car.
ro,vide Hamaxa. Lamprid.

Amazones,fœminæ fuere Scythicæ, quæ ſi
ne viris viuebant quaſi amazolæ,vel ab A,
C & μαζὸς.i.mammis,quòd illis in infantia cõ
burebantur dextræ mammæ, ne impedi-
mento eſſent ad bellandum. Herodotus in
Melpomene Amazonas,à Scythis Aſorpa
ta vocari,quod trãsferri põt viricidę Aſor
nanque virum vocant,pata occidere,aliqui
ab amazone puella Dianæ ſacerdote,& E-
pheſi regina.

Ambages,pluraliter f.g.pe.pro.ambagibus,
Sta.ambage verborum,Pli.19.giri di paro-
le,baie,fuſciarre,parabole,circuitus verbo
rum græce περίοδος, ab ambio is.

Ambagioſus,a.um.pe.pro.cianciero,ciarla-
tore,parabolante, chiacchierone. Gel.14.

Ambactus,i.m.g.pe.pro. ſeruo, ſic gallice di
citur Cæſar in.6.

Ambari,orum.pe.pro.populi da montar, & D
ſcemar, populi Galliæ.

Ambaruale,is.n.g.pe. pro. proceſsione che
va intorno li campi, ſacrum, quod circum
arua ducitur, hinc ambarualis hoſtia, quæ
per arua a duobus fratribus pro frugibus
ducebatur,& ſacrificabatur.

Ambeſus,a.um, pen.pro. mangiato intorno
intorno ab am.i.circum,& edo. Verg.3.

Ambiani,orum.m.g.pe.pro.Amiens,vt qui-
dam, Borgogna.

Ambi dexter,a.um.pe.pro.mãcino,ſiniſtro,
qui leua manu vtitur. Hier.

Ambiguus,a.um.pe.cor.dubio, quòd in am
bas agi poſsit partes,ambiguus cum geni-
tiuo.

Ambiguum,ii.n.g pe.cor.dubio.Cic. de in-
uentione ex ambiguo naſcitur controuer-
ſia. E

Ambiguitas,tis.f.g.pe.cor.in obli.prod. du-
bitatione.

Ambitio,onis.f.g.pe.cor.in obli. pro. græce
φιλοτιμία, vanagloria, ambitione, ſuborna-
tione, vt munere pecunia promiſsione &
ſimilibus, pratica. Sal.in Cat. laude immo
derata, Pli.primo epiſtolarum in ſpeciem
ambitionis inciderim eſt cum ad publicos
honores, & magiſtratus turpibus, atq; in-
honeſtis artibus,& blanditijs,precibus,lar
gitione contendimus,& ſecundum Diony
ſii ſententiã eſt inanis gloria ſequens ima-
ginem decoris,& deſiderium exitialium vo
luptatum circuitione vt veſtimentorum ab
ambio is,eſt actio & crimen affectati hono
ris, & nutrix auaritiæ fedíſsima, vt Clau.
quæ in veſtibus,foribusq; potentium excu
bat,& prętiis commertia paſcit honorum F
pulſa ſimul.

Ambitioſus,a.um pe.pro.græce φιλότιμος va
naglorioſo,cupido de honore.Pli.ad Tra-
ianum, feres me ambitioſum,intornia, cir
cuiſce,vt amnis.Pli.in.5.Ambitioſior Hor.

Ambitus,us.ui.m.g.p cor.circuito vt vrbis,
eſt verborum,periodus,caliſella via ſtretta
inter ædificia domosq; vicinorum,eſt duo-
rum pedum & ſemis, in longitudinem ve-
ro idem quod ędificia, eſt crimen auaritię,
vel affectati honoris,ſubornatione, ſimo-
nia.

Ambitus,a.um.pe,pro.circuito, intorniato,
vt terra.Ouid.in.1.

Ambo,græce ἄμφω dui, noſtram.vide gram-
maticen.

A maticen.

Ambrex.is.m.g.pe.pro.in obli.cor.imbrice, eſt tegula quæ tranſuerſa aſſeribus, & tegulis interponitur.Feſt.

Ambratia,æ.f.g.pe.cor. Larta prouintia.

Ambracides,æ.m.g.pe.cor.homo de Larta.

Ambratiota,æ.m.g.pe.pro.

Ambratis,dis.f.g.pe.cor.femina de Larta.

Ambratius,a.um.pe.cor.de Larta.

Ambratienſis, & hoc ambratienſe omnis.g. pen.prod

Ambroſia,æ.f.g.pe.cor.artemiſia herba, & il magnare de Dio.i.diuinità, hinc ambroſius diuinus.

Ambroſius,a.um.pe.cor.vt ſuccus.Colu. da pes Mar.4.Ver.in primo ambroſiæque comæ.i. unctæ thymiamate vnguento quod fit ex oleo ambroſino,cuius odor vſque ad terras peruenit.

B Ambroſiacus,a.um.vt vitis Pli.14.

Ambrones, fuerunt gens quędam gallica, qui ſubita inundatione maris cum amiſiſſent ſedes ſuas rapinis,& prædationibus ſe ſuosq; alere cœperunt,quos, & cymbros, Teutonesq; Marius deleuit, ex quo tractũ eſt,vt turpis vitę homines Ambrones dicerentur; triſti homini,mali homini.

Ambuariti,orum.pe.pro.da Barbante.

Amburbium,ii.n.g.pe.cor.proceſsione, che ua intorno la città,ſacrum,quod circũ vrbem ducitur.

Ambulator,is.m.g pe.pro.paſſeggiatore,andatore a ſollazzo quà,& là Colu.in primo ab ambulo as.

Ambulatrix,is.f.g.pe.pro.paſſeggiatrice, vagabonda.i.erratrix. Cato de re ruſtica.

C Ambulatio,is.f.g pe.cor.in obli.pro. andare a piacere, andare a ſollazzo,paſſeggiare ab ambulo as locus. i. Loggia, cortile. Vict. quinto ſunt ambulationes.

Ambulantiuncula,æ.f.g.pe.cor. paſſeggiare adagio,andare adagio, andare vn pocchetto, andare poco, Ci.in epiſt. ad Cælium libro ſecundo.

Ambubaiæ,arum.f.g.pe.pro.erant mulieres vagæ ac viles ſonatrice, & cantatrice de fliuto. Hor.

Ambulacrum, i.n.g.pe.pro. loggia, cortile, locus deambulandi. Gel.in.3.

Ambulatilis,& hoc ambulatile omnis.g.pe. cor.da paſseggiarſe, da andarſe a piacere, vt fundus. Vitt.libro.x.

Ambuſtio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro. abruſciare,abruſciamento.Pli.libro.23. ab vro is. D

Ambulatorium,ii.n.g.p.cor.Pli.20. eſt operculum quod huc & illuc facile mouetur, opertorium.

Ambulatorius,a.um. porticus,quæ ambulationis cauſa extructa eſt da paſſeggiarſe,da andarſe a piacere,da andarſe a ſpaſſo.

Ambuſtus,a.um.pe.pro.abruſciato,arſo intorno intorno, ab am.i.circum vſtus.

A memoria,m.g.pe.corr.indecli.ſollicitatore, recordatore de facende,erant ſerui,qui ad memoriam principis reuocabant agenda vt venit meus a memoria Cęſaris cauſa.

Ames,tis.m.g pe.pro. pertica con rete da pigliare vcelli. Hora.in Epodo. Palla.lib.x.

Amens,tis omnis g.pe.pro.pazzo,ab A.i. ſine mente græce ἄνους.

Amentia,æ.f.g.pe.cor.pazzia græce ἄνοια. E

Amentiſsimus,a.um.pe.cor. Cicer.in Paradox. molto pazzo.

Amenus,a.um.pe.pro.vide amœnus.

Amentatus,a.um.pen.pro. amentis ligatus. Cice.de claris oratoribus, vt haſtę, legato con attari,legato con legaccie.

Amentum,ti.n.g.pe.pro.naſtari cioè legazze de coppule, attacaglie de barretta,zaglia,del dardo,de lanza.

Amethyſus,i.m.g.pen.pro.eſt lapis precioſus,vt Plin.37. capite.9. violacei coloris ębrietatem prohibens ab A. i. ſine, & μέθυσον ebrius, licet amethyſtus falſo legatur, hinc amethyſinus.a.um.pen.cor.& non ametyſtinus.eſt & amethyſos vua.i. ſine ebrietate quod hæc ſola temulentiã non facit Col.3.Cap.2.licet, ſed non bene legũt amariton, vel amethyſton. F

Amethyſinatus,a.um.pe.pro. veſte indutus coloris lapilli Amethyſini. Mart.2. licet amethyſtinatus legatur.

Amethyſina,orum.n.g.pe. cor. veſtes coloris violacii. Iuu.7.veſte de panno violato, vendunt amethyſina.

Amfractus,us.ui.m.g.pe.pro. volta, circuitus,flexus viæ,ab ambio & frango.

Amicitia, quæ græce φιλία & amicus φίλος vocatur vt Cic.rhet.2. eſt voluntas erga aliquem rerum bonarum illius cauſa quem diligit cum eius pari voluntate, & in Lælio eſt omnium diuinarum humanarumq; rerum cum beneuolentia, & charitate ſumma conſenſio,& ſemper in bonum,vt coniuratio

A iuratio in malum; dicta ab amo, & eſt triplex voluptatis, vtilitatis, & virtutis, & tan diu durat, quàm & ſubiectum. Remoto nã que ſubiecto remouetur & amicitia, vt remota vtilitate, ſeu voluptate remouetur & amicitia. At amicitia virtutis eſt perpetua. Virtus enim eſt res perpetua, habitus electiuus, certa ratione factus de difficili mobilis, & hęc amicitia eſt duplex virtutis perfectæ, quæ eſt inter ſolos ſapientes, & virtutis mediocris, quæ eſt inter viros bonos, & vitæ probatæ: de qua amicitia multa Philoſophus in. 8. &. 9. eth. diſſeruit. Reſtat excutiendũ quantũ amicus pro amico facere debeat. Etſi eſt à via declinãdũ, Aſſero omnia eſſe facienda, etiã mentiri, falſumq́; reddere teſtimoniũ, dum ne maior ſequatur infamia, ſeu detrimẽtũ, cautũ eſt nãq; in philoſophia de duobus malis, minus malũ eſſe
B eligendũ mentitur ergo ſapiens ſiue aliqd facit, ut maius ſequatur emolumentũ, amicus pro amico facere debet. At omnibus patriã, parenteſq; præponat, ſententiã illã recordãs, quã Cicero Bianti aſcribit, Gel. in primo cap. 3. ait fuiſſe Chilonis, quæ hęc eſt, ama tanquã aliquãdo ſis oſurus, itẽ oderis, tãquã aliquãdo ſis amaturus. Quot fuerunt amicorum paria, noſtra lege collectanea contra Ciceronem & alios.

Amica, æ. f. g. pe. pro. amica Ter. in Andr.

Amica, quies. i. grata, iucunda, placida, Oui. Numen male amicum. Verg. amicum Diis, quod placet Diis.

Amicula, æ. f. g. pe. cor. amichetta, amicharella, Pli. Iun. 3. epiſtolarum.

Amicus, i. m. ge. pe. pro amico.

C Amiculus, i. m. g. pe. cor. amichetto, amico piccolo, amicarello. Suet. in cal.

Amicus cum re inanimata iunctum, utile, grato; amica frugibus æſtas. Verg. 2. Aeneidos Tacitæ per amica ſilentia lunæ.

Amicior, non Amicitior. Ci. 16. ad Att. mihi nemo eſt amicior, piu amico idem in. 8.

Amicus, a. um. pe. pro.

Amiculum, i. n. g. pe. cor. ueſtimento, coprimento, mantelletto, mantello piccolo. Apul. 2. ab amicio.

Amiculatus, a. um, pe. pro. ueſtito Sol.

Amictus, us, ui, m. g. pe. pro. manto, mantello, ueſtimento, coprimento. Tibul.

Amiciſſimus, a. um. pen. cor. molto amico. Cæſ. in. 8.

Amicabilis, & hoc amicabile omnis. g. pen. cor. Plau. in Mili. ut opera amicabilis, da amico. D

Amictus, a. um. pe. pro. ueſtito, coperto, ab amicio is. Ci. 2. phi.

Amicinum, i. n. g. pen. pro. piede dele utre, gambiglia, pes eſt utris, quo uinum, oleũve diffunditur.

Amineum, i. pen. cor. Auſo. ſolus qui chium, miſcet, & Amineum, uinum eſt Campanię celeberrimum. ut Seru. ait, dicitur ab A priuatiua, & minio. i. rubore, quia album eſt, quod eſt falſum, cum conſtet ut Theodotius amineum quondam Falernum uocitatum, & aminea una. i. caſtagnara, quam ego habeo in rure meo, & amineæ uites ſunt à regione uocitatæ. Fuerunt enim aminei, ubi nũc Falernum eſt, Faſtignano, uino de raſolo, de quibus uitibus Plin. 14. cap. 3. & cap. 5. Col. 4. ca. 9. Falernum, uide falernũ. E

Amiſſio, onis. f. g. pen. cor. in obli. pro. perdere, perdita. Ci. in 4 epiſtolarum. Pli. primo epiſtolarum.

Amiſſus, a. um. pe. pro. perſo, perduto, ueloce, celere. Ouid in primo de arte Hæc erit amiſſa meta terenda rota, & Met. amiſſo ſequitur ueſtigia paſſu. Val. nocte amiſſo equo, licet, ſed mendoſe, admiſſo legatur, dicitur ab A, & mitto, Amiſſus ergo. i. dimiſſus & liber, & qui eſt liber eſt celer.

Amita, æ. f. g. pe. cor. zia per parte de parte, dicta quaſi a me tertia ſit uel quæ a patre meo amata, eſt ſoror patris, ſic amitinus zio, Caius in. l. pater. §. quarto de gradu affi. fratres patrueles, ſororeſq; patrueles. i. qui, quæue ex duobus fratribus procreantur, quarto gradu ſunt ex tranſuerſo. Itẽ F ſobrini ſobrinæq;. i. qui, quæue ex duabus ſororibus naſcuntur quaſi conſobrini. Itẽ amitini, amitinęue. i. qui, queue ex ſorore & fratre propagãtur, ſed uulgus ferè omnes iſtos communi appellatione conſobrinos uocat: ſobrini uero uocantur conſobrinorum filii.

Amnilara, æ. f. g. pe. pro. Anguillara, oppidũ propè Romam dicitur ab amne larone.

Amnis. is. m. g. pe. p. fiume, dictus quaſi ambis mutata B in N. ab Ambio, ut aliqui ab am. i. circum, & nare. i. fluere.

Amicus, a. um pen. cor. de fiume ut arbor. Apul. in. 6.

Amoletum, i. n. g. pe. pro. ogni remedio contra

A tra male, medicamento contra male Plin.
contra mala ingruentia, atq; declinanda,
peculiariter colebantur Pollux, & Caſtor,
quos Græci σώτηρας.i. ſalutares, & ut Plut.
in Numa Anachas.i. Auerruncos à depel-
lendis malis nuncupauere, de quibus intel
lexit Perſ.in. 5. cum dixit diis depellẽtibus
agnam percute, dicitur à demoliendo.i.de
pellendo.

Amoliendus, a.um pe.pro.da remouerſe, le
uarſe.

Amœnus, a, um.pe.pro deletteuole, piace-
uole, delitioſo, uoluptuoſo, ut lacus, & lo-
cus & ſimilia, Gel.uero homines amœni in
18.cap.9.& in.8.cap.2.ingenio ameno, &
alibi uerſus amœniſſimos, & chorus amœ
nus Apul.ab amando, quòd amorem præ-
ſtat, uel quaſi amunius.i. ſine munere, &
fructu carminis. Var.

B Amœnitas, tis.f.g.pe.cor. in obl.pro.delettatiõe, piaceuolezza. amenità ſuauità, ocio.

Amoniacus, a.um.pe.cor. ut ſal armoniaco,
dicitur ab Amenia urbe.

Amor, is.m.g. pe.cor.in obliq. pro. Amore,
& il Dio amore, de quo uide Cupidinem,
cuius fax, licet parua, plus ardet quã Vul-
canus, ut Theocritus, & non eſt cecus, vt
aiunt, ſed facit cœcos, ut mors pallida, Lu-
cianus autem ait uenerem quęrere amorẽ,
& ſigna quibus pater cognoſcere poſſit fi-
lium oculos habere pulcherrimos tradit.

Amores, licet in plurali ſint uenerei, legun-
tur tamen honeſti. Ci. primo de Offi. ſa-
pientiæ amores, & in diui.

Amphimerinos, i.f.g.pe.cor.febre continua
Pli.febris cotidiana, ex humoribus corru-
C ptis, præſertim pituita coaleſcit Gale.Pau.
Aetius.

Amphitapa, æ.f.g.pe.cor.ſchiauina, cauar-
dina, manta peloſa da tutte due le bande,
sbernia. Lucilius, Varro, Athenæus, ueſtis
habens utrinq; uillos. Vlp.in leg. ueſtis.§.
ueſtimenta. ff. de Aur. & arg.legato, licet
ſed mendoſe amphitapha legatur. dicitur
ab ἄμφω.i.duo, quę ut Strabo.in.5. Amphi-
malla dicitur.

Amphimalon, i.n.g.pe.cor.Pli.

Amphimaſcalum, i.n.g.pe cor.

Amphibia, animalia ſunt quæ in aqua, & ter
ra poſſunt ire.

Amphimilia, æ f g.pe.cor.friſone, pannus.

Amphitrite, es.f.g.pe.pro.mare ut Ouid.di-
citur ab ἀμφιτρίβω i.terrendo, quod mare na- D
uigantes ab utroq; latere terreat, uel &
melius ab ἀμφιτρίβειν.i. circum terẽdo, qđ
terrã undiq; terat. Fuit & amphitrite Ocea
ni filia, ut Heſio. quæ cum perpetuam uo-
uiſſet uirginitatem, Neptunum, qui eius cu
piebat eſſe maritus aſpernata ad Atlantem
confugit.

Amphora, æ.f.g.pe.cor.fiaſco del uino a doi
maniche, barrile, quartaruola, lancella, di-
citur ab ἀμφὶ & φέρω uas eſt portatile dua-
bus anſis.

Amphorarius, ii.m.g.pe.cor.baſtaggio, por-
tatore, cartegiatore del uino, co'l barrile,
eſt adiectiuum ut in lege ult.de tric.& uino
lega, inquit iuris conſultus uinum ampho-
rarium ἀμείνον.i. optimum, licet amphora-
rium amineum mendoſe legatur.

Amphractum, i.n.g.pe. pr.nauilio coperto, E
nauigium tectum ab ἀμφράττω.i. obturo, oc
cludoq; apud iuris conſul.tit. de exercita-
toria actione, naues onerariæ, quędam ut
ipſi dicunt emphratæ, ubi amphractæ le-
gendum eſt.

Amplus, a.um.pe.pro. largo, amplior me du
plo, piu largo de me al doppio, amplus in
honore dicitur ab am & plus, hinc ampliſ-
ſimus piu grãde, honorato, ut hõ. Ci. ĩ Lel.

Ampulla, æ.f.g.pe.pro.albarello, cõtrufo,
cõtrufello, ampulla, olearia, ogliaro, lumi-
nara de oglio. Apu.2. Floridorum Ci.4. de
Fini. carraſa. Sueto.in Domi. Hora. uero
proiicit ampullas ait.i.uerba turgida & in-
flata, hinc ampulloſus.i.turgidus & inflat⁹.

Amphibolus, a.um.pe.cor. dubio, ut dictio.

Amphitheatrũ.i.pe.pro.dicitur ab ἀμφὶ. i.cir
cũ & theatrũ ſpectaculũ uiſorium, cõtinet F
ſimul duo theatra rotunda & eſt locus ubi
pugnabant gladiatores, uide theatrum.

Amphitape, es.f.g.pen. pro.ueſta peloſa da
dẽtro & da fuora. Var.

Amptron, i.n.g.pe.pro.fune, corda, zuca de
la ſalma, ouero che tira il carrico, & quel-
lo che ſta tirato dentro il giogo.

Amputatus, a um.pe.pro.tagliato, truncato,
mozzato, ut arbor, potato, dicitur ab am.i.
circum puto, unguis, circũciſus. Pli.primo
epiſtolarum amputata Hora.breue, tronca
to intorno, dicitur ab amputo.

Amputamen, is.n.g.pe.pro.in obli.cor.moz
zatura, potatura, tagliatura, unguis, ar-
boris.

Amputatio.

A Amputatio,is.f.g pen.cor.in obli.pro. Cice. in Catone.

Amuſsis,is.f.g pe pro.archipendolo del maſtro di legname,del Marangone,del taglia pietra,regula fabri lignarii, quę eſt filum, aut funiculum quod rubrica oblinunt, aut alio colore, diriguntque materiam, Varr. ait eſſe tabulam aut regulam, qua vtuntur fabri ad ſaxa coæquanda,ſquadro.

Amuſſeatum,opus,moſaico,muſeato.

Amurca,æ.f.g.pe.pro.morga, tam quæ pręcedit,quàm quæ ſubſequitur.Pli 15.cap.6 fœces & amurca liquentur,& 23.cap.3.

Amurcaria,orum.n.g.pe.cor.vaſciello, doue ſe tiene la morga.Cat.cap.x.

Amula,æ.f.g pe.cor.ſecchiello doue ſe porta lacqua ſanta per la chieſa, & il giouedi ſanto per le caſe,dicitur amola,ab amoliēdis periculis, & expiatione.

B Amulula.æ.f.g.pe. cor. ſecchiello piccolo, doue ſe porta lacqua ſanta.

Amuſſatus,a.um.pe.pro laudato, perfetto, eſſaminato. Plaut.in Mili. amuſſata indoles.

Amuſsia,æ.f.g.pen. cor. Marpuchi, ciuitas Germaniæ.

Amygdalus.i.f.ge. pen.cor.amandola,arbor Col.in.3.

Amygdalum,i.n.g pen.corr.fructus. Pal.amandole.

Amygdala,ę.f.g.pe.cor.frutto.Plin.nucleus amygdalæ. Hier.3. numerorum, in amygdalas deformati ſunt.

Amygdalinus,a.um.pe.cor.de amandola Serenus fertur amygdalinæ ſuccus nucis eſſe bibendus.

C Amylus,a.um.pe.cor.macinato,vt triticum.

Anabathra,orum.n.g.pe.pro.ſcale, ſcaloni, gradi per ſaglire. Iuue.in.7.dicitur ab ἀναβαίνω .i. aſcendo.

Anacorita,æ.m.g.pe.pro. ſolitario eremita, monacho,quaſi ſecedens,& ſegregatus a cæteris,ab ἀναχωρέω . i. ſecedo & in ſolitudinē uado, & anachoreſis.i.ſeceſſus,& eremus.

Anadiomene,es.f.g.pe.cor.Venere.Pli. dicitur euitans ſummerſionem. Ana nanque euito ſignificat, δύομαι ſummergor, quia in mari nata, ad litus enatauit incolumis.

Analecta,orum.n.g.pe. pro. reliquie, reſto, auanzatura,reſtante del mangiare caſcato ſotto la menſa.Mart. Cęl.23.cap.31.

Analectes,ę.m.g.pe. pro. ſcopatore, recoglietore analectorum.

D Anaphyſemata,Græci,vt Apul. de Platonis dogmate vocat eos ſpiritus, qui de fundo, vel hiatibus terræ exploſi ad ſuperna maris deuenerunt.

Anacephaleoſis,is.f.g.pe.pro recapitolare, reſumere,repetitio capitum.

Anachas,vide Amoletum.

Anathema,tis.n.g pe. cor.maleditione, ſcōmunica Papale; quędam ſeiunctio,ſeparatio,alienatio. Apoſtolus ad Romanos,optabam eſſe anathema a Chriſto, cuius mentio habetur in.c.fraternitate.de cler.excō. miniſt.& in.c.ſiquis.31.diſtin. ponitur pro ſacrificio,ſeu oblatione,hinc anathematizo.i.deuoueo,deteſtor.

Anadema,tis.n.g.pe.pro.in obli.corr.touaglia, faſcia de capo, vitta faſciaue capitis, ſimpliciter eſt corona ab ἀναδέω.i. corono Paul.ff.de Auro,& arg.leg.l.quamuis, nōnulli Græcos ſectantes anadeimata legunt E
.i.ornamenta capitis, Suidas.

Anaſtomaſis,is.f.g.pe.cor.ſangue reiecto da la bocca per vena rotta.

Analogus,analogiſta, analogiſtus, vide alogus.

Anaglytha,orum.n.g.pe. pro.vaſelli de relleuo ſcolpiti,vaſa aſpera,& in aſperitatem exciſa.Pli.in.33. Mar. dicuntur ab ἀνὰ.i.ſuper.& γλύφω.i.ſculpo.

Anæmatus,a.um.pe.cor. ſenza ſangue Lampr. anæmatum imperium eius, cum fuerit, durum vocatum eſt, quòd ſenatorum nullum occiderit,& Herodianus.

Anaglyptes,æ. ma.gen.pen.prod. ſcultore, carpentiero.

Anaglyptice,es.f.g.pe.cor.arte de ſcolpire, F
lo ſcolpire,Ci.5.de Fini.

Anagliptarius,ii.m.g.pe.cor.

Anaglypticus,a.um.pen correp.ſcolpito,vt aurum. Sido.

Anas, tis.f.g.pen.cor.anatra,auis aquatica eſt,& morbus anuum,vecchiezza,ſicut ſenium ſenum, dicitur a natando. Plaut.

Anatarius, ii. ma.gen.pen.corr. guardiano de anatre. Plin.x.

Anaticula,æ.f.g pe.cor.anatrella,auicula.

Anarchias,æ.m ge.pen. cor. ſuperbo principato.

Anatinus,a.um.pen.pro. de anatra, vt pluma.Plaut.

Anatarius,a.um.pe.cor.

Ancil-

A Ancillariolus,i.m.g.pen.cor. perſecutore de maſſare, ſerue,qui accedit ad ancillas,& proſtitutas vt eas ineat, ut lecticariola dicitur, quæ vt ab aliis ineatur,graditur per lecticas, quæ meretricum ſunt. Mart. ancillariolum tua te vocat vxor,& ipſa Lecticariola eſt, eſtis & laude pares. Hic eſt verus Mart. ſenſus, quod alii tradunt, non probo, dicitur ab ancillis.

Ananaliterium,ii.n.g.pe.cor.letto de repoſo. Lampri matarazzo.Spart.

Anagnoſtes,æ.m.g.pe.pro.lettore, lector.i.legendi peritus,& qui præcurrit literas,quando legit.Cor.Nepos,Cic.ad Att.ab anagnoſco.i.lego.

Anceps, tis.omnis.g.pe.pro.in obliq.cor.dubio, pericoloſo,ut cibus. Pli.Liu. reuocare, aut vi retinere eos anceps erat.Ver. anceps ferrum acuto, aguzzo, appontito, acumi ex

B vtraque parte.Lucil.ancipiti ferro geminato duplicato,dui,duplex.Var. ancipiti vrgeretur bello,Apul.in.7.ancipiti malo, dicitur ab an & capio,quòd ex utraque parte æque capiatur.

Anchora,æ.f.g.pe.cor.anchora, Thyreni inuenerunt.

Anchorarius,a.um.pe.cor.pertenente ad anchora,vt funis. Cæſ.in primo.

Anchorale,is.n.g.pe.pro. legato ad anchora, Liu.2. anchoralia incidunt.

Anchon,is.f.g.pe.pro.Anchona,vrbs eſt.

Anchite,vide adamas.

Ancilla,æ.f.g.p.pro.ſerua,citella, fanteſca,dicitur ab Atico Martio rege quòd is magnũ fœminatum numerum cœpit.

Ancillula,æ.f. ge.pe. corr. ſerua piccola.Ter.

C in Phor.

Ancilus,a.um.pen.pro.tagliato, intaccato intorno intorno,undique cęſus.

Ancile,is.n. g.pe.pro. ſcutum Romanũ, quod regnante Numa Pompilio de Cęlo cecidit, dicitur quòd ab utraq; parte cæſum erat.

Ancones,a Paulo iuriſconſul.in.l.tabernę. ff. de fundo inſtr.numerantur inter vaſa, eſt & flexus cubiti,qui ancon dicitur. Heſychius ſcribit etiam murorum flexus vocari ancones. ſunt (vt ſtrabo) non ſolum in promontoriis,ſed etiam in parietibus, & hominibus quædã cubito contlexa, aut confracta in humeros, vt Pli.in.2.cap.46. & Victr.ſcribunt, hinc Ancon,is ciuitas Anchona.

Ancus,i.m.ge.pen.prod. chi ha il braccio incuruato, piegato. D

Anculenta,fœmina menſtrui tempore appellatur,unde trahit inquinamentum, femina che ha il marcheſe, tempo ſuo.

Ancyra,æ.f.g.pe.cor.Andrinopoli oppidum.

Andegauia,æ.f g.p.cor.Angioia regio Gallię.

Andegauenſis, & hoc andegauenſe is omnis. g.pe.pro.angioino.

Androna,æ.f.g.pen.prod.neceſſario publico, cacatoio.

Andron,is.m.g pe prod. loco de la caſa doue ſtanno li homini,locus domicilii, ubi viri vt cognati,& ſerui tantum morantur,& verſantur. Pli.Gel ἀνδρὼν græci, latini virũ nominãt.

Andronitis,is.f.g.pe.prod.locus in domo vbi habitant ſoli viri. Victr. doue habitano ſolo li huomini.

Andropophagus.i.m.g.pen pro.magna carne humana. E

Androgynus,i.m.g.pe.corr. maſcolo & femina, utrunque habens ſexum.Plin. in 7. androginos conſtat vtriuſque eſſe naturæ,Cic. primo,de Diui.

Andrachne,es.f.g.pe.pr.porchiaccha, herba.

Andromache, es.f g.pen.cor.dicitur a μάχη.i. pugna,fuit vxor Hectoris.

Andabata,æ.m.g.pe cor. combattetore con li occhi chiuſi.Ci.ad Treb.Hier.ſcripſit libros titulo andabatarum.

Anetum,i.n.g.pen.pro.aneto,herba.

Anfractus.Vide anfractus.

Angareni,pe.pro.vide Hiſmaelitæ.

Angerona,æ.f.g pe.pro.dea dicta cui a Romanis ſacra inſtituta ad anginam propulſandã, quòd angores & animorũ ſolicitudines propitiata depellebat, & figurabatur eius ſimu- F
lacrum cum digito labiis admoto, qua effigie ſilentium indicabatur. dicitur ab ango & os oris.

Anglonia,æ.f.g.pe.cor. Agnone, oppidum.

Angiportum,i.n.pen.prod.vietta.via che non paſſa,caforchio,cortiglio,caſalino,fondaco. Ter,in Eunu.& in Adel. Ci.in Diui.ang portum.Plaut. in Ciſt. via, quæ non eſt peruia dicta ab angendo,& portu,vt alii quòd inter portus ſit locus anguſtus hoc eſt inter domos,quas portus ueteres dixere.

Angiportus,us,u.m.g pe pro.ab ango is.

Angolum,i.n.g.pe cor.Ciuita Santo Angelo.

Anglia,æ.f.g.pe.cor.vide Britannia.

Angor,ris m.a.gen. pen.prod.rancore, animi, ab ango is.

A Angeli gręcè,latinè nuncij,hebraicè moloth. eo quòd domini voluntatē populis nūciant. Eſt autem angelorum nomen officii potius quàm naturæ. Semper enim ſpiritus ſunt, cū vero mittuntur angeli.

Angina,æ.f.g.pe.pro. Scadentia, ſquinantia, botte della gola.ab ango, eſt genus morbi, morbi, quo fauces anguntur; dicūtur & con ſyllæ.Hippocra.ſynanchen appellat.

Angaria,æ.f.g.pe.pro.dictio eſt Perſica vt Suidas,& eſt ſeruitus coacta,vt ſiquis cogit plus ſoluere publicanis quàm liceat. Angarias vero appellat Vege. li.2. omnia munera.i. officii,neceſſarii, quæ a militibus fiunt,etiā non vilia, inde vigilias itationesq; & geſtationes in vſum belli angarias dicit, cotidianas etiā in pace vigilias, item excubiam, ſiue angarias de omnibus cēturiis,quæ viciſsim militos faciunt, & cætera & alibi ad vigilias verò, uel angarias faciendas, vel ad opus aliquod, vel ad decurſionem campi exeunt milites. Suidas ἀγγαρία ἐστὶ δημοσιακὴ ἀναγκαῖα publicum & neceſſarium munus.

B Angulus,i.m.g.pe.cor.cantone,angione,extremitas ab aduerbio ἐγγὺς, i. propè, græcè γωνία.

Angellus,i.m.g.pe.cor.cantocello,cantonetto.i. paruus angulus.Lucr.2.

Angularis, & hoc angulare is. omnis.ge.pen. prod. de cantone.Cato.Col.quadrato, fatto a cantone.

Angulosus, a.um.pe.pro. abondante de cantone, pieno de cantone.Pli.15.

C Angulatus,a.um.idem. Cic.1.de natura Deorum.

Anguſtia,æ.f.g.pen.cor.triſtezza,tribulatione, angoſcia, moleſtia, cruciato in plurali verò ſtrictura vt locorum. hinc anguſtiſsimus, minimo,& minoris probationis.Plin.1. Epiſtolarum in anguſtiſsimis cauſis non poteſt breuitas,ab ango is.

Anguſtus,a,um,pe.pro.ſtretto ab angulo.

Anguſtior,& hoc anguſtius pe.cor. omnis g. piu ſtretto,breue,vt tempus.

Anguſtiſsimus,a,um,pe.co.molto ſtretto,de poco momento,de poco importantia vt cau ſa Pli.primo Epiſtolarum Ci. primo de Fin. ut fauces.

Anguis,is,m.& f.g.penul.produ.il ſerpe potius maſculini.

Anguiculus,i.m.g.pe.cor. ſerpentello,ſerpe, picciolo Ci.in 5.de Fini.

Anguineus,a,um,penul.cor. de ſerpe a Colu. vero anguineus cucumer, dicitur longo,& torto vt anguis. D

Anguinus,a,um,penul. prod.Plin.30. de ſerpe Cic.de Diuin.

Anguineum,ei.n.g.pe.cor.multitudine de ſerpi inſieme,ut eſt in Syria quando angues ſimul connexi in flumen voluuntur Pli. 29.

Anguilla,æ,f.g.pe.pr.anguilla,piſcis denominatur ab angue, cuius ſpeciem refert.

Anhelitus,us,ui.m.g.pen.cor. fiato dicitur ab halo as uerſa A in E.

Anhelus,a,um,penul.pro.allancato,che non puo reſiatare.

Anicula æ.f g.penul. cor. uecchiarella, diminutiuum ab anu.

Anilis,& hoc anile,is,omnis,g.pe.pro.di uecchio,pazzo, inſenſato ut uerba, vanum, & delirum Cic.2.de Diui. anile ſanè, & in priſti ſuperſtitione. E

Anima,æ.f.g.pe.cor.anima, fiato, halitus oris Ter.in phor.animā complexi,retinui,il fiato a me.Plaut.in Aſin. fetet anima vxori odore,rerum,acqua Plau.in Amph. animam omnem extraxero, vento, græcè ἄνεμος Ver. 8. quantum ignes,animæq; valent, Lucr.in 5. aurarumq; leues animæ,la uita, Iuue. animā præferre pudori,furore,& iracundia. Plaut. in Amph.animam comprime Græci animam ψυχὴν vocant quaſi ἀναψυχὴν, quòd reſpirādo refrigeret,cauſa nanq; corpori viuēdi eſt reſpirādi uim exhibens,uel quaſi phyſichin, quòd phyſin,i.naturā continet.Plato in Cratilo,& Origen. in libris περὶ ἀρχῶν,hinc Animula Sulpi. Ci. animella. F

Animus,animo ut Auguſtinus eſt ſubſtantia quædam rationis particeps regendo corpori accomodata,hinc Sal.in Car.ſed dux,atq; imperator vitæ mortalium eſt furore in plurali Ver.in xi.pone animos, & in primo mollit animos,Animus & anima differūt. eſt animus diuinior Macro.& propriè mens, quam diuiniorem anima nemo dubitauit: cum vero ait retinendus animus in cuſtodia corporis,ipſam tunc animam nominat, quæ uincitur cuſtodia corporali, cui mens diuina non ſubdicur,anima ē qua uiuimus,animus, quo ſapimus,datur tantum hominibus, non brutis,quia ut nos ſaperent.

Animoſus,a,um,animoſo,furioſo.

Anicetum,i.n.g pe.pro.aniſo.

Animi remiſſo, recreare, recreatiōe dell'aīo.

A Animatus,a,um,pe.pro.iracondo,furioſo,Ci. de rep. in primo animato homine miſerius ducerem,animato, ut corpus Suet. in Vitel. Cic.in 2.de Off.

Animans,tis.f.g.pe.pr.animale,ut muta Lact. & eſt maxime de brutis.

Animaduerſio,is,f.g.pe.cor.in obli.pro. conſiderare Ci.primo de Fini. ab animaduerto, punitiõe,ut aiaduerſio in ſeruos Ci.1.de Of.

Animaduerſus,a,um,pe.pr.cõſiderato ut res, Cæſ.conoſciuto Ver.in 3.Geor.his animaduerſis,punito,ut flagitia Ci.1.de Orat.

Animaduerſor,is,m.g pe.pr. punitore, caſtigatore Apul. venit ab animaduerto cum in, ut animaduerto in Cæſarem conſideratore, ut ſciat Ci.primo de Offi.

Animaduerſio,is,f.g.pe.cor.in obli.pro. puni-
B tione,caſtigatione,conſideratione Cic. primo de Diuin. crebra animaduerſione dicitur ab animaduerto.

Animaduerſus,a.um.pe.pro. punito, caſtigato, Paulus iuriſconſ. corpora animaduerſorum conſiderato,cognito.

Anio,enis.m.g.pe.cor.in obli.pro. Teuerone fluuius propè Romam dicitur & Anien Sta. primo.Syl.præceps Anien Luca. Anienis ad vndas , dicitur ab Anio rege Hetruſcorum.

Anienus,a.um.pe.pro. de Teuerone.Prop.

Anius,lac',il lago de agnano propè Puteolos.

Anniculus,a.um.pen.cor.de vno anno ut infans,vinum,vitulus,de animatis & inanimatis. Var.2.uttauris. Plin. gramini, plin. iun. plantaria. Col.7.ætate.

Annua,orum.n.g.pen.cor. prouiſione de vno
C anno,ſalario de uno anno,Iuue.in.6.alimento de vno anno,alimenta vnius anni. Suet.in Tib.dicuntur ab anno.

Annales, ſunt res geſtæ , quæ de anno in annum in hiſtorias rediguntur , noſtriq; temporis eſſe poſſunt. Hiſtoria res narrat geſtas, & ab ætatis noſtræ memoria remotas. Cic.in 2.de Orat.erat.erat hiſtoria nihil aliud , niſi annalium confectio,in hiſtoria interfuit rebus gerendis is,qui narrat, & non ſolum res geſtas longo ordine explicat,ſed & conſilia, quibus geſtæ ſunt ponit , & conciones facit, acies inſtruit , ſitus locorum deſcribit, & quid prius , & quid poſterius factum ſit, & tempora.hinc.Plin.in prima epiſtola neque hiſtoriam componebam.i.diem, menſem,annum notabam, ut ſcire potuiſſem quæ fuiſſet prima & quæ ſecunda & deinceps. Annales verò ſingulorum annorum geſta breuiſſimè notant,& plurium annorum res geſtas ſeruato cuiuſque anni ordine memorat, dici- D
tur & in ſingulari annalis. Gel. 16 . petimus annalem hunc, & in 13 cap.21.& lib. 15. Idem in.6.ex Piſonis annali.

Annalis, & hoc annale omnis.g pe.pro. pertinente ad anni,vt lex,tempus annale quod eſt anni.

Annifer,annifera.um.pe.corrept. anni producens,Pli.16.vt dies.

Anonymus , a. um. ſenza nome , ab A.i. ſine nomine.

Anormis, & hoc anorme omnis, gen.penult. prod.ſenza meſura, ſenza ragione, vt ruſticus.Horat.2. ſermo.

Antecaptus,a.um. pen.prod. pigliato auante,
vt locus. Liui.5. E

Anteceſſor,is.m.gen.pe.prod.chi anda auante.Hirt.in.5.

Antedon,is.fœminiui generis penul. produc. in obli.cor.vide meſpylum.

Antelatus, a.um.pen.cor. antepoſto , prepoſto,vt conſul.Cic.de proui.

Antemeridianus,a.um.pen.prod.auanti mezzo di , vt ſpectaculum Pli.36. eſt, vel fuit in meridie,vel ante meridiem.

Antelucanus,a. um.penultima product. auante di.ut tempus ante horam decimam diei, labor in antelucanis cœnis exprimitur. Ci. Iuſt . in primo antelucano tempore dicitur ab ante, & luco,qui apud ueteres lucem ſignificabat. Teren.in adelphis.

Anteloquium,ii.n.g.pe. corr. parlare auante.
Macro.ab ante loquor. F

Annonarius,a.um.penult.corrept.pertinente a graſſa Veg.in 3. annonarias vocat expenſas eas frugum,pabuliq́ue ſpecies,quas prouintiales militibus expendunt,ſpeſe dello al logiamento alli ſoldati.

Annotinus, a.u m.penultima correpta pertinente a vettoua ilia, vt vinum, frumentum, eſt & vnius anni. Colum. in.5.ungues annotinos reſecato. Cæſar in.5. uocat annotinas naues portantes annonam , naue de mercantie.

Annoſus, a. um.pe.pro. de molti anni æuum. Pli.4.Ouid.2.Faſt.vt puella.

Annus,i.m.ge.pe.prod.anno Iuriſconſ. in æſtatem , & hyemem ſolum diuiſerunt Aegyptii tria anni tempora eſſe dixerunt, hyemem, ver , & æſtatem , inde Mercurius

A lyram trium chordarum reperiſſe fertur, & ut Pli. curſus ſolis cauſa eſt anni uarietatis, qui uices temporum,annumq; renaſcentem ex uſu in quatuor diuidit tempora, quorum primum eſt uer dictum, quòd tunc uirgulta virere incipiũt, & uertit ſe tempus anni, vel eſt græcum uocabulum, Iones.n. ℓ'ę dicunt mutata dapſea in u fit uer, vel dicitꝰ a uenio .i.naſcor,& creſco,quòd tunc è terra veniũt omnia, & eſt principium anni calidum,& humidum,in quo annus puer dici poteſt & excitatur ſanguis, qui & ipſe calidus eſt quod tempus eſt aptum generationi, vnde in eo omnia facile gignuntur, & naſcuntur, Incipit Ver ſole primam Arietis partem ingrediente,quo ingreſſu æquat Sol lucem tenebris, propterea q; eſt æquinoctium,poſt qđ

B tempus dies incipiunt ſuperare noctem. Secundum tempus eſt Aeſtas dicta ab actu.i.calore,excitaturq; (vt Medici) zephyris inchoat, hoc tempore bilis, qui humor calidꝰ eſt, & ſiccus ut ipſa æſtas. & eſt iuuentus anni, atque incipit, cum ſol ad primam Cancri partem venit, quæ pars (quoniam eſt altisſima in noſtro polo) facit diem omniũ longiſsimum, & ſolſtitium efficitur æſtiuũ. Tertium tempus Autumnus nominatur,quoniam in eo augeamur uaria fructuum copia, & eſt virilis ætas anni, in qua matureſcunt omnia, oriturque, cum Sol ad primum Libræ gradum peruenit, rurſusq; efficitur æquinoctium poſt quod noctes incipiunt ſuperare dies, & eſt ſiccus,& frigidus. Vltimum tempus eſt hyems eana,& vera ſenectus an-

C ni,efficit autem illam,Sol cum primùm tangit Capricornum,eſt humida,& frigida. incipit autem annus ſecundum Aſtrologos, cũ Sol intrat Arietem, Arietem autem idcirco principium faciunt zodiaci. Quia quamuis in ſphæra nihil aut primum,aut poſtremum ſit,tamen incipiente die illo,qui primum fulſit,& natalis mundi vocatur Arietem in medio cœlo fuiſſe tradunt, & mediũ vertex mũdi eſt,& quaſi caput, tunc Lunã Cancer geſtabat,Sol cum Leone oriebatur, Mercurius Virginem,Mars Scorpium, Iuppiter Sagittarium,Venus Libram, Saturnus Capricornum tenebat, vt Var.li.primo,cap.8.ver habet dies. 91. æſtas.95. Autumnus.91.hyems. 99.de Anno, Menſe,& die multa leges in.6. Grammatices.

Annuus,a. um.p.cor.de anno, vt annua bima, trima die.i.tempore vnius anni, duorum, & trium annorum,Quoniam dies in genere fœminino tempus ſignificat. D

Anularius,ij.m.g pe.cor.oreſice, opifex anulorum, fattore de anelli.

Anguina,æ.f.g.pe.cor.fune,corda,qua ad malum antenna conſtringitur.

Anſa,æ f.g p.pro.manico de bocale, becchiero,& cęterorum vaſorum,circulus, quo vas manibus tenetur. Verg.in Bucco, boccola, della ſcarpa,calzaro,fibula, quæ calceis inſuitur.Tib. anſaq; compreſſos alligat arcta pedes. Eſt quoque anſa,qua velut (quę vncinata ſunt) capere & tenere poſſumus. Apul.loro quàm valido ad anſulam quãdã deſtinatum.i.ligatũ, metaphoricè ponitur pro cauſa materiaq; & occaſione Cicer.in Lælio quo plures inquit det ſibi tanquam anſas ad E reprehendendum,Plau.in Perſa.nõ tu illum vides quærere anſam,cauſa,commodità.

Anſatus,a.um.pe.pro.manicato,vt uas,homo anſatus,homo che porta le mano a lato,fianco,alanca,inſtar anſarum.Plaut.

Anſula,æ.f.g.pe.cor.manichetta,manica piccola vt vaſorum,pertuſetto da legare, anelletto da legare. Apul.Val.in.8.& anſulis moneri,attacaglia.

Anſanum,n.g.pen.prod. Lanciano, oppidum prope Pelignos.

Anſanenſis, & hoc anſenenſe omnis.ge.pen. pro.Lancianeſe.

Anſer,is.m.ge.pen.prod.in obliq.corr. papara,oca, aucha.

Anſerculus,i.maſc.gene.penul.correp.paparello.Colu.8. F

Anſerinus,a.um.penul.prod.de papara, oca, vt pluma,ouum.

Antapocha,æ.fœ.ge.penult.corre. poliza del debitore al creditore.

Antæ,arum fœmi.gene.penult.pro.bande de le porte.Victr.

Anteambulo,is.m.pe.cor.in obli.pr.ſtaffiero, ragizzo.Suet.in Veſpa.ab ante & ambulo.

Antecantamentum,i.n.g.pe.pro.cantoria, ab ante,& canto, eſt quando ſacrati prodeunt ad ſupplicationem.Apul.

Antecœnium,ii.neutri gene.penult.corr.merenda,ab ante.& cœno.

Antecœnia,æ.f.g.pe.cor. Apul.in.2.

Antecesſio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro.auantaggio.i.quando præcedit in itinere, andare auante.Ci primo,de Off.ab antecedo is.

Anteſi-

A Antefixa,orum.n.ge.pe.pro.chianca,ab ante & figo quæ ponitur ſub canali quando fabricatur ſub ſtillicidio.

Antenna,æ.f.g.pe.pro. antenna. i.lignum per tranſuerſum in malo nauigij poſitum, de li nauigii. Pli.in primo Ver.cornua velatarum obuertimus antemnarum, Græci vocant antennas cornea,nanque corniculata ſunt Pollux ſic ait,id, quod malum ſuſcipit Lenas vocatur, ad glutinarum verò ipſi Pterna, extremum autem ad antennas Elate,&Thoraciũ, & charcheſium,quod verò eſt ſupra antennas Atractos ab ante, & teneo.

Anteris,dis.f.g.p.cor. ſcarpa del muro Vitr.

Antes,um.m.g.pe.pro.in obli.cor.li ſolchi,ordini,extremi de le vite.Ver.2.Geor.pileri de le porte de le caſe dicuntur ab ante, morcena.i.lapides aggerrati ad retinendam maceriam in agris.

B Anteſignanus,i.maſcu.generis.pe.pro. defenſore de bandiera,cõpagno de bandiera. Cæſ. in primo Bell.ciuil.& aliorum, ab ante & ſignum, quod tanquã ducem ſequuntur reliqui.

Antepedes amicorum, circum pedes,ſunt obſequia ſeruorum.

Antependulus,a.um.pe.cor. pendente auãte, ut crinis Apul.in.2.

Antemurale, is.n.g.pe.pro.barbacane,muraglia auante le mura, ab ante & muro.

Anteuentuli,orum.m.g.pe.cor.capelli che pẽdeno auante gli occhi Apul.in floridis.

Antica,æ.f.gene. penulti.corre. entrata della caſa, pars anterior domus.

C Antrophagus,i. penultima producta, mangia carne humana,vt populi in Scythia.ἄνθρωπος enim homo dicitur, & fago comedo.

Antrax,is.m.gene.pen.prod.carbonchio,antrace,ſingnolo, tuberculum in locis corporis magis periculoſis, a quibuſdam tracena, carbone,antraces ut Hier. ſunt lapilli fulgidi, carbunculi.

Anthraceus,ei.m.g.pe.pro.corbonaro.

Anthracinus,a.um pe cor.negro, obſcuro,vt ueſtis. Varr.de uita popu.Roma.ab anthracibus.i.carbonibus.

Antiades, uide adenes.

Antichreſis,ſi pecuniam(inquit Marce) debitor ſoluerit poterit pignoratitia actiove uti ad recuperandum antichreſin, Cum enim pignus ſit,hoc uerbo poterit uti,anthicreſin legendum,& non antiphonã, ut eſt in vulgaribus. Eſt anthicreſis pignus, quod datur ita, ut eius vſum, & fructum pro vſuris ſibi creditor computet,pegnõ uſufruttuario, puta ſi tibi tradam fundum ea conditione, ut eum habeas pignori, donec tibi centum ſoluerim, & ut interim fructus colligas pro vſuris,quas tibi præſtare debuiſſem. D

Antidorum,i.n.g.pe.pro.remuneratione, cõtrauaglientе, ht cum donanti redonamus. Vlp.tit.de petitiõe hæreditatis,ab ἀντὶ.i. re, & δῶρον.i. dono.

Antidoſis,is.f g.pe.pro.

Anticaris,is.f.g.pe. cor.

Antidotum, i. neutri gene.penul.corre.cõtra ueneno, medicamentum contrarium. Plin. Paul. de pen. leg. Gel. uerò antidotus celeberrima dixit,ab ante & dotus.i.do.

Antiæ,arum.f g.pen.cor.capelli de femina pẽdente auante gli occhi. Apul.in floridis, capilli muliebres demiſſi in fronte, ab ἀντὶ. i. contra. E

Antigonia,æ.f.g.pe.cor.Nicea,vrbs in Bithynia,dicta ab uxore Lyſimachi Strabo.

Antigraphum,i.n.ge.cor.contrapoliza, eſempio de ſcriuere dicitur ab ἀντὶ. i.contra γράφω .i.ſcribo.

Antitipum,i.n.g pe.cor.

Antinomia,æ.f.g.pe.corre.contrarietas legũ, ab ἀντὶ & νόμος.i.lex.

Antilena,æ.f.g.pe.pro.pectorale, antepectus equorum,& ſimilia,ab ἀντὶ.

Antichthones, ab ἀντὶ i.contra,τίθημι. i. pono, ſunt qui nobis antipodes ſunt, hoc eſt aduerſis nobis veſtigiis incedunt, ut ſunt Hiſpani, & Indi. F

Antiocherie, populi ſunt ab Antiochia vrbe Syriæ præſtantiſſima,quæ dignitate nõ multo inferior eſt urbe Roma ut Herodianus, Spartianus in Caracalla, Antiochenſes,non Antiochenos vocat,hęc urbs barbatico ſermone vocatur Nibiſis.

Antipathia, æ.f.g.pe.cor.repugnantia rerum vt inter cęleſtia,& terrena Pli.

Antipherna, orum,neutri generis pen.prod. dono, preſente del marito ala mogliere, loco dotis,pherne dotem ſignificat, inde parapherna quæ vltra dotem dantur, ſopradote de la ſpoſa.

Antipho, vt Lucianus de ueris narrationibus præerat oraculo coniector, ut Sui.fuit Athenienſis portentorum, & ſomniorum interpres, quod confirmat Ci. primo de Diui.

A Antipodes, dicuntur contra nos poſiti contrariis ueſtigus.

Antepagmentum,i.neutri generis pen. prod. portiero,ab antes & pago,pagis, lapis oſtii, pelicro, eſt ornamentum etiam ante valuas Græce ... dicitur eo quòd antis affigitur ſeu appingitur,eſt ergo(ut omnes dicunt) aulæum quod dependet, ſtat ante ianuam Cat. 14 dicitur ab antis,& appingitur i.i.affigitur.

Antipus, eſt homo contra pedes noſtros ambulans.

Antirium,ii.n.g.pe. cor.capo de s. Andrea.

Antiquarius, ii.m.g.pe.cor.is eſt memorialis, qui antiquarum rerum principi memoriam ſuggerit, eſt & is, qui antiqua interpretatur verba, quive curat vetera Iuue.in. 6. Ignotoſq; mihi tenet antiquaria uerſus.

B Antiſtes,tis,cõ n.g.pe.pro.in obli.cor.primus cuiuſq, templi,vt epiſcopo,veſcouo guardiano,priore,abateſſi,vt monachorũ. Val.max. in primo perita deeſſet antiſtes,dicitur & antiſtita. Oui.i.3.tractiſq; comis antiſtita Phœbi, ab antiſto.i.excello, uel ab ante,& ſto,ꝗ ſtat ante omnes, primus cuiusque rei ut Ci. antiſtes eloquentiæ, & Pom. antiſtes armigerorum i. primus.

Antiſtitium, ii.n.g.pe. cor.epiſcopato, guardiano,priorato,dignitas antiſtitis.Mart.cap.

Antlia, æ.f.g.pe.cor.ſecchio ò altro iſtromento da tirare lacqua,eſt machinula ad aquam hauriendam,... in haurire eſt Mar.Curua laboratas antlia tollit aquas Li.florẽ antlabant, utuntur ruſtici ligno oblongo ad aquã

C è puteis extrahendam, quod Ciconiam à roſtro ciconię alitis Hiſpani uocarunt,alii uero Tollonem à tollendo dicunt.

Antonius, dicitur ab Antone Herculis filio, uel ab ...i.pro ... pretiũ quaſi pro pretio i.loco ptii(ut aliqui)ab... quod eſt ſurſum, & tenens,quaſi ſuperna tenens, & mundana deſpiciens.

Antræ,arum.f.g.pe.pro.ut Feſtus,ſunt valles uel arborum interualla ſpatio intra li arbori, antra uero in ſingulari ut aiunt, beuetoro, uas.

Antra,æ.f.g.pe.pro.beuetoro, uas.

Antrum.i.n.g.pe. pro.grotta,comba,ſpelũca, ab ...i. ſupplico, Deos enim in ſpeluncis colebant putãtes illas eſſe ſacras,ut Macro. dicitur quaſi atrum.

Anulus,i.m.g.pe.co.anello dictus ab an.i.circum quia in ſe uertitur ut annus. D

Anularius,ii.m.g.pe.cor. fattore de anelli.

Anulatus,a.um.pe.penul.produ. anellato,ornato de anelli Plau.in pœnu.

Anularis, digitus penultima producta, dito appreſſo il piccolo.

Anularis,& hoc anulare omnis,gene.pe. pro. pertinente ad anelli.

Anus,us.ui.fœminini gene. pen.cor.uecchia, uetula dicta ab A.i. ſine & ... mente quòd ſit ſine mente, Vetularũ.n.ſunt deliraméta.

Anus,i.m.g.pe.pro.culo Celſ.7.

Anxanum. uide anſanum.

Anxona,æ.f.g.pe.cor. Eſtre, fluuius.

Anxietas,tis, fœminini ge.pe.cor.in obl.pro. græce ... anxietã, angoſcia, triſtitia aggrauãs animũ,vt nõ appareat aliqđ refugiũ.

Anxius,a,um.pen.cor.græce ...,angoſcioſo,anxio. E

Anxur,is.n g.pen.prod.in obli. cor. Terracina,oppidum Horat. impoſitum late ſaxis cãdétib' Anxur eſt & maſculini generis. Mar. Lætus & æquoreis ſplendidus Anxur (ut aiunt) Erant fons Volſcorum non longe à Terracina,qui eo quod ignaris letalem hauſtum præberet, ab incolis iniectis lapidibus, & terra oppletus eſt, ſic dictus fuit Terracina,& dicitur Anxur quia illic colebatur Iuppiter Anxurus dictus quaſi ab anef.i.ſine, & xirus nouacula quia barbam nunquã raſit.

Anypodetus,a,um.pen.cor. ſcalzo, ſcalzato, vt monachus.

Aonia, æ, fœminini gen.pen.cor.quæ Boetia dicebatur,nunc Aonia dicitur,ab Aone rege F Neptuni filio ex Apulia pulſo factione ſuorum qui in Boetiã uenit,& a ſe nominauit.

Aonius,a.um.pe.cor.da Boetia Ouid.

Aornus,i.m.g.pe.pro. Lago de tre pergole,lacus contiguus Baiis, ponitur pro inferno,dicitur ab A.i.ſine & ...i. auibus quaſi ſine auibus, Nullæ nanq; impune uolucres uolare poterant; decidunt enim ex aere,fetore diuiſo, ubi ſe ſuſtinere nequeunt. Eſt & lacus iuxta Eridanum Italiæ fluuium, cuius aqua ab animalium nullo ob graueolentiam guſtatur,in hunc decidiſſe Phœtontem fabulatur, & qui bibiſſet citiſſimè moriebatur,in in cuius margine præcelſas ſtetiſſe populos, unde turgentibus ramis nitida ſudabant Electra,ideo Phœtontis ſorores in populos conuerſas illius morte pro lachrymis molle ſucinum aſſerunt deſtillare,aliqui tradũt apud Indos

A Indos petram aornum appellari,& ſuper eã maximo frigore,& altitudine ſua nulla uolat auis, Dion. uero & Agathoſtenes,& nõnulli alij ferunt Aornum neq; petram eſſe, neq; lacum, ſed terræ quoddam barathrum in Syene, ſupra quod ob peſtilentem halitũ nulla uolat auis (ut aliqui) dicitur ab A, & uerno.i. delectatione, & naſcitur ab æſtuariis Acherontis Verg.in.6. quam ſuper haut ullæ poterant impune uolãtes Tendere iter pennis talis ſeſe halitus atris Faucibus effundens ſupera ad conuexa ferebat, vnde locũ Graii dixerunt nomine Aornon.

Aornus,a.um.pe.pro. infernale Sil. Degeneres animas tenebris damnauit aornis.

Aornalis,& hoc aornale omnis gen.pen.pro. Prop.in.3.

Apalæſtus,i.m.g.pe.pro. chi non ſa allottare, fare ale braccia, luctæ gnarus, chi non
B uuole dela quaglia Ci. in Ora. dicitur ab A, & palęſtra, uide palæſtram.

Apamea, eſt colonia Bithyniæ, quam Ptolemæus iuxta fluminis Rhyndaci oſtia locat, & Stephanus Bithynia inquit Apamea, quã condidit Nicomedes cognomento Epiphanes prius dicta Motlea, Plin.in.5.in Bithynia colonia, Apamea, non autem Apamena ut mendoſe legitur.

Apatenoria,melius,quã Apaturia feſtum fuit Athenis celebr[illegible]. Cum enim orta eſſet lis inter Bœotios, [illegible] Athenienſes, ut tradũt de Zenone,& Panacto,[illegible] ut alii, aliam ob cauſam Bęotiiq; peteret uti reges [illegible] imperio utriuſque populi decertarent ſoli, Xantius Bœotiorum rex, fœdus non detractat, ſed Athenienſium rex timens certamẽ
C recuſauit, atq; imperium ſe ceſſurum ei qui certamen ſubiret. Melanthius itaque diſcrimen hoc ſubit pacto,vt ipſe,& ab ipſo deſcẽdentes Athenienſibus imperitaret,armatus, itaque procedit, & prope Xãtium ſtetit inquiens facis o Xanti iniuriam, Non n.ſolus uti pollicitus es proceſſiſti. Xantius id audiens ſe auertit inſpecturus an quiſquam ſe comitaretur, quem auerſum Melanthius occidit, & ſic Atticæ rex eſt declaratus. Cum igitur Athenienſes regionem tenuiſſent, uiſum eſt ipſis feſtum celebrare ob perpetuam eius rei memoriam, quod Apatenoriam uocauerunt ab ἀπάτη.i.deceptione inuenta, & ἀπατάω decipio.

Apedibus, ſiue adpedes ut Mar.maſculini ge.
D pen.cor.& indeclina.ſcudiero,ſeruo,ragazzo,ſtaffiero. Cice.ad Att. cuius pedibus utũtur domini,ut uenerunt à pedibus.i. ſerui.

Apeliotes,æ.m.g pe.pro.leuante,ouer Greco leuante,uentus ut Gel. Eurus uocatur à Latinis, hinc Catul. nec ſęui Boreæ, aut Apeliotæ.vide Eurum.

Apella, æ.m.g.pe.pro.retagliato,circonciſo, ut Iudæus. Hora. in Ser.dicitur ab A.i.ſine, & pelle.

Aper, ri.m.g.pe.cor.porco ſiluatico, cignale, dr̃ quaſi aſper,quia in locis habitat aſperis.

Apertio,is.fœmi.gen.pen.corr. in obliq.pro. aprire, ut porta terræ.

Apertus.a.um.pe.pro.aperto Verg.8.ſereno, puro. idem in primo, æthera purgat apertũ, ſcoperto,nudato. Var.capite aperto,demonſtrato,idem ſuris apertis.

Apex,cis.m.g.pe.cor.mitra,mitria Val.pizil-
E lo,pidicillo de la coppola,ponitur pro omni ſummitate Iuue.in.12.Conſpicitur ſublimis apex. Ci. in Cato.apex ſenectutis dicitur ab apere.i.vinculo comprehẽdere.ligare, Apex quoq; eſt auium criſta ut in pauone, upupa & ſimilibus,ceatra. Pli.in.2. eſt & Accentus nota ſuper literas poſita, Quin.in.1. longis ſyllabis apicem apponere.

Apexabo,nis.m.g.pe. pro.ſanguinazzo, ſanguinato,boldone, inteſt[illegible]hum ſanguine plenum admiſto pingui[illegible], dicitur ab eo quòd in capite apex ſit.

Aphe,es.fœm.ge.pe.pro poluere, puluis ac[illegible] quo athletæ ſpargebantur. Mart. flaueſcit aphe Sene.in.7.epiſtolarum.

Aphilus.i.m.g.pe. cor.ſenza amico.

Amphractum,i.n.g.pe.pro.nauilio ſcoperto,
F nõ coperto,nauigium apertum, intectumq; Cic. ad Att.

Aphrica,æ.f.g. pen. cor. barbaria, dicitur.ab Apher, ut Ioſephus in primo antiquitatum, filio Abrahæ.

Apher,a.um.pe.pro.da barbaria.

Aphricus,i.m.g.pe.cor.li Becci, becchi,Garbino uentus.

Aphrodite, es.fœm. ge pen.pro.Venere dicta a ſpuma, quam ἀφρὸν Græci uocant, de qua multa diximus in grammatice.

Aphronitrum,i.n.ge.pen. pro.ſchiuma del nitro,ſalenitro Pli.31.

Apia,æ.f.g.pen.corre. Morea peninſula dicta ab Apide Rege.

Apiana,uua.f.g.pe pr. uua moſcatella,racina

A moſcatella, muſcatula, moſcatello dicta ab
apibus,quibus prædæ Col.3.cap.2.Plin.4.di
citur apiana ab apibus cuius uuæ apes aui-
dæ ſunt.

Apica,æ.f.g pe. cor. pecora uentre ſpilata, à
quibuſdam che ha poco lana, nec eſt amplo
corpore,ouis,q́ uentrē habet glabrū Plin. 8.

Apis,is.f g.pe.cor. Col.x.Ouid.13 l'apa,geni
tiuo apum, uel apium dicuntur à pede ꝙ ad
inuicem ſe pedibus tenent ad ſimilitudinem
racemi vuarum, uel (ut aliqui) quòd ſine pe
dibus naſcuntur, quod non probo. Nam ſi
diceretur à pede faceret genitiuum apidis vt
cætera compoſita à pede ut bipes bipedis.

Apicula,æ.f.g.pe.cor.apa piccola Pli.7.

Apiarius,ii.m.g pe cor.aparuolo, aparo, qui
habet,aut cuſtodit apes Pli. 21.

Apiarium,ii.n.g.pe.cor. cupo, fiſcello, aruaro
deli api. Colu. 8.

B Apicium,ii.n.g.pe.cor. Apice oppidum.

Apina,æ.f.g.pe.cor. Pigna melleſe,eſt quoq;
arbor quaſi non pinus,quæ pinus picea dici-
tur,in plurali uero coſa de niun prezo.ualo-
re, uile de niun prezzo,& quod dicitur fra-
ſche, ciancie, & hoc erit quando de noſtris
loquimur opuſculis, vt tu noſtras legis api-
nas.i.nugas,& luſus. Mart. ſunt opinæ, tri-
cæq; & ſiquid uilius iſtis, Quod defluxit,ex
quo Diomedes munera deleuit ignominia op
pida Apuliæ Apinam & Tricam, licet Mar-
tialis iterpretes ſenſerint aliter, ſed perperam.

Apiſtos,i.m.g.pe.pro.incredulo.

Appium,ii.n.g.pen.cor.l'appio,eſt hærba Pli.
19.Sciendum eſt in cōuiuiis ex omnibus hær
bis,floribus ſerta nectebant antiqui præter-
quam ex Apio,& hoc ideo ut Duris Samius
C in commentariis,quos de certaminibus ſcri-
pſit,quoniam lugubre eſt Apium, luctibuſq;
magis quàm hilaritati cōueniens, & hoc ob
Archemorum in illa hærba a ſerpēte deuora
tum, A pio mortui,ſepulchraq; ueteri Græ-
corum more coronabantur,idq; defunctorū
exuuiis dicatum eſſe Lucia: affirmat.dicitur
ab apice quòd apex hoc ferre ſolebat uicto-
ris. Macer ait in ludis Nemęis uictoribus in
præmium dabatur & eo coronabantur.

Apluda, æ. f.g. pe.pro.eſt genus minutiſſimæ
paleæ,ſiue panici,annettatura de grano quā
do ſe cerne, ſiue milii Pli. 18. purgamentum,
Gel. vero in.2.frumenti furfur.

Apluſtre eſt ornamentum nauis ſuper malis
dictum ab.A.i.ſine, & πλέω.i.nauigo, quia ſi-
ne eo per mare non eſt nauigandum, aut D
quia non neceſſario ad nauigationem requi
ritur Sil. x.laceroq; apluſtria,uel quia erant
amplius, quam eſſent neceſſaria uſui etiam
amplustria dicebantur.

Apocataſtis,is.f.g.pe.cor.renouare, renoua-
tione del mondo, redintegratio mundi Fir-
micus.

Apocha,æ.fe.gene.penu.corre.poliza dal cre
ditore al debitore, chirographum, antapo-
cham dicimus,quam debitor facit creditori.
Vlpi.in lege ſi acceptilatio.

Apocalypſis.i.reuelatio,& liber reuelationū,
componitur ab ἀπὸ quod eſt re,& καλύπτω.i.
uelo,tego, operio.

Apocletus, i. maſcu gene.penu.produ.ſenatō
re,conſigliero, Liui. Suidas.

A pocopus,i.maſcu.gene.penu.corre. ſcoglio E
nato, caſtrato, caponato. Firmicus.

Apocriphus, pe.c. molto oſcuro, abſcōditus,
abditus, componitur ex ἀπὸ præpoſitione,
quæ rem exagerat,& κρύπτω.i. obſcondo,un-
de opera dicuntur apocrypha.i. abſcondita,
dubia,non recepta.

Apocryſarius,ii.m.g.pe.cor.a nobis dicitur re
ſponſalis,proficiſcitur enim ab ἀποκρίνομαι.i.
reſpondeo,& apocriſis reſponſio, imbaſcia-
tore; à reſpondendo, à quibuſdam theſau-
riero,ouer ſecretario,ſed non bene.

A poculis.m.g.pe.cor.inde coppiero.

Apodos, i.f.g.pe. pro.uoce diſſonante, diſſo-
nata, ſtonata, ſcordata, eſt quoq; uox galli
immatura & intempeſtiua.

Apodyterium, ii.n.g. pe.cor.ſpogliatoro,lo-
cus in balneis, vbi ſpoliantur, Var.de re ru- F
ſti.2.Pli.in epiſt. ab ἀποδύω.i. exuo.

Apogeus,ei.m.g.pe.pro.uento de terra, tra-
montana.

Apogeum, i.n.g. pe. pro. cantina, ædificium
ſub terra.

Apographon, i.n.g.pe.cor.eſempio de lauo-
rare pingere con le mano Pli. 35.

Apolis,dis cōm.g.pen.cor.sbandito,exul,ex-
torris ab A,& πόλις.i. ſine ciuitate vel ab ἀπολαύω i. deprodo,ſunt quoq; apolides uiles ſer
ui,& inſulani in opus publicum,aut in metal
lum perpetuò dati, & in inſulam deportati,
ut ea quidē, quæ iuris ciuilis ſunt, non ha-
beāt, quæ uero iuriſgentium ſunt, habeant,
Mart.in.l.quędam ſunt de pœnis.

Apologia,æ.f.g.pe.cor.defenſione, excuſatio
ne,reſponſione,reſpondere de la colpa.

Apologeticus,

A Apologeticus,a. um pe. pro. eſcuſatorio,reſponſiuo, vt ſermo.

Apologus,i.m.g.pe.cor. fabula vbi bruta animalia loqui fingũtur,ut ſunt Aeſopi. Quint. in 5.Ci.2.de Orat.

Apollo, nis. m.g pe.pro.in obli.cor. Apollo, Sole,qui Deus eſt, vt Pythagoras vniuerſalis,dictumq; vult quaſi ἀπλοῦν.i.ſimplicem,ac vnum,vel ἀπωλλων.i.ab aliis ſequeſtratum,& multitudinis neſcium,velut Fulgen.latine dicitur prodens ab ἀπόλλω.i. prodo, deſtruo, quia feruore ſuo omnem ſuccum virentium decoquendo perdat hærbarum, vel ut Plat. feriens,iaculans, tranſfigens, ſagittãs,quòd ſemper iaculando arcu uehemens eſt, ſecundum Hebræos mirabilis,aut admirãdus, Apollo Libyſtinus magna colebatur religione apud Pachynnum Sicilię promontoriũ. Libici nanque Siciliam inuaſuri cum ad id claſ
B ſem promontorium adegiſſent, Apollo, qui ibi colebatur, ab incolis inuocatus immiſſa hoſtibus peſte,cunctis pene, tali morbo procidentibus Libyſtinus cognominatus eſt, idem qui in Agamẽnonis exercitũ in Chryſidis vltionem fecit, hunc Græci οὔλιον apollona vocant.i.ſanitatis authorem, quem Athenienſes ἀλεξίκακον.i.mala repellentem,nõ appellentem, vt legitur in Macrobio in primo Saturnalium, Nam ſole temperato morborum omnium fuga eſt, ideo ei fuit attributa medendi poteſtas.

Apoleticus,a.um.pe.cor.dubioſo,che ſempre dubita Laerti.

Aponiana,æ.f.g.pe.pro.fauegnana,inſula pro pe Siciliam.

Apophoreta, orum. n.g. pe. pro. preſente da
C mangiare che ſe manda a chi l'ha mandato a te, munera eſculenta, quæ remittuntur ab accipientibus,prius xenia,& li vaſelli che ſe poneno auante li conuitati che ſe le portano,vaſcula,quæ apponuntur conuiuis, vt ſecum poſt conuiuium auferant. Athenæus, Ambro.in Li. de cohortatione virginũ Suet. in Cali. apophoretis vicies licet aliter, ſed male ſentiant interpretes, non dicuntur ab ἀπὸ.i. a, & fero, ſed ἀποφέρω referre, & auferre.

Apoplexia,æ. f.g.pe.cor. pontura, ponta,pe. uero pro.gocciola morbus ſubitaneus.i. gutta ſanguinis hominem necans, Apoplexia ſiue apoplexis,qui morbus etiam dicitur ſideratı,quoniam repentino quodam euenit impetu,non cauſa aliqua inferiori, ſed è cœlo D vi quadam ſideris peruenire putatur, hic dicitur etiam epilepſia, aſtrobolia, inde ſiderati.i.ſidere percuſſi, & ſiderationem paſſi. Inde quoque apoplecti latine attoniti,quorum videlicet & corpus, & mens ſtupet ictu fulminis, & morbo Hiero. ſubiti ſanguinis eruptione mortuum eſſe quæ græce ἀποπληξία dicitur. Eſt etiam circa fauces malum,ut Cel.in 4 quod apud Græcos aliud, atque aliud nomen habet, pro ut ſe extendit omne in difficultate ſpirandi conſiſtit, Sed hæc dũ modica eſt, neque ex toto ſtrangulat Dyſpnœa appellatur, cum uehementer eſt, ut ſpirare ęger ſine ſono, & anhelatione non poſsit Aſthma, cum acceſsit id quoq; ne niſi recta ceruice ſpiritus trahatur Orthopnœa. hæc ille. Sunt igitur orthopnœici,qui habẽt difficultatem ſpirandi, ut niſi recta ceruice E ſtent,ſpirare non poſsint, ὀρθὸν enim rectum & πνέω.i. ſpiro, quos Galeni interpretes, & medici recentiores Orthonoicos corrupte pronunciant, & ipſum morbum corruptius orthoniam.

Apoplecticus,a.um. pe.cor. che pate de pontura,ponta,gotta,gocciola. Hiero.

Apophthegma,tis.n.g.pe.pro.in obli.cor.ſentenza,ouer detto breue,& acuto.

Apoſtata,æ. m.g.pe.cor.abãdonatore de fede,deſertore de fede,traſfugã, vt miles,chriſtianus deficiens ab imperatore,a Chriſto ad Iudæos,ab ἀποστάω.i.deficio.

Apoſtoli,ſunt literæ remiſsiuę. Li. apoſtolos fregit in ſenatu Modeſt.ab ἀποστέλλω.i.remitto.dicuntur etiam nuncii legati.

Apoſphragiſma, tis. n.g.pe. pro. in obli.cor. ſigillare,ſigillamento,inſculptio gemmæ,& F anuli.Pli.iunior.

Apotheoſis, is.f.g.pe.cor.ſantificare,deificatio,ἀποθεόω eſt deifico.

Apothecefalia.æ.f.g.pe.cor. deſiderio,ambitione del principato.

Apotrapeum, eſt ſacrificium ſolemne ad remouendam calamitatem. Suidas.

Apotheca,æ.f.g.pe.pro. bottaro, cellaro,botteca,diſpenſa del vino, magazeno del vino, cella vinaria,vel repoſitorium. Col.in 6.Pli. apothecas fuiſſe,& diffundi ſolita vina,quæ in apothecis ſunt,fundo inſtructo legato nõ cedere,ſi ſint illic non vſus,ſed cuſtodię gratia & ſic quæcunque ibi quaſi in horreo habentur thecæ locus,vel repoſitorium eſt,vide

de

BIBLIOTECA VAZ ... HISTORIA ...

A de Horreum. Hiero. uero apothecas frumē ti dixit magazeno de grano, & in Eſaia oſtē dit eſſe locum omnis ſuppellectilis.

Apotome,es.f.g.pe.cor. ſemitono maggiore de muſica.

Apparatio, is.f.g.pe.cor.in obli.pro. apparecchio. Cic.2.de Off.ab apparo as.

Apparatus,us.ui.m.gen.pe.pro. idem eſt Cic.

Apparitor,is.m.g.pe.pro.dicitur ab [illegible].i. paratus eſt & ſtat ad obſequium magiſtratibus. Cice.in Ver.actione quinta, tuus apparitor, agozino, sbirro, portiero, qui citat partes, & eas apparere facit in iudicio: ſunt & miniſtri regi aſtantes lateri, ut ſi opus eſſet ad imperium, nutumq; regis præſto eſſent, capitanio de la guardia, Apparatus ipſum miniſterium, & officium Suet.de grammaticis.

B Appellatio, is.f.g.pe.cor. in obli. pro. nominare, chiamare, ut vrbis, loci, hominis, & eſt a minore ad maiorem iudicem prouocatio, appellare græce [illegible] vocatur dicitur ab appello as.

Appellator, is.m.g.pe.cor. che appella. Ci.6. Ver. manus ab illo appellatore abſtinerent.

Appellatus,a.um.pe.pro. chiamato, nominato. Ci.3.de Offi.

Appenſus, a.um.pe.pro. appeſo. Ci. Tuſcu.5. gladium ſeta equina appenſum, Liui. auro appenſo ab appendo is.

Appendix,is.f.g.pe.pro.in obli.cor. gionta ut operis cum aliquid additur operi, vel ædificio, & quicquid alicui rei additur, ut in acie militari. Liui.in primo Bell.puni.carpatenorum cum appendicibus olcadum dixit quaſi milites additos. dicitur ab appendo is.

C Appendicula,æ.f.g.pe.cor. giontarella, gionta piccola. Ci. pro. Rab. Poſth. hæc cauſa eſt quaſi appendicula cauſę.

Appetitio, is.f.g.pe.cor.in obli.pro. deſiderio, deſiderare ut alieni. Ci. de Off. ab appeto is.

Appetens, is. omnis. g. pe. cor. in obli. pro. deſideroſo. Cic. in Cat. Sal. in Cat. alieni appetens. Tacitus in 4. appetente luce. i. appropinquante, veniente, fit quando loquimur de Sole, & Luna, Die, Menſe, Anno, frigore, & calore.

Appetentia,æ.f.g.pe.cor. appetito. Pli.19. appetentiam faciunt lactucæ, ab appeto is.

Appetibilis, & hoc appetibile omnis.g. pen. cor. deſiderabile.

Appulſus, us.ui. m. g. pe. pro. venuta da mare in terra, venire da mare in terra, & eſt nauigiorum. Liui. in 7. de bello pun. portubus ab litorum appulſu arceret, uenuta. Ci. deorum appulſu, idem de Natu. Deo. in 2. appulſus ſoris, & ibidem omnes æſtus, & omnes nimbos, & frigoris & caloris appulſus ſentire poſſumus. Ci. primo de diui. D

Apricatio, is.f.g.pe.cor in obli.pro. ſtare al ſole. Cic. de ſenectu. idem ad Att.7,

Apricus, a.um. pe.pro. chi ſta al ſole, ut locus, homo. per. dies apricus claro, ſereno, dicitur ab apricor quaſi aphrices, id eſt ſine horrore frigoris.

Apriciſſimus, a.um.pe.cor. ut Dies Colum.9. idem in 2 locis apricioribus.

Apricitas, is. pe.cor. in obli. pro. bon tempo, ſerenità del tempo. Col.8. apricitate diei geſtiunt aues.

Aprinus, a.um.pe.pro. porco ſiluatico. E

Approbatio, onis.f.g.pe.cor.in obli. pro. laude, laudare. Ci. primo de Off. ab approbo as.

Approbator, is.m.g, pe.pro. laudatore. Ci. ad Att.16. Gel. in 5. ab approbo as.

Appromiſſor, is.m.g.pe.pr. promettitore per altro. i. qui pro alio promittit Feſt.

Approperatus, a.um.pe.pro. fatto impreſcia. Liui. in.4. ab vrbe, & in 6. Bel. pun. ab ad & propero, D mutata in P.

Appoſitus, a.um pe.cor. atto, al propoſito, ac concio, accomodato. i. ſufficiente, vt dies, homo, ut ad rem, poſto uicino, ut lumen, Ci. primo de Diui. ab appono is.

Appoſitio, is.f.g.pe.cor.in obli.pro. mettere, ponere ut exemplorum. Ci. in Para.

Applicatus, a.um.pe.pro. arriuato in terra, ut nauis Cæſ. in 3. de bello ciui. F

Approbus, a.um.pe.co. molto buono Gel.

Appropinquatio, is.f.g.pe.cor.in obli.pro. auicinare Ci. in Cato.

Aprugnus, a.um. pe. pro. de porco ſiluatico. Pli. in 8. Plau. in Per.

Apſis, uide abſis.

Aptus, a.um.pe.pro. atto, congiunto. Verg.3. Geo. torquentibus aptos, Ci.3. de natu. Deo. omnia connexa, & apta neceſſario. Ci. de repu.4. ad numerum deorum aptum, dicitur ab apere. i. vinculo comprehendere (ut aliqui) eſt participiū a verbo antiquo Apiſcor.

Apua, æ.f.g.pen.cor. Ponte tremolo, urbs in Thuſcia.

Apuanus, a.um.pe.pro. de Ponte tremolo.

Apugione, m. g.pe. pro. & inde. camerlingo, paggio, portatore di ſpada, portans enſem ante

A ante princi pem. Lamprid.

A punctis, m.g.pe.pro.inde.ſopraſtante a gli acquaroli. Fron.in 2.de aquæductibus.

Apulia, Puglia ut Pau. Diaconus dicitur a perditione, citius enim ſolis ibi feruoribus terrę virentia perduntur, ἀπωλλύω nanque perdo ſignificat.

Appulus, a.um.pe.cor. Puglieſe.

Apus, odis eſt ſpecies hirundinis, non dicitur apus apidis.

Apyrauſta, æ.f g.pe.pro.carboncolo gemma, dicitur ab A.i. ſine & πῦρ.i. igne quia ignem non ſentit, noſtra vide collectanea.

Apirinum, i.n.ge.pe.cor. granato dolce, malangrano, Pli.23. Col. Mar.

Apirinus, a.um.pe.cor de granato vt cortex, fructus.

Apyrotos, ti.f.g.pe. pro. carbunculo gemma. Plin. 37.

B Apyrotum, i.n.g.pe.pro.rinfreſcatoio, vas frigidatorium Athen.quod Homer.apyron lebeten dixit.

Aquaticus, a.um.pe.cor. che uiue in l'acqua, vt piſcis. Plin.

Aquatilis, & hoc aquatile omnis. g pen.cor. idem eſt.

Aqua, æ.f.g.pe.cor. acqua, dicitur ab æquo, quia æqua.i.equalis currit (ut aliqui) a qua omnia ſunt, Interrogat⁹ enim Thales quod eſſet principium omnium rerum, reſpondit aquam quòd ab aqua.i. humore naturali omnia creata ſunt.

Aqualicium, ii.n.g.pe. cor. eſt aqua pluuialis ex loco reiecta, leuare de acque piouane, quibuſdam inſtrumentis dictum ab eliciendo.i.trahendo.

C Aquæductus, us.ui.m.gen.penu.produ. condutto de acqua, eſt quo aqua ducitur ab aqua & duco.

Aquam intercutem. Cice.in 3. de Off. vocat, quam Celſus Hidropa, ὑδρωπίαν vocant Græci, atque eius tres ſunt ſpecies. Nam modo ventre vehementer intento creber intus ex motu ſpiritus ſonus eſt, modo corpus inæquale eſt tumoribus, aliterq; per totum orientibus, modo intus in vnum aqua contrahitur, & moto corpore ita mouetur, vt impetus eius conſpici poſsit, primam Tympanitem, ſecundam Leucophlegmaticam, vel Hipoſarcam, tertiam Aſciten a potu aſcus.i. ab vtre dici volunt. Nam ianque in vtre aqua contrahitur, & moto corpore mouetur leucophlegmatica, ſiuè hipoſarca a tumoribus, & inæqualitate corporis nomen traxit, Tympanite vero non dicitur, quòd venter intendatur in modum tympani, ſed quòd creber eſt ſonus ex motu ſpiritus. D

Aqueus color, vide color aqueus.

Aquaginum, ii.n.g.pe.cor.condutto de acqua, canale de l'acqua, dictum quaſi aquæ agiū.

Aqualis, is.m.g.pe.pr.bocale, cannata de l'acqua, la miſcetora, dicitur ab aqua.

Aqualiculus, i.m.g.pe.cor.beuetoro, albuolo, doue beue il porco, bregno, lego xiſu ventre. Per.in primo, in Ariſtotele vero de animalibus aquaticulus legitur.

Aquarius, ii.m.g.pe cor.vendetore de acqua, qui pblice vendit. Cel.ad Cic.& che fa andare, correre l'acqua per la città per condurto, qui curam habet aquarum ducendarum per vrbem. Frontinus de aquæ ductibus cuius rei fraus aquariorū pozzaro (vt aliqui) eſt qui aquam coquo miniſtrat, guattaro, ſeruo de cuoco. Iuue.in 5. eſt quoque ſignū in zodiaco humectum, & hymbricum, eſt aquarius ſulcus, vt Col.2. per quem aqua ab agro deducitur foras. E

Aquarium, ii.n. g.pe.cor. ſcaffa, gittatoro de acqua, acquaio, locus, in quem iactatur aqua ſordida.

Aquariolum, i.n.g.pe.cor.

Aquariolus, i.m.g.pe.cor.roffianello, guattaro de meretrice, mulierum impudicarum ſordidus aſſecla, Apul. Apol.2. hiſce auditis exacerbatus aquariolus vxoris ſuę, acquaruolo.i.venditor aquæ.

Aquatic⁹, a.um.pe.co.chi ſta all'acqua, quod in quis manet, & uiuit, & qui loca aquoſa frequentat. Pli.in x.ut auis, & quod in aqua naſcitur. Pli. 16. ut frutex. F

Aquatica potio eſt, quę aliunde recipit aquam.

Aquatio, is.f.g.pe.cor. in obli. pro. andare ad acqua. Cæſ.4. de bel. Gal. pigliare de acqua. Ci.in 3. de Off.

Aquator, is. m. g.pe.pro. chi anda ad acqua, qui it aquatum Front.ab aquor aris.

Aquilex, is. m.g. pe. cor. inuentore de acqua ſorgente, inuentore de acqua corrente.i.cui habet ſcientiam inueniendarum, & deducendarum aquarum. Pli.Traia. Pli.26. vt Marcel, qui aquam colligit, pozzaro, raccoglidore d'acqua. Iuriſconſ. titu. de immunitatibus, dictus a legendis aquis.i.colligendis.

Aquile.

A Aquilegium, ii.n. g.pe.cor. conſerua de l'acqua.i. vbi colligitur aqua. Theodoricus Pla. ſi pluet, aquilegio me iuuabo.

Aquila, æ. f.g.pe.cor. aquila dicta ab acute videndo, vel ab aquę colore.

Aquilinus aſpectus, viſta acuta, vedere acuto, viſus acutiſsimus clariſſimusq;. Apul.2. Aquila nanq; clariſsima oculorum acie præcellens eſt. Pli.x. Apul.in Flor.

Aquilus color vide color aquilus.

Aquilo, is.m.g.pe. cor. in obli. pro. greco leuante, uentus ſeptentrionalis, qui ventorũ, Pli. eſt ſaluberrimus, qui ut Gel. facit ſerenitatem, & ideo ab Homero cognominatur Ethrægenetes ſudicus.i. faciẽs ſudum.i. ſerenum, dicitur ab impotenti Aquilæ volatu.

Aquilonia, æ.f.g.pe.cor. Agnone oppidum.

B Aquiminarium, ii.n.g.pe.cor. bacile da lauare le mani, uas quoquo verſum fundens aquam. Pomp.de aur.& arg.leg.& ſi de aquiminario.

Aquitania, æ.f.g.pen.cor. Guaſcogna, regio Galliæ.

Aquitanus, a. um. pen.produ. Guaſcone, da Guaſcogna.

Aquitanicus, a.um.pe.cor.

Aquoſus, a.um. pe.pro. abondante de acqua. Col. in 3.

Aquoſus locus eſt, qui ex ſe fundit aquam.

Aquula, æ.f.g. pe.cor. acquarella, acqua piccola, poca acqua, riuulus. Ci.primo de Orat. Plaut.in curcul.

Ara, æ.f.g.pe.pro. altare ſuperis, & inferis dicata, altaria tantum ſuperis, & ut Varr. dici-

C tur ab area.i. pura, ſed ipſe ab ara.i. prece, quia in ea precamur affirmo, hinc catara.i. mala precatio, vt Var. dicitur quaſi anſa, quia manibus ten ebatur a ſacerdotib⁹. hinc Ver. araſq; tenebant.

Arabarches, æ.m.g.pe.pro. doganiero, gabellotto de beſtiame, pręfectus, publicanusue, exigendo uectigali de pecuariis, quæ ex Arabia in Agyptum deporrabantur. Taci. 17. & Ci.ad Att. appellat Mar. Antonium arabarchen, quaſi Aegyptium publicanum, extorquebat.n. ab illis ingentia vectigalia, vnde pecuniam conflaret, quam deinde prodigeret. Plutar. meminit, eſt cõſtitutio in hæc verba, vſurpationem totius licentiæ ſubmouemus circa vectigal arabarchiæ per Aegyptum nihil ſuper tranſductione animalium vendicari permittimus.

Arabia, æ.f.ge. pen. cor. ut Ptolo. in 5. & 6. D
eſt triplex, petrea, deſerta, & felix, quæ ut Solin. ſacra interpretatur græce dicta eſt εὐδαίμων latine beata non fruſtra. Nam præter odores quos creat plurimos, ſola thus mittit, in eiuſdem ſaltibus Myrrha prouenit, & ut Pli. nulli gentium eſt poſtponenda, Arab ſua lingua dicitur deſertum, & amœnitas, licet in alia ſignificatione capiatur quoque pro campeſtri loco ut alii, dicitur ab [illegible].i. vitę mollitie.

Arabicus ſinus mare roſſo.

Arabilis, & hoc arabile omnis. g.pe.cor. ut ager. Pli. 17. bono ad ararſe.

Aragas, m.g pe.cor. Cirgeno, mons eſt muro cinctus, cuius in ſumma parte oppidum Siciliæ dicitur a flumine Aragante.

Aræ mutiæ, Aremuzze, eſt oppidum iuxta E
Pheſcennium.

Aranea, æ.f.g.pe.cor. tela de aragna. Ouid.4. ſed apud poetas, etiam pro animali legitur. Ver. laxos in foribus ſuſpẽdit aranea caſſes.

Araneola, æ.f.g.pe.cor. aragno piccolo. Ci.2. de natu. dicitur, & hic araneolus. Verg. in culice.

Araneoſus, a.um.pe.pro. pieno de tela de aragno, vt locus. Catull. ad Thallum.

Araneus, ei.m.g.pe.c, r. aragno, animal. Pli. xi. araneorum, Plaut.in Stico, & in Aſi. operas araneorum.

Araneolus, i.m.gen.pen.cor. aragno piccolo. Verg.in culice.

Arar, is.m.g.pe.cor. Sonna, flumen Galliæ.

A rationibus, m.g.indecli. pe.co. rationale, cõ-
tiſto, qui accipit rationem, & computum, F
Suet.in Clau.

Aratiuncula, æ.f.g.pe.cor. arare poco. Plaut. inſti.

Araxum, xi.n.g.pe.pro. Chiarenza, promontorium prope Corynthum.

Aratio, is.f.g.pe.cor.in obli.pro. arare. Cic.2. philippica.

Arator, is.m.g.pen.produ. aratore. Pli.in 18. ab aro as.

Aratrum, i.n.g.pe.pro. aratro da arare, quod vt Pli. 7. Briges Atheniẽſis inuenit, ut Ouid. 4. Faſt. Triptolemus iſte quidem mortalis erit, ſed primus arabit, Tib. uerò elegia. 7. inquit Prim⁹ aratra manu ſolerti fecit Oſyris.

Aratæus, a.um.pe.pro. de lo ararro, authore. Ci.2.de diui.

Arbilla, æ.f.g.pe.pro. graſſo, graſſezza, ſogna del

A del corpo,aruina.i.pinguedo corporis.

Arbiter,ri.m.g.pe.cor.iudice,nõ a lege datus, ſed a litigantibus electus,cui totius rei datur arbitrium, & facultas, dicitur ab arbitrãdo, Eſt arbitrari exiſtimare, arbitri eſt iudicare non prout iura poſtulant, ſed prout ipſe æquum eſſe ducit, hinc arbitrium, quod modo arbitri ſententiam ſignificat, modo opinionem, vt omnia pro arbitrio ſuo faciat, prout ſibi videtur,& opinatur eſſe faciendũ: eſt item facultas,poteſtà, dominio iudicandi arbitro data, inde arbitrium ſuſcepiſſe, vt Peolianus,dicitur, qui iudicis partem ſuſcepit finemq; ſententia ſua controuerſiis ſe impoſiturum pollicetur. Sunt qui arbitramentum pro arbitrio.i.arbitri ſententia uſurpãt, Arbitrarium eſt, cum adhuc res apud arbitrum geritur, item cum in poteſtate, vel arbitri, vel iudicis eſt pro arbitrio.i. opinione
B ſua iudicare, hinc arbitraria pœna.i. quæ nõ lege ſtatuta eſt,ſed iudicis arbitrio,a quo arbitrariè aduerbium,quod eſt pro arbitrio,ponitur pro ſpectatore, & vedetore. Ouid. Apul.in primo teſtimonio uidendi & audiendi. ponitur pro eo qui dicitur compare qui comparebat.i.teſtis erat quando baptizabatur, vt poſſet teſtari & teſtimonium facere quod fuerat baptizatus ſi oportebat teſtari ſi fuiſſet baptizatus.

Arbitratus, us.ui.m.g.pe pr.volõtà,giudicio.

Arbor,is.f.g.pe.pro.in obli.cor. arbore, dicitur a robore, & illius quantitatem ſeruat,arborum, & vitium culturas Emolpus Athenienſis,ut Pli.7.primus inuenit,arbor cædua vocatur,quæ exciſa repullulat.

Arboreus, a.um. pe. cor. de arboro ut fœtus.
C Ver.primo Georg. & metaphorice arborea cornua.i.maxima, arboreus vero falx ut Cato de re ruſt.i.apta cædendis arboribus.

Arborator,is.m g.pe.pro.potatore,piantatore de arbori.Colu.2.Pli.19.

Arborarius,a.um.pe.cor. che ſta ne gli arbori,vt picus qui nidum facit.Pli.30.

Arboretum,i.n.g.pe.pro.Arbuſto.Ge.17. dicitur ab arbore.

Arbuſcula, æ. f.g. pe.cor. arboſcello, arboro piccolo.Pli.primo epiſtolarum. Col.2.de oliuis paruis.

Arbuſtum,i.n.gene.pe.pro.arbuſto.i.arbores vitiferæ.Pli.primo epiſtolarum, Palla. verò poſuit pro caſtaneto.

Arbuſtiuus, a.um.pe.cor. appoggiato alli arbori,vt vites.Col.14.& locus arbuſtiuus arbuſto.Col.3. D

Arbutus,i.f.g pe.cor.ſorbo peloſo,corbezzolo, acumeri, arbor eſt fruticoſa pomum habens quod unedinem.Pli.appellat,vnedo de qua plura.Pli.15.cap.24.nullo prouenit cultu,huius fructu viuebant mortales ante frugum vſum. miror Theophraſtum Tamarici ſimilem eſſe dicere, cum nec ita procera creſcar, nec frondibus conueniat, illius ſimiles ſunt cupreſsi, arbutis vero ilex.

Arbuteus,a um.pe.cor.de ſorbo peloſo, coſa fatta di corbezzuolo.Verg.in Geor.

Arca,ę.f.g.pe.pro. caſſa,ab arcendo, quod ab ea clauſa fures arceantur, ponitur pro ſepulchro.i.arca poſta in terra,depoſito. Plin. in 13.offendiſſe arcam,in qua Numa.

Arcanum,i.n.g.pe.pro. ſecreto. Verg.in primo,& arcanus a.um.ab arca quòd in ea clau E
ſa ſunt tuta.

Arcella,æ.f g.pe.pro.caſſetta Feſt.

Arcula,æ.f.g.pe.cor.caſſetta.Ci.2.de Off. eſt quoq; arcula morbus ſiti infeſtans palatum guttur tace,taſſo curatur ſic, tribus ccoci filis, duabus ſiliquis ceruſſæ.i. ceraſo, becca cruda & uno omphacini quadrante ſimul extinctis digito bene palatum vngito tribus diebus in mane nihil aliud addendo ſedabitur ſitis.

Arcenna,æ.f g pe.pro Bracciano.

Arcera,ę.f g.pe.pro.lettica coperta, carretta coperta de panni, dicta quaſi arca, eſt plauſtrum tectum pannis. Cice. Var.Gel.ubi ſenes,ægrotiq; cubantes portantur.

Arcadia, æ.f g pe. cor. eſt regio Peloponneſi dicta ab Arcade Iouis filio & Caliſtonis Ly-
caonis filiæ. F

Arcades ſe proſelinos eſſe tradunt.i. ante lunam natos, quod Ci.infundaniana commemorat,& Stat.arcades aſtris,lunaq; priores.

Arcarius,ii.m g.pe.cor. caſſaro, calsiero,caſſoniero.qui arcas facit ut in.l.vltima.ff.de iure immunitat,& oui pecuniam publicam aſſeruat.Scæuola pe fideicom.

Arcularius, ii.m.g.pe.cor.Pla.in Aul.dicitur ab arcula.

Arceſsitus,a.um.pe.pro. accuſato, ut mortis, veneni, ab arceſſo.

Archemorus Lygurgi filius Hypſiphyles alumnus ab ἀρχῆς.i. principio quaſi principiũ futuri multi interitus.

Archiatrus,i.m.g.pe.pro. il medico, ut in codice

A dice imperatorio,& Augu.in 3. Aeſculapium
appelat archiatrum ab ἀρχῆς.i.primo.& prin
cipe,& ἰατρὸς.i.medico, Archos quoq; Athe-
nis ſummus erat magiſtratus, vt ſcribit Pol-
lio in Gallienis, Suidas hi archones erāt no
uem,quorum theſinothetæ,id eſt legum la-
tores numero ſex.

Archiater,tri. pe.pro. Hier.

Archigrammatæus, ei.m.g.pe.pro.capo delli
cancellieri, primo de li cancellieri, princi-
palis ſcriba. Plut.

Archigeron,is.m.ge.pen.pro.primo vecchio,
uecchiſsimo codex de epiſ.& Cle.Archige-
rontes ſunt principes ſeniorum ſeu ſummi
ſenes γέρων ſenex eſt,eſt conſtitutio impera-
torum archigerontes, diæcœtæq;.i. procu-
ratores,diſpenſatoresq; ἐργασίας.i. lucrum, &
B quæſtum, ταμεῖον.i.promptuarium,penus, ταμίας & quæſtorem ſignificat.

Archigubernius,ii.m.g.pe.cor.capitanio del-
la armata,claſsis præfectus, ſiue gubernato-
rum princeps. Iabolenus in ff.

Archiereus,ei.m.g.pe.pro.Papa, arciprete,ſa
cerdotum princeps. Cap.

Archimandrita, æ.m.g.pe.pro.Abbate. Priſci
nanque illi monachi eremos colētes in man
dræis.i.ſpeluncis, & cauis montium habita-
bant.Hiero. & aliqui a mandra.i. animalium
brutorum multitudine.

Archimimus,i.m.g.pe.pro.eſt mimorum prin
ceps. vide mimum.

Archimagirus,i.m.ge.pen.prod.ſopra cuoco,
princeps coquorum ἀρχὴ.i.princeps,μάγειρος.
i.coquus. Iuue. 9.

C Architectonicus, a. um.pe. cor. pertinente a
deſignatore,vt ratio. Victr.in 9.

Archipo, is.m.g. pe. cor. capitanio, officiale
della città, πόλις ciuitas.

Archipirata, æ.m.g.pe. pro. principe de cor-
ſari, capo de corſari. Ci.2.de Off.

Archetypon,i.n g.pe.cor.originale,eſempla-
re,prima forma ἀρχαῖος i.antiquus.ſeu potius
principatus,τύπος forma ſiue figura,quaſi an
tiqua,& principalis forma.

Archetypus,a.um.pen.cor. dicitur ab ἀρχῆς.i.
princeps & primus & τύπος.i. forma quod
ex eo fiat aliqua prima forma,originale. Iu-
ue.in 2. Mart.archetipos habet amicos, id
eſt antiquos.

Architriclinus, i.m.g.pe.pro. maggiordomo,
ſiniſcalco,ſcalco, che è ſopraſtante a' conui
ti,ab ἀρχῆς.i.princeps,& κλίνη lectus, Quia in
aula tres tenebant diſcubitorios lectos con- D
uiuii cauſa. vide Triclinium.

Architector,is.m.g.pe.pro. capomaſtro,pro-
to de fabricatori,muratori,qui præeſt ędifi-
ciis fundandis & deſignādis. Plaut. in Muſt.

Architectus, Idem in milite eſt faber princi-
palis,quem Hammonius præfectum ædificii
excogitat, & aliquid parat, quiq; ædificandi
rationem habet,deſignatore de la fabrica,ca
po maſtro dicitur a τέκτων.i. faber, & non a
tectum tecti,vt aiunt.

Architecton, is.m.g. pe. pro. eſt architectus.
Plau.in pœn.

Architectonice,es.f.g.pe.co. arte de deſigna-
tore. Quinti.in primo.

Architectura,ę.f.g.pe.pro.arte de deſignato-
re de fabrica,arte del murare.Ci.pri.de Off.

Archiuum,i.n.g.pe.pro.ſtipo,armario,archi- E
uo de libri,ſcritture publice,vbi monumen-
ta ſcripturarum publice ſeruantur in curia
Ioſephus in 2.

Arctus,a.um.pe.pro.ſtretto,ab arcto as. Cice.
in Orat.hinc arctior,& hoc arctius piu ſtret
to,vt laqueis arctioribus Var.

Arctatus,a.um.pe.pro.

Arctiſsimus, a. um. pe.pro. molto ſtretto, ut
vinculum.Cice.3.de Off.

Arcuarius,ii.m.gene.pen.cor.arcaro, fattore
de arco.

Arcturus, i.m.g.pe.pro.vt Pli.in 2.cap.47.ex-
oritur.xi.diebus ante æquinoctium autum-
ni.i.die Septembris.13. eſt ſtella, quæ vrſæ
cauda interpretatur quaſi arctus ura eſt in
cauda maioris urſæ locata, quam bootes in
zona habere dicitur clarius cæteris lucen- F
tem. Iginius.

Arculus, i.m.ge.pe.cor. coroglia,ſpara,pan-
nello, corona,circulus qui imponitur capiti
ad ſuſtinenda vaſa, & onera, capezzale, ar-
chetto,arco piccolo,eſt & deus arcarum.

Arcus,us.ui.m g.pe.pro.arco de fabrica,dici-
tur ab arrigendo opere, arco da menare, ti-
rare ab arceo es.

Arculata dicebantur circuli, qui ex farina in
ſacrificiis fiebant.

Arcatus, a.um.pe. pro. fatto a modo de arco,
vt curuus. Ouid.x.ab arcus.

Arcuatus,a.um. pen.pro. torto,piegato,cur-
uato, fatto in modo de arco, vt opus. Plin.
Traia. ab arcu.

Arcubia, æ.m.g.pe.cor. compagno, guardia-
no de caſtello,qui in arce excubat, ab arce,
&

A & excubo as.

Ardalides muſæ,vide tibia.

Ardea, æ.f.g. pe.cor. Airone,auis.Verg.quæ cum altius uolat,tempeſtatem ſignificat,di ditur quaſi ardua.

Ardeola,æ.f.g.pe.cor.Airone piccolo.

Ardelio,is.m.g.pe.pro.dicitur ab ardeo es,eſt inquietus & ardet cuncta ſcire,& facere,de ſideroſo di ſapere ogni coſa. Mart. Vis dicā qui ſis,magnus es ardelio.

Ardor,is.m.g.pe.pro. calore grande , ardore grande,abruſamento. Ci.4. Acade.deſiderio grande, vt edendi. Ouid 4. Meta. dicitur ab ardeo es.

Arduenna,ſylua, ſelua d'Ardenna.

Arduus,a.um.pe.cor.alto,difficile, forte,aſcē ſu vt mons.

B Arduitas, is. f.g pe. pro. altezza, vt montis. Var.de re ru.

Area,æ.f.g.pe.cor.aia.i.vbi trituratur frumentum,largo in la città,auante l'edificio,locus purus in vrbe ante ędificium. Suet. porca da ſeminare, raſula da ſeminare, vbi ſeruntur olera. græce ἅλως, quia aruit & non poteſt quicquid generare.Cato cap.91.ſic ait,areā ſic facito,vbi facias, confodito, poſtea amurca conſpergito bene,finitoq; combibat, poſtea comminuito bene glebas, deinde coæquato,& pauiculis verberato, poſtea denuo amurca conſpergito, finitoq;, areſcat, ſi ita feceris neque formica nocebit, neque hærbæ naſcentur, plura etiam dicit in cap. 128. vbi iubet aream cylindro, aut pauicula coæquandam,& oportet eſſe in agro ſublimiori

C loco,quam perflare poſsit ventus, potiſſimū rotundo, & medio paulum extumeſcat,vt ſi pluerit,non conſiſtat aqua,ab areo es.ponitur pro eo ſpatio, quod aucupes ad aues decipiendas concinnare ſolent. Plaut. Aſi. chiazola.

Areator, is.m.g.pe.pro. ſcognatore, tritatore, battitore, piſtatore del grano, & ſimilibus.Col.ab area.

Areola,æ.f.g.pe.cor.aia piccola,raſola,ſpiazza da ſeminare,vbi aliquid ſeritur.Col.5.larghetto auante la caſa.

Arelate,es.f.g.pe.pro. Arli, oppidum, in Sauoia.

Arena,æ.f.g.pe.pro.arena,pezzolana, theatro, doue cōbatteno li gladiatori. Arena nāque ſpargebatur theatrum,ne pugnaturi dilaberentur,aut ne certantis ſanguis conſpiceretur,& deterreretur,ab areo es,licet primitiuum primam producat, & arena corripiat,nec dicitur ab hærendo,quòd calci cohæreat. D

Arenarius, ii.m.g.pe.cor. ſfoſſicatore di arena,cauatore di ſabbione, qui arenam extrahit. Caliſtratus gladiatore,ſcrimitore. Firmicus in 7 arenarii,vt Caliſtratus,de operis liber.l.hæc demum omnes ſunt infames, & ſunt qui in arena.i. amphiteatro contra beſtias pugnant cap.ab arena.

Arenarius,a.um pe.cor. pertinente ad arena.

Arenatum,i.n.g.pe.pro. calcinaro, calcinazo, calce ſtemperata con la arena. Pli.36.Vittr. malta.

Arenarium, ii.n.g.pe.cor. onde ſe extraie l'arena,il ſabbione,vnde effoditur arena ad fabricam. E

Arenoſus, a.um.pe.pro. arenoſo,abondante de arena. Plin.

Ares latine Marte. Plaut.in culina,ſum ares.

Areopagus, i.m g. pe. pro.i. villa Martis fuit Athenis curia.

Ares,enim areos Mars dicitur vbi cædes iudicabātur,quarum author eſt Mars, vel quod ibi figebatur lancea, quum iudicium fieret quod Mars feciſſe traditur contra Neptuni filium. hinc Areopagita iudex de cæde hominum, giudice criminale.

Areſponſis, is.m.gene.pen.produ.& inde.reſpondente,referendario del ſignore,qui dat reſponſa.

Aretalogus, i.m.g. pe.cor.romanzatore,cantatore in banco,ciarlatano,furfante, qui fingendis mendaciis auditores mouet arte verborum. Iuue.ab,ἀρετῆ.i.virtute,& λόγος.i.ſermo,& verbum. F

Argentum, i.n.g.pe.pro.argento, græci ἀργύριον dicunt. Fit autem ex argento viuo, & ſulfure albo.vide Bethys,argenti inuentor fuit Erichthonius Athenienſis.

Argentum poſtularum,pe.pro. argento cinerazzo,argento affinato.vide puſtulatum.

Argerium, ii.n.g.pe.pro. capo de Santo Aleſſo,promontorium Siciliæ. Eſt & promontorium in Chio,capo bianco.

Argentarius,ii.m.g.pe.cor.argentiero, oreſice,banchiero.i.cambiatore de moneta, opifex qui permutat pecuniam, pro fœneratore vſurpat Plau.

Argentaria,æ.f.ge.pen.cor.boteca,banco del banchiero,officina.Plaut.in Epid.

Argen-

A Argentoſus,a.um.pe.pro.meſcolato de argento, ut aurum. Pli 33.

Argenti fodina,æ.f.g.pe.pro. mina de argento. Plin.33.

Argenteus,a.um.pe.cor.tutto de argento.

Argentatus,a.um.pe.pro.argentato, coperto de argento, hinc facere argenteam, tenere banco da cambiare moneta.

Argentium, ii.n.g.pe.cor. Arienzo,oppidum.

Argeſtes, æ.m.g.pe.pro.maiſtro, uentus,quẽ modo latini Caurum, modo chorum appellant. Pli.18. vult ventum eſſe flantem ab occaſu ſolſtitiali, & occidentali latere ſeptentrionis. Ariſt.2. Meteororum flare aduerſum Eurum: licet Gel in 2. aduerſum Aquilonẽ flantem affirmet, hinc Ouid.in 5.Faſt. Frigidus argeſtes ſummas mulcebit ariſtas, quam
B uis agreſtes mendoſè legatur. eſt frigidiſſimus, quoniam ex ſeptentrione flat.

Argilla,æ.f.g.pe.pro.creta,genus terrę, qua figuli vtuntur. Ci.in Piſon.

Argiletum,i.n.g.pe.pro noſtra vide collectanea,eſt locus vbi manebant bibliopolę. Mar. Argiletanas mauis habitare tabernas.

Argilloſus,a.um pe.pro.cretoſo,Colu.

Argirippa, æ.g.pen.cor. San Philippo, oppidum Siciliæ.

Argiuus, a. um.pe. pro. græco, ab Argo rege Argiuorum, (ut aliqui) ab Argos vrbe Græciæ.

Argolicus,a.um.pe.cor. Ouid.in Epiſtolis.

Argeus,a um pe.cor.idem eſt. Horat.4. Car. vt colonus.

Argus, a.um.pe.pro.Plau. ex argo patre.

C Argos.n.g.pe.pro.in decli.in ſin. in plurali argiorum,vt Plin.4 Hippium cognominatum ob equos; urbs olim caput Peloponneſi cõdita a Phoroneo rege, & dicitur ab Argo rege filio Apis. Ver.pro charis Argis.i.argiuis, charis,nam inter Micenas,& Argos erat tẽplum commune Iunonis, vbi maximo cum honore colebatur.

Argitis, is.f.g.pe.pro. eſt vitis a candore vocata. Argeros enim candidus dicitur.

Argo,us.f g.pe.pro.fuit nauis, qua Iaſon vectus aureum rapuit uellus, quæ Pallidis dicta fuit, vel quia Pallada habuit deam in puppe depictam, vel ꝙ Pallas cum fuerit texturæ & ædificii inuentrix, curam eius condendæ habuit, quod de equo innuit. Verg.in.2. diuina Palladis arte ædificant, vocatur Argo ab architecto Argo, ut Diod, vel a celeritate, quam ἀργὸν, ut Higinius Græci nuncu- D
pant, quæ ex pinu arbore uel (vt alii) ex quercu, vel (vt Alexander Cornelius) ex orno, quæ nec aqua, nec igni corrumpitur, fuit compacta ſub Pelio monte, vt Diodo. Homer. Catul. Peliaco quondam prognatę vertice pinus, & ideo Pelias vocatur. Pindarus vero ſcribit factum in Magneſia oppido cui Demetriæ fuit nomen, Callimacus autem in hiſdem finibus ad Apollinis Actii templum, ꝙ Argonautæ proficiſcentes ſtatuiſſe exiſtimantur in eo loco, qui Pægaſe vocatur, vnde a Poetis Pægaſea vocatur. Homerus, hunc eundem locum in Theſaliæ finibus eſſe demõſtrat. Pli.in 4 ca.8.oppidũ Pagaſa.

Argonautæ fuerunt Argus nauis nautæ ſami gerati, qui cum Iaſone ad vellus aureũ iuere. Mart. vero iocoſe dixit Non nautas puto E
vos, ſed argonautas.i.pigros & non celeres. quia argos logos.i. ignaua ratio eſt.

Argumentum,i.n.g.pe.pro.inditio,ſegno,materia, vt fabulæ ab arguo, eſt & ratio rei dubię faciens fidem, vt eſt ſyllogiſmus, inductio, exemplum & enthymema. Argumentatio eſt ipſa argumentorum explicatio.

Argutus,a.um.pe.pro.aſtuto, ſonoro, vt ſerra. Ver.ſtridolo,vt pecten. Ver.in 7.Canoro vt hirundo breue, corto, piccolo, vt caput. Verg.in 3. Geor. ingenioſo, ſottile, argutos vocat Probus, qui celeriter mutuo loquuntur.argos enim, latine velox dicitur.

Argutiſſimus,a.um.pe.cor.i.acutiſſimus. Ci. in 2.de Diui.

Argutulus,a.um.pe.cor. argutello, frappato-
rello, parlatorello, ciarlatorello, dicaculus, F
loquaculus, ſutiletto de ingegno, poco ingegnoſo.

Argutię,arum.f.g pe.co.ſottilità de ingegno, malitia,aſtutia. Ci. Teren. in Eun.dicitur ab argutus.

Argutiola,æ.f.g.pe.cor.Gel.

Argiraſpis, dis.m.g.pe.pro.in obli.cor.portatore de ſcuto argentato, Lamp. dictus a clypeis argentatis, ἄργυρον argentum uocant.

Argyrocopus,i.m.g.pe.cor. banchiero, argirizo eſt flagito, vel aufero argentum.

Aridus,a.um.pe.co.ſecco, qui humorem amiſit naturalem, ſecco, vt nutrimenta. Ver.in primo ab areo,es.

Ariditas, is. f.ge. pen corre.in obli.pro.ſiccitra, ſecca. Pli.xi.

Aridulus,a.um.pe.co. ſecchetto,poco ſecco.

Aritudo,

A Aritudo,is.pe.pro.in obli.cor.ſiccitá. Var. de re ru.in primo,aritudine pereũt ſpizzicaria, auaritia. Plaut.in Rud. laudo fortunas tuas qui ſemper ſeruas gloriam aritudinis.

Aries,tis.m.g.pe.cor.montone,qui oues init: eſt & inſtrumentum quo diruunt muros,dicitur fuiſſe inuentum in oppugnatione Gaditana. Cum enim ferramenta deeſſent ad demolitionem ſumpſerunt tignum cuius capite murum continenter pulſantes totam gradatim munitionem diſsipauerunt, poſtea faber Tyrius nomine Pephamenus hac inuentione ductus malo ſtatuto ex eo alterũ tráſuerſum ſuſpendit,& in reducẽdo,& impellẽdo murum deiecit Gaditanorum. Victr. in x. Aries vocatus eſt a duritie frontis arietinæ, vel quòd arietis imitatur naturam, qui vt ue-

B hementius feriat, retrocedit. Veget.vide equum Troianum.

Arietinus, a.um.pe.pro.de montone,vt caro.

Arietarius,a.um.pe.cor.idem ut arietaria imago.Victr. pertinente ad arietem.i. trabocco de lignamẽ,macchina di legname.

Ariſta,æ.f.g.pe.pro. ſpica,reſta de la ſpica, Aculeus ſpicæ, dicitur ꝙ ptima areſcit. Verg. in Bucc.

Ariſteus, vt Iuſti. 13. filius fuit Apollinis, & Cyrenes filiæ Hipſei Theſaliæ regis,vt Ver. in 4.Geor.Penei. Is autem in Arcadia late regnauit,primusq;,& apium,& mellis uſum & lactis ad coagula hominibus tradidit.Plin.in 7.ait,quòd Ariſt.Athenienſis oleum trapetis exprimere inuenit,idemq; mella. Diodo. quoque in 5.in fine cum Iuſtino cõuenit ad-

C dens nymphis a matre traditum fuiſſe nutriendum,a quibus cum lac coagulare,mel,atque oleum conficere didiciſſet primus ea in vſum hominum traduxit. vnde a poſteris.vt Deus cultus eſt,poſt Actæonis filii mortem habitauit in Cæa inſula, inde in Lybiam ad matrem rediit, poſt in inſulam Sardoũ profectus eam arboribus conſeuit, moratus eſt etiã in Sicilia,vbi pro Deo honore cultus eſt ſummo. Egeros fuit etiam appellatus.

Ariſtolochiæ nomen, vt Pli. grauidæ uidentur dediſſe mulieres, cuius radicis drachma in vini hemina bibenda ſæpius prodeſt & illita ex aceto, hæc herba tãtum valet radice, & rotunda eſt,contra ſerpentes,noſtri malũ terræ,melo terragno,uocãt Romani vt Dioſcorides herbã vocant Ariſtolochiam, quoniam eſſe videtur optima ad ferendam grauidis,& parturientibus opem. D

Ariſta,æ.f.g.pe. pro. cima de la ſpica del grano.Ver.ab areo es.

Ariſtophorum,i.n g.pe.co.uaſo, tauola doue ſe porta il mangiare, vas in quo fertur prandium a monachis.

Arithmetrica,non ariſmetrica ab ἀριθμὸς vocata.eſt enim ſcientia de numeratione.

Arma,orũ.n g.pe.pro.arme,græce ὅπλα, ſunt cuiuſque rei inſtrumenta,quibus hoſtes arceri poſſunt, & ideo Var. ab arcendo, vel ꝙ ab armis.i.humeris dependent,dici,eſſent,& quæ armos.i.humeros cum brachiis tegunt, & quæ geruntur vt lancea, ſcutũ, & ſimilia. Caius de Verbo.ſigni.ait armorum appellatio non tantum ſcuta gladios & galeas ſignificat,ſed etiam fuſtes,& lapides, vt ſcutum, gladium,ſed melius ab ἁρμόζειν.i.conuenire, & quadrare. Inutilia nanque ſunt arma niſi corpori quadrant.ſtandardo,inſignia,vexil- E lum, inſigne Ver.in primo arma fixit Troia, i.vexillũ, inſignia in quibus,vt Meſſalla tradit Coruinus Troia.i. ſcropha erat depicta. Hoc enim fuit Troię inſigne,quod Antenor poſuit Pataui, & durauit uſq; ad Venetorũ dominationem & ſuperius aut celſis in puppibus arma Caici,Troiani ferẽtis vexilla qui tunc erat maris præfectus.i.miraglio del mare,amirante del mare,qui in puppibus,vt hodie fit vexillum fixum,& erectũ in puppi nauis prætoriæ portabat,& non vt Seruius qđ nauigantes in puppibus arma religabant exercito,Idem coaſq; acies,& nigri Memnonis arma,in quo ſignificatu ſæpe apud Salluſtium in Iugu.& alios leges. Ver.generaliter vocat arma,quibꝰ irati ad manus venire poſſunt in primo faces,& ſaxa uolant,furor ar- F ma miniſtrat, faces.i.iræ, & furores. Saxa.i. obſtinationes, Idem.12. mouet arma Leo.i. vires ſuas & quærere cõſcius arma.i. dolos. Idem 8. pacem ne his fert an arma.i. bella. ſumuntur pro cuiuſque artis inſtrumento. Ver.primo Geor.duris agreſtibus arma. Arma a telis ſemper fere ſunt diſiuncta. Li.6.ab vrbe,cond.arma,tela,frumentũ & arma,tela in muros,Sal.in Iug. telorum armorumq;.

Armarium,ii.n g.pe.cor.armario,ſtipo,vbi libri,& alia reponuntur,dicitur ab armis.

Armariolum,i.n.g.pe.cor.ſtipetto, ſtipo piccolo.Plaut.in Truc.

Armamamenta, orum.n.ge.pe.pro.ſunt,quæ pertinent ad aliquid inſtruendum,vt in na-

D uibus

A uibus non ſolum arma,ſed etiã remi,vela,an
tennæ,clauus,funes,& alia eiuſmodi.Plau.in
Mercat. Col.in.4.monitione, fornimento de
naue, ferramenti & altre coſe neceſſarie de
medico,ſic & medicorum vt Hiero. ornamẽ
ta non habebat.

Armentalis,& hoc armentale omnis g.pe.pro.
de armento,vt equa Ver.

Armamentarium, ii.n.ge. pen. cor.ſtipo de le
arme Iuue.Val.vbi reponuntur arma.

Armentarius,ii.m.g.pe.cor.paſtore,capo de li
caualcatori,cauallarizo,magiſter equitũ,qui
paſcit,& cuſtodit armentum Ver.3.Geor.

Armigatus,a.um.pe.pro.ligato a le ſpalle, vt
organum. Hiero.

Armatura,æ.f.g pe.pro.armatura.i.eadem ar-
ma.Ci.ad Act.lib.6.habet cohortes noſtra ar
B matura,huomini armati Ver.lib.2. & in.3.de
armaturis velociſsimis qui dicebantur leuis
armaturæ.Ci.in Philip.x.noſtra leuis arma-
tura,& machina illa ſuper qua operarii ſtant
ad edificandum armatura, andito de fabrica-
catore L.ſi certo.§.interdum.ff.commoda.

Armentum,i.n.g.pe.pro. armento, ab arando
Ver.tamen in primo de ceruis Syluestribus,
& non arantibus dixit hos tota armenta ſe-
quuntur,ſunt de equis qui ſunt apti armis.i.
bellis, & aratro, quòd equi interſunt præ-
liis, vt aliqui dicuntur ab armis.i humeris.

Armentoſus,a.um.pe.pro.abondante de armẽ
to.Pli.Gell. vero.12.armentoſiſsima dixit.

Armiger,a.um.pe.cor.portatore de arme.

C Armiger,i.pe cor.portatore de arme,a l'huo-
mo de arme,ad bella eunti,vt tradat arma Iu
ue. vero metaphoricè dixit Prælia quanta il-
lic diſpenſatore videbis Armigero.Cuius ta-
lis eſt ſenſus & ordo, nõ loculis,ſed poſita lu
ditur arca quanta prælia.i.lites contentiones
rixaſq; apud caſum tabulæ videbis illic exi-
ſtente diſpenſatore.i.œconomo ponente an-
te dominum vt luderet armigero.i. plena ma
nu,& pugno pecuniã porrigente.erant.n. li-
tes quia non erat ſimplex furor ſextertia cẽ-
tum perdere,& neceſſaria vt veſtes & victum
non dare ſeruis frigentibus eſurientibus, &
bene fideliterq; ſeruientibus quibus dare te-
nebatur & nunciatiue & non interrogatiue
legitur. Armigero,arma.i.pecuniam pẽden-
te, & non ſuperante, ſumpta metaphora ab
armigero.i. arma portante poſt equitẽ & dã-
te reddere.i. dare. Ver. in Bucc. ſed reddere
poſſe negabat, nec dicas reſtituere vt aiunt
tunicã ſeruo,,quam ẽt amiſerat:nec dicas ar D
migero.i gerente arma.i.ſcutũ & arma.Ibãt
.n.luſum, & nõ præliatũ,nec dicas armigero
.i.gerente talos & paginas,quæ nõ diſpenſa-
tor,ſed dominus aleæ tenet,& luſoribus cõ-
modat vt ludanr. Diſpenſatoris nãq; eſt pẽ-
dere,& expendere,dare pecuniã,& nõ tene-
re nec dare talos nec ẽt paginas. Sunt diſpẽ-
ſatores qui pendunt,expẽdunt,& non nume
rãt.Mar.in.6.Diſpẽſatoris nobile cernis op⁹.

Armilla,æ.f.g.pe.p.maniglia,torquis circa ma
num.Pli.dicitur ab armiſ ꝙ antiqui humeros
cum brachiis armos vocabant,ſunt virorum
& fœminarum.

Armillatus,a.um.pe.p.ammanigliato de mani
glie, tenitore de maniglie,portatore de ma-
niglie. Suet.in Cal.Pro.vero in.4.& Colu.ca
nes aiunt armillatos, con li collari,aliqui ho E
mines armillatos vocãt, hos curſores, quos,
la poſta, dicunt quia inſigne portant.

Armille,is.n.g.p.p.ſtipo,receptacolo đ fraude

Armillum,i.n g.pe.pro. Apul.in.6.&.8. ab ar-
mis.i.fraudibus Verg.in.2.quærere conſcius
arma, eſt & armillum vas vinatium in ſacris
dictum ab armo.i.humero, quo portabatur.

Armus, i. m.g.pe.p.ſpalla de li aĩali tantũ Pli.

Aromatarius,ii.m.g.pe.cor.ſpeciale,profumie
ro,venditor aromatum, ſunt aromata, ſpe-
cie,profumi.i.odoramenta,hinc taberna aro
mataria,ſpeciaria,botega del profumiero.

Aromaticium, Vide acinaceus.

Aromaticus,a.um.pe.cor.ſpeciato, profuma-
to,vt cibus Plin.in.14.

Aromata, um.n.g.pe.cor.nu.plu. ſpeciarie.

Aromaticum vinum,vide acinatitium. F

Aromatopola,æ.m.g.pe.pro.i.aromatarius.

Arquatus,a.um.pe. pro. ſodarcato, inarcato,
zaffarato,che ha lo male zaffara,morboſus,
quòd arcui Cęleſti ſit concolor virore à quo
dicitur, eſt cui color, & oculi virent, & eſt
coloris crocei. certiſsimè curabitur ſi mane
nouem diebus bibet vnum lotii cyathum,vi-
de morbus Regius.

Arquitis,is.m.g.pe pro.arciero,archiero,bale
ſtriero,qui arcu præliatur.

Arquus, ui. Ci.de Natu.Deo.cur autem arqui
ſpeciem,a poetis dicitur iris in Cœlo.

Arreptus,a.um.pe.pro.pigliato preſto,piglia-
to in preſcia ab arripio.

Arrectus,a.um.p.p.alzato vt comæ Ver.in.4.
& idem iu.9.vt haſta idem in.5.in digitos ar-
rectus vterq;, ab arrigo.

Arrha,

A Arrha,æ.f.g.pe.pr. caparro, arra, datur in emptione & vēditione in ſignum & teſtimoniū venditionis, eſt idem quòd arrabo Plau. in Muſt.& in Mili.huc arrabonē Amoris Pli.33.

Arrhabo,nis.m g.pe.cor.in obli. pro pegno, Gel.17.Tere. Eau. dedit arraboni.Apul.ſub quo arrabone.

Arrogantia, æ.f.g.pe.cor. proſuntione,ab arrogo as Græcè ἀλαζονεία vide alazonia.

Arrogans, is.omnis g.pe.cor. in obl.pro.proſontuoſo,Græcè ἀλαζών.

Ars,tis.f.g.arte,virtu,fraude, Græcè τέχνη: in plurali coſtumi. Sallu. in Cat. vt bonæ artes per ſe ipſæ ſunt, diſciplinæ cum diſcuntur. Vlp tit.de uariis,& extra ordinarus cognitionibus liberales appellat artes rhetoricam, grammaticam,geometriam, medicinam, iuris peritiam.

B Arſenicum,i.n.g.pe. cor. orpimento Plin. 34. eſt coloris rubri cuius vis reprimi & tolli excreſcētia dubiū non eſt. Dios.Gal. Vict.Gel.

Arſicua,æ.f.g.p.co.Bruna,ciuitas Germaniæ.

Artemon,is.m.g.pe.pro.largato,trochleæ genus adorium eſt quòd ἀγκῶνα Græci vocant trocciola, Victr. in x. quo fune ductorio per orbiculos traiecto,& acto in gyrum ingentis oneris lapides tolluntur,& etiam in nauibus anchoræ trahuntur, & armamenta explicātur, artemonem eſſe magis velum additituū, quàm partem nauis ex ſentētia Labeonis tradit Iabolenus de verb.ſign.l.malum cauſa dirigendæ nauis ab auræ flatum ab ἀρτάω. i. ſuſpendere,& aſſuere, accipitur pro loro paruo,cui crumena aſſuitur lazzo de borſa Iuli.

C vero Pollux velum eſſe ait paruulum artemone, ponitur in puppi temone quaſi tangens mare, ponitur, cum ſecundus eſt curſus: a quibuſdam vela grande, ſiue maieſtra.

Arteria, æ.f.g.pe.cor. arteria eſt via vitæ, & virtutum: oritur à corde, dicitur ex aere, & τηρῶ.i. cuſtodio. Eſt nanq; cuſtodia aeris, & vena ſanguinis. Albertus vero Magnus dictam putat quaſi arctam viam aeris, eo quòd pulſat in ea ſpiritus aeris per cordis diaſtolē .i.dilationem,& ſiſtolen.i.correptionem pulſus, aut euentationem cordis attractus, aut etiam tentus ad materiam vocis.Omnes autem iſtæ præter vnam componuntur ex arteria trachea, quæ a Lactantio de Opificio ſpiritali appellatur canalicula per quam reciprocamus animam.

Articus,a.um.pe.cor.podagroſo Cic.Papyrio Pœto coquū articū, arθron articulus dicitur. D

Artetica,æ.pe.cor.artetica, ἀρθρ.i. articulum infeſtat.

Articulus,i.m.g.pen. cor.eſt diminutiuum ab artus: digito,Ouid.in Epiſtolis, iuntura del dito,& nodo del dito,& del corpo Sueto. in Tyb Col. vero nuncupat articulos arundinum, & ſarmentorum, Cic in Cato. Apul. Theologi articulos.i.nodos quæſtionum, & apud rhetores Quint.de Cice.quàm molli articulo tractauit Catonem, appellat idem articuloſam partitionē. i. pluribus ſectionibus, & nobis diuiſam, ſunt quoq; monumenta rerum. Val de Liuio Salinatore temporum articulo,Suet.in Claud. ſingulis articulis tēporum Tere.in Adel.in ipſo articulo oppreſsit .i.punto Auſ.in ipſo iā perfectionis articulo.

Articularis morbus,pe. p. chiragra,podagra, quoniam articulos.i.iuncturas offedit.Pli. in li.de medicina docet betam ex melle, & ficu E impoſita morbis articularibus mederi, articularis morbus dicitur quoq; arthetica Pli. 23. cap.x.item folia vitium trita, admixaq; farinæ hordeaceæ. Scribit Celſus quoſdam articulorum morbo laborātes, cum toto anno à vino,mulſo,& a Venere ſibi temptraſſent, ſecuritatem totius vitæ conſecutos.

Artifex, is.m.g.pe.cor. artigano dicitur quòd artem ſuam per artus exercet & facit, vel ꝙ apte opera inter ſe arctat.

Artificioſus,a.um.pe.p.artificioſo.i.artificio factum,vt oratio,res,Ci.2.de Diui.

Artocrea, æ.f.g.pen.cor. paſticcio, coppo de carne, cibus ex pane, & carne κρέας. i. panis ἄρτος.i.caro.

Artocreas,æ.m.g.pe.cor.idem eſt.

Artophagus,i.m.g.pe.pr.mangia pane, à φάγω F .i.comedo.

Artomici,orum.pe.cor. Armignac,vrbs.

Artotrogus,i.m.gene.pe.pro.buffone, paraſitus,Plau.

Artopticius panis, biſcotto,panis toſtus,Plin. 28 a quibuſdam, tarallo.

Artopticinus panis idem eſt, Athenæus.

Artotyrum,i.n.g.pe.pro.pizza,focazza,guaſtelluza,ſchiacciata fatta col caſo,placētula.

Artolaganum,i.n.ge.pe.cor.pizza, guaſtella, fritta,dicitur ab ἄρτος.i.panis.

Artocopus,i.m.g.pen.cor. panetiero, panaiuolo,piſtor, diſpenſiero de pane, diſpenſatore, conſeruatore de pane,de quo intellexit Iuue.5.dr̄ ab ἄρτος.i.panis,& κόπος.i.labor.

A Artopta,æ.f.g.pe.pro.mattra,albuolo,madia, maiIla da fare pane Plau. in Aul.menſa, vbi fit,ſubigiturq; panis Plin.28.cap.11.licet artoptesia, ſed perperam legatur à quibuſdã, vbi coquitur panis dicta ab ἄρτος.i.panis, & ὀπτάω.i.aſſo,torreo,coquo.

Artobrica,æ.f.g p p.brunit ciuitas germaniæ.

Artus,us.ui.ni.g. pen.prod. Luca tunc omnis palpitat artus, licet negent legi in ſingulari, membro,cũ oſſibus,neruis,& venis, vt pes, dicitur ꝙ membra membris arctentur, quaſi artatus; eſt tantum de animantibus.

Artuatus, a.um. pen.pro.diſmembrato.i. per artus laceratus.

Artuum, i.n.g.pen.pro.campo da ſeminare, ager non ſatus.

B Aruina,æ.f.g.pen.pro.lardo,Verg.in.7.

Aruncus,i.m.g.pe.barba in capris Plin.28.

Arundo,is.f.g.pe.pro.in obli.cor.canna græcè δόναξ, vide donax ab areo es.Verg.4.letalis arũdo,quia prima ſagitta quam Iuppiter torſit, fuit ex arundine.

Arundinetum, i.n.g.pe.pr.canneto Plin.in.x.

Arundineus,a. um.pe.cor de canna Ver.in.4.

Arundinaceus,a.um.pe.cor. Pli.in.28.

Arura,æ.f.g.pe.pro.eſt apud græcos menſura quinquaginta pedes capiens. Suidas.i. octo vlnas,& trientem, vel paſſus decem, ita vt vlnam pro ſenis pedibus,& paſſum pro quinis accipiamus.

Aruſpex,is m.g.pen.pro.in obli.cor.indiuino, induinatore, vide haruſpex.

C Aruum,i.n.g.pe. pro.campo arato da ſeminare,ab aro as.

Arx,is.f.g.pe.pr.caſtello, fortellezza, rocca, ab arcendo quia inde arcemus hoſtes, vel potius ab Arcadibus vt Sol. huiuſmodi ædificiorum inuentoribus.

Arcicula,æ.f.g.pe.cor. caſtello piccolo, & eſt diminutiuum caſtelletto.

Arxiti monte fiaſcone.

Arytena, æ.f.g.pe.pro.ſecchio,ſecchia da impire, tirare acqua,vas hauriendi aquam.

Aſaphos,i.m.g.pe.pr.obtuſe loquens, farfuſo,intaccaro,aſemos vero eſt ſine vlla ſignificatione ſermonis in.l.mutum.ff.de ædilitio edicto, mutum morboſum eſſe Sabinus ait, morboſum enim eſſe qui ſine voce apparet, ſed qui grauiter loquitur morboſus non eſt neque qui aſaphos, planè, qui aſemos hic vtiq; morboſus eſt.

Aſarotum, i.n.g.pe.pro.laſtrico muſiato, laſtrico fatto de regiole.i teſtulis factum, non D
ſcopato, pauimentum non ſcopatum, ſala. Xenodorus primus in his faciendis claruit, eſt pauimentum vbi cœnæ purgamenta, quæ prius verri ſolebant, manibus colligi cœperunt. Ipſum vero ſpongiis mundari, de his aliqua Pli.36.ca.25.dicitur ab a.i.ſine & ſcopa, quæ Græce dicitur σαρὸς.

Aſaroticus,a.um.pe.cor.muſiato, vt lapillus, non ſcopato Sid.

As,is.m.g.pe.p.pro dinarello,caualluccio,bagatino vt aſſis facere, fare poco ſtima, fare poco conto. As quoque ponitur pro hæreditate, vt hæres ex axe.i.tota hæreditate & patrimonio quod ĩ duodecim diuidebatur partes,quarum hæc ſunt nomina. & partes,vncia ab vno, vna oncia,ſextans ſexta pars aſſis.i.duæ onciæ,quadrans quarta pars aſſis.i. E
tres vnciæ,hinc quadrans tis, torneſe, quia tribus conſtat denariis, Triens tertia pars aſſis.i.quatuor vnciæ, Quincunx. i. quinque vnciæ, ſemis.i.medium aſsis.i.ſex vnciæ, la mità,ſemidoctus.i. mezzo dotto. Septunx, ſeptem vnciæ.i. ſeptima pars, Bes.i. octaua pars,dodrans. i.nona pars, Dextans.i.decima pars,Deunx.i.vndecima pars, As.i.libra, & tota hæreditas.Sextula eſt ſexta pars vnciæ, Semuncia mezza oncia. Per Aſſem, & eius nomina cuncta numerabant antiqui, vt ego emi calceos dodrãtes, tu vero deunces, ho comparato le ſcarpe de noue punti,tu de vndeci punti, ſic & cyathos diuidebant, vt paſsim apud Mar. & cæteros legitur, dicimus ego impendo vnum aureum minorem quinque ſiliquis, tu verò octo.i. ſeminibus F
ſiliquarum olim dicebant,vt nunc,acinis frumenti, ſpendo vno ducato manco peſo cinque grani,& tu orto.

Aſauca,æ.f.ge.pen.pro. Clepenus, ciuitas in Germania.

Aſbytæ ſunt populi dicti ab Aſbyta eius loci vrbe, vt alii ab Aſbyte regina, Hiarbæ regis filia, qui vt Sol. viuunt Laſere fructu arboris, quam Silphium putant.

Aſcalabotes,æ.m.g.pe.pro.tarantola,beſtiola minor lacerta, Ariſtopha.

Aſcalium, ii.n.g.pe.cor. ſcalera. ſpecies carduorum Plin. de carduis, eſt quaſi cinera à quibuſdam cozzola,ſed male.

Aſcalonia,æ.f.g.pe.co.ſcalogna, eſt cœpæ genus,dicitur ab Aſcalone vrbe Iudææ.

Aſcanius, Aſcanio Aeneæ fil',& Creuſæ dict' vt aiunt)

A (vt aiunt) ab Aſcanio fluuio. Stephanus de vrbibus aliter ſentit aſſerens, Aſcanius, Aſcaniam condidit vrbem, & de ſuo nuncupauit nomine, ſub qua eſt fluuius ab Aſcania vrbe vocatus, ſed dicitur ab a.i. ſine, & ſcanno.i. ſede quoniam vagabatur, ſunt tamen Græcorum multi tradentes Aeneam filios non habuiſſe.

Aſcardamictus,i.m.g.pe.pro.che mai ſerra oc chi,chiude occhi,incõniuens,qui oculos nõ claudit,ab A.i.ſine, σκαρδαμυκτῶν.i.cõniuere.

Aſcaules,æ.m.g.pe.pro. zampognaro.i. ſonatore de zampogne, de vtre,de cornamuſa,vtricularis. Mar.Suet.

Aſcalingium,ii.n.g.pe.cor.Hildeſbeym,ciuitas in Germania.

Aſcenſus, us. ui.m.g.pe.pro. ſaglita, montata.Cic.pro domo ſua. B

Aſcetria vocãtur monaſteria in authenticis, & in cod.Iuſt. licet aſiſteria mendoſe legatur,dicitur ab ἀσκῶ.i.laboro,& exerceo mentem,in diuinorum contemplatione.

Aſemus,a.um.pe.pro de uno colore, vni color,vt tunica cap.

Aſcriptor,is.pe.pro.fautore.Ci.ab aſcribo is.

Aſcia,æ.f.g.pe.cor.aſcia eſt inſtrumentum fabri lignarii,dicit ab abſcindendo. C.2.de leg.

Aſciola,æ.f.g.pe.cor.aſcia piccola.

Aſcitus,a.um.pe. pro.annumerato, ut aſcitus ſuperis,poſto.

Aſciburgium, ii.n.g.pe.cor. Enterich, ciuitas in Germania.

Aſcopera,æ.f.g.pe.pro.boza, ſacco de pelle. Hier. Suet.in Claudio.

C Aſecreto.m.g.pen.pro.& inde,ſecretario,ſecretarius.

Aſecretis.m.g.pe.pro.& inde.idem eſt.

Aſema tunica,camiſa groſſa,vide Lamprid.

Aſæuus,a.um.pe.pro.i.non ſæuus.

Aſia minor,Turchia, Natolia, eſt tertia pars orbis, dicta ab Aſia nympha, filia Oceani & Thethyos,vel (vt aliqui) ab Aſio Manei Lydi filio.

Aſianus, a.um.pe.pro.turco.

Aſinarum,i.m.ge.pen.pro.eſt flumen Siciliæ, nunc Falconata.

Aſinus,i.m.g.pe cor.aſino,noſtra vide collectanea, ſenſu & corpore tardus eſt quia in in eo atra bilis eſt,& niſi aſſidue verberetur, non mouetur, Nam (vt Albertus) in quibus atra bilis dominatur, prædurioris ſunt corporis, vnde minus ſentiunt quin etiam ſi ex aſini corio,qua onus portat, calcei fiant,nullo quamuis aſsiduo, & longo itinere frangi poſſunt, ſed adeo dureſcunt, vt pedes illud ferre nequeant,verum adeo lubrici ſunt huiuſmodi calcei, vt portantes ſæpe ad caſum impellant; tam frigidus eſt aſinus, vt in frigidis non naſcatur locis. D

Aſinarius,ii.m.g.pe.co. Aſinaro.Suet.in Aug.

Aſinarius,a,um.pe. cor. pertinente ad aſino, vt mola.

Aſininus,a.um.pe.pro de aſino.

Aſellus,i.m.g.pe.pro.aſinello.

Aſomaton,i.n.g.pe.cor.impalpabile,incorporeo,ſenza corpo,vt uox.anima,Orige.

Aſotia,æ.f.g pe.cor.ghiottonitia, cannaritia, helluatio,popinatio,Gell.ſbaragliare, ſbaragliamentõ,prodigalitas, la libidine,incontinentia, laſciuia. E

Aſotus,i.m.g.pe.pro. cõſumatore, ſbaragliatore,prodigus, libidinoſo, laſciuo, incontinens, laſciuus. Ci. Mart.ghiottone, tauerniero, helluo, Mart.

Aſparagus,i.m g pe.cor.ſparaco,hærba dicitur ꝙ ex aſperis legitur virgultis, & ipſi ſcapi aſperi,niſi ἀσπάραγος grece dicat alii a caldea uoce deducũt, quæ caulẽ ſignificat,quia hęc herba ſemp creſcit in caule,& virgultũ.

Aſphaltum,i.n g,pe.pro.mare morto,eſt etiã bituminis genus.

Aſpectus,us.ui.m.g.pe.pro.vedere. Ci.primo Tuſc. aſpectum amitterent.

Aſpergo,nis.f.g pe.pro.in obli.cor. ſpargere, vt florum, aquæ. Ouid 3.ab aſpergo.is.

Aſpergillum,i.n.g.pe.pro. ſpogna, ſpargolo de l'acqua ſanta, eſt,quo vtimur in aquis ſacris,ſcupulo ab aſpergo is. F

Aſpernabilis,& hoc aſpernabile omnis.g.pe. cor da diſprezzarſe,ab aſpernor. Gel.

Aſpernatio,onis.f.ge.pen.cor.in obli.pro. diſprezzare, diſprezzo. Cic.4.

Aſper,pe.pro.a.um.cor.aſpro, vt moribus,locis,aſper num',nouamẽte cognato,mo uſcito dalla zecca,bruſco,vt vinũ Terẽ. i Heau.

Aſpretũ,i.n.g.pe.pr.loco aſpro. Liu.9.ab vrbe

Aſperſus,ſus. ui.m.g.pe.pro. ſpargere,vt olei Plin. 12.

Aſpectabilis,& hoc aſpectabile oĩs. g.pe.cor. degno a vederſe,vt animal Ci.de vniuerſit.

Aſperſio, is.f.g.pe.cor.in obli. pro. ſpargere. Ci.primo.de diui.

Aſpiratio,is.f. g.pen.cor.in obli.pro. eſt afflatus,motus Cic. primo de diui. eius aſpiratio

A grauis,idem eſt exhalatio.

Aſpis,dis.f.g pe.pro.in obli.co.aſpido ſordo, ſerpens, Aſpida Græci ſcutum, clypeum vocanr, eſt & oppidum quoddam quod a latinis Clypea dicitur Stra.Sil.in 3.in clypei ſpeciem curuatis turribus aſpis.

Aſportatus,a.um.pe.pro. portato Ci 3.Verr. ab aſporto as.

Aſportãdus,a um.p.pr.da portarſe.Ci.6.Ver.

Aſportatio, is.f.g. pe.cor.in obli.pro. portare Cice.6.Verr.

Aſſa uox,uoce ſola, & ſenza concenti muſicali,non commiſtis aliis muſicis concentibus, Quoniã aſsũ ſolũ veteres dixere. Cato.Var.

Aſſus,a.um.pe.pro.arroſtito,vt caro. Plaut.ꝙ igni aſſudeſcit, ſudando nanque aſſum diſtillat calorem,vel ꝙ ſine pigmento ſaporis alieni in obſoniis aſſum.i.ſolũ inferebatur. hinc
B vox aſſa,uoce ſola,& ſenza altra voce. Cato de liberis educandis.

Aſſatus,a.um.pe. pro.ab aſſo as.

Aſſatura, æ.f.g.pe.pro.arroſto,arroſtire. vopiſcus,pezzo de arroſto. Hier.2.Reg.

Aſſecla,æ.m.g.pe.pro.ſeruo,qui omnibus domini iuſsis, & imperiis adſit Cic.3. Verr.ab aſſequendo.

Aſſentio,is.f.g.pe.co.in obli.pro. Ci.4. Acad. eſt aſſenſus.

Aſſentatio, is.f.g.pe.cor.in obli. pro. Græce κολακεία, conſentimento,conſentire. Liui.4.

Aſſentatiuncula,æ.g.pe.cor.Ci.Luceio.

Aſſenſus,us.ui.pe.pro.conſentimento. Cic.in Cato ab aſſentio is.

Aſſentator,is.m.g.pe.pro.Græce κόλαξ,conſen
C titore, ab aſſentor ris.

Aſſenſor,is.m.g pe.pro.aſſentatore.i. qui aſſentitur alicui.Ci. te mihi fuiſſe in exercitu aſſenſorem.

Aſſectator, is m g.pe.pro. qui comitatum aſsidue præſtat,accompagnatore. Ci.7. Ver.eſt & qui alicuius doctrinam,& eloquentiã imitatur.Pli.24 aſſectator eius, aſſectator eloquentiæ.Pli.29.& in 8.aſſectator ſapientiæ.

Aſsitus,a.um.pe.cor.piantato vicino,paſtinato vicino, vt vitis, Catullus ab aſſero is.

Aſſer,is m.g.pe pro.in obli.co. legno da ſoſtenere la bara,lignũ ſuſtinens lecticam, Iuue. in 3.furcina, Suet.in Caligu. pertica longa, vt remorum, & ſimiliũ, Hircius.4 de bello Alexandrino,Ceſ.in 2. de bello ciui.ogni legno da ſoſtenere, omne lignum ſuſtinens, Victr.in 5 .dicitur ꝙ parietibus,trabibusque aſsideat,& lecticę lignum eminens,quod hu D
meris ſuper imponitur, ſunt quoque tabulæ ſectiles,quæ tegulis, calx ne decedat,imponuntur.Pli.16 hos aſſamenta uocat.

Aſſerculus, i.m. g.pe.cor. eſt diminutiuum ab aſſer,ptica,palo piccolo.Cat.de re ruſt.Col.

Aſſertio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro. dire, affermare,affermatione.Ci.in Acad. ab aſſero is.

Aſſertor, is.m.g.pe.pro. liberatore, vt patriæ uindicator.Mart.ab aſſero is.

Aſſerum,i.n.g.pe.pro. Azaro oppidũ Siciliæ.

Aſſeſſor,is.m.g.pe.pro.græce πάρεδρος, aſſeſſore,conſigliere,giudice.Cic.primo de diui. Paulus iuris.dicitur ab aſſidendo, cuius officium eſt aſsidere præſidi, & conſulere.

Aſſeſtrix,is.f.g p.pr.fœmina quæ iuxta ſedet.

Aſſeueratio,is.f.g.pen cor.in obli.pro. affermare,affermatione,ab aſſeuero as. Quin.i 4. E

Aſsiſa, ę.f.g.pe.cor. Aſsiſa, oppidum.

Aſsiduus,a.um.pe,cor. aſsiduo, continuo, ab ad D mutata in S, & ſedeo, ricco, a dandis aſsibus.Cic. Plaut.

Aſsiduitas,is.f.g.pe.cor.in obli.pr. continuare, ſpeſſeggiare, frequentare, continuanza. Ci.primo Rhet.

Aſsis,is.f.g.pe.pro. tauolone da ſegarſe,tabula ſectilis Pli. Victr.

Aſsiculus,i. m.g.pe. cor. eſt diminutiuum ab aſsis,tauolone piccolo.Col.in 8.

Aſsipondium, ii.n.ge.pe.cor.vno rotulo, vna libra. Varro.4. de ling. lat.as.n. eſt libra & pondus,peſo.

Aſſyria,æ,f.ge.pen.cor.eſt Aſię maioris regio poſt Syriã,nunc Soria vocatur,dicitur ab Aſ
ſur filio Sem. F

Aſſula,æ.f.pe.cor.aſſicella,ſtecco,tacca de lignami, reſegmen materiæ. Victr. vero in 7. pro fragmento poſuit, quod marmorarii ex operibus deiiciunt,ſcaglie delle pietre.

Aſtipulator, is.m.g.penul.pro. conſentitore. Cic.4. acad.

Aſtipulatio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro.conſentimento,ut Ci.Pli.29.ab aſtipulor is.

Aſtronomia,æ.f.g.pe.co. aſtrologia,eſt aſtrorum lex,ſiue regula, dicta aſtrorum nomos, & de iudiciis loquitur ad vitam hominum & fortunam pertinẽtibus, ſicut aſtrologia pe. cor.eſt aſtrorum ſermo & ratio a logos, & loquitur de aſtrorum curſu.

Aſtaphis,is.f.g.pe.pro.vua paſſa, vua paſſula, vua ſecca.

Aſtipalia,æ.f.g.pe.cor.Stampalia inſula.

Aſtrum,

A Aſtrum,i.n.g.pe.pr.ſtella,dicitur ab ἀστράπτειν,
quod eſt fulgere,eo ꝙ in fulgore ſuo nullam
ſtellarum in æternum deficere opinatur, eſt
multitudo ſtellarum,ponitur & pro vna ſtel
la. Ver.in Bucc.Cæſatis aſtrum græcum eſt
vocabulum.

Aſtragalus,i.f g.pe.cor.Victr.3. Aſtragali fa-
cienda, dado da giocare, hinc aſtragolizan-
tes dicuntur a Pli.talis ludẽtes, noce del col
lo.Home.

Aſtræa,æ.f.g.pe.pro.Giuſtitia,filia Aſtræi gi-
gantis ex aurora.

A ſtudiis. m g.pe. cor.inde. lettore,qui lege-
ret,& percurreret, quo vtimur ad ſtudia,cũ
vacamus ſtudiis Suet in Claud.

Aſthmatici,aſimoſi, ſunt qui cum difficultate
anhelitum ducunt, aſthma.n. anhelitus an-
B xietas vocatur, quos perperam recentiores
aſmaticos dicũt,& aſma morbum. Diſpnęi-
ci, qui ſpirandi difficultatem patiũtur, quos
male recẽtiores dyſnoicos, & dyſponoicos
vocant,& morbum diſnoiam uel diſponoiã.

Aſtura,æ.f.g.pe. pro.Aſtune, oppidum in la-
tina uia.

Aſtur, is.m.g.pe.pro. da Aſtune.

Aſturco,onis.m.g.pe. pro. cauallo portante,
cauallo che ua ſerrato, cauallo ſpagnuolo,
che ha l'andar riposato, acchinea,equus tol
lutaris,ab Aſturia Suet in Ner.

Aſturia,æ.f g.pe.cor.Caſtiglia noua.

Aſtutia,ę.f.g.pe.cor.græce φρονησία, aſtutia.

Aſtus,us.ui.m.g.pe.pro. dicitur ab aſtu.i. vr-
be,vbi omnes ſunt aſtutiæ, hinc aſtutus græ
ce φρόνιμοι.

C Aſtyanax,ctis Hectoris filius, ad quem ſpecta
bat imperium vrbis Troiæ, dicitur ab aſty.i.
vrbe,& ἄναξ.i.imperator, hinc aſtyanax a ui
ris, Nam mulieres ut Plato ſcamandrium ap
pellabant.

Aſſyrii dicti ab Aſſur filio Sem. ſic & Aſſyria
non dicitur (vt aiunt) a Syria.vide Syria.

Aſylus,i.m g.pe.pro.tafano. Sene.ad Lucill.
moſchetta,moſcioni,gręce nunc οἶστρον a ſo-
no vocis dicit,quibus verbis aſylus exoleuit.

Aſylum,i.n.g.pe.pro.eſt miſericordię templũ
intemeratum,cõſecrationis lege cõceſſum;
dictum ab A,& συλάω.i.rapio,ſpolio,aufero:
uel (vt aliqui) ab A.& συράω i traho,vel qua
ſi aſyron.ꝙ inde nullus extrahi poſſet. In id
nanque fugientes erãt tuti,nec inde pct uim
extrahi poterant, quod prius Athenienſes,
mox Romulus conſtruxit, hinc Li. aperire
Aſylum,id eſt tutum receptum dare his,qui D
adueniunt.

Aſymbolus,i.m.g.pe.cor. che anda al conui-
to,& non paga la parte ſua.vide ſymbolum.

Atauus eſt abaui,vel abauiæ pater proaui,vel
proauiæ auus, aui auiæue proauus, matris,
vel patris abauus.Paul.in l.vlti.§.quinto gra
du, de grad. affi. ponitur pro antiquisſimis
Horat.Mæcenas atauis.

Atella.æ.f.g pe.pro. Auerſa oppidum Oſco-
rum prope Neapolim, Hinc Atellanę fabulę
inuentæ,ghiomboro,farze,in quibus ridicu-
læ perſonę introducebantur,& argumentis,
dictisq; iocularibus ludebant,& ridicula ver
ſibus intexta dicebantur.

Atellanus,a.um.pe pro.auerſano.

Atellanius.a.um.pe.cor.giocoſo,feſtante,fa-
ceto.Ci.2 de di.atellanio verſu,ab Atella o- E
ſcorum vrbe, in qua primum cœptæ fabulę
atellanæ,fauole da ridere,buffonerie, face-
tie,mottetti,ſimiles argumentis, dictisq; io-
cularibus,ſatyricis fabulis græcis.

Ater,a.um.pe.cor.in maſc.in reliquis pro.ne-
gro, triſto, ribaldo, hinc prouerbium albus
an ater, quo bonum, malumq; ſignificatur.
Hor. mutabilis albus, & ater, Qui. Cæſ. ſic
ater an albus.i.malus & ſordidus, an bonus,
& liberalis,aſpro.Iuue.in 6. ſilicẽ q̃ conterit
atrũ, Hinc atra bilis malanconia Ci. 3. Tuſc.

Aternum, i.n.g.pe.pro. Peſcara, oppidum, &
flumen Plin.Ptol.

Aternenſis,& hoc aternenſe omnis.gen.pen.
pro.da Peſcara.

Atheſis,is.m.g.pe.pro.Adice,flumen.

Athanatos,i.immortalis,immortale. F

Athleta,æ m.g pe.pr. lottatore, abbracciato-
re,ab ἀθλέω.i.certo, ἆθλος certamẽ eſt,athlõ
vero præmio certaminis Theocritus, athle-
tarum (vt Pollux) appellatione omnes com
prehendi gymnicos exiſtimatur. Arcadius
de muneribꝰ.l.vltima, maſtygophori quoq;
athletas in certaminibus comitantur. Maſti-
gophori erant, qui cum flagellis in manibus
Athletas præibant ſic legendum eſt, vel a-
thlothetas.i.certaminum iudices.

Athletica,ę.f.g.pe.cor.arte de lottare.Plin.in
7.Hercules inuenit.

Athleticus, a. um.penul.cor. de lottatore, vt
certamen.

A theſauris,m.g.inde.pe.pro.theſauriero.

Athenæ,arum.f.g.pe.pro. Sethino dicũtur ab
Ἀθηνᾶ.i.Minerua. Iuſt. ſcribit quomodo poſt

A Græcum regem Athenarum Amphitheon regnauit, qui primus Mineruæ ſacrauit vrbem, & nomen ciuitati dedit Athenas, noſtram vide grammaticen in 6.

Athenienſis, hoc Athenienſe omnis.gen.pen. pro. da Sethine.

Atheos ſenza dio, incredolo.i. ſine deo, qui credit nullum eſſe deum.

Athyrotum, i.n g.pe.pro. letame, rumato, ſimo, lutum ex palea, quam græci athyra vocant, hoc latini paleatum.

Atlantem montē eſſe in Libya teſtatur Stra. 8. ſic vocant græci, Barbari vero Dyrin, idē ſentiunt Pli.5.cap.primo, & Soli cap.37.

Athos, i.m.g.pe.cor. Monte ſanto, mons Macedoniæ. Pli.4. Sol.autē ait ꝙ eſt ſublimis adeo vt altior æſtimetur, quam unde cadunt

B imbres, accuſatiuo Atho, Ver.in Georg.aut Atho, aut Rhodopen, vbi Athon mendoſe legitur, Val.Max.de prodigiis montē Atho, ablatiuo Atho. Oui. de arte quot lepores in Atho, quot apes naſcuntur in Hyble, de cuius abſciſione Heſi.in 7.& Sol.

Athlantides vide Pleiadas.

Athlantes in plurali pe.pro. ſtatue che reggono ſepulcri, & altri edificii, effigie virili.

Atrocium eſt medicamentum quod partum excludit. Pli.19.cap.4. Triphonius iuriſco. ff. de pœnis.

Atrabatica veſtis, pe.cor. veſta negra. Suidas ab atro.i. nigro.

Atomus, i.f g pe.cor. eſt corpuſculum minuriſsimum quod ſectionē non recipit, dicitur ab a.i.ſine & τέμνω.i. ſeco, diuido, & eſt pro-

C prie illud corpuſculū quod volat in ſole, ſpiritello, quibus atomis Epicurus mūdū ſtruit.

Atratus, a.um.pe.pro. veſtito de negro, veſte nigra indutus Ci. in Vatinium.

Atractos, i.m.g.pe.pro. extremità de l'arboro de la naue, ſupra antēnas Pol. vide Antēna.

Atramentum, i.n.g.pe. pro. inchioſtro, tenta negra, quo tingunt pelles coriarii, & alii tinctores, & pictores. Pli. ab atro.

Atramentarium, ii.n.g pe.cor. calamaro delo inchioſtro, vaſculū, quo atramentū cōtineť.

Atrebanum, i.n.g pe.cor. Ras ciuitas in Germania.

Atreus dicitur quaſi ateron.i.indomitus, noxius, inexorabilis, contumelioſus.

Atrium, ii.n.g.pe.cor. primo introito de la caſa, prima intrata de la caſa, primus intra ædes aditus. Vict. in vrbe atria proxima ianuis eſſe debent, Plin. in epiſtolis, vbi cæreæ

D collocabantur imagines, & clientes dominos expectantes conſidebant, Sene. de breuitate vitæ per refertum clientibus atrium, vbique ſignis fiebat, & ideo dictum volunt quaſi atrum ex fumo, & aiunt eſſe, ſala nonnulli a terra ortum ante ædes dictum quaſi aterrum, ipſe ab Atria Thuſciæ vrbe vocari, vbi primum repertum, aſſero.

Atriolum, i.n.ge.pen.cor. entratella, entrata piccola della caſa. Ci. ad Qui. fratrē ſaletta.

Atrici pe.cor. (vt iuris con.) qui in atriis excubant, guardiani de caſa.

Atricolor, is. communis.g.pe.cor. in obli. pro. de colore negro, vt pueros. Pli. 2.

Atritas, is f.g.pen. cor. in obli. pro. oſcurità, negrezza. Plaut. in Pœn. teplet atritate, vt atrior multo fiet. B

Atriplex, is.f, g.pen.pro. in obli.cor. atrippice, herba, a quibuſdam (ſed male) ſpinace.

Atrienſis, is.m.g.pe.pro. maſtro de caſa, maſtro de ſala, domini negotia procurabat, res venales diſtrahebat, debita exigebat, & in alios ſeruos non parū iuris vſurpabat. Cic. in parad. Plaut. in Aſi. dicitur ab atrio.

Atrobates, um.f.g.pen.cor. Ambiens, ciuitas in Picardia.

Atrophus, a.um.pe.cor. macriſsimo. Plin.26.

Atrophia, æ.f.g.pen.cor. magrezza, macilentia, ſumma macies, morbus.

Atrocitas, is.f.g.pe.cor. in obli. pro. crudeltà. Cic.6. Verr.

Atrox, is. omnis.g.pe.pro. crudele.

Atropos vide parcæ.

Attegiæ, arum. f.g.pe. cor. pagliaro, caſa, ſic Numidæ vocant, Iuuen. 14. Ioſephus. 7. de bello iudaico. F

Attentus, a.um.pe.pro. attento Ter. in Adel. attentior, attentiſsimis animis. Quin. in 5.

Attagena, æ.g.pe.cor. francolino, auis. Mar. guſtus attagenarum.

Attagen, is.f.g.pe.cor. idem eſt.

Attages, is.f.g.pe.cor. Hier. tu actagē ructas.

Attalicum, i. neu.gene.penul.cor. panno d'oro, Attalus enim in Aſia veſtibus aurum intexere inuenit.

Attamen, is.n.gene.penul.produ. in obli.cor. ſetaccio, farinaro, tamiſo, ſtaccia, ſtamegna, ſeta da cernere farina.

Atthis, dis.f.gene. penul. produ. in obli.cor. paeſe de Athena, dicta ab Atthide Cranai filia Iuſt. Srabo. 9.

Attiguus,

A Attiguus,a.um.pen.cor.vicino,congiunto, vt dom⁹,mons.Apul. ab attigo verbo antiquo.

Attritus,a.um.pe.pro.conſumato.Ver.in Bucco.ab ad & tero D mutata in T.

Attritus,us.ui.pe.pro.conſumare.Pli.in.8.

Attributæ pecuniæ, dinari conſignati.

Attonſus,a.um.pe.pro.toſato,ut caput.Celſ. in.4 a tondeo es.

Attonitus,a.um. pe.cor. attonito, perterrito, sbagottito,in nouitate rei,Liui.in primo.

Attrectatus,a.um.pe.pr.maneggiato,vt liber.

Attrectus,us.ui.pen.pro.maneggiate, toccare. Ci.Tuſc.2.ab attrecto as.

Auaritia,ę.f.g.p.cor.auaritia,gręce φιλαργυρία.

Auarus,a.um.pe.pro.Græce φιλάργυρος auaro, ſe nper eſt in reprehenſione, auidus etiã honeſtè. Gel.dicitur ab aueo, & ære,auidus re

B rum omnium.

Auaricum,i.n.g.pe.pro. Viaron,oppidum.

Auceps,vel aucupes,is. communis. g.pe.pro. in obli.cor. vcellatore,pigliatore de uccelli, ab auibus,& capio.

Aucupatio,is.f.g.pen.cor.in obliq.prod.idem eſt Quint.

Aucupatorius,a.um.pe.cor. pertinens ad aucupium,vt calami.

Auctio,is f.g.pe.cor.in obli.pro.vendere in lo incanto,mettere all'incanto, venditio publica,Iuue.in.6.ab augeo es.

Auerſus,a.um.pe.pro.di dietro.

Auerſatio,is.f.g.pen.cor. in obli.pro.negare, Quint.in 8.ab auerſor is.

Auerſio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro. remouere, fraudare , vt in emendo , & vendendo , ab

C auerto is.

Auctumnus,i.m.g.pen. pro.ab auctu , & ideo per c ante T ſcribitur Autumno , quia tunc maximè hominum opes coactis agrorũ fructibus augentur,hoc Cornelii Celſi in ſecũdi fronte libri referimus , ſaluberrimum uer eſt, proxima deinde ab hoc hyems , periculoſior ęſtas, auctumnus quàm periculoſiſsimus ex tempeſtatibus verò optimæ æquales ſunt , ſiue frigidæ , ſiue calidæ,peſsimæ, quæ variant maxime , quo fit , vt actumnus plurimos opprimat. Nam ferè meridianis tẽporibus calor,nocturnis,ac matutinis,ſimul que etiam veſpertinis frigus eſt.corpus ergo & æſtate,& ſubinde meridianis caloribus relaxatum, ſubito frigore excipitur hinc . Ouid.& inæquales auctumnos. Galenus quoque in expoſitione Aphoriſmorum duas refert cauſas quare auctumnale tempus medicorum omnis conſenſus infamat, quarum altera eſt, quia eadem die aliquando calor,aliquando frigus eſt , altera quia mali chimi hoc eſt mali ſucci in corporibus id temporis exuberant ex pomorum fructuumq́; æſu largiore,vide æſtas. D

Auletes,is.m.g.pe.pro.piſararo.i.ſonatore de piſara, ciaramellaro.i.ſonatore de ciaramella.i. tibicen.Cice. pro Mur. eos auletas eſſe qui cytharœdi eſſe non poſſunt

Auocatio,is.f.g.pe.cor. in obli.pr. remouere. Ci.3.Tuſ.auocatio a cogitanda moleſtia, ab auoco as.

Auratus,a.um.pe.pro.indorato, meſſo a oro, vt tectum.Ci.in para.

Auraria, æ f.g.pe.cor.vena dell'oro,vnde effoditur aurum.Taci.in.3. E

Aureolus,i.m g.pe.cor.ducatello,ducato piccolo. Mart.in.5.

Auricomus,a.um.pe.cor capelli de oro.Vir.6

Aurifodina.æ.f g.pen pro.vena de oro , vnde effoditur aurum. Plin.33.

Aurifur,is. m.g.penul.prod.robatore de oro. Plaut. in Pœn.

Auſcaripeda,æ.f.g pe.cor. campa, eſt vermiculus piloſus qui ſolet eſſe in fronde cũ multis pedibus. Var.de ling.lat lib.6.

Auſcultatio,is.f.g pen.cor.in obli pro. vdire, obedire. Plau.in Rud.ab auſculto.

Auſcultator,is.m.g.pe.pro.auditore.i. qui auſcultat. Cic.in Parti.

Autoratus,a.um.pe.pro.obligatus aliquo modo. Hora.autoratus eas, ſed proprie in militia , quando ſcribitur miles, ſcripto, dicitur ab authoro as. F

Autoramentum,i.n.g.pen.pro. eſt obligatio, maximè militis. uide authoramentum.

Auctumnalis,& hoc le.omnis.g.pen.prod.de autumno.

Auctũnitas eſt auctumni tempeſtiuitas Cato.

Auctus,us.ui.m.g.pe.pro.creſcere, creſcimento, Apul.Sal.in Cat.ab augeo es.

Auctior,& hoc auctius,oris,omnis.g. piu augumentato,accreſciuto. Gel.

Auctarium.ii.n.g.pe.cor.gionta che ſe fa allo incanto,additamentum eſt pretii vltra menſuram, & iuſtum pondus. Plau. in Mer.dicitur ab augeo es.

Aucupium,ii.n.g.pe.cor.vcellare, pigliare de ucelli . Horat.Plaut.Ci. in Cato.

Aucupator, is.maſc.gen.pen.prod. ucellaro, piglia-

A pigliatore de vcelli.

Audacia,æ.f.g.pe.cor.audacia, proſontione, græcè Iolma,& eſt qua nec futura timemus, nec præſentia horreſcimus.

Audaculus,proſontuoſetto.Gel.in.5.

Audax,is omnis g.pen.pro.audace, proſontuoſo,Græcè τολμηρός.

Audientia,æ.f.g.pe.cor.Plau. Apul.Cic.in Catone audientia.

Auditio,onis.f.g pe.cor.in obli.pro.vdire.Ci.5.de Fini.

Auditiuncula,æ.f.g.p.cor.Gel.13 auditiunculа quadam de Catonis familia aſperſus, vdire vn poco.

Auditus,us.ui.m.ge.pen prod.vdire.Plin.x.vt auditus hominum.

Auditorium,ii.n.g.p.cor.ſtudio, doue ſe ode.

B Quin.in.2.auditorio.Pli.in epiſtolis.li.2.

Auectus,a.um.pe.pro.portato,ab auehor.

Auellana,æ.f.pe.pro.nocella, auellana, nocciola, fructus.

Auena,æ.f.g.pe.pr.zampogna,auena, eſt herba Græcè vocata αἰγίλωψ fructum non ferens. Vulpi in.l. ſi ſeruus ſeruum.§. inquit lex.ff. ad legem Aqui.frumenti vitium eſt,quod ſole maximo,cœlique humore accidit, aliquā doetiā ſeminis imbecillitate,cū diutius terra retentum eſt,priuſquam erumpat,ſerpit inter ſegetes cum folus tritici cum tenui calamo habenri in ſummitate ſemen tribus tegumentis opertum,arabicé vocatur deuſer,dicitur ab aueo,quòd creſcere auet.

Auenaceus,a.um.pe.cor.fatto di auena, vt farina.Plin.29.

C Auenarius, a.um.pe.cor.nutrito di auena, vt cicada.Plin.10.

Auenio,onis.m g.pe.cor.in obliq.produ.Auegnone, oppidum.

Auerna,æ.f ge.pen. pro. teſtiera del cauallo, cod. de curſu publico, à quibuſdam, auerta ab auertendo, quòd equi per eam vertantur,quia in ea figuntur habenæ.

Aueruncus,i.m.g.pe.prod. Deus eſt dictus ab auerruncandis.i. remouendis malis, de quo etiam intellexit.Per.in.5.diis depellentibus.

Auernus,i.m.g.penul.prod.vide aornus,& ſic dicendum.

Auerni,orum,fuerunt quidam Galliæ Aquitaniæ populi bellicoſiſsimi.

Auentinus,i.m.g.pen.pro.mons eſt Romæ vnus ex ſeptē dict' (vt Ennius) ab auibus,q̄ ſe a Tybeti ferebant, vel a Rege Auentino Albano ibi ſepulto vel ob aduentum hominum, quòd commune latinorum ibi Dianæ templum ſit conſtitutum. Varr.tamen affirmat ab aduectu. Mons enim erat, a reliquis diſcluſus, & qui eo ex vrbe aduehebantur ratibus,quadrantem ſoluebant,vel ab Auente Sabinorum fluuio,vt Varr. D

AuerſaVenus,pen.pro.pædicare,capi. Apul. ab auerſor.i.voluo.

Aueruncator,ris. pe.pro.cacciatore, remotore,expulſor ab auerunco as.

Aufidus,i.m g.p.cor. Ophato,fluuius Apuliæ

Augur,is com munis g p pro.in obli.cor. indiuino Sta.ſit augur caſſa futuri, dicitur ab auibus gerendoq;,quia per eum auium geſtus edicitur, vel ab auium garritu.i. cantu, quo futura prædicebat.

Augurium,ii.n.g pe.cor.augurio, indiuinare græcè οἰωνοσκοπία, & eſt auium,& Phryges primi inuenerunt,dicitur, vt Stra. quaſi auigerium quòd aues gerunt. E

Auguratus,us.ui.eſt dignitas augurum.Cice. primo,de Diui.eſt inſigne auguratus.

Auguſta charta,charta ſotile da ſcriuere.Pli.

Auguſtus locus,ſanto & venerabile,dictus ab auium geſtu.i.ſignificatu, Lue ab auium guſtu. Aues nanque paſtæ id fecere ratum. Li. Romulum ſe feciſſe auguſtiorem,Sta.4. Auſoniæ pater auguſtiſsimus vrbis. inter Auguſtum,& Cæſarem hoc intereſt quòd Auguſti hi dicantur,qui nunc regnant & a ſenatu imperatoris nomie honeſtati ſunt. At Cæſares dicuntur, cū ab ipſo Auguſto electi ſunt ad regendam prouintiam aliquam cum Cæſaris honore tantum,donec Auguſtus vixerit, poſt eius mortem ſucceſſuri in imperio, Amianus, Auguſtus verò menſis,vt in noſtra patuit grammatice, qui ſextilis vocabatur,dicitur quòd eo menſe Auguſtus primū inierit conſulatum,triumphos retulit, & Aegyptum in poteſtatem populi Romani redegit, bellis ciuilibus finem impoſuit. F

Auguſtales,ut Veget.in.2.ſic nuncupatos teſtatur eos,qui primos in bello ducebāt ordines,quòd ab Auguſto ad id munus eſſent adiuncti,ſed in.l. quinq; ſummates, capiuntur pro dignitate quadam; quæ inter magiſtratus municipales erat, & creabantur ab ordine decurionum, erant etiam tanquam iudices decurionum, Notandum eſt Auguſtalem præfectū in Aegypto fuiſſe ab Auguſto conſtitutū,vt eſt in.ff.& ſic appellatū (vt aiunt) quòd

A quòd Auguſtanicæ, quę pars prouintiæ Aegypti eſt, præeſſet, vt Amianus.
Auguſta, æ. f. g. pe. pr. imperatrice. Iuue. in. 6.
Auiarium, ii. n g. pe. cor. vccelliera, parco, vbi aues cõmorantur. Var. de re ruſt. ex hoc auia rio in minuſculũ auiariũ. Col. c. 2. gręce ὀρνιθών.
Auiarius, ii. m ge pe. cor. vccellaro, qui præeſt auiario. Col. 9.
Auicularius, ii. m. g. pe. cor. idem eſt.
Auia, ę f. g. pen. cor. aua, nonna iuriſconſ. mater patris vel matris.
Auidus, a um pe. cor. vide auarus, deſideroſo, cupido, ab aueo es.
Auiditas, is. f. g. pe. corr. in obli. pro. deſiderio, rerum omnium Ci. in Parad. & in Cato.
Auius, a. um pe. cor. ſmarrito, vſcito dalla via, ſenza via, fore della via, vt locus ſolitudo, ſe
B motus a via. Luca. auia Pieridum peragro loca, homo auius ſenza ragione, fuore de ragione, aberrans a ratione. Luca. Auius a vera ratione longe vagaris, dicitur ab A, & via.
Auis, is. f. g pe. cor. vccello quicquid habet pennas, & oua parit, nõ dr̃ ab aduentu eius quòd inde venit, vnde quis nõ ſuſpicatur, ſed potius ab A, & via, quia nullã habet in volando certam viam, græce, ὄρνις appellatur. ſignificat quoq; auguriũ. Ci. primo. de Diui. auerſãq; aui. auibus fuſcis. Apul 2.
Auicula, æ. f gen. pen. corr. vccelletto, vccello piccolo. Gel 2
Auitus, a. um p. pr. de auo, vt mores. Oui. Faſ.
Aula, æ. f. g. pe. pro. ſala, cammera, corte delli ſignori, vt manere in aula, gaiola, gabia, cauea ferrea. Petronius tygris portatur in au-
C la. græci nanq; αὐλήν, noſtri auiarium, apud antiquos ponebatur pro olla, pignatto. Plau.
Aulula, æ. f. g. pe. cor.
Aulicus, i. m. g. pe. cor. cammariero, corteggiano, ab aula.
Aulica, æ f. g. p. cor. cãmarera, corteſana. Sue.
Aulæum, i. n. pe. pro. Ci. pr. Cæl. panno de razza, bancale, tapeto, pãnus, vel velum pictura tum, & verſicolor pro textura, ſpectabile ab aula. Attali regis: is. n. vt Plin primus inuenit aurum veſtibus intexere.
Aulęa, æ. f. g. pe. pro. Curt. in. 7. poſt aulæam, idem eſt.
Aulax, is. m. g pe. pro. græce ſulco. Auſo. nunquam ipſe torquet aulaca, licet, ſed mẽdoſe, aulica legatur.
Aulœdus, i. m. g. pe. pro. ſonatore de flauti, ciaramella, ciuſſlo. Ci. pro. Murena, ab αὐλῶ .i. tibia cano.
Auleticus, i. m. g. pe. cor. vide donax. Pli. in, 16. zampognaro. i. ſonatore de zampogna. D
Auletris, is. f g. pe. pro. ſonatrice de flauti.
Auleticus calamus (vt ſcribit Plin.) vocatur qui tibiis eſt habilior.
Aulicocium, ii. n. g. pe. cor. bollito, leſſato.
Aulos, i. m. g. pe. pro. piſara, flauto, ciaramella, ciuſulo.
Alerci, orum. pe. pro. Roan.
Aulonia, æ. f g. pe. cor. Vellona.
Aulis, dis. f g. pe. pro. in obli. cor. Cazza vrbs.
Auoluptatibus omnis. g. pe. cor. inuentore de voluprà indecl. inuentor noui generis voluptatis. Suet. in Tyb. a voluptate.
Aura, æ f. g pe. pro. venticello, poco vento, vẽtulus, fauore, populi. Verg in 6. ſplendore de lo oro, odore. Lucret. in. 2. naribus auram. E
Aurarius, ii. m. g. pe. cor. fauore ab aura quòd aura. i. fauoribus ſplendidos. i. claros facit in nauratore. i. chi inaura, mette oro, ab auro.
Aurelia porta, porta de ſan Pancratio, Romę.
Aora, vide hauria.
Aercula, vide hauricula.
Auricularius, vi haouricularius.
Aurea, vide haurea.
Auris, vide hauris.
Auritus, vide hauritus.
Auriſcalpium, vide hauriſcalpium.
Aurifex, cis. m. g. pe. prod. in obli. cor. orefice. Plaut. in Aul.
Aurificina, æ. fœ. ge. pen. prod. botega d'oreſice, taberna.
Aurichalchum, i. n. g. pe. pro. ottone, rame de ottone, vide orichalchum. F
Auriga, æ. cõmunis. g. pe. pro. carrettiero, carreſe, carrociero, Ver. 12. aurigamq; ſotorẽ, qui currum regit dictus quòd ſplendorẽ ſibi agat auris. i. fauoribus populi. i. clamoribus.
Aurigatio, is. f. g. p. cor. in obli. pro. portare col carro, carrettiare Sue. in Nero. & Gel. in. 7.
Aurigo, nis. f. g p. p. ĩ ob. co. mal frãceſe, morb⁹ regius de colore viridi. Hie. vide arquatus dr̃ ab auri colore quem toto refert corpore.
Auriginoſus, a. um pe. prod. ſudarcato, zaffaranato, qui laborat morbo regio.
Aurora, æ. fœmin. gene. penulr. prod. aurora, eſt prima diei pars in qua aer ſolis pulſu motus auram ſolet facere (vt alii) ab aura. i. ſolis ſplendore vocatur.
Auripigmentum, i. n. g. pe. pro. orpimento. Pli. 33. cap. 4. quod reperitur, vt Dioſcorides cum auro

ductus, & precio emptus. ſic Plin.in.4.&. 36 populum authoratum, græce αὐθεντικός, ab authoro as.

Autopyrus,i.m g.pe.cor.pane fatto con tutta la ſcemola,cioè pane non ſetacciato.

Autographum,i.n.ge.pen.cor.ſcritta,polizza de propria mano.

Autographa,æ.f.ge.pe.cor.

Auulſio,is.m.ge.pe.cor.in obli.pro.ſceppare, ſterpare. Plin.17.

Auulſor,is.m.ge.pen.pro.ſcippatore, ſterpatore. Plin.in.9.

Auulſus,a um.pe.pro.ſcippato,ſterpato. Pli. 2.epiſtolarũ auulſũ ſtatuæ caput,ab auellor.

Auunculus,i.m.g.cor.zio. barba per parte de matre, frater matris.

Auus,i.m.g.pe.pro.auo,nonno, pater patris, vel matris ab æuo nominatur.

B Auxeris,is m.g pe.cor.ſerchio. Li. fluuius.

Auxilium,ii.n.g.pen.cor.græce βοήθεια, aiuto, adiuto dicitur ab augeo, auxi cum acceſſerant,qui adiumento eſſent alienigenæ.

Axace,es.f.g.pe.pro.nunc Neſter,fluuius.

Axiacum,i.n.g pe.cur.ſolina flumen.

Axilla,æ.f.g.pe.pro.aſcella,a qua axilla ala facta eſt. Cic de Orat.

Axis,is.m.g pe.pro.axo del carro. lignum teres, circa quod rotæ voluuntur. eſt quoque vt Apul.de mundo ductus, diuiſor, & diſcriminator mundi orbem terræ conſtituens,omne nanque cœlum ita reuoluitur,vt ſphæra, ipſum tamen radicibus oportet teneri, dicitur ab axungia,qua olim,nunc herbis voluitur currus in axe. Axis ponitur quoque pro cœlo. Ver.axem humero torquet.

Auxiliaris,& hoc auxiliare omnis.g. pe. pro. & auxiliarius.a.um.pe.cor.vt miles, venuto ad adiuto,mandato ad aiuto. Liu.de Bel. pu.

Axinomantia,eſt diuinatio,indiuinare,quę fit p axirim.i.ſecurim, & mantiã.i.diuinationẽ.

Axioma, tos,vel tis.n.g.penul.prod. eſt ſententia perfecta.i.oratio conſtans nomine,& uerbo, ut Plato ambulat, Cice. pronunciatum interpretatur, Var. & Lælius proſatũ, & proloquuium.

Axona,æ.f.g.pe.cor.deſne,enſe fluuius.

D

B ABILONIA à Babylone metropoli regni, quæ Babel dicitur. i. confuſio linguarum,quæ in eo accidit loco.

Babylonicum, i.n.g.p. cor. veſtis eſt pretioſiſsima. Quia Babilone tingebatur, aut acu variabatur, opere plumario, & polymitario, Petronius arbiter clauſus aureo plumato Babylonicum, Mart. Babylonica picta ſuperbè, Babylonica dicebãtur,quæ vt Hier. variis erant floribus diſtincta, vt nõ intexta, ſed inſerta credere poſſes,panno de razza,figurato,dicuntur: quòd Babylon his prima ſit vſa.Pli.in.8. colores diuerſos pictu ræ intexere Babylon maxime celebrauit, & nomen impoſuit. E

Bacca,æ.f.g pen.prod.accino,coccio,vt vuæ, lauri, & ſimilium frutto, ponitur pro omni fructu. Ci.primo de Diui. baccaſq; arborum & in Cato.arborũ baccis,gioia,lapis pcioſus.

Baccatus,a.um pe.pro.ornato de gioie,gemme pretioſe. Ver. in primo.

Baccar, ſiue baccaris.f.g.pen.pro.in obli.cor. eſt hærba,bacchar verò cum H eſt vas vinarium,quod baccharium quoq; & bacchium dicitur.

Bacarius,ii.m.g.pe.cor. balbo,tartaglio. ff. de ſupell. leg.l. labeo ait in fine eos qui loqui non poſſunt,conatu ipſo,& ſono quodam,& inarticulata voce bacarios dicere exiſtimamus,vbi non bacarios, ſed battos.i.qui articulatè fari nequeunt, & vitio linguæ non bene exprimunt verba,legendum eſt hinc Cytenarum conditor Battus apud Trogum.l. 13. Euſe. Catu.fuit, & Battus quidã,loquax, hinc battolodia figura cum quis eadem repetit,& identidem,inde. Ouid neſcio quem alium Battum loquentem inducit in.2. ſub illis montibus inquit erant,& erant ſub montibus illis,cui per ſimilem figuram ridiculoſe reſpondetur,riſit Athlantiades,& me mihi perfide prodis,me mihi prodis ait. F

Bacchus,Baccho,Iouis, & Semeles filius vinum inuenit,& pro vino quandoq; ponitur, dicitur a βακχεύω.i.ebrius ſum,& clamo,quòd in bacchanalibus. i. Bacchi feſtis clamatur, fingitur cũ cornib⁹,quòd primus (vt Diod.) boues cornutos ad iugũ iunxit (vt alii) quoniam violentiam,proteruitatem,& contumaciam

A maciam addere ſolet, quæ per cornua ſigni-
ficantur, & ebrii cornua ſumere dicuntur,
hinc Ouid. tunc pauper cornua ſumit, &
Hora. addis cornua pauperi, per cornua ce-
rebri violentiam intelligimus, Bacchus pri-
mus omnium triumphauit indico vectus ele
phanto. Diod. triumphum, & diadema regũ
inſigne inuenit, &(vt Pli.)emere, & vende-
re primus inſtituit.
Bacchanal eſt locus furoris, & veſaniæ, & vbi
feſta Bacchi celebrantur Plau. in Aul.
Bacenis ſylua, foreſta negra.
Baculus, i.m.g.pe.cor. baſtone, a batuo.
Baculum, i.n.g.pe.cor. Ouid. primo Faſt. bacu
lum quod agreſte gerebat, Sil. Apul. in pri-
mo caret plurali.
Bacillus, i.m.g.pe. pro. baſtone piccolo, ba-
B ſtoncello, baſtonetto.
Bacillum, i.n.g. pe. pro. paruum baculum Ci.
primo de diui. inflexum bacillum, & de Fini.
bacillum aliud.
Baia, vide phæniceus.
Baię, arum. f.g.pe. pro. Baia in campania voca
te a Baio Vlyſsis ſocio, illic ſepulto. Baias di
uerſorũ vitiorũ vocat Sen. qm nimia amæni
tas aĩos effœminabat, & ibi nocturna canen-
tiũ audiebantur, cõuitia, & meretrices viſebã
tur, & cymbę variis erãt pictæ coloribus.
Baianus, a. um. pe. pro. da Baia, vt portus.
Baiulus, i.m.g.p.cor. baſtagio, facchino. Ci. 2.
de Orat.
Balbus, a. um. g. pe. pro. balbo, tartaglio, qui lĩ
guę vitio non bene exprimit verba. Gel. in. 4.
Balatus, us. ui. m.g.pe. pro. lamẽto de pecora,
C guagliare de pecora a balo as. Ver. 9. egri.
balatus.
Balauſtium, ii. n.g.pe. cor. fiore del granato,
fiore de melãgrano, flos mali punici vtimur
in medicinis, & tingẽdis veſtib⁹, hæc ipſa ba
lauſtia. Celſ. in. 5. capitula mali punici vocat.
Balauſtinus, a um. pe. Pro. de fiore de granato,
colore de granato.
Balanon, m.g pe. cor. Græci omnem appellãt
fructum vt Iabol. ait, Caius in. l. qui venenũ
. 9. glãdis, ff. de ver. ſign. Vlp. i. l. carbonũ. appella
tione. ff de ver. ſign. eſt gen⁹ glãdis licet balla
ris pro balanis mẽdoſe legatur, ſuppoſita, vti
mur vice clyſteris in ſpecie glãdis vt Pollux,
conſtabat ex adipe, & intro parte plurima po
nebatur, vt Acron eſt hærba vnguentaria, &
ab Hora. ponit pro vnguento myrabolano.
Balanophagus, a. um. pe. cor. mangia ghiande
glandiuorus.

Baleares ṇu. plur. pe. pro. Maiorica, & Minori D
ca inſulæ in mari hyberico, dicuntur à fun-
darum iactu, quibus vtuntur Dion. βάλλω. i.
iacio, hinc Baleares vno l vt Florus. 3. de Ba
learibus inquit, tribus quiſq; fundis pręlia-
tur, certos eſſe quis miretur ictus, cum hæc
ſola genti arma ſint, id vnum ab infantia ſtu
dium, cibum puer à matre non accipit, niſi
quem ipſa monſtrante percuſſerit.
Balearis, & hoc baleare omnis. g. pe. pro. Ma-
iorichese Verg. Georg. primo balearis ver-
bera fundæ.
Balearicus, a, um. pe. cor. idem eſt.
Balena, ę. f.g. pe. p. balẽa, græcè φάλαινα, piſcis,
balo. i. emitto q cæteris beluis marinis hau-
ſtam aquã longius, & altius iacit. & emittit.
Balneum, i.g.pe cor. bagno, Greci βαλανεῖον, ab
eo, quòd anxietatem pellat ex animo. E
Balineum, i.n.g.pe.cor. Pli. licet Caper veter,
Ci. ad Atti. 2. Aug. 9. confeſsionum. noſtri ba
lineum, & per ſyncopen balneum.
Balneæ, arum. f.g.pe.cor. ſunt publicæ, bagno
publico Gel. in. 3. cap. i. ſunt & priuatæ Ci. in
2. de Orat. & pro Cluen. balnea ſunt priuata.
Balnearius, ii. m.g.pe. cor. bagnaro, & qui in
balneis verſatur Vlp.
Balneator, is. pe. pro. comm. g. Petronius bal-
neatricem dixit, bagnaro. i. qui curam bal-
nearum habet. Vlp. depoſiti, ſi veſtimenta
balneatori data.
Balneatorius, a. um. pe. cor. quod balneis eſt
vſui, che ſe ne ſerueno in lo bagno. Martia.
Iuris conſ. ff. de fundo inſtru. leg. inſtrumen
to balneatorio.
Balnearis, & hoc balneare omnis. g. pe. pro. F
pertinẽte a bagno, vt ampulla lintea Apul. 3.
Balneolum. i.n.g.pe.cor. bagno piccolo Iupe.
7. Bagnuolo oppidum.
Balinus color, bato, vt equorum: ab Euripide
accipitur pro vario. i. diuiſato.
Ballote, es. f.g.pe. pro. marrubio, rubia eſt ra-
dix Pli. 17.
Balliſta, æ. fœmi. gene. penulti. produ. dicitur
à βάλλω. i. iacio, vulnero, ſagitto, ſignificat ma
chinam qua tela maiora, & grauiora torquẽ
tur. Val. telorum iactu perforare nequiret,
ad vltimum balliſtarum tormentis vndiq; pe
titam, accipiturq; pro tormento mœnia con
cutiente, trabocco. Ouid. de triſti. primo
Quàm graue balliſtę mœnia pulſat onus, &
in. 9. Quàm laceras aries, balliſtaq; concu-
tit arces, eſt & ſcorpio, baleſtra Amian, ſub-
tiliter

A tiliter apponit in temones cauamine ſagittã ligneam ſpiculo maiore conglutinatam, & cum ad eſtremitatem neruorum acumen venerit, ſummum pereito interno pulſu a balliſta ex oculis aduolat, Hier. in primo contra Iouianum balliſta quanto plus retrahitur, tanto fortius emittitur, vt Pli. de balliſtarum origine. Victr. in vltimo. ſunt alia a βάλλω per ſyncopem.

Balliſtarius, ii. m. g. pe. cor balleſtriero, tiratore de balleſtra, bombardiero, tortores balliſtarum .i. qui ex balliſtis tela contorquent. Marcellinus, fattore de arteglíaria, arteglıero, artifex balliſtarum.

Balliſtarium, ii. n. g. pe. cor. loco de arteglıaria. Plau.

Balſamum, i. n. g. pe. cor. balſamo, ut Pli. 12.
B cap. 36. omnibus odoribus prefertur, & uni terrarum Iudææ conceſſum, locus, vbi naſcitur, vocatur oculus ſolis, eſt arbuſcula viti ſimilior, quàm myrto, perpetua coma, malleolis ſeritur, & vt vitis vineas implet, intra triennium fructifera eſt, ſemen eius eſt vino proximum guſtu, colore ruffum. nec ſine pingui, ramus inciditur vitro, lapide, oſſeiſue culrellis, ferro lædi vitalia odit, cauetur ne vlera corticem incidatur, ſuceus è plaga manat ſed tenui gutta, quæ Opobalſamum vocatur. ὀπὸς enim ſucus dicitur, lignũ xilobalſamum nuncupant, ξύλον lignum eſt, fructus carpobalſamum, καρπός. n. fructus eſt, proceritas intra bina cubita conſiſtit, præcipua gratia lachrymæ, ſecunda ſemini, tertia corticei, minima ligno, lachymæ proba-
C tio vt ſit tenuis, pinguis, ac modieè ruffa, & infricando odorata, adulteratur multis modis, ſed ſumma probatio eſt, ut lac coagulet & maculas in veſte non faciat, Dioſcorides Beleſen arabicè ait voeari, & tantum ſucci tradit legi per annum, vt vix ſex, aut ſeptem vrcei colligantur. Plutar. in vita Marci Antonii ſcribit ipſum Antonium eam partem Iudææ, vbi naſeitur balſamũ, Cleopatræ emancipaſſe.

Balluca, quæ grecè vocatur χρύσαμμα in eod. de metallariis eſt vas, in quo aurum, infunditur dicitur a χρυσός .i. auro chryſammos auream arenam ſignificat, hoc eſt auri ramentum ab Herodoto dicitur chryſitis, & quandoq; pſegma, hanc appellari balueem refert Pli. 33. cap. 4.

Baltheus, ei. m. g. pe. cor. corregia, cinto del ſoldaro; cingulum militare ex corio, ex quo D dependent arma pugnatoria, dicitur a bullis, quibus erat diſtinctus.

Bapta, æ. m. g pe. pro. ſacerdote Iuue. in. 6. βάπτω .i. lauo, tingo, quòd qui ſacris initiabatur, aqua lauabatur calida, dicitur à βάπτειν .i. tingere, lauare.

Baptiſterium, ii. n. g. pe. cor. lauatoro da lauare, cãtaro da lauare Pli. in epi. à βαπτω .i. lauo.

Baphia, orum. n. g. pe. cor. tenta, locus tingendis Lampr. dicũtur a βάπτειν .i. tingere lauare.

Baphius, ii. m. g. pe. cor. tintore, tingitore.

Baptiſma, ris. n. g. pe. pro. in obli. cor. baptiſmum non dicitur, licet legatur in euangelio.

Barathrum, i. n. g. pe. pro. inferno, proprie eſt locus apud inferos profundus, vnde emergi non poſsit, apud Athenienſes erat locus in quem noxii precipitabantur, vt Diom. Mar. E barathrum fœmininum dixit pro locis mulieribus. ideſt vulua, ad quod refertur hoc Plautinum ex Bacchi. O barathrum vbi nũc es? ponitur pro vêtris profunditate, & vora gine. Hor. in Ser. baratro ne dones, quicquid habes. Mar. ructus ſi venit à barathro, licet hic nonnulli ſignificare ſtomachi imum hiatum tradanr, dicitur a βάθος i. profunditate.

Barathro, nis. m g. pe pro. ghiottone. mangiatore. Horat. in primo ſer. mendici, mimæ, barathrones, licet in vulgaribus legatur codicibus balatrones ſed mendoſe, dicuntur a barathro. i. ventris profunditate.

Barathaia, æ. f. g. pe. pro. Tripole, vrbs, Ptol.

Barba, æ. f. g. pro. peli della barba, & in ſing. nõ tm eſt hominũ, vt Ser. ſed ẽt brurorũ Pli. F 28. hircorũ ſimulceatur barba, idẽ piſces, qui mulli dñr, germĩa barba. Idẽ Tragopagus dicta, quòd barbulas habeat ad hircinæ barbæ ſimilitudinẽ, ſunt ẽt barbæ in plurali de hoĩe Si. 13. Indoeiles nũc ꝑpexis i pectore barbis.

Barbatus, a. um. pe. pro. barbuto. i. barbam gerens Mar. Perſ.

Barbatulus, a. um. pe eor. Ci. in parad. barbatullos mullos.

Barbarus. a. um. pe. cor. barbaro fiero, erudele, ſecundum naturam barbarorum, ſenza humanità, ſtranio, de altra lingua, de altro paeſe, horridus, feruſq; intuitu Pli. ſordida, ac barbara, & omnes preter Grecos, & larinos barbari dıeuntur, eſt indoctus indocilis Ci. primo de diui. humanam atq; doctam, neq; tam immanem, atque barbaram.

Barbula, æ. f. g. pe. cor. Ci. pro cæl.

Barbitium

A Barbitium,ii.n.ge.penult.corr.i. barba. Apul. hircino barbitio.

Barbaricus,a.um.pe.cor.crudele. Apul. moribus barbaricis.

Barbaricarius,ii.m.g.pe.cor. teſſetore de panni figurati, qui barbaricas veſtes intexit, aliter phrygio dicitur. hi ex auro, & coloratis filis in veſtibus,hominum animaliumque effigies exprimunt. Ver. Pictas acu tunicas, & barbara tegmina crurum, Apul.in x. in barbaricis amiculis.

Barbitos,i.f.g.pe. cor. Cetera, Ouidiana Sapho,eſt inſtrumentum muſicum, quod manu,vt Poll.pulſatur, & plectro, calamoq; & eſt barbarum, vt Strabo. quod multis fuiſſe cordis. Theocr.indicat, polycordô appellâs.

Barbitus,i.m.g.pe.cor.Hora. barbite carmen,

B Sid.barbitus hic noſter.

Barbitum,i.n.g.pe.cor. Auſ.plectra,& barbita conde.

Barbo,nis.m.g.pe.pro.treglia piſcis.

Barcennum,i.n.g.pe.pro.Bracciano.

Bardiacus,i.m.g.pe.cor.gabano,tabarino ſenza capuccio, veſtis cum cucullo militibus apta. Mar. Gallia ſantonico veſtitu bardocucullo,dicitur ex bardo & cucullo, bardiacus verò à Bardis galliæ gente quę huiuſmodi veſte vtebatur,

Barnacida,ę.f.g.pe cor.guarnaccia, veſtis.

Bardus,a.vm.pe.pro.tardo de ingegno. Cice. de fato Pla. in Perſ.groſſale,groſſo,beſtiale, farnus,Βαρδυς tardum ſignificat, Bardi quoque ſunt natio Gallorum, quæ maxime vt Stra. in.4.laudationibus, rebuſque poeticis

C ſtudet, qui bardi.i. cantores vocãtur gallicè.

Baris,dos.f.g.pe.pro.cymba oneraria,è cymba,quæ vectat Aegyptiorum cadauera ad ſe pulchra, cuius portitor eſt Charon.eſt ergo nauigium,& porticus, & domus. Hero.in.2. Prop.in.3. Baridos, & contis roſtra liburna ſequi.

Barrus,i.m.g. pe. pro. lingua ſabina elephante. Hor. nigris digniſsima barris, Sid. dedere barri.

Barritus,us.vi.m.g.pe. pro. voce de elefante, lamẽto de elefante,gualiare de elefante, gridare de elefante Verg.3.

Baſcauda,æ.f.g.pe.pro.vas britannicum. Mar. Barbara depictis venit baſcauda Britannis. Iuue. giarriglia.

Baſilicum,i.n.g.p.cor.brocato doro, brocato riccio. Plau.

Baſilicus,a.vm pe.cor. reale, regale, regio ut cibus,facinus. Plau. in tri. baſilica nux, noce moſcata. D

Baſilęus Rex dicitur, & princeps ciuitatis, a baſis.i.fundamentum,& laus atticè,latinè populus quia rex debet eſſe,baſis.i.fundamentum populi, & refugium, quia in eo fundamento eſt ſalus rei publicæ.

Baſilica eſt locus publicus, in quo iudicia exercentur, venaliaq; proponuntur, idem ferè quod latini forum appellant, baſilicam Victr. ita ædificari debere oſtendit, ut in ſuperiori parte iudicia, in inferiori negotia exerceri poſsint. Paul.in baſilica negotiorum uenale argẽtum reponi ſolitum,ponitur pro eccleſia. Ambro. Hiero.

Baſis,is.f.g. pe. cor. piede de la colonna. Cic. 5.Tul. fondello uas circulare quod ſupponitur poculis in menſa, ne torale polluatur. Iab.in.l.hæres meus.§. pen.ff.de leg.3. E

Baſium,ii.n.g pe.cor.baſo, eſt pudicorum, ſicut ſuauium libidinum.

Baſſareus,ei.m.g.pe.cor. Baccho, dicitur a veſtis genere.

Baſſaris,is.vel idis.f.g. pe.cor. ſacerdoteſſa de Baccho dicta a Baſſareo.i. Baccho vocato a veſte vſque ad talos longa, qua induebatur, quę baſſaris dicebatur a baſſareo lydię loco.

Baſſaricus,a vm.pe.cor.de Baccho, ut coma. Prop.in.3. baſſaricas Lydia, Thraces ut Euſe. Lyncum pelles vocant.

Baſtagiarius.ii.m.g.pe.cor.portatore de veſte atingere,referebatq; ut cod. de metallariis, Scotos de inſignibus magiſtratuum a baſtazo.i. porto. F

Baſtema,æ.f.g pe.pro. carretta de doi caualli Amianus,& eſt mulierum.

Batauí, orum.m.g.pe.pr.Holande, à quibuſdam Bauera.

Batava ſpuma,ſapone conciato, Mart.

Bathauia,æ.f.g.pe.cor.bauera,prouintia Germanię, & vt aliqui Holande, Bathauiũ oppidum a Βάθυ.i.alto.

Bathauius,a.um.pe.cor. da bauera.

Bathauus,a.um.pen.pro.idem.

Battos,vide Bacarius.

Battologia, vide Bacarius.

Battis,is.f.g.pe.pro.

Batyllus,i.m.g.pe.pro. paletta del foco, ammolli, inſtrumentum eſt ferreum ad uſum ignis Pli. 33. Hor.prunaque batyllum, fuit Batyllus non modo à Policrate, ſed etiã ab

Anacreonte

A Anacreonte Teio dilectus, fuit & pantomimus, batylli (vt Pto.) populi ſeptentrionales.
Batyllum.i.n.g.pe.pro.Hiero. in lib.numerorum batylla.
Baucalis.is.f.g.pe.pro.refreſcatoro, vas, quo vtimur in æſtate refrigerandis in aqua cyathis Paul. iuriſcon.
Bauliæ ſunt prope Neapolim dictę (vt ſer. in. 6.) quaſi Boaulia, vbi boues tenuit. Her. quas Ger. detractas ex Hiſpania abduxerat, ſtruli, aſtruni quo reges ſolent ire venatum.
Bauari ſunt ſupra Hiſtriam, vulgus Baicos appellat.
Baxea, æ. f. g. pe. cor. ſcarpa ſollata alla philoſophica, ſcarpe ſollate alla apoſtolica. Pla. in Menec. calceus philoſophorum Apul. in 2. & in Flor.
B Bdelium.ii.n.g.pe.cor. (vt Pli. Dioſc. Medici) eſt gummi genus, & non lapis vt Priſci.
Beatus, a..m.g.pe.pro.nobile. Hora. ante generum beati, ricco Iuue. in prima uetulæ veſſica beatæ, abondãte licet Plato in epiſtolis neget, omnibus rebus ad vſum ornatumq́; vitæ ſpectantibus Ci. ſint florentes, ſint beati ſibi, beatus, beato ipſo dicitur ab habendo, ꝙ magnam habet copiam, beatus plus eſt quã felix, Apul. felix, inquit, & certe beatus.
Beatulus, a.m p.cor.beateto Per. in ſatyr.5.
Bebryacus, i. n.g. pe. cor. ſabina vrbs prope Cremonam.
Bebrycia, æ.f.g pe.cor. vide bithynia.
Belgæ, rum.f.m g. pe. pro. Piccardi, a quibuſdam Borgognoni appellati, quòd vicatim habitant. Oroſ.
C Belgicus, a. um.pe cor.
Belgica, æ.f.g. pe. cor. Piccardia a quibuſdam Burgundia.
Bellum, i.n g.pe. pro. græce πόλεμα guerra.i.tẽpus bellandi, & diſſenſio, per quam arma mouentur, ſcaramuccia.i.pugna Sal. eo bello, nõ dicitur per antiphraſin.i.contrarium (vt Seruius, & alii) quod in eo nulla ſit res bella, nec a bello.i.bono, quoniam apud antiquos boni cauſa ſumebatur bellum ad propulſandam, non ad inferendam iniuriam, ſed vt feſtus a belluis. Nam ipſarum eſt, nõ hominum ſequi bella, & ob ferinos flaginoſorum hominũ mores, ſunt ad homines tranſlata, hinc Ci. in primo de Off. duo ſunt decertãdi genera, unum per diſceptationem, alterum per uim, cumq́; illud proprium ſit hominis, hoc belluarũ, cõfugiendum eſt ad poſterius, ſi uti non licet ſuperiore, ſed hoc potius affirmo Ciceronis D
in primo de Offi. & Quintiliani in primo, vt dicatur per [illegible].i. literarum mutationẽ, mutata Du in Be ex duello factum eſt Bellũ.i. duorum offendentium, & defendentium.
Bellifer, a um.pe.cor. Clau. Eutro. in. 2. vt Italia, a bello & ferro.
Belliger, a. um. pe. cor. portatore de guerra, guerriero, a bello, & gero, Ouid. 2. de arte.
Bellicus, a. m.pe.cor. de guerra, bellicam rem. Ci. 2. de diui.
Bellus, a.um.pe.pro. buono. Var. bella omnia domũ aufers.i.bello, fermoſo. Mar. bella eſt, nouimus. hinc belli homines boni & prudentes, eſt diminutiuum a bono.
Bellulus.a.m.pe.cor.belletto, poco bello, formoſetto, poco formoſo, bello.
Bellatulus, a, um. pe. cor. Plau. bella, bellatula. E
Belliſſimus, a.m.pe.cor. molto buono, vt cibus Tere. in Adel. dicitur a bello.
Bellicoſior, liu, in.x. ab vrbe, Belicoſiſſima natio Ci. pro.l.Manil.
Bellicoſus, a.um. pe. pro. guerriero grece πολεμικὸς Liui.i. ab vrbe.
Bellator, is.m.g pe pro. guerriero, armigero, & per quẽ bellũ geritur, vt equus. Ver. 12.
Bellaria, rum n.g pe. cor. confettione che ſe mãgiano dopo mangiare, & ſunt mellita, cotto, ſotto teſto, vt paſtedi. Gel. in. 12. Macr. in ſatur. vino dolce, ſciaqua denti, quod bibitur in fine menſæ, vt bellaria Bacchi Macro. dicitur a bonitate, ſunt ſecundæ menſæ.
Bellatrix, is. f.g.pe. pro. guerriera, armigera. Verg. in primo.
Bellona, æ.f.g.pe.pro. eſt dea belli quod inuenit, & Marti fratri ad bellum eunti, arma & haſtam ferebat. F
Belli ſimulachrum, i.n.g.pe.pro. gioſtra.
Bellum deum Saturnum Aſsyrii nominarũt. Euſ. de temporibus.
Bellone, es.f.g. pe.pro. aguglia, cauſtadello, piſcis.
Bellocaſii Baycu, populi, vbi nunc eſt Flãdria.
Bellua, æ. f. g. pe.cor. beſtia, immanis dicitur, quaſi bellum gerens.
Belluinus, a. um. pe. pro. de beſtia vt uoluptas Gel.
Belluoſus, a.um.pe.pro. abundãte de beſtie.
Bellouaci, orum.pe.cor. Beauuios.
Benacus lacus pe.pro. laco de Garda in Lõb.
Benedicus, a.m.p. cor. qui bene dicit, & laudat, benedicente. Plau. in. Aſi. & in Muſt.

A Beneficiarius,ii.m.g.p.cor.exaltato in militia da lo capitanio,Ceſ. in primo Veget.

Beneficus,a,um.pe.cor.benefico.Ci.de. Off. benefica voluntate.

Ben'gnitas.is.f.m.g. pe.cor.liberalità, benefi cẽtia Ci.de Off.

Beuign us,a. m. pe.pro. liberale, quia bonis, & dignis largitur.Hor.in ſermo.quippe beni gnus erac,dicitur ex bono,& dignus.

Bcneuolus, a. um. pe. cor. beniuolo. Ter. in Phor.a bene,& volo .

Beneuolentiſsimus,a.um.pe. cor.molto beniuolo.Ci.Titio, & in Lælio.

Berecynthia,æ.f.g. pe. cor. Matre de li Dei.i. Cybele dicta a Berecyntho mõte, oppidoq; Phrygiæ iuxta ſangarim fluuium.

Berecynthius, a. m. pe. cor. della matre delli
B dei,vt Atys .

Berytus eſt metropolitana vrbs, quã Iuriſcó. in.l.ſciendum , de cenſibus coloniam appellat Auguſti beneficiis gratioſã , qua de cauſa Pli in.5.cap.20.felicẽ Iuliã nũcupari tradit .

Bes,ſis.m.g.octo vt numus valens octo denarios,habeo calceñ beſſẽ,de otto pũti, vide as.

Beſtia,æ.f.g.pe.cor. Vieſte in mõte Gargano eſt oppidum.

Beſtienſis , & hoc beſtienſe omnis .g.pe.pro. da Vieſte, oppido.

Beſtiarius,ii,m.g.pe.cor.allo ctatore,combattitore con le beſtie, qui cum beſtiis depugnãt in ſpectaculis Tertulli.Vlpi.Sen.x.epiſtolarum,a quibuſdam confector beſtiarum, occiditore de beſtie .

Beta, æ.f.g.p.pro.foglia molla.bietola,herba.

C Betaccus,a.m.pe.cor.de foglia molla, vt cib⁹.

Bethys,is.m.g.pe.pro.fluuius eſt Hiſpaniẹ de fluens a mõte Caſtaone, & oceani naturã erga fluxũ , refluxũq; imitatur.lege Philoſtratũ:dicitur a βάθος.i.profunditate , in quo lanæ pulchro colore tingũtur, prius vocabatur argentũ quòd in eius profundo extrahebatur.

Betyca,ẹ.f.g.pe.cor.Andalucia, paeſe de Granata,quæ Tudertana vocabatur ab incolis,& incolæ Tudertani,& turduli.ponitur pro Hiſpania. Spagna dicta à Bethy fluuio.

Bethycus,a.m.p.cor.dalla Andalucia , granatino,cioè del paeſe , & circuito de Granata, ſpagnuolo .

Bethes,ẹ.f.g.pe.pro.idem.

Bethere,es. f. g. pe.cor. Biſies in Guaſcogna, oppidum .

Bethycatus,a.um. pe. pro. veſtito delli panni Andalucia Mar. D

Betulum, i. n.g.pe. cor. vt Ptolo.oppidum eſt Hiſpaniæ non Campaniæ.

Beturia,æ.f.g. pe.cor.parte de granata.

Bianor.m.g.p.pro. in obli.cor.is aliter Ornus dictus , filius Mantus fatidicæ , qui Mantuã cõdidit, & de noĩe matris appellauit. Ver. in .x.dicitur a bia.i.violentia , & aner.i.uir fuit enim animo,& corpore fortiſsimus.

Biarchus,i.m.g.p.pro.cõparatore del neceſſario ala vita,maeſtro di caſa,totius domus prĩcipalis vt in C.de agẽtib⁹ in rebus , βίος vita ſignãt, ἀρχὸς principẽ, poſſumus legere biarcei, ꝙ ita nũcupãtur vitæ neceſſaria curãtes.

Biarceus,ei,pe.cor.idem eſt.

Bibliopola,æ.m.g.pe.pro.libraro,venditor librũ.Pli.primo epiſt.a βιβλίον libellus,& πωλῶ
vendo,venditore de libri. E

Bibax,is.cõm.g. pe. pro.beuetore, a bibo is.

Bibliotheca,æ.f g.pe.pro.libraria.i. ubi tenentur libri a βίβλος.i.liber,theca repoſitorium libri.i.copia librorum.Vlp.in.l. librorum appellatione.§.1. de leg.3.

Bibliographus,i.m.g.p.c.ſcrittore, copiatore de libri,qui libros trãſcribit,a γράφω i.ſcribo.

Biblia,orum.m.g. pe . cor.ſignificat librum veteris,& noui teſtamenti.

Bibratte,is.n.g.pe.pro.Beuraidi dauſtum , eſt oppidum Heluetiorum.

Bribax,f.g.pe. pro.brai nel contado de Retel.

Bibulus,a.um. pe. cor.beuitore,ut homo,ſuccatore.i.qui bibit,vt cartha,arena.

Bibaculus, a. um.pe. cor. beuitore a bibo is .

Bica,ẹ.f.g.pe.pro. Seca,vrbs.

Biceps,is.ois.g.p.pr. in ob.c. de due teſte.Ci. F
1.de di.puella nata biceps , eſt ẽt de reb . incorporeis.vt ciuitas Var.de vita po.Ro.in.4.

Biciliniũ,ii.n.g.p.co. due tabule da mãgiare,a bis,& κλίνη.i.lectus diſcubitorius Pla.in bac.

Bicolor,is.omnis.g.pe.cor.in obli.pro. de doi colori Lamprid.Ouidi.x.a bis.& color.

Bicopor,is.omnis.g.pe.pro.in obli. cor.de doi corpi. Ci.2.Tuſ.vt manus.

Bicorporeus, a. um.pe cor. idem eſt.

Bidental,is.n g.pe.pro.locus erat vbi aliquod e cœlo fulminabatur, ſacerdos tunc vocabatur,& ibi ouem immolatã cõburebat, & eius reliquias ſepeliebat vna cũ collectis fulminis veſtigiis.dr̃ ab oue bidente ibi ĩmolata,uel ꝙ ibi binæ mactabantur pecudes.

Bidens,is.f.g.pe.cor.in obli.pro.agnello, dicitur ut Hyginius, quod duos in bimatu cæte-

tis

ris altiores habet dentes,vt alij dictas bidentes quaſi biennes.i.binos habentes annos D litera ex ſuperfluo interiecta.

Bidens,is. m.g.pe.cor.in obli pro.bidente,ſarchiello,rāpino a doi denti,ligo habens duos dentes a bis.& dens.Iuue.in 4.

Bidis,is.n. g. pe. cor. oppidum tenue Siciliæ, nunc Bigerus.

Biduum,i.n.g.pe.cor. ſpatio de dui giorni.

Biennium,ii.n.g.pe.cor. ſpatio de dui anni , a bis,& anno.

Bifer,a.um.pe.cor.che ſa,produce due volte. vt ficus volombola a bis,& fero.

Bifidus,a.um.pe.cor.ſpaccato,ſfeſſo , aperto, rotto in due parti,a bis,& findo is.

Biforis.is. f. g. pe. cor. forato , pertugiato da due parti,che ha due porte.

G Biformis,& hoc biforme is, omnis, g. pe. pro. de doe forme,figure,à bis,& forma.

Bifrons,is.comm.g.pe.cor.in obli.pro. de due fronte,a bis & frons tis.

Biga,æ.f.g. pe.pro.in plurali frequentius carretta de due rote Suet. in Tyb. vnius bigæ, dicitur per ſyncopen quaſi biiuga , quod iugo duorum equorum agitur.

Bigamus,i.m.g.p.cor.che ha pigliato due mogliere,qui vnam habuit uxorem,& moritur, ſtatim ducit alteram, γάμος nuptiæ dicũtur.

Bigama,æ.f.g. pe. cor. femina che ha pigliato dui mariti.

Bigemmis,is f.g.pe.pro.de due gemme.i. occhi ut uitis,arbor. Col.5.cap.5.

Bigerus vide bidis.

Bitugi pe. cor. caualli che tirano carro de dui caualli. C

Biiuges bini equi currui iũcti dicti , quòd bini iugo ligantur.

Bihæres,dis.cõm.g.pe. pro, che ha conſequito due heredità.a bis,& hæres.

Bilbilis,is.f.g.p.cor.Calatatayud, urbs Hiſpa.

Bilis,is f.g.p.pro.cholera Ariſt.in proble. ait, in quibus multa,& frigida bilis eſt atra, malãconia,hi ſtolidi ſunt,& ignaui,in quibus per multa,& calida,hi perciti,amatores,& ingenioſi,ad omnem excandeſcentiam, & cupiditatem propenſi.nonnulli etiam loquaciores, multi etiam, quòd ille calor ſedi mentis in uicino eſt,morbis ueſaniæ implicantur,aut inſtinctu lymphatico inferueſcũt,ex quo ſybillę efficiunt, & Bacchę,& oẽs,q̃ diuino ſpiritu inſtigari creduntur,cũ ſcilicet id non morbo,ſed naturali intemperie accidit,Maracus ciuis Syracuſanus poeta & præſtantior erat, dum mente alienaretur. At quibus ille calor remiſſus ad mediocritatẽ ſit, hi prorſus melancholici quidem, ſed longe prudentiores.

Bilioſus,a.m.p.pr.coleroſo malēconioſo Cel.

Bilibris,& hoc bilibre omnis.g.pe.pro.de due libre a bis,& libra.

Bilinguis,& hoc bilingue omnis.g.pe.pro. de due lingue græce δίγλωσσος a δύω.i.duo,γλῶσσα lingua eſt, qui loquendo non ſtat, ſed modo vnum,modo aliud loquitur,ideo ponitur pro fallaci,ingannatore,gabbatore.Ver. tyroſq; bilingues,a bis,& lingua.

Bimanis,& hoc bimane omnis. g. pe. cor. de doi mano Ci.a bis,& manus.

Bimeſtris,& hoc bimeſtre omnis g.pe.pro.de doi meſi , a bis & menſis.

Bimus,a um.pe.pro.de. doi anni , de rebus vt vinum,& ſimilia.Ci.tamen.in.3.epiſt.de ſententia bima ait,bis,& anno. E

Bimulus,a.um.pe.cor.de dui anni.de animalibus. Suet.

Bimatus,us. ui. m. g. pe. pro. età de dui anni, ſpatio de dui anni Pli.a.vita veſparum bimatum non tranſit.

Binomius,a.m.pe.cor. de dui nomi vt Lucius Ioannes,a bis,& nomine.

Binominis,& hoc binomine omnis g.pe. cor.

Bimembris,& hoc bimẽbre omnis. g. pe. pro. de doi membri à bis , & membrum Ouid. in epiſtolis, ut forma.

Bini,æ.a.pe.pro.dui. Ouid. in.4. de Ponto,binus conſpicitur honor , & iungitur cum nominibus plural. tantum declinatis ut binæ literæ,ſicut duę epiſtolæ, uide noſtram grammaticen. F

Binoctium,ii.n.g.pe.cor. ſpatio de due notte, a bis,& nocte.

Biothanatus, a.um. pe.cor.occiſo , morto de morte violenta Lampr.dicitur non a bis, ſed a βία.i.violentia, & θάνατος .i.morte.

Bipalmis,& hoc bipalme is.omnis.g. pe. pro. de doi palmi, a palmis.

Bipedalis,& hoc bipedale is.omnis.g.pe. pro. de doi piedi,a piede.

Bipatens,is.ois.g.p.cor.in obli.pro. aperto da doe parti ſpalancato,ut oſtium,a patet.

Bipennis,is.f.g.pe.pro.bipenne,picone,a penna quod ex vtraque parte ſit acutum.

Bipes,is.comm g.pe.cor.che ha doi piedi.

cirum,i.n.g.pe.pro.veſta groſſa.

Birotũ,i.n.g.p.co.caretta a due ruote, a rota.

A Biremis,is.f.g.pe.pro.fuſta,genus nauis,a gemino remorum ordine. Ci.7.Verr.

Biſtonium,i.n.g.pe.cor.eſt ſtagnũ Thraciæ in quo natantia demerguntur dicitur a βιστω .i. demergo.

Biſtones ſunt Thraciæ gentes dictæ a Biſtone Martis, & Terpſichores filio.

Biſſelliũ,ii.n.g.pe.cor, ſegia de dui, ſella, quæ capit duos, a ſellium.

Biſsinum,vide byſsinum.

Bithynia,ę.f.g.pe.cor.Natolia,prouincia condita a Phœnice olim Mariadma vocabatur. hanc Thraces Bebryriam nũcupant. Euſeb. de temporibus,tradũt Bithyn Iouis,& Thracis filium regẽ fuiſſe, a quo Bithynia, vt alii, a thynis populis ex Europa profectis,ut aliq a flumine,vbi cõſiderunt,quẽ bithyn vocāt.

B Bituriges,is,pe.cor.Burges,de Burgos.

Bituri,orum.m.g.pe.pro. Borgognoni.

Biuium.ii.n.g.pe.cor.habens duas vias,che ha due uie, a uia.

Bizantium,vide Byzantium.

Blaceolus,a.um. pe. cor. pazzarello. Suet. in Aug.licet ſed mendoſe baceolũ legatur,poſſemus tamen legere bliteolum in hac ſignificatione.

Blæda,ę.f.g.pe.pro.Buda vrbs regia Pãnonię.

Blandus,a.m.pe.pro.piaceuole,alloſengheuole,accarezzeuole,adulatore, grece αἱμύλος a blandior.

Blandiſsimus,a.um.pe. cor. molto piaceuole. Ci. 2. de Offi.

Blanditia,æ.f.g.pe.cor. potius in plurali carezze,piaceuolezza,adolare.alloſengare. Ci.in

C Catone, græce αἱμυλία.

Baltero,nis.m.g.pe.cor.in obli. pro. ciarlatoer,frappatore.Gel.primo græce λάλος appellatur,a blatero as.

Blatta capitur pro conchylio,vt Paul. Aegineta, hinc blatteum funem de ſcarlata ſic vulgariter blatta dr̃. Eutropius quẽ ſequit̃ Suet. in Nero.coccineum,Oroſius purpureũ, Lãprid,in Heliogab.parauit funes blatta, & ſerico,cocco intortos. blattoſericum palliũ dixit Vopiſcus in Aureliano. blatta quoq; eſt uermiculus lucem fugiens carula rodens veſtes,libros.Marr.quidam intelligunt eſſe vermen bombycinũ,verme de la ſeta,hinc blattea veſtis, & blatteum paludamentum apud Lamp.& capitolinum,veſte de ſeta.

Blax, cis.omnis. pe. pro. pazzo, auantatore, gloriatore,nugatore.

Blepharo,is.m.g.pe.cor.in obli. pro. cigliuto. D

Blepharũ,i.n.g.pe.cor.ciglio ſopra l'occhio.

Blepidæmon,is.m.g.pe.pro. in obli.cor.vocat̃ diſtortis oculis,velut a dæmone percuſsus.

Bleſus,a.m.p.pr.balbo,tarraglio, ſcilinguato.

Blitheus,a.um..pe. cor. groſſo,beſtiale,pazzo de niun valore, de niun prezzo Plaut.

Blitheolus,a.um.pe.cor. pazzarello, groſſetto,beſtialetto.

Blittum,i.n.g.pe.pro.ſpinace,ſpinachio herba Pli.

Boa,æ.f.g.pe.cor.papula, morbus rubeus Pli.

Bœotia,æ.f.g.pe.cor. & non Boetia vocatur, eſt vrbs in Aonia dicta a Cadmi boue quam ille ad ea vſq; loca fuit inſecutus,& cum Europam,& ſororem non offenderet,condidit, Dragonigenam appellãt poetæ. Quia à Cadmo cum quinq; viris ex dracone interfecto natis conſtructa ſit, quam tandem, Alexander euertit.ciueſq; omnes ſub corona vendidit.a βοῦς.i.boue igitur(vt Ouid.in.3.)Apollinis oraculo ita mandante dicitur, vel vt Stephanus a Bœoto Itoni filio, a Deucalione tertio,uel(vt Nicocrates) a Bœoto Neptuni,& Arnes filio.Bœoton(vt Euphoriõ ſcribit)nuncuparunt paſtores,quod in boum paternarum ſtercoribus puer volutaretur vbi ſunt Thebę dictæ a Thibis q̃ bos & vacca ſyra lingua dicitur, vt aliqui, à Thebe Promethei filia, vt alii quod regionis illius tractus craſsiore,& cõcretiore cœlo hebetiores producit homines,& mente neque agili, neque vegeta, pingues,& rudes. E

Boethi ſunt adiutores ſcribarum in cod.de tabularis,& ſcribis, quos alii adiutores appellanr ur in J. vnicuique,de proxi. ſacri ſcrinii βοηθὸς eſt adiuuo. F

Boiæ,arum..f.g.pe. pro. ceppi de legno, ferri da ligare piedi & capo Plaut.

Boii,orum.pe.cor.popoli da Barbon, Burbonoys,& da Bauiera.

Bolus,i.m.g.pe.cor.boccone.

Bolitus, i. m. g. pe. cor. ſterco, merda de boi.

Boletus,i m.g.pe.pro.fongo Marr. Iuue.Pli.

Bolis,dis.f.g.pe.cor.dardo,iaculum.

Bootes, æ.m.g.pe.pro.dicitur a βοωτέω.i.aro & eſt bubulcus:idẽ Arctopilax appellatur. Manil. in primo a tergo uenit Arctopilax.i. ἄρκτος.i. urſæ, φύλαξ.i. cuſtos, Idemq; bootes ſequitur plauſtrum.i.maiorem arcton.

Bombitatio, is. f. g. pe. cor. in obli. pro. ſuſurro, ſono dele ape, ſonus aptum, dicitur à ſonitu

aſonitu , quem faciunt.
Bomolochus,i.m.g.pe.cor. buffone Scurra, qui nullo ſeruato pudore, quod ſentit, ait.
Bomolochia,ę.f.g.pe.cor.buffonaria, ſcurrilitas Ariſt.
Bombix,cis.m.g.pe.pro. in obli. cor. eſt uermiculus qui a Pauſania ſer,vocatur, viuit ex Mori arboris folijs,verme de la ſeta , in aranearum more nens, tenuiſsimas conficit telas bõbicinas nuncupatas. Procopius in .4.hiſtoriæ Gotticæ,anno Iuſtiniani Imperij.25. quoſdã monachos ex Iranda Indiæ regione eorũ oua ſiue ſemina ad Imperatorẽ Byzantiũ detuliſſe teſtatur, vnde in Romanorum ora ſericũ fieri cœptũ,quod antea à Perſis,& alijs nationibus emebatur,vt Pollux in.7.aliqua ẽt veſtimenta à bombycibus fiunt, vermes ſunt bombycines , à quibus arancatum in morem fila conficiuntur . Sol. vero tradit primos hominum ſeres cognoſcimus, quia aquarum aſpergine inundatis frondibus vellera,arborũ adminiculo depectunt liquoris, & lanuginis tenerã ſubtilitatem humore domant ad obſequiũ . Hoc illud eſt ſericum in vſum publicũ dãno ſeueritatis admiſſũ, quo oſtentare potius corpora,quàm veſtire licet primo fœminis , nunc etiã viris perſuaſit luxuriæ libido, Plu.ſunt qui aſſerunt ſericũ non ab arboribus produci,ſed apud Indos, & ſeres eſſe quoſdã in arboribus uermes,qui bõbyces appellantur,qui araneorũ more fila tenuiſsima deducunt,vnde fit ſericum,horũ telã primũ retorquere, ruſuſq; retexere inuenit in Coo inſula mulier Pamphili Platis filia(buratio de ſeta) Pli.x.Ariſt.5. de animalibus,quæ veſtis appellabatur coa. Prop.in primo,& tenues coa veſte mouere ſinus.
Bombycinum,i.n.g.pe.cor. ſeta.
Bombycinus.a.um.pe cor.de ſeta ut veſtis.
Bona,orum ſine ſingulari.n,g.pe.co.roba.Ci. in Lælio dicta q̃ ſunt digna bonis, vel quòd beant.i.beatos faciũt. Vlpi.in.l.bonorum appellatione,de ver.ſigni. Ci.2.de offi.Pli.Traia.Tere. Mar.eſt de moribus.
Bonitas,is.f.g.pe cor.in obli.pro bonitá.
Bonus, a.um.pe. cor. bono grece ἀγαθὸς bello Ter.forma bona.liberale,vt Aceſſes.grande vt calices, bona pars.i. magna Per.2. docto. Hor.in vlt. epiſt. bonæ paulo plus Athenæ. Mar.Sunt bona,ſunt quædã mediocria, ſunt mala plura,Quæ legis, hic aliter non fit Auite liber.cuius diſthici ſententia eſt ſe ſcribere verſus laſciuiores,amabilioresq;, nonnullos minoris lucci,aliquos verò duriores atq; aſperiores,dicitur bonus conſilio. Sal.in iug. bona venia cũ tua bona gratia.Ter. in Phor. **D** Bonum ſummum, quod græci τἀγαθὸν eſt extremum illud,ac perfectum bonum,ad quod cum tãdem prouentum fuerit, appetitus oĩs conquieſcet.idẽ,quod ſemper præter ſe expetitur, & nunquã propter aliud , cuius gratia cętera fiunt bona, & ad illud referuntur, ipſum autem nunquam refertur. Media vero per quę ad hoc extremum aſcenditur , bona quidem ſunt, non tamen ſumma . Quoniam propter illud quod ſupra erat, expetuntur , At ſummũ bonũ nihil ſupra ,ſe habet, ſed in eo appetitus conquieſcit,nec vltra requirit, Sũmum ergo bonũ appellamus finẽ bonorũ, & extremũ, & pprimũ. Dicitur.n.extremum, **E** & vltimũ,quia non eſt vltra progreſsio. Primũ autẽ,quia principium eſt,& cauſa . Nam eius gratia omnia agunt oẽs,de quo Ci. de fini.bonorum inquit,quærimus.n.quid ſit extremũ,quid vltimũ bonorum,quod omnium philoſophorum ſententia tale eſſe debet , vt ad id oĩa referre oporteat, ipſum aũt nũquã. Quod τἀγαθὸν ſummũ appellamus bonum,retulimus ad differẽtiã alterius, quod dicĩt bonũ ἀγαθὸν,quã dñam ſic in ethicorũ.x. Euſtachius,τἀγαθὸν quod iungitur ex τὸ & ἀγαθὸν nihil aliud eſt,quã ſolũ bonũ, & primũ bonũ, alia aũt vt puta intellect⁹,& ſcia & virt⁹ bõa quidem ſunt,non tñ prima,& eſt intellectus quidam ἀγαθὸν,nõ tamẽ τἀγαθὸν,& virtus, ἀγαθὸν nõ tamẽ τἀγαθὸν, & ſic per hoc elementũ **F** T. oſtenditur primum principium , & cauſa, & radix , ac veluti centrũ omniũ bonorum , hoc quoq; cõprobat Ariſt. ethicorũ primo bonorum alia eſſe laudis , alia venerationis præſtãtiora quædã ac diuinora tale inquit eſſe Deum, τἀγαθὸν,ad hæc.n.& alia referri.
Bononia,æ.f.g.pe.cor.Bologna,oppidum.
Bononienſis,& hoc bononienſe omnis.g. pe. pro.bologneſe,& da Bologna.
Boreas,æ.m g.pe.cor.venro de terra,tramontana,borea,greco,vẽtus, dicitur ab eo quòd ſonotus ſit , & procelloſus.
Boriſthenes ,is.f g.pe.cor.Sidoneſi, inſula in Ponto,eſt & oppidũ, & fluuius Scythiæ maximus, nunc Nepet,ortum habet ignotum. Soli. vero ſumere tradit apud Neuros,quos Nauaros vocat Ptolem.qui hodie cum multis alijs populis vocantur Moſcouitæ,quorũ

A eſt regio Moſcouia a Moſca fluuio dicta.

Boſſar,is.n.g pe.pro. in obli. cor. ſtalla delli boui (vt aiūt) quod non legi, ſed eſt proprium viri.

Boſphorus Thracius, ſtretto de Conſtantino poli,canale de Conſtantinopoli.fauces,anguſtieq; inter Propōtidem, & mare Euxinū dr̄,vt Sol.ab anguſtis meatibus boū peruiis, vel à Iouis in vacca conuerſi tranſitu & Boſphorus Thracius dicit̄. Eſt & alter Boſphorus poſitus in introitu Mæothidos plaudis Cymmerius dictus à Cymmmeriis populis frigidiſsima loca habitantibus.

Boſtrychus,i.m.g.pe.cor.capello riccio,zazzarina riccia,torta,coma criſpa, & maxime mulierum. Maternus in.3.&.7.

Biſton;is.m.g pe.pro. Aſperoſa goleo, lacus.

B Botulus,i.m g.pe.cor.Gel.16.cap.7.ſalſiccia, à quibuſdam ſanguinaccio, boldone, genus eſt farciminis.

Botularius.ii.m g.pe.cor.ſalſicciaro, qui facit,& vendit,a quibuſdā,venditore de ſalſicie, fattore deſalſiccie, ſanguinacci.

Botyllus,i.m.g.pe.pro.graſſo, ſchiantello de vua, a quibuſdam pendolello, pendoletto, pendolino de vua.

Botyrus,i.m.g.p.cor.racemo,grappolo, grappello de vua,à quibuſdam pendolo.

Botrus,i.m g pe.pro.idem eſt,

Bothryo,nis.m.g.pe.cor.in obli. pro. idē eſt.

Bouianium,i.n.g.pe.pro. Boiano oppidum.

Bos,vis cō.g.pe cor.boie,bos quoq; formoſa eſt.Oui. Ver.in Buc. ille meas errare boues, bouem, & aratrum inuenit Bryges Athe-

C nienſis.Pli.7.

Bouile,is.n g. pe. pro. ſtalla mandra de boui Vitr. à bobus.

Bouillum,i.n.g.pe.pro. Vitr.in.6.

Bouinator,is.m g.p. p. maledico,maldicēte.

Brabeuta,æ.m.g.pe.pro.giudice de cōtraſto, giudice del cōbattere,giudice del battagliare,giudice de luttare Suet.

Brachæ,rum f.g.pe.pro.ſunt veſtes varii coloris,quibus Galatæ.vt Diod.in.6. ad terrorē vtuntur,& alii populi. Ouid.in.5. de triſt. Perſica bracha tegit, brache, manti lōghi pe loſi,cauezzoni vſq; ad genua,fęminalia,qui bus pudenda velantur.Hier.ad Fabiolā,Ambro.in Primo de Off.

Bracharius,ii.m.g.pe.cor.brachiero.i.fattore de brache,& veſtium bracharum, & manti, peloſi. Lamprid.

Brachatus,a.um.indutus brachis Perſ. D

Brachium,i.n g.per.cor.braccio,a βραχὺ.i.breui, q̄ ab humeris manus ſunt breuiores,quā a coxis plantæ.

Brachiatus,a.um.pe.pro.ſteſo,diſteſo,vt homō,vitis Col.a brachiis, & vitibus extenſis.

Brachiale,is.n.g. pe.pro. bracciale darme, a brachio.

Bractea,æ.f.g.pe.cor.foglio de oro, argento, cruſta auri tenuis ſubtiliſq;, quæ ligno, argento,& ſimilibus ſuper inducitur.

Bracteola, æ. f. g. pe. cor.foglitello, vt auri, argenti.

Bracteator,ris.m.g.pe.pro.

Bracteatus,a.um.pe.pro.innorato, inargentato in foglio.

Bractearius,ii.m.g. pe.cor.indoratore, mettere de oro,qui bracteas aureas ligno, argēto, E & ſimilibus ſuperinduit, battitore de oro in foglio.qui malleat, & extēdit aurum in laminas,& qui ſecat aurum in tenuiſsimas laminas,qui bractearii.i.petalurgi in.Co. de excuſationibus artificū,græce nāq; πέταλον folium ſignificat,atq; bracteam.

Bractearia,æ.f.g.pe.cor.battere de oro, battere de argento,mettere de oro de argento in foglio.

Braicia,æ.f.g.pe.cor.Braccia inſula.

Brannouices,is.f.g pe.pro. Val de moriana.

Branchiæ,rum.f.g.per.cor.branche, ale delli peſci,ſunt quædam piſcium remigia, legitur & in ſingulari col.8.cap.17.

Breuis,& hoc breue,is.omnis.g. pe. cor. breue,corto,baſſo,non alto,vt puteus.Iuue.3. arbor Col.a βραχὺ. F

Braſſicca,æ.f.g.pe.cor.caulo,foglia dicta qua ſi præſica,vt Var.vt Feſt.quòd ex eius ſcapo minutatim præſecatur.

Brephotrophiū,ii.n.g.pe.cor.hoſpitale, ſpedale doue ſe gettano li figliuoli,vbi infantes expoſiti publice aluntur. Iuſti. a βρέφος.i. infans θρέψις.i.alimentum,educatio.

Breuiculus.a.um.pe.cor. cortetto, poco corto,vt pallium. Apul in primo.

Breuiloquens,tis.omnis.g.pe.cor.in obli.pro poco parlatore Ci.in.7.ad Atti.iā me tēpus ipſū breuiloquētē fecit,a breuis,& loquor.

Brigantum, i.n.g.pe.pro. Cōpoſtella, oppidū prope ſanctum Iacobum de Galitia.

Briſſa,æ.f.g.pe.pro.vua,racina che ſta al parmento,al tinaccio.

Brionia,æ.f.g.pe.cor.vite bianca.vitis alba.

Breuiarium,

A Breuiariũ,ii.n.g.pe.cor.breuità.Pli.18. omnis culturæ bræuiariũ peragatur.

Britannia,æ.f.g.pe.cor.Anglia, Inghilterra, a troiano Britãne nuncupata, vel a Britone rege,vel(vt Beda)a Britonibus Galliæ popu lis,quæ prius(vt Ptol.)Albion ab albore niuis in collibus,& mõtibus ad eã accedẽtibus primũ apparentibus dicebatur, nũc vocatur Anglia ab angulo occidentali, vel ab Anglis Saxoniæ populis.vel Anglia ſaxonia ducis fi lia, alterq; olim terrarum dicebatur orbis.

Britãnus,a.um pe.pro. Angleſe, Ingleſe.

Britannicus,a.um.pe. cor.

Britones populi ſunt Germaniæ dicti a Brito ne terræ filio.

Brixia,æ.f.g.pe.cor. Breſcia, eſt ciuitas in agro Cenomanorum ſita(vt pli.Ptol.)a Gallis

B (vt Iuſt.) condita,quam gentis Cenomano rum caput fuiſſe Liu.aſſerit.

Bromius,ii.m.g.p.c.Baccho,dict^9 a βρέμω.i. a crepitu,ſonituq;,qui ei per tonitru contigit, cũ natus eſt,vt aliqui a βρώμα.i.cõſumo, vino nãq; moderate ſũpto oẽs hũores repellunt.

Brontes pe.pro.eſt faber Vulcani dictus a tonitru,quod græce vocatur βροντή.

Brõcus,ci.m.g.p.pr.muſſuto, q producto ore dẽtibuſq; prominulis eſt.Lucil.in ſatyris dẽte eminulo,quos alchos appellat Plau.

Bruma,æ.f.g.pe.pro.tpibus Pli. fiebat in octa ua parte Capricorni ad octauũ Cal. Ianuarii fere, Democ.talem futurã arbitratur hye mẽ,qualis fuerit brumæ dies, dr̃ a breuitate dierũ,Quia Sol veluti ſenio confectus,& ad Capricornum, atq; inferiores delapſus cir-

C culos,incipit remeare,& quaſi renaſci,quaſi βραχὺ ἡμέρα.i.breuis dies,vel a βρώμη.i.breui tate dierum,allultimo fine della vernata.

Brumalis,& hoc brumale omnis.g.pe.pro.de bruma,vltima parte della vernata.

Bronchitas,is.f.g pe. cor.in obli. pro muſſo, prominentia dentium.Pli.in.xi.cap. 37. Lucil. Var.

Bruchus,i.m.g.pe.pro.brugo,beſtiola volans nocens frugibus,& fructibus.

Brundiſium,ii.n.g.pe. cor. Brindeſe, vrbs in Salẽtinis græce βρεντήσιον vocatur.i.caput cer ui, Portus enim capitis cerui ſimilitudinem habet,vt alii a Brunda inſula.

Brutium,ii.n. g. pe.cor. Calabria prouincia, Paulus vero diaconus Brutiam fœmi protulit genere dictam a Regina, quæ ibi regnauit.

D Brutius,a.um pe.cor. Calabreſe dicuntur fugitiui,Paſtores.n fuerunt Lucanorum,& cũ a Romanis defeciſſent,Brutii nuncupati fue runt,quaſi bruti, & obſcœni. & bilingues, vel a bruto Vmbro duce.

Brutianus,i.m g.pe.pro.manigoldo, boia. Ca to.dicitur a brutis ad Annibale primũ a Romanis deficientibus ſecundo bello punico, vbi uero Annibal diſceſſit, ignominiæ cauſa Brutiano vtebantur pro carnifice Romani magiſtratus. Gel.

Brutus,a.um.pe.pro.beſtiale,inſenſato, pazzo,ſtolidus,ponderoſo graue, grauante, ut tellus. Horat.tardo de corpo, & d'ingegno. Pli. bruta exiſtim ãtur.

Brygianum,i.n g.pe.pro. Bracciano oppidũ.

Bryon,ii.n.g. pe.cor.capello uenero, hærba.

E Bryſeus,ei.m.g.pe. pro. Bacho dictus a Bryſea ciuitate,vbi vt Porphyrius in Iliade præ cipue colebatur,uel quòd ex vuis (quod ma gis placet) muſta primus exprimere docuit,βρύω eſt emano ſcaturio, uel a voce bac chantium,hinc bryginos.i, ſtridor.

Bubulus,a.um.pe.cor.de boue,vt lac.Pl.Col. Plau.in Aul.bouinus non dicitur.

Bubile,is.n g.pe. pro.ſtalla, mandra de boui. Col. Plaut.

Bubo, is. comm. g. pe. pro. Ouid. Ignauus bubo dirum mortalibus omen, Gel.in. i. bubo conſpectus eſt. Ver. iu. 4. Solaq; culminibus ferali carmine bubo uiſa, barba-ianne, a quibuſdam ciuetta auis Dragoncello, inguinaglia, a Græcis a nobis inflatio ab inguine naſcens bubon.i.inguen.

F Bubocella, æ. f. g. pe. pro. gualiara, ruptura,in inguine erumpente inteſtino.

Bubalus,i.comm.g.pe.cor. bufalo,animal nigrum ſimile bobus.

Bubalinus,a.um.pe.pro.de bufalo.

Bubulcus, i. m. g. pe. pro. vaccaro, boiaro, boum cuſtos, & qui bobus arat dicitur,quo niam in arando bobus ſcienter vtitur, Ver. in Buc. tardi venere bubulci, & non ſubulci, Sues enim ſunt veloces in curſu, boues vero tardi.

Bubulonicus, a. um.pe. cor. pertinente a boiaro. Pau.de fundo inſtr.veſtes bubulonicas.

Buccea,æ.f. g.pe.cor. boccone.i. fruſtum panis, quantum bucca commode capere poſſit. Sue. in Aug.

Bucca, æ. f. g. pe. pro. bocca,os. Cic ad Atti.guantia. Plin. etiam mala interior quæ inflatur.

A inflatur. Hora.in Ser.

Buccula,ę.f.g.pe.cor. bocca piccola. gāghitel
la.i.ganga piccola,guancetta. Apul.in.3.eſt
& pars galeæ. viſera, bauera, tigens buccas.
Ver Geor.primo.Ci.1.de diui.capitolinus.

Bucceda,æ.cōm.g.pe. pro.battuo con volpi-
no. ſcorriato.i. neruo de boue, auolpinato.
Plau.a bobus, & cædo.

Buccella,ę.f.g.pe.pro.boccone,ſella,a bucca.

Buccellatū, i.n.g.pe.pro. biſcotto.i.panis ex-
coctus ad vſus diuturnitatem, Amianus in.7.
& in.12.codicis volumine,a quibuſdam tor-
tane,panis factus in orbem boccellato.

Buccellarii vocabantur gallogræci,& buccel-
lariorum regio Gallogræcia vt Suid. ſunt &
buccellarii equites cataphracti in exercitu
romano per orientem, quibus præerat magi
B ſter equitum. Scotus ad Theodoſium.

Buceria,æ.f.g.pe.cor.potius in plurali bucera
orum.n.g.armento de li boui,armētum boū,
dicuntur à bu dictione auctiua,& κέρας cornu.

Bucerum,i.n.g.pe.cor.potius in plurali.

Buccina,æ.f.g.pe.cor.vt Hier.in cōmentariis
Oſeæ,eſt paſtoralis, & cornu recuruo effici
tur,brogna, cornetta, trombetta, ruſticorū,
& paſtorū, & vt vege.in ſemet ipſam reflecti
tur. Hier.vero in epiſt, ad Dardanum,per di
minutionē eſt tuba quæ apud Hebræos buc
ca vocitatur,dicitur a bucca, & cano.

Buccinus,i.m.g.pe.cor.ſuono della trombet-
ta,ſonus tubæ Pli.in.xi.de apibus.

Buccinū,i.n.g.pe.cor.ſuonodela trōbetta.trō
betta Pli.i.8.buccinū tuba minor, ad ſimilitu
dinē eius buccini.i.cornu,ex quo ſonus edit
C eſt,& genus conchyliorū,ex quibus purpu-
reus color inducitur, & niſi petris adhæret,
circaq; ſcopulos legitur.per ſe dānatur,quia
colorē nō retinet,de quo Pl.in, 9.cap.36. Vl
pianus de.l.3.licet mendoſe legatur fucinū.

Buccinator,is.m.g.pe.pro.trombettiero,ban-
ditore,tubicen,laudatore Ci.filius ad Tyro.

Bucculentus,a.um.pe.pro. ganciuto, boccu-
to. Plau.a bucca.

Buchianicū,i.n.g.pe.cor.vochianico oppidū.

Bucephalus equus Alexandri magni, dictus
quòd ſimilitudinem quandam capitis bubu-
li retinebat,a bos & κεφαλὴ .i.capite.

Bucolica,orum.n.g.pe.cor. numeri pluralis,
ſunt poemata paſtorali carmine compoſita,
quod carmen æ̨gloga dicunt ab αἰγὸς .i.ca-
pra, & λόγος.i.ſermo.i. ſermo caprinus, vel
de capris, ſed male, cum non ægloga ſed
ecloga dicatur,vide ecloga,dicūtur a βουκολέω D
.i.paſco boues hinc bucolos.i. bubulcus qui
bobus arat, ſiue qui boues fundi aratorios
paſcit,vt Pau.iuriſcon.bucolicusq; a noſtris
armentarius appellatur. Præcipua nanque
apud ruſticos animalia ſunt boues,quorū bu
colicorum inuentores Pana excogitauerūt,
qui varias ferarum facies,ac circum quaque
explicarēt,& reticulum omnis ſeminum ge
neris compleuerunt,uinum quoq; in capri-
no vtre afferebāt, cinerem in obuios oculos
iacebant,cornibus caput induebant, ceruo-
rum cornua proferebant,victor victi panem
propoſitū capiebat,idq; Syracuſis,victi por-
rò in incolarū caſas ſecedebat, alia ſibi aucu
pādo alimenta,cæterum panis,vinum, & ci-
nis pacis ſigna erant quòd per pacis tēpora
inuenta ſunt bucolica, cornua Pana numen E
geſtare illud indicant ferarum formæ, quod
montibus accolant,& ſyluas habitent.Buco
licorū origo fuiſſe perhibetur, cū Perſæ du-
ce,& rege Xerſe vniuerſam propè Græciam
bello attriuiſſent, & diu formidine concuſſiſ
ſent, Lacones metu barbarorum percuſſi in
diuerſa profugiſſe tradūtur, & cum virgines
antea Dianæ curiatidi hæc celebrarent, per
id tempus delituere,inde ruſtica pubes canti
lenīs,hymniſq; Dianā celebrare cœpit, idq;
in vrbe,quæ conſuetudo poſtea diu cuſtodi
ta eſt. Alii apud Siculos hāc fuiſſe ferunt ori
ginem. Nam cum Oreſtes oraculo admoni-
tus eſſet,ut in ſeptē fluuiis ex vno fonte ſca
turientibus ſe ablueret, Rhegium Italiæ ci-
uitatē petiuit,quæ iuxta mare eſt, illud Dia
næ ſecum foſcelidis.i. in faſce virgarum de- F
uectæ ex Scythia raptū portans ſimulachrū,
inq; ipſis ſeſe abluit fluuiis, & finito āno ma
ne in feſto conuocatis paſtoribus hymnis
eam celebrauit, inde in Tyrida Siciliæ locū
ſimulachrum tranſportauit, vbi Dianā inco
læ ſuis excepere carminibus. Sunt aſſerētes
ob ſeditionem,quæ Syracuſas prope deleue
rat,adeoq; in odium animos incenderant,vt
ciues vix in priſtinam redire concordiā poſ-
ſe viderentur, cauſam fuiſſe vt ciues talibus
vterentur cantibus ad implorandum Dianę
auxiliū, cumq; ab agricolis habuiſſet initiū,
cōſuetudinem duraſſe diu ferunt. Referunt
alii,quod cū Hiero. rex Siracuſas expugna-
ret, & Sicilia peſtifero laboraret morbo, Si
culos ruſticos uariis, aſſiduiſque cæremo-
niis Dianā placare cœpiſſe ob,quod cū malis
tandem

A tandem finem inueniſſent,Lyen à λύω.i.ſoluo,
& libero,hoc eſt Baccho ſolutricẽ ipſam Dia-
nam cognominarunt, inde rem in conſuetudi
nem adductam, vt ruſticorum greges theatrũ
ingrederentur,victoriamq́; canerent,& in Ita
liam,in Lydiam, in Aegyptũ tranſiiſſe volunt,
quanquã eſt & alia opinio, Circum pagos, &
oppida ſolitos fuiſſe paſtores cõpoſito carmi-
ne Palen deam celebrare pecorum,frugum,re
rumq́; omnium prouentum precari, inde diu
duraſſe nomen, & ritum bucolicorum. Non-
nulli ferunt,non Dianæ, ſed Apollini Nomio
conſecratum carmen hoc, quo tempore Ad-
meti regis pauit armenta. Dictus fuit Nomius
à nomio.i.paſcuis. Spoliatus enim ob Cyclo-
pas Iouis miniſtros occiſos, diuinitate, apud
Amphryſum Theſſaliæ fluuium Admeto regi
B pauit armenta,vel à νόμος.i.lege. Arbitrantur
porrò nonnulli hoc genus carminis primum
Daphnim cõpoſuiſſe,quem ſecutus eſt Bion,
& Theocritus,quem imitatus eſt Verg.

Bufo,is.m.ge pen. pro botto,ranauotto roſpo.
Ver. in Geor.

Bugloſa,æ.f.g.pe pro. lingua boue,lingua boui
na,hærba.

Bugloſſus,i.m g pe.pro. eſt piſcis planus bouis
lingua vocatus.

Bulbus, i.m.g.pe.pro. ſcalogna,eſt vt cepe, de
quo Plin.in.9.cap.4.&.5.bulbos in primis ſe-
rendos præcipit,Cato.Megaricos à Megara ci
uitate dictos, hinc Col. iam Megaris venient
genitalia ſemina bulbi. præterea ſunt bulbi in
radicibus arundinum,liliorum,aliarumq́; plã-
tarum.Pli. Col.in.3.& vt Mart. multum exci-
C tant Venerem.

Bulla,æ.f g pe.pr.appontatura.fibbia dela cor-
reggia,eſt ornamentum quo cingulum deco-
ratur,Calpur. Alternas vitreas lateralis cingu
la bullas, capo del chiodo de le porte della
chieſa,& ſimili, ſcutula claui. Cic.in Ver.bul-
las aureas ex aluis templi, Plaut.in Aſi. bollo,
boglia de l'acqua nel pignatto, tumor momẽ-
taneus ollæ,& ſimilium,erat bulla puerilis col
li ſuſpendiculum, ſuſpendebatur in collo inge
nuis aurea,libertinis ſcortea, in cordis figurã
formata, ante pectus dependens, & hoc ideo
vt ſe homines eſſe cogitarent,ſi corde. i. pru-
dentia præſtarent, dicitur quòd βουλὴν. i.con-
ſilium in rebus omnibus adhibendum ſignifi-
cat,quam pueriles annos egreſsi laribus. i.diis
domeſticis ſuſpendebant, aut quòd ætas ea al
terius regenda eſt conſilio, aut quia eam cor-
poris partem contegit. i. pectus, vbi naturale D
manet conſilium, ea quoque triumphãtes vte
bantur in cordis ſpeciem quibuſdam vt Ma-
crob.remediis incluſis aduerſus inuidiam.

Bullantes aquas Calpur.

Bullatus,a.um.pe. pro. bullam gerens vt puer.
Iuue. 4.

Bullula,æ.f.ge. pen cor.bollo piccolo.Celſus.

Bumaſtos,f.g.p.pro.vua, racina, menna vacca,
prumeſta,eſt vua longa Pli. 14.ca.2.componi-
tur ex βοῦ quod magnum quid enunciat, &
μαστὸς.i.mamma,vt Var.à bobus.

Bupræſtis eſt animal ſimillimum ſcarabæo lon
gitudine, rarum in Italia, fallit inter hærbas
bouem maxime,vnde etiamnomen inuenit,de
uoratumq́;, tactoq́; felle inflammat vt rumpat
Pli.in.30.Marcellus ad leg. Corn.de ſicar.

Burdo,is.m.g pen.pro.mulo, natus ex equo,&
aſina Vlp.de leg.3.l.item legato.

Buris,is.f.g pe.pro.eſt pars poſterior aratri de- E
curuata. Ver.1.Geor.domatur in burim, dici-
tur quaſi bouis οὐρὰ.i.cauda, in cuius ſimilitu-
dinem formata eſt. Eſt quoque Achaiæ oppi-
dum,& facit accuſatiuum in im,& in Ouid.in,
Aelicem,& Burin Achaidas vrbes.

Bura,æ.f.g.pen.p. Var.in primo de re ruſt.fra-
cta bura, dicitur quaſi bouis vra,i.cauda,& eſt
pars aratri.

Buracinum,i.n.g.pe.cor. boccale da giettare la
acqua, miſceroba.

Buſequa,æ.m g.pen.cor. bouato. Apul.8. Sid.à
ſequendis bobus.

Buſtum,i.n.g.pen.pr.ſepulchro, corpo morto
abruſciato,cadauer crematũ,Ver.cremataque
ſeruant buſta,eſt & locus,vbi cadauer eſt cre-
matum,& ſepultum, dicitur à bene,& vro, is.
tumbam(vt Ci.de leg.) Græci vocant. F

Buſtuarius,ii.m.g.pe. cor. ſepolture,ſotterato-
re de morti, & gladitor qui ante buſta depu-
gnabat.

Buſtulatia meretrix eſt,q́ bene vſtulat,vritq́ue,
ac ſtringit rem amatorum. Mart.

Buteo,is,cõm.g.pe.co.in obli. pro buzzago ge
nus falconis.

Butrotum,i.n.g.pe.pro. Bitinto,oppidum.

Butyrum,i.n.g.pen.pro. burro,ſmalzo,botiro.
Stat.Lac tenerum cum melle bibit butyrumq́;
comedit,eſt bouis caſeus,τυρὸς. n.caſeus eſt.

Buxus,i. f.g. pen.pro.& hoc buxum,boſſo, ar-
bor,græce πύξος.

Buxentum,i n.g pen.pro. Policaſtro, oppidum
dicitur a flumine Buxento, præterfluente, a
qui-

A quibuſdam Piſclotta ſed non bene.

Buxentinus,a.um.pe. pr. Policaſtreſe,da Policaſtro.

Byblus eſt vrbs non longe a Libano in Phænicia, vicinaq; Beryto. Auienus, Hic Tyrus eſt opulens, Berytas, & optima Byblos hinc biblius a.um.vt in.l.prima de municipi.

Byſſus,i.f.g.pe p. Lino ſuttiliſsimo, & cābraia.i.tela candida,& ſubtiliſsima, vide abyſſus.

Byſsinus,a.um.pe. cor. de cambraia.

Byſsinum,i.n.g.pe.co. veſtimento de lino vt in apocalypſi,veſtitus byſsino albo, apud Pliniū pro intectu pretioſo, & colore, qui ex coccino,tyrioq; commiſtus eſt.

Byzantium,ii.n g.pe.co.Conſtantinopoli,oppidum eſt Thraciæ à Pauſania Spartanorum rege conditum,vt alii à Byza, Ammonius a Bi-
B zante Thraciæ rege ſcribit appellatum. Diodo. & Steph. a rege Bizantio filio Creſſæ, & Neptuni,poſtea nominata Conſtantinopolis a Conſtantino Cōſtantii filio in maius aucta, & imperii ſedes facta,inde à multis noua Roma vocata, clara ſane bellis naualibus, & ut Oroſius totius orientis caput, ſed vt Euſtathius ait,a Byza præfecto claſsis Megarenſiū, & ab ipſo Conſtantino Anthuſa vocabatur, & prius ab Antonino Baſsiāo Seueri Cæſaris filio Antonina, a Turcis vocatur Zaroudom.

Byzantius,a.um.p.cor. da Conſtantinopoli.

C CABALISTIO Is.f.g. pe.cor. in obl.pro. officio de notrire li caualli publici, vt in conſtitutionibus, vt Feſt.caballitio eſt munus alēdi equos publicos, ipſe in conſtitutionibus caballitio legerem à caballis.

Caballus,i.m.ge.pen. pro.cauallo, poetæ tantū vtuntur.Horat.

Caballinus,a.um.p.p.de cauallo, vt fons. Perſ.

Cacabus,i.m. ge. pen. cor.caldaro, paiolo,olla grandior, vbi coquitur pulmentarium. Pl..23. a ſono quem facit dum feruet.

Cachinus,i.m.ge.pe.pro.riſo diſſoluto, Græce χαχμὸς ſcaccano,a cachinnor.

Cachinnatio,is.f.g.p.c.in obl. pro. Cic.4.Tuſc. D

Cachinno, nis.m g.pen.pro. riditore diſſolutamente,nimis ridens Per. in prima.

Cachinabilis,& hoc,bile omnis ge.pen.cor. de riſo diſſoluto,ridendus maximo riſu.

Cachochyla,orum.f g.pe.cor.cibo de male ſucco.Celſus.

Cozelus,i.m.g.pen pr. male imitatore.

Cacula,æ.m.g.pe. cor ragazzo,ſtaffiero de ſoldato,ſeruus militis.Plau.in trinu.uideo caculam militarem, dicitur a κάλον.i.ligno,quòd ligneis fuſtibus clauiſque ad tutelam dominorum armantur.

Cacus, i.m.g.pen.pro.a κακὸς.i.malus,fuit latro Barcheuonenſis,vbi eſt hodie mons Caci,vbi latrocinabatur,mox ab incolis pulſus,metu fugiens Romā venit, & hic in Italia primus fuit latro ab Hercule claua cæſus. fingitur Vulcani filius,quia vicinorum agros igne depopulabatur ignem fumumq; ore vomens. E

Cacumen,is,n.g.pen.pro.in obli.cor.ſummità, altezza,cima,omnium rerum vt olerū, tecti.

Cacuminatus,a.um.p.pro.aguzzo, appontito, vt oua Pli.

Cacyparis,is m.g pe cor.fluuius Siciliæ.

Cadauer,is.n.g.pe.pro.in obli.cor.corpo morto propriè eſt hominum, interdum oppidorū Sulp.Ciceroni,dicitur à cado.i.morior, & nō quaſi caro data vermibus.

Cadauerinus,a.um.pen.pro. de corpo morto.

Cadaueroſus,a um.pe.pro.crudele, diſpietato, immanis,brauo, ſæuitiam arguens,qualem ſicarii præferunt,& carnifices,hinc Ter.in Hec. facies cadaueroſa, & non ſubliuida,vt aiunt. F

Caduceus, ei.m.g.pe.cor. bachetta,verga delo imbaſciatore,araldo,hanc Apollo inuenit, & Mercurio eloquentiæ deo donauit,a quo ipſe Lyra donatus eſt.

Cadiſcus, i.m.g. pe.pr.boſſoletta,vas vnde ſuffragia trahuntur à cadus.

Cadiuus,a.um. pe.pro. caſcatiuo che caſca per ſe, vt poma,folia, & ſimilia,a cado. Pli.

Caducus,a.um.p.p.Ver.belloq; caduci, morti.

Caduceator, is.m.g.p.pr.imbaſciatore,araldo. Li. Ca caduceatori nemo homo nocet,dicitur a caduceo virga,quam manu gerebat.

Cadula,æ.f g.pe.co.gocciola,che cade dalo arroſto.

Cadurcum,i.n.g.pe.pro.tenda,letto Iuue.in.6. pœna cadurco, dicitur a Cadurcis Galliæ populis, apud quos lini præſtantia obtinet palmā in culcitris ob præcipuū candorē Pli.in.20

Cadus

A Cadus,i.m g p. cor.barrile, cado. Cato Ver.1. in alpibus primum ruſtici ligneos cados circu lis cinctos excogirarũt,& eſt vocabulũ gręcũ.

Cæcitas,i.f.g.pe.cor in obl.pr cecitâ, eſſere cie co græcè τυφλότης.

Cæcigenus,a.um.pe co.nato cieco. Lucre.

Cęcus,a.um pe.pr.cieco,qui non videt, vt homo che non vede,cognoſce,vt morbus. Taci. locus Ver.1.Geor.cæca ſpiramenta, imprudẽte. Var.id cæci conſules feciſſent, & qui non permittit videre, & cæcos facit ut amor. Ver. & non quòd ſit cæcus (ut aiunt) Lucia. referẽte Venere ait, habere oculos, quibus ſe matrẽ & Iouem patrem ſæpe illaqueauit. Gel.cæcus animi tradit græce dicitur τυφλός.

Cęcubum, i.n.g.pe. cor. cucuruizzo eſt vinum dictum a cæcubo agro propè Falernum, & Puteolos Mart

B Cæculus,a.um.pe.c.poco cieco,alquãto cieco.

Cædes,is.f.g.p p.occiſione,ferro,tagliare vt ligni,cultrorũ Gel. Ci.dr a cędo.i.ſeco,iterficio

Cædicula, æ. f.g.pe. cor. occiſione piccola, tagliatura piccola.

Cæduus, a.um.pe.cor. che ſe taglia, vt arbor, dicitur à cędo, id eſt ſeco,& non (ut aiunt) a ſcindo.

Cælamen,is.n g.pen pro. in obli.cor.ſcolpire, ſcultura. Apul.in.5.dicitur a cœlo as.

Cęlaror,is.m g pe.pr.ſcultore.Iuue.in.6.a cœlo.i imprimo quaſi cœlo.

Cælatura,æ f.g.pe.pro.Pli.

Cælatus,a.um.pen.pro.ſcolpito, per æ à celo as.ſine diphthongo,naſcoſto.

Cælebs,bis.communis g.pe.p.in obli. cor. chi non ha mogliere. Quint. dicitur quaſi vitam cœlo dignam agens, vel cœleſtium vitam du-

C cẽs,abuſiuè qui habuit, dicitur homo cælebs, & lectus. Ci.ad Att.cælibi lectulo. Oui.in epiſtolis Aucupor in lecto mendaces cælibe ſomnos. dicitur & de inanimatis Ouid.14. At ſi ſtaret ait cęlebs ſine palmite trũcus græce ἄγαμος.

Cæles,tis.cõm.g.pe.pro.in obli.cor. ſanto, diuus. Ouid.de Ponto, de cælite brute, dicitur quaſi cœlum tenens, cælicola vero cęlum colens,ſanto, habitante in cielo.

Cælicola, æ. commun.gen.pen.cor. habitante in cielo,ſanto.

cęlia,æ.vide aluinus.

cæliolyſia,vide aluinus.

cæliacus,vide aluinus.

cælibatus,us ui.m.g.pe.pr.ſtare ſenza mogliere, eſſere ſenza mogliere. Suet.in Galba, &

Clau. græce ἀγαμία. D

cælimontana porta, porta aſinaria,porta de.S. Ioan.Romæ.

cæliuis mons dicitur a Cælio duce nobili, qui cum ſua manu dicitur Romulo veniſſe auxilio contra Tacium regem. Var.

cælum,i.n.g.pe pro. ſcarpello. Auſo.Talem ſecerunt ferrea cæla deam,cielo dela bocca,palato dela bocca, Pli.proximumq; cœlum capitis græci ὑπερῷον, cielo del forno, de quo eſt ænigma in Bucco. treis pateat cœli ſpatium,nõ amplius vlnas. i. feneſtra furni, dicitur quaſi cælatum.i. depictum a cælo as,quôd ſit variis ornatum ſyderibus Pli.in primo Lact. ſyderibus cœlum magni pater ætheris ornat,à gręcis κόσμος,i.ornatus à κοσμέω.i.orno,& non dicitur per antiphreſim, ꝙ diuina myſteria nobis occultat,in plurali cœli.cice. pro Milone nec ſol ille neq; cæli,& ethruſci in.16. diuiſerunt partes, facile id quidẽ fuit quatuor, quas nos habemus duplicare ci.a. de Diui.aere.cic. de E Nat.deo.qui vtunẽ craſſo cælo,vide grauitas.

cælſus,a.um.pe.pro.alto,ſublime,vt locus, dicitur a cęlo.

cælum ſalubre,buono aere.ſereno.

cælum gratum, ſereno, ingratum vero nubilum.

cæmentarius,ii.m.g.pen.cor. fabricatore, muratore.

cæmentarius, a,um.pe. cor.de pietra,trupello vt paries.

cæmentum,i.n.g.pe.p.cemento, tropello, pietra da fabricare, da murare, edificio fatto de cementi Pli.

cæra, æ.f.g.pe. pro.cera,vt quidam à careo dicta ꝙ mellis perfuſione careat, cæra aliquãdo pingere ſolebant, ideo tabellæ ita pictæ cæræ dicebantur. Ouid.Perlege diſpoſitas genero- F ſa patria cæras. è cæra etiam fiebant pugillares,in quibus ſcribere ſolebant. Ideo Iuue.in prima,cæras implere capaces. Ponitur pro tabula cærata, in qua ſcribebant teſtamenta, vn de cæram condere.i.teſtamentum, & linquere hęredem ex cæra.i. toto teſtamento, condere autem hęredem in ima cæra, eſt legatarium linquere ex illa parte Sue.in cæſ.

cæra ima,vltima parte del teſtamento,vbi ſcribuntur legata.

Cæratum,i.n.gen.pen.pro.empiaſtro, cerato à cæra.

cæratura,æ.f.ge. pen.pro. incerare.col.dicitur a cera.

Cærete,

A Cærete,tis.n.g.pe. cor. vrbs olim Agylla dicebatur, quæ cum conderetur Græci conditores illac tranſeuntibus, & rogantibus qui illa vrbs vocabatur,Græci non intelligentes reſpō debant cærete.i. ſalutete ſic illi abibant aſſerētes Cærete vocari, eſt urbs Thuſciæ dicta etiā Cæres tis.

Cæretanus,a.um.pe.pro.ex eadem vrbe.

Cæreus,a.um.pe.co.de cæra vt ſtatua,molle vt cerux, tinto de cera, vt veſtis Mar.graſſo, vt ficedula,in colore de cera,Acti.

Cæreus,ei.m.g.pe. cor torcia.Mart.Cice. 3. de Offi.præſtabit cæreus ignes.dicitur à cæra ex qua fit. Non prætereūdum eſt in priſcorū ſaturnalibus cæreos, ad ſolos diuites miſsitari, quod inſtituit Publicius tribunus plebis, ad pauperes candelas. Quoniam ſub Saturno à B tenebroſa vita quaſi ad lumen,& bonarum artium ſcientiam ſumus euocati.

Cæroma, tis,n.ge.pen.pro.in obli.cor.erat vnguentum ex oleo, & terra, impiaſtro,in ſpeciem luti, quo in palæſtra vngebantur. Mart. cæroma palæſtræ ponitur.

Cæreolus,i.m.g.pe.cor.torcetta. Hier.

Cæroſus,a.um.pen.pro.miſto, miſchiato de cera,vt mel.Plin.

Cæroferarius, ii.m.g.pe.cor. portatore de dopieri, brandoni con la haſta. Sen.de vita beata, ex cap. cleros,ad finem. 21. diſtinct. vide acholitus.

Cæroferarium, ii.n.g.pe cor.haſta de brandoni, inſtrumentum,vbi tenetur cæreus,ex cap. acholitus.23.diſtinct.

Cæruleum, ei.n.g.pe.cor.azzuro,color,pigmē C tum,turchina,gemma.

Cęruleum Indicum,azzuro oltramarino.

Cæruleus,a.um.pe.cor.celeſtino,turchino,color viridis,turcheſco, azzuro, qualis in mari conſpicitur,& ido cærulea maria dicuntur, & & ſubnigra. Hor. vero in Epodo ſic. Ne fera cærulea domuit Germania pubes, cæruleam Germaniæ pubem vocat vt puto, quòd Glaſto hærba plantagini ſimili, more Britānorū, quibus ſunt finitimi,ſe inficiebant,& cęruleos faciebant, quo hoſtibus maiori eſſent terrori, de quibus Cæſar in. 5. commentario omnes ſunt Britanni vltro, Glaſto inficiunt ſe,quòd cęruleum efficiat colorem, à vicinitate igitur locorum, poetarum more Germani dicuntur cærulei, licet ad oculos alii referant, quibus aſtipulari videtur. Iuue.cum ait, cærulea quis ſtupeat germani lumina, verùm nō video cur hoc quoque referri non poſsit ad aſpectum, D quem ſibi obiectum attrahunt oculi. Neptuni cæruleos eſſe tradunt oculos:cærulea dixit tēpla Ennius,quòd cæli referunt nitorem. Homeri opus ob cædes, de quibus illic loquitur poeta, colore exornabā ſanguineo,ſic Odyſſea, ubi Vlyſsis maritimos ſcribit errores,mēbrana contegebant cærulea. Cæruleo veſtitu Græcæ mulieres amictę producebant eorum funera,quorum in cęlum animas migraſſe exiſtimabant. Hinc cęruleus pepo, mellone ſaracineſco,mellone turcheſco.dicitur quaſi cęluleus,a cæli colore.

Cærulus color,pen.co.celeſtino,turchino,turcheſco, azzuro. vide ſupercilium.

Caſſale.is.n.g.pe.pr.vide cellale.

Cæſar.is.pe.p.dictus fuit à cęſare.i. elephante, quem ſtrauit Spart. vide Auguſtus. E

Cæſaries, ei.f.g.pen.cor.capelliera,zazzarina, zazzara, capelli, à cædo,is eſt proprie virorū, etiam de mulieribus Vergil. 4. Geor.cæſariem effuſæ.

Cęſariatus,a.um.pe.pro.capelluto,zazzaruto, comatus. Plau.in mili.dicitur à cęſarie.

Cæſaraguſta,æ.f.g.pe.pro. Saragoſa de Ragona,vrbs in Hiſpania a Cæſare condita.

Cęſaraguſtanus,a.um.pe.pro. ſaraguſano.

Cæſenna,æ.f gc.pen.pro. Cæſena vrbs in Flaminia, dicitur quia cæſa.i. exiguo fluuio diuiſa, vel quòd ager eius duobus fluminibus Sapi,& Rubicone cęſus.i.diuiſus eſt, Cæſennates habitatores.

Cæſius,a.um.p.cor.celeſtino, color,azurrino, viridis,ſubniger,gattigno,occhio de gatto, vt oculus Ter.in Hecy.Cice.de natu.deo. Cęſios F eſſe oculos Mineruæ, dicitur à cæde, vt qui cæſius ſit,cædem oculis minari videatur,qualis prælio gaudens,& cæde. Minerua fuiſſe dicitur,hinc vocat à Catullo leo cæſius ab oculorum ſæuitie,qui ab Ariſtotele charops.vnde Hercules dictus fuit charops, quaſi iracunde intuens. Nam χαρὰ græce ira quoque dicitur, latine,ex eodem horrore charybdis, & charō charonis,vt Cato catonis, & nō charontis vti flectunt, deducuntur, vel dicitur cæſius quaſi celius.i.de colore cœli.vide ceſsius.

Cæſio,is.f.g.pe.co.in obl.pro.tagliare col.in.5. battere,percotere,dicitur à cædo is.

Cæſpes,tis,m.g.pe.pro.in obli.cor.ceſco,ceſpuglio,terra cum hærba pantoſca,a cædo, cæſpititius,a um.ex cæſpite factum,vt Ara.cap cęſpitibus caſtra,& adgeres caſtrenſes circunda bantur.

A bantur. Veget. 3. Pli. 35.

Cæſpitatio, nis. f. gen. pen. cor. in obli. pro introppicamento, troppicamento, attropicamento, vt pedis.

Cæſpitatiuncula, æ. f. g. pen. cor. eſt parua cæſpitatio.

Cæſpitor equus, cauallo che ſpeſſo introppica, à cæſpite.

Cæſtus, vs, ui. m. gen. pen. pro. eſt genus clauæ habens pilas plumbeas loris bubulis crudis appenſas, ſeu glandes plumbeas loris bubulis, a cędendo, quòd illo certantes ſe cædebant.

Cæſura, æ. f. g pen. pro. ſeparare, vt membrorũ Lucr. in. 3. a cædo. i. amputo.

B Cæſus, a um pe. pro. battuto Ter. in And. verberibus cæſum, a cædo i. percutio, tagliato, vt caro, arbor, occiſo vt copiis Cæſis Cic. ad Bru. victima. Idem ad Att.

Cæſulia, æ. m. g. pen. co. che ha ochi azurigni, gattigni, cæſios habens oculos.

Cæſeronianum, i. n. gen. pen. pro. petra ſanta, oppidum.

Caieta, æ. f. g. pe. pro. Gaieta, oppidum litorale campaniæ vt Diod. ab Argonautis conditũ, nominatur a Caieta Aeneæ nutrice. Ver. in. 7. vel vt Stra. caietam nominauerunt veteres quoniam curua omnia, caietas appellauere Lacones, vel a cæein. i. ardere, claſsis. n. Troiana ibi fuit incenſa.

C Calamiſtratus, a, um. pe. pro. capelluto, zazzaruto, habens capillos criſpos Cice. infame, vt procurator, Hier. à calamiſtro. i. acu maiore, quæ calefacta torquet capillos, & qui calamiſtrum miniſtrabat a cinere cinerarius, & ciniflo appellabatur.

Calaris, is. f. gen. pen. cor. Cagliare, vrbs Sardiniæ.

Calarenſis, & hoc calarenſe omnis ge. pen. pr. Cagliareſe.

Calate, es. f. g. pe. co. cales, oppidum.

Calamintha, æ. f. gen. pe. pro. nepeta, nepetella, hærba.

Calaminthus, i. f. g. pe. pro. idem eſt.

Calamus, i. m. g. pe. co. zampogna, viſcata, impaniata. Sil. ſublimem calamo ſequitur creſcente volucrem, Mar. hamo da peſcare, cãna, qua piſcamur, ſagitta, ſaietta. Ver. in Buc. fregiſti & calamos, penna, calamis ſcribunt.

Calama, æ. f. g. pen. cor. fuſto, haſta, pedalino gamba del frumento, buxarella. Suidas.

D Calamitas, is. f. ge. pe co. in obli. pro. disfattione, ruina, miſeria, danno, perdita, ruſtici vocant calamitatem grandinem frumentũ decutientem, quòd calamum. i. culmen, & ſegetem comminuat.

Calamitoſus, a. um. pe. pro. miſero, meſchino, disfatto, ruinoſo, calamitoſior. ci.

Calantica, æ. f. g. pe. cor. cuffia da donna, tegmen muliebre, quod capiti innectitur. Vlp. in. l. argumento. §. muliebri. A uſo. Cic. in clodi græce κρήδεμνον Hom in. 5.

Calata, æ. f. g. pe. pro. calatagirone, caltagirone, oppidum Siciliæ, calatinos populos appellat Cicero.

Calathus, i. m. g. pen. cor. caneſtro de vimine, ciſta viminea Oui. 4. Faſto Hæc implet calathos lento de vimine nexos. Verg. in Bucc. Iuue. in 2. calice coppa da beuere, calix vinarius. Ver. in Bucc.

E Calathiſcus, i. m. g. pe. pro. caneſtrello, caneſtro piccolo. Catul.

Calaguria, æ. f. gen. pen. cor. calahorra, vrbs Hiſpaniæ.

Calatia, æ. f. g. pe. cor. caiazza, oppidum.

calatinus, a um pe. pro. de caiaza.

calcaneus. i. & calcaneum. i. pe. cor. calcagno. Verg. in moreto.

calcaria, æ. f. g. pe. cor. calcara, fornace vbi coquitur calx, & il fare de la calcara. Vlp. titu. de pœnis.

calcarius, ii. m. g. pe. co. calcaruolo, cottore de calce, fornacciaro, qui calcem coquit. cato de re ruſt.

calx, cis. f. g pe. pro. calce, fit ex ſaxo albo, ſpiſſo, & duro, aut ſilice, ſtructuris conuenit Pallad.

calcar, tis. n. g. pe. p. ſperone, à calco as.

F Calceaculum, i. n. g. p. c. calzatoro, a calceo as.

Calceus, ei. m. g. pen. cor. ſcarpa, calzaro, calceus maior, ſcarpa longa, grande, calceus minor, ſcarpa corta, piccola, calceus pertuſus, perforatus rotto, vide Lędo dicitur a calce.

Calceatus, us. ui. m. g. pe. pro. Pli. ſine calceatu fatiſcunt, & in. 16. fœminarum calceatu.

Calceamentum, i. n. g pe. pr. idem eſt.

Calceamen, nis, n. gen. pe. pro. in obli. cor. Pli. idem eſt.

Calcearium, ii. n. ge. pen. cor. Vlp. de alim. leg. diariis, & cibariis idem eſt quod calceus.

Calceolarius, ii. m. g. pe. cor. calzolaro, caligaro. Plaut. in Aul.

Calcedone, es. f. ge. pe. cor. ſcutari.

Calceolus, i. m. g. pe. pro. ſcarpa piccola, ſcarpetta.

A petta Cic. primo de Natu.

Calcatus,a.um.pe.pro.calcato,peſtato,vt vua, à calco as.

Calcitro,nis.m.g.pe.pro.gettatore, tiratore, datore, menatore de calci, che trahe calci, calcitraro, qui calcibus infeſtat. Plau. in Aſi. Gel. vt equus.

Calcitroſus,a.um.pen.pro.calcitroſo, vt mula Col. quæ calcibus impetit.

Calciſpitium,ii.n.g.pe. co.fine,à calce,& ſpetio.i.video.

Calculatrix,is.f.g. pe. pro. contatrice, mettetrice,pigliatrice de conto.

Calcitratus,us,ui.m.g.p.pro.calcitrare. Pli.8. vt mulę calcitratus.

Calculus,i.m.g.pen. co.ſcaccho Pli. ad Gemi

B nium luſu calculorum,quem luſum Palamedes in bello inuenit Troiano,conto,cõputus vt ad calculum reduco Cic. & calculum ponere,mettere conto.Pli.in Panegyricis,eſt la pillus,quo rationatores vtuntur in rationum computatione,ponitur & pro computatione vt patuit,pietra del huomo, lapillus, qui naſcitur in veſsica Plin. in. xi. calculo humano remedia, qui morbus eſt aſperrimus,& maxime cruciat, ſatis notus, græce λιθίασις qui eo laborant morbo calculoſi dicuntur. Plin. & græce λιθιῶντες Plin. Lithotomus eſt medicus excidendi Lapidis, eſt & paruus lapillus rotundus. Mar.à calcando dictus, Calculus in media ſic numeratur aqua,dicitur à calco. Album calculum adieceris Pli. primo epiſtolarum Sido.album calculum minime apponã

C .i nõ comprobabo,per nigrum calculum ſignificamus condemnare. Oui. Calculus immitem dimittitur ater in vrnam. Apul.x. ne calculus ater intrudatur, per illum ſuffragamur, per hunc refragamur.

Calculoſus,a.um pe.pr.locus calculoſus,abũdãte de pietra col.3. homo calculoſus,homo abondante de pietra, morbo.

Calculator,ris.m.g.pen.pro.mettetore de cõto,pigliatore de conto,computiſta,contiſta, contatore,conteri,rationale,rationarius qui computum reddit,accipitq; Mar.nec calculator Modeſtus.

Calendarium vide Kalendarium.

Calendæ vide Kalendæ.

Calenum,i.n.g.pe pro.Carinula oppidum.

Calenus,a.um.pe. pro.da caluo.

Caliga,æ.f.ge.pe. cor. borzachina ferratta de ſoldato, borzachina,turcheſca, ſchiniero.

Auſ cotururnus clauis ferreis infixus, à quibuſdam cauza ſed male,dicitur à clauis. D

Caligula eſt diminutiuum,idem eſt.

Caligatio,nis.f.ge. pen.cor.Pli.29.infuſcamẽto,oſcurità de occhi.

Caligatus,i.m.g pen pro.ſtradiotto,veſtito in habito de ſtradiotto. Iuue.in.3. Suet.in Aug.

Caligarius,ii. m.gen.pen. cor.qui caligas ſuit. Firmicus.2.cuſitore de borzachine.

Caligo,nis f.gen.pe.pro.in obli.co.obſcurità, nebia,caligine.i.nebula denſiſsima offuſcans partes aeris imas.Suet. in Nerone,coorta caligo, offuſcatione dela mente. Sen. o quanta illos caligo mentium,dicitur à caligo as.

Caligmoſus,a um.pe.pro.obſcuro,nuuoloſo, vt aer, offuſcato, locus,aer,homo,ſtella. Ci. primo de diui.

Calidus,a. um.pen.cor. caldo per ſe, caldus a. um. ab alio Iuue. portantes calda miniſtros. E

Caliſta,æ.f.gen.pen.pro. carchi, inſula, vide Agaſſa.

Caliendrum, i.n.g.pe.pr.capelliera treccia fatta de capelli de altro,cõferto de capelli. Hor. touaglia del capo de femina, a quibuſdã ammitto,vita ſacerdotalis.

Caliblepharon, is.n.g.pe.cor.vnguento ad ornare le ciglie, palpebræ ornantur, & capilli inficiuntur Pli. de quo intellexit Iuue. in.2. madida fuligine tinctum.

Calix,is.m.g.pen. co.coppa da beuere, apud Græcos vt Pollux ex Callimaco accipitur, pro galero,& vmbraculo fœminarum maxime,cappiello,ventaglio de fare vento.vide galerum. calix capitur etiam pro vaſe in quo le gumina coquuntur,pignato. Oui.5.Faſt.ſunt calices,minor inde fabas,olus alter habebit. F

Caliculus,i.m. gen. pen. cor. coppa piccola. Apul.in.7.

Calytrix,cis.f.g.pe.pro.capello venero, calatrino hærba.

Calyx, cis. m.ge.pen.cor.coccolo, ſcoccolo, pello,ſcorza de li frutti, quod fructus coperit à καλύπτω.i.cooperio.Plin.12.

Calyculus,i.m.g.pen.cor.eſt paruus calyx Apul.4.Pli.16.

callypodes populi ſunt Scythici iuxta Hypanem habitantes fluuium dicti,quòd pulchros habent pedes.

Callidus,a.um.pe.cor.aſtuto, malicioſo à caleo, es, vt man' opere calet,ſic animus huius vſu, vel à callo,qui eſt cutis,labore vix in pedibus, aut alio opere in manibus, vel aliqua parte,

A parte, alia corporis denſior facta, ita mens lō, ga experientia facit quendā habitū in his, in quibus verſatur græce πανῦργος. callidiore modo Hor. & Ouid. callidiſsimus rerum.

Calliditas, tis. f. g. pe. co. in obli. pr. aſtutia, malitia Ter. Heaut. græce πανυργία.

Callicula, æ. f. g. pen. cor. Caianello flumen, & oppidum.

Callaici lucenſes, Baiona, oppidum Galliæ.

Callis, is. pe. pro. m. g. Ver. Li. in. 12. deuias calles in fœminino, via ſtretta, ſentiero.

Callirhoe eſt fons, interpretatur pulchrè fluēs καλλος. n. pulchritudo interpretatur, & ῥόος fluxus.

Calliope, es. & Calliopea, & Calliopa eſt vna muſarū, & præeſt poeſi & interpretatur bona vox, dicta a καλός i. bonus, & ope. i. voce.

B Calpe, es. f. gen. pen. pro. Cibiltara, gibraltar.

Caltha, æ. f. gen. pe. pro. viola bianca, viola coloris albi.

Calthulus, a. um. pen. cor. bianco, vt veſtis, color, dicitur à calthula viola coloris albi.

Calo, nis. m. g. pe. cor. in obli. pro ſeruo militare, Cæſar in. 2. belli gallici, & in primo belli ciuilis, dictus à calo, i. voco, quòd ad miniſterium vocabatur, vel à κᾶλον. i. a ligno. Erat namq; conſuetudo Romani militis, vt arma ſibi portaret, & vallum, quod calon, ſiue calam vocabant. Lucil. ſcinde puer calam, vt caleas, vnde calo, qui poſt dominum lignum ferebat, in quo tētorium ſiue tabernaculum tendebat, vt aliqui quòd ligneas clauas gerebat.

Calopodium, ii. n. gen. pen. cor. zoccolo, calceus ex ligno factus, dicitur à κᾶλον. i. ligno, & pus pudos. i. pes pedis.

C Calua, æ. f. ge. pen. pr. oſſo del capo. Li. caluam cælauerunt Mar. noſtra vide collectanea.

Caluaria, æ f. g. pe. cor. carroza, capo de morto, noſtra vide collectanea.

caluicium, ii. n. g. pe. cor ſpelato, del capo, ſcaluaria, à quibuſdam chierica græce φάλακρα, noſtri ſacerdotes more ſacerdotum Agyptiorum iubentur caput radere, & comā nutrire prohibentur. Hier. quod in decretis canonicis. 22. quæſt. legitur, raſionem capitis, & coronam deſignare autumat temporaliū omnium depoſitionem, capilli vero, qui remanent deſignant aliqua ſacerdotibus eſſe retinenda ad ſuſtentationem.

caluus, a. um. pen. pro. caluo, ſcaluarato, capo ſpelato. i. ſenza capelli in capite. Sue. in cali. à caluo ad caluū duci imperaſſe, quod ſic D intelligendum docet Dion. i. à caluo ad caluū luſiſſe noxios interfici, hoc eſt quicunq; inter duos ſorte caluos ex fontibus ante ſe cōſtitutis aderant, laniandos beſtiis rapi vice pecudum mandaſſe.

Caluata vinea. cato, Pli. col. in qua raræ ſunt vites.

Calumnia, æ. f. g. pe. cor. falſa accuſatione, & malitioſa criminis interpretatio in factis, eſt calliditas. ci. 2. de rep. ingenii calumnia ludificari ſolet, eſt & iuris ſubtilitas, dicitur à caluo. i. decipio, græce διαβολή.

calumniator, is m g. pe. p. falſo accuſatore.

calx, cis. m. g. pe. pro. calcagno, vltima pars pedis, Verg. 5. dicitur à calco, ꝙ terram calcat, calce, trattato de calce. Iuue. accipe calcē. ponitur pro fine vt lectionis. cic. calx vero. f. g. calce da fabricare, & lapis coctus. ſic dictus a calcando, quia in ædificiis calcatur, & lapides ſimul ſtringit. E

camelopardalis, is. m. ge. pen. pro. ciraffa, animal eſt figura vt camelus, maculis, vt Panthera.

camelus, i. m. gen pen pro. camelo, eſt animal, quem inter armenta paſcit oriens, vbi iumētorum dorſo fungitur, atque equitatu in prælíis, vt Pli. quod traditur à caio iuriſcon. ad. l. aquiliam, odit equinum genus, formidat & equus camelum adeo, vt ſpecus eius intueri, nec odorē ſentire ſuſtineat, ſitim ut Herod. quatriduo tolerat, ab Hebræis vocat gamel, camelum vero. n. g. eſt funis anchorarius, vt illud euangelii, camelum facilius eſt per foramen acus intrare quā diuitem in regna cœlorum, canapo de naue.

camelaria, æ. f. g. pe. cor. eſt curatio camelorū, F qui publica alebantur pecunia. apud iuriſcō. tit. de muneribus.

camelarius, ii. m. g. pe. cor. eſt curator camelorum, quod ſanè munus. i. officiū vt Arcadius eſt paſtorale.

Camena porta vide capena.

camœna muſa, & vt Varro, dicebatur quaſi caſmena, caſcus. n. vetus ſignificat lingua ſabina, quo vocabulo vtitur Accius, Ennius, Manilius, mox S mutata vt in multis in R dicta carmena à carmine, mox detrita litera R camena quaſi canena à canendo, vt Macr. ꝙ canit amœne. i. iucunde & hoc probo quòd canit antiquorum laudes, vel quòd ſint caſtę mentis præſides.

cameri-

A Camerina, æ.f.g.pe.pr.Cammarata,oppidum Siciliæ.

Camera,æ.f.g.pen.cor.lamia,arcouolta,volta de pietra, ſolaro a volta.tectum in curuitate formatum. Stat.dicitur à camuro.i.obtorto.

Camerata arca, eſt vehiculum contortum ſeu curuũ. Vlp. à camuro.i. obtorto ſiue curuato.

Camers,tis.m.g pe.pro.de Camerino.

Caminus,i. m.ge.pen.pro.ciminera, camino, fornace. Ver. Suet in Vitel græcum eſt vocabulum,eſt etiam locus in cœnatione vbi ſit ignis Cic.ad Atti. luculento camino caminũ cenſeo. Hor.ſextili menſe caminus.

Cammarus, i.m.gen. pen. cor.gammaro græci ἀστακόν.

Campanula,æ.f g pen.cor.campanella,cãpana piccola. Hier. ad Euſtochium.

B Campania, æ.f.g.pe.cor. terra de lauoro prouincia olim Leborina à Leborinis populis dicta, dicitur quaſi campeſtris, vel (vt Paulus Diaconus) propter vberrimam Capuæ planitiem.

Campanus,a.um.pe.pr.de terra de lauore.

Campe,es.f.g.pe.pro.campa, il verme che mãgia l'herbe,vermiculus quidam hortenſis maxime hærbas, & arborum frondes rodens. Col. x.

Campeſtre,is.n.g.pe.p. brache ſubligaculum, quo pudenda teguntur. Hor.campeſtre niualibus auris, Vulcatius gallicanus nudus campeſtri ſolo tectus. Hor.prima epiſtola.

campeſtris, & hoc campeſtre omnis.g.pe.pr. vt locus,pertinente a campo. Varr.hinc opera campeſtris, quæ in campo Martio ſeruile

C opus candidato impertiebat,& ludis qui fiebant,natatore.

campeſtratus,a.um.pe.pro.imbracato,bracato,portatore, tenitore de brache. Auguſt.

Campi eliſi, vide tartarus.

Campigenus,i.m.g.pe.cor.defenſore de bandiera,compagno de bandiera. Vege.quia eorum virtute genus exercitii creſcit in cãpo.

Campſor,is.m.g.pe.pro.banchiero,qui pecunias permutat,dicitur à cambio is.

Campus ſtellas, tis. Mazzone locus in agro campano.

Campus,i.m.g pe.pr.pianura,planities,dictus à capio,quòd inde fructus capimus,ſed proprie eſt apud Græcos locus curuus, & obliquus à primo paracimeno campto. i. curuo as, ſecundus paracimenus eſt campa, hinc campus.

Camum,i.n.g.pe pr.potio eſt, quæ fit ex hordeo,& aliis frugibus,eſt ceruiſię ſpecies. Vlp. de vino triticoq; leg. Dioſ.vocat zucca, Arabes foca, vide chamus. D

Camurus,a.um.pe.pro.torto,retorto.

Cancer.i.m.g.pe pro.morbus,cancaro,prolixius lege in gramma.

Candelabrum.i.n g.pe.pro. candeliero. i. cui figuntur candelæ. Varr.4.

Caninus,a.um pe.pr.de cane, ut ſanguis Plin.

Caniculus, i.m.g pe cor.& catulus.i.m. g. pe. cor. cagnolino,cucciatello.

Cannabis, is.f g.pe.cor.cannauo, hærba, ex qua fiunt funes.Plin. 19.cannabum.n. ge.dixit Pallad.

Canabinus, a.um.pen.pr.quod fit ex cannabe Col.fatta de cannauo,ut funis.

Cannalis,is.comm.ge.pe.pro.canale eſt lignũ cauatum,aut quoduis aliud, per quod aqua fluit in viis. Ver.in Aetna canales Sen. 4. natur.tenuiſsimos canales, iuriſcon.ff.de riuis. l. ſi ſeruus ſiquis nouum canalem, Stat.primo. Syl. intemerata canali.i. occulto meatu dicitur à canna,vna detracta litera. E

Canaliculus, i.m.ge. pe.cor.canaletto, canale piccolo Sen 8.ſic Col.Vitr.

Canalicula,æ.f.g.pe. cor. idem eſt Gel.17.

Canaliculatus, a um. pe.pro.fatto in modo de canale Pli.27.

Cana,æ.f.g.pe.cor. vide ægra.

Cana,orum.n.g.pe.pr. Græci caniſtra vocant, hinc caniphori erant ſacerdotes qui ſacra ſacrorum in caniſtris baiulabant.

Canabus,i m.ge.pe.cor. cantina,cellaro, luogo da tenere le botte.i.cella vinaria.Aug.canabo vel cellario. F

Cancellarius,ii.m.g.pe.cor.cancelliero. Vopiſcus in uita carmi licet negent.

Cancelli, orum.m.g. pe.pro.cancellata, cancelli, à cancris, qui & cancelli ſunt,Apul.6. orci cancros.

Candens,tis omnis.g.pe.pro.allumato,acceſo vt carbo.cic.2. de offi.biancheggiante Ver. candentis vaccæ.i. albicantis,ardente,vt ferrum Pli.à candeo,es.

candela,æ.f.g. pe. pro. candela. vide cæreus, dicitur à candeo.i.luceo.

candidus,a.um.pe.cor.ſplendente, lucente vt eſt flamma ignis, & de albedine dicitur, albũ ſubſtantiuum vt oui, & ouorum bianco de ouo.Pli.29.vide albus.

Candidulus,a.um.pe.cor.bianchetto, vt dentes.

A tes. Cic. Tuſcu. 5.

Candidatus, a. um. pe pro. domandatore, petitore, cuiuſque rei, vt eloquentiæ. Quin. i. qui auſpicatur eloquentiam, idem candidata ſacerdotii. i. quæ petit ſacerdotiū. Hier. cādidatus fidei. i. qui ad fidē inſtruitur, candidatus gloriæ, & immortalitatis. Pli. in Panegy. candidatus crucis. Apul. in primo. i. qui petit crucem. Suet. in Veſp. diſpenſationis candidatū. i. petentē diſpenſationē, dicitur à candida toga, qua indutus magiſtratū petebat, vt Plut. in problemat. deſcendebant candidati. i. veſte candida induti in comitium vt magiſtratu ſe dignos nō generis nobilitate, bonis que fortunę ſed vulneribus indicarent, quas corporis partes nudas oſtendebant, nec aurū, nec argentū ferentes ipſi, vt alios corrū-

B perent ciues, vt eo habitu ad ſupplicandum humiliores accederent, & innocentiam ſuā per albūm indicarent colorem candidatus principis, lo preſedente del conſiglio.

Candor, is. m. g. pe. pr. ſplēdore, vt lucis. Plau.

Canephora, æ. f. g. pe. cor. eſt mulier ferens canum. i. quaſillum in ſacris Cereris, quod eſt ciſtæ genus, cana græci caniſtra, & per diminutionem caniſtella dicimus. Ci. in Verr.

Canicies, ei. f. g. p. cor. bianchezza delli capelli, barba bianca, vecchiezza, ſeniū, eſt tantum hominum, & equorum. Pli. cauſa caniciei, vt Ariſt. in 5. de generat. eſt inopia caloris ſicut caluitii inopia humoris calidi. ruffi homines celerius, quàm nigri caneſcunt. Ariſt. Plin. Albertus græce πολιότης.

Canicula, æ. f. g. pe. cor. eſt ſignum cæleſte, dū

C ſol ad eam aſcendit, ipſa coniuncta cum ſole duplicat calorem, diſſoluuntur corpora, vaporantur, quo tempore moleſtæ ſunt purgationes, dicta eſt illa ſtella canis, quòd corpora mordet, morboque afficit, vel propter flammæ candorem, quòd huiuſmodi ſit, vt præ cæteris lucere videatur.

Cani, orum. m. g. pen. prod. capelli bianchi, ſenectute. Cic. in cat.

Canis, is communis. g. pen. corr. cane animal latrabile a Perſio in. 3. canicula dicitur, piſcis peſce cane. m. g. aſſo vn punto del dado, a Polluce chius dicitur iactus vn punto, aſſo, dicitur a cano is quòd in venando voce dat ſignum, & dente canit.

Canini dentes, ſpinula ſunt dentes in acutum producti, gręce κυνόδοντες dicuntur.

Canna, æ. f. g. pe. pro. canna, arundo. Iuu. cannæ vero in plurali Vico de canna, locus propre barulum, Romanorum cæde illuſtris. D

Cānula, æ. f. g. p. co. canna piccola. Apul. in. 4.

Cannetum, i. n. g. pe. pro. canneto, copia cannarum. Pallad.

Canor, ris. m. g. pe. cor. in obli. pro. canto, vt cigni, concento de conto, conſonantia de canto. Quint. Lucret. in. 4.

Canopum, i. n. g. pen. pro. Bicheri eſt Aegypti ciuitas centum & viginti ſtadiis diſtans ab Alexandria, pedeſtri itinere vadentibus, dicitur a Canopo gubernatore nauis Menelai ibi ſepulto, mortuo aſpidis ictu.

Cannitium, ii. n. g. pen. cor. canna, aſtraco de canna, tetto, volta de canna in li ædeficii ruſtici. Pall.

Canopitanus, a. um. pe. pro. de Bicheri.

Canon, is. m. g. pe. cor. græce. A uſo. Hic demū exceſsit grammaticos canones, latine regula ex. c. canon. 3. diſt. canonis gratiam inuit, è ſtato diſpenſato, licentiato. E

Canonicus, a. um. pe. cor. regulare, vt vita, ſermo a canone. i. regula.

Canorus, a. um. pen. pro. dolce, ſuaue, ſonoro, reſonante, cantante dolcemente, vt vox, a cano is, & eſt muſicus, vide ſonorus.

Canoroſus, a. um. pe. pro. ſonoro, vt vox.

Canuſiū, ii. n. g. pe. cor. Canoſa, oppidū. Apul.

Canuſinus, a. um. pe. pro. de Canoſa, vt ciuis, lana, ouis.

Canuſinatus, a. um. pe. pro. canuſina veſte indutus. Suet. in Ner. Mart.

Cantamen, is. neu. ge. pe. prod. in obli. cor. incanto, a canto, as.

Cantatio, is. f. g. pen. cor. in obli. pro. incanto. Ci. de claris Orato. & non dicitur cantio, vt aiunt, dicitur a canto, as. F

Cantio, nis. f. g. pe. cor. in obli. prod. canzona. Plaut. in Bach.

Cantatrix, cis. f g. pe. pro. cantatrice. Clau.

Cantor, is. m. g. pe. pro. cantatore, Cic. primo, de orat. a cano is.

Cantilena, æ. f. g. pen prod. canzona, a canto. Cic. pri. ad Atti.

Cantrix, is. f. ge. pen. prod. cantatrice. Plaut. in Trin a cano is.

Cantiuncula, æ. f. gen. pen. corr. canzonetta. Cic. 5. de fin.

Cantharus, i. m g. pe. cor. giarriglia, bariletto, brico, guaſtada, græcū eſt nomen, & vas potorium Baccho ſacrū. Ver. in Bucol. eſt quoque, vt Macrob. genus nauigii apud Menan-

 drum,

A drum,ſcarauone,ſcarabeus græce. Laertius.
canthaloretron,eſt locus,vt Pli.in.xi.in Thracia appellatus a pernitie ſcarabeorum.
cantharinus,a.um.pe.pro.de giarriglia,come a giarriglia. Plau.in pœnu. hæc mulier cantharino ritu aſtans ſomniat.i. ritu canthari vaſis vinarii, qui rectus ſtat, licet cantharidum, ſed mendoſe legatur.
canthes,f.g.pe. pro. ſunt organorum fiſtulæ, canna de l'organo.
cantherius,ii.m.g.pe.cor.gianetto, equus caſtratus. Var.de re ruſt.7.demptis enim teſticulis fiunt quietiores, & ideo, quod ſemine carent hi cantherii appellantur, dicitur (ut aiũt) quaſi cautherius,merco,per vnius literæ immutationem,quoniam cautherio inu-
B rebantur.i. candeſcente ferro. ponitur pro uehiculo,carro.Sen.in epiſtola.87. illũ vehi ſolitum cantherio æthiopico.cauallo de legno,doue ſe ſecano le tauole,equus ligne⁹, ſupra quẽ ſecantur taoulæ, etiã in ędificiis, Vitr.in 5. columen cautherii, tẽpla ita ſunt collocanda,cauallo che ſta ſopra lo monaco in tẽplis,ordoq́; vinearũ vnius generis dicebatur cantherius Pli.17.ponite ordine, quẽ cantheriũ appellant,Col.4.cap 18.genus iugi etiam cantheriũ vocant ruſtici.Col. in.5.
cantheriatæ vites,vite ordinate,poſte in ordine.Colu.5.cap.3.
cantheriolus,i.m.g.pe.cor.Col.12.caulem humilioribus quaſi cantheriolis interpoſitis.i. adminiculis,pòntelli.
cantherinus,a.um.pe.pro.de gianetto.
canthus,i.m.g. pe. pro. ferro che circonda la ruota,quo rotę extremitas circũdatur.Perſ.
C Hier.radii,& canthi,Mart. aſt mihi canthus erit.Quin.barbarum putat vocabulum.
canthus Phrygius.i.cybeleius. Euſtach. Dyoniſii interpres,Arianus,tradunt Phryges eſſe ditiſſimos,antiquisſimosq́; omniũ hominũ,& furibundos propter Cybelem. Fiunt enim chorybantes,cũ furore agitãtur,& clamant,ſaliuntq́;,futura prædicentes. hinc ci. primo de diui. Phrygibus cantibus incitãtur
cantabria,ę.f.g.pe.cor. Nauarra,a quibuſdam Viſcaia, a quibuſdam vaſcogna.
cantaber,a.um pe.cor.Nauarreſe, a quibuſdã Viſcaino,Biſcaino.
cantabricus,a.um.p.c.de Nauarra, vt bellum.
canus,a.um.pe.pro.bianco,vt barba.Pli.1.epiſtol.a cano is.
capax,cis.omnis.g.pe.pro.capace tenetore,vt domus,a capio is. D
capacisſimus,a.um.pe.cor.molto capace. Pli. vxor ſecreti capacisſima.
capella,æ.f.g.pe.pr.capra piccola. Iuue. in.5. Diſcit ab hirſuta iaculum torquere capella, ſed hic (omiſsis aliorũ opinionibus) hic erit ſenſus,& ordo tyro diſcit torquere ab.i.poſt tentoriũ factũ ex pellib⁹ caprinis, quod Val. in fine ſecundi demonſtrat tentoriũ ex pellibus habere.Li. militẽ Romanũ in opere, ac labore,pruinisq́; obrutũ ſub pellibus durare.Hier.vbi hyems acta ſub pellibus. Solent nãq; tyrones ſe poſt prætoris,ducisq́; tentoriũ exercere,vt ſi ab Imperatore, vel a quouis ſuperiore arceſſerentur, adeſſent prope, mandataq́; exequerẽtur,ab ſignificare poſt, noſtram aſpice grammaticen.
cappadocia,vt Pli dicitur a Capadoce amne, E cum antea Leucoſyra vocaretur, vt alii a capadoce, Nini filio.
capedo,nis.f.g.pe.pro.in obli. cor. calice piccolo,vas vinarium.Pli.
capaniana ſylua,Baccana.
capanianum,i.n.g pe.pro. Baccano,oppidum.
capena porta,porta de ſan Paulo in Roma, dicta a capeno oppidulo iuxta fontem Aegeriam,olim camœna,Iuue.3.a caniœnis.i.muſis quibus Numa Pompilius dicauit ædem, hæc etiã porta dicebatur Appia qua itur capuam.Fron.de aquæd.
caper,i.m.g.pe.cor.caperrone dicitur a carpẽdis virgultis,& in primis rodit vites, & ideo Bacco immolatur.Ouid.Rode caper vitem, tamen hic cum ſtabis ad aram,in tua quod F ſpargi cornua poſsit,erit, & ſecũda fuiſſe hoſtia putatur,ſus verò prima,hæc quia eius,rictu ſemina aruerant,illa,quia vitem læſerat. hinc Oui.in.15.loquente Pythagora,& prima putatur Hoſtia ſus meruiſſe necem, quia ſemina pando Eruerat roſtro ſpemq́; interceperit anni Vite caper morſa Bacchi mactat⁹ ad aras, Dr̃,vltoris nocuit ſua culpa duobus.
caperatus,a.um.p.p.aricciato mal contento, pẽſoſo,vt frõs,ſuperciliũ,a capero as, quod a cornuũ caprinorũ ſimilitudine dicitur.
capillus,i.m.g.pe.pr.capello hominũ,pelo animalium.Gel.capillũ gigni teneriorẽ, Cat. Apul.in.4.Perſ.poſitis membrana capillis.
capis,dis. f.g.pe.pr.in obl.c. crocco, meſcola da tirare, a capio is, eſt & vaſis genus pontificalis,cuius diminutiuum capidula.
capitalis,& hoc le.omnis.g.pe.pro. græce κε-

φαλικὸς

A φελαὺς, ſcelerato, degno a punirſi, ad occi-
derſi, ad eſſere vcciſo, vt homo, Ci. 5. Phi. ho
minem capitalem, ribaldo, maneſco, pronto
ad occidere, Ci. ad Treb. audio eſſe homines
capitales, grande, vt odiũ, mortale, hinc mor
talior, vt peſtis, Ci in Cat.

capitatus, a. um. pe. pro. capo groſſo, caputo,
vt porrum. Col.

capitolium, ii. n. g pe. cor. campidoglio, capito
lio, dicitur quia cum fundamenta ædis Iouis
effoderẽtur, caput hominis integra facie fuit
inuentum, & vt Dionyſ. id ipſum caput fuit
hominis nuper occiſi habentis faciem viui
ſimilem, & ſanguinem a capite manantẽ, &
caput adhuc calidum, atq; recens erat, hinc
locus Capitolin⁹ (vt Li. in primo) dictus fuit
& reſpondere vates fore caput Italiæ. Hic
mons ante Tarpeius vocabarur a veſtali vir-
B gine Tarpeia, quę ibi a Sabinis necata armis,
& ſepulta fuit, eius rupes, Tarpeium appellaſ
ſaxum, antea montẽ nuncupauerunt Satur-
niũ, & ab eo terra Saturnia & in hac fuit Sa-
turnia oppidum, & Saturnia porta, quam pan
danam quòd ſemper pateret vocant. Var.

capillitium, ii. n. g. pe. cor. zazzatina, capelli,
conſerto de capelli, Sueto. copia de capelli,
Apul. in 2.

capillamentum, i. n. g. pe. pro. capello. Plin. A-
pul. 2. & 3. zazzarina, cæſaries. Plin. capeglia
ia, treccia morta, coma ex alienis compacta
capillis. Suet. in calig. per ſimilitudinem. Pli.
& alii in fœniculo, anetho ferula capillamen
ta vocant folia, quod inſtar capillorũ ſunt.

capitis raſio, vide caluitium.

capitalis iudex, iudice criminale.

C capitium, ii. n. g. pe. cor touaglia de capo a qui
buſdam cappucio, capitis mulieris tegmen a
capite, & tego (vt aliqui) a capio quod capit.
i. comprehendit pectus. Vlp. de aur. & argen.
legato, ſic & Nonius. dicitur a capite. Varr.
autem in primo de lingua latina ait capitiũ
venire ab eo, quòd capiat pectus. i. veſtimen
tum pectoris. Idem in vita pop. ro. ait quòd
matres familias ex inſtituto, pectore ac lacer
tis erant apertis, nec capitia habebant, Gel.
15. cap. 7. confirmat ex mimis Laberii dicen-
tis, induis capitium tunicæ pictatium.

capito, nis. m. ge. pe. cor. in obli. pro. caputo.
ci. de natu. deo. a capite magno.

capitulum, i. n. g pe. cor. capo piccolo. Ter. in
And. capitulo del libro. i. particula opuſculi
licet negent. Hier. in Iſaia indices capitulo-
rũ, Modeſtinus. ff. de excuſ. tu. & tem. l. ſi du- D
as. §. eſt autẽ. Vlp. l. prima de teſt. milit. ſunt,
quoq;, quæ columnis adduntur. Pli. 36. habe
mus proximum columnis ſpiræ ſubditæ &
& capitula addita capitello, ponitur pro ſor
te, & capite, capitania. Plau. in Aſi.

capita, ſiue capitale, is. n g. pe. cor. in obli. pro.
amitto del ſacerdote, linteum quo in ſacris
vtebantur ad colligandũ capillũ a quibuſdã
touaglia del capo, eſt & crimen capitale.

capita diminuta apud Pacatũ in Paneg. capiũ-
tur pro capitatione, pro tributo videlicet,
quod pro ſingulis quibuſq; capitibus exige-
batur, tributo, pagamento che ſe fa homo p
homo, ſic enim inquit qui memorẽ capita di
minuta, & vitam ære taxatam. licet, hic qui-
dam de capitis diminutione per quam ſtatus
diminuitur, intelligant. E

caprũ, ii. n. g. p. c. capezza, capeſtro, a capio is.

capiſtrum, i. n. g. pe. pr. capeſtro, vinculũ quo
animalia ligantur. col. in. 5.

capitatus. a. um. p. p. creſcẽte in capo; in caput
creſcens, vt teſtudo. Pli. capitato maior. col.

capidulum, i. n. g. pe. cor. eſt genus veſtimenti,
quo caput tegebatur.

capite cenſus, i. m. g. p. pr. apprezzato, & che
paga per la ſua induſtria. Sal in Iug. dicitur,
vt Gel. quia pro capite, tributa pendebat, &
a cenſione capitis nominatur.

capni⁹ vinũ, vino fumoſo. Plau. capnia vitis oi-
bus celebraſ meminit. Ariſt. de animalibus.

capſa, æ. f. g. pe. pro. caſſa a capio, quòd condi
ta capit. Plin. 15.

capſula, æ. f. g. pe. cor. caſſetta. Pli. 30.

capſurius, ii. m. g. pe. cor. ſeruo che porta li li- F
bri dereto lo ſtudẽte. Vlp. in. l. ſi collactane⁹
de manumiſſis, guardiano de le veſte nel ba
gno. Vlp. tit. de off. præfecti vigilũ, & Paul. l.
3. §. vlt. de off. præf. vigil. dicitur a capſa.

capſaces, is. m. g. pe. cor. ogliaro, ogliarolo, lu
minara, ãpolla da l'oglio, oitello, vas olei. Cy
prianus in. 2. epiſto. Hier. ad Euſtochium.

capreſſia, æ. f. g. pen. corr. Magnauacca, palus
in oſtio Padi.

capronæ, um. f. g. p. pr. capelli che pẽdeno anã
te li occhi, dictæ quaſi a capite pronæ, capilli
ante frontẽ manẽtes. Luc. Gręci λοφιαι vocãt

capronei, um. m. g. pe. cor. idem. Apul. in Flor.

capreolus, i. m. g. pe. cor. capretto. Ver. in Buc.
cornicello della vite cincinnus intortus in
vitibus a capio, quia tendit ad capiendum lo
cum, vt aliqui a caprea.

F 2 capra,

A Capra,æ.f.g.pe.pro.capra dicitur a carpendo quòd virgultum carpat,vel a crepitu crurũ, vnde crepas quidam dixerunt, ſunt autem capræ domeſticæ,capræ uerò ſylueſtres.

Capreæ,arum.f.g.pe.cor.Capra,inſula.

Caprificus,i.f.g.pe.pr.fico ſiluatica. apud Pli. verò quando loquitur de camaleonte in plurali ſunt dies caniculares.

Caprile,is.n.g.pe.pr.mandra de capre.Pli.28.

Capreus,a.um.pe.cor.de capra , vt pellis.

Caprinus,a.um.pe.pro.vt caro.

Caprilus,a.um.pe.pro.vt ſtercus.Var.

Captura,æ.fœm.ge.pen.prod.pigliare, vt piſcium a capio is.

Captio,nis.f.g.pe.cor.in obli.prod.fraude,anguſtia.Ci.2.de Diui.in eas captiones,ſunt &
B argumentoſæ tendiculę,& ſtrophæ dialecticorum a capio.i.decipio.

Captioſus,a.um.pe.pro.fraudolente, vt vigilia , a capio is.

Captiũcula,æ.f.g.pe.cor.fraude,ingãno. Gel.

Captus oculis,cieco.Cic.2.de diui. & auribus ſordo. Ci.Tuſ.5.captos auaritia animos, auari. Plin.eſt & nomen, vt captus ſeruulorum. Ter.in Adel.& eſt deceptio.

captus,us,tui.pe.pro.capacità,vt virtutis,bonitatis,ſeruulorum.Ter.in Adel.a capio is.

captator,is.pe.pr.qui muneribus, aut quouis modo aliquem ad ſe trahit. Iuue. captatore macello,dicitur a capto,as.quòd eſt non ſolum ad ſe trahere, ſed etiam accipere.Verg. in Buc.frigus captabis opacum.

capua,æ.f.g.pe.cor.capua,oppidum in campania in via appia,dicitur quaſi caput illarũ. 12.vrbium.Strabo, vel a capi Troiano. Ver.
C vel a capi Samnitum duce,quem lingua illorum falconem vocant , cuius augurio condita creditur,vt Cic.pro Rullo,vel à camporũ latitudine in quibus ſita eſt,vt cato,vel a locis campeſtribus.

capuanus,a.um.pen.pro. da capua, capuanæ mulieres , vt Val. in.3.&.5.capuanis ſalutares dicuntur.

capula,æ.f.g.pen.cor.nappo,uas anſatum ad capiendum oleum de vaſis,a capio is.

capulum,i.n.g.p.pro.a capiendo,groppo, nodi genus in fune.quo indomita iumenta capiuntur.

Capulator,is.m.g.pen.pro. votatore de oglio dalli vaſeli con la nappo amanicato,trappetaro,Col.dicitur a capulis vaſis.

Capulus,i.m.g.pe.cor.ſepulchro,cataletro de li morti. Apul.in.4.capulos,& in.8. Plaut.in D
Aſin.manico de ſpada,manubrium,vt enſis, & ſimilium.Ver.capulo tenus,& vt aiunt letto mortoro,de morti, cataletto,ſed non bene dicitur a capiendo.

capularis,& hoc capulare omnis.g.pe. pro.vicino alla morte,vt ſenex.Plaut.in milit. Lucil.incedit capulare cadauer.

capus,i.m.g.pe.pro.capone, gallus caſtratus. Var.de re.ruſt.2.cap.7. a captis teſtibus.

capus gliſcens.m.g.pe.pro. capone impaſtato,notrito de paſta.

caput tis,n.g.pe.cor.capo græce κεφαλὴ capitania,capitale , capitolo, vt liber in quatuor capita diuiſus, dicitur a capio,quòd inde initium capiunt ſenſus,principio. Ver. O latii caput aliqui ; quod non probo a κάρα κάρας, vel a κεφαλὴ, quod eſt caput, hinc Priſ.Dio. E
Caper,caput,per K ſcribendũ eſſe præcipiũt.

Capitatus,a.um.pe pro. caputo qui magnum habet caput,dicitur , & vinea capitata, quæ creſcit in caput. Col.5. cap.3.

capitalis,& hoc capitale omnis.g.p.pro.mortale,vt Oratio.Ci.2.de off.

Carabus,i.m.g.pe.cor.gambaro,cambaro,Athenæus,ponit pro locuſta,raoſta eſt piſcis.

carbaſus,i.melius.f.g.Val.carbaſus quæ pen. cor.& hoc carbaſum , hinc carbaſa ponuntur pro velis,vela.Sta.in Ach.Prop.in fine, quanti viuos carbaſus alba focos.i.veſtis ex ſerico,aut tenui lino,ſunt lina mirę tenuitatis, in Hiſpania primum reperta , ex quo fit carbaſum,cottone. Pli.19. carbaſinis veſtib⁹ indi,& Arabes corpora velabant , quæ ſunt F
auro,purpuraq; diſtinctæ.Curt.

carbaſeus,a.um.pe.cor.de cottone,vt velum. Ci.3.Ver.tabernacula carbaſeis intectavelis.

Carbaſinus,a.um.pe.pro.de lino,carbaſo.

Carbaſineus,a.um.pe.cor.idem.Var.

carbatina,æ.f.g.p.pro.calandrello, ſcarpa de cuoio de boie. Pollux, Xenophon.

carbo,nis.m.g.pe.pro.carbone morto.

carcer,ris.m.g.pe.pro.in obli.cor.pregionia, dictus quaſi coarcer a coarcẽdo. i. retinẽdo, nõ ab arcẽdo,vt Ser. in plurali vnde exeunt currus,& equi.Cato ad captiuos retulit.

carceratus,a.um.pe.pro.prigione, impregionato,poſto in prigione.

Carcerarius,ii.m.g.pe.cor.prigioniero,pertinente a pregioniero,vt quęſtus.Plau.i capt.

carcinoma,tis.n.g.p.cor.cancaro,genus morbi eſt maximè in ſuperiorib⁹ partib⁹ in facie,

naribus,

A naribus, auribus, labris, mammis fœminarũ in iecore, ſplene, color eius eſt ruber, curationibus irritatur.

Carcheſium, ii. n. g. pe. cor. calceſe, ſummitas mali nauis. Macro in. 5. Apul. Vitr. Nonius vult pertoſe del calceſe, foramina in ſummitate mali, quæ funes recipiunt, aliqui gabbia della naue, caueam nauis, coppa da beuere, bicchieri con doi maniche, poculum potãdi. Plau. Macro. in. 5. Græcis tantum notum. Eſt enim procerum, & medium, compreſſum, anſatum, anſis a ſummo ad infimum ingẽtibus, Aſclepiades carcheſia, a nauali re exiſtimat dicta. Oui. 7. Alteraq; inuergens liquidi carcheſia mellis, uide autenna.

Cardiacus, a. um. p. cor. che pate male de core, ſtomacho, qui cordis, & ſtomachi morbo laborat. Iuue. Cic. primo de diui. cardiacis tri-
B buendum ſit, cuius cor vt Pli. cremari nõ poteſt qui tali perierit morbo, cardiaco maximè ſuccurritur optimo vino, cum illam paſſionem non cor ſuſtineat, ſed ſtomachus, & periculum ſit ne cor attingat, dicitur à καρδία .i. corde, vel ore ſtomachi, quod καρδίαν etiam vocant Græci, Sene. bibere, & ſudare vita cardiaci eſt.

Cardea vide cardo.

Cardomum, i. n. g. pe. cor. maſturzo, naſturzo, hærba.

Cardo, is. m. g. pe. pro. in obli. cor. cardo della porta, dicitur quaſi cor ianuæ, quia illo ianua mouetur, ad huius ſimilitudine cardines polos dicimus a πολέω .i. uerto, quia in his cæli mouentur, quos latini uertices a vertendo dicunt, ſtabilità. Ver. in primo cardine rerũ,
C ſed potius commoditate, opportunitate, huius dea cardea quaſi cardina fuerat, Apud Romanos, cuius ferię kalend. Iuniis celebrabantur. Ouid. 6. Faſt. hæc ſtriges nocturnas, & lamias, puerorum (vt ferebant) cunas infeſtantes a limine ſummouebat.

Carduelis, is. cõm. g. p. pr cardello, auis, quod carduorũ ſemine paſcatur. Pli. x. cap. 42.

Carduus, i. m. g. pe. cor. cardone, non dicitur cardo, eſt hærba ſpinoſa, quę δίψακος uocatur .i. ſitiens, quod aquam ſemper habeat in folijs, arabice appellatur conca, carduus ſylueſter vt Pli. dicitur ſcolimon & foliis, & caule ſpinoſa lanuginem fert, florem purpureum mittit inter medios aculeos.

Carina, ę. f. g. p. p. carena, infima pars nauigior. i.

Cardinales in Ponti. iure dictos opinor exemplo ciuilium magiſtratuum in lib. officiorum D
Theodoſii præfecti, cardinales appellantur, hinc & ſcapi cardinales. Vitr.

Careota, æ. f. g. p. pro. paſtinaca roſſa, carota.

Caries, ei. f. g. pe. cor. carola. camola, uermis.

Carioſus, a. um. pe. pro. pieno de carole, carolato, fracido, mangiato da carole. Pli. carioſior. Affranius, Luc.

Caryota, æ. f. g pe. pro. dattilo. Pli. fructus palmæ, ex quo præcipua vina orienti, iniqua capiti etiam pomũ ſumit nomen a capite, quod κάρα dicitur.

Caryotis, is. f. g p. pr. in obli. co. Sta. in Syluis.

Carynon, i. n g. pe. cor. oglio de noce, κάρυον eſt nux a capitis grauedine propter odoris grauitatem, eſt oleum ex nucibus iuglandibus cõfectum alopeciis utile, ſurditatiq; aurium infuſum.

Caryatides, dum. f. g. pe. cor. ſtatue che regeno ſepulchri, & altri edificii, effigie fœminea. Vitr. in primo Pli. 36. cap. 5. ut Lactantius dicuntur a nuce, quod ibi virginum chorus me E
tu ruinæ conſcendiſſet nucis arborem, vt uero Atheneus, & Pauſa. a Carya Laconiæ.

Cariana, æ. f. g. pe. pro. carrara vrbs in Tuſcia.

Caria, æ. fœmi. gene pe. cor. Niſaro, inſula, a Caria rege.

Caris, is. cõm. g. pe. pro. da Niſaro.

Caryca, æ. f. g. pe. cor. eſt genus fici Iul. pollux, a multis fico ſecca, ſanguinato, farcimen illud ex ſanguine, & aliis eſculentis, quod Lidii inuenerunt primi.

Caritas, tis. f. g. pe. cor. careſtia. ut annonæ, a careo, es. Cic. 3. de offic. penuria cæterarum rerum.

Caryopon, i. n. g. p. pro. eſt nucis ſuccus Pli. 12.

Carynarius, ii. m. g. pe. cor. tintore de nuce. infector coloris nucis. Plaut. in Aul. dicitur a nuce, non a carinis nauium, nec a carere. i. F
purgare lanam à ſpurcitiis.

Carmen, is. n. g. pe. pro. in obli cor. verſo Ver. epitaphio. Verg. opera, vt carmen Ouidii. i. totum opus, incanto, Verg. a cano is, aliqui a Carmenta deducunt, quod futura carminibus prædicebat, quod non probo.

Carnifex, cis, maſcu. g pe. cor. manigoldo, boia, eſt qui magiſtratus iuſſu occidit hominẽ, dictus quod ex homine carnem facit.

Carnificina, æ f. g pe. pro. officio del manigoldo, boia, officium, & ipſa excarnificatio, cruciatusq; Plaut. vel carnificinam hanc facere poſſum, loco doue ſe iuſtificano li houmni,

A locus publiicus, vbi magiſtratus iuſſu homi-
nes occiduntur. Suet.
Carnificium,ii.n.g.pe.cor.eſt actus ipſe,& o-
pus carnificis. Tertull.
Carnificinus,a.um.pe.pro.degno de manigol
do,boia. Ci.carnificina eſt iſta crudelitas.
Carnarium,ii.neutri g.pe.cor.carne.Plau.do-
ue ſe vende la carne,beccaria,macello,peſca
ria,pertinente a macello,vt taberna,Plau.do
ue ſe vende la carne ſalſa.Pli.Col.
Caro,nis ſ.ge.pe.pro.carne proprie eſt mor-
tuorum dicta quaſi cado a cado.i.morior(ut
aliqui) a careo,quòd caret anima , vt inquit
Donatus.At Hier.inter carnem, & pulpam,
ſic diſtinguit, vt caro ſit,quæ ſanguine , ve-
nis,oſsibus neruiſq; cõſtringitur,pulpa quę
B manducatur,eo quòd pulſetur , & concida-
tur.Er non ſolum de animalibus, ſed etiã de
piſcibus pomiſq; caro dicitur.Pli.lib.6. cap.
30.Agriophagi,pantherarum,& leonũ,car-
nibus maximè viuentes,pãphagi, omnia mã
dentes,anthropophagi,humana carne veſcẽ
tes. Caro piſcium.Pli.lib.9.cap.17.de multis
piſcibus,& aliorum piſcium carne, caro ar-
borum quæ ſit,docet.Pli.lib.16.cap.38.Atq;
in toto corpore arborum,vt reliquorum ani
malium cutis ſanguis,caro,nerui,venæ,oſſa,
medullæ.Quidam hoc nomen a gręco deri-
uant κρέας.a quo fit creo verbum.
Caro ferina,carne ſiluatica,Sal.in Iug.ſed e-
legantius,&magis proprie loquimur,emi a-
gninam,Plaut.Gel. bubulam coquunt ſic,a-
prinam,ceruinam,& ſimilia,ſine carne,quæ
adiectiua ſubſtantiuantur,vide ferina. Cice.
tamen.2.de diui.carunculæ vitulinæ dixit.
C Carneus,a.um.pe.cor.de carne, vt fruſtum.
Carnoſus,a.um.pe.pro.graſſo.Pli.11.
Carnarius,ii.m.g.pe.cor.venditore de carne,
& qui edenda carne delectatur.Mart.
Carpathos.i.f.g.pe.cor.ſcarpano inſula.
Carpaſie,es.f.g.pe.cor.Sambifame inſula pro
pè Cyprum.
carpentum,i.n.g.pe.pro.carretta,carro trium
phale,nõ dicitur a carpo vt aiunt,ſed a Car-
menta Euandri matre.
carpobalſamum,i.n g.pe.cor.frutto del balſa
mo,καρπὸς enim fructus eſt.
carpentarius,ii.m.g.p.cor.carreſe.i. qui facit.
Pli.16.& qui carpentum ducit dicitur a car-
po carpis.
carrus.i.m.g.p.pro.carro.Hir.6.dicitur a cur
rẽdo ꝙ currẽdo ſonat, vel a cardine rotarũ.

carptor,ris.m.g pen.pro.Latrone,latro.i.ra- D
ptor.Iuue.9.reprehenſor.Gel.19.
carſulani,quos Stra.Carſulos nominat , ſunt
populi parum a Narina diſtantes. At Col.in
in.4.Carſeolanum ſcribit.
cartheia,æ.f.g.pe.pro.Taraffa,quæ prius Tar
theſſos nunc chartagena non longe a Cal-
pe,hinc Tartheſiacus.a.um.a quibuſdam Zi
baltar, Gibeltar.
cartheius,a.um.pe.pro.da Taraffa, Zibaltar,
carthago,vide chartago.
cartilago,inis.ſ g.pe.pro .in obli.cor. teneru-
me.i. tenerezza , circa haurium concauita-
tem,& ſimilia.
carchedon,vide charchedon.
carthilagineus,a.um.pe.cor. pieno abondan-
te de tenerume.
carruca,æ.f.g pe.pro.carretta, eſt vehiculum E
geſtorium.Lãprid.Scæuola in.l. vxori quis.
ff.de aur.& arg.leg.Iulianus in.l.æquiſsimũ
§.vltimo.ff.de vſufru.hinc carrucarias appel
lat mulas a trahenda carruca. Vlp.in.l. ædi-
les aiunt.§ quæſitũ eſt,de ædil.edic.a carro.
carrucarius,ii.m.ge.pe.cor carreſe,carrettie-
ro.i.qui carrucas agit.Vlpi.in.l. item quæri-
tur.ff.locati.
carrucarius,a.um.pe.cor. pertinente a carret
ta,vt mula.
carthallum,i.n.g.pe.pro.caneſtro,panaro,pa
niero,Hiero.
carthophylacium,vide cartophylacium.
carus,a.um.pe.pro.caro,dicitur a κάρα.κάρατος.i.
caput capitis . Nihil enim eſt capite carius,
vt ſit carus.i.capitalis.i.eius pretii , cuius eſt F
caput , & ideo ſcribitur per K non per C ſi
ſcribitur charus cũ h dicitur a χάρα.i. lætitia.
caſa,æ.f.g.pe.cor.caſa,ruſticorum,& paupe-
rum.Verg.in Buc.dicta a cauarione,quia an
tiqui cauatas rupes habitabant . Alii a facile
cadendo dictam volunt,quod a cado fiat, ca
ſo caſas.
caſula,æ.f.g.pe.cor.caſetta,caſa piccola,Iu.9.
caſaria,æ.f.g p.cor.guardiana de caſa, quæ cu
ſtodit caſam.Ci.in Tuſc.prouerbialiter dici-
mus,gatta cenerentola.
caſale albulum,pe.cor.caſa darbolo.
caſale,is.n.g.pe.cor.doue ſe fa il caſcio, doue
ſe ſtipa il caſcio.Colu.2.
caſearius,a.um.pe.cor.doue ſta il caſcio,vt ta
berna.Vlp ff.ſi ſeruitus.
caſeus,ei.m.g.pe.cor,caſcio,dictus a coeundo
.i.coagulando.

A caſearia taberna,vide taberna caſearia.

caſilinũ,i.n.g.pe.pro.caſtelluzzo.Li.i.oppidũ.

caſinum,i.n.g.pe.pr.Monte caſino, oppidulũ.

caſinas,tis.omnis g.pe.pr.da Mõte caſino.Li. caſinum montem in Arabia quidam putant eſ ſe montem Sinai,quem Iuſtinus.36. appella Sinæum a vepribus,& dumetis quibus ſeptus eſt.

caſsianum,i.n.g.pe.pro.Caſſano, oppidum.

caſsis,dis,p.pr.f g.in obl.cor.elmetto,celata.

caſsida,æ.f.g.pen.cor.ſatis rarius. Ver.in.11. Prop.3.caſsida frontem.i.galea, a caſſum.i. vacuum.

caſsidile,is.n.g.pen.prod.bolza,ſcarſella, del vcellatore.

caſsia,æ.f.g.pe.cor.Magnauacca,oſtiũ Padi.

caſsioli,um.m.g.p.cor.Taglìacozzo, oppidũ.

B caſsis,is.m.g.pe.pro.tagliola,genus retis. Ouid.in.2.de Art.Sene.in aga. aper cum caſſe. Ouid.2.de arte.

caſsiculus,i.m.g p.cor.tagliola piccola.Hier. mihi opponas caſsiculos,reticulum paruũ.

caſsiderides inſulæ ſunt decẽ,vt Stra. & Proto.dictæ a fertilitate plumbi,caſſiteros a græcis ſtannum dicitur.

caſſus,a.um.pen.pro.priuo,vt lumine, cieco, anulus verò caſſus,dicitur gemma carens,& vacuus,anello ſenza pietra,vel non ſolidus, anello rotto,vano,ſenza effetto,vt ſpes,formido,dicitur ab aranearũ caſſib⁹, quòd ſunt leues, & nullius ponderis, vt aliqui a careo caſſus lumine, morto. Ver.2. habeo puellã caſſã dote,ſenza dote,indotatã.Plau.in Aul.

caſtanea,æ f.g.pe.cor.caſtagna,arbor,& fructus,nux heracleotica vocatur. Oppius in li

C bro de arboribus ſylueſtribus heracleòtica nux, quam quidam caſtaneam vocant, & a caſtrando dicitur.Nam cum fluctuoſa ſit, niſi caſtretur,crepat in igne non ſine aſtantiũ periculo caſtal vocant Arabes nos imitantes,cum ipſi careant.

caſtanetum,i.n.g.pen.prod.caſtagneto,locus multis caſtaneis conſitus.

caſtaon,i.n.g.pen.cor.in obli. pro. Cazzorla, vrbs Hiſpaniæ.

caſteria.æ.f.g.pen.cor.rimera de galea, locus cum nauigatio conquieſcit,remi & gubernacula conquieſcunt.Plaut.in Aſi.

caſtalius fons eſt in Parnaſo monte a virgine caſtalia dict⁹,quæ vt Lact fugiens Apollinẽ vim inferre volẽtẽ in eũ ſe pcipitauit fontẽ.

caſtellum,i.n.g.pe.pro.caſtello,eſt mediũ inter ciuitatem,& pagum Mela,caſtellũ,Suet. D recettacolo de l'acqua publica, receptaculum,quod aquam publicam ſuſcipit,Vlp.in. l.1.§.hoc interdictum, de aqua,Labeo,in.l.fiſtulas in principio,de contrahend.empti.ex quo aqua fiſtulis decurrit. Iabolenus.Plin. 1 lo. Vitr.

caſtellanus,a.um.pe.pro.habitatore de caſtello.Li.caſtellani,agreſte genus.

caſtitas,tis.f.g.pe.cor.in obli.pro.caſtità, pudicita, eſt virtus circa venerea dicta a caſtigatione,vel quaſi caſtrata. Nam caſtrare eſt pudenda amputare,græce dicitur ἁγνεία.

caſtigatio,nis.f g.pen.corr.in obli.pro. caſtigare,caſtigo in verbis.

caſtus,a.um.pe.pro. græce ἁγνὸς, pudico, immaculato,caſtus avenereis,col.ponitur pro honeſto,dicitur caſta manus a furtis,rapinis ſe continens,pio,religioſo. Verg.in 6. quiq; ſacerdotes caſti.

caſtrum,i.n.g.pe.pro.caſtello, ſed rariſsimè, Cæſar,in plurali exercito, & doue ſta lo eſercito,dicuntur quaſi caſta,vel caſtrata. Milites enim debent eſſe caſti, vel quaſi clauſtra,a claudendo,clauduntur nanque aggere, & foſſa. E

caſtrenſis,& hoc caſtrenſe,quod fit, & naſcitur in caſtris,& attinet,vt pax.Gel.in primo cap.25.& verbum,Plin.in præfatione.

caſtrum nouum, nunc Flauiano. Plin. Ptol.a quibuſdam Cornetum,oppidum in Marrucinis Francauilla,oppidum.

caſtrum vetus,ciuita vecchia.

caſtrophylaces,ſont caſtrorum præfecti.

caſtratus,a.um.pe.pro.remoto, & caſtrato,ſeparato.cic.3.de Orat nolo morte Aphricani,dici caſtratam eſſe rempub. claud.in Eutrop.caſtrandus ab ipſo vbere.

caſtor,is.m.g.p.pr.in obl.cor.vt Var.Pli. fiber F appellatur,& vt Seru.canis eſt ponticus,cuius teſtes ad colorẽ nigri ſanguinis declinantes apti ſunt medicamentis,propter quod captiuitati metuẽs,ſe ab inſequẽtib⁹(ut Apul.) præciſione genitaliũ liberat.cic redimunt ſe ea parte corporis,propter quã maximè expetuntur. Iuu.qui ſe Eunuchũ ipſe facit cupiens euadere damno Teſticuli, Sol.per vniuerſũ Põtũ fiber plurimus,quẽ alio vocabulo dicũt caſtora,teſticuli cui⁹ appetunt in vſum medicinarũ.Seſtius diligẽtiſsimus medicinæ cõditor, negat teſtes amputari ab ipſo caſtore,cũ capiẽ,quin imò paruos eſſe,ſubiectosque,

A ctoſq;, & ſpinæ adhærentes, nec adimi ſine uita animalis poſſe, quod etiam refert Albertus; uerum teſticulos geminos ex vno nexu depēdentes, qui amputētur, quorum uis medica ſit, caſtorea vocant medici, hinc Verg. in primo Geor. viroſaq; Pōtus caſtorea. i. venenoſa vt Strab. in. 3. caſtoreum quidem nō eam, quam ponticum habet vim. Pontico. n. propriū eſt, vt venenoſum ſit, vt & alris per multis, caſtorea magnificat Galenus, & plurimis medentur morbis, ſternutamenta olfactu mouent, ſomnum cōciliant, cum roſaceo peruncto capite, medentur & vertigini, neruorum uitis, ſic & cōtra comitiales ſumpti, poti: contra inflammationes, tormina, venena aduerſus ſcorpiones ex vino bibuntur, ad

B uerſus aconitum ex lacte, aut aqua, claritatē viſus faciunt cum melle attico inuncti, cohibēt ſingultus ex aceto Eſt quadrupes fluuiatilis. Aiunt præterea fel ſuum euomere, cum id cognoſcat ad multa medicamēta vtile. Itē coagulum ad morbos comitiales, quecunq; morſu deprehenderit, nō antea dimittit, quā crepitantis oſsis ſtrepitum ſenſerit, dentibus virgulta cædit, demūq; ſibi in fluminū ripis duabus, aut tribus cōtignationibus extollit, vt pro incremento, decrementoq; aquarum aſcendat, deſcendatue. Barbari, apud quos hoc naſcitur animal, beuere appellant. nō dicitur a caſtrando ut Ser. Albertus, & Iſidorus tradunt. Eſt enim græcum vocabulū non habens etymologiam latinam, nullū eſt præterea nomen latinum in obliquis creſcens, quod accuſatiuum formet in A, eſt etiam ut Suid caſtoreum tincturę ſpecies.

C Caſtula, æ. f. g pe. cor. burghera, gorgliera, colletto de femina. Var.

Caſurus, a. um. pe. pro da caſcare, cadere. Cic. 2 de Diui. ignis caſura.

Caſus, us. ui. m ge. p pro. infortunio, deſaſtro, caſcare, cadere eſt inopinatus euentus, & accidens aliquod, euetus fortuitus, exitus. fors eſt caſus temporalis, fortuna eſt ipſa dea. Ci. 2 de Diui. quid eſt n. aliud fors, quid fortuna quid caſus quid euentus? dicitur a cado is

Catadromus, i. m. pe. cor. corriroro de canalli, luogo da far correre, & gioſtrare i canalli. Suet. eſt decurſus, catadromeo i. decurro, eſt ſpatium vbi agitantur equi curſu præcipiti.

Catachita, pe. pro. ueſte ſenza maniche, pioua le, veſtis ſacerdotalis in pompa, dicitur a κατακλάω. i. claudo, eſt clauſa ſine manicis, vt alu a

κατακλάω. i. frango. D

Cataclyſmus, i. m. g. pe. pro. diluuio uniuerſale, inundatio, aquatica ſuperabundantia, Firmicus in 2. a κατὰ, & κλυσμὸς. i. lotio, & inundatio, vel chlyzo. i. alluo, inundo, demergo.

Catalogus, i. m. g. pe. cor. numeratione breue per ordine con il numero, ſermone, matrico la deli nomi, regiſtro.

Catapotia, orum. n. g. pe. cor. pinnoli, Pli.

Catarrhus, i. m. g. pe. pro. eſt omne inſtrumentum, vnde defluit aqua. Homer. catarro dicitur a medicis cum humor diſtillat a capite in pectus. Galenus, Aegineta.

Cataractæ ſunt decurſiones. i. quidam loci circōſepti lapidibus, vel aſſeribus immo utriſq; vulgo conthas appellant. Pli. ad Traianū expeditum tamen erat cataractis aquæ curſum temperare Nam Nili cataractas. Diod. exiſti E mat nauigabiles, locus latitudine ſtadiorū. x. acclinis, præceps in anguſtum clauſus, vbi frequentia ſaxa ſcoplis ſimilia aquam magna vertigine, mirabiliq; eliſam reflectunt, Inq; contrarium curſum ſpiris agunt redundantibus, quod in ſtuporem intuentes ducit. Eſt . n. ita velox hoc in loco aquæ decurſus, ut ſagittæ ſimilis videatur. Nili incremento tēperante curſum, quidam nauibus deſcēdunt, aſcendendi uero nulla eſt facultas, vt flumine omne hominum ingenium ſuperante, in foſſis vero manu factis per cataractas nō difficiles aſcenſus, & deſcenſus.

Cataſcopus, i. m. g. pe. cor. ſpione, a σκοπέω. i. ſpeculor, Hirt.

Cataſcopion, ii. n. pe. cor. barca de la guardia, F exploratorum Cęſ. Gel.

Cataphractus, hō d'arme, armato tutto, & ſimiliter habēs equos ferro munitos, cataphracta eſt lorica ſiue thorax militaris, corazza, petto, corſaletto. Veget: ſcribit exercitū Romanū pedeſtrem cataphractis, & galeis fuiſſe munitum: Liui. pedites loricatos appellat cataphractos.

Cataſtagmos, i. m. g. pe. pro. gliotta, morbus diſtillans a capite, a κατὰ, & στάζω. i ſtillo.

Catapulta, æ. f. g pe pro. ſtāmechina, baleſtra forte. Ge. 6. cap. 3 dicta a καταβάλλω i. uibro a βάλλω enim & per ſyncopem βαλῶ eſt iacio. hinc balena, uide balena.

Catapultarium, ii. n. g. pe. pro. ſaietta, quod catapulta emittitur.

Catapleſma, is. n. g p. p. i. obl. co. empiaſtro Pli.

Caterua, ę f. g p p. multitudine caterua. ver. x.

Cathedraticius,

A Cathedraticius,a. m. pe. cor. ſeruo che porta la ſegia alla patrona. Mart.x.

catellus,i.m. g.p.pro.cagnolino,cane piccolo.

catella,æ.f.g.pe.pro.cucciatella,cane piccola.

cataſtroma,tis.n. g. pe. pro. in obli. cor. pauimento de naue deſopra.vbi milites pugnant, Cel. 5.

catena,æ.f.g. pe.pro.catena ditta,quod ſe capiẽdo teneat quia in ea annulus annulum capit, Quidam à cane deducunt.

cateruarius,a.um.pe.cor.in frota, inſieme,inſolla,vt oppidanus. Sue.in Aug.

Cathamitus,i.m.g.pe.pro. cinædus, Cice. in Antonium puer meritorius,muliebria patiẽs mercede,dictus à κατα .i.ſecundum, vt quidã obnoxium.& μισθὸν mercedem.

cathaſta,æ.f.g.pe.pr. doue ſe vẽdeno li ſchiaui,

B locus,ubi venduntur ſerui venalitii,a καταστάω .i.expono, in cathaſta magnus erat ſeruorũ ſtrepitus garritu. Mar. Heu quæ lingua ſilet, non illam mille cathaſtæ Vincebant.

cathecuminus dicitur inſtructus ſeu audiẽs,ſiue ſit baptizatus,ſiue nõ a κατηχέω vel κατηχίω .i.inſtruo,doceo,erudio.

cathedra æ.f.g.pe.pro.cathedra, ab hedra.i.ſede. Mar. 11.

Catillus,i.m g.pe.pro.mola deſopra da macinare. Iuri con.de fund. inſtru. uernecatello. Horat.2. Sermonum.

catana,æ.f.g. pe. cor.Catania, oppidũ Siciliæ.

catanenſis,& hoc catanenſe omnis.g.pe.pro. de Catania.

catinus,i.m.g.p. pr.catino cõcha,ſcutella cupputa,uaſis eſcatũ genus.Hora. vbi ponuntur

C eſculenta, vtebantur Romani in ſacrificiis. Apuleia capiendo.

catogeon,ei.n.g.pe.pro.cantina, domus ſubterranea.

catonium,ii.n.g.pe.cor. inferno. Cic.ad Fabiũ Gallum,Laberius, dicitur ab aduerbio κάτω.

catus,i. m.g pe.cor.gatto,animal. Palla.Hig.

catus,a um.pe.cor.ſapiente.acuto. Pli. Cic.2. Tuſcu.licet Var.neget,dotto, experto.Hor. in vlt.epiſt.Catum Sabini dicunt acutum, & cata dicta i.acute dicta.Luci.

catulus,i.m.g pe cor.cucciatello, cagnolino, cane piccolo,dicitur a ſagaci ſenſu,& acuto. Var. ſunt catuli, & filii aliorum animalium tam mitium quàm immanium.Verg. de colubrio,vt Murium.Pli.vt delphinorum idem.9. & ſimilium.

catulinus, a. m.pe. pro. de cucciatello. Plaut. catulinam carnem.

D cauædium,ii.n.g.p.co.ſala.Pli.in epiſtolis, vel cauum ędium, vt Var.eſt locus tectus intra parietes ad communem omniũ vſum, poſtea atrium appellatum. Impluuium quoque,qua impluere imber in domum poteſt, Var.ſi tectũ erat in medio,vt lucem capetent deorſum quo impluebat impluuium, ſurſum, qua compluebat compluuium, utrunq; a pluuia Plau.in Amphi. deorſum impluuium, Cic. in Ver.columnas ſingulas ad impluuiũ.Suet. in Aug. in compluuium. feneſtra del lume, ſpiracolo.

caucaſus,i.m.g.pe.cor.mons eſt altiſsimus Indiæ.Pli.in.6.dictus quaſi granaſus.i.niue candidus vel candor niuis;quia nunquam caruit niue,hinc caucaſeus.a.um.pe.cor. Ver. caucaſeaſq; refert volucres.

cauda,æ.f.g.pe.pro.la coda,cauda ſalax,penis E

membrum virile. Horat.in ſermo.

caudatus,a.um. pe. pro. coduto, manſuetus, ſuauis, Varr.

caudex,cis.m g. pe.pro. il tronco, ſcorza da baſſo dell'arboro, eſt quod ſupra terram aſſurgit,in herbis uero caulis appellatur. Theophraſtus.

cauea,æ.f..g.pe. cor.tana, cauerna, grotta de animali,locus ſub terra vacuus atque obſcurus,& ferarum receptaculum,eſt pars media theatri vacua, & caua vbi ludi, & ſpectacula dantur,ponitur pro theatro. Ci.in Lelio, tota cauea.gabbia, gaiola, ſeptum ad aues, feraſue retinendas. Mart. ponitur in cauea,Pli. Plau.in cur.dicitur a cauo.

cauillum.i.n.g.pe.pro. mottegiare, mottegiamento cõ calunnie,malitia,aſtutia,irriſione. F

Apu.in primo ſcitum cauillum, eſt & cauillatio.Ci.in Sene.græce σόφισμα calumnia,a calumnior.i.iocor.

cauillatio, is. f.g. pe. cor. in obli.pro malitia, aſtutia.

cauillator,ris:m.g.pe.pro.motteggiatore, malitioſo, irriſor.

cauillatorius,a.um.pe. cor. malitioſo, aſtuto, ut ſermo hominis.

caula,æ.f.g.pe.pro. mandra delle pecore, ſeptum ouium uel omnium. Græci aulas C litera detracta uocant,vt Pomponius, a cauo. Antiqui namq; in locis cauis ante vſum domorum(vt antris)claudebant, ſic Lucr.in.3. caulas corporis,& palat,pro caua,& foraminata ponit.

caulis,

A Caulis,is.m.g.pe.pro. coſto , gambo dell'hær be Pli.19.foglia,caulo, verzi. Horat. in Ser. teneros caules. Iuue.

caulis ſabellicus,caulo capuccio.foglia capuccia,caulis capitatus , capite in orbem porrecto,& criſpo.

cauliculus,i.m.g.pe.cor.potius in plurali broccolo,gambo dell'herbe , de caule Pli.

cauma eſt calor, incendiũ. Vlp.de.l.1 l.cũ res, affocatione del caldo,a fa del caldo.

caupo,is.m.g p.pr.tauernaro,hoſte,hoſtiero, dicitur a rerum copia, vel a capuo quaſi copo a cupis.i.doliis,Lydi.vt Herod.in.2.primi fuerunt caupones.

caupona,æ.f g.pe.pro.tauerna,hoſtaria,locus tauernara, hoſteſſa.

cauponaria,æ.f.g.pe.cor. fare de la tauerna.

B cauponula,æ. f. g. pe. cor. tauernara piccola. Cic.in.2.Phi.

cauponius,a.m.pe.cor. de tauerna ut domus, pertinente a tauerna.

cauſia,æ.f.g.pe.cor. cappello largo aduerſum æſtum.

caurus,i.m.g.pe.pro.maiſtro,tramontano,vẽtus. Verg.3.Ge.

Cauſa,æ.f.g.pe.pro.græce αἰτία ragione, dicta a cao.i.impello ad aliquid agendum,origine, principio dicitur a chaos .i. rerum omnium principio,vt aliqui a caſu,quo venit ex.e.forum de verb.ſignifi.conto,ſupputatio,excuſa.Pli.primo Luc.Cic.

cauſaria, æ.f.g.p.c. licentia cõ cauſa, cõ ſcuſa.

cauſarius,ii.m.g.pe.cor.licentiato con cauſa, ſcuſa de malitia.Pli. 25. execrantibus cauſa-

C riis.in.7.exercitus ex cauſariis.i.per valetudinem a laboribus militiæ ſolutis, & liberatis, malatici,debili ex morbo.

cauſatio eſt vitium interius,aut ægritudo.Pal. in primo in pulmonibus a thorace aut nulla eſt,aut rara cauſatio.

cauſtica ſpuma,ſapone conciato.Mart.

cauſtum,i.n.g.pe.pro.che ſe abruſcia,arde,vt tibia.

cauſticus,a.um.pe.pro.che abruſcia,vt vnguẽtum.Plin.20.

cauſidicus,i.m.g.p. cor. aduocato,defenſatore de cauſa,dictus a cauſa dicenda.i.defendẽda.

caurus, i. vide argeſtes.

cauterium,ii.n.g.pe.cor.merco,bottone de fo co,inſtrumentum ignitum quo utuntur veterinarii ad ſignandum,& chirurgus ad incidendum , & vrendum. Hier. putridæ carnes ferro curantur,& cauterio,pennello, inſtrumentum pictorum quo vtuntur in coloribus inuſtis,& cæris igni reſolutis ad inurendam picturam,quæ ἐγκαυστική appellatur Pli.35.ca. 23.Mart.Iuriſcon.tit.de fund. inſtru.

D

cauteres in priori ſignificatu dixit Pall.

cauteriatus,a.m.pe.pro.mercato, focato a Fulgentio cauteriata conſcientia.i.perſtricta uitio veluti cauterio nuncupatur.

cautes.f.g pe.pro.pietre,ſaſsi Verg.5.

cautela,æ f.g pe.pro.cautela. Amianus in.14. Paulus.ff.de pro.

cautio,is.f.g.p.cor.in obli.pro. græce ὠνῆσθαι prouiſione faciendi. Ter.in. Adel. a caueo.

cautus,a.um.pe.pro.prudẽte,accorto, qui mala deuitat cum ratione,qui cauet, & ſcit ſibi cauere interdum cui cauetur Ci.quo res mulieri eſſet cautior a caueo.

B

cautiſsimus,a.um.pe.cor.prudentiſsimo, molto prudente Pli.1.epiſt.

cauus,a.um.pe.pro.profundo,alto, vt flumen Verg.primo Georg.caua flumina creſcunt.

cauus.i.m.g.pe.pro.forame , pertuſo Colu.8. cap.3.Hora.nec Sylua cauuſq;.

cea,æ.f.g.p.pro.eſt inſula,hinc ceus,cea,ceũ, nunc Cia, vide Cos.

cecias,æ.m.g.pe.cor.græco leuante, ventus.

cecilia,æ.f.g.pe.cor. ſerpens ſine oculis , hinc cecilii dicuntur a cæcutientibus oculis.

cecilia gemillana Medeglin,vrbs Hiſpaniæ.

celeuma,tis.n.g.pe.pro.in obli.cor. celoma.i. canto de mariniari. Mart. eſt quaſi præceptũ, quod voce nautarũ fit:dicitur a Cecrope rege,qui Diphyes appellabatur .i.geminæ naturæ,& biformis , ꝙ primus mares fœminis coniunxit, vel ꝙ græcam ægyptiãq; callebat linguã,vel ꝙ erat ſtaturoſus, & procerus. E

cecuba,æ.f.g.pe.cor.Fundi oppidum.

cedrus,i.f.g.pe.pro.citro, arbor notiſsima.

cedrinus,a,m.p.pr. de citro, vt oleũ,vnguẽtũ.

celeber celebris,& hoc celebre p.cor. nobile, claro,frequentato, vt locus ad quẽ multi veniunt. Deus celebris.i. quem omnes colunt. Tib.2.Dies celeberrimus.i. honoratiſsimus, ſenza perturbatione.Ci. de ami. idem in epiſtolis,Fide celeberrimus,cuius fides,& integritas omnibus in ore eſt.Sta.2.

celebris,& hoc celebre omnis.g.pe.cor. celebre.Cic. 2.ad Here. locus queritur celebris, Ouid.3.Faſto.

celeno,us.f.g.pe.pro.eſt vna Arpyiarum, obſcurum, & tenebroſum ſignificat.

celer,

A celer,is.& celere pe.cor.veloce, celer hebrus, corrente con grande impeto. Ver.primo.

celeres contigui,ſunt ad continuam regis cuſtodiã:quos.300.Romulus ad ſui corporis cuſtodiã delegerat a celeritate dicti, continoi.

celeritas,tis.f.g.pe.cor.eſt animorum,atq; factorũ,celerità,preſtezza,velocitas pedum,& corporum,velocità.

celeuſtes,æ.m.g pe.pro comito.i. qui hortatur remiges quaſi nauigationis moderator.

celeumaticus,a,m.pe.cor.de celoma vt cãtus.

cellarius, i.m.g.pe.cor.cellararo,diſpenſiero, magazeniero,repoſtiero.Lamprid.Hier.qui cellæ vinariæ præponitur.Vlpi.de fund.inſt. a cælandis eſculẽtis,poculentiſq; dictus,qui ideo præpoſitus eſt,vt rationes ſaluæ ſint.

cellarium.ii.n.g.pe.cor.cellaro,bottaro.

B cellaria,ę.f.g.pe.cor.cellarara,repoſtiera.Pla.

cellariolum,i.n.g.pe.cor. eſt paruũ cellarium.

cellula,æ.f.g.pe.cor.cella piccola, cammaretta,palombara,Colu.

celox,cis.f g pe cor.in obli.pro brigãtino, fregata, nauigium breue. Plaut. dictum a celeritate.

celonia,orum.n.g.pe.cor. cati da tirare acqua alteram partem prægrauante põdere. Ariſt. Mechanicorum quæſtione.28.

celſus,a.um.pe pro.alto,nobile, eſt compoſitum a cello verbo antiquo celſior armis, piu potente,piu ſuperiore.Val.

celſiſsimus,a.um,pe.cor.Cic.pro Sylla,celſiſſimam ſedem col.proceriorem celſiſsimo.

celtæ,arum.m.g.pe. pro. Franceſi dicti a filio Alcidæ. Appianus autem ait in libro qui Illy

C rius inſcribitur è Polyphemo Cyclope, & Galathea tres filios extitiſſe, Celtum, Illyrium & Gallum, eoſq; ex Sicilia progreſſos, Celtis,& Illyris,& Galathis,ab ipſis cognomen aſſumentibus,imperitaſſe.

celtiberia,æ.f.g.pe.cor.Biſcaglia prouincia.

celtibericus,a.um.penul.cor. da Biſcaglia. vt bellum.

celtiber,i.m g.pe.cor.in nominatiuo,& vocatiuo,in alijs pro.Biſcaino.Biſcaino.

celticum,i.n.g.pe.cor.Mela, eſt promontoriũ in extremitate Galliæ,nunc finis terrę.

cementitius,ſiue cæmentitius,a.m.pe.cor.fatto de pietre, vt paries.

cenchris, dis.m.g. pe. pro. eſt ſerpens Luca. 9.a colore milii, nam milium κέγχρος dicitur, eſt & auis ex accipitrum genere latine tinnũculus vocatur,eſt & portus Corinthi.

cennenſes populi a cecina Italiæ vrbæ. D

cennium,ii.n.g.pe.cor. cicuta, hærba Dioſco. Macrob.Ambro.

canomanus,a.um.pe pro.Breſciano,vt alii de Seman del paeſe de Ciorchi.

cenotaphium,ii.n.g pe.cor.vt Florẽtinus in.l. monumentum in eo.tit.latini monumentum appellant ſepulchrum ſine cadauere, imaginarium, quo vtimur ad officia mortuorum, eſt vt capſa, quæ ponitur in templo ad officia mortuorum, cerrubio, quod deſcribit Verg.in Solennes tum forte dapes, & triſtia dona Libabat cineri Andromache, maneſq; vocabat:Hectoreum ad tumulum,uiridi quẽ ceſpite inanem,dicitur a κενὸς.i.inanis τάφος ſepulchrum,Suet.honorarium tumulum, appellat. Vlpi. in .l. monumentum de relig. & ſumpt. funerum, cænothaphium cum æ eſt nouum ſepulchrum, cum œ eſt ſepulchrum multorũ græce.πολυάνδριον. E

cenſura,ę.f g.pe.pro.punitione giudicio.I nu. 2.regimento de coſtumi, dicitur a cenſeo.i. iudico,exiſtimo græce τιμησία.

cenſio,is.f.g pe.cor.in obli.pro.apprezzo rerum,& hominis.i.arbitrium.Var.cenſebatur nanq; populus.

cenſus,us.ui.m.g.pe.pro. rendito,intrata, red ditus annuus,apprezzo de robba, exiſtimatio bonorum,gręce τιμησία eſt & triburum,& penſio publica dicitur a cenſeo,es:ꝙ quinto quoq; anno cenſebatur.

cenſor,is.m.g.pen pro. græce τιμητής, maſtro de coſtume, quinto quoque anno cenſebatur ad mores ciuitatis corrigendos, & ad bonorum exiſtimationẽ, a cẽſeo es.i.arbitror.

cenſorius,a.um.pe. cor. chi è ſtato maſtro de coſtumi,de maſtro de coſtume, non dicitur cenſorinus. F

centauri dicuntur a centum tauros, quòd gregem taurorum ſagittis confixerunt, & vocabantur ſemiferi a crudelitate, & forma. Quia primi equitare, & equos inſcendere auſi ſunt,& equo pugnare. Plin. eaque propter aliqui a κεντεῖν .i. pungere, deduxerunt, unde proprius loquendo Hippocẽtauri quaſi equos pungentes dicuntur uel centum aurę, id eſt uenti, id eſt ita veloces vt venti, cum equitarent, vel centum arios .i. martes.i.belligeri.

centenarium Suidas arbitratur eſſe numiſma tũ quantitatẽ in.c. de curſu publico intelligimus ornamenta in modum numiſmatis,quæ

pectoribus

A pectoribus equorum affiguntur, quæ & cucumæ nuncupantur.

centipeda, æ. f. g. pe. cor. verme da cento piedi. Plin.

centuria, ę. f. g. pe. cor. ſquadra de cẽto fanti, compagnia de cento fanti.

centurio, is. m. g. pe. cor. in obli. pro. capitanio de cento fanti, huomini.

centurionatus, us. ui. m. g. pe. pro compagnia de cento.

centum pondium. ii. n. g. pe. cor. cantaro. i. cento, rotula, cento libre.

centum quadrantes, i. ſportula, liberata, ratione, vide ſportula.

centumplumbei, cẽto torneſi, cento quatrini.

centum capita, cento figliole, hærba Pli. 22.

centeſimus, a. um. pe. pro. cento, ut ager affert

B centeſimum fructum, cento frutti, ſiue cento ſorte de frutti.

centrũ, i. m. g. pe. pro. mità de vn circulo, ouer'un punto.

centuſsis, is. m. g. pe. pro. cento dinarelli. i. centum aſſes, vt emi librum centuſſe. i. centum aſſibus. Per græcos curto centuſſe licetur.

cento, nis. m. g. pe. pro. gippone interius veſtimentum, quod ſubuculæ ſuperinduitur, coopertmentum lecti ex variis coloribus conſutum. Macro. in primo, hinc illud Luciani ſarcinatorem eſſe ſummum, ſuere centonẽ, panniello del aſino & ſimilium, dorſuale Prontinus, Li. ponitur pro veſtitu famulari craſſo, & ſordido, ex veſtimentis familiæ veteribus confecto. Iuue. 6. Intrauit calidum veteri cẽtone lupanar. Meſſalina ne cognoſceretur,

C induta centone accedebat in luſtra, accipitur quoq; per lo matarazo. i. pro velo laneo, lana, aut tomento conferto, ut ictus patiatur, cuius uſus in re militari fuit apud antiquos frequentiſſimus, & ad incendium quoque arcendum. Veg. 4 aſſerit, turres & vineas, quæ machinę ſunt militares, centonibus & crudis coriis extrinſecus operiendas communiendas ue, ne immiſſo igne concremẽtur. de quibus ſæpius Cęſar in cõmentariis, eſt & opus collectum ex variis locis, diuerſiſq; ſenſibus vnum perficiens ſignificatum. hinc Auſ. acci pe inquit igitur opuſculum, de inconnexis continuum, de diuerſis unum, de ſeriis ludicrum de alieno noſtrum, ne in ſacris, & fabulis, Thyonianũ mireris, aut Virbium illum de Dionylio hunc de Hippolyto reformatum, & ſi pateris vt doceam docendus ipſe, cento quid ſit, abſoluam. variis de locis ſenſibuſq; D diuerſis quædã carminis ſtructura ſolidatur in vnum verſum vt coeant, aut cæſi duo, aut vnus, & ſequens cum medio. Nam duos iun ctim locari ineptum eſt, & tres vna ſerie meræ nugæ. Suidas hæc, cento ſcilicet difficilis ac horribilis quatenus & muliones ſtimulis verberãtes appellamus, quòd ſtimulis equos verberent, vel cento qui ex multis conſutus eſt coloribus. Quoniam qui hæc iumentis conſuunt centones vocant. eodem modo & orationes ex diuerſis collectas in vnum ſignificatum, qualia ſunt Homerocentra, hoc eſt ex Homerocentones, aliqui conuitiatorem intelligunt, vt ſtimulo verberans, vel cento qui & tur, cum caſtigandis furibus, & ſtimuli adhibeantur, dicitur non a centum ut aiũt, ſed a centron R litera abiecta, & centron a κεντρίζειν. i. inſerere. Inſeruntur. n. & immittun E tur diuerſa inter ſe.

centunculus. i. m. g. pe. cor. gipponetto. gippone piccolo, panniello, dorſuale paruum, Liui. 7. ſelzata, cooperimentum paruum lecti. Sene. 11. epiſtolarum in centunculo dormir, mantelluccio de varii colori. Apu. in. 1. eſt quoq; hærba Pli. 24.

centonarius, ii. m. g. pe. cor. gipponaro, gipparelliero, qui centones conficit.

cephalea, æ, f. g. pe. cor. dolore de capo cum totum caput dolet.

cephaledum, i. n. g. pe. pro. Ciphalu, oppidum Siciliæ.

cephaleditanus, a. um. pe. pro. Ciphaloneſe, da Ciphalu.

cephalenia, æ. f. g. p. cor. Porto viſcardo dicta F a Roberto Viſcardo Apuliæ rege. Zaphalonia, Cephaionia.

cephalicũ, i. n. g. p. cor. empiaſtro a capo rotto.

cepina, æ. f. g. p. pro. ſeminare de cepolle, multitudine de cepolle, eſt locus cepis conſitus col. 11. cap. 3.

cepha. æ. f. g. pe. pro. cepolla. quod creſcit in caput, quod κεφαλὴ dicitur, alii per, ę, diphthongum ſcribunt.

cepe, indecli. Col. lacrymoſa cepe.

cepula, æ. f. g. pe. cor. cepolletta, cepollina, cepolla piccola. Pall.

cepos, i. m. g. pe. pro. orto, ſeminandi, & plantandi.

cepurica, orum n. g. pe. cor. herbe dell'horto, holera, inſalata. Pli. quoniam κήπουρον Gręci vocant olitorem.

A Cepurus,i.m g.pe.pro. ortolano.

ceraſtes,æ.m.g.p.pro.ſerpēte, ſerpe cornuto.

ceraſus,i.m.g.pe.cor.ceraſo, arbor. Prop. vero in.4 poſuit pro fructu hic dulces ceraſos, hoc ceraſum, lo feutto, dicitur & ceraſium vt aiunt: ceraſum duracium, & plinianum,ceraſo durace,Pli.15.cap.25.ceraſum apronianum ceraſo cannamele minus rubrum,ceraſum laureum, amarendole,eſt amaritudinis non ingratæ.Pli.15.cap.25.ceraſa ante victoriam Mytridaticam L.Lucilli,non fuerunt in Italia,& ipſe primus ex Ceraſunte,unde dicūtur,Ponti vrbe vt Pli.& Tertulia.vexit.Iuliana sūt grati ſaporis, nigerrima ſunt acria. Ceciliana rotunda:chamæceraſos vocat Pli. humiles ceraſos,paruæq; arboris.

ceratinæ, ſunt fallaciæ dictæ a κερατίνες .i.cornibus, B vel κεράτων .i. ſerpentibus cornutis, hæ fiunt per ſimilitudinem, vt quod non amiſiſti habes: tu non amiſiſti cornua, ergo habes cornua.

ceraunia,ſunt montes Epiri altiſſimi a crebris nominati fulminibus κεραυνὸς fulmen dicitur. κεραυνόω id eſt fulmino quæ & acroceraunia vocantur.

certioratus,a.um.pe.pro.certificato,fatto certo Papinianus.ff.ſi quis onus cau. teſta.l.prima.§.ſi autem.

ceres,reris,pe.cor.græce Demeter quaſi Gemeter.i.terræ mater,hinc Galenus.2. de alimentis demetria ſemina,cerealia, & frumentaria vocauit, eſt terra dicta a creo as, quòd creat fruges,vt Varr.& Ci.in.2 de Nat.deo. quaſi geres, q gerit fruges,vt Euſeb.de præ C parat.terræ vis Veſta vocatur. Rheam vero, quam opem dicimus, lapidoſę, montanæq; terræ vim nuncupant, Cererem vero feracis,& planæ.Hæc vt Pli.in.7. docuit frumenta,cum antea glande veſcerentur, inuenit & molere,& conficere,in Attica,Italia, & Sicilia huius imago ſpicis coronatur,& papauera,quæ ſterilitatis ſymbolum ſunt,circa eam ponitur, eius filia Proſerpina quam à Plutone raptam ferunt uis eſt ſeminis in terrā proiecti,quam Sol,qui in hyemali tempore ima tenet,& propterea Pluto vocatur, ſub terris fouet,vnde illam ſub terra latentem quæritat Ceres donec fruges enaſcentes ſupra terram extent. Hic eſt locus fabulæ, q illa vis.i. Proſerpina,ſex menſes apud inferos ſit,& totidem apud ſuperos, Quia hyeme ſub terra eſt,æſtate ſupra terram.dicitur filia Cœli, & Veſtæ:quia fertilitas frugū a ſole, & terra eſt, D ſunt aſſerentes Cererem Siciliæ antiquiſſimam fuiſſe Reginam,&,vt Dio.in.6.in Sicilia primo frumentum terræ bonitate ortum in agro Leontino multiſq; prætereæ Siciliæ locis, & tempore ipſius vt Diodor.inquit oriebatur inter alias hærbas agreſte triticū mortalibus ignotum, & cum raptam filiam Proſerpinam quæreret,homines, qui eā gratis ſuſceperant frumenti uſum edocuit, hæc eadem leges dedit, quibus iuſte, pieq; viuere homines aſſueſcerent ex quo legiferā vocauerunt,grece θεσμοφόρος appellatur:θεσμὸς.n. legem ſignificat docuitq; arare terram. Qui. in.5.prima Ceres vnco glebam dimouit aratro,Prima dedit fruges, alimentaq; mitia terris,Prima dedit leges,Cereris ſunt omnia munus,noſtra lege collectanea.

ceretani populi ſunt citerioris Hiſpanię,apud E quos naſcebantur vina generoſa de quibus Mart.Ceretana nepos ponet. Idem, ceretana mihi fiat.

ceritus,a.m.pe. pro. ſpiritato .i. malo numine agitatus, furioſo. Hor. Plau.dicitur a Cereris furore.

cercurus,i.m.g.pen.pro.nauis eſt Aſiana pręgrādis, ſchirazzo,carracca.Plau.in ſtico.

cercopithecus,i.m.g. pen. pro. gatto maimone. Iuue. ſimia caudata, κέρκος id eſt cauda πίθηκος.i. ſimia.

ceritia,vide ſanctum.

cerdo,nis.m.g.pe.pro.repezzatore de ſcarpe, ciabattino:omnis uilis lucri, qui artificio, lucrone victum quærit cerdos lucrum eſt, κερδαίνω luctor; de quo Papi. in l. cerdonem.ff. de oper. liber. F

cerebrum,i.n.g.pe.pro.ceruello, a careo q caret ſordibus,& ſanguine.

cerebrum palmæ,cifoglione.

cerebrum camerificum,pe.cor.Pli.in.13.ca.4.

cerebroſus,a.m.pe.pro.fantaſtico,bizzaro,capo ſuentato.pertinace,græce αὐθάδης Plau. refertur & ad bruta ut bos. Colchi ſunt faciles ad inſaniam,quibus frequēter cerebrum, a quo dicuntur,mouetur.Lucilius.

cerebroſitas,is.f.g. pen.cor.in obli. pro. gręce αὐθαδία,fantaſticare,fantaſtecaria.

cerus.i.f.g.pe.pro.cerro, arbor glandifera ex genere quercus.

cerrinus,a.um.pe. pro.de cerro,arbor.Pli. 30.

cerreus,a.um.p.cor.de cerro,vt glans.Pli. 16.

cerycia, orum. n. g.pe. cor. diuiſa, inſegna de lo im-

A lo imbaſciatore, trombettiero, araldo.ff. tit. de rerum diuiſione, licet, ſed mendoſe cenria legatur.

ceryx,cis.m.g.pe pro.in obli.cor.trombettiero,imbaſciatore,cauducearor. Euſeb.a Nerone cerycas fuiſſe certamine ſuperatos:mazie ro,conſolo.Sen. ad Serenum.

ceryon,ii.n.g.pe.cor.eſt v^l^ceris genus, a faui ſimilitudine nominarum, κηρίον.n.fauus dicitnr, κηρὸς cera ſine diphtongo.

cernuus;i.m.g.pe.cor.inclinato,calato in terra,che da la faccia in terra, teſta baſſa, quaſi terrā cernens. Ver.10.

ceroma,tis.n.g.pe.pro.in obli. cor. vnguento de allottatore,ex luto,& oleo Iuu.Marr.Pli. Sene.vero.7.epiſtolarum poſuit pro luto.

ceromaricus,a.um.pe. cor. eſt ceromate unB ctus,vt collum Iuue.3.

certamē,is.n.g.p. pro.in obli.cor pugna,ſcaramuccia,ſcaramucciare,contraſto,a certo as.

certatio,is f g.p.cor.in obli.pro.Ter.in Adel. idem eſt.

certus,a.um.pe.pro.determinato,deputato vt locus,dies,appoſta,Ver.in primo,che cognoſco,fidele,ut homo Ci.in epiſtolis. infallibile,che da doue vuole,vt dextra manus. Mar. in ſpectaculis. Quint. in.4. dicitur a cerno.i. video,quia quę cernimus clara & indubitata ſunt,uel certus.i. clarus ſum.

ceruiſia,æ.f.g.p.co.ceruoſa,eſt decoctio,quæ fit exfermentis,& ſorbis, cuius meminit Vlpi.in.l.ſiquis vinum, de vino,tri. oleoq; leg. eam Bacchus inuenit,ideo Ver. & pocula læti Termenta atque accidis imitatus virea ſor

C bis,de qua,& Strab.in vltimo, in Germania, & Gallia vtuntur vt Pli.in. 23.

ceruical,is.n.g.pe.pro.capezzale,capitale del letto, guanciale, coſſino de capo, puluinus. Mart.a ceruice.

ceruix,tis.f.g.pe.pro.ceruice, collo, ſed proprie(vt Ariſt.primo de animalibus) eſt colli pars poſterior: dicitur ꝙ per eam cerebrum ad medullam ſpinæ dirigitur. Hortenſius primus ſingulariter pronunciauit: ſuperbia, in plurali, maxime.

ceruicoſus,a.um.penul.pro.duro,inexorabile vt homo.

ceruchus,i.m.g.pe.pro. extremità de la inten na,nauis. Vale. Flac.a quibuſdam cauea,quæ in nauigii faſtigio tollitur,gabia.

cerruſſa,æ. f. g. pe.pro.biacca, bianchetto da conciare la faccia. Auſo. Plaut.

ceruſſatus,a.um.pe.pro. conciato con biacca, D vt fœminę facies, Mart.

ceruulus,i.m.g.p.cor.ceruo picolo,ceruaglio, lignum paruum furcaue, furcata parua, cui viris vt plurimum inhæret Fron. de re milit. in primo vallum ceruulis.

ceruus,i.m.g.pe.pro.ceruo,animal. dicitur vt Varr. quaſi geruus, quia cornua gerit, vel quia κέρατα.i.cornua gerit ceruo, lignum,per ticaue furcata, dictus a ſimilitudine cornuum cerui.

ceſpes, vide cæſpes.

ceſpatio, vide cæſpitatio.

ceſtus, vide cæſtum.

ceſſale,is.n.g.pe.pro.condutto,latrina,neceſſerio,cacatoio. Col. in 2. cap.15. locus, vbi ventrem purgamus.

ceſſio,is.f.g.pe.cor. in obli.pro.cedere, dare, E vt beneficium tibi. Ci. in Topi.

ceſſator,is. m.g. pen. pro. ocioſo, che non fa niente. Gel.

ceſsius, a. um. pe. cor. fetente, Catul. Ceſſio veniam obuius leoni, licet cæſio, ſed mendo ſe legatur: quia vt Pli. grauem odorem, halitumque habent leones dicitur a κήτω id eſt egerere.

ceſtra,æ.f.g.pe.pro.ſtimulus,ſtiluſue.Sophocles, Pollux. Attici uero ceſtram ſpyrenam piſcem vocant, qui roſtratus eſt.

ceſtron,i.n.g.p pro.eſt genus teli, Perſico bel lo inuenti Suid.vertonica hærba bettonica,a varietate remediorum, & efficacia.

ceſtus,i.m.&.f.g.pe.pro.eſt cingulum Veneris diſcolor,cui inſunt blanditiæ omnes, cu- F piaines, ſuadelæ,fraudes, omnia deniq; amatoria veneficia: quæ vel prudentis delinianc mentem. Home.14.Iliados. Mart. Ceſton de Veneris ſinu calētem.eſt opus interpūctum, acuúe pictum, & ornamentum omne fœminarum,dictum a κεντέω.i.variis punctis pungere,& picturare.

cetaria,orum. n.g.penul. corre.tunnera,tunnara. vbi capiuntur thynni Plin. Horat. 2. Sermo.

cetarius,ii.m.g.pe.cor.peſceuendolo, venditore de peſce. Ter. in Eun.

cetus, i.m g.pe. pro. Balena piſcis.

cere, nume.pluralis,n.g. & indecli.

cetra,æ.fœmi. gen.penul.prod.ſcuto piccolo, targa, ceu.Hiſpani,& Aphri.vtuntur Ver. 8.

cetratus,a.um.pe.pro. ſcurato, targchato.

chalcis,is.f.g.penul.pro.vide Euboia dicitur a χαλκίς

A χαλκὸς.i.ære ibi primum reperto.

chalcographia,æ.f.g. p. cor. ſtamparia.

chalcographus,i.m.g.pe.cor.ſtampatore.

charchedon,is.f.g.pe.pro.in obli.cor. Chartagine,a Charchedone conditore. Appius.

carchedonius,& vt alii charchedonius, a.um. pe.cor.Chartagineſe: hinc codex Authent. de hæred.& fal. Charchedonii antiquam habēt libertatem, licet archedonii mendoſe legatur a Plau.in Penul. charchedonia fabula, & charchedonius lapis.Pli.

chalchomiſta,æ. communis.g.pe.pro. alchimiſta, dicitur a χαλκὸς,& μιαίνω.i.fœdo,corrumpo, vitio, hinc chalcomia, ars ipſa eſt, vel deceptio.

chaldæi,vt Dio.Babyloniorum antiquiſſimi, eum locum in ſua Rep.quem in Aegypto ſa- B cerdotes obtinuerunt, habebant, ad cultum etenim deorum electi per omnem vitam philoſophabantur, peritiſſimi aſtrologiæ habiti ſunt,multi quadam diuinatione futura prædicebant.dicuntur vt Stephanus, & Dicearchus,a Chaldæo quodam uiro prudentia, & dignitate præcipua, cum prius Cephanes, a a Cepheo Andromadæ patre nominarētur, & vbi habitauit Chaldaica eſt regio vocata, vt vero Euſtathius Dioniſii interpres, dicuntur a Chaldæo rege, quem ferunt poſt Ninum.24.annis habitaſſe, & congregatos ab ipſo nomen accepiſſe.

chænix, cis. f. g.penul.pro.eſt menſura diurnæ cœnæ.

chalybs,is.pe.cor.ferro, ſed potius acciaro,acciaio.Verg.vulnificuſq; Chalybs, vt Iuſt. in C vlt. de Hiſpania ſcribit,ꝙ apud Amphilocos Galathiæ portionem præcipua eſt ferri materia,ſed aqua ipſa ferro violentior, quippe temperamento eius,acrius redditur ferrum, nec vllū apud eos telum probatur, quod non aut bilbili fluuio,aut chalybe tingatur a quo etiam Chalybes populi; qui cæteris ferro præſtare dicuntur, ſunt & chalybes populi Paphlagoniæ, ſiue cappadociæ,qui alio nomine Chaldæi nominantur, nonnulli exiſtimant eos prius Alybas nominatos,apud chalybes fuerunt clariſſima metalla non ſolum ferri,ſed etiam argenti.Strab.12.

chaos,m.g.pe. cor. & inde dicitur & chaus declina:vt in noſtra patuit grammatice, eſt rerum omnium ſine vlla forma cōfuſio, a phyſicis prima materia vocatur,& Heſiod.confuſam quandam nuncupat ab initio vnitatem hiantem, patentemq; in profundum. quod D Græci χάιν,nos dicimus hiare. quod in quatuor Deus diuiſit elementa, & concordi pace ligauit. Nam ignis in primo gradu eſt ſiccus & calidus: aer calidus & humidus, aqua humida & frigida,terra frigida & ſicca. Huic repugnare videntur hæc Ouid.carmina. Imminet his aer,qui quanto eſt pondere terræ, Pondere aquæ leuior, tanto eſt oneroſior igne, quæ ignorato ordine legentium mentem confundunt,tu tamen ſic ordines,& ſenſus, & elementorum ordo patebunt, imminet his aer,qui tanto eſt oneroſior igne,quāto eſt leuior pondere aquæ leuioris pondere terræ. patet ergo congruentia elementorum.

chaonia,æ.f.g.pe.cor. Albania, eſt pars Epiri dicta a Troiano Chaone Heleni fratre, vt Ver. chaonius, Albaneſe. E

chamædaphne,es.f.g.p.pro lauro piccolo Pli.

chamæplatanus,puſilla,& breuis platanus,platano piccolo,baſſo.

chamædracones,ſunt dracones humi, ſeu in terra reſidentes, chamæ humus.

chamæmyrtus,puſilla myrtus,la mortella baſſa, piccola.

chamus,i m.g.pe.pro.lo freno,laccio: dicitur quia breuis eſt χαμὸς græce,latine breuis. vide camum.

chamæmelon,i.n.g.camomilla.

chariſtia,orum,n.g pe.cor.ſunt feriæ, in quibus cognati ſimul conuiuantur,dommeneca de' parenti.i.in fine carnis priuii. Ouid. Proxima cognati dixere chariſtia chari. Val. 2. conuiuium eſt ſolenne, maiores inſtituerūt, idq; chariſtia appellauerunt. hinc euchari- F ſtia.i.gratiarum actio.Hier.

charatia,æ.f.g.pe.cor. capuzzo, cacapozzulo, hærba.

characota vitis, impalata pedaminibus adnixa id eſt ſuſtentata, a χάραξ id eſt pedamentum col. 3. cap.4.

charmaſynum,i.neu.gen. penul.prod. lo carmeſino, genus ſerici dictum quòd aſpicientes delectat χάρμα namque gaudium eſt, & voluptas.

charitas,is.f.g.pe.cor.in obli.pro.amore religioſo,& perfetto, vt in patrem, propinquos & amicos, dicitur a χάρις.i.gratia, & amor. græce vocatur agapi.

charus, a.um. pen. pro. caro græce agapiros vide carus.

chariſſimus

A Chariſsimus,a.um.penul.cor.molto caro, & ſic ſcribitur.

carites, Euphroſine, Thalia, Aglaia, fuerunt filiæ Iouis, & Eunomies. pro Thalia quidam Pyto quam Ennius ſuadam vocauit vt Cic. & Quint. aſſerũt, poſuere. pro Euphroſine sũt, qui Paſitheam apud Homerũ dictam putant, quam Stat. Homerum ſecutus, blandam inter ſorores ait, vide gratias.

chartago,inis.f.g.pe.pro.in obli.cor. Chartagine, vrbs Aphricæ primo Byrſa vocata a corio bouis. Nam byrſa, bouis corium ſignificat. Quoniam Dido ab Hiarba petiit, vt ei vẽderet tantum terræ, quantum poſſet corium bouis tenere, quod cum promiſiſſet Hiarbas, corium in tenuiſsimas corrigias ſecuit, occupauitq; tria miliaria. poſtea Tyros, a Tyro

B Phœniciæ vrbe, poſtremo Chartago a filia Carchedonis ſacerdotis vt aliqui a Charta vrbe inter Tyron, & Beryton poſita, vt Cic. in.2.de Nat.deo.a Chartagine filia Herculis. hinc Carthaginenſis, ſeu Charraginienſis.

charonium,ii.n.g.pe.cor. latine, vn fetore grã de, intollerabile.

charta hierotica, la carta imperiale, reale.

chartularius,ii.m.g.pe.cor.vẽditore de carta.

cartopola,æ.m.g.pe.pro.

chartarius,ii.m.g.pe.cor.vt Suidas, doue ſi ſeruano le ſcritture, carte, libri.

carops, vide cæſius.

charon, vide cæſius.

charybdis, vide cęſius, faro de Meſsina, galofaro, calofaro mare verticoſum.

chaſma,tis.n.g.pe.pro.in obli.cor.aperrura de

C cielo, hiarus cæli Pli. Vlp. in l. verum.§. ſciendum. ff. de minor. & in l. cum res legata.§. vltimo de.l.1.& in l. 4.§.1. ff. de cenſibus. eſt quoq; hiatus terræ, & vorago terræ ex calida, ſiccaq; materia igneos uapores ad ſuperna euomens. Ariſt. in Meteoris.

chaſmaticus,i.m.g pe.cor.terremuoto. Amianus, Martia.

chelæ arum,f. g. pe. pro. brachia ſcorpii ſigni cæleſtis libram facientia dicunt ut a chelos.i. vngula ſciſſa.

chelidon,is.f.g.p.cor.in obli.pro.rõdina, auis.

chelidonius,i.m.g.pe.cor.Ponenre, ventus.

chelidri, pen.pro. ſunt ſerpentes, quibus Calabria refertisſima eſt Sol.de Italia vide dragonem.

chelys,is.f.g.pe.cor.la lira, inſtrumentum muſicum χέλυς dicitur græce.

chelonephagus.a.um.pe.cor. mangia teſtudine, rartarughe. Diod. D

chenoboſcion.ii.n.g.pe.cor.doue ſe notriſcono le papare, oche, ubi nutriuntur anſeres col.8.cap.14.dicitur a χὴν,χηνὸς.i. anſer βόσκω id eſt paſco.

chenotrophon,ii.n.g.pe.cor.vcelliera, auium natantium: & maxime anſerum.

cherſonetus,i.m.g.pe.pro.Capo ſali.

cherſyaros,i.m.p pro.genus eſt ſerpentis tam in terra, q̃ in aqua morantis ex χέρσος.i.terra, & ὕδωρ.i.aqua.

chiliarchus,i.m.g. pe. pro. capo de mille ſoldari. Ioſephus χίλιοι mille ſignificat.

chiliarcha,æ.m.g pe.pro.

chilo, is,m.g.pe.pro.muſſuto, labruto, magna habens labia chilon labium latine.

chios,i. f.g.pe.cor.i. maſtice, cuius copiam ſerebar Scio, eſt inſula, olim Ethol ia diceba- E rur. vt Ephorus.

chiragra,æ.f.g.pe. cor.chiragra, dolor manus a χεὶρ.i.manus, & ἄγρα.i.dolor.

chirada,æ.f.g.pe.pro.ſcrofola, morbus, græci chiron porcum appellant.

chiromantia,æ.f.g.p.cor. indiuinare la mano, in manibus per inciſutas a χεὶρ.i. manus, & μαντεία.i.diuinatione.

chironomanticus, i.m.g.pe.cor. indiuinatore per la mano.

chironomon,tis.m.g.pe.cor. trinciante, truncante, qui manuum agilitate obſonia incidit a νόμος.i. lege Iuue. 5.

chirographum,i.n.g.pe.cor. poliza, ſcrittuta de propria mano, eſt ſceda manu propria ſcripta, γραφὴ.i.ſcriptura. F

chirographarius ii.m.g.p.cor.debitore per poliza de propria mano. Iuriſ.

chirodata,æ.f.g.pe.pro.cammiſa con le maniche longe. Lamp. Gel.7.

chirotheca,ę.f.g.pe.pro.guanto.Ci.in Phi.

chironomia,æ.f.g.pe.cor.eſt lex, motus, geſticulatioq; manuum, & quidam motus præſcriptus; quo ſaltantes manibus vtuntur. Quint.

chironomos,i.comm.g.pe.cor.qui, quæue manibus geſticulatur, & ludit. Iuue. chironomõ Lædam.i.ſaltationem nomine dictam, quam nos Moreſcam vocamus mollem, & laſciuã manuum geſtibus.

chirurgus,i.m.g.p.pro.chirurgico, medico de piaga, medicus vulneris, & vlceris. poeta in Priapeis chirurgiq; manum, non chirurgicamq; manum.

chlamys,

A Chlamys,dis.f g.pe.cor. mantello, militantiũ Caſſiod.Plaut. Vlpi.ff.de aur.& arg.leg.inter veſtimenta numerat puerilia, quamuis non minus ad pueros, quam ad viros pertineat.

chlamydatus,a.m.pe.pro.veſtito de cappa de ſoldato.Plau. in Pſeu.

choris,ris.f.g.p pr.eſt Flora dea florum. Oui. Chloris era, quæ Flora uocor:dicitur a chloreo.i.viridi.

chlorea,veſtis,la veſte verde.

chloreus,ſiue chlorio,eſt auis viridis, turturis comes. Ariſt.quem nos Vrionem, vulgariter abriolo,de quo forte intellexit Ouid. Et niger a viridi turtur amatur aue,cholera, χολ, eſt fel,& bilis, χόλος ira.

chomata, ſunt ageres Nili. Iuriſconſ. intelligit ſciſſuras.

B chandros,i.m.g.pe.pro.acino,grano de incenſo, cocchio de incenſo. Pyrena.i. nucleum quandoq: Hippo.appellat.

cholagium,ii.n.g.pe.cor. apparato, apparecchio del'eſequio,funeris.Apul. Cic.4 Rhe. eſt ductus chori, & choragi inſtructio. Pollux.locus in theatro Vitr.de theatro,choragio quoq; laxamentum habeat, idem de hydraulicis hæ regulæ habent ferrea choragia, nó eſt funus virginale, vt Fulgentius,dicitur a χορηγῶ.i.expenſas ſuppedito.

choraules,æ.m.g. pe. pro. ſonatore de flauto, ciaramella,ciufolo,dicitur a choro,& αὐλὸς.i. tibia,qui ad choreas tibiis canit,auleo, id eſt tibia cano.

choraula,æ.f. g.pen.pro.arte de ſonare flauti. Strab.exercuit choraulam.

C choragus,i.m.g.pe.cor.maſtro,capo de dãza, ballo,choreæ princeps,choriq; atq; conuiuii magiſter. Plau in Perſa, & trinumo,& expenſæ ſuppeditator.

chorus.i.m g. pe. cor. multitudine pſallentiũ. Iuue.deuni chorus,multorum vocibus conſtat,ita vt ex pluribus una reddatur,fiatq; ex diſſonis. Sen. Macrob. Ci.vero.3 de offi.harũ virtutum choro contrarium dixit. dicitur a χαρά.i.lætitia. Plato.2.de legibus.

chorea,æ.f.g.pe.cõmuni,dãza, ballo a χαίρω, id eſt ſalto.

choritus,i.m.g.pe.pro.coperta de l'arco,baleſtra,theca arcus. ponitur pro pharetra, carcaſſo. Sta. cœleſtibus implet choriton telis. Oui.5.de triſtibus qui non choriton,& arcũ.

choriæ,arum.f.g.pe. cor.inteſtine.

chortos,i.f.ge.p.pro.grãmegna,gramen,herba,ſe d.fœnum præcipue. D

chreſtologus,a. um.pe.cor. chi promette, & niente attende, promittens, & nihil preſtans. Sparti.

chromaticus,a.m.pe.cor.colorito, vt pictura, sfrontato, sfacciato, chi non muta colore per vergogna.

chronicus,a.m. pen. cor. temporale, vt morbus, χρόνος.i.tempus.

chryſa,æ.f.g.pe.pro. Dittamo.fluuius agri Syracuſani.eſt & ciuitas Phrygiæ, inſula Indię quam aureum habere ſolum tradunt.

chryſendetum,i.n.g.ſed potius in plurali. pe. cor.coppa, vaſello de oro. Mart.

chryſocomus,i.m.g.p.cor.chi ha capelli in colore d'oro,ſic Apollo cognominat a græcis a fulgore radiorũ, q́ comæ ſunt Solis aureæ.

chryſocolla,æ..f.g.pe.pro.colla doro. Borace E eſt & humor per venas auri defluens,quo in medicina, & pictura utimur quem a Macedonia apportari,& illic fodi Vitr. aſſerit.

chryſophraſus,i.m g.pe.cor.lapis auro admiſtus ac porri viriditatem habens.

chryſoaſpis. dis.m.g.pe.pro. portatore de ſcuto indorato,miles portans clypeos.auro cęlatos, quos Alexander Seuerus fecit. Lãpr.

clyſolithus,i.m.g. pen. cor. pietra, lapillus, a χρυσὸς i.aurum, & λίθος lapillus.

chriſolampis, hic lapis naſcitur in Aethiopia pallidi coloris a χρυσὸν.i.duro,& λάμπω,id eſt ſplendeo,de quo Pli.in vlt.cap. x.

chryſothemis, Agamemnonis filia, a χρυσὸς.i. aurum.

chryſamos,auream ſignificat arenam.i.ramenta aur, quæ a metallariis effodiuntur, ballux F dicitur a Pli.12.cap.4.

chytropus,idis.f.g.pe.pro.in obli.cor.pignatto con li piedi,olla cum pedibus,vt in Leuitico,licet ſytropodes,ſed mendoſe legatur, a quibus tripus.i.ferramentum, trepiede, cui ſupra ponitur cacabus,uel olla ſupra ignem, χύτρα i.olla.& πούς pes.

cibarius homo,homo uile,& plebeo.

cibus,i.m.g.pe.pro.cibo, prębetur delicatis.

cibarium,ii.n.g.pe.cor.cibo. Vlpia. de alimen. leg. Diariis.

cibarius panis,pane de ſemola, bruno, negro, uile, pane in fangno, pane de la gentaglia. Apu.Ci.Tuſ.5.eſt uilis plębeius,& ſordidus, eſt ruſticorum,:& paſtorum nigrior, ex quo furfur excretum non eſt.

cibarium vinum, vino viliſſimo, Var.

A Cibila,æ.f.g pe.cor.tauola rotonda da magna re,menſa rotunda. quamuis quidã præcipiãt ciliba,ſed non bene,dicitur.n.a cibo.
cibilatum,i.n.g pen.cor.vide cilibotum.
cicatrix,cis.f.g.pe.pro.ſegno de ferita, dicitur quaſi circa curem:pezza de la ſcarpa,eſt etiã calcei. Iuue 3.
cicatricoſus,a.um,pe.pro.pieno de ſegni de ferite.Plau.in Amphi.
cicatricatus,a.um.pe.pro.idem. Sidoni.in 6.
cicendula,æ.f.g.pe.cor.lucciola. Mart. volans dicta ꝙ nocte tota ſeruatur accenſa.
ciccum,i.n.g.pe.pro. membrana, pelle ſottile dentro del granato: ponitur & pro re viliſſima,& contempta,vt aliqui a cico.i.membrana tenuiſſima malorum punicorum.
cicindele,es,f.g.pe.cor.lampiero.
B ciclicus,i.m.g.pe. cor. furfanre.i. chi in banca vende hiſtorie,vnguento,& ſimilia,& qui in multitudine populari oblectat. Horat.
cicuris,ris.comm.g.pe.pro.dicitur,& cicur,fera domata vt leo,taurus,& ſimilia. Ci.& alii, dicitur a cicurire.i.manſuefieri.
cicuta,æ.f.g.pe.pro.la cicuta,hærba,cannuolo del'herba,canna, & ſimilium internodiũ.
cidoni,uide Cydon.
ciliacus,vide cœliacus.
ciliba,vide cibila.
cilium,ii.n g.pe.cor.palpebra del'occhio,folliculus,quo regitur oculus.
cilicia,æ.f g.pe.cor.ſcandaloro, a quibuſdam caramania, prouincia dicta a Cilice vt Herod.in.7. Agenoris fratre,qui Cilces antea vocabantur Hypatei.
C cilo,nis.m.g.pe.pro.frontuto, vt homo habẽs frontem elatam,& eminentem.
cima,æ.f.g.pe.pro.cima,ſummità,caulium tenerior cauliculus Colu.11 cap.3.
cimbria,æ.f.g.pe.cor. Flandria, a quibuſdam Dacia.
cimber,ri.m g.pe.pro Fiamẽgo, populus Germaniæ ſeptentrionalis,qui lingua Gallica latrones nuncupantur, a quibuſdam da Noramberga.
cimolia creta.f.g.pe.cor.pietra de ſapone, ſapone in pietra.Col.6 ca 17.a cimolia inſula.
cinædus,i.m.g. pe. pro.pathicus, a κινῶ .i.moueo.αἰδοῖα.i.pudenda,apud antiquos erat ſaltator, vel pantomimus, Plaut. in Aul. & in Mili. hinc cinędica cãtio dicitur a Plau.in Stico,quæ ad ſaltandum mouere poſſit.
cinara,ę.f.g.pe.cor. ſcarcioffo, carcioffo, genus cardui, incipiunt circa menſem Aprilis. Col.in ortulo,ſic a cretenſibus uernacula lingua vocatur vti noſtra lingua carcioffo. D
cincinnus,i.m.g.pe.pro.cerro, torto de capelli.Plau.capillus intortus.
cincinnatus,a.um.pe.pro.ricciuto. i. chi ha capilli ricci,habens cincinnos.
cincinnatulus,a.um.pe. cor. ricciuto, vn poco riccio.
cinctus,us.ui.m.g.p.pro.centura, cordone, eſt virorum.Pli.18.cãmiſo, melius ronicela, eſt & genus veſtis, quæ poderis dicitur uſq; ad talos adhærens corpori arcta, & ſtrictis manicis,dicitur a cingo is.
cincticulus,i.m.g.pe.cor. centuretta, centura piccola, cordone.
cingula,æ.f.g.pe.cor.cegna,equorum, aſinorum,& ſimilium brutorum. Ouid.vt noua velocem cingula lædit æquum,a cingo, is. E
cingulum,n.g. penul. cor. centura, cordone, mulierum.
cinctura,æ.f.g.p.pr.cintura.Suet.in Cæſar.
cinnaber,cinnabrio,color ruber.Pli.35.cap.6.
cinnamomum,i.n.g.pe.pro. cannella da mangiare,naſcitur in Aethiopia vt Pli. frutex eſt odoratiſſimus duorum cubitorũ altitudine.
cinnamum,i.n.g.pe.cor.idem.
cinnamon,i.n.g.pe.cor.Porp. 3. cinnamon & multi paſtor odoris.
cinnameus,a.um.pe.cor.de cannella,vt cibus, odorifero,de grande odore,vt habitus.
cinnaminum ,eſt vnguẽtum ex cinnamo inter cætera cratiſſimum.
cinerarius, dictus a cinere calido in quo calamiſtrum,quo capillos torquebat, calefaciebat.vide calamiſtratus. F
ciner,& cinis.ris.m.&.f. g. pe. cor. cenere, in quem combuſta rediguntur. Suet.in Dom.cineribus ſuæ filiæ. Ouid. 8.plus cinerum. Idẽ in epiſtolis uerſa eſt in cineres.
cinereus,a.um.pe.cor.in colore de cenere.
cineratius,a.um.pe.cor. Pli.33.
cinericius,a.um. pe. cor. cotto ſotto la cenere, vt panis.
cineroſus,a.um.pe.pro. pieno, abondante de cenere,vt mortui.Apul.4.
ciratana,æ.f g. penul. pro. Irratana oppidum Siciliæ.
ciratanus,a.um.pe.pro. da Irratana.
circeus mons,Monte circello, Circello, olim inſula,nũc continens, dicitur a Circe dicta a χειρῶν,& κρίσι.i.manuum operatione, & iudicatione,

A catione, vbi vt Theophraſtus paruus viſitur
lucus, quem incolæ Elpenoris eſſe tumulum
perhibent, qui ſupini hominis menſuram nõ
excedit, in quo loco tantum, & nuſquam ali-
bi in illa inſula naſcitur mytrus, quæ corona
ria vocatur, eo ꝙ eſt parua, & ad coronamen
ta ſolum expetitur, hoc ad Elpenoris defun-
cti honorem factum accolæ credunt. Et quo
niam de Circe meminimus, non eſſe ab re du
ximus referre, quæ Diod. ait Oetam, & Per-
ſen Solis filios fuiſſe illum Colchorum, hũc
Tauricæ regionis regem, ſed vtrunq; crudeli
tate inſignem. Perſen aũt Hecaten habuiſſe
filiam, quę patre crudelior extitit. Nam cum
venatione delectaretur, homines pro feris ar
cu interimebat, & venenis peſtiferis operam
dabat, id, quod aconitum dicunt, inuenit. Ve
B nena experiebatur, illa hoſpitum cibis admi-
ſcens. Patrem veneno cũ extinxiſſet, regnũ
ſibi arrogauit, poſt hæc condidit templũ Dia
næ, cui humanæ ſacrificabantur hoſtię, ex
patruo Oeta Circẽ, & Medeã filias peperit,
& Aegialem filium. Circe in veneficiis cun-
ctos ſuperauit, omnium hærbarum viribus co
gnitis & alterum pharmacorum genus, quod
ad beneuolentiam valet, inuenit, inde Sarma
tarum regem, quem aliqui Scyten nominaue
runt, dato veneno interemit, & cum iam oc-
cupato regno multa crudelia feciſſet, pulſa
inde, inſulam deſertam, vel promontoriũ in
Italiã fugiens ab ea deinceps Circeum dictũ
tenuit. Medea eaſdem artes & a matre, & a
ſorore docta longe diuerſa fuit vita. Hoſpi-
tes.n. quoad potuit, ſemper ſeruauit, illos mo
C do precibus a patre liberans, modo per ſe e
vinculis emittẽs. At pater & ſua crudelitate,
& vxoris ſuaſu ſuſpectam habens in liberam
tradidit cuſtodiam. Medea effugiens in So-
lis lucum qui iuxta mare eſt eo tẽpore, quo
Argonautæ ex Taurica deuecti appulerũt, ꝑ
uenit. Noctu igitur ad lucum accedentes le-
gem de hoſpitibus mactãdis ab ea audiuerũt,
ſed fræti uirginis manſuetudine, ſuum illi cõ
ſilium aperuerunt. At illa & quæ eſſent peri-
cula adeunda expoſuit, & ſe auxiliatricem fu
turam promittit, & Iaſon iureiurando ſe illã
vxorem ducturum ſpopõdit. Erat pellis arie-
tis, quam ex quodã oraculo Phryxus nouer-
cam fugiens arietẽ ſacrificans in Martis tem
plo ſuſpendit. Poſt hæc regnãti Oete datum
eſt oraculum, tunc illum moriturum cum ad
uenæ pellem auferrent. Hac ergo de cauſa,
& propter ſimul innatã crudelitatem, mactã D
dorum morem hoſpitum induxit, quo illos
ne ſuum in regnum venirent, abſterreret, lu-
cum ipſum circunducto muro muniuit, cuſto
deſque ex Taurica regione deduxit multos.
Hinc fabulæ a Græcis fictæ a tauris ignem
ſpirantibus cuſtodiri lucum. Tauri nanq; di-
cti ſunt propter nominis formidinem, & ob
crudelitatem humanarum hoſtiarum ignis
adhibitus eſt. per ſerpentẽ monſtruoſam in-
tellexerunt crudelitatem, ariete vectum fuiſ-
ſe tradiderunt, quoniam eius nauis prora pi-
ctũ habuit arietẽ. referũt alii Scytharum re-
gem, qui Oetę gener erat eo tẽpe colchos de
ueniſſe, quo contigit Phrixum cum pæda-
gogo captum, cumq; cum adamaret, a ſoce-
ro dono accepiſſe, quem cũ pro filio habuiſ-
ſet, regnum ſibi reliquit. Pædagogum, qui E
crios. i. aries nominabatur, diis mactauit. pel-
lemq; decoriati in templo, quadam ſuſpẽdit
lege, quoniam oraculum extiterat periturum
rum regem, cum ipſa pellis ab aduenis di-
riperetur, eam deaurauit, & diligenter cu-
ſtodiendam tradidit. Medea argonautas ad
lucum clam duxit, & veniens ad vrbis por-
tam, quam Sybarim nominant, in qua erat
Colchorum regia, quæ nocturno tempore
clauſa erat, vigiles Taurice appellauit. At
milites illi vt pote regis filiæ confeſtim ape-
ruerunt, illi impetu facto, & cuſtodibus par
tim cæſis, partim fugatis pellem arripuerũt,
ac e veſtigio ad naues redierunt, Oeta argo-
nautas inſectatus primo congreſſu Iphitum
Euryſthei filium interſecit, mox vrgente Me
leagro & ipſe rex interemptus eſt, & mul- F
ti Colchi; reliqui in fugam verſi, Iaſonem,
& Cleartem, Atlantemq;, & theſpiadas vul
neratos paucis diebus Medea radicibus hær-
barum ſanauit.

Circenſes ludi, qui & Romani, & Magni
nuncupabantur, inſtituti fuerunt in hono-
rem Cybeles magnæ deorum matris, græ-
ce megalenſes dicti a μεγάλης μητρὸς id eſt a
magna matre, vel magni dicuntur quòd ma
gnis impenſis, vel quòd magnis diis id eſt
laribus vrbis Romæ dati ſunt. qui ludi Cir-
cenſes & Plæbei vocabantur & initio veris,
ſtato ſolennique die celebrabantur magno
totius plæbis ſtudio, delectationeque. Plæ-
bei dicti, quòd exactis regibus pro plæ-
bis libertate, vel reconciliatione fiebant.
Celebrabantur quoque Circenſes in Cere-

ris honorem,quod tacitus in.16. demóſtrat,
A & Ouid.in.4.Faſt. dicuntur a circum , & en-
ſes.Nam antequã in fabricarum ornatũ ſpe-
ctacula inducerent,inter enſes in locis viren
tibus ludos agebant. Erat ludicrum, vt equi
iunctis curribus a circi carceribus diſcenden
des ex vno latere circi decurrerent, & cũ ad
ſummam aduentaſſent , ſe deinde auerterẽt,
& ex alio latere recurrentes ad primam vſq;
circi metam reducerentur . Ne igitur luſori-
bus per fugam locus eſſet ignauiæ , circum
eos diſponebãtur milites ſtrictis gladiis.ideo
circenſes a circum,& enſes,ut alii a circuitu,
certamen erat curule vel dicũtur a circo ma
ximo, vbi fiebant .

circus Maximus,erat Romæ dictus,ꝙ circum
ſpectaculis ædificatis ibi fiebant ludi , vel ꝙ
circum metas fertur pompa,& equi currunt,
B maximus appellatur , ꝙ amplitudine longe
maior eſſet,quã circus intimus,& circus Fla
minius . Nam vt Plin.in. 36. longitudine fuit
trium ſtadiorum, latitudine vnius , ſed cum
ædificiis quaternum iugerum, capiebat ducẽ
ta,& .60.milia hominum ſedentium.

circinus,i.m.g.pe.cor.compaſſo,ſeſto.Pli.quẽ
Perdix Dedali nepos monſtraſſe fertur.

circinatio,nis,f.g pe.cor.in obli.pro.compaſſa
re . Vitru.

circites, tis.m.g.pe.cor.circolo de metallo.Si-
do.de laudibus Narbonis in.5.

circitor,ris.m.g.pe.cor.in obl.pro.ſopra guar
dia qui atrium uiris , aut a præfecto vigilum
conſtitutum vigilias , & vrbem circuibat ad
extinguenda incendia, & ad arcendos fures.
Veger.3.nocte circuit, hos circuitores appel
C lat Veget.venditore.i.chi va vendendo le ve
ſte per la città.i.qui ferunt merces per vicos
cauſa vendendi, quem etiam inſtitorem dicẽ
dũ placuit Vlp.tit.de inſtit.actione, Labeo.

circuitor,ris.m.g pe.pro.vide circitor .

circulator,ris.m.g.pe. pro. il monta in banca,
il ceretano.i chi vende in banca hiſtorie,vn-
guenti,& ſimilia Pli.in epiſtolis, ciarmatore,
qui ſerpentes circumfert. Paulus iuriſcó.47.
.ff.de extraord. crim.l. circulatores , ſunt &
qui gladios acutos ſimulant ſe deuorare, tra
giettatore, che fa trauedere .i. præſtigiator,
dictus a circumferendo.

circulatrix,cis.f g.p.pro.Poeta in Priapeis, eſt
ea fœmina quæ circuẽs vrbes ſaltando,alio-
ue ludicri genere lucrum facit , femina ce-
retana .

circius,ii.m.g.pe.cor.maeſtro,maieſtrale,mai D
ſtro trammontana,ventus a circum.i.vertigi
ne , & turbine.

circuitio,nis.f g.pe cor.in obli.pro. circuitio-
ne,ambitus. Ci.2. de Diui. circuitione qua-
dam deos .

circulatorius,a.um.pe.cor.pertinente al cere-
tano. Quint.

circuli,orum.m.g.pe.cor.maccarone,fiunt ex
farina miſta aqua,& caſeo circuitum æquali-
ter fundunt,hos quidam, qui magis incondi
te faciunt,vocant Lixulas,& ſemilixulas vo-
cabulo Sabino,maccarone ſtraſſinato.

circunforaneus,ei.m.g. pe.cor.ceretano.Cic.
Lamp.Gier.vero circumforanum vocat. do-
mus circumforanea.i.mobilis, & ambulato-
ria Apul.

circunſpectus,a.um.actiue,& paſſiue licet ne- E
gauerint.Val.in.2. ſenectuti iuuentus ita cu-
mulatum,& circumſpectum reddebat,conſi-
ſiderato,prudente, ſagace.i.qui circumſpicit
a circumſpicio,nis.

circuncidendus,a.um.pe.pro.da toglierſe,re-
mouerſe. Pli. ad Traianum in poſterum cir-
cuncidenda .

circumplicatus,a.um. penul. pro. intorniato,
circondato.Ci. primo de Diui. circumplica-
tam ſerpentibus.

circunſpectus,us.ui.m.g.p.pro.cõſideratione.

circunſpectio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro.

circunfluus,a.um.pe. cor. corrente intorno.

circulus,i.m.g.p.cor.circolo, græce [illegible],eſt
figura,cui conuenit per ſe rotunditas.

circunſcriptor,is.m.g.pe.pro.'gabbatore , in-
gannatore,fraudulente.Iuue.in.15.dicitur a F
circumſcribo, is.

circunſcriptio,is.f.g.pe.cor. in obli. pro gab-
bare,ingannare, vt puerorum, deceptio Ci.
3.de Offic.

circunſcriptus,a.um.pe.pro.breue. Pli.2.epi-
ſtolarum ſyllogiſmi circunſcripti.

circunſcriptior,breuior Pli.1.epiſt.preſſior ta
men, & circunſcriptior.

circunſpectatrix, cis.f.g.pe.pro. conſideratri-
ce.Plaut.in Aul.Apul.Apolog.2.

circumpedes, m. ge. indecli. penu.corre. ſcu-
diero, ſtaffiero, ſeruo,Cic.in Verrem actio-
ne tertia .

cirrus,i.m.g.pe.pro.cerro de capelli. branche
del pulpo,branchia Polypi.Pli.

cirratus,a.um.p.p.ceruto,zazzaruto, capellu
to.Mar.Hier. cótra Rufinum nó cirratorum
turba

A turba mileſiarum, licet mendoſe legatur curatorum.

cis,m.g.monachello.i. thrips lignarius vermiculus,qui ligna rodit,ſicut ips cornua, & uites,midas fabas,ix.uitrum, ſis veſtes vt Phocion vermis todens frumentum.

ciſium,ii. n.g.pe.cor.carretta, carro a due ruote. Ci.pro Roſcio Amerino Vitr.Auſo.Gel. 7.cap. 11.

ciſiarius,ii.m.g.pe.cor.carettiero,qui facit ciſium. Vlp.

ciſſibium,i.n.g. pe. cor.vas hederaceum.

ciſſeris,is.m.g.p.cor.pumice, ſignificat perforatum,eroſumq;,dicitur a cis vermiculo.

ciſta,æ.f. g.p.pro.ceſta, ſportone. Iuue.

ciſtula,æ.f g.pe.cor.ciſtelletta, ſportoncello. Plau.in Amph.

E ciſterna,æ.f.g.pe.pro.ciſterna,piſcina. Vlp.dicitur a cis.i. infra terram.

ciſticillus,i.m.g.p.pro.ſpara,coreglio, cerceglio, circulus, qui imponitur capiti ad ſuſtinenda onera.

ciſtophori ſunt numiſmatum ſpecies, de quibus meminit Liui.in bello Macedonico. Cic. ad Atti. in. 11.nuncupabantur, ꝙ in eis imprimebatur imago ciſtam ferentis.

citatus,a.m.p.pr.veloce vt axis. Iuu. in prima.

citus,a,m.per cor.veloce,preſto

citratus,a.um.pe.pro. virgato ꝙ eſt factum in modum citri, Spart.

citrinus cucumis,m.g.p.pro.& cor.in ſecunda dictione,cetrulo, cedrolo.

citrius,ii.m.g.pe.cor.limone,dicitur,citrum.

C ciuitas,tis.f.g.pe.cor.in obli.pro.cita,vrbs,citadini cœtus hominum iure naturæ vinctiū. Ci.in Rhe.dicitur a ciere.i.vocare ad vrbem habitādā nō quaſi ciuiū vnitatē, grece πόλις.

ciuitatula,æ.f.g.pe.cor.citadella.citā piccola. Sene. Apul.x.

ciuis,uis.comm.g.pe.pro.citadino.

clades,is.f.g.pe.pro.occiſione, disfattione,dicta quaſi cades a cauēdo.i. moriēdo,vt aliqui quaſi clames, quia ea audita quiſq; clamat.

clamor,is.m.g.pe pro.gridare,eſt filia irę,qua quis clamat contra aliquem confuſe,mordinateue,aut furioſe loquens,dicitur a clamo, vel a calamo,qui vento agitatus magnū edit tit ſonum,græce Βοῶ & Βοάω clamo.

clangor,is.m.g. pe.pro.ſono de trōbette. Ver. eſt & anſerum Col. eſt & aliarum cōſtrepentium Ci. Tuſ. 2. de aquila.

clandeſtinus,a.um.pe.pro. occulto, naſcoſto, naſcoſo, vt fraus, bellum Cic. in Cato.dicitur a clam. D

clanius,ii.m.g.pe.cor.clanio,flumen Acerrarū oppidi,dicitur vt Macro.a Clanio gigāte, vel a κλάνιον.i.viola,qua illius ripæ abundant, & adeo inundat, ꝙ Acerræ vacuæ dicuntur, & pene deſertæ.

clanis,is.m.g.pe.pro.vide Liris.

claros,i.f.g.pe.pro.elamo,inſula.

clarus vt ſanguine,claro,nobile.

claritudo,inis.f.g.pe.pro.in obli.cor.fama gloria.Sal. in Iug.

claſſis,is,f.g. pe. pro. armata per mare, naue, eſercito a cauallo,maxime in tentoriis. Ver. in.2.claſſibus hic locus, multitudine, ordine in ſcholis vt diſcipulorum.Quint. colleggio. ſtrato vt vrbs diuiditur in quinq; claſſes. Liu. ordine delli caualieri, Ver.3.claſſibus vnum, B hinc claſſis procincta,exercito in ordine, ordinato,apparecchiato. Sene. ſcriptores primæ,& ſecūdæ claſſis.i.ordinis,dicitur a κᾶλα .i.ligno,quo cōſtat, aut a claſſib⁹.i.equitib⁹, cum pedites non haberet. Diony Alicarna.

claſſicus, a. um.pe. cor.pertinente ad armata, claro,famoſo,vt ſcriptor claſſicus.i.qui primæ eſt claſſis.i.authoritatis, aut famæ.

claſſiarius,ii.m.g.pe.cor.trombettiero de eſercito. Suet.in Galba. compagno de naue.

claſſicum,i. n.g. pe.cor.trombetta, Ver.claſſica nanq; ſonant, ſono de la trombetta, de armata per mare.Prop.in.2.claſſica bella, ſigno bellico.Sue.in Cæſ.claſſicum exorſus.

clatra, & clatri ſunt ligna, quibus tranſuerſis aliquid munimus,ſepimuſue,cācelli trauerſi, ſtanga da ferar le porte. Horat. Cato. F

clatrata feneſtra. pen.pro.geloſia de legno de feneſtra.

claua,æ.f. g.pe.pro.mazza.

clauicula, æ.f. g.pe. cor. mazza piccola, Sol.

clauator,is.m.g.p.pr.qui vtit claua, mazzieto.

clauatus, a.um.pe.pro.mazoccato.

clauis,uis.f.g.pe. pro. chiaue dicitur a clam, ꝙ hac clauduntur. Theodorus Samius monſtrauit. græce uocatur κλεὶς, eſt quoque clis pars, quæ diuidit pectus a ceruice.

clauicularius,i.m.g pen. cor. chiauato,magnano,qui portat & facit claues.

clauicula.æ,f.g.p.cor.chiauetta,chiaue piccola, clauiculæ quoq; ſunt parue vt Pli. 23. ſudes, quibus repunt vites tritæ Cic. in Cato. vitis Col.in,5. chiouitello, chiodo piccolo, clauus paruus.

A clauiculus,i.m.g.pe.cor.capriolo.
clauiger,ra.rum.pe. cor.portatore de chiaue.
Oui. clauigeram prolem.
clauſura,æ.f.g.p.pr.chiudirura,ſerratura,clau
ſur .græce κλεισία.
clauus,i.m.g.pe.pro. chiouo , chiodo , ſunt &
claui caligares nominati a caligis militaribus
quibus ſuffigiebantur. Plin. clauis caligariis,
Iuue in vlti. in digito clauus mihi militis hæ
ret , vt Feſtus calciamenta clauata dicuntur
clauis confixa, inchiouati, ſicut clauata no-
minantur veſtimenta, & clauatæ ueſtes quæ
clauos habēt aureos,nos,flores appellamus,
clauus in veſte erat uerruca ex auro, uel coc
co,vel ex aliis coloribus intertexta , qui cla-
uus,veſtis erat ſenatoria & magiſtratuum, &
ſacerdotum,'& latus clauus dicitur. Mart. &
B lato variata mappa clauo,nunc brocato, bro
cato figurato,iace del timone,nauis guberna
culum Ci. in Cato.clauum tenens quietus ſe
det in Puppi. ſunt oculorum claui vt Celſus
in albo oculi tubercula , eſt & genus vlceris,
qui licet alibi, in pedibus, plantis, ac pedum
digitis naſcitur. Vlp.præcipue tamen ex con
tuſo,& ſtricto, quamuis interdum alibi dolo
remq;,& ſi non alias,tamen ingredienti mo-
uet, & deradere ſubinde cōmodiſſimum eſt .
Nam ſine vlla ui ſic emoleſcit, ac ſi ſanguinis
quoq; aliquid emiſſum eſt ſępe moritur, tol
litur ēt ſiquis eum circumpurgat,deinde im-
ponit reſinā,cui miſcuit paulū pulueris , quē
ex lapide molari cōtritum fecit. Celſus in.5.
pedum clauos,Pli.26.qui clauum habet mor
boſus eſt Vlp. ff. de ædili. edict. callo qui eſt
C rotundus coloris alibi,Theoph.in .4.de plan
tis memorant oleam infeſtari clauo morbo.
quem fungum,alii dicere malunt , in natibus
quoq; ĩnaſci Pli.in.24.refert , dicitur clauus,
qui ita pungit vt clauus ferreus pedibus infi-
xus,vel a claudendo, qui figitur vt claudat ,
ſiue contineat aliquid.
claudonium,ii.n.g.penul.cor. Vemburg. oppi
dum in Vngaria.
claudus,a. um. pe. pro.zoppo.
claudicas,is.pe.cor in obli.pro. zoppicare Pli.
clauſtra,um.n g.p.pro. lochi chiuſi,ſerrature.,
clauſtrarius,ii.m.g p.cor.chiauaro, magnano,
qui claues facit,& clauſtra.Spart.in Alexan
dro Seuero.
clauſtrinus,i.m.g.pe.pro. portanaro,portaro,
qui præeſt clauſtro .
clementia,æ.f.g.pe.cor. piaceuolezza ſuperio
ris in inferiorem in coſtituendis pœnis. Sen. D
græce ἐπιείκεια,dicitur a claritate mentis,vel
colens mentem.
clemens,tis.omnis.g.p.pro piaceuole,clemen
te,vt homo motus.i.modicus, lenis, blādus ,
grece ἐπιεικής.
clepſydra,æ..f.g.pe.pro.ampolletta de le ho-
re,vaſculum vitreum,per quod guttatim de-
fluit aqua incluſa, nunc fit puluiſculo per fo
ramen anguſtum minutatim delabente,olim
aqua:dicitur a κλέπτειν.i. furari,ydros.i.aqua.
Pauſanias in vertice Ithoniæ arcis. Meſſané-
ſium fontem clepſydram oriri tradit .
clerici ſunt dediti contemplationi, & orationi
ab omni ſtrepitu temporalium ceſſare con-
uenit,vocantur clerici.i.ſorte electi. Deus.n.
in ſuos eligit,cleros,latine ſors dicitur ex.c.
duo ſunt.12.q.1. H
clibanus,vide clybanus.
cliens,tis.m.g. pe. cor. in obli. pro. ſeruitore,
cliente dicitur a colo quaſi colens .i. obſer-
uans,& cuſtodiens patronum.
clima,is.n.g.pe.pro.in obli. cor.regione.
clientela,æ. f.g. pe.pro.ſeruitu.Ter.in.Eun.vt
accipio te in clientelam.Ci.in Cato.
clinicus,i.m.g.pe.cor.medico de vrina , dictus
a κλίνη.i.lecto.
clinidion,ii.n.g.pe.cor.letto piccolo, grabatu
lus. Lucia.
clinopodium,ii.n g.pen.cor. piede de ſcanno,
treſpidi,treſpidi de letto .
clinopale,es.f.g.pe.cor.lotta del letto , Domi
tianus aſſiduitatem concubitus velut lecti pa
leſtram,& exercitamentum vocat clinopalē,
à πάλη.i.lucta. F
clitellæ,arum.f.g.pe.pro. barda, imbaſto, ba-
ſto , quibus ſarcinæ colligatæ aſinis muliſue
portantur,eſt & tormenti genus.
clitellatus,a.um.penul.pro.imbardato,barda-
to, imbaſtato, portante, portatore de barde,
baſti, Plaut.
Clitellarius,ii.m g.pe.cor. bardaro , baſtiero,
qui facit,& vehit. Plau.
clitumnus , in faliſco Clitumni fluminis aqua
pota cādidos facit boues.Pli. 2.cap. 106. qui
defluit apud Meuaniam .i. Vmbrię partem,
ex quo ſi vacca , ouiſue poſt conceptum bi-
bit,albos parit,idem probati ſcriptores de ce
phiſo Bœotiæ flumine aſſerunt , eum Melas
eiuſdem regionis fluuius nigros reddat gre-
ges , ideo Melas , ꝙ nigrum ſignificat voca-
tur,rurſuſq; nigras Peneus licet in Plinio le-
gatur

A gatur ſed mendoſe. rurſus nigras penitus, Xãtus flauum, & ruffum latine ſignificat, hinc Xanthum Troiæ fluuium dictum volũt, quia lanas in gregibus flauas, & ruffas producat. Neq; hæc quiſq̃ credat incredibilia. Nã Ariſto. de animalibus ait, aquas etiam ad colorẽ facere. Videmus etiam ex omnium rerũ optima parente terra varios, & qui ſapore, & colore, & virtute differant humores emergere. in Sicilia Himera fluuius in duas diuiditur partes, & in altera dulcem retinet ſaporem, in altera ſalſum aſſumit. Sunt & fontes, qui quoniam per uenas fluxerũt pingues, omnino, vncti ſunt. hinc qui in Lipari Siciliæ flumine natãt, velut oleo vnguntur. Apud Hierapolin Phrygiæ vrbem fontes ebulliunt, ex quibus aquę per foſſas deriuatæ poſt annum

B lapideſcunt. In Paphlagonia fons eſt ex natura vini, ex quo qui potant, temulenti efficiuntur. In Arcadia Clytoris vrbs ſpeluncã habet, vñ fluens acqua potãtes reddũt abſtemios: ad eũ fontẽ Melampun ſcribũt rabiem filiarum Pęti ſacrificiis purgaſſe, reſtituiſſeq; virginum mentes in priſtinam ſanitatẽ. Hæc cur nõ fieri poſſe credamus, cũ ex vno vnius animalis corpuſculo, quod eodẽ cibo potuq; enutritũ ſit, ſanguis, pituita, bilis, arrabilis, ac poſtremo vrina, & ſudor colore, ſapore, ac naturali vi multum differentes humores appareãt, vnde Ver. 2. Geor. hinc albi, Clitunne greges, & maxima Taurus Victima ſæpe tuo profuſi flumine ſacro, Romanos ad templa deum duxere triumphos.

cliuus, i. m. g. p. pr. pẽdino, locus pẽdulus. Ter. in Adel. coſta, montata, eſt montis latus.

C cliuulus, i. m. g. pe. cor. pendinetto, pẽdino piccolo, coſtarella.

cliuoſos, a um pe. pro. pẽdinoſo, coſtoſo. Ver. primo Geor. cliuoſi tramitis, cliuoſa loca sũt in ſublime ſurgentia.

cloaca, æ. f. g. pe. pro. condutto publico, neceſſario publico, cacatoio, vt Vlp. in. l. 1 §. hoc autem, de cloacis ait. cloaca eſt locus concauus per quam colluuies quædã fluunt, cloacę appellatione & tubus, & fiſtulæ continentur, latrinæ vero ſunt priuatę, dr̃ a colluẽdo.

cloacarius, ii. n. g. pe. cor. purgatore, annettatore de condutti, qui cloacæ curam habet, Vlpian.

clodia, æ. f. g. pe. cor. Chioggia oppidum, in la Marca Triuiſana.

clotho, i. f. g. pe. pro. vide parcæ.

clunis, i. m. & f. g. pe. pro. natica. Iuue. ad terrã tremulo deſcedunt clune puellæ. Pla. clunes deſertos gero, Hor. ꝙ pulchræ clunes. D

clunicula, æ. f. g. pe. cor. natichetta, natica piccola, biſancha auium Gel.

clunicus. a. um. pe. cor. paralitico, chi pate de natica. Hier. Cypria. Pli. & in Petronillã clunicam, licet hic clinicam, & in illis clinicus falſo legatur. Hi, nanq; ſunt morboſi, & languentes clunibus.

cluma, æ. f. g. pe. pro. ſcorza de orgio, folliculus hordei.

clybanus, i. m. g. pe. cor. tegghia, tegame, tiela, teſto. Hier. omnes adulterantes quaſi clybanus accenſus. Pli. a quibuſdam forno. Albertus clybanum thoracem. i. pectus vocat.

clypeus, & hoc clypeum Li. ſcutõ, taragone, non dicitur a κλόνος. i. furor. & cælo quia totũ tegit hominem. nec a cluendo, id eſt pugnando, nec a cauo vt Varr. ſed vt Plin. in. 35. a γλύφω. ſculpo, vt ſit clypeus quaſi glypros. i. ſculptus G mutata in C In ſcutis nanq; pingebantur imagines deorum uel heroum, ponitur pro præſidio, aiuto. Ouid. de Triſtibus. Et quãquã ſero clypeum poſt vulnera ſumo. E

clypeatus, a. um. pe. pro. inſcutato, intatagonato. Ouid. 3.

clyſter, is. m. g pe. pro. criſtero. Vlp. in. l. item ſi obſtettix, ad legem aquiliam.

cnidis, is. f. g. pe. pro. urtica hærba.

cnidinus, a. um. pe pro. de vrtica: quod ex vrtica ſit vt oleum Pli.

cnidos, i. f g. pe. pro. crio promontorium

coactilia, um. n. g. pe. cor. ſunt pelles, ſeu lora, quibus inuoluuntur, alligantur veſtimenta, inſtrumenti uiatorii. Vlp. de Au. & Arg. leg. balice, dicuntur a coagendo. i. colligendo, & aſtringendo, hinc Spar. tabernam coactiliariam. F

coactio, onis f. g. pe. cor. in obli. pro. recogliere, recoglienza, exigentia. Sue. in Veſ. Plau. in Aul. reuendere.

coactor, ris. m. g. pe. pro. recoglitore, exattore, colettore. Horat. Sene. in epiſtola. 82. dicitur a cogo. i. exigo pecuniam, Ci. pro. Rabirio vocat, qui alieno nomine pecuniam exigunt, & exacti retinẽt partem pro mercede, procuratore, & pro cluentio accipit coactores pro his, qui in auctione rerum minutarum aliquid emunt, vt poſtea carius vendat, reuenditore rigattiere.

coactus, a. um. penul pro. coſtretto a cogo is

A chiauato,ſiccato,impreſſus. Ver.7. cuneis vt forte coactis.
coætaneus,a.m. pen. cor. de vna età de ſimile età: non dicitur latine.
coæqualis non dicitur.
coagulum.i.n.g.pe.cor. quaglio, a coagendo .i.colligendo.
coagulatus,a.um.pe. pro. quagliato.
coagulatio,nis.f.g. pen. cor. in obli.pro. quagliare quagliamento.
coagmentum,i.n.g.pe.pro.giũtura, coniũtura lapidum.Val.in primo a cogẽdo.i.ſtringẽdo.
coarctatus,a.um.p.p.aſtretto,a cõ,& arcto as.
coaſſatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. intauolare,congiongere le tauole, innaſtracare de tauole,contabulatio aſſium, cioè molte tauole, o trauicelli poſti ordinatamente inſieme
B per fareiqualche edificio. Pli.a coaſſo as.
coaxatio,nis.f.g.p.cor.in obli.pro. cantare de le rane, a coaxo as.
coccum,i.n g.pe.pro.grana,color carmeſino, purpuræ appellatione coccum non continebitur. Vlp.in.l.ſi cui lana de leg.3.
coccus,i.m.g.p pr.grana,ſcarlata. κόκκος latine granũ,color ruber.Pli.in.22.ca.2.oſtẽdit coccũ tãq̃ herbã dicatũ ĩperatoriis paludamẽtis.
coccinum,i.n.g.pe.cor,ſcarlatta,color.
coccineus,a.um p.c. de grana, ſcarlatto.Iu.3.
cocceus,a.um.pe.cor.
coccinatus,a.um.pe.pro.veſtito de grana,car meſino. Mart. 1.
coclear,is.n.g.pe.pro. cocchiara de legno cauata, copputa.
coclea,æ.f.g.pe.cor. limaca con la ſcorza.za
C maruca Pli.cocleæ inquit aquatiles,& terreſtres ſe domiciliis exerunt, binaq; ceu cornua protendentes contrahenteſq;,oculis carent,ideoq; corniculis prætentant iter,dicitur ut Ammonius a κοχλῶ .i.circundo , uel a conuertendo,ab Heſi.vocatur φερέοικος, ꝙ ſecum domum portat,caracho,babaluxa.
coclis,dis.f.g.pe.pro. in obli. cor. ſcala fatta a limaca,agaragolu,genus gradus.
cocilium,i.n.g.pen.cor.
cocles,tis m.g.pe. pro. in obli.cor.chi ha vno occhio,monoculus Plau.in Curcu.græce. μονόφθαλμος,dicitur cocles quaſi ocles ab oculo.
coculũ,i.n.g.p.co.cocoma, brocca, vas Plaut.
coctor,ris. eſt ſeruus coquus , cuoco. Petronius Iuriſconſultus.
coctona,orum.n.g.pe.cor. ſunt genus fici minoris. Pli. Mart.
cocytus,i.m.g.pe.pro.vn fiume de lo inferno, inferno,a κωκύω.i.lugeo. D
cocytius,a.um.pe.cor.infernale.
codex,cis.m.g.pe.pro. in obli.cor. pars arboris,vt Theophraſtus, ſupra radicem vſque ad ſcamnum arboris codex,ſiue caudex,& truncus dicitur, tronco baſſo del arboro, tabula, quæ fit ex caudice. Ver. codicibus ſectis, libro,quoniam ſcribebant in tabulis. Iuue.magno cum codice nomẽ, hinc codicularias naues,quæ tabulis conſtabant, antiqui nominabant quæ commeatum ſubuehebant,& caudex plurium tabularum contextus.i.imbaſtimento , inteſſamento de tauole , appellatur, hinc Claudius cognominatus eſt caudex, is. qui Romanis vt naues conſcenderent, primus perſuaſit,vt Sen.de breuitate vitæ, licet nonnulli ſentiant,ſed non bene,cognomiuatum a caudaco. Codex etiã ponitur pro carcere.i.criminale.i.vbi parricidæ,& fures manent ligati,pedibus,manibuſue,in codicẽ imi ſit. Pro. Codicis imundi vincula ſentit anus, & de hoc licet aliter ſed non bene intelligãt, interpretes ſenſit Iu.Sat.prima,Horrida quã le facit reſidens in codice pellex,vide nomẽ. E
codicillus,i.m.g.pe.pro.librettto,libro piccolo, epiſtola,lettera.Pli.Traia.Sulpi.Cice. Iuriſconſulti accipiunt pro literis teſtamentum confirmantibus,vel pene teſtamenti vim habentibus.
coditrix,cis.f.g. penul.pro. cuoca, cociniera, cocinatrice.
codiõ,i.n.g.pe.pro.in obli.cor.coprimento de pelle,codion eſt pellis villoſa. Silius.
cœle,es.f.g.pe.pro. concaua vena eſt maxima, quæ a corde initia ducit. Pollux. F
cœlator, vide cælator.
cœlebs,vide cælebs.
cœliacus,a.um.pe.cor.chi ha il fluſſo,qui habet profluuium alui. Pli. Var. vide aluinus.
cœlolyſia.æ.f.g.pe.cor. fluſſo, ſolutio ventris Cic. ad Atti.
cœloſtomia,æ. f.g.pe.cor.voce ingorgita, cantare in gorgia.
cœlla,æ.f.g.pe.pro.bottaro,cellaro, poreca,diſpenſa,grece dicitur apotheca ꝙ in ea cælentur,quæ volumus eſſe occulta, vt eſculẽta & poculenta,dicitur cœlla vinaria,pœnaria,eſt cœlla olearia. ponitur pro cubiculo ſecreto, cella,cammara.Ci.ad Atti.a cœlo as.
cœlum, vide cœlum.
cõpʼt,a.m.p.p. cõparato,iſieme a cõ,& emo.

coercitus

A Coercitus,a.um pen.cor.refrenato, vt genus hominum.Sal.in Iug.à coerceo es.

Cœmiterium,ii.non cimiterium.n.g. pe.cor. cemiterio,eſt mortuorum dormitorium, dicitur a κοιμάομαι.i. dormio, non dicitur, vt aiunt a γλυκύς.i. dulce.

Cœnatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro terrazza, legia da mangiare, locus cœnandi inferior, vt cœnaculum ſuperius, eſt vt Paulus ſuperior domus conrignatio, ad quod ſcalis aſcẽditur, græce δειπνητήριον, a cœno as.hæc & ſequẽtia per œ & per æ.

Cœnaturia,um.n g.pe.cor. veſte che ſe porta dentro la caſa.

Cœnacularius,ii.m.g.pe.cor.conduttore, pigliatore a pigione ad affitto, logia, terrazza.Vlpian.

B Cœnacularium,ii.n.ge pe.cor.affittare,quod inquilini pro cõducto cænaculo ſoluũt.Vlp.

Cœnatorius,a.um.pe.cor.pertinente,conueniente ad apparecchiare, mettere in ordine la cena.

Cœnaticus,a.um.pe.cor.pertinente a cena,vt ſermo.Var.Plau.

Cœna,æ.f.g.pe.prod. cena da mangiare, paſto de ſera.

Cœna recta,un bon mangiare paſt.

Cœnula,æ.f.g.pe.cor.cena piccola, mangiare poco,vn poco mangiare.Iune.3.

Cœnipeta,æ.communis.g.pe.cor. adomanda torc,petitore della cena d'altro.

Cœnobium,ii.n.g.pe.cor. monaſterio a κοινὸς. i. commune,βίος vita.

Cœnobita,æ.m.g.pe.pro.monacho.

C Cœnobiarcha,æ.m.g.pe.pro.abbate.

Cœnum,i.n.g.p.p.fango loto,bragho, xama.

Cœnoſus,a.um.pe.pro. lotoſo, fangoſo, pieno de fango.

Cœpta,um.n.g.pe.pro.impreſe,commenciamenti.Ouid.cæptis aſpirate meis, dicuntur a cæpio verbo antiquo.

Cœtus,us.ui.m.g.pe.pro.multitudine.i.hominum congregatio a coeundo.i. conueniẽdo.

Cogitatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.penſare, penſamento inter bonos gręce λογισμὸς, dicitur quaſi coagitatio.i.longa eiuſdem rei agitatio in eadem mora conſilii explicandi.

Cogitatus,us.ui.p.pr.a cogito as.i.coagito as.

Cognatus,i.m.g.pe.pr.parente,vide agnatus, Paulus,in.l.iuriſconſultus eo. tit. cognationis,ait nomẽ a græcis dictum videtur. Quos enim illi συγγενεῖς vocant nos cognatos appellamus,& Vlpia.in.l.1.in principio vnde cognati appellati ſunt quaſi ex uno nati, vt ait Labeo,& quaſi commune naſcendi initium habuerint, vt Mod.in.l. nõ facile in principio de gradi.affini.cognati ab eo dicti putantur, quòd quaſi vnà, communiterve nati, vel ab eodem orti progenitiue ſint. D

Cognatio,nis.f.g pe.cor.in obli pro parentato per patre,affinità.Ci.in.3. de off. idem in primo de diui.cognatione diuinorum animorum,græce συγγένεια.

Cognitor,ris.m.g.pe.cor.in obli.pro. cognoſcitore,procuratore,qui litem alterius ſuſcipit coram eo,cui datus eſt, procurator autẽ abſentis nomine author eſt.

Cognitus,a um. penult. corr. cognoſciuto, a cognoſco is.

Cognitus, us.ui. penult. corr. cognoſcimento. A pul.in.9. E

Cognominis,is.communis.g.p.cor. chi ha vno nome con vnaltro, vt ſumus cognomines.i.vnum habemus nomen.Cic.Suet.in Vitello.Plaut.in Bacchi, nr̃a vide collectanea.

Cohærens,ntis.omnis g.p.pr.coniunto.ci.3. de off.hęc natura cohærentia,dicitur a con, & hæreo,remota N cauſa euphoniæ.

Cohæredes coniuncti in hæreditate, Cicer. pro Q. Roſcio.

Cohibitus,a.um.pen.corr.refrenato, retenuto,a cohibeo es.

Cohors.ortis.f.g.p.co.in obli.pro.corte,cortile pars domus vbi cicures.i.animalia manſueta vt ſues,oues,gallinæ,& huiuſmodi ſeruantur ad ſaginandum.Ouid.in Faſt. Abſtulerat multas illa cohortis aues.dicitur, quòd illic alites ſimul ortæ quaſi coortæ ſæpe concidiẽ, & fit chors ortis, Mart.paucæ chortis aues,ſquadra de ſoldati, pars decima legionis.Nam in legione. x. ſunt cohortes, conſtat ex equitibus,& peditibus,ſed maiore peditum numero,dicitur a cohortor, quia miles militem cohortatur in pugna, vel potius a coercendo.i. ferrando, claudendoq; ne ex ordine excedant ſi ſecus ſecerint,dux caput & illorum membra amputabit,& haſtas, vt aliqui ab horto,Veteres.n.hortos dixere vicos, hinc manum hominum nũcupauerunt ex eodem vico ad pugnam exeũtium, quòd illi in eodem horto.i. vico geniti forent. F

Cohortalis,& hoc cohortale is. omnis. g.pe. pro.de corte,vt auis.Col.8.cap.2.

Cohum,i,n.g.pe.cor.lorum, quo temo buris cum

A cum iugo colligatur dictum a cohibendo.

coitio,onis.f g.pen.cor.in obli.pro.affronto, congreſſus.Ter.in Phor.prima coitio eſt acerrima,a coeo,is.

coinquinatus,a.um.pe.pro.lordo ſozzo,allordato,machiato,a con,& inquino as.

colax,cis.m.g.pe.cor.alloſengatore,adolatore.Ter.in Eu.a colaceuo.i.adulor.

colane,es.f.g.pe.pro.Valano,oſtium Padi.

colepiſopolis.f.g.pe.cor.ſtrina,vrbs in Creta.

coleus,ei.m.g.pe.cor.mentula,teſtes.

coleatus,a.um.pe.prod.mentulatus, cui pendent colei.

colybus,i.m.g.p.cor.cambio,agio.i. deductio pecuniæ,quam permutationis vice, vel monetæ varietate retinent.ci.actione.5. in Ver

B rem,Suet. in Aug.

colybiſta,æ.m.g.pe.pro. banchiero, numularius,dicitur a κόλυβος.i.vt Pollux permutatione pecuniæ , vt aliqui , a κολυμβῶ.i. numo, vt Hier.a colybiis ſunt colybiæ,vt ait,quæ tragemata bellariaq; dicuntur ciceris frixi, vua rumq; paſſarum vilia munuſcula , quoniam vſuras accipere non poterant colybiſtæ qui pecuniam fœnerati fuerant, pro vſuris accipiebant varias ſpecies,vt quod in numo non licebat , in his rebus exigerent , quæ numo coemuntur.

coliculus,i.m.ge.pen.cor.broccolo, viticchio gietto delle vite.

colica paſſio, eſt ægrotatio maximi cruciatus in ventre ſub inteſtino , quod vocatur κῶλον .i. inteſtinum groſſum , inteſtino , bodello groſſo,ex quo excremento,quæ egeruntur, eam accipiunt formã,plurimas cellulas,atq;

C cauernas habet, Serenus cum colõ inuiſum morbi genus intima carpit, hinc morb⁹chor dapſos etiã dici ſolet,& cordios. celſus in.4.

coliphium,ii.n.g.pen.cor.pane cotto ſotto la cenere Iuu.2.Plau.in Perſa,eſt panis luctatorum,qui vim membris comedentium addit, dicitur a κῶλον.i.membrum & ἶφι.i.robur, nõ dicitur a colycos diminutiuo, cuius primitiuum eſt colyx.i. panis ſubcinericius , cuius prima ſyllaba eſt breuis,& ſcribitur per omicron,& y græca in ſecunda ſyllaba , & coliphium habet primam productam , & ſcribitur per omega,& i,latinum,&ph.

colymbas,dis f.g.pe.pro.oliua ſalata,conciata.Pli.15.Col.12.cap.46.

collapſus,a.um.pe.pro.caſcato,caduto, dirrupato a con N mutata in L,& labor , is.

collapſus,us.ui.pe.pro.caſcare,cadere. D

collactea,æ.f.g pe.cor.ſorella da parte di latte,quæ vno eodemq; lacte educata eſt.

collacteus,ei.m.g.pe.cor. fratello da canto di latte.

collaticia pecunia , dinari coadunati , recolti da molti homini a confero.i. ſimul fero.

collatus,a.um.pe.pro.aſſimigliato , parangonato,a confero ers.

collatio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro.aſſimigliare, parangonare, vt hoſtiatũ.Ci.2. de diui.Gel. 7.cap.3.a confero.

collocatio,is.f.g.p.c.in obl.pr.maritare,maritagio,vt filiarũ.Ci.2.de Off.a colloco as.

collectus,a.um.pen prod. radunato, coadunato,a colligo is.

collega,æ. m.g.pe.pro. compagno in officio, dicitur a con,& lego as. E

collegium,ii.n.g.pe.cor.congregatione, compagnia,collegarum,& locus,vbi cõueniunt.

collectares,Acron accipit pro coactoribus argentariorum,ſic & in C.li certum petatur.

collyrida,æ.f.g pe.cor.tortano , triangulare, buccellato,Hier.collyridam panis vnam pizza de pane, focazza ſchiacciata,guaſtelluzza,placentula.

collimatus,a.um.pe.pro.girato, voltato, trauerſato,vt oculus. Apul.9.a collimo as.

collyrium,ii.n.g.pen.cor.vntione , vnguento per li occhi,eſt etiam rerum aliarum,Col.6. cap 6.Celſus pro medicamentis fiſtularum.

colligatio,is.f g.pe.cor.in obli.pro coniunctione,legamento,inteſſimẽto, connexio vt cauſarum.Ci.primo de diui.a con,& ligo as. F

colliquia,æ.f.g.pe.cor.ſolco grande, quo humor agrorũ noxius ex minoribus ſulcis portatur , la foſſa doue ſe raduna l'acqua fuor del territorio , dicitur ab humore colligendo,vel eliquando,aliter dicitur collicia. Plin. Col.2.cap.8.

collis,is m.g pe.pro.collina,monticulus dict⁹ a colendo quòd loca ſuperiora poſt campos coluerunt.

colliculus,i.m.g.pe.cor.collinetta,mõticello.

colluſor,is m.g.pen.pro. giocatore inſieme,a colludo is.

colliſor,is.m.g.pe.pro.guaſtatore, qui arbores,& alia amputat,a con,& lædo is.

colluuiaris porcus,vide porcum.

collocatus,a.um.pe.pro.maritata,deſponſata vt ſoror,data marito,poſto inſieme,congiunto,aconciato,vt coxa. Pli.2. epiſtola.coxam fregit,

A fregit,quæ parum apte collocata.
coloſſus,i.m.g.pe.pro.ſtatua grande, ingens ſtatua dicta a Coloſſo conditore, vel a κῶλον.i.membro,vel a κολάζειν.i.cruciare, & modũ excedere in aliqua re ob ſumptus magnitudinem,vel vt Suidas a κολούειν τὰ ὄσσα.i. ab hebetando aſpectu.
coloſsicus,a.um.pe.cor.Vitr.
coloſſeus,a.um.pe.corr.
colloquium,ii.n g.pe.cor.ragionamento, parlamento inſieme,a colloquor ris.
colluuies,ei.f.g pe.cor.ribalderia. Apul.in.5. viſa detectæ fidei colluuie.
colluuio,is.f.g.pen.cor.in obli.pro. macchia, labes ex immunditia. Ci.in Cat.ex colluuione diſcedam,piena congregatione de lordicia, collectio ſordium.
B collum,i.n g.pen.pro.collo, a colo, quia hæc pars corporis pręcipue torquibus,& monilibus coli.i ornari conſueuit.
colon,i.n.g.pe.cor.vide colica paſſio.
colobium,ii.n.g.pe.cor.cammiſa,ſubucula,ogni veſta ſenza maniche , omnis veſtis ſine manicis, vt in decretis vndeuigeſim1.q.4. la cotta,cappa , Piouiale, veſtis ſacerdotalis in põpa,dicitur a κολοβὸν.i.trunco, quaſi trũcũ.
colonus.i.m.ge.pen.prod.villano,lauoratore villicus , habitatore. Ver.primo tyrii tenuere coloni.
colaphus,i.m.g.pe.cor.pugno,boffetto , latine alapa.Ter colaphos infregit mihi,Iu.i.9.
colotes,is.f.g.pe.pro.tarantola,beſtiola.
color,ris.m.g.pe.cor.in obli.pro.colore, bellezza.Verg.in Buco.crede colori, dicitur a colo.i.orno.
C color aquilus,bruno,foſco,nigriccio,nigretto,aquilino.Sue.in Aug.Gel.13.cap.28. qui color & aqueus dicitur ab aqua,eſt inter album & nigrum color incertus.Plaut.in pœnulo dicitur ab aquila.
color olorinus,vide olorinus.
color varius,diuiſato , diuerſo colore,vide varius.
color praſinus,vide praſinus.
color cycneus,vide cycneus.
color roſeus,vide roſeus.
color puniceus,vide puniceus.
color phœniceus,vide phœniceus.
color ſuaſus, ben tinto.
color inſuaſus,male tinto,fit inficiendo.
color calthulus dictus,a caltha, quam χρυσάνθεμον a flore aureo,græci vocãt, vide calthulus.

D color aurigineus,ſodarchato.
color ſpadix.i.phœniceus.Gel.baio.
color rutilus,roſſo.
color pullus.Plau. morulum vocat, nos moreum,oſcuro. Oui.mori fructus pullos eſſe.
color murinus.Palladius,qualis in equis atris
color coracinus negro, vnde & coracinus piſcis a motione pupillarum.
color fuſcus,bruno.
color oſtrinus,ſcarlato
color ianthinus,violato.
color coccineus.grana.
color purpuriſſus roſſo, roſſetto , hinc genæ purpuriſſatę. Plau.
color cœruleus argẽtino,vel a cœlo, vel a cœrulo auicula,quæ & κύανος dicitur.
color cæſius a celi colore,hinc cæſia virgo apud Terentium lentiginoſa.
E color lutheus dictus a lutha hærba,quam grę ci Iſatidem,latini glaſtum.i.guado.
color cinericius,beretino,frateſco.
colorius,a.um pe.cor.colorito,vt veſtis.
colonia,ę.f.g.pe.cor.eſt multitudo hominum alio tranſcripta,& miſſa ad habitandum , etiam ipſa minor vrbs , quæ nouos habitatores reciperet a colendo nuncupata.
colocynta,æ.f g.pe.pro.cocozza,zucca ſiluatica,cucurbita ſylueſtris.
colocyntis,dis.f.g.pe.pro.Pli.
coloquinta,æ.f.g.pe.pro.
colum,i.n.g.pe. pro. colatoio del vino torcifeccia.Col.11.cap.2.vas linteum, a colando dictum,quòd per id vinum defluens percolatur,ſic figuratur a ſummo patulũ, & ſatis latum in imo in acutũ gracile in metę modũ.
F coloſtra,æ.f.g. pe.pro.Col.7.cap.3.Plaut.dicitur & coloſtrũ.n.g.Pli.coloſtra fiunt . Mart. coloſtra,eſt ſpõgioſa denſitas lactis a partu.
colum niuarium erat genus vaſis lapidei, quo aqua ex niuibus colabatur , & ad bibendum præparatoriũ.Pomp.in.l. ni argento in principio. ff.de aur. & arg. leg. de quo Mart.14.
Setinos moneo noſtra niue frange trientes,
Pauperiore mero tingere lina potes .
colus,i.fœmin.gen.penul.correp.conocchia, rocca da filare.
colurnus,a.um.pen prod.de nocella,nocciola,vt ramus.
columbar, ris.n.g.pen. pro.eſt genus vinculi. Plaut.in Rud.
columen,is.n.g.pe.cor.honore.Ter.columen meæ familiæ,eſt & ſuſtentatio,& fulcimẽtũ. Vitr.

A Vitr. Horat. grande decus, columenq́ rerũ, regimento.i ſuſtentaculum. Ter. in Phor. columen familiæ, inde columellares dentes, & columellæ ſerui.

Columitas,is.f.g.pe.corr.in obli.prod.ſanità. Cic.ad Trebatium tua columitate.

Colura,& coluria dicuntur,quę caudam non habent omnino,aut mutilatam,præciſamq́;, ſcodato,ſenza coda, coda tagliata, bouem intelligit Euſtachius mutilatum cornibus ſenza corne, coluri ſunt fici Athenæus,Leuitici ſeptimo colyrides legunt panes, quos diminutos,prætenuesq́; interpretantur,pane ſprezzato,pane tagliato ſottile,ſed &qui puerulis minutus offertur panis, collyra vocatur tortanello,quanquàm,& colluria pro
B laganis poſita inueniuntur, la ſagna. collurça eſt panis globoſus, aut flexilis, tortano, transfertur quoque ad medicorum pharmaca,colurus vt Boetius in.2.arithmetices dicitur imperfectus,vnde coluros circulos vocamus in ſphæræ ratione, qui duo ſunt ob imperfectam,vt Macro.conuerſionem. Neque vnquam apparent integri.

Coluber,ri.m.g.pe.cor.ſcorzone, Verg. ſerpens,græce ὄφις.

Colubra,æ.f.g.pe.cor.ſcorzonara,femina Iuue.in quinta vos anguilla manet longæ collata colubrę.i.ſimilis,a confero.

Columbus,i.m.g.pe.pro. in plurali frequentius vtimur fœminino colũba, palombo,colombo,dictus non quòd colit lumbos, vt Acron, & Albertus cum ſit calidus, ſed colit culmina.i.domorum ſummitatem vbi ob timiditatem columbis innatam colunt.i.habi-
C tant,nec dicitur colũba, vt Caſſiodorus quaſi cællæ alumna, quæ vitam ſine alterius grauamine peragat,& duo earum genera in periſterotrophio ſolent eſſe vnũ agreſte,quod alii ſaxatile vocant,quod habetur in turrib⁹, ac villæ culminibus,a quibus dicuntur, & agreſtes columbæ Liuiæ, quaſi liuidæ dicuntur. Alterum genus eſt clementius, quod cibo domeſtico intra limina paſcitur,quæ domeſticæ nuncupantur cællares. Ex columbo agreſti,& columba domeſtica, vel a contrario naſcitur genus tertium columbarũ a noſtris miſcellæ vocatur ob duorum generum commiſtionem.

Columbarium,ii.n.g.pe.cor.& columbaria,ę.f.g.la palombara, colombara locus columbarum, vbi habitant, ſolet fieri in turribus,
& culminibus villæ,debet, & ſolet poliri al- D
bo tectorio,quoniam,vt Col.eo colore præcipue delectatur columba,& Pallad. columbarium poteſt accipere ſublimis vna turricula in prætorio conſtituta,læuigatis, ac dealbatis parietibus,& ſic fit teſtudo magna,camera tecta vno oſto anguſto feneſtris punicatis.i.rubris, ac latioribus ratinaculis vtrinque,vt locus omnis ſit illuſtris,vt neque ſerpens, aliudue quoddam animal maleficũ introire queat & circum feneſtras ne mus, aut lacerata adrepere poſſit, Nihil enim columba timidius.

Columbarius,a.um.pe.cor. guardiano de palombare,colombaro.Colum.8.cap.8.de palumbo, vt locus.

Columbinus,a. um.pen. produ. de palombo, vt fimus.Plin. E

Columna,æ.f.g.pe. pro. colonna dicta quòd culmina ſuſtinet, vt aliqui a columeo. Striæ Striges in columnis erant partes extantes, & prominulæ,regulo, cauæ & conditæ, ipſiq́; canaliculi, canali, columnas è marmore peregrino prim⁹,L. Craſſus orator in domo ſua poſuit, quod in ſummo earum ponitur, in opere,Epiſtilium, archotrano, nuncupatur, quod ſupponitur Spiram eruditiores, cæteri Baſin, piede della colonna. Pli.columnis ſpiræ ſubditæ.Spira item genus operis piſtorii tortãno incancellato, tarallo incancellato,& funis nauticus in orbem cõuolutus, ſaule, ſed proprie circulus, qui in ſe ipſum non recurrit, hinc in ornamentis capitis ma-
tronarum torchio, balzo, cerchietto, & in F
ſerpentibus eſt ſpira.Pli.in.9.crinibus ſpiris, Claudia.de ſerpentibus in raptu nunc ſpiris zephiros tranant, quãdo fit vnus in ſe flex⁹.

Coma,æ.f.g.pe.cor.capelli,capegliaia,zazzarina, eſt non tantum mulierum (vt aiunt) ſed etiam virorum. Ouid.de Polyphemo coma plurima toruos. Cor. Tac. de Germanis rutilæ comæ,Horat.in Car.de Telepho,ſpiſſa te nitidum coma. Comam Laconas nutrire laudabile eſt. Nam facere crinitum hominem. libertatis id apud eos indicium eſt. Ariſt.in rhet.arboribusq́; comæ i. frondes ait. Horat.dicitur a como is.i.orno,vel κόπτω.i. incidere, quoniam inciditur.

Comatus,a um.pe.pro. capellato, capelluto, zazzaruto.

Comatulus,a.um pe. cor. ponitur & cinædo, ſubacto,vt puer.

Coma-

A Comarchus,i.m.g.pe.pro.conte.
Comata,vide chomata.
Combibitor,ris.m.g pen.corr.beuitore inſieme. Cice.
Comeſſatio,nis.f.g.pe.cor.in obli. pro. collatione,banchetto.Sue.in Tito paſto poſt cœnam,Suet.in Vitel.prandia,cœnas, & comeſſationes, Mart. Non albana mihi ſit commeſſatio.
Comeſſator,ris.m.g.pen.pro. mangiatore & beuitore.i.qui nocturnis,& intempeſtiuis delectatur conuiuius. Mart. non dicitur, vt aiunt, a vicis,quos græci κώμας vocant, & a ſupino eſum, quoniam ante oppidotum conſtructionem veteres in vicis habitantes, alii alios conuictus gratia inuitabant, nec dicitur a comedo cum primam habeat correptã
B ſed a κωμάζω.i.ebrietatibus operam do, quod primam produeit Mart. Qui nee leno potes, nec comeſſator haberi, uel potius dicitur a eomo (vt Philoſtratus) dæmone compotationibus epulis, & omni luxuriæ dedito, & præſide,euius numinis dexteritate quælibet hominibus fauſta comeſſatio daretur, fingunt cum feruefcente mero, ſupinum dormitare facieq; præ nimio potu ſcintillante.
Comes,tis.communis.g.pe.cor.eſt nomen dignitatis Amianus,Cic. Plaut.conte,conteſſa comitiſſa non dicitur,compagno in viaggio. i.accompagnatore, chi accompagna.i. tanquàm ducem ſequitur inter comites & pedagogi erunt. Vlpi.in .l.item apud Labeonem. ff.de iniuriis, dicuntur a con.i.ſimul euntes, vt aliqui dicitur comes a eomis is. Comes
C militum, gran conteſtabile. Comes ſacrarũ largitionum,elemoſiniero maggiore. Comes theſautorum,theſauriero.
Comedo,onis.m.g.pe.cor.in obli pro.ghiotto,goloſo,a comedo is.
Comeſus,a.um.pe.pro.mangiato,conſumato vt nobilitas. Iuue.
Cometa,æ.m.g.pe.pro eometa, ſtella crinita dicitur a Latinis, plura genera huiuſmodi ſubito naſcentium ſtellarum,pogonias vocant a barba,quæ græce vocatur πώγων. Quoniã ex parte inferiore in barbæ modum iuba lóge extenditur.
Cometes,æ.m.g.pe.pro.
Comis,is communis.g.pe.pro.piaceuole, humano, facile,benigno,corteſe.Cic.in Cato. dicitur a como.i.orno,græce φιλάνθρωπος, cæna comis. Suet.in Othone.Ter.in Hecy.vſa eo comi.
Comiſſimus,a.um.pe.cor. molto piaceuole.
Comitas,tis fe.g.pe.cor.in obli.pro. piaceuolezza, benignità,humanità,corteſia,facilità Ci.in Cato.Pli. primo epi. comitate orationis.Cic.de perfecto.Orat.a ſeueritate comitas, græce φιλανθρωπία.
D
Comitatus,us.ui.m g.pe.pro.compagnia hominum in itinere a comitor.
Comitium,ii.n.g.pe.eor.erat locus Romæ eligendorum magiſtratuum a coeundo.i.cóueniendo dictus, & pro loco in ſingulari.Ci. ad Att.in.x.ſi hora prima in comitio, in eadem epiſtola in comitium, Suet.in Cæſ. præter comitium,Tacit.arborẽ in comitio. Gel. in primo,in comitio, pro ipſa magiſtratuum electione ſemper in plurali,ſunt & concucutus populi ad magiſtratus creandos.
Comitialis morbus,p. pro. male della luna,caduco,de alto.Græci vocant ἐπιληψίαν.i. contractionem,contrahuntur nerui hoc morbo dicitur comitialis quòd per eum comitia interrumpebantur,ſiquis in eis cecidiſſet. E
Comitialis homo,pe.pr. chi ha male de luna.
Comma,tis.n.g.pe.pro.in obli.cor.tagliamẽto,reſto del ſemitono maggiore.
Commanducatus,a.um pe.pro mangiato,maſticato. Pli.Var.a con,& manduco as.
Commentitius,a um.pe.cor.finto, fauoloſo, vt ſermo.Ci. primo de Diui. commentitiam rem, ſcilicet fictam,& in 2.commentitiis fabulis, & in.3.de Off.dicitur a comminiſcor, commentitium eſt,quod nouum eſt, & ſine alio antiquiori exemplo recens editum.
Commentum,i.n.g.pe.pro.fintione. Vlp. tam calidum commentum in exemplum, inuentione,vt commenti nouitate floreſcit. Apul. a comminiſcor. F
Commentus,a.um penult.prod. ha penſato a comminiſcor.
Commendatiſsimus,a.um.pe.eor. molto laudato.Brutus Ciceroni a commendo as.
Commeator,ris.m.g.pen.pro. camminatore. Apul.dicitur a commeo as.
Commendatio,onis.f.g.pe.corr.in obli.prod. laude.Pli.2.epiſt. a commendo as, recomandare,recomandatione,græce σύστασις.
Commentarienſis,dicebatur, qui in commentarium cuſtodias referebat,& librum cuſtodiarum ſingulis quibuſq; diebus efficiebat, Vlp.in.l. Diuus Adrianus tit.de bonis dam. notatore,regiſtriero,poteſt etiam appellari, ad quem

A ad quem receptarum perſonarum cuſtodia, obſeruantiaq; pertinebat Imperator in l.pe. C.de cuſtod.reorum,dicitur a ſcribendis cõmentariis,cancelliero. Aſconius.

commentarii,ſunt libri,in quibus res non late,neq; diffuſe,ſed ſub quodam compendio verborum, & quaſi per capita explicantur. Sene.Declam.3.fine commentario nunquã dixit Seuerus caſsius, nec hoc cõmentario cõtentus erat in quo nudę res ponunt,nota mento,regiſtro,& ſibi quiſque priuatim facere conſueuit ad memoriam factorum.

commercium,ii.n.g.pe.cor.prattica,vt hominum conſortio.ci.in cato.Iuue.in.2.& vendendi,& emendi negotium,dicitur a con, & merce,quia contractione mercium veniunt.

commentalis,miles dicitur,qui in ſtipẽdii par

B tem accipit alimenta ex commeatu.i. publico alimento,ſoldato a diſcretione.

commanipulo,onis.m.g.pe.cor.in obli.prod. compagno,ſoldato in vna compagnia.Spar.

commanipulatio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro.cõpagnia de ſoldati. Spart.vide manipulum.

commemoratio,is.f g.p.cor. in obli.prod.recordo,recordare,reducere in memoria.Ter. in Adel. græce ἀνάμνησις, dicitur a commemoro as.

Commeatus,us.ui.m.g.pe.pro.ſaluo condutto,licentia abeundi.Ci.Liui.graſſa,vittuaglia che viene in campo.Plau.in Mil. & in republica & priuata.Cic.commeatu & priuato & publico prohibemur,compagnia delli huomini.Apul.8.eſt & itio ipſaq; nauigatio.Cæſar duobus commeatibus exercitum repor

C tare,in dui viaggi,hinc Apul.in.11.primitias commeatus.i.nauigationis,andare,ire & venire,itio,& reditio,vt apum.col.8.cap.8.

commilito,onis.m.g.pe.cor.in obli.pro.Suet. in cæſar.Pli.commilites dixit pro commilitones.i.ſimul militantes, ſoldato, prouiſionato inſieme.Apul.4.

commilitium,ii.n.g.pe.cor.eſt militum ſocietas ipſa belli,qua inita militant.Pli.Traia.facultas ipſa ſeu ius, Tacitus.Sid.in epiſtolis, Iuſt.5.militia cõmune cõpagnia de guerrra.

commiſſura,æ.f.g.pen.pro.giuntura, vt oſſis, tabulæ,& ſimilium.

commiſſus, a.um. pe.prod.coniunto,giunto, Ver.3.vtero commiſſa luporum,donato, ci. in Ver.actio.2.veneri Ericinæ commiſſa dicerent,fidato.Verg.9.portam,quæ ducis imperio commiſſa.

comminatio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro.minacciare,a comminor.Gel.7. D

commotus,a.um.penul.produc.perturbato,a commoueo es.

commotior,& hoc commotius omnis g. pen. cor.piu perturbato,infiammato. Ci.primo, de Diuin.

commonefactus,a.um.pe pro. auiſato, conſigliato,admonito,vt oraculo. Apul.

commodatus,a.um.pe.cor.impreſtato,a commodo as.i.cum modo.i. præſcripto fine,Do.

commodatio,onis.f.g pe.cor.in obli.pro. impreſto,in mutuum datio.

commodarius,a.um.penul.corr.pigliatore ad impreſto.

commodum,i.n g pe.cor.acconcio, commodità,vtilità,vtile.Cor.Celſ.inter omnia maxime commodum eſt modice exerceri.

commoditas,tis.f.g.pe.cor.in obli. pro. ponitur & pro conuenientia,& aptitudine. E

comœdia,æ.f.g.pe.cor.eſt priuatæ,ciuiliſque fortunæ ſine vitæ periculo comprehenſio, vel ut Ci.ſpeculum conſuetudinis, imitatio vitæ,imago veritatis,de cuius materia, & ſine multa in noſtris retulimus collectaneis, non dicitur a comis.i.vicis vt aiunt, in quibus coacti canebant,noc a comate.i.ſomni tempore.Sedatis enim bellis Athenienſes diuites aduerſus inopes inſurrexerunt iniuriis, & cũ corã interdiu querendo ſuis opitulari malis nequiuiſſent,noctu per vrbẽ ciues nominatim appellando cunctis ſilentibus per omnes vrbis vicos eundo diuitum iniurias,& nequiſſima facta dictaq, proferebant, quæ cum ſæpe audiuiſſent vicini quod acceperãt noctu poſtridie inter ſe collequebantur inuicẽ,mox vitio non dabatur mediocri. Quã F ob rem multi diuites inopum, & agricolarũ iniuriis abſtinebant. Ciuitas igitur conquiri iuſſit agricolas,inuentoſq; in theatrum pro dire compulit & quæ noctu proclamaſſent, audacter tradere. At ruſtici, palam id facere veriti facie illita fęce ipſa ingrediebantur,& verno maximè tempore. Et quoniam luſus hic cum grauitate coniunctus erat,placuit, admonuit ciuitas,vt qui præſtarẽt ingenio, de huiuſmodi rebus carmina quo res grauis aliquid plauſus haberet,pangerent vt liberè, atq; impunè aduerſum omne hominum genus loquerentur,nec non bene facta, dicta; memorarent,ſed dicitur à dęmone como,de qua in dictione cõmeſſator multa retulimus:ẽ

itaq;

A itaq; comœdia quaſi comozodia.i. cõmeſſan
tiũ cantilena. In Dioniſii cõmeſſationib⁹ hoc
poema à veteribus fuit celebratũ, veris tẽpo
re in Bacchanalib⁹ agebatur: & apud Roma
nos erat ara Libero patri ſacra in dextro ſcę
næ latere. Comediæ fuit proprium quadran-
gulatum ex viris, pueriſue, aut fœminis in-
ſtructum.i. viginti quatuor adhibere ſaltato-
res & conuitia ſpargere, etiã dicaces ſermo-
nes, ſcurrilitateſq; continere, vitamq́; his ip
ſis retinere ſcurrilitatibus. Tragædiæ verò
fuit quindecim adhibere ſaltatores, totidem
quoq; habebat ſatyra. In quinq; diuiditur
partes comœdia in argumẽtum, quod eſt to-
tius agendæ fabulę narratio, quæ ficta eſt, at
tamen fieri potuit: in Prologum, qui eſt præ
B fatio quædam fabulæ, in Protheſin, quæ eſt
primus actus fabulæ, quę perturbationem,
impedimenta, & deſperationem rei affert, in
Epitheſin.i. incrementum, proceſſumq́; tu-
barum, quæ venienti malo remedium rei cõ
cupitæ affert, in Cathaſtrophen.i. rerum cõ
uerſionem ad iucundos exitus, vt vero Dio
nyſius, Crates, & Euclides prodiderunt, ſunt
quatuor, prologus vſq; ad ingreſſum chori,
& chori melos, quæ eſt cum ingreſſu chori
locutio. Epiſodos eſt melos inter cantus, &
chororum binorum locutiones. Exodus eſt
ad chori finẽ locutio. Chorus cũ in Orche-
ſtrã venerat, ſepties ſaltabat, huncq́; acceſ-
ſum, Logion appellabant. Prima igitur ſalta-
tio Comation dicebatur, ſecunda Parabaſis,
tertia Longum, quarta Oda, aut Strophe,
quinta Diuerbiũ, ſexta Antode, & Antiſtro
phos, ſeptima Antepyrrhima. Ingreſſus igi-
C tur in orcheſtram chorus carminibus nõnul
lis cũ hiſtrionibus proloquebatur, ac ad ſcæ
nam ſpectabat comœdiæ quòd ſi tanquã ex
vrbe ſe ad theatrum recipiebat, ad ſiniſtrum
aſcẽdebat fornicẽ, ſin tanquã ex agro ad de
xtrum. Quadrangulatus chorus ad ſolos ſpe
ctandos hiſtriones ſe conuertebat, abeunti-
bus inde hiſtrionibus in vtranq: populi par-
tẽ ſpectans tetrametos ferè ſexdecim verſus
anapæſticos referebat, idq́; Strophe diceba-
batur, deinde alios quoq; tales proferebat,
dicebaturq́; Antiſtrophe quæ ſane vtraq; di
xere veteres diuerbia, totus igitur chori ac-
ceſſus Parabaſis noſabatur. Sunt perſonæ hi
ſtrionũ, quæ tragicis, & ſatyricis ſexdecim
fuere, comicis verò viginti quatuor. Antode,
& Oda æquales numero verſus habuerunt,

& eiſdẽ carminibus utraq; vtebatur. Epodos D
verò ab illis differebat tam numero, quã qua
litate. Comicus eſt author, Comœdus come
diarum recitator. Pli. primo Epiſtolarum.

compaſcuus, a. um. pe. cor. vt ager, communis
vicinis, terra del commune, dominio. Cic. in
Topicis, a con. & paſco.

comparatus, a. um. pe. pro. aſſimigliato.

comparatio, onis. f g. pe. cor. in obli. pro. aſſi-
migliare, ſimilitudine. Cic. primo de Off. a
comparo as.

compaginatus, a um. penul. prod. congiunto,
giunto. Hiero.

compaginatio, onis f. g. pen. cor. in obli. prod.
coniuntura.

compactilis, & hoc compactile omnis. g. pen.
cor. iungibile.

compago, gis. Ci. in cato. Verg. in. 2. compagi- E
bus aluum, vbi notandus ordo, & ſenſus con
torſit haſtam in latus, & ferit, & non feri. i.
equi. f. g. pe. pro. & compaginis pe. cor. licet,
Ser. & aliqui negauerint. Senec. compagimẽ
ſoli, Ouid. compagine cæræ, Manil. compa-
gine ductus, giuntura, congiuntura.

compages, is. f. g. pe. pro.

compactus, a um. pe. pro. congiunto. Verg. in
Buc. cõpacta cicutis, a cõpingo is. i. coniũgo.

compertus, a. um. pe. pro. trouato, colto, de-
prehenſus etiam in malum. Suet. in Tib.

compes, dis f. g. pe. pro. in obli. corr. ferri delli
piedi, ceppi, catena della gamba, quam no-
xii, & ſerui retinent in pedibus, & tibia. Iuu.
in. 11. in magna compende, dicitur non a pe
de, ſed ab impedimento. F

compeditus, a. um. pen. prod. poſto in li ceppi,
con li ferri, catena.

compellatio, is. f. g. pe. cor. in obli. prod. parla-
re, a compello as.

compendium, ii. n. g. pe. cor. guadagno, lucro,
vtilità, vna breuità, abbreuiatura, vt operis.

compendioſus, a. um. pen. pro. breue, corto, vt
ſermo, lucroſo, guadagneuole.

compendiarius, a. um. pen. cor. breue, corto, vt
via Sene. ci. 2. de off.

comperendinatio, onis. f. g. pe. corr. in obli. pr.
ſprolongare in terzo di. Gel 14. cap 2 com
pernes ſunt longis pedibus præditi.

compernis, is, communis. g. pe. pro. piedi lon-
gi, & genocchie gionte piu del giuſto, homi
nes pedibus lõgis, & genib⁹ plus iuſto iũctis.

compita, orum. n. g, pen. corr. legitur & in ſin-
gulari. Var. ab uno quoq; cõpito, idẽ primo

compi-

A compito,largo del caſale , locus latus in pa-
gis dicuntur non a compotãdo , quòd in his
ruſtici ſacrificantes compotant, nec a coeun
do,quòd illuc coeunt , ſed a competendo.ĩ.
ſimul eundo,quòd per tres,pluresue itur vi-
as. Ouid. Seruet vt in ternas compita ſecta
vias, in his quotannis fiebant ludi compita-
lia in deorum Larium,vt Macro. & Var. ho-
norem,quæ ruſtici finitis ſationibus, ſuſpen
ſis in compitis magna animorum relaxatio-
ne celebrabant,& vt Dionyſius ait , templa
iuſſu Seruii Tullii regis extructa fuiſſe in cõ
pitis omnibus,vbi anniuerſaria ſacrificia pe-
ragebantur a ſeruis , tanquam ſeruile mini-
ſterium diis gratum foret , & vt Porphyrio
lares i. deos domeſticos in compitis ab Au-
B guſto poſitos fuiſſe,& ex libertinis ſacerdo-
tes datos,qui Auguſtales uocati ſunt.
Compilator,ris.m.g.pe.pro.latro, vide com-
pilo,a quo ducitur.
Complicitas,tis.f g.pe. cor. in obli. pro.lega.
comgagnia , confederatione belli delictorũ,
& ſimilium, hinc complex cis,confederato,
della lega.
Complacitus,a.um.pen corr.chi piaccia,che
piace da ogni banda, vt fama. Ter. Haut.
Complicitus,a.um.pe.cor.congiunto , acop-
piato,vt pedes,a complico as.
Compluuium,ii.n.g.pe.corr.vide impluuium.
Compos,tis.communis.g.pe.pro.in obli.cor.
ottenetore,aſſecutore,vt victoriæ,gloriæ &
ſimilium.
Compotor,ris.m.g.pe.pro.beuitore inſieme,
a con,& bibo is.
Compotrix,cis.f.g pe.pro. beuitrice inſieme.
C Ter.in And.
Compotatio,onis.f.g.pe.cor.in obli. pro. be-
re inſieme.Cicer.in Cato. vt gladiator.Gel.
7. cap.3.
Compoſitus,a.um.pe.cor.ad arbitrium tuum
poſto in ordine , compoſitus luto , fatto de
loto. Iuue.6.
Compoſtella,æ f.g.pen.pro. San Giacobo de
Galitia, in Hiſpania.
Compreſſus,a.um.pe.pro.refrenato, retenu-
to. Cic.primo de Diui.partibus compreſſis a
comprimo is.
Compreſſus,us.ui.m.g pe.pro.refrenare,ſtrẽ
gere, calcare,vt manuum, abbracciare , ab-
bracciamento vt virorum, amicorum,affer-
rare , coire. Plaut. grauidam reliquit com-
preſſu ſuo.

Compreſſio,onis.f.g.pe.cor.in obli. pro. D
Compreſſiuncula, æ.f.g.pe. cor. Plaut.dulces
amantium compreſſiunculæ.
Comprobatio,onis.f g.pen.cor.in obli.prod.
laudare , vt oculorum , aurium. Cicer. pri-
mo,de offic.
Compotus,a um.pe.pro.ornato, aſſertato,a-
concio,a como.i.orno, & non a κομμῶν.i. or-
nare,Pomp.compta oratio. Ci.in cato.
Comptulus,a.um.pe.cor.ornatetto , aſſetta-
tuzzo.
Computator,ris.m.g.pen.prod.contiſto,cõ-
tatore,a computo.
Computatio,is.f g.pen.cor.in obli.pro.cõto.
Computatorius,a.um pen.corr.pertinente a
contare,vt lapillus.
Compunctus,a.um.pe.pro. ſignato mercato,
vt ſeruus.Cic.2 de offi. E
conamen,nis.n.g.pe.pro.in obli.cor.
conatus,us.uĩ.m.g.pe.pro.tentare,tentamen
to,forza sforzo,poſſanza. cic.primo de Di-
ui.il viuere con difficultà. Iuue.3. Romæ du
rior illis conatus,a conor aris.
concædes ſunt veluti ſępes firmiores è ſylua
cædua cæſis arboribus conſtructæ. Cæſar.
Amianus,a concido is.
Conceptus,a.um.pe.pro generato.cic. de Di
ui.conceptum eſſe ſemen,a concipio is.
conceptio,is.f.g.pe.cor in obli.pro. concepe
re,generare,cic.de Diui.
concertatio,nis.f g pe cor.in obli pr. contra
dire,contrariare,Cic.primo de Diui. cõbat-
tere inſieme.
concentus,us.ui.m.g pe.pro.canto accorda- F
to, a concino is.
conceptus,us.ui.m.g.pe.pro.concepere, im-
pregnare,ingrauidare.ci.1.de Diui.ex homi
num pecudumve conceptu.
conchis,is.f.g.pe pro. meneſtra de faue. Iuu.
3.cuius.conchetumes. Mart.a quibuſdam fa
ua gongula,baciello,faua verde.
conchylium,ii.n.g.ſcarlatto, a quibuſdã car-
moſino, ſed proprie eſt piſcis ex genere cõ-
charum ſicut purpura, & murex, ex quibus
piſcibus elicitur ille liquor tam pretioſus ad
tingendas veſtes. Pli.9 conchylia , & purpu
ras omnis ora atterit,& infra concharum ad
purpuras , & conchylia eadem quidem eſt
materia,& in.5 .omnis eius nobilitas cõchy-
lio,atq; purpura conſtat,eſt quoq; omnis pi
cis concha contentus. Sene. 14.epiſtola , ex
tot conchyliis tam longe aduectis.

conchy-

A Conchylegulus, eſt collector conchilii in C. de metallariis in.l.ultima, dicitur a concha, & lego.i.colligo.

Conchyliatus,a.um.pen. pro.de ſcarlatto, vt veſtis.Ci.in Antonium,Suet.in Cæſare veſti to de ſcarlatto.

Conchas appellat Martianus iuriſconſ.33.vaſcula ſiue ciſtas, vbi pictores ſuos reponunt colores,quaquiglie,taſtiero.

Concitus,a.um.pe.cor.veloce,preſto, vt paſſus,commoſſo, ſpinto, perturbato, vt animus, homo.

Concitatio,is.f g.pe.cor. in obli.pro. perturbatione,commouere,conimouimento, animi,mentis. Ci.primo,&.2.de Diui.

Conciliabulum.i.n.g.pen.cor.congregatione coadunatione de ribaldi. Hier.in Ieremia di

B uerſa hæreticorum,& omnium mendaciorũ conciliabunda demonſtrantur, doue ſe fa il conſiglio, doue ſe trouano li huomini animati a conſiglio,il palazzo delli Signori.

Concinnitas,tatis.f.g.pe.cor. in obli pro. acconciamento, ornamento vt ſententiarum, ſermonis. Cic.

Concinnatitius,a.um pe.cor.ornatetto, accõciatetto, vt menſa, Apul. 2. ut aliqui breue, picculetta, quod non probo adaſatetto, vt domus.

Concinnatorius,a.um.pe.cor.atto ad ornare, acconciatetto,vn poco acconciato,ornatetto,vn poco ornato.

Concida, æ.f g.pe. pro.tagliato a pezzo, pro edulio. Apitius,a concido is.

Conciſus,a.um.pe.pro.tagliato.

C Concinnentia,æ.f.g.pen.cor. adaggiamento, adattamento,conuenientia, vt domus Sido.

Concinnus, a.um.pe.pr. ornato,acconciato, vt lectus,lectio,oratio concinna apte compoſita,a concinno as.

Concinnis,& hoc concinne omnis. g pe.pro. lucernam concinnem. Apul.in.4.

Conciuis,non dicitur, quoniam non legitur, ſed ciuis meus,vel municeps meus. Pli. primo epiſto.municeps tu meus, citadino mio. Græci nanq; vt pollux politem. i. ciuem non ſympolitem.i.conciuem dicunt.

Concilium.ii.n.g.pe.cor.congregatione, coadunati per fare conſeglio.i.li huomini chiamati a conſiglio,a con,& καλῶ i.voco.

Concio,is f g.pe.cor.in obli.pro. idem ſignificat quod græce ἀγορὰ, oratione che ſe fa publica,predica.ci. multitudine delli huomini, populo che la odeno.ci.i. multido populusue ad audiendum magiſtratum ſiue ſacerdotem il luoco, pergolo da doue parla. Liu. in concionem aſcendit Græce δημηγορία a concio.i.conuoco. D

Concionalis,is.m.g.pe.pro.predicatore, atto idoneo a predicare.

Concionator,is. m.g.pen. prod. predicatore, oratore.

Concionarius populus, qui concione delectatur. Cic.

Concionatorius,a.um. pe.cor. pertinente ad predicatore,predicamento.

Conciliatio,is.f.g.pe.cor in obl. pro.fare amico.ci.primo de off.græce διαλλαγὴ,vel συναλλαγὴ,a concilio as,conuentione. Plaut.extat conciliatio ſeruanda promiſſa.

Conciliatus,a.um.pe.pro. fatto amico.

Conclamatus,a.um.pe.prod.gridato, pianto, ploratus vociferatuſque,vt homo, cadauer, manifeſto vt in funere conclamato. Mos erat apud veteres,vt calida mortui abbluerentur aqua,& per interualla conclamarentur, quia ſolet plerunque vitalis ſpiritus excluſus putari,& homines fallere, ideoq; ſeruabantur cadauera ſeptem diebus,& calida lauabantur aqua, & poſt vltimam conclamationem conburebantur. Luca.2. corpora nõ dum conclamata iacent. E

Conclaue,is,n.g pe.pro. retrocammera. Ter. in Eun.ponitur pro loco clauſo,terrazza doue ſe mangia,triclinium.cic.2. de Diui.&.2. de Orato. dicitur quia vna eadem clauditur claui in tectis interioribus.

Conclauium,ii.n.g pen.cor. Plaut.in Aul.Vitru.in.6. F

Concolor,ris omnis.g.pe.cor.in obli.pro. del medeſimo colore. Ver.6 Ouid.10.

Concretus,a.um.pe.pr.creſciuto,a cõcreſco.

Concordia,æ.f.g.pe.cor. concordia,dicitur a corde congruente.

Concœnatio,is.f g.pe.pro. in obli. pro. mangiare la ſera inſieme,a con, & cœno as.Ci. in Caton.

Concoctio,is.f g.pe.cor.in obli.pro. paidire, digerire, paidimento, ſmaltire del cibo, a concoquo.

Concratitius paries, muro commune, a vicinis conſtructus.

Concubium, i n g.pen.corr. primo ſonno, vt quidam mezza notte, dicitur quod omnes tunc ferè cubant,dicitur & conticiniũ. Piau.

A quòd cõticeſcunt, ſilentiũ noctis, ꝙ ſiletur.
concubitus,us.ui.m g.pen.cor.coito, a concumbo is.
conditor,ris.m.g pe.cor.in obli.pro.edificatore, compoſitore, vt carminis, & ſimilium, a condo is.
cond.ſcipulus,i.m g.pe.cor. Pli.Traia. & primo epiſtolarum ſcholaro inſieme.
conditorium,ii.n.g.pe.cor.ſepulchro.
conditus,a.um.pe pro.condito,ingraſſato,vnto. Cicer.in cato.comità,grauitas,condita,a condio is.
conditior,& hoc conditius omnis.g.pen.cor. in obli.pro.piu condito,ingraſſato.Apul.
conditura,æ.f.g.pe.pro. condire, ingraſſare, condimento,ingraſſamento,conditura, impinguare, ingraſſatura,de ferculis, aliisq; eſculentis quæ condiendi gratia adhibentur. Vlp.de trit. & vino leg. l.ſiquis.Hier.
B
condictum,i.n.g.pe.pr. Apitius,conditio onis. f.g.pe.cor.in obli.pro.Cic.Col.12.cap.50. a condio is.
condimentum,i.n.ge.pen. pro.
condus,i.m.pen.pro.repoſtiero, diſpenſiero. Plau. Auſo a condo is.
condyloma,tis.n g.pe.pro. in obli. cor. morbus eſt,qui naſcitur circa coronam podicis, tuberculum ſanabile,& naſcitur ex quadam inflammatione. iuniores medici vocant eminentes humores, nunc molles, nunc duros, figura rotunda & nihil eminentes.
conditus,a.um pe.cor.annaſcoſto,rinchiuſo, ſtipato,repoſto,edificato, compoſto, fatto, a condo is.
conditiτius,a.um.pe.cor. ſtipato,ſeruato vt cibus.Col.8.cap.8.
C
conditiuus,a.um.pe.pro.vt cibus. col. pirum, pomum. Var.de ruſt.Cato.
conducibilis,& hoc conducibile omnis. g.pe. cor.vtile. Plau. a conducit.
conductor,is.m.g.pe.pro affittatore,conduttore,pigliatore a pigione. Vitru. in primo a conduco is.
conductus,a.um pe. pro. affittato, condutto, pigliato a pigione.
conductitius,a.um.pe.cor.che ſe affitta,alloga,vt homo,domus,Plaut.
condictus,a.um pe.pro.publicato,ditto,fatto intendere. Sue.in claud.condictam cœnulã.
condictum,i.n.g.pen.prod.promiſſione,patto fatto in vicem. Spart. vt condicta militaria.
condictio,is.f.g.p.cor.in obl.pr.publicatione, auiſamento, denuntiatio, quæ dicebatur in certum diem eius rei, quę ageretur,abuſiue, vt Iuſtinia. dicimus actionem in perſonam, quam actor intendit ſibi dari oportere. Vlpi. de condictione indebiti tradit an poſſim condicere, quæſtio ex hoc deſcendit an liberior in quinque. Nã ſi liberior ceſſat condictio, dicitur a condico is,ſignificat & pactionem, ac electionem,partito,cõditione,patto,promeſſione.Ter.in And. accepit cõdictionem. At conditio ſine C. venit a condo is conditum conditi addito O formatur conditio is. Horat.primo carmi. Attalicis conditionib⁹. i.regiis opibus, ac facultatibus, dicitur homo bonæ conditionis i. diues diuitiis. Plin. primo epiſtolarum,ego ſum poſitus in hac conditione.i. fortuna, ſorte, & temporũ diſpoſitione,eſt conditio via, & modus condiendi ſale,cæteriſq; condimentis.ci.primo de Diui.earum cultus, & conditiones, vt aiunt,ſed nõ bene, ſignificãt enim qualitates.
D
E
condalium,ii.n.g.p.cor.anello.Pli. Plau. in trinu.condalium fuiſſe ereptum, vt aliqui digitale del coſitore.
condylum,i.n.g.pen.cor.anello, a quibuſdam iunctura,nodo,nodo delle dita.
confectio,is.f g.p.c.in obl.pr.fare,elaboratio. Ci.primo de Diui. niſi confectionis eius fabricã haberemus. Idem de Orat.2.annalium confectio,componere,vt libri.Cic.in cat.
confector,is.m g.pe.pro.occiditore, ammazzatore,beſtiarum hominum.
confectus,a.um.pe.pro.occiſo,amazzato. ci. de ſupliciis plagis confectũ conſumato.idem de off.2.quibus eſſem cõfectus,fatto idem in Hortenſio confectis ſenatuſconſultis, ditto, concluſo, explicato. Idem de off.2. honeſtatis pars confecta finito. Idem ad Cæſarẽ Iuniorem.2.bellum confectum, confectus ætate, vecchio.
F
confertus,a.um.pe.pro.ſpeſſo, frequente, vt multitudo, denſõ, ſerrato ſtretto, vt turba Li.pieno,vt domus,a confertio is.
confertiſſimus,a.um.pe.corr.vt hoſtes acies. Li.Sal.in Iug.molto ſerrato,ſtretto.
confabulatio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro. ragionare,parlare,fabulare inſieme, parlamento, ragionamento,a con,& fabulor.
confidentia,æ.f.g.pen.cor.fidanza, patientia, durezza.Plau.in Aſi. ſcapularum confidentia,pazzia,audacia,proſontione. Accius, reprimas confidentiã,conſtantiã.Cic. de Rep.

3.in

A 3.in foro dicere confidentia, gręce θαῤῥαλεό-της, eſt in bonum, ſicut fiducia in malum, a confido is, la ſecurità. Ter. in Eun.

confidens, entis omnis.g pe. pro. confidante, pazzo, temerario, audace, proſontuoſo. Pacuuius, improbus, confidens, Ter. in And. eſſum confidens, aſſecurato.

confinium, ii.n.g.pe.cor. vicinità, cic.2 de off.

conflictus, us.ui.m.g.pe.pro. battagliare, ſcaramucciare, combattere, pugna, ſcaramuccia, battaglia, a confligo is. ci. 2. de Diui. nubium conflictu.i. attritu.

conflatus, a.um.pe.pro. acquiſtato, vt gratia.

conflatura, æ.f.g.pe.pro. ſquagliatura, gittatura, colatura, vt ferri, auri, argenti, a conflo as.

conflatilis, & hoc conflatile omnis.g. pe. cor. squaglieuole, gittato, colato, vt imago ænea, aurea. B

conflages, is.m.g.pe.pro. loco vexato da diuerſi venti, locus, in quem vndique fluunt venti, a con, & flo as.

confluges, is.m.g.pe. pro. loco doue correno diuerſi riui, a con & fluo is.

conflatorium, ii.n.g.pe.cor. poteca, vbi metalla conflantur.

conflagratio, onis f.g.pe. cor. in obli. pro. abbrucciare, a conflagro as.

confluens, entis omnis g.pe.cor. in obli. pro. congiongimento de dui fiumi.i. doue correno. Suet. in Claud. a confluo is.

confluentia, ę. fœm. gen pe. cor. abundantia, a confluo is.

confotus, a.um.pen.pro. nutrito, recreato, a confoueo es.

C confoſſus, a.um.pe.pro. occiſo, ammazzato, ferito, a confondo is.

confuſus, a um.pe.pro. perturbato, commoſſo, immeſcato, meſcolato. cic.2 de Diui. tota confuſa mundo ſit, a confundo is.

confuſio, is.f.g.pe.cor. in obli. pro. perturbatione, ſcontentezza, malenconia. Val.3. vultu compaſsionem gereret.

congeſtus, a.um.pe.pro. accattaſtato, ammontonato, accumulato. ci. 2. de Diui. in os pueri Mydæ congeſta, a congero is.

congeſtus, us.ui.m.g.pe.pro. cataſta, montone, rerum. cic. multitudine, congregatione, vt auium Idem.2. de Diui.

congeries, ei.f.g.pe.cor. cataſta, coadonatione, a congero is.

congerro, onis. maſc. gen. pen. prod. Plaut. in Perſa. vide gerro. D

congeſtinus, a.um.pe.pro. accataſtato, ammontonato, vt humus. Col.

congiarium, ii.n. ge.pen. cor donatiuo del ſignore a populo. Suet. & alii. Paulus in.l tabernæ.ff. de fund. inſtr. eſt genus quoddam menſuræ, de quo Quint. congiarium inquit commune eſt liberalitatis, atque menſuræ, eſt ſportula, quæ diurni cibi comitibus diſtribuebatur.

conglobatus, a.um.pe.pro. intorcigliato, vt capilius, congregato, coadunato a globor.

conglutinatio, onis f.g.pe.cor. in obli.pro. incollare, incollamento, ligatura de libri, & ſimilium.

conglutinatus, a.um.pe.pro. incollato, ligato, vt liber. ff. de lega.3. l. librorum. §. ſed præſcripti libri. E

congreſſus, us.ui.m.ge.pen.pro. incontro, incontrare, affrontare, affrontamento, ſcaramuzza, pugna, aſſalto, affronto. Sal. eſt a cógredior, conflictus prælium compagnia.i. ſocietas. Cic. congreſſus, & ſocietatem hominum fugiat.

congregabilis, & hoc congregabile omnis.g. pe.cor. da congiongerſe, congregarſe. Cic. primo de off. vt examen.

congrex, is.m.g.pe.pro. miſto, immeſcato in quella gregge. Apul.7.

cõgruus, a. um.p cor. cõueniente, a cõgruo is.

congruens, is omnis.g.pe.cor. in obli. pro.

congruentia, æ.f.gen.pen.cor. conuenientia, concordanza, concordia, conuenire, Plin.2. epiſtola congruentia morum la ſimilitudine. Suet. in Othone. F

congruitas, tis.f.g.pen.cor. in obli.pro.

coniata, æ.m.ge.pe pro. biancheggiatore del muro Vitr. vide albinus.

coniugium, ii.n g.pe.cor. matrimonio.

coniugalis, & hoc coniugale omnis.g.pe.pro. appertenente, cõueniente a marito, & a mogliere, & a matrimonio.

coniux, gis communis gen. pen.pro. marito, mogliere, non dicitur, vt aiunt a coniungo, is, ſed a con, & iugo, as, ut copioſius retulimus in grammaticis.

coniuga, ę.f.g.pe.cor. mogliere. Pli 8. Apul.8.

coniectus, us.ui.maſc.ge.pen. pro. montone, cataſta, monticello, aceruus, vt lapidum, ſpicarum. Lucret.3.

coniectus, a.um pen.pro. inteſo, ſpiauato, ci. primo de Diui. male coniecta.

A Coniectura,æ.f.g pe.pro.penſiero.inditio, in diuinare,interpretare. Ci.primo,de Diui. facilis coniectura huius ſomnii, eſt cogitatio quædam, quæ ſignis innititur dicta a coniectu.i.mentis directione ad veritatem. Quin.

Coniectabilia,ci.2.de Di.i. aperta cõiecturis.

Coniecturalem ſtatum,cum ſignificamus nos appunctatos eſſe cõtrarios,dicere latine debemus ſtatum cauſæ coniecturalem,aut inficialem eſſe, cauſamq; inficialem eſſe, cauſamq; inficialiter, aut coniecturaliter conſtitutam,cum autem iuris diſceptatio eſt iuriſdicialis ſtatus eſt,& cauſam dicimus iudicialiter conſtitutum eſſe.

Coniector,is.m.g.pe.pro.indiuinatore de ſogni,græce ὀνειροκρίτης.

B Coniuratio,is.f.g.pe.cor. in obli.pro.coniuratione, fraternità, eſt in alicuius perniciem per iuramenta iuratio,& in malum,a coniuro as græcè συνωμοσία.

Coniuratus,a.um.pe. pro. congiurato, fratel giurato,in malum græce συνώμοτος.

Coniugus, a.um.pe.cor.congiuntio. Matt.capel.ope coniuga.

Coniugatio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro. incapellare,tendere,ligare,vt vitis capitum, dicitur a coniugo.i.coniungo.

Connexus,a.um.pen.pro.ligato, coniunto a con,& necto is.

Conniuentia,æ.f.g.pe.cor.cinnare,ſtare con li occhi chiuſi,a conniueo es.

Connubium,ii.n.ge.pen.corr.matrimonio, a con,& nubo is.

Conopeum,ei.n.g pe.pro.ſparuiero,pauiglione del letto,velum,tẽtorium,papilio lineus,

C vel laneus,quo lectus circundatur,non dicitur a canopo.i. vrbe Aegypti, ſed a κώνωψ.i. culice. Nam ad arcendos culices eſt aptum. Hor.Var.2.de re ruſt.

Conops,is.m.g.pe.pro.moſcone.

Conqueſtus,us ui.m.ge.pen.prod.lamento,a conqueror.

Conqueſtio,is.f.g.pe.in obli.pro.

Conſcenſio,onis.f.g.pe.cor.in obli.pro.ſaglire, aſcendere vt in naues.cic.primo,de Diu. a conſcendo is.

Conſcenſus,a.um pe.pro.ſagliuto, inbarcato, vt in naues. Apul.in 5.

Conſcientia.cic.in cato.

Conſcius,a.um.pe. cor. modo eſt is, qui cum aliis aliquod cognitum habet, modo idem, quòd ſcius. hinc conſcientia eſt priuatæ actionis conſenſus,dicitur a conſciſco is. D

Conſciſſus,a.um.pe.pro.ſquarciato,lacerato, vt veſtis,a conſcindo is.

Conſeſſus,us,ui.m.g pe.pro.luoco da ſedere, ponitur & pro hominibus ſedentibus,homini aſſettati inſieme, ouer che ſedeno. Verg. 5.&.8 Ci.cuncto conſenſu a con,& ſedeo es

Conſeſſor,is.maſc.gen.pen.prod. ſeditore inſieme.

Conſanguineus,a.um pe.cor.parente,propinquo græce ὁμογνήσιος. at hic conſanguineus, fratello. Verg. & conſanguineus leti ſopor, Sta. & conſanguineo gliſcis regnare ſuperbus,exule.

Conſanguinitas,is.f.g.pe.cor.in obli.pro. parentado,eſt vinculum ex eodem ſtipite propinquo,græce ὁμαιμοσύνη.

Conſequia,æ.f.g.pe.cor. ſequitrice,conſectatrix. Apul.in.5 &.x.a conſequor. E

Conſentio,onis.f.g.pe.cor.in obli.pro. vnione,a conſentio is.

Conſertus,a.um.pe.pro.aſtritto,affollato, vt iumenta conſerta. Apul.8.a conſero is.

Conſectaneus,a.um.pe. cor. qui in eadem eſt hæreſi, ſectatore, perſecutore de vna ſetta. Sid.in epiſtolis.

Conſectatrix,is f.g.pe.pro.ſectatrice, perſecutrice,vt voluptatis.ci.3.de off.

Conceptus,a.um.pe.pro.circondato,intorniato, chiuſo, ſerrato da ogni parte, vt locus, domus, ager, terra a con, & ſepio is, Cic. in cato.

Conſerua, æ.f.g.pen pro. ſerua con gli altri. Ter.in Eun. F

conſternatio,onis,fœm.g.pe. cor.in obl.pro. timore,venire meno per timore, angoſciare,a conſternor, vt aliqui a ſternutamento quo toto concitamur corpore.

conſeptum,i.n.g.pen.pro.chiuſura, clauſura da ogni parte,circuito,vt dom[9],ſyluę,terrę.

conſeruatio,onis.fœm.g.pe.cor. in obli. pro. conſeruare,reſeruare. cic.de off. conſeruatio frugum.

conſitio,onis.f g.pe.cor. in obli.pro. piantare,paſtinare,a conſero is.ci.in cato.

conſitura,æ f.g.pe.pro ci. primo de Rep. ex agri conſitura.

conſiliatrix,cis.f.g.pe.pro.conſigliera. Apul. 5.a conſulo is.

conſiliarius,,ii.m.g pen.corr.conſigliero,qui aliis conſilium dat græce σύμβουλος.

Conſitus,a.um.pe. corr.paſtinato, piantato, ſemina-

A ſeminato.Ci.in Cato.a conſero is.

Conſilium,ii.n.g.pe.cor.conſiglio, apperitus faciendi ex cogitato ratione,vel eſt ratio,cuius ſedem in corde poſuit Ari. Plato tamen in cerebro,intentione,intentio.Ter.in Hec. nō eſt conſilium pater,Græce βούλευμα,a cō, & ſalio,quòd in vnum ſaliunt,quæ cum ratione fiunt,vel a con, & ſileo, quòd ſilentes deliberant,vt aliqui a conſulo is.

Conſideratus,a.um.pe.pro.chi ha conſideratione,conſideratore, qui agenda conſiderat vt, ſis conſideratus in loquendo.

Conſodalis,non dicitur.

Conſortium,ii.n g.pe.cor.compagnia.

Conſortio,onis.f.g.pe.cor in obli. pro. Li.

Conſors,tis.communis.g.pe.pro.de vna conditione,qualitā,ſorte,ſimile, vt caſus. Prop.
B compagno in mercantie,quaſi eiuſdem ſortis,& conditionis.

Conſociatio,onis.f.g.pe.cor.in obli.pro.compagnia.Ci.primo,& 3.de off.

Conſolatio,onis.f.g.pe.cor.in obli. pro conſolatione.græce παράκλησις.

Conſolator,is.m.g.pe.pro.conſolatore, græce παρακλητός

Conſobrini,cōſobrinæq; ſunt qui, quæ'ue ex duabus ſororibus naſcuntur,quaſi conſororini, hi quarto ſunt gradu ex tranſuerſo.ca ius in l. 1.§.pe. de gradi. affini.

Conſpicuus,a.um.pen.cor.a vederſi intorno, quod conſpicitur,a conſpicior, chiaro, bello, manifeſto.

Conſponſor,meus, ci.

Conſpectus,a.um.pe.pro.viſto.

C Conſpectus,a.um pe.pro.inconrro,a faccia a faccia,viſta,vedere,vt vrbis,loci.

Conſpicillum,i.n.g.pe.cor.occhiaro,occhiali.Plau.a conſpicio.

Conſpiratio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro. conſenſo,volontà in bonum,& in malum, coniura.

Conſperſus,a.um.pe.prod.ſparſo, bagnato,a conſpergor.

Conſternatus,a.um.pen.pro.perterrito, sbagottito,venuto meno, præ timore, labore, & ſimilibus.

Conſtitutus,a.um.pe.pro.ordinato,deliberato,determinato,a conſtituor, vt corpus bene conſtitutum condicionato.Ci.

Conſtitutio,onis.f.g.pe.cor.in obli pro.ordinatione,deliberatione,determinatione.

Conſtructus, ta.um.pe.pr. accatattato, accumulato,coadunato,vt aceruus, a conſtruor.

Conſtantia,æ.f.g.pe.cor.conſtantia,perſeue- D
rantia animi in propoſito a conſto as, græce ἑδραίον, eſt & vrbs Germaniæ dicta a conſtantio conſtātini patre qui a Diocletiano & Maximiano cæſar dictus eſt,quæ vrbs prius vocabatur Vitudurca, vt patet ex tabula marmorea literis inſcripta ibi retenta.

Conſtans,tis.omnis.g pe.pro.conſtante,perſeuerante in propoſito græce ἴζων.

Conſtructio,onis f g.pe.cor.in obli.pro.conſtructione,compoſitio, ordoq; verborū.Pli. primo epiſtola.grauis,& decura cōſtructio, dicitur a conſtruo.i.ordino.

Conſtituta,iudicia proceſſi ordinarii.

Conſultatio,nis.f g.pe.cor.in obli.pro.deliberatione cum conſilio, deliberare, deliberamento.Ter.in Hecy.græce συμβουλία.

Conſuetudo,is.f.g pe.pro.in obli.cor. practica græce ἔθος in bonū,& in malū,eſt etiam li- E
bidinis.Ter.in Phor.

Conſultor,ris.m.ge pr.pro.adomandatore de conſiglio,qui petit conſilium.

Conſultus,i.m.g.pe.pro.conſigliero, qui dat conſilium,a conſulo is.

Conſul,is.m.g.pe.pr.in obli.cor.conſolo, Romani duos conſtituere conſules, vt Pomponius de orig.iuris, penes quos ſummum ius eſſet exactis regibus,quos initio ciuitatis Romæ omnem poteſtatem habuiſſe conſtat,cōſules dicti ab eo,quòd plurimū ciuitati conſulerent,qui tamen ne per omnia regiam poteſtatem vendicarent, lege lata factū eſt, vt ab eis prouocatio eſſet,neue poſſent in caput ciuis Romani animaduertere iniuſſu populi, ſolum relictum eſt illis,vt coercere poſſent,& in vincula publica duci iuberēt,vel vt F
Var.quòd populum,& Senatū conſulerent.

Conſutilis,& hoc conſutile omnis.g.pe.corr. coſire inſieme,a con,& ſuo is.

Conſulares,ſunt,qui geſſerunt conſulatū, cōſulares etiam fœminas dicimus conſularium vxores,adicit Saturninus matrē, quod nuſquam relatum eſt,neque repertum, vt Vlpi. At ſenatores aliud erant. Nam omnes conſulares ſenatores erant, non omnes ſenatores conſulares, hoc aperte colligitur ex lib. 2.belli punici ſecundi apud Liuium.

Conſuaſor,ris m.g pe.pro.conſigliero, cuius hortatu,aliquid facimus.Ci.pr.Q. Quintio.

Contagio,onis.f.g p cor.in obli.pro.ogni male che ſe immiſca,attacca putredine,macula Iuu 2.cic.de Fato,& primo de diui.a contin

 go is.

A go is,in plurali contagiones non leguntur.
contagium,ii.n.g.pe.cor.Verg.in Buc.Gel.8. cap.2.Sene. epiſtola licet Feſtus vetet.
contages,is.f.g.pe.pro.Lucre.in.4.
contagioſus,a.um.pen.pro pieno de macula, morbo contagioſo.
contaminatio,onis.f.g.pe.cor. in obli.pro.allordare,allordamento,imbrattamento,a cõtamino as.
contaminatus,a.um.pe.pro.allordato.
contatus,a.um po.pro.con la picca, vt miles. Vegetius.
contentio,onis.f.g.pe.cor.in obli.pro.conteſa, contraſto,contraſtare,litigare de parole. Ci.verò primo de off.equos propter crebras contentiones preliorum.i.decertationes. idem primo de off.contentione vocis gridare,a contendo is, hinc cõtẽtus gridacciaro. B
contentiſsimus,a.um.pe.cor.grandiſsimo,altiſſimo,vt vox, Apul.4.
contemptus,a.um.penul.prod.deprezzato,a contemno is.
contemptus,us.ui.m.g.pe.prod.deſprezzare, deſprezamento græce καταφρόνησις.
contemptio,onis.f g.p.co..in obli. pro.ci. de Rep.5.& Toſ.1.
contemptor,ris.m.ge.pe.pro.diſprezzatore. Sal.in Iug greçe καταφρονητής.
contemptibilis, & hoc contemptibile omnis g.pe.cor.deſprezeuole,da deſprezarſe.
contemporaneus,a.um.pe.cor. de quello tẽpo vt fuerunt.Gel.20.cap.14.
contentus,a.um.pe.pr.contento, cui res etiã parua abunde eſt exteſo.Verg in.5.arcu cõtenta parato,tela tenens,ligato, congiunto C inſieme. Idem,Geor.3 contenta ceruice trahunt ſtridentia plauſtra, contentos libertatis,Liu.34.
contectus,a um.penul.prod.coperto a con & tego is.
conterminus,a.um.pe.cor.vicino,congiunto vt domus,ortus.Ouid. contermina noſtræ.
conterraneus,a.um.pe.cor. compatriota. Pli.
conteſtaria,æ.f.g.p cor.Mart.urbs Hiſpaniæ.
continentia,æ.f.g pe.cor.abſtinentia, refrenare, eſt refrenatio omnium rerum malarum greçe ἐγκράτεια, ἐγκρατής cõtinens,a cõtineo es
continens,tis omnis.g.p.cor. in obli.pro. terra ferma,continuate.Ci.primo. Tuſc.continente orationem,continens incendium,bellum. Li. continentes prouintias accipere debemus eas,quę Italię coniunctæ ſunt,vt Galliam. Siciliam magis inter continentes accipere nos oportet, quæ modico freto ab Italia diuiditur Vlp.in.l.notionem.de verb. ſig. D
conticinium,ii.n.g.pe.cor.uide concubium.
contiguus,a.um.pe.cor.vicino,congiunto, vt monti contiguas ſubducere domos, Ouid.
contignatio,onis f.g.pe.cor.in obli.pr. aſtraco,ſolaro de tauole,intauolatura, intrauatura, Plin.
contortor,ris.m.g.pe.pro.deſtruitore, guaſtatore, legum. Ter. in Phor.i.conturbator, a contorqueo es.
controuerſia,æ.f.g.pe.cor.diſcordia.
contrectatio,onis.f g.pe.cor.in obli.pro.toccare,maneggiare,a contrecto as.
contractus,us.ui.m.g.pe pro.contrato, conuentione a contraho is.
contractio,onis.f.g.pe.cor.in.obli.pro. arronchiare, incortare, titare vt neruorum, cum contrahuntur.i,colliguntur,& ſupercilii.ci. primo de Off.la abbreuiatione,reſtrictione, a contraho. E
contumelia,æ.f.g pe.cor. iniuria de parole, a contemno is. Vlp.in l.prima, & in l.item aapud Labeonem.§.generaliter.de iniuriis.
contumelioſus,a.um.pen.prod.iniurioſo, qui infert.
contubernium,ii.n.g. pen.cor. compagnia de amici,proprie tamen, vt Vegetius eſt de decem militibus vnà militantibus, & conueniẽtibus. Nam tabernæ appellatio declarat omne vtile ad habitandũ ædificium, non ex eo, quòd tabulis claudatur, inde tabernacula, Vlp.de verb.ſign.caſa, habitatione de compagni.Apul.9 hinc etiam contubernalis cõpagno proprie militaris. F
cõtubernalitas,eſt ius cõtubernii Cyprianus.
contuſus,a.um.pe.pro.tritato, piſtato vt ſal, amaccato percoſſo,vt crus,a contundo is.
conturbator,ris.m.g.p.pr.apto, capo, cauſa a fare fallire.Mart. conturbator aper vilius eſurio,a conturbo as.
contus,i.m.g.pe.pro.perticca,picca.
contumacia,æ.f.g.pe.cor.inobedientia, diſſobendientia,rebellione. Suet.in Veſp.
contumax,cis omnis.g.pe.cor.in obli.pro.inobediente,diſobediente,contumace rebello,vt homo, pulchritudo. Apul. eſt contumax non fa ſtima de ſuperiore, diſprezzatore,contemptor.Gel.in fine primi.
contribulis,& hoc contribule omnis.ge. pen. pro.de vno lignagio.

conuen-

A conuentus,us,ui.pe.p.congregatione,multitudine de homini che ſe affrontano in vno luoco.Ter. in Hecy. parlamento vt regum, populi. Sal. in Iug. a conuenio is, eſtq; cum aliquem in locum frequentia hominum ſupplicationis, aut gratulationis cauſa colligitur, eſt etiā cum a magiſtratibus iudicii cauſa populus congregatur.

conuerſatio,onis.f g.pe.cor.in obli.pro. pratica. Quint. græce συναναστροφή.

conuerſio,is.f g.pe.cor.in obli.pro.commutatione. Cic.2.de Diui.

conuerritor,ris.m.g.pen.prod.ſcopatore,qui ſcopis purgat.

conuenientiſſimus,a.um. pe.cor. molto conueniente. Pli.Traia.

conuenticulum,i.n.g.p. cor. congregatione,
B maxime malorum.

conuector,is.m.g.pe.pro. portatore, proprie eſt nauticorum iuriſconſultus vtitur erebro, a con & ueho is.

conuentor,is.m.g.pe.pro. Apul.in primo, an conuentore illo tuo, licet cōuectore ſed male legatur,cōpagno in viaggio, camino, qui ſimul iter facit.

conuena,æ.communis.g.pe.cor.ſtranero,foraſtiero,che viene da diuerſi loci,& gente in vna habitatione. Hiero.qui ex diuerſis locis in vna conuenere mœnia.

conuerſus,a.um.pen.pro.ſcopato, ut domus. Col.a con & verro is, voltato, girato vt homo,a conuerto is.

conuexus,a.um.pe,pro.curuato,piegato, chinato da ogni parte, vt cœlum,& conuexum,
C vt cœli. Verg.4.

conuiciator,is.m.g pe.pro.maledico,dicitore male,de villania,a conuicior.

conuictor,is.m.g.pe.pro.conuitato de continuo. Pli.2.epiſtola.Suet. in Tyb. Sen.Hora.

conuicium,ii.n.g.pe.cor.uillania ci.3.de off. dictum contumelioſum, dicitur a vicis,vel a concito as.i.excito. Vnius.n.dictum contumelioſum excitat alterius mentem, græce λοιδορία, vel a conuentu hoc eſt a collatione vocum,cum.n.in vnum quāplures voces cōferuntur conuicium,quaſi conuocium dicitur. Vlp.in l.item apud Labeonem.§.ait prætor.de iniuris,& ſubiungit apparet non omne maledictum conuicium eſſe, ſed illud ſolum quod cum vociferatione dictum eſt, & ſiue plures dixerint,& quod in cœtu dictum eſt,quod autem non in cœtu, nec vociferatione dicitur, conuicium non proprie dicitur,ſed infamandi cauſa dictum. D

conuiuator,is m.g.p.pr.conuitante,apparecchiatore,mettetore i ordine il cōuito. Li. Se.

conuiua,æ.cōis.g.pe.pr.conuitato, dr a cōuiueo is,nō a cōuiuo is,quia nō ſimul viuit.

conuiualis,& hoc conuiuale is omnis. g pen. pro.pertinente a conuito,vt vas, Li.

conuiuium,ii.n.g.pe.cor.conuito. Ci. in Sen. dicitur a conuiuo is. Hoc non eſt ignorādū nocturna conuiuia,& cœnas veſpertinas hominū corporibus eſſe ſalubriores. Lunæ namque mirificū ſydus ad eſculentorū cōcoctiones maxime facit, & hoc non ab re.Nam putreſcere humida ſui natura cum parua caliditate facit Luna. Concoctionem putrdinis quoddam eſſe genus conſtat, & noctu quæ fuerant immolatæ hoſtiæ,quam quæ interdiu putreſcunt magis,& fructus ferè omnes E
ad Lunam citius miteſcunt, & ad maturitatem perueniunt,vide ſympoſium.

conuictus,us.ui.m.g.pe.pro.conuito, ſpeſa inſieme, mangiare in compagnia. Iuue. xi. a conuiuo is.

conus,i.m.g.p.pr.pennacchio, pettugio, bugio doue ſe pone. Pli.f.g. fruto del cipreſſo, nux.Col.frutto del pino. Catul Galenus.dicitur quòd cogitur in acumen verſus.

conuulſus,a.um.pe.pr.ſtirpato, ſcippato via, a conuello is.

cooperculum,i.n.g.pe.cor.coperchio, vt vaſorum,& ſimilium.

coortus,us.ui.m.g pe.pro.origine, naſcimento inſieme. Lucret. a coorior ris.

coortus.a.um.pe.pro.nato inſieme.

cophynus,i.maſc.gener.penult. corrept. cophino,latine corbis. Iuue.in.3.& 6.quorum F
cophinus,fœnumq; ſupellex,in quo carmine tradunt Iudæos eſſe pauperes,& nihil aliud habere, quàm cophynum, & fœnum, quod non placet, ſed ideo dari cophynum Iudæis, vt Nicolaus de Lyra refert, quòd Iudæi ab Aegyptiis duro famulatu cogebantur exportare in cophyno fæces, & ſtercora de ciuitatibus Egyptiorum, ex quo poſtea liberati videri poſſunt inſtituiſſe, vt cophynum geſtarēt ad perpetuam huiuſce rei memoriam. hinc Sidonius in epiſtola. 5. ordinis res eſt vt Aegyptius Pharao.i.rex (ſic enim illorū lingua dicebatur rex) incederet cum diademate, Iſraelitica cum cophyno, & Dauid manus eius in cophyno ſeruiuit,

A ſicut & fœnum propter palearum memoriã. Paleas nanque, fœnum, & ſtipulas colligebant, vel cophynum portabant ad memoriã Moſis, qui cum infantulus eſſet, fuit a matre expoſitus in ripa Nilatica cophyno iunceo, ſiue fiſcella ſcirpea incluſus, quē Pharaonis filia ſublatum nutriuit, adoptauitq; Moſen hæbraice, latine ex aqua ſeruatum, vocauit.

Copia, æ.f.g.pe.cor. abondantia, poſsibilità, facultà Pli ad Traianum, eius ex copia eorum, exercito, in plurali, frequentius, noſtrã vide grammaticen. ne quam aliam quærat copiam i.ſubſidiũ. ſoccorſo. in plurali ricchezze, diuitiæ Ci primo, & .3. de off poteſtà, vt dedi, feci, dicitur quaſi capia a capiendo, ſed melius quaſi con ope.

B Copioſus, a.um.pe. pro. abondante.

Copides, ſunt cultri, ſiue gladii recurui, vt aliqui venabula. Apul.

Copo, onis.m g.pe.pro. tauernaro, quaſi caupo quoniam A u. (vt in grammatice retulimus) mutatur in O longum vt plauſtrum ploſtrum, & ſimilia.

Copona, æ.fœm.g.pe. pro. tauerna, tauernara, fœmina.

Copula, æ.f.g.cõiunctione, vt inter homines, laſcia reticulum, funisue, quo canes a venatoribus alligati ducuntur. Ouid. copula detrahitur canibus, & laſcia da battere. Plau. in Epid. in manibus geſtã copulas, a copulo as.

Copulatus, a um.pe.pr. cõiuncto a copulo as.

Copta Rhodia. zenzeuerata, eſt genus placētæ, vt Athenæus. Suidas, Mar. in diſticis ſit vt ita dicam tetrãgulis, arancisq; conciſis, melle, & aromatis, a κόπτω. i. incido dicta, & eſt

C duriſsima, quam piſtores dulciarii & faciũt, & vendunt maxime ante ſacras ædes feſtis diebus potiſſimum.

Coquina, æ.f.g.pe.pro. cocina, locus coquendi, græce μαγειρεῖον, & coquum μάγειρος.

Coracinus, i.m.g.pe.pro. Negro, vt color, κόραξ nigrum ſignificat, hinc corax. i. coruus dicitur a κόραξ i.coruo.

Coracinus, a.um.pe.pro. guarracino, piſciculus ſpinoſus.

Cor, dis. n.g.pe.pro. cor. ponitur pro prudentia, & vt Ari. eſt fons venarum arteriarum, & ſenſuum, & vt Auicenna eſt principiũ virtutis vitalis, eſt & fons vitæ, radixq; vt Galeni interpres.

Corbis, is.f.g pe.pro. cophino, corba, corbella, ceſta. Ci pro Sex. meſſoria ſe corbe contexit, dicitur ab eo quòd ſpicas, aliudve quid D corruebat. i. comportabat.

Corbio, onis.m.g.pe.cor. in obli. pro. cophinaro, ciſtellaro, qui facit corbes.

corbona, æ.f.g.pen.cor. Iudęi vocant ſacrum theſaurum. Ioſephus, Euſeb. Hier.

coralium, ii.n g pe.cor. corallo, prima longa. Ouid. ſic & coralium dum creſcit in æquore vimē Claud. vero in nuptiis Honorii corripit, mergit ſe ſubito, vellitq; coralia Clothe, & Sid. Lactea puniceo ſinuantur colla corallo.

Corbula, æ.f g.pen. cor cophinetto, cophino piccolo. Plau. in Aul. Var de re ruſt. col. cato de re ruſt. corbulis Amerinas intelligit contextas ex viminibus, & ſalice Amerina, quæ candida eſt.

corbita, æ.f.g pe.cor. eſt genus nauigii tardũ, E & grande, carraccha. Plau. in Pœn tardiores quàm corbitæ ſunt in tranquillo mari. Plin. a quibuſdã palaſchermo, battello dela naue.

corcyra, æ f.g pe pro. corphu inſula in mari Ionio dicta a corcyra virgine rapta a Neptuno.

corcyræus, a.um.pe. pro. da corphu, vt vinũ.

corcyrenſis, & hoc corcyrenſe, is omnis.ge. penult.prod.

corcura, nigra curcicoa, inſula, quæ, & curcura melana adiacet Dalmatię. Ptolemę.

cerdatus, a.um pe.pro. prudente, diſcreto, animoſo, vt homo, Sene. a corde.

Cordila, æ f.g.pe.pro. tunno piccolo, piſcis.

Cordolium, ii.n.g pe cor. dolore del core. Pla. quaſi cordis dolor. F

cordus, a.um pe.pro. tardiuo, vt frumentum, quod ſero matureſcit. col. Plin. 18. vltimo, vt agnis, homo, qui ſero naſcitur. Quint.

Corfinium, ii.neut.gen. penult.corr. Pentina, oppidum.

corium, ii.neut.gen penult.correp. coiro, mamiata, tela del muro quando ſe fabrica, ordo laterum in parietibus ſtruendis. Vitru. in .2. quod vulgo turba opificum curſum appellar, ſed idem flexus angulorum in ædificiis, & parietibus exterior Verſura dicitur, quam Græci ἀγκῶνας vocant, & Ancones etiam a cubiti verſura, volta.

coriarius, ii.m.g pe.cor. caligaro, conciatore de cuoio, pelle qui coria conficit, a corio.

corithum, i.neut gen.pen.prod. Corneto, oppidum Thuſciæ.

Corydalus, vide alauda.

cori-

A Corithius,a.um pe.cor, da Corneto.
Corybas,tis.m.g pe.cor. in obli. pro.inſanus, furens. Iuue.in.5.corybanta videbis, quales erant corybantes, qui inter ſaltandum capita iactabant,quod κορυβαντιᾶν dicitur, qui furiis agitantur & Iouem in Ida Cretæ monte educarunt Et quia alendi Iouis curam geſſerũt Curetes vocati ſunt. Dicuntur enim in Ida monte, cum Iuppiter infans nutriretur, ne vox eius vagientis audiretur a Saturno, tympana, & cymbala pulſaſſe, ut in.x. Stra. ob quem ſonum homines dæmonas putantes, illuc non accedebant. Alii dictos eſſe tradũt a genis oculorum,quas græci κόρας nuncupãt ꝙ cum Iouis cuſtodes eſſent,non tantum excubare,ſed etiam apertis oculis dormire cogebantur, vt alii a galea,quæ græce κόρυς dicitur. Quod galero capita tecti inſaniendo
B ludereut Suid. vel vt Diod a Corybanto qui cum Dardano in Phrygiam primus ſacra Cybeles detulit.
corycium,ii.n.g.pe.cor.bolgie, buſacche, da caualcare.
corylus,i.f.g pe.cor.arboro de la nocella,nocciolo fructus vero auellanas,ſeu præneſtinas Græci ponticas vocãt, ex corylo priſci faces nuptiales conficiebant.
coryletum,i.n.g.pe.pro.nocelletto auellaneto locus multitudo arborum corylorum.
corymbus,i.m.g.pe.pro.frutto.i.cicíolo.i.mo roli de la hedera, cannetoli. Pli. 16. & racemus ferularum Pli.& ſumma omnia corymba dici poſſunt. Home.& Her.montis corymbum i.pereminens.
C corythus,i.f.g.pe.pro. Capo de Santa Maria,a quibuſdam Coronto,vide æs.
corycos,i.m.g pe.pro.palla de vento,pila vento plena.
coryza,æ.f g.pe pro gocciola, morbus,quando humor diſtillat ex capite. Celſus, Hyppocrates.
corycta,æ.f.g.pe.pro. Vegia,inſula Pannoniæ cornicem, a læua, coruum a dextra canere. Cic.primo de Diuin. bonum augurium erat. Valerius Probus inquit ſi coruus dextra,cornix ſiniſtra volãt.hinc Plau.picus, & coruus eſt a læua,cornix græce κορώνη.
cornicen,nis.m g pe.cor. trombettero, ſonatore de corno,a cornu,& cano.
cornicina,æ.f.g.pé.cor.trombettera, ſonatrice de corno, fœmina.
cornicularius, eſt adiutor principis cuſtodiæ, vel officialis Aſcon. accenſi inquit dicebantur attributi decurionibus hoc eſt miniſtri eorum quaſi ad cenſum additi,quos nunc cõmentarienſes, & corniculários appellant, Val. in.6 cui cominus tribunus plebis diem ad populum dixit ꝙ cornicularium ſuum ſtupri cauſa appellaſſet. Dicitur autem cornicularius in bello accenſus curionis quo ſignificatu accipitur etiam apud Frontinum in 3. tribuni cornicularius vigiles quoſdam excitauit. Suet. de claris grammaticis Orbilius cornicularius meruit. In palatina verò militia cornicularii accipiuntur pro accenſis primi ſcrinii,vel principis proximorum. C. de proximis ſacr. ſcrin.l.2. & Firmicus, Suet. nam quem ipſe in Domitiano appellat clodium cornicularium, Dion græce Clodion Eutelon nuncupat. D
cornarius,ii.m.g pe.cor.trombettiero,ſonatore de corno. E
cornus,i.f.g.pe.pro.corgnale,arbor.
cornum,i.n.g pe.pro. fructus.
cornetum,i.n.g.pe.pro. corgnalete.
corona.æ.f.g.pe.pro.corona, a choro.i. cœtu lætantium, ideo ponitur pro multitudine de homini in circulo. catal. Li. cornice de la porta,muro. Vit. vide ſympoſium. coronas Ianus primus inuenit, rateſque & nauigia, numumque æneum excudit, & characteribus ſignauit.
corone,es.f.g.pe.pro.curo,oppidum.
coronamen,nis.n g.penul.pro.in obli.cor.coronare Apul.
corola,æ.f.g.pe.pro.corona piccola.
coronula,æ.f.g.pe.cor.in Hier. F
coronamentum,i.n.g.pe.pro. multitudine de corone Pli.
corollarium,non correlarium corona. Pli.12. gionta che ſi fa nel vendere alcuna coſa, come carne,o altro, & metterſi per qualunche gionta, quod ſuperadditur venditis & datis præter debitum Suet ci.in Verrinis. Plin.9. dicitur a corollis,ꝙ hę,cum placuerant actores,in ſcæna dari ſolitæ ſunt, vel ꝙ poſt legitima munera corollas dabant, græci πυγίζειν corollarium puerile, pædicare, præpoſterus coitus Apul.3.
coronarius,ii.m.g.pe. cor. fattore de corona, qui facit Pli.græce στεφανοπλόκος.
coronarius,a.um.p.cor. pertinente a corone, vt aurum.
corontus ſinus,uide ſinus corontus.

A Corpus,ris.n.g.pen. pro.in obli.cor. carne de l'huomo. Marr. corpore corpus erat. corpo.
corpuſculũ,i.n.g.p.c. corpo piccolo Pli. Tra.
corpulentia,æ.f g.pe.cor.graſſezza de l'huomo. Pli. ſomno concoquere corpulentiæ, ꝙ firmitati vtilius.
corpulentus,a.um.p.p graſſo, carnoſo,ut hõ.
corporatura, æ. f.g.pe.pro. qualità del corpo. Vitr. Col. Veget.
corporatio, onis.f.g.pe. cor. in obli.pro. Col.
corruptella, æ.f.g.pe.pro.ſobornatione. Ci.2. de Offi.a corrumpo,is.
correctio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.reprenſione,a corrigo is græce ἐπανόρθωσις.
correptio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro.a corripio, is.græce ἐπίληψις,vel ἔλεγχος.
corriualis,is.comm.g pe. pro. pigliatore de acqua da vno riuo. Vlp.in.l.1.§.ſi inter,de aqua
B quot.& ęſt.dicitur a con N in R conuerſo,& riuo inamorato inſieme,qui ad eundem tendit amorem.
corriuatus,a.um.pen.pro.calato, ſceſo,da vno riuo. Pli.35.ut aqua.
corroſus,a.um.pe.pro. mangiato, conſumato intorno,vt corpus,lignũ.arbor a corrodo is.
corruda,ę.f.g.pe.pro.lupulo,ſparace ſiluatico Var. Cato. Pli. Græci ὄρμινον aut μυάκανθον. Col. xi. cap.3.
corruptor,ris.m.g.pe.pro.ſtupratore ſuirginatore,violatore,adultero. Iuu.in prima a corrumpo, is. corrompitore, ſubornatore, vt officiorum.
corruptus,a.um pe.pro.ſtuprato, ſuirginato. Suet.in Domit.
cornu,u.n g.p.pro.corno, dicitur a curuitate.
C corſica,æ.f.g.penul.cor. Corſica,inſula Ter.in Adel.dicta a Corſo duce. Paulus Diaconus, vt alii a Corſa muliere.
corſura,æ.f.g.penu.pro.la Panthalarea,inſula uide coſyra.
coruſcus,a. um. penul. pro. ſplendente, a coruſco as.
cortex,cis pe.pro.in obli.cor.ſcorza. Ver.raptus de ſubere cortex,& in Buc.amaræ corticis Oui. nouo ſub cortice pectus. Lucre.4. cortex nominanda eſt.
cortina,æ.f.g.pe.pro. caldara da tengere, vas vbi tingũtur vellera.Pli.eſt & ſpatium, quod eſt inter terram, & cœlum, eſt & vas, quo oleum, vel liquidum aliud influit, hinc cortinale, quod eſt locus, in quo ſapa, & defrutum coquuntur ab eccleſiaſticis cortinæ accipiuntur pro aulæis ut in Exodo decem cortinas facito: eſt quoq; tripus Apollinis, vbi ſedebat Phæbas, & vaticinabatur, dicitur a corio Phytonis, quo tegebatur ꝙ phæbadis tenebat cor,ſed melius quaſi certina,certiora nanq; inde dabantur oracula. D
corus,i.m.g.pe.pro. Ponente Maiſtro, ventus Pli.2.flat ab occaſu ſolſtitiali vide chorum.
coruus,i.m.g.pe. pro. coruo, eſt auis, quem ore coire, & parere vulgus arbitratur. Pli.x. cap.15. quod Ariſto.3.de animalibus negat, hinc eſt prouerbium in impudicos,atque vitioſos hic coruus eſt. Iuu 2. Dat veniam coruis, vexat cenſura columbas.i. remittit vitioſis & exagitat,moleſtatq; innocentes, perdona a li triſti, & condanna li boni. apud veteres futura ſignificare putabatur cantu,& volatu, ideo Phæbo diuinationis dedicatus eſt, E
& ex eo a Statio auis Phæbea nuncupatur. Ci. primo de Diui.a dextra coruum, a ſiniſtra cornicem facere ratum. Higinus tradit coruum ſiccitatiș tẽpore guttur habere pertuſum, κόρακα Græci nuncupant, qui eſt & mons Ptol.vnde coraxicus licet in Plinio coraxitis pro coraxicis legatur. eſt etiam coruus quædam naualis machina, graffa catena ferrea qua naues confligentes comprehenduntur Poly. in primo de Gneo Duillio qui primus inuenit huiuſmodi machinam.
cos,tis.f.g.pe.pro.mola.i.pietra de ammolare. affilatora.i.petra,qua cultri acuũtur, eſt Cos inſula nunc longo, hinc ccus a um.inde veſtes coas.i.pretioſas, quia bombycinæ veſtes ibi primum fuerunt inuentæ. hanc inſulam Latini Ceam nuncupant. Pli.in.4. F
coſcinon,i.n.g.pe.pro. criuello.
coſcinomantia,æ. f.g.pe. cor. indiuinare che ſe fa ꝑ lo criuello,a κόσκινον .i.cribro, & μαντεία diuinatione.
coſyra,æ.f.g.pe. pro. Pantelleria, inſula prope Siciliam.
coſmaricum,i.n.g pen.cor. vnguento adornare li capelli Ga.
coſmeta,æ,f.g.pe.pro.damigella, quæ dominam ornat. Iuue.6.a κοσμέω .i.orno.
coſtatus, a. um.p pro.coſtaro.i.qui habet coſtas ut corpus Var. 2.de re ruſt.
coſſus,i.m.g.pe. pro.peloſo,arripicchiato, vt homo,corpus, a coſſis vermibus e ligno editis. Pli.7.
coſſinius,i.m.g.pe.cor.
coſſunius,i.m.g.pe.cor.

A coſſutianus,i.m.g pe.pro.
cote,es.f.g.pe.pro.Spartello,promontoriũ.
cothurnus,i.m.g.p.pro.burzachino, calceus, quo utuntur venatores Vergi.in primo, & tragœdi, ſicut ſocco comœdi ponitur pro ſublimi dicendi genere. Vergi. in Bucco. Sophocleo, cothurno. Quoniam ut Ouid. Omne genus ſcripti grauitate tragœdia vincit, & hoc ratione ſubiecti. In tragœdia nanq; introducuntur reges, heroes, & dei.
cothurnatus,a um.pe.pro.borzachinato.i. cothurno calceatus, ſublimo Matt. Grande cothurnati pone Maronis opus.
coticula,æ.f.g.p.cot.paragona,de l'argẽtiero.
corydon,nis.m.g pen. cor. eſt paſtor dictus a corydalo auicula,quæ dulce canit.
coton,nis.m.g.pe.cor.molo,potto,portus arte,& manu factus.
B cotonum,i.n.g.pe.cot.
cotoria,æ.f g.pe. cot. molata.i. fodina, vnde cos, foditur. Vlp.tit.de de publicanis.
coturnix,cis.f.g.pe.pro. quaglia, græce dicitur ὄρτυξ, auis quæ vt Alexander Aphroſideus Helleboro victitat, quod Galenus comprobat. Pli. x. coturnicibus Verairi ſemẽ graviſsimum. ideo eas damnauere menſis, patiunturq; ſolæ animalium comitialem morbum, hinc Ouid. in amorum primo Ecce coturnices inter ſua prandia viuunt. Forſitan & fiunt inde frequenter auus, licet prælia ſed mendoſe legatur, dicitur a ſono vocis.
couinus,i.m. g. pen.pro. carro, quo Britanni utuntur in bello. Pomp. Mela, Luca.
coxendix,cis.f.g.pe.pro.in obli.cor.infracoſſa
C id eſt, doue ſe uolta la coſſa.
cranion,ii.n.g.pe.cor.oſſo de ſopra il capo.
crantiras,vide ſophroniſtires.
crapula,æ.f.g.penul.cor.imbriaccare,imbriacamento.
craſis,is.f.g.pe.pro.complesſione,ut bona craſis.i. complexio propter proportionalem tẽperaturam humorum ab elementis, quando minimum vnius tangit minimum alterius vt inde reſultet vigor, & robur membrorũ. Galen. Hippo. dicitur non a κράζω.i.clamo, cuius mellon eſt κράξω, ſed a κρατέω.i.confirmo, cõforto, contineo.
craſpedon,i.n.g. penul. pro. piega, frappa, recamatura de la veſta.
craſſator,ris.m.g.pe.pro.aſſaltatore in via, aſſaſſino, a craſſor, ris. i. ſupra modum ſæuio.
craſſitudo,inis.f.g pe.pro.in obli.cor. groſſezza. Ci. primo de Diui. propter aeris craſſitudinem, & ingenii, hominis, arboris corporis, & ſimilium. D
craſſus,a.um.pe. pro.groſſo,graſſo. Ter. in Hecy. refertur ad animum, & ad corpus vt arbor, manus, & ſimiliũ Ter. Ver 2. Geor. craſſiſq; paludibus Alui.i.lutoſis, loto'o.
crates,tis.m.g.pe.pro.crate, craticia, dicitur a κρατέω.i. teneo, φ ſe inuicem tenet, de quo Pli. 18. cap. 31. hinc paries craticius.i.cratibus conſtructus, la intelatura. Pall. Vitr. 2.
cratera,æ.f.g.pe.cor. taſſa, tazza, vas potoriũ, dicitur a κρατέω.i. teneo, capio, miſceo.
crater,is.m.g.pe.pro.eſt & ſpiraculum in ſummitate montium. Lucre. in. 6.
creber,ra.m.pe.pro.ſpeſſo,cõtinuo,frequẽte.
crebritas,tis.f.g.pe. cor. in obli.pro. ſpeſſeggiare,continuare,frequentare. B
creditor,is.m.g.pe.cor.in obli.pro. creditore, cui debetur ex empto, Cato, & ex quacunq; re, ſed & ſi ex delicto debeatur ut mihi videtur poſſe creditoris loco accipi, φ ſi ex populi cauſa, aut litis conteſtatione, recte dicetur creditoris loco non eſſe. Caius in.l. creditorum, &.l. ſequenti eo. tit.
creditus,a.um.p.c.fidato, arrificato, creduto.
crematio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.abbruſciare, abbruſciamento, ardere, a cremo, as.
crematus,a.um.pe.pro.abbruſciato, arſo.
cremaſter,ris.m.g pe.pro.in obli. cor. neruus a quo teſticuli pendent.
crematiſmus,i. m. g. pe. pro. annitire del cauallo, hinnitus, voxq; equina. Porphyrius in iſagogico.
crementum, i. n.g.pen. pro. accreſcimento, a creſco, is. F
cremor,ris.m.g.pe.pro, acqua de grano il latte o ſucco, che ſi caua del frumento.
crena, æ.fœ. gen. penul. prod. concauo de la frezza, ſagitta doue entra la corda, concauo de l'arco, baleſtra doue ſe rege la corda, moſcola del fuſo.
crenium,ii.n.g.p.cor. Cranio, flumen in Aſia.
creonomia,æ.f.g.pe.cor.vide viſceratio.
crepatio,nis.f.g.pe.cor. in obli. pro. ſtrepito, romore, non dicitur crepitio a crepo, as.
crepido,inis.fœ.g.pen.pro. in obli. cor. concauità, vacante del monte. Iuue. 5. & non locus altus eſt, ſed montis, altiq; loci vacuitas Sen. ad Lucil.
crepida,æ.f.g..pe.cor. pianella, pantofla. Gel. 12. cap. 20. græcum eſt vocabulum.

crepidula

A crepidula,æ.f.g.pe.cor.pianelletto,pantofetta, Gel.

crepidarius,ii.m.g.pe.cor.pianellaro,qui facit crepidas Gel.12.cap.20.

crepidarius,a.um.pe.cor.pertinente a pianellaro vt culter.Gel.

crepitus,us ui.m.g.pe.cor.rumore,ſuono. ci. in Verrinis crepitumq; plagarum. peto corregia vt ventris,a crepo as,

crepitacula,orum.n.g.pe.cor.ſunt ludicra infantilis ætatis vt ſiſtra,tintinnabula, tympana,campanelle,ſonaglinoli,tamburelli.Martianus crepitaculis tinniebat, Lucret.5. nec crepitacula . a quibuſdam vocantur cunæ, a crepitu.

crepundia,orum.n.g.pe.cor.faſciatori, panni de li infantini,piccolini, faſcie , coſe da infa-
B ſciare. Pli. ſunt quoq; campanelle , globuli cõcaui ſonori ex ære, qui in collo infantium ſuſpenduntur. Plaut.

creperus,a.um pe.pro dubio. Apul. de Socratis dæmonio reus creperus, & creperi certamina belli Lucret.

crepuſculum,i.n.g. pe. cor. albo, albura de la matina,& de la ſera,ſed potius lux veſpertina dicta a crepero.i.dubio. Dubium eſt enim dies,an nox ſit.

crepuſculus,a.um.pe.cor. chi naſce in lo albo de la ſera,a crepuſculo.

crepuſculaſcens,hora proueſpertina, temporeque crepuſculi,la ſera al tardo. Sid.

creſpa,æ.f.g pe.pro.vide abſyrtides.

crete,es.f.g.pe.pro.Candia, inſula dicta a crete vno curetum,vt Euſ.a crete primo inſulæ
C rege,vt aliqui a creta Heſperidis filia, primo nanque,vt quidam volunt,vocabatur Aerea a cœli temperie,poſtea Macaraneſon i. beata inſula ob fructuum bonitatem , vt aliqui a crete Iouis , & ideæ nymphæ filio , vt alii a crete Iouis coniuge.

creta,æ.f.g.pe.pro. Ver.3.eſt quoque terra alba,creta,qua felicia veteres notabant, vt in felicia carbone, dr a ſupino verbi creſco is.

cretatus,a.um.p.pro.bianco,& creta ſparſus. Mar.cretatam prætor cũ vellet mittere mappam. Iuue.cretatumq; bouem incretato,ſparſo creta,vt pes. Pli.

creteus,a.um.pe.pro.de creta vt humus Oui.

cretoſus,a.um.penul. pro. pieno , abondante de creta.

cres,tis.m.g.pe.pro.candiotto , cic.primo de Diui. Epimenides Cres.

cretenſis,& hoc cretenſe, is.omnis.g pe. pro. D
cretenſes vt Saluſt. primi inuenerunt religionem.

cretio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro.i.aditio, pigliare,creui ait Feſt.ſignificat hęreditatem adii a verbo creſcere, & cernere. Ci.ad Atti.11. ex teſtamento creui hereditatẽ Idem Galeonis hæreditati creui . Duco n. cretionem fuiſſe ſimplicem quoniam ad me miſſa eſt. Idem ad Dolobellam. A te peto,ut me,hanc quaſi falſam hæreditatem alienæ gloriæ ſinas cernere.Hinc Iſidorus in.5.cap.24. cretio eſt certus dierum numerus in quo inſtitutus hæres aut adit hæreditatem,aut finito tempore cretionis excluditur,nec liberum illi eſt tempus vltra capiendæ hęreditatis,appellata eſt a decernendo .i. conſtituendo : ꝙ hæres debeat
decernere , vt puta cum ſic ſcribitur ille hæ- E
res mihi eſto,additurq; intra dies tot.adeundarum autem hæreditatum ſtatutus erat certus dies,& vltra cretio non erat.

cretus,a.um.pe.pro. nato generato , creato a creſco is.

critus,i.m.g.pen.pro. vt Suidas eſt anulus cathenarum.Theo.in.2.Hiſt. Ariſt.anulum interpretatur.Theophraſt.4 de ſtirpibus, maglia de la cathena.

crimen,nis.n.g.pe.pro.in obli.cor. errore, ſceleragine dictum a cerno.i.contendo Plut. dũ cernit cũ hoſtibus criminis apellatio,vt Hie. ad Titum late pãter complectens omne peccatum,quod ex deliberatione procedit.

criminatio,onis.f.g.pe.cor.in obli. pro. colpa, accuſatione græce διαβολή.

criminale,criminale Sceuola.l.2. de appell.re- F
cip. Latini criminoſum dicunt, criminalmente. Vlp.de furt.l.meminiſſe.

cribrum,i.n.g.pe.pro.cribro criuello a crebris foraminibus.

crinis,is.m.g.de.pro.capillo,crine etiam virorum Iuue.3.crinem deponit amati.

crinitus,a.um.pe.pro. capelluto , crinito Gel. 8. cap. 2.

crinalis,& hoc crinale omnis.g.pe. pro. pertinente a capelli,vt vitta Ouid.Stat.in Achille & fronti crinale reponeret aurum.

crinon,i.n.g.pe.pro.fiore della cocozza.

crithe,es.f.g pe.pro.ogliarolo,orzuolo,orzarello,riolo de lo occhio,ruuiſcolo, tuberculum naſcens in palpebris oculorum. Gel.a ſimilitudine hordei Celſus in.7.

criticus,i.m.g pe.cor.iudice,cic. ad Dolobellam.

A lam, Suet. de grammaticis, Horat. Nam cri-
tes iudicem ſignificat, crino iudico, hinc dies
critius, & nō vt aiunt creticus .i. iudicatiuus.
criſpus, a. m. p. p. capello criſpo. Ter. in Hecy.
criſta, æ. f. g. pe. pro. centra, creſta del gallo,
pennacchio, geſtatur in vertice galeæ Iuue.
6 andrica de conno, de la donna.
criſtatus, a. um. pe. pro. cētrato, creſtato Mart.
Ver. impennacchiato.
cryſtallum, i. n. g. pen. pro. criſtallo, glacies, fit
vt Plin 37. cap. 2. gelu vehementiore concre-
to, nec aliubi certe, q̄ vbi maxime hybernę ri-
gent niues, glacies ergo eſt gelata. Nam κρύος
gelu eſt, στέλλω contraho, gelu eſt contractū.
cryſtallina, um. n. g. pe. cor. uaſelli de criſtallo.
cryngum, vocat Ariſt. quem aruncum dicunt
in capris .i. barbam, barba de capra.
B crypta, ę. f. g. pe. pro. caueroa, grotta.
cryptoporticus, us. ui. f. g. pe. cor. portico ſot-
terraneo, chianica, coperta a lamia.
crotatio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. canto, can
tare, voce del coruo.
crocitus, us ui. m. g. pe. pro. a crocitat.
crocum, i. n. g. pe. cor. zaffarana, maſculini ge-
neris, odore, fiore de la zaffarana.
coromagma, tis n. g pe. pro. in obli. cor. unguē
to de zaffarana, Pli.
crocatus, a. um. peul. pro. tinto de zaffarana,
Apul. Neuius.
crocotulus, a. m. penul. cor. Plau. in Epidico.
crocotarius, ii. m. g p. cor. tintore de pāno gial
lo, ranciato. Plau. in Aul.
crocota veſtis gialla aranciato eſt colore cro-
co ſimili Apul. xi. crocotis phrygiis licet cro
C cotis ſed male legatur, dicitur & crocotula a
flore croci diminutiue. Plaut. hanc ueſtem
Græci κροκωτὰ vocant Antipater, a croco ut
putant rubrum colorem Ouid. Nec fuerant
rubri cognita fila croci.
crocinus, a. um p. cor. de zaffarana, gialla, gial
lino, citrino, crocinum eſt vnguentū ex cro-
co trito, & vino dulci confectum.
croceus, a. um. pe cor.
croceatus, a. um. p. pro. ut pannus.
crocofaſcia, æ. f. g. pe. cor. faſcia, touaglia gial-
la, touaglia citranella. Vlp. in. l. argumento. §.
muliebri de aur. & arg. leg. licet mendoſe cro
cofuſia legatur, a quibuſdam dicitur crocoſu
tia, trezone, ornamentum capitis muliebris.
crocofuſia, vide crocofaſcia.
crocodilinæ, finguntur deceptiones, cū Cro-
codilus animal puerum cuiuſdam ruſtici iux
ta ripam arripuiſſet, patri multis precibus po D
ſcenti filium pollicetur ſi pater reſpōdeat ve
rum, ſe rediturum puerum, ruſticus ſe verum
dicturum aſſeuerat, tunc Crocodilus dic mi
ſer reddam ne tibi puerum? ſubiecit ille, red
des, falſo reſpondiſti, inquit Crocodilus, non
enim reſtituam. Si reſpondiſſes, non reddes,
pulchre dixiſſes, intuliſſet Crocodilus, neq;
uolo reddere.
crotolum, i. n. g pe. cor. tamburrello che ſi ſo-
na in la mano, a κροτέω i. plaudo, κροταλίζω ſtre-
po, ſignificat quoq; calamum diuiſum, præ-
paratumq; ad muſicum modulatum, cannu-
za ſpaccata che ſi ſona.
crotalus, i. m. g pe. cor. ſonatore & cantatore
con tamburello.
cruciarius, ii. m. g. pe. cor. impiccatello, gaglioſ
fo, Sene. in. 8 declamat. Sidon. 8. Apul. x. di- B
gnus cruce, & qui crucem meret, & qui in
crucem. i. furcam tollitur, qui & patibulatus
dicitur propter patibulum. Plaut. & cæteri
vtuntur. Verg. in Catalecton Thaugallicum
feſtiue dixit pro cruce, quando in T literę ſimi
litudinem Galli formant.
crux, cis. f. g. pe. cor. croce, forca, a cruciatu.
cruciatus, us. ui. m. g. pe. pro. tormento, timo-
ris. Ci. 2. de Offi.
cruor, ris. m. g. pe. cor. in obli. pro. ſangue ſpar-
ſo dal corpo, græce, λύθρον.
cruentus, a. um. pe. pro. ſanguinolento, ſpar-
ſo de ſangue.
cruentatus, a. um. penul pro. allordato, ſpar-
ſo de ſangue.
crus, ris. n g. pe. pro. coſſa.
cruſculum, i. n. g. pe. cor. coſſicella, coſſitella, F
coſſa piccola.
cruſma, tis. n. g. p. pro. in obli. cor. volta de ſchi
no in la danza.
crudus, a. um. pe. pro. crudo ut caro, non cot-
to. Mart. oia cruda, nō paidito, indigeſto, non
atto, idoneo, vt literis, marito, Mart. nimis
cruda marito non maturo, vt comum. Cic. in
Cato. homo crudus chi non paidiſce, digeri-
ſce il cibo. Ci. Quint. Horat. crudele, freſco
id eſt recens. Iuue. 2. vulneribus crudis, græ-
ce ὠμοὺς, dicitur.
cruditas, tis. f. g pe. cor. in obli. pro. non paidi-
re. Col. primo Ci. ad Pætum.
crudelis, & hoc crudele is. omnis. g. p. pro. cru
dele græce ὠμὸς, crudelitas, ὠμότης, a crudo. uel
a cruore. i ſanguine, quo delectantur.
cruſtumium, ii. n. g. pe. cor. Concha, flumen.

A cruſtum,i.n.g.pe n. pro. croſta, ſcorza vt panis,& ſimilium,quæ cœnantur.
cruſtulum,i.n.g.pe. cor. croſta, ſcorza piccola,quæ cœnantur, ponitur per lo biſcotello, croſtello,vt placenta, panis piſtorius, panis dulciarius. Hor 1.ſerm.cruſtula blandi.
cruſta,æ.f.g pen. pro.croſta,tonica del muro de pietra, vaſorum,& ſimilium Iuue. Heliadum cruſtas.i.chryſendeta quæ non cœnantur & pro q̃ cœnantur rariſsime licet negēt. Pli. 19. panis ruſtici cruſtæ, Hier. cruſtulam abſq; frumento.
cruſtarius, ii. m.g.pe.cor.Pli.33.intonicatore, imbiancatore del muro,a cruſtis, cuius artificio vaſa cruſtis illigantur impetenatore, uas incruſtare.Horat.1.ſermonum. impetenare.
cruſtatus,a.m.p.pr.intonicato, vt paries. Var.
crumena,æ.f.g.p.pro. borſa.
B crumenula,æ.f.g.p.cor.borſeta,borſa piciola.
crypta,æ. f.g.pe.pro. chiaueca,condutto,cauerna, locus riparum excauatus, a κρύπτω id eſt occulto.
cteniatrus,i.m.g.pe.pro. maneſcalco, maniſcalco,pecorum medicus.
ctenes uocant dentes anteriores,denti de auāte,dicuntur ꝙ concidunt.
cubatio,nis.f.g.pe.cor. in obli.pro.ſtare colcato,dormire,non dicitur cubitio,a cubo,as.
cubatus,us.ui.m.g.pen. pro.ſtare colcato. Pli.
cubiculum, i. n.g. pe.cor.camera da dormire, letto. Apul.9. mollicie cubiculi.
cubiculum viatorium, lettica. Plin. in vltimo, dicitur a cuba vocabulo ſabino , quam lecticam vocamus.
cubitus,us.ui.m.g.pe.cor.dormire. Apul.3.
C cubicularius,ii.m.g.p.c. vſciero, portiero,portanaro,qui in cubiculo , vel ad limina ſedet.
cubitus,i.m.g.p.cor.gomito,cubito, eſt vbi flectitur brachium,dicitur a cubo as.ꝙ ſupra eū cubare ſolemus,capitur & pro menſura,quæ conſtat ex.24.digitis vt Vitr.in.3. cubitus vero regius maior eſt communi cubito tribus digitis. Herodi.cubitus geometricus vt Orige. & Auguſt. ſex noſtra cubita continet in architectura ſex palmis coſtar,digitiſque.34. paſſo, legitur in utroque genere.Pli.7.cap.2.
cubitalis, & hoc cubitale omnis g. pe. pro. de cubito,gomito,Pli.7. cap.2.
cubitor,ris.m.g.pe. cor. in obli. pro. colcato, chi ſta colcato, Col.
cubile,is.n.g pe.pro.letto,a cubo as.
cubiliculum,i.n.g.pe.cor.letticiolo,letticello, letto piccolo. D
cubum græci κύβον,vide ceſteram,cubum corpus vocant quadratum,vt dadum.
cucuma,æ.f.g.pe.cor.cocoma,lancella da ſcaldar l'acqua,vas æreum Ambro.Marr. Petronius iuriſcon., eſtq; aptum ad calefaciendam aquam.
cucumella,æ. f.g.pe. pro.cocomella. Vlp. tir. ſi ſeruitus, Alphenus in l ſi quando.§.1. ff. ſi ſeruitus. & terreas cucumellas , coconio de creta,quia ex terra fiunt.
cucullus,i.m g. pen.pro.capuccio,cocolla,teſtiera,pars veſtis,qua caput tegitur,a quibuſdam pappafico. Hiero. Col. in.primo cap.8. Mart.coppo de charta, ſcartoccio , ſcarnucciolo.
cucullio,nis.m.g.pe.cor.In obli. pro. cappuccio. capitol.
cucullus bardiacus , veſtis eſt vilis militibus apta cum cucullo , gabano con lo cappuccio.capitel. E
cuculus,i.m.pe.pro.cuccolo , auis dicta a voce. Horat.
cucumis,is.m.g.p.cor.dicitur & cucumer, ris. licet caper nolit. Hie.in lib.num cucumeros cucumaro,ſiue angunia dicit quaſi curuimer a curuo.Pli.19.cucumi colore ſimilem, & in 20.cucumim, & paulo poſt cucumim qui magnificant, eſt & cucumis ornamentum ex aurichalco in modum lancis factum, quod habenis affigitur,loriſue, quæ ex habenis pendent, atque pectore equorum.
cucumis cæruleus,mellone ſaracineſco. Vergi. in coppa.
cucumarium,ii.n.g. pe. cor.doue ſe ſeminano li cucumeri Cipri. a cucumere. F
cucurbita,ę.f.g.pe.cor. uentoſa, vaſculum vitreum quo ſanguis educitur, olim vt celſus fuit æneum,& corneum. Iuue. 14. Pli. cocoza, zucha , carabazza. Poeta in priapeis cucurbitas vocat ſeminoſas, quoniam multa habet ſemina, & animas , ideo Apul.ait in primo nos cucurbitæ caput nō habemus ut pro te moriamur, Vno nanq; exciſo vertice capitatæ cucurbitæ ſeminoſæ , animoſæq; mille ex vna exciſione, ex copia multorum eius ſeminū pullulare,creſcereq; poſſunt,ꝙ homini ſemel decollato nō cōtingit , dr̄ a curuitate.
cucurbitula,æ.f.g. pe.cor. ventoſa. celſus in.3. cap.19.cocozza piccola.
cucurbitarius,ii.m.g.p.cor. amatorede cocozza.Hier.a cucurbita.

A cucurbitarium,ii.n.g.pe.cor.cocozzaro, locus vbi ſeruntur cucurbitæ Col.xi.cap. 3.
cudo,is.m g.p.pr. battitore,cognatore de moneta,a cudo,is.eſt & capitis ornamentum ex corio.Sil.8.ſpicula bina gerunt, caput his cudone ferino,ſtat cautum.
cudens, tis,m.g.pe. pro. battitore ſcognatore qui in area baculis frumenta terunt, a cudo .i.ferio. Col.2.cap.x.
culcitra,æ.f.g.pe.pro matarazzo, maxime de plumis.Cic.Tuſ.3.dicitur ab inculcando.i.replendo plumis,& tomento.
culeolum,i.n.g.pen.cor. ſcorza de noce uerde, dictum a ſimilitudine culeorum, quibus vinum,& oleum continetur.
culeus Iuſtin.in vlt.inſt.tit. de pub.iud.§. alia deinde lex,lege Pompeia de parricidiis caue
B tur,vt ſiquis parētis, aut filiæ, aut oīno affinitatis eius qua nuncupatio parricidii continetur fata perpetrauerit ſiue clā, ſiue palā id auſus fuerit,necnon is,cuius dolo malo id factū eſt,vel conſcius criminis extitit,licet extraneus ſit pœna parricidii puniatur,& neq; gladio,neq; igni,neq; vlli ſolēni pœne ſubiicietur, ſed inſutus culeo cum cane, & gallo gallinaceo,& vipera,& ſimia,& inter has ferales anguſtias comprehenſus,ſecundum ꝙ regionis qualitas tulerit uel in vicinū mare, vel in amnem proiiciatur,vt omnium elemētorum uſu uiuus carere incipiat,& ei cœlum ſuperſtiti,terra mortuo auferatur. Eſt aūt culeus vt Fulgētius ſaccus lino,vel cānabe, vel corio bouis factus ab oculendo.i. claudendo dictus,eo utimur ad portanda frumēta Pli.7.
C Iunius valens inquit meruit in prætorio Diui Auguſti centurio,uehicula cum culeis donec exinanirentur ſuſtinere ſolitus,eſt & mēſura.20.amphorarum capax ut Pli.vt alii.40. vrnas continens vt eſt apud Col.& Iab.in.l. legatū.§.vini falerni,culeum etiā inter ea inſtrumenta,quæ exportandorum fructuū cauſa parantur, enumerat iuriſcon. in.l. quæſitum eſt.§.i.ff.de fund. inſtr.
culex,cis.m.g.pe.cor.zenzala,moſcione,muſchillo,zampanicello.
culina,æ.f.g.pe. pro.cucina,locus,& cibus.Iuue.dicitur quaſi colina a colo,is. ꝙ ibi veteres colebant ignem locupletiorem domus.
culmen,nis.n.g pe.pro in obli. cor. ſummitā, domorum,& ſimilium dictum a culmis.i.calamis.ī.paleis,quibus tegebatur.
culmus,i.m.g.pe.pro.paglia, reſtochia con le radice,eſt e radicibus vſque ad ariſtas. D
culta,orum.n.g.pe.pro.cultiuato, pars agri ſationibus accommodata.Veg.
cultor,ris.m.g.p p.cultiuatore de la terra,zappatore,a colo is,amatore vt veritatis. Ci.1. de offi. habitatore,vt Rhodop Mar. in Sper.
cultus,a.um.pe.pro.ornato, cultiuato, arato vt ager,zappato, reuerito vt deus, habitato vt vrbs,domus,exercitatio vt exercitationes virtutum cultæ.Ci.in Cato.
cultio, onis.f.g.pe. cor. in obli.pro. cultiuare vt agri Ci.in Cato.a colo.
cultura,æ.f g. pen. pro. ars ipſa colendi agri. Cic. in cato.
cultus,us.ui.m.g.pe.pro,reuerentia,vt deorū, zappare,cultiuare,vt agri, ornato, vt hominis,veſtis,creanza Sal.in Iugu.eodem cultu, quo liberos ſuos habuit. B
culturas vitium, arborumq; Emolpus Athenienſis primus inuenit.Pli.
cumæ,arum..f.g.pe.pro. vide Mycena, & noſtra collectanea.
cumæus,a.um.pe.pro.a cumis.Ver. cumæam acceſſeris vrbem, cumanus a cuma ciuitate æolica, quæ metropolis æolicarū vrbiū fuit, quæ.25.dicunt fuiſſe, vnde Sibylla Cumana.
cumatilis color,pe. cor. celeſtino, turchino, azuro,Plau.in Epidico.
cumera,æ.f.g.pe.cor.cannara, canna, cumera vas ex canna ad frumentum retinendum. Horat. primo. Ser.
cumulus,i.m g.pe.cor.cumulo, abondantia.
cumulatus,a.m.pe.pro.accumulato, abūdato.
cunę,arum.f.g.pe.pro.cuna,culla,lectulus infantis vbi dormit. F
cunabula.orum.n.g.pe.cor.dicuntur quaſi cynabula κύειν nanq; eſt eniti,ponuntur ſepe ꝑ lo principio rerū omniū.Hier.Verg.Ci.
cunctus,a.um.pe. pro.tutto,dicitur quaſi coniunctus,etiam ſi cunctus ex locis ſit diuerſis.
cunctatio,nis.f.g.pe.cor. in obli.pro. dimoranza,dimorare,tardare,indugiare.i.mora.Cic. primo de offi.a cunctor,aris.
cunctatus,a.m.pe.pro. ha indugiato, tardato, dimorato,temuto,dubitato.
cunctator,ris.m.g.pe.pro. dimoratore, indugiatore, tardatore.
cunctabundus,a.um.pe.pro.dubietto, dubbioſo,paguroſo,tardo,timido.
cunctans,tis.omnis,g.pen. pro.dubitante, grauante,grande,valido.Verg.2. Georg glebas cunctantes,craſſaq; terga.

A Cuneus,ei.m.g.p.cor.cugnuolo,cugno Verg. inſtrumentum eſt ad ligna ſcindenda excogitatum,figura ſit in ſummo acutior in imo latior, inde multitudo peditum cuneus,multitudine,exercito de pedoni,fanti a piede. Veget.quæ prima parte anguſtior,deinde latior procedit, & aduerſariorum ordines rumpit ſimplicitas militaris porcinum caput appellatur. Marcellinus,Veget. contra cuneum opponitur ordinatio,quam forficem vocăt,globus autem,quia ſua facie ſeparatus vago ſuperuentu incurſat inimicos, contra quem alter populoſior, vel fortior immittitur, item ſerra nominatur,quæ a ſtrenuiſſimis directa ante frontem opponitur hoſtibus,vt turbata acies reparetur, hinc ſerra prælıari dicitur, cum aſsidue acceditur & receditur,neq; unq̃ cõſiſtitur. Cato de re militari ſiue forte opus

B ſit cuneo,aut globo,aut forfice, aut ſerra uti adoriare, ſunt quoq; cunei graduum ordines,vbi ſedebăt ſpectatores ideo pro ſedibus in theatro. Suet.in Aug. Mart. Iuue.

cuniculus,i.m.g.pe.cor. cuniglio,animal,coniglio piccolo,pertuſo,buco ſotto terra, condutto.Ci.3.de Offi.eſt foſſa latens,& ſubterranea, qua ſolent hoſtes emergere in obſeſſa oppida, dicitur a cuniculo animali harum viarum monſtratore, per quem vapor trahitur in balneariis vaporibus Vlp.in.l.penul.§. hoc interdictum de riuis,vide ago.

cupa,ę.f.g pe.cor.botta del vino, & ſimilium, uas vinarium maius ex ligno Luca.Nanq; ratem nautæ ſuſtentant vndiq; cupæ. Cæſar.2. belli Pompeiani,olim caupa a cauo dicta, & caupone,hinc caupo,& copo mutata au in o

C longum & cupellum, quod cadi, ſiue barilis menſuram capere poterat, cupellon curuum dicunt.Home.

cupilla,æ.f.g.pe.pro. botte piccola,parua cupa.iuriſcon.de trit.& vino leg.

cupedia,æ.f.g pe.cor.cibo delicato, Gel.6. & 7.frequentius in plurali Ci.in Tuſ.

cupedula. æ.f.g pe.cor.cupediam accipit,a cupiditate dicta.

cupedo,inis.f.g.pe.cor.deſiderio de boni cibi. Lucre. a cupio,is.

cupedinarius,ii.m.g.pe.cor.viuandiero : pizicarolo.

cupedinis forum dicitur ꝙ cupedus vel Cupes eques Romanus ob latrocinium, vel proditionem (vt Feſtus) damnatus fuit atque in exilium actus, bona eius publicata fuerunt, & ædes dirutæ,ibiq; ędificatus eſt locus,in quo

D vendebantur, quæ veſcendi cauſa in vrbem erant allata, aliqui a cupiditate nuncupatum uolunt locum ubi poculenta, & eſculeta venduntur, hinc cupedinarii, dicitur & cupedinarium forum,

cupido,nis.f.g.pe.pro.in obl.cor.deſiderio,cupiditá,legitur & maſculini generis. Hora.cupido ſordidus,idem cupidine falſo,Sil.in.14. Nec ſat maturus laudum,belliq; cupido. Innumeros poetæ cupidines i. amores aſsignăt veneri. Sic Prop.alios cupidines faculis,alios ſagittis, alios vinculis inſtructos ſibi factos obuios eſſe commemorat, Stat. in Syluis de cupidinibus numeroſis loquens ait,pharetrati preſſere ſilentia fratres, Sil.in.7. plures cecinit,& Apul.2.cupidinum populo comitata Alexăder Aphrodiſeus in problematis refert

E plures eſſe Cupidines,quandoquidem alter, atq; alter concupiſcit, & vt Plato amorē beluam eſſe multorum capitum certum eſt vel ꝙ multis amoribus unus, & idem ſæpe ſuccumbit,vt Ci.in.3.de natu.deo.ſunt tres,primus Mercurio & Diana prima natus, ſecundus Mercurio & Venere ſecunda,tertius Anteros qui amorem diſſoluit.quem Græci vocăt ἀντέρωτα,Marte & Venere tertia. Quod eſt falſum,qui nanq; amorem diſſoluit, non eſt amor,ideo ἀντέρωτα ἀντὶ.i.contra, ἔρωτα.i. amorem vocitant,quia non eſt amor. Proinde bene Plato in ſympoſio duos tantum celebrat Cupidines, alterum cæleſtem, alterum plæbeium,quem ſequitur Horat.dicens geminus cupido,Ouid.Seneca tragicus,& Pauſanias,Dio de lo amore.

F cupientiſsimus,a.um.pe.cor.molto deſideroſo.Sal.in Iugu.a cupiens.

cupitor,ris.m.g.p.pr.deſideroſo,deſideratore.

cupidus,a.um.pe.cor.

cupitus,a.um.pe.pro.amato.Ter.in Heaut.

cupiditas,tis.f.g.pe.cor.in obli.pro.deſiderio, a cupio,is.græce epithymia.

cupitum,i.n.g.pen.pro.

cuprum,i.n.g.pe.pro.rame cypro. a quibuſdã bronzo,dicitur cuprum quaſi cyprum mutata y in v, vide æs.

cuprinus,a.um.penul. pro. de rame cypro, vt clauus. Pallad.

cuprinum,i.n.g.p. pro.bocale de rame cypro, ut alii bronzo.

cura,,æ.f g.pe.pro.penſiero,diligentia, timore, amore, anſietà, dicta non a curo, as. vt Priſ.

A ſed ꝙ cur urit, græce φροντὶς.
Curario,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. gouerno, eſt medicorum, penſiero, cura Ci. primo de natu.deo. Sue.in Cæſ.Plau.Liui.in.2.
Curatura,æ.f.g p.pro.diligentia,Ter.in Eun.
Curatior,& hoc curatius omnis g pe.cor. piu graſſo,pinguior Col. a curo.
Curator,is.m.g.pe. pro. curatore dictus a curando,& datur non ſolum pupillis ſed & furioſis,& prodigis, ſed differentia magna. Nã pupilli curatori rerum omnium adminiſtratio,duobus reliquis ſola cuſtodia, & rerum, quæ deteriores futuræ ſunt, venditio committitur Vlp. Ci.ad Atti.curator eſt viæ flaminiæ, præerat viæ flaminiæ faciundæ, ſopraſtante.
Curculio,onis.m.g.pe.cor.in obli. pro. curcu
B lione, papuzana de le fauc, uermis frugibus noxius.Col.prima parte del cannarozo,gua glia interior,qua cibi defluit in ſtomachum. Lact.de opifi.dicitur quaſi gurguglio, eo ꝙ nihil in eo pene aliud,q̃ guttur videtur.
Curculiunculus,i.m.g.pe. cor. curculione piccolo. Plau.in rud.
Curcula melana,vide corcura nigra.
Cures,ium.m.g.pe pro. Turres,oppidum,
Curetes vide corybas.
Curia,æ.f.g. pen cor.corte,locus vbi ſenatus curat rempublicam, & vbi curatur ſacrorum cura,ſenato i.homini de corte curiali. Luca. iactatis curia graecis,Val. 2.aures curię,Cic. de orat.curiamq; mediterc,& in Cato. curia vires meas non deſiderat,ponitur pro tribu, piazza, hinc magiſter curiæ, capo piazza.
C Plaut.in Aul.dicitur a curo,as.
Curia,is.& hoc curiale is omnis g pe.pro.curiale,qui eſt de curia dictus,a curia,eſt etiam contribulis,& vicanus de quella piazza Pla. in Aul.Ci.in.2.de offi.
Curio,onis.m.g.pe.cor.in obli.pro. il ſacerdote de la corte,il trombettiero,banditore,qui clara,& alta uoce pronunciat,præco. Pli.Capit.Mart.non eget curione dux curiarum, a curia, curioſo,macro vt agnus curio. Plau.i. macilentus,macer a cura nimia.
Curioſus,a.um.p.pr.ſollicito, diligente, græce πολυπραγμονέων, ſpione, delator. Firmicus in.3.erunt publicani,vectigaliarii, vel curioſi,Apul.in primo non equidem curioſus ſum licet aliter interpretẽtur, ſunt & curioſi qui commiſſa in curia principis, vel in comitatu præſidium per omnes prouincias referũt ad præfectos,vnde & nomen ſumpſerunt. Scotus ad Theodoſiũ ſcribit in officio magiſtri D
officium eſſe curioſum unum curſus publici, item curioſos per omnes prouincias, quos magiſter officiorum emittit. Plau.in Aul. magis curioſam nuſquam vllam eſſe beſtiam.i. macram. macra.
Curioſitas,tis.f.g.pe.cor.in obli.pro.ſolicitudine,diligentia. Fulgentius.3. curioſitas ſẽper periculorum germana,græce πολυπραγμοσύνη.
Curioſo,ites.um.m.g.p. cor. cornauaglia.
Curuca,æ.f.g. pe.pro. cornuto, vxoris,& ſimilium Iuue.6.ſumitur ab aue curruca,quæ vt Ariſt.6. de aialibus oua,quæ cuculus in eius nido parit,vt ſua fouet,excludit, & educat.
Currus,us.ui.m.g.p.pro. carro. (ru.
Curulis ſella ſegia che ſi porta nel carro,a cur
Curulis,& hoc curule is omnis g pe.pro.ogni E
coſa che ſi porta nel carro. Hor.curule ebur, equus curulis,veloce,vt conſpicitur in certamine curuli. Apul.4.
Curriculus,i.m.g.pe. cor.carretto, carro piccolo,ponitur per lo correre,curſo, & per doue ſe corre,a curru,curriculum uero a curſu correre,dicitur curriculum vitæ,gloriæ Cic. & curricula ſermonum de perfecto Orat. tempo de correre.
Curſorius,a.um.pe cor.pertinente a correre, a nauigare vt nauis Sid.
Curſor,ris.m g.p.cor.corriero che vada a piedi,pedibus literas portans.Mart. Paulus in.l. ſeruis vrbanis,ſtaffiero,ragazzo, Iuue.in.5. aguzzino.i. qui lites in ius vocandis denunciat,a curro,is.
Curſus publicus,poſta,ſtaffetta, cauallaro, vt. F
in.C.de curſu publico, Sciendum eſt per diſpoſitos locos prouinciarum habuiſſe imperatores quoſdam equos, qui ſumptu publico alebantur, vt quoties repentinum aliquid accidiſſet, mutatione equorum citiſſime quo vellet imperator, poſſet mittere quemcunq; nuncium, priuatus nemo eis vtebatur, hiſce etiam equis ibant in prouincias præſides publico ſumptu. Amianus.21. curſus fiſcalis. Spartianus in Hadriano.
Curta,æ.f.g. pe.pro. Buda,oppidũ in Vngaria.
Curuamen,nis.n.g.pe.pro.in obli.cor. curuatura,chinatura vt rotæ Ouid.
Curuus,a.um.pe.pro.inclinato a la terra.
Cuſtodela,æ.f.g..pe.pro.guardia, cuſtodia.
Cuſtodiariũ,ii.n g p.co. pagliaro da guardare vt in hortis Cypri,a cuſtodia,quæ ibi fit.

A Cuſtodia,ę.f.g.pe.co.con guardia guardiano, pregioniero.Tib.cuſtodia victa eſt.pregione. Suet.pleroſq; cuſtodias, iuriſcon.ſi cuſtodia ſe i iterfecerit,pregionia,carcer col. & cæteri, Eſt ſciendum ꝙ publica cuſtodia eſt vrbis carcer, libera uero cuſtodia eſt quicunq; locus,& quecũq; domus, ubi aliquis principis, ſiue curiæ iuſſu cuſtoditur a cuſtodio, is.

Cuſtos maris,uel litoris, admirante, miraglio del mare.

Cuſtos,dis.com g.p.pro. guardiano, cuſtode.

Cuſpis,dis.f.g.pe.pro.in obli.cor.ponta de ferro,dicitur quaſi cuſſa.

Cuſpidatus,a.um.pe.pro.appontito vt culter, & ſimilia.

Cutis,tis.f.g.pe.cor.cotena eſt iuuenum, græce κυτις.

Cuticula,æ.m. g. pe. cor. cotenella, cotenna

B piccola Iuue.

Cyaneæ,f.g.pe.cor. vide ſymplegades.

Cyaneus color penul. pro. celeſtino, turchino, azuro.

Cyane,es.f.g.pe.cor. eſt fons in Sicilia, nunc cyrmipi ſma.

Cyanus,i.m.g.pe.cor. torchina,gẽma Theophraſtus,pe. vero pro.garophalo roſſo, flos Pli. roſam cyanus excipit, cyanus niger, & obſcurus dicitur.

Cyathus,i.m.g.pe.cor gotto,bicchiero.Iuue.

Cybele,es.& is.f.g pe.cor. eſt mater deorũ dicta ꝙ ageret homines in furorem,quod græci κυβῆν dicunt,vel a loco, qui eſt in Phrygia, vel a rotunditate, ꝙ terram ſignificat, vel ꝙ cybelus fuit primus eius ſacerdos, vnde ipſa dicitur, curru vehitur quia terra eſt quę in

C aere pendet,ſuſtinetur rotis quia mundus rotatur,& volubilis eſt,turrita eius corona oſtẽdit oppida ſuper poſita terris.

Cybium eſt conciſa pellis Pli.32.& Mart. dicitur a cuborum ſimilitudine, quæ cũm æque in omnes partes pateant quadrata.i. ad luſũ apta ſunt,ita hic piſcis.

Cyclas.dis.f.g. pe. pro. in obli. cor. camorra, Proper. Iuue. Lamp. in Alexandro, veſtis eſt muliebris tenuiſſima,& rotunda,κύκλος circulum ſignificat.

Cycladatus,a.um.pe. pro.cammorato, cycladeindutus Suet in Calig.

Cyclades ſunt inſulę in mari ægeo dictæ,ꝙ in orbem,circulumq; iacent, vt Mela, Martianus, Stra.cyclon circulum & orbem dicunt, licet Ser. neget aſſerens a circũ eundo,quod longo ordine eas circumire neceſſe eſt. Leſdile con le inſule intorno. D

Cyclopedia pe.cor.eſt omnium ſcientiarũ ambitus peruagans ſcientiam.

Cycnus,i.m.g.pe. pro. cygno,anis,quæ ſuam dicitur deflere mortem,vt Ariſt.in 9. de animalibus olores canere ſoliti,& præcipue iam iam morituri, Plato in phædone ait cycnos quoq;falſo criminãtur quod lugentes mortẽ ob dolorem cantum emittunt, At mihi neq; hæ aues præ dolore videntur canere, neque cycni,ſed quia Phœbo ſacri ſũt(ut arbitror) diuinatione præditi præſagiunt alterius vitę bona, ideoq; cantant alacrius, geſtiuntq; ea die.Pli.olorum morte narratur flebilis cãtus falſis(vt arbitror) aliquot experimentis cycnus vt Oui.vir fuit,qui poſt Phaetontis caſum in auem ſui nominis mutatus eſt. Pauſanias ait vltra Eridanum in Gallia cycnum virum muſicæ peritum Ligurum regem fuiſſe, & locum eſſe datum fabulæ, eum poſt obitũ E Apollinis voluntate in cycnum auẽ conuerſum,græcum eſt vocabulum.

Cycneus,a um.penul.pro. de cigno, vt caro, bianco vt color.

Cydaris tegumentum eſt capitis ex capillis ut aiunt textum,vt alii eſt cyara,vt alii corona, vt alii ſtrophion ſacerdotale,ut alii pileus regius Perſarum. in leuitico cydari quoque texit caput.

Cydonium,ii.n.g pe.cor. cotogno, fructus, a cydone vrbe cretæ,hinc vinum cydonium.

Cydon,nis,f.g.pe.cor.Cania,vrbs in creta.

Cydonitis,tis,f g.p. pro. cotognata, cibus ex cydoneis decoctis melle confectus.Pall.

Cylindrus,i.n.g.p.pro.eſt lapis teres .i. columella,qua area ſolet æquari. Ver.primo Georg. Area tum primum ingenti eſt æquanda cylindro, dicto a volubilitate. κυλίω nanque, vel κυλίζω.i.uoluo, a qua ſimilitudine dicitur cercello, ſiue pietra precioſa che ſi porta in la orecchia, lapillus oblongus perforatus ad ſpeciem cylindri ad ornatum mulierum.Plin.37.cap.6. Iuue.2. F

Cyllus, a um.pen. pro. ſtroppiato de mano.i. ſenza mano.

Cyllenius,i.pe.cor.Mercurio,dictus quod omnem rem ſermo ſine manibus conficiat,quibus corporis partibus qui carent cylli vocantur,ideoq; quadratum fingunt, vt alii quod in cyllenia via ſit nutritus, vel a monte Archadiæ cylleno, vel quod a cyllene nympha

A pha ſit educatus.

Cyma,æ.f.g.pe.pro.boccolo, cima del caulo, foglia Pli.col.dicitur & cyma tis.m.g.pe.cor. in obli. pro. vide cima.

Cymatile,is.n.g.pe.cor ciambellorro, fatto a onde. Plaut.in Epid. Oui. dictum a fluctibus cyma fluctus eſt,ſed potius dicere eſſe adiectiuum vt veſtis cymarilis.

Cymbrica cherſoneſus Dacia.

Cymbachum vocant galeæ ſummum,ſummita de lo elmetto.

Cymba,æ.f.g.p.pro.barcha,nauicula etiam piſcatoria,græce κύμβη.

Cymbula,æ.f.g.p.co.barcherta, barchertella.

Cymbium,ii.n.g.p.cor. ſecchietro eſt vas procerum in cymbę modū factum Verg.in Buc. dicitur a cymba diminutiue Macro. Pauſan.

B vero in lexico cymbeum nuncupat a capite, quod cymbe dicitur.

Cymbicus vocitur, qui in caput ſaliens crura tenet ſurrecta dicitur a cymbe.i.capite.

Cymothoe,es.f.g.p.cor.una nympha del mare.i.corrente del mare. Ver.in.1.a κύματος.i.vnda,fluctu θέω.i.curro.

Cynthius,ii.m.g.p.cor. Apollo dictus a monte cyntho iminente Delo quæ inſula in mari ægeo ſita habet vrbem in plano poſitam, & Apollinis templum, atq; Latonæ, quæ ibi ſimul Dianam peperit, & Apollinē Strabo. x.

Cynici, pe.cor.fuerunt quidam philoſophi ſic vocati, quod Antiſthenes Atheinenſis ſectæ cynicę princeps cum diſſereret in gymnaſio, quod cynoſarges appellabatur, cynium cognomen ſuæ dedit ſectæ,vel a cane, qui κύων,

C dicitur græce. vt.n.canes natura ſunt mordaces,ſic illi philoſophi in ſectādis vitiis. Interrogatus Diogenes quare diceretur canis, reſpōdit,Quia in eos,qui dant,blādior, in eos, qui non dant oblatro, malos mordeo, vel quod vti canes abſque verecundia pudenda exercent, ſic crates Thebanus cum vxore Hipparchia.

Cynocęphali ſunt eadē forma, qua ſimia, ſed maiores,validioreſq;,& faciei caninæ ſimiliores habēces capita canina Pli.a κύων.i.canis, & κεφαλή caput.

Cynocauma,tis.n.g pe.pro.in obli.cor. calore de la ſtella canicola. Gale.

Cynomica,æ.f.g pe.cor. moſca canina,ſed in pſalmo non debet legi cynomia, ſed cænomia.i. omne genus muſcarum iuxta hebraicam intelligentiam.

Cypariſſus,i.m.g.pe.pro.capo di ptuodo.promontoriū Meſſeniæ Ptolemeus, fuit & puer D venuſtiſsimus, & vt ait Lacca. Thelephi filius a Siluano dilectus,vt Seru.cuius cū ceruam in delitiis habitam Siluanus imprudenter intereremiſſet,cauſa fuit vt puer doloris impatiens mortem obiit, quem Siluanus in arborem ſui nominis mutauit, alii omne hoc commentū non Siluano, ſed Phœbo tribuūt, vt Pli.16. cap. 40. quæ cypariſſus dicitur & cypreſſus,& cupreſſus,cypreſſo. hanc arborem cato Tarentinam appellat natu moroſam,fructu ſuperuacuam,baccis toruam, folio amaram, odore violentam, ac ne vmbra quidem gratioſam,Diti ſacram,& ideo funebri ſigno ante domos poſitam. claud. hac ſepulchra tegi,& in raptu, tumulos tellura cupreſſus. Aſclepiades ſcribit Boream regē celtarum in tumulo filiæ ſuæ cypariſſe cupreſſum ſeuiſſe, & ob id habitam eſſe luctuoſam E arborem, uccisa nō regerminat niſi in Aenaria inſula,duo eius ſunt genera, fœmina,quę metam imitatur. Clau. Metas imitata cupreſſus,mas ſpargit extra ſe ramos, cetera huic præcipua patria fuit cypariſſus vrbs Achaiæ vt Pli. eſt & inſula quædam Bœotiæ quæ & Anticyra dicta Pauſanias, cypariſſia vero sūt ignitæ faces ad cupreſſi ſimilitudinem, quę noctu apparere ſolent. Pomp. Indi hanc arborem inter aromata uenerantur, cariem,vetuſtatemq; nō ſentit. Idcirco leges publicas,atq; inſtituta in ſacris,vt Plato in.5. legū tabulas cupreſſinis ponendas cenſuit. Valuas ex hac materia in templo Epeſiæ Dianæ annos duraſſe quadringentos teſtantur ſicut te F ctum e trabibus cedrinis, & quod memoratu dignum eſt ex cupreſſo fuiſſe ſceptrū Iouis, Hermippus ait,ex cupreſſo fuit.

Cypſelus,is.f.g.pen. pro. rondina auis.

Cyrnos,i.f g.p.pro. corſica, inſula in mari Liguſtico,a cyrno Her. filio, vt Fabius Pictor.

Cyrnæus,a.um.penul. pro. corſo da corſica. Verg. in Buc.

Cyrene,es.f.g.pen. pro. eſt primaria Aphricę vrbs,patria callimachi, prius caliſto,deinde Thera, quam vt Amianus in.22. Spartanus condidit Batrus,& Ptolomais,& Arſinoe, eademq;, & Bethyra, & Darnis, & Berenice, quas heſperidas appellant a cyrene Ipſei filia rapta ob formam ab Apolline, & aſporrata in Lybiam,vbi condita eſt vrbs,vt alii a cęte eius regionis fonte.

A Cyrus rex dicitur a cyro flumine Mediæ.

Cythara,æ.f.g.pe.cor.larpa,citara,inſtrumentum muſicum,

Cythariſtes,æ.m.g.pe.pro. ſonatore de larpa.

Cytharædus,i.m.g.p.p.& fuit primꝰ Thubal.

Cythariſtria,æ.f.g.penu.pro. ſonatrice de arpa, citara.

Cythera,æ.f g pen.pro.Cerico inſula una ex Cycladibus,a Cythero Phenicis filio,eſt & cythera,n.g.nu.plu. inſula contra Cretam, ut Strabo,in quam Venus, primum concha maris uecta eſt,hinc Cytherea Venus,hanc Cytheream vocat Sol.eſt.& vrbs Cidenga.

Cytinus,i.m.g.pe. cor.granato, malangrano, acerbo, ſed proprius eſt primus mali punici partus florere incipiẽtis. Pli.21. Dioſ.vero flo Apollinaris hærbæ cytinos nuncupauit.

B Cyttarus,i.m.g.pe.pro.ſublima parte del cielo, & la cócauità de li faui del mele,& in quibus glandes conſidunt.

Cyzicos eſt inſula in propontide notiſſima habens urbẽm eiuſdem nominis,dicitur a Cyzico,quem Iaſon per imprudẽtiam interemit, quam vrbem Ptol.Cyricum vocat.Plutar. in Lucullo, qui maxima in veneratione ab his habitam Proſerpinam oſtendit,hinc Poeta in priapeis raptam cyzicos oſtreoſa diuam, & non cocytos legitur, vt aiunt.

C DECACVMINATIO Onis.f. g.pe.cor.in obli. pro. ſcemare,ſcapezzare. Pli.a de cacumino, as.

Dactilotecha,ę.m.g.pe.pr. digitale, eſt & repoſitoriũ anulorum de lega. 3.l. argento.

Dadophorus, i. m. g. penul.cor. ſacerdote de Diana.

Daducus, i. m. gen. penul. produ. portatore de torcia.

Dædali ſimulachra, vide.ſimulachra dædali.

Demon.nis, m.g.pe. pro.in obli. cor. eſt diabolus interpretatur ſciens, dęmones latine lares domorum tutores & hominum, in Timeo ſic Cicero, & in primo de Diui. dicitur eſſe diuinum quiddam,quod dæmonion appellat.

Dalmatia,æ.f.g.pe.cor. Dalmatia, Schiauonia al mare. D

Dalmata,æ.com.g.pe.cor. Schiauone.

Dalmaticus,a.um.pe.cor. Shiauonia ut bellũ.

Dalmatica veſtis, tonicella del giacano, hinc Heliogabalus imperator vt ait Lampridius in publico dalmaticatus poſt cœnam ſæpe viſus eſt.

Dama,æ.m.g. Verg.&.f.g. Hor.primo car.pe. pro. Daino, capra ſylueſtris, cui deeſt fel ſicuti ceruo,equo,mulo,aſino,& vitulo marino, raro manſueſcit, cum fera dici iure non poſſit Pli 8.Ariſt.2.de animalibus.

Damalio,onis.m.g.pe.cor. in obli.pro.vitello latante,tenerello. Lamp.

Damula,æ.f.g.pe.cor.daino piccolo.

Damaſcus,i.f.g.pe.pro. eſt Syriæ ciuitas, dicitur a Damaſco Mercurii, & Halimades nymphę filio, qui ex Arcadia delatus in ſyriã vrbem illam condidit.Sunt qui volunt a Damaſco quodam illius loci accola dictam,qui vites a Baccho in illa regione ſatas bipẽne ſuccidebat,quamobrem ab illo fuit interfectus, E vt aliqui ab Aſco Lycurgi ſocio, qui cũ Dionyſium cepiſſet manibus,pedibuſq; ligatis in uicinum deiecit flumen, ſed mercurio auxiliante Dionyſius fuit liberatus, & Aſcus interfectus,& ſuo exutus corio,& detractis animalium pellibus facti ſunt vtres ad ferendum vinum habiles.

Damnatio,onis.f.g pe.cor.in obli.pro.damnatione græce κατάκρισις.

Damnum,i.n.g pe.pro.damno, rei, ut malum hominis corporale dicitur a demptione cum minus re factum,quàm quanti conſtat.

Damnoſus,a.um.pe. pro.damnoſo,damnagioſo,afferens ſuis quid damni.Ter.in Heaut. F

Danaa,la Morea.regio dicta a Danao rege argiuorum a qua Danai Græci.

Dana, æ. f.g.pe.cor.Trebaſile,flumen in mari Balearico.

Daniſta, æ. m. g. penul. produ. vſuraro, creditor Plaut.

Daniſticus, a. um. penul.corre. de vſuraro. Plaut.

Daniſma, tis, neu. gene.penul. prod. in obli. cor. vſura.

Danubius,ii.m.g.p. cor. Dima, flumen, Danubio.

Dapes, um.fœ.g.penul. cor. viuanda, legitur & in ſingulari dapem dape, ſunt deorum, & regum.

Daphne,

A Daphne,es.f.g.p.pro.lauro,arbor.Petronius, eſt & Antiochiæ in Syria ſuburbanū, quod 80.ſtadiorum ambitu clauditur,ut Stra. in eo erant ſpectatiſſimæ lauri, ut Auſo. unde & nomē ſumpſit,addit Philoſtratus etiam in ſolitas in eo naſci cupreſſos in memoriā Cypariſſi,quem Apollo dilexit,cui ille lucus eſt ſacer: eius meminerunt(pręter Arrhianū,Pauſaniam,Cęſarem,Iulianum in oratione,quę inſcribitur Miſopogon) Capitolinus in Antonii philoſophi uita,& Claud. Apollinei nemoris nutritor Orontes. Ruffinus in.x.cum Iulianus in Daphnes ſuburbano Antiochiæ iuxta fon tem Caſtalium litaret Apollini, & nulla ex his, quæ quærebat reſponſa ſuſciperet, cauſaſq; ſilentii percontaretur a ſacerdotibus Procopius belli Perſici.2. rex inquit
B Daphnen venit Antiochiæ ſuburbanum vbi nemus amœnum fontibus aquarum irriguū, hic vbi nymphis ſacrificauit,abiit.

Daphnon,is m.g.pe.pr.laureto,luoco de lauro, lauris conſitus Mart.

Daphnuſia,æ.f.g.p.cor.Phenoſia,inſula in Bythinia.

Dapſilis,is.comm.g.pe.cor. abondante,copioſo Col.4.Plaut.in Aul. Suet.in Veſpa.liberale,dicitur a daps.

Dardanarius.ii.m.g.pe.cor. recattiero, reuenditore,qui reuendit.Vlp. de extraod.crimi.l. annonam.

Datio,nis.f g pe.cor.in obli.pro.dare. Paulus iuriſcon.ſi certum petatur.l.2.Vl. datio tutoris conſtitutione diui Marci.

Daulia,æ.f.g.pe. cor. Maluizo, turdo, auis.

C Daulias,ales, Luſcinia eſt, roſignuolo in quā, vt Græci tradunt, Progne mutata eſt, quos Ouid. ſequitur iu Sapho Mater.n. Itys fuit Progne,quod Var.ſic dicens oſtendit, Luſciola ꝙ luctuoſe canere exiſtimatur, atque eſſe ex Attica Progne in luctu facta auis, a quibuſdā Philomela verſa in Luſciniam & Progne in hirundinem,dicitur daulias ales a Daulia oppido dicto a denſitate arbuſtorum, daulon nanq; denſum ſignificat, ſcribit Thucid. in.2.Thereum imperium tenuiſſe in Daulia regione terræ Phocidis propinqua Athenis, in qua terra fœminę facinus illud circa Ityn patrauerūt,quā regionē Thraces incoluerūt.

Daunia,æ.f.g.pe.cor. Capitanata, a quibuſdā Puglia piana, vbi Luceria, Māfredonia, apud hos populos viri,& fœminæ longis, pulliſq; conſueuerunt vti veſtibus, ob hanc (ut ſcribit Antt.) cauſam, euerſa Troia Diomedes D cum ſuorum manu ventis ad illa delatus applicuit loca,& relictis in ſtatione nauibus ad perſcrutandum regionis illius ſitum cum lōgius euagaret,Troianę mulieres, quæ ex belli troiani manubiis captiuæ a ciuibus illis deuehebantur illorum iam conſuetudine pellectæ, & ſimul veritæ ſi ad proprias Gręci domos ſecum rediiſſent, ne ab illorum uxoribus male haberentur, inito conſilio vt ibi cū illis neceſſario degere cogerentur,illatis ignibus naues omnes combuſſerunt. Ex illarū igitur mœrentium habitu regionis illius accolæ longis, & pullis fuerunt vſi veſtibus, dicitur vt Plut.a Dauno Diomedis ſocio illyricæ gētis viro claro, qui eam ob domeſticam ſeditionem e patria excedens occupauit.

Daunius,a.um.pe.cor.da Capitanata. E

Deambulatio,nis.f g p.cor. in obli.pro.paſſiggiare,paſſeggiamento,a deambulo as.

Deambulatorium,ii.n g.p.cor.paſſeggiatoro, locus deambulandi.

Deartuatus,a.um.pe.pro.deſmēbrato, tagliato a membro.Plau.in cap.cæſus per artus.

Deauratio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro..indorare, mettere oro.

Debitio,onis.f.g.pe.cor. in obli. pro. deuere, dare,vt pecunię,gratiæ Ci.,p Plā.a debeo es.

Debitum,i.n.g.pe.cor.debito, quod debetur. græce, ὀφίλημα.

Debitor malus,mal pagatore.

Debilis,& hoc debile omnis,g.pe.cor.debile, fiacco,manco de alcuno membro qui corpore non ſit integro. Sene. integrum omnibus mēbris,atq; illæſum,quā debilem, aut luſcū. F

Debilitatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. tagliare, ut membrorum.

Debilitas, tis. f.g.pe.cor.in obli.pro. debilità, Græce ἀσθένεια.

Debilitatus,a.um.pe. pro.uenuto meno ut de ſperatione. Cic.

Decapharon,i.n.g.p.cor.bara portata da dieci huomini.

Decaneta in authēticis forte decatheta,quod eſſet locus, in quo reponuntur, donec eſſet iudicatum.

Decanus, i.m. g. pe. pro. capo, capitaneo de dieci, Veget.2.Modeſtus de re militari,gręce decarchus.

Decas,dis.f.g.pe.co.dieci,numerus denarius.

Decaproti perceptori, commiſſarii, eſattori del fiſco,fiſcali erant,qui pecuniam exigebāt

A quam ipſi fiſco demum numerabant, ꝙ ſi alicuius morte, reipublicæ fuiſſet illatum damnum, decaproti de eo, quod receperant, ipſi ſupplebant munus nõ abſimile vectigalium conductoribus, quod δεκαπρωτεία græce la, perceptoria vocatur, Arcadius iuriſcon. in. l. vltima. de mune. & honor. Habent prætérea ciuitates prærogatiuam, vt hi, qui in territorio earum poſſidēt, certum quid frumenti pro mēſura agri per certos annos præbeant, quod genus collationis munus poſſeſſionis eſt, munera uero miſta ſunt decaproti vt Modeſt. Nam decaproti decaprotias tributa exigentes, & corporale miniſterium gerunt, & pro muneribus defunctorum fiſcalia detrimenta reſarciunt, hos decemprimos vocat. Cic. pro Roſcio Amer. Hoc exiſtimatur officium mācipibus proximum fuiſſe, quos Aſconius ait
B publicanorum eſſe principes, qui decimas a fiſco emebant, in eo tamen differte, tum ꝙ ex decurionum principibus eligebātur, ideo nobiliores erant, tum etiam ꝙ illi exportoriis vt plurimum recipiebant vectigalia. Sed hi fundos ciuitatis habebant vectigales, vnde pecunias colligerent ab eorum dominis. Firmicus frequenter vtitur.

Decacuminatio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. ſcemare, morzate.

Decadorus, a. um. pe. pro. longo diece palmi.

Decantatus, a. m. pe. pro. incantato, ut fibra.

Decapulator, ris. m. g. pe. pro. tramutatore, traficatore de oglio.

Decemmodiæ, pe. cor. de diece tumuli Co. 12. cap 18. ſicut trimodiæ de tre tumule.

Decens, tis. omnis. g. pe. cor. in obli. pro. bello,
C formoſo Pli. in epiſtolis in primo, conueniente, agratiato, a decer.

Decentia, æ. f. g. p. cor. bellezza, gratia Ci. 2. de natu. deo. decentiam oculi indicant.

Deceptio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. ingannare, gabbare, gabbamento, a decipio is græce ἀπάτη.

Deceptor, ris. m g. pe. pro. ingannatore, gabbatore, græce ἀπατεὼν.

Deceptorius, a. um. pe. pro.

Decempeda, æ. f. g. pe. cor. pertica da meſurare la terra Cic.

Decempedator, ris. m. g. p. pro. meſuratore de la terra con pertica. Cic.

Decennium, ii. m. g. p. co. ſpacio de diece anni.

Deceſſor, ris. m. g. pe. pro. chi parte da lo officio, & li ſuccede altro. Tacitus in vita Agricolæ, vbi deceſſor ſeditioſe agere narrabatur, D
prædeceſſor non eſt latinum.

Deceſſio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. partenza Cic. 4. epiſtolarum a decedo, is.

Deciduus, a. um. pe. cor. caduco, che cade vt folium Pli.

Decima, æ. f. g. pe. cor. decima, pars diis oblata, græce δεκασμὸς, ſicut ſeptima pe. cor. ſeptima pars, ducēteſima pe. cor. & quadrageſima pe. cor. ſignificat tributum, ſiue exactionem uectigalem Suet. in Tyb. ducenteſimam auctionem Italiæ remiſit. Tacitur abolitio quadrageſimæ.

Decipula, æ. f. g. pe. cor. Lacciulo, trappola, laqueus capiendi aues & feras a decipio, is.

Decipulum, i. n. g pe. cor. Apul.

Decimeſtris, & hoc decimeſtre omnis. g p. pr. de dieci meſi.

Decitans, ntis. omnis. g. pe. cor. in obli. pro. aggratiato ut facies.

Decimus, a. um. pe. cor. dieci in ordine, vno de B
dieci piu grande ut fluctus, ouum, a decem.

Decliuus, a. um. pe. pro. pendente baſſo, quaſi Deorſum cliuo græce καταφερής.

Decliuis, & hoc decliue omnis. g. pe. pro.

declamatio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pr. eſt forenſium actionum meditatio. Nam in ſcholis ponebantur diſcipulis quędam exercitationes themata dicta, vt mox ad veras prodeant actiones, quæ declamatio, vt Sene. ante Ciceronem theſis dicebatur, deinde controueſia.

Declaratus, a. um. pe. pro. a declaro as, dechiarato, dilucidaro.

Declaratio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. dechiaratione, græce δήλωσις.

Declinatus, a. um. pe. pro. euitato, fugito, vt E
mors, a declino, as.

Decolor, ris. omnis. g. pen. cor. in obli. pro. ſcolorito, diſcolorito, ſenza colore, ſtramortito mali coloris, & ex cuius ore color defluxit Verg. 8. a de i. ſine colore.

Decolorus, a. um. pe. pro.

Decoloratio, onis. f. g. pe. cor. in obli. pro. Cic. 2. de Diui.

Decoctor, ris. m. g. p. pr. fallito, ridotto in eſtrema poucrtà, in pecunia, rebus, a decoquo, is.

Decoctio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. fallire, ſpezzare.

Decor, ris. m. g. p. pr. in obli. cor. bellezza Sal.

Decorus, a. um. pe. pro honeſto, diſcreto, modeſto, bello, formoſo.

Decorum, i. n. g. pe. pro. honeſtà, conuenientia,

A tia, uirtu, a decet.
Decotis,tis.f.g.pe.pro.veſta ſpelata,conſuma ta.i.ſenza pel...
Decretus,a.um.pe.pro.determinato, ordinato,Ci. quæ noua quæſitu decreta, delibera to,a decerno,is.
Decretio,onis.f.g.pen. cor.in obli.pro. delibe rare. Martianus.
Decretum,i. n.g.pe.pro.ſtatuto,ordinatione.
Decrepitus ſenex, vecchio che paſſa ſeſanta anni,a creperus,a.m.i.dubius,vita eius eſt in dubio græce παρήλιξ, παρηλικία decrepitas.
Decruſtatus,a um.p. pr.ſenza ſcorza vt panis.
Decrementum,i.n.g.pe.pro.diminuire, mancare vt lunæ, aquæ, eſt diminutio a perfecta magnitudine ad imperfectam græce μείωσις, a decreſco, is.
B Decus,oris.n.g pe.cor. honore acquiſtato cō fatica, a græcis κῦδος per literarum transmuta tionem,vel a decet.
Decusſis,is.m.g.pe.pro. dieci dinarelli, decem aſſes,vt emi librum decusſibus.i.decem asſibus,dicitur a decem,& aſſe,decuſſem pro decade accipit Vitr.in.3. ſic ſcribēs Platoni placuit denarium numum ea re perfectum,q ex ſingularibus rebus, quæ μονάδες apud græcos dicuntur,perficitur decusſis, quæ ſemel, & vndecim, aut duodecim ſunt factæ quot ſupraueneriņt non poſſunt eſſe perfectæ, donec ad alterum decusſim peruenerint.
Decupa,æ.m.g.pe. cor. qui vinum minutatim vendit. Ci.
Decurſio,onis.f.g.pe cor.in obli pro. correre,curſo a baſſo,all'ingiu,a decurro,is.
C Decurſus, us.ui.m.g.pe.pro. Gel.7.cap.3.
Decurſus,a.um.pe.pro.vt ſpatium Ter.
Decurtatus, a.um.pe.pro. tagliato, ſcortato, vt homo Sen.
Decuriones erant in oppidis,& municipiis gubernatores,& rectores primarii ſicut ſenatores Romæ,qui in ſenatu,& conciliis municipalibus intereſſe poterant,ſi habuiſſent centum milium numum, & , vt Pomponius ait, decuriones quidam dictos eſſe voluerunt ex eo, quòd initio cum coloniæ deducerentur, decima pars eorum, qui deducerentur conſilii publici gratia conſcribi ſolita ſit,decuriones quinquennales Apuleius vſurpat pro ſacerdotibus ludis in quinquennium cæteris præfectis. Porro in militia,& qui ſuā quiſq; curiam tuebatur, decurionem appellatū Dionyſius aſſerit.& dignitas ſenatoria in re militari decurionatus, vel decuria,eſt hinc decuriones equitum nominātur.i.præfecti, & magiſtri quos nunc Mareſchalcos vocamus, & decuriones palatii.i.prefecti palatii,quos magiſtros curiæ capo piazza appellamus,vti decuriones popinæ,quos magiſtros coquinæ.i. ſupra coquos dicimus, & decuriones cubicu lariorū,quos camerarios,& decuriones ſcribarum cancellarios, ſunt vocantes decurionem, quem militem auratum .i. caualiero a ſperone d'oro vocāt,quem municipiis, & oppidis præter poteſtatem.i.capitaneum oppidi,primum tenet locum. D
Decuſſus,a.um.pe.pro cernuto vt farina,& ſimilia a decutio, is.
Dædalus,a.um.pe.co.artefice,uario, vt lingua Lucret.in.4.& dadalam naturam rerum in 5. & dedala tellus a δαιδάλλω.i.variare.
Dedecus,oris.n.g.pe.cor.dishonore, infamia, vituperio,a græcis αἶσχος a dedecet. E
Dedecor,ris.comm.g. pe. cor.inhoneſto, diſhoneſto,infame,vt vita. Sta.dedecorem amplexi vitam,non legitur in nominatiuo.
Deditio,nis.f.g.pe.co.in obli. pro.arrenderſe, darſe de ſua voluntà,a dedo, dis.
Deductus,us.ui.m.g.pe.cor.calare,adducere a baſſo. Apul.in primo ponderis deductu, a deduco, is.
Deductus,a,um pe.pro.calato, portato baſſo, vt naſus. Suet. in Aug. ſubtile vt vox deducta falſetto,translatio eſt a lana.
Defæcatus,a.um.pe.pro.tramutato, purgato, purificato,ſenza feccia vt vinum. Plaut. vero in Aul.animo defæcato.i.hilari.
Defæcator, ris.m.g p p. tramutatore del vino. F
Dæfecatio,onis.f.g pe.cor.in obli. pro. tramutare del vino.
Defatigatio,onis.f.g. pe.cor.in obli.pro. fatigare. Cic. in Cato.
Defeſſus,a um.pe.pro.ſtracco,ſtanco, affaticato, a defatiſcor.
Defectio, nis f.g.pe.cor.in obli.pro. rebellione,rebellare,abbottinare. Sal.eclipſe,mancare,dimminuire vt ſolis.Ci. primo de Diui.& in.2.itemq; lunæ, licet defectiones,ſed male legatur,venire manco,meno, vt animi, vini, virium, Ci.in Cato.a deficio,is.græci πάρεσις.
Defecturus,a.um.pe.pro.da laſſare, abbandonare.Ci.2.de Diui.quæ naturæ neceſsitas defectura eſt,licet perfectura ſed male legatur.
Defector, ris. m. g. penul. produ.rebello.Suc. in Nero.

A Defectus,a.um.p.pro.qui deficit, vene meno, ceſſa.Mart. Dulcia defecta modulatur carmina lingua,fiacco,indebilito,venuto meno de animo,deſertus,deſtructus,ſpatio viæ.Pli græci παρεθέν, defectos uocant.

Defectus,us.ui.m.g pe.pro.il non hauere,mãcare,mancanza, diminuire vt ſolis. Pli. græce ἔκλειψις.

Defenſor ciuitatis,ſyndico,& aduocato,a defendo, is.

Definitus,a.um.pe.pro.determinato , ordinato , conſtituto. Cic.2. de Diuin. definita dicis a definio is.

Defioculus,i.m.g.pe.cor. orbo , cieco de vno occhio.chi ha vno occhio,Mart.

Definitio vt Ci in Bruto eſt oratio, quæ quid ſit,de quo agitur,oſtendit quàm breuiſsime, hoc autem fit per genus,vt Ariſt.& differen

B tiam,vt homo eſt animal rationale,mortale, ex quibus verbis accipitur, quæ aliter procedunt potius deſcriptiones , quã definitiones dici, in qua tria vitanda ſunt,nequid falſum, nequid plus,nequid minus ſignificetur . Definitionum autem genera ut Ci. in Topi. ſunt duo , vnum eſt earum rerum quæ non ſunt, non eſſe rurſus ea dico,quæ tãgi cerniue poſ ſunt vt domus paries,& ſimilia,eſt alterũ earum rerum,quæ non ſunt,non eſſe rurſus ea dico,quæ tangi demonſtrariue non poſſunt, cerni tamẽ animo,atq; intelligi poſſunt.Deſcriptio , vt Chryſippus , eſt oratio figurate ad res inducens, ſiue definitionis uim ſimplicius,& liquidius exprimens,vel eſt rei propoſitę per quaſdam proprietates declaratio gręce καθαρεφή.

C Deflagratio,onis.f.g.pe.cor.in obli.pro.abbruſciamento,abbruſciate, Ci. primo de Diui. a deflagro, as.

Defletus,a.um.pen. pro. pianto molto. Apul. in primo a defleo, es.

Defluuium,,ii.n.g.pe.cor.cadere, calare a baſ ſo vt comæ. Pli. a defluo, is.

Defluus,a.um.pe.cor.corrẽte a baſſo vt aqua, liquor,vas,& che cala,cade a baſſo vt capillus.Plin .

Defœtus,a.m p.pr.abandonato.priuato,deſtituto vt facies. Ou. Col.ſolito defœta fauore.

Deformis,& hoc deforme omnis.g.p.pr.laido brutto,a de.i.ſine,& forma.i.pulchritudine.

Deforme,is.n g p.pro.laido,brutto. Iuu.in.6. multa in vultu deformia.

Deformitas,tis.f.g.pe.cor.in obli. pro. laidezza,bruttezza,ut faciei,corporis Cic.3.de offi. D

Deformatus,a.m.g.pe. pro. deſtrutto,conſumato,vt bello,ærumnis. Sal.in. Iug. ſcambiato,tramutato,vt macie Apul. in primo , contrafatto,brutto , vt ore Apul.a deformo, as. ſuergognato in tutto, vt vocabula eorum deformata .

Defoſſus,a.um.pe pro.cauato,ut lignum atterrato, ſotterrato,vt numi,a defodior.

Defrenatus,a.um.pe.pro.sfrenato, ſenza freno. Ouid.in primo a de.i.ſine freno.

Defrictus,a.tum p.pr.molto ben raſpato,grattato,fregato,ut pupilla,a defrico,as.

Defrutum,i.n.g.pe.cor.uin cotto, ad dimidiã partem. Pallad.Plin.14. dicitur ꝙ defraudat, vel ꝙ fraudem patiatur,uel a deferuendo.

Defrutorium,ii.n.g.pe.cor. ubi fit defrutum.

Defrutarius,a,m.g.p. cor.apto,idoneo a vino cotto.vt vaſo Col.12.cap.21.

Defunctus,i.m.g.pe.pro.morto.

Defunctus,a.um.pe.pro.liberato, vt periculis finito ut res,factum. E

Degener,ris.comm.g.pe.cor.vile,ignobile vt animus Verg.in.4. che nõ aſsimiglia a li ſoi, mancatore da la nobiltà de parenti. Luca. in primo degenerem patiere togam.

Deglabratus,a.um,pe.pro.ſpelato, ut corpus. Lact.in primo.

Deglabratio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.ſpelare,pelare.ſcorticare.

Deglabrator,ris.m.g.p.pro.ſpelatore,diſpelatore,vt auiũ,ſcorticatore,vt arborũ frumẽti.

Deiectus,a.um.pe.pro. diſprezzato, dirrupato, a deiicio, is.

Deiurium,ii.n.g.pe.cor.iuramento, Gel.deiurio vincti forent. Var. F

Delaſſatus,a.um.pe.pro.affaticato,molto affaticato, a delaſſo, as.

Delatio,onis.f.g.pe.cor.in obli.pro. accuſare occulto,accuſatione occulta,a defero .

Delatus,a.um.dato in potere, vt epiſtola. Teren.in Phor.

Delator,is.m.g pe.pro.ſpione, accuſatore occulto. Iuue.in prima magni delator amici nõ imperatoris,vt aiunt,ſed magnorum ſibi amicorum,quaſi dicat nõ modo ciues accuſabat, ſed etiã alios delatores magnos ſibi amicos, quod ſequens indicat.

Delapidatus,a.um.p.pr.inſilicato,mattonato, coperto de ſelice,o de mattoni.

Delectamentum,i.n.g.pe.pro. Ter.in Heaut.

Delectatio.Ter.in Heaut.onis.f.g. pen cor.in obli.

A obli.pro.delettare,delettatione,dare piacere ſpaſſo,a delecto as græce τέρψις.

Delectus,us,ui.m.g.pe. pro.eligere, ſcieglie-re,a deligo is.Cic.3.de Off.

Delectus,a.um.pe.pro.ſcielto,eletto, vt viri, Cice.2 de Diui.a deligo is.

Deletus,a um.pe.pro.conſumato,disfatto, di ſtrutto.Cic.2.de Diui. exercitu deleto,ſic vr bs,& ſimilia,a deleor , Ceſſato,vt mos.

Deletio,onis.f g.pe.cor.in obli.pro.deſtruggere,conſumare, conſumatione,deſtruttione.Luci.deletionem noſtri exercitus.

Deletilis,& hoc deletile is omnis.g.pen.corr. che caſſa,vt ſpongia.Varr.che è caſſato, raſo,vt charta.

Deletitius.a.um.pe.cor.che ſe rade , vt charta.Vlpi.licet ſed mendoſe legatur delectitiũ, eſt quod raſis prioribus literis reſcribitur.

B Delegatus,a.um.pe.pro. sbandito , confinato a tempo.Suet.in Veſp.a delegor, diſpartito, vt auditor.Plau.in Amph.commiſſo, vt officium.Plin.Traia.i.mandato.

Delos,i.f.g.pe.pro.leſdile,inſula eſt clariſſima Cycladum Apollinis templo, & Græcorum mercatu celebrata dicta a δηλῶ.i. apparere, quid ibi primum apparuit, Sol. vt Ariſt ita appellatam prodidit,quoniam repente appa ruit enata,Plin.& Soli dictam volunt eſſe alio nomine Pyrpilem . Nam ignis græce πῦρ, dictus ibi primum repertus eſt. Pindarus De lon olim fluctuatam cum iam Latona partu riret, & quatuor columnæ adamantinæ immobilem continuerunt, vbi enixa eſt Apolli nem,& Dianam,& vt hiſtorici prodiderunt,
C ſola Delos motum terræ non ſenſit vſq; ad. M.Varronis ætatem,quamuis Mutianus retulerit eam bis fuiſſe concuſſam , Sene.in.4. quæſtionum,hanc philoſophi , credula natio,dixerunt non moueri, authore Pindaro, Thucidides ait ante quidem immotam fuiſſe , ſed circa Peloponeſſiacum bellum tremuiſſe,prius nominabatur Orthygia,ob coturnicem,quam Græci ὄρτυγα vocant,deinde Aſteria ab Aſteria Latonæ ſorore, Apollinis que matertera , quæ ne a Ioue vitiaretur in coturnicem primum,deinde in lapidem verſa ſub fluctibus latebat, poſtea ſuperterri aquis cœpit,eadem Lagia. i. Leporaria, λαγὼς. n.lepus dicitur.

Delium oppidum fuit , ac templum Apollinis in Bœotia , quod a Delo profecti condiderunt. Li.de bello Macedonico.

Deliterium,ii n.g.p.cor.veneno toſſico. Gal. D

Deligendus, a.um,penul.prod.da eſſere eletto, ſcielto.

Delibatio,nis.f.g.pe.cor.in obli. pro. guſtare poco per ſacrificare.

Delibatus,a.um p.pro.formato,vt animus.ci ce.primo de diui.& in Cato.guſtato per fare ſacrificio,a delibo as.

Deliberatorium,ii.pen.cor.loco del conſiglio da deliberare.Plin.

Deliciæ,arum.f.g.pe.cor.delettatione,piacere.Plin.2.epiſtolarum,ſeruo,ſchiauo. Pluta. in vita Marci Antonii.Verg.in Buco.delicias domini,legitur,& delicia,noſtrã lege grãmaticen,græce τρυφὴ ,a delicio.i.allicio.i.attraho,vt aliqui a delecto.& ſunt omnia,quę delectationis , & feſtiuitatis loco habentur, vt ſeruus,paſſer,catellus,auis,& id genus o- E
mia.dicitur & delicium.ii. n.g.pe.cor.

Delicioſus,a.um pe.pro.delettevole, piaceuo le, græce τρυφερὸς, eſt qui nullos ſuſtinet labores.

Delinitus,a.um.pe.pro.placato,mitigato, pacificato,delettato.Cic.ad Caſſium delinitus illicebris voluptatis,alienato de mente. Pla. in Amp.delinitus ſum ,ꝑfecto ita , vt me qui ſim neſciam,a delinio is.

Delinitio,is.f.g.pe.cor.in obli. pro. mitigare, placare,amicare,vt multitudinis.Ci.2.de of.

Delictum,i.n.g.pe.prod errore,peccato. Sal. in Cat.Cic.primo de off.græce πλημμέλεια, a delinquo is.

Delibutus,a.um.pen.pro.vnto, vt vnguentis. Val.Apul.bagnato,ſparſo,vt ſanguine. Sene ca,gaudio.Tere.in Phor. lætitia. Apul.in.3. F
tinto,vt rubrica.Cic.a delibuo , quod ab vſu receſſit.

Delibratus,a.um.pen.prod.ſcorticato , vt arbor,a delibro as.

Delubrum,i.n.g.pe.prod.eccleſia.Verg.in.4. Plin.36. ſed proprie dicebant fuſtem delibra tum.i.decorticatum, quem pro Deo venera bantur.vt aliqui, dicitur a diluo is.i.lauo , & eſt locus,vbi ſancta manet aqua , tamen pro ipſa tota ponitur eccleſia.

Delitus,a.um.pe.cor.caſſato,vt literæ.Cic.

Deliquium.ii.n.g.pe.cor.eclypſe, mancanza, mancamento,mancare,vt ſolis.Pli. in primo dicitur a liquido,vel quòd deliquandum eſt. i.liquidum fit,vel a delinquendo & hoc melius,quòd delinquat in curſu ſuo.

Delirus,a.um.pe.pro. pazzo, vſcito, in tutto dal

A dal deuere,dal ſeminato,a deliro as.

Deliramentum,i.neu.ge.pe.pro. pazzia, ſuariare,ſuariamento.

Delirium,ii.n.g.pe.cor.

Deliratio,is.f.g pe.cor.in obli.pr. Ci.in Cato.

Delumbis,& hoc delumbe is omnis.g.pe. pr. delombato,diſlombato,fiacco de reni deſrenato,effeminato.

Deluſio,onis.f.g.pe.cor.in obli pro. dilleggio, dilleggiamento, dilleggiare græce κατάπαιγμα, a deludo is.

Delphini,ſiue delphinus portus, porto fine.

Delphis,vt Trogus.24.Apollinis templũ poſitum eſt in monte Parnaſſo in rupe vndique impendente, vbi ciuitatem facit hominũ frequentia,qui ad affirmationem maieſtatis vndiq; concurrentes in eo ſaxo conſedere,atq; ita templum,ciuitatemq; non muri,ſed præcipitia nec manu facta , ſed naturalia præſidia defendunt,vt prorſus incertum ſit, vtrũ munimentum loci,an maieſtas Dei plus hic admirationis habeat,media ſaxi rupes in formam theatri receſſit.Quam obrem,& hominum clamor,& ſi quando accidit tubarũ ſonus perſonantibus , & reſonantibus inter ſe rupibus multiplex audiri , ampliorq; quàm editur,reſonare ſolet,quę res maiorem maieſtatis terrorem ignaris rei admiratione ſtupentibus plerunq; affert,in hoc rupis amfractu media fermè montis altitudine planities exigua eſt,atq; in ea profundum terræ foramen,quod in oraculo patet,ex quo frigidus ſpiritus cũ quodam veluti vento in ſublime expulſus mentes vatum in vecordiam vertit, impletasq; Deo reſponſa conſulentibus dare cogit.Multa igitur ibi & opulenta regum, populorũq; dona viſuntur,quęq; magnificẽtia ſua reddentiũ vota gratã voluntate,& deorũ reſpõſa manifeſtant.hinc Delphicus Apollo,quoniã ibi colebatur,& dicuntur Delphi a Delpho Neptuni filio ex Malantho Deucalionis,vel vt Theodontius Prothei,ſenis filia ſuſcepto,quę cũ formoſa eſſet venit in gratiam Neptuni in Delphinem mutati, vel Delphos græca lĩgua ſolus,quia inter cętera ſydera ita ẽminet,vt ſolus habere poteſtatẽ,vt Sol videatur. Phemonoe Apollonis filia prima diuinatrix fuit in tẽplo Delphico.

B (margin) C (margin)

Demiſſus,a.um.pe.pro.mandato calato a baſſo,inclinato,vt humerus.Ter. in Eunu.a demitto is.

Demptus,a.um.penult.prod.remoto, leuato, a demo is.

D

Demarchus,i.m.g.pe.pro.marcheſe.Plaut. in Cur.eletto capo del populo.Spar. apud Neapolim demarchus.

Demeaculum,i.n.g.p.cor.andare a baſſo, ſub terra. Apul.6.a demeo.

Demolitio,onis.f.g.pe.cor.in obli.pro. ſpiananare,abbattere vt muri,parietes a demolior.

Demolitus,a.um.pen.pro.ſpianato,abattuto, vt domus,tectum.

Demolitor,ris.m.g.pe.pro.ſpianatore,abattetore,dirrupatore.

Demorſicatus,a.um.pe.pro.morſicato.

Democratia,æ.f g.pe.cor.eſt principatus popularis cum ad commodum egenorum reſpub.a pauperibus gubernatur.Ariſto.4 Politicorum.

E

Dementia,æ.f.g pe.cor.pazzia græce ἄνια.

Demens,tis omnis.g.pe.pro.pazzarello,ſtolto.i.non totam integram habens mentem.

Demiſſus,a.um.pe.pro.pendente.calato abaſſo.i.pendulus,vt labium.Terr. in Eun.abiectus,vt animus,abbattuto vile,a demitto. Pl. primo epiſtolarum, demiſſus capillus, ſteſo.

Demortuus,a.um.p.cor.morto in tutto. Gel. 8.cap.2.nomina eorum demortua,& qui eſt in loco mortui,vt teſtis.

Demuſſatus,a.um.pe.pro.occultato,naſcoſo, vt contumelia, da comportarſe, vt iniuria. Ter.a muſſo as, quod dicitur a muto, vel ab M litera,quæ eſt preſſę vocis,& penè nulliꝰ.

Denarius,ii.m.g.pen.cor.dinaro , valebat, decem aſſes.

F

Denaſatus,a.um.pe.pro.ſenza naſo.

Denormis,& hoc denorme is omnis.g.p.pro. ſenza ordine,regula.

Dentiſcalpium,ii.n.g.pen.cor. annetta denti, munda denti,annettatoro de denti.

Denſus,a.um.p.pro.ſpeſſo,ſtretto,inſollato, gręce δάσυς, dicitur a dentibus,quibus ſerit.

Denſiſſimus,a.um.pen.cor.molto ſtretto. Iuue.prima.

Denſitas,tis.f.g.pe.cor.in obli.pro.ſpeſſezza, ſpeſſamento,ſtrettezza, folla, ſpeſſitudine, multitudine , vt arborum , hominum græce δασύτης.

Dendrophorus,i.m.g.pe.pro. guaſtatore, tagliatore de arbori .i. arborum ſucciſor caſtra ſequitur.

Dens caninus ſpinula , dentes prope molares græci κυνόδοντας vocant.

Dentes temniei, li primi quatro denti.

Dentes

A Dentes gelaſini,denti dinanzi.

Dens genninus,p. pro. dente maſſellare,dens nouiſsimus,dicuntur, quòd a genis dependent,hos quidam κραντῆρας, Ariſt. tamen, & Cleantes σωφρονιστῆρας nuncupant.

Dens maxillaris ſcaglione.

Dentale,is.n.g.pe. pro. dentale dello aratro, eſt aratri pars prima, in qua vomer inducitur,a dente.

Dentarius,ii.m.g.pe.cor.medico de denti.

Denus,a.um pe.pro.dieci per ciaſcheduno.

Depaſta,æ.f.g.pe.pro.tazza da beuere,patera,qua in menſa deorum vtebantur,dicitur, a depas depatos.

Depeculator,ris.m.g.pe.pro.rubbatore della republica,del ſignore.

Depeculatus,us.m.g.pen.pro. furto publico, B qui populum,dominumve fraudat, peculatus pœna tenetur.

Depenſus,a.um.pe.pro.pagato,vt pecunia, lacryma a pendo is. Quia apud antiquos omnis pœna erat pecuniaria,& illud æs pendebatur,non numerabatur.

Dependulus,a.um.pe.cor pendente, calato a baſſo,vt capillus a dependeo.

Depexus,a.um.pe.pro.rotto, lacer, vt veſtis. Ter.depexum dabo,a depecto,is.

Depigis,& hoc depige omnis.g.pe.pro.ſenza natiche.Horat.

Depilatio,onis.f.g.pe.cor.in obli. pro. ſpelamento,ſpelare,a depilo as.

Depilis,& hoc depile omnis.ge.pe.cor. ſenza peli,ſpelato,vt puer. Var.Apul.in.7.

Depoſitio,onis.f.g.pe.cor. in obli. pro. laſſa- C re,laſſamento,vt rerum.Hier.a depono is.

Depoſitus,a.um pe.cor.laſſato,abbandonato, deſperato.Verg.12.ille vt depoſiti proferret fata parentis. Ci. in Verrem actione prima, ægram, & prope depoſitam reipublicæ partem.Erat conſuetudo, vt deſperati ante ianuas ſuas collocarentur, vel vt extremum ſpiritũ redderent terræ,vel ut poſſent a tranſeuntibus fortè curari, qui aliquando ſimili ægrotauerant morbo.

Depoſitum,i.n.g.pe.cor.depoſito, coſa che ſi da in ſaluo,mettere,eſt quod datur alicui ad cuſtodiendum,dicitur ex eo, quòd ponitur, & de auget,vt oſtendat totum fidei eius cõmiſſum,quod ad rei cuſtodiam pertinet. Vlpian.in.l.i.depoſ. græce παρακαταθήκην.

Depontani ſenes appellantur, qui ſexagenarii de põte deiiciebatur.ſexagenarios de ponte ſenes erat deiici, quòd ab officiis ferendorum ſuffragiorum auocabantur,ad quæ ferè da per pontem, & ciſtellam dari conſueuerunt. Var.2.de vita patrum, cum in quintum gradum peruenerant,atq; habebant.50.annos,tum denique erant publicis negociis liberi,atq; expediti, ideo in prouerbium quidam putant veniſſe,vt diceretur ſexagenarios de ponte deiici oportere.i. quòd ſuffragiũ non ferant,quod per pontem ferebant,hinc Ci. in Rhetoricis pontes diſturbat, ciſtellas deiicit,Suet. in Cæſ. tribus ad ſuffragia vocantem partibus diuerſis a ponte deiicerent. D

Deprauatus,a.um.pe.pro.corrotto,ſcorretto vt liber.

Deprauatio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro.ſcorrettione,deprauatione,corruttione,vt libri. Ci. 3.de off. E

Deprecatio,is.f.g pe. cor.in obli. prod.græce δέησις pregare,recuſare. Quint.in primo,neq; deprecationis,a deprecor.

Deprecator,is.m g.p pro.interceſſore. Ter. in Heaut.qui pro alio deprecatur.

Depromptus,a.um.pe.pro.extratto,pigliato, vt ſententia,ratio.poſto, vt vinũ,a promo is.

Depreſſus,a.um.pe.pro. calato abaſſo, vt locus.Plin.Traia.

Depopulator,is m.g.pen.pro. deſtruttore, a populor aris.

Derelictio,nis.f.g.pe.cor.in obli. pro. abbandonare, laſſare. Cicer.3. de offic. a derelinquo is.

Deriſio,is.fœm.ge.pe.cor. in obli. pro. diliggiamento,beffeggiamento, a derideo es græce καταγέλασις. F

Deriſus,us.m.g.pe.pro.diligiare,beffeggiare, mottiggiare,ſcherno.

Deriſus,a.um.pe. pro. diligiato, beffeggiato, mottigiato,ſchernitto.

Deriſor,is.m.g.p.p.diligiatore,beffeggiatore.

Deriuatio,is.f.g.pe.cor. in obli. prod.portare de l'aqua,ad irrigandos hortos ex flumine, riuis,a deriuo as.

Deroſus,a.um.pe.pro.molto bene mangiato, vt panis,roſicato,vt clypeus,Cic. primo, de diui. a derodo is.

Deſertor,is.m.g.pe.prod.abbandonatore, vt patriæ.Ver.a deſero is,eſt qui per prolixum tempus euagatus reducitur,emanſor eſt qui diu vagatus ad caſtra reuertitur. Modeſt.in. l.3.§.emanſor,de re militari.

Deſertus,a.um.pe.pro.abbandonato.

A Deſertio,onis. fœm.gen.pen.cor.in obli.pro. abbandonare.

Deſes,dis.communis.g pen.pro.in obli.corr. pigro,ocioſo.Clau.deſidis aurigæ,Luca.natura deſide torpet,Li a deſideo es.

Deſectus,a.um.pe.prod. tagliato, ben tagliato,a deſeco as.

Deſcriptus,a.um.pe.pro.deſignato vt forma, ſquadrato,vt ager.Ci.in Cato.a deſcribo is.

Deſcriptio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro.deſignare,ſquadrare,vt domus.Ci.primo de off. ſcriuere,vt loci,vt agri.Ci.in Cat.

Deſipiens,tis.omnis.g.pe.cor.in obli.pro.pazzo,a deſipio is.Ci.2.de Diui.

Deſitus,a.um.pe.cor.interlaſſato.Suet.abbandonato. Gel. 15. diſciplina canendi deſita, a

B deſino is.

Deſidia,æ.f.g.pe.cor. pigritia.Pli. primo epiſtolarum,Sal.in Cat.grece ῥᾳθυμία.

Deſidioſus,a.um.pe.pro.pigro,ocioſo, Ouid. Plin.primo epiſtolarum græce ῥᾴθυμος.

Deſiturus,a.um.pe.pro.da laſſare , abbandonare.Sue.in Tibe.a deſino is,quod eſt omittere.Ci.ad Marium,artem deſinere,laſſaſſe, abandonaſſe in tutto.

Deſignator,is.m.g.pe.pro.ſepelitore,atterrare de morti,qui mortuos ſepelit, ſunt etiam qui ludis funebribus apud antiquos præerant, & multitudinem retinebant, ob eam cauſam, quòd in his ludis fiebant noua, & ſpectanda.Sene.habere quæ deſignatores,& libitinarios,vota.Vlp.in.l athletas, in princ. de his, qui not. infam. deſignatores inquit, quos græci βραβευτὰς appellant artem ludricam non facere. Celſus probat, quia mini-

C ſterium, non artem ludricam exerceant, & ſane locus iſte a principe hodie non pro modico beneficio datur,quidam intelligũt, qui diſponunt loca,vel homines, vbi debeant ſedere,Romæ in collegio cardinalium, hodie magiſtri cęremoniarum appellantur, vide Plaut.in prologo pœnuli.

Deſignatus,a.um.pe.pro.fatto,in bonum, & in malum,a deſigno as, quod eſt rem facere nouam,deſignatus doctor,licentiato.

Deſiderium,ii.n.ge.pe. cor. deſiderio,morte. Cic.in Lælio.Scipionis deſiderio, eſt libido eius,quod nondum adſit. Cice.in Tuſcul.græce πόθος.

Deſideratio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.deſiderio,deſiderare.Cice.in Cato.

Deſinoterion,ii.n.g.pe.cor.pregionia.

D Deſquamatio,nis.f.g.pe.cor. in obli.pro. ſcardare,ſcardamento,a deſquamo as.

Deſpectus,a.um.pen.prod deſprezzato,a deſpicio is.

Deſpectio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro. deſprezzare.Cic. græce [illegible], vedere, reſguardare a baſſo.Cic. in Hort. humanarum opinionum alta quædam deſpectio.

Deſpectus,us.ui m.g.pe.pro.

Deſperatio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro.deſperatione,eſt ægritudo ſine vlla rerum expectatione meliorum.Cic.Tuſc.4.græce ἀπόγνωσις a deſpero as.

Deſpicientia,æ.f.g.pen.cor.deſprezzare, deſprezzamento.Ci.Tuſc.4. & in primo,& 2. de off.a deſpicio is.

Deſponſus,a,um.pe.pro.promeſſo, vt filia, a deſpondeor,Ter.in Heaut.

E Deſtinatio,is.f.g pe.cor.in obli. pro. deliberare,deliberatione,a deſtino as.

Deſtinatus,a.um.pe.pro. deliberato, deputato morti, officio,rei mandato legato,ad anſulam.Apul.primo membris deſtinatis.

Deſpicabilis,& hoc deſpicabile omnis.g pen. cor.vile,deſprezzato

Deſpicatus,a.um.pe.pro.deſprezzato,vt adoleſcentia.Tere.in Eunu.

Deſtans,vide as.

Deſtitutus,a.um.pen.prod.abbandonato,laſſato,a deſtituo is.

Deſtitutor,ris,m.g pe.pro. abbandonatore.

Deſtitutio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro. abbandonare,abbandonamento.

F Deſultor,is.m g.pen.pro. ſaltatore da vn cauallo, ad vn'altro, qui alternatim ex vno equo in alterum mira pernicitate tranſultat. Li.23.Var.de ruſt.2.hic. Apul. in primo deſultoriam ſcientiam appellat ludicram, voluptariamq; veluti deſilientem a ſtadio priſtino ſeueriore. Martianus leuitate pernix deſultoria geſtiebat.

Deſultorius equus,cauallo ſenza ſella.

Detectus,a.um.pen.pro.ſcoperto, vt domus, caput dolus,a detego is.

Deterſus,a.um.pe.pro.polito,terſo,netto,polito,a detergo is.

Deterior is.communis.g.& hoc deterius pen. cor.piu triſto,ribaldo,a deter.a.um. nomine antiquo,vt in grammatice diximus,& non a detero is.vt aiunt.

Deterrimus,a.um.pe.cor.triſtiſsimo, ribaldiſsimo,vt litera.Gel.8.cap.2.

Deteſta-

A Deteſtatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. biaſtemare,execratio, a deteſtor aris.ſcogliare, euulſio teſtium.Apul.in.7.a de.i.ſine teſtibus, eſt etiam denuntiatio facta cum teſtatione. Vlpian.

Deteſtabilis,& hoc deteſtabile omni.ge. pen. cor.biaſimabile.Ci.in Cato. a deteſtor ris.

Detractio,is.f.g.pe.cor.in obli. pro. dit male, maledicentia,biaſimare,mormorare,robbare,leuare per forza,ablatio,Ci.3.de off. detractio doloris atq; appetitio alieni, & in.2. de diui græce ἀφαίρεσις,a detraho is.

Detractor,ris.m.g.pe. pro. maledico,maledicente murmuratore.

Detractator,oris.m g.pe.pro.

Detrimentum,i.n.g pen.pro.ſcapito, damno, dimminuire,vt lunæ. Apul.a detero is , vel a
B detritu,quòd trita minoris ſunt pretii.

Detrullator,is m.g.pe.pro.tramutatore de ac qua da vno vaſo in vnaltro, a detrullo as.

Detruſus,a.um pe.pro. ſpinto,bottato a ſpenta,a detrudo is.

Detunſus,a.um.pe.pro. toſato, percuſſus , vt pes,piſtato a detundo is.

Deuexum,i.n g pe. pro. calare, deſcendere a baſſo,pendente procliuitas.Apul 4. per obliqua deuexa.

Deuexus,a.um.pe.pro.calato, deſceſo a baſſo, in giu.

Deuerra,æ.vide dorcum.

Deuius,a um pe co.ſcoſtato,diſcoſto, remoſſo dala via publica,ſenza via,vt locus,ſmarritodalla via, ſuiato, qui viam amiſit, vt homo deuius ęqui.Silius in primo.

C Deunx,cis.m.g.pe.cor.in obli.pro.undice, vt habeo deuncem le vndici parte,vt nummum de vndece,calceum deuncem,de vndici punti,dempto vno,vide as.

Deuolutio,is.f.g.pe.cor. in obli. pro. dirruppare a baſſo,dirrumpamento a deuoluo is.

Deuotio,is.f.g.pe.cor.in obl.pro. biaſtemare, biaſtema,execratio.Suet.in cal.incanto, incantatio vatis veneficii. Apul. 2. eſt quoque carmen execratorium.Apul.in primo,offerta da ſe medeſimo.

Deuſticus,a.um.pe.cor.abbruſciato,ab deuro is.Col.6.cap.17.

Deuotus,a.um.pe.pro.biaſtemato,maleditto, Oui.Viuite deuoto fœmina,virq; toro, hinc deuotoria carmina apud Liuium & Macro. quibus homines, vrbesq; deuouentur , profeſſo,vt in religione,offerto da ſe medeſimo Gel.8.cap.2.nomina libertati patriæ deuota D
.i.dedicata,deputata, deuotus a vobis.i.deditus in bonam partem.Suet.in Tib.

Deuotio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.ſcommunica,diræ.Suet.in Cali.

Deuterium,ii.n.g pe. corr.acquata,vinazata, vinello eſt ſecundarium vinum.

Deus dei dicitur a do,quòd dat vnicuiq; quod ſibi lubet, vel quòd ei nihil deeſt , vel a θεὸς, quod Deum ſignificat,vel a θεάω.i.video,ſpeculor, conſidero , quia peruigil oculus Dei cuncta contemplatur , conſiderat , & videt, vel a δείδω.i.timeo. Nam timendus eſt Deus, & dicitur natura naturans. i . prima cauſa , -Sciendum eſt, fuiſſe nunnullos antiquorum falſo naturam a Deo ſeparantes,cum quærerent,quod prius fuerit natura,an Deus?Si natura eſt prior,ergo Deus eſt natus,ſed Deus B
naſci non poteſt . Rurſus ſi Deus eſt prior, nata eſt natura , quòd ſi naſci potuit natura, incipit non eſſe natura, ante principium naſcendi.Proinde duo faciebant principia Deum,ſiue naturam, quam Deo eſſe potentiorem oſtendebant , & quaſi quæ fuerit ante Deum,& a qua cuncta ſunt orta, quod tetigit Clau.natura tradente Deos,& Ci. in primo Paradoxo,ſiue Deus,ſiue mater,vt ita dicam,rerum omnium natura.hinc Ouid.Hác Deus , & melior litem natura diremit , vt ſit & diſiunctiua,& non expoſitiua, quòd Oui. dubitauerit quis ſiue Deus,ſiue melior natura litem diremerit,inferius innuit, Quiſquis fuit ille deorum . Hæ pro deorũ ſimulachris conficiendis maximè capiebantur arbores. Larix,quæ ignem non ſentit , in primis huic F
rei videtur cõmoda, ſed fœmina præſertim, cuius colorem melli ſimilem volunt,itẽ palma,quòd ei nerui non inſunt , poſt has Loto, Buxo, Cedro, Cupreſſo , craſſiore olearum radice vtebantur , & Aegyptia Perſica, quam eſſe Loto perſimilem referunt. Dus, qui paci,pudicitiæ, quiq; bonis præſſent artibus intra mœnia dicabantur templa,qui vero voluptates,rixas,incendia ciebant,vt Venerem,Martem,Vulcanum extra mœnia colendos exiſtimabant. Veſtæ,Ioui, Mineruæ, quoniam vrbium tutores arbitrabantur,templa in oppidi medio,& in arce ponebãt. hinc Vergil. in.2. de equo Mineruæ dicando, ait arce locari.Palladi autem opificum de Mercurio,quòd mercatorum Deus erat , Iſidiq; in foro poſuere . Neptuno in litore maris, Eſcu-

A Eſculapio in inſula Tyberina, vel quòd ęgroti maximè aqua indigent, uel quòd eſſet aer ſolubrior vt Plu. alibi extra vrbem huic Deo templa ſunt ædificata, Soli, Veſtę, Libero patri templa ſunt fundata ſpecie rotunda. Diis ſuperis aram, inferis ſub terra, terreſtribus mediam ponebant. Poſthumii lex apud Romanos fuit vinum ne aſpergito, qua de re veteres non vino, ſed lacte libare conſueuerũt. Apud inſulam Hiperboleam ad Oceanũ vbi natam Latonam ferunt regia vrbs Apollini ſacrata erat, cuius, quòd quotidie cantu Deum colerent eorum nemo non erat citharista. In Iſthmo Neptuno, & Soli formica immolabatur. Aegyptii nullis rebus Deos placabant niſi precibus intra vrbem, eaq; re Saturno, & Serapi extra vrbem templa poſuere, quòd illis pecudes mactarentur. Et quoniam de templorum conditoribus, deq; non nullis eorum ornamentis tetigimus, non ab re eſſe duximus aſſerere ex qua materia deorum ſimulachra fieri conſueuerint. In primis in templis ſimulachra poni debere negauit Pythagorica diſciplina, hinc Senec. ſuos irridens ciues, atqui, inquit, ludimus pupis, vt pueri, mente autem concipiuntur numina non forma, qua carent, placuit cæteris fieri ſimulachra, vt imperiti ad religionem incenderentur, nec deorum modo, ſed hominum, qui aliqua virtute claruiſſent, voluere ſtatuas erigi, vt poſteri ad gloriam excitarentur. Omitto impudicam illam Lampſaceni effigiem, & deteſtandũ genitale illud, quo nuptæ inſidebant, & a matrona digniori coronari palam conſueuit, quod loqui pollutio eſt. Veteres vt Plut. ex ligno ſimulachra fingebant, vt in Delo Apollinis, & in vrbe Populonia Iouis ex vite, duraſſeq; per multa ſecula vel incorrupta, pari modo Dianæ Epheſiæ, quod Mutianus ex Vite, alii ex Hebano fuiſſe tradunt, Plato de legibus. 12. ex ligno, inquit, vno integræ deorum imagines in tẽplis communibus ſtatuantur, etiam Apul. ait ſimulachrum Dei ex quacunq; materia ſi ex ſculpi voluit dũmodo lignea ab artefice audaciſſimo. Peras qui templum argolicę condidit, & filiam antiſtitem conſecrauit ex trũco Piri Iouem confixit. Fuere qui ex lapide Deum fingi debere prohibuerunt, eo quòd ſit durus, & immanis. alii tamen lapide cenſuere, uoluere item ex auro, & argento in illo modo debere confingi, quòd eſſet ex terra infelici, & colore morboſo, vnde eſt illud, D

Inq; Dei dextra fictile fulmen erat, & Iuu. fictilis & nullo violatus Iuppiter auro. Aegyptii putauerunt Deo naturã eſſe igneã, & in igni æthereo habitare. Idcirco deorum imagines ex cryſtallo eſſe voluere. Alii ex lapide nigro Deos aptiſſimè fingi arbitrãtur, eo quòd eſſet colore incomprehenſibilis conſentaneus incomprehenſibili naturę deorũ. Alii ex auro formare voluere, quòd eſſet ſimile ſyderibus. Siculi ex ſale, vt Sol. deorum ſtatuas eſſe voluere, nonnulli ex vitro, vt Pli. aut ebore, aut ære minime effigies formari iudicauere. Viſum eſt quoq; hic quædam non illepida, negligendaq; ſubiungere, apud Samios in Iunonis templo narrant craterem fuiſſe ferreis ſignis circum refertum, quem olim Creſſus Spartæ miſiſſe dono tantæ am- E plitudinis, vt amphoras cœperit trecentas. Legitur item Gigẽ Apollini crateras dediſſe dono, ſex ex ſolido auro pondo milia triginta, fuiſſe item apud Delphos vaſa ex auro ſolido, & argento, quorum quodq; amphoras caperet ſex. Delphis quoq; Samios fertur miſiſſe ferream cortinam, in qua miro artificio animantium capita eſſent inſculpta, quamue Coloſſi cubitis alti ſeptem ſubnixo genu ſuſtinerent, mirum & illud Api Deo tẽplum erexiſſe Sanuitium Aegyptium columnis, & variis ſignis ornatum, in quo ſimulachrum Apis Dei, quod continue volueretur ad Solem. Illud prætereà admiratione dignũ in templo Dianæ Epheſiæ telum Cupidinis pependiſſe nullis adminiculis ſuſtentatum. F

Dextans, tis. m. g. pe. pro. diece, vt nunius, calceus, de diece punti.

Dexteritas, tis. f. g. pe. cor. in obli. pro. deſtrezza. Li. ingenii dexteritas, a dextera.

Dextrocherium, ii. n. g. pe. cor. maniglia. Cap. dextetrarum ornamentum.

Dextrariolum, i. n. g. pe. cor.

Diabathrarius, ii. m. g. pe. cor pianellaro. i. qui diabathram conficit. Plaut. in Aul. ſunt diabathra græce ſoleæ. Var. diabathra in pedibus habebat, capiuntur etiam pro gradibus penſilibus, ſeu ſcalis a diabærin. i. tranſire.

Diacodium, ii. n. g. pe. cor. vnguento de capo, de papagni. Pli. Galenus.

Diadema, tis. n. g pen. corr. pannus erat albus, quo veluti faſce reges ſibi caput vinciebant, Sene. ad Lucil. Sarmatiæq; regem inſigni capitis, ſi uis totum illum ſcite, qualis ſit, faſciã ſolue

A ſolue.Val.de Pompeio cui candida faſcia nō inquit Fauonius refert, qua in parte corporis ſit diadematus. Idem diadema priuſquā capiti imponeret dixiſſe, o nobilem magis quàm felicem pannum,dicitur a διαδέω.i. circumligo, ponitur pro corona. Iuue.in.8.diadema Quirini. Suid.quod inſigne, vt Pli.a Libero patre fuit inuentum.

Diœceſis,dici poteſt gubernatio,diſpenſatio, iuriſdictio.a διοικέω.i.guberno,adminiſtro, & non ab ex,& cæſio vt aiunt aliqui diœceſis.

Dialogus,i.m.g.pe.cor.nō dicitur a δύο.i.duo, & λόγος.i.ſermo duorum proponentis, & reſpondentis,ſed a διαλέγομαι.i.diſputo, & διαλέγομαι a διὰ,id eſt p & λέγομαι ſermocinor, quia per ſermocinationem diſputatio ipſa conficitur.

B Diana,æ.f.g.pe.pro.Diana,dea venationis dicitur quaſi Iana D litera remota cauſa teno tis,vel a διὸς i. Ioue quaſi Iouiana Iouis filia ex Latona, ſic dicta,vt Ci.de nat. deo. quòd quaſi diem noctu efficiat,vel quòd noctu ſo la luceat quaſi lucens una. Quapropter & noctiluca in Palatio vocabatur,quòd ibi noctu templum eius luceret. Ipſe aſſererem quòd dicitur quaſi deuiana.Venantes enim ſolent per ſyluas deuiare,perpetuam ſeruaſſe virginitatem tradunt ob laborem, & quòd minime eſt otioſa.Idcircò Venus apud Lucianū ſic Cupidinem alloquitur, cur Dianam non feris Nate? Cupido reſpondit,illam aſſequi non valeo,erratica eſt,vaga,fugax,& monti uaga,tum quia alium quendam ſibi peculiarem amorem colere decreuit,Venus. quem?

C Cupido,ferā. vel quòd eſt Luna, quæ ſimul in altitudinem, & latitudinem fertur, ideo quaſi deuiana.

Diætæ,æ.f.g.pe.pro.logia, terrazza da mangiare. Plin. Iunior.eſt locus in domo,vbi verſantur in æſtate ad vmbram, hyeme ad ſolē, alio nomine cœnatio vocatur, apud antiquos in ortis ædificari diætas conſuetum erat. Vitr.dicitur a διαιτάομαι. i. viuo, & verſor, quia in ea viuimus,& verſamur, & non dicitur,vt aiunt,quòd Græcos in ea die edatur, ſumitur diæta apud Græcos pro loco iudiciorum,in quem arbitri conueniunt,& tunc deducitur a διαιτάω .i.iudico. eſt etiam diæta,iter vnius diei, vt legitur in.c. nonnulli, de reſcriptis, & in. c. quamuis. §. primo, de offic. ordin. lib.6. ſtufa. Vlpi.ff. de lega.3. ſiue diętarum hypocauſtorumve.

D Diætarius,ii.m.gen.penult. corrept. guardiano, cuſtode de logia, & quello che uada animo furandi, qui in aliena cœnacula ſe dirigit animo furandi, qui vt Vlpian. in l. ſaccularii. titu.de extraord.crim.pluſquam fur puniendus eſt, licet detractarii prodiætarii legatur.

Diaphanus,a.um.penult.correp. translucente, eſt quod eſt viſibile, non quidem ſecundum ſe, ſed propter extraneum colorem,vt aer,aqua,& multa ſolida. Ariſt 2.de anima.

Diapaſma,tis.n.g.pe.prod.in obli. corr.odori ſecchi,poluere de Cipro, vnguentum conſtans ex ſiccis odoribus.

Diaphragma,tis.n.g.pe.pro. in obli. cor. carne, tenerume che ſparte le nare, frogē del naſo.

E Diapſalma,tis.n.g pe.pro in obli.corr. fine de la canzona.

Diarium,ii.n g.pen. cor. libro che ſi ſcriue di per di, giorno giornale. Vlpi. quo ſingulorū dierum ratio obſeruatur,mangiare quotidiano, de vn di Mart.

Diaſatyrion,i.n g.pe cor.eſt compoſitio quædam medicorum ad excitandam Venerem.

Diaſtolea,æ.m g.pe.pro.correttore, diuiditore delli conti, eſt corrector, diuiſor, diſtinctor,vt Cod de tabula.& ſcribis. licet ſed mēdoſe legatur diaſcoleas, διαστέλλω eſt diuido, diſtingo,hinc diaſtole.

Diaſcolea,vide diaſtolea.

Diatretus,a.um.pe.pro.polito al torno,vt calix.Vlp.in l. ſi ſeruus §.ſi calicem ad.l. aqui. calix diatretus.

F Diatretarius,ii.m.g.pe.cor.tornaro,a præpoſitione διὰ,& τρίτος, διατρέω torno laboro, ſignificat,τρίτος teſſelatus dicitur.

Diatrocharius,ii.maſcul.gener.penult.corre. carraiolo, fattore de carri, palle de legno, coculi a trochis.

Diaturei,ſunt cuſtodes nauis, qui nō pretio, ſed ſolo victu naues cuſtodiebant.ff. nautæ caup.ſtab.l.prima, licet diætarii legatur ſed male dicuntur a διαιτὰς.i. a victu, & οὖρος, id eſt coſtode.

Dibaphus,a.um.pen.corr.tinto due volte, vt purpura.Plin.9.

Dica,æ.f.g.pe.pro.denuncia,querela,accuſatio.Cic.ſcribitur dica,Terr.in Phor. ſcribam dicam, & inferius ſexcentas ſcribito dicas.

Auſo.

A Auſo.vtitur in ablatiuo,noſtram vide grammaticen.

Dicacitas,tis.f g pe.cor. in obli. pro. burlare con maledicentia , dir male, dicitur ludoria, & vt Quint.7.proprie eſt ſermo cum riſu aliquos inceſſans, quo potiſſimum vtuntur ſcurræ.

Dicax,cis.m.g.pen.pro. borlero, feſtante con maledicentia,parabolano, cuius ſermo cum riſu aliquem offendit,græce λίδωρος.

Dicaculus,i.m.g.p.cor.loquaculus, petulans.

Dicearchia,æ.f.g.pe pro.Pozzulo , oppidum prope Neapolin dicta a iuſtitia adminiſtrationis,& gubernatoris, δικαίαν iuſtitiam,& ἀρχὴν principatum dicũt Græci,eſt ergo caput, & principatus iuſtitiæ. fuit hæc vrbs a Samiis condita,vt Euſebius eo tẽpore,quo Tar B quinii a Bruto pulſi ſunt ab vrbe.

Dictata,orum in plurali tantum.n.g.pe.prod. Latini,precetti,themata,præceptave.Hora. iuuenes dictata, ſeneſq;, ſunt non modo ludi magiſtri,ſed etiam aliorum vt gladiatorũ, laniſtarum,gulæq; ſtructorum.

Dichalteos,uocant dentes anteriores a diuiſione.

Dichotomos,i.f.g.p.cor. mancanza della luna,dimidiata luna,qualis ſeptimo quoq; die, non quarto poſt plenum orbem viſitur.

Dicoryphus.i.biuertex, vt mons , che ha due ſummità.

Dicte,es.f.g pe. pro. eſt mons Cretæ a Dicte Nympha cognominatus,vel a δικτύων.i. a retibus,eſt quoq; Libyæ promontorium.

Dictæus,a.um.pe,pro.candioto,a dicte.Ver.3

Dictator,is m.g.pe.pro.ſummi iuris.vir, dici- C tur quòd a conſule dicebatur,cuius dicto audientes omnes eſſent, qui & magiſter populi dicebatur.

Dicteria,um.n.g.p.cor. facetia motteggiãdo.

Dictio,onis.f.g.pe.cor.parte,quæ legitur, eſt & oratio oratoris.Cicer.de perfecto Oratore , adipatæ dictionis genus, & in primo de Orat.forenſis noſtræ dictionis , ponitur pro ipſa enunciatione.Ter.in Phor. neque teſtimonii dictio,dicitur a dico quod eſt proprie Oratoris. Quint.

Dictus,a.um.pen.prod. deputato, conſtituto. Ter.in And.hic nuptiis dictus eſt dies,dedicato. Verg.6. Iunoni infernæ dictus ſacer, promeſſo.Sal.2.hiſtor. pecunias dictas coegit , a dico is.

Dictamum,i.n.g.pe.pro.& diptamum, puleio ſiluatico. Plin.Serapio,a vulneratis animali- D bus paſtum , ſtatim ferrum , & venenum emittitur.

Didyme,es.f.g.pe.cor.Panare inſula.

Didoron,i.n.g pe.cor.vn palmo & mezzo largo , latum pede ſeſquipede , δῶρον nos palmũ vocamus , vt aliqui largo dui palmi.

Diductus,a.um.pen pro.diſpartito, ſeparato, diuiſo,aperto,vt os.Suet.in Tib. a diduco is.

Diditus,a.um.pe.cor.diuiſo.Lucret.diditus ardor a diditur.

Dieta,æ.f.g.pe pro dieta.Ci. ad Att. dieta curari incipio.

Dies ei.m.g.pe.cor.dì generis verò.f. tempo, confunditur aliquando , hinc die annua , bima, trima, quadrima.i.tempore vnius anni, duorum,trium, & quatuor annorũ. Iuriſcõ ſulti.ponitur & pro ipſo die.Ci.3.de off. poſtera die,dicitur quòd diuini ſit operis,ſiue a E Ioue eius rectore qui græce Διὸς appellatur.

Diecula,æ.f.g.pe.cor.giornatella, vn pochetto de tempo. Ter.in Aud.5. breue tempus.

Dies emortualis, di quando l'huomo muore. Plaut.

Dies luſtricus,di che ſe battezza, piglia il nome il figliuolo,puellarum octauus , puerorũ nonus, quòd his luſtrantur,atque eis nomina imponuntur.

Dies panicularis,feſta de tutti li ſanti,dies,in quo omnibus diis cõmuniter ſacrificabatur.

Dies communicarius,

Dies legitimi,termino,dilationis ordinariæ.

Dies ſtati,giorni determinati.

Dies interciſus,mezza feſta,dies eſt commu- F nis diis,& hominibus.

Dies atri,ſunt quorum Gel.in.4.cap.9.multitudo imperitorum praue.& perperam nefaſtos appellat,quem Gellium refellit Suet.in Tib.diem quoq; natalis eius Agrippinæ.ſ.nurus inter nefaſtos referendum ſuaſit.Plin.de viris illuſt.dies.quo id factum eſt inter nefaſtos relatus. Florus in primo de bello Galli. hunc diem nefaſtis Roma mandauit.

Deierectus,i.m.g.pe.pr.ſcelerato,ribaldo,impiccato.Plaut.

Differtus,a.um.pe.pro. pieno, vt hominibus.

Diffuſus,a.um.pe.pro.ſparſo. Cic.2. de Diui. rerum natura diffuſa poſto dentro la botte, ſtipato,imbottato,in amphoris,doliiſve defæcatum conditur, a diffundo is. Pli. 14. diffuſum lagenis ſuis feruere paſſi, a quibuſdã dicitur ſpremato, calcato, quòd in vaſa diffunditur

A funditur in vſum totius anni, vt vinum, Iuu. Sat.xi.Horat. col.3.cap. 21. diffuſus in gaudium,tutto allegro.

Difficilis,& hoc difficile omnis g pe.cor.forte.Sal.in Iug.in locos difficiles abeunt, inceſorabile,vt lenex.

Digreſſus,us.ui.m.g.pe.pro.partita,partenza Iuu.3.eſt de loco,a quo,diſceſſus verò ad locum , ad quem, a digredior.

Digreſsio,is.f.g.p.cor.in obli.pro.

Digeſtus,a.um.pe.pro.leuata,remoſſa,vt nubes,paidito . Macrob.Apul.x. diuiſo. ſpartito,vt chaos.

Diffuſio,is.f g.pe.cor.in obli pro. ſprolongare.Gel.14.cap.2.vide diffundo.

Dignitas,eſt pulchritudo bellezza , formoſità,in viris.Ci.pro Cęlio, huic ætati, & huic

B dignitati.

Digama,æ.f g.pe.cor.,che ha pigliato dui mariti.Hieron.

Digamus,i.m g.pen.corr. chi ha pigliato due mogliere.Hier.

Digeſtio,is.f.g pe.cor.in obl.pro.paidire.

Digitale,is.n.g.pe.pro.digitale,digitaro,ditale. Pli.22.a digito.

Digitus,infamis,ſiue impudicus dito de mezzo dicitur infamis , quod vtuntur Iudæi in vertendo podice,vel quòd hic digitus protẽſus complicatis alijs , poſitiſq; in huius fine Priapũ faſcinationem auerruncantem repreſentat,& ad ignominiam extendebatur, græce ... vocatur,digitus dedicatus eſt Mineruæ.

Digitus ſalutaris , dito ſecondo da po il groſ-

C ſo,quòd illo ſalutamus.

Digitus index,ab indico,ꝙ illo indicamus.

Digitus medicus,dito appreſſo il piccolo.

Digitus auricularis,dito piccolo.

Dignus,a.um.pe.pro.degno,ſalutis.Verg.12. Ouid.in epiſtolis, digna fauore fuit.

Digitulus,i.ma.g.e.pe.cor.dito piccolo, Cice. pro Scauro.

Dij depellentes,vide Amoletum.

Dilatio,is.fœm.g.pe.cor.in obli.pro. ſprolongare,dilongare.Plin.primo epiſtolarum , dilationem petam, dilatare, largare , vt veſtis, ſermonis,a differo.

Dilapſus,a.um.pe.pro caſcato,a dilabor.

Dilatus,a.um.pe.pro.ſprolongato,vt cura, diuulgato,vt rumor. Suet.in Augu.

Diluendus,a.um.pe.pro.da remouerſe,vt laſſitudo a diluo is.

Diloricatus,a um.pen.prod.ſcoſito,vt veſtis, ſmagliato vt lorica. D

Diloricatio,is.f.g pe.cor.in obli. pro. ſcoſire, ſmagliare,ſmagliato.

Dilutus, a.um.pe. pro. adacquato, vt vinum. Mart.a diluo is,non dicitur vinum lymphatum vt aliqui,vt ibi patebit. Diuus vero Hiero.vinum ait aquatius bibitur.

Diludium,ii.n.g.p.c.interlaſſare de giuochi.

Diluculum,i.n.g. pe. cor. l'alba della matina, quãdo luceſcit aurora dicitur diei lux parua.

Diligentia,æ.f.gen.pen.corr.diligentia,ſollicitudine.

Diligens,tis omnis.g.pe.cor.in obli.prod. diligente,ſollicito.

Dimenſio,is.f.g pe.cor.in obli.pro.meſurare, paſſeggiare,a dimetior.

Dimenſus,a.um.pen.pro.meſurato, & chi ha meſurato. E

Dimenſum,i.n.g.pe pro. reſeruato della parte,grano che ſe da alli ſerui per lo meſe,Teren.de dimẽſo ſuo ſuum defraudãs genium. Seruis nanq; quaterni frumenti modij dabãtur in menſe,dicitur a menſe, ſed potius a dimetior. Nam ſingulis menſibus quædam mẽſura frumenti dimenſa dabatur ſeruis.

Dimidiatus,a.um pe.pro.ſpartito per mezzo mità , de rebus continuis , vt menſis mezzo meſe,dimidiatus annus,fabula, cyathus. Cicero. Gel.3.libro,dicim⁹ dimidiũ in duas partes,per S , vt aurei argentei dimidiũ accepi, expectaui te dimidiatam horam, vel dimidiã horæ partem,aut horæ dimidium, vt Varro, Gellio referente in.3. cap.14. dicimus etiam dimidiatam fabulam,i. imperfectam , vt ſunt quædam Plautinæ. F

Dimotus,a.um.pe.pr.leuato,remoſſo, vt turba,multitudo.

Dimicatio,is.f.g pen.cor.in obli.pro.contraſtare,combattere,contendere, vt plurimum in re,vt contentio in verbis.

Dimiſſus,a.um.pe.pro licentiato,eſpedito,dato in poteſtà,Ci.de republica,primo tum annui conſules,tum dimiſſi populo faſces,a dimitto is.

Dimiſſio,is.pe.pro.in obli.cor. licentia, vt libertorum.Ci.in Parad.

Dimiſſoriæ literæ,dicuntur Modeſtino ff. de rerum ſignificatione,quę vulgo dicuntur Apoſtoli ; commeſſione , dimiſſoriæ dictæ , quòd per eas cauſa ad eum , qui appellatus eſt,dimittitur.

A Dindymus,eſt mons Phrygiæ, in quo coleba tur Cybele mater deorum, hinc Dindymene dicta,legitur in ſingulari licet Tortellius negauerit, Ouid. 4. Dindymon, & Cybelen, & amœnam frondibus Iden, Prop. Dindymus & ſacra fabricata iuuenta Cybele, Ver. alma parens Idæa Deũ,cui Dindyma cordi.

Diomedæa,pe.pro.Sancta Maria de Tremiti, inſula in mari Ionio, prima maior vocatur ſancta Maria, altera maior ſancto Doimo, prima minor Gatizzo, altera Caprara. dicta quòd in ea Diomedes ſepultus eſt excedens ab Italia.

Diomedea, auis Altea, dicuntur hæ aues a ſociis Diomedis in fluctibus ſubmerſis a Pallade in aues conuerſæ,de quibus.Plin. in.x. cap.44.Ouid. Strabo.Sol.

Dimyxos,i.f.g.pen.pro. lucerna da doi pauer-
B ri, lucigni.

Dionyſium, poſuere pro ignea ui Solis, quæ poma, & fructus omnes arborum decoquit ac maturat. Vis enim ſeminalis, quæ a Sole in terram deſcendit Priapi nomine honoratur, cum ad ſiccos pertinet fructus, Bona Dea, cum ad plantaria, Dionyſius dicitur. Quòd igitur ignea vis Solis Dionyſius eſt, Idcirco Aegyptii Oſirim,quem Solem interpretantur,Dionyſium, vt Diod. appellarũt. Eumolpus pœta Ignoculum radiis vocauit, & Orpheus eum ſplendoris authorem ſcribit,atque hæc ad phyſicen. Hiſtoria verò duplex eſt. Aliter enim Græci, aliter Aegyptii ſentiunt. Aegyptii nanque Dionyſium Oſirim nominant,quem volunt diuinis virtutibus virum preditum fuiſſe, Aegyptiq; regno
C & Idis,quam Lunam,Cereremq; nominant, coniugio potitum vniuerſum peragraſſe orbẽ. Et vt Iſis tritici, hordeiq; fuit repertrix, (quæ antea inter alias hęrbas incognita oriebantur) ſic Oſiris in Nyſa,quæ vrbs Arabiæ felicis Aegypto contermina eſt, enutritur, propterea q; & a Ioue patre, & ab vrbe illa Dionyſius appellatus vitis repertor fuit, hominesq; docuit,& vitis cultum, & vini vſum,atque conſeruationem. Volunt præterea Aegyptii Oleam quoq; non Mineruã, vt Græci tradunt inueniſſe. Hic per Arabiã, rubrumq; mare ad Indos,& orbis terræ progreſſus eſt terminos. in Indis alias vrbes, & Nyſam condidit monimentum eius, in qua nutritus fuerat vbi & Hederam ſeuit. profectus eſt & in Aſiam, & per Helleſpontum in Europam & in Thraecia ſibi aduerſantem interemit Lycurgum Maronemq; præfectum ſuum, & vitis colendæ peritum in regione, quæ ab eo Maronea dicta eſt, & vinum Maroneum,reliquit,& Macedonem filium in regno,quæ & Macedonia eſt nuncupatata,atque hæc de Dionyſio apud Aegyptios. Græci verò referunt varia. Alii nanque vnum,alii tres ponunt, ſunt qui huius Dei formam humanam fuiſſe negant,ſed vini dationem Dionyſium aſſerunt, terramq; ſua ſponte vites protuliſſe. Dimetora a priſcis nominatum: quòd ſit ex duplici matre,primamq, geneſin numerant,quando in terra poſita planta incrementum accipit,ſecundam quando fructus matureſcunt,vnde altera ex terra, altera ex vite Dei origo eſt. Quod verò ferunt ex Ioue,& Cerere natum & a gigantibus diſcerptum,ac elixatum,ac rurſus a Cerere cõpoſitis membris in Iuuenem reductum phyſicum eſt. Ex terra nanq;,& imbre incremen E
tum ſumit vitis ad vuas creandaas,quæ ab agricolis calcando laniantur multiq; vinum decoquunt,ut melius fiat vinum. Ceres tamen rurſus membra componit,quoniam terra ſingulis annis ſuccum vitious non nouas vuas ſubminiſtrat. Phyſicũ etiam eſt. Quòd dicunt vi fulminis ex vtero Semeles abductum,& donec tempus maturo fœtui datum compleret Iouis femori aſſutum. Ignea nanque vi in vuis matureſcit. Verum cum iam ex vuis expreſſum eſt,quia nondum ſatis concoctum eſt, iterum in lacubus ebulliat, neceſſe eſt. Diodo. ait terram antiquos Thyonẽ a ſacris,quæ ſibi fiebãt, & Thyſiã dixiſſe, & Semelen quaſi caſtam ab eo,quod eſt ze- F
me. Bis etiam eius geneſin a Ioue eſſe, quoniam cum in Deucalionis diluuio periſſet, rurſus poſt pluuias ĩ terra apparuit, ſed hæc phyſice Faboloſe tamẽ aiunt,tres fuiſſe Dionyſios, primum Indum, qui, ex vitibus ſua ſponte naſcentibus calcandarum vuarum inuentor,& vini, pomorumq; conditor fuit. Quoniam barbatus eſt, & barbam Indi vſq; ad mortem nutriunt. Hic orbem peragrans calcationem vuarum in torcularibus inuenit,a quibus Læneus appellatus eſt. Secundus ex Ioue & Proſerpina, vel vt alii ferunt ex Cerere fuit,qui primus boues aratro iunxit, nam antea manibus fodiebant, propter quod immortales meruit honores, eiuſque ſimulachrum cornibus inſignitur, vt inuentor

A tor fratri demonſtraretur. Tertius Iouis & Semeles fuit filius, qui poſt ſecundum ortũ ex femore Iouis in Nyſam Indiæ a Ioue delatus, & a nymphis educatus eſt pulcherrimis, & mulieribus delicijs deditus exercitũ ex mulieribus confecit, thyrſiſq; illas armauit.i.haſtis hedera implicitis cum ferrea cuſpide, quo dolo reges nihil tale de mulieribus credentes interemit, inter quos Pentheus apud Græcos, Mirannus apud Indos, Lycurgus apud Thraces fuit. Quoniam verò ex India triennio Elephante inuectus orbẽ peragrauit, Græci illi Trieterida.i.triennalia ſacra, inſtituerunt, orbem peragrans docuit ſacra, & myſteria, certamina muſica propoſuit, cunctaq; in pace componebat. Tradunt fuiſſe primum qui multis congeſtis ſpolijs in
B patriam rediit triumphans.

Dioniſiopolis,is.f.g pe.cor.Varna, vrbs.

Dioptra,æ.f g.pe.pro.eſt inſtrumentum, quo vt Suidas Geometræ ex interuallo explorant altitudinem turrium, & propugnaculorum, atque vniuerſam iſtiuſmodi dimenſionem, eſt & inſtrumentum librandis aquis accommodatum, dictum a διοπτεύειν.i.ab inſpiciendo, explorandoque, Plin.lib.2. cap. 69. Vitr.8.

Diota,æ.f.g.p.p.vaſi da due mantiche. Horat.

Diploma,tis.n.g pe.pro.in obli cor.bolla. Ci. in Lu.Piſonem, breue. Cic.ad Tit. Apium diploma ſtatim nõ eſt datum. Tacitus eo quòd diplomatibus nullum principem præſcripſiſſet, priuilegium proprie eſt priuilegium ſingularium virorum, & vicorum, quo immuni
C tates ad tempus, vel ad perpetuum dantur, ſiue etiam quis ciuitate donatur. Suet in Caio, & in Nero. diplomata ciuitatis Romanæ ſingulis obtulit. Diplomata demum intelliguntur pro quibuſcunque literis conceſſis a principe, vel a magiſtratibus eius nomine, ſiue tabellariis vt liberum, & expeditum iter faciant ſiue exulibus reſtitutis, ſiue aliquo crimine abſolutis, ſiue obligationibus. Modeſtinus, ad legem corneliam, de falſis falſo diplomate vias commeauit. Plin. tabellarii, quem ad te cum epiſtolis miſi, diplomate ad iuui. Sene.7.de beneficiis, eſt ergo epiſtola, & omnis ſcriptura ad alium miſſa, & a principe facta, dicitur a διπλόω.i. duplico, quòd in duplicibus tabellis ſolitũ eſt concedi ſupplicibus, eſt diploma duplicatio, & literæ, eo quòd duplicentur. Cic.ad Balbum lib.6. Venuleius tamen in l. continuus, de verb. obligat. diplomata accipit pro continuo itinere diei, noctuque. i. licentia adducendi equos in curſu publico, quòd tabellarii, quibus diplomata conceduntur, ſuſceptum iter non intermittant, apud iuriſconſultos accipitur pro duplicata itineris feſtinatione, hoc eſt, cum per dies ſingulos duplicia itinera conficiuntur. C. de conueniendis fiſci creditoribus libro.x. D

Dipſacos, vide carduus.

Dipſas,dis fœm.gene.penult.produc.in obli. correp.tarantula, beſtiola, genus aſpidum, a διψάω.i.ſitio.

Diribitor,is.m.g.pe.cor. in obli. pro. ſeruitore in conuito, diſtributor in conuiuio, & negocijs præpoſitus. Amianus in. 18. Apul. 2. Cic.2.de off. diſtributore, diuiditore vt pecu E
niæ. Ci. de reditu ſuo ad Senatum, erant qui inter tribus viritim pecuniam diuidebant, quos Plaut.in Aul.curiarum magiſtros nuncupat a diribendo.i.diſtribuendo.

Diribitorium,ii.n.g.pe.cor. diſtribuire luogo doue ſi pagauano gli eſerciti, eſt & locus, ſiue publica domus, vbi exercitus recenſetur, & ſtipendia militibus diribentur.i.diſtribuũtur. Suet.in Claud.& Dion.

Direptio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro.ſaccheggiate. Ci.3.de off.& in.3. epiſtolarum a diripio.

Direptus,a.um.pen.pro. ſaccheggiato, meſſo a ſacco.

Dirę,arum.f.g pe.pr.ſcõmunica, ſcõmunicare, excõmunicare, biaſtemare, pregare Dio in male. erant execrationes horrendæ Deos quaſi inauditos compellantes, quibus quiſq; F
obnoxius erat, ac deuotus. neceſſe erat illũ grauiſſimas ſubire pœnas, & maximo affici iſortunio. Florus in bello parthico tribunus plębis, Etheius exeuntem ducẽ hoſtilibus diris deuouerat. Horat. in carmine magico diris agã vos, Plut.in Craſſo, Lucan.in.3. Craſſũq; in bella ſecutæ Sæua tribunitiæ vouerũt pręlia diræ.i.execrationes, & nõ vt aiunt furiæ. Appianus has diras fieri ſolitas Romani profiteatur talem vim habere, vt nemini fas ſit, qui in eas inciderit, euadere. ideo Etheiũ pleriq; repreheadebant, qui Craſſum primo voce cohibuit, deinde facem portæ abiecit ſęua quædam carmina inuocans, Cic. primo de Diui.M.Craſſo, quid acciderit, videmus dirarum obnunciatione neglecta, quę diræ a Græcis ἀραὶ & κατάραι nominantur.

A Diritas,tis.f.ge.pen.cor.in obli.prod. crudeltà.Ci. de Seneċt.

Dirus,a.um.pe.pro.crudele,diċtus deorum ira natus,infelice.

Dirutus,a.um.pe.cor.dirrupato, rouinato, vt vrbs,domus,a diruo is.

Dirior,& hoc dirius piu infelice,crudele. Ci. 2.de Diui.quibus nihil videtur eſſe dirius.

Dis,tis Plutone Deus inferorum, & diuitiarũ quæ in terris ſunt,& Pluto aurum interpretatur,ponitur per lo riecho, cõmunis.g Ter. in Adel.Plaut.in Aulu.

Diſceſſus,us.ui.m g.p.pro. partenza, Ci.2.de Diui.nec cœli diſceſſus, vide diſcedo, & digreſſus.

Diſcerptus,a.um.pe.pro. tagliato a pezzo, vt a populo.Suet.in Cal.a diſcerpo is.

Diſceptator,is m.g.pe.pro.eſt qui inter duos

B diſſidentes eligitur ad litem iudicandã. Val. in 2.a diſcepto as.

Diſceptatio,is.f g.pe.cor.in obli.pro.contraſto de parole.Cic.primo,de off.

Diſcerniculum,i.n.g.p.cor graffio ſcrimarolo da fare la ſcrima,ſcriminale fine,da ſpartire li capelli dalla fronte,acus,quę capillos a media fronte diſſeparat,differentia. Gel. 16.

Diſcriminale,is.n.g.pe.pro.

Diſcrimen,is.n.pen pro.in obli. cor. periculo. Verg differentia.Ci.diſtantia. Verg.5. æquo diſcrimine,pugna, ſcaramuccia.Mart.in Speċta.ſcrima,ſcrimera,fine che fanno le femine delli capelli,diuiſio capillorum in fronte. Ouid.Compoſitum diſcrimen erit,græci ν-ούμα,a diſcerno is.i.diuido.

C Diſcolor,is.m.g p co.in obl.pro.diuerſorum colorum,de diuerſi colori.Ci.2.verrina.

Diſcordioſus,a.um.pe.pro pieno, abondante de diſcordia.Sal.in Iug.

Diſcinċtus,a.um.pen prod.diſſoluto, vitioſo, ignauo.

Diſcluſus,a um pen.pro.ſeparato, vt neruus. Lucret.a diſcludo is,remoſſo,cacciato, fuore,vt a mente Ci.

Diſcriminatus,a.um.pe.pro.diſpartito.

Diſcretus,a um pe.pro ſeparato,diuiſo,ſpartito,diſcoſto,vt locus.Pli.2. epiſtolarum diſcreta,ac ſeparata.

Diſcriminalis, & hoc diſcriminale omnis ge. pe.pro appertenente , conueniente a fare la ſcrima,fine,vt acus. Hier.

Diſcurſus.us.ui.m.g pe.pro.andare ſu, & giù quà,& là,a diſcurro is.

Diſcuſſus,a.um.pe.pro.andato, cacciato, remoſſo,vt nox ſcorlato , vt puluis , leuato vt timor,a diſcutio is. D

Diſcus,i.m g.pe.pro.piaſtella.i.tauola da portare il mangiare in menſa. Pollux , Apul. 2. eſt & maſſa rotunda ferrea,vel plumbea ponderoſa , eſt & ludus, a δισκεῖν.i. iacere, hinc diſcobolus qui diſcũ , vel lapidem iaculatur.

Diſcophorus,ri.m.g pe.cor.portatore del mãgiare,ad menſam cum tabula. Hier.

Diſcrepantia,æ.f.g.pe.cor.differentia.Ci.primo de off.a diſcrepo as.

Diſcuneatus,ta um.pen.prod.ſpaccato,feſſo, aperto.Plaut.

Diſertus,a.um . penultima produċta, dotto,a diſſero is.

Diſpendium,ii.n.g.pe.cor damno, damnagio perdita. Ter.in Hecy. quòd in diſpendendo ſolet minus fieri.

Diſpendioſus,a.um.pe.pro.damnoſo,damnagioſo,vt cunċtatio. Col. E

Diſpenſator,is.m.g.pe.pro.a ſtipe pendenda, quod æs penſans expendebat,non numerabat,maſtro de caſa.vide armiger

Diſpæa,æ. fœm.gen.pen.prod. aſima,ſtretta, de petto.

Diſparilis,& hoc diſparile omnis. g.pe.prod. Cic. primo de Diui . ex diſparili aſpiratione terrarum.

Diſpoſitos,per equites niſi nuncii de Cæſaris viċtoria eſſent allati. Cæſar. ſtaffetta per le poſte.

Diſpulſus,a. um.pe.pro. cacciato in varie parte,a diſpello is.

Diſploſus,a.um.pen.pr. aperto , rotto. Lucr.

Diſquiſitio,is.f g.pe.cor. in obli. pro. cercare per diuerſe parte. F

Diſſimilitudo,is.f.g pe pro.in obli. cor. diſſimiglianza.Ci.de Perfeċto Orat.

Diſſerendus,a.um pen.pro. de ſeminarſe per interuallo. Col.11.cap.2.

Diſſociatio,is.f g.pe.cor.in obli.pro. ſeparatione,de corporum.Pli.7.cap.13.

Diſſimulatus, a.um.pen.pro.occultato,finto, a diſſimulo as.

Diſſimulator,is.m.g pe.pro. occultatore della verità Sal.in Cati.

Diſſentio,nis.f g pen.cor.in obli.pro. diſcordia,a diſſentio is.

Diſſonus,a.um.pen.cor.de varii ſoni, diſcordanti in ſono,vt vox.

Diſſonãtia,æ.f.g.pe.cor.diſcordanza in ſono.

Diſſe-

A Diſpepſia,æ.f.g.pe.cor.male paidare, mala digeſtio.Cato.vide dyſpepſia.

Diſſitus,a.um.p cor poſto da lontano. Apul. in Flor.longule diſſita,& in.9. ſeparato, rupto,ſpartuto,vt femur,a dis,& ſitus.

Diſſidium,ii.n.g.pe.cor.diſcordia.Ter.in Hecy.græce διχονία, a diſſidio es.

Diſtentus,a.um.pe.pro.pieno,vt huber. Ver. in Buc.Pli.a diſtendo is,attamborrato vt crapula, ſaturo.Pli. in Pane. diſtentus ſolitaria cœna.

Diſturbatio,nis.f g.pe.cor.in obli.pro. sbarattare, sbarattamento, conſumare, conſumamento,diſtruttione,sfaitione vt vrbis.i.euerſio.Ci.3.de off.

Diſtantia,æ.f.g.pe.cor.lontano.

Diſtans,ntis omnis.g.pe.pro.differente.

B Diſtillatio,is.f.g pe.cor. in obli.pro. reſtellare, ſticciare,gliotta,guttana del capo , gocciola,morbus.i. humor diſtillans a capite cũ nocumento,quæ græce, vt Celſus κατάρρους dicitur ſecundum nonnullos carhatrus , coryza,branchus.Hier.contra Ruffinum diſtillationibus mortem vitæ præferant.

Diſtichus,i.m.g.pe.cor.dui verſi,a δὶς.i.bis,στίχος verſus.

Diſtigium,ii.n.g.pe.cor.interuallo, diſtantia, a diſto as ,vel diſtingo is.

Diſtrictus,a.um.pe.pr.battuto,percoſſo.Calpur. diſtricta macreſcit turdus oliua,ſguainato,sfoderato,vt enſis.Ci.2.off.

Diſtillarium,ii.n.g.pe.cor.lambicco,vas diſtillandi,Arabes primi inuenerunt.

Diſtillarius,ii.m.g.pen.cor.diſtillatore de acqua per lambicco,venditore de acqua diſtillata,a diſtillo as. C

Diſtractio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro. ſeparatione,diſpartire.Ci.3.de off.potius diſtractio.i. diſiunctio,vendere,vt fundi.Vlp. de tranſactionibus a diſtraho is.

Diſtractus,a.um.pe.pro.venduto.

Ditionis,genitiuo poteſtà, dominio. Tacitus ratione ditionis.Idem gentem ſuam ditioni noſtræ,Gel. 5.alienæ ditioni, Idem quas ſub ditione habuit,dicitur a dite.i.diuite.

Diuerticulum,i n.g.pen.corr.ſcanſamẽto,diſcanſamento,diſcoſtare,diſcoſtamento , vbi iter de via flectitur.Ter.in Eun.allogiamento.Val.in.4.a diuerto is

Diuerſitas,is.f.g.pe.cor.in obli.pro.diuerſità, Pli.primo epiſtolarum contrarietà græce διαφορά,a diuerto is.

Diuerſus,a.um.pe.pro.diuerſo,contrario,græce διάφορος. D

Diuerſor,is.m.g.pe.pro. chi ſe ſcoſta , ſcanſa, diſcoſta,vada alla tauerna,allogiatore, viator,qui accipitur ĩ caupona. Ci.a diuerto is.

Diuerſorium,ii.n g.pe.cor.allogiamento con dinari,pagamento,tauerna, hoſtaria, taberna diuerſoria. Plaut.

Diues,is. omnis.g.pe.pro.in obli. corr.ricco, noſtram vide grammaticen. Verg. diues pecoris,Ouid.diues agris,Dianira & damnis diues ab ipſa ſuis , dicitur a diuo , qui vt Deus nihil indigere videtur.

Diuitiæ,arum.f.g.pen.corr.ricchezze,& ſunt quibus vtimur.

Diuitior,& hoc diuitius omnis.g.pe.corr.piu ricco.Mart.diuitiusq́; totum eſt,Oui.de ponto in.3. fortuna diuitiora ſua , noſtram lege grammaticen. Diuitiſſimus. Sidonins. E

Diuiſor,is.m.g.pe.pro. puerorum corruptor. Ci.ad Petum,capo piazza. Aſconius,Ci.pro Planco,quem Plau.in Aul. curiæ magiſtrum vocat, quoniam viritim pecunias per curias diuidebat.

Diuidia,æ.f.g.pe.cor.ſeparatione.Prop.diuidias mentis,a diuido is.

Diuinatio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro. indiuinare,eſt vt Ci in 2.de Diui.uis cognoſcens , & videns,& explicans ſigna,quæ a dijs hominibus portenduntur græce μαντεία.

Diuortium,ii.n.g.pe.cor.ſcanſare, ſcanſamẽto,viarum.Iabolenus.Ver.diuortia nota , & quaſi in duas partes itio,& eſt vbi matrimonium,vt Paulus de diuortiis ac repudiis dirimitur diuortio,morte,captiuitate,vel alia cõtingente ſeruitute vtrius eorum. Caius verò F diuortium inquit,vel a diuerſitate mentium dictum eſt, vel quia in diuerſas partes eunt, qui diſtrahuntmatrimonium.l.2. de diuort. eſt ſeparatio omnium rerum.Cicer.de Orator. 3. doctrinatum facta diuortio ſeparare . græce διχεῖα.

Dius,a.um.p.cor.generoſo,nobile, vt dia Camilla,diuino vt dia Catonis, dios generoſus dicitur.

Diuus,a um pe.pro.diuino,ſanto, ex homine factus eſt ſanctus.

Diutinus,a.um.pe.cor.longo,continuato, cõtinuo,molto longo tempo, diutinæ ſeruitutis.Cicer.diutino morbo. Suet. diutino ſitu. Gel. Idem ſimultate diutina,a diu.

Diuturnus,a.um.pe.pro.Ci.in Cato.

A Diuturnitas,is.pen.cor.in obli.pro. longhez-
za de tempo.Plin.primo epiſtolarum, amici
tiæ noſtræ diuturnitas,tempo longo, conti-
nuo. Ci.in Cato.

Diurnum,i.n.g.p. pr. ſpeſa mercede de vn di,
victus,merces vnius diei. Sen. 2. controuerſ.
diurnale.i.libro doue ſe ſcriue il conto de di
per di,liber in quo ſingulorum dierum ratio
nes notantur.Suet.in Claud. Iuu.a die.

Diurnus,a.um.pe pro.de un di,vt labor, ſpo-
liatio. Apul.in primo,Ci.2. de Diui. noctur-
num,vel diurnum,de di,dicitur a dies.

Docilis,communis.ge.pen. corr. imparabile,
qui facile docetur.

Docilitas, is.f.ge.pen. cor.in obli. prod. im-
parare.Plin.

Docendæ, oratoriæ artis. Pli.

Doctor,is.m.g.pe.pro.maſtro de ſchola. Cic.
B primo de off.a doceo es.

Doctus,a.um.pe.pro.dotto.Horat.Docte ſer
monis vtriuſq; linguæ, Idem dulces docta
modos,Gel.literas haut incurioſę docti.Sal.
literis græcis,& literis docta, Ci.in Orat.do
ctus græcis,& latinis.

Dodona,æ.f.g.pen.pro. eſt vrbs Moloſſorum
in Epiro cum oraculo Iouis ſub Tomaro,
vnde Tomarius Iuppiter. i. dodonæus olim
denominatus eſt. meminit. Claud. & Polyb.
hoc oraculum Sophocles appellauit quercū
verbo ſam, illic æneum vas arte quadam ſo-
nabat,vel vi ventorum, vnde in loquaces,
& garrulos prouerbium æs dodonæum.

Dodonæus,a.um pe.pro.Ci. primo de Diui.

Dodrans,is.m.g.pen.prod. noue oncie, noue
punti,vt calceus.

C Dogma,tis,vel tos pe.pro.in obli.cor.ſtatuto,
ordinatione,male ſumitur pro doctrina, lati
ne ſententia,opinio,decretum,ſcitum, placi
tum a δοκῶ.i.ſentio.

Dolabra,æ.f.g.pen.pro.aſcia, pianola, pialla,
eſt inſtrumentum fabri lignarii, a dolo as, a
quibuſdam aſcia.

Dolatorium,ii.n.g.pe.cor.in Hier.

Dolabella,æ.f g.pe.pro. aſcia piccola, eſt di-
minutiuum.Col.4 cap 24.

Dolatus,ta.um.pe.pro.piarlato, dolato, fatto
con la piana. Ci. Acade.4.

Dolium,ii.n.g.pe.cor.botte, vas vinarium, a-
quaticum,olearium.Pli.15.dolia olearia.

Doliarius,ii.m g.pe. cor. bottaro, bottararo,
qui facit dolia.

Doliolum,i.n.gen.pen.corr.botticella, botte
piccola.

Doliaris, & hoc doliare is,omnis.g.pe. prod. D
pertinente a botte.

Doliarius,a.um.pen.corr.Paul.de fund.inſtr.
vt vaſa.

Doliarium,ii.n.ge.pen.cor.bottaro, diſpenſa,
cella vbi manent dolia.iuriſcon.

Dolus,i.m.g.pen.cor.fraude, inganno græce
latine fraus vt Qui.non dicitur a Indo, vt a-
iunt, nec a dolando. i. minuendo nec a læ-
dendo.i. offendendo,græca nanque nomina
non habet etymon latinum.

Doloſus,a.um.pe.pr.fraudolēte, ingānatore.

Dolon,is.m.g.pen.cor.in obli.pro. lancione,
picca,lancea longa. Var. dicitur quòd in eo
dolus ſubſit. Alpheus Pollux,vide acatheon.

Domitura,æ.f.g.pe. pro. domare, domatura.
Pli.Col.a domo as.

Domatio,nis f.g.pen.cor.in obli.pro. non di-
citur domitio.

Domuitio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro. andare al E
la caſa. Cic.primo de Diui. Apul.in.2.in quo
non legitur domuntio, vt Perottus, nec eſt
diminutiuum vt aiunt, dicitur quaſi do-
mus itio.

Domitius,eſt proprium a domo as.

Domitianus,eſt proprium a domo as.

Dominatrix,cis.f.g.pen.prod.ſignora. Cicer.
primo Rhet.

Dominus,i.m.g.pe.cor.patrone, dicitur a do-
mo,cui pręeſt & domus habet imperiū,cuiq;
omnis familia paret,ſignore,cui populi ſub-
ſunt. Verg.Romanos rerum dominos,& qui
cuiuis rei præeſt.Plau.dum cœnant alii,ego
foris eſurio dominus,vnde & domina conui
ua dicunt,dominus amans, & domina ami-
ca.Ouid.Hęc tibi ſunt domino Pyrrhe puel F
la tuo,dominus maritus.Verg dominum Ae
neam in regna recepit, & Deus,& dea Oui.
& domino ſoluent vota Ioui,a quo domini-
cus,vt dies, meſſero, etiam in bonum. Apul.
domine Luci, Mart.Pli.ſæpe ad Traianum,li
cet negent legi in bonum,tiranno.

Dominatio,nis.fœm.ge.pen.cor.in obli. pro.
tirannia,vt Syllæ dominatio.Sal.in Catilina,
& apud alios in malum,legitur & in bonum,
licet negent , apud Plin. quàm ſæpiſſimè ad
Traianum.

Domnus,i.m.g.pe.pr.ſine I,dicitur quaſi do-
min us,ratione toni remota fuit I litera.

Domus,us.ui.f.g.pe.cor.caſa, eccleſia. Verg.
6.hoſtia iam domus. Iuue.in.3.ante domum
Veneris

A Veneris, famiglia, ut domus Cornelia, patria Verg. 6. da domû, dicitur a δῶμα. i. tectum, δομέω ædifico.
Domitor, ris. m. g. pen. cor. in obli. prod. cozzone, domatore.
Domator, is. m. g. pe. pro. licet negent legi Tibul. te duce non alias conuerſus terga domator.
Domatilis, & hoc domatile is. omnis. g. p. cor. atto, idoneo a domarſe.
Domicilium, ii, n. g. pen. cor. caſa, habitatione de longo tempo. Ci. in Cato.
Domuncula, æ. f. g. pe. cor. Apul. 4.
Domicœnium, ii. n. g. pen. cor. mangiare de caſa, cœna domeſtica. Mar. quaſi domus cœna.
Donarium, ii. n. g. pen. cor. dono che ſi dona a Dio, & a gli altri. Spart. luoco doue ſi pone.
B Gel. Apul. abuſiue ponitur pro templo.
Donatio, nis. fœm. ge. pen. cor. in obli. pro. donatione quaſi doni datio a dono tractũ a Græcis. Nam illi dorin dicunt. Paul. in l. ſenatus. §. donatio de donat. cauſa mortis, dono Plin. 2. epiſtolarum.
Donum, i. n. g. pe. pro. dono, quod proprie donatur Deo, ſicut munus hominibus, illud a donando, hoc muniendo. offerta allo altaro, oblatio. Verg. 7. dona ſacerdos contulit.
Donatiuum, eſt non quod donatum eſt, vt aiunt, ſed quod donatur, & donationi diſpoſitum & deputatum. Suet. in Dom. duplum donatiuum militi donaret, & in Cal.
Donax. cis. m. g. p. pro. canna, arundo, apud Plinium eſt calamus fruticoſiſsimus, & tibialis calamus, quem αὐλητικὸν, Græci vocant zam-
C pogna, flauto. Vide arundo.
Dorcas, dis non dorcæ vt aiunt. f. g. pe. pro. in obli. cor. Daino, caprea ſylueſtris, a δέρκω. i. acute videre.
Doricus, a. um. pe cor. græco, a Doro Neptuni filio. Scribit Stra. Dorum Hellenes filium Dorienſes iuxta Parnaſſum conſtituiſſe, & a ſuo nomine nuncupauiſſe, qui & Cretam duce Doro veniſſe dicuntur a Diodoro in. 6.
Doris, dis. f. g. pen. prod in obli. cor. fuit mater nympharum oceani filia, & Thethyos vt Heſiodus, & fratris Nerei vxor, & interpretatur amaritudo. quæ Nereum. i. mare a νηρὸς. i. aqua dictum ſequitur.
Doron, i. n. g. pe. cor. il dono.
Dorophorus. i. m. g pe. cor. portatore de dono, qui dona fert.
Doryphorus, i. m. g. pen. cor. alabardero, ronconiero, portatore de lancia auante, intorno al ſignore. Quint. a δόρυ. i. haſta, φόρος. i. portans. D
Dorſum, i. n. g. pe. pro. doſſo, ſchiena, de brutis maxime, & hominum. in Hier. viri dorſa, eſt quoq; de inanimatis vt de littoribus, mõtibus, aquis. Verg. in primo, Dorſum immane mari ſummo, dicitur quòd ea pars corporis deuexa ſit deorſum antiqui doſſum dixere, hinc doſſualia iumenta a Varrone in. 2. de re ruſt. dicuntur, quæ dorſo uehunt, ſignificat duriorem arenam quæ remeantibus fluctibus & euntibus denſatur & in modum ſaxi indureſcit, cauallo de arena.
Dorſuale, is. n. g. p. pro. coperta da caualli, velamentum, opertorium, quo dorſa velantur equi, & ſimilium Capit.
Dorſualis nota, ſigno, merco che ſi fa a caualli. Sul Apul. E
Dorſuarius, a. um pen. cor. portatore ſopra il doſſo, beſtia da ſoma, vt aſinus.
Dos, tis. f. g. dote græce pherne a do as, capitur pro quouis dono, vel gratia. Suet. in Tito in puero ſtatim corporis, animiq; dotes.
Dotatus, dotato. Ter. in Phor.
Dodrans, vide as.
Dracontium, ii. n. g. p. cor. Due ſorelle, inſula.
Draco, onis. m. g. pen. cor. in obli. pro. catena; murenulla. Mart. ſi gelidum Collo nectit ſ la cilla draconem, & hoc ob anfractum, circulumq; ſerpentinum, quem Polideuces Græcus chelidros nuncupat. Dracones dicti a δέρκεσθαι. i. videre, clariſſimam dicuntur habere oculorum aciem, qua ex cauſa incumbantes eos theſauris cuſtodiæ cauſa finxerunt anti- F
qui, ideoq; Aeſculapio attribuuntur, quòd vigilãtiſſimi generis putatur, quę res medicinæ maxime neceſſaria eſt. In hoc laudate dominum de terra dracones, & omnes abyſſi, ait Auguſtinus dracones circa aquã verſantur, de ſpeluncis procedunt, ferũtur in aere, concitatur propter eos aer, ſunt ergo dracones aquaticarũ ſpeluncarum. De abyſſo idẽ Auguſti. Abyſſi ſunt ſpeluncæ aquarum, latentium, vnde flumina, vnde fontes procedunt, atq; omnis iſta humida natura aquarũ ſimul cum mari, & iſto infimo aere, abyſſus vel abyſſi dicuntur, vbi viuunt dracones, & laudant Deum, & Caſſiodorus draco eſt ſal- catus quamuis in modum ſerpentis producta nimis corporea magnitudine, qui naturali feruore ſuccenſus, in remedium tempera-

A menti aquoſis ſpeluncis inhabitat, qui non humo repit, ſed cum moueri placuerit, volitare narratur. Abyſſorum verò conſiderata profunditas vniuerſos debet rationales ad laudem domini concitare. Trachon trachunos dicitur locus ſaxoſus.

Draucus,i.m g.pe.pro. qui eſt maxime caudatus, & concumbit cum patientibus hemorroidas.

Drepanum,i.n.g.pe.corr. Trapana, oppidum Siciliæ, dicitur a littore curuo, quod δρέπανον vocant vel quòd Saturnus poſt amputata virilia Cœlo patri illuc proiecit falcem,quæ δρέπανον dicitur.

Drimixos,i.f.g.pe.pro. lucerna da doi pauerí, da doi lucigni.

Dromas,dis.m.g pe.cor. Dromadario, genus Cameli Curt.in.5.

B Dromon,is.f.g.p.cor.in obli pro.naue da portare grano,dicitur a curſu.

Dropax,is.m.g.pe.pro.in obli.cor. pelatoio, vnguentum ad depilandum.

Drua,æ.f g.pe.cor.nauetta del telaro, drugella del telaro.

Druidæ,ſiue vt Græci Dryide Gallorum quōdam philoſophi, theologiq; rebus diuinis interrant,vt Cæſar publica ſacrificia,& priuata procurabant, religiones interpretabantur,ad hos magnus adoleſcentium numerus diſciplinæ cauſa concurrebat magnoq; apud Gallos erant honore, his præerat vnus ſummæ inter eos authoritatis. Druidæ,vt Pli. nihil habent religioſius viſco, & arbore, in qua gignatur, roborum eligunt lucos, nec vlla ſacra ſine ea fronde conficiunt, vt inde

C appellari quoq; interpretatione græca poſſint Dryidæ videri. δρῦς græce, latine robur hinc Dryidæ a latinis Druidæ.

Drupa,æ.f.g.pe.pro.oliua acerba.Pli.

Ducatus,us.ui.m.g.pe.pr.regimento, gouerno. Suet.in Tyb. Cap. Iuſtinus.

Ducenarii,vt eſt in C. de agentibus in rebus appellabantur hi iudices, qui de leuioribus rebus pronunciabant. dicti a cenſu ducentorum ſeſtertiorum,horum decuria addita fuit ab Auguſto Cæſare,vt Suet. capiuntur quoque,vt alii pro exactoribus publicaniſve. Ducenaria nanque nomen vectigalis eſt, ſicut centeſima quinquageſima. Apul.7. procuratorem principis ducenaria perfunctum. Reperitur etiam id nomen in alio ſignificatu apud Vegetium in.2 vbi primus,inquit, haſtatus duas centurias.i.ducentum homines ducebat in acie ſecunda quem nunc ducenari ū vocant,& paulo inferius erant centuriones, qui ſingulas ducebant centurias,nunc centenarii nominantur. D

Ducatus Etruriæ,patrimonio della chieſa.

Ducenteſma,æ.f.g.pe.cor.vide decima.

Ductus,us.ui.m.g pen.prod tratto de penna. Quint.in primo portare,a duco is.

Duellum,i.n.g.pe.pro.guerra tra due perſone Horat.

Duellicus,a.um pe.cor.de guerra. Lucre.

Dulcedo,is.f.g pe.pro.in obli.corr.dolcezza. Plin.2.epiſtolarum.

Dulciarius panis,marzapane,copeta.

Dulciarius piſtor,marzapanaro,ſpetiale, copetaro, fattore de coſe dolce. Spart. in Heliogabolo Lamp.Apul.10.qui dulcia & mellita edulia coquit.

Dulciculus,a. um. dolcetto.i. un poco dolce.

Ductarius funis,fune che ſe paſſa per la chiouola,girella,per orbiculos trocheę. E

Dumus.i.m.g.pe.pro.ſpina.

Dumoſus,a.um.pe.pro.ſpinoſo, Verg.in Buc. dumoſa de rupe.

Dumetum,i.n.gen.pen.prod.ſpinaro, vbi naſcuntur dumi.

Durus,a.um.pe. pro.duro, nocente. Verg.4. Geor.durum tineæ genus,patiente, perſeuerante.Verg.Geor.2.ſcipiadas duros, crudele. Idem in eadem durus amor, aſpro, vt pater.Ter.in Heaut.animus.Ter. in Heau.

Duritia,æ.f.ge.pen.cor. durrezza, aſprezza. Ter.in Heau.

Duramentum,i.n.g.pe.pro.Pli.& duramen is. n.g pen.pro.in obli.cor.eſt brachium in vitibus.Col.4.cap.22. F

Duriuſculus,a.um.pen.cor.duretto,aſpretto. Plin primo epiſtolarum duriuſculos quoſdam verſus.

Duraganum,i.n.g.pe.pr.Durazzano oppidū.

Duumuiri, giudici ciuili, duumuiri ius gladii habent Liu. in primo ab vrbe cond. ſcribit iudicaſſe duumuiros vt tergeminus Horatius ſuſpenderetur, quòd ſororem interfeciſſet. Nam duumuiri faſces habebant. l. duumuirum C. de decur. qui capitalis animaduerſionis ſunt iudices vt Liu. & Plut. in Proble.& Pom.iuriſcon in.l.2.de orig.iuris.Nam & eos pręfuiſſe carceribus traditur in.l. ſiquis vxori. §. ſi furtiuum de furtis. Quamobrem duum viros exiſtimo ex magiſtratibus

A giſtratibus municipalibus duos fuiſſe,qui ius gladii haberẽt,& nullam vlterius iuriſdictionem vt neq; ante eos ex illorum authoritate poſſet filius familias emancipari,nec debitor prioris decreto contumax poſſit per eos iure puniri,nec olim coram eis bonorum poſſeſſio agnoſci, licet contrariũ ſtatuerit Iuſt.

Ductorius funis,vide ductarius funis.

Dux,cis comm.g.pe.cor. conduttiero , duca, ducheſſa,ducem naturam Ci.ſcotra, guida ut itineris,vix. Sal.in Iug.duciſſa nõ eſt latinũ.

Dynaſtia,æ.f.g. pe.pro.potentato,ſignoria vt Venatorum poteſtas, quo tempore regnabant paſtores.

Dynaſta,æ.m.g pe.pro.Ci.

Dyota,æ.f g.pen.pro.ciotola,tazzetta vas potandi.Horat.primo car.a dyo.i.duo,ota.i.aures.i.duas anſas. B

Dypſnæa, vide diſnæa, ſed per y eſt ſcribẽdũ.

Dyrrhachium,ii.n g.pe.co. Durazzo,vrbs in Illirico , dicitur a Dyrrhaco nepote ex filia Epidamni,& Neptuno progenito.

Dyrrhachinus, a.um.pe.pr. da Durazzo.Cic. ad Atti .

Dyſcolus,pe.cor.ſignificat malum , pernitioſum,ac tolleratu difficilem . Petrus in epi.in primo,ſeruite dominis non ſolum bonis,ſed etiam dyſcolis:componitur ex δυς, quod incompoſitione malum, vel difficile ſignificat, & κέλομαι iubeo. ut ſit cui difficulter iubetur, non dicitur a ſchola vt aiunt.

Dyſenteria, pe.cor. latine tormen viſenteria, biſſinterio,fluſſo de budelli eſt morbus inteſtinorum exulceratio a δυς φ malum ſignificat C & ἔντερον quod eſt inteſtinum,tormen,uel tormines.m.g.a torquendo dicitur,& ut Pli.mẽtaſtrum torminibus efficaciſſimum, inde torminoſi,& dyſenterici qui patiuntur,recentiores medici accipiunt pro cruciatu ventris,ſic & nonnulli.

Dyſnoici,vide aſthmatici.

Dyſpepſia , nõ diſpenſia ſignificat difficilem, & ægram concoctionem,quam Plin. videtur appellare a δυς.i.difficile,& πέπτω.i.cõcoquo, vel digero,& pepſis concoctio,& digeſtio,& πεπτικός.i.digeſtiuus,& concoctiuus.

Dyſponoici,vide aſthmatici.

Dyſpnæi, vide aſthmatici.

Dyſuria,æ.f.g.pe.cor.ſtranguiglio,difficultas urinandi.Hippocrates,Galenus.

Dyorix,gis.f.g.pe.pro.in obli.cor.foſſa manu facta uel alueus.Mela Pompo.

EARINVS, a.um. p. pro. de prima vera . D

Eboſia canna,cannamela.

Eburatus,a.um.pe pro.cõperto de auolio. Plau. in Aul. ponitur ꝓ eburneo Sid.8.epiſtolarum eburatos curules.

Ebrius,a.um pe.cor. imbriaco.

Ebrioſus,a.m.p.pr.imbriachiccio Ci.3. de off.

Ebrodunum,i.n.g.pe cor. Ambrũ oppidum.

Ebur,ris.n.g.pe.cor.etiam in obli. pro. auolio a barro.i. Elephanto.

Eburneus,a.um.pe.cor.de auolio.

Eburnus,a.um pe.pro. E

Eburones,um.m.g. penul. pro. Liege, populi in Gallia .

Eburonices,um.m.g pe. cor. Ebreux , populi in Gallia .

Ecalidus,i.m.g.pe.pro.Caldano flumen.

Echeta,æ f.g. pen pro.cicala che canta.

Echemytia , Pythagoræ lex ſilendi d ſcipulis data ab ἔχω .i. teneo.

Ecdicus,eſt qui pro republica agit qualis procurator fiſci Ci.in.13.epiſtolarum ad Thermum,& Plin.ad Traianum.

Echinades,um.f.g pe.cor. Cuzolari, inſulæ.

Echinus,i.m.g.pe.pro.cardone, rizzo de la caſtagna,techa caſtanearum,grancio de mare, genus cancrorum,in quibus ſpinæ pro pedibus ſunt latine dicitur Erinaceus,rizzo,animal dicitur παρὰ τὸ συνέχειν .i. a contrahendo F ſeipſum in rotunditatem . Nam in vlciſcendo aduerſarium reſtrictus ſpinarum circumferentiam obiicit ueluti munimentum,aut φ habeat carnes ſpinis cõtectas. Echinus apud Athenæum pro genere Placentæ ſumitur au thoritate Lyncei Samii, & pro ventre bouis apud Suidam. Hammonius uentrem tantum ſignificare ſcripſit , apud quem plura leges, defreſcatoro , uas æneum vbi lauantur calices & manus Horat. primo Ser. & non eſt vt aiunt ampulla vitrea.

Echinatus,a.um.pe.pro.de cardone, rizzo de caſtagna,ut cortex.

Echis,is.f.g.pe.cor.vipera.

Ecnephias,æ.f.g.pe.cor. ſubita forza de venti con acqua.

Eclegma,tis.n.g.pe.pro.in obli.cor. che ſe tiene in

A ne ĩn bocca, che cola, caſca a goccia nel ſtomac ho, vt zucharo de candia. Pli.

Eclog a, ę. f. g. pe. co. eſt carmen effuſum abſq; vlla cura, & lima, nulloq; affectati ſtudii colore, & ornatu tam in Bucolicis, quam in alterius generis poemate dicta ab ἐκλέγω quod eſt eligo, & ipſum ab ex, & lego componitur facta mutatione X in C ſequente conſonante, hinc Auſo. huic eclogæ, & Stat. in ſiluis ſumma eſt ecloga, qua mecum ſecedere Neapolim Claudiam meam exhortor, hic ſermo eſt ſecurus & cum uxore, & qui perſuadere quam placere malit, & non de capris ut aliqui eſt electio explanatio, elegantia. Ideo ecloga ſcribatur, & dicatur, & non ægloga dicta (vt aiunt) ab αἰγός. i. capra, & logo. i. ſer-

B mone, cum ſit oratio, non ſolum de capris, ſed etiam de aliis illaborata. vide Bucolica.

Ecſtaticus, a. um. pe. cor. attonito, ſtupido.

Ecſtaſis, latine ſtupor vulgo extaſis, attonito, vt Aug. in pſalmorum interpretatione.

Edeatrus, i. m. g. pe. pro. repoſtiero, qui præeſt regiis epulis, dicitur ab abaco, quem Græci vt Atheneus ἔδεον vocant.

Edax, cis. m. g. pe. cor. in obli. pro. pappone, mã giatore. Ter. in Phor. & in Eun. Cic. Papyrio Pœto græce ἔκστασις exceſſum mentis ſignificat, quæ fit vel pauore, uel aliqua reuelatione inqua omnes ſancti fuerunt quibus arcana dei mundum iſtum excedentia reuelata ſunt, ita vt de eorum memoria laberentur in feriora ab edo es.

Edacitas, tis. f. g. pe. cor. in obli. pro. mangiare pappare, uorare Plau. in Perſa.

Edentatus, a. um pe. pro. ſdentato, ſenza dẽti.

C Edentulus, a. um. pe. cor.

Edendus, a. um. pe, pro. da publicare, manifeſtare, genetare ab edo is.

Editor, is. m. g. pen. cor in obli. pro. publicatore de ſpattacolo.

Edictum, i. n. g. p. pro. bando, commandamento, vt viri. Ter. in Heaut. ab edico is.

Editio, nis. f. g. p. cor. in obli. pro. publicare, publicatione, manifeſtare. Pli. 1. epiſtolarum.

Editus, a. um. pe. cor. dato, vt ſignum e ſpeculis Li. publicato, vt liber, manifeſtato, nato, generato Ci. primo de Diui. vt ex terra, alto vt locus ab edo is.

Editisſimus, a. um. pe. cor. altisſimo, molto alto. Li. editisſimam ædis partem ſcandunt. i. altisſimam.

Editior, & hoc editius, piu alto, vt locus, lapis.

Sal. in Iugu. D

Ediſſa, æ. f. g. p. pro. A rach. ciuitas Hieruſalem verſus.

Edilium, ii. n g. p. cor. coſa da mangiare, & che ſe mangia.

Edulium. ii. n. g. pe. cor.

Edulis, & hoc edule omnis. g. pe. pro.

Edo, onis. m. g. p. c. in obli. pro. Var. vide edax.

Edonides, p. pr erant fœminæ ſacerdotes Bacchi furentes dictę ab Edone Thracię monte, vbi furore Bacchi agitatæ Dionyſia celebrabant. Plut. in Alexandro.

Edurus, a. um. pen. pro. non duro vt corylus. verg. 2. Georg.

Edulitas, tis. f g. p. cor. graſſa da mangiare, annona. Lamp. ab edo es.

Educator, is. m. g. pe. pro. nutritore, aleuatore, ab educo, as. E

Educatio, nis f. g. pe. cor. in obli. pro. nutrire, nutrimento, alleuare, allenamento Pli. in primo epiſtolarum græce ἀνατροφή.

Educatus, a. um. pen. pro. alleuato, creſciuto, vt homo.

Eductus, a. um pe. pro. ab educo, is. Ter. in Eu.

Effata, u. g. penul. prod. ſunt vltimæ augurum precationes.

Effabilis, & hoc effabile omnis. g. pe. cor.

Effectus, us. ui. m. g. pen. pro. fare. Pli. ad Traia. operis effectu, effetto. Idem in primo epiſto larum ab efficio, is.

Effectus, a. um. pe. pro. perfetto con arte Pli. 2. epiſtolarum circomſcripti, & effecti.

Effector, is, m. g. pe. pro. fattore Ci. 2. de Diui.

Efferatus, a. um. pe. pro. crudele, aſpro a modo de fiera. F

Efferus, a. um. pe. cor.

Effertisſimus, a. um. pe. cor. abundante, pieno vt gaudio Plau.

Effilatus, a. um. pe. pro. arrepezzato.

Effœtus, a. um. p. pr. chi non fa, produce frutto vt ager. Ver. 1. Geor. ſterile vt fœmina ager. debile, debilitato vt corpus Ci. in Cato. dicitur extra fœtum. Verg. 5. effętæ vires.

Efflagitatus, a. um. pe. pro. adomandato con inſtantia. Pli. 2. epiſt.

Effosſio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. sfoſſicare.

Effractor, is. m. g. p. pro. ſcaſſa caſa, qui die, uel nocte furãdi cauſa domos effringit Iuriſcõſ.

Effrenus, a. um. pe. pro. indomito, ſfrenato, ſenza freno, vt gens, equus Verg.

Effrenis, & hoc effrene, is. omnis. g. pe. pro.

Effricatus, a. um. penul. pro. ſfregato ut cyathus,

A chus, calix, & ſimilia.

Effrons, tis.com.g.pe.pr.sfrontato, ſenza vergogna, ſuergognato.i.ſine frōte.i.uerecūdia.

Effugium,ii.n.g.pe.cor.fugire,fuga.Verg.2.eſt & locus vnde quiſq; fugit, ab effugio, is.

Effultus,a.um.p.pro.ſuſtētato,ab effulcio, is.

Effuſio,nis.f.g.pe.cor.in obli pro.sbaragliare, conſumare,ſpargere,gettare uia,vt pecunia bona,Ci.2.de.Offi ab effundo,is.

Effuſus,a.um.penul.pro.ſparſo, ſpartogliato, vt hoſtis.

Egelidus,i.m.g.pe.cor.Freddano, fluuius.

Egelidus, a. um. pe. cor. tepido. Auſo. Ouid. Lucret. in.4.

Egenus,a.um pen.pro. biſognoſo, pouero ab egeo es egenus aqnarum.Tacitus, Verg.primo rerum omnium egenos.

B Egentiſsimus,a.um.pe.cor.molto biſognoſo, pouero. Sal.in Iug.

Egeſtas,tis.f.g.penul. pro. biſogno, pouertà, grece ἀχρημοσύνη.

Egeſtus,a.um.pe.pro.eacciato,eſtratto fuora, ut fimus,vnguēdo de pyxide ab egero, is.

Egitharſus,i.m.g.pen.pro. Trapano, capo de Trapano,de ſan Theodoro, promontorium Siciliæ,ciuitatem quoq; fuiſſe Ptol.ait.

Egnatia,æ.f.g.pe.cor.vide Hegnatia.

Egreſſus,a.um pe.pro.vſcito,a domo ſylua,& ſimilibus,ab egredior.

Egreſſus,us.ui.m g.pe.pro.vſcire fuora Sal.in Iug. sbarcare da la naue.

Egreſsio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. Apul.8.

Egregius,a.um.pe.cor.egregio, appartato, vt homo,fœmina,grande Verg.4.Egregiam ue-
C ro laudem, Pli. primo epiſtolarum ſubiunxit egregiam cauſam.

Egula,æ.f.g.pe.cor.ſolfo per conciare lana.

Egyla,æ.f.g.pe.cor. Cecengo,inſula.

Eiaculatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.buttare, gettare,tirare fuora Pli.ab eiaculor.

Eiaculator,is.m.g.pe.pro.tiratore, gettatore, burratore.

Eiectus,a.um.pe.pro.ſcacciato,eſpulſo.Verg. 9.Tarquinium eiectum,ſteſo, Idem in.x.eiectoſq; incubuit armo,ab eiicio, is.

Eiecta, dicuntur quæ leuandæ nauis gratia in mare iaciuntur, vel quæ incendii cauſa extra iaciuntur,alleggerire.

Eidylion, eſt paruum poema, aliqui partem appellant poematis vt Theocriti. pronunciatur Idylion.

Eilapina.æ.f.g.penu.pro.conuito che ſe fa a li mendicanti poueri,eſt elemoſyna.i.illud cō-
D uiuium,quod ad magnificētiam præparatur, vt ſiquis omnes cœna pauperes accipiat. Homer. Euſtathi, licet agapes legatur, uide agapes.

Eiuratus,a.um.pe.pro.laſſato.i.depoſitus. Pli. primo epiſtolarum,eiurato magiſtratu prima tum ipſe me facere,ipſe non vnam, ſed duas eſſe dictiones contenderem, eiurato,vt dicat faceret ſe priuarum e magiſtratu iurato quoniam vbi magiſtratum inibant, iurabant.

Elatus,a.um.pe.pro.ſuperbo, vt hō morto Iuue.14.elatam iam crede nurum, ab effero.

Elate,es.f.g.pe pro.calceſe de la naue Pollux, extremū mali nauis ad antēnas.vide antēnæ.

Elauer,is.m.g.pen.pro.in obli.cor. Alier. fluuius Galliæ.

Elæemptoria,æ.f.g.pe.cor.i.olei publice coe- E
mendi cura Iuriſco.l.fin.

Eleuſa,æ.f.g.pe.cor.Simile, inſula.

Electio,nis.f.g pe.cor.in obli.pro.eligere, ſceglere. Pli.primo & .2. epiſtolarum ab eligo, is.elegi sūt flebile carmē,ab ἐλεῶ .i.miſeror.

Electilis, & hoc electile omnis.g.pe.pro.precioſo,ſcielto,vt paſtus. Apul.10.ab eligo, is.

Electrum,i.n.g pe.pro,ambro,lambro humor ex populis arboribus, in quas Phaetontis ſorores conuerſæ fuere vt aliqui in alnos defluens, dicitur a Sole, qui electros uocitatus eſt,eſt & aurum quintā habens argenti portionem,ut Iuriſco. ex alieno auro, argētoq; miſcuerit Pli.33. cap.4.

Electrinus,a.um.pen.pro. de ambro, ut patera Capito.

Electrides inſulæ,vide Gleſſarias inſulas. F

Elelisphacon,i.n.g.pe.cor. Saluia, hærba.

Eleemoſyna,uel elehemoſyna ſic ſcribit græce, & non elemoſyna ſignificat miſericordiā ſiue miſeratione, quo vocabulo vtitur Spar. in Antonio Caracalla licet neget legi.

Elenchus,i.m.pe.pro.titulo,index ut libri Ci. circelli lapillus rotundus ex genere margaritarum, ponitur in auribus Iuuen. auribus intenſis magnos commiſit elenchos, ditto ſophiſtico,calumnioſo, probatio, refutatio, argumentum.

Elegans,tis.omnis.g.pe.cor.in obli.pro.bello ut puella Ter.in Heaut.pulito,atillato,galante vt iuuenis,dotto ut oratio.

Elementum,i.n.g.pe.pro. elemento, ponitur pro principio rerum omnium ut grāmatices, & ſimilia dicitur quaſi eleuamentum Hier.

A vel quaſi elimentum ab elimo as dubio procul aſſero dici quaſi alimentum ab alo is quia cuncta alit.

Elemphoria, & hoſpitatura inquit Arcadius apud Alexandrinos patrimonii munus exiſtimatur,ſed legēdum eſt telophoria,quod munus eſt exigendi tributi.

Elephantia,æ.f.g.pen.cor.lepra,a quibuſdam mal franceſe Pli.Cel. Auicenna.

Elephantiaſis,is.f.g.pe.cor.Pli.

Elephas,morbus Lucr. Serenus.

Elephantiacus,a. um. pe. cor. leproſo, chi ha male francioſo.

Elephantarchus,i. m.g.pen.pro.magiſter domandi elephantos Plu.

Eleuatus,a.um.pe.pro.diminuito.Quint.in.5.
B eleuata teſtimonia,alzato vt lumbus.i. in altum erectus.

Elia,æ.f.g.pe.cor.Hieruſalem.

Eliberi, orum.m.g.pe.pro.Granata Plin. cap. primo Ptol.

Eliberis,is.f.g.pe.pro.

Elices, ſolchi da leuar l'acqua da la terra ſunt ſulci aquarii crebri, quibus omnem eliciunt humorem extra ſegetem Col.in primo,& in 15. Vlp.ab eliciendo.i.remouendo.

Eligma, tis.n.gen.penul.produ.in obli.cor. lactuario.

Elluuio,nis.f.g.p.cor.in obli.pro.regione, pace morbido da male aere,regio,tractus corruptus,morbifer.Ci.de offi.2.dilluuio,inundatione, eſt cum omnis terra, vel vallis obruitur, ab eluendo.

Elimandus,a.um. pe. pro. da cacciarſe fuora, ab elimino as.

C Elinguis,& hoc elingue omnis.g.pe.pro. muto, ſenza lingua.

Elinſus,a um pe.pro.rotto vt ſpuma.Verg. in 3.ſtreuellato,vſcito fora,vt oculus.Idē in. 8.

Elyxus,a.um.p.pro.bollito,delleſſato, coctum ab aqua, quam lixam dixere veteres, eſt & aqua, mollitum.Var.calceos facis elixos.

Elmyns, ntis. eſt uermiculus in vtero puerorum.Moſcopylus, Priſ.

Elychnium,ii.n.g.pe.cor.lucigno, lucignolo, pauero de la lucerna, eſt funiculus papyraceus,ſparteus,canabinus ſtuppeus, qui ſtans in oleo in lucerna peruritur, dicitur ab λύχνος.i.lucerna quod thryallis quoq;, & phlomos nuncupant græci ſolfarello Pli. quarto genere ſulphuris eſt uſus ad elychnia.

Elyſios,campos ſuis felicitatibus plenos, vbi piorum animæ habitāt,poetæ, & Macr.in.6. D
ſcribunt eſſe beatorum locum apud inferos. At Strabo in. 3. docet Homerum eo in loco piorum regionem,& elyſum campum finxiſſe,quo Proteus Menelaum tranſmiſſurū eſſe dicit. Macrob. vero in primo de ſomnio in ſphæra,quæ Aplanes dicitur,elyſios campos eſſe puris animis deputatos antiquitas nobis intelligendum reliquit,quod quidem noſtræ etiam fidei conuenire uidetur, in Cælo nāq; credimus beatorum locum, quem theologi paradiſum.i.deliciarum ortum appellant. Hiſtorici elyſium eſſe tradiderunt inſulas fortunatas. quas nouiſſe ſe Strabo teſtatur, quas Plut.in Sertorio duas eſſe ſcribit, Pli. & Sol. ſex numero prodiderunt, quarum delicias, & felicitatem ſcribit Hora.& Homer.vt aiūt alii in Hiſpania his verſibus. Elyſium in campum, terrarumq; vltima tandem Dii te tranſmittent. ſtat flauus vbi Rhadamantus, Exiſtitq; viris vbi vita facillima durans. E

Elota,æ.m.g.pe.pro.ſeruo, ſic Lacedæmonii vt Ariſto.in Polit. Athenæus, Dionyſ. Plut. appellant.

Elogius,ii.m.g.pe.cor.procuratore, curatore, conſiſto, computiſto, tenetore de conto de la entrata,rationem annonæ procurat. Cod. de frumento ἐλόγιος rationalis, rationatorue dicitur.

Elogium,ii.n.g.pe.cor. eſt de aliquo teſtificatio cauſa honoris, vel vituperationis, nunc titulū nunc breue, nunc ratiociniorum chartulam ſignificat.Verg.in Culice.modeſtus de re militari li.3.Tertullian.in Apologet. F

Elumbis,& hoc elumbe is omnis.g.pe.pro.diſfrenato,dilombato.

Eluminatus,a.um.pe.pro.cieco.

Eluſcatus,a.um.penul.pro.cecato de vno occhio. Vlpi.

Eluſcatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.cecare,cauar l'occhio eſt actio ipſa priuandi altero oculo. Vlpi.

Eluuies,ei.f.g.pe.cor.fetore vt cloacæ Pli. Iuue.Lordicia,ſordes Apul. enormem eluuiem quæ per cloacas,& flumina labuntur, & interdum remanentes aqua dilabante eluuntur.i.lauantur.

Emancipatus,a.um.pe. pro. parato, ordinato vt ad facinus Hora.in Epodo.libero a patria poteſtate ab emancipo as.

Emancipatio,eſt, quando filiifamilias a patria exeunt poteſtate.

Emaſculator

A Emaſculator, is.m.g.pe.pro.pœdico, puerorũ corruptor. Apul.in Apologetico.

Emaſculatio,nis.f.g p.cor.in obli.pr.ſodomia

Emathia,æ.f.g.penul.cor. Macedonia ab Emathione rege.

Embamma,tis.n g.pe.cor.in obli.pro. moſtarda, ſenapa, ſapore come la ſalſa, & altri tali, eſt contritus ſapor ad excitandũ ſtomachũ. Col. in vltimo Vlp.in l. ſiquis vinũ,del vino, & oleo leg. ab ἐμβάπτω.i.intingo:ꝙ in eo carnem intingimus.

Emblema,tis.n.g.pe.pro.in obli. cor. vetri de molti colori,ornamentum uaſorum.Pli.vero in phialę emblemate retulit in 33. muſiato de lo aſtraco,in pauimentis.parietibus,& lignis Pli.Vlp.de auro,& argento leg.ab ἐμβάλλω.i. interſero.immitto,impono:quoniam in ſtru
B ctūris pauimẽtorum,& in opere lignario inſeruntur,& intexuntur: accipitur etiam pro ſigillis ex auro, uel argento, uaſis impreſſis, illigatiſq;.Cic.in actione 5. Paul. in l. pediculis.§.1.ff de auro.& arg lega.

Embola,æ.f.g.pe.cor. intrare in uiaggio,in camino Cod.de nauibus non excuſandis l. iubemus: embolæ eiectam denotat, vt in l. 3. de incend. naufra. inde eiecticiam fuem embolab i appellant.

Emboliſmus,i.m g pe.pro. conto della luna.

Embolium, ii.n.g pe.cor. ingreſſo, principio, entrata.Ci.embolium nouũ cogito: eſt quoque fibula rotarum axibus firmandis immitti ſolita.

Embryon,ii.n.g.pe.cor. eſt quod in vtero matris viuit,antequam lineamenta ſuæ ſpeciei
C accipiat,ab ex en.i.intus, & βρύω .i germino non flectitur embrio nis.m.g.vt aiunt.

Emacitas,tis.f.g.pe.cor.in obli.pro continuo comparare,accattare, deſiderio de comparare. Gel.

Emax,cis omnis g pe.cor.in obli.pro. deſideroſo de comparare,comperatore,accattatore continuo. Ci.in Parad.ab emo is.

Emeritus, a.um.pe.cor. licentiato, eſpedito, caſſato ut miles,qui functus eſt officio, & habuit uacationem,& ceſſauit ab armis Suet.in Cal. Cice.in Cato.dicitur ab è, & mereo, id eſt milito.

Emerita,orum.n g.pe.cor.ſunt præmia veteranorum. Modeſt.emerita accipiat.

Emerita Auguſta, Merida, oppidum Hiſpanię, legitur & ſine Auguſta.

Emerſus,a.um.pe. pro. aſſommato,uſcito, ut ab undis, domo, periculis Apul. ſaglito, ut D
mons,ſcalæ,ab emergor.

Emilia,æ.f.g.pe.cor. Romagna, Romagnola, regio Italiæ.

Emiſſarium,ii.n.g.pe.cor. ſcapulatoro, locus per quem aqua a lacu, vel ſtagno emittitur. Suet.

Emiſſarius,ii.m.g.pe.cor.mezano de compoſitione fatta de li furti da gli officiali. Ci.eſt quoque,qui ante exercitum mittitur ad explorandum,ſpione,uel ad prælium laceſſendum, vel qui dominum circumſtat. Hier. & qui mittitur foras a ſuperiore negocii alicuius obeundi cauſa,emiſſarius equus ſtallone, qui ad generandam prolem emittitur. Plaut. ab emitto is.

Emiſsitius,ij.m.g pe.cor. ſpione, explorator, dictus quòd extra ad explorandum miſſus E
eſt, hinc oculus emiſſitius, occhio attento. Plaut.in Aul.

Emiſſus,a.um.pe.pro.ſcapulato,laſſato andare,ut lacus, Cic.primo de Diui.homo a carcere, aqua.

Emiſsio,nis.f.g pe.cor.in obli.pro. ſcapolare, laſſare andare. Ci.2.de Diui.

Emolumentum,i.n.g. pe pro. vtilità per fatica. Cic 3.de off.

Eminulus,a. um.pe.cor.poco alto, poco da lõtano.Var.de re ruſt.

Emortualis dies, di quando more l'huomo. Plaut.di de li morti.

Empereticus,i.m g.pe. cor. ſprimentatore, ut medicus.

Emphractum,i.n.g.pe. pro. nauiglio coperto F
iuriſconſ.

Emphractæ naues,ut Pli & iuriſcon.appellantur, quæ undiq; clauſæ ſunt ab ἐμφράττω.i. obturo, occludoq;, has Plin. tradit naues a Taſiis inuentas. de his Li.Cæſ.

Emopthoicus,a.um.p.cor.ſputatore di ſãgue.

Empiria,æ.f.g.pe.cor.oro potabile.Pli.29.

Emporia,æ.f.g.pe.cor.Fermo, oppidum in Piceno.

Emphraxis,is.f.g.pe.pro.oppilatione morbus præcludens iecur.aliaq; interiora.

Empiria,æ.f.g.pe.cor.experientia.

Empirice,es.f.g.pe.cor.medicina. experimentata.

Emplaſtrum,i.n.g.pe.pro.unguento.

Emplaſtratio,nis.f.g pe.cor.in obli.pro. inſitare ad occhi inneſtare. Col. & emplaſtrum.

Emporium,ii.n.g.pe.cor.mercato,fera, nundinæ

A næ,non dicitur quaſi emptorium ab emo,ſed ab ἐμπορεύω.i. negocior,lucror,hinc Græci ἐμπορίαν mercatũ, Emporion oppidũ, & quẽuis locũ,vbi ſit mercatus uocãt, hinc emporetic⁹

Emporetica charta,charta de ſtraccio,charta mercatoria , ſcribendo inutilis , qua merces inuoluuntur .

Emproſthonicus,a.um. p.cor.chi tiene la barba calata al petto.

Emproſthotonos,i.m.g.pe.cor.ſtare tiſico,calato de barba al petto,eſt vbi mentum pectori ex neruorum rigore annexum,ἔμπροσθεν ſignificat ante,τόνος intentior rigor.

Emptor,is.m.g.pe.pro. cõparatore ab emo is.

Emptus,a.um pe.pro.comparato .

Emptio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.comparare

B Pli.primo epiſtolarum græce ἀγορασία .

Emptitius,a.um.pe. cor. ſeruo, ogni coſa che ſe compara. Hier. Var.de re ruſt.ut glans.

Empuſa,æ.f g.pe.pro.eſt genus laruæ, terriculamentiue dicatum Hecatæ uno incedens pede. Euſtathius .

Emunctorium, ii.n.g. pe. cor. ſmoccatoro di candela. Hier.

Encanthis, eſt oculorum morbus, cum in ipſorum angulis tabernaculum eſt , quod palpebras parum diduci patitur .

Encauſtes,ę.m.g.pe.pro.pittor de fuoco.

Encauſtice, es.f.g. pe.cor. pingere , pitture di fuoco, eſt pictura inuſta cauteriis a pictorib⁹ Pli.35 ca.23. de hac pictura intellexit Ouid. tabulaſq; coloribus uris . Opus quoque ita pictum encauſtum dicitur. Mart. primo Encauſtus Phaeton tabula tibi pictus in hac eſt, καυστὸν Græci uſtum appellant .

C Encauſticus,a.um.pe.cor.de pittura di fuoco.

Encænia , ſunt innouationes , dedicationeſq; templorum.

Enchiridion,ii.n.g.pe.cor manuale,cioè quello libro che ſe tiene con una mano, libellus, qui una tenetur manu , ab ἐν præpoſitione.i. in,& χειρίδιον, quod eſt diminutiuum a manu, quę χεὶρ dicitur . latini pugillares a pugno nuncupant.

Endiuia, æ.f.ge.pen.cor. Scarola, endiuia,eſt hærba .

Endromis,dis.f.g.pe.cor. feltro , eſt ueſtis, ut Mart.craſſa,& vilis dicitur ab ἐν.i.in,& δρόμος curſus.i.ueſtis curſoria,qua iter facientes vtuntur vt venatores , curſores ad uentos , & pluuias euitandas, & ad arcendum frigus, ea utebantur in gymnaſio,& theatro poſt ludorum exercitationem ne luſores calefacti refrigeſcerẽt. Eſt & endromis vt Pollux athletarum. ſoleas , ſeu calciamenta endromidas dicimus. Item, eſt Dianæ calciamentum , & ideo uenatorium , quem cothurnum vocat , Ver. in primo , quo Tyrii utebantur, de quo calciamento intellexiſſe Iuuenalem in 6.puto endromidas Tyrias . D

Enectus,a.um.pe.pro.morto ut fame. Cice. 1. de Diui.

Energumenus,a.um.pe.pro.ſpiritato, dæmonibus obſeſſus dictus ab irgeſtæ.i.detineri,& impediri .

Eneruus,a.um.pe.pr.ſenza nerui Apul. in pri.

Eneruis,& hoc enerue is omnis.g.pe.pro.ſenza nerui, effeminato. Val. animos enerues.i. debiles,aut molles ait .

Engium,ii.n.g.pe.cor. Gange, oppidũ Siciliæ. E

Enginus,a.um.pe.pro da Gange Ci.

Enigia,æ.f.g.pe.cor. Legina iſula.

Enna,æ.f.g.pe.pro.olim Anna mox Caſtran, nunc Caſtroioanni,oppidum Siciliæ.

Ennenſis,& hoc ennenſe omnis. g.pe.pro.da Caſtroioanni.

Enneas,dis,eſt numerus nonarius .

Ennoſigæus,æi.m.g.pe.pr. Neptano dictus ab ἐνόω.i.concutio,& γαῖα.i. terra eo ꝙ mare fluctibus terram concutit .

Enixa mulier donna infantata, vinculis.n.quibuſdam periculi,quibus implicabatur, eſt ſoluta, Quia nexum dicimus aſtrictum,& colligatum,vel ab enitor, ꝙ enititur.i.ualde conatur emittere fœtum, eſt & omni labore exercitus. Ver. 3.iuuenemq́; ſuperbum Seruitio enixæ tulimus.i.ſubditę . F

Enodatus,a.um.pe.pro.declarato ut lectio,diſnodicato, aſciolto,nodo ſolutus,ab enodo as

Enodis,& hoc enode omnis.g.pe.pro. ſenza nodo groppo .

Enormitas,tis.f.g.pe.cor.in obli.pro.grandezza,ut ſtipendiorum, Spart.nimia largitas, ut facinoris,& gloriæ.

Enormis,& hoc enorme omnis.g.pe.pro.grãde,ſmiſurato vt fruſtum Sene.de breui.vitæ, Apul.enormem eluuiem .

Enſis,is m.g.pe.pro.ſpada.

Enſis falcatus.m.g.pe.pro. ſcimitarra,a Græcis ἅρπη.

Enſiculus,i.m g.pe.cor.ſpadarella,ſpada piccola,cottella .

Entella,æ.f.g.pe.pro. Lauania,fluuius , eſt & oppidũ Siciliȩ dictũ ab Entello Aceſtæ ſocio.

caſtello

A caſtello vetrano, a qua vrbe entellanus.a.um pe.pro.

Enthæus,a.um.pe.pro.furioſo, ſpiritato, pieno di furore diuino, numine afflatus Sene. Sta. in ſyluis,ac ἔνθεος.i.afflor.

Entherocele,es.f.g pe.pr. ruptura,crepatura.

Entherocelicus,a.um.p.co. guallaroſo,rotto.

Entherocelarius, ii.m g.p.co.guallararo,ſanatore de guallara.

Entheca,æ.f.g.pe.pro.cellaro,bottaro,diſpenſa,armario,ſtipo deli denari. Aug.in decretis canonicis.12.queſt.prima,theſauro.Fulgēti⁹

Enthecatus,a.um.pe.pro.ſtipato in cellaro,& ſtipo.

Enthuſiaſmus.i.m.g.pe.pr.furore diuino,quo poetæ caleſcunt.Ci.ad Q.fratrem.

Enucleatus,a.um pe.pr.dichiarato. Gel.8.ca.

B 3.ſcoccolato,vt nuces.

Enyo,us.f g.pe. pro. furore, impeto di ſcaramuccia.Martia.in ſpect.

Eous orientale,eos eſt mane,oriens, aurora, hinc eoos lucifer.

Epagon,tis.m.g pe.pro.argata, argino,guinnulo,artholaie,Vitr.x.trochleiæ genus,uide artemon.

Epaphareſis,is f.g.pe.cor.giaima,birtuna,coma in gradus formata,Mart.

Epar,tis.n.g.pe.pro.in obli.cor.fegato, latine iecur,uide hepar.

Epatarius,a.um pe.cor. de fegato ut morbus. Plaut.in cur.

Epaticus,a.um.pe.cor. chi pate male de fegato,qui epate laborat.Pli.21.Celſus.

Ependyte,es.f g.pe.co.camiſa, rubbone,veſtimēto che ſe veſte dal capo,camiſo Hier.

C Ephebos,i.m.g.pe.pro. giouanetto ſbarbato, puer imberbis dictus ab ἐπὶ.i in,& ἥβη puber tas,ἡβάω pubeſco,ephebæ eſt prima ætas aduleſcētiæ,vt Cēſorinus de die Natali. Don.

Ephemeris,dis.f.g.pe.cor.libro doue ſe ſe ſcriue di,per di,diarium Gel.in ca.18.i. libellus, in quo ſingulorum dierum facta cōtinentur Ouid.in amoribus inter ephemeridas. Conſuetudo nanq; fuit,ut Ci.in verrinis,vt unus quiſque domeſticā rationem ſibi totius uitæ ꝑ dies ſingulos ſcriberet, vbi appareret quid quiſq; de redditibus ſuis,quid de arte,fœnore lucroue ſepoſuiſſet,& quem item ſumptū, damnumq; feciſſet.talem igitur librum ephemerida nuncupabant,ephemeros cotidianus ponitur & pro ſupputatione numerorum in aſtris quid quoque die immineat.Pli.ad ſyderum motus ex ephemeride mathematica, libro del uſuraro.Prop. D

Ephemerinos,i.f.gene.penul.cor. febre de uno di.

Epheſus,i.f.g.pe.cor.foglie, urbs Ioniæ clara quondam templo Dianæ,quod ut Strabo ab Heroſtrato quodā incenſum eſt. Euſtathius Dionyſii interpres ait templum hoc fuiſſe combuſtum a quodam famæ cupido quamuis uoti compos non fuerit, Diræ namq; poſitæ ſunt his,qui cum nominaſſent, vt illius nomē obliuio tegeret,quæ urbs prius ut Stephanus Smyrna uocabat ab Amazone Smyrna,quam diluuio abſumptam Lyſimachus in editiorem reſtituit locum, & Arſinonen ab uxoris ſuæ nomine nuncupauit.

Epheſtiades,unde Aeolia.

Ephippium,i.n.g.pe.cor. ſella del cauallo,tegmen equi ad mollem uecturam paratum. Cato,Varro, Pli. Cæſar in 4 belli Gallici Lamp. Horat.Pelethronii primi inuenerunt. E

Ephippiatus,a.um.pe.pro.inſellato, Cæſar de bello Gallico.

Ephippiarius,ii,m.g.pe.cor.ſellaro.

Ephippupius,ii.m g.pe.cor.

Ephodion,ii.n.ge.pe. cor. ſpeſa, dinari che ſe ſpendeno in uiaggio,uiaticum.

Ephractum,i.n ge.pen.pro. naue ſcoperta,iuriſconſ.

Ephorhedica,æ.m.g.pe. cor. ſeruo, garzone, ſic Galli uocant.

Epibata, æ. m g. pe.cor. cōpagno de galera, nauium,& ſimiliū, bellator in nauigiis. Vitr. 2. Hircius. quidam epibata, uocant naues actuarias,quæ uectoribus tranſiiciendis aptæ ſunt,gondola,barchetta, ſciffo. F

Epibathra,æ.f.g.pe.pro.ſcala nauigiorum.

Epicauſtorium,ii.n.g.pe.cor.camino,ciminera del foco.

Epicrocum,i.n.g.pe.cor.ueſta gialla in colore de zaffarano. Varro.

Epicharida,æ.f.g.pe. cor. eſt genus nauiculæ.

Epicædion,ii.n.g.pe.cor.reputo de li morti.

Epidaurum,i.n.g pe.pro. Ragoſa,oppidum.

Epidaurius,a.um.pe.cor. Ragoſeo.

Epidamnus,i.f.g.pe.pr. Durazzo oppidum in illyrico, dicitur ab Epidamno barbarorum rege.

Epidamnius,a.um.p.cor.da Durazzo.

Epidromum,i.n.ge.pen.cor. Pollux uide acatheon.

Epidromes,mum.m.g.pe.co.fune,corde de le reti

A reti con le maglie.i anulis Pli.
Epidromi,orum.m.g.pe.cor.Pollux.
Epiglotum,i.n.g pe.pro groppo, nodo, della gola ex parte interiori.
Epigloſsis,is.f.g.pe.pro. prima parte del canarozzo.i.quella linguetta che ſta al groppo della gola.
Epiglottis,is.f.g.pe.pro.
Epigramma eſt inſcriptio ſepulchrorum dictũ ab ἐπὶ.i.in,& γράφω i. ſcribo, Sed Catullus, & Mart.epigrammata uocant non tantum ſepulchrorum inſcriptiones, ſed quæcunque carmina breuiter, & eruditè,& argutè compoſita.
Epigryphus,i.m g.pe.cor.naſuto adunco, naſuto calato a baſſo,naſo aquilino.
B Epilepſia,æ.f.g.pe.cor. male de luna, de alto, morbus comitialis,male caduco,recentiores perperam epilepſiam dicunt.
Epilepticus,a.um.pe.cor.chi pate de male de luna,de alto.Firmicus.
Epimenidum,i.n.g p.cor.ſcalogna, genus bulbi. Iuue.7.
Epiineticum,i.n g.pe.cor.ſcriuere in la porta per ſapere chi ce habita.cod.de metatis.
Epinicia,orum.n.g.pe.cor. luminaria.i. ignes nocturni piræq; pro parta victoria ab ἐπὶ, & νικῶ. Suet.accipit pro carminibus & laudationibus.
Epiniciũ,ii.n.g.pe.cor.canzona della vittoria.
Epiploce,es.f.g.pe.pro guallara,rottura,hernia. Gel.
Epiphora,æ.f.g.pe.cor. lacrima morbus oculorum.Plin.Col.ab ἐπιφέρω.i. ab inferendo.
Epiphanes,æ.m.g.pe.pro.noto per fama,chiaro,glorioſo. Ioſephus.x.antiquitatis.
C Epirum,i.n.g.pe.pro.Albania, regio,a quibus dam Cimera, Lartha.
Epiros.i.f.g.pe.pro.de qua Pli.in 4.& Ariſt.de animalibus omnes quadrupedes magnas ferè excepto aſino,eſſeq; ibi excellentes oues, quæ Pyrrhicæ a Pyrrho rege cognominãtur.
Epirhedium,ii.n g.pe.cor.carro Iuue. ab ἐπὶ, & rheda.
Epirota,æ.communis.g.pe.pro.Albaneſe.
Epiroticus,a.um.pe.cor.da Albania,ut tellus.
Epiſtates,æ.m.g pe. pro. prepoſto, maſſaro, parzonaro,ſocio. Cato epiſtata.i. uillæ præpoſitam,atque præfectum.
Epiſchidion, ii.n g.pe. cor. cognolo, zeppa, cuneus,quo ligna finduntur. Vitr.
Epiſcopus,i.m.g.pe.cor.epiſcopo.i. curam gerens ſubditorum σκοπεῖν latinè intendere dicitur,epiſcopi latine ſpeculatores ſpioni. Cic. D
Nam præpoſitus eſt ſpeculator in eccleſia, quòd ſpeculator,& proſpicit populorum intra ſe poſitorum mores,& vitam ex c. cleros ead.diſtin. componitur ex ἐπὶ.i. in, & σκοπιά, ſpecula,ſcopos ſpeculator,epiſcopi,ut Iuriſconſ. qui præſunt rebus venalibus, quæ ciuitatum populis cotidianũ uictũ uſui iungũt.
Epiſcopius,a.um. pe.cor.de ſpione,della guardia.i.exploratorius Cice. ad Atti. conſcendi phaſelum epiſcopium, licet ibi ſed mendoſe legatur epicopium.
Epiſcopium, ii.n.g.pe. cor. barca della guardia,nauis exploratoria,epiſcopato.i. habitatio epiſcopi.
Epiſtalma,tis.n.g pe.pro. in obli.cor. non eſt ſigillum,ſed mandatum,ab ἐπιστέλλω.i.mãdo, impero,ſigillum apoſphragiſma.Pli.Cæci. E
Epiſpaſticum, i.n.g.pe.cor. empiaſtro da tirare fuora.
Epiſtomium, ii.n.g. pe.cor. condutto de l'acqua.i.fontis conductus cannella della fontana, galletto, cauall etto ferreus in fontibus manu fabrefactis,in quibus ſunt linguæ plures prominentes,quibus ora ſalientium,& fiſtularum clauduntur, aperiunturq; prout uſus popoſcit. Nam pertuſa illa vertuntur in vtranque partem,hodie etiam utimur cum il lotas lauamus man⁹, cauall etto del ſecchio. Var.in 4.de ruſt. Sene.ad Lucil. Vitr x ab ἐπὶ στομίζω.i.ſuffreno, & contineo qui huc, illuc. mittit pizzo dello gotto, naſus gutti, eſt & foramen per quod aqua defluit ex labro.i. F pertugio della tinella.
Epiſtilium,ii.n.g.pe.cor.arco.trauo, cauallet to,trabes in columna poſita, dicitur ab ἐπὶ.i. ſupra, στῦλος columna.
Epiſtolium,ii.n.g.pe.cor.epiſtola.Cat.
Epithome,es.f.g.pe.pro.abbreuiatione, vt opera compendium ab ἐπὶ.i. ſuper, & τομὴ.i. ſectio,inciſio.
Epithoma,tis.n.g.pe.pro.in obli.cor.
Epithyrum,i.n ge.pen pro pizza,ſchizziata, guaſtella fatta col caſcio, placentula. Plaut. genus cibi ex caſeo,ab ἐπὶ.i. ad τυρὸς.i. caſeũ. i.aliquid ſupra caſeũ,vel cum caſeo,eſt quoque ut Col.12 genus conditurae ex oliuis fractis concinnatum,quod in ciuitatibus græcis plerunque uſurpatur,quod quidam pitynum dicere malunt, Cato quoque docet epityrũ album,nigrum fieri ex oliuis addito coriandro

A dro fœniculo, ruta, menta citra calei mentionem.

Epithyrius, ii.m.g. pe. cor. canino.i. pane de brenna, cariglia cruſca, pane in farignò.

Epithalamium, ii.n g.pe. cor. canto fatto ſopra il letto della ſpoſa.

Epitogium, ii.n.g.pe.co. manto de fuora, mantello, che ſopra la ueſta portano i dottori ol tramontani, veſtis quæ ſuper induitur togæ, ab epi, & toga.

Epithimia, æ.f g pe cor. interpretatur concupiſcentia, vel deſiderium. Modeſtinus in l. ſcire oportet. §. i. ff. de turo. & cura. dat. ab his.

Epixenon, i.n.g pe. pro. legno, tauola doue il cuoco taglia la carne, & il tagliero groſſo, o banco da tagliare la carne cruda.

Epulo, nis.m.g.pe.cor. in obli. pro. conuitato, B inuitato, conuiua Apul. 7. & 9. & qui habet poteſtatem indicendi epulas Ioui, cæteriſq; deis. Pontifices ut Cic. 3. de Orat. tres uiros epulones eſſe voluerunt, a quibus fieret ludorum epulare ſacrificium. Mox numerus epulonum auctus, & pro tribus ſeptem eſſe cœperunt. Lex conuiualis præcipit ne in conuiuio epulones plures ſint quàm nouem, nec pauciores quàm tres. Oportet enim numerũ conuiuarum a gratiarum numero incipere, & progredi ad muſarum. i. proficiſci a tribus, & conſiſtere in nouem, Nam multos eſſe inquit Var. non conuenir, ꝙ turba plerunq; eſt turbulenta, & ut capite ſeptem conuiuium, nouem uero conuitium. Archeſtratus poeta græcus conuiuę inquit, aut tres, aut quatuor, aut non plures quinque ſunto, alias mercenariorum, & rapto uiuentium conuentus fuerit. C Athenæus quoque author eſt olim non plures quinque in conuiuium adhiberi ſolitos.

Epulum, i.n.g.pe.cor. conuito publico.

Epulatio, nis f.g.pe.co. in obli. pr. Suet. in Cal.

Epulæ, arum. f.g.pe cor. uiuande, cibi priuatorum, ſunt etiam beſtiarum. Verg 4. epulaſq; dracoin.

Epularis, & hoc epulare omnis.g pe. pro de vi uande, & pertinente a uiuande ut cibus, ſermo. Ci. in Cato.

Equa, æ.f.g.pe.cor. giomenta.

Equarius, a. um. pen. cor. pertinente a cauallo, ut medicus Val.

Eques, tis.m.g.pe.cor. caualiero, non tamen dicitur eques auratus, ſed eques ſine aurato.

Equeſter, equeſtris, & hoc equeſtre, vel equeſtris, & hoc equeſtre ſtris, omnis. ge pe. pro. de caualiero, ut pugna, chi ſta a cauallo, ut circulator Apul. equeſtris ordinis dignitas inter patres, & plebem fuit. Seuerus imperator conſueuit equeſtrem ordinem appellare ſenatorum ſeminarium, iudicandi ius aliquando habuit, unde equites iudices appellati ſunt, deinde authoritas nominis uario ſeditionum euentu ſubſtitit circa publicanos, lege Roſcia ius ſedendi in quartodecimo gradu theatri habebant, & quia gerendorũ anulorum authoritatem tenuerunt, illuſtres ab hiſtoricis nuncupati ſunt, equeſtres etiam appellantur qui cenſum habent equeſtrem, etiam ſi equites non ſint, olim ſexcenti numero fuerunt. D

Equeſtria, ium.n.g pe.cor. ſunt gradus, doue ſedeno li caualieri nel theatro. Sen. de benefi cus. 7. Suet. in Cal. dicuntur ab equitibus. E

Equi Plutonis ſunt tres, primus Metheus, qui interpretatur obſcurus. ſecundus Abaſter. i. niger, tertius Nonius. i. tepens.

Equitatus, us ui.m.g pe.pro. cauallaria, multitudo equitum, caualcare. Pli. dignità de caualiero. Pli.

Equimentum, i.n.g.pe.pro prezzo della montatura, copertura del cauallo. Var.

Equiferus, i.m.g.pe.cor. cauallo fiero, feroce, ſeluatico, non domeſtico. Plin.

Equiria, orũ.n.g.pe.co. intorniamẽto, gioſtra.

Equiſo, nis m.g.pe.cor. in obli. pro. cozzone, caualcadore de caualli, moderator equorũ. Var. de re ruſt. Apul. 7. armentario equiſone, & 8. licet equiſone ſed perperam legatur, cũ dicatur equiſo ea forma, qua agalo.

Equitium, ii.n.g.pe.cor. mandra, ouer armento de caualli. Vlpi. equorum grex in l. plenũ § equitii uſu. ff. de vſu. & habit. F

Equinarius, ii.m.g.pe.co. cozzone de caualli, Fir. 2. equorum magiſter.

Equinus, a. um pen. pro. de cauallo ut ceruix, caro, pes. Horat. in arte.

Equile, is.n g pe.pro. ſtalla de caualli. Var. de re ruſt. Suet. in Cal.

Equitarius, ii m.g.pe.cor. guardiano della mãdra delli caualli, equi cuſtos Firm.

Equitabilis is. locus, doue corre il cauallo, ut campus Li.

Equus, i m g.pe.cor. cauallo, dicitur ut alter, ab æqualitate, ſiue paritate, eo ꝙ pares antiquitus curribus iungebantur, & Marti immolatur, ꝙ per eius effigiẽ Troia capta fuit, uel ꝙ eo genere animalis Mars delectari putatur.

A tur. Fingitur a Neptuno productus, Quoniā hoc animal eſt uelox, & mobile ſicut mare, hinc Pollux, & Caſtor, quia eorū ſtellæ ſunt uelociſſimæ, equos in tutela habere dicūtur, ſolent quandoque poetæ ponere equū pro ingenii uelocitate, mobilitate, & perſpicacitate ad equi uelocitatem reſpicientes, hinc Iuue. in prima, per quem magnus equos Auruncæ flexit alumnus. i. exercuit ingenium, Scribit Diod. in 6. Neptunum primū equos domuiſſe artemq; equitandi ab illo traditam, ex quo Hippicos, a latinis equeſtris appellatus eſt, & ludi circenſes, qui equeſtres erant in honorem Neptuni exhibebantur, ſcribit Pli. in. 7. cap. 56. equū fuiſſe machinam mura
B lem, qui nunc Aries appellatur, eiuſq; inuentorem Epeum fuiſſe. Philoſtratus uero in Heroica contra Homerum ait neque Epeus, aut Pallas, ſed Vlyxes eius inuentor fuit, Epeus autem faber, quod cōprobat Ver. in. 2. & doli fabricator Epeus, qui equus fuit abiegnus, & hoc non ſine cauſa. Abies enim fulminata interitum dominæ ſignificat, & Troia per fœminam interiit græce Dureus ſiue durateus. i. ligneus ex Lucretio, & aliis dicitur equus, & equo ut Pli. in 7. primū pugnauerunt Theſſali, qui centauri appellati ſunt, equus mannus palefreno, i. cauallo che ua adagio.

Equus admiſſarius uide amiſſarius equus.

Equus curſorius. pe. cor. corſiero.

Equus glaucus Baio.

Equus helciarius, qui trahit nauigium.

Equus palmatus. pen. prod. cauallo baio, uide palmati.

C Equus curulis uide curulem.

Equus admiſſarius pe. cor. ſtallone.

Equus ſcutulatus cauallo pomellato. i. leardo rotato.

Equus ruſſeus ſaginato quaſi ſanguinatus, roſſetto.

Equus gradarius cauallo portante, che ua ſerrato, qui molli gradu, & ſine ſuccuſſura, Luc.

Equus ſuccuſſorius, ſuccuſſor, ſuccuſſator, cauallo trottone, trottāte, che ua al trotto, qui ſeſſorem excutit, & uexat ex gradu moleſto, & incondito. Lucil. a ſuccuſſo as.

Equus tollutarius cauallo portante, chinea, equus ſine ſuccuſſura portans, dicitur & tollutaris equus. Sene. in epiſtolis.

Equus excuſſor cauallo che nō porta in groppa, ab excutio is.

Equus deſultorius cauallo dal quale l'huomo ſalta ſopra un'altro cauallo, eſt ex quo hō D
corporis agilitate ſupra alterum ſaltat. Suet. equos deſultorios agitauerunt, quorum deſultores ἀμφίππους uocant Græci. Aelianus.

Equuleus, ii. m. g. pen. cor. polledro, paruus equus Ci. in Hortenſio.

Equulus, i. m. g. pe cor. Ci.

Equula, æ. f. g. pe. cor. polledra. Var. de re ruſt.

Erceum Iouem, ꝙ a nobis mala arceat ſed nō bene, dicimus ab erciſco, hinc erciſcere dicebant antiqui ut Feſtus. i. diuidere, & rei familiaris erciſcundæ. i diuidundę, uide Herciſcūdus, ſcribitur cum H.

Erebus, i. m. ge. pen. cor. inferno, fiume dello inferno, ab hera as terra, βοῶ. i. clamo, ꝙ voce damnatorum clamat, ſcribitur cum H.

Eremus, i. m. g. pe. pro. romitorio, eremo græ- E
cum eſt vocabulum non dicitur ab hæreo, ut aiunt.

Eretum, i. n. g. pe. pr. Monteretondo, uicus eſt ſabinorum ſupra Tyberim ut Strabo. Val. 2. licet in Val. aliter, ſed male legatur. Dionyſ. in 4. vrbem ait eretum, dicitur ab hera, quòd ibi hera. i. Iuno peculiariter colebatur, ſcribitur cum H.

Erectio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. alzare, ut tecti.

Erice, es. f. g. pen. cor, Tamarice, amarice. Col. Pallad. ericæum mel a Nicandro celebratur.

Ericuſa, æ. f. g. pe. pro. Alcudi inſula prope ætinam, eſt & altera prope Phæaciam nunc Pacſu.

Ergaſterium, ii. n. g. pe. cor. botega, doue ſe fa F
la opera. Cod. de monopoliis, & Papinianus in ff.

Ergolabus, i. m. g. pe. cor. lauoratore in la botega, operarius Cod. de monopoliis, ergon. i. opus.

Ergaſtulum, i. n. g. pe. co. preſonia de ſchiaui nel campo, locus in agris ubi ſerui tenentur in vinculis, Pli. ruptis ergaſtulis, interdū ſignificat ſeruos ad opus faciendum deſtinatos. I. Flo. ſeruitia pro nefas, & ergaſtula armantur, Pli. colitura ergaſtulis, ab ἔργον. i. opere & στέλλω mitto, mittebantur in ergaſtula, ubi cogebantur operari, uel ab ἐργάζομαι. i. operor.

Ergaſtulus, i. m. g. pe. cor. ſchiauo, operarius in ergaſtulo Plin. 18.

Ergaſtularius, ii. m. g. p. co. preſoniero de ſchiaui, qui præeſt ergaſtulis. Col. in primo.

Erigone, pe. cor. ex Icaro nata eſt, & iuſta uocata, & a Baccho in formam uuæ conuerſo comple-

A complexa eſt,& demum cum in Marathonia ſylua patrem a paſtoribus interemptum inueniſſet, laqueo uitam finiuit, deorum autẽ miſeratione in ſignum uirginis mutata eſt,ut Heſiodus. Aratus ait hanc aureo ſeculo terram habitaſſe,& a uiris abſtinentem cum uirginibus ludere ſolitam,hominibus æquitatẽ præſtitiſſe. Verum cum inde homines a ueritate abirent,ſe magis è conſpectu eorum remouit,donec omnibus in uitia conuerſis cælum petijt. Alij tradunt eam eſſe Cererẽ,quę ſpicam tenet, Virgo ſignum eſt terreum,frigidum,nocturnum,domus eſt Mercurij prima, & eſt exaltatio Mercurij in quintodecimo gradu.prima facies eius eſt ſolis,ſecunda Veneris,tertia Mercurij, in membris humanis habet uentrem, & inteſtina,producit homines
B pulchros,decorã faciem, & pulchros oculos,temperat appetitum & ſignificat iuſtitiam,uocatur Virgo, quia ut Virgo ſterilis eſt: ſic Sol ſignum intrans ſuo calore humores conſumit, & terram a fructibus ſterilem reddit. Macrob. autem refert Virgo ariſtã manu tenẽs quid aliud eſt quàm uis ſolaris,quę fructus curat,& ideo iuſtitia creditur,quę ſola facit naſcentes fructus ad uſum hominum peruenire.

Erimina,pe.cor.ſiue eriminiana pellis pe.pro. pella gibillina.

Eriminium,ut Albertus de animalibus,eſt animal,quod quidam erinebriũ uocant, paruulum figuræ muſtellarum hyeme candens inſtar niuis, ęſtate fuluum ſicut muſtela candet tamen ſemper in uentre,& in extremita
C te caudæ nigerrimum eſt, mures inſequitur, & aues,& carnibus ueſcitur.

Erinnis,pen.produ.dicta ab ἐριννάω.i. mordeo, conſumo.

Eridanus,i.m g.pe.cor.Po,fluuis uide Padus.

Erinaceus,ei.m.g.pe.co.riccio,grancio di mare,genus cancrorum.

Erinæus,i.m.g.pen.prod.Miranda, eſt fluuius Siciliæ.

Erythræum mare,pe.pro. mare roſſo, dicitur a ſanguine gigantis Thiphei, ut uero Curti' in 7.a rege Erythra,ut alij a ſolis repercuſſu talis ei redditur color, alij ab arena, terraq;, ut alij a tali aquæ ipſius natura, eſt mare procelloſum,aſperum,profundum ut Mela Hebræi ſuph.i.tempeſtuoſum uocant,quòd inquietiſsimum eſt.

Eriſmata,tum.n.g.pe.cor.ſcale da uendegnare,& da potare,ſcalæ portatiles. Vitr.x. D

Eripilis lacus pe.pro.laco de monte orſano.

Erogatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.diſtribuire, ab erogo as.

Erodius,ij.m.g.pe.cor. Airone,auis, a quibuſdam falcone.

Erogatus,a.um.pe.pro.moto,mitigato,amollito,piegato,fletto per preghi.Apul.5.

Erogatorius,a.um.pe.cor.chi dona,ut modulus.Front.

Erogatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.ſpeſe.Pli. Traia.diſtribuire,ut vrbice Apul.

Erogeneton,i.n.g.pe.cor.ſempre uiua,herba.

Erotema,tis.n.g.pe.pro.in obli.cor.eſt interrogatio ἐρωτάω eſt interrogo.

Erratio,nis.f.g.pen. cor. in obli.pro. errare.i. andare ſu, & giu, eſt propriè pecudũ Ter. in Adel.minor eſt erratio,error vero eſt animi, E & loci.

Erro, nis.m.g.pe.pro. vagabondo ſenza cauſa,ita definit Labeo pulilium fugitiuum eſſe, & ex diuerſo fugitiuum magnũ errone eſſe, ſed propriè erronem ſic definimus, qui non quid eſt,fugit,ſed frequenter ſine cauſa uagatur,& temporibus in res nugatorias conſumptis ſerius ad dominum redit. Vlpi.in l. quis ſit fugitiuus.§.erronem, de edil.edi.Tib. Sapho Ouid.Nec uos errone tellure admittite noſtrũ,ſic legas,& nõ erronẽ, nec remittite.

Erraticus,a.um.pe. cor. uagabondo ut homo. Gel.8.cap.2.

Eruca,æ.f.g. pe. pro. arucula, ruca, eſt herba dicta quaſi uruca,ab uro is. Nam & linguam pungit, & ſanguinem exurit aut ab eſu hoc eſt ab edendo quaſi eſuca poſtea eruca ut ex F fuſio furius,auleſio,Aurelius.

Erugo,inis.f.g.pe.pro.in obli.cor. rugia,rugine,rancido.Mart.nimiaq; erugine, non rubigine,ut legunt,Pli.15.contra eruginem,eruginem quoque docet Vitr.in 7.eaq; efficitur cum dolijs ſarmenta collocantes aceto ſuffuſa lamellis æneis deinde ea operculis obturant,ne ſpiramẽtum obturata emittant poſt certum tempus aperientes inueniunt exeſa.

Eruditio,nis.f.g pe.cor. in obli.pro. dottrina, cognitione multarum rerum,græce παιδεία,ab erudio,is:& eſt non modo de literis, ſed etiã aliquando de alijs.

Eruditus,a.um.pe.pro.dotto,eruditus literis, Quint.græcas res eruditi erant.

Eruditulus, a.um, penul.cor.dottarello.i.poco dotto.

A Eruptio,nis f g.pe.cor.in obli.pro. uſcire, ut ſanguinis ab erumpo is.

Eruſa,æ.f.g.pe.pro.vide Idruſa.

Erinnys,ys.f.g.pe.pro. eſt furia, & contentio interpretatur eris.

Erutus,a.um.pe.cor.sfoſſicato,liberato,vt labore ab eruo is.

Eruum,i.n.g pe.pro.genus leguminis, dicitur ab eruendo.

Eryſipelas,æ.m.g.pe.pro. foco de ſanto Antonio. Pli. Dioſcor.eſt morbus.

Erythacus,i.m.g.pe.cor.Reuezole, petto roſſo, auis rubro pectore per hyemes.

Eryx,cis.m.g pe.cor.monte de ſan Giuliano, prope Drepanum ab Eryce Veneris filio.

B Erycis portus,ſiue ſinus,porto. Venere Ptole.

Eſca,æ.f.g.pe.pro.mangiare,cœna Ci. de Diui. temperatis eſcis.

Eſcara,æ.f.g pe.cor.tartaro della botte,carne che ſe conſuma nel merco.

Eſcatocolicon,i.n.g.pe-cor.fine del libro.

Eſcine,es.f.g.pe.cor.vide Idruſa.

Eſchera,æ.f.g.pe.cor. Xacca, oppidũ Siciliæ,

Eſculentus,a um pe.pro pertinente a mangiare,coſe da mangiare.Eſculetum Hora.primo carminum Pli.

Eſculetus,a.um.Oui,Eſculinus Vitr.

Eſculus,i.f.g.pe.cor.eſculo, arbor eſt glandifera ab eſca.ut aliqui edo es dicta, Nam eius fructu olim ueſcebantur homines.Pli.16.c 6

Eſernia,æ.f.g.pe.pro.Sergna,oppidum.

Eſſedum,i.n g.pe.cor.carro Gallorum.

Eſſedarius,ii.m.g pe.cor.carreſe, carrettiero. Ci.7 Epiſtolarum ad Trebat.qui agit,& miles,qui ex eſſedis pugnabat, & eſſedis interdum deſiliebat,& ſtrepitu rotarum perturbabat ordines cæſarianorum Cæſar. in 4.

C

Eſſui,orum.m.g.pe.cor.Retelois uicino Tournai,ſunt populi.

Eſuritio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. hauere fame,morire de fame.

Eſuries,ei.f.g pe.cor.

Eteſiæ,arum.f g pe cor. imbattiti, a quibuſdã ponenti Plin. Traia.Pli.18.Gel.ſunt uenti annui flantes,ut Hiero. in menſe Auguſto quadraginta dies poſt exortum caniculæ,dicuntur ab ἔτος.i. annus, eteſiæ.i. annui ex omnibus uentis hi maxime ſtati ſunt, & eodem redeunt tempore.

Eterocrana,æ.f.g pe.cor. dolore de mezza teſta, capo Pli.per H ſcribitur.

Ethea,æ.f.g.pe.pro. Cybele, a monte Etheo. Mart. ethex gallus. D

Ethis,dis.f.g.pe. cor.ſmiriglio auis.

Ethnarches,æ.m.g pe.pro. capitanio,capo de gente.

Etnarchæa, æ.f.ge. penul. produ. compagnia de gente.

Ethnicus,pen cor.gentilis,infedele, pagano, gentile, dictus ab ἔθνος.i. gente.Hier. contra Ioui.

Ethologia,æ.f.g.pe.cor. mortalità, ethologicus ſermo.i.moralis.

Etruria,æ.f g.pe.cor.Viterbo,oppidum.

Etruriæ ducatus,uide ducatus Etruriæ.

Euboia,æ.f.g.pe.cor. Nigroponte, inſula, ubi æs primum fuit inuentum ut Epaphroditus ſcribit a Curetibus, qui a Ioue æris uſum edocti fabricã exercuere & æneos primi thoraces, cęteraq; reliqui corporis ex ære munimenta ſibi conſtruxerunt,qui ex inſula diſcedentes quoſdam ex ſuis in cuſtodiam Iunonis templi reliquerunt, a quibus Chalcis ciuitas ædificata,& dicta ab ęris uſu,quod Gręci χαλκὸν uocant, Eubonẽſes.ut Callimachus optimi fuerunt fabri ferrarii, uide Abantis. E

Euboicus,a.um.pe.cor.da Nigroponte.

Euboenſis,& hoc euboenſe omnis.g.pe.pro.

Eubea dicitur,a matrona quadam hircinæ indolis, ut alii ab antro quodã, quod in litore ſitum eſt bouis aula nuncupatũ ubi Io Epaphium peperiſſe fertur.

Euan ſine obliquis Baccho interiectio eſt laudatiua,& interpretatur bone puer.

Euans,tis.cõm.g.pe pro. furioſo ab Euante.i. Baccho.Sil.primo Verg.2.Apul. vel a verbo euare.i.furere,& bacchari. F

Euanidus,a.um.pe.co.ſparſo, leuato da gli occhi.i.euanuit in auras, Oui. euanidus effugit in auras, ab euanuit ſenza frutto, ut arbor. Col. redutto a niente, ceſſato ut humor,amor Plin. Vitru. Col. Sene. gaudium euanidum.

Euangelium,ii.n.g.pe.cor. euãgelio, eſt bona annunciatio,ab εὖ.i. bene & ἀγγέλω.i. nuncio euãgelia ſunt ſacrificium, & ſupplicationes, quæ pro bono & iucundo nuncio decerni ſolent, mercedem tem ſignificat eiuſdem iucundi nuncii. Cicero.ad Atti. 2. ſuaues duas epiſtolas, quibus euangelia deberi fateor.

Euaginatio,nis.f.g.pe.cor. in obli. pro. ſguainare, arrancare, ſfoderare de arme ab euagino as.

Euaſus,a.um.pe.pro.ſcampato,euitato. Iuue.

12.fulminis

A 12. fulminis ictum euaſi.

Eubulia, æ. f. g. pe. cor. buon cōſiglio. rectitudo conſilii ab εὖ. i. bene, & βουλεύω. i. conſulo.

Eucharis, is. com. g. pe. cor. faceto, gratioſo.

Euchariſtia, æ. f. g. pe. cor. græce panis, & calicis ſacramētum, latine bona gratia ex. c. multi ſecularū 1. q 1 εὖ. i. bene, & χάρις gratia.

Eucauterium uide eucterium.

Euchyla, orum. f. g. pe. cor. cibo de buon ſucco. Celſus.

Eucterium, ii. n. g pe. cor. Summaria, cioè doue ſe tengono li libri conti delle prouincie. i. rationes prouinciarum. Tertullianus in apologetico ca. 14. cod. de Agricolis, & cenſitis, licet ſed mendoſe eucaterius legatur.

Euectio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. portare, ab. euecho is.

B Euentus, us ui. m. g pe. pro. fine Ci. primo epiſtolarum, homines ex euenru iudicia factu-ros, deſaſtro, deſaggio, caſo fortuito, vt in omni euentu, in ogni fortuna.

Euentum, i. n. g. pe. pro. Ci. primo de Diui. no ſtrām uide grammaticen.

Euerriculum, i. n. g. pe co. giacchio, tramaglio, rete piſcatorium. Vlpi. in l iniuriarum de iniuriis, Ci 6. Verr. græce σαγήνη, a uerro is, quod nactum piſcium euerrit.

Euerſio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. voltare, girare ſotto ſopra, ruina, ſfattione ut rerū publicarum, vrbium Ci. in Cato ab euerto is.

Eugium, ii. n. g. pe. cor. landrica. i. caro eminula intercunni ſymplegadas, media pars inter na turalia muliebria. Laberius, an concupiſti eugium ſcindere? Lucil.

C Euius, ii. m. g. pe. cor. Baccho, εὖ. i. bene & υἱέ. i. filium dicunt græci, nec uocatur ut aiunt Euchius.

Euiratus, a. um. pe. pro. ſcogliato, caſtrato, caponato. Mart.

Eulogium, i. n g. pe. cor eſt benedictum dictū ab εὐλογῶ i. benedico, hinc eulogia. i benedictiones, ſiue munera, quæ minutuli ſacerdotibus maioribus ſacerdotibus deportant.

Eumenides, dum f. g pe. cor furie infernale, non dicuntur per contrarium, ut Quint. & alii ab εὖ. i. bene, & manum, quod Sabini vocant bonum, quaſi nō bonæ, nec quod græce dicitur εὐμενής. i. mitis & beneuolus quaſi immites, & maleuolæ, ſed ab eu quod eſt valde, & mania manias. i. furor is quaſi ualde furētes, & ideo latini furias appellant, Furiarum habitus, quod eſt ſcitu dignum non omittatur, hic erat Menedemus, ut ait Hippobatus in tantum prodigioſæ uenerat ſuperſtitionis, ut ſumptu habitu furiæ circumiret dicens ſpeculatorem ſe ex inferno uenisſe peccantiū, ut iterato deſcedens hæc ibi dæmonibus renunciaret, quæ vidiſſet, Veſtis hæc erat pulla tunica talaris aſtricta puniceo baltheo, pileus arcadicus capiti impoſitus habens intexta elementa duodecim, coturni tragici, barba prolixa, uirga in manu fraxinea, & ſunt eumenides apud inferos, furiæ in terris, diræ in cœlo.

D Eunuchus, i. m. g. pe. pro. caſtratus, ab εὐνή. i. cubili, & ἔχω. i. cuſtodio, quibus uirilia amputātur, vt ſumerentur a regibus, vel principibus ad cuſtodiā cubilis. Mares caſtrari prima Semiramis inſtituit. Amianus. Idem ait a Domitiano primum, mox a conſtantio prohibitum id fuiſſe extat etiam nunc Conſtantin lex.

B Euominos, i. f. g. pe cor. Lutica inſula.

Euocatus, a. um. pe. pro. chiamato fuora, chiamato ab euoco as.

Euphemia mulier. i. de bona fama, εὖ. i. bonū, φήμη. i. famæ.

Euphroſine eſt una trium gratiarum.

Europam, a qua tertiam orbis partem denominatam uolunt Agenoris fuiſſe filiam, eamq; a Ioue dilectam, & in formam Tauri uerſo raptam, Iuppiter eam ut Theophraſtus in primo de plantis cognouit in Creta inſula agro cortinenſi Platanum apud fontem quendā ſtare aſſeuerant, quæ nunquā folia deperdit, Iouē ſub ea. cū Europa cōcubuiſſe fabulant.

Euripus, i. m. g. pe. cor. canale, curſo, condutto per doue corre l'acqua. Pli. primo epiſtolarū Sene. 14. epiſtolarum euripos ſubito aquarū impetu implet. Lampeuripis vino plenis, ponitur pro riuo per prata defluente. Ci. primo de legi. ductus aquarum, quos iſti Nilos, euripoſq; vocant, Sunt ergo euripi riui aquarum obliqui, & reciproci, qui fluunt, & refluunt de quorum inſtabilitate extant apud Suidam græca prouerbia, quale illud ἄνθρωπος εὔριπος. i. homo euripus, aduerſus homines facile ſe mutantes. & inſtabiles, & ἀλλακτικὸς εὔριπος, & δαίμων εὔριπος. i fortuna euripus, & ſcientia euripus, a ſimili cauſa euripum quoq; ut Suid. fretum. i. mare anguſtum inter duas terras, uocant qualis eſt Euripus in Euboia, & Tauromitanus in Sicilia, bocche, del. rat aſſeren-tes euripum eſſe uitem malleolis circumquaq; ductis, dicuntur ut etymologicon nar-

A gnum a παρὰ τὸ ῥαπίζω.i.a latitudine per contrarium,quòd non ſint lati,ſed anguſti.

Eurythmia eſt motus corporis aptus, & decens.

Eurohauſter,i.m.ge.pen.pro. oſtro garbino, ventus.

Euronotus,i.m gene.pen.cor.oſtro. ſirocco, ventus.

Eurus,i.m.g.pe.pro.Leuante,ſirocco, ventus ſtans ab oriente equinoctiali græce ἀπηλιώτης Gela Romanis ſubſolanus,Pli. uero in 2.aliter tradit, dicitur eoreonta, quòd flatus eius ab oriente ſit hyemali.

Euſarotum,i.n.g.pe.pro. aſtraco muſiato ben ſcopato.

B Euſtomachia,æ.f.g pe.cor.fortezza dello aceto,vis aceti,Dioſcorides.

Euulſus,a.um.pe.pro. ſtirpato,ab euello is,ut arbor Ci.ad Atti.

Euxinus pontus,pe.pro.mare della tana,a quibuſdam mare maggiore dicitur ab εὖ.i.bonũ, & ξένος hoſpitium, qui locus ut Pli. ante domitam aſperitudinem ἄξενος.i.ſine hoſpitio,& inhabitabilis dicebatur, deinde paulatim remiſſa feritate,& introductis populorum moribus euxinus dictus eſt, quia bono virtutis introducto, bonum redditur hoſpitiũ,& nó, vt aiunt,dicitur per antiphraſin.

Exacerbatus,a.um.pe.pro.exaſperato Li.

Exactus,a.um pe.pro.finito ut labor,opus,recolto,eſatto,riſcoſſo,vt pecunia.Pli.ad Traia.expulſo,ſcacciato, eacciato ut fabula, rex Ci.de Diui.Iuriſconſulti,paſſato.Ver.Geor. 3.tribus exactis ubi quarta acceſſerit ætas,

C perfetto.Prop.3.exactis calamis,ab exigo is.

Exactio,nis.f.g.p.cor.in obli. pro.recogliere, eſigere,riſcuotere la colletta Ci.3.epiſtolarũ

Exactor,is m.g.pe.pro.recoglitore, reſcotitore,eſattore,exigitore, cacciatore, eſpulſore Apul.publicola regum exactor, & qui præeſt agris rigandis Col.

Exageratus,a.um.pe.pro.accataſtato, ut uirtutibus animus Cic.in Parad.

Exagitator, is.m.ge. pen pro.ſpingitore,omnium Cic.

Examen,is.n g.pen.pro.in obli. cor. eſame de l'ape,noua apum ſoboles, linguella della bilancia, filum & ſtilus quo trutina tenetur, quod uocatur,& æqu·.nentum, æquilibriũ, libramentum, iudicio, ab exeundo græce ἑσμὸς.

Examurcatus,a.um.pe.pro. nettato, purgato, dicitur ab examurco as.

Exanimus, a.um.penul.cor.morto, quaſi ſine anima. D

Exanimis, & hoc exanime is omnis.gene.penul.cor.

Exanimatio, nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. ſmarrire, sbegottire,Ci.primo de Offi.

Exanimatus,a.um.pe.pro. sbegottito,ſmarrito,ſmorto.Teren.in Hecy. & interdum morto. Suet.Apul.

Exanguis,& hoc exangue omnis.ge.pe. prod. ſenza ſangue, mortacino, ſmortacino, pallido,ut color,uultus. Sal.in Cat.ab ex.i. ſine ſanguine.

Exantlatus,a.um.pe.pro paſſato,vt nox, ſuperato.Ci.acad.4.

Exaphoron,i.n.g.pe.cor.lectica, bara portata da ſei ſerui. E

Exarmatus,a.um.pe.pro.manſuefacto, domato ut feræ Lamp diro exarmatæ ueneno Sil. in primo.

Exaſperatus,a.um.pe.pro. amolato, ut nouacula,exacutus Apul.5.

Exauthoratus, a.um.penul.pro. licentiato, eſpedito dal ſoldo,ut miles exobligatus,ſolutuſq; a militari obligatione cum ignominia, interdum ſine ignominia,ab exauthoro as.

Exaſciatus, a. um.pe.pro. perfetto, polito ut opus Plaut.

Excaſtratus, a.um. penul. pro. caponato, caſtrato, ut homo,animal Gel.8.cap.9.

Excandeſcentia, æ.f.ge. penul.cor. eſt ira naſcens, & modo deſiſtens Cic.4. Tuſc. græce ὀργιλότης F

Excelſiſsimus,a.um.pe.cor.altiſsimo ut locus Gel.2. Val.6. vt montis uertice.

Exceptus,a.um.pen.pro.cacciato, ut his exceptis, ab excipio is: pigliato per fraude, inganno.

Excerniculum,i.n.g.pe. cor. criuello, uaglio ab excerno is.

Exceſſus,us.ui.m.g.p.pr.morte. Suet.in Tyb. & Cali.ab excido is.

Excelſus,a. um.penul.prod. alto, ſublime, ut animus.

Excelſitas,tis.f.g.pe pro.grandezza, ſublimitas,ut animi. Cic.

Exciſus,a.um pe.pro.tagliato intorno intorno,ut urbs,lapis,ab ex, & cædo is.

Excitatus,a.um.pe.pro.commoſſo. Cic.primo de Diui.ciuitas ad arma repente eſt excitata,ab excito as.

Excitus,

A Excitus,a.um.penul.cor. Verg.excitos, id eſt euacuatos, chiamato, riſuegliato Sal.in iug.

Excipula,æ.f.g.pe.cor. naſſa da pigliare peſce in fiume. Pli.ex arundinibus,viminibusq;,ab excipio is.

Excidium,ii.n.g.pe.cor. diſtruttione, cadere, caduta.

Excors,dis.omnis.g.pe.pro.pazzo,ab ex.i.ſine corde.i.prudentia Gel.18.cap 4.

Excrementum,i.n.g.pe.pro.cacare,ab excerno is.

Excretus,a.um.pen.pro.creſciuto,ut dies,labor,ab excreſco is.

Excretum,i.n.ge.pe.pro.cernitura,conciatura del grano, & ſimilium cadens ex cribro, ab ex,& cerno is.

Excuſſorium,ii.n.ge.pe.cor.ſeta,ſtammegna, B ſetaccio da cernere,ab excutio is.

Excurſio,nis.f.g.pe.cor.in obli. pro. correre, correria quà & là,ut in agris Li. Ci.in Cat.

Excubitor,is.m.g pe.cor.in obli.pro. vigilante,vigilatore,ac excubo as.

Excubiæ,arum.f.g.pe.cor.legitur & in ſingulari,ueglia de notte,& de di.

Excultus,a.um.penul.produ.ornato. Cice.2. de Offi.

Excuſſus,a.um.pe.pr.cacciato fuora, ut fimus, ſcorlato,ut puluis ueſtis,arbor, cyathus, riſuegliato,ab excutior Verg. 2.

Exenteratio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.sbodellare,extra ex uentre extrahere.

Execratio,nis.f.g.pe.cor.in obli. pro. biaſtemare,maledire.Ci 3.de Offi.

Execratus, a.um pe.n.pro. chi ha biaſtemato. C Suet.in Cal.ab execror.

Execrandus, a.um. penulti. produ&. da biaſtemarſe.

Execrabilis, & hoc execrabile omnis generis penul. cor.

Exemplum,i.n.ge.pe.pro. imitatione Pli. primo epiſtolarum ad quos ex munere noſtro nihil pertinet præter exemplum,copia, ſententia,ſenſo,tenore, ut epiſtolæ Sal. in Cat. earum exemplum Brutus eodem exemplo literæ monſtrat.i. probatio , & experimentū rei venalis,ut panni,tritici, uini, & ſimilium. Ci.in Rhet. græce παράδειγμα, eſt & alicuius facti, uel dicti præteriti cum certi authoris nomine propoſitio Ci.2.Rhet.& quod ſequimur aut uitamus, exemplo condidi domum ad exemplum regiæ, ſimile, da ſimiglianza, dicitur ab ex,& amplo,

Exemplar,is.n.g pe.pro. originale ut Ciceronis,& ſimilium Plin. primo epiſtolarum græce archetypos,& αὐτόγραφον.i. ad cuius imitationem fit aliquid ſimile ex intentione agentis. D

Exector,is.m.g.pe.pro.ſcogliatore. Apul.in 8. ab execo as.

Exectus, a um.pe.pro.tagliato,caſtrato.

Exequiæ, arum.f.g.pe.cor.eſequio,funeris celebratio, dum cadauer efferetur, dictæ quòd in funere exequimur, & in exequiis epulamur. Var. græce κατάγισμα.

Exercitatiſsimus,a.um.pe.cor.cor.molto eſercitato. Cic.primo de Diui.

Exercitus,a.um. pe.cor. eſercitato , ut homo Gel.affaticato,ut ſatis. Verg 6. Sal.in iug.robuſto, ut corpus Sal. inquietato Tacitus ab exerceo,quòd ab exercitatione nomen traxit Vlp.in l.1. in fi. de mil. teſta.laboribus exercitatus ſtudiis eſercitato. E

Exertus,a.um.pe.pro.ſguainato,sfoderato,ut enſis,aperto,ut oculus Apule. ſpogliato, denudato,ut pectus ab exero is.

Exemptus,a.um.pe.pro. leuato, cacciato , ut hoc,uel illud Cæſar.

Exemptibilis,& hoc exemptibile omnis.g.pe. cor. che ſe puo leuare , cauare , vt pertica Col.ab eximo is.

Exeſus,a.um.pe.pro.conſumato,roſicato,mãgiato tutto,ab ex,& edo es.

Exeſor,is.m.g.pe. pro. mangiatore,conſumatore,edax Lucret.4 & 6.

Exedra,æ.f.g.pe.pro. cammera cubiculum erat columnis fultum,& epiſtilus pluribus ex ciſis ſpaciis, quibus proſpectus in uiam erat, F aliquando ſub diuo,terrazza, nonnunquam ſub tecto, apud antiquos in uſu erāt eorum, qui ſtudiis delectabantur collocabanturq; in porticibus ut Vitr.in 5. & eſt græcum uocabulum a ſedium frequentia,& ſedendi commoditate nomen accepit, & erat ad colloquendum,& in meridie dormiendum. Cic.3. de Ora. hodie utuntur eccleſiaſtici,& canonici in clauſtris uulgariter capitulo,ouer choro,accoro uocant.

Exhærbandus,a.um.pe.pro. da nettarſe delle herbe,ut locus.

Exhauſtus,a.um.pe.pro.finito,cõſumato,uacuato, racotato, ſcaricato, ut puteus ab exhaurior.

Exhibitus,a.um.pe.cor. manifeſtato,ut opus, preſentato,ut ſpectaculum,ab exhibeo es.

A Exhibitio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. publicare,publicatione,repreſentare,repreſentatione,ludorum,librorum.

Exiſtimatio,nis.f.g.pe.cor.in obli. pro. giudicare,apprezzare,giuditio.Pli.2.epiſtolarum ,exiſtimationi hominū diligētia, ponitur ſem; per paſſiue,græce ὑπόληψις.

Exiguus,a.um.pe.co.piccolo,breue,vt labor, ab exigo,quia modicum facile exigitur.

Exiguitas,tis.f.g.pe.cor.breuitá,coſa piccola, un poco,vt formæ,corporis.

Exinanitus,a.um.pe.pro.annullato,uacuato, ab exinanio is.

Exilis,& hoc exile is omnis.g.pe. pro. magro ſottile,ut homo,animal, piccolo, ſtretto, ut domus,ſuſpicio,metus.

B Exilitas,tis.f.g.pe.cor.in obli pro.macrezza, ſtrettezza,vt verborum Amianus.

Exitium,ii.n g.pe.cor.morte,ruina,disfattione ab exitu malo.

Exitiabilis,& hoc exitiabile is,omnis.ge.pen. cor.mortale.Suet.in Aug.

Exitialis,& hoc exitiale is,omnis.g.pe.pro.

Exitus,us.ui.m.g.pe.cor fine. Iuue.7.

Exilium,ii.n g.pe.cor andare diſperſo, grece φυγή.

Eximius,a.um pe cor.nobile,preclaro,eccellente eſtratto da gli altri.i.exceptus,ut amator.Ter. in Hecy. ab eximo is . quia eximitur.i.remouetur ex aliorū numero, hinc uocantur eximię hoſtiæ,quę ut Verarius docet ad ſacrificium deſtinatæ eximuntur è grege, vel quòd eximia ſpecie quaſi offerēdæ numinibus eligantur.

Exlex,gis communis. g.pe.pro ſenza legge, extra legē Cic.pro Cluent.ab ex,& lege.

C Exodium,ii.n g.pe.cor. canto , quem exeuntes ex theatro,ſimiliq; loco canebant. Iuue. 3 & ut Li.exodia ridicula fuerit intexta uerſibus eaq; conſerta ſunt fabulis potiſſimum Atellanicis. Suet.in Tyb in Atellanico exodio.eſt & oratio,quæ in uitæ exceſſu,& corporis humatione habetur,& principium cantus,dicitur ἐξ.i extra,& ὁδός.i.uia,& fine.

Exodus.i.m g.pe cor.exito,vt ab Aegypto.

Exobrutus, a.um.pe. cor ſcauato dalla terra, diſſotterato ab ex,& obruo is.

Exoletus,a.um.pe.pro grande,ut adoleſcens, & chi non creſce piu , vt puer, ceſſato dal uſo , vt uerbum odium,qui creſcere deſiit,ab exoleo.

Exoptatus,a.um.pen.pro.deſiderato, ab exopto as.

Exoptatiſſimus,a.um.pe.cor.molto deſiderato,vt gratulatio Pli.Traia.

D Exopolis,is.communis.g.pe.cor. habitatore, habitāte fuor della città ab ex.i extra πόλις. id eſt ciuitas.

Exorbatus,a.um pe.pro.orfano , ſenza padre e madre,ab ex,& orbo as.

Exomis,dis f.g.pe.pro.in obli.cor.giornea de li ſoldati , ueſtis ſine manicis humero tenus ſupra arma .

Exopnis,& exopne omnis.g.pe.pro. uigilante,ab ex & ſomnus ſeu ſopnus.

Exoculatus,a.um.pe.pro.cieco, Apul.7.

Exorciſta,æ.m.g.pen.prod. ſcongiuratore, vt dæmonis.

Exordiū,ii.n.g pe.cor.principio,ab exordior.

E Exortus.us.ui.m.g.pe.pro.naſcere, naſcimento,ut ſolis.

Exorſa, orum.n.g.pe.pro. principio, Verg.2. Geor.longa exorſa tenebo,ab exordior.

Exorator,is.m.g.pe.pro.Impetratore. Ter in Hecy.ottenitore.

Exorſus,a.um.pe.pro.chi ha incominciato.

Exors,tis.communis g.pe.pro.ſenza ſorte,ſine ſorte.

Exoſſus,a.um.pe.pro.ſenza oſſo. Apul. exoſſam ſaltationem.

Exos,ſis.omnis.g.pe.pro.Lucret.in 3.

Exoſſatus,a.um.pe.pro.ſcardato ut piſcis, ſenza oſſa,vt pipio,ſenza pietre,ut ager Perſ.

Exoticus,a.um.pe cor.foreſtieri, ſtranieri,de ſtranei paeſi,ut ſermo, unguentum, & ſimilia Plaut.Apul.Sol.Pli.Gel.

F Expaſſus,a.um.pe.pro. ſteſo, ſtenduto, ut capillus, aperto ut velū a pando is, uel a pateo.

Expapillatus,a.um.pe.pro.ſcoperto, ſpogliato ut brachium.Plaut.

Expenſa,æ.f.g pe.pro.ſpeſa.Pli.ad Traianum. ab expendo is.

Expeditio,nis.f g.pe.cor.in obli.pro. eſito libero,preparamento de guerra,impreſa ut in hoſtes.Ci.2.de Diui.expeditionē educturus.

Expediti milites dicuntur leuioris armaturæ, & ſine impedimentis.

Expeditiſsimus,a.um.penul.corr. molto preſto , veloce ut reditus , id eſt quàm celerrimus Cice.

Expectatio, nis.f g. pe.cor.in obli.pro. aſpettare,deſiderio,græce ὑπομονή.

Experrectus,a um.pe.pro.ſuegliato,reſuegliato ab expergiſcor,experrectus per ſe expergefactus

A ge factus ab alio, Suet. in Cal. expergefacto ſopno.

Expergitus,a,um. Apul.4.

Experientia eſt cognitio ſingularium, ars verò vniuerſalium Ariſt.primo Metap. & in.7. Phiſic ab experientia particularium accipimus vniuerſalem ſcientiam.

Expers,tis.communis g pe. pro. ſenza parte, extra partem vel ſine parte, & ponitur pro ignaro rudiq; & nullam rerum experientiã habente,Pla.in Amph. diues operis & laboris expers.Ci.6. Verr. his quidem temporibus in omni orbe terrarum vacui expertes, ſoluti, ac liberi fuerunt ab omni ſumptuum moleſtia, Apul.homo rudis, omnium bonarum artium expers.Quandoq; etiam pro eo qui non ſentit,vnde expers doloris,qui non ſentit dolorem , expers mortis , qui non

B moritur,expers lucis, qui non habet lucem.

Expes,is.cõm.g.pe.pro.ſenza ſperanza.

Expilator,is.m.g.pe.pro.cappeggiatore , qui noctu pallia,veſteſq; furatur,ladro,robbatore crudele,atroce.Vlp.ab expilo as.

Expilatio,is f g pe.cor.in obli.pro.furto,robbare,robbamento.Ci.3 de Off.

Expiatio,is f.g pe.cor.in obli.pro. purgatione,mondatione vt vitiorum ab expio as.

Explanator,is.m.g.pen.pro.dechiaratore.Ci. primo de diui.

Explicatus,a.um.pen.pro.dechiarato, ab explico as.

Explicatio,is.f.g pe.in obli.pro. dechiaratione.Ci.primo de diui. ſbrogliare.idem in primo de Diui.

Explicator,is.m g.pe.pro.dechiaratore. Cic.

C de perfecto Orat.

Explicitus,a.um.pe.cor.expedito,finito.

Explorator,is.m.g pe.pro.ſpione , inquiſitore,inueſtigatore,ab exploro as.

Exploratus,a.um pe.pro.cognito, ſecuro Teren.in Eun.ſatin explorata?

Exporrectio,is.f.g pe.cor.in obli.pro. ſtendere,ſtendimento,ab exporrigo is.

Exportatio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro. portare fuora,extra portam,ab exporto as.

Expoſtulatio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro.lamento eſt querela apud illum qui peccauit. Cic. 3.epiſtolarum,ab expoſtulo as.

Expoſitus,a.um.pe.cor.gittato vt infans, poſto a venderſe publicamenre, vt res, equus, & ſimilia,ſubiecto,Ci.in Verr.actione.2. cũ tibi expoſita eſſet ad prandium omnis Pamphilia,ab expono is.

D Expoſititius,a.um.pe.cor.

Expoſitio,is.f.g.pe.cor. in obli.prod. gittare gittamento vt infantium poncre a vendere publicamente.

Exprobratio,is.f.g.pe.cor.in obli. pro. gittare,gittamento in occhio in faccia, vt beneficiorum,ab exprobro as.græce ὀνειδισμός.

Exprobratus,a um.pe.pro.gittato in occhio, in faccia.

Expromptus,a um.p pr.cacciato.poſto vt vinũ,demoſtrato,vt pecunia,ſottile,exquiſito vt memoria . Ter. in And.ab expromo is.

Expromiſſor,is.m g.pe.pr.pregio,eſt qui pro eo promiſit,cum quo non eſt verè obligatus ſed expromiſit.i fideiuſſit. Vlp Pomp.

Expugnatus,a.um. pen.prod. vinto, vinciuto per forza eſpugnato, vt homo, vrbs, ab expugno as.

Expultrix,cis.f.g.pen. prod. cacciatrice , expultrice,ſcacciatrice,vt vitiorum Cic.Tuſc.

E 5.ab expello is.

Expulſio,is.f.pen.cor.in obli. prod. & eſt per vim,vt fuga,ſponte.

Expunctus,a.um pen.pro leuaro via, caſſato vt miles a militia.Plau.in curc.ab expũgo is.

Expugnatio,is f.g pe.cor.in obli. pro. pigliate per forza vt vrbis.

Exquilina porta,porta de ſan Lorenzo , Romæ , Exquiliæ eſt collis Romanus ab excubiis regis,vel ꝙ excultæ eſſent a rege Tullo.

Exſema,tis.n.g.pen.cor.vin cotto vbi ad tertiam decoquitur partem.

Exſuccior,is,communis.g.pe.cor.in obl.pro. ſenza ſucco,con poco ſucco. Var. de equabus,vt ſeges.

F Exta,orum.n.g.pe.pro.interiori,inteſtini corata,doratella,budelli,inteſtina,viſcera principalia, dicuntur quòd ea diis proſecentur, quæ maximè extant , & eminent triſtiſſima ſine capite exiſtimabantur, caput exterum erat in iecore.

Extalia.ium.n.g.pe.cor.

Exterminatus,a,um.pen pro. cacciato fuora, exterminat' animi,pazzo,ab extermino as.

Extenuatio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro. diminuire,ab extenuo as.

Exter.ra.rum.pe.cor.foraſtiero,ſtraniero. Ci. 2.de Off.vt natio, Verg.exter honor.

Externus,a.um pe pro.

Extraneus,a.um.pe.cor.Pli.28. Sene.3.de ira. Suet.in Aug.licet negent.

Exterri-

A Exterricineus,a.um.pe.cor.nato auanti tempo, dictus,quod mater exterrita vtero eiecit vel potius eiectus.

Extemporalis,& hoc extemporale,ſubitaneo impronto vt oratio. Plin. primo epiſtolarum. Quint.

Extinctor,is.m.g.pe. pro. ruinatore, diſtruggitore,vt ſtirpis, familiæ. Sal.in Iug. ab extingo is.

Extinctus,a.um.pe.pro morto, ab extingo is.

Extimus,a.um.pe.cor.vltimo vt regio,veſtis, palma.Gel.extimum axem,Apul. in Apolo. extimo mundi tergo,& in 5.

Extiſpex,cis.m.g.pe.pro.in obli. corr.indiuino,indiuinatore.Ci.in 2.de Diui.

Extiſpicium,ii.n.g.pe.cor.aruſpicina,ab extis aſpiciendis.

B Extorris,is.communis.g.pe.pr. sbandito, sbādigiato,relegato,confinato,exul, dictus quaſi extra terrā.i.patriā.Sal. in Iug. Verg.in.4.

Extortor,is.m.g.pe.pro.ſubducitore,vt bonorum.i.virorum excruciator,vexator.Ter. in Phor.ab extorqueo es.

Extortus,a.um.pe.pro.ottenuto per forza.

Extrarius,a.um.pen.corr.chi non è de noſtra caſa,Suet.Apul.8.

Extremus,a.um.pe.pro.grandiſſimo,vt malitia.Gel.extremi latrones.i.perditiſsimi,ribaldiſſimi. Apul.vltimo.

Extricatus,a.um.p.pro.sbrogliato, expedito, ab extrico as.

Extricabilis,& extricabile omnis.g.pe.cor.da sbrogliarſe,da expedirſe,vt pes,res.

Extrilidus,a.um.pe.cor.intrepido,non pauro-

C ſo,non timido.Gel.

Extritus,a.um.pen.pro.molto conſumato vt vnguis,ab extero is.

Extructus,a.um.pe.pro. poſto in ordine, acconciato vt menſa.Cic.in Cato,domus, homo,ab extruo is.

Exulceratio,nis.f g.pe.cor.in obli.pro. ſmarcire,cauare la marcia.

Exultatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.allegrezza,grillare,feſta,eſultatione, vt animi,membrorum,atque fictorum,eſt gaudium, ab exulto as,græce ἀγαλλίασις.

Exuuiæ,arum.f.g.pen.cor.ſpoglie non modo quæ hoſtis hoſti detrahit,ſed venatorum,& aliorum. Verg 2.Georg. de ſerpente poſitus nouus exuuiis, Tib.

Exycontaliton eſt gemma ab ἑξήκοντα.i. ſexaginta,& lithon lapidem dicunt quoniam hic lapis in parua magnitudine multi coloris in- D uenitur,nomen ſexaginta ſibi adoptauit.

FABA,æ.g.pe.cor.faba legumen, cum faba Pythagoras abſtinēdum præcepit, intelligere voluit a membro virili,& libidine,in fabis habitare lemores, ait Var.de vita patrum in primo quibus temporibus in ſacris fabam iactant noctu,ac referunt ſe lemores domo extra ianuam eiicere, ideo Pli. 18 qui & priſco ritu fabacea ſuæ religionis diis ſacra eſt,hebetare ſenſus exiſtimata eſt, E inſomnia quoque facere, ob hoc Pythagorica ſententia damnata,vel vt alii cum mortuorum animæ ſint in ea,qua de cauſa parentando vtique aſſumitur,& ob hoc flamen ea non veſtitur,cum & in flore eius literæ lugubres reperiantur,& in eadem peculiaris religio.Nanque fabam vtque in frugibus referre mos eſt auſpicii cauſa,quæ utique Referuia appellatur, Lucianus de fabali religione tradit,fabæ ſacræ ſunt,& miranda earum eſt natura.Primogenitales ſunt,& ſi viridem fabam exuas videbis virilibus genitalibus ſimilem eam germine, ac pullulo, coctam verò ſi dimittas ad lunam noctibus permenſis, & moderans ſanguinem facies, & quod maius eſt Athenienſibus eſt lex fabis magiſtratus eligere, & fabis abſtinendum. i. a ſuffragiis F reipublicæ,atque republica,quæ fabis dabātur,abſtinendum. Recentes fabas cum viridi ſiliqua fabaceas vocant,& baianas, quòd ſcilicet tēporibus Bais precox eſſet fabuli prouentus, ſic enim fabulam fabaceam. Gel.appellat. Fabā auerſati ſunt Pythagorici,quòd hebetem gignat ſanguinem nō vt Gel. quòd vermiculos gignat in quibus humana eſſe credebatur anima, verum ſic medici præcipiunt faba arida frigida in primo gradu, viridis frigida,& humida gignit carnem minime ſolidam ſed ſpongioſam,& raram eduliumq; eſt ad inflāmandum idoneum fabafreſa multum deponit inflammationis cortice depoſito, abſtergendi vim aliquam habet, cætera legumina ſupernam ventris partem inflant, hoc magis infernam. fabæ decoctio thoraca lenit.

A lenit, cum aceto ſumpta ventrem cohibet, qua mẽtem etiam hebetari opinati ſunt ob humidas quaſdam in cerebrũ exhalationes, eius decoctio calculum gigni prohibet, tam in renibus, quàm in veſica, prohibet quoq; ſua quadam proprietate de capite in pectus deſtillationes deſcendere, ingenteſq; fieri tuſſes, quin, & Galenus fabam ait ſanitatem tueri, ne mali humores gignantur, neque oppilationes, aiuntq; coctam impoſitam nõ mediocriter prodeſſe podagricis, cocta cum auſtero atroque multum vino hernioſis cõfert ventri appoſita, & alligata iacentibus.

Faba freſa faba franta, macco, a frendere.i. frangere.

Fabale, is.n.ge.pen.prod. fauaro, locus conſitus fabis.

Fabarium, ii.n.g.pe.pro.

B Fabarius, a.um.pe.cor. pertinente a faua.

Fabalia, um.n.g.p.c paglia, reſtocchia de faue

Fabaginus, a.um.p.cor. de faue, vt cibus Cato.

Fabalis, & hoc fabale omnis. g.pe.pro. Ouid. 4.Faſt. ſtipulamq; fabalem.

Fabius, a um.pe.cor. fabii vt gens a faba. Plut. verò in vita fabii ab agrorũ foſsione fodios olim appellatos fuiſſe tradit, poſtea duabus literis commutatis Fabios dictos, vt Pompo. fouii, qui nunc Fabii dicuntur, quòd princeps gentis eius ex ea natus ſit, cũ qua Hercules in fouea concubuit, alii putant eũ primum oſtendiſſe quemadmodum vrſi, & lupi foueis caperentur.

Faber, eſt artificium aliquod faciens, eſtq; nomen generale, & ex adiectione ſolet diſtingui, vt cum dicimus faber lignarius manne-

C ſe, lignaiolo, murarius, cæmentarius muratore, fabricatore, aurarius oreſice, & ſimilia, tignarius vt Caius in l.ferri.§. fabros de verbo.ſignifi. eſt non ſolum is, qui tigna dolat, mannese, ſed etiam qui tignea ſolaria hoc eſt qui trabes, cæteraq; ad tabulata domus vtilia, & omnis qui ædificat, intelligitur.

Fabricam materiariam, vt Plin.7. Dædalus inuenit, & in ea ſerram, aſciam, perpendiculum, terebram, glutinum, normam autem, & libellam, & tornum, & clauim Theodorus Samius. Ouid. tamen. 8. oſtendit Perdicem Dædali ex ſorore nepotem circinum, & ſerram inueniſſe, traxerat enim in exemplum ſpinas in medio piſce notatas, de quo etiam in ibin vt cui cauſa necis reperta fuit, Diod. verò in.5. quòd Talus adoleſcẽs filius ſororis Dædali, qui ab eo erudiebatur, ingenii acumine inuenit rotam, qua figuli vtuntur, deinde reperta ſerpentis maxilla paruulum cum ſeeuiſſet lignum, imitatus poſtea dentium ſerpentis ſpiſſitudinem ſerram ferream fabricauit, reperit & tornum. Inuidia motus Dedalus hunc puerum dolo interfecit. Sciendum eſt hunc fuiſſe binomium, vt in libro concorda.itiarum retulimus, & Perdicem Talum fuiſſe nuncupatum, eſt & artificium vt ligni. Ci. primo de diui. confectionis eius fabrica, fabricam ferrariam inuenere Cyclopes figulinas Chorebus Athenienſis, fabricam ærariam Chalpes, vt alii Cyclopes, fabrica. Ter. in Adel. D

Fabula, æ.f.g.pen cor. fauola, eſt ſermo falſus veritatem effingens, ſi ad monitionem, cuius cauſa fabula inuenta eſt, prępoſueris antefabulam nominabis, ſi poſt poſueris, affabulationem appellabis. Aphthonius, dicitur a fando.i. loquendo, ideo proprie eſt ſermo, parlare. Mart. quodq; tibi mechum fabula nulla dabat, græce μῦθος, μυθώδης fabuloſus. E

Facinus, oris.n.g.pe cor. fatto in bonum, & in malum. Sal ſceleratione, ſceleragine, ribaldaria, peccato. Cic. a facio is.

Facinoroſus, a.um.pe.pro. ſcelerato, ribaldo, Cic.3 de Off.

Facinoroſiſſimus, a um.pe.cor. molto ſceleratо, ribaldo.

Facilis, & hoc facile omnis g.p.cor. facile, benigno, exorabile, vt nympha. Ver. in Buc. ligero vt lectio a facio is, & quod cito fit vt doctrina, & opus, & eſt cuius ira cito ſoluitur, clemens qui nunquam iraſcitur.

Facilitas, is. fœmi. gener. penultim. correpta, facilità, benignità, piaceuolezza. Teren. in Heaut. & in Hecy. Ci. primo de Off. liberalità. Plin.2. epiſtolarum magnum habet facilitatis meæ pignus. F

Facetus, a.um.pe.pro. faceto, burlero, dictus, quòd facit verbis quod vult.

Facies eſt forma, & factura totius corporis permanens, & quę non mutatur, & eſt tam animatorum. Plaut. in faciem vorſus, quàm inanimatorum. Horat. de equis ne ſi facies, Ver. viſa maris facies faciem honeſti. Ci. primo, de Off. apparentia faccia, a facio. Gel. 12. Græci πρόσωπον dicunt.

Factio, nis. fœm. gen penul. corr. in obli. prod. partialità, diſcordia, vt ciuiũ, uno conſenſo, coniuratione, compagnia de rebaldi, liurera nunc

A nunc regulorum, & potentium, olim auriga rum certantium, & indutorum veſte diuerſi coloris, & quatuor exhibebantur aurigarũ factiones denominatæ a quatuor diuerſis pãni coloribus, quibus ipſi agitatores erant induti, de quibus Sido. micant colores albus, & venetus, virens, rubensq́, veſtra inſignia continent, fare, modo de fare. Ci. ad Treba. qui factionem teſtamenti nõ habuerit. i. modum faciendi, & in topicis, a facio is. græce ποιησεως.

Factioſus, a. um. pen. pro. partiale, partegiano. Cic. primo de Off.

Factor, is m. g. pe. pro. fattore de oglio Cato, eſt & de aliis rebus. Sene. omni arte requiem factori dabit, a facio is.

Fax, cis. f. g. torcia. faces, vt Plin. in Prob. quin-
B que in nuptiis accendi ſolitas ait, quòd pentas. i. quinarius numerus ex omnibus vnus potiſſimum nuptialis ſit tamquam ex mare ob numerum diſparem, & fœmina ob numerum parem conſtans, vel quòd mulier non plures quàm quinque geminos vno partu gignere poteſt. cui ſententiæ aſtipulatur Ariſt. neque plures vnquam ſimul genitos tradens. Plin. lib. 16. faces nuptiarum ex ſpina alba fieri ſolitas tãquã auſpicatiſſimas. Quoniam inde fecerint paſtores qui rapuerunt Sabinas. hinc Catu. ſpineam quate tedam, boni hominis cauſa, pueri tres patrimi & matrimi, ita n. vocabantur, qui patrem habent, & matrem adhibebant antiquitus, vnus qui facem præferret ex ſpina alba, quia noctu nubebant, duo, qui nubentem tenebant, vt ali-
C qui erant quinque pueri, quorum vnus portabat facem ob calorẽ naturalem, alter ſpongiam cum aqua ob humorem, quoniam omnis generatio ex calore, & humore naturalibus fit, duo tenebant nuptam, quintus portabat in capite arculam, caniſtrum, colum, fuſa, & huiuſmodi vtenſilia fœminea. Fax illa rapi mox ſolebat ab amicis ſponſi, & ſponſæ, ne aut vxor eam ſub lecto viri ea nocte poneret, aut vir in ſepulchro comburendam curaret, quo vtroque mors propinqua alterutri putabatur.

Facula, æ. fœ. g. penul. corre. torcetta, candelletta, Prop.

Facularius, a. um. pe. cor. portatore de torcia.

Facundia, æ. f. pe. cor. parlare, facundia, copia, abondãcia de parlare, facundia ſobria, violenta, rapida. Macro. dicta a fando. i. loquendo, græce ευγλωσσία.

D Facundus, a. um. pe. pro. dotto, eloquente, copioſo nel parlare, græce εὔγλωσσος.

Facultas, tis. f. g. pe. pro. poſſibilità, rerum, militandi non modo ſcientiæ, atque artes, ſed etiam opes, richezze appellantur facultates, græce εὐπορία, εὐπορέω. i. facultatem habeo quaſi facilitas.

Fæcatus, a. um. pen. pro. vino non tramutato, che eſce con la feccia. Cato cum fæce.

Fæcutinus, a. um. pen. prod. de feccia, vt finitio. Gel.

Fæculentus, a. um. pe. pro. pieno de feccia.

Fagus, i. f. g. pe. pro. faggio arbor eſt glandifera, cuius glans vt Theophraſtus eſt dulciſſima, & vt Plin. ſuem hylarem facit carnem coctibilem, ac leuem & vtilem ſtomacho, a φάγειν. i. comeſſe, & ideo per ph eſt ſcribẽdũ. E

Falacrium, ii. n. g. pe. cor. Raſaculmo, promontorium Siciliæ.

Falcatus. a. um. pe. pro. torto, chinato, piegato, vt enſis.

Falx, cis f. g. pe. pro. falce, dicitur a farre commutata litera r in l.

Falcicula, æ. f. pe. cor. falcitella, falcetta.

Falcarius, ii. m. g. pe. cor. falciatore, mietitore con falce, fattore de falce, a falce, qui metit, & facit.

Falcarius, a. um. penul. corr. pertinente a falce, vt cotes.

Falæ, arum f. g. pe. cor. ſunt turres ligneæ, fiunt & in circo per ſpectatores.

Falernus ager eſt prope Neapolim, hinc vinũ falernum, de faſtignano, dictum a Falerno homine hero illius agri, ſicut dicimus vinum græcum, a græco hero cuius in agro ſylueſtri nata eſt vitis boni ſaporis, dicta vua de græco, vel agro falerno hodie ditto ſcappe falerne, dictę ab hærba falerna ibi tantum naſcente, ſicut dicimus pane de puccia dicto a fæmina Puzia Genuenſi piſtrice. F

Faliſcus, i. m. g. pen. prod. ventre de porco pieno. Stat.

Faliſcorum mons pe. pro. Monte fiaſcone, vrbs in Faliſcis populis Etruſcis.

Fallax, cis. omnis. gen. pen. prod. ingannatore, græce ἀπατηλός.

Fallacioſus, a. um. pen. pro. pieno de fallacie, inganni vt ambages Gel. 7. cap. 3. a fallacia.

Falſus, a. um. pen. pro ingannatore, qui fallit, aliquando & qui fallitur dicimus hęc res me falſũ habuit. i. fefellit, a fallo is. falſus aĩ. Ter.

Fama

A Fama,æ.f g.pe.pro. fama etiam in malũ. Ver. 4.famave mouetur.i.infamia,a fando.

Famoſus,a.um.pe.pro.infame in malum, legitur in bonum famoſo.Pli.ad Traia. Florus in 3.de tam famoſa victoria,Apul.in.11.

Famigerabilis,& hoc famigerabile is, omnis. g.pe cor.famoſo,noto per fama, chiaro, inclito,vt ſpectaculum.

Famigeratus,a,um.pe.pro.

Famigerator,is.m.g.pen.pro.eſt famæ,rumorumq; geſtator, ſeminator, vt Plaut. in trinumo.

Famelicus,i maſ gen.pen.cor.famelico, morto de fame.Ter.in Eunu. quaſi famedicus, a fame,& edo.

Fames, is f.g.pe.cor.fame de mangiare, appetitus cibi, græce λιμὸς a φάγω. i. edo, & ideo per Ph.

B Familia,æ.f.g.pe.cor.famiglia.i. omnes de domo maxime ſerui robba de caſa, prouiſione della caſa.i. res familiaris.Ter.in Heaut. decem dierum vix eſt mihi familia

Familia herciſcunda.i. diuidenda, hereditare dicitur,a famulo qui ab Oſcis famul dicebatur,ideo pro famulis,& ſeruis ponitur, & cõtinet omnes,qui in ſeruitio continentur etiã & liberi.

Familiaris,& hoc familiare omnis.g.pen.pro. amico de caſa,chi prattica in caſa.

Familiaritas,tis.f.g pe.cor.in obli.pro.amicitia,familiarità,prattica, domeſtichezza.

Familiarior,& hoc familiarius omnis.gen.pe. cor.piu amico Ter in Pho. Pli.2.epiſtolarũ.

Familiariſſimus,a.um.pe cor.amiciſſimo,molto amico,fam l are.Ci Acilio.

C Famulus,i.m.g.pe.cor.ſeruo.

Famulitio,is.f g.pe.cor.in obli pro.multitudine de ſerui,& ſerue.Apul 2.

Famulitium,ii.n.g.pe.cor.Apul.in Floridis.

Famulatus,us.ui.m g.pen.prod.ſeruire,eſſere ſchiauo.Cic.3.de Off.

Fanaticus,a.um.pe.cor.ſpiritato,furioſo, pieno de diuinità,ſunt quibus fantaſmata quædam,& varię imaginum illuſiones apparent, & proprie illi ſunt vt optime. Vlpi.oſtendit. ff.de edi.edic.qui circa fana.i.templa bacchãtur,& furiunt græce ἔνθεοι, ſic Firmicus,ſunt pleni numine diuino,dæmoniaco, a fano arbor fanatica,vt Pomp.eſt fulmine icta fulminataq;,erant proprie ſacerdotes Cybeles,ſiue Bellonæ,qui velut deæ numine afflatti caput,& comas rotabant,iactabantq;,futuraq; prædicebant.Qui.9.iactare,caput, & comas D rotare fanaticum eſt.

Fanaticus ſinus,Camarro in Hiſtoria.

Fanum Feroniæ,petra ſanta,oppidum.

Fanum,i n.g pe.cor.eccleſia.Cice.3 de Off.a fando.i. loquendo Pontifex enim maximus dum templum dedicat,certa fatur verba, vel a fando.i cõſecrando,ſiue faunis, qui ſolent diuinare vt Martianus, nonnulli phanũ per ph ſcribunt, & a φαίνω i. illuſtro, manifeſto deducunt,nam e phano oracula & reſponſa manifeſtantur. Probus verò ſcribit Faunum regem primum ædificia numinibus, lucoſq; ſacraſſe,a quo fana dicta.

Far,ris.n.g pe.pro.ſpelta,vt Plin.18 eſt quod adoreum appellauerunt, & capi.3. far, quia difficulter excutitur. Hiero.ſuper Ezechielem far eſſe quod Italiæ,Pannoniæq; ſermone ſpica,ſpeltaq; vocatur,eſtq; frumenti genus in Italia vulgatiſſimum.Pli. & populum E Romanum farre tantum trecentis annis vſum Verrius tradit,longoq; tempore,vt Pli. pulte,non pane Romanum vixiſſe populum, hinc Iuue.grandes fumabant pultibus ollæ, a fero,quòd terra fert.

Farina,æ.f.g pe pro.farina a farre.

Farcimen,pen.prod.nis.n.gen corr. ſalſiccia, a farcio is.

Farrago,is.f g.pe.pro.in obl.cor.a farre dicta, quòd primum in farracea ſegete ſeri cœpta, aut quòd ferro cęſa ſit,eſt quod ex pluribus ſatis pabuli cauſa datur iumentis.

Fartor,is.m.g.pen.pro.ſalcciaro, luganicaro, qui facit farcimina vt lucanicas.Ter.in Eun.

Farinaceus,a.um.penul.corr.fatto de farina, vt panis. F

Farinarius,a.um.pen.cor.pertinente a farina, vt cribrum. Pli.

Farinarium,ii.n.g.pen.corr.ſtipo de farina vt dolium,ſcrinium.

Fartura,æ.f.g.pe.pro.impietura,imbottonare coquendorum.Var.Col.

Fartilia,um.n.g.pe.cor.Pli.

Fartus,a.um.pe.pro.pieno,impito, vt porcellus,gallina piſcis,& murus.Pli.Traia.

Fartilis,& hoc fartile omnis.g.pen. corr. quæ in edulis farciuntur.i.implentur varis condimentis Apitius.

Fas,n.g.& indeclinabile eſt lex diuina iuſtitia licito & ad Deos pertinet.Ver.fas,& iura ſinunt.i. diuina, & humana iura a fando græce θέμις.

Faſci-

A Faſcinator,is.m.g pe.pro.faſcinatore, leuatore,maliando,pigliatore de occhio.

Faſcinatio,is.f.g pe.cor in obl.pro. faſcinare, leuare,pigliare de occhio.

Faſcinum,i.n.g.pe.cor.faſcinare,leuare de occhio. Horat.penis,Poeta in Priap.

Faſcis,is.m.g.pe.pro.faſcio, ponitur pro onere,peſo,carrico, Verg faſce leuabo,& inGeor.ſub faſce viani,erat,& virgarum magiſtratuum,vt retulimus in Collectaneis, & ſiebat ex arbore Betula, & ideo Betulam. Plin.16. appellat terribilem magiſtratuum.

Faſelus,i.m.g.pe.pr.fagiuolo,legumen,vt Serapio generat multam ventoſitatem, inflat, generat humores phegmaticos, craſſos,eſt malus ſtomacho. habet multum humiditatis,eſt grauis digeſtioni,&,vt Auerrois,indu

B cit ſomnia mala,& facit vertiginem, vileſcit igitur his vitiis,& ideo vilis appellatur a Marone primo Geor.eſt & faſelus.m.g.&.f. bregantino,fregata. Catul.Ouid.

Faſtigium,ii.n.g.pe.cor.ſummità,altezza.Pli. a.faſtigium priuati hominis,& in primo epiſtolarum in quo faſtigio me collocaris, eſt domus,murorum, ædificii rerum, eſt & ima profunditas. Ver. in Geor. & ſcrobium quæ ſunt faſtigia quæris.i. profunditates, frontiſpicio,fine,vt operis Cic.

Faſtigiatus,a.um pen.prod.alzato, vt domus. Pli.36.cap.13.

Faſtidium,ii.n.g.pe.cor.rencreſcimento, vt le gentium.Plin.2.epiſtolarum.

Faſti,orum.m.g.p.pro.calendaro,libri, in quibus totius anni fit deſcriptio.

C Faſtus,uum.pe.pr.noſtram vide grammaticē.

Faſtus,us.ui.m.g pe.pro.ſuperbia.

Fatum,i.n.g.pe.pro.vt Ci.primo de diui.id appello,quod græci εἱμαρμένην.i.ordinem,ſerieq; cauſarum,cum cauſa cauſam ex ſe gignat,ea eſt ex omni æternitate fluens veritas ſempiterna,& dicitur εἱμάρθαι, quoniam omnia generata ordine quodam comprehenduntur, μάρπτω latine dicitur comprehendo fato, oraculo,Vergilius oblitus fatorum, morte Iuu. 3.natura. Ver.nec fato merita,nec morte,volontà, vt Plato, & iuſſio. Verg. fatis Iunonis iniquæ, & vt Sene. in naturalibus exiſtimo neceſſitates rerum omniū,actionumq;,quas nulla vis rumpat,eſt & rerum ſucceſſus,acea ſcare. Verg. fatis contraria fata rependens, pericolo,fatica idem iactatus fatis, Idē exercite fatis. Dio.Luca. ſi fata vocant,.pro parcis.Ver.quippe vetor fatis,pro,vita,& felicitate.Horat.egenti viuere fato. Verg.fata per Aeneæ iuro. Ouid. exilium ſuum, & caſum infelicem fatū nominat,nec poterat fati certior eſſe mei,Luca.uerò pro felici rerum ſucceſſu, & proſperitate poſuit,cum fato cōuerſa fides,dicitur a fatus,a.um.vide Parcaſ. D

Fatalis,& hoc fatale omnis.g.pe.pro.mortale Ci.2.de Diui.fatalis machina.Verg 2.i. morte ferens,& dato per fato,fato.i. ſorce datū.

Fauces.ium,in plurali potius Macro.Plutonis fauce,Plin. faucis quæ Horat.arante fauce, Mart.madida fauce, gangale,maſcelle, oſſa gulæ propinqua,vie ſtrette. Ver. ſtrettezza delli monti,& de loci.

Fatus,ta.um.pe.pro.parlato,a fatur.

Fatuus,a.um.pen cor.beſtiale, groſſo, ſtolto, pazzo, a fando.i. inconſiderate loquendo, E eſt in factis,& dictis, inſulſus corde & aio.

Fatuus,i.ſpirito,ombra,papparomine,ſcaccia marello,mazzamarello.Pli. in.26.a fœminis abigunt,quos mira perſuaſione fatuos vocāt

Fatuitas,is.f.g pen.cor.in obli.prod. groſſaltà, beſtialita.

Fauentia,æ.pe.corr.Faienza,oppidum.

Fauentinus,a.um pe.pro.da Faienza.

Fauorabilis,& hoc fauorabile omnis.g.penu. cor.fauorito, Quint. 11. Caius iuriſconſ. ff. de regulis iuris.fauorabiliores,Sue.in Calig.

Fauus eſt cella apum multicauata ex cera.

Fauilla,æ.f.g.pe.pro.fauilla de foco,a fouet.

Fauonius,ii.m.g.pe.pro.faugno,ponente,ponente libeccie quidam chelidoniam vocant ab hirundinis viſu,quæ græce dicitur χελιδών, tunc enim incipit, cum hirundines per ver F aduentant, ventus occidentalis, a fouendo, lata nanque fouet,ideo gennitalem vocant, Plin. in. 16. hic eſt genitalis ſpiritus mundi, flat ab occaſu æquinoctiali ver inchoans,aperitq; terras tenui frigore ſaluber, Col.7. idibus februarii fauonii ſpirare incipiunt.

Fauſtus,a.um.pe.pro.felice, giocōdo vt dies.

Fautrix,cis.f.ge.pen pro. fautrice. Ouid. in.3. Ter in Hecy.

Febris,is.f.g.penul.product.febre, totius eſt corporis excedens caliditas, dicitur quaſi feruis a feruore, non a feritate morbi,græce πυρετὸς a πῦρ.i.igne.

Febricula,æ.pen corr febretta, febre piccola, Plin.Traiano.

Febriculoſus,a.um.pen.prod.abondante,pieno de febre. Gel.

Fel,

A Fel,llis.n.g.pe.pro ſele, a fallo is.
Feciales,vide fœciales.
Felginas,tis.omnis.g.pe.pro.Foligneſe.
Felſina,æ.f.g.pe.pro. Bologna, vrbs in Gallia
togata Ptolomęus.
Felſinenſis,& hoc felſinenſe omnis. gen.pen.
prod.Bologneſe.
Felis,is.f.g.pe.pro.gatto, animal contra mu-
res.Pli.græce αἴλουρος.
Felinus,a um.pe.pro.de gatto,vt pellis.
Felicitas,is.f.g.p.cor. felicità græce εὐδαιμονία,
eſt quædam operatio animæ per virtutē per
fectam,vel virtus in vita perfecta.Ariſt.
Felix,is.omnis.g.pe.pro.fortunato, auentura
to,beato,frutuoſo,feroce Verg.Georg.2.ra
mis felicibus,Var.ex felici arbore,græce εὐ-
δαίμων,vide beatus.
Fellator,is.m.g.pe.pro,qui fellat.i.fugit men-
B tulam tanquam mammam.
Fellatrix,cis.f.g. quæ mentulam tanquam mã
mam fellat.
Femen,is.n.g.pen.pro.in obli.cor.infracoſſo,
pectinale,interius.
Femur,is.n.g.pe.cor.exterius,etiam interius,
coxa. Apul.9 femur domino muneri miſce-
rat,a fert.
Femoralia,um.n.g.pe.cor.bracche,o coſciali.
Suet.a femore,in plurali potius.
Feminalia,ium.n.g.pe.cor.brache.Hier.ad Fa
bios,a femine,in plurali potius.
Feneſtra,æ.f pe.pro.feneſtra ſcribitur phane
ſtra,quoniam a φανὸς.i. lumine dicitur, fit e-
nim ad lumen ingrediendum,pertugio, fora
me.Ver.2. ingentem dedit ore phaneſtram,
catharra,geloſia,ingradiata.
C Feralis,& hoc ferale is omnis g.pe.pro.morta
le,non dicitur a fera.i. morte vt aiunt, ſed a
ferendis epulis, vel feriēdis pecudibus,quod
in alicuius funere fiebat.
Feralis dies, feſta delle anime delli morti. O-
uid.2.Faſt.
Feralia, fiebant in menſe februario,tunc fere-
bantur iuſta manibus parentum, & celebra-
tis parentalibus placabant animas defuncto-
ctorum,hinc fœdera feralia,tedas ferales,ar
ma feralia dixit Luca.pro mortiferis, & per-
nicialibus,& ferales cultus.Ouid. pro fune-
bres,& lugubres.
Ferculum,i.n.ge.pe.cor.viuanda, Iuue.in pri-
mo quis fercula ſeptem.i.epulas ſeptem mo
dis conditas, & paratas.i. ſeptem genera, &
qualitates epularum, & quello che ſi porta
nel triumpho vt vrbes, montes, & flumina D
depicta in vexillis, & haſtis, & chi ſi porta
in la proceſſione vt ingegni & ſimulachra
deorum,cruces,& ſimilia.Ci.primo de off.ſi
miles pomparum ferculis, Suet.in Cæſ.inter
pompæ fercula,Liu.in primo ferculo gerens
Macrob.
Ferax, cis.omnis gener.penul.corr.in obli.pr.
abondante, copioſo, fertile, frutuoſo græ-
ce εὔφορος. Plin.ferax bonarum artium ſecu-
lum,a fero.
Feracitas,is.fœ.ge pe.cor.in obli.prod.abon-
dantia,græce εὐφορία.
Feracior,& hoc feracius omnis gener. penul.
correp.in obli.produ.piu frutuoſo.Cic.3 de
off. vt locus.
Feretrius Iuppiter,dictus, quòd pacem ferre
crederetur, cui Romulus primum extruxit
Romæ templum. E
Ferendus,a.um.pen.prod.da patirſi,compor-
tarſi,portarſi,a fero.
Ferentarius,ii.maſc.gen.pen.corr. cauallo li-
giero,ſtradiotto,vt aiunt,ſed proprie fante,
pedone armato alla ligiera,lancia ſpezzata,
a ferendo,quòd ea ferrent arma,quæ in ho-
ſtem iacerent.
Ferina,æ fœmi.gen.pen.prod. carne ſiluatica.
Verg. primo pinguiſque ferina, & elegan-
ter intelligitur caro, ſic etiam vitulina, a-
gnina, ſuina.Salu.tamen in iug. ferina car-
ne veſcebantur ait.
Ferinus,a.um.pen.prod.de fera,vt mos,ritus,
græce θήρειος.
Feritas,tis.f.g.pe.cor.in obl.pro.ferocità,cru
deltà,græce θηριωδία, a ferus.
Ferocitas,tis.f.g.pe.cor.in obli.pro. ferocità, F
crudeltà vt hominis.Cic.2.de off.
Feriæ,um.f.g.pe.cor.feſte da guardarſe.Ci.3.
de off.a feriendis victimis ferēdisq; epulis,q́
fiebant ex porcorum, frugumq́; prouētibus,
hinc Vlp.ff de feriis. ſi feriatis diebus fuerit
iudicatum,hinc ferior,quod eſt agere,& eſ-
ſe otioſum, Trebonius in epiſtolis ad Cice-
ronem,ne putes in Aſia feriatum illum.i. o-
tioſum fuiſſe,Macro.quoniam tertium diem
iam feriati ſumus,græce argia.arge feriatus.
Feriatus,a.um.pe.pro.vt dies.Pli.Traia.
Ferox, cis.omnis.g.pe.cor. in obli. pro. fero-
ce,forte,inſuperabile, inuitto vt animus, a
feritate.
Ferococulus.a.um.p.co.brauetto, brauicello.
Feroniæ fanum.vide fanum feroniæ.

A Ferrumen,is.n.g.pe.pro.in obli. cor. colla da ſaldare, dicitur de lignis, lapidibus, & aliis metallis. Plin. 36. calcis ſine ferrumine ſuo cęmenta componuntur.

Ferruminatio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro.ſaldatura,ſolidatura vt argentum argento Paulus iuriſconſ.

Ferruminatus,a.um.pe.pro.ſaldato, ſolidato. Pli.ferruminatis muris.

Ferramentarius,i.m.g.pe.cor.ferraro, fattore de ferramenti. Firmi. ferramentum vero eſt inſtrumentum ferreum.

Ferrugo,is f g.pe.pro.in obli.cor.rugia, rugine del ferro.Pli. pauonazzo ſcuro, morello ſcuro,qualis color eſt violis. Verg.ferrugine clarus ibera, Claud. de raptu & dulci violas ferrugine pingit. ſimilitudine coloris ferrei

B ardentis,dū eſt rubiginoſum,celeſtino, turchino,azurro. Verg.& ferruginea ſubuectat corpora cymba,Claud.de rap. & ferrugineo lacrymas deuexit amictu. Plaut.

Ferrugineus,a.um.pe.cor.de pauonazzo ſcuro, morello ſcuro, celeſtino, turchino, azurro.

Ferrum,i.n.g.pe.pro.ferro,a feriendo,ſua nāque duritie feriendo domat reliqua metalla, attenuat,& extendit, tradit Ariſtot gigni ex argento viuo, & ſulphure groſſo non puro, in cuius commiſtura plus eſt de ſulphure, quàm de argēto.Pli.ait in 7. quòd Heſiodus in Creta eos inueniſſe ſcribit,qui vocati ſunt Dactyli Idæi.

Ferritribax,cis.communis.g p.cor. in obl.pr. incatenato.i.chi ſta con ferri,& ceppi.Plau.

C Fermentum,i.n.g.pe. prod.leuato, creſcente, græce ζύμη, hinc azymus panis. i. ſine fermento.

Fermentatus,a.um,pe.pro. creſciuto, leuato; forto,leuitato,vt panis.Pli.

Fertum,i.n.g.pe.pro.genus eſt libi, quod crebrius ad ſacra ferebatur.

Fertilis,& hoc fertile omnis.g.pe. cor. abondante,copioſo,fruttifero a fero.

Fertilitas,tis.f g.pe.cor in obli.pro.abondantia,copia,fertilità. Ci.primo de diui.

Feruidus,a.um.p.c.caldo,diligēte,a ferueo es.

Feruor,is.m.g pe.pro.bollire. Pli. 14.

Ferus,a.um.pe.cor feroce crudele.

Feſcenninum carmen,canzone de nozze.

Feſtinus,a um.pen.pro.preſto,veloce, ſubito impreſcia.

Feſtinatus,a um.pe.pro.fatto preſto,toſto,in vn'iſtante,a feſtino as. D

Feſtinatio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro.andare in preſcia, con velocità, celerità, preſtezza. Cicer. Luccio.

Feſtum,i.n.g.pe.pro.feſta.

Feſtus,a.um pe.pro.de feſta.

Feſſus.a.um.pe.pro. ſtracco a fatiſcor.

Feſtiuiſſimus,a.um.pen. cor. molto piaceuole,agratiatiſſimo,vt pater.i.lepidiſſimus. Teren.in Adel.

Feſtiuus,a.um.pe.pro.piaceuole,deletteuole, vt ſermo,homo.Ter.in Adel.Ci.para.Gel. vero.2.cap.24 feſtiuis diebus, dicitur a feriis.

Feſtiuitas,is.f g pe.cor.in obli.pro. allegrezza,maxime de ſermone dicitur mea feſtiuitas,bene mio,& eſt de amata græce [illegible].

Fibula,æ.f.g.pe.cor.ciappetta, fibbia della correggia,o veſte. Verg maglia,anello de ferro. E
Col.qua vtebantur non modo in veſte, ſed etiam in membro virili perforato ſuper glandem ex vtroque latere preputio conſeruandæ vocis cauſa,& valetudinis, Celſ.in. 7. de bobus, ait Col. Aenea fibula pars auriculæ fiebat rotunda ex ære,vel argento,auro.

Fibulatio,nis f g.pe.cor.in obli. pro. a Vitruuio eſt coniunctio fibularum in machinationibus.

Fibra,æ.f.g pe.pro.eſtremità,omnium rerum vt cordis,pecudum.Verg.iecoris. Cel.4.pulmonis Luca.venarum,radiche,radices minutæ arborum,hærbarumq́. Pli. Col. Verg.primo. Geor.intyba fibris. Ci.in Cato.

Ficarius,ii.m.g pe.cor.mangia fico. Pli. 15. ficarius,a.um.de fico.Pall.4.

Ficaria,ę.f.g.pe.cor.arboro di fico.Palla. F

Ficedula,æ.f.g.pe.corr:beccafico,auis, quam Ariſt.ſycadilem appellat,hæc vt Pli. per autumnum mutat colorem,& formam,& Melanchoryphus vocatur quòd coryphen melenam hoc eſt verticem nigrum habeat, latini,Atricapillam nominant. nonnulli, a fico, & edo,græce [illegible].

Ficetum,i.n.ge.pro.ficaro,locus conſitus multis ficis. Var.primo de re ruſt.

Ficitas,tis.f g.pe.cor.in obli.pro.cogliere,vendegna de fico,fico da mangiare. Næuius ficitores omnes capiunt ficitatem.

Ficitor,is.m.g.pe.pro.cogliefico Næuius.

Ficus,i.m.g.fico,eſt fructus. Var. primo de re ruſt.fici,quem edimus granum,& f.g. Col.in vltimo pinguiſſimam quanque viridem ficotum. Macro.3. Satur.fici aridæ.Pli.16. ficorū

omnium

A omnium frigidiſſimæ, eſt & quartæ declinationis. Ci. de Orat. ſuſpēdiſſe ſe de ficu. Sue. in Aug. ficus virides, pro arbore ſecundæ fici, quarum, Idem in Augu. ficos biferas pro fructu, noſtra vide collectanea, ficus .i. m. g. morricini, morigi, creſte, & eſt non ſolū podicis vitium peculiare, ſed etiam capitis. Paulus Aegineta, naſcuntur hæ plerunq; in capite. Nam nemo veterum, anum, & podicem a fico infeſtari ſcribit.

Ficoſus, a. um. pen. pro. creſtoſe. Mart. Ficoſa eſt vxor, ficoſus & ipſe maritus, filia ficoſa eſt, & gener, atque ſocer.

Ficulnus, a. um. pe. pro. de fico, vt ramus.

Ficulneus, a. um. pen. cor. Pallad. in. 4. culmina ficulnea, noſtra vide collectanea.

Ficulnea, æ. f. g. pe. cor. arbore del fico. Hiero. in pſalmis in vineis, ficulneiſq; Ambroſius B agreſtem ficulneam, Salamō in canticis ficulneam geminauit.

Fictilis, & hoc fictile is omnis. g. pen. cor. fatto de creta, formatus, factusue cretævt dolium, effigies. Plin.

Fictitius, a. um. penult. cor. finto, aſſimulatus a fingo is.

Fidicula, æ. f. g. pe. cor. corda della citara, Sue. cythera. Gel. Cic. in plurali fune, zoca, corda della martoria, martoriare, martoria, colla. Suet.

Fides, dis, f. g. pe. cor. cithera. Ci. corda della citara. Oui. dicitur ꝙ tantū chordæ eius inter ſe, quantum inter homines fides concordet.

Fides, ei. f. g. p. cor. fede, credulità, credere, credito, firma opinio de aliquo. Cice. adiuto, vt Deum Iuu. Verg. Tyrrhenāq; fidem, a fio & C dico, græce πίστις, vide piſticus.

Fides publica ſaluo condutto, guidatico.

Fideiuſſio, nis. fœm. gen. pen. cor. in obli. prod. piezaria, ſicurtà.

Fideiuſſor, is. m. g. pen. prod. piezzo, inſtitu. & Vlp. in. l. de ſolu.

Fideiuſſorius, a. um. pe. cor. de piezaria.

Fidentia, æ. f. g. penul cor. græce θάρσος, eſt per quam magnis, & honeſtis rebus multum ipſe animus in ſe fiduciæ cum certa ſpe collocauit. Ci. in Rhet.

Fidens, ntis omnis. g. pe. cor. conſtante. Cic. 2. de Diui. fidenti voce locutus, a fido.

Fidifragus, a. um. pe. cor. rompitore di fede.

Fidius, ii. m. g. pe. cor. Deus fidei.

Fidicen, is. m. g. pe. cor. cantatore, & ſonatore con liuto, de viola, lyra, cithera qui fide pulſat. Ci. a fide, & cano is. D

Fidicina, æ. f. g. pe. cor. cantatrice, & ſonatrice con liuto, viola, lyra, cithera. Ter. in Eunu. a fide, & cano.

Fidicinius ludus, ſchola de ſonare. Plaut.

Fiducia, æ. f. g. pe. cor. fidanza, græce παῤῥησία, audaciter loquor.

Figlina, æ. f. g. pe. pro. botega del vaſaro. Labienus. ff. de fund. inſtr. Vlp. de aur. & argen. leg. vaſſello de creta. Plin. figlina opera dicitur ars figlina, non figulina.

Figmentum, i. n. gen. pen. prod. græce πλάσμα, fintione, a fingo is.

Figuræ, inanimatis, formæ animatis attribuuntur. Figuras enim tunc deſtinamus, cum trigonum, vel tetragonum, vel conum, vel cylindrum, vel ſphæram dicimus, formas autē cum formoſos, aut deformes aſſerimus aliquos, hinc Ci. de Perfecto Orat. vt igitur in formis, & in figuris eſt aliquid perfectum, a E fingo is.

Figulus, i. m. g. pe. cor. vaſaro, pignattaro, ſcodellaro, q facit vaſa cretea, a fingo. i. formo, quòd ex luto formas fingit.

Filius, i. m. g. pen. cor. figlio, ſcriberem per Ph philius. Nam φιλῶ eſt amo, philios, vt aliqui ſcribunt filius quòd in femore cōceptus eſt, vt Papyrianus filius fidius a fide.

Filix, cis. f. g. pe. cor. felice, hærba. Plin. 24. cap. 44. cuius duo ſunt genera, alterum nec florē haber, nec ſemen θηλύπτερις vocant Græci, quā maſculum putant, vltra bina cubita creſcūt, nec graui odore ſunt, ex vna radice plures exeunt, alterum genus philipteron dicunt, vel pteri eſt non fruticola breuior, molliorq; ac denſior ad radicem cauliculata. Radices vtrique longæ in obliquum nigræ præcipue F cum inaruere, difficile ila agri purgantur, cū renaſcantur citiſsime.

Filicula, æ. f. g. pe. cor. felici piccole πτέρις Græci vocant. Col. 6. cap.

Filum, i. n. g. pe. pro. filo Luca. traxerunt torti magica vertigine fili, frequentius fila, ponitur pro iudicio, ſubtilitate. Ci. in Lęlio, Gel. in vtriuſque epiſtola breuitas elegantiſſimè filium tenuiſſimum. Idem vocum filo tereti, & candido fabulam Arionis, gratia, venuſta vt filo liberali. Apul. apparentia, ſpecies. Gel. iuſtitia dicitur virgineo filo eſſe viſenda, dic tur quòd minimum eſt filum, id enim eſt minimum in veſtimento.

Fimbria, æ. f. g. pe. cor. podea, vltima pars ve-

A ſtis frappa, racamato.

Fimbriatus, a. um. pe. pro. frappato, racamato, Suet. in Cæſ.

Fimetum, i. n. g. pe. pro. ceſſo, letamaio, locus, ſterquiliniumue quo iacitur fim⁹. Pli. fimeta.

Fimus, i. m. g. pe. cor. letame, de quo. Plin. 17. cap. 6. & lib. 18. cap. 36.

Finis, is. pe. pro. fine. Verg. in primo quem das finem, Idē hic finis fandi. Lucre. primo ſi certam finem, Cic. 4 ad Att. neq; ei finis eſt facta, Plin. non habet diminutiuum finiculus. Quoniam nomina ſignificantia finē, & ſunt in ipſo fine, non habent, quo minuantur, vt finis, nouiſſimus, extremus, vltimus.

Finitor. is. m. g. pe. pro. meſuratore de la terra, agri menſor. Plaut. in Pœnulo, dicitur quod fines diuidit.

B Firmamentum, i. n. g. pe. pro. græce ϛερέωμα eſt cœlum ſtellatum, & ſuprema ſphærarum, vt Ariſto.

Firmator, is. m. g. pe. pro. confermatore, vt diſciplinæ. Plin. Traia.

Firmus, a. um. pe. pro. ſtabile, conſtante fermo aiunt a fero forte, quòd omnia fert conſtanter ſano del tutto, forte, gagliardo, a firmo as

Firmitas, tis. f. g. pe. cor. in obli. pro. fermezza, ſtabilità græce ϛερεότης.

Fiſcella, æ. f. g. pen. prod. fiſcella vas vimineum ad retinendum caſeum recentem, & dum cop latur. Tib.

Fiſcellus, i. m. g. pe. pro. deſideratore de caſcio freſco.

Fiſcelæ, arum f. g. pe. pro. muzarnola, muſſale, gangile, ſunt vincula ex funibus, viminibuſue texta, quibus fauces vinciuntur inter arādum Catu. Pli. 18.

C

Fiſcina, æ. f. g. pe. cor. ſportella. Ouid. Plin. a ferendo. Ea nanque feruntur fructus, ac neceſſaria.

Fiſcus. vide ærarium, eſt quoq; inſtrumentum ad quili ſimilitudinem, in quo ponuntur oliuæ, cum prælo ſubiiciuntur. Col. Vlp. in. l. ſi addes. §. illud nobis. ff. locati, vtimur ad præmendas oleas, colonum ſibi parare debet. Neratius ſcribit, facitoro.

Fiſſilis, & hoc fiſſile omnis. g. pe. cor. rompibile, ſpezzabile, ſpaccabile, a findo is.

Fiſſura, æ. f. g pe. pr. ſpaccata, rottura, vt ligni.

Fiſſus, a. um. pe. pro. rotto, ſpezzato.

Fiſſum, i. n. g pe. pro. ſpaccata, diuiſione. Cice. primo de Diui. ſingulis iecorum fiſſis. Idem qui fiſſum in extis, & in 2. fiſſum iecoris.

Fiſtula, æ. f. g. pe. cor. a ferenda, ſiue fundenda aqua dicta videtur, ſignificatq;, vt Pomp. iuriſconſ. proprie tubos, per quos aquas ducimus, canale, condotto. Vlp. fiſtulas ſubterraneas, dicuntur & papillæ in fontibus, cannelle della fontana, quæ aquas fundunt. Var. de re ruſt ſi adduxeris fiſtulam, & in eam papillas impoſueris, alii mammas vocant, Græci μαςτὸς, Hubera Caſſiodorus, zampogna, ciaramella de canna inſtrumentum muſicum. Verg. in Buc. Apul. feſtula, vlcus altum, anguſtum, & calloſum in corpore ſiue ex vulnenere ſit, ſiue ex vitio orto, quod ad ſuppurationem venerit. Cel. in Hier. iuriſconſ. ff. de variis, & extra ordi. cog. l. ſi auricularius, ſi fiſtulæ, vide phiſtulam. D

Fiſtulatus, a. um. pe. pro. perforato, cauato, fatto a modo de canale, vt vas, lignum. E

Fiſtulator, is. m. g. pe. pro. ſonatore de zampogna, ciaramella de canna.

Fiſtuloſus, a. um. pe. pr. perturgiato, cauato, foraminibus plenus, vt caſeus. Col.

Fiternum, i. n. g. pe. pro. Portore flumen.

Flabellum, i. n. g. pe. pro. ventarello, ventaglio, moſcaruolo, roſtra, eſt diminutiuū a flabro dicto a flo as. (ſoffia, a flo, as.

Flabilis, & hoc flabile omnis. ge. pen. cor. che

Flabra orum, n. g. pen. pro. vento, Prop. Verg. ſoffiare, ſoffiato del vento, flatus venti, vt Boreæ.

Flaccidus, a. um. pe. cor. languido, debile, ſenza forza. i. ſine viribus. Col. a flaccet oratio. Apul. in Apolo. i. langueſcit.

Flaccus, a. um. pe. pro. languido, & pendolo, calato a baſſo, vt aures. Var. hinc vt Plin. flaccorum ſunt cognomina, Cice. ptimo de Natura Deorum. F

Flaces, ſunt oliuarum carnes, vt Plin. & inde feres, ſicut flores vinearum. i. vinaceæ, flocci lanarum particulæ.

Flagrantia, æ. f. g. pe. cor. calore, ardore. Apul. 4 a flagro as.

Flagrantiſſimus, a. um. pe. cor. molto, grandiſsmo caldo, ardentiſsimo. Apul.

Flagrans, tis. omnis. g. pe. pro. ardente.

Flagitium, ii. n. g. p. cor. ſceleranza, ribaldaria, peccato, more militari dicitur res digna flagitatione. i. increpatiōe, & ad ſtrepitū referē.

Flagitioſus, a. um pe. pro. ribaldo, ſcelerato, dato in tutto alla laſciuia.

Flagitioſiſsimus, a. um. pe. cor. molto ribaldo, vt reſpubli. Sal. in Cati.

Flagi-

A Flagitioſior, & hoc flagitioſius omnis.g. pen. cor.piu ribaldo,ſcelerato. Sal. in Iug.

Flagitatio,is.f.g.p.cor.in obli.pro. domanda, domandare con inſtantia.

Flagellum,i.n.g.pe.pro.ſcorriata, sferza, baſtonata,plaga,Suc.in Othone flagris obiurgaretur virga quo ad curſum agitantur, & ſummæ arborum partes. Verg. in Georg. flagella ſumma pete. Var.de re ruſt. dicuntur a flatu ventorum,quem crebriter ferunt.branche del polpo. Ouid.4.polypus hoſtem Continet ex omni demiſſis parte flagellis, græce μάστιξ eſt diminutiuum a flagro.

Flagrum,i.n.g pe.pro.ſcorriata.

Flagrio,is.m.g.pe.cor.in obli.prod. maluagio, degno de baſtonate,verbero. Affran.

Flagrans,tis omnis.g.pe.pro.ardente,ardens. Ci.in Cato.

B Flagrator,is.m.g.pe.pro. battetore con ſcorriato,baſtonatore per merce.

Flamines,erant gentilium ſacerdotes,hi in capite habebant pileum,in quo erat breuis virga deſuper habens aliquid lanæ, quod cum per æſtum ferre non poſſent, filum tantum in capite religabant. Nam nudis eos penitus capitibus incedere nefas erat,vnde a filo, quod portabant dicti flamines quaſi filamines, vel pilamines a pileo,ſed feſtis diebus filo depoſito pro ſacerdotii eminentia pileum portabant ex c.cleros.a 1.diſtin.

Flaminia,æ.f g.pe.cor. Romagniola, Romagna,regio Italiæ.

Flamineus,a.um.pe.cor.Romagniolo.

Flamina,um n.g.pen.cor.vento, legitur & in ſingulari.Ci.in Arato ad flamen Hauſtri.

C Flammeum,ei.n.pen.cor. banbacigno,pannicello roſſo,velum rubrum,vt Plin.21. cap.8. quo caput, & facies nouæ nuptæ velebatur. Petronius puellæ caput inuoluerat flãmeo. Tacitus.15. Velebantur nubentes ad pudorem tegendum, & vt cognoſcerent ſe maritis ſuis ſubditas eſſe, eſt & illa vitta coniugalis,qua nubentes quaſi vinculo vno copulantur,quod idcirco fit ne compages vnitatis cõiugalis diſrumpatur vt in Decretis.30.q.prima.dicitur a flamma.i.quòd flammæ.i.rubri coloris erat.

Flammeolum,i.n.g.pen.cor.paruum flammeum. Iuue.x.

Flammearius,flammei artifex & tinctor.Plau. in Aul.

Flammatus,a.um.pe.pro.inflammato,acceſo.

Verg.Cic. primo de Diui. D

Flator monetalis, chi cola, amaſſa la moneta, qui conflat monetam.Pomp.iuriſcon.

Flatus,us.ui.m.g.pe.pro.vento.Verg.7.Apul. flato.i.crepitus ventris non ſonans. Suet.in Claud.a flo as.

Flauianum,i.n.gen.pe.pro.Vienna,Ciuitas in Auſtria.

Flauus,color.pe.pr.biondo,eſt color ex albo, ruffo, & viridi. Verg.5. flaua oliua. i. viridi. Gel.2.cap.26. apud poetas bello, vt mulier, Iuu.flauã puellam, Idem flaui Meleagri.flauentes comæ dicuntur quæ ſunt crocei coloris.impudicę mulieres flaua vtebantur coma,caſtæ nigra,Oui.vero in Faſtis de Lucretia caſta ait Fama placet niueusq; color, flauiq; capilli. Verg.verò in 5. flauaq; caput nectentur oliua.i.viridi.

Fletus,us.ui.m.g.p.pr.pianto,a fleo.

Fletus,a.um.pe.pro.pianto, fleta mulier piangitrice,Apul.7. E

Flebilis,& hoc flebile omnis.gen.pen.corr.da piangerſe.

Flendus,a.um.pe.pro.

Flexus,us.ui.m.g.pen.pro.giro, volta, piegamento,piegare a flecto is.

Flexuoſus,a.um.pe.pro.voltato,piegato.

Flexilis,& hoc flexile omnis.ge.pen.cor che ſe puo voltare,chinare.

Flexibilis,& hoc flexibile is omnis.pe. cor.

Flexipes,is. communis.g.p.c.ſtorto de piedi.

Floces,vinorum purgamenta,vinaccia, feccia del vino che eſcie dalla vinaccia. Gel floces bibit, Cecilius.

Floccus,i.m.g.pe.pro. pelo del panno fiocco della lana pars eminentior in panno quę forficibus reciditur, Celſus a quibuſdam cetto de lana. Pli.16.& in primo Celſus. F

Flocculus,i.m.g.pe.cor.pelo piccolo del panno, a quibuſda cerro piccolo de lana.Pli.16.

Flora,æ.f.pe.pro.Flora, fuit meretrix,quæ cũ ingẽtes opes arte comparaſſet meretricia,populum Romanum moriens reliquit hæredem cum magna pecunia, ex cuius annuo fœnore ſuus natalis dies celebraretur editione ludorum quos appellaut Floralia, ſed cũ ſenatui videretur flagitioſum ab ipſo nomine argumentum ſumi, placuit, vt pudendæ rei dignitas adderetur. Deam finxerunt florum præſidem, eamque oportere placari, vt fruges, arbores, vitesque bene, proſpereq; florerent,quam deam zephiro quoniam eo

A flante cuncta concipiunt) nuptam dixere & ideo zephyritin Catullus appellat, quã Chlorin etiam vocitant, cui tuba a meretricibus nudis floralia celebrabantur magno populi concurſu, vide Chloris.

Floralia, um & orum. n. g. pe. cor. loco fiorito. Var. de re ruſt. & ſpectacula ludiue deæ Floræ conſecrati.

Florens, a. um. pe. cor. tutto de fiori.

Floridus, a. um. pe. cor. abondante de fiori, bello de fiori, vt manus, aggratiato vt inceſſus.

Fluctuatio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. dubitatione, vacillamento, ſumitur, a maris fluctu.

Fluctus, us. ui. m. g. pe. pro. ondatione del mare, vnda, fortuna, tempeſta maris agitatio.

Fluctuoſus, a. um. pe. pr. tempeſtoſo, ondoſo.

Fluentum, i. n. g. pe. pro. correre de l'acqua del
B fiume. Hier. Ambro.

Flutæ, a latinis vocantur murenæ, & anguillę. Macro. Col. 8. cap. 17.

Flumen, is. n. g. pe. pr. in obli. cor. fiume, quòd continuè fluit.

Fluuius, ii. m. g. pe. cor.

Fluuius, a. um. pe. cor. corrente. Prop. 2. fluuiis in Simoenta vadis.

Flumineus, a. um. pe. cor. de fiumo, vt aqua.

Fluuialis, & hoc fluuiale omnis. g. pe. pro.

Fluuiatilis, & hoc fluuiatile omnis. g. pen. cor.

Fluminoſus. a. um pe. prod. abondante de fiumi, vt locus.

Fluidus, a. um. pe. cor. che corre, ſcorre, vt acqua, bagnato.

Fluxio, is. f. g. pe. cor. in obli. pro. correre, ſcorrere, vt aquarum, Ci. primo de Diui.

C Fluxura, æ. f. g. pe. pro. luxuria, libido venerea. Cypria. caſtitatem exarmatam eſſe fluxurarum, a fluo is.

Fluxus, a. um pe. pro. largo, laſcio, vt veſtis. Luca. lento, liquefatto vt latex. Apul. libidinoſo, effeminato, vt cinedus. Suet. Mart corto, diſcorſo vt fons, habet ſignificationem nec actiuam plane nec paſſiuam vt fortuna fluxa, quæ fluit, & incoſtans eſt.

Fluxus, us. ui. m. g. pe. pro. diſcorſo, vt aquarũ, largo vt veſtimenti. Plaut.

Focale, is. n. g. pen. pro. faſcia, ſtola ſacerdotis collum ambiens. Sene. dicitur quaſi faucale, a faucibus.

Foca, vide camum.

Focaria, æ. f. g. p. c. cuoca. Vlp. Hier. che fa fuo(co.

Focarius, ii. m g. pe. cor. chi fa fuoco.

Focillatio, is. f. g. pen. cor. in obl. pro. recreare, recreatione, pigliare ſpirito, a focillo as. D

Focus, i. m. g. pe. c. focolaro ſacer laribus diis, locus ſuſtinens ignem, ponitur & pro igne, a foueo es, quòd ſuſtinet ignem.

Focolus, i. m. g. pen. cor. focolaretto, focolaro piccolo, focone, teſta del foco, Gel. primo.

Fœciales, dicebantur, quòd fidei publicæ inter populos præerant. Nam per hos fiebat, vt iuſtum conciperetur bellum, & vt fœdere pacis, fides conſtitueretur, ex his mittebantur qui res repeterent, & per hos fiebat fœdus, dicitur a faciẽdo, vel a ferendo fœdere.

Fœcunditas, tis. fœm. gen. pe. cor. in obli. pro. abondantia.

Fœcundus, a. um. pe. pro. abondante, copioſo, fertile. Tacitus fœcundus rumoribus. Plaut. in Ciſt. felle eſt fœcundiſſimus, Tacitus annonæ fœcunda, dicitur a fœtu quaſi plurimos effundens fœtus. E

Fœdatus, a. um. pe. pro. allordato, a fœdo as.

Fœdatio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. allordare, allordamento, lordamento.

Fœditas, tis. f. g. pen. cor. in obl. pro. brutezza, laidezza faciei, animi. Ci. 3. de off.

Fœdus, ris. n. g. pe. pro. in obli. cor. pace, conditione della pace, lega, amicitia, moderatione. Ver. in primo fœdere certo, dicitur quòd in paciſcendo fœde. i. crudeliter hoſtia necabatur. Verg. cæſa iungebant fœdera porca. vel vt Feſtus, quia inter fœdera interponebatur fides.

Foederatus, a. um. pen. pro. legato, pacificato, fatto amico con patto, fœdere coniunctus. Suet. in Cali.

Foederatio, nis. f. g. pen. cor. in obli. pro. lega, pace con patti. F

Fœdifragus, a. um. pe. cor. rompitore de patti, pace. Plaut. in Pſeud. a fœdere, & frango.

Fœdus, a. um. pe. pro. laido, bruto, crudele vt facinus. Ter. oculi fœdi, Sal. in Cat. ſcelerato flagitioſus. Ci. 3. de off. nihil fœdius.

Fœmina, æ. f. g. p. cor. fœmina a fœtu vt aliqui a fœminis mollitie, græce θηλύα.

Fœnus, is. n. g. p. p. in obl. cor. vſura, nihil aliud eſt, quã fœtus. i. partus pecuniæ, & differt ab uſura, quod vſura ab vſu dicta eſt lucrũ de ſorte. i. principali acceptũ, fœnus verò lucrũ de vſura, eſt proprie naturalis fructus terræ, Oui. Quæ tibi cum multo fœnore reddat ager, dicitur, vt Gel. a fœtura quadã pecuniæ, vel a fœtat. i. parit græce τόκος. (Plaut.

Fœnuſculũ, i. n. g. p. c. vſuretta, vſura piccola, Plaut.

Fœne-

A Fœneratitius,a.um.pe. cor. pigliata ad vſura,
vt pecunia,coſa de vſura,per vſura,vt dom'
Fœnerator,is.m.g.pe.pro.vſuraro.
Fœneratio,is.f.g.pe.cor.in obli.prod. dare ad
vſura.
Fœnum,i.n.g.pe.pro.fieno, hærba pro equis,
aſinis,bobus,a fœtu , quotannis enim naſci-
tur.Græci χόρτον.
Foeniſeca,æ.f.g.pen.cor.ſecatrice,tagliatrice
de fieno.Col.Var.
Fœniſector,is.m g.pe.pro.ſecatore,metitore,
falciatore de fieno.
Fœniſex,cis.m.gen.ped.pro.in obli.cor. Plin.
18.Colum.
Fœniſecia,æ.f.g.pen.cor.mietere, falciare de
fieno.Col.Var.
Fœniſecium,ii.n.g.pen.cor.tempus ſectionis,
& ipſa ſectio fœni.Plin.Col. Var de re ruſt.
B Fœnile,is.n.ge.pe. pro. doue ſe ripone, ſerua
fieno,vbi ſeruatur.
Fœtura,æ.f.g.pe.pro genitura,rendito, pro-
uento de animali. Ver.in Buc.ſi fœtura gre-
gem ſuppleuerit,aureus eſto. Plin.tempo da
partorire,figliare. Var. de re ruſt. eſt quoq;
de hominibus. Gel.fœtura mulierum,dicitur
& pratorum,a fœtu,a foueo es.
Fœtus,us.ui.m.g.pen.pro.figlio, omnium ani
malium,frutto delli arbori. Verg. 2.Geor.pu
beſcit vinea fœtu,dicitur a foueo.
Foetus,a.um.pe.pro pieno,vt locus,machina.
Verg.in primo &.2.mulier fœta.i.partu leua
-ta,figliata. Ver etiam de animalibus in Buc.
fœtas Nec mala vicini pecoris contagia læ-
dunt, nec coniungas cum graueis , ſic enim
intelligitur Non inſueta graueis tentabunt
C pabula,hic fit colon.deinde fœtas Nec ma-
la vicini pecoris contagia lædunt.
Fœtuoſus,a.um.pen.prod. pieno , abondante
de figli.Hiero.
Foetoſus,a.um.pe.pro.non dicitur.
Foliatus,a.um.penul.prod.fatto de fronde,vt
arbor Apul.2.
Foliaceus,a.um.pen.cor.Plin.
Folium,ii.n.g.pe.cor.fronde de herbe , & ar-
bori,græce φύλλον.
Follicans,tis omnis.g.pe.prod. largo, vt cali-
gas in Hiero.ventolo, piglia vento, fiato, vt
nares.Apul.9.
Follis,is.m.g.pe.pro.mantice.Verg. 8. eſt in-
ſtrumentum,quo ventus attrahitur,& remit
titur,pallone,palla da vento, pila ſpiritu in-
flata,pugno nō palma percutitur,ideo Mar.
folle decet pueros ludere , & pugillatorium D
vocat. Plaut. in Rudenie,borſa,crumena lu
ue.ærugine follem,dinaro,numus.Aug.in vl
timo de Ciui. piſcem prægrandem follibus
trecentis,legerem phollibus.i.obolis. Nam,
vt Suid.phollis obolum ſignificat , dicitur a
pelle , quam follem veteres appellarunt , vt
aliqui a foueo.
Follitus,a.um.pe.pro.addinarato,ben riccho.
Plaut.in Epidi.
Folliculus,i.m.g.mantice piccolo,pallone pic
colo,palla da uento piccola. Sue.in Aug. ſac
chetta, borſetta.Liu. eſt quoque pars remi,
quæ vocatur palmula , eſt ſiliqua leguminū.
Serui . verò vocat folliculum locos fœmi-
neos, feſſa.
Fomes,tis.m.g.pe.pro.in obli.cor.eſca da fuo
co,buſcaglia,eſt omnis materia ſicca,vbi in-
flammatur ignis, a foueo es , methaphorice E
eſt quicquid nos accendit, atque excitat ad
aliquid agendum,Gel.fomitem eſſe,& inci-
tabulum ingenii,græce [illegible].
Fons,ntis.m.g.pe.pro. fontana, bocale de ac-
qua. Plaut.in ſtico decumo,fonte tibi propi-
tio,Idem fons vnus.i. vaſe aquario capaciſſi
mo,græce vt in poemate Epigoni πηγή.i.fon
ticulus pro aquali ponitur, Hiero.de Tanta-
li fonte , licet Philoſtratus phialam ſcripſe-
rit,dicitur a fundo, quòd aquam fundit & ſa
cer ob fontinalia.i.ſacra mortuis ibi deputa-
ta,& fieri conſueta puteis coronatis, & ſpar
ſis floribus,& vt Verg.in Buc.antiqui fonti-
bus inducebant vmbras,ne animæ,quæ pur-
gantur illic,ſole,vel niue infeſtarentur .
Fontanus,a.um.pe.pro.de fontana.
Fontanalis,& hoc fontanale is oīs.g.pe. prod. F
Fonticulus,i.m.g.p.c.fōtanella,fonticella.Pli.
Foramen,is.n.g.pe.pro. in obli.cor. pertuſo,
buſcio,buco,cauuto. Cicer.in prima Tuſc.a
foribus.
Foratia,æ.f.g.pe.cor.villana,contadina, ven-
ditrice de frutti,oua,polli,& ſimilia.
Forceps,cipis.m.&.f.g.pe.pro.& in obli.corr.
forfice,furbici del ferraro,tenaglie,quia for
ua.i.calida capit.
Forenſia,um.n.g.pen.cor. veſta che ſe porta
fuor di caſa.Suet.in Aug.Col.Apul.
Forenſis,& hoc forenſe omnis.g.p.pr. quello
che ſe tratta in corte vt cauſa, chi ſta, cōuer
ſa in corte vt homo,a foro, ſtraniero , fora-
ſtero,externo,fuore di terra,vt ſermo. Apu.
ab aduerbio foris apud.Liu.forenſis factio,&

A turba accipitur pro humili,ſordida , & inſyn
cera.

Fores,ium.f g.pe.cor.porta che ſe apre di fuo
re,legitur & in ſingulari,noſtram vide gram
maticen.

Forfex,cis.fœm.ge.pe.pro.in obli. cor. forfe-
ce,forbice.

Forica,æ.fœ ge.pe.cor.condutto publico,ne-
ceſſario publico.

Foria,orum,n.ge.pen.cor. cacarella, ſtercora
liquidiora.

Foriolus,a.um pe.cor.chi ha la cacarella la gi
ta.Laberius,qui facile emittit foria.

Formica,æ.f.g.pe.pro.formica.Pli.18.cap.42.
ſcribit formicã interlunio.i. lunæ coitu quie
ſcere,plenilunio etiam noctibus operari. me
minit etiam libro.19.cap.47.ſed libro.11. ca.
B 29.dixerat formicis eſſe reipublicæ rationẽ,
memoriam,curam,quòd fert micas.

Fortunator,is.m g.pe.pr.maſtro,Col. forma-
torem,præceptoremq; virtutis a formo as.

Forma,æ.f.g.pe.pro.bellezza,græce μορφὴ,di-
citur quaſi forua a foruo.i.calido . Sanguine
nanque calido forma comparatur,languen-
te amittitur , non dicitur vt aiunt a μορφῆ per
literarum transmutationem,deſdegno,vt æ-
dificii.Ci.primo,de off.formam vides,forma
della ſcarpa,calcei.Vlp.tit.locati. apud Fron
tinum de aquæ ductibus eſt meatus,curſuſ-
ue aquarum,curſo,tufolo dell'acqua.Ter.in
Hecy. forma in tenebris roſci quita non eſt.
i.aſpectus,facies.

Formoſitas,tis.f.g.pe.cor.in obli.pr. Ci. in pri
mo de off.in luxurioſis.

C Formoſus,a.um.pe pro.bello, formoſior, piu
bello.Ter.in Eun.

Formoſulus,a.um pe.cor.belletto.

Formitus,a.um.pe.pro.fatto , vt argento.

Formido,inis f.g.pe.pr.in obl.cor.timore,per
manens Ci.in Tuſc.a fero græce δειλία.

Formidatus,a.um.pe.pr.temuto,a formido as.

Formidabilis,& hoc formidabile is omnis ge.
pe.cor.da temerſi.

Formidoloſus,a.um.pe.pro. timido, pattroſo,
timuto,vt virtus.Sal.in Cat.græce δειλὸς.

Fornix,cis.m g.pe.pr.in obli.cor. arco uolta-
to de fabrica.Ci.piſciatoro.i.camara de me-
retrice,lupanar.Sene.Iuue.3.a furuo,i.atro,
obſcuro, quòd ea loca ſolent eſſe obſcura.

Fornicatio,nis.f.g.pe.cor. in obli.prod.græce
πόρνεια,meretricari, cum meretricibus coire,ẽ
concubitus inordinatus naturalis a fornice.

Fornicator,is.m.g.pe.pro.vide fornacator. D

Fornicatus,a.um.p.pro. fatto a volta de arco,
vt paries.Ci in Topicis.

Fornicator,is.m.g. pe.pr.vt Paulus.ff. de fun.
inſtru.eſt miniſter fornacis in balneo caleta
ctandi,qui a nobis calefactor,dicitur ſcalda-
datore , ſcaglientatore a fornace , licet, ſed
mendoſe legatur fornicator,a fornice.

Fornacarius,ii.m.g.pe.cor. eſt ſeruus piſtrina
rius,vel piſtor.ff.ad leg. aqui. licet ſed men-
doſe legatur fornicarius panettero.

Fornicarius,de quo eſt de vſuris.l. cum quidã
eſt opifex , & propola,& inſtitor,qui taber-
nas a fiſco conducit ſub fornicibus , vt ibi
merces ſuas venales habeat , venditore ſot-
to archi,portici.

Forpex,is.f.g.pe.pro.in obli.cor. forfice, for-
bici del cimatore. E

Fors,fortuna.Cic.2.de Diui. ſed in hoc diffe-
runt,fors eſt caſus temporalis , fortuna eſt
Dea ipſa fortuna,vel euentus Teren. o fors
fortuna. Verg.primo.Forte ſua libycis tem-
peſtas appulit oris.

Fori,m.g.pe.cor.corſea,via in naui,qua a pro
ra in puppim diſcurritur.Verg.in. 6 Cic. alii
malos ſcandant,alii per foros curſitent dicti
quòd inceſſus ferant.i.ſuſtineant, ſpectaculi
circenſi.Liu.in primo,ſolchi piccoli, & lon-
ghi.Colu.Apul.4. inter foros ſociorum ſeſe
reponunt.i.ſedilia, ſed proprie ſunt tabulata
in manibus.

Foruli,orum,m.g.p.co. ſpettacoli piccoli.Fe-
ſtus,caſſa,ſcrigno,coperta de libri.i.armaria
vt ſunt officiorum monachorum tecæ & lo-
culi.Sue.in Aug. Iuu.3.dicuntur a fert. F

Forulæ,arum.f.g p.cor.porte piccole. Var.de
re ruſt.

Forum,i.n.g.pe.cor.corte , eſt exercitandarũ
litium locus,piazza,platea,a ferendo, quòd
illuc cauſæ , & venalia feruntur , vt aliqui a
fando.i.loquendo,vt Iuriſ.ff.de verb.ſignifi.
a Phoroneo argiuorum rege,qui primus fo-
rum inuenit,& conſtituit,& tunc per Ph,nõ
per F ſcriberetur,in Creta fora,& leges con
ſtituit Minos,ponitur quandoque pro vrbe.
Val.in.2.hæc cenſura ex foro in caſtra tran-
ſcendit , hinc dicimus forum Cornelii.i. vr-
bem,fiera,mercato.Sal.in Iug.forum rerum
venalium totius regni.

Forum boarium,doue ſi uendeno li boui,illud
Romæ a bobus Herculis.

Forum Sempronii.n.g.pe. cor. Foſſambrone,
oppidum

A oppidum prope Vrbinum, a quibuſdã Faen-
zà, quòd his in locis erat forum. i. locus ne-
gotiationis denominatus ab eorum nomini-
bus, qui ea fora cuſtodienda curarunt.
Forum Cornelium, vel Cornelii Imola, dicta
ab immolatione, oppidum.
Forum Caſſii, Vetralla, oppidum.
Forum Claudii.
Forum Appii, foſſa noua, oppidum.
Forum Iulii, Forli, oppidum ſic, dictum vt Pau
lus Diaconus in. 3. de hiſtoria Longobardo-
rum quòd Iulius Cæſar negotiationis forũ
ibi ſtatuerat.
Forum Liuii.
Forum Arii, Ferrara, oppidum.
Fortitudo, is. f. g. pe. pro. in obli. cor. fortezza,
eſt conſiderata periculorum ſuſceptio, & la-
borum perpeſſio, cuius partes ſunt magnifi-
B centia, fidentia, patientia, perſeuerantia, vel
vt Ci. 3. Rhet. eſt rerum magnarum appeti-
tio, & rerum humilium contemptio, & labo-
ris cum iratis ratiõne ſine timore perpeſſio,
græce ἀνδρεία.
Fortis, vt Ariſt. 4. Ethi. eſt medius quidam in-
ter audacem, & timidum, & ille ſolus vir for
tis debeat iudicari, qui temperans, & mode-
tus eſt, & iuſtus, forte magnarum virium, ric
co. Plaut. in Trinum. ſororem deſpondiſſet
ſuam in tam fortem familiam, veloce. Verg.
fortis fides equo. Lucil fortis equi vis. Lucre.
eſt de arboribus. Verg. fortis vbi late ramos,
& brachia tendens, Idem de equis, & brutis
quis generoſa putet niſi fortia, nempe volu-
crem, Sene. epiſtola. 8 corpus validum, & for
te fortius, Iuriſc. ff. de aeq. rerum domi. l. Põ
C po. rubuſtis canibus, & fortibus, fortem ani-
mum. Iuu. 6. Sal. in fin. Catil. a fero.
Forticulus, a. um. pen. cor. forticello, vt homo
Apul. 8.
Fortuitus, a. um. pe. corr eſt quod nec ſapien-
tia prouideri poſſit, ſed tantum in fortunæ
arbitrio, ac nutu eſt. Ci. de Diui. quæ fortui-
tæ putantur.
Fortuna, æ. f. g. pe. pro. græce tyche, fortuna,
ventura, ſorte, ſciagura, in bonum, & malũ, a
fero quòd temere fertur, vt Augu. in ciuitate
Dei a rebus fortuitis, quia eſt vt Lactan. acci
dentium rerũ ſubitus, atq; inopinatus euen-
tus, & eſt fœmina, ideó vana mobilis, & in-
certa, vt Verg. in 4. varium, & mutabile ſem-
per fœmina, & ſita ſupra pilam, quo facilius
moueatur, fingitur vt Caliſtenes temonę &
copia ſimulachrum eius, quòd humana hæc D
regit conſilia, & bona, malaq; & opes homi-
nibus tribuere putatur. ponitur pro felicita-
te. Iuue. ſequitur fortunam. cum dicitur for-
tuna eſt res incerta. cum ſors fortuna eſt e-
uentus fortunæ, in plurali ſunt diuitiæ, ric-
chezze. legitur & in ſingulari. Ci. tum virtu-
tibus, tum etiam fortuna. Hor. licet ſuperbus
ambules pecunia, fortuna non mutat genus,
pro vita. Ouid. fortunam præſtent diſſimi-
lemque meæ.
Fortunatus, a. um. pe. pro. auenturato, felice,
ricco, ſemper in bonum græce τυχηρὸς.
Fortunatiſſimus, a. um. pe. cor. molto fortuna-
to. Ter. in Phor.
Fortunatæ inſulæ, ob nimiam earum fertilita-
tem, rerumq; copiam, nunc Canariæ, quòd
canibus abundant.
Fortuna bona, quitus ab horoſcopo locus ap-
pellatur Firmicus in. 2. a græcis ἀγαθοτύχη. E
Foſſa, æ. f. ge. pe. pro. foſſa, a fodio is.
Foſſor, is. m. g. pe. pro. zappatore. Verg.
Foſſa Clodia, vide Clodia.
Foſſora, æ. f. g. pe. pro. zappare. Col.
Foſſio, nis. f. pe. cor. in obli. p. Ci. de Natu. De-
orum, & Cato. Col. (Hier.
Foſſarius, ii. m. g. p. cor. ſepellitore de morti in
Foſſitius, a. um. pe. cor. che ſe sfoſſica, diſſorui
ca, vt arena. Plin.
Foſſilis, & hoc foſſile omnis. ge. pe. cor. vt ſal,
ebur. Plin.
Fouea, æ. f. g. pe. cor. foſſa.
Fotus, a. um. pe. pr. ſoſtentato, vt ſtipendiis, nu
trito, calafatto, vt terra. Lucr. a foueo es.
Fractio, nis. f. g. pen. corr. in obli. pro. rompere,
a frango is.
Fragmen, is. n. g. p pr. in obl. e. pezzo rotto, vt F
panis, montis, & ſimilium. (rũ, a frãgo is.
Fragor, is. m. g. p. c. in obl. pr. ſuono rerũ fracta
Fragoſus, a. um p pro ruinoſo, frangile. Col.
Fraga, orum. n. g. pe pro. fragana.
Fragrantia, æ. f. g p. cor. odore. Hier. herba che
produce le fragane.
Fragrans, is omnis. g. pe. pro. odorifero. Verg.
primo fragrantia mella.
Framea, æ. f. g. pe. corr. lancia. Tacitus de Ger-
maniæ ſitu ipſorũ vocabulo frameas ferunt,
& inferius cum framea, gladioq;, & ſunt Ger
manorũ, vt ſariſſæ Macedonũ, Geſſa Gallo-
rum, ſed apud Iuue. Sat. 13. pro gladio ſpa-
tha & Martis frameam quòd Martis inſigne
ẽ gladius, vt i carmine obſcœno Nec Mauors

A Illum,per quem valet,occulit enſem. Augu.
ait gladium Dei bis acutum,hoc eſt frameā.

Frater,ris.m.g.pe.pro. fratello,frate,ἀδελφός,
græce dicitur quaſi ferè alter. Gel. 12. vt
Pomp.a græco φρήτωρ.

Fraternus,a.um.penu.prod.di fratello, græce
ἀδελφικός.

Fratria,æ.f.g.pe. cor.cugnata, moglie.i. vxor
fratris,fratriæ græce κνατίερης.

Fratres aruales,dicti ſunt,qui ſacra publica fa
ciunt,vt arua ferant.i.producant fruges.

Framula,æ.f.g.pe.cor.Ferramula, oppidum.

Fraudatus,a.um.pe.pro.fraudato. Ci.3.de of.

Fraus,dis.f.g.pe.pro.fraude,inganno eſt & ip
ſa noxa.i.culpa, & quaſi quædam præpara-
tio pœnæ,interdum capitur pro pœna in iu-
re, inueniturq; & pro periculo, vt hoc erit
B fraudi.i.periculo, Sal.in Cat.ſine fraude lice
ret ab armis, Verg.quis deus in fraudem a fe
rendo quòd deceptio alicui infertur græce
ἀπάτη.

Fraudatio.fœm.ge.pe.cor.onis.pro. fraudare.
Cic.3.de.off.

Fraudolentus,a.um.pe.pro.fraudolente. Cic.
2.&.3.de off.

Fragellæ,arum.f.g.pe.pro. Pontecoruo,oppi-
dum in Campania.

Fragellanus,a.um.pe.pro. da Pontecoruo.

Fremitus ferarum,fremor eſt hominum, Ca-
per Ci.tamen. 2.de.Diui.terræ fremitus ait.

Frentana,æ.f.g.pe.pro. francauilla, oppidum.

Frentanus,a.um.pe.pro.da francauilla. Liu.9.

Frenum,i.n.g.pen.pro.freno,Ouid. tempore
lenta pati fræna docentur equi. freni ſunt
C iniecti nobis. Val.2. Ci.de Claris Orator.al-
teri frenos.

Frequens,tis omnis,g.p.c. continuo aſsiduo,
vt Platonis auditor Ci.de perfecto Ora. &
in 2.de off.locus frequens, frequentato, ce-
lebrato.

Frequentia,æ.f.g.p.c.folla,multitudine, cal-
ca, piſta.

Freſus,a,um,p.pro.franto, ut faba, legumen,
Plin. Colu.

Fretum i.n.g pe.co.bocche.i. mare inter duas
terras,ut Caprearum, ponitur pro mare, a
ferueo es.

Fretus,a,um,pe.pro.confidato, a fruor Tere.
in Phor.

Friabilis, & hoc friabile ois.g.p.c.da rōperſe,
ſpezzarſe,ſmenuzarſe. Pli.12.& 28.

Friatus,a.um.p.p.rupto,ſpezzato ut olla,vas,
& ſimilia.Plin. 12. D

Fricatio,nis.f.g.pen.cor.in obli.p.raſpare,fre-
gare,fregamento Pli.

Frictio,is.f.g.pen.cort.in obli.prod. Celſus in
primo,Plin.23.

Frictus,us.ui.m.pe.pro.

Frigus,oris.n.g.p.pr.in obli.cor.freſco. Verg.
in Buc.frigus captabis opacum,freddo Cel-
ſus,Pli.licet a φρίκτω.i.horreo deſcendat per
F æolicum digamma tamen ſcribitur.

Fringilla,æ.f.g.pe.pro.frenguello, auis dicta,
quòd frigore cantat,& viget.

Frit,n.g. & indecli. vt Var.de re ruſt. eſt illud
in ſumma ſpica iam matura, quod eſt minus
quàm granum.

Fritillus,i.m.g.pe.pro.vide pyrgum. Sido. hic
talos crepitantibus fritillis.

Friuolus.a.um.pe.cor.vaſo frangibile,ſunt at E
trectatu frangibilia. Iuue.3. a frio.i. tractan-
do frangere, & in puluerem reducere vt ol-
la,cyathus, & ſimilia.

Frixorium,ii.n.g.pe.cor.frixora,ſartania, pa-
della Hier.in Eſa.

Frixus,a.um.penult.prod.fritto, ſartagine co
ctus. Celſus.

Frons,tis.f.g.pen.pro.fronte,a ferendo, quia
fert indolem,hylaritatem,lætitiam,audaciā,
& hoc genus rerum. Var.& Lact. de opificio
a foràminibus oculorum græce μέτωπον, eſt
dedicata genio,frons ondis frondal.Verg.2.
Geor.frons tenera,Auſo.populea frons.dici
tur & frondis in nominatiuo Serenus Pro-
deſt præterea cum Bacco Perſica frondis,a
fero, quoniam frōdes arborum huc, & illuc
vento feruntur, vt aliqui quia fertut arbore, F
Gel.a foris.

Frondator,is.m g.pen. pro. sfrondatore delli
arbori,Pli. Verg.in Buc.a frondibus.

Fronto,nis.m.g.penul.product.frontuto,ma-
gnam habens frontem. Cic. de Natu. Deo.
primo,a fronte.

Frondatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. mettere
fronde. Col.6.

Frondarius,a.um.pen.cor. pertinente a fron-
de,vt fuſcina.Pli.

Frondeus,a.um.pe.cor.de fronde.

Frondoſus,a. um. penult.prod. abondante de
fronde,vt ager.

Frontati,vt Vit.ſunt magni lateres frontali de
la porta,feneſtra, quos Græci διατόνους appel
lant, dicunt quòd per latitudinem porrecti
parietis totam vtramq; frontem conficiunt.

Fron-

A Frontale,is.n.g.pe.pro.frontale,quod ad equi frontem ponitur.Pli.

Fructus,us.ui.m.g.pe.pro.frutto, utilità, rendita, ut amicitiæ.i. vtilitas, rendita.i. cenſus. Cic.in Parad.exercitum alere poſſit ſuis fructibus,a fruor,quod illo fruimur,aliqui a ferendo, quòd quæ fundus fert, & quæ in eo feruntur.

Fructuarius, a.um.pe.cor. pertinente a frutti. Col.che produce,fa frutti,ut ramus, ſarmentum.Col.Pallad.

Fructuoſior,& hoc fructuoſius omnis. g.p.co. piu utile.i.utilior.Ci. primo de Offi.

Fructuoſus,a.um.pe.pro.utile.Ci.3.de Offi.ut opus,pieno de utilità,abondante de frutti,ut rus, arbor.

Frugalitas. tis.f.ge.pe.cor. in obli. pro. græce

B λιτότης,eſt virtus, quæ motus animi regit,ſedat,moderatur,in omni re nouit ſeruare cōſtantiam,dicta a fruge temperantia, moderatione,modeſtia.Pli.2. epiſtolarum frugalitate ſuppletur diſcretione,ſufficientia.Col.frugalitatem requirit.Pli.primo epiſtolarum.

Frugalis,non dicitur,ſed frugalior.i.temperātior,piu moderato.Ter.in Heau.Plaut.Iune. ventre nihil frugalius, frugaliſsimus, eſperto,prudente.Col.in primo.Ci.in Verrem frugaliſſimi excluduntur,uirtuoſiſsimi.

Frugi,omnis g.indecli.pe.pro. utile,de recapito,neceſſario,ut ſunt fruges,buono, temperato in omnibus uirtutibus,ut homo. Pli.primo epiſtolarum.Plaut.in Caſi. tu frugi bonæ es,fructuoſo.Fruges ait Iulianus de verb. ſigni.eſſe omnes,quibus homo ueſcatur,quod

C falſum eſt. Non enim carnes, & aues fruges dicuntur,poma quoque non dici fruges autumat iuriſconſultus, cuius opinionem refellunt Pli.& Tacitus,qui arbores frugiferas appellant,quæ ſunt pomiferæ. Ci. primo de Diui.lentiſcus ſolita grandeſcere fœtu ter fruges fundens.i.fructus,ſcribit. Vlpi.frugē pro redditu appellari non ſolum quod frumētis, leguminibus,uerum etiam quod ex uino,uel ex ſyluis cæduis, cretifodinis,lapidicinis capitur. Auſo.frux.Prop.4.ſpicea fruge tumet, a fruendo.i.utendo,ut dona. & Ser. a frumine uettouaglie.Ci.in Cat.ex terræ frugibus.

Frugifer,a.um pe.cor.utile.Ci.3.de Offi.a frugibus,& fero.

Frumen,inis.n.g. pe.pro. groppo, nodo della gola,eſt pars colli, per quod cibaria feruntur in uentrem,a fero.

Frumentum.i.n.g.pe.pro.grano,frumento,tritico,cuius ſatio ut Iuſti.2.a Triptolemo reperta eſt apud Eleuſin urbem,ubi & Cereris templum erat, dicitur quaſi frugamentum a fruge, uel a fruendo.i. ueſcendo, (ut aliqui) a ſero quaſi ſeramentum. D

Frumentaceus, a.um. pe.cor. de frumento, ut panis.

Frumentarius,ii.m.g.pe.cor.mercante de grano.Cice.3. de Offi.abundante de frumento. Plaut.in Pſeud.amica eſt frumentarius, quibus cunctis montes maximi acerui frumenti ſunt domi.

Frumentator,ris.m.g.pe.pro.cercatore de frumento.qui aliunde quærit frumentum quomodo deuehendum,ut in caſtris.

Frumentatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. cercare, cercamento de frumento, andare a frumento. E

Frunitus, a.um.penul.produ. prudente.diſcreto, Cato.

Fruſino,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. Froſolone, oppidum Volſcorum Iuue.3.

Fruſinas,tis omnis g.pe.pro.da Froſolone.

Fruſtum,i.n.g.pe pro.pezzo,ut panis,carnis, & ſimilium.

Fruſtulum,i.n.g pe.cor. pezetto, pezzolino, pezzo picolo.

Fruſtulenta aqua,brodetto, grattinata. Plaut. fit ex carne minutim conciſa.

Frutex,cis.f.g.pe.cor. eſt quod ad iuſtam arboris magnitudinem nō creſcit, & ſimilis eſt multis hærbis, & non ut herba cito areſcit, ponitur pro ſtirpe.Suet.in Veſpa.a frutice dedit quòd ſe fruticat.i. attollit magis hærba, F dicitur a fundit.

Frutetum, i.n.g.pe.pro. locus fruticibus plenus. Verg.in Roſa,Gel.19.cap.12.

Frutecoſus,a.um.pe.pro.fruticibus abundans. Plin 19.

Fruſtratio,is.f.g.pe.cor. in obli.pro. inganno, ingannare,fallimento.Plaut.in Amph.

Fucatus.a.um.pe.pro.colorato,conciato,ut facies,oratio,a fuco as.

Fucatio,nis.f.g.pe.cor.in obli. pro. conciare, ut faciei.

Fucus,i.m.g.pe.pr.ogni colore falſo, ponitur pro ficto, aduentitioq́; colore natiuum mutante,concio,belletto. Verg. vellera fuco, & faciei,& ſimilium.Plaut. corporis fuco ponitur pro fraude inſidiis,inganno. Tere.fucum factum mulieri.

A Fucca, uide camum.

Fugitiuus,a.um.pe.pro.fugitiuo, qui extra domum fugit i fugitiuarius eſt,ad quem fugitiuus ſe receptat. Papin. de preſcriptis verb.

Fulcimentum,i n.g.pe.pro.ſoſtenimento,pontello.

Fultura,æ.f g.pe.pro.ſoſtenimento. Pli.primo epiſtolarũ cuius fulturis animus ſuſtinetur, impimento, cibi in ſtomaco. Horat. a fulcio is.i.ſuſtineo, ſarcire ſarcimento, ut parietis Pli.Traia.

Fultus,a.um.pe.pro. pontellato, ſoſtentato, a fulcio,ut imperium. Ci 3.de Offi.

Fulcrum,i.n.g.pe.pr.lettiera de letto, il piede, o bãco,o caualletto della lettiera,ligna,quæ lectum ſuſtinent.Gel ponitur pro ſponda lecti.Prop.2.Nec mihi tunc fulcro ſternatur le
B ctus eburno.

Fulcrarius,ii.m.g.pe.cor.lignaiolo, marangone,maſtro d'ascia,fattore de lettiera, ſtommaiolo,ſtrommarolo, qui facit turbines pueriles,& rhombos muliebres, quibus fila agglomerantur,fuſaro.

Fulcinum,ii.n.g.pe.cor.Muſcio,oppidum Pannoniæ.

Fulgineũ,ii.n.g.pe.cor. Fuligno, oppidum.

Fulgineus,a.um.pe.cor.da Fuligno.

Fulgidus,a.um.pe.co.ſplẽdido, chiaro lucẽte.

Fulgur,is.n.g.pe.pro.in obli.cor. lampo,baleno,ignis late explicitus,dicitur a fulgore,'cũ quo tonitrua ſimul fiunt, ideo ponitur pro tonitru,ante videmus fulgorem, quàm ſonũ audimus, oculorum nanque velocior eſt ſenſus,quàm aurium. Pli.Seneca.

C Fulgor,is.m.g.pe.pro.ſplendore,lampo. Ci.2. de Diui.fulgores & tonitrua.

Fulgæthra,æ.f.g pe.pro.Pli.28.cap 1t.

Fulgæthrum,i.n.g.pe.pro.

Fulgurator,is.m.g.pe.pro.veditore de lampo.

Fulguratio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. lampare.Sene.2.quæſtionum.

Fuligo,inis.f.g.pe.pro.in obli.cor.fuligine,nigrities ex fumo ueniẽs quaſi fumigo a fumo.

Fullo,nis.m.g.pe.pr.porgatore de panni,quãdo ſe fanno, qui cymolia creta pannos purgat,& qui maculas tollit, leua macchie. Vlp. Pau.huius ars fullonica dicitur a fouendis aqua calida ueſtibus.

Fullonia, æ.f.g.pe. cor. botega doue ſi purga i panni. Iuriſconſ.& fullonica Gel.15.cap.7.

Fulmen,is.n.g.pe.pro.in obli.cor.lampo, tuono.Ci.2.de Diui.non enim te puto eſſe eum, qui Ioui fulmen fabricatos eſſe Cyclopas in Aetna putes. Nam eſſet mirabile quomodo Iuppiter toties iaceret, cum unum haberet, a fulgeo,uel a fluore flammæ. D

Fulmineus,a.um.pe.cor.de tuono.

Fulminatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.lampare,tuonare.

Fultus,a.um.pe.pro. ſoſtentato, pontellato, a fulcio is.i.ſuſtento,& ſurſum erigo.

Fuluus,a.um.pe.pro. uermiglio, ut aurum, ut Gel.de ruffo atque viridi,uerde vt oliua.Vergi.miſtus,in aliis plus uiridis,in aliis plus ruffi habere videtur, ideo Poeta fuluam aquilã dixit & iaſpidem, galeros, arenam, leonẽ.

Fumarium,ii.n.g.pen.cor.camino, ciminera,a fumo.

Funalis equus,cauallo attaccato,qui fune trahitur.Suet.in Tyber. E

Funambulus,i.m.g.pe.cor.uolteggiare.Ter.in Hecy.a fune,& ambulo,quòd per funes ambulat.

Funarius,ii.m.g.pen.cor.funaro, cordaro qui funes facit græce σχοινοπλόκοι.

Functio,nis f.g.pe.cor.in obli pro.fare officio Paulus ſi certum petatur l.2.

Fundus.i.m.g pe.pro.feudo,territorio,poſſeſſione,dictus non à funda ut aiunt, ſed a fundo as.i.firmo quaſi fundamen, & fundamentum pecuniæ, & pecudum uel quòd multa quotannis fundit,ut alii, quòd ſit ad ſimilitudinem fundi uaſorum. eſt & fundamentum uaſis potorii.Paulus,& omne quod ſolo tenetur Modeſt.in l.quæſtio,eo.ti. accipitur pro omni eo, quod ſolo continetur a fundando, F
aut in quem aliquid fundari poſsit. Sen. primo epiſtolarum ſera parſimonia eſt in fundo.i.fine, fundæ ſunt angiportus ut Var. in 4.de lingua latina.

Funda,æ.f.g.pe.pro.fionda, fiondea, frombola. Ver.inſtrumentum,quo funduntur.i. torquentur lapides in Balearibus primum inſulis reperta, giacchio.i. rete paruum. Verg. primo Geor. funda uerberat amnem, græce βόλος,a fundo is. quòd a piſcatoribus fundiť, ſacchetto ſacchetello da portare.Macro.demiſſa infundam pauperem manu paucos denarios protulit,ponitur pro circulo ex auro, ſeu alio metallo, quo gemmæ ita nectuntur, ut aurum non niſi margines amplectatur. Plin funda includuntur perſpicuæ cæteris.

Funditor,is.m g pe.cor. in obli.pro. menatore,tiratore con frombola. Sal.in. Iug.Gel.
qui

A qui magnis dimicat fundis.
Fundibularius,ii.m.g pe.cor.
Fundus Accianus, Farnazano, prope Piſaurum.
Fundi,orum.m.g.pe.pr.Fundo oppidum Campaniæ.
Fundanus,a um.pe.pro.da Fundo.
Fundator,is.m.g pen.prod. edificatore,a fundo as.
Fundatus,a.um.pe.pr.fermato ut nauis,lignū, & ſimilia,edificato.
Fundamentum,i.n.g pe.pro.græce θεμέλιον,dicitur a fundum, quod eſt uniuſcuiuſque rei aliquid liquoris in ſe continentis.
Funale,is.n.g pe.pro, torcia. cæreus: a funibus,quibus ante goſſippium fiebat.Apul.Cic. in Cato.
B Funus,ris.n.g pe.pro.in obli.cor. eſequio,corpo morto,morto,ſepulchro. Ver.3. inſtauramus Polydoro funus. Funus publicū erat ut Pluta.in Publicola,cū quis propter ſua in rē publicā beneficia publicis ſepeliebatur ſumptibus: comitabantur præterea conſules,tribuni,ac ſenatores,denique omnis magiſtratus uſque in forum,ubi uir aliquis laudatiſſimus orationem pro laudibus defuncti habebat,deinde ad locum ſepulturæ profectis omnibus, quidam incenſam facem accipiens quàm maxime alte poterat, efferebat re teſtans licere quidem, ſed honori parcendum funus ut Ci.fiebat imaginibus, exequiis,pōpa, laudatione, cantu, ludis, lamentationibus,rogo.
Funeratus,a.um.pe.pro. ſepellito, ſotterrato,
C Val.
Funerarius,ii.m.g.pe.cor.ordinatore,curatore dello eſequio.
Funereus,a.um.pe.cor.pertinente a morto,ut mulier.
Funebris,& hoc funebre is omnis g.pe. prod. pertinente allo eſſequio,ut tuba,pompa.
Funeratio,onis.f.g.pe.cor.in obli.pro. ſotterrare,ſotterramento.
Funerator,is.m.g.pe.pro.ſotterrare de morti.
Funerepus,i.m.g.pe.cor.uolteggiatore. Apul. primo Florido,a fune,& repo.
Fungus,i.m.g.pe.pro.fongo,eſt & ulcus morroito,morracini,creſte in ſede, ſimile fungo terreſtri, quem morbum recentiores putant eſſe ficū,ſed ficus,uel σύκωσις græce quod eſt idem,ut Celſus,& Græci in barba, & capillo eſt,hoc eſt germina quædam cum ulcere rotunda cum rubore, quæ dolor ſequitur: D
& dicitur ficus, quia fici ſimilitudine caro excreſcit. Mariſcæ uerò tubercula quædam cū ulcere ex turpi fricatione circa ſedem nata, dicitur quia fundit.
Funeſtus,a.um.pe.pro.mortoro de morto,corrotto,pianto de morti, ut domus mortale funus inducens Iuue. in prima funeſta pecunia,a funere.
Funeta,ut Plin.17. ſunt cum palmites inter ſe funium modo iunguntur, ligare delle uite, accapezzare,repalmare,reparare,tendere.
Funiculus,i.m.g.pe.cor.funicella,fune piccola. Quint. ꝙ nocte furatur, uel a fraude, uel ut Paulus a ferendo.i. auferendo,ſicut furtū Iuſtinianus,uide furtum,vel ut Gel.a φώρ.
Furax,cis.m.g.pe.pro. ladro continuo. Cic.3. de offi.latro continuus. E
Furatrina,æ f.g.pe.pro. furare con rapina. Apul.6.a furto,& rapina.
Furca,æ.f.g.pe.pro.forca,a fulcio,quòd arborem,aut aliquid cadens fulcit.
Furfur,is.m.g pe.pro.in obli.cor. ſemola,cruſca,Serenus, Additur excuſſus niuea ſimilagine furfur pro capitis morbo melius pluraliter flectitur forfora del capo, corpus uitiat Plin.
Furfureus,a,um.pe.cor. de ſemola, caniglia, cruſca.
Furiæ,vide eumenides,le furie, ſunt tres Alecto,Teſiphone,Megæra,noctis, & Acherontis filiæ, quæ tres animi affectus ſignificant, homines in omnia facinora præcipitantes, & ſunt ira,quæ deſiderat vltionem, cupiditas,quæ opes,libido uoluptates. F
Furtiuus,a.um.pe.pro.leuato,robbato per furto. Iuue.in prima furtiuæ deuehat aurū pelliculæ.i.nocturno tēpore ſurreptæ,ut Apollonii refert interpres,ut hiſtoria.
Furunculus, i.m.g.pen.cor. ladroncello, paruus fur, diminutiuum a fure. Cicer. in Piſonem, ſchacco, quòd furem rapiendo imitatur: eſt & tuberculum acutum cum inflammatione, & dolore in carnoſis, ut Celſus, Pli. partibus, dicitur quòd quaſi fur noceat, de quo Serenus, Cum ſanguis nimius puto cōmiſtus arroci Aeſtuat,& papulas alte ſubſtollit acutus Reſina miſces & ſaxis hordea fracta, eſt quoq; in uite palmes uerrucæ magnitudine.Pli.
Furor,is.m.g,pe.cor.in obli.pro. furore, græce ἔρως, uel χόλος amore Prop. in principio, & furor

A & furor hic. a furio is. D

Furtum,i.n.g.pe.pro.græce κλοπὴ,eſt ur.ff. de furtis l.prima contractio rei alienæ mobilis, & corporis fraudulosa inuito domino lucri faciendi gratia ſiue ipſius rei,ſiue uſu rei,ſiue poſſeſsionis, dictum a furuo.i. nigro ait Labeo,quòd clam,& obſcure fiat,& plerunque in nocte,uel a fraude ut Sabinus,uel a ferendo.i.auferendo, vel a græco ſermone, quòd φῶρας appellant fures,immo & Græci a ferendo foras dixerunt. Paulus in l prima de furtis,& Vlp.in l.5.& ſeq.eo.tit. fur eſt manifeſtarius, quem Græci φῶρα appellant, ut in 4. inſtitutionum, ponitur pro adulterio.Ouid. Iuppiter his gaudet,gaudet Venus aurea fur
B tis,& pro inſidiis fraude metu gentis ad furta belli.

Furioſus,a.um.pe.pro. furioſo, a quo nunquã recedit furor.

Furiatus,a,um.pen.produ,infuriato,ex cauſa. Verg.2.

Furuus,a.um.pe pr.nigretto, poco negro, ſub niger ut aquila Val.2.

Fuſcina,æ.f.g.pen.cor. tridente de Neptuno, utebantur & gladiatores digladiantes Iuue. 2.tunicati fuſcina Gracci, eſt & inſtrumentũ ferreũ ad capiendos piſces,lanciatoro Mart. in ſpect.

Fuſcinula,æ f.g.pe.cor. eſt diminutiuum a fiſcina,quæ inter ignium receptacula numeratur in inſtrumento ueteri fuſcinulas, tridentes.& in primo regum fuſcinulam, tridenté.

Fuſcus,a.um.pe.produ.bruno,nigretto, Verg. in Buc.

C Fuſterna,æ.f.g.pe. pro. arboro de abeta, pars ſuperior nodoſa duriorq; Abietis Vitr.2.

Fuſtimbalus,i.m.g.pe.cor.mazafionda.

Fuſtuarium,ii.n.g.pe.cor. mazata, baſtonata, ſupplicium fuſtium G.Li.

Fuſus,a.um.pe.pro.ſuperato,gettato in terra, morto,occiſo,ammazzato. Sen. in Her.fuſus Lycius,ſparſo,a fundo is.

Fuſor,is.m.g.pe.pro.funditore, gettatore, ut auri,argenti,a fundo.

Futilis,& hoc futile omnis.g.pe.cor. homo da niente, de niun prezzo, qui temere cuncta vomit,& inaniter effundit, uas futile, quod funditur,ſtare non poteſt,nec contineri,che ſe imbertica:uile,friuolo ut herba.Apul.

GABATA, æ.f.g.pe.cor.ſcodella copputa,ſcedella alta, cupa,caua,Mar.

Gabæum,i.n.g.pe.pro.Forno,promontorium in Scotia.

Gabii, orum,m.g.pen.cor. Gallicano oppidum, a Galacto, & Bio fratribus Gabios eſſe nominatos exiſtimat Sol.

Gabinus,a.um.pe.pro.da Gallicano.

Gades,um.m.g.pe.pro.in obli.cor. Caleſe,ſiue Cales a quibuſdam ſtretto de Gibelterra, ſunt duæ inſulæ Hiſpaniæ extra columnas E Herculeas ad oſtium Betis irrũpentis in Oceanum Britannicum.

Gadir, Pænum eſt vocabulum, dicitur latine ſeptum, quòd mari circundatur more ſepis, eſt oppidum in Gadibus,prius Tarceſſum.

Gaditanus,a.um.pe.pro. da Galeſe, a quibuſdam da Gibilterra hinc puellæ gaditanæ, & & mores molliſsimi,effœminatiſsimi.Ex omnibus enim puellæ ſunt molliſsimę cantu, & ſaltu.

Galeſus, i.m.g pe. pro Galeſe, fluuius prope Tarentum,vide collectanea.

Galata,æ.f.g pe.cor.Para,ciuitas Turcarum.

Galactapota,æ. communis g. pe.cor. beuitore de latte,potor lactis Col.7. cap.2.a gala.i.lac & poto as. F

Galactites,æ.m.g.pe.cor.lattaruolo,paternoſtro ci latte che portano le femine.

Galanthis,dis.f.g.pe.pro. Donnola, muſtella beſtiola.

Gale,es.f.g.pe.cor.Pli.

Galeus,ei.m.g.pe.cor.

Galathea. f.g.pe.pro. fuit maris nympha Nerei, & Doridis filia a Cyclope Polyphemo adamata,ut Ouid.14.

Galbanum,i.n.g.pe.cor.dobretto, guarnello, eſt textum albi coloris fœminę, molleſq; uiri utuntur, eſt & ſuccus, ſiue lacryma cuiuſdam hærbæ.

Galbanus, a.um.pen. cor.bianca. Iuue.2.galbana raſa.i.alba.

Galbanatus,a.um.pe.pro.effeminato, ueſtito de dobretto,guarnello Marti.

Galbinus, a.um.pen.prod.effeminato,ut mos Mart.

A Mart. tunica galbina. Vopiſcus. i. alba, in colore de dobretto.
Galbula, æ. f. g. pe. cor. golaro, godino gaulino auis uiridis.
Galea. æ. f. g. pe. cor. elmetto celata. Verg. arma capitis, a galero, ut Var. quo antiquorum multi uſi ſunt.
Galeatus, a. um. pe. pro. elmettato, celatato, ut miles Iuue. in prima.
Galearius, ii. m. g. pe. cor. ragazzo, garzone de elmetto, qui militi portat galeam.
Galena, æ. f. g. ge pro. vena commune di piombo, & argento. Pli. Ariſt.
Galeotæ, ut Ci. primo. de Diui in Sicilia nominantur interpretes portētorum, dicti ut Stephanus a Galeo filio Apollinis, & Themidis filię Zebii regis Hyperboreorū. Galeotæ Galli Galatæ quoque dicebantur a Galate filio
B Herculis, qui ut Diod. deuicto Gerione in Galliam ueniens ex virgine quadam eius loci indigena Galatem genuit qui regno præfectus incolis nomen dedit, quod Beroſus confirmat, galeotę & Thelmeſſo Dononeæ ſortes datæ ſunt, ut Thelmeſſus ad orientem nauigaret, Galeotes ad occidentem, hic ergo in Siciliam nauigauit, ille in Cariam, ubi ſacrum Thelmeſſi Apollinis.
Galerita, æ f. g. pe. pro gallo ſaluatico, vpupa eſt auis habens in capite plumam elatam ad galeæ ſimilitudinem. Vipe alauda.
Galerus, m. g. & galerum. n. g. i. capello rotondo, pileus, quo peculiariter vtebantur pontifices Gel. A pul. in primo Apolg. Iuue 6. capegliaia, auolgitura de capelli d'altri, coma adultera. Suet. in Nerone.
C Galericus, i. m. g. pe. cor. treccia de capelli de altri. Suet. in Othone, cappelletto, cappello piccolo.
Galleeia, æ. f. g. pe. cor. Galicia, Caſtiglia noua regio Hiſpaniæ.
Gallaicus, a. um. pe. cor. da Galicia.
Gallia, æ. f. g. pe. cor. Franza a galac. i. lac. quòd galli ſunt candidi ut lac, quòd eorum corpora ob immenſam frigoris intemperiem ut lac albeſcunt. Ver. lactea colla auro innectūtur.
Gallia togata, lombardia.
Gallia Ciſalpina, a citra alpes.
Gallia Bracata Narbenſis.
Gallia Narbonenſis, Prouenza, a quibuſdam lingua Doca.
Gallicus, a. um. pe. cor. da Francia, Francioſo, ut res, gens Sal. in Cat. gallica gens bellicoſa.

Gallus, Franceſe, gallo, auis: ante lucem canunt. Depulſo nanq; de pectore, & in omne corpus diuiſo, & mitificato cibo cātus edunt quiete ſatiatos: qui quidem ſilentio noctis ut Ennius, fauent faucibus, rurſus cātu, plauſuq; premunt alas. Ci. 2. de Diui. D
Galli, ut Proclus de ſacrificio, & magia ait, ſunt numinis cuiuſdā ſolaris ſua natura participes, quòd gallus quibuſdam hymnis applaudit Soli ſurgenti, & quaſi aduocat, & quia a nonnullis timetur animalibus, ideo in culeo parenticida concluſo anguem ſimiā, & gallum coniectabant, ut ſimia gallum perſequeretur, gallum fugeret anguis, & in hominem penetraret, ut ita uiuus parenticida uiua ſepultura fieret. Iuue. Clauditur aduerſis cō trania ſimia fatis, ſacerdote de Cibele, matre deorum dicto a Gallo Phrygiæ fluuio, cuius aquam potantes redduntur inſani. Plin. in 5. E
Ouid. in faſtis, qui ſacerdotes caſtrabantur, ſuiſq; uirilibus litabant, Samia teſta utebantur ad uirilitatem amputandam. carmine fanatico ut Li. 48. vaticinabantur, virilia amputabant ſibi, quòd uiolauerunt nomen patris, matriſue: ne poſſent ipſi fieri parentes.
Gallicanus, i. m. g. pe. pro. Caſcano mons.
Gallica, æ. f. g. pe. cor. pianello de ſola. Cice. 2. Antonia, cum gallicis, & lacerna eucurriſti, Gel. 12. cap. 22. a quibuſdam Zocco, de legno, caloze.
Gallina, æ. f g. pe. pro. gallina.
Gallinaceus, a. um. pe. cor. de gallina.
Gallinarium, ii. n. g. pe. cor. gallinaro, ubi manent gallinæ Col. 8. cap. 3.
Gallicinium, ii. n. g. pe. cor. matutino, tempus prope diem, a gallo, & cano is. F
Gallinarius, ii. m. g. pe. cor. polliero, gallinaro, qui gallinas curat Pli. & alit quæſtus gratia.
Gallinaria, æ. f. g. pe. cor. polliera, gallinara.
Gandauum, i. n. g. pe. produ. Gant. oppidum in Flandria.
Ganeum, ei. n. g. pe. cor. tauerna, caupona, lupanar. Pla. Ter. in Adel. antiqui locum abditum ſub terra vocabant, & ideo meretricum tabernam.
Ganea, æ. f. g. pe. cor. tauerna, Suet. in Tyb. lupanar cibo. Sidon. diſruptum ganea ſtomachum, Col. ut apti veniamus ad ganeam, Pli. in 8. cap. 15. neque alio ex animali numeroſior materia ganeę.
Ganeo, nis. m. g. pe. cor. in obli. pro. ghiotto, goloſo, tauerniere, puttaniere, ſectator meretricum.

A tricum. Chin Sal.tauernero.i. chi ua alla tauerna. Iuue ghiottone,geloſo. Iuue.in 11.

Ganges,is.m.g.pe.pro. fluuius,de quo Plin.6. cap.18.Strab.15.dicitur a Gangaro rege Indiæ.

Gangræna,æ.f g.pe.pro.carne morta, ex ulcere,inflammatione, & rubore albeſcens, tum uero nigricans inſenſibilis fit maxime inter ungues,alas,inguina, & in ſenibus ferè. Celſus,ut Nonius eſt & cancer.

Gannitio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. murmurare,lamentare de li cani,querela canum.

Gannitus,us.m.g.pe.pe.pro. ragionare,fabulare.Apul.2.a gannio is.

Garamana,urbs eſt caput Garamaticę ut Sol. regionis, dicta a Garamante Apollinis filio, & Garamantidis nymphæ patre.

B Garganus,i.m.g.pe.pr. Monte Santangelo: eſt mons,& oppidum in monte.

Gargara,ut Macrob.in 5. ſunt nomen cacuminis montis Idæ, & oppidum poſitum in imis radicibus Idę montis, & defluentibus inde humoribus Gargara irrigantur, fiuntq; feracisſima,hinc Ouid. creberrima fontibus Ida de quo oppido Vergilius intellexit in primo Georg.& ipſa ſuas mirantur Gargara meſſes, apud hanc ut Apul.ciuitatem tanta etat frugum copia,vt qui magnum cuiuſque rei numerum uellet exprimere pro multitudine immenſa Gargara nominaret. Ita Alceus,Ariſtophanes,& Var. Gargara pro multitudine poſuerunt,de his Ouid.in primo de Arte, Gargara quot ſegetes, tot habet tua Romã puellas,ciues gargares vocãtur,dicuntur mutata C in G quaſi cara caras.i.caput tis,altitudo inis altorum collium in circuitu ſtantiũ.

C Gariophyllum,i.n.g.pe. cor. gariophilo iuriſconſ.l.fin.de publicanis.

Garum,i.n.g.pe.cor.cauiale,erãt ut Pli.& Auſo. liquor, ſiue liquamen ex inteſtinis piſciũ ſale maceratis, ita dictum, ꝙ primum Græci id liquoris ex garo piſce facticarunt. Didicit mox luxus a Scombris facere tanta æſtimatione ut ſingulis milibus numorum ſinguli emerentur cõgii, fiebat maxime ex ſcombris, qui ex Hiſpania mittebantur ab inſula Herculis, quæ ut Strabo Scombria nominabatur, dicebatur ſociorum garum, quòd apud ſocios tantum populi Romani fiebat.

Garunna,æ.f.g.pe.pro. Garone, a quibuſdam Veronica,fluuius Galliæ.

Gaſtrimargia,nõ caſtirmargia deuorare,ghiottoneggiare,nimia ingluuies, & guloſitas,nõ D eſt gulæ concupiſcentia, ut aiunt.

Gaudium.ii.n.g pe.cor.allegrezza, letitia, eſt cum animus exhylaratur aliqua re grata, atqua iucunda, neque ad exteriora diffunditur extra modũ,ut appareat, Lætitia uero eſt,cũ animus mouetur, & ad exteriora egreditur, ut in uultu maximè appareat, hinc dicunt Stoici gaudium in ſapientem cadere poſſe, lætitiam uero non.

Gaudialis,& hoc gaudiale omnis.g.pe pro.da allegrarſe,da fare feſta,allegrezza.Apul.2.

Gaudos,i.f.ge.pe.produ. Gozzo,inſula prope Melitam.

Gauiſus,a.um.pe.pro.allegrato.

Gaulus, eſt nauis oneraria, & uas, quo paſtores utuntur ad lac excipiendum.

Gaurus,i.m.g pe.pro.Gaudo, mons in Campania non longe a Bais proximus Lucrino laco B Luca. uel ſi conuulſo uertice Gaurus Decidat in fundũ penitus ſtagnantis Aorni, Strabo in 5.hic uites ita feraciſſimas gignere per hibetur quòd bis in anno ſiluet, hinc Florus amictus uitibus Gaurus.

Gauranus, a.um.pe.pro. da lo Gaudo, gaurarius eſt mons ut aiunt,nunc Gragnano oppidulum uti tradunt.

Gauſape,is.n ge.pe.cor. mantile, touaglia de tauola Horat. ſchiauina,manto pelolo.Pli.

Gauſapina, æ.f.g.pe.pro. cauardina, ſbernia. Mar.eſt penula hyberna.

Gaza,æ.f.g.pen.prod.ricchezza, perſicum eſt uocabulum, & ut Mela Pompo, Ciuitas eſt in Palæſtina dicta, quòd ſic Perſæ uocant. F Nam cum Cambyſes armis Aegyptum peteret, huc belli & opes, & pecuniam intulerat.

Gazophylacium,ii.n.g.pe.cor. ſtipo, armario de ricchezza, repoſitorium diuitiarum, eccleſiaſtici frequenter utuntur.

Gazeon,ei.n.gen.penul.cor.Gazara, vrbs, & portus.

Geenna ut Hiero. in interpretatione hebraicorum nominum eſt uallis gratuita, & lib.6. ſuper Ieremia dicit, uallis filiorum Ennon, quæ hæbraicè geenna dicitur, ſubiacet Siloe fontibus, & amœnitate ſui, quia locus irriguus eſt, populum prouocat ad luxuriam, quam Idolorum cultus ſequitur,hęc ille. Ex illa igitur luxuria cum ſequatur Idolorum cultus,ſequitur & æterna dãnatio,inde tranſfertur ad damnationem perpetuam.

Gela,æ.f.ge.pen.cor. Lalicata urbs Siciliæ,dicta,

A ctã,ut Stephanus,a Gelone Ethni,& Himeræ filio,ſunt aſſerentes a Gela fluuio,qui gelidus eſt, & pruinoſus. Gela nanque patria Siculorum lingua pruina uocatur,uel ut Ariſtenetus a riſu, ut aliqui a nomine barbaro gela i.caligine a flumine ſurgente.

Gelas,æ.m.g.pe.cor. eſt flumen huius urbis.

Gelous,a.um pen.pro. da lalicata, ut campus Verg.in 3.

Gelenſis, homo.

Gelaſinus,i.m.g.pe.pro. linee griccie, gruglie che facemo in faccia quando ridemo, ruga, ſiue linea eſt, quæ dum ridemus, efficitur in facie.Mart.in.7. Nec grata eſt facies,cui gelaſinus abeſt, denti de auante, dentes anteriores quos ridendo oſtendimus ut Polydeuces de rerum uocabulis, boffone, beffeggiato ridiculus. Plaut. in Stico Gelaſino mihi paruo nomen pater indidit propter paupertatem, hoc adeo nomen repperi, quia inde iam a pauxillo puero ridiculus fui.

B

Gelabilis,& hoc gelabile omnis g.pe.cor. che ſe gela,ut aqua,mare.

Gelu,u.n.g pe.cor.gelo,gelata, gelatina.

Gelatio,nis.f ge.penul.cor.in obli.pro.gelata. Plin.17.

Gelicidium,ii.n.g.pe.cor.Col.

Gelidus,a.um.pe.cor. freddo.

Geloni,pen.prod.in Budinorum,qui Scythiæ ſunt regione ampla, lataq; unica urbs eſt, quam Gelonum appellant,cuius omnia ædificia publica,ac priuata,& ipſa mœnia lignea ſunt.Fuerunt Geloni a principio Græci, qui inter Budinos paſtoriam uitam exercentes

C nullas certas ſedes habebant, hanc condiderunt urbem, nec linguam, moreſq; ſcythicos,græcoſq; ſeruant, in eorum regione paluſtri Caſtores oriuntur,ut Herod. uocãtur a Gelono Herculis filio, qui poſtea Getæ, nunc Tartari dicuntur,ſunt ruffi, & cæſiis oculis diuites & picti nuncupati ob ueſtes uerſicolores.Sal.refert Gelonos de hoſtium cutibus ueſtes,& equis tegmina facere, cærulo pinguntur fucatis inter cærulum crinibus,& quanto quiſque nobilior,tanto magis tingitur.Hic Gelonus fratres habuit Agatyrſum, & Scytham, a quibus Agatyrſi, & Scythæ ſunt uocati.

Gemitus,us.m.g.pe.co.pianto,a gemo is.Ter. in Heaut.

Gemini,ę.a.pe.cor.dui equali,ſimili ut ſcopuli.Verg. Pacuui,par fortitudo gemina confidentia,dui.Ver.9.geminæ ſomni portæ, nati in un di,de uno parto, quamuis plures duobus ſint ut tergemini Horatii, hinc gemelli. D

Gemma,æ,f.g.pe. pro. gioia, eſt diuerſi coloris,& integra cuius appellatione omnes intelliguntur pretioſi lapilli, occhio della uita. Verg.Cic.in Cato.

Gemmula,æ.f.g.pe.cor. gioia piccola, gioietta,occhitello della uite. Apul.

Gemmatus,a.um.pe.pro. gioiellato, ingioiellato,ornato, de gioie.

Geminoſus, a.um. pe. pro. abondante, pieno de gioie,ut monile Apul.

Gemmeus,a.um.pe.cor.de gioie,ut iugũ, euripus gemmeus.i. lucidus ſplendens ob calculos,& aquas gemmantes. Pli. primo epiſtolarum.

Gemmarius,ii.m g.pe.cor.gioiellero,gioiero. E

Gemurſa,eſt morbus inter pedum digitos gemitum inducens de quo.Pli.26.in prologo.

Genę,arum.f.g.pe.cor. palpebra dell'occhio, membrana oculorum tam ſuperior,quàm inferior oculos tegens Pli.piſces, & inſecta nõ habent genas,ganga,guancia,mala Ci.2. de leg.mulieres genas ne radunto,concauità de gli occhi orbis oculorũ Verg.5 lacrymis caruere genæ,a gigno is, ꝙ in his pili gignunť.

Genealogia,æ.f g.pe.cor.eſt generationis ſeries,componitur a geneas.i. generationis, & logia ſermo, eſt liber, uel oratio de generatione,genealogus, qui de generatione diſſerit,aut ſcribit.

Genebum,i.n.ge.pe.cor. Orliens.

Geneſis,is.genitura, generatione. Iuue. nota mathematicis geneſis tua Ambroſius natiuitatem, l'hora quando l'huomo naſce,mathematici colligunt ex aſtrologia. F

Genethlialogia, eſt diuinatio, qua ex natiuitate ſucceſſus pronunciantur, vnde genetliologi, qui & Genetliaci appellati ſunt ob natalitiorum conſiderationes dierum, ſiqui dem γενέθλιον natalitium dicitur. Geneſes enim hominum per 12. cæli ſigna deſcribunt, ſyderumq; curſus,naſcentium mores, actus, & euentus prędicere conantur.i. quis quali ſigno fuerit natus, aut quem effectum habeat vitæ qui naſcitur, interpretantur, hi ſunt, qui mathematici uocantur, cuius ſuperſtitionis genus conſtellationes latini uocant, id eſt nationes ſyderum quo modo ſe habeant, cum quiſque naſcitur ex c. igitur. 26.quæſt.3.

Generoſus,

A Generoſus,a.um.pe.pro.nobile,qui a ſui natura non degenerat, nobilis vero, qui ex bono prodiit genere, græce εὐγενής a genere.

Generoſitas,is.f.g.pe.cor.in obl. pro. nobilità,producere,fare.Col.

Genus ris,n.g.pe.cor. geno. progenia, patria, natione.Verg.nec Baccho genus,nobilità,vide collectanea,Cice.duo iniuſtitiæ genera.i. modi,qualitates.

Gener,ri.m.g.pe.cor.genero. dicitur a gigno, quòd generandi cauſa ſumitur, uel a genus, quod ſeruat.

Genitrix,cis.f g.pe.cor.in obl.pro. matre Vale.a gigno is,puto non oratorium,ſic & genitor patre Col.in primo.

Genius,Deus eſt rerum omnium gignendarũ vim obtinens, & ut Aufidius, & Auguſtinus
B deorum eſt filius,& parẽs hominum,ex quo homines gignuntur, vt Cenſori.in cuius tutela eſt quiſque natus, & una nobiſcum gignitur a gignendo dictus in nos maximam quinimo omnem habet poteſtatem. Euclides autem Socraticus duplicem omnibus nobis genium aſſerit appoſitum, ipſiq; per omnem ætatem quotannis ſacrificamus, & ita nobis aſſiduus obſeruator eſt appoſitus,vt ne puncto quidem temporis lõgius abſcedat, ſed ab vtero matris acceptus ad extremum uitæ diẽ comitatur. Laberius deum eſſe uentri parentem tradit,hinc indulgere genio dicimus, aliqui uniuſcuiuſque loci deum eſſe ferunt. Apul. de deo Socratis ait animum humanũ, dum in corpore noſtro ſitus eſt, dæmonem nuncupari, quem nos genium appellitamus,
C cui merum fundimus Perſ.in.2. funde merũ genio,cur Genio hoſtia non mactabatur Varro in libro,qui inſcribitur Articulus, ſiue de numeris ad moris,inſtitutiq; maiores tenuiſſe teſtatur,ut cum die natali munus annuum Genio ſoluerent,manum a cæde, ac ſanguine abſtinerent,ne die,qua ipſi lucem accepiſſent,aliis demerent. Denique Deli ad Apollinis genitoris aram ut Timeus nemo hoſtiã cædebat.

Genialis,& hoc geniale is omnis.g.pe.pro.uoluptuoſo,de piacere, ut dies, lectus, qui nuptiis ſternitur in honorem Genii,hyems Vergi.in Geor.ob feſta Paganalia in pagis a ruſticis celebrata magna interfectorum copia porcorum.

Gentilis,is communis.g pe.pro.de una gente, nobilium,ad plæbeos producitur,dum ingenui ipſi,maiores ſui ſemper fuiſſent, de uno D
nome,uide collectanea,dicitur quoque gentilis,qui Romano non parebat imperio, & nunc,qui non Chriſtianæ fidei.

Gentilitius,a.um.pe.cor.de una gente, nobilium ut hæreditas.

Genitale tempus,principio della origine,originale Lucret.a gigno is.

Genitura,æ.f.g.pe.pro.natiuità. Gel.Spartianus,Ambr.ſperma,Pli.22.

Geniſta,æ.f.g.pe.pro.geneſtra,frutex Pli. 19. cap.2. & li. 33. tuſa cum axungia genua dolentia ſanat.

Genu.u.n.g.pe.cor.genocchio,dedicatum miſericordiæ.

Geniculatus,a.um.pe.pro.nodoſo, habens nodos in genu,ut culmus geniculatus. Cice.in Cato. E

Genualia,um.n.g.pe.cor.tegumenta puellaria ad genua. Ouid.x. Poplitibus ſuberant picto genualia limbo.

Geniſia,æ.f.g.pe.co.ſenato,corte.Pli.35.quia Græci γέροντα ſenem uocant, hinc geniſia curia. Senes enim in ea conſultabant.

Gens,tis.f.g.pe. prod. gente, eſt & de apibus Verg.in primo gẽtis adultos,& de equis,Idẽ in 7. illorum de gente patri, a γαῖα.i. terra terrę.

Genuinus,a.um.pen.pro.naturale, natiuo, ut ſermo Apul. Ouid.Gel. genuinus dens homini nouiſsimus, qui circiter vigeſimum annũ gignitur,multis & in octogeſimo.Pli.a genis, unde pendet,

Geometria,æ.f.g.pe cor.geometria,menſura, F
ſeu menſuratio terræ a γαῖα.i.terræ, & μέτρον. i.mẽſura, hinc geometra,& geometres terrę mẽſurator. Iuue.in 2. Grammaticus,rhetor, geometres,pictor,aliptes, gemetra non ſtaret carmen.

Georgica,interpretantur terræ opus,ſeu officium gea terra eſt, ergon opus, ſeu officiũ, georgica latine agricultura, γεωργός agricola, γεωργῶ agrum colo.

Geranon,i.n.g.pe.pro.argano,argata,eſt machina,qua architecti ſaxa ingentia ſubleuãt. Vitr. Græci gruem appellant.

Gergobia,æ.f.g. pe.cor. Chiaramonte, oppidum in Gallia.

Germania,æ.f.g.pe.cor.Magna,Alemania,regio.Germaniæ vocabulum,vt Tacitus,eſt recens,& nuper additum. Quoniã primi Rhenum tranſgreſsi Gallos expulerunt,ac nunc

Tungri,

A Tungri, nunc Germani uocati ſunt, ita natio
nis nomen nongẽtis euanuiſſe paulatim, ut
omnes primum auctore ob metum, mox a ſe
ipſis inuento nomine Germani uocarentur,
vel ut Stra. nationem gallicam pauliſper imi
tantur & feritatis abundantia, & proceritate
corporum, & colore flauo, cum reliquis in re
bus, & forma, & moribus, & uiuendi ritibus
eis pares ſint, perinde ac germani.i. fratres
legitimi, vel ut Paulus Diaconus in hiſtoria
de Lõgobardis in primo a germinando.i.pro
pagando. Quoniam ſeptentrionalis plaga eſt
ſalubrior corporibus hominum, & propagan
dis gentibus magis coaptata, unde fit ut tan-
tæ populorum multitudines arctoo ſub axe
oriantur, ut non immerito uniuerſa illa re-
gio uſque ad occiduum licet loca ſingula pro
priis nuncupentur nominibus, generali ta-
B men vocabulo Germania vocitetur.
Germanus,a.um.pe.pro. Todeſco.
Germanicus,a.um.pe.cor. habitante, habita-
tore in la Magna, & non nato la.
Germanitanus,a.um.pe.pro. Suet. in Tyb.
Germanus,i.m.g.pe.pro. fratello carnale, qua
ſi ex eodem germine.i.ſtirpe natus.
Germania,æ.f.g.pe.pro. ſorella carnale.
Germanulus, i.m.g pe.cor. fratello carnale.i.
paruus frater.
Germanitas, tis.f.g.pe.cor.in obli.pro. frater-
nità. Apul.2. & 5.
Germen,is.n.g.pe.pro.in obli. cor. occhitello
che pone, getta lo inſerto, ogni getto, naſci-
mento, quod arborum ſurculus, & uirgultũ,
quod de radicibus naſcitur.
Gerontocomion eſt, ubi ſenes qui uires ami-
C ſerunt ob ſenectutem, aluntur, & curantur.
Imperator in L.illud.§. primo, γέροντα ſenem
dicimus.
Gerulus,i.m.g. pe.co. baſtagio, facchino, Suet.
i.baiulus, a gerit.
Gerula,æ.communis g.pe.cor. Apul.in 6.
Gerro,onis.m.g.pe.pro.uile, da eſſere dellegia
to ut homo gerro.i. ridiculus vilis, diligiato,
diſprezzato. Ter.in Heaut. gerro, iners, dici-
tur a corrigendo, vel a gerendo, ſed melius a
gerris. Sunt nanque gerræ, ut Nonius, & Fe-
ſtus, nugæ, ineptiæ, & contemptus. Atheniẽ-
ſes enim Syracuſas obſidentes cum crebro
gerras poſcerent, Siculi deridentes gerras
clamabant, quæ gerræ prius vocabantur cra
tes vimineæ, propter ergo illam Siculorum
irriſionẽ gerræ pro nugis, & cõtẽptu dicunt.

Geſſoris,ris.f.g.pe.cor, Brugi, oppidum in Ger D
mania.
Geſſoriacus,a.um.pe.cor.da Brugi.
Geſa, ſunt tela Gallorum. Verg. geſos Galli ut
Ser. fortes viros uocant: ſcribit Plut. geſatos
a Gallis vocitari milites mercenarios.
Geſonacum nauale, Burge, ante muros Brug
gia.
Geſtamen, nis.n.g.pe.pro.in obli.cor. fardel-
lo, ſalma, ſarcina, ſoma. Apul.3.& 7. portare,
portatio rerum a geſto as.
Geſtatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pr. eſt ut aiunt
locus, in quo geſtabatur ſanitatis, vel volu-
ptatis gratia. Plin. primo epiſtolarum mollis,
& tamen ſolida geſtatio. Ipſe, cum dicat Pli.
ſolida.i.integra geſtatio non porticum, non
locum, ut aiunt, ſed lecticã interpretor, quæ
fiebat ut Paulus ex arboribus, bara, uſurpa-
tur pro ipſa ſuccullatione, portare in collo. E
Celſus lenis in naui, in laco geſtatio eſt.
Geſtatorium,ii.n.g.pe.cor. lectica, bara, carret
ta, ubi aliquid geſtatur. Suet.in Hiero.
Geſtatorius,a.um.pe.cor. pertinente a porta-
re, ut ſella Suet.
Geſtum,i.n.g.pe.pro. palo. pontello, forcella
che ſoſtiene la uite. Var. de re ruſt.
Geſſa, æ.f.g.pe. pro. gallicum eſt vocabulum
lancia. Var.
Geſtuoſus,a.um.pe.pro. conpreminentia, con
continentia, dimenandoſi, ſcorlandoſi, ut ho
mo, greſſus.
Getæ, poſtea Gothi vocati ſunt, nunc partim
eſſe Valachos, partim Tranſyluanos, Vala-
chiam putant dictam a duce quodam Flacco,
unde regio illa Flaccia nuncupata eſt.
Gethica,æ.f.g.pe.cor. Valachia. F
Getulia,æ.f.g.pe.cor. pars eſt Aphricæ conter
mina Mauritaniæ, a Getulia Vulcani filia.
Gibber,ris.m.g.pe.pro.in obli.cor. gobbo, Tu
ue. gibbere naſus, Apul.in Flor. aucto gibbe-
re, eſt eminentia, & tumor in quacunque par
te corporis.
Gibbus,i.m.g.pe.pro. Suet.in Otho.
Gibba,æ.f.g.pe.pro. Suet.in Domi. gibbam ſi-
bi pone ceruicem.
Gibboſus,a.um.pe.pro. gobboſo.
Gibberoſus,a.um.pe.pro.
Giluus color, pe.pr. giallo, a quibuſdam Baio.
Gingiua,æ.f.g.pe.pro. gingiua de li denti, a gi
gnendis dentibus.
Gingiuula,æ.f.g.pe.co gingiua piccola Apul.
Gith,n.g eſt hærba, & legumen Pli.20. græce

A μιλαιῆν.

Gladius,ii.m.g.pe.cor.ſpada,enſis dictus quaſi cladius C conuerſa in G a Clade, quòd ſit ad hoſtium cladem,nec eſt ad calamos aptãdos,nec ad menſam paratus,ut gloſſator. Lacedęmonii,ut Pli.inuenerunt primi.

Gladiolus,i.m.g.pe.cor.cortella, ſpadarella.

Gladiator,ris.m.g.pe.pro.ſcrimmitore, a gladior aris, in funeribus illuſtrium gladiatores dabantur populo,& poſt cænam interdũ referente Athenæo, qui ex authoritate Hermippi aſſerit Mutinenſes inueniſſe gladiatores Demea oſtendente in vrbe primum Brutum in honorem patris defuncti,ſed Vale.in foro boario primum munus dediſſe teſtatur.

Gladiatorius,a.um.pe.co.pertinente a ſpada a ſcrimire,ut ſpectaculum,Ter.in Phor.gladia

B torio animo, uolontà de offendere, ut uulneret.

Gladiatura,æ.f.g pe.pro. ſcrimmire.

Glabretum,i.n.g.pe.pro. terra che non produce arbori,& herbe.Col. græci φάλαρα uocãt a ſimilitudine caluitii.

Glaber,a.um.in nominatiuo,& vocatiuo pen. cor. in aliis pro.ſpelato, ſenza peli. Plaut. in Aul. Aug.6.de ciui.dei Col.7.cap.3.

Glabellus,a.um.pe.pr. diminutiuum a glabro, Apul.2. & in 5 & in principio Florid.

Glabrior Plaut. in Aul. Apul.5. Fulgent. piu ſpelato.

Glabrentia loca, quæ & glabreta vocantur.i. ſine ſtirpe,ſtipula,frondibus,ut hominis caluitiũ ſine capillo, & glabrata.i. depilata Col. 12.cap.53.

C Glabella,æ.f.g.pe.pro. uia ſopra il naſo infra le ciglia.Capel.

Glacies,ei.f.g.pen.cor.ghiaccio, gelo, gelata, coagulatio frigido,dicitur quaſi gelacies,gręce κρύσταλλος.

Glacialis,& hoc glaciale is omnis g.pe.pr. che ſe gela,ingela,agghiaccia,diuien ghiacciato, ut mare hyems.Verg.3.flumen,& ſimilia.

Glans,dis.f.g.pe.pro.piombata.Sal.in Iug.plũbum in formam glandis formatum,ghianda, Pli.ſuprema pars colis, quæ præputio tegitur. glandis appellatione omnis fructus continetur ut Iabol. ait exemplo græci ſermonis, qui βάλανον appellant apud quos omnes arborum ſpecies δρῦς nuncupantur Caius in l. qui venenum §.glandis de verb. ſigni.

Glandeus,a um.pe.cor.de ghianda,ut cibus.

Glandium,ii.n.g.pe.cor.boccalaro,gangolaro ceruix porcina.Plin.Plaut. quia in illa multæ D ſunt glandes.i.colli tubera,& non glantes,ut aiunt.

Glandulæ,arum.f.g.pe.cor.ſchidentia,ghiande ſotto l'orecchie,morbus faucium ob quã dam glandis ſimilitudinem ſunt in ſue,vt Pli. & in homine ut Celſus,quæ ab antiquis boni putabantur ſaporis Mart.partitur apri glãdulas paleſtritis,ciccinello, uide adenes.

Glarea,æ f.g.pe.cor. terra rapelloſa, terra lapillis permiſta Paulus, Verg. 2. Georg. hinc glareoſus,a.um.

Glaſtum,i.n.g.pe.pro.guado, hærba,qua tinctores utuntur.Cæſar: primo de bello Gallico Græci uocant ἰσάτιν: uide agathyrſi.

Glaucus.a.um.pe.pro celeſte,turchino,azurro. Gel.2.cap.26. Claud. Nereia glauco Neptunum gremio complectitur Amphytrite, E vbi glauco gremio accipitur,& non pro nomine proprio ut aiunt. Glaucus piſcator fuit de Anthedone ciuitate, qui cum captos piſces ſuper hęrbam poſuiſſet in littore. & illi recepto ſpiritu rurſus mare petiſſent: cognouit quandam hærbarum potentiam, quibus eſis conuerſus eſt in numen marinum. Ouid. 13.

Gleucinum,i.n.g.pe.cor. oglio nouo, vergine expreſſo per ſe, γλεῦκος muſtũ uocant Græci.

Gleucoma, eſt vitium oculorũ, hoc eſt liuor, & plumbeus color in oculis, quod Celſus in 6. ſuffuſiones appellat.

Gleucophthalmos, Græci nuncupant, in quo ſi nimium palpebræ deeſt,id reſtituere curatio poteſt.

Gleba,æ.f.g.pe.pro.zolla di terra,terra ligata, F & auulſa ſine hęrba,græce βῶλαξ & βῶλος.

Glaucopis color, uel Gleucopis, ut alii idem eſt quod glaucus: Glaucopis etiam dicitur Mineruã ut Hom. ab oculis glaucis dicebatur,vel ab oculis noctuarum quas græci γλαῦκας uocant quarũ oculi ſunt cæſii,vel a Glaucopo Halalcomenei,& Athenaidis filio,a latinis Cæſia quaſi cælia a colore,ꝙ habet oculos glaucos,uide Mineruam.

Glebula,æ.f.g.pe.cor.zolla piccola.Col.

Gleboſus,a.um.pe.pro.abundante de zolle,ut ager glebis plenus,& extans.

Gleſſariæ,ſunt inſulæ ut Pli.conterminæ Cimbrico Cherſoneſo a Græcis Electrides ob Electri copiam vocatę,quas Nouergiam, ac Sueuam hodie putamus eſſe.

Gleſſum,i.n.g.pen.pro. ambro, Germani uocant

A cant nea.

Glis, ris. m g pe. pro. ghiro, mus ſylueſtris a gliſcit. i. creſcit ſomno, & pinguior fit.

Glirarium, ii. n. g. pe. cor. doue ſi nutrica il ghiro. Var. a glire.

Glis, fliſ. f. g. pe. pro. terra cretoſa, puto non latinum.

Gliſcens capus, uide capus gliſcens.

Globus, i. m g. pe. cor. circulo, rotondità, ut lunæ ponitur pro multitudine hominum, & animalium, & cuiuſque rei. Sal.

Globuli, orum. m. g. pe. pr. maccarone tondo, & cauato, a globo. ſignificat etiam quos uulgo dicimus, i bottoni da mettere alle ueſte.

Globoſus, a. um. pe. pro. tondo, retondo.

Glomeratio, nis f. g. pe. cor. in obli. pro. innaſpare, depanare, implicatio a glomero as.

Glomeramen, nis. n. g. penul. pro. in obli. cor. Lucret.

B Glomus, i. m. g. pe. cor. depanatoio, glomer ris putant non latinum Pli. tamen in 36. cap. 13. ait glomere lini, dicitur a globus.

Glociens gallina, pen. cor. in obli. pro. gallina chioccia Col. oua incubans.

Gloria, æ. f g. pe. cor. gloria, eſt frequens de aliquo fama cũ laude. Ci. in rhet. græce δόξα.

Gloriola, æ. f. g. pe. cor. Ci. Luceio.

Glorioſus, a. um. p. pr. cupido de gloria, pieno de gloria. Ter. vittorio glorioſo Cic. de Diui. primo ciuis mors ita glorioſa fuit in bonum, græce ἔνδοξος, etiam in malum. Ter. in Eun. miles glorioſus; Plin. 10. capit. 2. non glorioſum tantum animal traditur, ſed etiam maleuolum.

Glos, ris. f. g. pe. pro. cugnata, vxor fratris, & ſoror mariti, glotis, & gloſsis barbara.

C Gluma, ę. f. g. pro. ſcorza del orgio, tunica hordei. Var. primo de re ruſt. a glubendo, quòd eo folliculo detracto deglubatur hoc eſt detrahatur granum.

Glutinum, i. n. g. pe. cor. colla.

Gluten, nis. n. g. pe. cor.

Glutinoſus, a. um. pe. pro. uiſcoſo, ut cibus Apul. primo.

Glutinamentum, i. n. gene. penul. produ. incollatura. Pli.

Glutinatio, nis. f. gene. penul. cor. in obli. pro.

Glutinatus, a. um. pe. pro. incollato.

Glutinator, is. m. g. pe. pro. incollatore, copulator. Ci. glutinatores librorum.

Gluto, nis. m. g. pe. pro. ghiottone, græci λαίμαργος, a glutio is.

Glycerium, mulier a γλυκὺς. i. dulcis, ἔρως. i. amor . i. dulcis amor. D

Glycyrrhiza, æ. f. gen penul. produ. liquiritia, regolitia, lignum dulce, radix dulcis tuſsi conferens.

Gnarus, a. um. pe. pro. dotto, ammaeſtrato. Ci. de Perfecto Orat. & inferius eius rei gnarus eſſet. i. qui noſſet, cognoſceſſe.

Gnauus, a. um. pe pro. induſtrioſo.

Gnoſum, i n. g. pen. prod. eſt oppidum Cretæ, quod olim Ceratum appellarunt a præ labentis fluuii nomine. Stra.

Gnoſius, a. um. pen. cor. Candioto, Cretenſis, ſed proprie ex Gnoſo oppido.

Gnidus, eſt inſula Cariæ regionis, & urbis eiuſdem nominis hinc gnidius a. um. Cic. primo de Diui.

Gnomon, nis. m. g. pe. pro. aſtrolabio, quadranti ſtilus eſt horas indicans. Pli. Capel. gnomonas vocant dentes, qui pullini dicuntur & in iumentis a iudicanda ætate. Eſt & gnomon regula, indicium, quo utuntur in dirigendis ædificiis architecti, Latini amuſsim uocant, archipendolo. E

Gnomonicus, a. um. penul. cor. de aſtrolabio Capel.

Gomphii, ſunt molares dentes.

Gonagra, æ. f. g. pe. pro. dolor infeſtans genua, ſpecies podagræ Harpocratio.

Gonorrhæa, æ. f. g. pe. pro. correre de lo ſperma, profluuium genituræ.

Gonoerhæus, ei. m. g. pe. pro. corrente, confluente de ſperma, ſemine, genituraq; profluens. Ioſep. in 6. belli iudaici, Pli. licet in Plinio, ſed male gomorrei legatur, ab γονὴ. i. genitura, & ῥέω fluo.

Gorduni, orum. maſcu. gene. penulti. produ. Gantois. F

Goſsipium, ii. n. gene. penulti. produ. bombace, cottone.

Goſſepina, æ. fœm. gene. pen. pro. ueſta de bombace.

Goſsipinus, a. um. penulti. pro. tela de bombace, cottone.

Gothi, olim Getæ.

Grabatus, i. m. g. pe. pro. letto pauperum maxime. Cice. 2. de Diuin. Vergi. in More. eſtq; diuitum Scæuola Iuriſconſ. grabatus ait argento, & auro textus: dicitur quaſi carabatus κάρα caput, βάτος. i. peruium.

Grabatulus, i. m. gen. penul. cor. letto piccolo, letticello.

A Gracculus, i.m.g.pe. cor. guarracino, coracinus piſcis, ciauola auis dicta, quòd gregatim volat, vel a uoce, quam facit, vel a gracilitate ob paruitatem, uel a gerendo, quòd iacta ſegetum ſemina gerat, ſed melius a voce.

Gracilis, & hoc gracile is omnis g.pe.cor. dilicato, ſottile.

Gracilitas, tis.f.g.pe.cor.in obli.pro.ſottilità, ut corporis, crurum. Suet.in Calig.

Græcanica, ę.f.g.pe.cor.trozola, non multum diſsimilis a troclea.

Græcanicus, a.um.pe.cor. venuto da greco, ut fabula. Apul.primo.

Gręcia, vide Hellas.

Gradiuus, i.m.g.pe.pro. Marte, deus belli, eſt vocabulum thrax, & ſignificat fortem, belliccoſum, uel a gramine, quo Iuno tetigit pudē
B da, & ſic concepit, ſic corona graminea in re militari maximæ eſt honorationis, uel quòd gradatim, & per ordinem itur in bellum, uel a κραδαίνειν.i.uibrare, ꝙ in bello haſtæ uibrantur, uel a graſſando, ꝙ in bello graſſatur.

Gradus, us.ui.m.g.pe.cor. græce βαθμὸς paſſo, pedum gradientium viciſſitudo. Ver.3.Geor. gradibuſq; ſonare, pro dignitate conditione. Marcellus iuriſconſ.ff.de ritu nuptia, ut inferioris gradus homines ducant uxores. Curt. 5.ab humili ordine ad eum gradum, Cic.pro Sylla ex illo honoris gradu, grado ſcalino, ex ligno, aut fabrica, ex quo conſtant ſcalæ, & per quem ad ædificiorum altiora conſcenditur, a gradiendo.i.eundo, & per ſimilitudinē ſcalarum dicimus gradū cognationis ut Paulus iuriſconſ.& conſanguinitatis, eſt & habi
C tudo perſonarum diſtantium, qua cognoſcitur quāta diſtantia perſonæ inter ſe differāt.

Gralator, is.m.g.pe.pro.gigante finto qui portat perticas, ſiue fuſtes in pedibus, & unam in manu, qua ſuſtinetur, quas gralas uocant, quibus graditur. Plaut. hinc gralatorius gradus.i.magnus, & enormis Plaut.in Amp.

Graius, a.um pe.pro.greco.

Graiugena, æ.communis g.pe.cor.

Gramen, is.n.g.pe.pro.grammegna, hærba, a gradior.

Graminoſus, a.um.pen.produ herboſo. Col.6. cap.1.

Grammatice quid ſit, & unde dicatur, & multa ſcitu digna in noſtra diximus grammatice, hic hoc aſſerimus, grammatici rantum authoritatis habuerunt apud antiquos, ut cenſores eſſent, & iudices ſcriptorum omnium ſoli, quos etiam ob id criticos appellabant, D
ſic ut non uerſus modo, ut Quint. cenſoria qua virgula notarent, ſed libros etiam, qui falſo uiderentur inſcripti, tanquam ſubditiтios ſommouere è familia permiſerunt. Primus in vrbem Crates Mallotes grammaticę ſtudium intulit Ariſtarchi æqualis miſſus ad ſenatum ab Attalo rege inter ſecundum, & tertium bellum punicū ſub ipſam Ennii poetæ mortem influxerunt, & auxerunt grammaticen Romę. L. Lælius Lanuuinus Q. Helii gener, Ser. Clodius vterq; eques, Sp. Carbilius, ut Plaut. primus ludum aperuit. Vim autem grammaticæ apud gręcos ut Diogenes obſeruauit, ita Plato ſpeculatus eſt, claruit in ea Apollodorus, vt Plini.7. poetarum grammatici.i.interpretes ait. Cice. primo de
Diui.& in orat.poetarum pertractatio, hiſto E
riarum cognitio, verborū interpretatio, pronunciandi quidam ſonus, ut Sene. epiſtola. 88.& in libro de ſtudiis liberalibus ait grammaticus circa curam ſermonis verſatur, ſi latius vagari vult circa hiſtorias, iam ut longiſsime fines ſuos proferat circa carmina, cura vero verborum in oratore.

Grammatophylacium, ii.n.g pen.cor. doue ſe ſeruano, conſeruano ſcritture publice, ut in l.moris.ff.de pœnis.

Grammatocyphon, ontis.m.g.pe.cor. in obli. pro. chi ſcriue abaſſato, inclinato in lo genochio.

Granarium, ii.n.g.pe.cor. granarò, locus ubi granum ſeruatur, a grano.

Granum, i.n.g.grano, a gerendo, quia ut id ſpi
ca gerat, frumentum ſeritur, acino ut fici, fru F
menti. Cic.in Cato.

Grandis, & hoc grande omnis.g.pe.pro. grande, ut liber Plin.primo epiſtolarum etiam de ætate Ter. in Phor. homo iam grandior, a gradu.

Grandæuus, a.um.pen.prod. de grande età, a grandis, & æuum.

Grandeballi, orum.m.g. penul.pro. peli ſotto l'aſcella.

Graphicus, a.um.pe.cor. ben fatto, ut homo Plaut. a pictura, quæ γραφὴ dicitur.

Graſſator, is.m.g.pe.pro.ladro. Iuue. aſſaltatore ꝑ robare, qui hoſtiliter, ferro graſſatur Sueto.in Aug. a graſſor aris, græce ἐνεδρευτὴς, uel φόνιος.

Graſſatio, nis.f.g.pe.cor.in obli. pro. aſſaltare per robare.

Graſſatura,

A Graſſatura,æ.f.g.pe.pro.

Grates ſine obl.f.g.pe.pro. gratie.

Gratia,æ.f.g.pe.cor.gratia,fauore, amore, beneuolentia græce χάρις.i. lætitia,& ſunt gratiæ tres,quæ Charites vocãtur, & hoc ideo, quia benefici debemus eſſe in alienos,& aliorum beneficia ſuſcipere, & his, qui liberales in nos fuerunt, retribuere, uel quia acceptũ beneficium cũ fœnore reddi debet,& ſic pinguntur ut una earum auerſam teneret faciẽ quaſi a nobis profecta,duæ uero nos aſpicerent, ut duplex nobis beneficium rependi debere oſtenderent, pingebantur nudæ, quia beneficia ſine fuco debent eſſe, & nullo tegi velamine,connexæq́;, quia inſolubiles decet eſſe gratias,& amicitiæ fœdus eſſe perpetuũ, & ſine nodis quia amici animos ſolutos, & nudos,& apertos inter ſe habere debẽt,ſunt

B hylares quales ſolent eſſe,qui dant,uel accipiunt beneficia,iuuenes, quia non debet beneficiorum memoria ſeneſcere. finguntur lauari in Acidalio fonte Orchomeni urbis Bœotiæ,ut Strabo, quia pura debent eſſe beneficia, & nihil ſordidum habere, nullamq́; ſpem retributiouis:& dicuntur natæ,ut Heſiodus,ex Ioue.quoniam omnis a Ioue procedit gratia, & matre Eurinomene, ideſt lata lege, ut alii, ex Venere, & Marte, ut alii Herebo, nocteque, ut alii ex Libero patre, & Venere, & ſunt Veneris famulæ. quarum nomina ſunt Paſithea, id eſt omnis, ſeu tota dea. πᾶσα nanque omnis dicitur, & θεὰ dea,quæ ab Orpheo, & Heſiodo Thallia nominatur.i.germinatio. Nam θάλλειν germinare eſt. Aglaia ſplendor,& claritas,ἀγλαὸς ſplẽ

C didus, & clarus. Euphroſyne.i. lætitia, εὔφρων lætus.

Gratioſus,a.um.pe.pro.fauorito.i. multæ gratiæ non pro eo, qui dat gratiam, ſed pro eo, qui habet gratiam. Sene.primo de Clementia apud me gratioſus eſt,& Q Cice.ad Tullium fratrem de petitione conſulatus diſerto,gratioſo apud eos,qui res iudicant.

Gratuitus,a.um. pe.cor. ſenza prezzo, per amore,gratis gratia,& amore ut cæna Apul. primo.

Gratulatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.allegrare,allegramento, a gratulor.

Gratus,a.um.pe.pro.grato,accetto, ut gratus tibi, & in urbe, & in adduerſis commodum afferre cum iucunditate, utile & de delettenole,vt gratum opus agricolis.

Grauatus,a.um.pe,pro.carrico,onnſtus. Cic. primo de Diui.ſemperq́; grauata lentiſcus. D

Graueolentia,æ.f.g.pe.cor. puzzo, fetore, ut oris.Pli.a graue, & oleo es.

Grauedo,inis.f g.pe.pro. in obli. cor. reuma, catarro, refreddatura de teſta, eſt diſtillatio humoris ex capite,quę ut Celſus,nares claudit, vocem obtundit, tuſsim ſiccam mouet, quæ græce dicitur κόρυζα. Hippocrates autem diſtillationes omnes, & grauedinem nominat corizas. Aliquando grauedo ponitur pro corpore,& capitis grauitate ſomnolẽta. Grauedinoſi ſunt non ſolum ut Ci.4.Tuſ.qui grauedine infeſtantur, ſed etiam qui procliuiores ſunt ad hunc morbum,catarrato,acatarrato,reumoſo,refreddato.

Grauis,& hoc graue is omnis g.pe.cor.moleſto grande. Cic. primo de Diui.grauia & vera prædixerunt.i.magna.& grauia uero, conſtante,forte,ſeuero,pieno,fermo, ponderoſo,de importantia,ut verba. Cic.in epiſtolis, vtile,abõdante, fertile. Ver.Geor.3.terras in uertiſſe graues.i.frugiferas,multo tinni grauiq; obſonio,uecchio. Verg.5. grauis Entellus.i.grandæuus,nocente. Ci.de Offi.3.grauem aduerſarium, venerabile in fama Cic.in Cato. ſapiente con autorità. Idem in primo grauis & fortis ciuis.i.grauis Verg.8.grauior ne nuncius,neceſſario Lucil cauſam grauem fore, de piu importantia. Ter. in phor. quid grauius faciendum ſit, grauiſsimus author, grandiſsimo,molto grande. Cic. de perfecto orat. Pli. grauiſsimus morbus, cauſæ grauiſſimæ,molto efficace. Cice.2.de Offi. B

Grauiſsimus, a.um.pe.cor. grandiſsimo ut æſtus.Pli.Traia.& primo epiſtolarum.

Grauitas, tis.f.g.pe.cor.in obli. pro. ſeuerità, moleſtia,uerità græce βάρος,grauitas loci, & cæli,triſto aere,male aere. Cice.vix ſuſtineo grauitatem cæli. Idem loci grauitas hic miſerrime perferẽda eſt, loco, paeſe peſtifero. F

Grauidus,a.um.pe.cor. pregna,ut mulier, dicitur a grauis.

Gregarius miles,auentoriero. Sal.humilis uilis,& extraordinarius, Gregarius,ii.m.g.pe. cor.uergaro,magiſter gregis Apul. 7. dicitur a grege.

Gregalis, & hoc gregale is, omnis g.pen.pro. chi ſta in gregge,ut equus Var. Pli.

Grex. gis.m.g pe.pro.grege.multitudiue,non ſolum de animalibus minoribus, ſed etiam maioribus Sene. ad Lucil. elephantorũ gregem,

A gem, eſt quoque de hominibus Ter. in Eun. in gregem veſtrum, Cic. de finibus in primo tenuit amicorum greges.

Gremium,ii.n.g.pe.cor.grembo, ſeno, eſt inter femora ab vmbilico fere uſque genua,ſiue de corpore, ſiue de ueſte loquimur, ſinus uero intra brachiorum,& pectoris eſt,& veſtis interior,ſinus vero exterior Verg pandẽtemq; ſinum, & mota ueſte vocantem cęruleum in gremium.transfertur tamen ad alias res & gremium terræ dicimus. Cic. in Cato. quę cum gremio mollito, Pli.2.cap.65.

Greſſus,us.ui.m.g.pe.pro.paſſo.

Greſsibilis,& hoc greſsibile is.omnis ge.pen. cor. atto ad andare,chi puo andare.

Greſsilis,& hoc greſsile is.omnis g.pe.cor.

Gronlandia.i. virens terra ſic dicta ob inſignẽ
B pabuli prouentum.

Groſsi,ficucelli.i.fici non maturæ ſcactioli. m. & f.g. Celſus in 5.groſſi in aqua cocti. Pli.15. deprehenſas in hac hyeme groſſos,idem crudę groſsi Col.3 groſſuli minuti.

Gryphus,i.m.g pe.pro. latine,ut Gel. xi.ſirpũ vocamus,parlare oſcuro ænigma, γρύφος latine dicitur rete, & ſermo perplexus atticis, quod lingua communi vocamus inſolubile & Apul.primo Flo. id gryphos, Gel. primo, nec dicitur a gryphis auibus, ſed ut patuit.

Grippaneum ſolem uocant,quando eſt terrenæ poteſtatis,quem grippas iugo iunctas habuiſſe Claudianus oſtendit dicens & frenis grippa iugalem,Sido.ſeu tu grippas agis.

Grumus,i.m.g.pe pro. una picchiata, ut ſalis. Pli 33.torretur, & cum grumo ſalis.i. tantil-
C lo,quod ſummis digitis compreſsis apprehẽdi poteſt,eſt & terræ collectio,un coadonare,eſt paſtone quando paſta,ſubigitur,& uoluitur. Ver.in Moreto interdum grumos ſpargit ſale,hinc grumulus. Pli.

Gruma,æ.f.g.pe.pro.eſt mẽſura quædam,qua flexæ viæ ad lineam diriguntur,ut eſt agrimẽſorum,& talium. Ennius, ſunt etiam grumæ loca media, in quæ directe quatuor congregantur, & conueniunt uiæ.

Grypus naſus,i.m.g.pe.pro.naſo aquilino,curuo,nare curui,a Gryps.

Grundiles ſunt lares dicti a grundire,quod eſt porcorum, ſunt quos Romulus conſtituiſſe dicitur in honorem ſcrofæ,quæ 30. peperit porcos Caſsius in ſecunda hiſtoria.

Grunnitus,us.ui.m.g.pe.pro. gridare, guailale,lamentare del porco.Ci.Tuſ.5.

Grus,is.f.g.& m.g.grua,auis Verg. primo Ge D
org. Strymoniæ dant ſigna grues, Horat.primo Ser.membra grauis ſparii.

Grypes,pe.pro.ſine H Griphoni ſunt aues hyperboreæ falſo gryphes ut Sol.ſunt ferociſſimæ,& vltra omnem rabiem ſæuientes.de his etiam meminit Mela in 2. ſunt omni ex parte leones alis & facie aquilæ ſimiles,equis infeſti, Apollini conſecrati, & dicuntur quia habent naſum aduncum γρύπωσις enim curuatio dicitur, & γρυπὸς habens naſum aduncum ſignificat.

Gubernator,is.m.g.pe.pro.temoniero,gouernatore,gręce ναύκληρος qui clauum tenet Cic. in Cato.

Gubernaculum,i.n.g. pe.cor. iace del temone ponitur pro temone eſt & reipublicæ. Pli.ad
Traia. E

Gula,æ.f.g.pe.co.gola, non eſt ut aiunt anterior pars colli,qua cibus, atque potus deuoratur,ſed poſterior pars, ſicut anterior guttur. Ariſto.primo de animalibus & paulo inferius, at uero quantum interius carneum ſpinæ præiacet gula dicitur,collo Sal.in Cat. laqueo gulam fregere,gola.i.uitium gulę. Iuuen.dum gula ſæuit græce λαιμαργία.

Guloſus,a.um.pe. pro. ghiotto, heluo, gręce læmorgos.

Gummi,indecli.n.g.pe.pro. gomma de gli arbori.Pli.13.gummi optimum, dicitur & hæc gummis.Col.

Gummitio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.gommare, inſperſio gummi, & tectorium Col. 12. cap.49.

Gummatus,a.um.pe.pro.chi ha gomma,ut ar F
bor Pallad.

Gunachetici,ſunt ſalt' hi, quos homines quodam modo aſcripticii incolunt,nullam ulterius expectantes mercedem,quam quæ ex ipſo ſaltu colligetur ut in C.de prædiis tamiacis l.meminimus, licet ſed mendoſe gomaticii legatur γουνὸς is dicitur locus, ubi feliciter pullulant,& proueniunt arbores, θητικὸς mercenarium, ſeruitutiq; addictum ſignificat hominem.

Gurguſtium,ii.n.g.de.cor.pagliaro, capanna, caſa de fraſche,de canne,caſetta,caſa piccola.Cic.genus habitationis anguſtium,a gurguglione.

Gurguſtiolum,i.n.g.pe.cor. Apul. primo tuguriolum,domuncula.

Gurges,itis.m.g.pe.pro.in obli.cor.mare, abu ſiue,

A fiue, ſed proprie profundità del fiume, ogni coadunatione di acqua.

Guſtatus,us.ui.m.g.pe.pro.guſtare, prouare, aſſaggiare, ut cibi Ci.

Guulum,i.n.g.pe.cor.eſt etiam in amoreſt.

Gutta,æ.f.g pe.pro.goccia,ſtilla hærens.

Guttus,i.m.g.pe.pro.gotto, bicchiero,uas ex cornu,a gutta,quòd oleum lauantibus in balneis guttatim fundebat Iuue. erat quoq; ex ligno,quo utebantur in ſacris.Var.

Gutturnium,ii.n.g.pe.cor. bronzo da dar l'acqua alle mani con becco,o naſo ſtretto, uas aquale, quod guttatim dat manibus aquam.

Guttulus,i.m.g.pe.cor. gotticello, gotto piccolo,bicchiero piccolo.Plaut.

Guttur,is.n.g.pe.pro.in obli.cor. cannaruzzo canna della gola,figula colli,græce lemos.

Gutturoſus,a.um.pe. pro. gozzuto, chi ha il
B cannaruzzo groſſo,cannaruto Vlp.qui guttur habet tumidum.

Gymnaſium,ii.n.g pe.cor. ſcola, & doue ſi fa alcuno eſercitio: gymnaſia delectationis,& exercitationis cauſa primi Græci inſtituerũt Ci. de Orat. 2.a γυμνάζω.i. exerceo, gymnasdis eſt exercitatio,& certamen,in quibus poſtea philoſophi cæpere philoſophari, & diſſerere,ideo ponitur pro ſcola,ꝙ in eo fit animi exercitatio.

Gymnaſiarches, æ.m.ge.pen.prod. maſtro de ſcola.

Gynæcium,ii.n.g.pe.cor. appartamento delle femine,doue ſtanno le femine in caſa, locus in domo, vbi verſantur fœminæ Plaut. Gel. doue filano la lana.Ter.in Phor.Plaut.in Muſtel.Ci.in Antonium. Paulus Diaconus in 2.
C Gynæca nanque mulier appellatur.

Gynecon,onis.m.g pe.pro.

Gyneconitis,is.f.g.pe. pro. Aemilius Probus locus in domo, ubi habitant ſolæ fœminæ, doue habitano ſolo le femine.

Gynæciarius erat,qui mulierum ueſtes tingebat,curabatue,tintore in Cod. conſeruatore de panni,γυναικὸς.i. a fœminis qui concinnabat ueſtes. Ioſippus, & qui facit gynecia Ioſep.7. Scotus de inſignibus magiſtratuũ procurators gynæciorum erant uel qui penicillo adhuc rudes tergebat,vel forfice nodos incidebat,extrahebatq;, quod opus a mulieribus fieri ſolebat, sborratore de panni, uel ut aliqui qui fœminis miſti ea opera exercent.

Gynæcocratumeni,ſunt, qui ſub uxoris imperio viuunt.

D

Habena,æ.f.g.pe. pro. redena,briglia,ab habeo es.

Habenalis equus, cauallo attaccato con la redena, ouer fune auanti a quello che tira il carro.Stat. ab habena.

Habitus,us.ui.m.g.pen.cor. qualità,ut locorum.Verg.Geor.primo ueſtito Pli.Iuue.3. ſignificat formam corporis,& lineaměta, ipſam corporaturam Li.habitum oris,lineamentaq; intueri,Plaut.

Habitudo,inis.f.g.pe.pro.in obli.cor.qualità, compleſsione animi,& corporis, diſpoſitione, membratura. Cice. Apul. qua corporis habitudine præditus, di che ſtatura era. E

Habitior,communis g.pe.cor.in obli.pro. piu pieno,piu graſſo,pinguior,Ter. in Eun. piu meglio,diſpoſitus.Plaut.

Habitiſsimus,a.um.pe.cor.graſsiſsimo, molto graſſo, pinguiſsimus, Gel. 4. capit. ultimo. Plaut.

Habilis,& hoc habile omnis ge.pen.cor. maneggieuole,portatile ut arcus & ſimilia. Vergi.primo.

Hadria,per H ſcribitur,cum ab Hadros ducatur,uide Adria.

Hædus,i.m.g.pe.pro. capretto.

Hædulus,i.m.ge.penul.cor. capretto piccolo; Plaut.

Hædillus,i.m.g.pe.pro.

Hædinus,a.um.pen.pro. de capretto,ut cato, pellis.Mart.12.ab hædo. F

Hædile,is.n.g.pe.pro.mandra de capretti,ſtabulum.

Hæduus,i.m.g.pen.cor. de Borgogna,populi inter Burgundos.

Hæmus, i.maſc.gene.penulti.produ mons eſt Thraciæ dictus ab Hæmo filio Boreæ, & Orithyæ.

Hærba, æ.fœm.gene.penulti.produ.herba,ab hęreo es.

Hærbula,æ.f.g.pe.cor.herbetta, herba piccola. Quint.

Hętbilis, & hoc hærbile is omnis.g.pe.cor.nutrito de herbe,ut anſer.

Hærboſus,a.um.pe.pro. abondante de herbe, ut locus.Verg.2.Geor.

A Hærbidus,a.um.pe.cor.Col.

Hærbaceus,a.um.pe.cor.de herba,ut cibus.

Hærbicus,a.um pe.cor.Plaut.

Hærbarius,a.um. pen.cor. pertinente ad herbe. Plin.

Hærbilogus,i.m.g.pe.cor.herbaiolo.i. uenditore de herbe in banco,ut faciunt circumforanei,ab hærba,& λόγος ſermone.

Hærbarius,ii.m.g.pe.cor.herbaruolo,qui uim norit hærbarum, & medicamenta conficit. Plin.

Hæmodia,æ.f g.pe.cor. gelare,ligare, dentiū ſtupor.Galenus,& gingiuas infeſtat.

Hæmorrhois,dis.f.g.pe.cor.eſt ſerpens,cuius morſu ſanguis omnis è corpore ſluit, latine ſanguinaria dicitur. Luca. at non ſtare ſuum miſeris paſſura cruorem Squammiferos ingens

B hæmorrhois explicat orbes,ſtomacale, morbus inteſtinorum tumens cum ſanguine non ſolum ſedem.i. culum uexat, ſed in ora uuluæ fœminarum incidere etiam conſueuerunt Græci αἷμα ſanguinem uocant, & rheo fluo:hęmorrhoreo.i.ſanguinis fluxu laboro.

Hæmorrhogia, æ.f.g.pe.cor. fluſſo de ſangue per lo naſo.

Hæmoptoea,ę.f.g.pe.proſputare ſangue.

Hæres,dis communis g.pe.pro.herede græce κλῆρος,ſucceſſor in uniuerſum ius defuncti,ab hærendo.i.arctè inſidendo,vt aliqui quòd herus fiat,non probo.

Hereditas,tis.f.g.pe.cor.in obli.pro.hereditá, ſucceſſio in uniuerſum ius defuncti, græce κληρονομία.

Hæredipeta,æ.communis g.pe.cor. adomandatore,petitore de hereditá.

C Hæredium,ii.n.g.pe.cor.poſſeſsione ſucceſſa per hereditá.

Hærediolum,i.n.g.pe.co.parua ſucceſsio,poſſeſſio.Col.

Hereſis, eſt opinio, ſiue electio Hiero. ſuper epi. ad Titum hereſis ab electione dicitur, ꝙ ſcilicet unuſquiſque eligat, quod ei melius eſſe uideatur,& lib.2.ſuper epi.ad Gala. licet de eccleſia non recedat tamen hæreticus appellari poteſt,ab αἱρέομαι.i.opto,eligo, & non ab hæreo ut aiunt, eſt & ſecta Cic. in Parad. in ea eſt hæreſi.

Hæſitabundus,a.um.pe.pro.dubitante,dubio, ambiguus,dubius.Pli.primo Epiſt.

Hęſitatio, nis f.g.pe. cor.in obli. pro. dubitationes, Pli.ad Traia.

Hagios ſanctus.

Hagnos,purus,caſtus. D

Hala,æ.f.g.pe.pro.aſcella.

Halippus, qui halarum pilos euellit. Sene. in epiſtolis.

Halias,æ.f.g.pe.cor.eſt genus ſcaphæ.

Halec,is.f.& n.g.pe.pro.alice, ſaraca, alecia, piſcis ſine aſpiratione eſt liquamen ex minutulis ſalgamariis piſcibus Plin. quod nihil aliud eſſe videbatur,quàm fex colata.

Halecula,æ.f.g.pe.cor.ſarachetta,alicetta,alice piccola. Col.8.cap 15.

Haliętus uide aliætus,de quo Pli. 10.cap.3.

Halium,ii.n.g.pe.cor.aglio, ab halo as, quidē ab alo is,uel ab oleo.

Halium,ii.n.g.pe.pro.agliata, ſalſa bianca de ali,Plaut.ſapore.

Haliatus,a um.pe.pro.Plaut.in Moſt. fatto de agli.ut cibus,fetente de agli. E

Halopecia,æ.f.g.pe.cor. eſt morbus in capite humano,& barba ex uitio humorum, qui fit cum profluuio capillorum proueniens. dicitur a uulpe,quæ græce ἀλώπηξ vocatur: ꝙ ea crebro id genus morbi patitur,uide alopecia

Hallucinatio, nis.f.g.pe.cor.in obli. pro. uide allucinatio errore,ut Gel.ſcribitur per H,eſt lucis alienatio ad mentis oculos, dicitur ab haliin, quod tarditatem, & animi ſtuporem ſignificat. Cloatius docet lucum dici arditatem quādam animi, & ſtuporem, qui allucinantibus plerunque uſu venit.

Hallucinator,vide allucinator.

Hallux,cis.m.g pe.pro. dito groſſo del piede, pollex pedis, a quibuſdam pollex magnus vocatur,ab ἅλλομαι.i.ſalio,ꝙ conſtricto pede proximum digitum ſolus ſcandit. F

Hama,vel hame ſarculum eſt,raſtello.Vlp.de fund.inſt.l.ubi acetum.

Hamadryades pe.cor. ſunt nymphæ, quę cū arboribus naſcuntur & moriuntur. Verg. in Buc.Hama aduerbium.i. una, uel ſimul,drys quercus eſt,& arbor.

Hamaxa,æ.f.g.pe.pro.carro Cap.

Hamaxeus, ei, carreſe, carrettiero, carrocciero.

Hamarius, ii. m. g.pe.cor. fattore de hami da peſcare.

Hamatus,a.um.pe.pro. piegato, chinato,uncato,uncis implexus,Lucret.4.ab hamo as.

Hamatilis, & hoc hamatile omnis ge.pe. cor. pertinente all'hamo.

Hamiata,ę.m.g.pen.pro.peſcatore con hamo. Plaut.in Rud.

Hamus,

A Hamus,i.m.g. hamo da peſcare.

Haphe,es.f.g.pe.cor.eſt tactus paleſtritarum. Nam cæromate corpora perfuſa tactu, & aagitatione flaueſcebant. Mar.7. & flaueſcit haphe. Sen. ad Lucil. a cæromate nos haphe excipit ſignat quoq; notas,quibus lepra corpus maculat. Iulius verò pollux accipit pro prima infectura, quoties veſtes tribuuntur coloribus.

Hapolus,a.um.pe.cor.tenero,molle,vt ouum hapolum, ouo apolo, ſine reſta natum, ſed pellicula.Plaut.Col.3.cap.10 Var.

Hara,æ.f.g.pe.cor.mandra,cimba.

Harma,tos.n.g.pe.pr.in obli.cor. eſt eleuatio vt Poli. eſt & oppidum', apud Græcos curruum quoque ſignificat.

Harmatopius,ii.m.g.pe.cor.marangone, maſtro di legname,lignaiolo.

B Hariolus,i.m.g.p.cor.indiuinatore,indiuino, propheta, qui diuina mente vaticinatur, ab hara.i.ſtabulo,vel ab hara vt Ser.aue quadã, non ab ara.i.altari vt tradunt, vel quaſi fariolus a fando fata,ſiue ab halando. Nam halitum ſolent excludere velut mortalem animam vt diuina concipiant.

Hariolatus,us.ui.m.g.pe.pro.indiuinare, profetizzare,profetia.

Hariolatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.

Haringa,æ.f.g.pe.pro. erat hoſtia dicta quòd eius adhærentia inſpicerentur exta.

Harmonia,æ.f.g.pe.cor.eſt concẽtus ex diſſimilium vocum moderatione. Augu. ab ἁρμόζω.i. coapto.

Harmum vocant ſpatium interlocatum dentibus.

C Harpagatus,a.um.pe.pro.robbato,vt aurum. Plaut.in Aul.ab ἁρπάζω.

Harpago,is.m.g.pe.pr.rampino,vncino, graffio.vncus ad rapiendum aptus, ab ἁρπάζω.i. rapio,eſt inſtrumentum in ſummitate aduncum quo nauigia,& quæ in puteum, vel flumen ceciderunt, capiuntur. Cæſar de bello ciuili,purpara,eſt & inſtrumẽti genus,quod nonnulli canem vocant,quo circi vaſis vinariis aptantur arpagone,merſola. Li.verò. 30. ab vrbe cond. ait aſſeres ferreo vnco præfixos harpagonas vocant milites. Anacharſis Scytha philoſophus,vt Plin.inuenit.

Harpax,cis.f.g.pen.pro

Harpaſtum,vide pilam.

Harpe,es.f.g.pe.pro.ſcimmitarra,ſtorta.i. enſis falcatus.Luca.eſt & Mercurii gladius.

D Harpyię ſunt mõſtra,qualia ſcribit Ver.in.3. Virginei volucrum vultus,fœdiſſima ventris Proluuies,vncæq; manus, & pallida ſemper Ora fame. Has virgines effigiant,quòd omnis rapina arida ſit,ac ſterilis,plumis circundatas, quòd quidquid inuaſerit rapina, cœdat, volatilis, quòd in omni rapina aduolandum ſit celerrime,filias Neptuni, & terræ,quia omnis rapina fit in mari,& in terra, quarum nomina Aello.i. quaſi alienum tollens,Occipite.i.citius auferens, Celæno nigra,quæ ſignificar, quod aliena concupiſcimus primo,mox expetita inuadimus,poſtremo ſemel ſurrepta abſcondimus. Harpyiæ ponuntur pro auaris,& furibus dictæ ab ἁρπάζειν.i.rapere. Apul.vſurpauit Harpyias pro nequiſſimis mulieribus.

E Harudes,um.m.g pe.pro.Conſtance.

Haruga,æ.f.g.pe.pro.erat hoſtia.i.animal dicta ab hara.i.ſtabulo, in qua concluditur, & ſeruatur ad ſacrificium. Ser.ab hara.i.aue.

Haruſpex,cis.m.g.pe.pro.in obli.cor. indiuino, dictus ab haruga, & ſpecio verbo antiquo.i.video, quòd exta pecudum inſpiciebat,e quibus futura prænoſcebat, & prædicebat vt Augu.& in Decretis.26.quæſt.quarta. Aliqui ſcribunt ſine H, & deducunt ab ara.i.altari,vbi conſpiciebant exta.

Haſta,æ.f.g.pe.pro.lancia,græce δορύ,& acontyore,ab obſtando vt aiunt. Var. tamẽ quòd aſtans ferri ſoleat, nonnulli ab ἵστημι deducũt,haſta pura,lancia ſenza ferro. Pli. Ver.6.

Haſtale,is.neu.gen.penul.pro. ab haſta l'aſta della lancia.

F Haſticus ludus,pe.cor. gioſtra, torniamento. Suet.in Cal.

Haſtarium,ii.n.g.pe.cor. vendere a l'incanto. Tertulli.quòd in bello parta ſub haſta vendebantur.

Hauris,is.f.g.pe.pro.orecchia,græce ὦτα, ab haurio is. Ver.vocẽ his auribus hauſi. Sonus enim hauritur hauribus,licet Papyrianus ſine H ut dignoſcatur a ſecũda perſona verbi hauris ſcribẽdũ putet,eſt dedicata memorię.

Hauricularius,ii.m.g.pe.cor.ſecretario, hauricularius medicus medico de orecchia. Iuriſcon.ff.de variis & extraordi.cog. hauricularis digitus il dito picolo.

Hauricuiarius,a. um. pertinente ad medico, vt ferrum.

Hauricula,æ.f.g.pe.cor.orecchiella, orechia piccola.Perſi.hauriculas aſini,eſt & ima pars

A haurís græce ὠτὸς, tenerume de carne, circa hauris coneauitatem.

Hauritus, a. um. p. pr. orecchiuto, qui magnas habet haures. Verg. hauritos lepores, & chi bene ode. Plaut. Hora. hauritas quercus, græce ὠτώεις.

Haurſcalpium, ii. n. g. pe. cor. netta orecchia, ab haure, & ſcalpo is.

Haurea, freno, quo equorũ haures religãtur.

Haurirorium, ii. n. ge. pen. cor. ſecchio da tirare acqua con la ruota. Lucret. in. 5. Augu. ab haurio is.

Hauſtra, orum. n. g. pe. pro.

Hauſtarius, a. um. pen. corr. da tirare, vt organum. Vitr. x.

Hauſter, hi per tri. quia venit ab haurio, mezzo di, mezzo giorno, oſtro, Garbin, ſcirocco, ventus humidus a meridionali plaga ſpi-
B rans, quo flante corpora corrumpuntur.

Hauſtrinus, a. um. pe. pro. de mezzo giorno.

Hauſtus, us. ui. m. g. pen. pro. beuere. Col. Stat. in Achil. hauſtus lactis. Pli. 7. cap. 7.

Hauſtus, a. um. pe. pro. beuuto, ab haurio is.

Hebdomada, æ f. g. pe. cor. latine ſeptimana. i. ſpatium ſeptem dierum, hebdomas. dis. eſt numerus ſeptenarius.

Hebes, tis omnis. g. pe. cor. offuſcato, pigro, vt artus, tardo, groſſo de ingegno, retuſi ingenii, acuminis, ſpontato, che non taglia, vt culter. Plin. 10. obtuſus, pazzo. Accius quem tu eſſe habetem deputes, græce ἀμβλὺς, ab hebeo es.

Hebetudo, nis. f. g. pe. pro. in obli. cor. groſſezza de ingegno, offuſcamento, obtuſitas men-
C tis, ingenii, viſus, & ſimilium.

Hebetatus, a. um. pe. pro. impigrito.

Hebræi, pen. prod. iudei, dicuntur ab Heber filio Sulæ.

Hecatomphylon, i. n. g. pe. pro. cento fogliola, cento foglia hærba.

Hecate es, f. g. pe. cor. Diana, dicta non ab ἑκατὸν. i. centum, quòd centum placabatur victimis, ſed ab Hecaros. i. Sole, dicto ab ἑκατὸς. i. iaculari, quòd radios iaculatur, vel a paruis inſulis Hecatonnẽſibus intra Leſbum, & Aſiam, vbi per totum Sol colitur regnum.

Hecaterius, a. um. pe. cor. de Diana.

Hecateſion, ii. neut. gene. penultima corrept. vide Triuiam.

Hecatombe, es. f. g. pe. pro. ſacrificio, centum boum dictum a centenario numero boum. ἑκατὸν ſignificat, centum, βοῦς bos, vel vt Eu-

D ſtathius quòd centum Peloponneſſi vrbes id faciebant, & a numero ſacrificantium compoſita eſt dictio. Strab. verò in. 8. a Laconib' inſtitutum fuiſſe demonſtrat, cum tale fiebat ſacrificium, centum extruebantur aræ, vt totidem eſſent, quot & victimæ, & quamuis aliæ quoq; victimæ, quàm boues immolarentur, ſacrificium tamen veteri vocabulo nuncupatur, Capito, hecatombe tale ſacrificium eſt, aræ vno in loco ceſpititiæ extruuntur, & ad eas centum ſues, centum oues mactantur. Nam ſi Imperatorium ſacrificiũ fit centum leones, centum aquilæ, & cætera huiuſmodi animalia feriuntur.

Hecta, vide Heta.

Hector, is. pe. pro. in obli. cor. filius Priami, dicitur ab ἔχω. i. teneo, defendo. Solus enim tenebat ſeruabatque vrbem, & mœnia ſolo ſta- E
bant Hectore Troię, Antea aliud habebar nomen, quàm ab Homero Hector diceretur.

Hedera, æ. f. g. pe. cor. hedera, Plin. 16. cap. 48. iam dicitur in Aſia naſci, negauerat Theophraſtus, nec in India, niſi in monte Mero. Harpalus, vt in Medis ſereret, fruſtra multis modis laborauit. Alexander ex India ob raritatem coronate exercitu rediit exemplo. Bacchi. Per ſe ſtare nequit, hæret ergo arboribus, parietibus ſiue muris, quam omnium maxime viuacem Theophraſtus ſcribit. huius. tres ſunt ſpecies alba, & nigra non ligno, ſed foliis, & ſemine, & tertia, quæ Helix vocatur, hederæ quidam apud Græcos duo fecerunt genera, a colore acinorum Erythranum. i. rubris acinis, & Chryſocarpum. i. au-
reis. Eſt & ingens, quæ ſine adminiculo ſtat, F
ob idque vocata Ciſos, contraque, quæ nunquam niſi humi ſerpit, Chamœciſos dicitur arabice Aſſan, ſiue Thalibech. Eſt alia fructu tantum candida, alia & folio, arbores autem necat candida, omnemque ſuccum auferendo tanta craſſitudine augeẽ, ut ipſa arbor fiat. Eſtque ſciendum hederam, quæ poetæ coronantur, crocatum ſemen habere, vt Pli. 18. foliis minus nigris, quam quidam Niſeã, alii Bacchiccam vocant, Hedera coronatur poetę, quòd Baccho ſunt conſecrati, qui etiam vt Bacchus inſaniunt. Horat. vt male ſanos ad ſcripſit Satyris, fauniſque poetas, vel vt hedera ſemper viret, ſic carmina æternitatem merentur, & vt ille ſemper iuuenis, ita hæc ſemper viret, vel ita omnia hæc, ſicut ille mentes hominum illigat, nec dicitur

A tur ab hæreo, quòd ſemper alicui hæreat, quia ſcriberetur cum diphthongo, & primā haberet longam, nec ab edo, quòd parietes edat, atque conſumat, vel quòd edita.i. alta petat, quia ſcriberetur ſine aſpiratione, ſed ab ἵζω.i. colligo, & inſideo, quoniam arboribus, muriſue inſidet, & dicuntur ſequaces, & errantes, quas antiqui lyrici flexipides dixere, ꝙ hac, & illac vagantur.

Hederaceus, a. um. pe. cor. de hedera.

Hedonius, ij. m. g. p. cor. ſpeſa fatta, in rebus venereis. Spart. hedone eſt voluptas, hinc hedonius.

Hedra, æ. f. g. pen. prod. ſeggia, ſedes, hinc cathedra.

Hedyoſmon, i. neu. gen. pen. prod. menta herba. Plin. 35.

B Hedyſmata, ſunt vnguenta precioſa. Plin. 13.

Hegnatia, æ. f. g. pen. cor. Naceio, Iuuenazzo, oppidum Apuliæ.

Hegemon. i. dux, hinc Hegeſippus.

Heiulatus, a. um. pen. prod. pianto, ploratus ab heiulo as, quod dicitur ab hei voce doloris, & gemitus.

Heiulatus, us. ui. pen. prod. corrotto, lamento, pianto del morto. Ci. Tuſ. 2.

Heiulatio, nis, fœm. gen. pen. corr. in obli. pro. Horat.

Helcium, ii. n. ge. pen. cor. pettorale del cauallo. Apul. ab ἕλκω. i. traho.

Helciarius, ii. m. g. pen. cor. tiratore de nauilii, con la fune, pettorale. Mart. Sido. qui onera funibus molitur, deducit, ſubducitque ad officia inuicem adhortans.

C Helleſpontus, i. m. g. p pro. ſtretto galipolitano, a quibuſdam de Conſtantinopoli, ab Helle Phryxi ſorore ibi ſummerſa, & ponto. i. mari, vel πντίζω. i. ſummergo.

Helleſpontiacus, a. um. p. cor. de lo ſtretto galipolitano, & quibuſdam de Cōſtantinopoli.

Hellas, dis. f. g. pe. pro. in obli. cor. ab Hellene Deucalionis, & Pyrrhæ filio, quam Ptole. appellat Achaiam, nunc dicitur Græcia a Græco rege, ſolos Hellenes vocari Theſſaliæ incolas.

Helinium, ii. n. g. pe. cor. eſt hęrba, quæ ex Helenæ lacrymis nata dicitur.

Heliocaminus, i. m. g. pen. pro. ſtufa, ſolare, ſudatoro ſolare, eſt locus, ad quem Sol hybernus accedens ipſum calefacit. Vlp. in. l. arborem. ff. de ſerui. vrb. prediorum, Pli. in epiſtolis, ab ἥλιος. i. ſole, & camino.

Hellanodices, æ. m. g. iudex certaminis. D

Heliotrapeza, æ. f. g. pe. pro. menſa.

Heliocryſos, i. fœ. gen. penul. prod. eſt herba floris aurei.

Helix, eſt inuoluulus, & capreolus vt vitis ita reliquorum. Vitr. in. 4. dicitur ab ἑλίσσω. i. circumagendo, & inuoluendo.

Helorus, i. m. g. p. pr. eſt vrbs, & Siciliæ fluuius, fluit & Iſtri fluminis filius ab Aiace occiſus in ea pugna, quam Græci cum Telepho Myſorum rege habuerunt.

Heluo, nis. m. g. pe. cor. in obli. pro. ghiotto, leccardo, goloſo, qui immoderatè ſua vorat bona, ab heluo as. i. gulæ inſeruio additur aſpiratio, vt vis exprobrationis augeatur.

Helmintiſes, ſunt lubrici ventris.

Heluatio, is. f. g. pe. cor. in obli. pro. ghiottonitia, goloſità. E

Heluolum vinum, pe. cor. vino ciregiuolo.

Heluus, a. um. pe. pro. ciregiuolo.

Heluola vuua, gialla, gianna.

Heluolus color, giallo, biōdo, vide collectanea

Heluetia, æ. f. g pen. cor. Suizaria, regio Germaniæ.

Heluetius, a, um. pe. cor. Suizzaro.

Helſine, es. f. gen. parientaria, herba de vento, de muro, de pernichi, herba muralis, quæ naſcitur in parietibus, muriſue Dioſc. Galenus.

Hemerodromus, i. m. g. p cor. corritore, corſore. Li. Prob. Aemilius.

Hemina, eſt dimidia pars ſextarii ex græco ἡμινα.

Hemieranea, æ. f. ge. pe. cor. dolore de mezza teſta, capo, hemicraneo, a cranos, vel cranion. i. caluaria. F

Hemiolius, eſt quędam arithmetica proportio continens aliquem totum numerum, atque eius dimidium, vt ſe habēt tres ad duos, quindecim ad decem.

Hemitogium, ii. n. gen. pe. cor. giornea, veſtis militaris.

Hemicyclus. i. m. g. p. p. terrazza rotunda doue ſe mangia, cœnatio effigie circuli & cordis dimidiati. Ci. in Lælio, licet proſella rotūda, ſed male quidam exponant. Sid. ſolii capacis hemicyclon ponit intelligens vas balneare ſemirotundum inſtar mediæ ſphæræ, ab ἡμι. i. ſemis, & κύκλος. i. circulus.

Hemerobius, eſt animal, cuius vita diei vnius. eſt mane naſcens, veſperi moriens. Ariſtot. Cice. Plut. (diū cœli

Hemiſphœriū, ii. n g. p. c. mezza ſphæra dimi-

Hemi-

A He miſtichum eſt verſus imperfectus, mezzo verſo, ab ἡμι .i. medio ϛίχω verſu.
Hemitritæus, æi. m. g. pen. pro. febre terzana dodpia compoſta.
Hemonia, æ. f. g. pen. cor. Theſſalia, ab Hemo ne rege.
Heous, a. um. pe. pro. ab ἠὼς .i. dies, & aurora, matutinus, orientalis.
Hepas, & epaticus ſcribitur per H, vide epar.
Hepſema, atis. n. g. pe. cor. vino cotto.
Heptagonus, i. m. g. pe. cor. figura de ſette cantoni, anguli.
Hera, æ. f. ge. pe. cor. patrona, madonna, ſignora, madama.
Herus, i. m. g. p. cor. patrone, meſſere, ſignore.
Herilis, & hoc herile omnis. gen. pen. pro. del patrone.
B Herilis, is. m. gen. pen. prod. figlio del patrone, madama.
Herculaneum, ei. n. g. pen. pro. Torre del greco, oppidum proximum Neapoli incumbens mari.
Heraclea, æ. f. g. pe. pr. eſt & Heraclea in Sicilia, Terranoua.
Heracleenſis, is communis. g. pe. pro. torreſe.
Heraclius lapis. m. ge. pen. cor. paragona, magnes. Pli. a quibuſdam calamita Temiſt. dicitur ab Heraclea ciuitate Lydiæ vt Tareus, & Didymus.
Herbita, æ. fœm. gen. pen. cor. Nicoſia, oppidum Siciliæ.
Herbitenſis, is communis. ge. pro. da Nicoſia.
Herciſcundus, a. um. pen. pro. da diuiderſe, da eſſere diuiſo vt familia. i. pecunia diuidenda.
C Vlp. Papinianus, Apul. in. 6. via herciſcunda, dicitur ab herciſci. i. diuidere, & herctum diuiſum, herciſcor verò dicitur ab ἕρκος. i. ſeptū, hinc herceus Iuppiter, quòd intra cōſepta, & penetralia colitur, apud quem fuit Priamus a Pyrrho iugulatus, nec dicit, vt aiunt, quòd mala creditur arcere, nec a coercendo vide herciſcundus.
Herculem, vt Plut. in Nicia Siracuſanis aiunt fuiſſe propitium ob Proſerpinam, cuius ope, & auxilio Cerberum canem meruit capere. Athenieſibus verò infenſum, quòd Egeſteos Troiana ſtirpe oriundos ſeruaſſent, cum ipſe Laomedonte regnante Troiā euertiſſet.
Herculeus, a. um. pen. cor. de Hercule, vt Tarenti. Verg. 3.
Herculanus, a. um. p. pro. vt pedis. Gel. primo.
Hercules Monæchus, Villa franca, portus in Liguria.
D Herculis portus, vide portus Herculis.
Herculeum promontorium, Capo de Sparteuento, in Calabria.
Herculeus morbus, pe. cor. male de luna, male caduco, quoniam eo nimium Hercules morbo laborauit.
Herebus, pe. cor. inferno, vide erebum.
Heretum cum H ſcribitur, vide Eretum.
Heremodicium, ii. n. ge. pe. cor. ſententia, giudicio dato non eſſendo ce il reo. Iuriſco. tit. de minor. eſt quaſi ſolitarium, ac deſertum iudicium, in quo reus abſuit, licet ibi legatur ſed mendoſe hermodicium, dicitur ab ἐρήμου .i. heremo media producta, & dica. i. cauſa.
Herieius, ii. m. ge. pe. cor. riccio, animal, quod ſetis horret, in ſeſe coiens pilæ ſpinoſæ effigiem præbet.
E Herinaceus, ei. m. g. pe. cor.
Herma, æ. f. g. p. pr. ſtatua dell'homo eretta, p̄ſertim ſine capite, & cuius caput mutari poteſt. Ci. ad Att. 6. dicitur & Hermes, æ. Iuue. 8. truncoque ſimillimus Hermæ. eſt Hermes Mercurius, ab ἑρμηνεύω .i. interpretor, diſſero quod negociatori neceſſaria eſt linguarum diſſertio. Fulg. vel vt Diodo. quòd ſermonis fuit inuentor, verborumq; interpretationem inuenit, ideo hermes. i. interpres vocatus.
Hermeus, ei. m. ge. Maraſſo promontorium in Sardinia.
Hermoglyphus, i. m. g. pe. pr. marmoraro, ſcarpellino, ſtatuario.
F Hermopolium, ii. n. g. pe. cor. botega del marmoraro, ſtatuario.
Hermaphroditus, i. m. g. pen. pro. maſcolo, & femina. vtrunq; habens ſexum maſculeum, & fœmineū, ab hermo. i. Mercurio, & ἀφρὸς .i. ſpuma. i. Venere, quæ ex marina ſpuma dicitur nata, quòd ex his natus eſt. Ouid. in. 4. Mercurio puerum, & diua Citheride natum.
Hernia, æ. f. g. p. c. herina, rottura, dr̄ a duritie pellis, quæ fit poſt inteſtinorum deſcenſum. Hernium enim durum, & aſperum lingua Sabinorum vocatur, cuius ſpecies, vt Celſus. 7. ſunt enterocela, quæ dicitur cum inteſtina dilabuntur in ſcrotum. Epiplocele cum omentum in ſcrotum deſcendit. Hydrocœla cum in alterum ex teſtibus humor confluit.
Hernioſus, a. um. pe. pro. chi pate d'hernia, di rottura.
Hernici, pe. cor. populi Lauinio, & Albæ vicini dicti vt Macro. ab Hernico duce, vt Pompe.

A pe.à ſaxis,quæ Marſi , Sabiniq́ue herna vo-
cant.
Herodius,vide Erodium,ſcribitur per H.
Herodia,æ.f.ge.pe.cor.Angleria,caſtellum in
inſubribus.
Heros,is.m.g.pe.pro.ſemideus, natus a patre
mortali,& matre dea,vt Aeneas,aut ex ma-
tre mortali,& patre Deo,vt Romulus, & vt
Augu.in.x.de ciuitate Dei tradit heroũ no-
men à Iunone dicitur tractum , quòd græce
Iuno hera vocatur,& ideo neſcio quis filius
eius ſecũdum Græcorum fabulas heros fuit
appellatus,hoc videlicet myſticum ſignificã
te fabula , quòd aer Iunoni deputetur , vbi
volunt cum dæmonibus heroas habitare,
quo nomine appellant alicuius meriti ani-
mas defunctorum,& in. 7. inter lunæ gyrũ,
B nimborum,ac ventorum cacumina aereas eſ
ſe animas, ſed eas animo , non oculis videri,
& vocari heroas. Trimegiſtus quoq; refert
heroas habitare inter aeris puriſſima partẽ
ſupra nos,& terram. Capel. ab hera.i. terra
ait heroas eſſe nuncupatos. Et quoniam he
ros fortem quoque ſignificat ideo quidam
ab ἀρετῆ.i.virtute , quæ fuit in illis maxima,
deducunt.hinc Ariſt.virtutem excellentiſſi-
mam vocat heroicam.Plato verò in Cratilo
ab amore, quem Græci ἔρωτα nuncupant de
ducit.
Heſperus , ſiue heſperos pen.cor.eſt Veneris
ſtella,cum ſolem obſequitur , latine dicitur
Veſper, Veſperugo, cum vero antegreditur
ſolem phoſphoros pe.cor.vocatur.Ci.de na
tu.deo.latine Lucifer.Scribit Diod. Heſpe-
C rum Atlantis fratrem conſcendiſſe cacumẽ
montis Atlantis ad curſus aſtrorum obſer-
uandos,& nunquam deinceps comparuiſſe,
cui vulgus diuinos exhibuit honores, aſtrũ-
q́ue lucidiſſimum eius nomine appellitauit.
Heſperia maior.æ.f.g.pe.cor.Italia,& per ex
cellentiam dicendo heſperiam intelligitur
Italia,heſperia minor, ſeu vltima hiſpagna,
Spagna dicta ab Heſpero rege Atlantis fra-
tre qui prius regnauit in Italia, ex qua pul-
ſus Hiſpaniam acceſſit habitatum,regionem
q́ue illam de ſuo vocauit nomine,& non di-
citur,vt Macrob. & aliqui ab heſpero ſtella
occidentali.
Heſperius,a.um pe.cor.Italiano.
Heſternus,a.um.pe.pro.de hieri.
Heta,æ.f.g.pe. pro. boglia del pane cotto,o-
uer quando ſe coce,veſſica, ſiue coſa da niẽ
te,dicitur quaſi bieta, ab hio as, eſt puſtula, D
quæ in coquendo aſſurgit vt in pane,in cal-
dariis.
Heteromaſcalum,i.n.g.pe.cor. ſchiauina, ca-
uardina,manto peloſo da vna banda.
Heteromalum,i.n.g.pe.cor.
Heterocrana,vide eterocrana.
Heteroclitum,i.aliter declinatum , ab ἑτέρως.i.
aliter ἱερῶς declinatum.
Heterocliſis,eſt alia declinatio.
Hetruria,æ.f.g.pe.cor.Toſcana,regio Italiæ.
Hetruſcus,a.um.pe.pro.Toſcano.
Hexagonus,a.um.pen.cor.de ſei cantoni, ſex
angulorum,vt cellarium.Ambro.
Hexaſticon,i.n.g.pe.cor.de ſei verſi.
Hexametros,i.m.g.p.pr.de ſei meſure.
Hexaphoron,i.neu.ge.pen. cor. bara portata
de ſei homini.
Hexameron,i.n.g.pe.cor.de ſei di. E
Hexedra,æ.f.g pe.pro.banco che cape ſei, eſt
vt ſunt capitula monachorum in cœnobiis.
Hiatus,us.ui.m.g.pe.pro. apertura terræ,mõ
tis.Ci.3.de off.
Hians,tis omnis.g.pe.cor.in obli.pro. aperto,
patulum vt oſculum.Apul.rima ab hio as.
Hibernus,a.um.p.pro.dicitur ab imber remo
ta M,& præpoſita H.
Hibernia,æ.f.ge.pen.cor. Hirlanda a quibuſ-
dam Scotia.
Hidra,æ.f.g.pe.pro.Cadra, oppidum Siciliæ.
Hierocepis,is.m.g.pe.pro.orto ſacro.
Hiediochiris,is.f.g.pe.pro.polize de man pro
pria,non idiorcirca legendum eſt.
Hermogeniani equi,vt in c.de grege domini- F
co.Lex propoſitis,ſiue Hermogeniani dicũ-
tur ab Hermogene auriga, ſiue agitatore ali
cuius factionis.Alioqui Hermogenes ſub Cõ
ſtantino Imperatore fuit præfectus præto-
rio,vt in.21.ſcribit Amianus,eundemq́; ma-
giſtrum equitum , & ſeditione facta a Con-
ſtantinopolitanis occiſum tradit Socrates in
hiſtoria Caſſiodori.fuit & Hermogenes rhe
tor,de quo Suidas.
Hierarchia,æ.f.g.pe.pro.ſacer principatus.
Hieratica charta,quæ poſtea Auguſta vocata
fuit,dicitur quaſi ſacrata religioſis tantũ vo-
luminibus dicata,charta Imperiale.
Hierophylax, cis.m.ge.pen.pro.ſactiſtano, ſa
crorum cuſtos,ἱερὸς ſacer,φυλάω cuſtodio, la
tine,vt Scæuola vocatur æditus, vel æditi-
mus.
Hierocomion, hoſpitale de leproſi , lazaroſi,
locus,

A locus,in quo leproſi aluntur.i. domus lepro ſorum,hiera latine lepra, come villa.

Hierodulus,i.m.ge.pe.pro.giacano,chierico. Iul. Firm.

Hieronymus,i. ſacrum nomen, ἱερὸν ſacrum, ὄνομα.i.nomen.

Hierorofiarchus,rebus ſacris præpoſitus qua ſi princeps ſacrorum,ab ἱερὸς.i ſacro,& ἀρχὸν principe, eſt rerum , & ſacerdotii caput , vt eſt Papc.

Hierapolis,vt Stephanus eſt vrbs inter Phrygiam,& Liciam calidis aquis redundans , ſic dicta,quoniam multa habet ſacra. Strabo verò agens de Hierapoli dicit os Plutonium in quodam imminentis montis ſupercilio , ita eſt commenſuratum vt hominem ſuſcipere poſſit mira profunditate , ſi animal circum- E poſitum ingrediatur vallum,ſtatim moritur, nos paſſeres immiſimus , qui ſubito expirarunt. Galli Cybelei accedunt impune,vt etiā vſque ad os prodeant, introſpiciant, & immergantur quouſque poſſunt ſpiritum continere.

Hieroſolyma,æ.f.g.pe.cor.eſt vrbs Iudææ licet Vallenſis, & nonnulli alii negauerint legi in ſingulari.Suet.in Augu. apud Hieroſolymam non ſupplicaſſet,Tacitus conditā vrbem nomine ſuo Hieroſolymam feciſſe, Idē omnes præter Hieroſolymam , Græci ἱερὸν templum vocant, quod vt Euſeb.in.9. de Præparatione euangelica Salomon pulcherrimum Hieroſolymis condidit. hæc & Hieruſalem vocatur.

Hiera,æ.f.g.pe. pr.vna ex inſulis Aeolis , fuit C & vxor Thelephi Myſorum regis a Nereo interfecta , cum marito ferret opē ab Achille vulnerato,fuit & via dicta , quòd per eam irent ſacerdotes ad Eleuſinam Cererem.

Hieronoſius,i.m.g.pe.pro.fuoco de ſanto Antonio,ignis ſacer.

Hila orum,n.g.& hilæ arum.f.g.pe.pro. ciambodelli,ſalſiccioni, genus farciminis ex pluribus conſtans inteſtinis,& carne ſucciſa,ſalciza,eſt & lucanica ſupreſſata . Plaut. Laberius tamen ait lambit hilam cocus, dicuntur ab hilo.i.mimmo.

Hilla orum,n.g.pe.pro.eſt diminutiuum.

Hilum,i.n.g.pe.pr.negro de la faua , nigrum, quod fabæ grano adhæret, a quibuſdam medulla ſambuci,ſiue cannæ, & minimo,vn poco,proferebant vetuſtiſſimi. Ci.Tuſc. prima nec proficit hilum.

Himantopodes,æ.m.g.pe.cor. gambe ſtorte. D Plin.himas.i.lorum,ſiue corrigia πούς pes.

Himerodromos,i.m g.pe.cor.corritore de vn dì, curſor.

Hincelices ſulci, ſunt aqtarii ſolchi de acqua .ff.de aqua pluuiali arc.l.1. ſed ibi legendum eſt hydraulaces dicti ab ὕδατος,& aulaces,huius dictionis meminit.Suet.in Neto.

Hinnulus,i.m.ge.p.cor.mulo,natus ex equo, & aſina. Var.

Hinuleus,ei.m.g.pe.cor.ceruietto, ceruo piccolo,pullus ceruinus.

Hinnulus,i.m.g.pe. cor.ex cuius coagulo remedium fit præcipuum contra morſus. Pli.

Hinnitus,us.ui.m.g pe.prod.annittire del cauallo, vox equina,ab hinnio is.

Hippagium,ii.n.g.pe.cor.naue da portate caualli,nauis,qua tranſuehuntur equi. E

Hippago,is.f.g.pe.cor. Græci ἱππαγωγοὺς vocant Polybius in primo.

Hipa,æ.f.g.p.cor.ſuppa de acqua,de brodo.

Hippace,is.m.g.pe.pro.caſcio, formaggio fatto di latte di caualle,caſeus vt Hippocrates a Scythis inuentus ex equino lacte.

Hippice,es eſt hærba,quam equi habentes in ore nec famem,nec ſitim ſentiunt. Pli.

Hippotexeta,æ.m ge.pe.cor.arciero,baleſtrero a cauallo,eques ſagittarius.

Hippopera,ę.f g.p.pr.malla,facchetta, quæ a tergo equi geſtatur. Sene.in epiſtolis, ab ἵππος.i.equus,& pera.

Hippobatus,i.m.g pe.cor.paſtore delli caualli, curat equos.

Hipponomus,i.m.g pe.corr.

Hippiatrus,i.m.g.pen.pro.maniſcalco,medicus equorum. F

Hippocrene,es eſt fons Bœoliæ dictus ab ἵππος.i.equus,& κρήνη.i.fons.

Hippocrates,is.Pe.cor.non pro Mart.Os hominis mulſum me rogat Hippocrates. componitur ab ἵππων.i.equi,& κράτος.i.robur,qua ſi equi robur,fuit medicus.

Hippotela,æ.pen.pro.cauallo piccolo, tenerior equulus. Ariſt.

Hippocampus,i.m.g.pe. pro. cauallo marino. Menander,Lucil.

Hippiades dum,f.g.pe.cor. ſtatue de femine a cauallo, ſtatuæ mulierum equeſtres, cuiuſmodi fuiſſe videntur Amazonum,quas mortalium primas equum ſcandere auſas ſcribit Lyſias. Orator.

Hippotamus,i.m.g pe.cor.cauallo de fiume.

Hip.

A Hippium, vidde agros.

Hippodromus,i.m.g.pe.cor.cozzone, domatore de caualli,domitor equorum ab hippos & domazo.i.domo.

Hippocomus,i.m.g.pe.cor.ſtrigliatore de caualli,qui equum comit,curatq;, ab ἵππος, κομέω.i.como,curoq;.

Hippomanes,n.g.pe.cor.tabacco,eſt caruncula naſcens magnitudine caricæ in fronte pulli equini,vel aſinini colore nigro, quod ſtatim edito partu,fœta deuorat, alioqui partū ad hubera non admitteret.Pli.Sol.& hoc eſt amoris veneficium.Verg.uerò Geor.3.oſtēdit eſſe virus,quod ab inguine equæ,cum amoris agitatur furore,& amores appetit, defluit,& tunc colligitur,de quo Tib. & Ariſt. in.6.de animalibus dicitur ab ἵππος & μανία.i.

B furia,& inſania,eſt & herba,quam comedentes equi furiis agitantur Heſiodus.

Hippophorbus,i.m.g.pen.pro.paſtore de caualli.Lucian.

Hippothrophium,ii.n.g.pe.cor.loco aſſignato a nutricare caualli, locus equitio alendo deſtinatus.

Hippodromon,i.n g p. cor.curſo, corritoro. i.doue correno li caualli, ſtadium,& curſorum equorum.i. quà currunt equi. Mart.12.

Hippocoū,i.n.g pe.cor.genus eſt vini dictum ab Hippo loco eius inſulæ quæ Co uocatur.

Hippomachia,æ.f.g.pe.cor.gioſtra, correria, ab ἵππος.i.equus & μάχη.i.pugna.i.pugna facta equis.

Hir,n.ge.pen.prod.caperrone, becco, caprino,animal, fetore delle aſcelle, fœtor halarum.Horar.

C Hircipilus,a.um.pen.cor.peloſo, homo denſorum pilorum.

Hirculus,i.m.g.pen.cor.caperrone, becco picolo,caprino.

Hircinus,a.um.pe.pro.de caperrone, vt caro.

Hircoſus,a.um.pe.pro.fetente, vt gens. Perſ.

Hirpinum,i.n.g.pe.pro.Harpaia, oppidum.

Hirpinus,a.um pe.pro.da Arpaia.

Hirquus,i.m.g.pen.pro.cantone dell'occhio, cioè il lagrimar dell'occhio, angulus oculi, qui canthus dicitur.

Hirquitallus,i.m.g.pe.cor. giouenetto che incomincia a libidinare ad vſare, adoleſcentulus primum ad virilitatem accedens, dictus ab hircorum libidine.

Hirudo,nis.f.ge.pe.pro.in obli.cor. ſanguiſuca, quòd hæret cuti.

Hirundo,inis f.g.pe.pro.in obli.cor.rondina, D auis neq; fera,neque manſueta, nidum luto conſtruit,ſtramento corroborat, ſi quando inopia eſt luti pēnis aqua multa madefactis puluerem ſpargit.Hirundines in Aegypti heracleotico oſtio molem continuatione nidorum vaganti Nilo inexpugnabilem opponūt vnius ſtadii ſpatio,quod opere humano perfici non poſſet.Plin.dicitur a vere,quia vere tranſit ad nos,quaſi verundo,vbi V verſa eſt in H, græce χελιδών.

Hirſutus,a.um pe.pro.peloſo, vt membra Iuue.2. aſpro, aſperum vt caſtaneæ. Verg. in Buc.& in Damone hirſutum ſupercilium.i. rigidum aſperum, ſeuero.Ouid.2.triſtium nihil eſt hirſutius illis,& primo de Arte hirſutas comas arborum. i. duras & rigidas, & (3.Faſt.

Hirtus,a.um.pe.pro. abhorret. E

Hirtuoſus,a.um pe.pro.Apul.5.

Hiſara,æ.f.g.pe.cor.Liſera, fluuius.

Hiſmaelitæ,pe.pro.dicuntur ab Hiſmael, qui poſtea Agareni ab Agar vxore Hiſmaelis, poſtremo Sarraceni a Sarra.i. legitimavxore Habrahæ quaſi legitimi diuinæ promiſſionis ſucceſſores dicebat Mahumetus.

Hiſtrio,onis.m.g.pe.cor. in obli.pro. hiſtrione,geſticulatore,quando ſi repreſenta la fauola,qui perſonatus in ſcæna comœdias,tragœdiasq; agit voce,& corporis geſtu, quiue ad tibicinis modum ſaltat, quē iuuentus imitata inconditis inter ſe verſibus iocularia prius fundere ſolita eſt,dicitur non ab homine tuſco vt Vallenſis,ſed vt Val in.2.Liu. in 7.quòd hiſter tuſco verbo ludius vocatur, nomen hiſtrionibus inditum. Pompeius autem ait hiſtriones vocati ſunt, quia qui primus hanc artem Romæ exercuit, ab Hiſtria profectus eſt ipſe priores ſequor. F

Hiſtrionicus,a.um.pe. cor. pertinente ad hiſtrione,geſticulatore.

Hiſtrionia,æ.f.g.pe.cor.geſticulare, repreſentare de fauole.Plaut.

Hiſpania vlterior,æ.f.g.pe.cor.Spagna, Caſtiglia,dicitur ab Hiſpano rege.Herculis conſobrino,vt Beroſus,Trogus,& non ab Hiſpali vrbe a Cęſare condita vt aiunt Ante na.ſque Cęſarem erat,& vocabatur Hiſpania.

Hiſpania citerior, Catalogna,regno de Arago (na.

Hiſpanus,a.um.pe.pro.Spagnoſo.

Hiſpanicus,a.um.pe.cor.da Spagna Vit. tomices ſparto hiſpanico,Gel 8.gladio hiſpāico.

Hiſpanenſis,& hoc hiſpanenſe omnis.g.pen. pro.

A pro habitante. habitatore in Spagna, & non èda là, qui manet, habitat in Hiſpania, & nõ e ſt Hiſpanus. Ci. ad Cælium. 2. epiſtolarum.

Hiſpalis,is fœm.gen.pen.cor. Siuiglia, oppidum Hiſpaniæ.

Hiſtoricam linguam Senec. in naturalibus.i. expoſitam.

Hiſciacus,a.um.pe. cor. chi poco apre la bocca,chi poco sbadacchia,qui parũ os aperit.

Hiſpalenſis,& hoc hiſpalenſe omnis.ge.pen. pro.da Siuiglia.

Hiſpalitanus,a.um.pe.pro.

Hiſpidus,a.um.pe.cor.peloſo.

Hiſtoria eſt rerum geſtarũ narratio dicta ab ἱστορῶ.i.narro.vide Annales.

Hiſtonium,ii.n.g.pe.cor.Guaſto, oppidum.

Hiſtonienſis,& hoc hiſtonienſe omnis.g.pen.
B pro.dal Guaſto.

Hiſtopus,i.genus eſt nauis.

Hiulcus,a.um.pe.pro.rimoſo,rotto vt pectus, aperto,vt os. Verg.2.Geor.ab h o as Papyn.

Hodiernus,a.um.pe.pro.de hogi,queſto di.

Holocauſtum,i.n.g.pe. pro. ſacrificio, totum combuſtum,ab ὅλον.i. totum cauſtum combuſtum.

Holographus,a.um. pen.pro.tutto ſcritto,vt literæ.

Holophanta,æ.communis.g.pen.prod. tutto bugiardo,menzognaro.

Holoſericus,a.um. pen.cor. tutto de ſeta, vt veſtis,Vopiſ.Lamp.in C de veſtibus holoſericis, vbi etiam legere poſſemus holobrizis, quòd totæ erant ex obrizo. i. auro puriſſimo,& quamuis ſit coctum non diminuitur,
C hic etiam legere poſſumus holobarys, & veſtes ob aurum intextum graues accipimus, βαρὺς grauem ſignificat.

Holor,is.m.g.pe.cor.in obli.pro. cigno, auis.

Holorinus,a.um.pen. prod. de cigno,bianco, vt color.

Holoſphyraton,i.neut.ge.pe.cor.tutto maſſizzo.

Homeromaſtix.vide Zoilus.

Homo,nis.communis.gen.pen.cor. homo,& fœmina noſtram , vide grammaticen, Luca. monſtroſi hominum partus , ab humo Var. Lactan.quod Quint.in primo negat, cũ hoc omnibus ſit animantibus commune , vnde tamen dicatur,non poſuit,ſed ab ὁμόνοια.i.cõcordia & ὁμονοῶ.i.concordo,conſentio homo nanque eſt omnium animalium maxime ſociabilis,vel ab aduerbio ὁμοῦ. ſimul , & unà. Eſt enim propriũ hominis cũ aliis vnire ſe. D

Homo burrus,ſiue rubidus,homo roſſo dopo il mangiare,qui cibo,& potu pranſus rubet.

Homo ſũmatis,homo de ſumma conditione.

Homo infimatis,homo de infima conditione. Plaut.in Stico.

Homuntio onis,m.g.pe.cor.in obli.pro.homiciuolo.Ter.in Eun.

Homullus,i.m.g.pe.pro.

Homonouus,cuius maiores nullam habuerũt dignitatem,ſed ipſe incipit habere.Ci.

Homo bonæ frugi,vtile,de recapito.

Homo nequam,triſto,vile,da niente.

Homilia,pen.prod.non homelia eſt colloquium , concio. ſermo homileo. i. colloquor, concionor.

Homonymum, eſt æquiuocum.i. dubium, vt canis,dubitatur quod ſit,an ſtella,an animal E
latrabile,eſt reducendum ad ſua ſignificata.

Homicida,æ.communis.g.pe.pro occiditore de homini,etiam in bello Hora. homicidam appellat Hectorem,ab homine,& occido is. græce φονεύς.

Homicidium,ii.n.gen.pen.cor.homicidio, eſt hominis,facta ab homine cędes,græce φόνος.

Homographia,æ.fœm.gen.pen.cor. eſt ſimilis ſcriptura, ab ὅμοιος.i.ſimilis , & γραφὴ ſcriptura.

Homellum,ii.n.g.pe.cor.erat genus pilei.

Homomeria,æ.fœm.gen.pen.pro. ſimilitudo partium.Lucrer.

Honeſtas, tis.fœm.gen. pen.prod. bellezza, in fœminis.

Honeſtus,a.um.pen.pro.bello.Ter.in Eunu. honeſtus eſt,honeſto,dicitur ab honore. F

Honor,is.m.ge.pe.cor.in obli.pro.græce τιμὴ eſt reuerentia,& dignitas quæ quauis de cauſa alicui exhibetur officio,gouerno della città,adminiſtratione,regimento,ſacrificio honorem,bellezza.Verg.ſyluis Aquilo decuſſit honorem,& in primo oculos afflarat honore,cultus,& obſeruantia,reuerentia. Idẽ ſemper honore meo,premio. Idem ductoribus addit honores,ſepultura . Idem mortis honore carentes,pudicitia.Idem rapti.Ganimedis honores,& hic erit ironia, quaſi non pudicitia , honore , dicitur quaſi honeſtum onus,quòd onus reipublicæ ſuſtinet,ſubſtãtia,delectatio.Idem Georg.4. vitæ mortalis honorem,dilectus amor.Idem.7.ſiquis Amatæ Tangit honos animum.

Honorabilis,& hoc honorabile omnis g. pe. cor.

A cor.honorabile,græce τίμιος.

Honorificus,a.um.pe.cor. degno de honore, da honorarſe,vt ſententia.Gel.3. cap.3. Pli. primo epiſtolarum. Mart. & chi fa honore, vt conſul.Ci.

Honoratus,a.um.pen.prod.honorato, vt vir. Cic.in Cati.

Honorus,a.um.pe. pr. pertinente ad honore.

Honorarium, ii.n.g.pe.cor. preſente da mãgiare. Ci.vocat in Piſonem xenium aduentitium,quod datur magiſtratui quanque vrbẽ ingredienti græce εἰσόδιον & εἴσοδον.

Honoratiſsimus,a.um.pe. cor. molto honorato.Ter.in Phor.

Honorificentior,viſa eſt.Ci,ad At.

Honuſtus,a.um.pe.pro.vide onuſtus.

Hophomacus,i.m g. pen.cor.gioſtratore tutto armato.

B Hoplitis, dis.fœ g.p.pro.in obli.cor.ſtatua de femena armata.

Hora,æ. fœm.ge.pe.pro. hora, noſtram,vide grammaticen.

Horia,æ.f.g.pe.cor.ſcauica,nauicula piſcatoria.Plaut.in Rude.

Horarium,ii.n g.pen.cor.ſpatio de vna hora. Suet.in Domit.

Horizon ontis,m.g.pe.pro.eſt terminus viſus noſtri,Ci.finientem vocat,Martianus Capella finitorem,vel eſt circulus in ſphæra diuidens duo hemiſphæria,ab ὁρίζω.i.definio,termino, diuido.

Hornus,a.um.pe.pro.de vno anno, anniculus vt vinum,Pro.4.hornam frugem.Hora.

Hornotinus,a.um.pe.cor.vt nuces.Cato.Collum.5.cap.6.ab horno.

C Horologium excitatorium,reſuegliatoro.

Hordeum,ei.n.g.pe.co.orgio,non abhorreo, ſed quaſi fordeum.i.grauidum,& prægnans. Quod fordum grauidum,ac prægnans ſignificat.Ouid.indica forda ferens bos eſt, fœcundaq; dicta ferendo. Loco F,aſpiratio poſita eſt,hinc hordearium æs,quod equiti pro hordeo pẽdebatur vel a farre. Veteres enim farreum dixere poſtea mutatis literis a farreo factum eſt horreum. vide apotheca.

Horreum,ei.n.g.pe.cor,granaro, repoſitoriũ frugum, frumenti, ponitur pro loco ad cuſtodiam rerum alienarum a cotidiano vſu.ſe poſitarum,quæ aſſeruari conſueuerunt. Vlp. de fundo inſtru.l.tabernam horreum vinarium cum vino,& vaſis & inſtrumento,& de emp.& vend.clauibus ait traditis,ita merciũ in horreis conditarum & tit.locati,&.4. Codicis Apud, Paulus iuriſcon. non dicitur ab hordeo vt aiunt, ſed ab horrore ſpicarum. Quoniam antiqui frumentum cum ſpicis reponebant. Var. Pli.ipſe vero ab horrore.i.rigore contenderem. Septentrionem nanque verſus & aquilonem ſemper fiebat horreum & in loco ſublimi.Pli.Col.Vitr.ita frumenta non poterunt ciro concaleſcere,ſed flatu refrigerata diu ſeruabuntur incorrupta. D

Horrearius,ii.m.g.pe.cor.guardiano, affittatore,conduttore del granaro, qui propoſitꝰ eſt horrei cuſtodiæ.Vlp.tit. de his qui deiecerunt,rerum inquit cuſtodiam, quam horrearius habet merces horrearię, quæ in horreis aſſeruantur.

Hordeia,æ.f.g.pe.pro.genus eſt piſcis.

Horricomis,is.communis.g.pe.cor.peloſo,vt hircus.Apul.7.

Horridus,a.um.p.cor.tremante,aſpro,peloſo vt barba,groſſo,vt pannus,inornato, inculto vt mulier,virgo.Ter.in Phor. E

Horridior.i.incultior. Iuue.6.

Horrendus,a.um.pe.pro.terribile.Ver.6. Horrendas canit ambages,nuouo, & admirãdo. Idem.3. horrendum dictu . Idem horrenda in uirgine da riderſe.Idem.2..Georg. Oraq; corticibus ſumunt horrenda cauatis.

Horribilis,& hoc horribile omnis.g pen..cor. grande.Ci.primo de Diui.horribiles inſtare procellas,da temerſi.

Horoſcopus,i.m.g.pe.cor.natiuità, hora quãdo naſce l'huomo,notatio horę, in qua aliquod geſtum eſt,aſtrologi aſcendens vocãt, aſcendente,erat quoq; inſtrumentũ quoddam ad horas oſtendendas,ab ὅρος.i. termino, diuido vocantur etiam horoſcopi quòd horas natiuitatis hominum ſpeculentur diſſimili,& diuerſo fato ex.c.igitur.26.q.3. F

Horror,is.maſc.gen.pen.prod.timore,vbi intremeſcit corpus Celſus. 3. febres alię protinus a calore, aliæ ab horrore , frigus voco vbi extremæ partes membrorum inalgeſcunt, timore . Plin. primo epiſtolarum ab, horreo es.

Hortatus,us.ui.maſcul.gener.penult. produ. animare, eſortare, confortare, ſpengere, confortamento.

Hortamentum,i.n.g.pe.pro.'

Hortator,is,m.g.pe.pro.animatore, impulſore,eſortatore,confortatore.

Hoſpes,tis.communis.g.pen.pro.in obli. cor.

A Stat.in.5.pudeat ne forte benignæ hoſpitis, Luca.5.hoſpes in extremis audiuit curia tectis foraſtiero,ſtraniero,extraneus a domo, vt aduena in ciuitate, amico che receue,alloggia, alberga,& che è receuuto,alloggiato,albergato in caſa,qui accipit & accipit in hoſpitio græce ξένος, hinc xenios.i. hoſpitalis Iuppiter,vt Dion quòd hoſpitem non negligit,& alienum hominem inuitare, amicitiæ initium eſt.hinc. Verg. in primo, Iuppiter hoſpitibus.dicitur quòd oſtium noſtrum petat,vel quòd ore.i. oſculo adueniens nos petat.

Hoſpitium,ii.neut.generis,penulti. correpta, alloggiamento, albergamento ſenza pagamento,dinari, ponitur pro amicitia. Cicer. fuit mihi cum illo vetus hoſpitium, Græce
B ξενοδοχεῖον.

Hoſpita,æ.f.g.pe.cor.hoſteſſa, alloggiatrice, albergatrice. Ouid.Capella,reliqui.

Hoſpitalitas,tis.fœmin.gene.penult. correp. in obli prod.alloggiamento amicorum.Cic. 2.de off. græce ξενία.

Hoſpitalis,& hoc hoſpitale omnis.gen.penu. produc.de amico, alloggiatore, vt munus. Cic.de off.2.

Hoſtimus,a.um.pe.cor.chi naſce ſenza naſo, ſed tantum foraminibus. Plin.

Hoſtia,æ.f.g pen cor.ſacrificio,quod fit a ſacerdotibus, victima a duce victore propriis manibus.Ouid.in Faſt.Victima, quæ cecidit dextra victrice vocatur, Hoſtibus a domitis hoſtia nomen habet.vt Feſt. dicitur ab hoſtire.i.ferire.

C Hoſtis,is.communis.g.pe.pro. Quint. pernicioſiſſimi hoſtis,& Ter.in Hecy.inimico publico,vt inimicus eſt priuatus, dictus ab hoſtio is.i.ferio, quòd hoſtis hoſtē ferit, vt aliqui ab obſto quòd hoſtis hoſti obſtat, vt hoſtium ingredientibus,ſed cur accipiunt H & remouent B ipſi videant, apud antiquos, vt Cic.primo de off. vocabatur qui nunc dicitur peregrinus ab hoſtio is.i.æquo.Suis enim legibus viuens æquus putabatur,ſic qui æqua cauſa pugnam, aut bellum inibant,vel quòd æqualiter cum ciuibus tractare debemus. Sunt aſſerentes dici ab ore. Nam qui peregre veniunt ore.i. oſculo accipimus,vel ab obeo is. quòd terras obiret quod probarem ſi ſine H ſcriberetur vel Sabinorum lingua dicitur quaſi foſtis quòd foris veniret, vbi F verſa fuit in H ſicut fœdus hœdus hoſtes nunc vocamus eos,quo veteres perduelles appellabant. Caius in. l. quos nos in principio de verb.ſigni. D

Hoſtilis, & hoc hoſtile omnis. gene. penult. prod.de inimico.

Hoſticus,a.um.pe.cor.Horat.2.Sermo.

Hoſtimentum,i.n.g.pe.pro.beneficii compenſatio, recompenſa, equiualente, dicitur ab hoſtire.i.æquum reddere.

Hoſtium,ii.n.g pe.cor.vide oſtium.

Hoſtorium,ii.n.g. pe. cor.raſa, raſula,vtimur quando equamus frumenta,& alia, quando vendimus ab hoſtit.i.æquat.

Huber,is.n g.pe.pro.in obli.cor.zinna, mamma,tetta,poppa,brutorum maxime, ſed etiā fœminarum.Verg.6.ab hubere raptos fertilità,abondantia.Idem.7.non nobis rege Latino diuitis huber agri, Troiæue opulentia, E ab humeo es.Loca nanque arida infœcunda ſunt,humida vero feracia, hubera ſi humore carerent & lacte quod.Ver.in Buc. innuit ſi lac præreperit æſtus, vt nuper fruſtra preſſabinus hubera palmis, ſunt ſine H ſcribentes,& deducunt a græco οὖθαρ quod non probo,omnis verò generis fertile,copioſo, abōdante. Cato res huber fuit. Taci. huber ſolum. Caſſiodorus vocat hubera, canella del le fontane.

Huberior, & hoc huberius omnis generis,penult.correpr.in obli.produc.piu abondante. Cic.3.de off.

Hubertas,tis.f.g.pe.pr. abondantia, fertilità.

Hudus,a.um.pen. prod. humido, quaſi humidus per conciſionem,vel vt quibuſdam placet quaſi ſudus, vel a græco ὕω mutata y in F V,& D litera interiecta.

Huligo,inis.fœm.gen.pen.prod. in obli. corr. humore naturale della terra, hinc huliginoſus ager.

Humanitas,tis.fœmi.gen.penul.correp.in obli.pro.facilità,manſuetudine,non eſt quod vulgo φιλανθρωπία. i. amor erga homines, & ſignificat dexteritatem quandam,& beneuolentiam erga omnes homines permiſtam, ſed humanitas eſt, quam Græci παιδείαν vocant. i.eruditionem,inſtitutionemque in bonas artes, quas qui ſynceriter cupiunt, appetuntque, hi ſunt vel maxime humani. Quare & artes ipſæ liberales humanitatis ſtudia nuncupantur. Cicer.pro Archia,etenim omnes artes, quæ ad humanitatem pertinent, huius ſcientiæ cura vel diſciplina ex vniuerſis animan-

A animantibus homini data eſt, ideo ab homine humanitas dicta. Gel. 12. cap. 15.

Humanus,a.um. penultima producta, humano,manſueto, ad hominem pertinet dictum ab homine.

Humanior. Pli. 2. epiſtolarum.

Humarium,ij.neut.gen.penult correp. eſt genus ſacrificij.

Humatio,nis.fœmin.gene.penult. correpr.in obli.prod. ſotterrare, ſotteramento, ſepelire,ſepellimento.

Humator,is,maſc.gen.pen.prod. ſepellitore, ſotteratore.

Humatus,a.um.penu. pro.ſepellito, atterato, ab humo as.

Humerus,i.maſcul.gene.penult.correpr.ſpalla, eſt vt Plin. tantum hominum Vergil. verò in.4.frumenta humeris de formicis dixit.

B Humeroſus,a.um.penult.produc.ſpalluto, ab humero.

Humerale,is.neut.gene.penult.prod.ſpallarolo, tegmen humeri. Paul. iuriſcon. tit.de re mili.ab humero.

Humectus,a.um.penultim.product. humido, ab humeo es.

Humidus,a.um.penult.correpr. humido, bagnato, infuſo, ſucceſo, ſucculentus ſed extra confunditur.

umifer,ra. um.penultcor.portante,producente.humidita. Cic.primò de diuin. Naribus humiferum duxere ab aere, ſuccume.

Humilis, & hoc humile is,omnis generis,penult.correp.baſſo, non alto,vt geniſta, Ver. 2. Georg.calato Stat. in Achil. humili cauſa pronus olympo, humile, vile,vt homo,qui

C ex obſcuro,& ſordido genere,vel in loco natus,apud iuriſcon.ff. de pœnis. l. caliſtratus humiliores,& honeſtiores opponuntur.

Humilitas,tis.fœmin.gene.penultima correp. in obli.pro.baſſezza, vt arboris, viltà. Cic. 2. de Off.obſcuritas loci,vel generis.

Humor,is.maſc.gen.pen.cor.in obli.pro.humidità,humore.

Humus,i.fœm.gen.pen. cor.terra, quòd humorem continet.

Humeus,a.um.pe.cor.de terra.

Hurruca,æ.f.g.pe.pr.ruga eſt paruum quoddam reptile, quod ſuper braſicas præcipuè repit corroſurum folia.

Hyacinthus,i.m.g.pe.pro. giacynto, gemma eſt,in qua fulgor violaceus dilutus eſt Plin. in vltimo.

Hyacinthinus,a.um.pe.cor.violato,vt veſtis, a quibuſdam,pauonazzo de grana, Hiero.ad Fabiolam,& contra Iouianum, a hyacintho flore, ſed potius a Hyacintho gemma, qui color hyacinthinus,etiam hyginus appellatur ab hærba hyſge. Pli. hyacinthinus color appellaẽ aerius in Exodo legitur pelles hyacinthinas a colore,& velum ex hyacinthino cocco,byſſo,purpuraq́; contextum adhibeatur, ad myſtica Iudęorũ ſacra accõmodatũ, in quo hyacinthus aeri deputabatur, ſicut coccus ætheri, byſſus terræ, purpura mari, & ita ad quatuor elementa colores in velo raſerebantur Ioſephus in. 6. de capti. Iudæorum,& Hier. D

Hyades ſeptem ſunt ſtellæ in cornibus,& ore tauri,vt Gel. 12. cap. 9. prius ſyades, mox ſuculæ,quia ſues gaudent luto, quod fit ex aqua pluuiali, dicuntur ab ὕω. i. pluit. Nam cum oriuntur,& cum occidunt largos cient hymbres,vel quòd in ſpeciem y literæ poſitæ ſunt in cœlo, quarum hæc ſunt nomina Ambroſia, Eudora, Paſithoæ, Coronis, Plexaura, Pytho, Tythe. E

Hyalus,i.m.g.pe.cor.vetro. Verg. Carpebant hyali ſaturo fucata colore.

Hyalinus,a.um.pe pro.de vetro.

Hyalurgus,i.m.g.pen.prod.vetriaro, qui vaſa format ex vitro.

Hyena,æ.fœm ge.pen.pro.eſt ſerpens, quam vno anno marem, altero fœminam eſſe fabulæ tradunt.

Hyarbæ, Arabi,populi Mauritaniæ.

Hybernia,æ.f.g.pe. cor. eſt inſula nunc Irlanda,dicitur ab hyberno tempore.

Hybernus,a.um.pen.pro.de vernata, vt glacies,ab hymbre remota M litera. F

Hybernalis,& hoc hybernale is, omnis generis,penult.produ.

Hyberna,orum.n.gen.pen.prod.ſtante,ſtantiare li ſoldati in la vernata,vbi milites manent in hyeme.

Hybernacula,orum.n.g.pe.cor.

Hybiſcum,i.neut.gen.penul.prod. maluaueſca, hærba.

Hybla,æ.fœm.g.pe.prod. Auola,vrbs Siciliæ, cuius ager floribus abundat,ibique eſt optimi mellis copia, vt Thucidides. in.6.ab hyblone rege ſiculo dicta.

Hyblæus,a.um p.pr.da auola. Verg. in Bucc.

Hyblenſis,& hoc hyblenſe is,omnis gene.penultima producta.

A Hybrida,æ.m.g.p.co.nato da cittadino, & da foreſtiera, ouer da cittadina,& da ſtraniero, nato de adulterio, refertur quoque ad animalia,vt canis nato da liurera,& da cane vile,ſic & ſus, ab ὕβρισμα.i.conuitior, contumelior,dico villania,ingiuria.

Hychthys,is.m.g.p.pro.peſce.

Hychthyopolion,ii.n.g pe.cor.peſcaria, pietra del peſce,vbi venditur piſcis.

Hychthyopotrophyum,ii.n.g.p.cor.peſchiera,vbi aluntur piſces.Col. 8.cap.i. ab ἰχθὺς.i. piſcis,& τροφεῖον i.educatio.

Hychthyocolla,æ.fæmini.gener.penult. produ. colla de peſce, glutinum factum ex piſcibus. Plin. Gal. Dioſco.eſt quoque nomen piſcis.

B Hychthyophagus.i.m.g.pen.pro.piſcibus viuens,piſciuorus mangia peſce. Diod.

Hylephagus,i.m.g.pe.pr.arbuſculas,aut hærbatica depaſcens,mangia herbe. Diodo.

Hydrocæla,æ f gen.penult.prod.rottura per humidità.

Hydrus,is.f.g.pe.pro.Otranto, oppidum Salentinorum.Cic. ab hydro.i.ſerpente.

Hydruntinus,a.um.penult.prod. Otrantino, da Otranto.

Hydrargiron,i.n.g.pe.cor.argento viuo.

Hydrochous,i.m.gene.penult. cor. aquarius ſignum cœleſte.

Hydraulis,is.fœmi gen.prod. genus eſt organi muſici.

Hydropota,æ. communis.gen.pen. prod. beuitore de acqua.

C Hydrophilaca,æ.m.g.pe.pr.curatore,gouernatore, guardiano delle acque φύλαξ cuſtodem ſignificat, Plautus phylacam pro carcere cuſtodiaue poſuit.

Hydrophobus,a.um.pe.cor.fugitore d'acqua per timore ex morſu carnis rabidi. Plin. 29. Gel.5.ab φοβέομαι.i. timeo,ὕδωρ.i.aquam.

Hydrophobicus,pe.cor.

Hydrophobia,æ.f.g.pe.cor.morbo che prouene dal timore d'acqua.Gel.ab imperitis hydrophorbia dicitur.

Hydrocephalea,æ.fœm.gen.penult.prod.humidità de teſta.

Hydranſium,ii.n.g.pe.cor.organo.

Hydreleum,ei.neut.gen.pen.,prod. oglio miſto con acqua.

Hydria,æ.fœ ge. pe.cor.ſecchia,vaſo da tirare acqua,ſerola a quibuſdam aquale.

Hydocira,pe.cor. uide idochira.

Hydrops,pis, a nobis dicitur aqua intercus, hydropis puto non legi,hydropicus qui hydrope laborat, hydropico. D

Hydromel,lis.n.g.pen.cor.in obli.pro. acqua melata,aqua mulſa,hydro aqua. Nam ex aqua, & melle conſtat. Vlpian.de trit.& vino leg.I ſiquis.

Hyems,mis.f.g. pe. cor.vernata,tempeſta de mare ab ὕω.i. pluit, ſed ipſe per I latinum. ſcriberem cũ dicatur ab hiando quaſi hians, non modo anima, vt Var.ſed etiam aer ipſe hiat.

Hyemalis,& hoc hyemale is,omnis.g.pe.pro. de vernata.

Hyeratia,æ.f.g pe.cor.lattuca ſiluatica.

Hyerax,cis.m.g.pe.pr.falcone ſacro,auis.

Hyerannoſus,i.maſc.gen.pen.prod.fuoco de ſanto Antonio. B

Hyerobotane,es.f.g.pe.pro. verbena, hærba.

Hygremplaſtrum, i.n ge.pen.pro. emplaſtro liquido.Plin.34.Gal.

Hylaris,& hoc hylare,is,omnis.g.pe.cor.allegro,hylarior,piu allegro.Ter.in Eun.

Hylarus,a.um.pe.cor. Ter. in Adel.

Hylarans,tis.omnis,ge.pen cor.in obli. prod. Verg.in Buc ab hylaro.i.lætum facio. Cice. primo de off.

Hylaritas,tis.f.g.pe.cor.in obli.pro. allegrezza in facie,gręcè ἱλαρότης.

Hylaritudo,nis,f.g.pe.pro.in obli.cor.

Hylaratus,a.um.pe.pro.allegrato.

Hylaria, eſt dies feſtus in æquinoctio uerno, quo tempore iam omnia exhylareſcũt,hinc Vopiſ.in Aureliano, hylaribus omnia feſta.

Hymber,is,m.g.pe.pr.pioggia, tempeſta d'acqua, dicitur quaſi hyember detracta litera E,hyeme nanq; exiſtũt frequentiores hymbres, aliqui ſcribunt ſine H, ꝙ græcè ὄμβρος ſine H dicitur pluuia. F

Hymenæus,ei.maſcu.gene.pe.prod.Deus nuptiarum, dicitur quòd hyemen eſt pellicula tenuis in cugio, quæ primo coitu diſrumpitur, vt Lactantius grammaticus Hymenæus puer Athenienſis, qui cum annos puerilis ætatis excederet, neque adhuc virum poſſet implere ea pulchritudine præditus fuiſſe traditur, vt fœminam mentiretur. Iſtum cum vna ex ciuibus ſuis virgo nobilis adamaſſet, ipſe mediocribus ortus parentibus nuptias deſperabat, quod poterat tamen puellam extrema amoris linea diligens ſatis animos ſolo ſatiabat aſpectu, cumq; nobiles fœminæ

A næ cum virginibus ſacra Cereris Eleuſinæ celebrarent, inter quas etiam Hymenæus, qui illo & amatā fuerat ſubſecutus, cui puella creditur. Cum illas per longinqua maria prædam piratæ vexiſſent ad quandam regionem tandem deuoluti perueniunt, ibique ſomno oppreſſi ab inſequentibus ſunt interēpti. Hymenæus relictis ibi virginibus reuerſus Athenas pactus eſt a ciuibus dilectæ nuptias, ſi eis filias reſtituiſſet ſuas, quas eis pro voto reſtituit, exoptatam accepit vxorē, quod cōiugium, quia felix fuerat, placuit Athenienſibus nomen nuptiis hymenæi miſcere, vide Talaſſium.

Hypene eſt barba naſcens in vtriſque labris.

Hyperborei dicuntur quòd ſuper, & vltra eos ſpirat Boreas ventus, cui admodum ſubditi ſunt, vt Diodo. in. 3. vt Feſt. putat ſic voca-
B tos, quòd humanæ vitę modum excedunt viuendo vltra centeſimum annum quaſi ὑπερβαίνοντες ὅρον. i. traſcendentes communem vitæ terminum. Macro. 2. de ſomno interpretatur quaſi originem Boreæ introrſum recedendo tranſiſſent.

Hyperthyron, i. n. gen. pen. cor. limitale ſopra la porta.

Hyperthyrion, ii. n. g. pe. cor.

Hypocondria, orum. n. pen. corr. precordie. i. quella tela che ſta intorno al core. Hippocrates.

Hypodidaſcalus, i. m. g. p. cor. repetitore. Cic. ad Pætum, Pli. ab ὑπὸ. i. ſub, διδάσκαλος. i. magiſter. (tor.

Hypochrita, ę. m. g. p. cor. hipocrito. i. ſimula-

Hypochriſis, is f. g. pe. cor. eſt ſimulatio boni,
C ab ὑπὸ. i. ſub, κρίσις. i. iudicio quaſi ſit iudicii ſubtectio, aliud. n. re, aliud in hominum iudicio oſtendit.

Hypocauſtum, i. n. g. pro. ſtufa. ſudatoro. Vlp. ff. de leg. 3. locus fundandi, fornax eſt in balneo ſubdita caldariis calefaciendis, ab ὑπὸ. i. ſub, & καῦμα calor, eſt cubiculum vndiq; occluſum, quo aer non admittitur, ſed igna ac cenſo, feruore, atque æſtu vaporat intus, nec foras diffunditur calor, a ὑποκαίεσθαι. i. ſuccendo, & ſubter calefacio.

Hypogeum, ei. n. pen. pro. cantina. i. habitatio ſub terra.

Hypopia, æ. f. g. pe. cor. amaccatura, liuidura, liuor ex percuſſione, & verberibus, & ſimilibus ſub oculis, a quibuſdam lenticulæ.

Hyporrhimion, ii. n. g. pen. corr. eſt barba naſcens in labro ſuperiori. D

Hypomnemata ſunt commentarii. Cicero filius. 16. epiſtolarum, in ſcribendis hypomnematis hinc hypomnematographi, qui commentaria ſcribunt, vt in. l. ſi quos ſpōtaneos.

Hypotheca eſt pignus tit. de pignoribus, & hypothecis, hypothecarius eſt penes quem remanet hypotheca ſiue pignus.

Hyſteriæ, arum. f. g. pe. cor. ſecunda, cum fœmina peperit.

Hyſteria, orum. n. g. pe. cor.

IACCHVS, i. m. g. p. pro. Baccho, a ἰάχειν. i. clamare, reſonare, ſacrificantes enim Bacchō clamabant. E

Iactantia, æ. f. g. pen. cor. frappare, gloriare, auantare, vanagloria, græce ἀλαζονεία, a iacto as. Ci. de perfect. Orat. iactationem habuit. i. gloriam.

Iactatio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. Pli. primo epiſtolarum, auantatore, vanaglorioſo.

Iactator, is. m. g. pe. pro. frappatore, glorioſo græce ἀλαζών.

Iactabundus, a. um. pe. pro.

Iactura, æ. f. g. pe. pro. danno, perdita, ſed proprie in mari, a iacio is.

Iactatus, a. um pe. pro. lanciato, Ouid. in primo, gettato, & eſt non modo in mari, vt Ser. ſed aliis quoque in locis. Luca. iactatis curia Graccis, Cic. Senatu iactatus, & ſæpiſſime a iacto as. F

Iactus, a. um. pe. pro. menato, lanciato, vt iniuria. Ci. in Parad.

Iactus, us. ui. m. g pe. pro. gettare in mare, menare, lanciare, tirare in mare, tratto vt enſis, & ſimilium, a iacio is.

Iaculum, i. n. gen. pen. cor. dardo, a iacio is, fir, vt iaciatur.

Iaculator, is. m. ge. pe. pro. tiratore, gettatore, lanciatore de dardi.

Iaculatorius, a. um. pe. cor. pertinente a gettare, tirare, lanciare, vt lapis.

Iaculatio, is. f. g. pen. cor. in obli. pro. lanciare, menare, tirare, vt lapidis, & ſimilium, a iaculor aris.

Ianus ex Apolline, & Eudne natus eſt infans,

 quem

A quem expoſitum canit Pindarius duo draco nesApollinis iuſſu inter violas nutriuerunt, vnde Ianus appellatus eſt quoniam ἴα græci violas appellant,& vaticinio claruit, poſteriſq; tale donum reliquit.Ianidis celebratur puer,vt Pindarus in iunco, & rubeto denſo violarum flauis,& purpureis radiis. ideo mater voluit ipſum habere perpetuum nomen ex quo inclytum apud græcos genus ianidarum,& diuitiæ ſimul ſecutæ ſunt, qui virtutes honorant, ad viam ſplendidam veniunt.

Ianaſum,i.n.g.pen.pro.vt Mela eſt oppidum in Hiſpania,nunc compoſtella.

Ianiculum,i.n.gen.penul.cor.Traſteuere,locus Romæ.

Ianitrix,cis.f.g.pe.cor.in obli.pro.portanara, ſunt vt aiunt ianitrices,mogliere de dui fra-
B tri.i.duorum fratrum vxores,vt Modeſtinus iuriſc.tit.de grad.affin. verum codex eſt mẽdoſus vbi non ianitrices,nec lautrices,ſed inateres legendum,vt patet ex Homero,ſunt qui has συννύμφους vocent.

Ianitor,is.m.gen.pen.cor.in obli.pro.portanaro.Verg.in.6.

Ianua,æ.f.g.pe.cor.porta, domorum priuatarum,græci θύρας vocant a iano bifronte.

Ianthinus,a.um pe.cor.violato,vt veſtis. Pli. 21 cap.6 ἴον græci violam nuncupant, & ἄνθος florem,corrigendus eſt locus apud iuriſconſultos de leg.3.l.ſicut lana,vbi iachinum corrupte pro ianthinum legitur.

Iapium,i.neu.gen.pen.cor.Capo d'Otranto, promontorium.

Iapygia,æ.f.g.pe.cor.Puglia.i. terra de Baro,
C iuncta Calabriæ,atque Salentinis. Strabo.6. quoniam iapyx olim dicebatur Barum,a quibuſdam ſed nõ recte,terra de Otranro,a quibuſdã Capitanata,dicta a iapide Dędali filio.

Iaſpis,dis.pe.pro.in obli.corr.diaſpro, gemma.Verg.4.

Iatraliptes,æ.m.g.pe.pro.medicus vnguentarius.Plin.Traia ἰατρὸς.i.medicus, aliptes.

Iapyx,gis.m.g.pe.cor.Maſtro,vento.

Ibex,cis.f.g.pe.cor. Camozza,genus caprearum ſylueſtrium pernicitatis mirandæ.Pli.8

Iberus,i.m.g.p.pr.Ebro,flumen Hiſpaniæ.

Iberia,æ.f.g.pen.cor.Caſtella,Caſtiglia,pars Hiſpaniæ,ponitur per la Spagna,Plin. Iuſti. ab ibero.

Iberus,a.um p.p.Caſtellano,Caſtiglião,Spa-(gnolo.

Ibericus,a.um.pe.cor.

Icaros vna ex Cycladibus inſula ab icaro Dædali filio,a quo & mare icarium.
D

Icaro patri Erigones,Liber pater vinum,& vitem,& vuuam tradidit,qui cum ſeuiſſet vitẽ ipſam,& hircus in vineam ſe conieciſſet, & quæ ibi tenerrima videret, decerpſiſſet, ex pelle eius utrem fecit,ac vento plenum perligauit,& in medium mare proiecit,ſuoſque ſodales circa eum ſaltare coegit,vt Higinus. Hic icarus Athenienſis cum vinum mortalibus indicaret,occiſus eſt a ruſticis, qui cum plus æquo potaſſent, & inebriati venenum ſe accepiſſe crediderant, huius canis ẽ reuerſus ad Erigonem filiam,quę cum eius comitata veſtigia perueniſſet ad patris cadauer, laqueo vitam finiuit,hæc deorum voluntate inter aſtra relata eſt, quam Virginem vocant,Canis ille inter ſydera collocatus eſt.

Ichthyocolla,vide hychthyocolla. E

Ichnuſa,æ.f.g.pe.pr.Sardegna inſula.i. tenẽs ſimilitudinem humani veſtigii Marti.Capel. ἴχνος nanque veſtigium dicitur.

Icteros,pe.cor.eſt auis,latine galbula,golino gaulino,de qua.Pli.30.cap.11.capitur & pro morbo hinc icteritius.a.um, ſudarcato,cum per totum corpus bilis diffunditur. tradunt, laborantes tali morbo ſanari, ſi auem inſpiciant ipſam vero mori,quod aiũt aliqui morbum vocari icteritiam citantes aphor. Hipp. falluntur.eſt enim dictio falſo translata, vide arquatus.

Icon,onis.f.gen.pen.prod.imagine,a quibuſdam la ſtatua.

Icuncula,æ,f.g.pe.cor.imagine piccola.Suet.

Iconius,a.um.pe.cor.ſimile, depinto al naturale,vt ſimulachrum.Suet. F

Iconicus,a.um.pe.cor.vt dux.Pli.35.

Iconium,ii.neut.gen.penul.cor.Cogni. oppidum in Licaonia.

Icius portus Gales Galais.

Icthis,dis.f.g.p.pr.in obli.cor.Martora,martorina,martorella, animal muſtellæ ſpecies, quam viuerram Latini vocant.Plin.

Ictus,a.um.p.pro.batturo,percoſſo,ab ico is.

Ictus,us.ui.m.g.pe.pr.colpo, botta che ſi da.

Idei Dactyli, in Creta muſicum inuenerunt certamen,referuntur filii fuiſſe Mineruæ, & Solis,vt alii Saturni,& Alciopes, qui alio vocantur nomine Corybantes.

Idea eſt forma exemplaris,qua res fiunt & cognoſcuntur,quæ eſt in artificis mente quaſi quoddam ſimulachrum perfectum,ad quod omnia referuntur.Plat.

A Idiocitea, vide Hidiochyres, & ſic eſt legendũ ſunt chirographa propria manu ſcripta

Idiographum, i. ſcut. ge. pen cor. ſcrittura de vn priuato.

Idiographus liber, pe. cor. libro ſcritto de propria mano. Gel.

Idiochira, æ. f. ge. pen. pro. poliza ſortoſcritta da teſtimonii C. quę po. licet hidonia, ſed falſo dicatur.

Idolum, i. n. g. pen. pro. eſt ſimulachrum, inaniſue imago. Cic. primo de finibus.

Idolatria, æ. f. g. pe. cor. ſeruitũ de Dio, & culto diuino, cultus Deo debitus, creaturæ exhibitus, a εἴδωλον, & λατρεία quod eſt cultus, Nam λατρεύω colo dicitur.

Idruſa, æ. f. g. pe pro. Ariſtoteles, Eruſa Demoſthenes, & Eſcine, Tino, inſula.

Iecur, ris. n. g. pe. cor. fegato, græce ἧπαρ.

B Iecoroſus, a. um. p. p. chi pate male de fegato.

Iecuſculum, i. n gen. pen. cor. fegatello, paruũ iecur. Cic. 2. de Diui. Plin.

Ieiunium, ii. n. g. pe. cor. digiuno, abſtinentia a cibo, & potu græce νηστεία.

Ieiunitate cõcinniores. Ci. de perfecto. Orat. de oratione dixit.

Ieiunus, a. um. pe. pro digiuno. Verg. 2. Geor. Cic. primo de Off.

Ientaculum, i. n g. pe. cor. collatione della matina. Suet. paruus cibus qui ſumitur antequã homines aggrediantur opus, græce ἀκρατισμός & ἀκράτισμα, a iento as, bocaccie, quæ ex paſta butyro, vel oleo illita coquuntur. Mar. vendit ientacula piſtor.

Ientatio, is. f. g. pe. cor. in obli. pro.

C Ieſus interpretatur ſalutaris, aut ſaluator, dictio eſt triſyllaba. iuuencus, Quem miſerans animo verbis compellit Ieſus.

Ignarus, a. um. pen. pro. ignorante, per aliquẽ.

Ignarium, ii. n. gen pen cor. eſt, quo ignis accenditur. Vlp.

Ignauia, æ. f. g. pe. cor. pigritia, puſillanimità, codardia de animo.

Ignauus, a. um. pe pro. pigro, codardo, vile de animo, poltrone, ab in priuatiua, & nauus i. celer mutatur N in g, Euphoniæ cauſa.

Ignauiſſimus, a. um. pe. cor. pigriſſimo, poltroniſſimo. Ter. in Eun.

Ignis, is. m. g. pe. pro fuoco, vt Ariſt. ait referente, Gellio. 18. cap. 4. concretum reſoluit, & ſol gelu conſtrictum vt niuem, Pyrodos cilicis filius inuenit eſilice, at eundem aſſeruare in ferula Prometheus. Plin. 7. Nonnulli ex Aegypti ſacerdotibus aiunt Vulcanũ primo in Aegypto regnaſſe, qui cum ignis inuentor fuiſſet, ob huiuſmodi beneficium aſſumpſit principatum. Nam cum in montibus habitaret, vidit arborem fulmine tactam cremari, & ſyluam inde accẽdi acceſſit, & ignis vtilitatem (quoniam hyemale tempus erat) ſenſit, & igni deficienti ligna addens ignem nutrire didicit. Diod. a gignit remota prima litera, quia ſe gignit. i. multiplicat.

D

Igniculus, i. m. g. p. c. focarello, fuoco piccolo

Ignis ſacer, fuoco de ſanto Antonio, morbus.

Ignis perſicus.

Ignigenus, a. um. pen. cor. generatore de fuoco. Apul. 7.

Ignigena, æ. maſc. gen. pen. cor. nato de fuoco. Baccho.

Ignoſcibilis, & hoc ignoſcibile is, omnis. gc. pe. co. da perdonarſe, remetterſe, condonandus, vt veſtitus. Gel. ab ignoſco is.

E Ignotus, a. um. pe. pro. incognito, non cognito, non cognoſciuto, paſſiue & qui ignorat, non conoſce. Quint. ſiquis tamen erret ignotus, foraſtiero, Verg. 3. nudus in ignota arena, Val. primo ignotis arenis.

Ignoratio, nis. f. ge. pen. cor. in obli. pro. ignorantia, non ſapere. Ci. 2. de off. & de Diui. 2. futurorum malorum, eſt loci, vt ignorantia hominis confunditur.

Ignobilis, & hoc ignobile omnis. g. pe. cor. vile vt vulgus, non cognoſciuto, uirgo. Ter. in Phor. incognito. Plaut. in Pſeud. Apul.

Ignobilitas, tis. f. g. pe. co. in obli. pro. viltà, vt hominis. Sal. in iug.

F Ignobilis, & hoc ignobile is, omnis generis, penultima correpta, chi non ſe conoſce. Plaut.

Ignominia, æ. f. g pe. cor. infamia, nota nominis græce ἀτιμία.

Ignominioſus, a. um pen. pro. infame, plenus ignominia, græce ἄτιμος.

Ignoſcentior, & ignoſcentius omnis generis, penult. correp. in obli. pro. pronto a perdonare. Ter. in Heat.

Ignoſcentia, æ. fœ. ge. penult. cor perdonare, remettere. Gel. 6. cap. 3. ab ignoſco is.

Ilba, ſeu Ilua, æ. f. ge. pen. prod. Lelba, inſula in mari tuſco.

Ile, n. g. pe. corr. eſt in infima parte collocatũ, græce κῶλον, hinc colici dolores, & ileca paſſio in craſſioribus inteſtinis, hinc gracilioris inteſtini morbus ileos nõ ilios appellat. hinc

A Ilioſi, qui laborant eo morbo. i. qui iliorum
dolore torquentur. λαγονοπόνος etiam dicitur
apud græcos iliorum dolor, Ilia nanque græ
ci λαγόνας appellant, πόνον laborẽ, vel dolorẽ.

Ilia, um. n. g. pe. cor. fiãco, ancha ſunt vt Cel
ſus inter coxas, & pubem in imo ventre poſi
ta ab ina. i. tenuitate dicta.

Ilioſus. a. um. pen. pro. chi pate doglia, dolore
de fianco vide ile.

Iliacus, a. um. Pli.

Ilion, ii. n. g. p. cor. Ilio. i. caſtello de Troia, po
nitur quandoque pro Troia, ab Ilo rege.

Ilios, ii. f. g. pe. cor.

Iliacus, a. um. p. cor. Troiano. Verg. in primo.

Ilex, cis. f. g. pe. pro. Ilice, arbor.

Ilicetum, i. n. g. pen. pro. ilicito, locus conſitus
multis ilicibus.

B Iliceus, a. um. pe. cor. de elice, ilice.

Ilignus, a. um. pe. pro.

Iligneus, a. um. pe. cor. Cato, Ter. in Adel.

Ilithya, æ. f. g. pe. cor. Lucina. Ouid. Propoſita
timidis parientibus Ilithya.

Illectacio ſermonis allettamento, delettamen
to, delettare. Mac.

Illaboratus, a. um. pe. pro. fatto ſenza fatica, ſi
ne labore factum, a laboro as.

Illapſus, a. um. pe. pro. caſcato dentro. Verg.

Illatus, a. um. pe. pro. portato dentro, vt lume,
ab infero ers.

Illaudatus, a. um. pe. pro. mai laudato. Gel.

Illæſus, a. um pe. pro. non offeſo, ab in i. non,
& lædo is, dicitẽ & illiſus. Ver. 5. illiſaq; pro-
ra pependit.

Illætabilis, & hoc illetabile is, omnis. g. p. cor.
C non allegro, malanconoſo, ſcontento, ſcon-
tenteuole, da non allegrarſe. Verg. 3. ab in,
& lætor ris.

Illectus, a. um. pe. pro. moſſo, allettato, tirato,
a ſe. Sal. in Iug. præmio illectus. i. motus, tra-
ctus, ab illicio is. i. allecto, attraho, illaqueo.

Illecebra, æ. f. g pe. cõm. carezze, ciancie, fre-
quentius in plurali, noſtrã, vide grãmaticen.

Illecebroſus, a um. pe. pro. carezzeuole. Aug.

Illepidus, a. um. pen. cor. sgratiato, vt ſermo,
inornato. Ter. in Eun. donis illepidis.

Illex, gis. communis. g. pe. pr. ſenza legge, qui
legi non paret, Plaut. in Perſa.

Illiberi, orum. m. g. pe. pro. Granata, oppidum
in Betica. Plin. 3. cap. primo. Ptolo.

Illiberis. is. f. g. pen. pro. Granata. i. il paeſe de
Granata, regio.

Illiberitanus, a. um p. p. Granatino, Granateſẽ

Illibatus, a. um. pe. pro. non taſtato, non tocca D
to, intatto, ſacro, vt virginitas, labrum, ab in,
& libo as.

Illix, cis, communis. g. pe. pro. in obli cor. ca-
rezeuole, inuitatore, vt homo. Pli.

Illiberalitas, is. fœm. g. pe. cor. in obli. pr. illi-
beralità, auaritia. Cic. 2. de Off. ab in, & li-
beralitas.

Illiberalis, & hoc illeberale omnis. ge. pe. cor.
triſto. Ter. in Adel.

Illicitus, a. um. pen. cor. non licito, vt res. Gel.
7. cap. 3.

Illimis, & hoc illime is, omnis. g. pe. pro. ſen-
za limo, netto. Ouid. Fons erat illimis. Sid.
ab in, & limus.

Illimus, a. um. pe. pro.

Illiria, æ. f. g pen. cor. Schiauonia, Crouatia,
Croatia, a quibuſdam etiam Boſcina, eſt re- E
gio contermina Epiro, propinqua Italiæ, ab
Illirio Poliphemi filio Appia. vel Cadmi, vt
Euſtachius.

Illirium, ii. n. g. pe. cor.

Illiris, is. communis. g. pe. cor. de Schiauonia,
vt Horat. Ouid. 2. de Triſt.

Illiricus, a. um. pe. cor. Schiauone, de ſchiauo-
nia, Crouatia, Boſcina, vt populus.

Illirius, a. um. pe. cor. Pli. 7. cap. 2.

Illitus, a. um. pe. cor. pitto. Perſi. 3. pe. prod. vn-
to, vt melle.

Illiſus, a. um. pe. pro. non offeſo, vide illæſus.

Illiſus, us. ui. m. g. pe. pro. rompere battere; vt
linguæ, aquæ, & ſimilium.

Illiteratus, a. um. pe. pro. idiota, ſenza lettere.
Pli. 2. epiſtolarum ab in. i. ſine literis.

Illiteratiſſimus, a. um. pe. cor. Pli. primo epiſto F
larum illiteratiſſimas. i. infimi ſtili, vulgaris,
& inornati, Sido.

Illotus, a. um. pe. pro. non lauato, a lauo as.

Illocabilis virgo eſt, quæ viro tradi non po-
teſt, non ſi puo maritare. Plau. in Aul. virgi-
nem habeo grandem, dote caſſam, atque il-
locabilem, domus illocabilis, che non ſi puo
allogare, affittare.

Illuminus, a. um. pen. cor. ſenza lume, oſcuro,
ut tempus. Apul. 4. & 6.

Illumis, & hoc illume is omnis. g. pe. pr. oſcu-
ro, vt nox. Pli. in epiſtolis ab in. i. non, & ſine,
& luna, illuna caligo. Apul. 9.

Illuſtriſſim', a. ſi. p. c. illuſtriſſimo. Gel. 2. ca. 2.

Illuuie, ei. f. g pen. cor. lorditia, ſporchezza. i.
immundities. Apul. 8. Luc. Ter. in Heaut. ſor
des, ab illuo is. i. non lauo.

Illuſio,

A Illuſio, onis.f.g.pe.cor.in obli.pro. deleggiare, deleggiamento, beſſeggiare, beſſeggiamento, ab illudo is.

Illuſus, a.um.pe.pro. dellegiato, beſſegiato.

Illuſor, is.m g.pe.pro. dellegiatore, beſſegiatore.

Illuſorius, a.um.pe.cor.pertinente a dellegiare, beſſegiare.

Illota, æ.m.g.pe.pro.ſchiauo, ſic Lacedæmonii vocant. Li. Ariſt.in Polit.

Imaginarius eſt qui imagines imperatoris portabat in expeditionibus.

Imaginoſum, i n g pe.pro.ſpecchio, Catul.ab imagine quam facit.

Imago, inis.f. g.pe.pro. in obli. cor. imagine, quæ ſuperficiem tantum reddit, quam variis faciunt pictores coloribus ſimilitudine Ver.

B 3. Aſtyanactis imago. vagina. idem, curuam ſeruans ſub imagine falcem, & differt, a ſtatua, quæ non ſuperficiem, ſed corporis ſoliditatem, atque perfectionem reddit. & oſten dit græce εἰκὼν dicitur quaſi imitago, ab imitor aris.

Imbecillis, & hoc imbecille is. omnis ge pen. pro. debile, fiacco, ab in. & becillo. i. baculo.

Imbecillu, a.um.pe.pro. Ci. in Lęlio imbecilli ualent, & Titio imbecillo animo. Sal. in Iug. regnum imbecillum. i. infirmum.

Imbecillitas, tis.f.g.pe.cor.in obli.pro. debilità, fiacchezza. Ci. de perfecto orat. eloquentiamq; ipſius uiribus, non imbecillitate. Idē primo de Offi. rerum humanarum Imbecillitatem. i. inconſtantiam.

Imbellis, & hoc imbelle is, omnis g.pe.pro.nō

C atto alla guerra, quod nihil bellicum ſonat. Horar. in belli carmine diuides proprie, tamē imbelle capitur pro timido, ignauo, infirmo, quaſi bello minime apto. Ouid. Tres ſumus imbelles numero.

Imberbis, & hoc imberbe omnis g.pe.pro. ſenza peli sbarbato. Cic. ab in. i. ſine & barba.

Imber, is.m.g.pe.pro. uide hymber.

Imbrex, cis.f.g.pe.pr.in obli.cor.longa ut porci, uituli. Mart. embrice, coppo.

Imbricatus, a.um.pe.pro. fatto de embrice, di coppo.

Imbros, i.f.g.pe.pro Lembro inſula.

Imbutus, a um.pe.pro. allordato, imbrattato, ut ſanguine. Acci. imbutus doctrina non plenus.

Immaturus, a.um.pe.pro.nō maturo, acerbo, ut fructus, non atto, ut literis, nuptiis, negociis, & ſimilibus ueloce, preſto, ut mors. i. D ante tempus. Plin. 2. epiſtolarum frettoloſo, uolonteroſo. ut deſiderium.

Immaturitas, tis.f g pe.cor.in obli.pro. acerbezza, non maturare, vt fructus, & ſimilliſ, non eſſere atto, idoneo. Suet. in Augu.

Immanis, & hoc immane omnis g pe.pro. crudele, diſpietato, ur homo grande.

Immanitas, tis.f g pe.cor.in obli.pro. crudelrà. Ci. primo de Offi. grandezza.

Immeditatus, a.um.pe.pro.nō penſato, ab in, & meditor aris.

Immenſus, a.um.pen.pro. grande, ſmiſurato, ſenza miſura.

Immiſsio, nis f.g.pe.cor.in obli. pro. mettere dētro, ut clauis, ab in. i. intro, & mitto Apu. primo Cic. in Cato, ut ſarmentorum.

Immiſſus, a.um pen.pro. poſto, meſſo dentro, E longo ut barba Verg. 3.

Immitis, & hoc immite is, omnis g.pe.pro. crudele, implacabile, proceloſo, tempeſtoſo, ut fortuna pelagus Apul. acerbo ut poma Plin. immitre edictum ait Ouid. Aſperum, & inhumanum.

Immodeſtus, a.um.pe.pro. indiſcreto, non diſcreto, poco diſcreto. Ter. in Heaut.

Immodeſtia, æ f.g.pe.cor. indiſcrettione, poca diſcrettione.

Immodicus, a.um.pe.cor. grāde, ut uoluntas, libido Col. molto piu, ut atrium immodicis arctat imaginibus.

Immolatio, nis.f.g.pe.cor. in obli. pro ſacrificare. Cic. primo, & 2. de Diui.

Immolatus, a.um.pe.produ. ſacrificato, ut hoſtia. Val. 2. F

Immolaror, is.m.g.pe.pro. ſacrificatore Cice. 2. de Diui. ab immolo as.

Immotus, a.um.pe.pro. fermo, non moſſo, ab in, & moueo es.

Immutatus, a.um.pe.pro. immutato, alterato ab in. & muto as.

Immundus, a.um.pe.pro. lordo, ſozzo, fetente, brutto, vt pannus Ter. in Heaut.

Immunditia, æ.f.g pe.cor. lorditia, bruttezza, ſozzura.

Immundities, ei f.g.pe.cor.

Immunis, & hoc immune is omnis g pe. pro. libero, franco, ſenza. i. ſine Ouid. 5. de Triſtium, Immunes tanti non ſinit eſſe boni, ſenza pagamento, qui non ſunt vectigales, nec ad aliquod onus obligantur, ab in. i. ſine munere. i. officio, & onere, Sene. immunes ait ab iſtis

A iſtis malis erant.

Immunitas,tis.f.g.pe.cor.in obli.pro. libertà, franchezza,franchigia,a munere, quod uno modo, ut ait Iuriſconſultos dicitur onus, quod cum remittitur, vacuationem militiæ, munerisq; præſtat.

Immunitus,a.um.pe.pro. non guarnito, non fortificato,ut urbs,a munio is.

Impatibilis,& hoc impatibile is. omnis g.pen. cor.da non patirſe,da non cõportarſe.Plaut. in Amph.

Imparatus,a.um.pe.produ. alla ſprouiſta,alla non penſata.

Impauidus,a.um.pe.cor. non timido,ſenza ti more, non pauroſo, ſenza paura, ab in,& paueo es.

Impetrabilis,& hoc impetrabile, is omnis ge. pe.cor. impetrabile, da impetrarſe.Prop.3.

B Impenſibilis,& hoc impenſibile omnis g.pen. cor.inconſiderabile.Gel.

Impenſa,ę.f.g pe.pro.ſpeſa,ab impendo is.

Impendium,ii.n.g.pe.cor.Plin. Traia. guadagno, pecunia, quæ in fœnore ſorti accedit. Var.Ci.ad Att fœnus,& impendium.

Impenſus,a um.pe.pro.grande,ut labor,cura cupido.Ouid.2.Lucret.5.

Impendioſus,a.um.pe.pro.pieno de ſpeſa,piu del debito.

Impeditio,nis.f g.pe.cor.in obli.pro. impedimento,ut curarum.Ci.primo de Diui.

Imperſpicuus,a.um.pe.cor.ut ingenia. Pli.primo epiſtolarum,dubio.

Imperitia,æ.f.g.pe.cor.ignorantia.

Imperitus,a.um.pe.pro.ignorante.

Impedimenta ſunt in exercitu, ſunt in expeditione res neceſſariæ, ut ſarcinę, Iumenta, bombardæ.

C Imperuius, a.um.pe.cor.oue nõ ce uia,non ci ſi puo ire,andare,ut locus.

Impexus,a.um.pe.pro.non pettinato.

Imperium,ii.n.g.pe.co.capitania de eſercito, officio publico. Ci. in epiſtolis qui cum imperio, commandamento, iuſſum Verg. primo imperio premit,ſignoria,dominium.Idẽ imperium oceano,poteſtà,Vlp. imperium ſcribit aut merum dici,aut miſtum. Merum imperium eſt habere gladii poteſtatem ad puniendum quod eſt poteſtas, Miſtum eſt, cui etiã iuriſdictio ineſt,quod pręcipue in danda bonorũ poſſeſsione conſiſtit, græce ἰσμονία.

Imperator,is.m.g.pe.pro capitanio,condottiero de lo eſſercito, ut Cic. primo de Orat. eſt adminiſtrator quidam belli gerendi, cuius ars eſt de exercitu,de caſtris, de agminibus,deſignorum collocationibus, de oppidorum oppugnationibus, de commeatu, de inſidiis faciendis,atque vitandis,de reliquis rebus,quæ ſint proprie belli adminiſtrãdi,quarum qui ſunt animo, & ſcientia compotes,hi eſſe imperatores dicuntur, ab imperio populi,aut exercitus.

D Imperatorius,a.um.pe.cor.pertinente a.capitano.

Imperioſus,a.um.pe.pro. ſuperbo, violento, chi molto commanda,ſignorile.Ci.in parad.

Impetigo,inis f.g.pe.pro.in obli.cor. volatica,fuoco volato, a quibuſdam eſt quæ volatica dicitur,ſecundum alios fœdatio cutis ſerpens cum pruritu,ſecundum alios ſicca,& aſpera ſcabies,& prominẽs,alii definiunt morbum ſimilem ſcabiei ſquamoſum, corpuſq; dehoneſtatem forfora,græci λιχῆνας uocant, aliquizernas. Naſcitur ex humore melancolico,rotundo ſchemate in ſuperficie cutis cũ ingẽti pruritu & ſerpiginem appellant,cum ſerpere cæpit, dicitur impetigo ab impetu. matutina cohibetur ſaliua. Impetiginis quatuor ponit ſpecies Celſus. Sunt qui hũc morbum græce ψώραν,& λιχῆνας uocant, ſed Plin. differentiam facere videtur cum ait, arida cũ reſina impetiginem, & ſcabiem, quam pſorã & lichenas uocãt, pſora morbus eſt, quo qui laborant vlcera, ſiue puſtulas ſupra modum palpare,ac ſcabere, fricareq; cupiunt ut merito a poſcho.i. confrico deſcendat.ab impetigine venit impetiginoſus. Vlp. ff. de ædili. edic.l.Pomp.dicens, Trebatius ait impetigi- E noſum morboſum non eſſe.

Imphronitus,a.um.pe.pr. imprudente. Sene.

Impiger,a.um.pe.cor.ſollicito,diligente,impigro,non pigro ingenio ait Sal.in Iug.

Impingendus calix mulſi eſt in faciem.i.iaciẽdus.Cice. da lanciarſe, menarſe, gettarſe, a pango.

Impiatus,a.um pe.pro.allordato,pollutus, ut cædibus. Apul. primo ſcelerato.i. ſcelere maculatus.

Implanatus,a. um.pe.pro. gabbato, ingannato,ab implano as.

Implanator,is.m.g.pe.pro.gabbatore,ingannatore.Cypria.

Implanatio,nis f.g pe.cor.in obli.pro. gabbare,ingannare,gabbo,inganno.

Implicitus,a.um.pe.cor.cõgiunto, conlegato inſieme

A inſieme, ut virtus. Ci. de offi. pri. ab implico.
Implumis, & hoc implume is. omnis g. pe. pro. ſenza penne, ab in, & pluma.
Impluuia, æ. f. g. pe. cor. piouiale, caſubula, ueſtis ſacerdotalis. Var.
Impluuium, ii. n. g. pe. cor. locus in medio tecti relictus intectus ut lucem caperet deorſum, puo impluit, ſurſum uero qua compluit, cõpluuium dictum a pluuia, Pompo. uero tradit impluuium eſt quo impluit aqua collecta de tecto, compluuiũ quo de diuerſis tectis aqua pluuialis cõpluit in eũdẽ locũ, unde cauædiũ.
Impolitus, a. um. pe. pr. lordo, ſozzo, innitidus.
Impotentia, æ. f. g. pe. cor. debilità, ut cruris, pedis, & ſimilium, ab in, & potentia, una grande potentia, ab in. i. ualde.
Impotens, tis. omnis g. pe. cor. in obli. pro. debile, impotente, molto potente, ab in interdũ B
priuatiua, interdum auctiua.
Importunus, a. um. pe. pro. audace, proſontuoſo, incommodo, ut locus Sal. in Iug. in quo nullus eſt portus, a quo dicitur.
Importunitas, is f. g. pe. cor. in obli. pro. audacia, proſontione, incommodità.
Imporcator, is. m. g. pe. co. in obli. pro qui porcas in agro facit arando.
Imporcatus ager eſt concinnatus, & ſimiliter cum ſemen crudo inceſſerimus ſolo Col.
Impollutus, a. um. pe. pro. immaculato, netto, ſenza lorditia, ab in, & polluo is.
Impoſtura, æ. f. g pe. pro. deceptio, gabbare, ingannare, inganno. Cap. Vlp. ab impono is.
Impoſtor, is. m. g. pe. pro gabbatore, ingannatore cõ promeſſe, chi da il triſto per buono,
C licet apud Iuriſconſultos impoſteres pro impoſtores, ſed mendoſe legatur. Vlp. ff. de crimine ſtellionatus, ſiquis impoſturam fecerit aut colluſionem in necem alterius, ſtellionatus poteſt appellari. hi apud Græcos φῶρες dicuntur.
Impranſus, a. um. pe. pro. chi non ha mangiato, non eſt pranſus. Plaut. in Amph. ab in, & pranſus.
Improbus, a. um. pe. cor. ribaldo, ſcelerato, cattiuo, uitioſo, ut homo Sene. crudele, ſæuus. Verg. improba teter ora cruor, nocẽte, ut anſer. Idem primo Geor. licet Ser. ſed non bene exponat inſatiabilis, nulli probandus, inſaciabile, grande, vltra modum, Idem primo Geor. labor oĩa uincit improbus, laido, brutto, turpis. Plaut. improbiorem non vidi faciẽ mulieris. i. deformiorem. Verg. certam quatis improbus haſtam. i. uiolentus; forte, Lucil. D
omnes formoſi fortes, tibi ergo improbus eſto. Græci ἀγριώτατον.
Improbulus, a. um. pe. cor. ribaldello. Iu. in. 5.
Improbitas, tis. f. g. pe. cor. in obli. prod. ribaldaria.
Improſper, a. um. pe. cor. infelice.
Improcærus, a. um. pe. pr. corto, breue, ut corpus, arbor. Gel.
Imprudens, tis, omnis g. pe. pro. imprudente, & eſt per ſe inconſiderato.
Impulſor, is. m. g. p. pr. imponzatore, ſpingitore, burtatore, in malũ. Ter. ĩ Eun. ab ĩpello is.
Impulſus, us. ui. m. g. pe. pr. ſpingere, animare, imponzare, in malum. Ter. in Ecyr.
Impurus, a. um pe pro. uitioſo, uitio, maculatus ut legatio. Cic. in Ver. actione 2. ribaldo, improbus ut homo. Idem de repub. 4. Ter. E
Impuritas, tis. f. g. pe. cor. in obli. pr. ribaldaria.
Impuratus, a. um pe. pro. uitioſo, ribaldo, ut leno Plaut. in Aul. allordato, macchiato, maculatus, fetido, ut beſtia.
Imputatus, a. um. pe. pro. attribuito, aſcriptus. Pli ad Traia. ciuitati imputata ſunt terna milia, ab imputo as. non putato, ut arbor Pli.
Impuriſsimus, a. um. pe. cor. ribaldiſsimo, gaglioffo. Tere. in Phor.
Impuderatus, a. um. pe. pro. ſuergognato, ſenza vergogna, pudore.
Impubis, & hoc impube is. omnis g. pe. prod. sbarbato, ſenza barba, non ha peli in barba, ut puer, corpus. Pli. Hora. in Epodo, & 2. Car. impubem Troilum. Ver. impubis Iulii. Ouidius impubibus annis.
Impuber, is. m. ge. pe. prod. in obli. cor. Cice. in Ver. Li. F
Impudens, tis. omnis. g. pe. cor. in obli. produ. sfrontato, ſuergognato, sfacciato, ſine pudore. Ci. Luceio, græce ἀναιδής.
Impudẽtia, æ. f. g. pe. cor. eſſere sfrontato, ſuergognato, græce ἀναίδεια.
Impudentiſsimus, a. um. pe. cor. ſuergognatiſſimo, ſine pudore. Ci. ad Cęſ.
Impunis, & hoc impune omnis g. pe. pro. impunito, ſenza pena, ut homo. Apul. 3. ab in, & pœna œ mutata in V.
Imus, a. um. pe. pr. profondo, al baſſo, ut pect⁹.
Ina eſt tenuiſsima pars chartæ. Var. no.
Inaceſſus, a. um. penul. produ. doue non ci ſi puo andare, accoſtare, che non ci ſi deue andare, vt lucus. Vergil. 7. ab in, & accedo is.
Inaceſsibilis, & hoc inacceſsibile omnis g. pe. cor.

A cor.vt locus.

Inanis,& hoc inane is, omnis g pe.pro. ocioſo.Horat.uacuo Cic.3.de Offi. inanem redire, Ver.primo Georg.galeas pulſabit inanes,& in 5.galeam inanem licet concauam expo nar. Noni.leggiero,ſenza peſo,minimo,piccolo,vt ludus Verg.& in 4. inania murmura miſcens,in 3. Georg. rere ducuntur inanes, vano,ſtolidus Horat.primo Car.fabuleq; inanes licet manes,ſed mendoſe legatur.i. inferi,qui ſunt fabulæ inanes.i. ſtolidæ, & ineptiæ quod Diodo. in primo cum ait affirmat, vt fabuloſe de inferis loquuntur.

Inanitas,tis.f.g.pe.cor.in obli.pro. vanità.

Inamœnus,a.um.pe.pro. non delletteuole, ut locus,ſermo.

Inanimus,a.um.pe.cor. ſenza anima, ut aurũ, caſtimonia Ci.2.de Offi. & in Hortẽſio,morto,ut homo ab in,& anima.

B Inamabilis, & hoc inamabile omnis g.pe.cor. da non amarſe.Mart.

Inanimis,& hoc inanime is, omnis g.pen.cor. græce ἄψυχον.

Inanimatus,a.um pe.pro.Ci.in Lælio.

Inarime,es f.g pe.cor.Iſca inſula prope Neapolim.Ouid. Inarimen,Prochytáq; legit,ab arimis populis,ſiue ſimis, quas arimas æthruſci vocant græci πιθήκους.

Inateres, uide inanitri res, ſunt duorum fratrum vxores apud græcos Homer. in vltimo Iliados.

Inauris,vide inhauris.

Inauritus,vide inhauritus.

Incallidus,a.um.pe.cor. ſimplice,non aſtuto. Ci.primo Rhet. & in.3.epiſtolarum, goffo, ſciocco,non aſtuto.

Incanus,a.um.pe.pro.molto bianco. Verg.6. ut mentum.Col.incanæ Col 8.cap.2.

C Inceſſus,us ui.m.g.pe.pro.andare, camminare ab incedo is.Gel.8.ca.9.

Inceſsio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.

Incendiarius,a.um.pe.cor. mertitore de fuoco,qui incendit,Vlpia.in l.capitolium.

Incerniculum.i.n.g.pen.cor. criuello, uaglio. Pli.ab in,& cernere.i.cribrare.

Inceptor,is,m.g.pe.pro.incomenzatore.Ter. in Eun.

Inceptum,i.n.g pe.pro.deliberatione, impreſa. Sal.in Iug.

Incertus,a.um,pe.pro.dubio,incerto, che nõ cognoſco,che nõ do doue uoglio,ut manus.

Inceſſurus,a.um pe.pro.da andare,caminare, iturus.Apul.a. D

Incentio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. canzona, canto,ſuono,ut tibiarum. Gel.ab incino is.i. canto,eſt modulatio,concentuſq;.

Incentor,is.m.g pe pro.cantore.

Incentiuus,a.um.pen.pro. che ſuona,modulans,ut tibia. Var.

Inceſtus,a.um.pen.pro. ſtupratore, adultero, concubino, flagitium in affines, & in ſacras virgines admiſſum, non dicitur a græco ut Pompe.que illi facinus vocant ἀνίεστον,ſed ſine ceſto.i uinculo Veneris.

Inceſtum,i.n.g pen pro.adulterio che ſe commette con parenre, ſacerdote, unde adulterium.

Inciſus,us.ui.m.g.pe.pro.lo intagliare.

Inciſura,æ.f.g.pe.pro. eſt quoque la linea della mano. Plin. E

Inciſus,a.um.pe.pr. intagliato,ſcolpito,ut in ſepulcro.Ci.in Cato.

Incile,is.pen.produ. foſſa in le uie, ouer uicino al fiume a pigliare, & retenere l'acque, locus depreſſus in uia, ſiue ad latus fluminis ad recipiendam,& retinendam aquam.Cato, Vlp.tit.de riuis.l.1.§. incile ab incidendo, ꝙ inciditur lapis, vel terra, unde primun aqua ex flumine agi poſsit, Incilis Apul. a Põpeo incilia uocantur, ſed puto mendoſum, & vti præcepimus dicendum.

Inciſus,a um.pe.pro.tagliato, ab incido is.

Incitatio,nis.f.g.pe.cor,in obli.pro. incitare, commouere,ſpingere,commotio.Cic.primo de Diui. incitatione diutina.

Inciſiuus,a.um.pe.pro. pertinente a tagliare.

Incitatior, & hoc incitatius omnis g pen.cor. piu incitato,commoſſo,ſpinto. F

Innitatus,a.um.pe.pro.commoſſo,ſpinto.

Inclemens, ris. omnis g.pe. cor. inclemente, crudele,ut animal,impetuoſo,grande,ut curſus Apul.

Inclytus,a.um.pe.cor.famoſo, nobile,claro, illuſtro,ab in.i.valde,& κλυτός.i.fama, noſtra uide collectanea, inclytum ſordentium ganearum.Gel.8.cap.2.inclytum iudicium. Ci. primo de Diui.

Inclytiſsimus,a.um.pe.cor.Gel.C.inclito,glorioſo, famoſo.

Inconditus,a.um.pe.cor.inornato, ut carmẽ, oratio Li.ab in,& condo is.pe.pro.ſcondito, macro, ut epulæ,a condo is.

Incomptus,a.um.pe.pro.inornato,non ornato,non acconciato,ut iuuenis.

Incœnatus,

A Incœnatus,a.um.pe. pro. chi non ha cenato, mangiato.Plaut.Cato ab in,& cœno as.
Incœnis,& hoc incœne is.omnis g.pe.produ. Plaut.
Incompoſitus, a.um.penul.cor. inornato,ſenza ordine, ſenza meſura, ut domus ædificiũ. Pli. Traia. improportionato, ſenza proportione.
Incomitatus,a.um.pe.pro. non accompagnato.Verg.4 ab in,& comitor.
Inconſutus,a.um.pe.pro.ſcoſito, non coſito, ab in. i.non,& ſuo is.ut veſtis Hier.
Incogitans,tis,omnis g.pe.cor.in obli.pro. temerario,imprudente,sbardellato, non penſando. Ter.in Phor.inconſiderato, ſenza diſcrettione.
Incongelabilis,& hoc incongelabile is.omnis
B g.pen.cor. che non ſe gela, ſtringe. Gel. ab in, & gelo.
Incontinentia,æ.f g.pe.cor. eſt cum a quibus nos tenere debemus,non tenemus Gel. græce ἀκράτεια.
Incontinens,tis.omnis g.pe. cor.in obli.prod. græce ἀκρατής.
Inconſultus,a.um.pe.pr.non conſigliato, ſenza conſiglio,qui non accipit conſilium Ver. 6.ab in, & conſulo.
Inconſtantia,æ.f.g.pe. cor. mobilità, uariare, uariatione ut deorum. Ci.2.de Diui.
Incola,æ.communis g.pe.cor.habitatore,habitante dentro la città, licet ſit peregrinus. Eſt qui in aliquam regionem domiciliũ ſuũ contulit, quem græci πάροικον appellant, nec tamen qui in oppido morantur, ſed etiã qui
C in alicuius oppidi finibus ita agrum habent, vt intra eum ſe quaſi in aliquam ſedem recipiant.Gel.8.cap.2.incolam ganearum ait Põpo.in.l.pupillus.§.incola de uerb.ſigni.
Incolatus,us,ui.m.g.pe.pro.habitatione.
Incomitatus,a.um.pe.pro.non accompagnato,ſolo.
Inconniuens,tis.omnis g.pe. prod. uigilante, chi non chiude gli occhi.Gel. ab in, & conniueo es.
Inconniuus,a.um.pe.pro.Apul.
Incomprehenſibilis,& hoc incomprehenſibile,pe cor.Pli.primo epiſtolarum ut homo,incomprehenſibile, che non ſe puo comprendere.
Inconſideratus.a.um.pe.pro.imprudente,qui agenda non conſiderat.
Incoctilia,ium.n.g.pe.cor. piattelli di peltro, ſtagno.
Incolumis, & hoc incolume is, omnis ge.pe. cor. ſano. D
Incolumitas,tis.f.g.pen.cor.in obli.pro. ſanità, ſalute.
Incommodum, i.n.g. pe.cor. danno, diſagio, diſcommodo,ab incommodo as.
Incommoditas,tis.f.g.pe.cor.in obli.pro.
Incommodus,a.um.penul.cor.dannoſo, diſaſtroſo.
Inconſiderans,tis.omnis g.pe.cor.in obli.pro Cic.2.de Diui.leues,atque inconſiderantes, ſenza diſcrettione.
Incongruus,a.um.pe.cor.inconueniente.
Inconuerſus,a.um.pe.pro.ut oculus,che non ſi uolta,gira,che ſta fermo.
Incruentus,a.um.pe.pro.ſenza ſangue. Sal.
Incretus,a.um pe.pro.non cernito, vt furfur E Apul.7.Horat.in Ser.ben cernito, ab in, & cerno is.
Increpatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.reprenſione,reprehendere,ab increpo as.
Increpatus,a.um.pe.co.repreſſo.Suet.in Tib. Pli.7 cap. 12.
Incrementum,i.n g.pe.pro. creſcimento, accreſcimento,augmento. Ci.in Cato.
Incrementulum,i.n.g.pe.cor creſcimento piccolo,augmento piccolo. Apul.5.
Incruſtatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. tonica del muro,intonicare ad incruſto as.
Incruſtatus,a.um.pe.pro.intonicato.
Incunabula,orum.n.g.pe.co. cuna,culla,principio rerum omnium.
Incurſio,onis f.g.pe.cor.in obli.pro.corraria, incontro,ut hoſtium,ab in,& curro is. F
Incurſus,us.ui.m.g.pe.pro.
Incudo,onis.m.g.pe.pro.ferraro,battetore ſu la incude. Hier. contra Iouinianum, ſtat ſicut incudo inſatiabilis reputat ferrum.
Incuſus,a.um.pe.pro.battuto,cognato, ut nummus,ſcolpito, ſcalptus ut vaſa.Perſ.2. ſtampato,ab incudo is.
Incuria,æ.f.g.pe.cor. pigritia,negligentia,ſenza penſare.
Incurioſus, a.um. pe.pro. pigro, negligente, ocioſo,ſenza pẽſiero,ſecuro, ut incurioſa periculi. Apul.5.graſſo,opimus Idẽ in Florid.
Incunctatus,a.um.pe.pro.preſto,ueloce, celere, ſine mora.Apul.5.
Incuſtoditus,a.um.pe.pro. ſenza guardia,cuſtodia,Ouid.3.
Incubatus,us.ui.m.g.pe.pro.couare, ut gallinæ,

A næ,& ſimilium, ab in, & cubo as.

Incultus,a.um.pe.pr.inornato,ut puer, ineſer citato. Sal.in Cat.ab in,& colo is.

Incultus,us.ui.m.g.pe.pr.ſenza eſercitio. Sal. in Iug.incultu ſordeſcere.i. inexercitatione.

Incus,dis.f.g.pen.prod.in obli.cor. incude,ab incudit.

Indagatrix,cis.f.g.pe.pro. inueſtigatrice,cercatrice,inquiſitrice,ut uirtus Cice. Tuſ.5 ab indago as.

Indagator,is.m.g.pe.pro. cercatore, recercatore,inueſtigatore.

Indagus.a.um.

Indagatio,nis.f.g.pe cor.in obli.pro.recercare diligente,inueſtigare,inquirere.

Indecor,is.communis g.pe.cor. Verg.11. non tamen indecorem, nominatiuus non reperitur,ſenza honore,dishonorato.

B Indefeſſus,a.um.pe.pro.che mai ſtracca, ſtanca, ceſſa, continuo, perſeuerante, ut labor, ſermo Apul.

Indemnis,& hoc indemne is.omnis g.p. pro. ſenza danno,ab in,& damno.

Index,cis.m.g.pe.pro.in obli.cor. dito ſecondo. Celſus,parangona,lapis quo pecunia cognoſcitur,tabula librorum,operis,titulo Pli. 3.cap.primo,Val.

Index,cis,communis g.pe.pro.in obli.cor.teſtimonio,qui factum demonſtrat Sal.

Indeiectus,a.um.pe. pro. non gettato. Ouid. primo,ab in,& deiicio is.

Indetonſus,a.um,pe.pro.capelluto, non toſato,non tonſus Per.3.ab in,& tondeo es.

India,æ.f.g.pe.cor.India,ut Dioniſ.ad orientem ſita regio ſane omnium extrema,iucundiſsima tamen, & in ipſis oceani labris ſita, Soli. etiam 45. ait Indorum nemora in tam

C proceram ſublimantur excelſitatem, ut ſuperari ne ſagittis quidem poſsint.

Indicus,a.um.pe.cor.da India.Ter.in Eun.

Indicina, æ.f.ge. demonſtrare. Apul.7. ab indico as.

Indicium,ii.n.g.pe.cor.manifeſtare, ſcoprire, dimoſtrare,dimoſtratione,detectio,teſtimonianza,indicio.

Indicatus,a.um.pe.pro.dimoſtrato.

Indicatura,uide iudicatura.

Indicatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.dimoſtrare,dimoſtramento,uide iudicatio.

Indigentia,æ.f.g.pen.cor. neceſsità, biſogno. Ci.in Lælio egeſtas,& ut Ci.in Tuſc.eſt libido inexplicabilis, ab indigeo es græce ἔνδεια.

Indigus,a.um.pe.cor. pouero,biſognoſo,neceſsitoſo.Sil.primo opum non indiga corda. D

Indictus,a.um.pe.pr. publicato, manifeſtato, vt bellum hoſtibus.i.denunciatum, non detto. Horat. in odis indictaq; primus, ab indico is.

Indictio,nis.f g.pe.cor.in obli.pro. publicare, publicamento,manifeſtare,denunciatio.

Indiſcretus, a.um.pe.pro. inſeparabile. Pli.7. cap. 12.

Inditus,a.um.pe.cor. impoſito, poſto, ut nomen, ab indo is.

Indiges,tis.com.g.pe.pro.in obli.cor. eſt homo poſt mortem inter diuos relatus, canonizato,ſantificato, abuſiue omnes dii dici poſſunt indigetes tanquam nullius rei egentes, vel quaſi in diis agentes, indigenes homines dicuntur. E

Indigena,æ.communis g.pe.co.proprio,peculiare,nato là,ut ſermo illic genitus,nec aliūde ueniens,hoc græci αὐτοχθόνας vocant.

Indignatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.indignatione, perturbatione eſt dolor perturbās ob res ſecundas indigno collatas græce ἀγανάκτησις.

Indiuiduum,i.n.g.pe.cor. eſt id, quod indiuiſum in ſe, & diuiſum a quolibet alio grçce ἄτομον inſeparabile.

Indiſcretus,a.um.pe.pr.ſenza differentia, nõ ce differentia,ut ſpecies.Pli.7.cap.12.

Indiligens,omnis g.pe.cor.in obli.pro. pigro. Ter.in Adel.

Indiuiſus,a.um.pe.pro.græce ἄτομος.

Indigeſtio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. non padire. Hier. F

Indiſertus,a um.pe.pro.indotto.Gel.

Indignus,a.um.pe.pro. indegno, non degno. Tacitus indignus auorum.

Indoctus,a.um. indotto, che non ha imparato,ignorante,ut pilæ. Horat. Gel. pleraq; alia non indoctus.

Indocilis,& hoc indocile omnis g.pe.cor. imparabile,indocile,ignorante, vt cæli agricola.Pli.qui non docetur,uel difficulter.

Indoles,is.f.g.pe.co.aſpetto,gratia, demoſtratione,moſtra,in pueris maxime, & adoleſcētibus.Cice.eſt demonſtratio quædam futuræ probitatis etiam in uiris, homines in quibus eſt virtutis indoles & in 3.de Offi.Li.de lauinia iam matre aliquando etiam in malū. Li. de Hannibale indole virtutum, ac vitiorum, transfertur ad muta, atque inanimata, ut in frugibus,

A frugibus,pecudibuſq; Li.ab indico as.

Indomitus,a.um.pe.cor.non domato,indomato,grande.Sapho. Vror ut indomitis,& tunc ad inanimata refertur.

Indotarus,a.um.pe.pro.indotato,ſenza dote. Teren.in Phor.& Adel.

Induciæ,arũ.f.g.pe.cor. trieua, dictę ꝙ in diẽ.i.tempus ducuntur.i.differunrur,eſt pax temporaria vel in paucos dies,ut Gel.primo quaſi tu dicas unde uti iam. Aurelius autem Opilius induciæ,inquit,dicuntur cum hoſtes inter ſe vtrinque vltro citroq; alteri ad alteros impune,& ſine pugna ineunt,inde ab eo,inquit,nomen eſſe factum videtur quaſi initus, atque introitus,& ſunt cum in breui, & præſenti tẽpore conuenit, nec inuicẽ ſe laceſſerẽt,quo tẽpore non eſt poſtliminiũ. Paul.in l.poſtliminium §.i.de capt.& poſtli.reuerſ.

B Inductus,a.um.pe.pro.caſſato, cancellato,ut teſtamentum,decretum. Vlpia. Sueto. deleta,& inducta,pigliato per fraude. Apul.8.portato dentro, imparato,ab induco is.

Inductio, nis.f.g. pe.cor.in obli.prod.caſſare, cancellare,caſſatura,litura.

Indumentum,i.n.g.pe.pro.ueſta, ab induo is.

Indutus,a.um pe.pro.ueſtito.

Induuiæ,arum.f.g.pe.cor. ueſtimento. Plaut. in Menæch.

Inducator,is.m.g.pe.pro. piloto della naue.

Induſium,ii.n.g pe.cor.borrico,ſed potius intuſium,eſt ueſtimentum, quod corpori intra plurimas ueſtes adhæret.

Incuſiatus, a.um.pe.pro.imborricato. Plaut. in Epid.

Induſiarius,i.m.g.pe.pro.coſitore de borrico.

C Plaut.in Aul.qui induſium facit.

Indulgentia,æ.f.g.pe.cor.compiacentia, gratia.i.venia.i.remiſsio culpæ. Capit.in Antonio Pio his,quos Adrianus damnauerat in Senatu indulgentias petiit,& poſt indulgentias proniſsimus fuit, eſt & tranquillitas temperies,temperanza,Verg.2.Georg. cæli indulgentia terras græce [illegible], ab indulgeo es.

Indulgentiſsimus, a.um.pe.cor. molto piaceuole, carezzeuole,ut imperator. Pli.Traia.

Indago, inis.f.g.pe pro.in obli.cor. recercare diligente.

Indecorus,a.um.pe.pro. inconueniente, non atto,ut motus,inhoneſto,indiſcreto. Quint. ab in, & decet.

Indulgens,ntis.omnis g.pe.pro. bello,aggratiato,ut facies,cui indulgetur.

Induſtria,æ.f.g.pe.cor. eſt frequens exercitiũ circa rem honeſtam græce [illegible], diligentia. Ter.in Adel.augeat induſtriam. D

Induſtrius,a.um.pe.cor. induſtrioſo, artifex, dicitur quod introſtruat græce [illegible].

Induſtrioſus,a.um.pe.pro. Val.3.cap.4.

Inedia,æ.f.g.pe.cor.digiuno,dieta, aſtinentia del cibo, fame. Sal. in Cati. dicitur ab in, & edo.

Inefficax,cis.omnis g.pe.cor.in obli.pro.ſenza effetto.

Inelaboratus,a.um.pe.pro.non fatto con ſufficiente arteficio,non ſatis artificio excultũ.

Inemptus,a.um.pe.pro.non comparato,ut dapes.Ver.Col.xi.ca.2.ab in,& emptus, a,um.

Inenormis,& hoc inenorme is. omnis g. pen. pro.moderato,temperato,mediocre,ne grãde ne piccolo, nec paruus, nec magnus, mediocris ut proceritas. E

Ineptia,æ.f.ge.penul.cor. folia, ſciocchezza, pazzia.

Ineptus, a.um.pe.pro. ſciocco, reprobato,ab omnibus improbatus. Ter. in Heaut. pazzo ab in.i.non, & aptus.

Ineptulus,a.um.pe.cor.pazzarello,ſciocco.

Inermis,& hoc inerme is.omnis.g.pe.pro. diſarmato,ſenza arme ab in,& armis.

Inertia,ę.f.g.p.cor.pigritia,ocioſità,corporis.

Iners, tis. omnis g.pe.cor. in obli. pro. pigro, ocioſo,ignauus troppo paciente. Plin.primo epiſtolarum ſi multa pateretur inertem.i. nimium patientem,inornato, inculto, inutile. Verg.primo Geor. glebas frãgit inertes,quaſi ſine arte.i.induſtria uiuendi.

Inertiſsimus,a.um.pe.cor.pigriſsimo, goffiſsimo,ſciocchiſsimo. F

Ineſcatus,a.um.pe.pro. Li. ineſcatam temeritatem,nutrito,ab ineſco as.

Ineuitabilis,& hoc ineuitabile is.omnis gene. che non ſi ſchiua,fugge.

Inexuperabilis,& hoc inexuperabile is.omnis ge.pe. cor.inſuperabile,che non ſi puo ſuperare. Pli.primo epiſtolarum.

Inextricabilis, & hoc inextricabile is, omnis ge.pe.cor.irreſolubile, che non ſi puo reſoluere, che non ſi puo sbrogliare, che non ſi puo ſuiluppare, che non ſi puo ſciogliere, imbrogliato, impedito, ut labor, domus Plin. Verg.6.

Inexercitus,a.um.pen.cor. non eſercitato,ineſercitato,ut homo. Cice.

Inexercitatus,a.um.pe.pr.Macro. Ci.in Cato.

Iuexorabilis,

A Inexorabilis, & hoc inexorabile is. omnis ge.
pe.cor.implacabile, che mai fa piacere, che
mai ſe ammolla, mitiga, ut homo, ingenium.
Ter.in Phor.

Inexplicabilis, & hoc inexplicabile is. omnis
ge.pe.cor.che non ſi puo dire, eſprimere.

Inexputabilis, & hoc inexputabile is. omnis
g.pe.cor.infinitus, qui ſupputari ob multitu
dinem non poteſt. Col.9.cap.4.

Infacetus, a.um.pe.pro. Ci.3.de Offi. non fa-
ceto, non burliero.

Infamia, æ.f.g.pe.cor.infamia, græce δυσφημία.

Infamis, & hoc infame is.omnis g.pe.pro. in-
fame, græce δύσφημος.

Infamiſsimus, a.um.pe.cor.infamiſsimo, ribal
diſsimo. Apul.

Infans, ntis.m.g.pe.pro. fanciullo, bambino,
uſque ad ſeptimum annum, quia fari.i. loqui
B expreſſe nequit, quandoque de pullis bruto-
rum ponitur. Pli.quadrupedes infantes ſuos,
Idem veſpertilio geminos infantes, transfer
tur ad inanimata. Idem infantis boleti.i.par-
ui, nondum adulti, adiectiue ponitur pro in-
fando.i.male parlatore. Cice.in Bruto ipſum
Scipionem non infantem fuiſſe.i. bello par-
latore, Ouid. gutturaq; imbuerat infanti la-
cte canino.

Infantulus, i m.g.pe.cor.Apul.5.

Infauſtus, a.um.pe.pro.infelice.

Infatuus, a.um.pe.cor.ſpiritato.

Infatuatus, a.um.pe.pro. ſpiritu plenus, infa-
tuare eſt fatuum facere Sene.epiſtola. 60.

Infidelis, & hoc infidele omnis g.pe.pro. ſen-
za fede, ut homo. Ci.de Offi.

Infectus, a.um.pe.pro.lurdo, ſozzo, macula-
tus. Prop.infectas ſanguine. Sene.uitiis infe-
cti ſumus Verg. 5.tinto, non fatto. Plaut.fie-
C ri infectum non poteſt, Sal.in Iug.nihil infe-
ctum Ter.in Eunu.ab inficio is.

Infectus, us, ui.m.g.pe.pro.tintura. Pli.

Infectio, onis.f.g.pe.cor.in obli.pro.

Infector, is.m.g.pe.pro.tintore, Plaut. Cice.ad
Cælium.2.epiſtolarum, græce βαφεύς.

Infelix, cis.omnis.g.pe.pro.infelice, δυστυχής.

Infelicitas, tis.f.g.pe.cor.in obli.pro. infelici-
tà. Ci.2. de Diui.infelicitas haruſpicum græ-
ce δυστυχία.

Inferi dicuutur quibus inferius nihil eſt.

Inferiæ, arum.f.g.pe.co. ſacrificio de li morti.
i.l'officio, ſacra mortuorum, quæ inferis fie-
bant poſt cadauer ſepultum, offerta alli mor
ti, ab inferendo.

Inferax, cis.omnis.g.pe.cor.in obli.pro. ſteri D
le, che non produce, fa frutti, ut ſylua Hier.

Infeſtus, a.um.pe.pro.inimico, moleſto, dan-
noſo, legitur pro moleſtato: dicitur quaſi ni
mium feſtinans ad ſcelus, uel ad fraudem.

Infenſus, a.um.pe.pro.inimico.

Infenſior, & hoc infenſius oris. omnis. ge.pe.
cor. Suet.in Vitel.

Inficiatio, nis.f.g pe.cor.in obli. pro. negare.
Ci.ab inficior ris.

Inficiator, is.m.g.pe.pro.negatore. Cic.de O-
rat.1. Mart.

Inficiatus. a.um.pe.pro. ha negato.

Inficiandus, a.um.pe.pro.da negarſe. Ouid.4.
de Triſtibus.

Infimatis homo, gente, huomo di baſſa mano,
conditione. Plaut uide homo.

Infidus, a.um.pe. pro. ſenza fede, chi non ha E
fede.

Infirmitas, tis.f.g.pe.cor.in obli.pro. inſtabi-
lità. Ter. in hecy. infirmità, malatia, græce
ἀῤῥωστία.

Infirmus, a.um.pe.prod.infermo, ammalato,
mal ſano, græce ἄῤῥωστος.

Inflatus, a.um.pe.pro.gonfiato.

Inflatus, us.ui.m.g.pe.pro. gonfiatura. Cice.
primo de Diui.

Inflationem magnam. Ci.primo de Diui.

Infletus, a.um.pe.pro. non pianto, Verg. uel
& hoc melius eſt participiū ſine verbo, quia
fleor non dicitur.

Infæcundus, a.um.pe.pro.ſterile, ut ager, che
non fa frutti, produce. Verg.2. Geor.

Infęcunditas, tis.f.gene.penul.cor.ſterilità, ut
agrorum. F

Informis, & hoc informe is.omnis g pe.prod.
laido, brutto, ut homo eſt potius poeticum,
inuiſibile, ſenza corpo Apul.uoces informes
audiens.

Infrendes, pueri, fanciulli ſenza denti.

Infrenus, a.um.pe.pr. indomito, ſenza freno.
Ver.4.qua ſine freno.

Infrequens, tis.omnis gen.penul.produ. non
frequente.

Infriatus, a.um.pe.pro.non polucrizato. Col.
7.cap.5.

Infrunitus, a.um.pe.pro.imprudente. Sene.de
vita beata ad Gallionem Gręci ἄφρονα uocār,
& ἀπειρόκαλον.

Infula, æ.f.g pe.cor. mitria, mitra ut epiſcopi
erat filum, ſiue faſcia in modum diadematis,
a qua uittæ ab utraque parte dependent, a
quo

A quo ſilo dicitur.

Inflatus,a.um.pe.pro.mitriato, mitrato.

Infundibulum,i.n.g.pe.co.imbottatoia, piria. Pli.Col.3. cap. 12. Cato eſt caniculatum uaſculum,quo vinum in dolium infunditur.

Infurnibulum,i.n.g.pen.cor. panara, pala del forno.

Infumibulum, i.n.g.pe.cor. camino del focolaro. Plaut.

Ingens,tis.omnis g.pe.pro.molto grande,quaſi extra gentem.i. genus ſuum debitæ magnitudinis.

Ingelabilis,& hoc ingelabile is,omnis ge.che non ſe gela,congela,vt mare Gel.

Ingenium.ii.n.ge.pe.cor. ingegno, natura, ut hominum,& ingenita qualità. Verg.2.Geor. nunc locus aruorum ingeniis, in hac ſignificatione vtuntur iuriſconſulti, eſt & intelle-
B ctus,& ratio.i. uis animæ, ac rerum omnium intelligentia,græce ἐυφυία, & ingenioſus euphyes, naturale, natura conditione. Ter. in Phor. ita pleriq; ingenio ſumus.

Ingenuus,a.um.pe.cor.Pli.in primo epiſtolarū ingenua totius corporis pulcritudo Pro. in primo,ingenuus color,Iuue. ingenui uultus, ingenuiq; pudoris, Mart. ſi facie nobis hæc erit ingenua: nato là,ut tophus,fons Iuue.3.Lucre. libero, eſt is,qui ſtatim ut natus eſt, liber eſt, ſiue ex duobus ingenuis matrimonio conſtante editus eſt,ſiue ex libertinis duobus,ſiue ex altero libertino, altero ingenuo, ſed & ſi quis ex matre naſcitur libera, patre uero ſeruo naſcitur ingenuus,Martianus in l.& ſeruorum eo.tit. & Iuſtinia.in inſti.de ingenuis in principio.

C Ingenitus,a.um.pe.cor.naturale,generato cō meco,creato,vt curioſitas.

Ingeſtus,a.um.penul.pro.porto,ut poculum, ab ingero is.

Ingluuies,ei.f.g.pe.cor.deuorare,ingordigia, ghiottitudine,gulonum heluatio, voratrina. Gel.ciborum profunda ingluuies,Col 8.Macro.3.eſt quoque tam uentris,quàm gulæ capacitas,gola,cannaruzzo, licet negēt Apul. primo,reſtis ad ingluuiem adſtricta gozzo.i. ſinus gutturis auium vt gallinæ Ama.de animalibus,Verg 3.Geor. dicitur ab in,& gula, vel inglutiendo, & non ab ingluuiendo ut Agrætius.

Ignoratio,onis.f.g.pe.cor.in obli.pro.non ſapere, ut loci Ci.in epiſtolis dicit ab ignoro.

Ingratus,a.um.pe.pro. maluolentieri,cōſtretto, a diſpetto. Ter. in Eun. ingratus ut dormiam,non grato,non amato,vt puella. D

Ingreſſus,us.ui.m.g.pe.pro. andata, viaggio, camino, entrata. Front. de re militari in primo iniecta ad ingreſſum catena.Pli.Traia.ab ingredior is.

Ingreſsio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.Ci.de Perfecto Orat.

Ingreſſus, a.um.p.pr.andato dentro,entrato.

Inguen, is.n.g.pe.pro.in obli. cor. pettinale, anguinaglia,tam marium, quàm fœminarū. Mart.miſtisq; mouemur inguinibus, Suet.in Nero.penis,poeta in priapeis,Iuue. in 2.partes quiſque ſuas.ad menſuram inguinis,iunge cum ſuperiore verbo habet, & non cum accipiat ſane mercedem ſanguinis.

Inhalatus,us.ui.m.g.pe.pro. fiato, vt oris, ab in, & halo as.

Inhauris, is.f.g.pe.pro. cerchiello che pende dall'orecchia. Vlp.de aur. & argento leg.l.ar E
gumento,Paul.iuriſcon.Pli.9. cap 55.

Inhauritus,a.um.pe.pro.ſenza orecchia.Gel. 7.cap.6.

Inhibitus, a. um.pe.cor.vetato, prohibito, ab inhibeo es.

Inhortatus,a.um pe. pro. animato, ſpinto, ut canis,non animato,non ſpinto.

Inhumatus,a.um.pe.pro.inſepolto,non ſepolto, non atterrato,ab in,& humo as.

Inhuber,is.omnis g.pe.pro.in obli.cor. ſterile,ut ager,terra.Gel.

Inhumanus,a.um.pe.pro. non humano, crudele,alieno dalla humanità. Ci.3.de.Offi.diuin. Apul.ab in,& humanus.

Inhumaniſsimus, a.um.pe.cor. crudeliſsimo. Ter.in Phor.& Hecy.

Inhonorus,a.um.pe.pro. ſenza honore. Plin. F
Ambro.vt ciuitas.

Inhoneſtus,a.um.pe.pro.inhoneſto, non honeſto, diſhoneſto, laido, brutto, vt virum.i. turpem.Ter.in Eun.

Iniectus,a.um.pe.pro.menato,poſto,ut peſſulus,ab iniicio is.

Iniucundus,da,um.pe.pro. non piaceuole, nō delettevole,non allegro,malenconioſo,meſto non ſta di uoglia, ut homo, ſermo,ab in, & iucundus.

Initus,a.um.pen.cor.pigliato, ut amicitia, ab ineo is.

Initus,us.ui.m.g.pe.cor.congiuntione.Ouid. perq; ſuos initus, principio. Lucre. in 3. uis initium,coitus Pli.canes, & ſues initum ma-

A tutinum appetere, ab ineo is.
Initor, is. m. g. pe. cor. concubitor.
Initiatus, a. um. pe. pro. ſacrato, conſacrato ab initio as.
Initia orum. n. g. pe. cor. ordine ſacro, conſacrare, ut ſacerdotis.
Initiatio, nis. f. g. p. co. in obli. pr. Tertullianus.
Initium, ii. n. g. pe. cor. principio, incomenciamento, nobile.
Initialis, & hoc initiale omnis g. pe. pro. originale, primordialis ut progenies, origo. Apul.
Iniquus, a. um. pe. pro. ribaldo, iniquo, triſto, ut homo, grande, vt pondus. Verg. primo Geor. Stretto, aſtretto, vt ſpatium Idem, nõ piano, ut locus, mons.
Iniuratus, a. um. pe. pro. non ha giurato. Gel. 8. Ci. 3. de Offi.
Iniuſtus, a. um. pen. pro. ingiuſto, non giuſto, piccolo, vt faſcis Verg. in Geor.
B Iniugis, & hoc iniuge is, omnis g. pe. cor. non domato.
Iniuria, eſt, quę non iure fit, omne nanque quod non iure fit iniuria fieri dicitur, hoc generaliter, ſpecialiter autem iniuria dicitur cõtumelia, interdum iniuriæ appellatione damnum culpa datum, ut in l. Aquilia referre ſolemus, interdum iniquitatem dicimus iniuriam. Nam cum quis inique, uel iniuſte ſententiam dixerit ex eo iniuriam dictam Vlp. iu l. prima, & in l. item apud Labeonem. §. generaliter de iniuriis.
Infortunium, ii. n g. pe. cor. infortunio, diſgratia, diſauentura, mala fortuna, græce συμφορά.
Iniurium, ii. n. g. pe. co. ingiuſto, iniuſtum. Ter. in Adel.
C Iniuſſus, a. um. pe pro. non commandato, ſenza commandamento, ab in, & iubeo es.
Innatus, a. um. pe. pro. nato dentro, ab innaſcor eris.
Innabilis, & hoc innabile is, omnis g. pe. cor. che non è natabile a no as.
Innexus, a. um. pe. pro. ligato, allacciato, ab in necto is.
Innexus, us. ui. m. g. pen. pro. coniunctione, ut germanitatis.
Innocuus, a. um. pe. cor. innocente. Pli.
Innoxius, a. um. penul. cor. ſceleris, aut culpæ. Curtius. 7.
Innupta, æ. f. g. pe. pro. non maritata, ab in, & nubo is.
Innuba, æ. f. g. pe. cor.
Innubilus, a. um. pe. cor. chiaro, ſenza nuuola, ut æther Ouid.
D Innumerus, a. um. pe. cor. ſenza numero, ſenza fine, infinito.
Inoculator, is. m. g. pen. pro. inſitatore, inſertatore.
Inoculatio, nis. f. g. pen. cor. in obli. pro. inſitare, inſitamento, inſertare ad occhi, ineſtare de gli arbori. Pli.
Inodorus, a. um. pen. pro. ſenza odore. Plaut. Apul.
Inolens, ntis. pe. cor. ut oleum Lucre. 2.
Inorus, a. um. pe. pro. ſenza bocca, vt animal. Gel. 7. cap. 6. ab in, & ore.
Inops, pis o is g. pe. pro. in obli. cor. pouero, biſognoſo, conſilii, amicorum. Ci. in Lælio uer bis inops. Hora. ab in, & ope. i. auxilio, quia nullum habet auxilium, uel ope. i. terra, q non habet tantum terræ, vbi poſsit ſepeliri. E
Inopia, æ. f g. pe. cor. pouertà, careſtia, biſogno, ut gloriæ bonorum, uirorum, & aliorum. Apul. Sal. in Iug. negocii. Cice. in 3. de Offi.
Inopinabilis, & hoc inopinabile is, omnis. ge. pe. cor. impenſabile, non penſabile, ab in, & opinor ris.
Inopinus, a. um. pe. pro. non penſato. Verg. 6. Sal. in Iug.
Inopinatus, a um. pe pro. Pli. primo epiſtolarum, Cic. in Para.
Inopportunus, a. um. pe. pro. incõmodo, ſconcio, ab in, & opportunus.
Inoptabilis, & hoc inoptabile is, omnis g. pe. cor. non deſiderata, indeſiderabile, ab in, & opto as.
Inquilinus, i. m. g. pe. pro. Suet. in Nero. affittadore, pigionante, che tien caſa a fitto. F
Inquiſitio, nis. f. g pen. cor. in obli. pro. recercare, inquiſitione, ab in, & quæro ris.
Inquiſitor, is. m g. pe. pro. inquiſitore.
Inquinatio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. allordare, allordamento, imbrattare, ab inquino as.
Inquinatus, a. um. penul. produ. allordato, imbrattato.
Inquinatiſsimus, a. um. pe. cor. Ci. 2. de Offi.
Inquies, tis. omnis ge. pen. cor. in obli. pro. chi non repoſa, non ſi quieta, inquietus Li. Sal. primo hiſtoriarum eſt & ſubſtantiuum fœmininum. Plin. ex ebrietate fit inquies nocturna.
Inſalubris, & hoc inſalubre is, omnis. ge. pen. pro. non ſano, dannoſo, ut amnis. Plin.
Inſania, æ. f. gene. pen. cor. pazzia, mattezza, ſtoltezza,

A ſtoltezza.

Inſanus,a.um.pe pro. pazzo, matto, quando refertur ad innanata,grande,vt moles. Cic. pro Milone,domus, labor. Verg. aquis inſanis, Ouid. prima epiſtola.i. impetuoſis, magnis ab in,& ſanus.

Inſanabili, & hoc inſanabile, omnis g.pe.cor. inſanabile, che non ſe puo ſanare, vt dolor. Pli.primo epiſtolarum.

Inſcenſus,a.um.pe.pro.ſaglito, aſceſo, montato ſu,ut grabatus. Apul.2.ab inſcendo is.

Inſcenſus,us,ui.pe.pro. ſagliuta, montatura, ut equorum. Apul.7.

Inſcitia,æ.f g pe.cor.ignorantia,goffaria,beſtialità,ab inſcio is.Ter.in Eun.Ci. primo de offi.vos facere inſcitia eſt.

Inſcientia, ę.f.g.pe.cor. non ſapere, ignorantia.Ci.primo de Diui.

B Inſciens,entis.omnis g.pe.cor. in obli.produ. ignorante,indotto.Ter.in Heaut.& Phor.

Inſcitus,a.um.pe pro. groſſo, da poco, menchione, ignorante.

Inſcriptus,a.um,pe pro. merchiato, ſegnato, vt uultus.Pli.8.ab inſcribo is.

Inſeſſus,a.um.pe.pro. Liui. conſul poſtquam inſeſſa,ſuperiora loca,ſagliuto,montato,caualcato,ut equus Apul.6.ab inſideo es.

Inſectatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. infamia, criminatione perſeguito, perſecutione, reprenſione ab inſector aris.

Inſectator,is.m.g.pe.pro. perſeguitatore.

Inſecûtor,is.m.g.pe.pro.ab inquor is.

Inſeparabilis,& hoc inſeparabile is, omnis g. pe.cor. da non ſeparatſe, partirſe, congiunto,ab in,& ſeparo as.

C Inſertus,a.um.pe.pro. interpoſito, meſcato, meſcolato,meſſo dentro,ab inſero is.

Inſignis,& hoc inſigne is,omnis g pe pro. notabile,ſignalato,ut homo,factum,in bonum, & in malum.

Inſigne,is.n.g.pe.pro.diuiſa de la inſegna.

Inſignitus.a.um.pe.pro.notato,merchiato, in ſculptus.Cice. primo de Diui.tanquam inſignitæ notæ veritatis.

Inſilia,orum,n.g.pe.cor. pedarole del teſſeto re,calcole, ſunt inſtrumenta lignea ſuppoſita pedibus texroris, quæ alternis reſurgunt, & reſident, dicuntur quòd inſiliunt & ſubſiliunt. Lucre.in 5.

Inſita, uide adſita.

Inſitio, nis.f.g.pen.cor in obli.pro. inſertare, ineſtare,inſitare gli arbori.Cic.in Cato. Col. ab inſero is.

D Inſitor,is.m g pe.cor.in obli.pro.inſertatore, ineſtatore.Prop.4.

Inſititius,a.um.pe.cor.doue ſe inſerta, inſita mette dentro alcuna coſa,ut arbor.Apul.6.

Inſipiens,tis.omnis g.pe.cor.in obli.pro.pazzo,folle,ab in,& ſapiens. Inſipientior, Cice. 2.de Diui.

Inſimulatus,a.um.pe.pro.accuſato falſamente,ab inſimulor aris.

Inſimulatio,nis.f.g.pen.cor.in obli.pro.accuſatione falſa.

Inſidiæ,arum.f.g pe.cor. appoſtamenti,fallacie,tradimenti, inſidie, ab inſido is.

Inſidiator, ris.m.g.pe.pro. appoſtatore, inſidiatore.

Inſidioſus,a.um.pe.pro. appoſtatore, fallace, inſidiatore,continuo traditore. Gel.7.cap.3. Pli.primo epiſtolarum.

Inſitium,ii.n.g.pe.co.mortadella. Aptius,Macro.fit ex carne, & iecore porcino inſecto,& reticulo circundante, eſt edulium dulcis ſaporis. E

Inſyncerus,a.um.pe.pro. non ſincero, impurus.Verg.inſyncerus aper tulerit cruor,Li.

Inſons,ntis,communis g.pe.pro.innocente.

Inſolens,ntis,omnis g.pe.cor.in obli.pro. ſuperbo. Ci.pro. M. Marcello natura ſui inſolens eſt orgoglioſo,inſolente, inſolito, non conſueto,vt artium Sal.in Cat.& verbũ Gel. Ci.de Perfecto Ora. arrogante, proſontuoſo.Pli. primo epiſtolarum, ſi ulciſceretur inſolentem.

Inſolentia,æ.f.g pen.cor. ſuperbia, orgoglio, non eſſere ſolito,conſueto,deſuetudo ut loci Ci.pro Deiotaro,itineris, Sal.in Iug.preſuntione,audacia,arrogantia. F

Inſonus, a.um.pe.cor. che non ſuona, ſenza ſuono,che non fa rumore,vt veſtigiũ Apul.

Inſopnis,is,communis g.pe.pro.vigilante,ſenza ſonno. Verg.3.

Inſopnium,ii.n.g.pe.cor.uiſione,ſonno.

Inſopnia,æ.f.g.pe.cor. vigilare, vigilamento, vegliare.Gel.in fine.6.caret plurali.

Inſopnioſus.a.um.pe.p.q multũ ſopniat Cato.

Inſolatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.aſciuttare al ſole,ſeccare, ſpandere al ſole, ſtendere,ab inſolo as.Pli.de cæra.

Inſolatus,a.um pe.pro.pigliato dal ſole,ut aqua Col. dies inſolati obſcuri,nuuoloſi.i. ſine Solis ſplendore,ſenza,Sole,ſiccato al Sole,ut pannus.

A Inſpectio,nis.f.g.pe.cor. in obli. pro. vedere. Plin. ad Traianum.

Inſperatus,a.um.pe.pr. ſenza ſperanza,ut occaſio Ter.in Eun.ab in,& ſpero.

Inſtantia,æ.f.g.pen.cor. Apul. Gel.8. cap. 12. Martianus iuriſcon.ff. de libellis dimiſſoriis, far'inſtantia,moleſtare,importunare, ab inſto as.

Inſtauratio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.renouare,cuiuſque rei, ab inſtauro as.

Inſtinctus,us.ui.m.g.pe.pro. ſpengete, commouere. Ci.primo de Diui.

Inſtitutio, nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. ordinatione,precettione,diſciplina,ab inſtituo is.i. doceo.

Inſtitutus,a.um.pe.pr.ordinaro, propoſto,cõmenzato,vt diſputatio.Ci.2.de Diui. imparato.

B Inſtitutum,i.n.g.pe.pro.uſanza, conſuetudine,vt vrbis Ci.primo de Offi.creanza, deflectere ab inſtituto, ceſſare dalle coſe incominciate,propoſte.

Inſtita, æ.f.g.pe. cor. piccola faſcia, faſcetta, benda,limbus.Ouid.primo de Arte.

Inſtitor, is.m.g.pe.cor.in obli.pro. venditore per la città ſpecchi,ſtrenghe,lazzi,pannicelli,veſte,& ſimilia mercium delicatarũ. Sene. eſt & qui tabernæ,locoue ad emendũ,uendẽdumue præponitur,quiq; ſine loco ad eundẽ actum præponitur.Paulus in l. inſtitor eſt de inſt. Vlpi.in l.3.& in l.ſeq. eo.tit. inſtitor appellatus eſt ex eo,ꝙ negotio gerendo inſtet, nec multum facit, tabernę ſit præpoſitus,an cuilibet alii negociationi, cum etiam interdũ ad homines honeſtos afferant merces, & ibi

C uendant: nec mutat cauſam actionis locus vendendi,emendiue: cum vtroque modo uerum ſit inſtitorem emiſſe, aut uendidiſſe, inſtitores vulgo circitores appellamus. Vlp.in l.quicunq; eo. tit. vbi multa de inſtitoribus. Lydi ut Herod.2.primi fuerunt inſtitores.

Inſtitorius,a.um.pe.cor.pertinente a venditore de ſpecchi,vt ars. Hier.

Inſtructus,a.um.pe.pro.ordinato,poſto in ordine,apparecchiato,ut menſa,claſsis, exercitus,inſtructus magnarum artium diſciplinis, ammaeſtrato. Ci.de Perfecto Orat. nec ſatis inſtructa ad forenſes cauſas,ab inſtruo is.

Inſtructus.us ui.m.g.pe.pro.apparecchio.

Inſtratum,eſt omne ueſtimentum, quod iniicitur. Vlp.

Inſtratus,a.um.pe.pro.coperto,tectus. Suet. in Claud. ut lectus, equus ſtratus, inſellato. Li. D

Inſtrenuus,a.um.pe.cor.non gagliardo.

Inſtructio,nis.f.g pe.cor.in obli.pro. ædificiũ vt balnei. Pli. Traia.

Inſulſus, a,um.pe.pro.ſciocco,diſſapito,ſenza ſale.i. ſine ſale.i. ſapientia, hinc inſulſus mutata A in V.i.inſipiens & non vrbanus,illepidus.

Inſulſitas, tis.f.g.pe.cor.in obli.pr.ſcioechezza,beſtialità, mala gratia.

Inſuaſus,color vide color ſuaſus.

Inſula,æ.f.g.pe.cor. inſula in mare, caſa ſola nel fiume,caſa ſola non congiunta, accoſtata con le altre.Suet.in Nero. Cic.Filii Alſon Cliſſa, Tharſis, & Citta, & Rhodii diſperſis gentium inſulas inuenerunt, & coluerunt,dicitur quaſi in ſalo.i.mari, in quo antiquitus E fiebat mutata A in V.inſula. ſicut tribus modis fit in flumine.Pom. in l.ergo §. tribus de acqui.rerum. dom.docet,vt aliqui ab inſilio.

Inſularis, & hoc inſulare is, omnis g.pe. pro. de inſule.

Inſularius,a.um.pe.cor. habitante,habitatore in caſa inſulara,appartata dalle altre.

Inſubrium,ii.n.g.pe.cor. Melaneſe, Lombardia, regio.

Inſubris,& hoc inſubre is,omnis g.pe. cõmu. Melaneſe,Lombardo,ut homo.

Intactus,a.um.pe.pro. non toccato, indomito,ut grex. Verg.6.

Intectus,a.um.pe.pro.diſcopetto, denudato, nudo.interdum ponitur pro molto coperto, ueſtito,ut amictu,illic in eſt priuatiua,hic auctiua, & tego is. F

Intempeſtiuus, a.um.pe.pro.non a tempo, ut amicitia. Ci.in Lel.Pli.primo epiſtolarum.

Intempeſta nox, mezza notte, a quibuſdam primo ſomno dicitur a tempeſtate.i.tempore quaſi ſine tempore ꝙ nihil agitur.

Intemperatus, a.um. pe.pro. non temperato, immoderato,ut adoleſcentia Ci. in Cato.

Intemperia,æ.f.g.pe. cor. pazzia, deliramentum.Plaut.

Intentio,nis.f.g.in obli.pro. volontà, vt cœleſtium.Pli.ad clementem ponitur pro mente, animo,fantaſia,ut ſcribentis. Pli.2. epiſtolarum uel quod dirigitur in mente ad quid, Quint.6.quęſtionem facit intentio.

Intentus,a.um.pe.pr. parato,tirato, ut arcus, ab intendo is, attẽto. Verg.5.intenti expectãt ſignum.i.diligenter videntes, ſteſo, diſteſo, extenſus

A extenſus Cic. de ſuppliciis tabernacula carbeſeis intenta velis, ſoſpeſo, ſuſpenſus Ver. 5. intentaq; bracchia remis.

Integer, a. um. cōpito, ut homo, integro, ſano, che non ce manca, ut veſtis; integer uitæ. Horat. homo de bona uita. Sene. primo de Ira, integer a multis uitis. Tacitus a coniuratione integra, da tutta. integerrimus liber, molto corretto,

Intemeratus, a. um. pe. pro. incorrotto, vt virgo, vt munera. i. recte facta. Verg. 3.

Interamnia, æ. f. g. pen. cor. Terani, oppidum. Pli. Ptol. a quibuſdam inſula.

Intercido, vide porcum.

Interaneum, ei. n. g. pe. cor. inteſtini, interiori del corpo. Pli.

Intercapedo, inis. f. g. pen pro. in obli. cor. interuallo. Suet. in Aug. ſpatio de loco & tem-

B po, ſpatium intra cunnum & arum. ponitur pro mora ut ſcribendi. Cicc. induggiare, dimorare.

Intercolumnium, ii. n. g. pen. cor. ſpatio intra due, ouer piu colonne. Val. in vlti. ab inter, & columnas.

Interceptus, a. um. pe. pro. morto.

Interciſus, a. um. pe. pro. diminuto, vt pactiones. i. attenuatas Ci. in Para. ab intercido is.

Intercus, tis. n. g. pe. prod. in obli. cor. idropiſia, ſubſtantiuū non memini legere vt in grāmatice dixi, ſed adiectiuū intrinſico, ut morbus, aqua intercus. Gel. Cato ab inter, & cutem.

Interfectus, a. um. pe. pro. occiſo, ammazzato, ab interficio is.

Interfector, is. m. ge. pe. prod. occiditore, ammazzatore.

Interlucatio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. tagliare, sfollare de li rami de gli arbori, ſucciſio

C ramorum qui in denſitate ſunt ſuperuacui. Plin. 17.

Interlucatus, a. um. pe. pro. Pli. interlucata denſitate, licet interlocata legatur, sfollato, tagliato.

Interdictum, i. n. g. pe. pro. prohibere, vetare, ſcommunicare, prohibitione ab interdico is.

Interdictio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro.

Interdictus, a. um. pe. pro. ſcommunicato, prohibito, uetato.

Interlitus, a. um. pe. cor. caſſato, ut literæ. Cic. in 4. Verri.

Intermiſſus, a. um. pe. pro. interlaſſato, non cōtinuato, ut tecta uillarem Pli.

Interneccio, nis. f. g. pe. co. occiſione uniuerſale, ex qua nullus effugit incolumis Li. Gel. 3. D

Suet. in Othone, ab interneco as.

Interneciuus, a. um. pe. pro. mortale, eſitiale, ut bellum Pli. intrinſeco, ut odium Li.

Interitus, us. ui. pe cor. morte. Ci. 2. de Diui. ab intereo is. Cice. 3. de offi. legum, & libertatis interitum.

Intermotuus, a. um. pen. cor. indebelito, ſtramortito. Plin.

Interminus, a. um. pe. co. ſenza termino. Sido.

Intermiſſus, a. um. penul. pro. interlaſſato. Ci. 2. de Offi.

Interordo, inis. m. g. pe. pro. in obli. cor. ſpatio intra gli ordini, vt arborum Col.

Internodium, ii. n. g. pe. cor. ſpatio intra doi nodi, nodica ut calami Col. Pli. 7. cap. 2.

Interlunium, ii. n. g. pen. cor. mancanza della luna che non pare piu. Intermeſtris luna E

Plin. 13.

Intermundium, vocabat Epicurus ſpatium inter mundos, quos putabat infinitos.

Internuncius, a. um. pe. cor. mezano, ſenſaro. Suet. in Otho.

Intertrigo, nis. f. g. pe. pro. in obli. cor. ſcaldatura, ſcaldamento. Col. 6. cap. 32. ut ſi pes pedē, unguis unguem offendit. fœmina equitatu, aliaue cauſa aduruntur, græce παρατριμμα. dicitur cum duo inter ſe trita ſunt.

Intertrimentum, i. n. g. pe. pro.

Interſtitio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pr. uacatione de opera.

Interciſus dies, di mezza feſta. i. quando ſe oſſerua, guarda la mattina, dapoi ſi lauora.

Interordinium, ii. n. g. pe. cor. ſpatio intra dui ordini, Col. 3. cap. 13.

F Interula, æ. f. g. pe. cor. cammiſa. Apul. 7. Valerius ad Rufinum de Dianira, quam veſtire debuit interula, veſtiuit interitu, Aureli. Aug. licet negent legi.

Interpellator, is. m. g. pe. pro. ſpezzatore, interrumpitore de parole. Suet. Ci. in ſtudiis ſine interpellatore, uerſor. i. nemo mea ſtudia impedit. 3. de Offi. Apul.

Interpellatio, nis. f. g. pe. cor. ſpezzare, interrompere di parlare. Pli. ab interpello as. Plin. in epiſtolis.

Interpres, tis. communis g. Ci. de Diui. auis illa uideri poſsit interpres, interprete, eſpoſitrice, dechiaratrice.

Interſitus, a. um. penul. cor. interpoſto, ut arbor. Lucret.

Interuenium, ii. n. ge. penul. cor. dentro le uene.

A Inuiſior,Ci.1.de Offi.piu odiato,inuidiato.

Inuitus,a.um.pe.pro.conſtretto,a ſuo diſpetto,mal uolentieri, contra uolontà,mal contento.Ter.in Heaut.& Phor.

Inuitiſsimus,a.um.pe.cor.Ci. primo de Diui. inuitiſsimis ſtoicis.

Inundatio,nis.f.g pe.cor.in obli.prod. abondare, abondantia, abondamento, ab inundo as, ut aqua.

Inuidia,æ.f.g.pe.cor.inuidia,dolor alienæ felicitatis: odio,maledicentia,dir male,obtrectatio. Ter. in And. fine inuidia amicos pares: maleuolentia.

Inuidioſus,a.um pe.pro. inuidiato,plenus inuidia,ab inuideor, ponitur & actiue ab inuidia dictus.i.maleuolentia Ouid.5. ante Ioue ſparſis ſtetit inuidioſa capillis.i.mouens inuidiam.i.maleuolentiam Plutoni raptori, & in
B 2. de Ponto non tamen inuidioſa rogant.i. motura odium.

Inulus, ceruatto, uide hinnulum.

Inuſitatus,a.um.pe.pro.inuſitato, non uſato. Cic.3.de Offi.

Inuolutus,a.um.pe.pro.inuiluppato,implicato.Ci. ad Cæſarem Iuniorem nomine pacis bellum inuolutum. Var. fax inuoluta incendii.i.occupata,comprehenſa.

Inuolucris,non aptus ad uolandum, Gel. in fine tertii.

Inuolucrum, i.n.g.pe.pro. imbrogliamento, inuiluppamento,fardello.

Inuſtio,onis.f.g.pe.cor.in obli.pro. mercante, mercamento con fuoco.

Inuinius,a.um pe.cor. non beuitore de uino, chi non beue vino, beuitore di acqua. Apul.
C ab in.i.fine vino.

Inuius,a.um pe.cor.ſenza uia.

Inultus,a.um.pe.pro. impunito, ſenza pena. Ter.in Heaut. Pli. primo epiſtolarum ab in, & vlciſcor is.

Inuocatus,a.um.pen.pro.non chiamato, non conuitato.Ter.in Eun.

Iocus,i.m g.pe.cor. burlare,motteggiare, giocare,in verbis Sal.in Iug. gioca,ſeriaq; Gel. 12.hominis ioca non prætenbo.

Iocularis,& hoc ioculare, pe.pro.omnis g. de burla,ut ſermo,audacia Ter. in Phor.

Io Inachi filia dicitur quaſi itrix.iuuatrix,peregrina.ideo Aeſchylus eam inducit errantem per totum terrarum orbem.

Ionium mare, dicitur ab Ionio Dyrrachii filio,quem interfectum Hercules præcipitauit in mare, Appia.vel ab Ione puella Soli. D

Ionia,regio eſt aſiatica, ut Strabo ab Iono filio Xuti viri attici quem Euripedes ait Aſiaticæ terræ habitatorem Athenienſes inquit Vitr.ex reſponſis Apollinis Delphici communi conſilio totius Hellados 13. colonias uno tempore in Aſiam deduxerunt,vel dicitur ab Ionio Apollinis, & Creuſę Erichthei filio.

Ioppe,es.f.g.pe.pro. Giaffa,oppidum.

Ips.eſt uermiculus, qui cornua, viteſq; rodit, vt cis frumenta,trips ligna, tis, veſtes, is uitra,midas fabas,pappice.

Ir,n.g.inde.græce θέναρ pianta della mano, eſt ſub manus pollice dorſum, & illius pulpæ tumor.

Ira,æ.f.g.pe.pr.ira dicta ab ire, quod il a ſe ear, qui iraſcitur, & furit & eſt ex cauſa iracundiæ,ex moribus. E

Iratus,pen.pro. eſt qui ex aliqua re laceſsitus iraſcitur. Iracundus, qui ex parua, aut nulla cauſa præcedente iraſcitur.

Irenarcha,æ.f.g.pe.pro. primo della pace,ab εἰρήνη.i.pax,ἄρχος.i.princeps. Martianus de cuſtodiis.

Iris,is.f.g.pe.pro.arco celeſte.

Irpices,um.m.g.penul.cor. zapponi di ferro, erpici.

Irremeabilis,& hoc irremeabile is, omnis ge. pe.cor.che non ritorna adietro.

Irremunerabilis,& hoc irremunerabile is,omnis g.pe.cor.irremunerabile, grande.

Irredux,cis, communis g.pe.cor. che non ritorna adietro. Luca.9.irreducemq; uiam.i.irremeabilem,non reductam. F

Irretitus, a.um.pe.pro. eſt fraude, blandiciis, dolo quaſi rete captus, pigliato in la rete, al laccio.

Irrigatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. adacquare,terræ, herbæ,& ſimilium Ci.2.de Offi. & in Cato.ab irrigo as.

Irrigatus,a.um.pe.pro.adacquato.

Irriguus,a.um.pe.cor. adacquato,ut pratum. Prop.che adacqua, ut fons. Verg. aqua Tib. Calphur.Sid.& che entra,ut ſopnus.

Irriſio,nis.f.g pe.cor.in obli.pro. deleggiare, motteggiare,beffeggiare. Ci. primo de Offi. Græce [illegible],ab irrideo es.

Irriſus,us.ui.pe.pro.

Irriſus,a.um.pe.pro. deleggiato, motteggiato,beffeggiato.

Irriſor,oris.m.g.p.pr.deleggiatore,beffeggiatore,

A tore,motteggiatore.

Irritus,a.um.pe.cor.vano, ſenza effetto. Ter. in Phor.ab in N mutata in R,& ratus.

Irrumator, is.m.g.pe.pro. eſt qui menculam, tanquam rumim.i. mammam ſugendam imittit in os.

Irruptio,nis.f.g.pe.cor.in obli pro.impeto,ut hoſtium,aſſalto,dare dentro per forza, ut facta irruptione.

Irundo,nis.f g.pe.prod.in obli.cor. rondina, auis.

Irudo,dinis.f.g.pen.pro.in obli.cor.ſanguiſuca,ſanguettola,lampreda,piſcis.

Iſagoga,æ.f.g.pen.cor. introduttione, ad aliquam artem,ſcientiamq;.

Iſamnum,i.n.g.pe.cor. Cenofrit. eſt locus in Hibernia.

B Iſauſus,i.m.g pe.pro. Folia, flumen, vbi finit Picenum.

Iſchia,æ.f g.pe.cor. ſiatica, doglia d'anca,uſſo,giocolare de l'anca, morbus dolens, hinc Iſchiaci, iſchiatici, iſchiadici, chi patęno de ſiatica,coxendice laborantes, non ſchiatici. vt vulgo perperam pronunciant,nec ſchiatica,ſed iſchia,latine coxendix,ἰσχίον vertebrũ coxarum, & coxendix & ut Pollux iſchiam, carnoſas poſt lumbos vtrinque eminentias appellari, quæ vero poſt hæc increſcũt ylonti.i.nates. Duo illa oſſa circa quæ uerſura ſit, ita diſtinguũtur, vt cõcauũ illud ſuperius κοτύλη dicatur latine acceptabulũ: inferius tamẽ os iſchia, quod noſtri coxendicem dicunt. Pli.28.ca.2.Iſchia dici ſunt rupti laxari. Gel. 4. cap. 13.

C Inuſtus,a.um.pe.pro.marchiato con fuoco.

Iſmarus,i.m g pe.cor.mons eſt Thraciæ, cuius pars aſpera incultaq; eſt, altera uero vinetis, oliuetisq; ſpectabilis: eſt in regione Maronea,in qua Diod.ait Bacchum interfecto Lycurgo reliquiſſe Maronem præfectũ, pręmonſtratoremq; vinearum, & ab eo Maroneam dictam. hac regione expugnata ait Home. Vlyſſem vinum exportaſſe. Pli.autem antiquiſsimam claritatẽ vino Maroneo dar, additq; Ariſtæum primũ omnium in hac gente mel miſcuiſſe vino ſuauitate præcipua utriuſque naturæ ſponte venientis. Maroneũ vicies tantum addito aquæ miſcendum Home.prodidit, & Mucianus ter conſul ſextarios ſingulos octogenis aquæ miſceri comperiit præſens in eo tractu.

Iſmarius,a.um.pe.cor.del monte Iſmaro, ponitur pro Thracẽſi Ouid.in epiſtolis. Dictus es iſmariis iſſe per agmẽ equis. Penelope cur timebat dũ Vlyſſes ibat ꝑ agmẽ amicũ,ne gręci inſcii Rhæſum credẽtes Vlyſsẽ ſub Rhæſi ſpecie necarent ob equos,quos abſtulerat. Nullus.n.hoc ſciebat niſi Diomedes. D

Iſophacus.i.m.g.pe. pro. bocca del ſtomaco, os ſtomachi continuatũ ori, & linguę & ideo componitur ab εἴσω intus,& φαγεῖν.i.comeſſe, nec dicitur, ut aiunt, ab æſo, nec ſcribitur iſchinophagus ut præcipiunt.

Iſopleuros, triangulus æquos habens angulos, & latera æqualia.

Iſomerinos,circulus æquinoctialis.

Iſodium, ii.n.g.pe.cor. quod & iſodem dicitur,eſt xenium aduentitium, quod datur ingredienti quanque urbem magiſtratui, vt fit principibus,uide honorarium, preſente che ſi dona a gli officiali entrando in qualunque città. E

Iſtoſtas, vide xygoſtas.

Iſlandia.i.gracilis terra, quæ a ueteribus Thule uocabatur.

Iſpa,æ.f.g.pe.pro.Lapriſa,fluuius.

Iſraelitæ,pe.pro. dicuntur ab Iſael rege Hebræorum,qui nunc Iudæi.

Iſſa,ę.f g.pe.pro. Liſſa inſula.

Iſsicus ſinus,golpho della Iazza.

Iſter,tri.m.g.pe.pro.Dannubio,fluuius.

Ithaca,æ.f.g.pe.cor.Valdicompare,inſula.

Ithacus,a.um.pe.cor.da Valdicompare.

Ithacenſis,& hoc Ithacenſe is, oĩs g.pe.pro.

Italica,ę.f.g.pe.cor.Vtrera,urbs Hiſpaniæ.

Italia,æ.f.g.pe.cor.Italia dicta ab Italo ſiculorum Rege qui agriculturam Italos docuit,& F leges condidit,vbi poſtea regnauit Turnus. vide tertium Pli.ca.6. & Strabonem in 6.Sed antequam de Italiæ ętymologia referamus oportet pri' diſſerere de antiquitate,& quod tradebatur, & quòd fuit Græcia prior, & a quibus originem habuit,& quod Græcia primum habuit nomen. Ab Ogyge uſque ad Nynum,qui vitiare capit aureum ſeculũ cupiditate Monarchiæ, fuerunt anni 249. ut Beroſus, Metaſthenes, Xenophon, Fabius pictor, & Cato: Ogygem vocant Noam cognomento Ianum Beroſus: Græci ſua incipiunt tempora a Nyno. Non enim compertum habent qui primi ante Nynum fuerunt in orbe reges. Nam primus, qui ſcriptores ſecutus eſt Græcos,fuit Nynus ut Diodorus in primo,& tertio. Priſcis nanq; Græcis fuit

rex

A rex antiquior priſco Phoroneo. Idcirco non alios competiebant antiquiores, ſed coætaneos, & quia Nynus fuit coætaneus, ideo ab eo cœperunt, ait Xenophon. Phoroneus antiquiſsimus claruit primo anno Nyni in parte Hellanica, quæ poſtea Græcia ditta fuit, cuius Phoronei antiquiſſimi nulla reperitur genealogia. Nynus rex Aſsiriorum hos aureos mores noua regnandi cupiditate mutauit, & primus limites transgreſſus eſt, vt Fabius. Prima omnium antequam Nynũ fuit Teſta Iani vxor, vt Beroſus. Conueniunt de inundatione vniuerſali, quæ præceſsit Nynum, & auream ætatem annis 250. vt Cato, aut his vno minus, vt alii, ex Græcis Xenophon, & Archilocus, ex Phœnicibus Maſeas Phœnix, & Hieronymus Aegyptius, & Fab. pittor. Notat Beroſus quòd anno 19.
B Nyni Ianus venit ſeſſurus in Italiam, erat ergo tunc Noa, qui Ianus pater natus annos 68. ſupra. 800 Nam ante diluuium erat annorum ſexcentorum, vt patet Geneſi 6. cap. & a diluuio vſque ad decimum annum Nyni fluxerunt anni 268, vt ſuputat Beroſus a diluuio quidem ad conditam Babiloniam annos numerat 131. A condita vero Babilonia vſque ad Belum annos 56, & a Belo ad Nynum annos 62, his adde annos 19. Nyni, cum Noa venit ad Cameſem reddunt ſupra dictam ſummam annorum vitæ Iani, ſiue Noę ſexaginta otto ſupra 800. cum vixit in Italia, & Etruria annis 2. & 90. Quia vt ſcribit Moſes Geneſis 9. & 10. cap. omne tempus vitæ Noæ fuit ante diluuiũ annis 600, & poſt diluuium annis 350. De origine Italiæ ait Ca-
C to, Græci Italiam a ſe ortam, & eandem ſpuriam ſimul, & ſpurcam, atque noticiam nullo certo authore, aut ratione, ſed per ſolam inſaniam libere fabulantur, & Sempronius his verbis quoniam plures Græci poſtremis temporibus in Italia cõmiſti, ob id a ſe principio emanaſſe Italiam Græcia falſo exiſtimauit. Liquido igitur patet Italiam non a Græcia principium habuiſſe, ſed fuiſſe antequam Græcia extaret. Ponamus ergo de vocabuli etymologia Catonem ſecundum Græcos ſic ſcribentem, Græci de more quidem a bobus Herculis, vel quos gignit Italia, vt ait Hellanicus, aut a vitulo egreſſo, vt Herodotus, vel vt quidam Græci boues vocant Italos vt fabulatur Tymeus, quoniam Græca vetere lingua boues Itali vocati ſunt, a quorum multitudine, & pulchritudine Italiam dixerunt, inde a duobus fratribus altera Heſperia, altera Italia poſtremũ retinuit nomen, quam Græcorum ſententiam Italiã a bobus nominati ſequuntur Feſtus, Varro, Gellius, Columella, & nonnulli. Nos temporum ratione, & priſcorum authoritate freti Italiam antequam eſſet Græcia, floruiſſe, & a ſplendidiſſimo Deorum ſanguine principium duxiſſe, & a Diis habitatam fuiſſe contẽdimus. Si Græci vt paſſim ipſi fatenť poſt Nynũ regẽ Aſsyriorũ fuere, & Italia vt patebit, fuit ante Nynum, & in ſeculo aureo, Italia ergo fuit, tanquam eſſet Græcia, & quo prior, eo eſt nobilior, & non a bobus, nec a Græcis originem duxit. Italiam fuiſſe ante Nynum in ſeculo aureo Cato ſic referens oſtendit. Italiæ ſplendididiſſima origo fuit tum B tempore, tum origine gentis. Cœpit enim aureo ſeculo ſub principibus Diis Iano, Cameſe, Saturno gente Phœnica, & Saga, quæ poſt innundationem terrarum per orbem prima colonias inſit. Italia igitur ſi fuit tempore Iani & aurei ſeculi eſt Gręcia vetuſtior, & in ſeculo aureo Italia dicebatur Saturnia, Beroſo ſic tradente, Iani ceſſauerat ętate Apteræ nomen Saturniæ dicebatur Italia. Q. Ianus fuit in Italia, & in ea regnauit Macro. ĩ primo Saturnalium indicat oẽs hanc regionem, quæ nunc Italia dicitur, regno Ianus obtinuit, & Beroſus in tertio iuiſſet ad regendum Ritim, quã nunc Italiam nominant & Fabius Pittor ait aurea ætas primo ortum generis humani fuit, eam capiſſe ſub Ogyge ante Nynum annis circiter ducentis, & F quinquaginta Xenpphon, atq; iuniores prodiderunt. Is Ianus ſub inicium aurei ſeculi leuum latus Tyberis Etruria tenuit, & idem Fabius regionẽ iſtã, quæ nunc Italia dicitur, Ianus regno obtinuit, & Archilocus, ait Maſeas Phœnix Damaſcenus lib. nonageſimo ſeptimo hyſtoriarum aſſerit ante Nynum ferme ducentis quinquaginta annis fuiſſe inundationem terrarum, & quendam, cui Moſes antiquiſſimus hyſtoricus teſtimonium perhibet liberatum circa fluuium Araxem ad montes Caſpios tumque recena cœlo, & rudi humano genere vixiſſe auream vitam, in qua nullo ferente leges natura ipſa viuebatur, quouſque Nynus, & Semiramis arma gẽtibus intulerunt, & auream vitam cœperunt vitiare. Idem de Nyno viciante vitam aureã ſcribunt

A ſcribunt Xenophõ, Fabius Pictor, Cato, Trogus, Iuſtinus, & Solinus a primo diluuio nouimeſtri notato ſub Ogyge Phœnice vſque ad Deucalionem fuerunt anni ſeptingenti.i. ducenti quadragintanouem ante Nynum. Quare Italia fuit in aureo ſeculo, in quo Ianus regnauit, & floruit ante Nynum, & Nyni tempore Græcia non extabat, etiam ante ipſam Græciam fuit Italia, & non a Græcis ſpurcum habuit exordium, ſed a ſplendidiſſimo Deorum ſanguine. Ianus, etiam Cameſes, & iani filia Carna, atque Saturnus non fuere Græci, ſed Aramei, vt Beroſus, & Latini perhibent. Heſperus, & Atlas italus, a quibus italia nomina ſumpſit, a Græcis externi fuerunt. Italia igitur non a bobus, vt fabuloſe, & temere Græci produnt, ſed ab Atlante italo fratre Heſperi dicitur, vt igi-
B mus ait, ſic Beroſus in quinto, & Polibius in primo. Siculi vetuſtiſſimi italiæ populi, longoque tempore domi potentes ab eorum rege italo italiam nominatam perhibent, & Seruius in primo italus rex a Sicilia cum ſiculis in italiam venit, & loca circa Tyberina tenuit & a ſe italiã nominauit, & Fabius pictor ait, italus dimicare a iano, & ruſticis pro hibitus in Auentino conſedit, ad cuius radices iuxta Tyberim ope, atque conſilio iani Capenam oppidulum condidit, & regionem eius permiſſu italiam dixit, quem italum Aramei Kiti, Hebrei Kitin proferunt, & eſt proprium Atlantis itali ſoceri Coriti, Moſes kitin, Beroſus in quinto Kitin pulſo fratre Heſperio in italia regnauit, Kitin Geneſis cap. 10. & Numeri 24. Iſaias 23. & cap. vltimo, Ieremi-
C as cap. ſecundo, & idem contra Ieroſolimitanos, cap. 11. in inſulam Kitin.i. Italiæ, ſic Liu. in quinto ab vrbe italia inſtar inſulæ cingitur ſupero, & infero mari, & Hiero. quomodo italiam, quandoque italum interpretatur, hi omnes italiam kitin appellant a kitin.i. italo. Non eſt mirandum, ſi authores nunc ab italo tantum, & non ab Atlante italo referunt. Solent enim quomodo vnum, & quando alterum nomen, & aliquando pronomen ſuo locare arbitratu. Concludamus ergo italiam Græcia vetuſtiorem, & fuiſſe tempore quo Græcia non extabat, & nobiliorem vt habitatam a Diis, & præſtantiorẽ primo nomine. Græcia nanque prius ægialea.i. hircina vocabatur, ægialos eum veteri Græco vocabolo hircus dicebatur, quia opti-mos, & complures gignit hircos, ideo itali D Græcos hircos nuncupabant, & eo magis, quod eſt genus hominum ſpurcum, fœtidũ, & hircinum, & non dicitur ægialea.i. litoralis, vt aiũt, ab ægialos.i. littore propter vrbes in littore perordinem diſpoſitas. Quoniam complures ſunt alibi, quam in græcia vrbes in littore per ordinem diſpoſitæ, cur non Aegialea vocãtur, ſed dicitur Aegialea vti tradidimus, vt aliqui dicitur ab Aegialio rege, & ſi daretur italos dici boues quanto bos eſt maior, & præſtantior, tanto italia eſt antiquior, & generoſior hirco, noſtra vide collettanea de iano, & italia.

Itenerarium, ii. n. g. pen. cor. viaggio, libro de quello che accaſea in viaggio, ab itinere.

Iter eris, n. g. pe. pro. in obli. cor. viaggio, camino, ab itu, aliquãdo via Hier. in li. nume. auertit ſe de itinere, & ideo ius in ſe continet, e- E
tiam vehiculum ducendi. Vide actus.

Ithyphallus, i. m. ge. pe. pro. membrum lerrectum. Col. in Orto.

Itriax, vide arxiti.

Itio, nis. f. g pe. cor. in obli. pro. andare. Ci. ad Atti. 13. Ter. in Phor. ab eo is.

Itys, is. m. g. pe. cor. faggiano, auis. Plaut.

Iuba, æ. f. g. p. e. frequẽtius in plurali, crine del leone, & equi. Ci. 1. de Diui. Verg. prop. 4. & mullorũ iubis. Iuu. 6. penuechio criſta galeę. Prop. 4. Verg. 2. errore iubarum.

Iubatus, a. um. p. p. crinito, vt equus, leo.

Iubalda, æ. f. g. pe. pr. Gibeltar, mons circa Bethicam Ptol. Beroſus.

Iubar, is. n. g. p. c. eſt ſtella lucifer, quæ in ſummo habet lumen diffuſum. Plin. dr quod iubas.i. radios lucis effundit, vnde quicquid iã ſplen- F
det iubar vocatur, luſtro clarità, ſplẽdore, vt auri, argẽt gẽmarũ, ſolis, ponĩ pro Sole, cuius exoriens ſplẽdor cũcta colluſtrat. Ennius in maſculino, protulit albus iubar. Hypionis

Iubilus, i. m. g. pe. cor. allegrezza.

Iubilum, i. n. ge. pe. cor. Calpur & tua mærentes expectant iubila tauri.

Iubilatio, is f g. p. c. in obl. pr. gridare cõ allegrezza delli villani, Apul. 8. allegrezza, declaratio gaudii concepti a iubilo as. græcè ἀλαλαγμός.

Iucundus, a. um. pe. p. piacenole, deletteuole, vt ſermo, homo, allegro, che ſta de buonavoglia in proſperis, & ſine vtilitate a iuuo as. Cic. de finibus, non dicitur iocundus per o a ioco. vt aiunt græce χρηστός.

A Iucunditas,is.f.g.p.cor.in obl. pro. piaceuo-
lezza, delettatione, allegrezza gaudium ad
exteriora prorũpens, & alios excitat ad gau
dendum,græce χαρμονή.

Iudœi,pe.pr.dicuntur a Iuda Iacob filio, Iu-
dææ caput eſt Hieroſolyma. Sol.apud Hebræ
os Hieruſchalaiim ſcribitur,& legitur caput
ſcilicet nedum Iudææ,ſed & totius orbis. Iu
dæi, vt Tacit.in.21. abſtinent ſuæ memoria
cladis,quæ ipſos ſcabies quondam turpaue-
rat,cui id animal,eſt obnoxiũ, ſed vt Lact.cũ
Deus Iudæos carne ſuilla iuſſit abſtinere, id
potiſſimum voluit intelligi, vt ſe a peccatis,
atque immunditiis abſtinerent. Eſt enim id
animal lutulentum, & immũdum,nec vnquã
cœlum aſpicit,ſed in terra toto corpore pro
iectum,& ore vẽtri ſemper,& pabulo ſeruit,
interdixit ergo ne porcina veſcerentur car-
B ne.i.ne porcorum imitarentur vitam, qui ad
ſolam mortem nutricũtur,ne ventri,ac volu
ptatibus ſeruientes ad faciendam iuſtitiã inu
tiles eſſent,& morte afficerẽtur,item ne fœ-
dis libidinibus immergerentur ſicut ſus,quæ
ſe cœno ingurgitat, vel ne terrenis ſeruiant
ſimulacris,ac ſe luto inquinent. Circunci-
duntur genitalia,vt Tacitus vt diuerſitate no
ſcantur,ſed vt Lact. figura circuncisionis e-
rat vt ſignificaretur nudandum eſſe pectus.i.
aperto, & ſimplici corde oportere nos viue-
re. Quoniam pars illa corporis, quæ circun-
ciditur,habet quandam ſimilitudinem cor-
dis,& eſt pudenda,& ob hanc cauſam Deus
eam nudari iuſſit,vt hoc argumento nos ad-
moneret,ne pectus haberemus inuolutum.i.
ne quod pudendum facinus intra conſcien-
tiæ ſecreta velemus. Deus ergo circuncisio-
nem a carne mortali ad animam tranſtulit,
C quæ ſola mãſura eſt, Eſt quoq; ſciẽdũ quòd
Deus apparuit Moſæ in nebula totum mon-
tem Sinai tegente per ſex dies, qui ſeptimo
die vocauit Moſen ex medio caliginis, in-
greſſusque Moſes medium nebulæ aſcen-
dit in montem,fuitque ibi.40.noctibus, vbi a
Deo accepit tabelas lapideas legem & man-
data quædam ſcripſit,vt doceret filios Iſra-
el.hinc Moſes in numeris nubes tua prote-
gat illos, & in columna nubis præcedes eos
per diem,& in columna ignis per noctem.in
ſtituit quoq; Moſes ne viam erranti, aquãq;
quærenti peregrino,ſacraq; iudaica non co-
lenti,demonſtrarent,hoc ideo. Nam cũ ſca-
bie,porrigineq; vexarentur Aegyptii Amo-
nis reſponſo moniti Moſen cũ ægris, ne pe- D
ſtis ad plures ſerperet, terminis Aegypti pel
lunt,Dux igitur exulum factus Moſes ſacra
Aegyptiorum furto abſtulit, vetuit ergo viã
monſtrari ac peregrini nouos ritus, ſacraq;
noſcitarent.

Iudex ſelectus,capo del parlamento.

Iudex militaris,auditore dell'eſercito.

Iudicatio,nis.f.g.pe.cor.in obl.pro.apprezza
re,appretiato,domanda del prezzo, poſtula
tio pretii,vendibilium. Plaut. in Perſa. licet
indicatio legatur ſed male. Iudicamus enim
pretium non indicamus.

Iudicatura,æ.fœm.gen.penult.pro. in proœ-
mio,& vltimo libro,licet indicatura legatur,
ſed male.

Iudicatus,a.um pe.pro.apprezzato, poſto il
prezzo,adomandato il prezzo.Pli. 28. quaſi E
iudicatus licet indicatus legatur.

Iudicium,ii.n.g.pe.cor.giudicio,ſententia iu-
dicantium, etiam indicium dici ante litem
conteſtatam oſtendit iuriſcon. qui vbi cœ-
ptum eſt iudicium, ibi & finiri debere ait, &
dicitur a iuriſditione, & iuriſdictio a dicen-
do iure,& non ditione.i.dominio iuris.

Iugarius,ii.m.g.pe.cor.carrettiero.i.qui iun-
git boues,iugumq; imponit,demittitq;,Co-
lum.6.cap.6.

Iugata uitis,vite impalata,compluuiata vitis.
i.in longitudinem,& latitudinem iugata, di-
cta a canis ædium compluuiis, & pali iuga.

Iugatus,a.um.pe.pro.congionto.Ci.3.Tuſc.
vt virtus a iugo as.

Iugalis,& hoc iugale is omnis.g.pe.pro. ma-
trimoniale,nuptiale,vt vinculum,reda. F

Iugerum,i.neut.gen.pen.cor.muoggio, pez-
za de terra,a iugo,quòd boues iuncti a iugo
vno exarant die.Plin.in iugero temperati ſo
li.de quo. Plin.18.cap.3.

Iugis, & hoc iuge is,omnis gener.pen.prod.
continuo, perpetuo vt lectio, diſcordia Sol.
Sedulius iugibus hoc votis auſpicium iuge.
Cic primo de Diui. aquæ iuges ſunt perpe-
tuo fluentes.

Iuglans, is.fœm.gen.pen.cor.in obl.product.
noce tenera,huius cortex vbi tangitur fac-
cillime frangitur dicta quaſi Iouis glans pri-
ſci antequam ceres inueniſſet frumentum,
ea nutriebantur.

Iugulus,i.m.g.& iugulum.Celſus.8. pen.cor.
fontanella, concauità della gola. Iuuen. 4.
eſt concauitas ſupra ſummitatem pectoris,
vbi

A I.ius pluribus eſt Iuſt.& iure,& vt iuriſconſ. in l.1.& ſequentibus de iuſt.& iure a iuſtitia appellatum eſt,& vt Mart.in l.vlt. de iuſt. & iure nonnunquam pro neceſsitudine etiam dicimus veluti eſt mihi ius cognationis, vel affinitatis,poteſtá. Luca. in primo iusq; datũ ſceleris,brodo. Iuuen.eodem iure natantes, græce ζωμὸς,ponitur pro merito. Cic. videor id meo quodam iure authoritate,& licentia, idem ſuo iure noſter ille Ennius,dicitur qua ſi iuſſum remora,ſum,a iubeo.

Iuris prudentiam, Vlp.inquit eſſe diuinarum, atque humanarum rerum notitiam.

Ius gentilitium,in ſpatronato.

Ius lardarium,brodo lardiero.

Ius iurandum,i.n.g.pe.pro.giuramento,ſacramento.Plaut.Suet.Quint.Ci.

Iuſculentus,a.um.pe.pro.brodoſo,a iure.

B Iuſſulentus,a.um.pe.pro.Apul.in Apolog.

Iuſculum,i.n.g pe.cor.brodetto, guazzetta, Apitius,Cato,eſt diminutiuum a iuſco.

Iuſcum,i.n g.pe.pro. pulmentum minutatim conciſum. Apul.2.

Iuſta,orum,n.g.pe.pro. eſequio, officio delli morti,ſacra feralia.Sal.in Iug.more regio iuſta fecerant, Vlp. iuſta facit. Gurt. corpori, non vnquam iuſta ſoluamus.

Iuſtinopolis,is.f.g.pe.cor.Capo d'Iſtria, Iuſtini ciuitas, a Iuſtino, & πόλις.i.ciuitate, & polis a πολέω.i.verſor.

Iuſtitium,ii.n.g.pe.cor. pianto publico per la ruina della republica, interlaſſare de corte, vacatione de iuſtitia. Li.

Iuſtitia,eſt conſtans,& perpetua voluntas dicta, quòd vim ſiſtat, nec progredi patiatur, vel quaſi iuris ſtatus,vt ex.c.forum de verb. ſign.vt aliqui a iuſto.

C Iuſtus,a.um.pe.pro.giuſto,grande.Ci.iuſtas inimicitias,Tib.iuſti amoris, iuriſcon.in.l.1. de teſt.iuſta ſentẽtia. 2.plena perfecta,& cui maior diligentia non poſſit addi.

Iuſſus,a.um.pe pro.commandato,a iubeor.

Iuturna,nympha quòd iuuaret, itaque multi ægroti per id nomen. hinc aquam petere ſolent a fontibus fluminibus, ac cæteris aquis.

Iuuenta,æ.fœm.gen.pen. prod. giouentù, ætas iuuenilis.

Iuuentus,tis.f gen.pen.pro.la multitudine de gioueni,iuuentù. Sal.a iuuo as.quòd ea ætas eſt maxime ad laborem tollerandum apta, græce νεότης, eſt etiam de apibus. Colum.9. capit.12.

Iuuencus,i.m.gen.penul.prod.giouenco,bos iunior.a iuuo,quòd ad colendum agrum iuuare poteſt. D

Iuuerna,æ.fœm g.pen.pro.Scotia, a quibuſdam Irlanda.

Iuuenis,is communis.g.pe.cor. giouene. Pli. 7.cap.26.iuuenis Cornelia,a iuuo.

Iuuenalis,& hoc iuuenale is.omnis gen. pen. prod.de giouene.

Ixeutes,æ.maſc.ge.pe.prod.vccellaro,vccelladore,auceps.

Ixeuta,æ.fœ.g.pe.pro.viſcata,calamus aucupatorius. Pli.licet,ſed mendoſe legatur Zeugita ab ἰξεύω.i.aucupor,& ἰξὸς viſcum,ixeutes aucupem ſignificat.

E

K ALENDAE, noſtram, vide grammaticen.

kalendarium,ii.n.g.pe.cor. liber erat rationum earũ, quę ad fœnus pertinebãt. dictum a kalendis.i.primo mẽſis die,quo pecuniæ dabãtur fœnori, & exigebantur tum vſura. Scæuola de fund.inſtr.libro doue ſe ſcriue quello che ſe fa di per dì,diurnale giornale Sen. primo de bene,kalendis ergo vt patuit, exigebãtur fœnora apud antiquos,hinc centeſimis kalendis dari vtiliter ſtipulamur, inquit, Paulus, quoniam præſens obligatio eſt, in diem autem dilata ſolutio, Sciendum eſt veteres ſolitos fœnerari nõ in anno,ſed in mẽſes, quod oſtenditur ex vulgato Pauli reſponſo, conuenit inter nos vt P. Nęuio ex ſumma ſupra dicta menſtruos refundere debeam denarios trecentos,& Aeſchines in oratione cõtra Cteſiphontem in Demoſthenem inuehitur, qui in ſingulas minas fœnoris nomine menſtruas drachmas exigeret,hinc centeſimæ vſuræ dictæ ſunt ex quibus duodecim pro centenario recipimus, idcirco ſic nuncupatæ ſunt,quòd centeſimo quoque menſe.i.octo annis ſortem æquant hinc Sido.circa finem tertii ad turnum qui cauta inquit fœneratori eſt centeſima,quæ per bimeſtre perducta tempus modum ſortis ad duplum. Nam octo annis,quæ centum fuerant, fiunt ducenta,vide nomen. F

Labarum

A

LABARVM,i.n.g.pen.cor. ſtendardo,bandiera reale, eſt vexilli ſpecies allis nobilius,quod ante imperatores ferri, & a militibus adorari moris erat, auro pretioſiſq; lapidibus erat adopertum, vt Socrates epiſcopus in hiſtoria. hinc ſeptimius Clemens in Apologetico cap.16.vexillorum,& labarorum.

Labecula,æ.f.g.pen.cor.peccato,deshonore. Ci.in Verrem.

B Labes,is.f.g.p.pr.ruina vt agri. Ci.1. de Diui. macchia, vt in pannis macula, deshonore, peccato,errore,vitio,vt ſuæ culpæ,dicitur a labor ris.

Labellum,i.n.g.pe.pro.Lauello, oppidum Apuliæ,eſt & diminutiuum a labro, labretto, Labruzzo, labro piccolo Plaut. compara labella cum labellis,tinello,tinella, vas lauandi. Plin. cineremque in labellis aqua addita confricant manu.

Labeo,nis.m.g.pen.cor.in obli.pro. labruto, non a labe,vt Priſ.ſed a labiis,vt Plin.

Labro,nis.m.g.pe.pro.

Labilis,& hoc labile is omnis.g.pe.cor.labile, a labor ris.

Labia,æ.f.g.pe.cor.labro delli aſini, & hominum.Apul.2.& 10. Plaut. in Sti.

C Labina,æ.f.g.pe.pr.slißigare,sguillare, sfuggire,in Hier.a labor is.

Labium,ii.n.g.pe.cor.labro,inferius, vt labrũ ſuperius ſed confunditur.a lauo.

Labor,is.m.g.pe.cor.fatica dicitur a labo, eſt functio quædam animi,vel corporis grauioris operis,vel muneris.Ci.in Tuſ.græce πόνος hinc laboro as.

Laborioſus,a.um.pen.pro.faticoſo, actiue ut homo,paßiue,vt ager.

Labrum,i.n g.p.pr.maſtello,catino,conca,tinella,o altro vaſo da lauarui dẽtro,vas aquarium,quo in balneis præſertim maiores vtebantur. Ci.14.epiſt.ad Terentiam, labrum ſi in balneo non eſt,cura vt ſit,Plin.in epiſtol. Stat.in ſyluis,erant & labra foſſæ lapideæ in balneis. Vitr.etiam crateres lapidẽos ſignificaut,quibus aqua ſaliens ex ſyphunculis cõcipitur. Vlp.in l.funes.ff.de actio.empt. item ad oleum habuerunt labrũ olei factores. M. Cato oleum primum in labrum indito,eſt & vinarium.hinc Maro 2.Georg.plenis vindemia labris,eſt proprie margo,& extrema ora fluminis,fontis,lacus agrorum,& huiuſmodi,quæ leui aqua mota perluuntur,eſt & extremitas vulnerum,a lauo as. D

Labruſca,ę.f.g.p.pr.labruſca i.vite ſyluatica, vitis ſyueſtris, ꝙ in labris.i. extremitatibus agrorũ naſcitur.Ver.verò in Culice ait Den ſaq; virgultis auide labruſca petuntur.i.fructus ſylueſtres in labris agrorũ prouenientes.

Lacerna,æ.f.g.pe.pro.veſta frappata forte di tabarri o mantelli da viaggio, veſtis erat virilis,& militaris.Prop.4.alba,quavtebantur in ſpectaculis,& togæ ſuper induebatur ad arcendum frigus. Mart.cum tegit algentes noſtra lacerna togas, erat coccinea militaris, græci ἐφεστρίδα vocant, quaſi lacera a lacerando,hinc lacernatus,a.um.pe.pro.lacerna indutus.Iuue.in prima,ipſe lacernatæ. E

Lacus,i.m.g.pen.pro.pozzo,puteus latinè, vt vero ſimilis deſcendentibus in lacum, non vererer.dicitur etiam locus, qui continet muſtum prælo ex vinacis exprẽſſum, & trãſmittit,vt in dolia condatur. Nã prælum proprie trabs eſt qua calcantur vuæ.

Lacedæmon,nis.f.g.pe.pro.in obli.cor. Miſiſtra,vrbs dicta a Lacedæmone rege, vbi fuit locus Plataniſta a Platanis ibi conſitis appellatus, vbi Lacedæmoniorum aduleſcentes, vti moris erat,inter ſe pugnare conſueuẽrãt, hunc locum aquarum circumfluentium cingebat Euripus.Tranſitus in illum aduleſcentibus per pontes dabatur, in vno quorum capite Herculis erat ſimulachrum,in altero Lycurgi erat ſtatua collocata, qui Lacedæmoniis leges ad reipublicæ, & ad puerorum certamina pertinentes conſtituit quæ leges ſic fuiſſe traduntur.Ante certaminis diem conſtitutum vtraque puerorum factio in phæbeo rite rem faciebant diuinam Martiq; deorum bellicoſiſſimo canem immolabant.Cęterum ſacris rite peractis aduleſcẽtes illi maſculos porcos ad id educatos, & inſtructos præ ſeſe agentes ſtimulabant,& inter ſe cõcurrere compellebant, quorũ viciſſent ſues, hos vt plurimum conſtans erat fama, victoriam de aduerſariis ſuis facile reportare ſolitos. Poſtridie verò paulum ante meridiẽ ꝑ pões in illũ locũ pueri euadebant,& ingreſſi, F

poſtea

A poſtea inter ſe pugnis, & calcibus decertabant, atque in oculos inuadebant, mordicusque ſe inuicem farenter connellebant, & ſinguli cum ſingulis concurrebant, tum vniuerſi vniuerſos inuadebãt, ſtudio, & viribus certabant omnibus, vt aduerſarios mouerent, & illos in aquata violenter propellerent. Hinc pueri domeſtica diſciplina edocti in bellorũ diſcrimine & ſtare in acie, ordineſq; conſtanter ſeruare nouerant, & aduerſarios ferire, propellere ſcienter, & valide pugnando poterant. Hoc quoque non ſupprimendum eſt. Lacedæmone fuiſſe Dianæ ſimulachrum, quod Salicum virgultis inuolutum, abditũque Oreſtes cum Iphigenia ex Taurica portauit regione, & cum Lacedæmones, & quædam vrbes vicinæ aliquando Dianæ rem facerent diuinam ad iurgia primum, mox ad
B manus, & cædem perueniebant, & plerunq; ſuper ipſius deæ aram interficiebantur, reliqui vt ferunt indignatione numinis peſte, mox omnes ferè interibant. Quam ob rem. Deum de hoc conſulentibus datum eſt oraculum aram ſanguinæ ſpargerent humano, & hoc illam placarent modo, & cũ illi Deo eſſent obedientes & quotannis ſorte ductos Deo immolarẽt. Lycurgus hoc immane immutauit ſacrum, etiam illius vicem adoleſcẽtium plagas, quæ ad ſanguinem vſque procedebant, quo deæ ſpargebatur ara, Lacedæmoniis ſanxiſſe traditur. hinc Horat. in primo carminum nec patiens Lacedæmon.

Lacedæmonius, a. um. pen. cor. da Maliſtra, vt mulier. Cic. primo de Diui.

Lacedæmon, is. m. g. pe. pro. in obli. cor.

Laceſſitus, a. um. pe. pro. prouocato. Ci. Tuſc. 5. a laceſſo is.

C Lacertus, i. m. g. pe. pro. lacerto, braccio, lucerta, lucertone, ſerpens. Verg. in Bucc. virides lacertos.

Lacertoſus, a. um. pen. prod. robuſto, vt fœmina. Colum.

Lachanon, i. n. ge. pen. correp. herba da mangiare. Horat.

Lachanopolion, ii. n. g. pe. cor. doue ſe vendeno l'herbe da mangiare.

Lachanopola, ę. m. g pe. pr. botegaro, pizzicarolo, venditore de foglie, herbe.

Lacheſis, is. f. g. pe. cor. vide parcæ.

Lacinia, ę. f. g. pe. cor. racamatura, racamato, orolo. i. extremità della veſta, piega, falda, pars, ſinuoſa, flexuoſaq; veſtis, frappa della veſta. Suet. in Cal. & Clau. veſta Apul. in pri D
primo ex duabus laciniis. parte, pezzo. Col. grex ad locum fuerit perductus in lacinias colonis diſtribuatur. i. particulas, & quaſi fruſtra a laciniis quę partes ſunt veſtimentorũ.

Laciniatus, a. um. pe. pro. frappato, vt veſtis.

Lacinioſus, a. um. pe. pro. pieno de pieghe, de frappe, iegato, inuiluppato, implicitus, torto tortuoſus, vt lacinioſa conuallis. Apul. oratio. Hier. vide lacunoſus.

Lacinium, ii. n. g. pen. cor. Capo delle colone, promontorium Italiæ inter Adriaticum, & Ionium mare, dictum a Lacinio latrone ab Hercule interempto, & in mare pręcipitato, erat & Lucaniæ cnm templo Iunonis Laciniæ cognomine, quo in loco omnis generis ſacrum deæ paſcebatur pecus ſine vllo paſtore, magni ex his paſcuis fructus, & ex eo E
pecore capiti, columnaq; inde aurea ſolida facta eſt; inclytumque templum diuitiis etiam, non tantum ſanctitate.

Lactarium, ii. n. gen pen. corr. latticinio, lacte confectum.

Lactans. tis. omnis gen. pen. prod. Cel. eſt qui lac præbet lattante, lactens verò cui lac prębetur, lattato. Varr. Lactantem eſſe Deum refert qui ſe infundit ſegetibus, vt eas faciat lacteſcere.

Lactarius, ii maſcu gene. penult. corr. fattore de latticinii, & venditore Lamp. Spart. in Heliogabalo, venditore de latte adiectiuum chi ha latte, vt hærba, quod ex ſe lac producit. Plin.

Lactis, is. fœm. gen penult. prod. in plurali frequentius lattaruolo, inteſtino, inteſtinum, F
& eſt non tantum, vt Pli. in. 11. in oue, & homine, ſed & in murenis quoque. Suet. in Vitel. Spartianus.

Lactens, a, um. pe. cor. bianco, vt manus, ceruix, vt lac, fatto de late.

Lactuca, æ. fœ. g. pe. pro. lattuca, hærba ortenſis, vt Athenæus in principio cœnæ nunquã apponi ſolita erat, ſed in fine ad ſedandam ebrietatem. Eſt frigida, a lacte, quod ſatis habet.

Laconicum, i. n. g. pe. cor. ſudatoro nel bagno, locus orbiculatus ſudandi in balneis, vbi ſudor ſicco calore elicitur. Vitr. in. 5. Gel in. 2. dicitur ꝙ Lacones. i. Lacedæmonii nudi, vnctiq; præ cũctis exercebantur, & in hiſce ſudatoriis cruditatẽ cõcoquebãt, & cœnatorię famei præparabãtur. Dion, & Col. in primo.

Laco-

A Laconiſmus,i.m.g.pe.pro. breue parlare. Ci. in epiſtolis.

Lacryma,æ.f ge.p.cor. lagrima, humor ex oculis flentium manans dicta quaſi lacerrima ex animi laceratione, ideo caret aſpiratione græce δάκρυον.

Lacrymoſus,a.um. pe. pro .abondante, pieno di lacrime,vt homo,oculus.

Lacus,us.ui.m.g.pen.cor.lago,locus profundus cum aquis perpetuis ibi natis, ſtagnum temporale,pantano, quæ quidem aqua plerunque hyeme cogitur. Vlp. in.l.1.§. lacus, vt influ.pub.nauig.laco,lauello del parmento, canali, locus continens muſtum. Ouid. chiattrola,chiancarella trabes plana in ædificiis ſupra trabes. Lucil. erant etiam vt apud Frontinum publica receptacula, vbi abluebant lintea, & ſimilia,lauādaro, vt eſt in porta Capuana,& in Annunciata. B

Lacuturris,is.m.g.pen.pro.caulo, foglia cappuccia,caulis capitatus capite in orbem porrecto,& criſpo.

Lacus lemanus, zanne.

Lacus tarquinius, Anguillara,oppidum.

Lacuſculus,i.m.g.pe.cor.lago picculo.

Lacunar,is.n.ge.pe.pro. intemplatura, ornatum in tectis domus, templi, & ſimilium ex auro, & coloribus, a lacu.i. trahe plana, & parua.

Lacuna,æ.f.g.pen.pro.l'acqua che remane in luochi concaui,& baſſi per vndatione de fiumi,ouer pioggia,collectio aquæ, foſſa doue reſta l'acqua,vbi remanet aqua collecta,metaphorice deuorare, vt rei familiaris. Cice.

C a lacu.

Lacunoſus,a.um.pe.pro.abondante,pieno de lacune & foſſe aquatili, vt locus. Apul.in.9. Idem in primo vt conuallis, licet laciniosa, ſed mendoſe legatur.

Lædoria,æ.f g.pe.cor.ad directam tendit contumeliam,vt oblitus es? quòd ſalſamenta vēdebas.Scomma vero eſt, quod tectam intra ſe habet iniuriam, vt meminimus, quando brachio te emungebas,vide ſcomma, motteggiare,motteggiamēto, rampogna, vrbanitas amarulenta.

Lædias,Macedoniæ fluuius.

Læſio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.nocere, nocumento,offendere,offenſione.

Læna,æ.f.g.pe.pro.robone, tabarro doppio, infoderato.Verg.4.veſtimenti genus duplicis & militaris, quod ſupra omnia veſtimenta portatur, & hyeme vtebantur. hinc prouerbium æſtate deteris,fai ogni coſa alla rouerſa,al contrario,in eos qui non ſuo tempore rebus neceſſariis vtuntur a lana, vel a clænes detracta prima litera. D

Leſtrigones,fuerunt populi iuxta Caietá crudeliſſimi,qui carne veſcebantur humana dicti a λῃστρίας.i.latrocinio.

Lætificus,a.um. pen.corr.chi ci allegra, ci da feſta.

Lætisſimus,a.um.pe.cor.molto allegro,fertiliſſimo, abondantisſimo, vt puluere, farro. Verg.primo.Geor.

Lætitia,æ.f.g.pe.cor.allegrezza,exterior,græce εὐφροσύνη,vide gaudium.

Lætus,a.um.pen.pro.allegro,hylaris, graſſo, pinguis,vt ſus,terra,Verg.pabulum. Lucret. fertile,vt ager,veloce.quoniam in quibus animus lætatur celeritate mouentur, de bona voglia,lubens,vt lætus accipio. Verg. & lætus hunc,aggratiato. plenus gratia lætos oculis,pieno,plenus, Idem.3.Georg. læta magis preſſis,lętus laborum. Verg.11. nunc labore. E

Læuis,& hoc læue is,omnis.g.pe. pro. ſcribitur per æ,polito,vt enſis. Verg.in Buc. ſenza peli,vt corpus. Macro.pauimentum.Plin. 2.epiſtolarum.

Lætatus,a.um.penult. prod. polito,vt ferrum Verg.5.

Læuigatio,nis.f.ge.pe.cor.in obli.prod. polire, ſcopare,nettare,vt gladii.

Læuigatus,a.um.penult. prod. vt enſis, a leuigo as.

Læuor,is.m.g.pe.pro.polire,politezza, liſcezza,vt in cultris. Pli. 30.cap.4.terſitudo. F

Laganum,i.n.g.pe.cor.laſagne.

Lagatrophium,ii.n.g.pe.cor.doue ſi notriſcono li lepori,defeſa de lepori. Col.

Lagena,æ.f.g.pen.pro.lancella,vt vini. Hiero. col.vas vinarium,& aquaticum. Pli.primo epiſtolarum,eſt lagena,quæ tumorem extendit in medio Gręci λάγηνον.

Lagonoponon,i.n.g pe.cor.doglia di fianchi. Plin.20. dolor iliorum, non laterum, quæ Gręci λαγόνας,& πνεύμονας.

Lagonopus,i.maſc.ge.pe.cor. chi pate doglia di fianchi.

Lagophthalmus,i.m.g.pe.pro. dicitur ab oculis,cum ſuperior palpebra non deſcendit,cui vitio contrarium ectropium, cum inferior palpebra parum ſurſum attollitur nec ſuperiori,

A riori, committitur, dictum a leporibus, qui apertis oculis dormire conſueuerunt λαγὼς lepus vocatur, ὀφθαλμὸς oculus.

Laici, populani, a laos latine populus ex c duo ſunt. i a. c. i. vide populus.

Lalitio, nis. m. g. pe. cor. in obli. prod. aſinello, poledro ſiluatico. Mart. pulus onagri.

Lama, æ. f. g. pe. pro. tolla doue reſta l'acqua, iuxta flumina arboribus veſtita. Hora. in epiſtola. 13. flumina lamas, eſt & aqua ſtans in via ex pluuia, dicit lamas lacunas maiores cõtinentes aquam cœleſtem, a λάμος. i. voragine, & lacuna.

Lamia, æ. f. g. p. c. ſtrega, maga, icãtatrice, vora trix. Horat. in arte poetica, λαμος latine inglu uies vnde, lamiæ. i. terriculameta puerorum. Philoſtratus ait in Apollonio lamias à quibuſdã laruas, & lemures appellari, eſſeq; ad

B amorem, & venerem properſas, & carnes humanas maximè formoſorũ eſurienter appetere, quæ libidinis cupiditate alliciant eos, quos poſtea deuorare cupiunt.

Lamina, æ. f. g. pen. cor. lama de ferro, & ſimilium. Plin. 16. cornua, Vrorum apud nos in laminas ſecta, Idem de ferrea in lamina ferrea teratur, conſtat lamina ex quacunq; materia, & eſt craſſior, brattea verò tenuior.

Lampaduſa, æ. f. g. pe. pr. Altreſi, inſula.

Lampyris, dis. f g. pe. pr. in obli. co. lucciola.

Lampſacus, i. f. g. pe. cor. Lapſico, vrbs in Aſia troianis temporibus Pityuſam nuncupatam, Homerus ſcribit, Epaphroditus, referente Stephano, ad maximam Pinorum ibi naſcentium copiã refert. Nam eandem prius Laomedonteam vocatam fuiſſe tradit, dicitur a Lãpſace indigete puella, ut aliqui a fulgore, qui dicitur λαμπρος. Hæc vrbs generoſa fere

C vina, & ideo Priapi ciuitas appellatur vt Demoſthenes quoniam ex Venere, & Libero genitum fabulantur.

Lana, æ. f. g. pe. pro. lana. ff. de leg. 3. L ſicui lana. §. lana legata etiam leporinam lanam, & a ſerinam credo contineri, & de lino, quoniam eria Græci vocãt lanam. Nam lana ouis proprie aotas, erian uero & cætera comprehendit, ſicut λάχνη quæ dictio lanam, villum, plumam ſignificat. Lana in ouibus, ſetæ in porcis, uilli in leonibus, pilus in equis & hominibus, ſquamæ & ſpinæ in piſcibus, plumę in auibus.

Lanaris, & hoc lanare is omnis. g. pe. pr. lanuto, che ha lana, ut pecus. Var.

Lanarius, ii. m. g pe. cor. lanaiolo. Plaut. qui artem lanæ exercet. D

Lanatus, a. um pe. pro.

Lanificus, a. um. pe. cor.

Laneus, a. um. pen. corr. de lana, fatte de lana, vt veſtis.

Lanitius, a. um. pe. cor. Martianus.

Lanitium, ii. n. g. pe. cor. opera dé lana.

Lanificium, ii. n. g. pe. cor.

Lanipondium, ii. n. g. pe. cor. peſo di lana.

Lanipedia mulier, pro. lanifica, ſeu quæ lanificibus ipſis penſa diuidit.

Lanugo, nis. f gen. pen. prod. in obli. cor. prima barba. i. primi pili, & in floribus, pomiſq; lana. lippuli, in li frutti, a laua, borra eſt è pan nis tonſis.

Lancea, æ. f. g. pe. cor. lancia, vt Var. & Gel. hiſpanum eſt vocabulum Græce λόγχη. E

Lanceola, ę f. ge. pen. corr. lancia piccola, vt in quarto Regum.

Lancearius, ii. m. g. pe. co. portatore delancia, hos Græci λογχωτούς, & λογχοφόρους.

Lanceatus, a. um. pen. pro. lanciato, morto de lancia, lancea percuſſus, Firmi. armato de lanza, in Hier.

Langor, is. m. g. pe. pro. fiacchezza, debilità, malatia, pigritia. Ci. primo, & de off.

Languidus, a. um. penult. corrept. fiacco, debile, amalato.

Languidulus, a. um. pe. cor. fiacchetto, amalatetto, debile.

Laniatio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. tagliare a pezzo, pædicare, conciſo, a lanio as.

Laniatus, us. ui. pe. pro.

Laniotus, a. um. pe. pro. tagliato a pezzo. F

Lanius, ii. m. g. pe. cor. beccaro, macellaro, qui carnes, pecoraq; concidit, populoq; vendi tat. Ter. in Eun. legato lanionis inſtrumento menſæ pondera, ferramenta, & alia quoque, quæ laniandæ carnis cauſa parata ſunt contineri docet. Paulus iuriſcon. a laniandis animalibus. ff. de fund. inſtru.

Lanio, is. m. g. pe. cor. in obli. pro.

Laniena, æ. f. g pe. pr. beccaria, officina laniandi. Plaut. in Epid. tagliare, laniatio, vt tot cædium laniena. Apul. in. 3. & in. 9.

Lanium, ii. n. g. pe. cor.

Lanionius, a. um. pen. cor. pertinente a beccaria, quod ad pædicones pertinet, doue ſe taglia la carne, vt menſa. Suet.

Laniſta, æ. f g. pe. pro. ſcrimitore, maſtro de ſcrimire, magiſter gladiatorum, & horũ habebat

A bebat familias venales, locandaſque, eosque gladiari docebat inſtitutosque publicis, priuatisque ſpectacula edentibus venditabat, ꝙ laniandis præerat hominibus.

Lanx, cis f.g. pe.pro. piatello, vas eſcariũ, quo edulia condiuntur, menſæque inferuntur Iu ue. a latitudine, & erat non ſolum lata, ſed etiam caua. Mart 11. cauasq; lances, bilanza, ſtatera. Verg. Plin. 7. cap. 17. eſt & vas rebus aptum diuinis. Verg. 2. Geor. lancesq;, & liba feremus.

Lancula, ę. f.g. pe cor. bilancetta, bilanza piccola. Vitr.

Lapadana, vocāt greci coria lata circa pectus equorum, pettorale.

Lapidicida, æ m.g. pe pr. tagliatore de pietre, lapidis inciſor, græce λιθοτόμος, a lapide, & cæ B do is.

Lapidicina, æ. f.g pe. pro. monte doe ſe taglia pietre, petraia. Ci. 2. de Di. græce λιθοτομία, & vt Pli. li. 7 Cadmus inuenit Thebis, in Phœnicia. Archicophraſius.

Lapidina, æ. f.g. pe. pro. Cie. primo de Diui. in Chiorum lapidinis ſaxo.

Lapidarius, ii. m.g. pe. cor. sfoſſicatore, cauatore de pietre, qui ex terra lapides effodit.

Lapidaritis, a. um. pe. cor. pertinente a pietre.

Lapis, dis. m.g. pen. cor. pietra ſaſſo, dicitur ꝙ lædit pedem Ariſto. interpret. in lib. Periher minias licet Quint. neget, noſtram vide grã maticen. ponitur pro miliario. Mart. primo, Pli. Traia. finito nanque miliario vnus erigebatur lapis, vt viatores ſcirent miliaria. vide Acerræ.

C Lapithæ non laphitæ, pe. corr. populi fuerunt Theſſaliæ dicti a lapitho Apollinis filio, & Scilbiæ Penei filiæ.

Lappa, æ. f.g pen. pro. hærba, inuenitur maior lardona vocata, & minor.

Lapſus, us, ui. m g. pe. pro. cadere, caſcare, ruinare, sguillare, ſliſigare, currulo. i. lignum, ſupra quod trahitur aliquod. Verg. 2. pedibusq; rotarum ſubiiciunt lapſus, a labor ris.

Laquear, ris. n.g pe. cor. in obli pro. intempla tura pauimentum domus ſuperius lacuſculorum effigie decoratum.

Laquearium, ii. n g pe. cor.

Laqueatus, a. um. pe. pr. intemplato, lacuſculis ornatum pauimentum. Hora. 2. Carminũ, Cic. a laqueari, a laqueo verò incappiato, allaciato, ligato.

Laqueus, ei. maſcul. gen. penult. corr. cappia, nodo, laccio, Plin. tamen in primo epiſtola- D rum me laqueis tam inſidioſæ interrogationis inuolueram.

Lar, is. m.g pen. corr. caſa, Ouid. primo de Amor. Dii tibi dent nulloſq; lares, Dio ombra della caſa. Apud antiquos mortui in domibus ſepeliebantur ſuis, quos vt domeſticos colebant, & venerabantur, Deos lares, & penates appellabant, quibus focus erat ſacer. ideo vocatur focolaro. i focus laribus ſacer. Lares filii fuere Mercurii, & Larundæ. Lact. in primo, quæ & Lalar dicebatur a loquacitatis vitio. Nam λαλεῖν loquor ſignificat, quibus Seruius Tullius quoniam laris filius putabatur, compitalia, & ludos primus inſtituit, quibus poſtea, vt Macro. 11. Kalendas Ianuarias feriæ dedicatæ ſunt, vt Pom. animæ hominum ſiue dii putabantur inferio E res Ornabantur floribus, & coronis, thure, & farre placabantur, & vt Iuue. Gallorum criſtis, apud Lares canis ſimulachrum effingebatur, & hoc, vt Ouid. in Faſtis, quòd vterque ſeruat domum, domiuo quoq; ſidus vterque, Compita grata Deo, compita grata cani. Peruigilantq; lares, peruigilantque canes. & Plut. in problematis cũ præſides ſint, hos domus cuſtodes oportet eſſe, & alienis formidolos, vt canes videmus, mitesverò, ac lenes, manſuetoſq; domeſticis, vel quod dæmonia quædã mala circũ errant, quibus dii quaſi carnificibus, & ſcelerum vltoribus aduerſus iniuſtos, & impios vtantur, ſic lares exiſtimati ſunt & pœnarum, & vitæ exactores, & operationum ſpeculatores. Quare fit vt caninis induantur pellibus, quibus & ca- F nes adſiſtunt, quòd ad inueſtiganda ſcelera, & vlciſcendos improbos ſagaces ſunt.

Larar um, ii. n.g. pe. cor. ſacreſtia, capella, o oratorio, doue gli antichi faceuano orationi a lor Dei domeſtichi, ne'quali eſſi credeuano, & de' quali eſſi vi teneuano l'imagini, ſacrarium domeſticum, vbi lares, diique familiares adorantur. Lampri.

Lardum, i. neut. gen. penul. pro. pettorina col lardo, & ſenza lardo Mart. in. 5. ad Toranũ, & pallens faba cum rubente lardo. i. cum carne ſuilla ſalita, rubente. i. verghezata, rubra, & alba, quod comprobat. Macrob. in. 7. dicitur quaſi large aridum vt aliqui a laribus in quibus ſeruatur. Iuuen. 11. & natalitium cognatis ponere lardum. i. vn pezzo de ſalato, etiam voccolaro ſalito.

Largus,

A Largus,a.um.pe.pro.liberale. Cic. 2. de offic. abondante,vt fœtus. Verg.2.Georg.largo.

Largitor,is.m.g pe.cor.in obli.pro.donatore, liberale,ſupra modum.Ci.primo de off.

Largitio,nis.f.g pe.cor.in obli.pro.sbaragliare,conſumare, dare ſenza miſura. Sal. a largior,iris.eſt nimia.& immoderata pecuniarum profuſio,uſurpatur pro liberalità. Plin. 1. epiſtolatū largitionis comitē pœnitentiā.

Largitas,tis.f.g.pe. cor in obli.pro.liberalità, largità,eſt conſiderata.

Laria,æ.f g.pe.cor.lago maggiore in Alpinis.

Lariſſa ciuitas Theſſaliç,alia in Creta,cui ſubiectus campus Lariſſæus, & in Peloponneſo Lariſſæus fluuius,ibiq; vrbs lariſſa,vt Theopompus,in Aſia lariſſa iuxta Cymam.Mitylene ad ſtadia.50 Lariſſæ Petræ,in agro quoque attico Lariſſa, Thralibus vicus fuit diſtans ad.30.ſtadia lariſſa,inde Lariſſæus Iupiter,ad ſiniſtras Ponti ripas pagus fuit nomine Lariſſa. B

Larcus,i.maſc.gen.pen.prod.focone, vas portandi carbones.

Larua,æ.f.ge.pe.pro. ſpirito,ombra della caſa,anima hominum deprauata,& malis vitæ meritis maculoſa,quę a corpore ſeiuncta terriculamentum eſt mortalibus,& occurſacula nocturna. Aug.9.de Ciuit. Martianus Capel.in nuptiis. Apul. in Dæmonio Socratis, maſcara,perſona. Hor.primo. Ser. Nil illi laruā,aut tragicis opus eſſe conturnis licet negent,a lare.i.genio.

Laruālis, & hoc laruale omnis.g.pe. pro. ſecco,brutto vt larua.i.ſpiritus, ſiue anima, di ſpirito, vt macies in Priapeis, ſimulachrum laruale,morte de Surrento.

Laruatus,a.um.pe.pro. ſpiritato, furioſus, & mente captus, quaſi laruis excitus. Plaut. in Amphi.maſcarato,perſonatus. C

Larius lacus,lago de Como.

Laruina,æ.f.g.pe.pro.Piſara inſula in Aſia.

Laruneſia,æ.f.g.pe.cor. Zemolo,inſula.

Laſſus,a.um.pe.pro.ſtracco,ſtanco, affaticato,marcens grauatus. Verg.9. laſſoue papauera collo.

Laſſatus,a.um.pe.pro.a laſſo as.

Laſſitudo,inis.f.g.pe.pr.in obli.cor.ſtrachezza,ſtanchezza. Sal.

Laſerpitium,ii.ne.gen.pen.corr.Græci σίλφιον vocant,eſt virgultum hærbidum in Cyrenaica repertum,cuius ſuccus vocatur laſer. Pli. 19.Cap 6.cuius meminit,Martianus in.l. vltimā.§.ſpecies.ff.de public.euius cauſem Magudcrim appellant. D

Latanum,i.n.g pen.corr. pignatta da andarui del corpo,zangola.Horat.eſt virorum.

Laſciuia,æ.fœm.gen.penult.correp.eſt petulantia,& luſus giocare,ſcherzare. Ci. primo de Diui.piſcium laſciuiam intuerentur.

Laſciuus,a.um.penult pro.laſciuo, ſcherzarello, vt puella. Verg in Bucc.alumnus. Iuue in.11.

Latebra,æ.f.g.pe. co.oſcurità,oſcuro a later.

Latebroſus,a.um penult prod. pieno de oſcurità, oſcuro.

Later,laterem,latere,lateres,lateribus mattone,madoni,lapis.Vit.coctus later.

Laterarius.ii.m.g.pen.pen.corr. cottore, cocitore de mattoni.

Lateritus,a.ū.p.c. fatto de mattoni, vt paries. Pli.fit ex crudis laterib⁹.i. Sole tantū coctis. E

Laterculus,i.maſc.gen.pen.corr matoncino. matone piccolo, matonello. Curtius, Plin. in Conſtitutionibus princeps ſacri laterculi.i.ſcrinii,vt puto.

Lateranus,a.um.pe.pro.defenſore, guardatore, guardiano de fianco,lato,a latere.

Latex,cis.m.gen pen.corr.acqua,vino,oglio, quòd latet in venis terræ ex vua.oliuis,amygdalis, & ex omnibus liquor latex dici poteſt Lucre.latecrem abſinthii, Ouid. latices Palladios.i.oleum,Sal.latex vineus, & latex aquæ, a lateo es.

Lathomia,æ.f.g.pen.corr.monte doue ſe taglia pietre, pirrera,lapidicina. lib.8 belli punici, ad has lathomias damnabantur qui in opus metalli condemnabantur. Plaut. & rat Syracuſis locus ſub terra,vbi fontes cuſtodiuntur, lathomiæ uocantur, vt apud Romanos Tullianum a Tullo rege additum preſonia. i.criminale. F

Lathomus,i.m.g.pen.cor.tagliapietra,lapidicida. Hiero.

Latium, ii. neutri generis, penultima correpta. Campagna de Roma, ponitur pro Italia,vetus a Tyberi Circeos vſque inde vſque ad lirim proceſſiſſe. Plin.in.3. Sol.a lateo es, quod ibi latuit Saturnus Iouem filium fugiens a Iano ſuſceptus.

Latius,a.um.penult.corr. Italiano, vt ſermo, res. Iuue.in.11.latiis paſtoribus. Apul.in primo vrbe latia.

Latitatio,nis.f.g.pe.cor. in obli.pro. ſtare naſcoſto, eſt vt Cicę definit turpis occultatio ſui.

A ſui,Vlp.in L.Fulcinus ex iſtimat.§,ſeq.in fine quibus ex cau.in poſteatur.

Latibulum,i.n.g pe.co.naſcondimento,grotta,luogo doue ſi naſconde de beſtiæ,fere de animalibus.

Latifundium,ij.n.g.pe.cor.poſſeſſione, gran fondo,feudo grande.Pli.

Latona,mater Apollinis,& Dianæ fuit, vt ait Euſebius.Iouis,coniunx.

Lator, is.m.g.pen.cor.in obli.pro.portatore. Suet.lator legis, qui tulit.Ci.pro Milone, à fero tuli latum.

Latratus,us, ui.m.g.pen.prod.abaiare, baiare del cane. Verg.in.6.vox canis quòd voce indicat, quæ nocte latent. Var.vt aliqui à latro as.

Latria,æ.f.g.pe.co.ſeruitu de Dio,Dei cultus

B Auguſt.

Latrina,æ.f.g pe.pro.latrina, ſcaffa chiocana eſt conceptaculum immunditiarum, & excrementorum, quæ in cloacas corriuantur Col.latrina cloacis. Quicunq; habuerit horoſcopum in.28 parte Arietis latrinas ſemper,cloacasq; mundabit,item cuius horoſcopus fuerit in ſecundo gradu Tauri baiulabit ſtercora,latrinas purgabit Maternus in.7.

Latro,nis.m.g.pe.pr.ſcaccho, Matt.ladro publico,aſſaſſino, fur publicus, uiarumq; obſeſſor,grecè λατρεύω à latere,quòd à latere adoritur, uel à lateo, quòd latenter inſidiatur, olim dicebatur,qui latera regulorum ſeruabat,turbaturq; conductus, dicebantur quaſi latreuontes.i.ſeruiẽtes. Nam latria ſeruitus eſt,quòd dominis ſeruiunt.

C Latrocinium,ij.n g.pe.cor.compagnia brigata,multitudine de ladri, Ci.in Parad.aſſaſſinare, aſſaſſinamento, robbamento, furto publico.

Latrunculus,i.m.g pen.cor.ſcaccho, ladroncello.

Latruncularia tabula,tauolieri de ſcacchi.

Latrocinalis, & hoc latrocinale is,omnis.g. pe pr.de ladro vt multitudo.

Latrunculator,is.m.g.pe.pro.auocato fiſcale, iudex maleficiorum.

Latus,a.um.pen.pro.largo, ſpatioſo, amplo, portato,à fero.

Latus,ris.n g.pe.co lato,fianco.

Latuſculum,i.n.g pe.co.lato piccolo vt ſpeculorum Lucr.4.

Latus clauus,i.m.g.pe.pr.imbrocato fiorito, erat veſtis,qua nobiliores,& ſenatores utebantur, qui ab ea lati claui nuncupabantur. D

Suet.Neronem à quodã laticlauo, & ut Plr. Tullus Hoſtilius è regibus primus eſt vſus Hetruſcis deuictis. Stra.uerò in.3.Baleares primos mortalium latum clauum induiſſe refert.Sil.autẽ in.3.Herculis ſacerdotes induiſſe, dicitur a textura veluti quibuſdã eſſet clauis diſtinctus. Mart.Et lato variato mappa clauo.

Lauacrum,i.n.g.pe.pro.lauatore,bagno, balneum,locus lauandi,a lauo as.

Lauatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.lauare, bagno, ſæpius apud Vitr. Ci. ad Varronem.9. epiſtolarum faciam, vt lauatio parata ſit. i. balneum.

Lauatima,æ.fœm.ge.pen.prod.corſo doue ſe getta la lauatura.

Laudatio,nis.f.g.pe.cor.in obli pro.oratione, B continens laudes,laudatio græce ἐγκώμιον appellatur,quòd in comis.i.viis antiquitus canebant. Veteres nanque comos angiportus vocabant,& eſt mortalium, & ideo Cic. pro oratione vtitur funebri, hymnus verò deorum.Laus,laude, eſt ipſa virtus non aliunde proueniens.Laudatio quoque græce πανηγύρις, hinc Plinii panegyrici. i. laudationes.

Laudator,is.m.ge.pe.pro.laudatore, Plin.2.epiſtolarum.

Laudatior,communis.g. & hoc laudatius pe. cor.piu laudato.Pli.primo epiſtolarum.

Lautitia,æ.f g.pe.cor.nettezza,politezza,eſt & magnificentia apparatusq; epiſtolarum. Apul.menſæq, lautitiis.

Lautolæ,arum.f.g.pe.cor.ſtufa.ſudatoro,luoco caldo da ſudare,a lauãdo,quòd ibi ad Ianum geminum aquæ calidę fuerint,licet fuerit locus Romæ, tamen pro omnibus ponitur locis calidis aquis ſcaturientibus,bagno. F

Lautus,a.um.pe.pro.netto,polito,lauato, Tacit.de Germanis.Ter.ſplendido,liberale,copioſe viuens.Pli.2.epiſtolarum lautum,& diligentem,ricco, Mart.Iuuen. prima fecerat lautum,a lauo as.

Lautisſimus,a.um.pe.cor.molto netto,ſplendido,vt cœna ricco.Iu.3. orborũ lautisſim⁹.

Laur⁹,i.& rus.f.g.p.p.lauro,vt Procl⁹igneã Solis naturã imitat,de qua Pli.15.cap. vltimo.

Laurea,æ.f.g.pen.cor.fronda de lauro,lauro. Horat.corona de lauro.Ci.

Lauretum,i.n.g.pe.pro.laureto,multitudo,& locus laurorum.

Laureatus,a.um pe.pro. coronato, ornato de lauro,

A lauro, vt miles. Ci. de Diui. primo, vt faſcis.

Laureola, æ. fœm. gen. pen. cor. corona triumphale de lauro.

Lautrices, nm. f g. pen. pro. vide ianitrices, mogliere de doi fratelli.

Lauicanum, i. neut ge. pen. pro. Valmonte, oppidum.

Lauus, i. m. g. pe. pro. Sapri, flumen, & vrbs eſt finis Lucanorum, & Brutiorum.

Laxus, a. um. pe. pro. largo, laſcio, vt veſtis, calceus ager. Col. allentato, ammollato, vt habena, remiſſus, a laxo as, aperto, vt ianua.

Laxior, & hoc laxius omnis. g. pe. cor. piu lento, remeſſo, vt imperium. Sal. in Iug. piu largo, vt theatrum. Plin. Traid.

Laxatus, a. um. pe. pro. aperto, ut ianua, allentato, ammollato, laſciato, vt veſtis, calceus. Suet. in Nerone, liberata vt libidinum vinculis laxatis. Ci. in Cato. B

Laxitas, tis. f g. pen. cor. in obli. pro. larghezza vt domus, ſpacioſità. Suet. in. Aug. Ci. primo de offi.

Laxamentum, i, n. g. pe. pro. Li.

Leæna, æ. f. g. pe. pro. leoneſſa, animal.

Lea, æ. f g. pe. cor. Oui. Lucret. in. 5.

Lea Veneris Iſola del Patriarca, inſula.

Lebes, tis. m. g. pen. cor. in obli. prod. lauezzo, concola doue ſe lauano le mano, concola doue cade lacqua quando ne lauamo Ouid. caldaro, paiuolo.

Lebea, æ. f. g. pe. pro. caldaro, paiuolo, in Hier.

Leborinus, a. um. pen. pro. de terra de lauoro, vt ager. Liu. Plin.

Lebotamum, ii. n. ge. pen cor. in ſagnia, lancetta da cauar ſangue inſtrumentum chirurgi.

Lecanomantia, eſt diuinatio per peluim, λεκάνην nuncupant peluim, μαντεῖαν diuinationem.

C Lecythus, i. m. ge. pe. cor. ogliaro, vaſo da tener l'oglio, ogliaruolo, vas olearium. Hier. in 3. Regum olei non eſt imminutus lecythus, & alibi paulum olei in lecytho, ſit plerunq; ex alabaſtro vnguentum continens, dicitur quaſi lacinion. i. receptaculum capaciſſimũ, quòd planum habet fundum, vel labruſculum, aut quòd oleum cœlat. Suidas, Hammonius, Athenæus, ponitur pro commiſeratione, vt oleum non eſt in lecytho, eſt & fœminini generis, & ſignificat interdum pigmenta, exornationesq; oratorias. Cic. 6. ad Atti. noſti illas lecythus, Pli. primo epiſtol. Mart. noſtri lecythus fugimus.

Lectica, æ. f. g pe. pro. lettica, a lecto, quem in lectica portabant, vt dormirent. Iuue. facit ſopnum clauſa lectica, vt Varro, quia legebant ibi. D

Lecticula, æ. fœm ge. pen. corr. bara piccola, Suet. in Aug. Ci.

Lecticariola, vide ancillariolus.

Lecticarius, ii. m. g. pe. cor. portatore de bara, lectica qui portat lecticam. Pom. l. ſi ex toto de leg. primo, fattore de bara, qui fabricat, vt Cod. de excuſationibus artificum.

Lectuarius, i. m. ge. pen. cor. portatore de bara. Petronius.

Lectus, i. m g. pe. pro. letto, a lectis. i. collectis foliis ad cubandum, vel quòd fatigatos ad ſe alliciat, Græci λέκτρον vocant.

Lectulus, i. maſc. g. pen. cor. letticiuolo, letto, piccolo.

Lectus. a. um. pe. pro. ſcelto, eletto vt res, domus, cognito, viſto, vt rationes lectas a nullo proconſulum. Pli. ad Traianum. E

Lectio, nis. f. g. pe. cor. in obli pro. ſcegliere, elegere, Suet. in Aug.

Lectus, us. ui. m g. pe. pro.

Lectiſſimus, a. um. pe. cor. ſcelto, eletto, vt iuuentus, res.

Lectus verſatilis, carriola.

Lectiſterniator, is. m. g. pe. pro. maſtro de ſala, de tauola præeſt ſternendis menſis. Plaut. in Pſeud. a lecto, & ſterno is.

Lectiſternia, erant lecti, in quibus ſimulachra Deorum recubantia collocabantur.

Ledoria, vide lædoria.

Legatus, i. m. g. pe pro. imbaſciatore, collaterale, vt dicis. imperatoris, a lego as.

Legatio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. imbaſciaria, imbaſciata. F

Legatiuum, i. neut. gen. pen. prod. ſpeſa, dello imbaſciatore.

Legatum, i. n g. pe. pro donatione, laſſito per teſtamento, donatio teſtamento relicta. Modeſtus iuriſcon. a lego as.

Legator, is. m. g. pe. pro. teſtatore. qui aliquid legat, & qui teſtamentum condit, & in eo legat, relinquitq; bona ſua alicui.

Legatarius, a. um. pe. cor. adomandatore, petitore de legato, laſſito per teſtamento, qui legatum petit, & accipit, ſicut mandatarius, cui mandatum eſt.

Legio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. colonnello. i. ſquadrone, continet centurias. 60. manipulos. 30. cohortes. 10. vt Cynthius in. 6. notauit, referente. Gel. in. 13. cap. 4. dicit a lego.

Q 3 i. eligo,

A .i.eligo, ducis enim eſt eligere magis idoneos, et vt Vegetius maxime pedeſtribus.

Legirupa, æ.m.g.pen.cor. rompitore di legge. Plaut.in Pſeu. fractor legum a lege, & rupo.

Leguleius, ei.m.g.pe.pro. legiſta. Ci.

Legulæ arum.f.g.pen.cor. bandelle, cordelle dal capo.

Legitimus, a.um.pe.cor. fatto per legge, vt tabella a lege, & tueor, ſicut ædirimus. Gel.

Legulus, a.um.pe.cor. adunatore, collettore, eſattore vt vu..oleę Cato, Calpur, a lego is.

Legumen, is.n.g.pe.pro.in obli.cor. legume, a legendo.i.carpendo, colligendoq;, quòd manu legitur, nec patitur ſectionem.

Leichen, latinè Mentagra, vt Pli.26 cap.1. Celſus papulas nominat, quod idem Græci letrã dicunt, Celſus impetiginem. Mart.11. ſtolidiue leichenes.

B Lelegæ, ſeu Leleges populi ſunt in Theſſalia, dicuntur a lege duce, hos interpretatur Tortellius rationales, quòd cæteris Grecię populis præſtare videtur. Euſtathius verò nuncupatos, eo quòd prius errarent, & gens collectitia eſſet, hoc fit per figuram, quam Græci vocant [illegible], qua vtuntur in formatione præteritorum, lego enim λέλεγα præteritum paſſiuum format inde lelex nomen rhythmaticon, & gentile, quæ quidem reduplicatio, in quibuſdam etiam noſtris ſeruatur vocibus.

Lembus, i.maſc.gen.penult. prod. barca de vno legno.

Lembula, æ.fœm.gen.penult. cor. barchetta. Val.in primo.

C Lemma, tis.n.g.pe.pro.in obli.cor. titulo, inſcrittione, alicuius rei. Mart. Pli. in epiſtolis.

Lemniſcus, eſt faſcia colorata, quæ coronis, laneis adiiciebatur, & aliquando erat diſcolor. Pli 20. hetruſcis coronis lemniſci niſi aurei inngi nõ debebãt puri hi diu fuerunt, cœlare eos primus inſtituit Clodius Pulcher, hic videtur accipi pro foliis, & bratteis, hinc lemniſcatæ dicuntur coronæ ab hiſtoriis.

Lemonius lacus, lozzana.

Lemouices, pe.pro. Limoſini, limuſinix populi in Gallia.

Lemnos, i.f.g.pe.pro. Stabimenes, inſula.

Lemures, pe.cor. & lemurẽ in ſingulari. Apul. ſpiriti, ombre notturne, vmbræ defunctorũ, quæ noctu vagantes apparere conſueuerũt, dicuntur quaſi remures a Remo, cuius occiſi vmbras frater Romulus cum placare vellet, Lemuria.i.parentalia inſtituit, quę menſe Maio per triduum celebrari ſolebant, vt Ouid.in Faſtis. Aug. ait animas hominum lares vocari, ſi meriti ſint boni, lemures ſi mali. D

Lena, æ.f.g.pen.pro roffiana, eas dicimus lenas, quæ alterius nomine hoc vitæ genus exercent, ſiqua cauponam exercens in ea corpora quæſtuaria habeat, vt multæ aſſolent ſub prætextu inſtrumenti cauponii proſtitutas mulieres habere, dicendũ eſt hanc quoque lenæ appellatione contineri. Vlp. in l.palam.§.lenocinium de rit. nup. & qui in liberis hunc exercet queſtũ in eadem cauſa eſt. Vlp.in l.athletas.§.ait. prætor de his qui not. infam.

Lenas, vide antẽna, eſt id, quod ſuſcipit malũ nauis. Pollux.

Lenæus, æi.pe.pro. Baccho, Dio del vino, nõ a torculari dictus, vt aiunt, ληνὸς. n. torcular vocatur. hinc lenæus.i.torcularis, ſed dicitur a lenu.i.lacu, Donatus penitus repudiandus eſt a leniendo quòd mentẽ leniat deducens. E

Lenitus, a.um.penult. prod. mitigato, placato a lenio is.

Lenitas, tis.f.g.pe.cor.in obli.pro. piaceuolezza, manſuetudine Ter.in Adel.

Lenitudo, inis f.g.pe.pro.in obli.cor. Ci.

Lenis, & hoc lene is omnis.g.pe.pro. piaceuole, vt animus homo. Ter. in Heaut. mollo nel toccare, græce λεῖος, dicitur, vt aiunt, a leuo. i.tenero, & facili.

Lenior, & hoc lenius, omnis g. piu piaceuole, piu delicato, vt vinum Ter.in Heaut.

Leniſſimus, a.um.pe pr. molto piaceuole. Cæſar Oppio. F

Lenobates, æ.m.g.pe.cor. calcatore, piſtatore de vua nel canale.

Leno, nis.m.g.pe.pr. roffiano, a lenio is, quòd allicit adoleſcentulos.

Lenulus.i.maſc.g.pe.cor. roffianello, roffianetto. Plaut.

Lenunculus, i.m.g pen.cor. Plaut. eſt & nauigium piſcatorium. Sal.2.hiſtoriarũ, ſciauica.

Lenonius, a.um.pe.co. de roffiano, vt domus, mos. Plaut.in Aſin.

Lenocinium, ii.n.g.pe.cor. roffianicio. Vlpia. allettamento, accarezzamento, loſengamẽto, Politezza, ornamento. Suet.in Aug. omnis lenocinii negligens.

Lens, is.f.g.pe.pro. lenticchia, legumen.

Lens, ndis.f.g.pe.pro. lendene Serenus.

Lendinoſus, a.um.peu.pro. lendinoſo.i. lendibus

A bus capitis animalibus ſuſſectus.

Lentiſcus.i.f.g.pe.pr.lentiſco, frutex, a lento re.i.viſcoſitate è qua Maſtice defluit in Chio inſula.

Lentor,is.m.g pe.pro.allentare, allentamento,ammollato.

Lentigo,inis.f g.pe.pro.in obl.cor.lentigine, macula ſubruſſa, & interdum nigra in facie, & alibi ad lentis ſimilitudinē,dicitur,& lenticula Græce φακία.

Lentiginoſus,a.um.pe.pro.lentiginoſo.

Lenticula,æ.f.g.pe.cor.lentecchia,legumen, dicitur quaſi legenticula,eſt & vaſis genus a figura,vt Pli.dictum,meminit & Celſus, aliter diſcus dicitur.

Lentus,a.um.pe.pro.tardo,lento,pigro,otioſo.Verg.piaceuole,facile,vt homo.Cic.flexibile,che ſe piega.Verg.in Buc.lenta Salix,

B tenace.Plaut.in Menech. lenta iuncta ſunt, frigido.Verg.lentus non deficit humor.

Leontium,ii.neut.ge.pen.correp.Lintini,oppidum Siciliæ.

Leontinus, a.um.pen.prod.da Lentino,vt homo, ager.

Leporinus,a.um.pe.pro.de lepore,vt caput.

Leporarium,ii.n.gen.pe.cor. parco, che ſia de lepori,locus vbi manent lepores, & animalia clauſa,quæ paſcuntur.Var. Gel.

Lepidus,a.um.pe.cor.aggratiato.de bona gratia.i.venuſtus,vt homo,gratioſo,allegro,dilettevole,vt homo.Ter.in Heci.Apul in pri. lepida iucunditas, a lepore,polito vt lamina.

Lepidulus,a.um.pe.cor. aggratiatetto.

Lepidiſſimus,a.um.pe.cor.molto aggratiato. Ter.in Eunuc.

Lepis,dis.f g.pe.cor.ſcaglia,ſquāma ſquamas æris minutiſſimas lepidas vocat.Pli.

C Lepidotes eſt gemma dicta,quòd piſcium imitatur ſquamas.

Lepos,ris.m.g.p.cor.in obli.pro. gratia del dire.Plin.primo epiſtolarum non modo in oratione,ſed etiam in corporis partibus.Ci.primo de Off.partes cum quodam lepore.

Leptis,is.f.g.pe.pro.Tripole,vrbs in ſyrtibus. Sal.in Iug.

Leptitanus,a.um.pe.pro.Tripoleſe, de tripole. Sal.in Iug.

Lepus,is.g.incerti p.c.lepore, dictus a celeritate quaſi leuipes, leporem veteres, Græci λαγὼν dicunt, qui vtrunq; habet ſexum maſculum,& fœneum.hinc.Ter.in Eunu.lepus tute es,& pulpamentū quæris,quætis pulpamentum.i.pulpam. i. carnem natis puerorū, D Quin.in primo mouet dubium, & non reſoluit vt dicimus lepus leporis cur non lupus luperis,& vt lupus lupi cur non lepus lepi,reſpondet.Var. quòd analogia latina quandoque ſequitur vulgarem,& vulgaris latinam, vt dicendo accipi duos lepores tam latine, quam vulgariter pe.cor. ſic duos lupos p.pr.

Lepra,& pſora vt Paulus Aegineta morbi ſūt in ſuperficie cutis aſperitates cum prurit u, & reſolutione ex malencholico humore ortum habentes,ſed lepra cutē profundius depaſcitur in orbē procedens,atque in ea quædam veluti ſquamulæ reſoluuntur. Pſora verò magis in ſummo conſiſtit, variiſq; modis figuratis, & ſurfuracea corpora abiicit.Lepra,vt Paulus,eſt impetigo excorticatiua apud Alicennā,ſicut impetigo nō excorticata E apud eundē eſt leechē apud græcos.Elephātia,vel elephantiaſis,vt Aegineta, eſt cancer totum occupans corpus. Lepra,vt Galenus, eſt paſſio ſolitus cutis, ſed in elephātiaſi nō modo cutis,ſed carnes, atque oſſa vt Celſus quoq; teſtatur plerunq; vitiantur,Raſis, & Alicēna elephantiaſin accipiunt pro morbo in quo pedes, & crura ſupra modū intumeſcunt,Galenus,& Aegineta,oēsq; Græci volunt,quē Alicēna,& medici iuniores lepram appellant. Elephantiaſi qui laborant,vt Galenus,carnē habent nigrā & tuberibus plenā. qualis eſt cutis elephantū, nonnulli dictam exiſtimant ob morbi magnitudinem,qui nulli ferè remedio ſuccumbit Pli.28.cap.9. idē. 26.cap.1.elephantiaci, & elephantioſi, quibus vtitur Firmicus,vide elephantia. F

Leſſum,i.n.g.pe.pro.corrotto,pianto,lamento del morto,flebilis lamentatio mortuorū, vt eſt in legibus decemuiralibus, mulieres genas ne radunto, neue leſſum funeris ergo habento.

Lesbos, vt Euſtathius, & Dionyſius vna eſt Aeolicarum inſularum,hinc Sapho cum Lesbis fuerit ait.Horat. Aeoliæ fidibus puellæ. i.lesbiæ,& non,vt Acron,quòd Aeolicè cecinit Sapho.hinc ipſa ad Phaonem ait, lesbides æolia nomina dicta lyra.i.lesbia, a lesbo lapiti filio. Hoc addimus lesbon quandoque fuiſſe nuncupatam Iaſiam, Egyram, Machariam,Methinnā, Mitilenē, Pelaſgiamq;.

Lethalis,& hoc lethale is, omnis.g.pe.prod. mortale,mortifero, ferens lethum.i.mortē.

Lethifer,a.um.pe.cor.Ver.3.

A Lethificus,a.um.pe.cor.

Lethatus,a.um.penul. pro.morto, vt corpus. Ouid.in.3.

Lethum,i.n.g.pe.pro.morte,a lethe.i.obliuione quòd cuncta obliuiſcimur in morte.

Lethes eſt fluuius infernalis.& mortalis,interpretatur,a lethe.

Lethæus,a.ũm.pe.pro.infernale.

Lethargus,i.m ge.pe.cor. ſonno graue, grauiſſimus ſopnus.

Leuatus,a.um.pen.prod.allegerito,releuatus, a leuo as.

Leucadium,ii.neut.ge.pen.corr. ſanta Maura poſſidetur a Turcis.

Leucaſia,æ.f.g.pe.cor.eſt inſula a Leucaſia,vt Dionyſius,Feſtus Aeneæ cõſobrina ibi mortua, vt alii in quibus eſt Strabo in.6. ab vna
B ſirenum.

Leucanthus,i.m g.pe.pro.colore violato.

Leucargilium,i.n.g.pe.pro creta bianca.

Leua,æ.fœm.ge.pen.pro.mano ſiniſtra, manca,græce σκαιά.

Leuatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.allegerire, ligerezza,Cic.Tuſc 5.releuatio.

Leucii,orum.m.g.pe.pro.Borgogna.

Leucopus,color.pe.pro.bianco,leucon,latini vocant album.

Leucopeus,a.um.pen.cor. foſco, frateſco pa pale,bigjo color albus,& ſubniger. Vitr. pecora leucopea naſcuntur.Plin.

Leucopeatus,a um.pen.prod.veſtito di foſco, quaſi negro.Mart.

Leuconicum,i.n.g.p.co. lana del matarazzo.

C Leucopetra,æ.f.g.pe.pro.promontorium, capo dell'arme,vt aliqui,capo de ſparteuento.

Leucoia,æ.f.ge.pe.pro.viola bianca, leucon. i. candidum,ion violam vocant græci. Col. 9.cap.4.

Leucophagum,i.neut.gen.penult.cor.bianco mangiare.

Leucoporon,i.n.g.pe.prod.colla per attacare l'oro al legno.

Leucrochon,i.n.g.pe.pro. vino contra fatto.

Leuir.i.m.g.pe.pro.in obli.cor. cognato, frater mariti,non vxoris meæ græce δαήρ, Home.Modeſt.in.l.non facile.§.affines de grad. ff.canon in.C.quod autem.35.queſ.5.a viro quaſi leuus vir.

Leuis.& hoc leue omnis.g.pe. cor. legero, vt ſtipula, inconſtante,vile vthomo,'poco piccolo.Prop.ſiue ea cauſa grauis,ſiue ea cauſa leuis.Ter.leuibus noxiis,Idẽ leuia ſunt,quæ tu pergrauia eſſe,vide læuis. D

Leuitas,tis.f.ge.pen.corr.in obli.pro. legerezza,inconſtantia. Cicer.primo de Diui. vilità,vt hominis.

Leuiuſculus,a.um.p.cor.vanno,vile, rem vilẽ ludicram, inanem. Plin. primo epiſtolarum, leuiuſculoſque, & duriuſculoſque verſus.

Leuus, a.um.pe.pro.ſiniſtro,mancino,vt homo.pazzo,vt mens. Verg.in Buc.

Leuitæ ex nomine authoris ſunt vocati,de leui enim Leuitæ exorti ſunt, a quibus in templo Dei miſtici ſacramenti miſteria explebãtur,hi græce diacones,latine miniſtri vocantur. Quia ſicut in ſacerdote conſecratio,ita in diacono miniſterii diſpenſatio habetur ex cap cleros.21.diſtin.

Lex,gis.f.g pe.pro.legge,eſt ratio inſita in natura, quæ iubet ea, quæ facienda ſunt,prohibetq́; contraria. Ci.de legibus in primo, in ſecundo verò eſt neque hominum ingeniis excogitata,nec ſcitum aliquod populorum, ſed æternum quiddam,quod vniuerſum mũdũ regeret imperandi, prohibendiq́; ſapientia,dicta a ligando,quod in æs inciſa parietib⁹ ligabaẽ,affigebãtq́:, vel potius a lego,ꝙ parietib⁹ affixa legebat a cũctis,vt ſiqua fuiſſent aliquãto aſperiora corrigi poſſent. hinc Ouid.in primo verba minantia fixo ære legebantur,licet paſſim ligabantur, licet paſſim ligabantur,legatur,græce νόμοι, leges & fora conſtituit Minos rex Cretæ. E

Lex Papia Poppæa,eſt ab Auguſto lata,& nõ vti referunt duo tulerunt conſules,ea continebat, vt ſi vir, & vxor non haberent filios, quod alter alteri reliquiſſet, decima pars fiſco adiudicaretur, ſublata eſt Honorii,& Arcadii imperatoris conſtitutione, quæ ſub titulo de infirmandis pœnis cœlibatus etiam legitur.de hac pœna ſatyra nona.Iuue.ait iura parentis habes per me ſcriberis hæres, legatum omnem capis.Nam ſi liberos non gignebant decima legati parte mulctabantur, quæ ex lege Pappia Poppæa portio legatario, vel hæredi auferebatur. caducam vocari Tacitus, ait in. 3. relatum eſt, inquir, de moderanda Papia Poppæa, quam ſenior Auguſtus poſt Iulias rogationes, incitandis cœlibatum pœnis, & augendo ærario ſanxerat,ideo nec coniugia,& educationes liberorum frequentabantur præualida orbitate. hinc Auſon. Iuriſconſulto,qui duxeratvxorem ſed adulteram dicitur placuiſ-

ſe legem

A ſe legem Papiam, quoniam ea celibes proſequebatur, verum diſplicuiſſe Iuliam, quòd eius quodam capite mariti crimine lenocinii plecterentur, qui adultera vxores in matrimonio retinebant eandem hanc Papiam eſſe puto, quæ apud Suet. eſt de maritandis ordinibus, hanc inquit cum aliquanto ſeuerius quàm cæteras emendaſſet, præ recuſantem Tumultu non potuit ferre, niſi adempta, leni taue pœnarum parte, & vacatione triẽnii data auctiſq; premiis, ſic etiam abolitionem eius publico ſpectaenlo pertinaciter poſtulan te equite accitos Germanici filios, receptoſque partim apud ſe, partim in patris gremiũ oſtentauit manu, vultuq; ſignificans ne grauarentur imitari iuuenis exemplum, cumq; etiam immaturitate ſponſarum, & matrimoniorũ crebra mutatione uim legis eludi ſen-

B tiret, tempus ſponſas habendi coarctauit, diuortiis modum impoſuit, ex his colligitur emendatam hanc fuiſſe legem a diuo Auguſto, cum prius eam Papius Poppæus tuliſſet. quare ſimpliciter ab authoribus Iulia nuncupatur. Iuue. in 6. nam placet Vrſidio lex Iulia, nõ ea intelligitur, quæ ſæuit in adulteros.

Lexipyrettos, i. f. g. pe. pro. eſt medicamen premens febres Ariſt. in Proble.

Lix, arum. f. g. pe. cor pertugi, forami, buſi, buchi de gli arbori de li nauilii, doue ſe metteno le funi.

Lixus, xi. m g. pe. pro. uide lyxus.

Libanotis, is. f. g. pe. pro. roſmarino. Pli.

Libatio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. ſacrificare, ſacrificio.

C Libatus, a. um. pe. pro. ſacrificato, vt pomum a libo as.

Libamentum, i. n. g. pe. pro. guſtare, taſtare nel ſacrificio.

Libamen, is. n. g. pe. pro. in obli. cor.

Libanus, i. m. g. & f. pe. cor. arboro de l'incenſo, incenſo, arbor thuris, & thus, eſt quoque mons Arabię.

Libanicus, a. um. pe. cor. de incenſo, thureus.

Libella, æ f. g. pe. & ante pen. prod. ſquadro, ligneum inſtrumentum ad colligendam menſuram profunditatum, & altitudinum Lucre. 4. Col. 3. cap. 13. Plin. libra piccola. i. decima pars denarii numa.

Libellus, i. m g. pe. pro. libretto, libro piccolo. Pli. ad Traia. ſupplicatione, Quint, in 6. Suet. in Augu.

Libellulus, i. m. g. pe. cor. Hier.

Libellio, nis. m. g. pe. cor. in obli. pro. notaro. Var. Stat. D

Libentia, æ. f. g. pen. cor. piaceuolezza, ut ſermonis, iucunditas, voglia, allegrezza.

Liber, bri. m. g. pe. cor. in obli. pro. ſcorza interior de gli arbori, ſic & liber, libro, quia ut Hier. ad Niciam, ante chartæ, & membranarum uſum in corticibus arborum ſcribebatur. Plin. in primo palmarum foliis ſcriptitatum, deinde quarundam arborum foliis, poſtea publica monumenta plumbeis uoluminibus, ponitur pro ipſo opere integro quamuis magno, quandoque pro operis parte, ut hoc opus in decem diuiditur libros. i. partes. Cic. primo epiſtolarum ſcripſi tres libros, & ad Q. fratrem in nouem dies, & libros, & tũc in plurali, quando loquimur de toto opere dicimus librum, Herodo. vero in quinto penuria librorum. i. ſirpium pellibus caprinis utebãtur, adiectiuum pe. pro. libero, ſenza riſpetto, qui nullius habito reſpectu quod ſentit dicit, & facit, & qui curis omnibus, & negociis ſolutus. Mart. Liber homo es nimium dicis mihi Cherile ſemper, In te qui dicit Cherile liber homo eſt, grande. Ouid. Liberiore malo, & campus liberior dicendi. E

Liber, i. m. g. pe. pro. in obli. cor. Baccho inuentore del uino, ponitur pro vino, ut Plaut. in Proble. quòd bibentibus libertatis cauſa ſit, & vinum curas, & mentem ſoluit, hinc Hora. in primo carm. vino pellite, curas, vt Alexander, ꝙ pro Bœotiæ pugnauit libertate, liberat præterea a curis, & in agendis ſecuriores facit, ut Sene. de tranquillitate uitæ, non ob licentiam linguæ, ſed quia liberat animum ſerditio curarum, vide ſolem.

F Liberi, orum. m. g. pe. cor. figlio, figli, figlia Ci. pro Pompeio. Idem cui tuos liberos, dictiq; quòd liberalitate animi parentibus regendi ſunt, dicimus etiam liberos vrbium ciues, Apul. in principio glebæ felices æternum liberis felicioribus; licet libris ſed emendoſe legatur. legitur liberum in ſingulari pro filio, quamuis negent. Quint. Modeſt. in l. ius autem ff. de pactis, Vlp. l. nemo prædo, qui liberum acquiſiuit, Liberi ne dum filii, ſed & nepotes, pronepotes, & deinceps nati dicũtur. Vlp. de polli. l. inter liberos, Idem in. l. cognoſcere. §. liberorum de verb. ſigni. liberorũ appellatione ait, continentur non tantũ qui ſunt in poteſtate, ſed oẽs qui ſui iuris ſunt, ſiue uirilis, ſiue fœminei ſexus ſunt, ex ue fœmineo

A fœmineo ſexu deſcendẽtes,& in l.ſed ſi hoc. §.liberos autem de ius uoc.liberos ſecundũ Caſsium (ut in parentibus) etiam vltra trinepotẽ accipimus,& ut Põp. in l.ult. de aſsigna.libert.liberorũ appellatione etiã poſthumi continentur, & vt Caliſtr. in.l liberorum appellatione eo. tit. liberorum appellatione nepotes, & pronepotes,cæteriq;, qui ex his deſcendunt,continentur,& plura cõſcripſit, hos etiam omnes. Lex. 12..tabularum continet,qui tres creabat liberos,ab oneribus militiæ immunis erat.

Liberalis,& hoc liberale, omnis g.pe.pro.liberale,bono,& honeſto,ut vxor. Ter.in Phor. & ingenium.Idem in Adel. Pli.primo epiſtolarum facies liberalis,vt decet liberum,liberales diſciplinæ vocantur, ꝙ homine libero dignæ ſunt,Sene.ſolam philoſophiam ſentit eſſe liberalem diſciplinam,ꝙ liberũ facit ho-

B minem.i.ſapientem, ſublimem, fortem, magnanimũ,cætera puſilla,ac puerilia eſſe,Vlp. titu.de variis,& extraord.cognit.liberales appellat artes rhetoricam,grammaticam, geometriam,medicinam,iuriſperitiam.

Libertinus,a.um.pe.pro. ſchiauo,franco,ponitur abſolute ut libertinus eſt, libertus ponitur reſpectiue meus, tuus,noſter,veſter, Petri,Cæſaris; dicĩ quaſi liberatus a ſeruitute.

Libertus,a.um.pe.pro.manumiſſus.

Libethrus, i.m.g.pen.cor. fons eſt Magneſiæ, hinc libethrides pe.cor.muſę.

Libetrus,pe.pr.eſt mons Macedoniæ, vt Stra. locus thraciæ,hinc Muſæ vocãtur libetrides.

Libido,nis.f.g.pe.pr.in obli.cor. appetito sfrenato, appetitus effrænatus, volontà. Ter.in Ecyra, Pli.in 7.ad libidinem amici.i.arbitriũ,

C nutum,voluntatem,Cic.in 3. Tuſ. luxuria, Veneris pruritus,a libet ut Aug.de ciui. Dei, vel a labendo ut Var. quòd quæ placent in mentem prolabuntur,græce ἐπιθυμία.

Libido illicita poedicare, Apul.8.

Libidinoſus,a.um.pe.pro.luxurioſo. Ci.in Cato. volonteroſo.

Libitina,æ.f g.pe.pro. erat dea, in cuius tẽplo quæ ad ſepulturam pertinent, vendebantur, ut Plut. in ploble. Li. Val.in 5.ſpeſa de lo eleſquio,letto,mortoro,loculus. Horat.magnaque pars mei uitabit libitinam. Idem quod libitina ſacrauit. Mart. ſtruit libitina papyro, arte de uendere il neceſſario nell'eſequio, morte,ouer malatia mortale,mors ſiue funeſta ualetudo.Iuue.in 12.a libendo,ca eſt Venus quoniam,ut Plaut. in Venere vitæ principium,& finis eſt poſitum. Libitinenſis porta erat Romæ, per quã efferebatur cadauer. D

Libitinarius,ii.m.g.pe.cor. ſepelitore di morto,qui habet curam ſepeliendi cadaueris,uẽditore del neceſſario nell'eſequio,qui neceſſaria funeribus uenditat; & qui rationibus præerat Libitinæ deæ libitinarum tophea nocant Græci. Vlp.in l. quicunq; §.idem ait ff. de inſtit.actio.ſi libitinarius pollintorem habuerit,Sene.6.de beneficiis.

Libonotus,i.m.g.penul.prod.oſtro, Garbino, nentus.

Libraria, æ.f.g.pe.cor. libraria, bibliotheca, a libris Gel. in 5.ca.4. ſpenſatrice,famula,quæ certo pondere lanas aliis diuidebat Iuue. 6.a libra.

Librarius,ii.m.g.pe.cor. ſcriptor, ſcriba, non uenditor librorum. Pli.librarius dictare. Suet. in Domiti. Vlp.in l.ſed & ſiquid.ff de uſufru. Giero.libraro.i.ligarote de libri,qui compaginat,ſpenſatore, qui præeſt pendis pattiendis,a libra; notaro. Scæuola in tranſcribẽdis ſtipulationis verbis errasset.ff. de reg. iuris. E

Librarius, a.um.pen.cor. pertinente a libri,vt tramentum Pli. & ad libra, ut ſtuſtum librarium carnis Col.

Libramentum,i.n.g.pe pro.equamento, inſtare,ut verborum. Col. primo, linguella della bilancia.

Librator,is.m.g.pe.pro tiratore, gittatore de pietra in guerra, qui lapides emittit in bello. Tacitus, libratoribus attributus locus unde eminus lapides, & glandes torqueant, bõbardiero,Verg.libralia ſaxa,eſt quoque qui peritiam habet librandi aquam ad libella,Frõt. de aquę ductibus,Pli.ad Traianum labellaro. F

Libratus,a.um.pe.pro.ſuſtentato, ut haſta,terra.Ouid. in primo, lanciato, menato,tirato, ut lapis,a libro as.

Librile,is.n.g.penul.pro.manica,linguella della bilancia.

Liburnia,æ.f.g pe.cor.Hiſtria.

Liburnus,a.um.pe.pro.Hiſtriano.

Liburnica,æ.f.g.pen.cor. fuſta, biremis a quibuſdam,gondola,cymbula. Suet.in Aug.celeritate,atque agilitate commodiſsima; dicitur a liburnis populis mare Ionium,inſulaſq; prędantibus,qui id genus nauigii demonſtrarunt, Appia. Verg.

Liburna,æ.f ge.penul.produ. Horat. ab his liburnis.

Libur-

A Liburnum,i.n.g.pe.pro.Luca.

Libum erat genus placentæ, quod diis offerebatur a libando dictum, fiebat ut Cato de re ruſt. ſic, caſei pondo.2. in mortario bene terat, vbi bene diſtriuerit farinæ ſiligineæ libram.aut ſi uoles tenerius eſſe,ſelibram ſimi laginis ſolum eodem indito,promiſceto cum caſeo, ouum unum addito, & una bene promiſceto, inde panem facito, folia ſubdito,in foco calido ſub teſta coquito leuiter; aliqui ſtrommolo vocant, fritella; alii aliqui pane maſcolo; & mel,atque piper, & crocum addunt; aliqui & cinnamomum, hoc nos paucioribus rebus melle,farina,cinnamomo cõficimus,& ſuſamello nuncupamus.

Libya,æ.& libye es.f.g.pe.cor.vt Ptho.eſt Aphricæ regio Aegypto contermina,Stra.tamen.17. oſtendit totam Aphricam Libyam
B appellatam, plura etiam Sol. cap.24. ut Ser. eſt Aphrica,dicta,ꝙ inde flat ventus libs,ſed melius,quòd pluuia indiget ob nimiam ſiccitatem,a λείπω.i.linquo,& ὕω.i.pluuia,ut Iſocrates a Libya Paphi filia,vt aliqui Oceanus duas compreſsiſ nymphas Pampholigen, & Parthenopen, ex Parthenope Europam, ex Pampholige Aſiam & Libyam ſuſcepit, quæ poſtea orbi diuiſo nomen indiderunt. Ioſephus primo antiquitatum Iudæorum innuit a Libyo filio Merſaim eſſe Lybiã appellatã. Dionyſius de orbis ſitu a libe perdomitã Libyam ait; appellatus eſt & hoc nomine fluuius in Mauritania i dicitur & homo libys,libyſſa fœmina,libyſtus,Sil.turbeq; libyſsimus ut calor,Martianus cap.libycus a.um. libyſſis dis: Ver.pelle libyſsidis urſæ.

C Libs,is.m.g.pe.pro.Sirocco alle becce, garbino,ventus.

Licentia,æ.f.g.pe.cor.licentia,libertà, diſſolutione,&c. non ſemper in malum,vt Quint.ſed etiam in benũ,Sal.in Iug. ſenatus dedit Mario omnem licentiam,Gelli.4. in ſtudio literarum licentiæ M. Tullius,Vlp.tit.de minoribus, Cice. de Caio Duillo tantum licentiæ dabat gloria. Idem 3.de Offi.noſtra Academia magnam licentiam.

Licentioſus,a.um.pe.pro.diſſoluto, vt homo, riſus.

Licitatio,nis.f.g.pen.cor.in obli.pro. mettere all'incanto.Suet.in Aug.Caius ff. de public. Paulus de public.& vectigal.l.licitatio.

Licitator,is.m.g.pen.pro. mettetore de prezzo all'incanto,a uendere. Ci.3.de Off.

Licitatorium,ii.n.g.penul. cor. legno del leccio. Hier. D

Lichas,æ.f.g.pe.cor. eſt menſuræ genus digitorum quatuor.

Lictor,is.m.g.pe.pro.aguzino,sbirro,mazzero reale.

Lictorius,a.um.penul.cor.pertinente ad aguzino.

Lien,is.m.g.pe.cor.in obli.pro. melza, græce ſplen.

Lienoſus,a.um.pe.pro.chi pate de milza, liene laborans Pli.7.ca.2.lienoſi fiunt,ut Ariſt. 3. de animalibus quoties excrementi plus in lienem diuertit,quam calor eius uiſceris poſſit conficere,Hippoc.& Celſus, qui diu faciẽ habent pallidam, & timidam aut capite, aut uiſceribus,aut alio laborant.

Lienteria,uide Lyenteria.

Lingones pe.pro. langres.

Ligo,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.zappa. Col.2. cap.16. Vlpia. a legendo, quòd per latitudinem id quod ſub terra eſt facilius legitur. E

Liger,eri. proprium eſt ſecundæ Verg.x. pro fluuio eſt tertiæ declinationis.

Lignatio, nis.f.g pe.cor. in obli.pro. andare a legna Fronti.

Lignator,ris.m.ge.pe pro.mulatiero,che anda a legna,lignaruolo. Li.

Liguris,is.fœmi.gene.penul.produ. lecora,auicula.

Ligula,æ.f.g.pen.cor.cocchiara. Col.12.cap. 22.paletta del ſpetiale.Pli.20. cap.34. lingua ſopra la ſcarpa,Iuue.5.a ſimilitudine linguę, erat, & genus gladii. Gel. ſignificat etiam la ſtringa,& dicitur a ligo,as.

Liguritor,is.m.g.pe.pr.ghiotto,goloſo, deuoratore. F

Liguria,æ.f.ge.pen.cor.riuiera de Genoua, in ipſis Apœnini montibus inter Galliam, atq; Hetruriam ſita eſt nihil deſcriptione dignum habens, niſi quòd vicatim vitam agunt terram arantes aſperrimam, fatigantes ligonibus, imo uero ſaxa incidentes, ut Paſsidonius ait, Stra. 5. Diodo. etiam.6. ſcribit Ligures patriam habitantes aſperam, ac omnino ſterilem plurimo labore, continuoq; vitam puram agere uenationibus continue uacant, captiſq; feris fructuum inopiam ſuſtentare, in terra cubare ut plurimum, hocque pacto priſco more abſque apparatu uiuere, Denique mulieres uirorum uires ferarum robur habere. feroces eſſe, & acuti

A ingenii non in bello ſolum, ſed in communi vita, ob hos ergo labores, & mala ait Verg. 2. Georg. aſſuctumq; malo Ligurem.

Ligur, is, communis g. pe. cor. Genoueſe.

Ligus communis generis Perſ. a Ligure Phaetontis filio.

Liguſticus, a. um. penul. cor dalla riuera di Genoua. Sol.

Liguſtinus, a. um pe. pro. Li. in primo, & 5. de bello Maced.

Lignile, is. n. g. pe. pro. doue ſe tengono le legne per abbruſciare.

Ligellum, i. n. g. pe. pro. caſa piccola, caſarella caſicella, pagliaro, pagliarello, capannella, domicilium breue, & tuguriolum. Plaut. in Aul. Catul. ad camerinum in omnibus ligellis. i. locis, & in celebribus licet in Cato libellis, ſeu labellis, ſed mendoſe legatur.

Lilietum, i. n g. pen. pro. gigliaro i. loco de gigli Pall.

B Lilybæum, i. n. g pe. pro. Marzale, oppidum, & promontorium. i. capo de marzale, Siciliæ. Lilybetanus, a. um pe. pro. da Marzale, & lilybæus, a. um. pe pro.

Limata, æ. f. g. pe. pro. Limatula, oppidum.

Limax, cis. m. g. pe. pro. limaca, maruzza, ciambaruca, babaluxa, bauolece. Col. a limo.

Limatus, a. um pe. pro. limato, polito, netto, hinc limatulus, a, um. pe. cor. vt ferrum, oratio iudicium. Ci. & limatior, & hoc limatius. i. perfectior, abſolutior. Pli. primo epiſto.

Limbus, i. m. g. pe pro. la faſcia, liſta delle cappe, o d'altro veſtito, faſcia ambiens extremitatem veſtis muliebris.

Limborarius, a. um. pe. cor. coſitore di gonnella, gonellaro, coſturero. Plaut.

C Limus, a. um. pe. pro. ſtorto, trauerſo, ut oculus. Plaut. Ouid. limis ſubriſit ocellis.

Limes, itis. m. g. pe. pro. in obli. cor. limite, agrorum, ſepium, tranſuerſio, via, a limo. i. tranſuerſo.

Limen, inis. n. g. pe. pro. in obli. cor. limitale de la porta, neoterici ſub iminare, Græci ὑπέρθυρον & ὑπερθύριον, intrata della caſa. Verg. principio, ut in limine vitę, amicitia, ſed apud poetas. Iuue. limine ſubmoueor, Liminis deum Limentinum veteres, & forculum, qui præeſſet foribus coluerunt, dicitur a limis. i tráſuerſis tam ingredientibus, quàm exeuntibus.

Liminaris, & hoc liminare omnis ge. pen. pro. pertinente a limitale, ut lapis, primo ut in pagina liminari. Hier. a limine.

Liminarcha, ę. communis g. pe. pro. portiero, uſciero, præfectus limini. i. ianuæ. D

Limenarcha, æ. communis g. pe. pro. guardiano de li porti, in prouintiis, maſtro portolano, portolanote, non dicitur a liminibus imperii, ſed a λιμένος. i. a portu, quòd portuum eſt cuſtos, ut Paulus in l. limenarchæ de ſeru. fugit.

Limenophylaca, æ. cõmunis g. pe. pro. Ariſto. in Poli. a φύλαξ. i. cuſtos.

Limitarcha, æ. communis g. pe. pro guardiano de limiti Iuriſcon tit. de muneri, atq; honor.

Limitaneus, ei. m g. pen. cor. volumen codicis Imperatorii. 12. limitaneus ager, territorio che ſta in li confini, ibidem.

Limitati agri ſunt qui a limo. i. tranſuerſo dicti ſunt qui de hoſtibus capti militibus per limites hoc eſt centurias fuerunt aſsignati, in his neque alluuionem eſſe, neque ius uſucapiendi: in libro de controuerſia agrorũ Agennius Vrbicus ſcribit. Idem tradit ſolitos fuiſſe aſsignari agros ueteranis duobus modis, uno quidem, ut hi, ex quorum territorio agri ſumpti erant, nullam iuriſdictionem amplius in eis haberent, ſed leges ab his acciperentur, qui veteranos deducerent, alio modo ut iuriſdictio ciuitatis i eos agros ſalua eſſet. E

Limitrophi fundi in C. de fundis limitrophis, dicuntur non a limenarchis, ſed a limitaneis militibus, quòd tenerentur eorum poſſeſſores annonam inde peruenientẽ ad caſtra militum ducere, qui in imperii limitibus excubabãt aduerſus barbaros Lampri. quæ de hoſtibus capta ſunt, limitaneis ducibus, & militibus donauit, Vopiſcus quos limitaneis militibus. F

Limpidus, a. um. pe. cor. lucido.

Linamentum, i. n. g. pe. pro. ſfilacci di tela per le piaghe. Celſus, lucigno, miccio di lucerna. Celſus. 4. ſtoiello, taſto. Celſus, l'accia del filato, filum. Pli.

Linea, ogni filo, linea, margaritarum eſt ſeries margaritarum pertuſarum filo inſertarum, inſerta delle gioie, Scæuola lib. 35. ad legem Falcidiã, Vlp. de furtis. l. ſiquis uxori, a lino.

Linctus, a. um. pe. pro. liecato.

Linctus, us. ui. m. g. pe. pro. leccare. Pli. linctuſalis, & che ſi tiene in bocca, che cade a goccia a goccia in lo ſtomaco.

Lingua, ę. f. g pe. pro. lengua, cocchiara. Plin. paletta de ſpeciale, vtimur ad extrahenda unguenta, pharmaca de vaſis, lengua, a lingit.

Lingulam

A Lingulam veteres gladiolum oblongum ad linguæ ſimilitudinem fectum Gel. x.cap. 25.
Linteamen,is.n.g.pe.pro.in obli.cor.tela,ueſta de lino.
Linimentum,i.n.g.pe.pro.untare,untione.
Linteatus,a.um.pe.pro. veſtito di tela de lino Sido.
Linteus,a.um.pe.cor.de lino,tela.
Linarius,ii.m.g.pe.cor. mercante de lino, qui lini artem exercet,græce λινοπώλης.
Lineus,a.um.pe.cor.pertinente a lino.
Lintearium, ii.n.g.pe. cor. mercantia de tela, opera bianca,ueſte di tela de lino. Iuriſconſulti tit.de tributoria actio.
Lintearius, ii.m.g.pe cor.venditore di tela,de opera bianca. Vlp. ff. de inſtito. actio.l. quicunque.
Linteo,nis.m.g.pen.cor.in obli.pro. uenditore,teſſitore di veſte,tela de lino Plaut. Lāpr.
B Veget.Firmi.
Lintearia,æ.f.g.pe.cor.vendere di tela,de panni de lino.Vlpia.ff.de tribu. uendere mercantia de lino,& de panni de lino.
Lineamentum,i.n.g.pe.pro.pingere, pingimēto, eſt ductus, & circumſcriptio linearis humanæ figuræ,capitiſq; in primis,ad cuius proportionem cætera membra delineantur, & effinguntur.
Linternum, i.n.g pe.pro. torre de patria.
Lingulaca,æ. communis g.pe.pro. ciarlatore, frappatore, parabolano, garrulus, ut vxor. Plaut in caſ.Var.dicitur a lingua.
Linguax,cis communis g.pe.pro.Gel.
Linum,i.n.g.pe.pr.il lino, cuius inuentor fuit Oſiris, ideo Iſidis ſacerdotes linigeri vocatur ad perpetuam Oſiridis memoriam lineis
C ueſtibus vtentes, & noſtris etiam tēporibus noſtri ſacerdotes lineis, non laneis vtuntur. cuius cauſam reddit Plutar. dicēs Aegiptios ſacerdotes laneis uſos non fuiſſe veſtimentis: ꝙ ut a carnium uſu ſic etiam a pecudum abſtinuerunt uelleribus,quas impenſe colebant. Lineas portaſſe chlamidas ob cæruleū. & ætheris maxime ſimilem colorem,qui floreſcente lino in aruis conſpicitur: ab raſo quoq; illos ad cutim capite viſitaſſe eam ob cauſam narrare ſolēt, ut luctum propter Oſiridis cædem contractū uel eo indicio oſtenderent: uel ut ait diis immortalibus omnia munda,puraq; conuenire. Non enim,vt Plato, fas eſt pura deorum numina impuris, & contaminatis rebus coh. Conſtat nanq; nullam cibariorū redundantiam,nutricationiſq; D
ſuperfluentia in corporibus excrementa pura,mundaq; exiſtere, ex quo genere eſſe cū capillos,& vngues,tum vellera ipſa,& villorum genus omne. Linum autem ex tellure communi omnium parente facili naſcitur ſatu, ſemenq; hominum vſui accommodatum fert: parabileq; inſuper,& purum,& ad omnia anni tempora habile indumentorum genus,q̄ alioqui neq; pediculos, neq; alios huiuſmodi vilæ fœda ex ſeſe producere conſueuit,diuino maxime cultui accommodatum, ipſiſq; diis gratum eſſe exiſtimatur.
Linteum,ei.n.g pe.cor.il fazzoletto, il moccechino. Matt.la uela. Ver.8.dare lintea retro, la tela de lino,ad umbram faciendam Cel.
Linteolum,i.n.g.pe.cor.
Lippus,a.um.pe.pro. a chi cola, lacrima l'occhio.
Lippitudo, inis.f g.pe pro.in obli. cor. colare de gli occhi.Ci.Celſus. E
Lipothymia,æ.f.g pe.cor.debelire, ſmortire, venire meno de animo,angoſciare. Gale.
Lipopſychia,æ.f g pe.cor.Themiſtius.
Lipopſychus,a.um.pe.cor. addebelito, ſmorto,uenuto meno de animo.Pli.
Lira,æ.f.g.pe.pro.ſolco.Col.
Liris,ris m.g.pe.cor Garigliano,fluuius.
Lis,tis.f.g.pe.pro.lite,contraſto de parole,dicitur a contentione limitis, de qua Verg. limes erat poſitus litem, ut diſcerneret agri, a limitibus pro quibus diſcernendis olim litigabatur.
Lithanicus, a.um.pen.cor. chi pate de mal di pietra.
Lithargyrium, ii.n.g.pen.cor. ſchiuma de argento,litargirio. F
Literæ, arum.f.g.pe. cor. ſignificant quoque ſcientiam,& ſtudia,unde dicimus ignarum literarum.i. doctrinæ expertem Cice. pro reditu ſuo cum literis ſtudere cæpit, noſtram vide grammaticam.
Literatus,a.um.pe.pr. litterato ſcritto con lettere,ut lamina Apul.Plaut.in Rud.vrnam literatam vocat, quæ literis ſcriptum nomen domini continebat.
Literator,is.m.g.pen.pro. mediocre literato. Cat.Sylla literator.
Literædus,i.m.g.pe.pro. qui veras adipiſci literas non poteſt.
Lithocolla.æ.f.g.penul.produ. colla di pietra. Galen.Dioſcor.Pli.

Lithoglyphus,

A Lytoglyphus,i.m g.pe.cor.ſcultore, intagliatore in pietra.

Lithotomus,i.m g.pe.cor. fabricatore, muratore, medico da cacciare, cauare, eſtrahere pietra, cuius calculi incidendi, extrahendiq; fuit inuentor Hammonius, ob id lithotomos cognominatus, Celſus.

Lithoſtrotos, i.m.g pe.pro. l'aſtraco gorgiolato.i.loco fatto da gorgiole.i.pietre de uarii colori: lithos eſt lapis, ſtrotos, ſtratus Hier. in euang. ubi licoſtratos legitur ſed male, qui fit ex paruulis cretæ cruſtis ut Pli.36.qui pauimenta lithoſtrota Syllam primum apud Romanos tradit factitaſſe.

Lithoſtrotum,i.n g.pe.pro.

Litirus, i.m.g.pen.cor. trombetta d'huomini d'arme, tuba equitum, Veget. bacchetta reale, & augurale, virga auguralis breuis in parte qua robuſtior eſt, incurua, qua vtebantur augures ad loca inſpiciendis auibus deſignanda Cice. primo de Diuin. quòd litis ſit teſtis.

B

Lithotomia,ę.f.g.pen.cor. monte doue ſe tagliano pietre.

Lithologema,tis.n.g.pe.pro.in obli.cor.catafta de pietre.

Lithiaſis, i. fœm.generis, penulti.cor. male de pietra.

Liticen, is.m.g.pen.cor. trombettiero. Sta. in Syl liticenue notus a lituo, & cano.

Litura,ę f.g.pe.pro. caſſatura, deletio, macchia, macula.

Litoreus,a.um.pe.cor. de marina.

Litoralis, & hoc litorale is, omnis gene.penulti. produ.

C Litus, oris.n.g.pe.pro.in obli.cor. la marina, riuiera del mare lito, eſt ut maximus fluctus hibernus a mari peruenit in terram, ſic Tullius definiuit. Celſus in l. litus in principio de verborum ſign. Tullius finitor.i. agrorum menſor, & non Tullius orator ut intelligunt dicitur a luendo.i. lauando, quòd locus ille lauatur ab aqua, aut libendo, id eſt frangendo, quia ibi ut Scæuola frangitur aqua.

Liuedo, inis.f.generis, penul. produ. in obli. cor. tinto, negro, amaccato, peſto per lo battere.

Liuens,ntis.n.g.pe.pro.Pli.

Liuidus,a.um.pen.cor. inuidioſo. Matt. amaccato, liuido. Plin.

Liuidulus,a.um.pe cor.inuidioſo.

Liuor,ris.m.g.pe.pro. colore de piumbo, tinto, negretto del battere, amaccatura, liuidura, id eſt tumor liuens ſeu nota, quæ fit ex flagello, plagaue faciente liuorem, hoc proprium, ſed ponitur pro inuidia Ouid. liuor edax, Claud. il negro ſegno dello intoſſecato. Suet. in Calig. il morſo, id eſt ſegno che ſi fa morſicando, ſignum, quod fit mordicus, ſiue dentibus Ouid. de triſtibus. 2. de corpore liuore, Tib. quis liuor abeſſet, quam facit impreſſo mutua dente Venus. D

Liuiæ porticum in tertia regione urbis iuxta caſtra Miſenanum non procul a Subura, & via ſacra, ubi domus erat C. Cæſaris, conſtruxit Auguſtus vt Dion. demolita Ouidii Pollionis liberti crudeliſsimi, ſimul & ditiſsimi domo ſibi teſtamento relicta in qua nomen Liuiæ uxoris inſcripſit, hinc Ouid. 6. Faſt. diſce tamen ueniens ætas, ubi Liuia nūc eſt Porticus, imméſæ tecta fuere domus Pli. Suet. Victor, Ouid. in amoribus. E

Lix, cis.m.g.penulti. produ. eſt cinis humore mixtus, interdum cinis ſine humore cinerata della colta.

Lixa,æ.m.g.penulti.produ.lo sbirro, aguzino, portero, miniſter magiſtratus ut lixas, & uirgas video, il cuoco in exercitu, & quicunque quæſtus gratia ſequitur exercitum, & militibus aquam uehit, & ſubminiſtrat, poriatore di acqua in campo Sil. in 5. & inutile Marti lixarum uulgus, dicitur ab aqua, quam lixam vocauerunt, ut quidam a Lica Herculis puero.

Lixiuium, ii.n.gene.penulti. cor. liſcia, ranno Col. 4.

Lixiuia,æ.f.g.pe.cor. F

Lixulæ,arum.f.ge.pen.cor. maccarone ſtraſſinato, id eſt cauato con li diti. Var. gnocchi, uide circulos, non eſt diminutiuum a lixu.

Lobus eſt auricula, id eſt una pars auris, vltima parte della orecchia eſt quoque portio ſuperior. Nam ſumma omnia lobos nuncupamus, hinc iecoris lobi, ciceris item, aut fabæ, vas lobum: at mihi panniculas Pli. lobas appellat: quæ prominet in lobo, prolobion vocatur.

Locarium, ii.n.g pe.cor.pagare che ſi fa a l'hoſtaria, quod datur in ſtabulo, & taberna, ubi conſiſtitur, a loco as.

Locatus,a.um.pe.pro. allogato, affittato, dato a pigione, qui rei ſuæ uſum alteri pro pretio concedit.

Locator,

A Locator, is. maſc.generis,penul.produ.Vitr. in primo.

Locatio, nis.f.g.pe.cor. in obli.pro. allogare, dare a pigione,penſione,affittare, eſt perſonæ,uel rei ad uſum facta pretio conceſſio Cice.ad cæſarem græce ἐκδόσις.

Locri, orum.m.g.penul.pro. Irace, oppidum in Calabria.

Locrenſis,& hoc locrenſe,omnis g.pe.pro.da Irace, vt homo res.

Loculus,i.m.g.pe.cor.in ſing.letto, mortoro, bara.Pli.7.c.1.2.ſed hic loco piccolo, lochetto,Var.

Loculi, orum. m.g.penul.cor.ſachetta, bolza de dinari,erant ex ebore, uel ligno Mart.de flaua loculos implere moneta,Horat.leuo ſuſpenſi loculos.tabulaſq; lacerto; intelligo lo

B culos non pecuniarum,ſed tabularum,in quibus tabulis computa, calculationesue deſcribunt pueri, non in quibus data, & accepta annotarentur.

Locellus,i.m g pe pro.Mart.

Loculamenta ut Col.8.cap.8. Victr.ſunt receptacula & quaſi thecæ, Var. loculitas piſcinas eleganter uocat quaſi locis ſiue loculamentis diſtinctis, ubi diſpares diſcluſi poſſint heberi piſces.

Locuples, tis.omnis generis, penul.produ in obli.cor. ricco, loci.i. poſſeſsionum plenus, Cice.Roſcio locuples metu,& pro L Flacco locupletes copiis, eſt quoque dignus fide,de gno de fede, Idem in 3. de Offi. accedit eodem teſtis locuples,& ad Cæſa. Iuniorem locupletem authorem.

C Locupletatus,a.um.pe.pro. arricchito,a locupleto as.

Locus, i. maſc.generis.penul.cor. il luoco, in plurali loca, & loci Sal. proximos mari locos,Idem vaſti loci ſunt, Tacit. per idoneos locos, Idem per diuerſos locos Gel. locos idoneos & ſæpius apud bonos leges authores: la progema, generatione Sal. obſcuro loco natus, commodità: Hor. interpellandi locus.i.commoditas Ter. And. narrandi locus,id eſt tempus tempo la conditione, ſtato,lo eſſere.Teren.in Phor.in eum incidi locum Plaut. Bac. in plurali la matre delle femine,matrix, uterusue, ubi concipiunt fœminæ Var. Plin.in xi. cap.37. Cato. ponitur pro cunno,fregna, feſſa,dicitur a loco as: vi de grauitas.

Locuſta, æ. f.generis penul.produ.raoſta, ragoſta,laguſta piſcis, grillo, ut Albertus dicitur quaſi longa haſta, ſed melius a locis utendis ob iacturam, quam meſsibus afferunt locuſtæ multa urentes, morſu vero erodentes omnia: animal paruum eſt infirmas habet alas, quo uſus eſt ſanctus Ioannes Baptiſta licet negent aſſerentes, quòd Græci acridas modo locuſtas uocant, modo ſummitates hærbarum, ſiue arborum, hoc eſt teneriores partes quaſi quoſdam cauliculos, qui ſumi ſolent in cibo,la ſuma,ſummità delle herbe, ouer arbori, quibus ſanctus veſcebatur Ioannes, & non animali, quæ reprobat Pli in xi.locuſtæ tradit partes gratæ ſunt in cibo, Idem 6. cap. 30. pars quædam æthiopum locuſtis tantum viuit fumo, & ſale duratis Strabo. 16 carne in ferinam uerſa viuunt ex locuſtis, Hier. ſuper Ionam prophetam quod mihi videntur locuſtæ ſignificare,quibus veſcebatur Ioannes animal par- E
uum infirmas habens alas, Idem ad Marcellam,cibi diſplicent uiliores,nihil uilius locuſtis,Idem in primo,cap.27.contra Iouianum locuſtis ueſci moris eſt.

Locutuleius,ei.m.g.pe.pro.ciarlatore, frappatore,parabolante,parlatore.i.loquax dicitur a locutus.

Locutor,is.maſc.generis,pen.pro.Gel. Apul. a loquor.

Locutio, nis.fœm.generis, penul.cor.in obli. produ. parlare, Cice. primo de Offi. ſermo græce lalia.

Lodix, cis,f g.pe.pro.coperta, carpita, felzata di letto. Iuue. 6.

Lodicula, æ.f.g.pe.cor. coperta piccola de letto. Suet.

Logiſta, æ.maſc.generis,penul. produ. rationale, curatore librorum rationum Cod. de tabulariis & ſcribis, qui præeſt reddendis rationibus, & differt a logographis, id eſt libros rationum ſcribentibus. Ammonius uero in differentiis logographos interpretatur eos, qui dicæoticus logus ſcribunt.i.iudicialia acta, maeſtri de atti criminali, ouer ſcrittore de ſententie. F

Logiſtoricus,i.m.g pe.cor.rationale,& hiſtoria ſermocinans Var. Sido.

Logos,i.m.generis,penul.cor. parlare, ſermo Plaut. in Menech.Cice. certo ſcio omnes logos,Teren. in Phor. ragione, ratio Hier. ad Paulinum, un detto da riderſe, & da diſprezzarſe, uerbum, dictumue ridiculum, & con-

A contemnendum. Ci.pro Gallo.

Logo dedalus, i.m.g.pe.cor. parlatore de uario parlare.i. uarietate ſermonis a logos.i.oratione,& dedalo.i.vario Homer. Plato,Ci.

Loligo, inis.f.g.pe.pro.in obli.cor. calamaro, piſcis dictus quaſi uoligo mutata prima litera,quòd ſubuolat.

Loliguncula,æ.f.g.pe.cor. calamaretto, calamaro piccolo,piſciculus Plaut.in caſina.

Lombricus,i m.g.pe.pro.Lampreda,piſcis.

Lomentum,i.n.g pe.pro. farina de faue, pane de faue Pli.

Londinum,i.n.g.pe.pro.Londra,londreſe, oppidum in Britannia.

Londobrie, es.f.g.pe.cor. Berlingra, inſula in Luſitania.

Longono,nis.m.g.pe.pro. ſalziza. Var. Apitius fit ex carne conciſa,fœniculis,& alijs,& inteſtino.

B Longus,a.um.pe.pr longo,alto, alzato Verg. xi ſtant longis innixi haſtis: de longo tempo,perſeuerante. Idem 3.longum Andromache amorem: crudele mortale.Idem in primo longum bibebat amorem.i. perniciosum, ſæuum longhezza di tempo.2.Georg.nec lõgum tempus.i.prolixitatem temporis.

Longum,miſerabile,ſubitum in Iuue.in 6.nõ ſunt ut aiunt geſtus manuum, ſed pedum ſaltante Batillo, & ſic vocantur in tripudio miſerabile le coſtatette, fit cum tali pars interior tangitur a digitis alterius pedis longum il paſſo, cum extendimus tibias ſaltando: ſubitum il ſeguito, ꝙ ſtatim ſequitur longum.

Lopheum ubi reconduntur galeæ criſtæ, & ſpiculi theca.

Lophium eſt diminutiuum a lopho.

C Lophos eſt in galeis criſta, & qui in hauribus capiti ſupereminet Ariſto.primo de animalibus apicem noſtri vocant.

Lora,æ.f g.pe.pro.acquata, vinacciata, vinello,fit ex aqua muſto permiſta Var. eſt ſecundarium vinum,a lotis uuis.

Lorea,æ.f.g.pe.cor. uide acinaticium. Gel.x. cap. 28.

Lorarius,ij.m.g.pe.cor. ligatore de huomini, qui homines ligat ad tormentum,battetore cõ correggia,ſtaffilo.i.boia,manigoldo.Gel.

Loramentum,i.n.g.pe.pro.ligatura,ligare.

Loricamentum,i.n.g.pe.pro.

Loricatio,nis.f g pe.cor.in obli.pro. la tonica del muro,tectorium parietis in modum loricæ Paulus de uerb.ſig.l.impenſę, fit ex calce & arena. D

Lorica, ę.f.g.pe.pro. corazza, foſſa che ſe fa intorno la città aſſediata. Vegeti. 4. Hirci.8. belli gallici,cataſta,montone de pietre,ouer de terra,& pietre intorno la caſa, il territorio.Apul.6. murello.i. muro piccolo nel circuito della caſa, grande, ſcala che niuno ne caſca.Hier. dicitur a loris decotio crudo quã uis nunc fiat ex ferro.

Loricula, æ.f.g.pe.cor. Hier. eſt murulus, qui fit in circuitu tectorum, ne quis in præceps labatur.

Loricatus,a.um.pe.pro.incorazzato. Suet.

Loripedes,dis.m.g.pe.cor.gambe ſtorto.i.qui tarde incedit, & claudicat pedibus obtortis Iuue.2. Plaut. in Penu.a lore, & pede: quòd habet pedes loreos.i.obtortos ut lorum.

Lorum,i.n.g pe.pro. retena, briglia, habena, E correggia,fune, funis.

Lotio,ij.n.g pe.cor.vrina,Suet.in Veſpa.Col. a lotum ſupino, lauo.

Lotos,i.f.g.pe.pr.milo fioccolo,nympha quędam fuit Neptuni filia quam amatam Priapus cum perſequeretur,deorum miſeratione in arborem eſt conuerſa ut Ouid.x. quæ vulgo faba ſyriaca vocatur. Naſcitur fructus dẽſus in ramis myrti modo:ad tibiarum cantus expetitur Pli.13 cap. 19. arbor in Aphrica, ſed Italiæ familiaris.Cor.Nepos breuem tradit: fructus eſt tam dulcis, ut nomen dederit genti, terræq; tradunt non ſentire ventris morbum,qui eum mandunt:vinum hinc exprimunt ſimile mulſo, ſed vltra denos dies non durat: eſt colore croceo in Italiam trãſlata naturam mutat, & ut Hier. qui fructus F eſt inſtar fructus Lentiſci ſuauitate aſsimilis fructui palmarum: cibus tam dulcis ut aduenis incutiat patriæ obliuionem.

Lotophagi,pe.cor. ſunt populi in Africa apud Syrtes,& inſula li Gelbi, Geſli.

Loturus,a.um.pe.pro.da lauare,a lotum ſupino lauo.

Lubentia,æ.f.g.pe.cor. piaceuolezza, iucunditas ut ſermonis loci,allegrezza,lętitia Gel. 14.Apul.a lubet.

Lubricus,a um.pe.cor. ſciogulatiuo,quod labitur, dum teneri creditur, vt anguis, labile, ſuſſlicatiuo ut homo.i.qui labitur, Verg.appellat locum, de quo labitur, lubricos oculos.i.mobiles Ci.ſic,& geſta, sfugitiuo ut homo Pli.primo epiſt.a labitur.

Lubricum,i.n.ge.pe.cor. ſciugulamento,paſſare,

A ſare, andare, vt ætatis.

Lucania,ę.f.g.penul.cor. Baſilicata,a quibuſdam principato, eſt prouincia inter Picentiam, & Brutios: dicta, ut Paulus Diaco. a quodam luco.

Lucanus, a.um.pe.pro.da Baſilicata.

Lucar f.g.pe.pro. eſt auis prima luce ſuauiter canens, neutri uero gene. eſt erogatio,quæ in lucis, id eſt ſyluis idolorum cultui conſecratis fiebat.

Lucania,æ.f.g.pe.cor. ſalſiccia,genus farcimi nis ex carne conciſa,& inteſtino.

Lucenſes callaici Bolona, vrbs in Gallia.

Lucernarius,a.um penul.cor. portatore de lucerna.

Lucerna,æ.f.g.pe.pro.lucerna,a luce ut aliqui a græco,quod λύχνον.

Lucifer,i.m.g.pe.co.la ſtella Diana, vide Phoſphoros, huius natura cuncta generantur in terris Pli. ut Higinius omnium ſiderum Lucifer maximus eſſe uidetur: naturam huius ſideris deprehendit primus Pythagoras, dicitur a luce,& fero.

B

Lucifugus,i.m.g.pe.cor.fugitore de luce.Cic. in primo de Finibus a luce,& fugio.

Lucifuga,æ.communis gene.penul.cor.Sene. vt homo.

Lucubratiuncula, æ.f gene.penul.cor. vigilia parua.

Lucubratorius, a.um.penul.cor. doue ſe vigila, ut cella.

Luceſia,æ.f gene.penul.cor. Ptol. quam Termeſiam appellat Stra. Saline inſula prope Liparam.

Lucus, i m.gene.penul pro.ſelua,boſco, uide collectanea.

Lucus Feroniæ,uide fanum feroniæ.

C Lucius a luce, qui luce naſcebatur Var. nato in luce.

Lucina a luce qua quis concipitur, & qua partus ſoluitur, & eſt naſcentium dux, & quoniam lux datur oculis,ideo mulieres potiſsimum ſupercilia ſua lucinæ attribuerunt,vide Iunonem.

Lucellum,i.n.g.pe.pro. guadagnetto, guadagno piccolo, lucretto Ci. 2.de Diui.

Lucrum,i.n.g.pe.pro.guadagno,lucro,in nummis,& in aliis rebus græce κέρδος.

Lucroſus,a.um.pe.pro. guadagnatore, abondante,pieno di guadagno.Pli.

Lucripeta, æ.cōm.g.pe.cor. adomandatore di guadagno,lucro Plaut.

Lucrio,nis.m.g.pe.cor.in obli.pro. guadagnatore,qui lucratur. D

Lucrinus,a,um.pe.pro. de mare morto, vt piſcis,aqua Iuue.4.

Lucta,æ.f.g.pen.pro. lotta, artem luctandi ut Paul. Theſeus primus inuenit.

Luctus,us.ui.m.g.pe.pro.pianto,fletus,eſt ut Cice. 4.Tuſc.ęgritudo ex eius, qui fuit charus interitu acerbo,gręce πένθος,a lugeo es

Luctuoſus,a.um.pe.pro. pieno, abondante de pianto, Cic.2. de Diui.

Luctuoſiſsimus,a.um pe.cor. abondantiſsimo di pianto. Pli.1. epiſtolarum.

Luctificabilis,& hoc luctificabile, omnis.g.pe. cor.da piangerſe.Per.

Lucubratus, a.um.pe.pro.fatto vigilando a lume di cādela,uigilato,uigliato, a lucubro as.

Lucubratio,nis.f.g pe.cor.in obli.pro. il uigilare, eſt & opus quod fit lucubrando,græce agripeiam, & eſt nō ſolum de literis ſed etiā aliis de rebus Col.xi.cap.2. E

Luculentus,a.um.penul.produ. dotto,copioſo, lucido, claro, ſplendido, grande.Cice.in Philipp. ut vulnus: bello ut facies. Apul. a luce.

Lucæboues ſunt elephanti, quos Romani milites a corporis magnitudine boues appellauere: lucas, quoniam in Lucania primum viſi ſunt a Romanis belligerantibus cum Pyrro Epirotarum rege, vt alii in Libia,quod eſt falſum. Nam ſi hoc eſſet omnes aphricanæ beſtiæ,feręq; lucę uocarentur,ſi a lucanis uiſi cur potius locani quàm loci dicti? ſed dicuntur a luce,quòd longe relucebant ob inauratos regios clypeos, quibus eorum tumor natæ erant turres. F

Lucrinus,i.m.g.pe.pro.mare morto,lacus eſt inter Miſenum, & Cumas a lucro dictus. Nam cum in eodem multitudo piſcium caperetur ex quibus maximum mercatores conſequebantur lucrum. Verum cum plurimum æſtuans mare piſcantibus obeſſet,& ob id minui uideretur uectigal,quod exinde perſolue batur Romanis, a ſenatu Iulio Cæſari datū eſt opus, ut Lucrinum a maris impetu immunem redderet, qui labore maximo,atq; ſumptu molibus oppoſitis, parumq; reiectis mari oſtiis Lucrinum a maris æſtu liberauit. Quā obrem poſtea æquæ Iulię nuncupatæ ſunt, de quibus Verg. Iulia quæ ponto longe ſonat unda refuſo, dicit & Portus Iulius Suet. a quibuſdam ocia maris.

A Ludus,i.m.g.pe.pro.ſcola, non dicitur per antiphraſin.i.contrarium,ut aiunt,quòd longiſſime ſit a luſu, ſed a ludo is, quòd in eo luditur,quod propriæ puerorū eſt Ouid. & pueres,nec te quidquam niſi ludere oportet. Eruditio nanq; puerilis, & teneriorís ætatis præ maioribus luſus eſt,& quòd magiſtri quaſi ludendo blandiendoq; docent,& prima diſcentibus erudimenta dant ut Hora. cruſtula, ne quod non ament ut Quint. reformident: in plurali, li ſpettacoli publici,& il piacere,burle, voluptas Ter. quos ludos hodie præbueris intus, Iuue.xi. noſtra dabunt alios hodie conuiuia ludos.

Ludi in fine quarti Codicis, deinde vero ordinent quinque ludos commolen,hyddolomonon,reindulca, hyron, & cayperuſam: commolen ludus,vbi lapis in longum proiicitur, doue ſe getta tira da longo la pietra, hydolomonon, vbi lapis, vel palus in breue proiicitur ſpacium, doue ſe tira,getta il palo, doue ſe gioca il palo: reyndulca, vbi pondus dentibus leuatur, doue ſe alza peſo con denti: hyron vbi equites currendo in certam rem peragunt: cayperuſa, vbi ligno taxilli proiiciuntur.

B

Ludi thetrales nati ſunt ex liberalibus, quos Athenienſes primi inſtituere.

Ludius,ii.m.g.pe.cor.geſticulatore,repreſentatore di fauole, Ouid. Iuuen. hiſtrio, & uir ſcænicus a ludo.

Ludibrium,ii.n.g.pe.cor. gioco, burla, de che ne ridemo,burlamo, cianciamo, ludricrum, a quo dicitur Verg.6.

Ludus ſtructorius, vide ſtructorius.

C Ludus gladiatorius,ſcola de ſcrimire.

Ludus ſaltatorius, ſcola de danzare, ſaltare, ballare. Macro.3.Satur.

Ludus haſticus, vide aſticus.

Ludus talarius, ſcola de giocare con li dadi. Ci.1.de Offi.

Ludio, nis.m.g.penul.cor.in obli.prod. geſticulatore.

Ludia,æ.f.g pe.cor.repreſentatrice de fauole, geſticulatrice. Iuue.Martianus Capella.

Ludicrum,i.n.g.penul.cor.burla,gioco, ſpaſſo,ſolazzo,ſcherzo.

Ludificatio,nis. f. gene.penul.cor. in obli.pro. burla.

Lues,f.g.pen.cor.peſte,mortalità. Ouid. dira lues.Verg. a luendo.i.ſoluendo,ſoluen dis.n. propo ita eſt.

Lugendus, a.um.pe.pro.da piangerſi. D

Lugubria ſunt veſtimenta luctui accommodata, veſte de corrotto. Ouid. xi. da lacrimos, lugubriaq; indue Quint. triſtiora lugubria.

Lugubris,& hoc lugubre is,omnis g.pen.cor. lugubre,funeſto,vt ſorores Apul.5.da corotto,di pianto, da piangerſi, plorabilis ut vultus, ueſtis,a lugeo es.

Lugdunum, i. n ge penul.produ. Leone, vrbs Galliæ.

Lugdunenſis,& hoc lugdunenſe is, omnis ge. pe. pro. da Leone.

Luma,æ.f.ge.penul. produ. ſpina in agris naſcens.

Lumetum,i.n.g.pe.pro.ſpinaro.

Lumariæ falces,ſalce ſeca ſpine.

Lumbarium, ii.n.g.pe.pro.le brache.Hier.potius in plurali. E

Lumbago,nis.f.g.pe.pro.in obli.cor. ſiacchezza,debilità de lombi,reni.Pli.28.

Lumbifragium,ii.n.g.pe.cor.dislombare, diſlombamento, fractura, conuulſura lumborum. Plaut.in Amph. Apul.a lumbo,& frango is.

Lumbricos eſt vermiculus,quem terræ intraneæ emittunt Plaut. in Aul. dicitur quaſi lubricus cum in terræ ſuperficie emergit.

Lumbifragus, a.um.pe.cor.dislombato.

Lumen, is.n.g.pe.pro.in obli.cor. occhio,lume dicitur quaſi lucimen a luce,non a luo.

Luminoſus,a.um.pe.pro.luminoſo, luſtro, abondante de lume,ut locus.

Luminatus,a.um.pe.pro. oculato, occhiuto. Apul.9 a lumine.i.oculo.

Luna,æ.f.g.pe.pro. luna, dicta a lucendo Catul dicta lumine luna, quam lucem accipit a Sole.Idcirco fingunt lunæ bigas mulis in cælo duci. Quia ut mulus non ſuo creatur genere, ſic ea ſuo non luceſcit fulgore: uel quod tam ſterilis ſit, quàm mulus: uel quòd noctu lucet, & ideo Nocticula vocatur in palatio. Nam ibi noctu lucet templum, vel per ſyncopen dicta a Lucina, uel vt aliqui quòd tenebras noctis luat,id eſt diſſoluat. lunæ naturam primus Endimion inuenit ut Pli. unde illius amore captum eum referunt. F

Lunaticus,a.um.pe.cor.chi pate male de luna Firmicus.

Lundonia,æ.f.g.pe.cor.Londres in Britannia, id eſt Anglia.

Lupa,æ.f.g.pe.cor. la lupa,animal, meretrice, quòd non minus eſt auida ad rem veneream, auaritiamq;

A auaritiamq;, cuius cauſa proſtant, quam lupa animal ad cibum Auſo. aut mater eſt vere lupa, ex hoc Auſonii intelligimus hoc Iuuenalis in fine nonæ, Aut paſtor fuit, aut aliud, quod dicere nolo, quaſi dicat Romanos nobilitate tumentes nomen deducere, aut ab infami aſylo, aut paſtore ut Romulo, aut a meretrice quod dicere nolo, vbi notat Romulum nothum, filiumq; meretricis.

Lupinus, a, um pe. pro. de lupo. Pli.

Lupanar, is. n. g. pe. pro. bordello, cella meretricum, a lupis. i. meretricibus.

Lupanarium, ii. n. gene. pe cor. Vlp. in l. ancillarum, & in l. palam in principio de rit. nupti.

Lupanaris, & hoc lupanare is, omnis g. pe. pr. de poſtribulo, meretrice, ut infamia Apul. 9.

Lupatum, i. n. g. pe. pro morſo del freno.

Lupiæ, arum. f g. pe. cor. Leccia urbs prope Hy-
B druntem, ab eo, quod græci λύπανες. i. pingue uocant.

Lupienſis, & hoc lupienſe is, omnis g pe pro. da leccie, ut ciuis, ager.

Lurco, onis. m. gen. penul. produ. ghiotto, goloſo, deuoratore, edax Plaut. in Perſa. Lucil. a lurcare, quod eſt cum auiditate cibum ſumere.

Lupinum, i. n. g penu produ. lupino, leguminis genus non minus terram appetens, quàm lupus pecudes, & inde nomen ſumpſit, tellurem. n nimium amat.

Lupus, i. m. g pen. cor. il lupo, animal freno de cauallo, frenum equi, ore lupos, a lupinis dentibus: qui inæquales ſunt vel quia duritiam habent lupini dentis, purpura, crocco, inſtrumentum uncatum ad haurienda uaſa Pallad. luccio piſcis, græce labrarum appellatur, eſt maritimus, & fluuialis oppianus
C la ſpinola piſcis a quibuſdam, lo ſtorione, ſed non bene ab eorum piſcium voracitate, ideo rapaces appellat Col. in 9. cap 17. Nam reliquos inſectatur piſces. Quint. ait in primo, vt dicimus lupus lupi, cur non lepus lepi, & vt dicimus leporis, penul. breui non dicimus lupus luperis, cui reſpondet Var. ꝙ analogia latina quandoque ſequitur uulgare Dicimus interfeci tres lupos penultima produ. & lepores penul. cor. uulgariter, ſic & latine Lupus lupulo, herba eſt lupus ulcus non ualde diſsimile a formica la lopa, celerrime depaſcens quaſi lupus famelicus proximus ſibi carnes exedens, dicitur a luce oculorum, qua noctis tenebras euincit.

Luridus, a. um. penul. cor. pallido piu del debito, pallidus plus debito. Horat. giallo, buxeus Lucret. 4. D

Luſio, nis. fœm. gene. penul. cor. in obli. produ. giocare, Cice. in Cat. & in 5. Fini. & in Orat. a ludis.

Luſus, us, ui. maſc. ge. penul. prod. Sene. ut pilæ, trochi.

Luſor, is. m. gene. penul. produ. giocatore, deligiatore. Plaut.

Luſtralis, & hoc luſtrale is, omnis g pe. pro. purgatiuo, purgans, vt ſaliua Perſ. Li. in primo luſtrale ſacrificium, luſtralia exta apud Verg. Stat. pinguia, graſſe; luſtro nanque finito uictimas ſacrificabant pingues.

Luſcinia, æ. f. g. pe. cor. roſignuolo, auis dicta ꝙ luctuoſe canere exiſtimatur, atque eſſe ex Attica Progne in luctu facta auis. E

Luſciniola, æ f g. pe. cor. roſignuolo piccolo, auicula cantatrix. Var. de re ruſt. & de lingua latina.

Luſcitio, nis. f. gene. penulti. cor. in obli. prod. corta uiſta.

Luſcus, a um. pen. pro. chi ha un'occhio, qui altero captus eſt oculo, chi ha corta uiſta, qui parum conſpicit. hinc Iuue. ſtatua meditatur prælia luſca. exponitur uno oculo clauſo. ſic nanque bellatorum erigebantur ſtatuę, quo certior fieret ictus.

Luſcitus, a. um. pe. pro. chi ha corta uiſta, qui parum conſpicit.

Luſcioſus, a. um. pe. pro. Var. Plaut. in mercatore, qui parum videt.

Luſitania, æ. f. g. penul. cor. Portugallo, Plin. 3. cap. primo inquit luſum liberi patris, aut Lyſam cum eo bacchantem nomen dediſſe Luſitaniæ mutata Y in V. F

Luſitanus, a. um. pe. pro. Portugalleſe, de Portugallo.

Luſorius, a. um. pe. cor. pertinente a gioco.

Luſtramentum, i n g. pe. pro purgatio a luſtro as. i. purgo.

Luſtratus, a. um. penultima producta, fatto la moſtra, numerato, contato, ut exercitus, Cice. primo de Diui. baptizato ut infans, purgato.

Luſtrandus, a. um, penul. produ. da numerarſi, contarſi, purgarſi, ut Colonia Cice. primo de Diui.

Luſtratio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. purgatio, Gel. 20. cap. 13.

Luſtrator, oris. m g. penul. pro. battizzatore,

A vt infantium, purgatore, contatore, numeratore, vt exercitus.

Luſtratrix.cis.f.g.pen.pro. battizzatrice, numeratrice.

Luſtricus dies, di del batteſmo, quando infantes nomen accipiunt, qui dies maribus nonus, fœminis octauus.

Luſus aleæ prohibuit Iuſtinianus, & quinque ipſe ludos inſtituit corycouelon: quòd iactũ pilæ ſignificat; coricon enim Paulo Aegynetæ pilam eſſe eruditiores conſentiunt, comodiaulion.i. luſum curſorium: diaulon Suidas ait cum per duo ſtadia curritur eum ludum, quem Iul. Pollux onomaſtrion nonobaſilinda nominat uocatur hic luſus, cum ducta ſorte aliquis fit rex, & is aliquid laborioſum miniſtro, qui ſorte pariter obtigerit imperat, Cemſos Pompeius genus eſſe luſus ſcripſit: repuſata a decurſu latrunculo B rum.i.calculorum.

Luſtrum, i.n.g.pe.pr.ſed potius in plurali habitatione delle fere, cubilia ferarum in ſyluis: a qua ſimilitudine hi, qui in locis abditis, & ſordidis ventri, & deſidiæ dant operam in luſtris vitatro degere dicuntur Cic. Philipp.2. vino, luſtriſq; confectus tauerna, bordello, a lupes.i. meretricibus ibi habitantibus. in ſingulari vt Var. eſt tempus quinquennale dictum a luendo.i. ſoluendo: quòd quinto quoque anno vectigalia, & vltro tributa per cenſores perſoluebantur, quinquennale intelligitur, vt Sol. Euſeb. confecto, conſumatoq; quadriennio adiecto intercalari die quatuor quadrãtibus cõſtante quinto anno incipiente vt ad principium quinti reſpicien C dum ſit, non ad finem, ſeu ut clarius percipiatur, cum quintus eſſet annus adiecto intercalari die, & exacto, atq; præterito quadriennio, quod Mart. in primo hoc demonſtrat carmine quarta tribus luſtris addita meſſis erat, ut pro quatuor annis exactis accipiatur clariſsime Sid. Apolli. arguit ſub finem tertii quæ per biluſtre producta tempus modum ſortis ad duplum adduxit. Nam octo annis quæ centum fuerant, fiunt ducenta. Interdum ponitur pro populi luſtratione quòd quinto anno urbs luſtrabatur, & pro ſeculo Horat. alterum in luſtrum meliuſq; ſemper prorogat æuum, græce olimpias.

Lutetia, æ. fœm. gene. penul.cor. Parigi, vrbs Galliæ.

Lutheus, a, um.pe.cor.vt color, roſſetto. Vergil.7.1. croceus, ſubrubens, lutho, ut aliqui D a luce, apud poetas fit ſinæreſis, & dicitur lutho, Ver. croceo mutabit vellera lutho, Iuuen.in 6. dum redit, & terram lutho ferit inteſtino.i.lutheo vino, ſunt ſic legentes dum rediit, terramq; luto non mihi placet. Non enim a luto, id eſt cœno, ſed a lutho ut retuli, uenit.

Luthum, i.n.g.pe.pro.cum aſpiratione, roſſore pallido.i.rubor pallens.

Lutheus, a.um.pe.cor.ut color, roſſetto.

Lutheolus, a.um pe.cor. Verg.in Buc. mollia lutheola pingit.

Lutheum, i.n.g.pe.cor. ventello, torlo, roſſo de l'ouo. Pli.

Lutum, i.n.gene.penulti. produ. loto, fango, cœnum.

Luteus, a.um.penul.cor fatto de loto, ut murus, Horat.in ſermo, Defingit Rheni luteum caput. E

Lutoſus, a.um.penul.produ. pieno de loto, vt pannus.

Lutulentus, a.um.penul.pro.abondante de loto, vt locus.

Luxatus, a.um.penul.prod. guaſto, vt homo, membrum habens membra ſuis è locis mota. Plin. luxatis prodeſt a luxor.i. ſoluo, græci τρέμματα dicunt.

Luxus, a.um.pe.pro. ut membrum.

Luxuries, ei.f.g.pe.cor.abundantia, ſuperfluità, cuiuſque rei Verg. primo Geor. Ci.

Luxuria, æ.f.g.penul.cor. Cic. primo de Offi. græce ἀσωτία.

Luxus, us.ui.m.g.pe.pro.græce aſotos.

Lybia, vide Libya. F

Lybs, vide Libs.

Lyæus, ei.m.g.penul.produ. Baccho, Dio del vino, a λύω, id eſt ſoluo, quòd vinum mentẽ, & membra ſoluit.

Lyceus mons inter omnes Archadiæ montes celeberrimus ſemper eſt habitus cum altitudine ſua, tum Iouis incunabulis, quæ ſummo ſibi ſtudio Archades vendicabant, locumq; etiam in illo Cretam nuncupatum oſtendebant, in quo Rheam peperiſſe Iouem ferebatur, atque inde vocabuli ambiguitate adducti Iouis ſibi natalia uſurpaſſe, ibi aras, & nympharum nomina, quæ infantem nutriuerunt.

Lyſica, æ.f.g.penul.pro. cane. Verg.in Buc. ſic dicta quia eſt nata ex lyco.i. lupo, & ſcylax, id eſt catulo.

Lychnus

A Lychnus,i.m.g.pe.pro. lucernaro, candeliero de ſala,candelabrum pendens a laquearibus. Verg.in 1.lucerna.

Lychnis,nidis.f.g.pe.pro.portatrice di lucerna, lampero,candeliero. Fulgentius.

Lychnites eſt genus lapidis.

Lycotonos, vide aconitum.

Lydus lapis, paragone.

Lydoron, ſiue didoron eſt longum ſeſquipede latum pede ut latus, Tetradoron è palmis quatuor, pentadoron è quinque, δῶρον palmum appellant græci, δῶρα munera, quòd manu darentur, vnde antidora.

Lyenteria, æ.f.g.pe.cor. fluſſo de ſangue, viſinteria leuitas inteſtinorum, cum cibus non perficitur, ſed incoctus egeritur, nec dicitur a lyo.i. ſoluere vt aiunt, ſed a nomine lion quę eſt leue, & entero inteſtinum.

B Lyentericus, a.um.pe.cor. chi ha veſentieria: fluſſo.

Lyenteroſus,a.um.pe.pro.

Lychnuchus,a.um.portatore de lucerna, lampero, Sene.Suet.in Cæſ.in Domi. Pli.a quibuſdā dicitur inſtrumentū ligniolū,il candeliero di legno, a lychnos,& echo.i. teneo.

Lychnouius,a.um.pe.cor. vigilante a lume di lampada,lucerna, qui noctibus loco dierum vtuntur, & ad lucernam vigilant Sene. vltimo epiſtolarū lychnites eſt genus lapidis.

Lycia,æ.f.g.penul.cor.eſt regio minoris Aſiæ Phrygiæ contermina, dicta a lyco Pandionis filio Hered.nunc Briquia.

Lycius,a.um.pe.cor.da Briquia.

Lycium, ii.n.g.pe.cor. fuit gymnaſium Athenis, in quo Ariſtoteles diſputare ſolebat Gel. cum forte in Lycio ambularemus, Cic. primo de Diui.nitodoq́ Lycio, id eſt claro,& aperto ob Ariſtotelicæ philoſopiæ nitorem, & ſplendorem: fuit enim philoſophorum facile princeps, Ouid. in 2. arbuſta Lycii non lycei ſicut legitur, vt Pauſa.a lyco Pandionis filio.

C

Lygurinus portus,Ligorno,a lygure Phaetontis filio.

Lympharus,a.um.pen.pro. furioſo, ut regina, mens Verg.Horat.primo carm.uſcito di ceruello,ſpiritato,ſpiritu afflatus.Pli.Iunior ad Cor.Tacitum,Cice.primo de Diui.Pli.8.cap. 54. a nympha mutata N in L.i. aqua. Nam quicunque ſpeciem quandam e fonte.i. effigiem nymphæ vidiſſent furiendi finem non faciunt, vinum lymphatum ut tradunt non dicitur, ſed dilutum, adaequato.

Lymphaticus,a.um.pe.cor.Pli.25. de Helleboro,Sol.Li.36.

Lyntarius,ii.m.g.pen.cor. lyntris exercitator Vlp.

Lynx, cis.m.& f g.Horat.2.carm. timidos agitare Lyncas Verg. quæ lynces Bacchi uarię: quæ ut Tygres Bacchi currum trahunt, per earum colorem, & varietatem colorum in vino varias eſſe hominum mentes vt intelligamus,vel vt per eas ſæuitia demonſtretur: q infinitum excedunt crudelitatem,& ſunt nō ex genere vt referunt luporum ceruariorū, quamuis ſint animalia maculoſa.

Lynter,tris.m.g.pe.pro.corba, inſtrumentum vindemiandi vuam Cato, Tibul. loſchifo, lontre,luitetto,cymba,nauiculaq́; in fluuiis, & ſtagnis maxime Liui.ingens coacta uis eſt lyntrium, fit ex arboribus excauatis Vergil. primo Geor.cauat arbore lyntres, in hoc ſignificatu generis eſt fœminini Li. 6. ab urbe iam in altū expulſa lyntræ,legitur & maſculini. Tib. 2. ire ſolebat exiguus pulſa per ſtada lynter aqua. E

Lyra, æ.f g.pe.cor. la lira, inſtrumentum eſt muſicum,in qua quot fides ſunt, tot reſonāt uoces.Græci nanque lyrygon vocum dicunt varietatem, & lyrici poetæ variis vtuntur carminum generibus,& ad lyram canunt carmen lyricum, quæ nonnulli melicum vocitauerunt. in certaminibus pugilles victores lyrici laudibus exornant Bacchum,aut quæ vis tale illorum numen celebrant, aut ore a lyrin.i.canere,hāc inuenit ex teſtudine Mercurius,& Orpheo ut Eratoſtenes ueta donauit: vt uero Porphyrio, & Acron donauit Apollini accepto ab ipſo baculo caduceo. Horum chorus cōſtitiſſe fertur ex quinquaginta viris in circulum conſiſtentibus, poemataq́; lyricorum canentibus, hæcq́; in ſingularibus agebantur feſtis, vbi vincentium laudes canebantur, bouemq́; præmium cantus conſequebatur, ideo comicus quidam inceſſendo ipſos taurophagos appellauit. F

Lyriſtes,æ.m g pe.pro.ſonatore de lire. Plin. primo epiſtolarum.

Lyſimelia, æ,f.g.pe.cor. palus in Sicilia Thucid.nunc pantanella.

MACEDONIA, æ.f.g.pe.corr. Seruia, eſt Europæ prouincia dicta ut Diodorus: a Macedone Oſiridis filio.

Macedo, inis.m g.pe.pr.in obli.cor. ſeruiano.

Macellum,i.n.g.pe pro.doue ſe uende il companatico,nó dicitur ut Donat. a mactandis peccoribus,ſed ut Plutar.in Proble.a Macello quodam latrocinium in vrbe exercente,quo damnato cenſores Aemilius, & Fuluius ſtatuerunt, vt in eius domo venderentur opſonia: eſt locus, vbi omnia
B ad victum pertinentia uenduntur ut macellũ annonæ. Ci.2.de Diui.macellum olitorium, Var.in primo Plaut. in Pſeud. ad macellum piſcium. Nó me præterit Lacedæmonios uocant macellum oleorum copia erat,& Iones oſtia hortorũ macellotas, unde uolunt macellum dictum: ipſe Plutar.ſequen.

Macedonicus, a.um.pe.cor.da Seruia.

Macer,a.um.pe.cor.macro,a macie,uel a marcere,corpus nanque macri marceſcit.

Maceria, æ.f.g.pen.cor.ſiepe,murcia, cataſta, montone de pietre uecchie, Col. lateribus.i. mautoni terra,& pietra, Var. Cato. Plaut. in Truculento.Ter.in Adel.

Maceries,ei.f.g.pe.cor.Ter.

Maceratio,nis.f g.pe.cor.in obli.pro. diſſalzare,ut tynni a macero as.

C Maceratus,a.um pe.pro.diſſalzato,ut piſcis.

Macharina,æ.f g. Mazarino, oppidum Siciliæ Ptol.

Macharinenſis campus Ci. da Mazarino.

Machæra,æ.f g.pe.pro.ſpada,gladius.

Machæropius,ii.m.g.penul.cor. ſpadaro,gladiorum faber.

Macherophorus,i.m.g.pe.cor.ſpadacino,compagnone,ſicarius,enſifer Ci.

Machina,æ.f g.pe.cor.eſt omne inſtrumentũ, quo in bello utimur,& item omnia conſilia, quibus decipere hoſtem conamur μηχανάομαι .i.inuenio,mollior,μηχάνημα inuentũ,molitio.

Machinarius, ii.m g.penul.cor. qui machinas facit.

Macilentus,a.um.pe.pro.Macro.

Macidatus,a.um pe.pro.infuſo, bagnato d'acqua, madens infuſione liquoris, vt ſpongia. D
Apul.

Macrobius,ii.m.g.pe.cor.chi molto uiue,campa,vt Sol.vocatur longæuus μακρὸς.i. longus, βίος.i. vita.

Macrocolum,i.n.g carta reale.

Macrochera,æ.f.g.pe.pro. cammiſa con le maniche longhe Lamp.

Macticus, a.um.pen.cor. ganguto, guanciuto bocca aperta,qui magnarum eſt malarum & qui oribus patentibus eſt.

Mactex,arum.f.g.pen.cor. uiuande, cibi precioſi. Suet.

Mactea,orum.n.g pe.cor. Mart.

Mactorium,ii.n.g.pe.cor. Mazzarino,oppidũ.

Macula,æ f.g pen.cor.macchia, pollutio ut in veſte Pli.merco, ſegno, vti in corpore, marmore, & ſimilibus Sene.infamia,ut adoleſcẽ E
tiæ Cice.in Ver.actione 2.maglia della rete, plaga,foramenue retis Ci.in Ver.act.2.minutis maculis plenum.

Maculoſus,a.um.pe.pro. lordo,macchiato,ut pallium Verg.5.uariato, de uario colore, ut lynx,& ſimilia Verg.1.

Madidus,a.um pe.cor.bagnato,infuſo,imbriaco,ebrius Plaut.in Amphi.ut ſit madidus, ſobrius,a madeo es.

Mador, is.m.g.pe.cor.in obli.pro. bagnare,bagnamento, infondere. Apul. in primo Sal.4. hiſto.

Mæãder, dri.m.g.p.pr. fluuius eſt Meoniæ ita flexibus ſinuoſis ut ſæpe credatur ad fontem reuerti per Phrygiam currit, Cariã, Lydiãq; diſterminat Pli.Stra. nune Pallazzia: ab hoc Meandro omnes obliquitates, flexuræ, fle- F
xionesq; Mæandri nuncupantur, ogni uolta, obliquità, ſtortezza, giro: eſt & picturæ genus a ſimili opere labyrinthorum clauiculis illigatum Verg.in primo, il cartiglio,& in cruce domini noſtri I. N. R. I. ponitur pro fraude Cice. in Piſone,ſcio quos Mæandros queſiuiſti: hinc Mæandrius, a.um.pen.cor. de fluuio Mæandro Prop. 2. Mæãdria cãpo.

Mæandratus,a.um.pe pro. Var.ut facies.

Mænas,dis.f.g pe.pro.in obli.cor. ſacerdoteſſa di Baccho, a μαίνομαι.i.furo.

Maga,æ.f.g.pen.cor. fatto chiara, maga, maliarda.

Magus,i.m.g pe.pro.lingua Perſarum dicitur ſapiens.

Magalia,um. n.g.pe.cor.pagliaro lingua Pœnorum. Verg.

Magirus,

A Magirus,i.m.ge.penul.produ. cuoco, coquus Lamp.

Magis, dis.f g.pe.pro.in.obli.cor. ponitur pro uaſe eſcario lance quadam Plin. 33. lances, quas antiqui magidas, Plaut.iuriſcon.in Liber nus cuiuſdam.ff.de cond.ind. apud vero Pollucem pro inſtrumento maiori ponitur, quo farinæ ſubiguntur mactræ ſimili, Idem Pollux 2.& 10.dicitur a magnitudine, ſeu potius a magis.i.menſis, quæ apponuntur, & remouentur: Pollux, hinc magida uas eſcarium.

Magiriſcus,i.m.g.penul.prod.diminutiue græce coco.

Magiſter,ri m g.penul.produ il maſtro, Paulus.ff.de verb.ſign. omnes quibus præcipua cura incumbit, & qui magis, quam cæteri diligentiam, & ſolicitudinem rebus, quibus præſunt, debent, hi magiſtri appellan- B tur, unde etiam cuilibet diſciplinę præceptores magiſtri appellantur a monendo, uel mõſtrando: ut vero Theodorus Gaza.v.Iliad.a meſtor, meſtoros.i.conſiliator, quaſi prudēs, ut Pompeius quæ magis placet a magiſtate.i. moderari, cuius eſt proprium, ut aliqui ꝙ magis cæteris poteſt.

Magiſtellus,i.m g.pe.pro. maeſtrello, eſt diminutiuum a magiſtro, maſtro piccolo.

Magiſter ſcriniorum, ſecretario, græce ἀντιγραφεῖς vocantur.

Magiſter officiorum, uſcero, portanaro.

Magiſter equitum, conneſtabele, a quibuſdã ſeneſcalco del campo, & fuit primus Spurius Caſsius, dicitur ꝙ ſumma poteſtas huius in equites, & accenſos.

Magiſterium, rii.n.g.pe.cor. eſt officium magiſtri.

Magiſtratus, us.ui.maſc.ge.penul.produ. offi- C ciale, officio. Sal.in Cat. Cic. a magiſtris cognominatus.

Magna, tis.n.g.pe.pro.in obli.cor.paſta de ambro, multum odor Plin. a quibuſdam ſæx unguenti.

Magna Græcia, Calabria, ꝙ incolæ eius ex maiori parte Græci fuerunt.

Magnalia, ſum.n g.pe.cor.fatti grandi, & degni di admiratione, ut domini. Hier.

Magnanimitas, tis.f.g.pe.cor.in obli.pro. Cic. 1.de Offi.

Magnanimus, a.um.penulti. cor. Cice. primo de Offi.

Magnarius, ii.m.g.pe.cor.grande, & de grãde facende, ut negociator Apul. a magno, uel a magnitudine rerum, magnarios artifices puto fuiſſe calceolarios. D

Magnes, tis.f.g.pe.pro.la calamita. Cic. primo de Diui.ut Lucre.6 a patria Magneſia, ut Pli. ab inuentore, uocatur quoque lapis Herculeus, uel Heraclia Ponti regione, vbi peruenit, vel ꝙ is lapis herculeis.i.maximis viribus præditus eſt; ab eff.ctu quoque Siderites vocatur: quòd ad ſe ferrum trahit, quod Græci ſideron dicunt.

Magneſia, æ.fœm.gene.penult.cor. ſan Georgio.

Magnificus, a.um.pe.cor. homo actiuè, opus paſsiue magnifica verba, ſuperbe, minaccieuole, ſuperba minaccia.

Magnificentiſsimum illud ſenatuſconſultum, Cic.primo de Diui. hoſpitium, Idem in 2. de Diui.& 2.de Offi. E

Magnus, a.um.pen.pro.grande, cui non eſt æqualis ut Alexander, grande di corpo Terē. in Hecy.

Maguder, ris.f.g.penul.produ. la coſta del laſerpitio, ſcapus hęrbę a quibus lo torſo, ſed male.

Magus, i. m.gene.penulti.cor.affattocchiaro, magico, maliatore: perſarum lingua, noſtra ſapiens, & ſacerdos, qui recte ſcit leges cerimoniarum, magia, penul. produ. eſt Deorum cultura ut in Alcibiade ait Plato. & idem interpretatur artem diis immortalibus acceptam, a qua magus dictus eſt, qui ea colit.

Maiuma eſt ut Suid. feſtiuitas, quæ fit Romæ Maio menſe, a quo dicitur. Romani namque maritimam vrbem adeuntes oſtiam inter a- F quas voluptatibus incumbebant inuicem ſe ſe inuadentes, quam quidem ſolennitatem ſuſtulit Anaſtaſius imperator Cice.de Maiuma licet Maiuma corrupte legatur, non eſt Feſtu. cum iuuenes ludentes, kalendis Mai quercum portant in Iouis honorem.

Maiuſculus, a.um pe.cor.poco piu grandetto, Ter.in Eun.

Maialis, is m.g.pe.pro.maiale, porco caſtrato, Var.de re ruſt.cap.7.

Maieſtas, tis.f.gene.penul. prod.dicitur a magnitudine.

Maiores, rum.m.ge.penul.produ.anteceſſori, ſuperiores a tritauo Pomp. Vlp. in l.4 de in ius uoca.

Mala, æ.f.gene.penul pro. la ganga, guancia, maxilla, quia mali, id eſt pomi rotundam

A ſpeciem præſefert, eſt tantum hominis.

Malagma, tis.n.g.pe.pro.in obli.cor. ammollamento che ſe pone alla poſtema, & ſimilibus Pli.Col.6.cap 16.

Malacus,a.um.pe.cor.delicato, mollo,vt pallium Plaut. in Bac. dicitur a malaciſſare, quod eſt mollire,mitigare. Plaut. malaciſſandus es.

Malache,es.f.g.pe.cor.malua.hærba.

Malachinus color, dicitur color flori maluæ ſimilis.

Malatia,æ.f.g.pe.cor. la bonaza, tranquillità, mancamento del mare, tranquillitas maris Græci malatian mollitatem,atque langorem vocant Cæſar: debilità del ſtomaco in grauidis Pli.

Malicorium,ii.n.g.pe.cor.ſcorza del granato, malangrano. Pli.24.putamen granati.

B Malignus,a.um.pen.pro.maleuolo, oſcuro,ut lux Verg 6. nõ fertile,vt colles Ver.2.Geor.

Malinus,a.um.pe.pro.de melo, de pomo,ut lignum Col.

Malleus,ei.m g.pe.cor. martello, dictus quaſi molleus, quòd quæ dura ſunt molliunturad ignem.

Malleolus.i.m.g.pe.co. martellino,martelluzzo,martello piccolo, eſt & nouellus palmes innatus prioris anni flagello cognominatus a mallei ſimilitudine magliola de uite. Col.3. cap.21. Cic.in Cato.

Malleator,is.m.g.penul.pro. ſtampatore,ferraro,fabro.

Malleatus,a.um.penul.produ. ſtampato,martellato.

Malluuium,ii.n.g.pe.cor.bacile doue ſe lauano le mano,græce νιπτήρ.

C Malluuię,arum.f.gene.penul.cor. lauatura de mano.

Malope,es.f.generis, penul.cor. maluaueſca, hærba.

Maltha,æ.f.g.pe.pro.calcinaro,ſit ut Pli.ex recenti calce cum arena, & aqua, vt aliqui pece miſta cõ cera,pix cæra miſta, eſt græcum nomen.

Malthinus.a,um pe.pro.effeminato,delicato, mollis ut Mœcenas Orat. malthacos ſignificat mollem.

Malua,æ.f.g.pen.pro. la malua, hærba græce malache.

Malus,a.um.pe.cor.grande,ut copia.Horat.2. Ser.triſto, ribaldo,vt homo, debile,vt miles, imprudente,vt imperator; groſſale,indotto, vt muſicus; iniquo,ingiuſto,vt iudex; laido, D brutto,vt facies; piccolo.

Malum,i.n.g penul.cor.male,malignità.Sen. inſontem damnare ſummum eſt malum,græce κακόν.

Malus,i.maſc.gene.penul.produ.arbore della naue. Verg.5.

Malus,i.f.g.pe.pro. melo,pomo,arbor.

Malum,i.n.g.pe.pro.melo,pomo,fructus.

Malinus,a.um.pe.pr. de melo,vt lignum Col. 7.cap.8.

Malum appianum,i.n.g melo appio Pli.is dicitur ab Appio viro Romano.

Malum maſsilicũ,i.n.g.limone, lumia fructus, malus maſsilica f.g.arbor.

Malum punicum,i.n g.granato, malangrano, fructus,quia Carthagine, ut Philoſtratus in Iunonis laude, plantatur, ei cognomen Iunonis inditum. E

Malus Aſsyria ut Pli.12.cap.2. cetrangolo, arangio, quam alii vocant Medicam,venenis medetur: folium eſt intercurrentibus ſpinis: huius arboris folia concludi inter veſtimenta, & illæſa a tineis ſeruari, & ſuccum potari contra omnia venena, oriſq; graueolentiã prohibere tradunt. Arbor ipſa oĩbus horis pomifera eſt aliis cadẽtibus,aliis matureſcẽtibus,aliis ſubiacẽtibus. Nec alia arbor laudatur in Medis:eius grana Parthorũ proceres incoquebant eſculentis commendandi habitus gratia.Macrob.3. Satur.cap.de nuce Sol. cap. 4. geſtat malum inimicum venenis,ſapore aſpero, & amaritudinis miræ, odoris autem flagrantia pluſquam iucundum, longeq; ſenſibile. hinc Verg.2. Geor. F Medica fert triſtes ſuccos, tardumq; ſaporem, Felicis mali, quo non præſtantius ullum, Pocula ſi quando ſæuæ infecere nouercæ, Miſcueruntq; hærbas, & non innoxia verba, ac membris agit atra venena ipſa ingens arbor, facieq; ſimillima lauro, & ſi non alium late inſtaret odorem, Laurus erat: folia haut vllis labentia ventis: Flos apprima tenax, animas, & olentia Medi Ora fouent illo, & ſenibus medicantur anhelis: ſuccos amaros ob miram amaritudinem.Theophraſtus, in 4 Perſicam ait vocari.

Malum medicum,il cetrangolo, arangio, fructus, Nicander: Athenæus vero, & Theophraſtus in 4.cap.4. citrum,citro: quod mihi perplacet: quoniam medici dant contra venena, uermesq; ſcirupans de citreis.

Mamertini

A Mamertini fuerũt populi campani, qui Meſſanam colonos miſerunt, illam mamertinam vocauerunt & non Meſſanam. i. Meſsina, & mamertinos nõ meſſanenſes, vinum mamertinum. Mart.

Manphur, ris. n. g. pe. pro. in obli. cor. trapano del tornaro, lignum mediocris longitudinis rotundum loro circumuolutum, quod circũ agunt fabri lignarii in operibus tornandis.

Mauors, is. m g. pe. pro. Marte, lingua oſca.

Mamma, æ. f. g. pe. pro. tetta, mamella, mamma, poppa, vt Pli. x. cap. 39. homo ſolus è maribus mammas habet, Idem vrſæ [illegible] quaternas gerunt, Balenæ, vi[illegible]que mammis nutriunt fœtus

Mammula, æ. f. g. pe. cor. tettina, tetta piccola, mammella puppic[illegible]la.

Mamilla, æ. f g pe. pro. I uue.

B Mammoſus, a. um. pen. pro. tettuto, che ha le tette grande. Mart.

Mammeatus, a. um. pe. pro.

Mammillare, ris. n. g. pe. pro. pettiera, de petto Mart. faſcia, qua mulieres mammas. i. ubera tegebant, a mamilla.

Mancipi dicuntur, vt Boetius in Topi. omnes res, quæ abalienari poſſunt. i. quæ a noſtro ad alterius dominum tranſire, quæ abalienatio fiebat per quandam nexus ſolennitatem vide nexus.

Mancus, a. um pen. prod. ſtorpiato, quaſi manu carens.

Mandatum, i. n. g pen. pro. commandamento, commiſſione, a mando as.

Mandatarius, ii. m. g. p. cor. qui mandatum ſuſcipit, commiſſario. i. cui committitur.

C Mandator, is. m. g. pe. pro. impulſore, animatore dello accuſatore. Suet.

Mandatus, a. um pe pro. commeſſo.

Mancipium, ii. n. g. pen. corr. ſchiauo, ſchiaua, Apul 4 mancipium effecta, dicitur quòd in manu. i. poteſtate victoris erat, vel quòd ab hoſtibus manu capiatur Florenti, in l. libertas eſt, de ſtat. ho.

Mancipi venditio eſt. hinc ſeruus, equus, ouis, & alia huiuſmodi mancipia dicuntur, huius contrarium eſt nemancupi.

Mancipes, vt Arcadius & Honorius ſunt ſalinarum conductores, melius eſt, vt ſint omnes, qui a fiſco aliquid vel emunt, vel conducunt, dicuntur quòd ſublata manu authores ſe contractus ſignificant, meminit. Cicer. Suet. Aſco.

Mandibula, æ. f g pe. pro. maſcella, a mandit.

D Mandra, æ f g. pe. pro. multitudine de carriagi. I uue. 3. de muli, & ſimilium. Mart. mulorum vincere mandras.

Mando, nis. m g. pe. pro. mangia[illegible]re. Lucil.

Manduco, nis. n. g. pe. pro.

Manducatus, a. um. pe. pro. mangiato, maſticato Plin. Var.

Manes, um. m. g. pe. [illegible]o. animum humanũ corpore exutum [illegible]anum Deum priſci nuncuparunt [illegible]onoris gratia dei vocabulum adiunctum eſt. Apul. in Demonio Socratis multa tradidit, & vt Martianus in nuptiis Philologiæ manes tam boni ſunt, quàm truces, cum ſint ſub Plutone conſtituti, quod comproba videtur dicens, vos mihi manes eſte boni, merito Pluto ſummanus vocatur quaſi ſummus maniũ, quos noſtri maiores adorabãt, ſunt, li ſpiriti, ombre de caſa, ſpiritus domũ infeſtans, le oſſa delli morti. Perſia. in prima nunc non e manibus illis, la pena Vergil. 6. ſuos patimur manes, la anima vſcita del corpo. I uue. Sat. 15. & quibus illorum poterant ignoſcere manes, dicuntur a Græco mania i. furore, ſunt & manes loca infernalia, & tũc a mano as. Sol enim mane exoriens ab inferis manare. i. prodire uidetur, hinc Vergil. maneſq; profundi, non per antiphraſin i. cõtrarium, vt aiunt quaſi non boni, manum nã que bonum dicebant, vel quòd melior mors quàm vita probetur ſapientibus, vel vt Pôp. quòd ad ſuperos manare per oſtium Orci credebantur, quòd per eos omnia manare eoſque Deos ſuperos, atq; inferos dicebãt, vel a manando, quòd animabus plena ſunt loca inter lunarem circulum & terram, vnde defluunt.

Manicę, um. f. g. pe. cor. manuelle, manette. Apul. Verg. 2. vincula quę manibus iniiciuntur. guanto de ferro, de pelle, & ſimilium, tegumenta aduerſus pugnantes, & frigus. I uue. 6. Pli. ad Macrum, maneche della veſta, Verg. tunicæ manicas, hinc veſtis manicata, & homo manicatus. i. manicis ligatus.

Mango, is. m. g. pen. pro. venditore de ſchiaui, Mart. legitur &. f. g. Suet. in Domi. Mart. Pli. 7. cap. 18. ponitur, & pro mercatore aliarum rerum vt gemmarum expolitores, Plin. in fine, dicuntur a manu, & ago, quòd mancipia manu agant, & poliant, vel quòd in manum. i. poteſtatem emptoris ſeruum agunt.

Mangonicus, a. um. pe. cor. pertinente a venditore

A ditore de ſchiaui. Suet. li. 21. cap. 26.

Mangonium, ii. n. g. pe. co. arte, officio de ven dere ſchiaui. Pli. in. 10.

Mangonizatus, a. um pe. pro. ornato, polito vt ager, villa, Plin. 9. cap. 54. a μαγγονίζω. i. orno expolio.

Manius, ii. m. g. pe. co. nato la matina, mane, a quo dicitur. Var.

Manſio, is. f. g. pe cor. in ob. ...ro. lo ſtare, cõmoratio. Terr. in Phor. Ci. in ... olis, eſt & iter vnius diei, cammino, viaggio de ... la giornata. Pli. 6. & 16. abeſt a Baza noſtri ... ris Iudææ oppido 1534 milia paſſuum quod diuiditur in manſiones Camelorum ſexaginta duas.

Manlæ, rum. pe. cor. ſunt turpes deformeſque perſonæ, la maſcara ſunt quoq; quas nutri-

B ces minitant pueris eſſe laruas. i. manes Deos deaſq;, quoſq; ab inferis ad ſuperos manare credebant, li ſpiriti, ombre della caſa.

Maniolus, a. um furioſo. Lucr. 4. a mania. i. furore.

Manna, n. g. p. pr. inde. manna, cibus cœleſtis.

Manipularius, ii. m. g pe. pro. alfiero, portatore di bandiera. Ouid. vexillifer.

Maniplaris, is. m g. pe. pro. Ouid.

Manipulus, i. m. g. pe c. il mezzo, faſcio d'herbe, faſciculus herbarum fœniq;, & ſimilium la gregna del fieno, & ſimilium, compagnia de ſoldati, ſocietas militum. Veg. Modeſt. dictus quòd coniunctis dimicabant manibus, vel, vt Varro, quaſi manus plures.

Maniplus, i. m. g. pe. pro. Ouid 2. Faſt.

Manifeſtarius, a. um. pe. c. notorio, vt fur. Plau.

C Gel. ſolœciſmus eſt manifeſtarius.

Manicula, æ. f g. pe. cor. manico, aratri ſtiua dicta quòd manibus bubulci tenetur, eſt & mano piccola. Plaut. Næuius.

Mannus, i m ge. pe. pr. palafreno, equus breuis. Ouid. Horat. quòd manũ familiarius ſequit.

Mannulus, i. m. g. pe. corr. palafrenetto, equulus breuis. Mart.

Manſer figlio di meretrice, apud eccleſiaſticos hebraicum eſt nomen.

Manſus, a. um pe. pro. maſticato, vt cibus Serenus a mando is.

Manſuetus, a. um. pe. prod. manſueto, quaſi manu aſſuetus, quoniam omnia, quæ ſunt natura fera manuum permulctione miteſcunt.

Manſuetarius, ti. m g. pe. cor. domatore, manſuetore de fere Lan pr. Firmi. 7. qui cicurat. i. ex fero manſuetum reddit.

Manſum, i. n. g. pe. pro. maſticato. Ci. eſt quoq; quantitas terræ, quæ duobus bobus in anno ad laborandum ſufficit, vt in Decretis. D

Mantica, æ. f. g. pe. cor. taſca, bertole, biſazza, pera viatoria. Catul. Perſ.

Manticula, æ. f g. pe. co. ſacchetta, biſazzetta, taſchetta. i. taſca piccola.

Mantęle, is. n. g. pe. pr. touaglia delle mano, & della menſa, meſale, quo manus tergimus, & menſam tegimus Lucilius, a manu, & tela.

Mantile, is. n g. pe pro. Mart. mantile, è menſa ſurripit, Hermogene, Pomp.

Man... m. penult. prod. mantelium, cor. Var. hinc Pli. in. ... cap. 8. cutibusq; cũ capillo pro mantelibus, vel mantelis. Hermolaus, I pleve rò cum altius hunc Plinii locum expendiſſem, ſic vel magno contenderem pignore emaculandum dentibusq; cũ capillo pro monilibus ante pectus vti, Græci vt Suidas mantele mandyam vocant mantelum, & mantele apud Plau. eſt genus penulæ, manto, dicitur quaſi manu tenum, quòd eo manus terguntur, vel a manibus tegendis. E

Manticulare, ris. n g. pe. pro. touaglia da nettare le mano, quod frequenter in vſu habetur.

Manticularius, ii. m. g pen. cor. maneggiatore, toccatore de bertule per furare, robare, manigoldo, mariolo, tagliaborſe, robatore della borſa.

Mantiolarius, ii. m. g. pe. cor. Tertullia.

Mantiſſa, æ. f. g. pe. pro. gionta che ſe da a quel lo che ſe vende, additamentum, quod ponderi adijcitur, tuſcum eſt vocabulum.

Mantinea, æ. f. g. pe. cor. Mantegna.

Manubiæ, um. f. g. pe. cor. dinari de preda venduta. Ci Gel. 13. lanciare, tirare, menare de troni, Sene. dicuntur quaſi manus exubiæ. F

Manubialis, & hoc manubiale is, omnis. g pen. cor. a manubiis. Suet. in Aug.

Manumiſſio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. franchiare, fare franco lo ſchiauo, eſt libertatis donatio, Vlpi. a manu i. poteſtate, & mitto in libertatem, quæ manumiſſio in primis ad cognitionem præſidis prouinciæ pertinet, adeo vt non ſolum apud proconſulem, ſed & apud legatum eius manumitti poſſe Paulus iuriſconſul. retulit, & Caius. non ſolum pro tribunali manumitti, ſed etiam in tranſitu, cum aut lauandi, aut geſtandi, aut ludorum gratia prodierit prætor, aut proconſul, legatusue Cæſaris, eſt tantum ſeruorũ.

Manumiſſus, a. um. pen. pro. franchiato, fatto franco,

A franco,quando manumittebantur ſerui, caput raſitare ſolebant,& pileum aſſumere,idē faciebant qui marinam euaſerant tempeſtatem ſignificantes ferociens, & impetuoſum mare tanquam agreſtem effugitaſſe dominum. Iuuen. gaudent quoque vertice raſo, garrula ſecura narrare pericula nautæ, quod ideo factitatum fuiſſe duco. Omnis nāque ſeruitutis vmbra capite ſicut ex primario membro, & arce hominis excutiebatur, reuocabaturque ſeruus ad libertatem per dignius membrū. Pileum inde ſumebant,quod erat caſtrorum inſigne. Dei nanque liberatores pileati ſunt,& hi Polluces,ſunt enim Lacedemonii, quibus pileatis pugnare mos erat,hinc Catul. apileatis nona fratribus pila, hinc patriæ liberatores,& tyranicidæ pileum, tanquam inſigne quoddam libertatis B geſtare ſolebant, Dion Brutum pugiunculos, & pileum portauiſſe tradit ſignificans a Bruto,& Caſſio patriam liberatam, Liniſotera æmilium ait captiuos Hanibalis Romanos enettos in Italiā è Græcia iuſſiſſe, quòd eos a ſeruitute redemerat,pileatos ſuum ſequi currum, Sidonius noſtris cōſtitutum eſt aut patriam dimittere, aut capillos. Pileati quoque ſerui,vt Gel in.6.vendebantur.Cælius Sabinus iuriſperitus ſcriptum reliquit, cuius rei cauſam eſſe refert, quòd eiuſmodi conditionis mancipia inſignia eſſe invendēdo deberent,vt emptores errare, & capi nō poſſent, neque lex vēdendi operienda eſſet, ſed oculis iam perciperent, quodnam mancipiorum genus, ſicut inquit antiquitus mancipia iure belli capta coronas induta C veniebant, & ideo ferebantur ſub coronis venire. Nam vt ea corona ſignificans erat captiuorum,ita pileus impoſitus capiti demonſtrabat cuiuſmodi ſeruos venūdari, quorum nomine emptori venditor nihil præſtaret.

Manus,us.ui.f.g pe.cor.mano,a munio is.Ci. vt aliqui a manādo, quòd a brachiis manat, multitudine,eſercito. Verg.6. hic manus ob patriam,vt manus munita eſt digitis,ſic multitudo,exercitusq hominibus,poteſta. Plau. in Merca.in manu ſua ſubiit vrbem, Ouid. ſcriptura della mano, vt manus Cæſaris.i. ſcriptura Quint.ſic manus eorum docet, eſt & inſtrumentum nauticum,quo naues harpagonibus tenentur. Hier.ferreas manus, & vncos præparant, Luca.hoc eſt omnibus in manu, queſto ſe ſa publicamente da tutti, D Sal.in Iug.græce χεῖρ.

Manuarius,a um.penult.correp. pertinēnte al le mano.Gel.

Manuleatus,a.um.pe.pro.amanicato,immanicato,portatore, tenetore de maneche longhe,Sene.ad Lucil Plaut.in Pſeud.a manu.

Manulearius,ii.m.g.pe.cor.ponitore de maniche,Plautus.

Manubrium,ii.n.g.pe.cor.manico de ſpada & ſimilium,Iuue.11 quòd manu tenetur.

Manubriatus,a.um pen.prod.amanicato, cō maniche.

Manupellum,i.n.g.penult.prod.Maleappello, oppidum.

Mappa,æ.f.g.pen.pro touaglia,touagliolino, genus mantælis ad vſum menſarum,Horat. in epiſtolis, Iuue.in.5. Plin. Erat & ſignum, quòd a prætore,qui ludis præerat, oſtendebatur non ſine magno auriga rum gaudio,de quo Mar.Suet in Nero. E

Mappula,æ.f.g pe.cor.touaglia piccola.

Magalia,ium.n.g.pe. cor. pagliari, ſic vocant Afri.Virg.1.

Marathriten vinum vocant vino conciato col fenocchio, vinum ex fœniculo concinnatū, Græci μαραθίτην appellant.Col.12.cap.35.

Marchion,onis.m.g.pe.cor.in obli.pro. Marcheſe,nunc eſt nomen dignitatis, olim erat nomen equitum,ſeu magiſtri ſtabuli, celticum eſt vocabulum, quo præfectus equitum ſignificatur.

Maraſmus,i.m.g.pe.pro.ſangue corrotto.

Marcidus,a.um.pe.cor.imbriaco, vinolentus, Apul.primo, dicūtur quoque vina marcida, quòd marcidos faciunt homines,Stat.inSyl. marcida vina largiuntur, a Martiale marcentes vuas epithetum eſt Bacchi,quem marcidum poetæ nuncupant. dicuntur quoque marcidi oculi propenſi languiduli in libidinem veneream,languidus,Apul.3.oculis vigilia marcidis. F

Marcens,ntis omnis.gen.pen.prod. ſonnolento,vt animus.

Maritus,i.m.g.pe.pro.marito.

Maritalis, & hoc mar.tale is,omnis.gen. pen. pro.de marito.

Marinus,a.um.pe.pr.noro in mare,vt piſcis.

Maritimus,a.um pe.co. vicino mare circa mare,vt ora,de mare, vt piſcis.

Mare,ris.n.ge. pen.prod. il mare,in Biblijs eſt quoddam vas.

Mare ibericum,il mare de Spagna.

Mare

A Mare balearicum,il mare de Maiorica, & Minorica.

Mare Carpathium,eſt inter Rhodũ, & Aegyptum,dictum a Carpatho inſula vna ex Sporadibus.

Mare Liguſticum,il mare de Genoa.

Mare Aeolium,vide Aeolia.

Mare Thyrrhenum,mare Toſcano,Piſano.

Mare Adriaticum,mare Venetiano,de Venetia,Adriano,vide Adria.

Mare Ionium,mare de Albania,dicitur ab Ionio Dyrrhacii filio ab Hercule per errorem interfecto,cuius cadauer Hercules in vicinũ proiecit,mare Ionium poſtea vocatum.

Mare Aegeum, Archipelago, vide Aegeum.

Mare Heleſpontiacum , mare de Conſtantinopoli.

B Mare Euxinum , mare de tana , a quibuſdam mare maiore.

Mare Lybicum,mare de Barbaria.

Mare Creticum, mare de Candia.

Mare Erithreum,mare roſſo.

Mare inferum,golfo de leone.

Mare ſuperum,golfo de Venetia.

Mare Scythicum,mare de Tartaria.

Mare Sarmaticum,mare di Polonia.

Mareplacida,æ f.g.pe.cor. barchetta, battello,eſt nauicula admodum parua, qua mare placidum , & a procellis quietum nauigatur.Gel.x.cap.25.

Mariani muli. Vide ærumna.

Maris præfectus,amirante,miraglio.

Marmor,is n g.pe.pro.in obli.cor. marmoro, lapis,marc,Lucr. Verg.ob ſpumas albas.

C Marmoreus.a.um pe. cor.fatto de marmoro, bianco,vt manus. Ouid.2.

Marmoratus,a.um pen.pro. coperto de marmoro,vt domus.

Marmoratio,nis f.g.pe.cor.in obli.pro.edificare,coprire,intonicare de marmoro,vt pauimentis. Apul.

Marſi,Italiæ populi,contando de Cilano,velocitate pedum plurimum ad curſum præſtant,vt Diony.Sol.autem,ait marſorum gẽtem ſerpentibus illæſam eſſe , ſed nihil mirũ a Circes filio hi genus ducunt,& auita potẽtia deberi ſibi ſciunt ſeruitium venenorum, vt Gel.dicuntur a marſo Circes filio, ideoq; venena contemnunt. Strab. vero in 5. ait ꝙ Alba,Marſis finitima eſt in excelſo locata ſaxo,prope Fucinus eſt lacus longitudine par pelago.Is autem Marſis , & vicinis maximo eſt omnibus uſui. D

Maronea,æ.f.g pe.pro. Maragna,urbs.

Maronianus,a.um.pe.pro. de Verg. Sta. ante annos Calicis Maroniani.

Maroneus a Marone Euanthei filio ſacerdote Apollinis,a quo Vlyſſes accepit vinum.

Marſupium,ii.n.g.pe.cor.borſa,ſcarſella,ſaccus numularius. Cato. Var.

Marra,æ f.g.pe.pr.marrone,genus ligonis.

Margo,nis.m.&.f.g.pe.pr.in obli.corr. extremità,margine del libro. Iuue. in prima vt libri,agrorum,terrarum,ripę. Ouid.

Marianum,i.n.g pe.pro.Marigliano,oppidum Campaniæ a Mario conditum a quibuſdam Marelanium.

Margineus,a.um.pe.co.che ſta in la margine.

Marginatus,a.um.pe.pro.Pli.35.

Marmorarum,i. n.g.pe.pro.tonica, biancheggiare del muro,Vitr.fit ex marmoris ſcobe, aſſuliſq; admiſtis. E

Martiobarbulus,i m.g.pen.cor.piombata, chi vſa la piombata,Veg.3.

Margarita,æ f.g.pe.pro. Perla,pietra pretioſa, eſt pertuſa,& alba vnio,eſt vocabulum græcum,a quibuſdam gioia.

Margaritum,i.n.g.pe.pro.Hier. Tacit. in vita Iulii Agricolæ.

Margaritarius,ii.m.g pe.cor.gioielliero.venditore de perle,gioie,negotiator, venditorque margaritarum.

Mariana villa,Mariana prope Romam.

Marinum,i.n.g.pe.pro.

Mariadma,æ f.g.pe.pro.vide Bithynia.

Mariſca,æ.f.g.pe.pr.morroiti,morracini,creſte,Iuue.in.2 fico aperta.Col. Pli. Mart. F

Martes,tis.f.g.pe.pro. martora,animal.

Mars,tis.m.g.pe.pro.Marte Dio della guerra. Quoniam Martis natura eſt calida , & ſicca, calor,& ſiccitas ſunt inſtrumenta irę, iratus furit,armaq; miniſtrat.ideo Deus belli,ponitur pro ipſo bello,guerra.Gel.7.cap.3.quòd maribus.i.maſculis præeſt,græce ἄρης.

Mas,ris.m.g maſcolo. Iuu.prima, virile vt animis maribus. Apul.forte,& piu meglio re. Horat.2.Ser. marem cohibent calloſa vitellum, licet aliter interpretentur.

Maſculeta,pe.pro.in vineis dicuntur,cum palmites induruerũt per pedamẽta propagati.

Maſculus,a.um.pe.cor.maſcolo,a mare.

Maſtigonomus,i.m.g pe.cor.eſt, qui athletas in certaminibus comitatur Archadicus, hos Donat.in Aedelph.deſignatores appellat.

A Maſtupratio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. virilia membra tractare.

Maſtuprator,is.m.g.pen.prod.eſt qui præputia ducit.

Maſti,vt Vitr.7.ex huiuſmodi locis, & fontibus maſti vſque ad portum Pyreneum ducti ſunt ſalientes,conducti,cœſi de acqua, cana li d'acqua. Var.de re ruſt.papillas vertit,Caſſiodorus vbera lauacris, & dominibus liquores puriſſimos fiſtularũ uberibus emiſiſſe. in C.de aquæ ductibus.Lex eos,aquæ earum fiſtularum, quas maſtos vocant. Quoniam maſti ipſi, ſeu tubercula facile rumpuntur, vt Fronti.ſentit,ideo prohibebantur.

Maſtigia,æ.communis.g.pe.cor.verbero, baſtonato,degno di baſtone. Plaut. quòd maſtyx maſtygos ſcurriata ſcutica eſt dicitur a μαςίγω.i.cędo,pulſo.

B Matertera,æ.f g.pe.pro zia, ſorella de la matre,ſoror matris,quaſi altera mater.

Matella,æ.f.g.pe.cor.vrinale,vas vrinæ.

Matula,æ.f g.pe cor.idem.

Matellio,nis.m.g.pe.cor.in obli.pro.boccale de l'acqua Ci.in Parad.à quibuſdam vrinale ſed male.

Mataxa,æ.f g.p.pr.eſt reſtis,ſiue funiculi ſpecies Vir.7.mataſſa,ut filorum.

Materia,æ.f g.pe.co legno, lauorato Plin.ad Traianum,Fronti.de re militari in primo ornarum materiis incendit,& inferius materiæ genere,cuius nomine ligna,quæ ad ędificãdum,fulciendumq́, neceſſaria ſunt intelligẽda eſſe docet Iuriſcon.de leg.3.Fabricã materiariam inuenit Dædalus, materia che ſe ſcriue Hora.in Arte,ſumite materiam.

C Materies,ei.f.g.pen.cor.materia che ſe ſcriue Ci.Luceio.

Materiatus,a.um.pe.pr.fatto de legno,tauole vt domus Cic.de offi.3.quæ ligna, tabulæve tempore non opportuno cæſa, ſectaq́; ſunt corruptionibus obnoxia.

Materiatura,æ.f.g.pe.pr.legno.Vitru.4.

Materiario,nis.f.g.pe.co.in obli.pr.Vitr.

Materiarius,ij.m.g.pe.co.marangone,maſtro de aſcia,ligniaiolo,faber lignarius Pla.Paulus iuriſcon.

Mater familias,f.g.capo de caſa.

Mater matrima,matre che ha matre,adhuc viuentem mater habens matrem, ſicut patrimi,& patrimes,quorum patres viuiunt.

Mathematici, dicuntur à mathemate.i.diſciplina,& mathematici diſciplinabiles,mathematicę diſciplinæ ſunt geometria, muſica, D arithmetrica, aſtrologia, vocantur mathematicæ,quòd per demonſtrationem diſcuntur,& percipiunt. Philoſophia tamen,& logica cum alijs non dicuntur diſciplinę,quòd non demonſtratione, ſed ratione, & ſtudij inueſtigatione percipiunrur. Matheſeos duplex eſt ſpecies:altera ut patet quatuor ſub ſe liberales complectitur artes, altera autem ſacris cõſtitutionibus vt quæ cantamina doceat prohibita Imp.cõſtit.in l.ſi excepta. C. de maleficiis,ſiquis magus,vel magicis carminibus aſſuetus, qui maleficus vulgi conſuetudine vocatur,aut haruſpex, aut hariolus, aut certe augur,vel mathematicus, vel narrandis ſopniis occultans artem aliquam diuinandi,aut certe aliquid horum ſimile exercens in comitatu meo, vel Cæſaris fuerit deprehenſus, præſidio dignitatis,exutus cruciatus,& tormenta non fugiat, & cætera. Magos, & huiuſmodi generis diuinatores etiã ex ſanctorum patrum decretis puniendos oſtendit Aug.26.q.6.cap.vltimo, & ſi ex principio Arcadas ait Deo ſuo Lyceo ſacrificare ſolitos,in templo Ioui, Lycei homines ſacrificabantur, vt Higinius, non alia de re templa ea nefariis iugis impoſita. Stat. in primo Theb.In Auguſtini ſententiam ſcribit etiam Plin.8.vbi de lupis, Horum nanque diuinatorum ars ita ab antiquis deſpectui habita eſt, vt venerit in prouerbium, Nihili cocio, cõtra pollicentes futura,nec exhibẽtes præſentia,Hariolos iſtos,vt Gel.15.cap.7. Laberius Cociones appellauit, prouerbii meminit Plaut.in Aſin.Plutar.quoque, & Apollonii interpres Tarreus diuinatricem quandã, ait Æglaonicen Egemonis Theſſali filiam,cũ in Oſſa monte coitus Lunæ obſeruaret, in iudicio conuictam a mulieribus ex Rimantibus ab ea Lunam cœlo deduci,grauiſſimis affectam ſuppliciis ferunt,& ex Oſſa præcipitatam,quam hiſtoriam in ibin tangit Ouid. dicens. Vtq́; dedit ſaltus è ſummo Theſſalis Oſſa, quamuis mendoſe legatur Theſſalus qui mathematici etiam aſtrologi dicuntur vulgariter.

Matricida,æ.m.g.pe.pro. occiditore de matre, vt Nero.Auſo.gręce μητρωκτόνος.

Matrimis,is.communis.g.pe. pro. chi ha matre,matrem habens.

Matrimonium,ii.n. pen. cor. nozze, nuptiæ, eſt viri, & mulieris coniunctio, indiuiduam conſue-

A conſuetudinem vitæ retinens,in inſtitutionibus de patria poteſt.§.nuptiæ, græce νυμφεία, νύμφη coniux,dicitur quaſi matris munium. i.officium,vel quaſi matrē muniens,vel monens,& hoc ideo,quia magis pertinet ad rationem matris quam patris.Mulier enim præcipue facta eſt ob hoc,non autem vir.

Matrix,cis.f g.pe. pro. medolla dello arboro, Theophraſtus,matrice,matre, vbi mulieres concipiunt Macro.7.Satur. Sol. ſe matrix in ſinuet, Lact.primo,cap.8 matrice Deus formatus,femina di qualche animale,che ſi tiene per razza,nutrix pullorum. Col.

Matrona,æ.f g.pe.pro Marne fiuuius,matrona,capo de caſa,& ſi non peperit,etiam matrona vocatur.Nupſit,vt eſſet mater.

Matronalis,& hoc matronale, is omnis.g. pe.
B pro.de capo de caſa,vt amplexus.

Matronatus,us,ui.m.g pe.pro dignità.grauità della matrona. Apul 4.

Mattiaca pila,pe cor ſapone muſchiato,Mar.

Maturus,a.um.pe.pro.maturo,vt fructus Ci. in Cato.apto,bono. Verg.matura viro, Iuu. 22 teplo maturus,& aræ,maturus æui. Ver. preſto,veloce,celero.

Maturatus,a um.pe.pro.maturo,maturato, vt vua.Cic in Cato.

Maturitas,tis f.g.pe.cor.in obli pro.preſtezza,celerità,velocità Suet. in Tib. tempo atto,opportuno. Ci primo,de Diui. vt arandi, maturare,maturità,vt fructuū, grauità.Cic. de Sene.ſenectutis.

Mauors,rtis.m.g.pe.pro.Marte,Deus belli ꝙ magna vertit.

C Mauritania,æ.f pe.cor. Aphrica,Morea. hinc Mauritania Tingitana ab vrbe Tinge vocata,nunc Tange.

Maurus,a um pe.pro.moro.

Mauritanus,a.um.pe.pro.de moro,vt res.

Mazonomum,i.n.g.pe.corr.taghero, piatello de legno,Horat. Var.a maza.

Maxilla,æ f g pe.pro. mascella, guancia, maxillaris eſt dens vltimus,mola.i.dens.

Meander,vide mæander.

Meatus,us,ui.m.g pen.pro. paſſare per alcun luoco,corſo,vt ſtellarum.Apul.

Meconium,ii.n.p.co. ſucco del papauero,papanino μήκων græce papauer,lorditie delli figliuoli nati.

Medama,æ.f.ge. pen. pro. Nicotara oppidum Calabriæ.

Mediaſtinus,i.m.g.pe.pro.colui,che ha la cura de'bagni, & delle ſtuſe, qui habet curam D balnei. Vlp. Mediaſtynus verò per y eſt mediæ vrbis incola,habitāte,habitatore in mezzo la città,a medio, & aſtu.i. vrbe, quòd in medio ciuitatis moratur omniū ſeruitiis obnoxius hac ratione in domibus quoque ſunt mediaſtini.i.ſerui ex abiectoribus, quòd domeſtica viliſſima quæq; miniſteria obire in domo cogebantur, vt ligna congerere,domū purgare,& alia huiuſmodi,& hoc nomine in media domus parte ad omnium aliorum iuſſa preſto eſſe debent,etiam in agro viliſſima quæq; mancipia maxime mediaſtinos accipimus, de mediaſtino meminit iuriſcon.in l. vlti.ff.de operis ſer.& in l.item apud Labeonem.§.prætor ait.ff.de iniuriis & Vlpia.in.l. prima de exercitatoribus ff. nau. caup. ſtab.

Mediaſtinus,a.um pe.pro.vt opus,quod per- E
tinet ad mediaſtinum Vlp. (9.

Mediator,is.m g.p.p.ſenſaro,mezzano, Apu.

Medianus,a.um.pen.pro.che ſta in mezzo, vt columina domus. Vitr.

Medica malus.ſiue aſſyria, cetrangolo arbor.

Medicina,æ.f g.pe.pro. medicina. ſpeciaria.i. botega doue ſe vende la medicina. Plaut. in Amp.& Epid. Medicina eſt tripartita, quædam eſt logice,ſeu rationalis, alia methodice,tertia empirice. A uſo.triplex quoque forma medendi,Quæ logos,& methodos,cuiq; experientia nomen. Logices medicinæ profeſſores,vt Celſus, hæc eſſe neceſſaria proponunt,abditarum,& continētium morbos, cauſarum notitiam,deinde euidentium, poſt hæc etiam naturalium actionum, nouiſſime partium interiorum.Empirice ſignificat,ex- F
perientiam quando experimur,hinc empirici,de quibus Celſ. tertia ſpecies methodice intermedia eſt,ac veluti in confinio vtriuſq; collocata,dum ſit quædam quaſi via,quæ cōtemplatrix eſt eorum quæ in morbis,cōmunis methodus eſt via breuis, vnde methodicus medicus.Medicinam Pli.in.29.in tres diuidit partes, & tres fuiſſe ſectas medicorum oſtendit, primam ait clinicen, quę corporibus medetur victu,& venenis.i.medicamentis,vtrunq; nanq; venenū & medicamentum φάρμακον vocant Græci,aliā ἰατραλειπτικὴν, quæ vnguentis; tertiā ἐμπειρικὴν. Celſus autem ita partitur.vna eſt,quæ victu, altera, quæ medicamentis, tertia,quæ manu medetur. Primam διαιτητικὴν,alteram φαρμακευτικὴν,tertiam χειρουργικὴν græci nominarunt. Chirurgice eſt medicina

A medicina manualis; χεὶρ manus, ἔργα operatio. Diætetice medetur victu Pharmateutice medicamentis.

Meditatus,us.ui.m.g.pe.pro. penſare, penſamento. Apul 3.

Meditullium,ii.n ge.pen.cor.mità,mezzo, vt meditullium viridarii,che ſta in la mità della mità,vt mediũ meditullium. Apul. Lucil. dicitur a medio,tulliũ verò eſt productio quædam nihil ſignificans.

Medogrammatei,ſunt,quos ſcribæ cõſulebãt. Suidas, Col. de tabulariis.& ſcribis.

Megaleſia,orum.n.g.pe.cor.ludi erant circenſes,qui in honorem magnæ matris celebrabantur, dicati, vt Liu.a Iunio Bruto, μεγάλη magna,mater.

Megaris,ris.m.g.pe.cor.caſtello de l'ouo,caſtellum prope Neap. Sta.in Syluis.

B Mel,lis.n.g.pe.pro.mele, quod vino ſuauitate præcipua primus omnium Ariſteus miſcuit. Plin.14.

Melada,ę.f.g.vide melos.

Melaria,æ.f.g.pen.cor.Begerra de milana,oppidum.

Megiſtenes,is.m.ge.ſignore,ouer'il primo cõuitato da re. Tacitus. μέγιστος græce, latine maximus.

Melena, æ. fœmini. gener. zaphalonia, vide Cephalenia.

Melita,æ.fœm.ge.pe.cor.Malta, inſula prope Siciliam.

Melites,es.f.g.pe.cor.

Melitæus,a.um.pe.pro.Malteſe,di Malta.

Melitenſis,& hoc melitenſe is omnis.gene.penult.prod.Cic.

C Melædia,æ.fœ.g.pen.cor.male dicitur melodia,accento,dulcis cantus.

Meligina,æ.f.g pe.cor.Meleda,inſula.

Melodonum,i.n.g.pe.pro.Mellon.

Meloproximus eſt qui ſe cum proximo ſacri ſcinii exercet, inferior tantum illo gradu dignitatis C.de proximis ſacri. leg.peculiari, a meletao.i.exerceo,vel a melei.i.curæ eſſe, vel legas meloprochiros.i.ſcribas manu expeditos,hos Græci prochiros vocant, ſcrittore veloce.

Melos,i.f.g.p.pr.eſt inſula,Nunc Milo,vt Stra. inter Cretam,& Peloponneſum ſita, a quibuſdã vocatur Minallis,vel Mimallida a melle,a quibuſdã Miblida, Ariſt. Zophyriam vocat,Heraclides Siphnum,& Acitiam.

Melos,us,n.g.pe.cor.canto figurato, dolcezza poetica,lege Epithomen, & collectanea. D

Melicus,a.um.pe.cor.muſico,dolce, ſuaue vt modus,ſonus. Auſo. melici vocantur poetæ a melo.i.dulcedine carminis. Pli.in.7. Simone melico vide lyram.

Meliturgus,i.m.ge.pen pro.aparuolo, aparo Var de re ruſt.qui mellaria exercet.

Mellarius,ii m g.pe.cor. Var.a melle.

Mellarium,ii n g.pe.cor.cupo,fiſcello, fiſcello,aruaro delle aue, locus vbi manent aluei.

Mellatio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro.tempus colligendi mel. Col.leuare de mele, quãdo mel ex vaſis eximitur. Pli.

Mellarius,a.um.pe.cor.pertinente a mele, vt vas. Plin.

Mellitus,a.um pe.pro.dolce, vt cibus, melato,vnto,ſparſo de mele.

Mellina,æ.f.g.pen pro.pelle de pecora, meles enim ouis dicitur latine. Plaut.in Epid.

Melleus,a.um.pe.cor.de mele,dolce. E

Meliuſculus,a.um.pe.cor.poco piu meglio,vt vxor. Ter.in Hecyra.

Melliculus,a.um.pe.cor.dolcetto,melato, vnto,ſparſo de mele,vt fauus. Var.dolce.

Melizomum,i.n.gen.pe.pro.brodetto,ſapore fatto con mele, Apitius, a melle, & ζωμὸς.i. iure.

Meleagrides, vocant Gręci galline de Aphrica,ſunt grandes,variæ.

Meliſſones,ſunt apiaria Col.8.cap.1.

Meliſophylos,i.fœm.gen.pen. cor. boragine, borraina, hærba, a quibuſdam, mentaſtra.

Melphis,is.fœmin.gene. penult. prod. Amelphe,oppidum.

Melinus color,pe.pro.di color di mele. Plau. Pli. Vitr. vt aliqui,giallo, in floribus ponitur pro luteo. Dioſcorides,& cæteri. F

Melinum,i.n.g.pe.pro.eſt pigmentum candidum ab inſula Melo nominatum, vbi fiebat laudatiſsimum. Pli.35.

Melium,ii.n.g.pe.cor.collaro de cane, cingulum circa collum ex corio firmo cum clauis capitatis. Var.de re ruſt.2.

Mellatium,ii.n.g.pe.cor vino cotto.

Melota,æ.f.g.pe.pro.cimarra foderata di pelle, veſtis ex pellibus ouinis.

Melo,nis.m.g.pen.cor.in obli.prod.mellone. Pallad.in Apri.

Membrana,æ.fœmini.gene.penult.producta, charta peccorina, charta de cuoio, pergamena,ſed proprie eſt pellis.i.ſuperior membri pars.

Membra-

A Membranula,æ.f.ge.pen. corr.charta pecorina piccola.

Membranarius,ii.m.g.pe.cor.fattore,de charra pecorina.

Membraneus,a.um.pe. cor. de charta pecorina,vt codex. Vlpi.

Membrum,i.n.g.pe.pro.proprie vocatur caro artus tegens,membro,manus, pes,auris. Apul.

Membroſus,a.um.pen.prod.magnum habens membrum in Priapeis membroſior.

Memoria,æ.f.g.pe.cor.memoria,græce μνήμη, eſt per quam animus reperit ea,quæ fuerũt, Ci.in Reth.& eſt in multis aliis animalibus, vti memoratio,reminiſcentia tantum in hominibus,a moneo quaſi manimoria,quòd in illa manet mente.

B Memoriaiis, & hoc memoriale,is omnis.g.p. pro.degno di memoria. Suet.in Cæſare.

Memoriabilis, & hoc memoriabile is omnis gen.pen.cor.

Memphis,is.f.g,pe.pro. Cairo, vrbs Aphrycæ,dicta a Memphi Ogdoi filia.

Memphiticus,a.um.pe.cor.dal Cairo.

Memphitis,dis.fœm.gen. forma eſt patronomica. Luca.conſeritur bibula Mẽphitis cymba papyro.

Menda,æ,fœm.g.pen.pro. errore,vt eſt in libris,Ouid.

Mendum,i.n.g.pe.pro.Ci.14 ad Att.

Mendoſus,a.um.pen.pro.mendoſo, pieno de errori,vt liber.

Menalus,i.m g.pe.cor. mons eſt Arcadiæ dictus a μηλῶν.i.ouibus, quibus plenus eſt.

C Menalius,a.um.pe.cor.de Arcadia.

Menæ arum,f.gen pen.pro.Ptol.Minio,oppidum.Siciliæ.

Menaninus,a.um.penult. prod. da Minio, vt ciuis.Plin.

Menenus,a.um.pe.pro.vt ciuis C.

Mendicabulum,i.n.g pe.co.mendicatione,domandar limoſina,mendicatio. Plaut. in Aul. hominum mendicabula,a quibuſdam, mendico.

Mendicus,a.um.pe.pr.pouero,mendico, domãdatore de limoſina, dictus a minus quàm cui opus eſt, vt Verrius putat a mente eius, quam fefellerit fortuna, vel quòd precetur vt vitæ ſuæ medeatur cibo,vt aliqui a manu, elemoſinam petit.

Mendax,eis omnis.g.pe.pro.buggiardo, menzognaro,mendace,a mendacio.

Mendacium.ii.n.g.pe.cor. bugia, menzogna græce ψεῦδος. D

Menappii,orum m.g.pe.cor.Cheber,& Cleues,populi in Rheno.

Meniana,orum.n.pe pr.gaifo, ædificii genus, quod vltra ædificia profertur in viam publicam,& conſtat ex tignis extenſis vltra parietem,vel colnmnas,quo ſuperiora ampliarentur Suet. pauci ex Proxionis menianis ſpectabant, Vlp.l.prætor,Iabol.in.l.malum.§.j. de ver.ſign dicitur non a mœnibus,vt aiunt, ſed a Menio inuentore.Plin.meniana Græci orthas vocant.

Menix,gis.f.g.pe.pro. panniciolo del ceruello,Glierbi,inſula Lotophagorum,vt Plin.7. ad quã diuertit, Vlyſſes.fuit & Nympha. Sil. 3.Neritia menige ſatus.

Mens,ntis.f.g.nõ é quod animus. Mens enim qua cogitamus,& deliberamus, & non ſopitur,eſtq; cogitationis,& conſilii quædã ſubtilitas defuturo,animus vero quo ſapimus & eſt voluntas de preſenti ad exequendum, & exquirendũ, hinc Ter.in Andria malamens, malusq; animus, è vn cattiuo pezzo de carne,e vn triſto figlio,triſto citello,a mal penſare,& peggio ad operare, Verg. accipit in Teucros animum mentemq; benignam.i.bonam voluntatem,& cogitationem, fantaſiaq;,ponitur pro conſilio. Idem, noſtrã nunc accipe mentem,dicitur quaſi eminens,quòd in altiori cogitat parte.i. cerebro, vel quòd ſemper mouetur augendo, vel diminuendo dum cogitat a mene.i.luna.quę tollitur,atq; deprimitur,ſic & mens,vel a metiendo græcæ nus. E F

Mentula,æ.f.g pe.cor. membrum virile dictũ quòd mentem ſequatur. Torpente nanque mente torpeſcit quoq; mentula. Catulli non prætereamus iocum. Mentula conatur Pimpleum ſcandere montem Muſæ furcillis præcipitem eiiciunt, vbi dubio procul affirmamus obſceni nihil poetã innuere, ſed tantũ taxare, atque inſultare Firmano malo poetæ,carmina illepida,inſulſaque componere, ideoq; muſis neglectus, furcillisq; fuit eiectus, quamuis pimpleum ipſe ſcandere montem muſis ſacrum conaretur. i. ipſe inſipiens carmina componere tentaret. Quòd mentulam facete nimis appellauit Firmanum non mirum. Sequitur ſuæ dicendi modum regionis. Solent enim nebulonem, tenebrionem, atque inſipientem nuncupare menchione.

Poeta

A Poeta igitur hunc ſequens dicendi modū mē-tulam appellauit, quod ex hoc Catulli maxime patere iudicamus omnia magna hæc ſūt; tamen vt ſint maxima, & vltra, nō homo, ſed vere mentula magna nimis, licet aliter legatur, intelligantque, poſces etiam intelligere mentullam aſperum poetam fruſtra conati ſcandere montem Pimpleam muſis ſacrum, caſtumq;, omniq; obſcenitate abhorrentem, ideoque furcillis eiectum.

Menſa, æ. f. g. pe. pro. tauola da mangiare, cibo mangiare, cibus. Iuue. in prima vna comedūt patrimonia menſa, græce τράπεζα, a metior quoniam menſura putabant, & cœnabant, eſt etiam quæ aufertur. Verg. menſæque remotæ.

Menſula, ę. fœ. gen. pe. cor. tauola piccola da mangiare. Apul. 2.

B Menſa ſecunda, frutti, mangiare delli frutti in tauola.

Menſarius, i. m. g. pen. cor. banchiero, commutans pecuniam.

Menſularius, ii. m g. pe. cor. eſt tam qui pecuniariam permutationem, quàm maiorem negotiationem exercet. Vlp. in. l. ſi ventri.

Menſor, is, m. g. pe. pro. repreſentatore, qui hoſpitia militibus in vrbibus præſtat, & qui in caſtris metitur loca, in quib' tentoria milites figunt, meſuratore, qui opera publica metitur, ponitur pro calculatore, impenſarum ac litium æſtimatore. Plin. Traia. quia demetiri eſt æquare, & æſtimare Veg. Modeſt. meſuratore de territorii. Aug. a metior.

Menſuras, & pondera Phidon Argiuus primus inuenit.

Menſis, is. m. g. pe. pro meſe, dictus a μήνη. i. luna, quia Lunæ conſtitutus eſt. Macro. vt verò

C Ci. de Deor. Nat. a metior is, a lunę curſibus. qui menſa ſpatia conficiunt, in plurali meſe, marcheſe, mēſtruo, tempo, cacaſangue delle donne. Pli.

Menſtrualis, & hoc menſtruale is, omnis. g. p. pro. del menſtruo delle donne.

Menſtruum, i. Col. marcheſe, eſt ſuperfluus ille humor, quem ſingulis menſibus mulieres niſi grauidæ emittunt, quo tempore coitus marium cum illis ſunt exitiales, & peſtiferi, a menſe.

Menſtruus, a. um. pe. cor. de meſe, vt ſanguis, luna, opus. Liu. Ouid. Col. 12. cap. prim. Scæuola menſtruos aureos relictos in ſingulos menſes. Var. de re ruſt. menſtruum cura officii per menſem. Plin. Tra.

D Menſurnus, a. um, pe. pro. Ci.

Menteſa, æ. fœm. gen. penult. prod. Iaen. ciuitas Hiſpaniæ.

Mentum, i. n. g. pe. pro. barba de carne, barbarozo in homine tantum, vt Pli. nedum animalium, vt leoni, porci Hier. Plaut. mentum attingere in ſupplicando fuit mos, dicitur a meno, quod erat recordor, cuius ſupinū eſt mentum.

Mentecaptus, a. um. pen pro. pazzo. Cice. primo de offi.

Mentula, æ fœm. g. pen. cor. penis, membrum virile dictum quod mentem ſequatur.

Mentulatus, a. um. pe. pro.

Mephitis, is. f. g. pe. pro. fetore de terra, petra, fœtor terræ, & petræ, qui ex aquis naſcitur ſulphuratis, etiam in nemoribus grauiorum ſyluarum denſitate Perſ. 3. Verg. 8. & Iunonem volunt, quam eſſe aerem nullus negat.

E Fœtor enim ex aeris naſcitur corruptione, ſicut bonus odor ex aere incorrupto.

Merarchia, æ f. g. pe. cor. vt Aurelianus de inſtruendis aciebus, ſquadra militare.

Meracus, a. um. pe. pro. puro, ſolo. Horat. Per. vt vinum in hyeme meracius, æſtate dilutius Cor. Celſus, Idem vinum dilutius pueris, vt ſenibus meracius, meracis potionibus per dies. a 1. ante canis ortum, totidemq; poſtea ſuadet Heſiodus vti.

Mercatura, æ. f. g. pro. mercantia, Ci. primo de off. eſt actus emēdi, & vendendi merces, hæc & negotiatio habuit vt Tucydides, & Ariſt. principum ex abundantia aliquarum rerum & aliquarum indigentia, gręce ἐμπορία, a mercor aris.

F Mercator, is. m. g. penul. pro. mercante, græce ἔμπορος.

Mercatus, us. ui. m. ge. pen. pro. mercato, fera, vbi publice venditur, ac emitur, græce ἐμπόριον.

Mercalis, & hoc mercale is, omnis. g pe. prod. vendibile. Col.

Merx, cis. f. g. pe. pr. mercantia. i. quod emitur & venditur, a merendo ære, & mercis appellatio, vt Vlp. ad res tātum mobiles pertinet.

Mercimonium, ii. n. g. pe. cor. Plau. in Amp.

Merces, is. f. g. pen. pro. ſoldo, guadagno, premio, ſtipendium, lucrum premiū, datur pro laboribus ſuſceptis, græce μισθός, a mereo es.

Mercedula, æ. f g. pe. cor. guadagnetto, guadagno piccolo, lucellum.

A Mercenarius,ii.m g.pen.cor.chi va al guadagno,vt miles mercenarius, ſoldato prouiſionato,vt miles a mercede mutatato d in n.

Mercurii promontoriũ, Capo bono in Sicilia.

Mercurius Iouis ex Maia Atlantis filia fuit filius,Deus eſt eloquentiæ,mercimoniorumque dictus,guadagnatore, vt ſunt qui mercedem.i.pretium acquirunt vendendo laboribus corpori a mercibus , quibus præeſt , vel quaſi medius currens , quòd ſermo medius curric in mercimoniis, vel quòd ipſe nunci⁹ eſt.& medius inter Deos,& homines,& per ſermonem omnis enunciatur cogitatio , ſic pingebatur homo vnus in capite , atq; in talis alas habens ſignificans velocem per aerã ferri ſermonem, in leua manu iurgam tenebat virtutem habentem ſoporiferam,& quæ ſerpentibus erat circumſepta,&gladium curuum,quem homo vocabat harpon, fiſtulam que de calamo factam Syringæ ad os ponebat ſuum cum dextra ſonans,galerum quoque in capite portabat, coram ipſo gallus erat ſibi conſecratus, ab altera parte erat Argus,cuius caput,& facies erat oculis plena, qui coram eo iacebat decollatus . Et quoniã mercatorum,furumq; Deus erat,ideo ab altero eius latere depicti erant mercatores cũ aliquibus mercibus , & latro mercatori crumenã abſcindens, eloquentia in fiſtula deſignatur,qui de viro in fœminã,& de fœmina in marẽ,cũ volebat,ſe mutabat , & ideo pingitur cũ utro ſexu.de albis nigra & de nigris alba faciebat,quod oſtenditur per eius pileũ ſemialbũ,& ſeminigrũ,aliq capite pingebant canino,ideoq; lanceã pro virili,& colum pro muliebri tribuerũt ſexu, primus indidit noĩa rebus,& vt Iginus primus mẽſes inſtituit,& præuidit ſiderũ curſus, vt aliqui primã Venerẽ aſtra referunt conſtituiſſe,& Mercurio demõſtraſſe,ſed Manil.in primo ait,tu prĩceps, authorq; ſacri Cyllenie tãti , Per te iã cœlũ in terris iam ſidera nota . Ioſephus aũt ſcribit,ꝙ Adã duas reliquit colũnas , vnã æneã, alterã lateritiã,in quibus ſiderũ motus deſcripſerat, Lact.2 cap 14 docet Aegyptios oĩum primos curſus ſiderum , & defectus notaſſe. Diod.in.4. Atlãtẽ de ſphæra primũ inter homines diſputaſſe.Pl.7 Atlantẽ Lybiæ filiũ Aſtrologiã iueniſſe ſcribit, vt alii Aſſirii. Sphœrã mileſius Anaximander inuenit,ſiderũ obſeruationem in nauigando Phœnices , noſtra vide Collectanea de Iano.

B

C

Meretrix,cis.f.g.pe.cor.in obli.pro. meretrice,a mereo es. D

Meretricius,a.um.pe.cor.de meretrice,pertinente a meretrici.Suet.in Cal.Ter.in Andr.

Meretricium,ii.n.g.pen cor.meretricari , eſt ars ipſa meretricis.

Mergites,is.m.g.pe. cor. mazzo de ſpiche de grano,germine , manipulus ſpicarum. Plin. 18.cap.30.

Mergæ,arum.f g.pe.pro.forcelle,forcole,quibus aceruí frugum fiunt.

Mergus,i m g.pe.p.pro.caroſello de mare,auis marina,vt anas,a mergo is, quia mergendo in aquam capit eſcam,at mergus oris ſicchio,ſitola,vaſis genus.

Meritorium,ii.n.g.pe.cor. ogni loco habitato che ſi allogia.Iuue.3.Vlp.de iniur. a merendo ære.i.lucrando. E

Meritorius,a.um.pe.cor.che guadagna,vt taberna,puer.

Meritum,i n.g.pe.cor.piacere fatto , officium præſtitum, in bonum,& in malum , a mereo -es,græce ἀξία.

Meribibulus,a.um.p.cor.beuitore de vino puro,forte.

Meridiatio,is.f.g.pe.cor.in obli. pro. dormire a mezzo di.

Meridies,ei.m.g.pe.cor.mezzo di.

Meridianus,a.um.pen.pro.de mezzo di,vt cibus.Suet.in Claud.

Meroe,es.f.g.pen.pro. eſt inſula Nili a Meroe Cambyſis ſorore dicta ibi defuncta,cum frater occuparet Aegyptum.

Meropia,æ.f.g.pe.cor.vide acis.

Merſus,a.um.pe.pro.annegato, a mergor ris. F

Merum,i.n.g p.c.vino puro,forte.i.ſine aqua. Mar.cũ peterẽ miſtũ præbuit ille merum,vbi miſtum,non mulium legendũ eſt, Auſo.potare immiſſum ſueta merum Meroe , licet merumq; merum legatur ſed mendoſe.

Merus,a.um.pe.cor.puro,ſchietto, vt vinum, nudo,vt pes. Iuuen.6.mera calce Prudẽtius meram ſpem.i.ſolam.Ter. in Phor. merũ argentum.Plaut.in Aſi.meri principes.i. ſynceri,& puri,Ci.de Orat.2.

Merula,æ.f.g.pe.cor.merola,auis quòd mera.i.ſolitaria incedat.

Meſapia, æ f.g.pe.cor.terra de Bari.a quibuſdam, terra de Otranto,a Meſapo rege.

Meſia ſylua,Bacchano.Li.vbi ẽ oppidũ Meſiũ.

Meſia inferior,æ.f.g.p.c.Valacchia, Tranſiluana vulgariter zipſecland.Pli.prouitia Pãnoniæ

A niæ iūcta & ſunt duæ ſuperior, & inferior.

Meſius,a.um pe.cor.dalla Valacchia.

Meſonauta,æ.m.g.pe.pro.vogadore de remi.i.
qui nauem conſcendit, & ne ſoluat naulum
remos impellit, & omnium obſequio para-
tus in media nauis parte,quòd a μέσον. i. me-
dio dicitur,de eo meminit. Vlp.in l.prima.§.
primo.ff.nau.ſtab.

Meſpilum,i.n.g.p.co.fructus Pallad in Mar-
tio,& Pli.& meſpilus arbor.Pli.7.Pallad. Me
ſpillus admiſſo germine tuta ſubit. Pli.15.ca.
20.Meſpilis tria genera Anthedon, Setania,
Tertiū degenerat, quod degenerat Meſpilū,
Neſpolo vocamus.Setaniæ Azarolo, Gaza-
rolo biāco maius pomū, candidi vſque acini
molliore ligno. Anthedoni cęteris minus po
mū Azarolo,Gazarolo roſſo,ſed odore præ
ſtātius,& q̄ diutius ſeruatur. Folia antequā
B decidant,rubeſcunt. Radices multæ,atq; al-
tæ,& iō inextirpabiles. Lexicō Andedō ē Me
ſpili ſpecies,vt Theod. Setaniō gen' meſpili.
Nō mirādū ē,q̄ in Pli.legitur Anthedon, in
Lexico Andelon, ſequunt Græcorū pronun
tiationem,quòd T poſt N pronuntiant p̄ D.

Meſſana,æ.f.g.pe.pro.Miſſina, oppidum Sici-
liæ,quàm deletam renouauit Anaxilas Cre-
tenei filius,& de nomine ſuæ patrię Meſſanā
a Meſſana vrbe Achaiæ vocauit.

Meſſis,is.f.g.pe.pro.tempo de metere,falcia-
re,metere,ſecare il frumento, Verg. quello
che ſe mète,falcia,ſeta,vt ſeges.Verg.

Meſſio,is.f g.pe.cor.in obli.pro.falciare, me-
tere,ſecare,ipſa actio.

Meſſor,is.m.g.pe.pr.metitore, ſecatore de fru
mento,& ſimilium.

Meſſorius,a.um. penultima corr.pertinente a
metitore.

C Meſochorus.i.m.g.p.co.ſonatore, cantore in
mezzo,qui in medio canit choro. Sid.

Meta,æ.f.g.pe.pr. mola da baſſo da macinare.
Iuriſcon.tit.de fund.inſtr.fine,vt viarum,te-
la da gioſtrare,quando curritur, vt meta eui
tata rotis,merco, ſegno, vt percuſiſti metā,
meta,vt fœni.Col.vide turbo a metior.

Metallicus,a.um.p.c.cauatore de metallo,ef-
foſſor metallorū.Pl.ſolertia in metallicis.Iu-
riſconſ.vero pro dānatis in metallū accipiūt,
dicit a metallo,& metalli appellatione venit
quidquid ex terra effoditur, in terræque vi-
ſceribus,veniſq; diligentius inquiritur, hinc
Verg.Georg.2.æriſq; metalla vnde & lapidi
cinæ appellāt metalla,a metallao.i. inquiro,
D ſcrutor,vel vt alii quaſi meta alla tāquā alia
poſt aliā in metallis inueniat vena,q̄ Plin. in
33.comprobat aſſerens vbicunq; vna inuēta
vena eſt,non procul inuenitur altera.

Metata,um.n.g.p.p.ſtantie dare ali ſoldati,do
mus ipſæ militibus aſſignatæ, Caſſiodorus
verò militē,qui eum ad metatū duxiſſet ait.

Metator,is.m.g p.pr. repreſentatore del cam
po, qui præcedens locum eligit caſtris; Ve-
getius.

Metaxa,æ.f.g.pe.pr.ſeta,ſericum.Cod. de me
tallariis in l.notas,non vterer metaxa a lati-
nis ſericum, follaro de ſeta.i. vellus ſericum
antequam coquatur.

Metaxarius,ii.maſc. gen.pen. corr. mercante
de ſeta, negociatores ſerici.l.fin. C. de pig.
non vterer.

Metalactis,is.f.g.p.pr.pezza,forma de caſcio E
formagio, Matt.

Methone, es. fœminini generis,penult. prod.
Mudo,oppidum.

Methodus,eſt doctrina,via,ratio.

Metempſichoſis,eſt tranſanimatio,eſt cum a-
nima tranſit è corporibus in corpora,vt Py-
thagoras tradebat, ideo quod mouetur, &
viuit non putabat edendum.

Metopoſcopus, i. maſculini generis, penulti-
ma correpta,indiuinatore per la fronte, qui
per frontis interſecatas lineas hominum na
turam diuinat. μέτωπον frons eſt, σκέψις in-
ſpectio.

Meticuloſus, a.um penultima produ.timido,
pauroſo.

Metra,æ.fœminini generis, penultima produ
cta, mal di matre, doglia de matre, ægrota- F
tio mulierum.

Metreta,æ.fœminini generis, penultima pro-
ducta,fiaſco, vas certæ cuiuſdam menſuræ,
Mart.Iuue.3.

Metrocomia, æ.fœminini generis, penultima
correpta,caſale grande,pagus maior paulum
infra vrbis dignitatem. Cod. non licere habi
tatoribus,l ex vnica,quæ metrocomiæ com-
muni vocabulo.

Metropolis,apud Gręcos ſcribitur per H non
per E,non dicitur,vt Gratianus ait a menſu-
ra ciuitatum,ſed a μήτηρ i.mater,& polis ciui
tas. Eſt enim mater aliarum vrbium, illius
diœceſis, apud veteres dicebatur, vt Suidas
vrbs, de qua coloniæ deducebantur, quo-
niam hæc quaſi coloniarū mater erat,& hūc
ſenſum meminit Thucydydes,&.ff de officio

A proconſulis,& ſic ſe habet metropolis ad co
lonıam, vt mater ad filiam, metropolitanus
eſt gubernator illius metropolis.

Metus,us.ui.m.g.pe.cor.timore, paura, eſt &
religio,deuotione. Verg.7.multoq; metu ſer
uata per annos,græce phobos,eſt opinio ma
gni mali impendentis. Ci.vero. Vlp.in.l. pri-
ma,quòd metus cauſa eſt de præſenti,vel fu
turo periculo, mentis trepidatio,a metu, cũ
mens timet,monetur.

Meticulus.i.m.gen.pen.corr.pauretta,timore
piccolo.

Metys,is.fœmini. generis, penult.corr.feccia
della cera.

Mica,æ f.g.pe.pro mollica che caſca, eſt re-
rum minuties,vt panis.

Micon,is.f g.pe.cor.in obli.pr Micole,inſula.

Micropſychus,a.um pen cor. puſilanimo,de
B poco animo,de vile animo, humilis animi,
& perparci.

Midas,æ.maſ.ge.pe.pro.verme della faua,qui
fabas rodit.

Milæ, arum.f.g.pen.pro. Milazzo, oppidum.
Siciliæ.

Miletum,i.n.g pen pro.Melaxo,vrbs Ioniæ a
Mileto dicta,nobilis lanæ præſtantia. Plin.8.
ſcribit tertium lanæ locum Mileſias oues ob
tinere,hinc. Ci.in Verrem quid a Mileſiis la-
næ ſubſtulerit.mileſia vellera. Ver.non a co
lore,vt aiunt,ſed a lanæ præſtantia.

Mileſiæ ſunt fabulæ aniles,& vanidicæ, in qui
bus nec pes,nec caput apparet,fauola de ſor
co,fauole delle vecchiarelle,fauola, parlare
ſenza propoſito,quod epiſtola Seueri impe
ratoris ad Senatum miſſa comprobat,cum il
C le inquit neniis quibuſdam anilibus occupa-
tur inter mileſios punicas Apulei ſui,quibus
verbis patet Apuleum ſcripſiſſe opus Mile-
ſias,& ſic eſſe titulum vel magno contende-
rem pignore l. Apulei Mileſiarum, ſiue Meta
phorſion vt ſit genitius græcus pluralis imi-
tatione, Ouidii,qui opus ſuum Metamorpho
ſias in multitudinis numero inſcripſit imita-
tus Theodorum, Caliſthenem,& Partheniũ.
Quoniam tam in Ouidio,quam in Apuleio,
non vna eſt transformatio,ſed quam plures,
ideo Metamorphion,non Metamorphoſios
in vnitatis numero eſt legendum,vel de Aſi-
no Aureo. Mileſias ſignificare fabulas aniles
Capitolinus quoque confirmat in Clodio Al
bino Mileſias nonnulli eiuſdem eſſe dicunt,
& Hier.turba Mileſiarum in ſcholis ſignen
ta decantat,dicuntur a Meleſiis Ioniæ popu D.
lis,qui delitiis, luxuq; notabiles fuere, hinc
priſci poemata,& fabulas laſciuiẽtes Mileſia
appellauere, hinc ſermo meleſius iocoſus,
lepidus, & fabuloſus, qui fuerint Mileſii li-
bri docet Plut.in Craſſo his verbis,poſt hæc
Seuciæ meretrices veniebant multa in Craſ
ſi molliciem,& imbecillitatẽ inconditis qui-
buſdam carminibus decantantes. Seleucio-
rum deinde ſenatum Surinas cogens libros
quoſdam oſtendit Ariſtidis, qui Mileſſi ap-
pellantur de luxuria, & delitiis compoſiti,
atque multa in mores Romanorum concio-
natus eſt,qui nec etiam in exercitu talibus,
laſciuiis abſtinerent, atque eiuſmodi ſecum
libros in caſtris etiam geſtarent. Fuerunt e-
nim inter Ruſcii cuiuſdam impedimenta re
perti. E

Miliarium,ii.n.g pe.co.il miglio, ſpacium mil
le paſſuum,eſt quoque genus caldarii ad co
quendum accommodatum Pallad. Pompo.
Iuriſconſultus Cato,quod Græci ipnolebe-
ten vocant Athenæus, miliarium argentum,
vt Paulus eſt vas,quod hyeme vſui eſt, ſicut
baucalis,quo vtimur æſtate refrigerandis in
aqua cyathis.

Milium,ii.n.gen.pe.cor il meglio, genus fru-
gis Græci melin.

Miliarius,ii.um.pe.cor. nutrito, ingraſſato de
meglio,vt auis.

Miles,tis.omnis.gen.pen.cor. Ouid. ne rudis
ad partus,& noua miles eram,ſoldato, pro-
uiſionato,dicti quòd mile erant in numero,
quos Romulus primus ex populo ſumpſit,
& milites appellauit Eutrop.i primo,vt Var. F
dictos aſſerit quòd trium milium legio pri-
mo fiebat,atque ſingulæ Tatienſium, Rha-
nenſium, & Lucerum milia militum mitte-
bant. Sunt quoque milites qui nos cuſtodi-
unt, & ad ſupplicium ducunt, la guardia, ut
lictores Val.9.de cupiditate vitæ petiit a mi-
litibus dimiſſe,& flebiliter ſibi aluum leuare,
græce ſtratiores, non dicitur per contrariũ,
vt Aelius ter Pomp.a mollitia, guerra, quòd
nihil monet,ſed aſperum gerit.

Militia, æ, fœminini generis, penultima cor-
repta,militia,ſoldo,non ad arma ſolum ſpe-
ctat ſed alia quoque. Apul.11. quo tutior ſis,
atque munitior da nomen huic ſtant mili-
tiæ, id eſt collegio ſacerdotum, hinc militia
aduocatorum,id eſt multitudo, vt in conſti-
tutione Impp. Leonis, & Athenii, militia
palatina

A palatina.i.omnes,qui ſunt in Palatio,militia negotiatorum Iuſtin.C.de pignoribus, militia literata Cæſarũ reſcriptis in tit. de prox. ſacr.ſcri.græcia ſtratia.

Militaris, & hoc militare is, omnis.g. pe.pro. de guerra,pertinente a guerra, ſoldato prouiſionato.

Miluius,ii.m.g.pe.cor.Nibbio,auis.

Millus,i.m.g pe. pro.collaro de cane venatico, factum ex corio confixumq; clauis ferreis aduerſus impetum luporum.

Mimallones,& Mimallonides ſunt Bacchi ſacerdotes a μιμέομαι.i.imitor, quòd Bacchum imitantur,vel a Mimante minoris Aſiæ mõte,vbi ſacra Bacchi fieri conſueuerant.

Mimalloneus,a.um.pen.cor. de ſacerdote de Bacco,vt bombus.Perſ.

Mimus,i m.g.pe.pro.contrafattore, imitatore,a mimomæ.i.imitatur omnium dicta factaq; & quemlibet ſermonem.eſt & poema ſine reuerentia in laſciuiis,& hoc maxime in conuiuiis, vbi hominum mores, & naturas præſertim obſcene imitatur, & quauis aliæ comœdiæ idem faciant,ſolus tamen Laberi⁹ mimus quaſi priuilegio quodam, quòd erat commune, poſſedit, & quaſi ſuum vendicauit.hanc fabularũ ſpeciem latini vocant Planipediam a planis.i. nudis pedibus, ſcriptores mimmographi.

B

Mimicus,a.um.p.c.pertinẽte a mimo, Gel.i 2.

Minæ,arum.f.g.pe.c.minaccie,mergoli, merli delle mura,a minor ris.in mala pecora vẽtre ſpilato.Var.de re ruſt.

Minerua eſt diſciplinarum dea dicta, vt Pom. quòd bene moneat,vel vt Cic.in 2. de Nat. Deorum a minor, quòd vim minatur, vel a minuo is,quod ſemper bellum minuit quod pro dea ſapientiæ non mihi placetur,ſed pro dea belli,cum Bellona vocetur, procederet, quæ vt Pauſanias Marti fratri in bellum eunti arma fert,currum, & enſem, ſed pro dea, ſapientiæ,vt Rabanus dicitur a nim quod eſt non,& erua mortalis quaſi immortalis.quia ſapientia nunquam moritur, fingitur virgo ſine matre nata ex Iouis cerebro,quia ſapiẽtia eſt pura & diuina,& ſine contagione rerum humanarum, huius inuenta ex vi ingenii,atque ſapientiæ procedere videtur, idcirco ex Iouis cerebro fingitur genita,& glaucos fingunt habere oculos, & ideo glaucopis dicitur etiam ybes tradunt filiam fuiſſe Neptuni,& tridonidis paludis, & ideo oculos vt Neptunus pater habet glaucos, Pauſanias. Ariſto. de mundo Phidiam a.t ſtatuarium Mineruam in arce Athenarum ita conſtruxiſſe & in medio eius ſcutum ſuum ita os formaſſe,vt qui vellet auferre, totã eſſet ſtatuam diſſoluturus,hinc Ci.de Perfecto Ora. Phidiæ ſimulacris, & in Parado. dicitur Minerua habere Gorgana in capite, quòd prudentia ſua alios quaſi ſexus recidit.

C D

Minutal,is.n.g.pe.pro.genus eſt condimenti, quòd ex rebus minutim cæſis fiebat. Apitius edocet variis generibus,& nomibus intercætera fiebat vnum maximo piſce,liquamine,oleo,vino,paris capitatis,coriandro,ſotteſtato de peſcie,& dicebatur Tarentinum, Marianum,dulce excitreis,minutal item ex tecinoribus pulmonibus perciarerum varietate Varium dicitur a Marti.vriſcina,ſapore,ſoffritto,fit etiam ex carnibus leporis, & fennis factus eibus ex rebus conciſis in ſiuero.

E

Minius,ii.m.g.pe cor. Vngro,flumen.

Minium,ii.n.g.pe.cor.bono arminio,color ruber,a quibuſdam cinabrio,ſed non bene græce μίλτον,vſurpatur in ſcriptura voluminum, a Pli.33.cap.7.inter pigmenta numeratur,& apud Romanos tantæ religionis, quòd in feſtis diebus Iouis ſimulachrum, & facies illinebatur.

Miniacus,a.um.p.cor.de bono arminio, Vitr.

Miniculator,is.m.g.pe.pro.miniatore, Vlp.de operis libert.eſt qui capitales literas ſcriptis libris minio,aut rubrica præponit.

Miniſter,i.m.g.pe.pro.ſeruo,ſeruitore.

Miniſterium,ii.n.g.pen.cor. ſeruire, ſeruitio, ponitur quandoque pro omni operatione, Verg.fœda miniſteria, ſeruitore Plin.12.miniſterii capax,triclinium.i.miniſtrorũ, Paul. iuriſconſ. F

Minyæ,arum.pe.cor. fuerunt argonautæ dicti a natione Minyarum,quæ olim Orchemonon in Bœotia tenuit,quam vrbem Minyciã vocauit Home.ex quibus coloni quidam de ducti fuerunt ad Iolchum patriam argonautarum Strab.9.

Minoia,ę f g.pe.pro.vt Li.Terra noua, oppidum Siciliæ,a Minoe rege Dædalum inueſtigante ibi mortuo.

Minores,rum.m.g pe pro.ſucceſſori.

Minutiæ,arum.f.g.pe.cor.coſe minime,piccole,di poco momento, vt pulueris, cuiuſque rei Lactan.

Minutus,a.um.pen pro. minuto, vt venditio,

S 3 merca-

A mercatura.Ci.3.de off.
Minutiſſimus,a um.pe.cor.molto minuto, vt ſemen. Ci.in Cato.
Minuſculus,a.um.pe.cor.piu piccolo, vt pes.
Minuties,ei.f.g pe.cor.minuzzaria, vt panis, rerumq; omnium,a minuo is.
Minurritio,is.fœ.g.pe.cor.in obli.pr.canto de vcelli piccoli,a μινυρίζω i.cantillo.Sid.in primo epiſtolarum Prognem minuriētem.i.modulate concinentem.
Mirmex,cis.f.g.p.pr.in obli.cor. Carſe inſula.
Mirificiſſimus,a.um.pen.cor.marauiglioſo,amirando, vt facinus, Ter.in Phor. dicitur a mirificus.
Mirus,a.um.pe.pro.marauiglioſo, mirando.
Miſcellanea,orum n.g.pe.cor. miſcelli orum. m.g pe.pro.Sunt ludi amiſcendo dicti. quòd ibi varia hominum ludentium multitudo cō
B miſceretur, aut varia ludicra peragerentur. Iuu 11.ad miſcellanea ludis.Suet.in Cal. Lugduni miſcellos. Apul.in.3.turbam appellat miſcellaneam,confuſo,miſcato,ſenza differentia commiſta ex variarum congregatione gentium. Gel. miſcellam vocat doctrinā multifariam,& miſtam multarum diſciplinarum,& quaſi confuſaneam rerum cognitionem continet, ſunt etiam miſcellanea libri, in quibus de rebus multū diuerſis tractatur.
Miſer,a.um.pe.cor.innocente,vt auis. Ci.infelice, calamitoſo, vt dies, malato, vt bucca Plaut.
Miſerabilis & hoc miſerabile,is.omnis.g.pen. cor.da eſſere miſericordiato, degno de miſericordia, vt homo Li. qui monet miſericordiam,ſua miſeria. Iuue.3.hoſpitium miſerabi
C le. Ouid. miſerabilis eſto.
Miſsionum genera ſunt tria,honeſta,cauſaria & ignominioſa,honeſta,quæ militiæ tempore impleto datur,il licentiare,licentia, mandare,expedire.Suet.Sal.in Iug. cauſaria, cū quis vitio animi,vel corporis minus idoneus militiæ renuntiatur. Ignominioſa, cum quis ob delictum ſacramento ſoluitur Martianus in.l.milites.§.primo, de rer.mil. Vlpian.l.2. §.ignominiæ,de his,qui not.infa. qui quartum genus miſsionis addit, ſiquis euitandorum munerum cauſa militiam ſubiiſſet, hæc aūt miſſio æſtimationē non lædit,amitto is.
Mitra,æ.f.g.pe.pro.mitra, conciere delle donne,Verg.eſt mulierum, non præſulum inter ornamenta muliebria. Vlp.in.l. argumēto.§. muliebri.ff.de aur.&arg.leg.ſed magis capitis tegendi, quam ornandi cauſa comparatur. Vlp.in.l.veſtis §.muliebria eo. tit. in viris criminatur tanquam ſint effeminati, vt Arabes,qui mitrati degunt.Pli.erat & pileus incuruus, capelletto non modo Lydorum, & Phrygum,ſed etiam Aſſyriorum,vt Hero. capitur, & pro muliebri corona adornatum capitis adoleſcentularum. Hiero. in viris, vt Vlp.& Hiero.vituperatur. D
Miſia ſuperior, Boſcina ſoprana. Miſia minor vel inferior, Bulgaria,prouincia.
Miſſilis,& hoc miſſile is.omnis.g.pe.cor. cheſe lancia,tira,mena,vt haſta a mitto is.
Miſſile,is.n.g.pe.cor.lanciare,tirare,menare, ſunt quoq; miſſilia munera, quę a principibus magiſtratibusque populo ſpargebantur. Suet.preſente,dono.
Miſſus,us.ui.m.g.pe.pro.meſſo.i. quod mittitur,mandare,vt ciborum, ferculorum Lampr.ferarum, ludorum, gladiatorum. Suet.a mitto is. E
Mitis, & hoc mite is,omnis.g.pe. pro. piaceuole,benigno,humano,vt homo. Pli. primo epiſtolarum,manſueto,vt animal. Oui.in epiſtolis,maturo, vt poma. Verg in Buc. quieto,tranquillo,abbonaciato, vt mare. Verg. græce,πρᾶος,oratio mitis. Cic. in Cato.hinc mitior,piu piaceuole.Ci.in Cato.
Mitior,& hoc mitius omnis.g.pe.cor.& in obli.pro.piu piaceuole. Ci.in Cato.
Mitella,æ.f.g.pe.pro.piccola mitra, capelletto,Verg.in coppa.
Mitratus,a.um.pen.pro.mitrato,capellato, vt Arabes. Pli.Prop.4.
Mitrophoros, Baccho,ſic,vt Diod.cognominatus eſt quaſi mitram ferens,quoniam mitra caput alligabat. F
Mitylene,es.f.g.pe.pro.Mitilene.
Mitylenæus,a.um.pe.pro.da Metelin.
Mitificatus,a.um pen.pro.mollificato,mollitus.Ci.2.de Diui.diuiſo,& mitificato cibo,licet ſed mendoſe modificato legatur.
Moderatiſsimus,a.um.pe.co. Ci.2.de off. molto moderato.
Modeſtia,æ.f.g.pe. cor. diſcretione,honeſtà, moderanza,temperantia,eſt continens moderatio cupiditatum a modo dicta. Ci.primo de off. græce εὐταξία.
Modeſtus,a. um.pen.pro. diſcreto, honeſto, temperato,conſeruatore,mantenitore,vt rerum Ter.in Adel. proba, & modeſta græce εὔτακτος.

Modicus

A Modicus,a.um.pe.cor.piccolo,vt labor,poco,
vt tempus,modi cura intrant,Plaut. modera
to,temperato,vt animus.Plaut.

Moderatrix,cis.f.g.pe.pro.moderatrice, Cic.
de perfecto.Orat.

Modius,ii.m.g.pe.cor.tumulo,ſtaio,modello,
a modo.i.menſura.

Modiolus,i.m g.pe.co.ſtaio piccolo,ſunt quo
que vaſcula quibus cum tympanis ad haurié
das ex puteo,ſiue lacu aquas vtuntur, li cati
da tirare aqua.Vitr.x.modioli pleni, ad ſum
mum elati, & rurſus ad imum reuertens in-
fundent in caſtellum ipſi per ſe quod extule
runt,quorum,vt Fronti.de aquæ ductib⁹,ali⁹
erogarius,alius acceptorius. Iuriſconſ. in.l.
Seiæ dulciſſimæ enumerat inter præparato
ria ad bibendum.

Modus,i.m.g.pe.cor.fine,moderatione, regi-
B mento,vt vitæ.Ter.concento,modulatione,
harmonia,menſura,vt ſemipedis.Col.Plau.
in Aul.agri modum pezzo de terra Sene. ad
Lucil.modus certa menſura eſt; qualità, vt
in ſiccando fœno,Colu. quantità, vt in Sole
ſiccata maior eſt modus.Col.abondantia Iu
ue.3.ferri modus.

Modulus,i.m g.pe.cor.concento,modulatio-
ne,modulus corporis, meſura del corpo.

Modætia,æ.f.g.pe.cor.Maguntia, oppidum.

Moechus,a.um.pen.pro.adultero,græcum eſt
vocabulum.

Moedi,prius vocabantur Arii, poſtea Mœdi a
Medea, vel a Mœdo Iaſonis filio,& Medeæ.

Mœnia,um.n.g.pe.cor.non le mura della cit-
tà,vt aiũt,ſed li edificii vicini alle mura.Ver.
2.diuidimus muros,& Mœnia pandimus vr-
bis,non quaſi munia,vt aiunt, quòd muniti
ſunt,ſed a Mœnio conditore.

C Mœror,is m.g.pe.pro.malanconia, ſconten-
tezza,triſtezza,a mœreo es.

Mœſtitia,æ.f.g.pe.cor.Ci primo de off.

Mœſtus,a.um.pe.pro.malanconoſo, ſconten
to,doloroſo,miſerandus.Verg.mœſtas pro-
mere voces.

Mola,æ.f.g.p.cor.pietra da macina, mola mo
liendi lapis ſuperior,inferior a Græcis ὄνος a
Latinis mola aſinaria,etiã vtimur mola in ſa
cris ex ſale farre mollito.Verg.in Buc.

Molarius,a.um.pe.cor.pertinente a mola, vt
aſinus Cato.

Moles,is.f.g pe.pr.edificio grande, apparato,
apparecchio,& in mari proiiciuntur.Vlp. in
l.prima.§.vltimo.ff.de impenſ. Li.2. ab vrbe
additas moles,ponit pro difficultate, & ma- D
gnitudine,grandezza,Ver.1.Tantę molis e-
rat,trãsfert ad quoddã incrementũ,& angu-
ſtias.Ci.de Orat.maximę moles anguſtiarũ.

Moleſtia,æ.f.g.pe.cor.moleſtia,rincreſcimen
to,faſtidio,a mole.

Molectina,æ.f.g.pe.prod.molino, piſtrinum,
a molo is.

Molendinarius,a.um.pe.cor. pertinente a ma
cinare,vt aſina.Paulus iuriſcon. non ſignifi-
cat molitorem macinatore.

Molitor,is.m.g.p. cor.molinaro, macinatore.

Molitrix,cis.f.g.pe.pro.molinara, macinatri-
ce.Suet.in Nero.

Molitus,a.um.pe.cor.macinato, il macinare,
actus molendi.Pli.15.Col.6.cap.9.

Molibdæna,æ f.g.pe.pro. vena cõmune di piõ
bo,& argento. E

Mollicina veſtis,moncile, Næuius,a mollicie.

Moloſſa,æ.f.g.pe.pro.Albania, eſt pars Epiri
a Moloſſo Pyrrhi,& andromaches filio.

Molocinnus,a,um pen.prod.eſt color ſimilis
flori maæ.

Molochinarius,ii.m.gen.pen correp.tintore.
Plaut.in Aul.

Moloſſus,i.m.g pen.pro.bracco, canis venati-
cus,& paſtorum.

Molleſtra,æ.fœ ge.pen.pro.pelle di peccora,
pellis ouilis.

Mollitus,a.um.pen.pro.ammollito.Ci. in Ca-
to,a mollio is.

Mollis,& hoc molle is,omnis.gen.penul.pro.
mollo, non durus vt lana, effeminato vt ho-
mo,dellicato,ſuttile,vt ingenium.i. quod fa
cile diſcit, dolce, ſuaue, vt vinum. Verg.pri F
mo Georg. molliſſima vina, placido, quie-
to, vt ſopitus. Idem, opportuno, commo-
do, vt aditus. Idem in.4. nouo. Stat.in ſyl-
uis, ſertis mollibus explentur vmbra, domi-
to,vt collum, Verg.maturo, freſco, vt caſta
neæ molles. Idem in Buc.ipſe expono mol-
litas aqua,& coctas, facile,non alto, vt cli-
uus. Idem in Buc.quaſi mobilis a mouendo,
quòd tenerum,molleque facile mouetur, vt
aliqui a molit græce ἀπαλός, da diſprezzar-
ſi contemnendum. Idem. 3. Georg. haut
mollia iuſſa.

Moly, neutri generis, penultima correpta,
eſt hærba, & flos, genitiuus eſt molyos,
quam herbam Molydii vocant homines ru-
tam, quam Mercurius Vlyſſi ex terra obtu-
lit, ipſiq; naturam monſtrauit, eſt inuentu,

A & effoſſione difficilis,vt Dion Pruſenſis,eſt contra veneficium,herba ſylueſtris ruta.Ouid.14.Moly vocant ſuperi torta radice tenetur.herba hæc Vlyſſi,ne formam vt eius ſocii amitteret a Mercurio data eſt, antequam Circē adiret, qui virga.i.ſapientia libidinem contemplit.hinc in carmine obſceno Quam cum moly vocat,mentula moly fuit.

Molluſcula,æ.f.g penu.prod.noce tenera,'eſt nux tenerrima.Plin.non eſt perſicum,perſico,vt aiunt,

Momentum,i.n.g pe.pro.breue,poco tempo, tempuſculum,ponitur pro quocunque minimo.Interdum ponitur pro pondere, & efficacia in rebus obeundis.Luca.a tempo, vt vita,ſubitanio,vt venenum.

Momiſcum.uocant dentium molarium partē quæ aſſidet gingiuæ.

B Monarchia,æ.f.ge.pen.pro.monarchia,ſolus principatus.

Monarcha,æ. m.gen.pe.pro.monarcha,ſolus princeps.

Monachus,dicitur vnus triſtis,μόνος, vnus,ſolus ἄχος triſtis, ſedeat ergo triſtis, & officio ſuo vacet ex c. placuit.16.q.1.

Monaulus,m.g.pe.pro.flauto, Mart.vnicam tibiam vt Plin. Mercurius inuenit, monos ſolus,aulos tibia, piſera, ciaramella ſola, cioè ſolo.

Monazonium,ii.n.g pe.cor. eſt locus in heremis,in quo monachi congregantur in l quidam ignauiæ Imp. Valens quidā inquit monazonio congregantur.

Monetarius,ii.m.g.pe.cor.cognatore,battitore de moneta Firm.a moneta ſed in l.de me-

C tallariis in Cod.& Scoto de inſignibus magiſtratuum ponuntur pro textrini quodam officio.ſic & in Vopiſco in Aureliano, dicti ꝗ ab officii ipſi vilitate monentur. Nam lanifices in minimo ſunt pretio.

Monetalis trium vir,maſtro,capo, de zecca, ſopraſtante de cognare, battere moneta,iuriſconſul.

Monedula,æ.f.g.p.cor. monacchia Græci χολοιὸν vocant,eſt auis,

Monitor,is.m g p.cor.in obli.pr. conſigliero. Sal.in Iug.a moneo es.

Monitio,is.f.g pe.cor.in obli.p. conſiglio,ricordo,eſt ante commiſſum.

Monitus,us.ui.m.g pe.c.auiſo.ammonitione.

Monile,is.n.ge.pen.pro.collaro de oro,etiam equorum. Verg. Aurea pectoribus demiſſa monilia pendent, a moneo, quòd virtutis admonet. D

Monæchus, & monæchus Hercules, Luca, ab arce monæchi, villa franca portus in Liguria.

Monombaſia,æ.f.g.pen.cor.Maluaſia, porto città,capo.

Monoculus, a.um.pe.cor.chi ha vno occhio à μόνος.i.ſolus & oculus.

Monomachus a.um p.co.chi cōbatte ſolo,qui ſolus pugnat,a monos i.ſolus,machepugna.

Monomachia æ.f.g pe.co.ſcaramuzare,combattere ſolo,ſingulare certamen.

Monopodium,ij.n.g.pe.co.tauola da mangiare da vno piede Plin.34.menſa quæ vno ſuſtinetur pede.

Monoceros,otis.n g.pe.co.in obli pr. Alicorno,Vnicorno, hunc ferunt amore, & odore E virginum puellarum capi.

Monogrāmus a.um pe.pr.macco,ſottile,ſenza colore,macie cōfectus,& decolor, tractū eſt a pictura quæ priuſquam coloribus corporatur,vmbra fingitur Lucil.

Monoxylum,i.n.g.pe.pr.ſcapha,nauicula, ſit ex ſolido ligno excauato.

Monocolor, is communis. g.de un colore, Lampr.

Monogamus, i.m.g pen.cor.chi ha una mogliere, Hier.

Monogamia, æ.f.g.pen.cor.hauere vna mogliere,Hier.

Monodia, æ.f.ge.penulti.correpr.pianto del morto.

Monocopia,ſunt arma,quę Iuſtinianus quadam conſtitutione fabricari priuatim prohibet,dicuntur quòd ſolo manubrio conſiſtāt, copis falcem, vel teli quoque genus ſignificat,uel copes ea tela nuncupantur. F

Monocordon, i. n. g. penulti. produ. monacordo, quia in illo vna, & eadem ſonant chorda.

Monochroma,tis.n g.pe.pr.in obli cor.pictura de un colore.

Monoſcellus,a.um.pe.pr.chi ha una ſola gāba Pli.unum habens crus.

Monoſterium, ij.n.g. penulti.correp. eſt ſolitudo.

Monochromaticus, a.um.penult.cor.de uno colore.

Monochromateus,a.um.pe.pro.

Monopolium, ij.n.g.pen.cor.boteca doue ſe uende vna mercantia Pli.

Mono-

A Monomachus, a. um. penul. cor. chi combatte ſolo, qui ſolus pugnat. a μόνος. i. ſolus μάχη pugna.

Monomachia, æ. f. g. pen. cor. ſcaramucciare, combattere ſolo, ſingulare certamen.

Monogrammus, a. um. pen. pro. macro, ſuttile, ſenza colore, macie confectus, & decolor, tractum eſt a pictura, quæ priusquam coloribus corporatur, umbra ſingitur. Luci.

Mons, ntis. m. g. pe. pr. monte, a maneo es, quia manet, per mutationem literæ A in O, ut of ficium ab efficio, ſed potius ad emineo es per ἀφαίρεσιν. i. amputationem literæ. hinc Verg. in primo, præruptus aquæ mons, nec dicitur, ut aiunt, per antiphraſin. i. contrarium a moueo es: quòd non mouetur.

Montanus, a. um. pe. pro. de monte, Iuue. 2.

Mons creparius, Crepa core, mons prope Be-

B neuentum.

Mons dorisius, Monte de riſo, oppidum.

Mons Volcentarius, Monte Argenthаro.

Mons fortinus, Monte forte, oppidum.

Mons Peſſullanus, pe. pro. Monpelero, oppidum in Gallia.

Mons boni fati, Monte Bon facii, in Sicilia.

Monſtratus, us. ui. m. g. pe. pro. demonſtratione, demonſtrare, Apul. in 5. a monſtro as.

Montes Pyrenei, Ronciualle, a quibuſdam Nauarra.

Monumentum, i. n. g. pe. pro. recordo, recordamento, memoria. quod fit ad memoriam alicuius rei præteritæ, a moneo es: metaphorice ſunt meretricum cellulę. Mart. Abſcondunt ſpurchas & monumenta lupas, græce μνῆμα ſcripturę. Teren. in Eun. ciſtellam cum

C monumentis.

Monſtrum, i. n. g. pe. pro. monſtro, contra natura, ut homo capite vitulino natus, & ſimilia, a monſtro, as, ut Aelius a monendo quaſi moneſtrum græce τέρας.

Monſtroſus. a. um. pen. pro. monſtroſo, græce τερατώδης, non dicitur monſtruoſus.

Mora, æ. f. g. pe. co. ritardanza, dimorare, ſprolongare del tempo.

Moratus, a. um. pe. pro. accoſtumato. Ci. in primo, & 2. de Offi. bonis moribus præditus, im parato. Ter. in Hecy. quibus moratam moribus a more, uel eſt participium ſine verbo.

Morbus, i. m. g pe. pro. male, malatia eſt ægrotatio, & corporis imbecillitas cum acceſſu, de ceſſuque, & temporalis ut febris, vitium eſt perpetuum cæcitas, & ſi luſcus ſit, nam & luſcus utique vitioſus eſt. Modeſt. in l. inter ſtiu D prum de verb ſigni. græce νόσος, & νοσώδης mor boſus. Vlp. ff. de. edi. edic. lib. primo, dicens ſciendum eſt morbum ita definiri apud Sabinum, eſſe habitum cuiuſque corporis contra naturam, qui uſum eius ad id faciat deteriorem, cuius natura nobis eius corporis ſanitatem dedit. Pneumonia, ſiue peripneumonia eſt inflammatio pulmonis ex variis cauſis, vel ex diſtillatione uehementi, uel ſuſpirio, uel pleuritide proueniens, & dicitur a πνεύμονος, id eſt a pulmone inde pneumonici, & peripneumonici latine pulmonarii dicunt. Firm. 3, facit pneumonicos licet ſed mendoſe legatur Pleumonicos, Pli. iam uero peripneumonicis: a Col. ouis pulmonaria, cuius pulmo afficitur.

Morbus ſonticus, eſt, qui cuique rei nocet Modeſt. in l. morbus ſonticus, de verb. ſig. & E Venule. in l. vltima. §. pri. de ędili. edic. morbus ſonticus quoties nominatur & ſignificari Caſsius ait, qui noceat: Nocere autem intellige, qui perpetuus eſt, non qui tempore finiatur, ſed morbum ſonticum eum videri, qui inciderit in hominem, poſtquàm ſanatus ſit. Sontes etenim nocentes dicuntur.

Morbus regius, ſodarcato, Serenus Regius a uero ſignatus nomine morbus, Molliter hic: quoniam celſa curatur in aula, Cel. vtendum eſſe in hoc morbo frigidis tractationibus, lecto, etiam, & conclaui cultiore clauſo loco, ludis, laſciuia, per quæ mens hilaretur, ob quæ regius morbus dictus, v d: arquatus.

Morbus maior, male de luna, male d'alro, male caduco, qui & Morbus ſacer & comitialis dictus eſt, quaſi execrabilis: eo ꝙ ſputo eum F ſolemus abominari: vt alii quòd ſacram partem corporis. i. cerebrum occupat, & ideo græce uocatur ἱερὰ νόσος. i. ſacra paſsio, vel ſacer morbus.

Morbidus, a. um. pe. cor. malaticcio.

Morboſus, a. um. pe. pro.

Mordacitas, tis. f. g. penul. cor. in obli. produ. dire male.

Morini, orum. m. g pe. pro. Terroana, in Belgica, ſunt & populi in fine Hiſpaniæ, quaſi Flandrenſes.

Morio, nis. m. g pen. cor. in obli. prod beſtiale, goffo, menchione, maccarone, fatuus aſpectu, moribus, & geſtibus. Pli. Iunior, Mart. μωροὺς Latini fatuos vocant, μωρὸν τὸν a Latini, per delirium.

Mori-

A Morigeratio, nis.f.g.pe.cor.in obli. pro. obedientia.

Moriger,& morigerus,a.um pe.cor.obediente,morem gero a Plaut. in Epid.

Morologus,a.um.pe.cor.moleſto,rincreſcioſo,vt ſermo.Plaut.moros latine ſtult' Plaut. in Perſa,morologus ſio.i. ſtultus ſermone, pazzo per lo parlare.

Moroſus,a.um.pe.pro.ritroſo,aſpero,rincreſcioſo, difficile faſtidioſo, huomo che non ſi puo durare cô lui,qui nulla re côtentatur,ut ſunt ſenes, græce authedes aſperis moribus præditus Ci.1.de Offi. dicitur a more.

Moroſitas, tis.f.g.pe.côr.in obli.pro. ritroſia, aſperità,Ci.de Diui.& primo de Offi. ut ſenis,eſt animi quædam diſplicentia,& difficultas in moribus, a moroſo, græce [illegible].

B Mors,rtis.f.g.pe.pro.morte,a morando, vt Didimus,græce [illegible].

Morticinus, a.um penul.pro. morto da ſe, ut caro Pli.

Mortualis,& hoc mortuale is, omnis g.pe.pr. pertinente a morto, Plaut.

Mortarium,ii.n.g.pe.cor.mortaro,vbi tundun tur ſoluenda Ver.in Moreto. contuſa ut mor tua ſunt, græce [illegible].

Morus, i.f.g penul.cor. moraro, arbor ferens morum.

Morum,i.n g.pe.cor.mora,fructus mori.

Morula, æ.f.g.pe.cor. induggiate, dimorare, ſprolongare poco.

Mors ris,m.g.pe.pro.coſtume,vitio,virtù,coſtumanza,uſo,eſt medium vocabulum in bonum & in malum. Oui.eunt anni more fluē

C tis aquæ.i. modo, in modo: ſic more, & in morem, more belluæ,græce [illegible],hinc [illegible] malus mos.

Moſa,æ.f g.pe.cor.Menzo,fluuius.

Moſcouia,æ.f.g.pe.cor.uide Boryſtenes.

Motabilis,& hoc motabile is,omnis g.pe.cor. che ſe muoue Hier.a moto as.

Motacilla,æ.f.g.pen.pro. codatremola,codacinzula, cotretula, chiricoccola, auis, quæ caudam motat.i. frequenter mouet, a moto as.

Motor,is.m.g.pen.prod.motore, ſcrollatore. Mart.

Motuca,æ.f.g.pe.pro.Modica,oppidum Siciliæ. Ptol.

Mucidus,a.um.penul.cor. muffoſo,fracido,ut panis,vinum,id eſt mucore corruptus Mar. Iuue.5.

Mucoſus,a.um.pe.pro. D

Mucor,is.m.g pe.cor.in obli.pro.muffa, vt panis,vini,& ſimilium,eſt lanugo Col.13.Macro.a muceo es.

Mucro,nis.m.g.pe.pro. ponta della ſpada,cuiuſque teli acumen ponitur pro enſe ſpada, Quint.

Mucronatus,a.um.appontito,aguzzo,mucronis effigiem gerens. Plin.32. roſtro mucronato.

Mugonia porta,quæ & trigonia,ſiue triangularis dicta eſt a mugitu pecorum, quæ venalia per eam ingrediebantur, ut alii a Mugio quodam,qui eidem tuendæ præfuit.

Mugitus, us.ui.m g.pe.pro. mugire del boue, vox bouis,& terræ Ci.1.de Diui.

Mugilis,ſeu mugil is.m.g.pen.cor.cefalo,mugio, piſcis græce [illegible], q teli modo publica Athenienſiû pœna ſubibat adulteri podicē. E

Mulcedo,inis.f.g.pe.cor.in obli.pr.dolcezza, ſoauità.Gel.18.cap.9.a mulceo es.

Mulciber,i.m.g pe.cor. Vulcano Dio del fuoco,a mulcendo.i.leniendo,molliēdoq; ferro.

Mulier,is.f.g.pe cor.donna,femina, non dicitur quaſi mollis aer non quaſi mulgens æs, ſed mutata litera quaſi mollier a mollicie,mulieris appellatione ut Caius in l. mulieris in principio de verb ſig. virgo viripotens continetur hoc eſt, quæ matura eſt apta marito: græce [illegible] muliebris. Mulierem undecimo menſe poſt mortem uiri parere Ari. Diocles Chariſtus,Var. prodiderunt, & Gel. in 3 fœminam honeſtis moribus, & non ambigua pudicitia cû vndecimo menſe poſt mariti mortem pepeiſſet, diu cum ſcriptus hæ- F redibus litigaſſe, diuumq; Hadrianum cauſa cognita decreuiſſe in undecimo quoque mēſe iuſtum partum edi poſſe, quod ſe ſtatuere Hadrianus requiſitis veterum philoſophorum, & medicorum ſententiis teſtatus eſt. Quanuis Iuſtinianus quoniam indubitatum exiſtimaret, & impoſsibile undecim menſes uterum muliebrem gerere, lata lege ſanxiſſet,ut quæ hoc tempore pareret, eas ſubiret pœnas,quibus iure ueteri afficiebātur, ſiqua intra annum luctus nupſiſſet.

Muliercula,æ.f.g.pe.cor.feminella, donnicella. Ter.in Heaut.

Muliebris,& hoc muliebre is,omnis g.pe.pro. de femina,vt origo. Lucre.primo, non mulieris origo ut legit Priſcianus,& alii.

Mulieroſus,i.m.g.pe.pro.feminiero, amatore de

A de femine,donne. Affranius, Ci.

Mulierarius,ii.m.g.pe.cor. Capitoli.

Muliebria,ium.n.g.pe.cor.menſtruo delle femine,Celſus,Hier.uſare.Sal. viros muliebria pati,Quint.muliebria paſſus.

Mulio, nis.m.g.pe.cor.in obli.pro. mulattiero,qui mulos agit clitellarios Plin. de viris illuſtribus.

Mulionicus,a.um pe.cor.de mulattiero, vt penula Ci.pro Seſtio.

Mulomedicus,i.m.g.pe.co.mariſcalco, Firmi.

Multangulus,a.um.pe.cor. de molti cantoni, multos habens angulos Lucre.4.

Multatus,a.um.pen.pro.punito,condennato, maxime numis,a multo as.

Multa,æ.f.g.pe.pro.non eſt vocabulum Oſcũ vt Var.nec ſcribitur cum C ante T ſed latinũ a multus a,um. quoniã a multis exigitur pœ-
B na maxime de numis, maximã dixerunt multam trium milium,& viginti aſsium.Quia nõ licebat quondam pluribus.30. bobus,& duabus ouibus quemq; mulctari, æſtimabaturq; bos centuſsibus, ouis decuſsibus, ſed prius ob peccatum aut una ouis, aut bos exigebatur unus poſtea, multa ſimul cœperunt exigi,& addi unum,atque alium: & ideo dicitur a multis rebus,ponitur pro omni pœna.

Multatio,nis.f.g.pen.cor.in obli.pro. punire, condennare,condemnatio.

Multatitius,a.um.pe.cor.pertinente a pena pecuniaria,eſt quod nomine pœnæ exigitur, ut argentum Li.

Mulſa,æ.f.g.pe.pr. acqua melata,Plaut. aqua, & mel, a quibuſdam rodomele.

Mulſum,i.n g.pe.pro.chiarerà.Pli. potio, quæ
C fit ex melle & vino veteri,græce οἰνόμελι.

Mullus, i.m.g.pe.pro. treglia, piſcis marinus. Iuue.Ci.in Parad.dictus a colore muleorum calciamentorum ut Funeſtella, Pli.9.cap.17. Mullei erant calcei Vop. in Aureliano calceos mulleos regum Albanorum, poſtea patritiorum a mullando.i.ſuendo non ſumẽdo, ut aiunt, ſed cum piſces fuerint priores calceis cur potius dicantur a calceis,quàm calcei a piſcibus ipſi uideant.

Mullulus,i.m.g. pe.cor.tregliotta, treglia piccola,Ci.in Parad.

Multiforus,a.um.pe.cor.pertugiato, forato in molte parti.

Multiforis, & hoc multifore is, omnis gene. pe.cor.

Multifidus,a.ũ.p.co.ſpaccato in diuerſe parti.

Multiuagus,a.um pe.cor.vagabondo,errabondo, chi ua intorno. D

Multitia,orum.n.g.pe.cor. veſta de pannicello,ueſta di ſeta de pannicello,taffetta, buratto. Iuuena.2. Vopiſcus in Aureliano tunicas multitias ait,a mulcendo,ꝙ mulcent,& grata ſunt tenuitate ſua, aliqui a mollicie quod non probo.

Mulctrale,is.n.g.pe.pro.ſecchia dal latte,uas, vbi colligitur lac.

Mulctra,æ.f.g pen.pro.mongere delle capre, extractio lactis Verg.ſecchia, Col.

Mulctrum,i.n.g.penul.pro. mognere delle capre. Horat.

Multicaulis,is.m.g penul.pro. multos habens caules i.ſcapos,molti colti.Pli. carduus multicaulis eſt.

Multiiugus,a.um.pen.cor. molto, numeroſo. Cic.ad Att.multiiugas literas, Apul.apparatus multiiugi,& ſunt in poſtliminio,& finitimo illud liminium,& timum nihil ſignificãt, E
ſed pro nominis ſupplemento ponuntur ſic in multiiuga.

Multiiugis,& hoc multiiuge is, omnis generis penul.cor.

Multiformis, & hoc multiforme is, omnis.ge. pe.pro.de molte maniere,forme.

Multiloquium,ii.n.g pen.cor.de molto, troppo parlare.

Multinominis,is.communis g.pe.cor.de molto nome.

Multinodus,a.um.penul.produ.con molti nodi, nodicoſo, groppoſo, ut volomen Apul. in 5.

Multicolor,is.omnis g.pen.cor.in obli.pro.de molti colori.

Multicolarius,a.um.pe.cor. idem. F

Multiſonus,a.um.penul.cor.ſonatore di molti ſuoni,verſi,parte.

Multibarbus,i.m.g.p.cor.barbuto,chi ha molta barba,Apul.

Multiplex,cis,omnis g.pen.pro in obli.cor.de molti modi,maniere,vt nodus.

Multus,a.um.pen.pro.molto, grande, Quint. multo labore,multus hominibus labor eſt.

Mundus,a.um.pe.pr.polito,netto, hic mũdus cielo.Pli.in 1.eſt deorũ domus, & qui cõſtat ſole,luna,terra,& ſtellis. dicit ꝙ eo nihil eſt mũdius,& ornatius, græce κόσμος ἀ κοσμέω.i.ornato,ornamento delle femine, eſt quo mulier mundior fit,eo continentur ſpecula,matulæ, gemmæ,mitræ,unguenta.i.odores, uaſa unguentaria,

A guentaria, & ſiqua ſimilia dici poſſunt. Vlpi. in l.argumento.§.mundo,eo.tit.

Mundanus,a.um.pen.prod del mondo,græce κοσμικός.

Munditia, ę. f.g.pe.cor.nettezza, politezza, lauritia.Cice.1.de Offi.

Mundities,ei.f.g.pe cor idem quod munditia.

Munificus,a.um.pen.cor. liberale, ſplendido, munifico,a munere, quaſi munera large præbens.

Munificentia,æ.f.g.pe.cor. liberalità, munificentia.Pli.1.epiſt.

Munus, ris.n.g.pe.pro.in obli.cor. præſente, officio,ſpettacolo, ut gladiatoriũ, a munio, quòd cuncta muniuntur muneribus, vel qui mutuo animo ſunt id donant officii gratia,ut aliqui a mouendo, quòd cuncta muneribus

B mouentur,gręce δῶρα,unde donum, ſed tam ante factum quàm poſt factum datur.

Munuſculum, i.n.g.pe.cor. preſentetto, preſente piccolo.

Munerarius,ii.m.g.penul cor. publicatore de ſpettacoli,vt le gioſtre, giuochi, donatore a li poueri.Hier.

Munerabundus,a.um.pe.pro preſentandomi, donandomi preſenti.

Municipes,ut Gel.dicti ſunt,quòd omnino cũ ſuis iuribus, & legibus in municipio uiuerẽt, & munera cum populo Romano habebant, id eſt tanquam Romani habebantur,ſicq; hi fuiſſe uidentur cum fœdere recepti in ciuitatem,& ut Feſtus municipes erant, qui ex aliis municipiis.i.ciuitatibus venerant,quibus non licebat magiſtratum capere,ſed tantum

C muneris partem, ut Paulus in l. municipes. ſunt hi qui in eodem municipio nati ſunt ut Vlp.in l.1 ad municipales,municipem ait aut natiuitas facit,aut manumiſsio,aut adoptio; & proprie quidẽ municipes appellantur muneris honorarii cum populo Romano participes recepti in ciuitatem, ut munera.i. officia nobiſcum facerent,& legione merebant, ſed nunc abuſiue municipes dicimus cuiuſq; ciuitatis ciues,cittadino,compatriota.Cic.in oratione ad equites Romanos Cic. Marium municipẽ meum,& ad C.Titium. Primi municipes effecti Romani ſine ſuffragiis fuere Cerites ob ſacra bello Gallico cuſtodita: hinc municipales magiſtratus dicuntur ipſi ciuitatum decuriones ſic in municipiis vocati,vt Romæ Senatores,ſed ciuitatum defenſores non ex decurionibus, ſed ex aliis deligebantur tres,qui hoc agerent.ne pauperiores, & infimi a nobilibus læderentur: quod D ex conſtitutionibus patet: Magiſtratus duũ virorum in vrbe Roma criminalia tractauit ut Li. Vlp. omnibus inquit magiſtratibus,nõ tantum duumuiris permiſſum eſt iuriſdictionem ſuam pœnali iudicio defendere:communi ergo ſententia comprobatur eoſdem eſſe duum uiros,& magiſtratus municipales,Paulus is,qui non ſit decurio duumuiratu,vel aliis honoribus fungi non poteſt, Idem in duumuiros,& in remp.etiam poſt annum actio datur ex contractu magiſtratuum municipalium, Idem dãno infecto duas res magiſtratibus municipalibus prætor, iniunxit actionem, & paſsionem, cætera iuriſdictioni ſuæ reſeruauit.Duumuirum faſcibus uti imperatoriis cautum eſt conſtitutionibus ſub titulo B de Decurionibus, quod arguit fuiſſe Decurionem, eoſdem carceribus municipiorũ prę fuiſſe referunt iuriſconſulti.

Municipalis,& hoc municipale is, omnis gen. pe.pro.de municipio.

Munichia,noſtra vide collectanea.

Munimentum,i.n.g.pe.pro. fortellezza, fortificamento,a munio is, græce ὀχύρωμα.

Munitio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.

Munimen,inis.n.g.pe.pr.in obli.cor.Verg.2. Georg.

Munitus,a.um.pe.pro.fortificato, vt vrbs,munus, fornito, ut domus rebus: Actius munitum ſapientia pectus ait, Prop.3.multo munita puella timore.

Munitior,& hoc munitius,omnis ge.pen.cor. ut vrbs, domus, & ſimilia, ita ait Cice. 2. F de Offi.

Munia,ium.n.g.pe.cor.officio.Horat.

Murex,cis.m.g.pe.pro.in obli.cor.eſt ex genere concharum, ex cuius ſanguine ut Pli. tingitur purpura,& ideo ſcarlata, Horat. Verg. ardebat murice lana: rocca, ſcoglio aſpero. Verg.in 5.poſuit pro ſaxi aſperitate, dicitur a muro, ſpontoni,taglio de gradi, vaſapiedi, ſcalzapiedi, piantaroli.Curt.4.Val.3. eſt ferreus triangularis poſitus ſub terra,qui pedes offendit.

Murgantia, æ.f.g pe.cor. Morcone, oppidum prope Beneuentum.

Murgantinus, a.um.penul.pro. Merconeſe,da Morcona.

Murgantium,ii.n.ge.penul.cor. Murgo oppidum Siciliæ.

Murgo,

A Murgo,nis.f.g pe.pro. uide Palamus.

Muricatus,a.um.pe.pro. abondante, pieno de ſpontoni, Pli. carduus, caulis muricatis cacuminibus: greſſus formidoloſos muricatos appellauit Fulgentius.

Murena,æ.f.g.pe.pro.Morena,piſcis anguillæ ſimilis, niſi quòd eſt uaria, & maculoſa, hæc in ſicco littore lapſa ut Pli.a uulgo coitu ſerpentium impleri putatur. Murenæ in freto ſiculo magnæ,& optimæ inueniuntur, a Græcis πλῶται vocantur, a Latinis fluræ: quòd in ſummo ſupernatantes præ pinguedine flutent Macro. Var.

Murenula,æ.f.g.pe.co.collaro de oro, cannacca, murenella Hier. a ſimilitudine piſcis murenæ: quia ſic ab opificibus torquetur.

Muria,æ.f.g pe.cor.ſalimola,ſalmora, ſimolello, ſalſugo exudans ex piſcibus ſalitis Mar. Perſ. eſt quoq; aqua ſalſa, acqua ſalmaſtra, è ſalſis puteis hauſta, quæ cocta dureſcit in ſalem Pli. qua vtebantur antiqui ad condienda vina Col in vltimo: a mari.

B

Murrina,orum.n.g pe.cor.porcellane, uaſa ue Pli.37. mittebantur ab oriente, & nonnullis Parthorum locis, ſed præcipue ex Acharnania; erant diſtincta maculis, dicuntur a murra, quem humorem ſub terra putant calore condenſari,& effodi vt cryſtallum, Luca. nō auro, muraq; bibūt, Iabolenus iuriſcon. murrina uaſa, quæ ad vſum edendi,& bibēdi cauſa parata ſunt, eſſe in ſupellectili.

Murrinus,a.um.pen.cor.de porcellane,ut calix. Suet.

Murreus,a.um.pe.cor. ut uaſa Iabolenus Iuriſconſ.

C Mura,æ f g.pe pro. Agatha,gemma.

Murcus,i.m.g pe.pro. huomo che per paura, timore di andare in guerra ſe taglia il dito groſſo della mano, dictus quaſi murcidus.i. deſidioſus.

Murinus,a.um pe.pro.de ſorice,di topo, vt ſimus,color murinus,morello.

Muricida, æ. communis.g pe.pro. occiditore, ammazzatore de ſorici.

Mus,ris.m.g.pe.pro.ſorice,topo,græce μῦς, de muribus legito Plinium 8.& 10. Ariſto.de animalibus 6.

Murus,i.m.g.pe.pro.muro della città, Traſon inuenit, a munio, ꝙ muniendi cauſa paratur.

Muſa,æ.f.g pe.pro.muſa dicta a myn.i. inquirere, indagare, ꝙ bonarum artium fuere indagatrices, quas homines docuere cantū, Ver. in Buc. paſtorum muſam, a μούσιζω.i.cantu contendo. fuerunt, vt Heſiod. a Ioue, & mnemoſine.i.memoria natæ, ut aliqui ex cælo,& terra, ut Var. & aliqui fuerunt tantum tres, ſed nos Heſiodum ſequimur, ponuntur pro ſtudio, Cice. refero me ad muſas manſuetiores, id eſt ſtudia poetica, Idem de perfecto Orat. muſis.i.diſciplinis.

D

Muſculus,i.m g.pe.co. ſoricello, toparello, topicello, Pli. Ci. 2. de Diui. muſco della ſpalla, articulus, in quo neruorum capita ſunt, Col. eſt,& de equis,& de ſigno.i.ſtatua Pli. iunior in 3. eſt & inſtrumentum bellicum a marinis beluis Vegeti. Hircius, Cæſar uide muſcularius.

Muſculoſus,a.um penu.pro.ſpalluto, ut miles Vegetius.

Muſcerda,æ.f g.pe pro.ſterco, merda de ſorici, Plin.

E

Muſipula, æ.f.g pe.cor. trappola da pigliare i ſorici, inſtrumentum ad capiendos mures, a mure & capio.

Muſtela,æ.f g pe.pro. donnola, animal, mus, telon.i.longum, Lampreda, piſcis.

Muſtelinus,color,pe.pro. lentiginoſo, roſſaccio ſubruber. Ter. in Eun.

Muſcarium,ii.n.g.pe.cor.ſuentolo, uentaruolo, vētaglio, muſcarolo, roſtra flabellū Hier. ſunt quoque muſcaria Aniti hærbe comæ in ſummo ſemina mittentes, fronde de Aniticon le ſemente. Pli.12.

Muſcarius,ii.m.g.p co.venditore de ſuentoli, eſt & qui canopæa facit, fattore de ſparuieri de letti, ob culices, a muſca. muſcharius vero cum H protumiero.i. qui uendit muſchum.i. odoratum unguentum, quod Pli.& Dioſcor. σταλάγμα vocant, diuerſum tamen ab eo, quod ab animali moſcho nominamus.

F

Muſcus,i.m.g.pe.pro.muſchio,odor.Hier. Albertus.

Muſcus,i.m.g.penul.pro. ſine H capello uenere, hærba.

Muſcoſus, a um.pe.pro. pieno, abondante de capelli ueneri, ut fons. Muſcularii ſunt aquæ ductus, qui ex muſculis dilabūtur. Muſculus eſt inſtrumentum ad ſimilitudinem muris, quo in bellis utebantur ad æquandas foſſas, Vegeti. Ceſ. Erant tubi in ductibus ad ſimilitudinem muſculorum. Nam ſicut a papillarum ſimilitudine dicuntur maſti, tubera, & leones in canalibus Sid. in 2. cur etiam a muſculorum forma non dicemus muſcularios aquæ

A aquę ductus Muſculus etiam eſt piſcis Plin. Sid. 3. Claud. in Eutropium in 2.
Muſeum, ei. n. g. pe. pr. ſchola Pli. in primo epiſtolarum, caſa delle muſe, de li dotti. Spar. muſea Pli. inquit in ędificiis uocant dependétia ad imaginem ſpecus arte reddendam.
Muſius, a. um. pe. pro. muſiato Spart.
Muſiuarius, ii. m. g. pe. cor. muſiatore, artifex muſiui Vitr. a muſiuo.
Muſsitatio, nis. f. g. pe. cor. in obli pro. murmurare.
Muſteus, a. um. pe. co. freſco, recens, nuouo, vt liber Plin. iunior, Mart. Col. Plin. 12. dolce, ut pomum Plin.
Muſtaceum, ei. n. g. pen. cor. muſtazzolo, pan muſtazo, Iuue. a muſto, aut a muſtace. i. lauro Plin.
B Muſtaceus, ei. m. g. pe. cor. Cato.
Muſtum, i. n. g. pe. pro. moſto.
Muſtricola, æ. f. g. pe. cor. forma delle ſcarpe Affranius.
Mutatio, is. pe. cor. in obli. pro. mutare, ut veſtis. Ter. in Eun.
Muto, nis. m. g. penul. cor. in obli. pro. genitale membrum.
Mutoniatus, a. um. pe. pro. mentu latus, Mart
Mutillum, i. n. g. pen. pro. Modigliano, vrbs in valle Lemone.
Mutilus, a. um. pe. co. mutilato, mozzato, priuo de uno, o dui membri lectus mutilus, da uno piede, che li manca un piede, pecus mutilũ, beſtiame ſenza corne, Ouid. ſubſtantiuum capo de traue, che ſta fuor del muro. Vitr. 4. pollaro, ſtiua delle galline, luoco, vbi dormiunt gallinæ.
C Mutilatus, a. um. pe pro. mutilato, ſmozzato, tagliato, corrotto, che ci manca, ut liber.
Mutilatio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. mutilare, ſmozzare, tagliare de piu membri.
Mutina, æ. f. g. pe. cor. Modena, oppidum.
Mutinenſis, & hoc mutinenſe is omnis g. pen. pro. Modeneſe.
Mutus, a. um. pe. pro. muto, quí loqui non poteſt, dictus a litera M, quam exprimit, cum conatur loqui.
Mutuus, a. um. pe. cor. impreſtato, paro, equale, ut amor. Ter. in Eun.
Mutuatio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. impreſtito, impreſtare.
Mymphur, vide mamphur.
Myactonus, i m. g. pe. cor. occiditore, ammazzatore de moſche.

Mycena, æ. f. g. pe. pro. conditur in Italia, quæ nunc Cumæ uocantur Euſeb. ſunt etiam Mycenæ in Græcia dictæ ut Home. a Mycena muliere Inachi, filia, & Aceſtoris uxore, ut aliqui, fuerunt conditæ a Perſeo, qui cum ibi eſſet, & æſtu, ſitiq; laboraret, aruiſo è terra fungo ſcaturientes reperit aquas quas cũ ebibiſſet, & ſitim ſedaſſet, a fungi poſtea nomine qui græce μύκης appellatur dictæ fuerũe Myceuæ, vel ab accepto omine cuſpidis ferrei ab extrema vagina decidentis, quem Græci Mycenem uocant: vel a μυκάομαι. i. mugio: ꝙ ibi bos quidam locum vrbi determinans, mugitum edidit, Strabo Stephanus. D
Mylæ, arum. f. g. pe. cor. Melazzo, oppidũ prope Meſſanam Pli. Suet.
Mynia, æ. f. g. pe. cor. uide Palamus.
Myoſthonos, vide aconitum. E
Myotilopes, is. m. g. pe. cor. chi ha corta uiſta, qui parũ videt, luſcus μύω claudo ops oculus.
Myopes, is. m. g. pe. cor. Gel. 4. cap. 2. Iuriſcon. de ædi. edic. ſcribunt eum hominem morboſum eſſe, qui neque matutino videt, neque veſpertino niſi vicina, chi ha corta viſta, chi uede da vicino; quod genus morbi Græci uocant μύωπα.
Myopa, æ. f. ge. penul. cor. corta uiſta, poco vedere.
Myophanus, i. m. g. pe. cor. occiditore, ammazzatore de ſorici, topi.
Mylos, i. f. g. pe. cor. mola da macinare, chiromylos eſt mola manualis.
Myrica, æ. f. g. pe. pro. Tammarice, genus fruticis Læneus ſimilis eſt ſcopis. amerinis Plin. 13. & 24. cap. 9. geneſtra, a quibuſdam flos geneſtæ. F
Myricinus, a. um. pe. pro. de tammarice.
Myrobrecarius, ii. m. g. pe. cor. profomiero, vẽditore de capelli profumati, ut Mœcenas. Suet. in Aug. μύρον eſt unguentum βρέχω. i. aſpergo, irroro, madefacio.
Myropola, æ. m. g. pe. pro. profumiero, qui uendit vnguenta. i. profumi, ſpeciale de vnguenti, a πωλέω. i. vendo.
Myropolium, ii. n. g. pe. cor. boteca de profumiero. Plaut.
Myrrina, vide murrina.
Myrtus, i. f. g pe. pro. mortella, primum inuenta in Helpenoris ſepulchro iuxta mare, quia littoribus gaudet. hinc Verg. littera myrtetis gratiſsima, Veneri ſacra. ꝙ in mari creata eſt Venus: huius ut Col. duo ſunt genera, & quia

A quia Venus præeſt coniunctioni, ideo Pli.in 15.cap.29. coniugalem vocat: ut medici plurimis mulierum neceſsitatibus eſt vtilis, ſatiua candida minus vtilis eſt medicinæ, quàm nigra: ſemen cuius medetur ſanguinem excreantibus, item cótra fungos in vino potũ, odorem oris commendat, vide circeus.

Myrtum,i.n.g.pe.pro mortello, fructus Verg. primo Georg. cruentaq; myrta.

Myrretum,i.n.g.pe.pr.mortelletto, locus myrtorum Plaut.

Myrtatum,i.n.g.pe pro. paſto, cibo conciato con acqua de mortella.

Myrteus,a.um.pe.cor.de mortella.

Myrtites,tis.n.g pe.pr.vino fatto de ſucco de mortella, Plin.14. ex ſucco baccarum myrti confectum.

Myrias,dis.f.g.pe.pro.dieci miglia.

B Myriarches,æ.m.g.pe.pro. capo, capitanio de dieci milia.

Myoparo,nis.m.g.pe.cor.in obli.pro: fuſta de corſaro, Cic.3. de Orat.

Myrepſus,i.m.g.pe.pro.profumiero, qui conficit vnguenta.

Myrum,i.n.g.pe.pro.profumo, unguentum.

Myriſtica nux, noce moſcata.

Myrapium,ii.n.g.pe.cor.pero moſcatello.

Myrmicinus,a.um.pen.pro. de formica, quæ græce μύρμηξ dicitur tardo, vt greſſus.

Myſta,æ.m.g.pen.pro.ſacerdote. Auſo. Stat. Sene.

Myſterium,ii.n g.pe.pro. ſecreto della meſſa, a μύω.i.occulto, claudo: q̃ ſoli tantum ſacerdoti debet eſſe cognitum, & non aliis.

C Myrmæcia,æ.f.g.pe.cor.formicola, vlcus duriuſculum ſiue verruca Celſus, quæ radices altius exigit, & naſcitur in palmis, aut in inferioribus pedũ partibus, & eſt in lupini amplitudine, ſicut acrocordines amplitudine fabæ noſtratis, & quaſi huius generis.

Myrmæcium,ii.n.g.pe.cor. Celſus.

Myrmix,cis.f.g.pe pro.in obli.cor.

Myrothecium,i.n.g.pe.cor, ſtipo de profumi, repoſitorium unguentorum, ponitur & pro pigmentis oratoriis Ci.

Myſia, vide meſia, miſia Stephanus regionem, & ciuitatem Myſiam vocat.

Myſticus,a.um.pe.cor.occulto, ſecreto, ut ſacra; figurato, ut nauis.

Myſtax,cis.f.g.pe.pro. peli che naſceno ſotto il naſo, Pollux.

Mythos, fabula.

Mythicus, fabulatore. D

Mythiſthoria, fabularis hiſtoria.

Myxa,æ.f.g.pe.pro.mocco del naſo.

Myxos, vel myxa.f.g pe.pr. papito, o lucigno della lucerna.

NABATHEA, æ.f.g.pe.pr. Arabia, dicta a Nabath filio primogenito Hiſmaelis.

Nabathæus, a. um. pe.pro. Arabico.

Nabilis, & hoc nabile is, ois g.pe.co.che ſe nuota.

Nacaronum,i.n.g.pen.pro.flumen, vide Vulturnus.

Nacca.æ.m.g.pe.pro. leua macchie, ponitur pro uiliſsimo. Per. Horat. Iuue. licet natra legatur, ſed mendoſe, naccus Græci caprarum pelles. B

Nactra,ę. f.g.pe.pro.mattra.i. caſſa per tenere pane.

Nactus,a.um.pe.pro.ha trouato, reperit a nanciſcor, Cic. in Cato.

Næuus,i.m.g.pe.pro. nieuo, macula genita in corpore.

Nęuoſus, a.um.pen.pro. pieno, abondante de nieui.

Nais,dis.f.g.pe.pro.in obli.cor.nympha de acque dolce, a nao.i.fluo.

Naicus,a.um.pe.cor. delle Nimphe d'acqua dolce. Prop.2. ſuppoſita excipiens naica dona manu.

Nanus,i.m.g.pe.pro.nano. E

Nana,æ.f.g.pe.pro.nana, Lampridius.

Nannetes,a.um.m.g.pe.pro. Nantes.

Napeę,arũ.f.g.pe.pro.nymphe de li fiori, dee.

Napina,æ.f.g.pen.pro. ſemenza, ſemenate de rape longhe. Col.11.cap.2.

Napum,i.n.g.pe.cor.rapa longa. Col.

Napúculus,i.m.g.p.co.rapetta, rapa piccola.

Narciſus,i.m g.pe.pro.giglio roſſo. Pli.21. caput grauans, & ideo a νάρκη.i.torpedine ναρκᾶν; id eſt obſtupefacio, non dicitur a puero fabuloſo ut aiunt.

Naris, in nõ Ouid. panda naris erat, ris.f.ge. pe.pro.nari del naſo.

Narnia, otriculo, ciuitas, per quam amnis Nar labitur, unde Narnia dicta, cum antea

Nequinum

A Nequinum vocaretur. Colonia a Tito Flamminio aduerſus Vmbros co nſſa Li. Ser. Pli. Steph. eſt in edito condita in Amienſi agro ſiccitate lutum fieri, hymbre puluerem Plin. 31. quod admirationibus ſuis inſeruit Ci.

Narthecium,ii.n.g pe.cor. ferula baſſa, corta eſt quoque repoſitorium unguentorum Ci. tipo de profumi.

Naſiterna,æ.f g.penul pro.boccale de l'acqua Var.de re ruſt. Plaut.

Naſturcium,ii.n.g.pe.cor. Naſturzo,herba.

Naſus,i.m.g.pe.pro naſo,in uaſculis pizzo,ut lucernæ,cyathi Iuue Apul. ponitur pro deriſione,dellegiare,dellegiamento,Mart.

Naſutus,a.um.pe.pro.naſuto,dellegiatore.

Natiuus,a.um.pe.pro. naturale, vt color, qui nulla arte ducitur, tendit ad alborem, & ni-

B gredinem,non tamen perfecte vt albus,& niger,bigio, cicerino, frateſco, & qui naſcitur paſsiuæ ſignificationis, vt pietas Gel. Sene. & in quo aliquid naſcitur, vt montes natiui ſalis Pli.21.nato Plin.33.natiua duritia, Var. pedamentum natiuum.

Natatus,us ui.m g.pe.pro.nuotare. Claud.

Natatorium,ii.n g.pe.cor. doue ſe nuota.

Natabulum,i.n g.pe.cor. Apul.

Nata,æ.f.g.pe.pro.figlia.

Natus,i.m.g pe.pro.figlio. Ci.in Lælio,Quin. primo.

Nates,is.f g pe.cor. natica.

Natura,æ.f g pe.pro. natura,coſtume, genita lia tam virilia, quàm fœminata, ſed peculiariter in brutis Pli.de Nat. Deo. Apul.

Natiſon,is.m.g pe.pro. Liſontio,fluuius.

C Nauci,n.g pe pro.ſcorze de noce.i.putamen, ut aliqui eſt membranula in nucis iuglandis medio. ponitur adiectiue,ut homo nauci,homo da niente,inutile.Plaut.

Nauia, æ.f.g.pe.cor. gaueta, lignum cauatum ut nauis,in vindemiis utuntur.

Nauſea,æ.f.g.pe.cor.vomito,Sene.voltare de ſtomacho,ſentina della naue.

Nauſeatus,a.um.penul.produ.che da uomito, che produce,commoue uomito,nauſea ut radix Pli.

Nauta, æ.m.g.pe.pro. marinaro, barcaruolo, qui nauim exercet,quamuis nautæ appellentur omnes,qui nauis nauigandæ cauſa in naui ſunt, Vlpi.in l.1 § qui ſunt. eo.tit.

Nauita,æ.m.g.pe.cor.apud poetas.

Nauis,is.f g.pe.pro.naue,quam primum,cum antea non nauigaſſent, in Græciam inuexit Danaus ex Aegypto,ante ratibus nauigabatur inuentis in mari rubro a rege Erythra. ſunt qui tradunt Myſios, & Troianos priores excogitaſſe in Helleſponto, cum tranſirent aduerſus Thracas. Longa naui primum nauigaſſe Iaſonem Philoſtephanus ait, At Ageſias Perthalum, Cteſias Samiram, Stephanus, Semiramim, Archemachus Aegonem,biremem Erithreos feciſſe tradit Damaſtenes, triremem Amocles Corynthius inuenit Thucidides, non dicitur a no, as ſed a naus.

Naualis,& hoc nauale is,omnis ge.pen. prod. de naue.

Nauigium,ii.n.g.pe.cor. nauilio,naue, nauigii appellatione & rates continentur Vlp.in l.1. §. nauigii.de fluminibus, & l.1. §. ait prætor

E eo.tit. nauigium ſolemus dicere etiam nauē vide corona.

Nauticus,a.um.pen.cor. de marinaro, ut clamor Vergi.

Nauticus,i.m.g.pe.cor.gouernatore, rettore, patrone de naue. Pli.

Naulum,i.n.g.pe.pro.fitto,naulo. Iuue.

Naufragium,ii.n.g.pe.cor. naufragio,trauerſi a nel mare Ci.3.de.offi.

Naufragus,a.um.pe.cor.andato trauerſo. Ci. 3. de Offi.

Nauale,is.n.g.pe.pr.arſenale, ubi fiunt,& manent naues antequàm ducantur in mare Ci. 2.de Offi. Ouid.3.ſiccum nauale tenent.

Naupagium,ii.n.g.pe.cor.

Naupilum, ii.n.g.pe.cor. Napole de Romania,oppidum, Nauplia naualis.

F Nauarchus,i.m g.pen.prod.pilota,patrone.i. princeps nauis Vlpi.Ci.a quibuſdā comito.

Nauarcha,æ.m g.pe.pro.

Nauarchis,is.f.g.pe.pro.naue del capitanio.

Nauicularius,ii.m.g.penul.cor. nochiero,barcaruolo.

Nauiculator,is.m.g.pe.pro.Ci. pro Pompeio, a nauicula.

Naumachia,æ.f.g pe.cor. ſcaramucciare, ragattare,battagliare de le naue, & doue ſcaramucciano. Suet. a nauis, id eſt naus, machia pugna.

Naumachiarius,a.um.pe.cor. de battagliare, ſcaramucciare,ragattare.

Naumachiarius, ii.m.g.pe.cor. compagno de galera,bellator in nauigiis Suet.

Nauclerus,i.m.g.pe.pro.nochiero de naue.

Nauclerius,a.um.pe.cor. pertinēte a nochiero,

A ro, ut ornatus Plaut.
Naucleriacus,a.um.pe.cor.Plaut.
Naupactum,i.n.g.pe.pro. Lepanto, oppidum.
Nautea,ę.f.g.pen.cor. l'acqua della ſentina. Plaut.a quibuſdam l'acqua de' cuoi conciati.
Nautepibata,æ.m.g.pe.cor.paſſagiero,qui nauem inſcendit,& pro pretio uecturæ,ſeu naulo nautarum fungitur officio, ἐπιβαίνω, id eſt inſcendo.
Nauus, pe.pro. ueloce, in rebus agendis Cic. in Verrem nauus filius eſſet, a nauium uelocitate.
Naxos,i.f.g.pe.pro.dicta a Naxo duce,eſt vna ex Cycladibus, ante Strongile, deinde Dia, mox Dionyſia a Baccho,quia ibi Ariadnen a Theſeo relictam duxit vxorem.
Nea,æ.f.g.pe.cor. vt Diodorus Minio, oppidum Siciliæ.
B Nebris, dis.f.g.pen.pro. in obli.cor. pelle del daino, vt aliqui del ceruo, νεβρὶς.n. ceruus dicitur.
Nebriſſa alio nomine Veneraria eſt appellata,Turdentanorum eſt oppidum in Bethica poſitum a libero patre, quo tempore Hiſpaniam luſtrabat Stra.Pli.Ptol. dicitur a nebridibus damarum pellibus, quibus erat uſus in ſacris, quę Bacchus ibi inſtituerat. Sil. 3. at Nebriſſa Dionyſiis conſcia tyrſis.
Nectar, is.n.g.pe.pro. in obli.cor. beuere, beuanda de Dio, dei potus, ſed proprie eſt Dei immortalitas,a ne.i.non,&κτείνω.i.occido,non occidens,quod eſt ipſius dei, non a nectendo,vt aiunt,quòd lingua nectar bona bibenda,beuanda. Verg.in Buc.fundam nectar Ariuſia vina.
Nebulo,nis.m.g.pe.cor.in obli.pro. beſtione, goffo, menchione.
C Neceſsitas,tis.f.g.pe.cor.in obli.pr.neceſsità, biſogno, ponit per la ſtretta amicitia Cæſar.
Neceſsitudo,inis.f.g.pe.pro.in obli.cor.ſtretta amicitia. Ci.parentado,parente.Sue.ponitur pro neceſsitate, biſogno a ne & ceſſatio, ꝙ nulla inter eos ceſſatio, vel reparatio ſit, uel ꝙ neceſſaria inter eos officia conferatur.
Neceſſarius,ii.m.g.pe.cor. ſtretto amico, parente,Gel.
Necromantia eſt diuinatio, quæ fit per mortuos,a νεκρὸς.i.mortuus,& μαντεία diuinatio,vaticinium. Necromantici, ſunt quorum precationibus videntur reſuſcitari mortui,diuinare & ad interrogata reſpondere, ad quos ſuſcitandos cadaueri ſanguis adiicitur, Nam amare ſanguinem dæmones dicuntur.ideoq; D quotieſcunque necromantia fit, cruor aqua miſcetur,vt colore ſanguinis facilius prouocentur ex c.nec mirum.26.q.5.
Nectus,a.um.pe.produ occiſo,ammazzato, a neco as.
Nefarius,a.um.pe.cor.ſcelerato, triſto, ribaldo,ut iniuria Ci.in Parad.
Nefandus,a.um.pe.pro.
Nefrendes porci, porci quaſi lattanti, ſenza denti,& quaſi fabam frendere non poſsint.
Negotium,ii.n.g.pe.cor.faccenda, fatica, moleſtia,anſietà,Ter.impreſa, Cæſar. mercantia, ſed negotium in cauſis negociatio in cõmercus,quaſi negans otium.
Negotiolum,i.n.g.pe.cor Ci.ad Att.
Negotiatio,nis.f.g pe.cor.in obli.pro.mercãtia. Ci.ad Cecinnam. E
Negotioſus,a.um.penul.pro. affannato, affacendato.
Negotiator,is.m.ge.penul.pro.mercante. Ci. 3.Verri.
Negociatorius,a.um.pe.cor. pertinentę a facende,vt aurũ,quod principibus pendet cap.
Neglectus,a.um.pe.pro.deſprezzato.
Neglectus,us.ui.pe.pro.diſprezzare,diſprezzamento.Ter.
Nemauſum, i. n.g.pen.pro. Nimes oppidum Galliæ.
Nemo,inis.communis g.pe.cor. Ter. neminẽ hic peperiſſe,Plaut. in cap.neminis miſereri certum eſt,niſſuno,non dicitur ut Ser.quòd nullus homo. Nam ſi hoc eſſet, non dixiſſet Ci.hominem arbitror ſcire neminem,& Sal. quo nemo vir melior. F
Nemus, oris.n.ge.penul.cor. boſco, a νέμω, id eſt paſco.
Nemoroſus,a.um.penul.pro.pieno,abondante de boſco.
Nemorenſis,& hoc nemorenſe is,omnis gen. pe.pro.de boſco.
Nemophilax,cis.m.g.penul.cor.guardiano di boſco.
Nenia,æ.f.g.de cor.pianto ſopra li morti,canzona de li figlioli,Horat.
Neogamus,a.um.pe.cor.cito,marito nouello, ſpoſo,nouus ſponſus.
Neonymphus,i.m.g pe.pro.a νέος.i.nouus, νυμφίος.i.ſponſus.
Neomenia,æ.f g.pe.cor.luna noua.
Neotericus,a,um penul.cor.moderno,nouo, nouello.

T Neophytus,

A Neophytus,i,m.g.pe.cor.chriſtiano nouello, Hier. quaſi νέον φυτόν.i.nouum germen, planta ex.c.ſicut.48 diſtin.

Neochorus,i.m.g.pe.cor. Sacriſtano.Firmi.

Nepa,æ.f.g.pe.cor. ſcurpione. Col.xi. cap 2. Cice.

Neopum,i.n.g.pe.cor.oglio de amandole.

Neptis,is.f.g pe.pro.nepote,femina,nezza,figlia filii uel filię.

Nepos,tis.m g.pe.cor.in obli.pro.nepote.Cic. 2. de Offi. Graccos Aphricani nepotes, qui fuerunt ſibi ex Cornelia filia maioris Aphricani, quaſi natus poſt, in plurali ſucceſſori, poſteri,luſſurioſo,sbaragliatore. Pli. Horat. a nepa.i.ſcorpione,ſub quo ſigno natus,palmites in vitibus nepotes quoque dicuntur Col.3.cap 6.

Nepotinus,a.um pe.pro.abondante, copioſo.
B Sueto.nepotinus ſumptibus.

Nepotalis,& hoc nepotale is, omnis ge. pen. pro. Apul.

Nepotatus.us.ui.m g pe.pro sbaragliare,conſumare.Suet. Apul.

Nephritis,is.f.g pen.pro.dolore de reni, νεφρὸς, latine ren, hic morbus perperam vulgo nefreneſis dicitur,& nefrenetici.

Nephriticus,a.um.pen.cor. chi ha dolore de reni.Hippo. Galen.

Neptunus Saturni fuit filius ex Rhea, qui primus nauigandi arte inuēta claſſem inſtituit, eiuſq; præfectus. ideo dictum fuit a poſteris Neptunum imperaſſe mari, ſacraq; a nauigantibus facta,Diodorus 6.a no as Ci.de natu. Deo. quia ipſe eſt maris ſuperficies, vt Var. a nuptu.i. cooperimento, quòd vt nu-
C bes cælum,ſic nuptu tegit aquam, vel a νεῖν.i. natare, πτᾶν.i. uolare, quod tetigit Maro in primo,ipſe uolans,Hoc carmen tertii Nerei dum matri, & Neptuno Aegeo; ſic ſcanditur Nerei dumma triet nepru noae geo. qui Neptunus colitur in mari Aegeo, vbi Aegeus eſt adiectiuum.

Neptunium,ii.n.g.pe.cor.Neptuno, oppidum in uia latina.

Neptunienſis,& hoc neptunienſe is,omnis g. pe.pro.da Neptuno.

Nequam omnis g.inde.pe.cor.luſſurioſo, cattiuo,ribaldo, inutile, quaſi nequidquam remota ſyllaba quid.

Nequitia,æ.f.ge.penul.cor.luſſuria.Ouid malitia. Ci.dicitur quòd nihil queat, nulliq; rei ſit apta.

Nequiſsimus,a.um.pe.cor. ſcelerato, diſſoluto.triſto,Pli.in epiſto. D

Nereis,dis.f.g penul. cor. nympha del mare a Nereo.

Nereum promontorium Santa Maria finis terræ.

Nereus,ei,m.g.pe.cor.vt Heſiodus Oceani,& Thetios fuit filius Deus maris, quem omniū antiquiſsimum dixit Orpheus in Argonautica. ponitur pro aqua maris, Neros enim aqua dicitur.

Nerio, enis.f.g.pe.cor.in obli.pro. uxor Martis,Plaut.in Trucul. Mars peregre aduenien salutat Nerienem vxorem ſuam,eſt & uirtus, fortitudo,& maieſtas Martis.

Neritum,i.n g.pe.pro. Nardo.

Neruii,orum.m g pe.cor. Tournai.

Nero lingua ſabina fortis ſignificatur, vt Gell. E
12.videntur accepiſſe a Græcis,qui vincula, & firmantia membrorū neura dicunt noſtri neruos,in quibus ſunt vires.

Neruus,i.m.g.penul.pro. neruo,corda da ſonare.

Neruia,æ.f g.pe.co.corda da ſonare, Gel.Sueto quòd fit ex neruis.

Neruoſus,a.um.pe.pro chi ha molti nerui.

Neruiceus,a.um p.cor.de nerui,ut funis Hier.

Neruicus, a.um.pe.cor. chi ha doglia de nerui. Vitr.8.

Neuricus,a.um.pe.cor.Vitr.

Neſa,æ.f.g.pe.pr. Naſa,oppidum Siciliæ. hinc Neſiades matres ſicelideſq; nurus, ait Ouidiana Sapho.

Neſotrophion,ii.n.g.pe.cor. doue ſe paſceno
le anatre rinchiuſe. Col neſon anatem,tro- F
pen alimentum, Plut. ſcribit Catonem cenſorinum aluiſſe domeſticos ægrotos carnibus neſanum, & phaſſarum i.anatum,& palumborum,phaſſa palumbus.

Neſis,dis.f.g.pe.pro.in obli.cor. Niſita inſula prope Neapolim Luca.Sta.

Netor,is.m.g.pe.pro.filatore,a neo es.

Netrix,cis.f.g pe.pro. filatrice.

Netus,a.um.pe.pro.filato,ut linum, filum,aurum Vlp.

Nethum,i.n.g.pe.pro. Notho,oppidū Siciliæ.

Neurobata, æ.m.g.pe.cor. uoltigiatore.i. qui per neruos incedit,Firmi.

Nex,cis.f.g.pe.cor. occiſione, occidere, ammazzare. Ci.pro Milone a neco as.

Nexus,us.ui.m.g.pe.pro. ligare,ligamento, a necto is.

Nexus,

A Nexus,a.um.pe.pro. ligato.

Nexilis,& hoc nexile is, omnis g.pe.cor.da le
garſe,ut laqueus.

Nexus, us. ui. m.g.pe,pro. ogni obligatione.
Cic.primo de orat.eſt, ut inquit Bœothus in
Topi.iuris ſolẽnitas,quam in inſtitutionibus
Caius exponit, cum res, vel mancipia uen-
duntur, interueniunt quinque teſtes ciues
Romani puberes, & is, qui libripens uoca-
tur, Is autem, qui mancipium accipit æs te-
nens Ita dicit hanc ego rem ex iure Quiri-
tium meam eſſe aio,iſq; mihi emptus hoc æ-
re æneaq́; libra, deinde ære percutit libram,
idq́; æs datur ei,a quo mancipium,ſeu aliam
rem accipit quaſi pretii loco, quæ res ſine
hac ſolennitate uendebatur,erat nemancipi,
homo nexus, qui cum liber eſſet, pro pecu-
nia, quam debebat, operas ſuas in ſeruitute
B locabat, donec ſolueret.

Nicomedia urbs præclara in intimo Bithyniæ
ſinu de nomine regis cuiuſdam Bithyni, qui
eam condidit.Strabo,hæc ut Pauſa.prius A-
ſtacus dicebatur, vt Stephanus a Nicomede
zela filio illuſtriſsimi regis, quæ & olbia eſt
appellata, non procul ab ea eſſe lacum am-
pliſsimum Aſcanium, quem Aſcaniam palu-
dem vocat Ptolo.hinc Nicomedenſis.

Nicea,æ.f.g.pe.cor. Nizza,oppidum.

Niceteria,orum.n.g pe.cor.premio, palio del
la vittoria. Iuue.3.vt anulus,torquis,& ſimi-
lia,[illegible] victoria, [illegible] præmium.

Nidus,i.m.g.pe.pro.nido,a nidore, ꝙ mali eſt
odotis auium cubiculum.

Nidulus,i.m.g.pe.cor.nidetto,nido piccolo.

Nidor,oris.m.g.pen.pro. odore, cibi uſtulati,
vel aſſati Iuue.5.fetore de lo abruſciato Ver.
1.Georg.nidoris fœtidi, Lamp.in commodo
C fœtorem nidoris,Ci. in Piſonẽ a renideo es.

Niger, pe.cor.a.um.pro. negro,morto.Iuue.
prima nocente ut anguis Verg.2. Geor. tri-
ſto,ribaldo,vide Daunia.

Nigellus, a.um.pe.pro. nigretto, vn poco ne-
gro,ut amiculum Var.

Nigror,oris.m.g.pe.pro.nigrore,nigrezza,o-
ſcurità.Sol.Cic.primo de Diui. Lucre.Pli.7.
cap.15.nigrorq́; dirus æra, licet mendoſe le-
gatur odorq́; dirus.

Nihili omnis.g.indec.pe.cor.da niente,inuti-
le,ut homo.

Nymbus,i.m.g.pe.pro.pioggia repentina ma
ximo cum impetu Sene. piouere, acqua con
vento. Ver primo nubula, nubes, Idem in 3.
& lunam in nimbo.i.nube. D

Nymboſus,a.um.pe pro. ventoſo compluuia,
cacumen,mons Verg 3.

Nimius, a.um.pe.cor. troppo, molto, ſuper-
chio,vt labor,grande, vt vaſculum, dens, &
ſimilia.

Nimietas,tis.f.g.pe.cor.in obli.pro.troppo,ſu
perchio,grandezza,rerum Apul.

Niniue,es.f.g.pe.cor.vide Ninum.

Ninus condidit urbem in Aſſyria, quam He-
bræi vocant Niniuem, nunc Nibiſis nuncu-
patur.

Nibiſis,is.f.g.pe.cor.vide Ninum.

Niſiros,i.f.g.pe.cor.vide Caria, inſula.

Niſus, i.m.g pe.pro. moſchetto, ſparuerino,
ſparuero, vt Albertus, a quibuſdam ſmeri-
glio, auis.

Nitor,is.m.g.pe cor.in obli. pro ſplendore,lu E
ſtrore,a niteo es,Ter.in Eun.ſeculi nitor Pli.
Traia.

Nitedula,æ.f.g.pe.cor.ſoricello, topino, ſor-
chitello Ci.pro Seſtio: licet Hermol.& nõ-
nulli alii ſed male noctilucam intelligant.

Nitidus,a.um.pe.cor.ſplendente.

Nitaria, æ.f g pe.cor. doue ſi fa il ſalnitro.
Plin.

Nitratus,a.um.pe.pro.ſalnitrato.

Nitrum ut Dioſco. eſt eligendum leue rubrũ,
ſpongioſum,album vero acre eſt, dicitur ba-
uiach.Plin.ait nitrum exiguum fit apud Me-
dos caneſcentibus ſiccitate cõuallibus,quod
vocant hamiraga,minus eſt in Thracia,apud
Philippos ſordidum terra,& appellant agrũ,
optimum, copioſumq́; in Macedonia quod
vocant caleſtricum,locus eſt nitroſus exiliẽ- F
te è medio dulci fonticulo, vbi fit niırum cir
ca canis ortum nouenis diebus,totidem ceſ-
ſat,ac rurſus innatat, ac deinde ceſſat. mirũ
eſt illud ſcatebra fonticuli ſemper emicante
lacum nec augeri,nec affluere Pli.31. cap.x.
nitro,ſalenitro.

Nitroſus,a.um.penul. pro pieno, abondante
de ſale nitro.

Nitratus,a.um.pe.pro.Mart.

Niuatus,a.um.pe.pro.defreddato, defreſcato
con neue. Sueto.in Nero.

Niualis, & hoc niuale is, omnis g.pe.pro. do
neue.Cic.primo de Diui.

Niueus,a.um.p.co.de neue,bianco,ut manus.

Nix,iuis f.g.pe.pr.ut Macro.ex Ariſtotele eſt
corporibus noxia, vt Athenæus uiuum ex ni
ue zedditur frigidiſsimum, a ningit.

A Niuoſus,a.um penul. pro.pieno,abondante di neue.

Nixus,a.um.pe.pro. ſuſtentato, radicibus, fibris,ligno,a nitor Ci.in Cato.

Nixus,us.ui.pe.pro.ſforzare.i.conatus.

Nobilitatus,a.um.pe pro. nobilitato,ut crudelitas Cic.2 de Offi.

Noctiluca,æ.f.g.pe.pro. lucciola,animal pennatum uolans nocte lucens.

Nocticorax,cis.m.g.pe.pro. barbaianne, auis, ſed ipſe nycticorax per Y non O ſcribo, & ſic dicendum contendo græcos ſecutus,dicitur.n.a nyx νύκτος.i. nox noctis,& κόραξ.i. coruus,eſt coruus nocturnus.

Noctis ſilentium primo ſonno, a quiquſdam, mezza notte,vide ſilentium noctis.

Noctua,æ.f.g.pe.cor. ciuettola,auis quæ ſexaginta noctibus cubat, & nouem uoces habet ut Nigidius,Pli.x.ſed. 18. ait noctua hymbre B garrula ſerenitatem oſtendit, at ſerena tempeſtatem,eſt auis lucifuga,de hac talis eſt fabula. Nyctimene poſtquam cum patre concubuit, & agnouit facinus in ſyluis ſe abdidit, & lucem refugit, vbi deorum uoluntate conuerſa eſt in auem, quæ tanto ſcelere cunctis auibus eſt admirationi.

Nodus,i.m.g.pe.pro. nodo, groppo, cappo,o anello largo, che ſi laſcia nell'alacciar una ſtringa per poterla ſciogliere.

Nodulus,i.m g.pe.co.nodichetto,groppetto.

Nomen, is.n.g pe.pro. in obli.cor. nomen eſt ut Ci. quod unicuique perſonæ tribuitur, quod ſuo,quodq; & proprio, & certo uocabulo appellatur,Nomina reb⁹ impoſita a diis ait Socra. Platonicus in Cratylo, omne, quod lo- C quimur nomen eſt Verg. foliis notas, & nomina manda, In reſponſis.n. omnes fuerunt orationis partes, eſt aliquando facies, Idem tibi nomina mille. Mart.in diſti.paſcitur hoc infans,ſed breue nomen habet i.vitam, fama Cice.primo de Diui.erat in magno nomine, Verg.2.aliquod nomen,nobilità,generoſità, Idem in primo. Horat.in epiſtolis,Et genus, & formam,Verg 2.Geor. pomis ſua nomina ſeruat.i.generoſitatem,laude,honore,dignità, Idem in 2.ſine nomine corpus,gente, Idē 6.nomen ituras,debito,debitore.Ci.ad Atti. actio prolata a Memio nominibus inductis, & ad At. ut Salaminii totum nomen perſoluerent,Li.8.de 2.bell.puni.ſtipendium ad nomen ſingulis perſolutum eſt.i. ut delebatur, Iuue.venit ad dubium grandi cum codice nomen.i.libro,ouer Kalendario ubi ratio accepti,expenſiq; perſcribitur, Quoniam debito- D rum nomina in fœneratoris libro,ſiue kalendario ſcribebantur.hinc Cic.pro Roſcio comœdo non refert parua nomina in codiee.i. paruas ſummas debitæ pecuniæ non ſcribit in codice accepti, & expenſi, vbi nomina i. debitores ſcribuntur,hinc Scęuola filio meo nomina ex kalendario quæ elegerit filius. vide Kalendarium unde dicitur. noſtram lege grammaticen.

Nomenculator,is.m g.pe.pro.

Nomenculatio,nis.f.g.pe.co.in obli.pro. Col. 3 cap.2.

Nomophylax,cis.m g p.cor.guardiano de legge.Col.12.cap.3.Ci.de leg.

Nomothetes,æ.m.g.pe.cor. portatore de legge,vt Solon. E

Noricum,i.n.ge.penul.cor. Auſtria eſt in Europa.

Noricus,a.um.pe cor.de Auſtria.

Norma,æ.f.g.pe.pro. ſquadro, inſtrumentum fabri.

Nortia ut Tertull.in Apolog. Volſineſium eſt dea peculiaris,quę ut Li.eſt dea hetruſca,ſub cuius nomine ſortem,fortunamq; ſignificari docet Capella de nup.philologiæ.

Normatus,a.um.pe.pr. fatto da ſquadro,ſquadrato,indrizzato,che ſta diritto Col.

Noſocomion,ii.n.g.p.cor.ſpitale,hoſpitale de li amalati, valetudinarium Hier.eſt villa infirmorum,noſcomos. ſpidaliero, qui præſidet noſocomio,νοσῶν ægrotus,νόσος.i.morbus,come villa.

Nota,æ.f.g.pe.cor. merco, ſegno, ut pecoris, F numi,& ſimilium,etiam in homine Cic.2. de Diui.neque notam cur futurum ſit,Suet.variis affectus notis.i.infamia Ci.2.de offi.Sue. notas ſcribere Suet. & teſte Euſebio Tyro Ciceronis libert⁹ inuenit,vide eximere notę.

Notarius, ii, m.g,pe.cor. notaro, quòd ſcribit per notas.

Notatio,nis.f.g pe.cor.in obl.pro Ci.2.de Diui.certarum rerum notatio.i. ſignificatione, demonſtratione.

Notatus,a.um.pe.pro. ſegnato,mercato,infamato,a noto as.

Notaria,æ.f.ge.penul. cor. falſa accuſatione. Apul.

Notio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. cognitione. Ci.pro Au.Cecinna ad authoris notionē eſt, & ſuperior ratio.Idē Pro P. Sextio intercedi licet

A licet cenſorum iudicium,ac notionem, & il-
lum morem.
Notus,i.m.g.pe.cor. mezzo di, ſcirocco, o-
ſtro,uentus humidus, a notis.i.humore.
Nothus,i.m.g.pe.cor.baſtardo,ſpurio eſt græ
cum vocabulum, eſt ex nobili patre, & infa-
mi matre,Spurius vero eſt,qui incerto patre,
natus eſt,quem Modeſti. Iuriſcon.ff.de ſtatu
hominũ vulgo cõceptum appellari teſtatur.
Nouatus,us.ui.m.g.pe.cor.renouatione Ver.
de Roſa a nouo as.
Nouale,is.n.g.pe.pro. maieſe, ceſina Verg.in
Buc.culta nouaiia.
Noualis,is.f.g.pen.pro. Verg.2. Geor. tonſas
ceſſare nouales,eſt terra preciſa, quæ quan-
do ceſſat,græci neoma uocant,integra eſt in
qua nondum dominus paſcendi gratia pe-
cus immiſit Paul. in l.ſylua.§. noualis eo.tit.
B a nouo as,ꝙ alternis annis renouatur.
Nouacula,ę.f.g.pe.cor.raſoio.Cice.primo de
Diui.a nouat.
Nouerca,æ.f.g.pe.pro.matregna, quaſi nea.i.
noua,arche.i.princeps.
Nouercalis, & hoc nouercale is, omnis g pe.
pro.de matregna.
Nouelletum,i.n.g.pe.pro. uigna noua, uinea
nouellis vitibus conſita,Paulus, Alphenus,a
nouo as.quòd alternis annis nouatur.
Nouella,æ.f.gene.penul.pro. propagina,del-
la vite.
Nouendialis, & hoc nouendiale is, omnis ge.
pe.pro.de noue giorni,di.
Noueſium,ii.n g.pe.cor. Nuſia, urbs in Ger-
mania.
Nouiſsimus,a.um.pe.cor.vltimo Pli.2. epiſto
larum,Cic.1.de Orat.licet Gel. retulerit Ci-
ceronem non uti,dicitur,a nouo.
C Nouitius,a.um.pe.cor.nouamente fatto,ut o-
pus,vinum.Vlp.Pli.
Nouitius,i.m.g.pe.cor. ſeruo, ſchiauo nouo,
& rude Quint. nouicio, nouello in ogni ar-
te,nouamente trouato.Pli.13.menſas citreas
nouitias.
Nouitas,tis.f.g pen.cor.in obli.pro. principio
de nobilitate. Ci. grandezza,ut ſceleris Sal.
in Cat.
Nouiodunum,i.n.g.pe.pro.Noion.
Nouus, a.um.pen.cor.nuouo, ut res; grande,
ammirando,vt carmen. Verg.in Buc. & no-
uus homo, cuius maiores nullam habuere di
gnitatem,ſed ipſe incipit.
Nouum,i.n.g.pe.cor.noua,ut belli.

Noxa,æ.f.g.pe.pro. noxæ appellatione omne D
delictum continetur Caius in l. plæbs eſt.§.
noxæ, de verb.ſign. & noxas accipere debe-
mus priuatas,hoc eſt eas, quæcunque com-
mittuntur ex delictis nõ publicis criminibus,
ex quibus agiẽ in iudiciis noxalibus Vlp. in l.
quis ſit fugitiuus §.noxas de ædil.edic. noxa
les actiones a noxa.i. maleficio, & peccato
ſeruorum Quint. in declam. manifeſtiſsima
quoque noxa.i. delitto, Li. ob quam meam
noxam.i.delictum,errore:ſignificat quoque
damnum,periculum,detrimentũ Ouid. No-
cte nocent potę,ſine noxa luce bibũtur,Col.
nebulas, ac pruinam ſine noxa, Idem omnẽ
iniuriam ſine noxa, Idem omnem iniuriam
ſine noxa patitur, Suet. ſine ulla ſua noxa,
damno,periculo,ſcapito,pena, dicitur a no-
xia, ideſt culpa, licet uetent. Plaut. Modeſt. E
remitte quæſo hanc noxiam cauſa mea, &
in Merca.bis te decebat noxiis,& in Pæn. ob
multam noxiam, & inferius noxiam unam,
& ſæpius Teren.in Phor. hic in noxia eſt,&
in Hecy.ſum extra noxiam, Cæſa.5. de bello
gallico latrocinio,aut aliqua noxia,dicitur,a
noceo.Ter.in Eun.
Noxalis,& hoc noxale is,omnis g.pe.pro. cul
pabile,pertinente alla colpa,ut actio.Paulus
iuriſconſ.
Noxius,a.um.pe.cor.noceuole.
Nubiloſus,a.um.pe.pro. pieno, abondante de
nuuole.
Nucantium,ii.n.g.pe.cor. Dobla, promonto-
rium in Scotia.
Nucleus,ei.m.g.pe.cor.frutto de noce. Plaut.
dicitur,a nuce. F
Nudus,a.um.pe.pro.nudo,quod nunquam te
gitur,ut facies.
Nudatus,a.ũ p.pr.ſcoperto,nudato,ut caput.
Nugæ,arum.f.g.pe.pro.fraſche,arborum,cian
cie,baie.in uerbis,dictæ,ꝙ nihil agunt.
Nugamenta,orum.n.g.pe.pro.Apul.
Nugalis, & hoc nugale is, omnis g.pe. pro.de
ciancie,baie,fraſche.Gel.
Nugatorius,a.um.pe.cor.Cic.
Nugator, is.m.g.pe.pro. fraſchetta, nouellet-
ta, cianciatore.
Nugo,nis.m.g.pe.pro.Apul.
Nugas omnis g. & indecli. minaccieuole, bu-
giardo, menzognaro,minax, & mendax Hie
ro. in Sophonia nugas, qui a lege receſſe-
rant,congregabo.
Nugiuendi ſunt opifices mundi muliebris,uel

 omnes,

A omnes, qui aliquid mulieribus uẽdunt Plaut. in Aul. uenditori, artigiani, de ornamenti de donne, a nugis, & vendo.

Numantia, æ. f. g. penul. cor. Soria, vrbs in Hiſpania.

Numantinus, a. um. pe. pro. Soriano.

Numatio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. abondantia de dinari. Cic.

Numatior, & hoc numatius otis, omnis. g. pe. cor. piu addinarato.

Numatus, a. um. pe. pro. addinarato, abondante de dinari, Plaut. Apul.

Numarius, a um. pe. cor. pertinente a dinari.

Numarius, ii. m. g. pe. cor. dedito, dato a dinari, ut ſacerdos. Hier.

Numen, is. n. g. pe. pro. in obli. cor. Dio, poteſtà de Dio, volontà de Dio, a nutu.

Numellæ, arum, f. g pe. pro. paſtore, ferri delli B piedi, genus uinculi, quo quadrupedes in paſcuis maxime ligantur. Col. 7. ca. 8 Var. Plau. nome paſcua.

Numidia, æ. f. g pe. cor. Barbaria, eſt pars Africæ dicta a paſcuorum fertilitate. Nam nomos paſcua, & pabulum ſignificat O conuerſa in V uel ut Sal. in Iug. Perſæ tentantes agros & facientes periculũ de bonitate agrorum partiuerant alia, & deinde alia loca ſe appellauere ſemet i. ſeipſos Numidas. i. diuiſos lege, Nam νωμάω dicitur diuido, uel a νόμος. i. lex, & idua. i. diuido.

Numidicus, a. um, pe. cor.

Numiſma, tis. n. g. pe. pr. in obli. cor. medaglia, dinaro. i. moneta legitime ſignata.

Numus, i. m. g. pe. pro. dinaro, pecunia, vide corona, νόμισμα. i. moneta legitime ſignata, & vt C Plato de re publi. fuit inuentus cauſa permutationis: aureum, & argenteum numum Lydi primi percuſſerunt Herod. 2.

Numularius, ii m. g. pe. cor. banchiero, cognatore, battitore di moneta.

Numulariolus, i. m. g. pe. co. bancheretto, banchero piccolo. Sene.

Nuncius, ii. m. g. pe. cor. noua, portatore de noue, imbaſciatore, portero, birro, qui citat reos.

Nundinæ, arum. f. g. pe. co. fera, mercato. a nono die, quo ruſtici Romam ibant ad res emẽdas, vendendaſq;, legesq; accipiendas ut Rutilius, & octo diebus in agris ruſtici opus facerent.

Nundinum, i. n. g. pe. cor.

Nundinator, is. m. g. penul. produ. compratore in le fiere.

Nundinarius, a. um. pe. cor. pertinente a fiera, maſtro de mercato, deputato alla fiera, ut op didum Pli.

Nundinalis, & hoc nundinale is, omnis gene. penul. pro.

Nuptiæ, arum. f. g pe. cor. nozze, a nubit. i. tegit, ſiue obuoluit, ꝙ pudoris gratia puellæ faciem flammeo tegebant, cum ad virum accedebant ex. c. nec illud 30. q. 5. in nuptiis ut Põpeius tres adhibebantur pueri, unus qui facem præferebat ex ſpina alba, quia noctu ducebantur a ſponſis, & duo, qui nubentem tenebant, ut Plaut. in quæſtio: in nuptiis quinque accendebantur faces, Ipſe ideo pueros patrimos, & matrimos. i patres, matreſq; habentes ſponſam comitari confirmo boni ominis gratia ut filios ſuſcipiant, ſuperſtiteſq; E relinquant, quinque numero. Fœmina nanq; quinque concipere, & quinque uno parere partu poteſt, ut mea memoria ſocrus quam conſpexi ſæpius, & ſum allocutus domini Bertodi Carrafenſis peperit, poſtq; partum multos uixit annos, unus ferebat facem, & alter ſpongiam aqua plenam, ut Lact. in 2. & Ariſt. de Generat. ob genituram, quæ omnis ex calore, & humore fit naturali, frigidi nunquam concipiunt, calidi rariſsime, miſti frequentiſsime, duo alis brachiiſq; ſponſam tenebant ne claudicaret, limenq; calcaret ſacrilegiorem Veſtæ numini caſtiſsimo conſecratam virginitatem decolitura unus in capite ferebat arculam acubus, filis, digitali, colis, fuſis, & ſimilibus fœmineis inſtrumentis plenam, & telam ne ocietur in viri domo, ſed F aliquid exerceat uxor.

Nurſia, æ. f. g. pe. cor. Norcia, oppidum ſupra Spoletum.

Nurſinus, a. um. pe. pro. da Norcia.

Nurus, us. ui. f. g. pe. cor. nuora, femina, Ouid. ſicelideſq; nurus, a nubit.

Nutu, m. g. pe. pro. volontà, confirmare, accettare, ut dei. pli. primo epiſtolarum.

Nuptiator, is. m. g. pe. pro. deſideroſo de nozze. Hier.

Nux tarentina, noce tenera, noce perſico. i. tenera, Sabini nanq; tarentum molle, & tenerum vocant.

Nux myriſtica, noce moſcata.

Nux pontica, nocella. i auellana dicta quod è ponto primum in Græciam uecta fuit.

Nux preneſtina, nocella dicta quod præneſtini

A ſtini abundant.

Nux greca, amandola.

Nux longa, amandola, mandola. Poeta in Pri.

Nicteris, dis. f. g. p. c. ſporteglione, ueſpertilio.

Nyctalopes, is. m g. p. c. chi ha corta uiſta. Pli.

Nyctalopia, æ. f. g. pe. cor. corta uiſta.

Nycticorax, uide nocticorax.

Nympha, æ. f. g. pe. cor. & pro. nympha nymphæ. i. ſponſa, ideo ponitur pro ſponſa. ſpoſa, mogliere. Ouid. grata ferunt nymphæ.

Nymphæum, i. n. g. pe. pro. bagno, lauacro, lauataro, ubi lauantur mulieres. Ioſephus primo de bello iuda. Capitol.

Nyſa dicta a nutrice Bacchi ibi ſepulta, poſt Scythopolis uocata a Scythis illuc a Baccho deductis, eſt mons Thraciæ in Bœotia quoq; nyſa in Arabia, in India in Libya, ciuitas in Caria in monte Caucaſo, inſula in Nilo.

B Nyſſa, æ. f. g. pe. pro. ſerraglio da doue correno li corrittori.

OAXVS, i. f. g. pe. pro. fuit Cretæ ciuitas nominata ab Oaxo nepote, ut Stephanus Minois ex Acali de filia.

Oaxis, pe. pr. ut Vibius eſt Cretæ fiuuius, a quo & ciuitas Oaxia.

Obæratus, a. um. pe pro. debitore. Li. 26. Ceſ. ab ob, & ære.

Obba, æ. f. g. pe. pr. catino de legno, uas.

Obcluſus, a. um. pe. pro. ſerrato, chiuſo intorno intorno, ab obcludo is.

C Obditus, a. um. pe. cor. circondato, intorniato, ut capillus, ab obdo is.

Obductus, a um. pe. pro. intorniato, circondato, vt cortex, ab ob. i. circum duco.

Obeſus, a. um. pe. pro. graſſo.

Obeſitas, tis, f. g. pe. cor. in obli. pro. graſſezza, id eſt pinguedo ut corporis, uentris Suet. in Claudio, in domit. Pli.

Obelus, i. m. g. p. co. ſpeto da roſtire, ſtidione.

Obeliſcus, i. m. g pe. pro. colonna, ſpitello, ſpito piccolo.

Obeundus, a. um. pe. pro. da acquiſtarſi, ut res Plin. 1. epiſtolarum.

Obeliſcolychinium, ii. n. g. pe. cor. candeliero longo de legno, lucernaro.

Obgannitus, us. ui. pe. pro. ragionamento, parlamento, ab obgannio is. D

Obgannitus, a. um. pe. pro. ragionato, parlato, vt ſermo. i. clara uoce enunciatus.

Obiurgator, is. m. g pe. pro. reprenſore, reprēditore. Ci. 1. de Orat. ab obiurgo as.

Obiurgatio, nis. f g. pe. cor. in obli pro. reprenſione. Cic. 3. de offi. poſt factum, & eſt inter amicos, & propinquos.

Obiurgatorius, a. um. pe. cor. da reprenderſi, degno da reprenderſi, vt ſonus. Gel. 1. cap. 2. & in 7. cap. 3.

Obitus, a. um. pe. cor. pigliato, ut labor, ſermo ab obeo is.

Obitus, us. ui. m. g. pe. cor. morte. Ci. 2. de diui. andare, ut obitu montis.

Obice in ablatiuo pluralem habet. m. g. pe. co. pontello, impedimento, quodcunque obſtaculum, ab obiiciendo Gel. E

Oblatus, a. um. pe. pr. repreſentato, vt res. Cic. primo de Diui. ab offero ers.

Oblatio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. cacciare, uſcire, ut lucernæ, dare ut muneris poculi. offerta ut numorum in templo.

Oblectatio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pr. piacere, ſolazzo, delettatione. Cice. 2. de offi. ab oblecto as.

Oblectamentum, i. n. g. pe. pro. Ci. in Cato.

Obliquatus, a. um. pe. pro. de cantone, pe canto, de coſſo, girato, voltato adietro, ut corpus, aſpectus. Apul.

Obliteratio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. diſmenticare in tutto, diſmenticamento, ſcordamento.

Obliteratus, a. um. pe. pr diſmēticato in tutto. F

Obliuio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. diſmenticare. Gel. ab obliuiſcor.

Obliuium, ii n. g. pe. cor. Horat. in Ser. obliuia vitæ.

Obliuioſus, a. um. pen. pro. diſcordeuole. Cic. in Cato.

Oblitus, a. um. pe. pro. diſmenticato.

Oblimatus, a. um. pen. pro. pieno de limo, pieno de loto.

Obloculator, is. m. g. pe. pro. maledico, maldicente, ab obloquor eris.

Obnoxius, a. um. pe. co. obligato, ſottopoſto, ſugetto, ab ob. i. per & noxa. i. delictum, fedele, & ſchiauo.

Obnunciatio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. male augurio. Cice. primo de diui. obnunciatione neglecta, ab obnuncio as.

A Obortus,a.um pe.pro.nato,nato ſubito,ut lachrymæ.Verg.ab oborior.

Obpexus,a.um pe.pro.pettenato intorno, ut crinis.

Obpexus, us.ui.m.g.pe.pro. pettinare intorno,vt crinium.

Obprobrium, ii. n.ge.penul.cor. dishonore, infamia.

Obſcænus,a.um.pe.pro.ut aiunt,dicitur a ſcęna quia quod erat obſcænum.i.libidinoſum, dabatur ſcænis, ut aliqui ab abs & κοινῶ, cœno.i.inquino,& per æ ſcribunt,nos ut Feſtus ab Oſcis populis,uide oſci.

Obſeptus, a.um.pe.pro. chiuſo intorno, circondato,intorniato intorno,ut domus.i.circum circa,ab obſepio is.

Obſeruantiſsimus, a.um.pe.cor.Pli.Traia.reuerente.

B Obſeratus,a.um.pe.pro.ſerrato intorno,chiuſo intorno,ab obſero as.

Obſonium,ii n.g.pe.cor. companagio, quod additur pani Pomp. de donat. inter vrum,& vxo.aut in obſonio,aut vnguētis donatā ſibi pecuniā impenderit,legere poſſemus in ozonio.i. odoramento ab ὄζειν.

Obſonatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.comperare de companagio,ab obſonor aris.

Obſonatus,us.ui.m.g.pe.pro.Plaut.

Obſopolis,is.f.g.pe.pro. uenditrice de companagio.

Obſonator,is.pe.pro.comperatore,ſpenditore de companagio.Sene.non qui reſonat, & canit in aula principis ut aiunt.

Obſopæus,ei.m g.pe.pro.cuoco.

Obſecratio,nis.f.g.penul.cor.in obli.pro. letania.

C Suet. in Claud. pregare per Dio,ab obſecro as.

Obſequium,ii.n.g.pe.pro.compiacenza,obedienza,in bonum Suet.in Aug.Val. in primo beneficio, piacere. Quint. in primo pleniori obſequio.

Obſequibilis,& obſequibile is,omnis g.pe.co. obediente,vt cognatus Gel.

Obſequioſus,a.um.pe.pro.Plaut.in cap.

Obſequela,æ.f.g.pe.pro.obedientia.Sal.2.hiſto.Plaut.in Aſi.Turpilius,Affra.

Obſeſſus,a.um.penul.produ.aſſediato: ab obſideo es.

Obſeſſor,is.m.g.pe.pro.aſſediatore.

Obſidio, nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. aſſediare, aſſediamento. Suet. Ci. Verg.3.

Obſidium,ii.n g penul.cor.Col.9.cap.7.Gell. 15.cap.31. D

Obſeruantia,æ.f.g.pe.co.reſpettare,reuerire.

Obſeruantiſsimus,a.um.pe.cor.da eſſere molto reuerito.Macr.

Obſes,dis,communis g.pe.pro.in obli.cor.ſtagio, dicitur quaſi obſides, quia datur ob fidem alicuius præſtandam.

Obſignator,is.m.g.pe.pro.ſigillatore.

Obſinnatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. ſigillare,ſigillamento.

Obſignatus,a.um.penul.prod.ſigillato,ab obſigno as.

Obſitus,a.um.pe.cor. intorniato,circondato, pannis,annis Ter.

Obſoletus,a.um.pe.pro.inuecchiato,ut dicta. Ci.leuato da l'uſo, remoſſo da l'uſo, ceſſato da l'uſo.Li.4.ab obſoleo es.lordo,ſporco,ſordidus Li.filiam ſecum obſolera ueſte. E

Obſoletior.i. ſquallidior,decoloratior Col.2. cap.11.

Obſtetrix,cis.f.g.pe.cor.in obli.pro.mammana,recoglietrice:Ter.in Andria,Vlp.in l. iiē ſi obſtetrix ad legem Aquiliam Pli.Col.7.ca.3.ꝙ opem ferat, uel quod obſiſtat, ne fœtus recens in terram defluat.

Obſtinatus,a.um.pe.pr.oſtinato,ut animo.Li.

Obſtipus,a.um.pe.cor. collo ſtorto, pizoco, ut monachus.i.in humerum inclinatus.

Obtectus, a.um.penul.prod. coperto intorno intorno.

Obthuramentum,i.n.g.pe.pro. ſtropaglio,turaglio,chioccone,turraciolo della bote.

Obtrectatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. maledicentia,dire male,ab obtrecto as.

Obuius,a.um. quod alicui occurrit & tanquā F in uia expoſitum eſt Sal. in Iug. deinde omnes puberes Numidas atq; negotiatores promiſcue uti quiſque armatus fuerat obuius interfecit,dicimus autem obuius tibi fio, obuius ſum tibi,obuium me tibi fero.

Obtrectator, is.m.g.pe.pro. maledico, maledicente.

Obtritus,a.um.pe.pro.conſumato ut pannus, res,corpus,ab obtero is.

Obtuſus,a.um.pe.pro. infoſcato,ſpontato, ut culter,battuto,occulto,non apparente, non manifeſto.i.hæbes.

Obtuſior,& hoc obtuſius ris, omnis g.penul. cor.piu infuſcato,ut acies Ci.in Cato.Ci. primo de Offi.

Obtutus,us.ui.m.g.pe.pro.vedere,tagliare,tagliamēto, Ver.1.occhio.Apul.ab obtuor ris.

Obtuitus,

A Obtuitus,us.ui.m.g.pe.cor.Ci.primo de off.

Occaſio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro.commodità opportunità,ab occaſum.

Occaſus,us.ui.m.g.pe.pro.morte,vt Alexandri.Macro.ruina,vt vrbis.

Occatio,is.f.g.pe cor.in obli.pro.dicta ab occando.i frangendo eſt, vt Colu. cum omnis gleba in vineis frangitur, reſoluiturq́; in pulueremq́,occare,arpegare, occauolare, eſt cũ ſemen operimus, & tegimus, dicitur quaſi occæcatio.

Occator,is,eſt Deus ab occatione, & qui occat.i.frangit glebas,attauolatore.

Occatus,a.um.pe.pr.quaſi occæcatum eſt cũ ſemen eſt occultatum.

Occentor,is.m.gen.pen.prod.tenoriſta.i. chi canta tenore.

Occiput,is.n.g.pe.cor.cozo,coppa del capo,
B pars poſterior capitis.

Occipitum,ii.n.g.pe.cor.Hier.

Occiſus,a.um.pe.pro.morto,occiſo,ammazzato.A pul.ab occido.i.interficio.

Occiſio,nis.f g.pe.cor.in obli.pr.Ci.4. Rhet. actus ipſe occidendi.

Occidio,nis.fœ.ge.pe.cor.in obli pro.occaſione,cædes.Col.

Occiduus,a.um.pe.cor.de ponente,occidentale,vt ventus.

Occurſus,us.ui.m.g.pe.pro.ſcontrare,ſcontramento,infrontare,ab occuro is.

Ocimum,vide ozimum,dicitur, quòd ocyus prouenit.

Ocium,ii.n g.pe.cor.repoſo,ſecurità,contéplatione, vide ſecundam partem, vbi multa retulimus de ocio,& negocio,ab ὠκύς.i.velo-
C citate mentis,& cõtemplatione, Nihil enim mente velocius eſt,quando contemplamur.

Ocioſus,a.um.pe.pro.ſecuro,vt animus. Ter. in And.ſpenſierato, vt homo, ſenza frutto, ſenza vtilità.i.inutilis,& infructuoſus,vt pecunia.Pli.ad Traia.uereor,ne ocioſæ iaceât, & epiſtola ſequenti ipſis ocioſum futurum.

Ocioſiſſimus,a.um.pe.corr.molto ſpenſierato.Pl..primo epiſtolarum.

Ocreæ,rum.f.g.pe.cor. ſtiuale,arneſe, coſſale,ab ob.i.circum crus.

Ocrearius,ii.m.g pen.corr.ſtiualaro,armero, qui ocreas facit.

Ocreatus,a um.pe.pro.ſtiualato,arneſato,ocreis indutus.Plin.Horat.

Ocriculani,vt Pli.ſunt populi in Gallia togata,vt Stra.in via Flaminia Ariminum verſus, vt Dionyſi. Ocricula eſt ciuitas Tyrrhenorum,hinc ocriculanus,a.um. D

Ocrium,ii.n.g.pe.cor.Muſaſula, promontorium in Scotia.

Octimeſtris,& hoc octimeſtre is,omnis. gen. pen.pro.de otto meſi.

Odæporicon,i.n.g.pen.pro. libro, quinterno de quello,che accaſca per viagio.Hier.

Odium,ii.n.g.pe.cor.odio,moleſtia.Ter. odio tuo me vinces.

Odioſus,a.um.pe.pro.moleſto. Ter. in Phor. odioſi eſſe pergitis.

Odioſior communis.g & odioſius neu.p.cor. piu odioſo.Ci.primo de off.

Odor,is.m.g.pe.cor.odore.Cice.Tuſc 4. quaſi olor,in plurali odoramenta,profumi.

Odoratio,is.f.g.pe.cor.in obl.pro.

Odorarius,ii.m.g.pe.cor.profumiero,venditor odorum. E

Odorus,a.um.pe.pro.odorifero,vt roſa.

Odoratus,a.um.pen.pro.profumato,pigliato de odore,vt templum,odorifero,vt roſa.Pli.

Odoriſequus,a.um.pe.pro.ſeguente odore.

Odyſia,æ.f.g.pe.cor.porto de Palis,Ptole. in Sicilia odyſſe portus.Cice.

Oeconomus,i.m.g.pe.cor,maſtro de caſa,maggiordomo, non dicitur iconomos, vt aiunt, eſt ab οἶκος.i.domus,& νόμος.i. lex, eſt domus diſpenſator. Cicer. ſecundo de off. Colum. 11.cap.2.

Oeconomia,æ f g.pe.cor.regimento, gouerno della caſa.transfertur tamen ad alia,nam apud.Quint.lib. 1.accipitur pro diſpoſitione oratoribus & poetis maxime neceſſaria.

Oedoſtaticus,i.m.g.pe.cor.peſatore,qui ponderum,& ſtaterarum rationem optime callet Cod.de ponderatoribus.l.2. ab οἶδα.i.ſcio, στατικὴ ponderatio. F

Oenophylax,cis.m.g.pe.cor.in obli.pro. bottegliero, guardiano de bottaro, cellaro del vino Lampr. οἶνος vinum, φυλάσσω cuſtodio.

Oenotria,æ.f.g pe.cor. Italia,dicta ab Oenotrio,& is a vino,quòd gręce οἶνος vocatur,noſtra vide collectanea.

Oenomel,lis.n.g.pe. cor. in obli.pro. chiarella,vinum melle miſſum Pallad.Vlp.ab οἶνος.i. vinum,& mel.

Oenophorum,i.n.g.pe.cor.fiaſco,barrile,dal vino,ab οἶνος.i.vinum φέρω.i.porto.

Oenophion,ii.n.g.pe cor.magazeno da vendere vino.Pallad.taberna,vbi venditur vinũ, ab οἶνος,πωλέω vendo.

Oeno-

A Oenophylaca,æ.f.g.pe.pro.
Oenopola,æ.m.g.pe.pro. venditore de vino.
Onophylus,a.um.pe.cor.amatore de vino,ab οἴνου.i.vinnm,φίλος.i.amator.
Oenanthe,es.f.g.pe.pro.racina,vua ſiluatica,
ſed cum dicatur ab οἶνος.i.vinum,& ἄνθος flos,
dicerem fiore del vino. i. optimum vinum,
quod fit ex labruſca,eſtque verum hoc.
Oenonthinum,i.n.g.pe.pro. vino ſiluatico.i.
factum ex labruſca,a quibuſdam,ſucco,agre
ſta de vua ſiluatica.
Ocſypum,vt ſcribunt aliqui æſopum.i.n.gen.
pen.corr.graſſo extratto dalla lana ſuccida,
pinguedo,ſordesque ex lana ſuccida, Ouid.
Plin. quę multū opitulatur ægrotationibus,
vt medici tradunt.
Oeſtrus,i.m.g.pen.pro.taſano.Sene. ad Luci
B lium,eſt genus violentæ muſcæ, quæ in fu-
rorem agit armenta.
Oeſtrum,i.n.g pe.pro.furore poetico, Iuue.
in.4.Star.in primo οἶστρος.i.furor, οἰστρῶ,id eſt
inſanio.
Offa,æ f.ge.pen.pro.pezzo,vt panis,& ſimi-
lium,intorzato,gonfiato,ammaccato,in tu-
morem ſurgit vt in facie,& ſimili,Iuue.in vl
ti.Cic.2.de diui.cum offa iam cecidit.i. eſca,
mangiare.
Offa iuſſulata,& caſeata,ſuppa franceſa,ſup-
pa inaurata,fruſta panis in iure,caſeo, cinna
momo,& ſimilibus.
Officium,ii.n.g.pe.cor.piacere,beneficio, de
bito,corteſia,obedientia,vt veniunt ad offi-
cia regis.i. obedientiam, officio.i.magiſtra-
tus.Sene.ab officio me amittet; Lamp. offi-
C cia Palatina vocat miniſtros imperatoris,
sbirri, aguzini, ſeruitori dello imperatore.
Apul.mō officia feralia, modo inferalia,quę
inferis,ac mortuis fiunt,officii compagnia.i.
comitatus,qñ ſpōſam ſeu regē, regulū herū-
q; comitat. Iuue.2.nō dicitur vt aiunt per an
tiphraſin.i.per contrariū ab officio.i.noceo,
ꝙ nulli nocet,ſed per ἀντίθεσιν.i. literæ com-
mutationem quaſi efficiū, quia effici debet,
& cum officium ſit virtus,& virtutis actio ne
mini noceat ſalario.Quint.in primo de offi-
cio magiſtri nec reſpicit officium i. premiū,
ſeruitio.Iuue.5.Saty.Mercedem ſolidam ve-
terum capis officiorum.
Officioſiſſimus,a.um.pe co.virtuoſiſſimo, vt
dominus.Pli.Tra.
Officialis,is.m g.pe.pr.sbirro,aguzino, por-
tero,ſeruo dell'officiale.Apul.primo, iubet
officiales ſuper piſces incedere,Vlp.ff.de pę D
nis.l.ſiquis forte.
Officioſus,a.um.pe.pro.virtuoſo.
Officina,æ.f.g.pe.pro.botega, vbi fit opus,in
terdum vbi fit,& venditur opus,ab efficio is,
interdum refertur ad mentem. Ci. de Perfe.
Orat.rhetorum offinis, græce ἐργαστήριον.
Officinator,is m.g.pe.pro.maſtro de botega,
capo,maſtro de fabricatori.Vitr.Apul.
Offula,æ.f.g.pe.cor.boccone.Apul fecatello
Colu.pezetto, vt panis,carnis, & ſimilium,
Col.tomacella.
Offella,æ.f.g.pe pro.
Offulula,æ.f g pe.cor.
Offēdiculū,i.n.g.p.c.impedimēto,obſtaculo.
Olea,æ.f.g.p.c.oliua,arbor,&fructus oleæ,o-
leiq; educēdi inuentionem. Palladi tribuunt.
Diodo.6.Nam ante huius deæ ortū erat hęc, E
arbor cū aliis ſylueſtribus immiſta,olei vſus
aberat,cum eſſet ignota.
Oleaſtrum,i n.g.pe.pro.oliua ſaluatica.
Oleaſtellum,i.n g.pe. pro. oliuella ſiluatica,
diminutiuum ab oleaſtro.Col.12.cap.24.
Oleaginus,a.um p.c.de oliua,vt ramus. Ver.
Oleagineus,a.um pe.cor.fatto de oliua,vt po
culum,ſemen.Var.de re ruſt.
Olearis,& hoc oleare is,omnis.g.pe.pro. per
tinente ad oglio.Pli.34.
Olearius,a.um.pe.cor.vt vas,cella. Col. ager
olearius.i.oleas producens,ſubſtantiuum,o-
gliararo,qui oleum facit, vel vendit. Col.in
vltimo.Plaut.in cap.
Oleaceus,a.um.pe.cor.de oliua,vt lignum.
Oleatus,a.um pe.pro.fatto con oglio de oli-
ua.Hier.in Liu.Numero. F
Oleoſus,a.um.abondante de oglio.Pli.
Oleum,ei.n.g.pe.cor.oglio, ab olea. Olei eſt
natura tepefacere corpus,& contra algores
munire.
Oletum,i.n.g.pe.pro.oliueto, locus conſitus
olea,loco fetente, noſtra vide collectanea.
Oletas,tis.f.g.pe.pro.cogliere, coadunare de
oliue,Cato.
Oliua,æ.f.g p.p.oliua,arbor,Ver.i Buc.& fru
ctus,de oliua,Pl 17.c.5.Col.6.Oliua,vt Stra,
fons ē delius,Plu.i Pelopodia ait mons, qui
prope,ad cuius radices,vndę fluuii frangunt
Delos cognominatus,poſt tēplū duo mirabi
les ſuauitate fontes frigiditate, fluxuq; ſca-
tent,quorū alterū Palmā, alterū Oliuā uſq;
ad hæc tēpora appellamus, nō ex duabus ex
medio plantis,ſed quia fluminum Dea pepe-
rit,

A rit, de quo fonte ait Catullus Quam mater prope Deliã depoſuit Oliuã, & recte, Apud nanq; Homerũ cæterosq; poetas dearũ, nympharumq; partus ſecus flumina deſcribũtur.
Oliuitas,tis.f.g.pe.pr.in obl co. tempo de cogliere le oliue & il frutto de oliue. Var.
Oliuetum,i.n.g.pen.pro. oliueto, locus oliuis conſitus, Col.3. Ci.in Cato.
Oliuia,æ.f.g.pen.pro. abondantia, prouento, intrata de oglio. Plaut.
Oliuium,i.n.g.pe.pro.oglio,ab oliua.
Oliuaris,& hoc oliuare is,omnis.g.pe.pr.pertinente ad oliue,vt mola.
Oliuarius,a.um pen.cor.pertinente ad oliue, vt vas,cella,ager ſubſtantiuũ ogliararo, qui facit,& vendit oliuas.
Olla,æ.f.g.pe pro.pignatto,pentola.
Ollula,æ.f.ge.pen.cor.pignatello, pentolino.
B Var.Cato.
Ollarius,ii.m g.pen.cor.pignataro,pentolaio, qui facit,& vendit.
Ollaris,& hoc ollare is,omnis.g.p.pro. de pignatto,& quod ſeruatur in olla,vt vua. Colum. Stat.
Olidus,a.um.pe.cor odorifero.vt veſtis.Mart. fetente,vt fornix, Iuu.in 11. Horat.in epiſt.
Oligochronicus,i.m.g.p.c.chi poco viue,cãpa
Olitor,is.m g.pe.cor.in obl.pro.ortolano,qui olera vendit,& ortum exercet.
Olitorius,a.um.pe.cor. pertinente alle herbe da mangiare, ad olera pertinens, vt forum olitorium.
Oliſatrum,i.n.g.pe.pro.petroſino,petroſinolo,perſemolo,hærba.
Ologia,æ.f.g p.c pazzia, Sen.de morte Clau.
C Ololigo,is.m.g.pe pro.rana maſcola.
Ololygo,inis.m.g.pe.pro.in obli.cor. voce de rana maſcola. Ariſto.
Olor,is.m.g.pe.cor.in obl. pro. cigno auis fetore, odore, Apul.in primo ab oleo es.
Olorinus,a.um.pe.pro.de cigno,vt pluma, color olorinus,bianco.
Oloſericus,a.um.pen.cor.tutto de ſeta,vt veſtis, Vopiſcus,Lampr.
Olus,eris.n.g.pen.cor.hærba da mangiare,ab oleo es,vel ab orior.
Oluſculum,i.n.g.pe.cor. herba piccola da mãgiare,herbetta,Horat. Iuu 11.
Olus hiſpanum.n.g.ſpinace,hærba.
Olympus,i.m.g.pe.pro.cielo, Ioue, noſtra vide collectanea.
Olympicus,a.um.pe.cor.de cielo.

Olympiadem primam vt Euſeb. Iphitus filius Praxonidis,ſiue Hæmonis primus conſtituit, & erat certamen quinquennale,annis in me pio quatuor relictis,in quibus principes annui conſtituuntur quatuor. D
Olyſippum,i.n.ge.pen.pro. Vlysbona, vrbs in Luſitania.
Omaſum,i.n.g.penult.pro.trippa,ventre,Horat.Plin.
Omen,is.n.g.pen.pro. in obli.cor.augurio in bonum,& in malum, quaſi orimen,ab ore.
Omentum,i.n g.pe.pro.razzola,piccola rete che ſta intorno al fegato. Plin . pingue reticulum.
Omentatus,a.um.pe.pro.intorniato,pieno de razzola, Apitius.
Ominator,is.m. g.pen. pro. datore de augurio.Plaut.
Ominoſus,a.um.pe.pr.fattore de augurio.
Omiſſio,is.f.g.pe.cor.in obl.pro.laſſare in tutto,abandonato in tutto. E
Omiſſus,a.um.pe.pro.laſſato in tutto,abandonato in tutto.
Omnicanus,a.um.p.c.cantore de ogni modo.
Omnis,& hoc omne omnis g.p.pr. vide totus.
Omphagus,a.um.pe.cor.mangiatore de carne cruda.
Omphax,cis.f.g.pe.pro.agreſta, vua acerba.
Omphacium,ii.n.g.p.cor.agreſta,ſuccus vuæ acerbæ,oglio fatto de oliua acerba.
Omphacomel,ellis.n.ge. pe.cor. in obli.pro. agreſta col mele. Pallad.
Onenum,i.n.g.pe.pro.capo finis terræ.
Onignatos,i.f.g.p pr. Maluaſia,promontoriũ.
Onager,i.m.ge.pen.cor.aſino ſiluatico Græci ὄνον ἄγριον.i. aſinum ſiluaticum. Plin.Sol. Col. 6.cap.36. F
Onerarius,a.um.pe.cor.da carrico,vt equus, nauis,de mercantia.
Oneroſus,a.um.pe.pro.carricato,grande, magnus,immenſus,vt donatio,Pl.2.epiſtolarũ.
Onuſtus,a.um pe.pro.carrico. Ci.primo de diui.onuſti cibo,& vino, Val.3.catenis onuſtũ, Idem in primo onuſtus nefaria præda,Plau. in Aul. onuſtos fuſtibus , non ſcribitur cum H, nec dicitur ab honore , vt Ser. & alii tradunt,ſed ab onus oneris.
Oneratus,a.um.pe.pro.ab onero as.
Onus,eris.n.g.pe.cor.peſo,carrico.
Onobelus,i.m gen.penult. prod. mentula inſtar illius aſini , Lampr. interpretatur aſininum veru.

Onyro-

A Onyropula,æ.m.gen.pen.prod. indiuinatore delli ſogni.

Onyrocrites,æ.m.g.pe.pro.

Onychinus,a.um.pen.co.fatto de alabaſtro, vt vas.

Onyx,chis.m.g.pe.cor.Mart. calcatus onyx. f.g.onyx modo parua gerebat,alabaſtro, lapis,calcidonia,gemma, bianco de l'unghia, ponitur pro ampulla vnguentaria. Horat.

Opacus,a.um.pe.pro. ombroſo,oſcuro, buio.

Opacitas,tis.f.g.pe.cor.in obli.pro. ombroſita,vt arboris,& ſimilium.

Opera,æ.f.g.pe.cor.fatica del corpo.Cic. primo de off.homo che va alla fatica, Terre.in Phor.in opera vita eſt,viue,campa in la giornata,in plurali ſeruitori,i.cliẽtes, ſectatores, Ci.operæ clodianæ pontes occuparunt.

B Operula,æ.f.g.pe.cor.fatichetta,robba acquiſtata con fatica.Apul.

Opella,æ.f.g.pe.pro.fatichetta.i.fatica piccola,Lucret.

Operarius,ii.m.g.pe.cor.ſeruo,comportatore,ſuſtentatore de fatica baſtagio, fachino, operatore.Ci.in parad.

Operarius,a.um.pen.cor.che ſi fa con fatica, vt vinum,Plin.

Operoſus,a.um.pe.pro.affaticoſo,trauaglioſo,qui rebus gerendis operam dat, Ci.fatto con fatica,ut moles,Ouid.de gran fatica, vt arua Pli.ab opera æ.

Operatus,a.um pen.pro.ha ſacrificato, fatto ſacrificio,Prop.cynthia iam noctes eſt operata decem,Verg. primo Georg. lætis operatus in herbis.

C Operatio,nis.fœ.ge.pe.cor.in obli. pro. ſacrificio.Hiero.

Oppertus,a.um.pe.pro.ha dimorato,aſpettato,ab operior is.

Operimentum,i.neu.g.pe.prod.coprimento, copertura.

Opertorium,ii.n.g.pe.cor.

Operculum,i.n.g.pe. cor. chioccone de botte, ſtuppaglia,Col.coperchio,vt ſcrinii,pyxidis,& ſimilium,cuppo.

Operculatus,a um.pe.pro.coperchiato, ſtoppato,Colu.11.cap.2.ab operculo as.operculis tectus.

Opertus,a.um.pe.pro.coperto, commogliato,tectus,Ci.in Caio.Plin. primo epiſtolarũ occulto,naſcoſto,ſecreto, Horat.primo epiſtolarum operta recludit, Ci. primo de diui. Apollinis operta prolata ſunt.i.arcana.

Ops opis,terra, quòd hic eſt opus eſſe ad viuendum,ideo ops mater dicitur,quòd terra mater genus omne peperit. Var. D

Opes,um.f g.pe cor.richezza.Mart. Dantur opes nullis nunc niſi diuitibus.i.diuitiæ, potentia,Verg.2.Troianas vt opes,poſſibilità, Idem in.1.non opis eſt noſtræ,aiuto.Cic.2. de diui.omnium opibus refrænanda , Vergi. non hæc humanis opibus.i.auxiliis,aut viribus,aiuto.Horat.implorant opes hominis,leguntur quidam caſus in ſingulari, noſtram lege grammaticen,ſunt quibus colimur, viuit pro ſuis opibus , ſecondo la ſua facultà, ſtato,Sal.in Cat.ſumma ope.i.viribus.

Ophiophagus,i.m.g.p.cor.mangia.ſerpi,ὄφις. i.ſerpens.

Ophiuchos,a noſtris anguifer,&anguitenẽs, ὄφις ſerpente ἔχω i.teneo.quidam ophiulcum vocant ab ἕλκω.i.traho. E

Opicus,a.um.pe.cor.ſozzo,lordo,fetente,vt mures. Iuu.3.dicitur ab oſco ſermone vel ab ops opis.i.terra quaſi terrenus , & agreſtis.

Opifex,cis.m.g.pe.cor.artegiano,qui opus facit vt faber.Ci.1. de off. & qui opere manuũ ſuarum ſuſtentatur.

Opificina,æ.f.g.pe.pro.botega dello artegiano,Plaut.in Milite.

Opificium,ii.n g.pe.cor.artificio.

Opimus,a.um.pen.prod.graſſo,vt bos, ricco abondante.

Opilio,nis.m.g.pe.cor.in obli.pro. pecoraro, Aphrica.in.l.cum quæreretur.§. vlt de leg.3.a quibuſdam Vpilio,Verg.in Buc. ratione metricum O ſit breuis.

Opinator,is.m.ge.penult.prod.penſatore, ab opinor ris. F

Opinabilis,& hoc opinabile is,omnis.g. pen. cor.da penſarſi.Cic. primo de diui.ſunt opinabiles.

Opinio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. fama. Cic. ad Cæſarem, ſperanza, Idem , reputatione, Plaut.penſare,penſamento,fantaſia.

Opion,ii.n.g.pe.cor.obbio,opio.

Opiparus,a.um.pen.cor.copioſo,abondante, maxime de conuiuio,ricco,Plaut. ab ope,& paro as.

Opiperis,& hoc opipere is,omnis.gen. penu. corr.ut lectus.

Opiſthotonicus,a.um.pen cor. collo ſtorto, Plin.26.cap.13.ὄπισθεν retro , tonos intentio rigore,eſt qui rigore ceruicis inflexibili laborat & caput ſcapulis intenditur.

A Opiſthotonus,a.um.pe.cor.Pli.26.
Opiſthotonon i.n.g pen.corr. male che cala, ſtorce collo.Plin.
Opiſthographia,æ.f.g.pe.cor.ſopraſcritta.
Opiſtographus,i.m.g.pe.cor.charta ſcritta di fuora,Plin. 1. retro ſcriptus ſiue a tergo, de quo intellexit Iuue.prima,Scriptus & intergo nec dum finitus Oreſtes, quòd vtraq; pagina ſcriptus erat aduerſa, & auerſa minutis literis,hos liturarios vocat Auſo. alii accipiunt pro eo, qui ita ſcriptus erat, quòd legi poſtea nõ poſſit niſi deſcriptus, alii pro charta deletili raſis prioribus literis reſcripta, ab ὄπισθεν.i.retro γράφω.i.ſcribo.
Opiter,is.m.g.pe.cor.chi naſce,eſſendo morto il patre,& viuo l'auo.Li.
Opiſatrix,cis.f.g.pe.cor.in obli.pro.
Oplamacus,i.m.g.pe.cor.combattitore,armato con lo ſcudo. Mart. B
Oportheca,æ.f.g.pe.pro. ſtipo,armario,repoſitorio de frutti,vt mala pira. Var.de re ruſt.
Oporophylacion,ii.n.gen.penult.corr.guardia delli frutti.
Opobalſamum,i.n.g.pe. cor. ſucco del balſamo,ὀπὸς enim ſuccus eſt.
Oppidum,i.n.g pe.cor.città,caſtello, caſale. i.ciuitas parua,noſtra vide collectanea.
Oppidulum,i n.g.pe.cor citatella.i.città piccola,caſtelletto.i.caſtello piccolo.
Oppidanus,a.um,penult.produ.cittadino, de città. Colum.
Oppidicus,a.um.pe.cor.Gel.
Opportunus,a.um pe.pro.commodo, a concio,ſcribitur per geminũ P, quòd ab ob mutata B in P, & portu dicitur, & non ab oportet,vt aiunt. C
Opportunitas,tis.f.g pe.cor. in obli.pro. cõmodità,acconcio.
Opportuniſſimus,a.um.pen.cor.molto commodo.Sal.in Iug.
Oppoſitus,a.um.pen.cor.poſto incontro, infronte,vt domus,contrario,vt homo,ab oppono is.
Oppugnatio,nis f.g.pe.cor.in obli.pro.combattere,vt oppidi,ab oppugno as.
Optatus,a.um,pe.pro. deſiderato ab opto as,
Optabilis,& hoc optabile is,omnis g.pe. cor, deſiderabile,da deſiderarſi.
Optio,is.f.g.pe.cor.in obli.pro.ſcegliere, eligere,ſoldato, prouiſionato. Plaut.in Aſina. Veg.Tacit. Caliſtr.iuriſconſ.ab opto as.
Optimates,um.m.g.pe.pro. primi della città, dicuntur quaſi optimi, & optimum locũ habentes in ciuitate. D
Opprobrium,vide obprobrium.
Opſonium,vide obſonium græce ſcribitur.
Ophthalmia eſt oculorum ægritudo, quam. Cel.& alii lippitudinem vocant, Pollux autẽ oculorum cauitatem dixit ex corporis ægritudine ὀφθαλμὸς latine oculus,μονόφθαλμος,qui vnum habet oculum.
Opus quod fit, & permanet opera, edificio, vt domus,liberi.Ci.verò in 2.de off. ſine hominum operibus,& ſtudiis.
Opulentus,a.um.pen.prod.ricco abondante, Gel.7.cap.3.opulentæ orationis air.
Opulens,tis.omnis g.pe.cor.in obl.pro.
Opulẽtior,&opulentius piu ricco.Sal.in Iug.
Opulentia,æ f.g.pe.cor.ricchezza, abondantia Sal.in Cati.
Opulentitas,tis.f.g.pe.cor.in obli.pro.Plaut. Cecilius. E
Ora,æ.f.g pen.pro.ogni extremità. Verg. de clypeo oras ambit auro,& in.9.oras euoluite belli.Apul.oras corii, Ennius primo annalium,carceris oras.i. extremitates, regione, Plin.Traia.præfectus oræ Ponticæ,riuera.i. terra vicina ad mare. Sal . verò in Iug. Ora maritima ait hinc ſoluere ora, vel ab ora eſt diſcedere a littore,quòd ſoluere ſignificat diſcedere, patet ex Cicerone pro murena & portu ſoluentibus,Vale.qui inde ſoluerant, quod alii tradunt in Quintiliano nõ probo, aſſerẽtes oram ſignificare funem nauticum, cum non legatur apud authores ora pro fune,nec oram in accuſat uo lego,ſed ora in ab latiuo.i.a terra littorali. Nonnulli lora legũt, vt intelligatur lora i.retinacula ſoluentious. F
Nauigaturi namq; funes in littore, ſeu ligno ligatos ſoluunt,aliqui auram,& ſic ordinant ſoluentibus auram.i. uentulum bene precamur,ſed cum bene,vel male precor ,cum accuſatiuo nuſquam legitur,non probo. aliqui oriam antiquum nauigiũ teſte Gellio ſequente Statium in Achille,ſolucrat claſſem de littore paſtor, uerum Oria ab vſu receſſit non laudo ſed ora ſoluentibus bene precemur.
Oraria nauis,la ſchiabica.i.cymba piſcatoria, & parua . Plin . Traia. dicitur ab ora maris, quam legit.
Orator.is.m.g.pe.pro.imbaſciatore, oratore, in oratore hæc,vt Ci.primo de Orato.requiruntur,acumen dialecticorum, ſententia philoſophorum,verba propè poetarum, memo
ria iu-

A ria iuriſconſultorum, uox tragœdorum, ge-
ſtus pene ſummorum actorum, & vt idem
in primo Rhe. quinque debet habere, inuen
tionem, diſpoſitionem, elocutionem, memo
riam, & pronuntiationem.

Orarium, ii. n. g. pen. cor. ſtola veſtis vtitur ſa
cerdos dum concionatur Ambro. cauezzale
coſcino. Hiero.

Oracula ſunt ſententiæ diuinæ ore humano
enunciatæ. Ci. primo de Diui. eructamus ora
cla, ponitur oraculum pro ſacrario, loco ſa
cro, Ennius ex oraculo uoce diuina edidit,
Ci. primo de Diui. quæ præpoſita orat oracu
lo, & inferius ferunt ex oraculo.

Oratio, is. f. g. pe. cor. in obli. pro. parlare. Ter.
in And. oratio hæc ab oro as.

Oratum, i. n. g. pe. pro. pregaria, Ter. in Hecy.
B i. precatio.

Orbatus, a. um. pe. pro. priuato, vt munere, &
ſimilibus, ab orbo as.

Orbis, is, m. g. pe. pro. circolo, rotondità, piat-
tellctto rotondo doue ſe pone il tagliato, Iu
ue. prima, tauola rotonda da mangiare, Mar.
Iuue. quia in orbem fiebant, Var.

Orbiculatus, a um. pen. pro. rotondo, Col. 12.
cap. 45. Plin. in figura orbis.

Orbiculus, i. m. g. pe. cor. circoletto, rota pic-
cola della trozula, girello. Vit.

Orbiolæ, arum. fœ ge. pen. cor. pezzo del ca-
ſcio, formagio.

Orbus, a. um. pe. pro. ceco, orfano, figlio ſen-
za patre, ouer matre, patre, ouer matre ſen
za figlio.

Orbita, æ. f. ge. pe. cor. ſegno della rota, carro,
C rotondità, vt lunæ.

Orbitas, tis. f. g. pen. cor. in obli. pro. orfanità,
Plaut. eſſere viduo, viduità, vxoris, Quin. pri
uatione, priuatio reipublicæ, Ci. Planc.

Orca, æ. f. g. pe. pro. barrile, barricello de ſalſu
me, Perſ. barrile de fichi ſecchi. Col. Plin. 15.
botte del viuo. Var. de re ruſt. Vopiſ. caſſetta
delli conci, arcula pigmentorum muliebriū,
Plin. hinc orcula Cato de re ruſt. ab vrget.

Orcheſtra eſt locus in ſcena, vbi Senatores
ſedebant, & ſpectare poterant omnium agē-
tium geſtus, Nam ſcenici artifices per orche
ſtram præſtant geſtus Vitr. in 5. ab ὀρχέομαι. i.
ſalto, quoniam ibi ſaltabatur.

Orchus, tis. f. pe. pro. in obli cor. eſt ſpecies, &
nomen oliuæ. Col. 5. cap. 6. Verg. a forma te-
ſtium orcheis dicuntur.

Orcus, i. m g. pe. pr. inferno, fiume infernale,
Plutone, Dio dello inferno, dicitur quaſi vr D
gus ab urgendo, ſed melius a iuramento, ὅρ-
κος enim iuramentum eſt ὁρκίζω ad iuſiurandū
voco, ē orcus apud Homerū. 2. Iliados Theſ
ſaliæ fluuius, qui Peneum olei inſtar ſuper-
natat, ſed breui ſpatio portatum abdicat pe-
nales aquas, diriſq; genitas argenteis ſuis mi
ſceri recuſat, Pli. 4. cap. 9. vide vragum.

Orcina ſponda, letto mortoro, cataletto, Mar.

Orcinus libertus eſt qui fit ipſius teſtatoris
defuncti, & in orci familiam aſcripti, Iuriſc.
tit. de fid. commiſſariis libertatibus, & in. 2.
Inſtit. vt aliq quòd manumittitur ab eo, qui
tendit ad orcum, ab orco inferorum, mor-
tiſque Deo.

Ordo, inis. m. g. pe. pro. in obli. cor. ordine cō
ditione, ſtato, vt homo ordinis honeſti, Pli.
in Epi. Ter. in Eun. E

Oreades, um. f. g. pe. cor. nymphe delli monti,
ab ὄρος. i. monte.

Orea, æ. f. g. pen. cor. ſciauica, barca de piſca-
tori, Plaut. equus habet oream. i. corrigiam
quæ eſt ſub ore.

Orexis, is. f. g. pe pro. appetito, Iuue. 6. Lamp.
vomito, vomitare. Pli. ad priſcum, ab ὀρέγομαι
. i. appeto, ponitur pro nauſea, & indignatio-
ne, Iuue. in. 11. ſurgit orexis.

Oria, æ. f. g pe. cor. ſciabica, Plaut. in Rud.

Orichalcum, i. n. g. pe. pro. ottone, rame de ot
tone, æs mōtanum. Ci. 3. de off ὄρος. i. mons,
χαλκός. i. æs, non dicitur aurichalcum, vt aiūt.

Orificum, ii. n. g. pe. cor. ſummità della bocca,
bocca, apertura vt ventris Macro. coperchio,
vt ciſtæ, & ſimilium. Apul.

Origanum, i. neu gen. pen. cor. orichiano, ori F
chiato, origano.

Orizon, is. m. g. pe. pro. aſcendente.

Ornithon, is. m. g pen. cor. in obli. pro. parco,
vcellera doue ſe nutricano li vcelli. Colu. 8.
cap. 1. Var. in. 2. Gel. 2. cap. 20. ab auibus, quas
ornithas vocant.

Ornithiæ, arum. pe. cor. ponente, ventus, ſlāt
poſt brumam vno, & ſeptuageſimo die, vt Pl.
& ſunt eteſiæ debiles, & vocant ab aduentu
auium, quę græce ὄρνιθες vocantur.

Ornithotrophion, i. n. g. pe. cor. gallinaro, vbi
gallinæ incluſæ ſaginantur ὄρνιθα gallinā vo-
cant τροφὴν alimentum.

Ornithobofion, ii. n. g. pe. cor. gallinaro, polla
ro, doue ſtanno le galline, Varr. de re ruſt.

Orphanotrophium, ii. n. g pe. cor. doue ſe nu-
tricano li orfani, domus ybi filii orbi. i. parēn
tibus

A tibus priuati nutriuntur, a τροφὴ & ὀρφανὸς .i.
nutrimento,& pupillo.

Orphanotrophus eſt qui præponitur orpha-
nis nutriendis tanquam tutor, ſeu curator
minorum, Imperator in.l. orphanotrophos
in principio.C.de epiſco.& cler. ſpedaliero,
gouernatore de orfani.

Orodon,i.n.g.pe.cor.ſorbo peloſo, arbor, &
fructus, Pli.

Orontes,æ.m.ge.pe.pro.fluuius diuidens Sy-
riam ab Antiochia vocatus ab Oronte, qui
primus eum ponte iunxit.

Orſus,us.ui.m.g.pe.pro.incomenzare, inco-
menciamento,principio ponitur pro vatici-
nio,Cicer.2.de diui.uanos pectoris orſus,ab
ordior ris.

Orſa,orum.n.g.pe.pro.

Ortus,us.ui.maſc.ge.pen.pro.naſcimento, ab
B orior eris.

Ortus.i.m.g.pe.pro.in ſing. orto de herbe, in
plurali pomorum, giardino. ſcribitur ſine H
quia venit ab orior,ortenſis, & hoc ortenſe
de orto,ortenſia dicuntur omnia,quæ ſerũ-
tur, & naſcuntur in ortis. Colu.9.cap.4. græ
ce κηπουρία.

Ortulus,i.m.g.pe.cor.orticello, orto piccolo.

Orthodoxia,æ.f.g.pe.cor.retta opinione,ret-
ta fede, ſententia erga Deum, ὀρθὸς, rectum
δόξα exiſtimatio,opinio, ſententia.

Orthodoxus,a.um.pe. pro. de retta opinione
fede, ſententia.

Orthopnea,æ.f g.pe.pr.appetto,aſma,ſtretta
de petto.

Orthociſſos,i f.ge.pe.pro.hedera recta per ſe
ſtans.Col.11.cap.2.

C Orthopnocius,a.um.pe.cor. aſmoſo,chi pate
male de petto,chi ha ſtretta de petto.

Orthyx,quaglia,auis.

Orthygometra,æ.f.g.pe.pro.auriolo, rex, &
dux conturnicum. Pli. dicitur quaſi menſu-
ra,& moderatrix coturnicum.

Orundus,a.um pe.pro.da doue hanno origi-
ne.Li.ab Alba oriundi ſunt.

Os,oris.n.g.pe.pro.bucca,faccia, hominum,
& brutorum.Ver.aſpetto.

Os,oſſis,oſſo.

Oſa,æ.f.g.p.cor. ombrone flumen in Tuſcia.

Oſanna, Oſianna legendum eſt.i.ſaluifica do-
mine.Hiero. in epiſtola ad Damaſum, quod
nos corrupte ob ignorantiam dicimus oſan
na,oſi ergo ſaluifica interpretatur,anna inte
riectio.deprecantis eſt,domine.

Oſcedo,is.f.g pe.pro.in obli.cor.fetore della D
bocca, ab alijs oris vitium quo quis ſæpius
cogitur oſcitare. Gel.4.

Oſcenæ aues erant augurales ab ore,& cano,
quia ore futura canebant.i. prædicebant, &
augures diuinabant.

Oſcheon,ei.n.gen.pen.cor. pelle de' teſtico-
li.Gel.

Oſſiculum.i.neu.gen.pen cor.osſicello, oſſo
piccolo.Pli.Gel.

Oſci,rum Capuani, a quibuſdam dicitur oſce
nus,ꝙ apud illos fuit uſus libidinum ſpurca-
rum frequentisſimus,& impudẽtia verba nũ
cupantur oſcena. hinc. Verg.oſcenamq; fa-
mem.i.pernitioſam dixit, Idem oſceniq; ca-
nes.i.abominabiles & in.4.fuſaq; in oſcenum
ſe vertere vina cruorem.i.immundum, turbi
do.Ci.primo,de off orationis oſcenitas.

Oſcillũ,i.n.g.p.pr.boccarella, piccola bocca, E
Col.2.oſcilla luporũ,eſt diminutiuũ ab oſcu
lo.i.paruo ore,uoto, imaginetta de cera, o-
uer de creta, imaguncula cærea, vel cretea.
Macr.Verg.2 Geor.Oſcilla,Hyginius ſic ait
cũ in finibus Athenienſium multæ virgines
ſine cauſa ſuſpẽdio ſibi mortẽ conſciſcerent
quod Erigone moriens erat precata,vt eodẽ
leto Athenienſiũ filiæ afficerentur,quo ipſa
foret obitura niſi Icari mortem perſecuti,&
eum forent vlti. Itaq; cum id eueniſſet pe-
tentibus eis,Apollo dedit reſponſum, ſi vel-
lent euentu ſe liberare Erigone ſatisfacerẽt,
qui ꝓ ea ſe ſuſpẽderat,inſtituerunt, vti tabu
la interpoſita pẽdẽte funibus ſe iactarẽt,vtq;
pendẽtes mouerentur quod ſacrificiũ ſolen-
ne inſtituerunt, Itaq; & priuatim, & publice
faciebant.Probus aũt ſcribit Oſcillorũ ritũ in F
Italia ab Atticis quoq; ſumptum eſſe,qui ri-
tus celebrabatur feriis ſementinis. Dicuntur
aũt feriæ ſementinę,vt Var.a ſemente,vel vt
Ser.reſpondit oraculum ſedari poſſe illã pe-
ſtilentiam,ſi Erigones,& Icari cadauera re-
quirerentur quæ cum diu quæſita nuſquam
reperirentur, ad oſtendendam Athenienſes
deuotionem ſuam, vt etiam in alieno quære
re viderentur elemento, ſuſpenderunt de ar
boribus funem, ad quem ſe tenentes ho-
mines hac, atque illac agitabantur,vt etiam
quaſi in aere illorum cadauera quærere vide
rentur, ſed cum inde plerique caderent, in-
uentum eſt, vt formas vel perſonas ad oris
ſui ſimilitudinẽ facerent, & eas pro ſe ſuſpẽ
derent,& mouerent,vnde Oſcilla dicta ſunt
ab eo,

A ab eo, quod i his cillerentur. i. mouerētur ora. Nam cillere eſt mouere, unde & furcillæ, quibus frumenta cillentur. Alii tradunt oſcilla eſſe membra virilia de floribus facta, quæ ſuſpendebantur per intercolumnia, ita ut in ea homines acceptis clauis perſonis impingerentur, & ea ore cillerent. i. mouerent ad ritum populo commouendum, & hoc in Orpheo lectum. alii referunt ſacra Liberi patris ad purgationē animæ pertinere, Omnis purgatio aut per aquas, aut per ignem fit, aut per aerem, ut in 6 Verg. aliæ panduntur inanes ſuſpenſæ ad ventos, aliis ſub gurgite vaſto infectum eluitur ſcelus, aut exuritur igni. Herod. uerò ſcribit Aegyptios ſimilia Græcis ſacra Baccho facere, in quibus mulieres cubitales ſtatuas, quas Phallos vocant, circumfe- B runt, hæ penem maiorem reliquo corpore habent, illumq. ſolum mouent. Aliæ tamen mulieres Phallos ſequuntur, Dionyſium canentes, Varr. teſte Auguſtino, Liberum eſſe dictum aſſerit a liberamento, quòd mares in coeundo per eius beneficium emiſſis ſeminibus liberentur, hoc idem in fœminis agere liberam, quam Venerem putant, & ob hoc libero membri virilis, Liberæ muliebris formā in templis imponebant, Ob eam rem mulieres aiunt attributas Libero, & vinum ob libidinem concitandam, ſicq; baccanalia concitantur. Colebant ergo authore Auguſtino in eius ſacris virilia, & per dies feſtos hoc mēbrum pro ſtellis poſitum primum rure in cōpitis, & uſque in vrbem poſtea vectabant. In oppido verò Lauinio Libero totus menſis C tribuebatur, cuius diebus flagitioſis verbis vtebantur, donec illud membrum per forum tranſuectum ſuo in loco quieſceret, cui honeſtiſſima materfamilias coronam imponebat.

Oſcitatio, is. f. g. pe. cor. in obli. pro. alare badagliare, badaglio. Pli. 7. cap. 6. Gel. apertio oris fit præ tædio, aut ſopno, ſecurità, pigritia dello animo.

Oſor, is. m. g. pe. pro. odiatore. Plaut. in Aſi.

Oſtenſio, is. f. g. pe. cor. in obli. pro demonſtrare, demonſtratione, ab oſtendo.

Oſſuaria, um. & Oſſaria. n. g. pe. cor. luogo doue ſi ripongono l'oſſa de'defonti, vbi reponuntur oſſa mortuorum. Vlp. Celſus.

Oſtentum, i. n. g. pe. pro. Labeo definit eſſe omne contra naturam cuiuſque rei genitum, factumq;, & ſunt duo genera, vnum quoties quid contra naturam naſcitur tribus manibus forte, aut pedibus, aut qua alia parte cor- D poris, quę naturæ cōtraria eſt. Alterum cum quid prodigioſum videtur, quæ Græci φαντάσματα vocāt. Vlp. in. l. oſtentum, de ver. ſig.

Oſtium, ii. n. g. pe. cor. porta, in plurali porto, Verg. primo pleno ſubit oſtia velo, intrata, eſito de fiume, ſcribitur per O, non per H, quia uenit ab ore, & non ab obſtando.

Oſtiarius, ii m. g. pe. cor portanaro.

Oſtiaria, æ. f. g. pe. cor. portanara.

Oſtienſis porta, vide porta oſtienſis.

Oſtraciſmus dicebatur religio, qua non inopes, ſed ampliſſimo nati loco qui nobilitatis ſuperbia, vel eloquentiæ timore cæteros anteirent, diſtrii gebātur. Erat igitur oſtraciſmus non improbitatis caſtigatio, ſed honeſtandum facinus electionis, ac grauioris poteſtatis moderatio, & ſic fieri conſueuit, O- E ſtraci. i. calculi, ſeu teſtulæ viritim in concilio dabantur, in quibus quiſque quem ex ciuibus vrbe decedere vellet, literis indicabat, quem poſtea in vnum fori locum cancellis circumtectum deferebant. Magiſtratus verò, quibus negotium dabatur, primum quidem vniuerſos ſimul recēſebant, qui niſi ſex milium numerum exceſſiſſent, nihil cōfectū eſſet. Poſtea vniuſcuiuſque calculis ſepoſitis eum, quem plurium damnatū ſententiis cognoſcerent, decem annos extorrem fore declarabant, ea tamen conditione, vt fructus ſuos capere libere ſibi relinqueretur, vt Plu. in Ariſtide. Idem quoq; refert, Hiſparcum cologeum primum hoc ſupplicii genere fuiſſe damnatum, aliqui tradunt oſtracina ſuffragia dici apud Athenienſes, quòd in figulinis F vaſis dare conſueuerant.

Oſtracum, i. n. g. pe. cor. aſtraco.

Oſtreum, ei. n. g. pe. cor. ſpondolo, Sene. gen' concharum. Ci. zenia oſtrea cæteris maiora. Plin. 32. oſtreon. i. teſta.

Oſtrea, æ. f. g. pen. cor. Lucil. oſtrea nulla fuit, Turpilius oſtreas. Var. Gel. Suet. in Tyb.

Oſtrum, i. pe. pro. eſt genus concharum, ex cuius ſanguine tingitur purpura, vt aliqui dicitur ab oſtreis piſcibus, ſed nō rectè, ſed dicitur ab ὄστρεα. i. teſta, quod ex conchyliis, ſiue purpuris legatur teſtis teſta piſcibus, ſcarlatto. Verg. ſarrano, dormiat oſtro.

Oſtrinus, a. um. pe. pro. de ſcarlatto. Prop.

Ouans, ntis omnis gen pen. cor. in obliq. pro. allegro.

Ouis, uis, f g. pe. cor. pecora.

Ouicula,

A Ouicula,æ.f.pe cor.pecorella.

Ouinus,a.um.penult.pro. de pecora, vt caro pellis.

Ouillus,a.um.pe.pro.

Ouilis,& hoc ouile is omnis.g pe pro.

Ouiarius,a.um pe.cor. Col.

Ouiaria,æ.f.g.pen.cor.multitudine, mandra, branco de pecora, Var.de re ruſt.

Ouile,is.n.g pen pro.mandra de pecore, ſeptum ouium, erat quoque locus in campo, Martio ſic appellatus, Li.26. datū ſecreto in ouili cum his colloquēdi tempus, Iuue.quæ proxima ſurgat ouili, Strab in fine quinti.

Ouum,i.n.ge.pe.pro.ouo, Ariſt.6.de animalibus quæ oblonga ſunt oua, & faſtigio cacuminata fœminam edunt, quæ autem rotundiora,ac parte ſui acutiore obtuſa orbiculū habent,marem gignunt.

B Oxybaphum,i.n gen.penult.cor.inſalata, ὄξος acetum.

Oxygalacticus caſeus, pen.cor. caſcio acetoſo,agro. Galenus.

Oxygala,æ.f g.pe.cor.latte acetoſo,agro, Pli. gala.i. lac.

Oxyzonium,i.n g.pe.pro.gelatina,condimētum ex iure, & aceto.

Oxymel,llis.n.g.penul.cor.in obli pro.aceto con mele, Pli.

Oxylapathus,i.f.g.pe.cor. acetoſella, hærba habens ſaporem aceti.

Oxygarum,i.n.g.pe.cor.acetello.i.extremitā delli polli con lo aceto.i. pedes,alæ, hepar, iecur.pullorum. Athenæus,Marr.

Oxum phœnicum, tincturam appellauit Suidas. hinc oxobapta in l prima, C.quæ res alienari non poſſunt.

Oxyra,æ.fœmin.gener. penultima correpta,

C eſt nauigium a celeritate dictum ὀξὺς velox dicitur. Gel. 10.cap.25.

Ozena, vt Celſus eſt cum vlcera circa nares ſunt, pluresue cruſtæ, & odorem habent fœdum, cui malo vix poſſunt mederi.

Ozellus,i.maſculini generis, penultima producta,ſpirito, ombra, Hier.

Ozimum,i.n.g.pe cor.baſiliſco hærba.

Ozonium,ii.n.pe.cor.odoramentum.

PABVLVM,i.n g.pen.cor. paſcolo, paſtura, pecorū cibus herbaceus, fœniceus, paleaceus, & ſimilium, a paſco is. D

Pabulator,is.m.g.pe. prod. ſaccomano, mulattiero, portatore de fieno paglia, Cæſar, Col.

Pabulatio,is.f.g pe cor.in obli. pro. andare a ſaccomanno, andare per herba, paglia.

Pachinnus,i.m.g.pe.pro. Capo paſſato, promontorium Siciliæ, dictus ab aeris craſſitudine παχὺς pinguis, & craſſus dicitur.

Pacificatio,nis.f.g.pe.cor. in obli.pro. fate de pace. Gel.7.

Pactum,i.n g.pe.pro patto conuentione, quod inter aliquos conuenit. Ci.2.Rhet. dictum a E pactione, inde etiam pacis nomen appellatū eſt, & eſt pactio, patteggiare duorum, pluriumue in idem placitum, & conſenſus, Vlpi. in l.1.de pactis.

Pactitius,a um.penult.correp.conuentionale. Gel.a pacto.

Pactolum, Aſiæ fluuium Græci χρυσορρόαν vocāt a χρυσὸς.i. auro, & ῥέω.i.fluo Fabulantur Midam Lydorum regem in aurum verſum iubente Libero patre in Pactolo flumine lauiſſe.

Padus,i m.g.pen.cor. Po, fluuius currens per Lombardiā, nulli fluminum claritate cedit, a Græcis vocatur Eridanus ab Eridano rege in eum a Ioue fulmine deiectū, qui & Phaeton dictus fuit, augetē ad canis ortus liquatis niuibus. Pli.3.cap.12 Mela verò ſcribit φ F Padus ſe per ſeptem oſtia effundit, quorum vnum magnum padum appellant.

Pæan, anos Apollo dictus a παίειν.i.a feriendo. Sagittis enim ferire dicitur, vt deus ſagittarius, quod fictum eſt, vt Macro. quia radiorum iactu nonnunquam peſtiferum immittit virus, ideo ſimulachrum Apollinis arcu, & ſagittis decoratur, vt per ſagittas intelligatur vis emiſſiua radiorum. hinc Iuue. in 6. Parce precor. Pæan, & tu Dea pone ſagittas .i.tu Diana dea pone.i.depone ſagittas, non eſt legēdum tu depone ſagittas. Eſt & pæan hymnus in Apollinis laudem ob extinctū Pythonem, & ideo pro laude ipſius & interdū aliorum deorum, & παιανίζειν eſt voce lætari, vt aliqui a παίω .i. medeor, quòd morbis medetur, quod non probo.

V Pædagium,

A Pædagium,ii.n.g.pe.co.doue ſtanno figliuoli con li ſerui, Pli 6.epiſtolarum.

Pædagogium,ii.n.g.pe.cor.ſchiauo, Vlpia.de de fundo inſtr.

Pædagogus,i.m.g.pe.pro. maſtro che mena fi gliuoli alla ſchola a παῖς.i. puer, & ἄγων, id eſt ductor.

Pædotriba,æ.f.&.m.g pe.pro.eſt & pædotribaludi literarii magiſter,eſtque, vt Plato in Gorgia exercitator, & doctor puerorum in exercitio corporis in paleſtra, atq; in gymnaſio, & hos eſſe non reprobos, aut malos ita probat,uocatque ibidem Plato magiſtros gymnaſii. Sciendum eſſe, gymnaſium, & paleſtram referri tam ad corpus, quam ad anima vt paleſtra literaria. Vitr. recta ad gymnaſiū deuenit, ibique de philoſophia diſputans, a τοῦ παιδὸς.i.puer, & τρίβη.i. exercitium non a
B τρίβω.i. tero vel frico. Gel.19 quidam ait diatribas inſcripſerunt.i. exercitationes, & ſtudia, ars ipſa in corporis exercitiis pueros exercens pædetribice apud Cynoſarges, vt Suid.pueri nothi,qui nec a patre,nec a matre ius ciuitatis habebant, exercebantur.

Pædotriues,æ.m g pe.pro.

Pædotriuicus,a.um.pe.cor.eſercitio pertinente a pedagogo. Ariſt.

Pædia,æ.f.ge.pe.cor. dottrina che ſi da a' fanciulli. Gel.eruditio.

Pædor,is.m.g.pe.pro.puzza, fetore de piede, & de altro,vt barbæ,Luca.Sen.Ci.3.Tuſ.pidito,a pueris qui pædes dicuntur a Græcis.

Pædiculoſus,a.um.pe.pro.fetente.

Pædicoſus,a.um.pe.pro.

Pædico,nis.m.g.pe. pro. qui præpoſteram in
C pueros venerem exercet.

Pædicator,is.m.g pe.pro.

Pæderaſtes,æ.m.g.pe.pro.

Pæderaſtia,æ.f.g.pe.cor.ſodomia.

Pæonia,æ.f.g pe.cor. Vngaria.

Pæon,onis.m g.pe.pro.in obli.cor. Vngaro.

Pætus,i.m.g.pe.pro.loſco,habens oculos celeres Pli.Horat.

Pætulus,i.m g.pe cor.loſchetto.

Pagus,i.m.g pe.pro.caſale,villagio,cum plures domus in vnum ſunt collectæ, a πηγή.i. fonte,ꝙ vnum habent fontem, vel puteum communem,ait Dion.in 4.ꝙ Roma erat diuiſa in tribus quatuor,quas pagos vocitabāt, in quibus habitantes pagani dicebantur qui in nullam aliam habitationem transferri poterant.

Paganus,i.m.g.pe.pr.villano, & qui ſequitur D
militiam,& non exercet. Suet. Tacit. Iuu.in vltima contra paganum poſſit. Paul.iuriſcō. fiat teſtamentum exemplo eius,qui paganus fuit,deinde militare cœpit, Vlpi. de militari teſtamento,paganiam dixit legem,Plin.qua ruſtici utuntur.

Pagaſea,vide argo.

Pagaſa,vide argo.

Pagella,æ.f g.pe,pro.carticella.

Pagina,æ.f.g pe.cor.carta, quòd in libris ſuā quæq; obtineat regionem, vt pagi, vel a pagendo,quòd in illa verſus paguntur. id eſt figuntur.

Paginula,æ.f.g.pe.cor.carticella,carta piccola.Cicer.

Pala,æ.f g pe.cor.pala,piana doue ſi mette la
pietra dell'anello. Ci.3.de off. E

Palacra,æ.f g pe.pro.maſſa dell'oro.Pli.

Palacrana,æ.f g.pe.pro.Pli.

Palantes.i.vagantes, sbarattati,vt hoſtes, vocabulum eſt hiſtoricum, & poeticum. Liui. Verg.5.

Palatium,ii.n.ge palazzo, de ſeptem collibus Romanis vnus,vt Dion,eſt domus regia Romanorum Imperatorum, vbi Cæſares prætorium habebant,vbi Romuli domus nō procul a Tyberi fere in media vrbe.P. Victor.in decima regione locat ante pallatiū ſiue pallanteum a pallanteo,vt Verg. Arcadiæ vrbe, vel a pallatio,vt Var.vrbe in agro Rheatino, alii a pale paruulorum Dea, alii quòd palantes.i.vagantes illuc cum Euandro venerunt, quidam a pallantia Latini vxore, ſiue ꝙ ibi
pecus paſcens balare,vel palare.i.errare con F
ſueuit,alii a pallantia Hyperborei filia, quæ ex Hercule Latinum peperit, alii quòd pallas Euandri filius ibi ſepultus ſit, quam opinionem Dionyſius arguit tradens Palatinū collem palatium dictum confundente tempore certitudinem, & multis inconuenientium etymologiarum materiam præbente.

Palatina officia,vide officia palatina.

Palatini, communi nomine vocantur omnes habitantes in palatio, alii quidem ſemper in domo Auguſti perſeuerantes,qui Comitatēſes dicuntur. Comitatum appellant locum, in quo vitam ducebat Imperator, qui verò mittebantur in prouintias nuncupantur Mittendarii a mittendo nūtio, mittendariorum fit mentio in C.de palatinis ſacr.larg.

Pallas,vide argo,eſt Dea belli dicta a πάλλω.

i.con-

A i.concutere,quod haſtam concutit.eſt &dea
ſapientiæ dicta non a Pallante gigante eius
patre,vt aiunt,cum vellet filiam ſtuprare ab
ea fuit occiſus vide bellona.

Palla,æ.f.g.pe.pro.eſt veſtimentum honeſtæ
mulieris demiſſum uſq; ad pedes, camorra,
guarda core,gonnella.quòd palam, & foris
erat ſicut & pallium,utebantur & citharœdi
Ouid. 11. Ille caput flauũ lauro Parnaſide
iunctus, Verrit humum Tyrio ſaturata mu-
rice palla,& tragœdi.Ouid.Amorum.3.Frõ-
te comæ torua,palla iacebat humo.

Palla gallica, eſt uſque ad verenda, nateſque
medias.Mart.mantelluccio alla franceſe.

Pallium,ii.n.g.pe.cor.manto,mantello,toua-
gliuolo de capo fœminarum,Lamp. matro-
nas regias contentas eſſe debere unico pal-
lio aureo ſparſo,dicitur quòd palam fertur.

B Palliaſtrum,i.n.g.pe.pro.mantelletto,mantel
lo piccolo,Apul.

Palliolum,i.n.g.pen.cor.eſt quoq; palliolum,
touaglia de capo,fœminarum,&maxime ſer
uarum,Iuue.nullo cultam palliolo, licet ali-
ter,ſed non bene accipiant.

Pallio,nis.m.g.pe.cor.in obli.pro mantellaro
.i.fattore,coſitore de mantelli,Lamp.

Palliolatus,a.um.pe.pro.amantellato,Suet.ĩ
Claue.in fœmina,Mart 9.Gel.

Palliatus,a.um pe.pro.

Palearia,orum.n.g.pe.cor.pagliuola,ſunt pel
les ſub colla bouis dicta quaſi pellearia,Sen.
in Hippo palear,ait in ſingulari.

Palearium,ii.n.g.pe.cor.pagliaio, vbi reponi-
tur palea.Col.

Pales,Dea paſtorum erat,cuius ſacrum Pali-
lia,vel.Parilia a pecorum partu,vt aiunt, ap-
pellarunt,quod vigeſimo Aprilis die fiebat,
C qui dies natalis eſt vrbis Romæ.ritus feſtiui
tatis eſt,vt in ignem trãſilirent accenſis ſtra
mentis agreſti more,Ouid.in faſtis, Moxq́ue
per ardentes ſtipulæ crepitãtis aceruos Trã
ſilias celeri ſtrenua membra pede.

Palæſtra,æ.f g.p.p.lotta,doue ſe allotta.Ver
6.Plaut.caſa del roffiano,domus lenonis.Vi
tr.5.Ter.in Phor.palen,nos luctam vocam⁹.
Primus,vt Pauſanias,inuenit Theſeus.

Palęſtrita,ę.m.g.pe.pr.lottatore,allottatore.

Palæſtricus,a.um.pe.cor.pertinente alla lotta
Ci.primo,de off.

Palęſterion,ii.n.ge.pen.cor.doue ſe allotta,a
παλαίω.i.luctor.

Palea,æ.f.g.pe.cor.paglia,folliculus granorũ,
Plin.19 cap.44.a pala,qua ventilatur, vt fru D
menta purgentur.

Paleatus,a um.pe.pro fatto de paglia,Col.

Paleatum,vide ayrotum.

Palimpiſſa,æ.f.g.penu.pro. pece liquefatta,
ſquagliata.

Palimpſeſtus,i.m.g.pe.pro.carta ſcritta,raſa,
che da poi ſi reſcriue.Ci Catul.

Palma,æ.f.g.pe pr.palma,dattilo,fructus,pa-
la del remo,pianta della mano,pars interior
manus.Ci 3 de off.ponitur pro manu, victo-
ria.Cicer.

Palmula,æ.f.pe.cor.menicella,mano piccola,
Apul palma,dattilo.Sueto.pala dello rimo.
Vergil 5.dicitur ad ſimilitudinem manus hu
manæ.

Palmeus,a.um.pe cor.fatto de dattilo,palma;
arbore.Col. E

Palmoſus,a.um penu.prod.abundante, pieno
de palme.Verg.3.

Palmarius,a.um.penult.correp de palma, de-
gno di vittoria. Ter. in Eun. cum verò dici-
tur a palmo, eſt palmi,de parmo vt ſpatium.
Col. Vitr.

Palmentum,i.n.ge.pe.pro,palmeto,locus cõ-
ſitus palmis.

Palmati equi,bai dicti a colore.Quoriam ſpa
dicem.i. cum fructu ſuo ramuſculos, Græci
baia vocant. de his equis eſt in C. de grege
dominico l.propoſitis, ſiue Hermogenianis,
ſiue palmatis vel equi vocantur palmari, qui
bus vtebantur aurigę in circo, a palma.i. vi-
ctoria. Palladii equi ſunt vt Caſſiodorus.13.
refert, Theodoſius inuenit quendam virum
animi habitu,corporiſq; fortiſſimum,qui tã F
tavelocitate veredos agebat,ut tribus diebus
perueniret ad terminos Romanorum,atque
Perſarum,& rurſus totidem remearet Con-
ſtantinopolim. i. Is Romani Imperii termi-
nos velociter tranſibat,is palladius nomina-
batur,vel equi Palmarii,vt ait Iſychous phi
loſophus Mileſius in chronicorum diuiſio-
num.5.tempore Valeriani in Cæſarea Cap-
padocię Palmarius habitabat ſupra regiam
præfectus equorum indomitorum, & etiam
aliarum diuitiarum acquiſitor, factionis ple-
beæ princeps,& petulans, vt quis alius, qui
cum conſularis viri Foemi nomine vxorem,
quæ Ioſida vocabatur, rapuiſſet, inter pro-
ſcriptos relatus.

Palmaticæ tunicæ,ſunt,quibus conſules, aut
alicuius magiſtratus viri vtebantur Vopiſ.

A in Aurel.dabantur triumphalibus viris, vt Li. Auſo.in Panegyrico palmatam tibi miſi, in qua diuus Conſtantinus parens meus intextus eſt, veſta triumphale.

Palmæ cerebrum, ciſaghione.

Palmæ, radix.

Palmes, tis m g.pen.pro.in obli. cor.rame nouello, ſarmẽto de vite, a palma, quòd in modum palmarum virgulas quaſi digitos edit.

Palpo, nis. m.g pe.pro. allofengatore, loſinga tore, Plaut. Perſ.

Palumbis, is f.g pe.pro, palumbo ſiluatico, pa lumbo intorchiato, Verg. in Buc. quòd palam vagatur.

Palumbinus, a.um.pe.pr de palombo, vt caro.

Palans, tis, omnis ge.pe.cor.vagabondo, errãte.a palare.

Palude, es f.g.pe.pro.Palude, oppidum.

B Paludanus, a.um.pe.pro, da palude.

Paludamentum, i.n.g.pe.pro. & ſi ornamentũ erat militare. Sal.poſtquàm e ſaracinis paludamenta obſtare animaduertit, propria tamen erat veſtis Imperatoris, veſte del capitanio generale, & belli ſignum. Imperatores nanque prelium inituri vel in militiam ituri paludamento induebantur, erat hæc chlamys coccinea. Pli.coccum Imperatoris dicatum paludamentis, Plutar.in Pompeio corã contubernio tunicam rubram poni iuſſit. Hoc enim Romanis pugnæ ſignum eſt Val. in primo de prodigiis pullum ei traditum eſt paludamentum, cum in prælium exeuntibus album, aut purpureum dari ſolebat. ponitur pro veſte militari eius, qui non eſſet Imperator. Li. in primo ſuper humero fratris palu damento ſponſi.

C Pampillum, i.n.g.pe.pro. carretta delle femine, Lampr.

Pamphagus, i.m.g.pen.cor. mangiatore de ogni coſa.

Pampelon, is.f.g.pe.cor.in obli.pro. Pampalona, oppidum.

Pampinus, i.f.g pe.cor.fronde de vite, pampana. Ci.in Cato.

Pampinarium, ii.n.g.pe.cor.ramo nouello, ſarmento de vite. Col.

Pampinoſus, a um.pe.pro de pampane, fronde de vite. Col.

Pampineus, a um.pe.cor. Verg.

Pampinarius, a.um.pe.cor. Col.

Pampinator, is.m.g.pe.pro. Col.

Panarethus, i.m.g.pen.cor. continens omnes virtutes, continente ogni virtu, a πᾶν.i.totũ, D ἀρετὴ.i. virtus. Mar. Arguto madidus pollice panarethus.

Panatium, ii n.g.pe.cor.panaro i. panis receptaculum. Pli.primo epiſtolarum a pane.

Pancarpiæ, arum.fœ.ge.pe. cor. corona fatta de varii fiori.

Pancratium, genus erat ludicri certaminis, in quo vtebantur pugnis, cubitis, calcibus, ſacra certamina græca erant nemæa, pythia, iſthmia, olympia, qui his viciſſet ludis pancratiaſtes, vt Gel.in.3 i.athleta a παγκρατὴς.i. omnia vincens, quòd ſe in pãcratio exercet, & pancratiaſta, vt Pli.35. Pancratia, vt Gel. & pancratius. Senec. in.5. de beneficiis ſuos pancratios cæſtu decernere vocabatur. Pancratium hi nuncubãtur ludi quaſi omnia potens ludus gymnicus, quinquennio conſtãs, E qui hoc excellit ludo pancratiaſta. i. certator, & victor pancratii vocabatur a πᾶν.i. totum, κράτος.i.robur, in quo robur, & totiꝰ corporis firmitudo eſt præcipue. Lucianus tamen pro diuerſa ludicri ſpecie pancratium ponit, dum palæſtram eſſe tradit ludum, qui in lutea aſpergine fiebat, qui autem in puluere fit, recto ſtadio inuicem ſe percurrentium pancratium eſſe de quo Syneſius in lib.de ſomniis, Thucidi.in.5. Proper. dum patitur duro vulnera pancratio hic accepit, vt Lucin. & Iuriſcon.in l. qua actione .§.ſiquis.ff.ad l. aquil.ſiquis inquit in colluctatione, vel in pãcratio.i. vbi athletæ exercebatur. Sen.in decla.Plin.35.Gel.3. Iuſtinianus in Authentico de conſulibus multa delectatione comple bit populum hoc, quod vocatur gręce πανκράτιον, & non pancarpon, vt legitur. Quod F Lucianus ait pãcratiaſtas exercere ſe in puluere ſolitos, intelligendum eſt de eo puluere, quo ſe ſpargebant, vt Stat. in pugna Tidei, & Agyllei, & Verg. in.6. fulua luctantur arena, inde Pollux inter gymnica inſtrumenta enumerat κονίας σπυρίδα. i. pulueri ſportulam.

Pancratiaſtes, æ.m.g. p.pro. Gel.in.3 .cap.15. eſt non tantum qui pugnis ſed etiam pedibus, curſu, omniq́ue certaminis genere congrediebatur victoriæ ſpe.

Pandatio, is.f.g.pe.cor.in obli. pro. chiare, vt arboris, lignorum. Vit.a pando as.

Pandathara, æ f.g.pen. cor. Palmarolo a quibuſdam Ventoteſa inſula prope Neapolim contra terracinam.

pandana

A Pandana porta, vide capitolium.
Pandecta nomen, eſt græcum, & compoſitum a πᾶν .i.totum, & participium huius verbi δέχομαι .i.capio, ſiue a δέχεσθαι, quod omnia habeat, quodq; omne rerum, & doctrinarũ continet genus. inſcripſit hoc nomine ſuum opus Tyro Tullius, vt refert. Gel. 12. cap. 8.
Panarium, ii.n.g.pe.cor.panaro, panis recepta culum. Pli. primo epiſtolarum, a pane.
Pandiculatio, nis.f.g pe.co. in obli.pr. diſtendere, diſtirare, ſtendigliare, brachia pre deſidia aperire, a pandiculor, aris.
Pandiculator, is.m.g.pen.pro.diſtiratore, che ſi diſtende.
Pandocheus, ei.maſc gen.pen.pro. ortolano, Ioſephus.
Pandus, a.um.pe.pro.curuo, piegato, largo.
Panthera, æ.f.g.pe.pro.rete da pigliare vcelli, Vlp. ff. de actio.empt. & vendi. tic Pollux meminit de retibus, quæ vocantur pardales,
B Var. rete quoddam panther, eſt & animal a πᾶν .i.totum, & θὴρ .i.fera.
Panthophilæ, arum.f g.pe.co pantoffole, pianelle con ſuro, genus ſolearum cum ſubere.
Pantopolion, ii.n ge.pen.cor.mercato, fera de ogni mercantia.
Pangonnius, a.um penult. corr. che ha molti cantoni.
Panicos repentinus terror, & animi conſternatio & fuga dicitur a Græcis, qua homines attoniti non ratione modo, ſed mentem ami ſiſſe videntur, ſpauente, terrore ſubitanio, venire meno de animo, fugire per timore ſenza cauſa, quæ nulla de cauſa manifeſta popu lis ſæpe exercitatio vſq; incuti euenire ſolet Hyginius Capricornum obieciſſe haſtibus timore, qui panicos appellatur Panicorum ori
C go ab antiquiſſimis Aegyptiorũ hiſtoriis refert Plutar. cum Oſyrim Iſidis maritum Typhon interfeciſſet frater, illiusq; cadauer in mare deferendum flumini demandaſſet, forte Panes Satiriq; ibi habitantes rem illam, vt geſta erat, cum animaduertiſſet, diſſeminatis ſuper Oſyridis cæde rumoribus vniuerſam Aegyptum ſubitis compleuerunt rumoribus, ex quo natum eſt, timores, & conſternationes, quæ repente nullis accidunt cauſis panici vocantur. Eratoſthenes vult Egypana aduerſus Titanas militaſſe, fuiſſeque conchæ illius tortilis inuẽtorem, qua multi pro cornu ac veluti tuba vtuntur, vnde cum plerique in exercitu equi viriq; terrentur nul la cauſa comparente ſpartuci te rueres appellantur. hinc Cic. ad Tyronem, qui quon- D
dam me conueniri panicis intellexit, & ad Atticum, ſcis enim ait quædam panica dicit ſunt qui a Pane Deo dicta panica velint, cui Deo conſternationum, terrorumque ſubitaneam cauſam veteres aſcribebant Græci.
Panis, is. maſc.ge.pe.prod.pane, a paſcendo, græce ἄρτος.
Panis ſecundarius, pane bruno, di ſemola. Suet. i. agreſtis.
Panis ſecundus, Hor.
Panis cibarius, Pli. 18. Cic.
Panis autopyros dicitur non quòd ex tritici parte ſit, ſed ex ipſo toto, eſtq; vtilior quoties fermentum accipit, Dioſcor. Gal. Celſ. qui panis & ſyncomiſtus vocatur, ab Hippocrate pyrinos, & anerectos. E
Panis primarius, pane bianco, de puccia.
Panis dulceiarius, cupeta, marzapane.
Panis nauticus, biſcotto.
Panis cæruleus, pane muffato, fiorito.
Panifex, cis.m.g.pen.cor.panettero, fornaio, qui facit panem.
Panificus, i.m.g.pe.cor.
Panifica, æ.f.g.pe.cor.panettera, fornara.
Panificium, ii.neut.gener. penultima correpta, pane, Suet. Tacitus, fare del pane, panis factura.
Pandicularis dies, dì de tutti li ſanti, dies omnium ſanctorum.
Pandatus, a.um.penultima producta, piegato, ammollato, curuatus, vt arbor, Vitr. Plin. a pando as.
Pannicularia, vocant iuriſcon. tit. de bonis damnat. ea, quæ in cuſtodia receptus ſecum attulit ſpolia, quibus indutus eſt, cum quis ad ſupplicium ducitur. F
Pannicularius, ii.m.ge pe.cor. pannaiolo, fattore de panni, qui facit pannos, venditore de pannicelli, bambicelli, de pezzette roſſe per conciare la faccia.
Panomphæus, Iouis eſt epitheton quòd ab omni, vt Euſtathius voce colitur a πᾶν .i.omne, &, & ὀμφὴ .i.uox, vel quòd omnium voces audit. Home. 7. Iliados. Ouid. 11. Ara Panomphæo vetus eſt ſacrata tonanti, licet Panopæo mendoſe legatur, o nanque mediũ produci nullo modo poteſt.
Panus, i.m.g.pe pro. canella, pierla, de filato, lana da texere, trame, inuolucrum, quo panni texuntur. Lucil. eſt quoq; tumor innatus

A ſub faucibus auribus ue, & inguinibus, intorzato. Lucil. Galenus.

Panicula,æ.f.g pe.cor. cannella piccola de filato.& quidquid ſub rotunda tumet forma. Cel.pila eſt aſſata,& paniculis facta,ē quoq; coma in milio, panico, arundine, Plin. pannochia.

Pandodapum,i.n.g.pe.cor.inſalata.

Pancreſtos,i.fœ.gen.pen.pro.medicina vtile, & bona,Cic.

Pannoſus,a.um.pe.pro. pouero, ſtracciato.i. pannis obſitus.

Pannonia ſuperior, Auſtria.

Pannonia,æ.f.ge.pe.cor. Vngaria.

Pannonicus,a.um pen.corr.da Vngaria, vt equus,& ſimilia, Suet.

Pandorus, ſeu pandura inſtrumentum eſt muſicum,quod ex marina lauro Traglodite cō

B ficiunt, pollux, & vt Mixolydium dicimus, ita & pandorium modum,unde pandorizare in Spartiano,nec dicitur a panedeo.

Pandatus,a.um pen.pro.largo,piegato,aperto,vt arbor. Vitr. Pli.

Pantomimus, eſt qui intra, vel extra ſcœnam geſticulationem exercet,imitaturq; dicta,factaq;,moresue hominum, Plin. Iuni. Suet. in Calig.& Nero.a πάντων.i.omnium, & mimus imitator,vel μιμέομαι.i.imitor.

Pantheum,i.n.g.pe.cor. chieſa de tutti li ſanti, Romæ ſanta Maria rotunda, Spart.

Papia,æ.f.g.pe.cor.pauia,urbs.

Papienſis, & hoc papienſe is omnis gen.pen. prod.da pauia.

Paphlagonia,æ.f.g.pe.co. Lenech,a paphago phinei filio, vt Stephanus.

C Paphos,i.f.g.pe.cor. Baffa, Baffo, Cypri vrbs portum habebat, & templa optime ſtructa. Stra.15.Pli.2.celebre habet fanum Veneris, in cuius quadam area non pluit.

Paphius,a.um pe.cor.da Baffa.

Papilla,æ.f.ge.pe.pro.capitello della tetta, capichio della menna,della poppa, Plaut, zinna,menna,poppa, Verg. papola piccola, tuberculum. Seren.dicitur,quòd papulat. Var. de re ruſt.in.3.cap.14. vocat papillas la cannella della fontana.

Papilio,is.m.g.pe.cor.in obl.pro. pauiglione, eſt quoque genus vermiculi. Col.

Pappa,æ.f.g. pen.pro.gorgogliare,ingorgiare degli vccelli,igluies Albertus,& recentiores.

Pappus,i.m.g.pe.pro.fiore del cardone, Lucr. papposq; volantes,ſed propriæ eſt omnis lanugo,& flos volaticus.Pli.ogni lanugine, & D fiore volatico,eſt quoq; barba naſcens in labro inferiori, peli che naſcono nel labro de ſotto,auo, Auſo.pappos,auiaſq; trementes.

Papyrus,i.f.g.pe.pro.carta.ſed proprie eſt frutex naſcens in paludibus Aegypti, aut quieſcentibus aquis Nili, vt aliqui eſt paluſtris hærba,ex papiro,vt Pli.13.fiunt chartæ, ex qua texuntur nauigia,& ex libro cuius vela, tegeteſq;,& veſtes conficiuntur, hinc Iuue. 14.Criſpine papyro.i.veſte papyracei,ſacco

Papyropius,ii.m.g.pe.cor.fattore de carta.

Papyropyla,æ.m g.pe.pr. venditore de carta.

Parabolani nominantur quaſi adſcriptitii glebæ, & quibus omni vita ab agrorum cultura recedere non licebat, dicuntur a præpoſitione para,& bolos.i.gleba, parabolani in conſtitutionibus plæbei quidam fuerunt,qui famulitio eccleſiarum,vel hoſpitaliū,& ægro- E torum innoſcomiis reſidentium deputati erant,non ſunt medici,vt aiunt.

Paralelli,ſunt circuli,vt mundi.Pli.

Pararius,ii.m g.pe.cor.ſenſaro,mezzano, qui nominibus faciendis interuenit. Senec.3.de beneficiis.

Paralyſis,is.f.g.pe.pro. eſt neruorum diſſolutio,græce quoque hemiplexia.i. ſemiapoplexia,vtrunque, vt Celſus, paralyſis vocatur, hinc paralyticus,paralitico.

Parapherna,orum n pen.pro.dono, preſente che ſe dona alla donna maritata, Iuriſconſulti a παρὰ.i. præter φερνὴ dotem, quam Galli,vt Vlp.in l.ſi ego.§.dotis eod.tit peculium appellant.

Paraphernalia,um.n.g.pen.cor.vt aiunt, non F probo. Eſt enim dictio non latina.

Paraphernicus,a.um.pe.cor.pertinente a dono de donna maritata, Sidon.

Parachlamys,dis.f.g.pe pro.in obl.cor.eſt veſtis,quæ ſupra chlamydem ſumitur. Cod.de veſtibus a παρὰ,& chlamyde, quod genus veſtimenti non modo eſt militare, vt Plaut.in Perſa, ſed etiam puerile. Vlpia.in l,veſtis de aur.& arg.leg.

Paragauda,æ.fœ g.pe.pro. veſtis eſt militaris Trebellius Pollio i Claud. albā ſubſericā paragaudā, Vopiſcus in Aurel.tunicę ſubſericæ paragaudæ,& i eodē paragaudas veſtes ipſe primus militib⁹ dedit, cū antea nō niſi rectas purpureas accepiſſent,& quidē aliis monolores. i vnius lori,aliis dilores.i.duorum lororum, trilores aliis.i.trium lororum & vſque ad pentelores

telores

A celores.i.quinque ſororum, Idem in Probo interulas paragaudas, cammiſe arrechieppate,cordonate,Eſt ergo genus veſtimenti virilis,vt plurimum linei, quod ſub alia portabatur ueſte iunctum nunc vnico nexu, nunc pluribus loris ſericis,aureis,lineis, a loris igitur,& non a coloribus,vt aiunt,dicitur.

Paratimma,æ.f.g pe.pro.ſcaldatura, vt in pedibus, & ſimilibus & feminibus vide intertriginem.

Paradromida,æ.f.g.pe. cor. paſſigiare ſotto il cielo alla campagna, ambulatio ſubdialis.

Paradromis,dis.f g.pen.pro.in obli.cor. Vitr.

Paradiſus,i.m.g.pe pro.latine pomarium,giardino de piacere.

Paradoxum,i n.g.pe.pro.admirabile, & præter opinionem a παρὰ & δόξα opinionem.

Paranymphus,i.m.ge.pe. pro. ſenſaro,mezano de noze.

B Paranympha,æ.fœ.ge.pe.pro. ſenſara,mezana de nozze.

Parazonium,ii.n.ge.pe.cor.ſtocco, enſis peculiaris tribunorum,& equitū,Dion in Traiano, a παρὰ, id eſt ad ζώνη, id eſt zonam vbi cingi ſolet.

Paragogia, ſunt aquarum pori, & meatus, παράγειν eſt deducere, ἀγωγὸς eſt aquæ ductus, condutti de acqua.

Paraſitus,i.m.gen.penul.prod.boffone,ſed in cibis, Plin. auis paraſita, a παρὰ .i.iuxta, ſitos cibus.

Paraſiticus, a.um.penult. correp. de boffone. vt mos,ars.

Paraſitatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. buffoneria,buffoneggiare.

Paraſitaſter,i.m.ge.pe.pro.imitatore de buffone.Ter.in Adel.

C Paraſtitæ,arum fœm.gen.pen.corr.foramina meatulæ,ſunt quoque antæ.

Paraſtidæ,arum.f g pe.cor.pileti,pilaſtri, cantoni de porta,Pollux,Vitr.

Parauerędus,ex qui veredum.i. curriculi genus regit, Codex veredarius dicitur.

Paraſceue,es.pe.pro.i.præparatio,eſt dies Veneris, vernadi ex conſuetudine iudæorum, qui ea die præparabant victui neceſſaria pro ſabbato, quod ſuperſtitioſe adeo colunt, vt ne vitæ quidem neceſſaria parent, a παρασκευάζω.i. præparo, & non a paro as, & ſceuâ, ut aiunt.

Paraſtichis,is.f.g.pe.cor.capo,& prime lettere delli verſi.Gel.13.Suid.

D Parcæ,parche,fati filiæ ſunt,vt Ci. de Natu. Deorum,noctis, & Herebi ob obſcuritatem ignorationéq; cauſarū,vt Lycophon in Caſſandra, q̄ inexorabiles eſſe credūtur, vt Pla. in.x.de repub.Neceſſitatis,vt Heſiodus Themidis,& Iouis, vt aliqui Demogorgonis ex chao,candidatas capitibus geſtant coronas, ſirenū more ſuauiſſime canunt,cādida, & nigra habent fila,cādida fœlicitatē, nigra infelicitatē deſignant. Stat. dies aderat parcarum cāditus atro vellere, Ouid. in Ibim, ſtamina pulla manu, Mart.lanificæ ducunt non pulla ſorores,Stamina eaſdem, vt Martianus Capella,ſuperum ſcribas eſſe,quæ Iouis ſentētias & cœleſtis ſenatus excipientes in acta referant,dicuntur non per antiphraſin i.cōtrariū vt Quint.in pri.& alii, q̄ nemini parcant, ſed a paruo vel parcus, vt Phauorinus

E philoſophus Gel. referēre,vel a parco is,q̄ parciſſime impartiuntur humanæ vitæ anguſtias. A parſimonia itaq;, atque duritia dūr, quæ cum duræ inexorabiles,& tenaces ſint, ita parce,exiliter, tenuiterq; vitā cū plurir, hoibus partiuntur. hinc Sene.in Hercule,dū fata ſinunt,viuite læti,properat curſu vita citato,volucriq; die rota præcipitis vertitur anni,duræ peragant penſa ſorores, nec ſua retro fila reuoluunt. Var. tñ q̄m partui præſūt, a partu mutatione literę T in C dici tradit, cui Gel. in 4. aſtipulatur. Scribit Heſiodus parcas præeſſe parturientibus,& cunctis naſcentibus bonum,malumque conferre, ideo Latini, vt Var.et Ceſelius Vindex Nonam, Decimam,& Mœram vocauerunt Nonam,

F & Decimam a tempore tempeſtiui partus a nono menſe,decimoq; in quibus pueri naturaliter naſcuntur.Mœram parcam.i. fati præſidem Deam, ſi quibus enim ante, vel poſt hoc tempus fuerit natus, tanquam monſtrū habetur. licet in quarto Gellii mortam, ſed falſo legatur. Plin.& cæteri philoſophi raro volunt pueros naſci ſeptimo menſe, octauo nunquam, nono vero ſæpe, decimo ſępius. vide partus integri, & vt Apul. de mundo, ſunt tria fata,id eſt tres ſorores fatales Cloto,quæ colum cum penſis portat,& eſt Dea creationis, & ſignificat ortum hominis, curatque præſentia, dicta a Clotio.i.torquere, torquet enim fuſum, & ſuper eo filum colligit. Lacheſis eſt Dea vitæ, & ſignificat tempus pręteritum. quod viuimus, a lachano.i.ſortior. Quoniam filum ducit, trahitq;

A a colo. Atropos Dea eſt mortis, & tempus conſiderat futurum, filumq́ue frangit, dicta ab A priuatiua.i.non,& trepo.i.muto, verto qu ,eo quòd immutabilis, & inexorabilis ē mors,quibus aſtipulatur Lact. omnia inquit tribus temporibus contineri neceſſe eſt præterito,præſenti,& futuro. Præteriti eſt origo præſentis ſubſtantia, futuri diſſolutio, quæ omnia in ſingulis hominibus apparent. Incipimus cum naſcimur, ſumus dum viuimus, diſſoluimur cum morimur. Verg.vero cœlorum ordinem ſignificare videtur cum ait ſic voluere parcas. Martianus parcas ait Iouis eſſe librarias, archiuique cœleſtis cuſtodes, Deorum ſcribas,& ſtudio veritatis Iouis ſententias excipiunt,vide fatum.

Parcus,a.um.pe.pro. C. Baſſus dicitur parcus,quòd parcus homo arcæ comparatur, vt
B alii,a pecunia,& arceo,quòd pecuniam conſumi arceat, quod non probat Phauorinus, ſed a paruo,ſed eut non a pareo.i.conſeruo, vt retulimus in grammatice, vt ſit parcus.i. conſeruatore,Pli. primo epiſtolarum parcus in victu.i.temperatus,moderatus.

Parciſſimus,a.um.vt honorum. Pli.Tra.

Parciloquium,ii.n.g.pe.cor.poco parlare. Apul.a parcitate loquendi.

Pardales,vide panthera.

Paræcia componitur, a παρά.i. iuxta,& οἶκος, domus,eſt incolatus,& peregrinatio.

Pardaliphontes,vide aconitum.

Parentalia,orum.n.g.pe.cor.officio delli morti,ſacra mortuorum. Nam parentare eſt mortuis ſacra facere,dicta quòd ita pareant mortuis vt viuentes tulerant, vel quòd filii pa-
C rentibus hoc præſtant, conuito in la morte delli parenti.Hier.

Parens,tis,communis g.pen.cor.in obli.prod. patre,ouer matre, parentes quoq;, parenti, cognati,& affines Lamp.amicos, & parentes Alexander, capit. Adoptatus in aulicam domum omnibus parentibus ſuis, Vlp. de in ius vocando,parentes vſque ad tritauum aiūt appellari, ſuperiores dici maiores hoc veteres exiſtimaſſe,Pomp. refert,ſed Caius Caſſius omnes in infinitum parentes dicit, quod & honeſtius eſt,etiam merito obtinuit. Parētes ēt eos accipi Labeo exiſtimat,qui in ſeruitute filios ſuſceperit, Vlpia.in l.4.de in ius voc.& in l.appellatione parentis de verb.ſig. parentis ait appellatione non tantum pater, ſed ēt auus,proauus,& deinceps omnes ſuperiores continentur, ſed & mater, & auia, & D
proauia,a pario is, quod eſt fœtum emittere,quod proprium eſt fœminarum, virorum Cecil' hic vicin' peperiſſe ſe filiū memorat.

Parechus,i.m.g.pe.cor.eametlingo,eletto,ſindico della città,caſale,caſtello, qui hoſpitantur,& dant magiſtratibus,& commiſſarus,aliiſue diploma portantibus tectum, lectum, ligna, ſalemq́ue & paleas,acetumq́ue, interdum & equos aliquo tendentibus vt Porphirio, Acron,Hora.primo Ser.eſt quoque parechus cenſuario,vt ſiquis acceperit domum ab eccleſia cum poteſtate affrancandi, vt ita dicam,&augumento alicuius minoris pretii, eſt & penſionarius, affitatore, conduttore, penſionario,inquilino Iuſtinianus in Authēticis aparechin quod exhiber penſionem, Horat.parechi faciem,uide parechus. E

Parentatio annua,annuale.i officio delli morti che ſe fa ogni anno,Macro.

Parergon,ni.n g.pe.pr.friſo della pittura.Pli.

Parentela,æ.fœ.g pe.pro. parentado,parentela, Capit.

Pareſis,is.f g.pe.cor. addebilire, ſtramortire, venire meno de animo,animi defectio.

Paretus,a.um.pe.cor.addebelito,ſtramortito, venuto meno de animo,defectus animo.

Parephippius,ii.m.g.pe. cor. corretore de caualli ſenza ragione de arte equeſtre,qui præter rationem equeſtris diſciplinæ equos agitat C.de curſu publico l.parephippium,licet ſed mendoſe legatur parphiphum, a παρὰ.i. præter ἱππικῆς.i.equeſtris.

Parphiphum,vide parephippius.

Paredrus,i.maſculini generis,penultima pro- F
ducta, aſſeſſore, giudice cuius eſt officium aſſiſtere principi, atque conſulere, & in his fere cauſis conſtat,cognitionibus,poſtulationibus, libellis, edictis, decretis, epiſtolis, Cice.ad Tyro. paredrum excita. Euſeb. verò paredrum dæmoniacum virtutem dici notauit.

Parectatus,a.um.penultima producta, chi vene ad età de mettere barba, qui de pueritia venit ad pubertatem, Lucil. Var. parectatæ adſunt.

Parenticida, æ. communis generis,penultima producta, occiditore, ammazatore de patre o de matre, Plaut. a parente, & occido is.

Paria,æ.fœ.ge.pen.cor. quæ & pharia dicitur Liczena,inſula.

Parilia,

A Parilia,um.n.g.pe.co.ut Sol.feſta a partu Iliæ vide pales.

Paries,etis.m g.pe.cor.muro della caſa, a par.

Parietina,æ.f g.pe.pro. mura de caſa caſcata, ruinata,caſalino,Pli.

Parietinus,a um.pe.pro.de caſalino.

Parma,æ.f.g.pe.pr.targa,ſcutum breue Mart. parma tibi ſcutum pumilionis erit,a quibuſdam brocchero, dicta quòd a medio in omnes partes eſt par.

Parmula,ę.f.g.pe.cor.targhetta,Horat.

Parmatus,a.um.pe.pro. intaragato.

Parmularius,ii.m.g.pe.cor. ſcrimmitore, gladiator. Suet.Quint.

Parnaſſus,eſt mons in Phocide ut Pli. Strat.9. duos habet uertices,quorum alter Phœbo,alter Baccho ſacer eſt ut Suidas, cuius vertices ut Herodo. in 8.ſunt Hiampæus, & Tithoreus.

B Paropſis,dis.f.g pe.pro.in obli.cor. & non parapſis,ut aiunt,ſcodella grande,vas eſcarium Mart. Iuue.3.Pōp.iuriſcon.in l.& ſi nō ſunt. § 1.tit.de aur.& arg.lega. a παρὰ.i.ad, & ὄψον. i.cibum, ſed proprie eſt genus iuris & condimenti,pollux Euſta.Plaut.in Pſeud.

Paropſideria,æ.f.g.pe.cor. ſcodella, ſcodellaro.i.loco de ſcodelle.

Parochus, i.m.g.pen.cor. ſenſaro, mezano di nozze,parochiano ſacerdos: accompagnatore della ſpoſa in caſa del marito. Suid. maſtro, capo del conuito, in nuptiis: uide parochus.

Parœmia, æ.m.g.pe.cor. prouerbio dicitur ꝙ qualibet uia ſit obuium a παρὰ.i.iuxta, & οἶμος, id eſt via.

C Parotides, ſunt apoſtemata iuxta aures, a παρὰ.i.ad & ὦτα aures.

Parodontides, ſiue parulides ſunt tubercula iuxta gingiuas,cum caro in gingiua excreuit.

Parricida, æ. communis g.pe.pro. occiditore, ammazzatore de cittadini,parenti,& de patre,Cice.parad.3. Mart.ad legem Pompeiam de parricidiis, eſt qui interfecit patrem,matrem,auum,fratrem,ſororem,patruelem,matruelem,patruum,auunculum: ſi mater quoque filium,filiamue occiderit & auias, ſi nepotem:dicitur a pari addita R euphoniæ cauca, vt alii, a patre T conuerſa in R, ut alii a parente quaſi parenticida per ſyncopen mutata T in R.

Parſurus,a.um.pe.pro.Suet. in Tib.a parco is.

Parricidium, ii.n.g.pe.cor. occiſione, occidimento,ammazzamento. D

Pars,tis.f.g.pe.pro. parte, mità, dimidium rerum, Iuriſcon.tit.de vſufruct.etiam partis uſufructus legari poteſt, ſi ſpecialiter non ſit facta mentio,dimidia pars bonorum continetur, partes quoque eduliorum ut gallinæ, & ſimilium, quas amoris teſtificandi cauſa ſolent principes, vel amici conuictoribus in menſa dare,uel mittere,mità:in plurali quoque officio,ut meę ſunt partes,è officio mio, ouer pertiene a me. Cice.in epiſtolis, græce merides.

Parthenium, ii.n.g.pe.cor. paretara, herba de muro,herba de uento,herba murale,Gel.3.

Parthenon fuit Mineruæ templum ut Plut. ita cognominatū a parthenia.i.virginitate,quoniam Mineruā appellabāt virginem, de quo templo intellexit Pli.Mineruā Athenis quæ fuit in Parthenone 26. cubitorum: fuit hoc tēplū ad Acropolim curante pericle cōditū. E

Parthenope,es.f.g.pe.cor. Betente, eſt inſula contra Molam vrbem Ptol. eſt ciuitas nunc Napole vide collectanea. Parthenon fuit Mineruę templum,ut Plut.Pauſa. ita cognominatum a parthenia.i.virginitate quoniam Mineruam appellabant virginem, de quo templo intellexit Plin.Minernam Athenis quæ fuit in Parthenone 26. cubitorum: fuit hoc templum ad Acropolim curante Pericle conditum ab Ictino architecto ut Stra.

Parітudo,inis,f.g.pe.pro.in obli.cor.tempo da figliare,tempus pariendi Plaut.Aul.

Particulo,nis.m.g.pe.cor.in obli.pro. cohere de inſieme,cohæres, quòd partem ſumit patrimonii,Pomponius.

Partharii,ſunt negotiatores parthicarum pellium,Cod.de excuſatione munerum. F

Partiarius, a.um.pe.cor. che ſe parte per mità con altro,vt honor:quod per medietatem diuiditur, Apul.4. parzonaro, colonus. Cato, vineam partiarius bene curet Iuriſcon.

Particula, æ.f.g.pe.cor. particella, ut iuſtitiæ Ci.de.off.2. & ogni coſa minima, minimum quodq́; ut notat Pli primo epiſtolarum.

Partitio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.partire.Ci. 2. de Offi.

Partus, a. um.pe.pro. acquiſtato con fatica, a pario is.

Partus,integri, & abſoluti decimum plerunq; attingunt menſem, cuius rei cauſam aſſerūt: ꝙ denarius numerus perfectus eſt,uti ſeptenarius ut Ariſt.Aphrodideus, & muſici, atq; Arithmetici

A Arithmetici teſtantur,ſed phyſici,& mathematici alia probant ratione abſolutos reddi partus ſeptimo,& nono mẽſe, octauo tamẽ, aut infra ſeptimum non.Quoniam infantem in aluo latentem primo ponunt menſe a Saturno regi, a Ioue ſecundo, tertio a Marte, quarto a Sole,quinto a Venere, ſexto a Mercurio, ſeptimo a Luna, quòd partubus præeſſe traditur, & ideo Lucina uocata: quia in lucẽ profert partus,ideo ſeptimo menſe partum integrum terminari,peractis igitur ſeptẽ menſibus, rurſum octauo dominatur Saturnus, qui cum ſit malignus mortalibus, & nõ immerito filiorum nuncupetur deuorator: Idcirco raro contingit, quin nato ſtatim eo octauo menſe immineat interitus. Nonus uero cum pręualeat Iuppiter benignus, & humano fauens generi, fœtus omnes abſoluti
B integriq; produntur ad uitam, & ſi quando decimum attingunt menſem, quamuis tunc Mars dominari dicatur, tanta eſt tamen Iouis benignitas vt tueri partum poſsit a Martis malignitate. Ariſto.uero de generatione autumat hominibus contingere ut ſeptimo menſe naſcantur ob alendi.inopiam,qua fit, ut perfectionem præueniant. Alexander tamen ſeptimeſtres refert edi ob ualidiſsimam uim in uulua informatricem utilem,atque reperientem moderatũ ſanguinem, & fœtum celerius expromentem.

Paruus,a.um.pe.pro. piccolo.

Paruulus,a.um.pe.cor.Ter.in Heaut.

Paſcha,tis.n.g.pe.pro.paſqua,vt Ioſephus hebræum eſt nomen. Nam egreſſurus Moſes
C ex terra ægypti ſacrificauit 14 diebus,& quiſque domos proprias Iſopi frondibus emundabant, cumque cęnaſſent reliquias carniũ tanquam egreſſuri cõcremauerunt,quod feſtum dicitur paſcha,quod ſignificat,ut Hier. & Aug.& Ioſephus tranſitũ,trãſcenſionẽue, hebraica enuntiatio peſach, alii deducunt a paſcho.i.patior,quod non probo.

Paſcua,æ.f g.pe.cor.paſtura, omnis locus paſcendi Hier.in pſalmis.

aſceolus,i.m.g pe.cor.borſa,ſacchetta de camoſcio. Plaut.

Paſtinaca marina,tracina,piſcis.

Paſtaphorium,ii.n.g.pe cor.hoſtaria,cænatio vbi manent hoſpites Eſdra. paſtas,ſeu paſtos vt leonidas græcus poeta thalamum ſignificat.

Paſtici ſunt quibus aliquid intus conuulſum eſt Pli.26.cap.13.

Paſtophorus, i.m.g.pe cor. canonico, templi cuſtos Apul.Hier.

Paſtillus, i.m.g.pe.pro.pomo de ambro,miſtura,odor Horat. ut aliqui maccarone,a pane.

Paſſerculus,i.m.g.pe.cor. paſſarello, Cice. de Diui.auis.

Paſtinatus,us. ui.pe.pro.paſtinare.Col.

Paſtomis,dis.f.g pe pr.in obli.cor. frege,morſe,che ſe ponno al muſo de li caualli, Lucil.

Paſtinum vocant agricolæ ferramentum bifurcum,quo ſemina panguntur Col.4.uãga.

Paſsiuus,a.um.pe.pro. contuſo,meſcato,ſenza differentia ut congeries, amor paſsiuus, qui amat omnes Firmi. uenus paſsiua,publica Firmi. a paſsim.

Paſſus,a.um.pe.pro.ſteſo,aperto,vt velum,capillus, Plaut. Ver. a pateo. E

Paſtor,is m.g. pe.pro.paſtore,pecoraro.

Paſtio, nis. f.g.pe.cor.in obli. pro. il paſcere. Gel.2.cap.20.

Paſſum,i.n.g.pe.pr. paſſo,a patiendo. Patiuntur.n. vuæ in vite pendentes tortis de induſtria pedibus botryonis Pli.14.cap 2.quomodo fit,docet Col. 13.cap.39. hinc Plaut. una penſili paſſa,Lucil.rugaſi,paſsiq; ſenes eſt vinum paſſum maluaſia.

Patage,es.f g.pe. vide amurgo,eſt inſula.

Pata Lyciæ oppidum,vbi reſponſa dabat Apollo,hinc Verg.lyciæ ſortes, dicitur a patara.i. ciſta.ſic.n. Lycii ciſtam vocant. Salaria nanq; uirgo donaria quædam in ciſtula Apollini Lycio ferebat,itinere laſſa humi depoſita ciſta in litore ſecũdum mare quieuit,forte validus inſurgens uentus ciſtam in pelagus pręcipitauit,reperta Apollini dicata,& combuſta, & is locus Apollini dicatus, & oppidum ædificatum Patera nuncupatum, iuxta Pataram oppidum Thelephi fontem dictum fuiſſe tradunt,cuius aqua ſemper turbida, & ſicuti cruore permiſta viſitur. In illam nanq; ſua lauaſſe vulnera Thelephum ferunt. F

Patauium,ii.n.g.pe.cor. Padua, ciuitas,a Padi fluminis uicinitate.

Patauinus,a.um.pe pro.Paduano.

Patibulum,i.n.g.pe.cor.chiaue,chiauatura de legno, toppa, ſera lignea Ticinnius patibulo caput defrangam, croce Sal.4. eſt & inſtrumentum vindimiatorum,Cato patibulæ omnia reponenda, a patet, ꝙ patibulo remoto valuæ patent.

Patibulatus, a.um.penul.pro. poſto in croce. Plaut.

A Plaut. in Moſte.

Pater,is,m.g.pe.cor. patre,in plurali etiam anteceſſori,ſed de proxima ætate,ſenatores appellati ſunt patres.

Paterfamilias, capo de caſa.

Patritius.a.um.pe.cor.gentilhuomo,nobile,a patribus denominati. Romulus n. elegit ſenatores, & a cura patres nominauit, uel ꝙ is numerus ſatis erat, ſiue quòd ſolum centum erant,qui ad id idonei erant, aucta mox ciuitate alios aſcripſerunt, & adiunctos patres uocauerunt conſcriptos,qui ex his nati ſunt patricii nuncupantur,& ut Suid.in ſumma dignitate ſenatorii conſilii eſſe cenſentur. Sciendum eſt patricios eſſe ſenatoribus digniores ut ex primo inſtitutionum colligitur, cũ dicit ſenatorem non liberari a patria poteſtate,patritios vero penitus ſolui.

B Patritiatus,us.ui.m.g.pe.pr.nobiltà,dignitas, Suet.in Cæſ.Sid.

Patritus,a.um.penul.pro.de patre,ut philoſophia Cice.

Paternus,a um.pe pro.

Patrimus,a.um.pe.pro.chi ha patre, Pater Patrimus compare.

Patriarcha, æ latine interpretatur ſummus pater. Nam primum poſt apoſtolicum tenet locum,& patrum princeps cenſetur,ab ἀρχὸς.i. princeps ex c.cleros.21.diſtin.

Patricidium,ii.n.g pe.cor. occidere, ammazzare de patre,patriæ dixit Cic.3.de Offi.

Patruus,i.m.g.pe.cor.zio,barba,barbano, frater patris,quaſi pater alius.

Patruelis,is communis g.pe.pro. fratello,con ſobrino cugino, ſorella conſobrina, nato di C dui fratelli, ex duobus fratribus nati tam mares quam fœminę ſint.

Patronus,i.m.g.pe.pr. procuratore, auocato, defenſor accuſati, patrone, dominus.

Patrona, æ.f.g.pe.pro. patrona, defenſatrice, Ter.in Eun.

Patrocinium,ii.n.g.pe.cor.aduocare,aduocatione.defendere,defenſione.

Patrocinatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.

Patrimonium,ii.n.g.pe.cor. patrimonio,heredità paterna.Ci.ad Curionem, a patre.

Patagium,ii.n.g.p.cor.corzetta,collera,quod criſpum ad ſummam tunicam.i.camiſiam aſſuere ſolent mulieres.

Patagiata ueſtis', veſta con la corzetta, collera. Plaut. in Epid. dicitur & fœmina patagiata.

Patagiarius,ii.m.g.pe.cor.lauoratòre, fattore de corzetta. Plau.in Aul. qui facit patagium. D

Patera,æ.f g.pe.cor. tazza.

Patens,ntis,omnis g.pe.cor.in obli.pr. che ſe apre,& chiude,ſerra,vt oculus,a patet.

Patentiſsimus, ut locus Suet. in Clau. molto aperto.

Pathos affectus,paſsio,hinc oratio pathetica, paſsionato,appaſsionato.

Pathicus, i.m.g.pe.cor. a πάθος, qui muliebria patitur, aliqui deducunt a patior eris, & ſcribunt ſine H, quod non probo.

Pathiciſsimus Mart.in 12.

Patina, æ.f.g.pe.cor. piatello, a patet,tegame de cuocere. Iuue.4 debetur magnus patinæ.

Patella,ę.f.g.pe.pro.piattelletto,erat fictile ſacrificiis aptum, ponitur pro quocunque uaſe eſcario,Perſ. vncta vixiſſe patella Hor.

Patinarius,a.um.pen.cor. bollito,acconciato nel piattello.elixus,& in patina conditus ut olus,piſcis,Plaut. E

Patinos, i.f.g pe.pro. Palmoſa inſula ex Cycladibus.

Pator, is.m.g.pe.cor.in obli.pro. apertura, ut vulneris,& aliorum hiatus,& apertio, Apul. primo,& 3.a patet.

Patratus,a.um.pe.pro.fatto. Plaut. frequentius in malum a patro as.

Patrator, is. m.ge.penul.pro. qui facinus aliquod facit.

Patricida,æ.mg.pe pr. occiditore, ammazzatore de patre, a patre,& occido is.

Patulus, a.um.pen.cor. aperto ſempre,vt arbor,nares,a patet.

Paucus,a.um.pe.pro.poco.

Pauculus,a.um.pe.cor. ut annus dies Pli. primo epiſt.Ter.in Hecy. F

Pauimentum, i.n.g.pen.prod. ſolaro, aſtraco de la caſa. Pli.2. epiſtolarum a pauo is.i.percutio,ferio,quòd crebro pauiculis pauitur.i. percutitur.

Pauimentitius, a. um. penulti. corr. fatto de aſtraco.

Pauicula,æ.f.g.pe.cor. mazzola, mazzoccola. Caro.

Pauciloquium, ii. n g.pe.cor. poco parlare, a paucus,& loquium.

Pauidus,a.um pe.cor.timido,pauroſo.

Pauor,is.m.g.pe.cor.in obli.pro.timore,paura,metus e loco mouens mentem, græce τάρβος,a paueo es.

Pauper, is omnis g.pe. pro.in obli.cor. povero,

A ro,græce πενία a parua pecunia .
Paupereulus,a.um.pouerello,pe.cor.Ter.
Paupertas,tis.f.g.pe.pro.pouertà, græce πενία.
Paupertinus,a.um.pen.pro. pouero, vt cœna,
Pangulus Sid.Var.Apul.3.
auperies,ei.f g.pe.cor.in obli.pro.mendican za.i.res minima, pouertà, paupertas : danno fatto da animali in li territorii, damnum illatum ab animalibus in agris : græce πενία : a paupere.
Pauſa,æ.f.g.pe.pro.repoſo,requie,Lucre.
Paularius,ii.f g.p.cor.dans remigibus modos, & officium remigandi Sene.
Pauxillus,a.um.pe.pro.piccolo,paruulus.
Pauxillulus,a,um.pe.cor.
Pauxillulum,i.n.g.pe.cor pochetto, ut numo ruin Ter.in Phor.
B Pax,cis.f.g.pen.pro.gratia.Verg. pacemq; per aras, græce εἰρήνη, a pacto, vt pactum a pango.i.figo .
Paxillus,i.m.g.pe.pro. palo piccolo,palus par uus,Var.paxillo pendeat .
Peciolus, i.m.g.pe.cor. pedecino, delli frutti. Col. piede piccolo Afranius.
Pectitus,a.um.pe.cor.pettinato, ut lana. Col. a pecto is .
Pectinatus, a.um.pe.pro.Apul.6. pectinari ſegetem,Pli.licet negent .
Pecoroſus,a.um.pe.pro. pieno,abondante de armento,Prop pecoroſa palatia.i. armentoſa i a pecore.
Pecten,nis.m g.pe.pro.in obli.cor. pettene da teſſere , instrumentum textorium : pettene da pettenare,quo pectitur capillus Ouid.ſæ-
C pe cythoriaco deducit pectine crines, cythoriaco.i.buxeo,quo Cythorus mons abundat Pli.pettenale,tenitur: penna da ſonare la cetera ſcochetta,plectrum : Verg.6. eſt & cratis dentata ad colendam terram , & piſcis, qui & pectunculus.
Pectus,oris.n.g.pe.pro.in obli.cor.pecto a pactu.i.ſoliditate oſsium.
Pectoroſus,a.um.pe.pro. pectoruto, pectoroſior ait poeta in Priapeis,a pectore .
Pecuaria, æ.f g.pe.cor. modo , ſapere, de paſcere le pecore Var. de re ruſt. loco doue ſe paſceno.Pli.multitudine, mandra abondantia de pecore .
Pecus, oris n.g.pe.cor. beſtiame.i. omne animal humana lingua carẽs pecora ouis Quin. pecori lanæ detrahuntur, Ouid. 13. hoc pecus omne meum eſt, Verg. in Buc. Infelix o ouis pecus, Idem caprigenusq; pecus: mandra, multitudine de pecore, beſtiame, gregalium ut patuit, & armentalium Verg.in Georg.paſcitur atque pecus: & de apibus, Idem ignauum fucos pecus : & de homine in matris utero mortuo , item & vino licet negent Apul. in hærbario de fœtu mortuo mox eie e.t pecus, Hora. Ser.3.mutũ,& turpe pecus. D
Pecus,dis.f g.pe.cor.pecora,capra.
Pecuare,is.n.g.pe.pro.beſtiame. Calphur.pecuaria ſyluæ,Perſ.pecuaria rudere .
Pecu,u.n.g.pe.cor.Apul.pecua,Plaut.in Mer. Sol.Plaut. in Rude. ſquamoſo pecu.i. piſcibus, Quadrigarius pecu ſuillum .
Pecuarius, ii. m.g.pe.cor. pecoraro, capraro, paſtore qui pecora paſcit Ci.Col.7.cap 12.
Pecuarius , a.um.pe.cor. pertinente a pecora, ut canis Col. E
Pecuinus,a.um pe.pro. de pecora, Ap.8.in Floridis ut oſſa a pecore .
Peculioſus,a.um.pe.pro.ricco,ut ſeruus Plau. in Rude .
Peculiatus,a.um.pe.pro. Apul. 10. Aſinius Pollio ad Ciceronem.10.a peculio .
Pecunia,æ.f g.pe.cor. pecunia,dinari,a pecore, quoniam ut Col.7.omnis diuitiarum nodus in pecore cõſiſtebat: Donatus uero Vergilianus autumat ex corio bubulo priſcis fu ille temporibus,& inde dicta,hinc numi ſcortei,& aſſes,quos Numa Pompilius in congiario dedit : Hiero. de theſauris tuis ne ſcorteum quidem numum.Plin.autem exiſtimat pecuniam a nota pecudis appellatam , qua Seruius rex æneum numum ſignauit , cum antea rudi Romæ vterentur,hinc Plut.in Publicola refert in uetuſtiſsimis numis ſignum fuiſſe ouis,ſuis, bouiſq; conſpectum. Nomine pecunię vt Hermogenianus non numi ſolum.i.in numerata pecunia,ſed omnes res tã ſolidæ,quàm mobiles,& tam corpora, quàm iura continentur , patrimonio.i. quello che poſſedeno.hinc Aug. de diſciplina Chriſtiana eſt totum quidquid homines poſsident in terram, omnia etiam, quorum domini ſunt, pecunia vocatur, vt ſeruus, uas, ager arbor, pecus : & eſt nobilium, ut peculium ſeruorum : græce chema . F
Pecuniola, æ.f.g.pe.cor. pochi danari , parua pecunia .
Pecunioſus,a.um.pe.pr.ricco,diues Ci. Para. græce chematodes .
Peculium,ii.n.g.pe.cor.ut Vlp.in l.depoſiti.§. peculium.

A peculium.tit.de pecu.dictum eſt quaſi puſil-
la pecunia,ſiue patrimonium puſillum . Tu-
bero ſic definiuit ut Celſus 6. digeſto. quod
ſeruus domini permiſſu ſeparatum a rationi
bus dominicis habet, deducto inde ſiquid
domino debetur, guadagno del ſeruo: Idem
Celſus in l.ſi chorus.§ primo.de leg.3.refert
peculium id appellari, quod præſidii cauſa
reponeretur ut Proculus ait quibuſdam bel-
lis ciuilibus factitatum ſæpe audiſſe ruſticos
ſenes ita dicentes pecuniam ſine peculio fra
gilem eſſe,quod ſic intelligitur ſine lucro,in
duſtria parto , ſenza guadagno noſtro : eſt
quoq; omne patrimonium, patrimonio. Pli.
34.ex peculio Sp.Caſsii,Ci.in Parad. cupidi-
tate peculii:eſt & patrimonium filiifamilias.
Iuriſcon.Suet.a pectore Col. 7. Eſt ergo pe-
culium quidquid labore noſtro paratum in
B quacunq; perſona licet ſit maxime ſeruorũ.
Peculiaris, & hoc peculiare is,omnis g.p.pro.
proprio,ſpeciale ut ſermo,mos,Suet.indul-
gentia Pli. ad Traia. pertinente a guadagno
ſeruile,de ſeruo ut vinum Vlpi. a peculio.
Peculator,is m.g pe.pro. robatore de republi
ca, de ſignori,qui publicam,aut Regulorum
furatur pecuniam Ci.3 de Offi.
Peculatus,us. ui.m.g.p.pr. robare,robamẽto ,
furto de republica. Ci.3. de offi.de ſignori.i.
furtum pecuniæ publicæ aut ex prouentu
principis aut ſacræ ut Labeo 38 & ſubdit non
ſolum pecuniam publicam,ſed priuatam cri-
men peculatus facere,& ut Paul.in l.ſacrile-
gii § Labeo ad l.Iul. peculatus: dicitur a pe-
core .
Peda,æ.f g pe cor.pedata del huomo.
C Pedatura,æ.f.g.pe.pro.
Pedalium,ii.n g pe.cor.Lagira, oppidum.
Pedaſus,i.f.g pe.cor. Modone,vrbs in Pelop-
ponneſo .
Pedamentum, i.n.g.pe.pro. palo che ſoſtiene
le uite,Pli.Col.
Pedamen,is.n g.pe.pro.in obli.cor.Col.
Pedatio, nis.f g.pe.cor.in obli.pro. impalare
delle vite, quando ſe mette il palo in le vite.
Pedatus,a.um pe.pro. impalato,vt vinea,Col.
impedato de piedi,ut homo, animal Suet. in
Otone.
Pedandus,a.um.pe.pro.da impalarſi,vt vinea,
Col.4 cap.13.
Pedes, tis,communis g.pe.cor. pedone,fante
a piedi,a pedibus .
Pedeſter, ſtris.m.g.pe.pro. chi anda a piedi,
pedibus incedens,& ad pedites attinens . D
Pedeſtris,& pedeſtre is,omnis g.pe.pro.
Peditum,i.n.gene.penul.cor. peto, corregia .
Catul.
Pedo,nis.m.g.pe.cor.in obli.pro.peduto.i chi
ha gran piede,cui grandes ſunt pedes, a pe-
de,quando a peditum pedetaro.i. fattore de
peti, corregie .
Pedilium,ii.n.g.pe.cor.pedale, pedane de cal-
ze, del piede, eſt menſura pedis Cor. Fron-
to. Col.
Pedalis,& hoc pedale is, omnis g pe.pro.
Pedulis,is.m.g.pe.pro.ſcarpino,pedale, Vlp.a
quibuſdam pianello de ſola .
Pediolus,i.m g pe.cor.piede piccolo.
Pediſſequus,i.m.g.pe.cor.ſeruo .
Pediſſequa,æ.f g.pe.cor. ſerua, maſſara, fan-
teſca .
Pediculus,i.m.g.pe.cor.pedicino,ſterpone de E
li frutti,ut piri vuæ.Pli. 14 cap 9.
Pediculatus,a.um.pe.pro.impedicinato.
Pediculus,i.m g pe.cor. pedocchio,vermicu-
lus capitis .
Pediculoſus, a um.pe.pro. pedocchioſo, pie-
no de pedocchi.
Pedicoſus,a.um.pe.pro.Plaut.
Pedicularis morbus, male che fa, produce pe
docchi .
Peditatus,us.ui m.g.pe.pro.fantaria .
Pedum, i.n.g.pe.cor. uncino , crocco del pe-
coraro che piglia le pecore, baculus paſtora
lis,quo pedes ouium cõprehendunt, a pede.
Pedica,æ.f g.pe.cor.ceppi de li piedi,lacciuo-
lo, trappola , laqueus, quo pedes illaquean-
tur. Ver.in Geor.
Pegaſus,i.m.g.pe.cor.modolo,modaro.i. ſta- F
tua lignea doue ſe tiene la veſta.Pegaſus fuit
equus alatus ut Ser.& Lacta.Neptuni,& Me
duſæ gorgonis filius,vel ut Ouid. & Fulg. ex
Meduſæ ſanguine cadente ex ceruice eius a
Perſeo refecta procreatus ad Heliconem mõ
tem deuolauit, vbi ſaxum vngula feriens pi-
gin.i.fontem, a quo fonte dictus aperuit , ab
eo caballinum græce Hippocrenen ab hippo-
pos.i.equo , & crine.i. fonte denominatum,
Stra.8.vulgatum eſt etiam caballinum in He
licone fontem erupiſſe , cum ſubiectam ibi
rupem feriret ungula.de quo Martianus, cui
Magneſia poculum fluenta , & fons gorgo-
nei tulit caballi. Sol.uero ait quòd in Ae-
thiopia ales eſt pegaſus,ſed hæc ales equinũ
nihil præter aures habet. Pli.tamen in 7.pe-
gaſos

A gaſos fabulas exiſtimat eſſe.

Peganon,i.n.g.pe.cor. ruta, hærba.

Pegma, tis. n.g.pe.pro.in obli.cor. catafarco,
ædificium,machinaue quędam lignea,in qua
ſtatuæ collocantur,& quaſi figuntur,& ideo
a pezo.i.figo deducunt,ad illas ſuſtinendas,
interdum cum ludicriis producebatur in ſcæ
nam cum pueris conſidentibus,& ideo ab ali
quibus pegma ludus interpretatur, & a pæ-
zo.i.ludo dicitur,quæ conſtabat vario p ctu-
ræ genere, fit etiam ex lignis,trabibus,tabu-
liſq; extra parietes,uel ex terra ſurgens.hinc
Mart. Et creſcunt media pegmata celſa uia :
tauolato pegmatis formam Sene. ad Lucil.
his deſcribit verbis qui pegmata per ſe ſur-
gentia excogitant & tabulata tanta in ſubli-
me creſcentia, & Ioſephus 7.de bello iudai-
B co, Feſtus ait pegmata eſſe aut ęre, aut mar
more ornamenta,quæ ut plurimum in atriis,
quandoque in porticibus,aliſq; affigunt, ma
iorum, aliorumq; fortium virorum geſta cer
tius quàm pictura oſtendentia, a pigymi.i.
pango,& extruo dictum.

Pelaſgia,ę.f.g pe.cor. Morea,ponitur pro græ
cia,a Pelaſgo rege,viroque ſapiente. hinc pe
laſgus,a.um.pe.pro.dalla Morea,greco,ſunt
aſſerentes dictos Pelaſgos quaſi pelargos.i.
Ciconias. Quoniam errabundi Ciconiarum
ritu per multas iuerunt nationes.Gens eſt ſa
ne vetuſtiſsima, a qua Peloponeſſus cogno-
minata eſt Pelaſgia, de his multa Stra.in 5.

Pelargus,i.m.g.pe.pro.cicogna,auis.

Pelia,æ.f.g. pe.cor. palia.

Pelorus,m.g.pe.pr. pelero,mons in Meſſana,
C a Feloro gubernatore nauis Hānibalis,a quo
fuit occiſus, & ibi ſepultus Sal.

Pelagus,i.n.g. pe.cor. mare profondo, a pla-
gia.i. profunditate, ſunt deducentes per an-
tiphraſin.i. contrarium, a pelas..i. prope, &
gea,id eſt terram.i. prope terram cum longe
a terra maneat.

Pelagicus,a.um.pe.cor.de mare,marino ut pi-
ſcis Col.

Pelamys,dis.f.gen.penul.cor.palamito,piſcis
dictus quòd in luto moretur,quod pelos di-
citur.

Pelethronii ſunt Lapithæ dicti a loco ſubie-
cto monti Pelio, ab eo, quòd medicamen-
torum magna uis naſcitur, quæ Græci vo-
cant throna. Pelion eſt eadem lingua limū.

Pelion,ii. n.gene.penulti.cor.eſt mons Theſ-
ſaliæ.

Pellacia,æ.f.g.pe.cor. maricello,bonazza,trā D
quillitas maris Lucret. a pelliciendo.i. blan-
de inuitando nautas ut nauigent.

Pellicator,is m.g.pen.pro. alloſengatore, at-
trattore a ſe con loſenghe,a pellicio.

Pellicatus,us.ui.m.g.pe.pro.adulterio,concu
binato. Ci.2 de offi.

Pelleſuina,æ.f.g.pe.pro.pelliciaria,botega do
ue ſi vendono,& ſe fanno le pelliccie,vbi pel
les uenduntur, & pelliciæ fiunt.

Pellex,cis.f.g.pe.pro.in obli.cor.adultera,cō-
cubina eſt etiam de maribus Mart. quod qua
ſi pellicibus torqueris inepta miniſtris: Scri-
bit Maſſurius li.memoralium, ea habita eſt,
quæ cum uxor non eſſet, cum aliquo tamen
viuebat, quam nunc vero nomine amicam,
paulo honeſtiore concubinam appellari, Ci.
Flaccus in lib.de iure Papiriano pellicē nunc E
vulgo vocari,quæ cum eo, cui uxor ſit,cor-
pus miſceat,quoſdam eam, quæ uxoris loco
ſine nuptiis in domo ſit, quam pallacen Græ
ci vocant Celſus in l. Maſſurius eo. tit. dici-
tur a pello is, ut aliqui a pelliciendo.

Pellicatio, nis. f.g.pe.cor.in obli.pro. alletta-
mento,tirare a ſe con loſenghe, & ciancie.

Pellicia,æ.f.g. pe.cor.pellizza.Hier.

Pellicium,ii.n.g.pe.cor.

Pelliceus,a,um.pe.cor.fatto de pelle.

Pellis, is.f.g.pe.pro. pelle, eſt & ſenum Iuue.
pro cute pellem.

Pelias nauis,uide Argo.

Pellitus,a,um pe.pro coperto de pelle, impel
licciato,pellibus tectus Prop.in 4.pellitos ha
buit ruſtica corda patres, Idem verbera pel-
litus ſetoſa mouebat arator,ſic & Horat.pel F
litas vocat oues, & non habentes pelles ut
aiunt.

Pellio,nis.communis g.pe.cor.in obli.pro.pe-
licciaro,a pellibus,quas parat,ueſteſque fa-
cit pellitias Lamp. Spart.in Alexan. Plaut.in
Menec.

Pelignum,i.n.g pe.pro.Palena, oppidum.

Peligni,orum.m.g pe.pro. principato de Sul-
mone, ex Illirico orti, unde profecti ductu
Volſinii regis, cui cognomen fuit Lucullo,
partem Italiæ occuparunt, huius fuerunt ne
potes Pacinus,a quo Pacinates, & Pelicus,a
quo Peligni.

Pellax,m g.pe.pro. qui per blanditias decipit,
Verg. pellacis Vlyſsi.

Peloponneſſus,i.m.ge penul pro. Morea,pe-
ninſula dicta a Pelope ut Thucidi. in primo,
Stra.

A Stra. 8. qui Pelops fuit Tantali filius,& dicitur uidens quæ prope ſunt a pelas.i.prope,& obſis.i.aſpectus.

Peloponneſiacus,a.um.penul.corr.della Morea.

Peluis,is.f.ge.pe.pro. bacile,concola da lauare li piedi: ponitur & pro quocunque vaſe; Iuue.3. quaſi pedem lauis, a pedum lauatione,uel a pelluendo.

Peluſium, ii.n.g pe cor. Damiata,in Egypto, a quibuſdam Roſeto.

Peluſiacus,a.um.pe.cor.da Damiata.

Pelu ius,a.um.pe.cor.ut minus Mar.

Pelta,æ.f.g.pe.pro.targa,rotella ſcutum Amazonum Verg.primo.

Peltatus,a.um.penu.pro.portatore de targa,a pelta.

Pelluuium, ii.n g pe.cor.catino,lauello inuetriato,doue ſe lauauo li piedi, vas vbi lauantur pedes. B

Pelluniæ,arum.f.g.pe.cor. lauatura de li piedi,acqua de li piedi.

Penarius,ii.m ge.penul.cor. diſpenſiero, canneuaro.

Penaria,æ.f gene.penul.cor.diſpenſiera,canneuara.

Penarium,ii.n g pe.cor.diſpenſa.

Penaria, & penuaria cella Suet.

Penator, is. maſc.ge.penul. produ. portatore del mangiare, & beuere, qui penus portat, Cat.

Pendulus,a.um pe.cor.pendente,appeſo.

Penis,is. m.g.pe.pro.uirile membrum,a pendeo es.

Penicellum, i.n.ge.penul.pro. Quint. pennello da pengere, coda da cacciare moſche. C

Penicillum,i n.g.pe.pro,

Penicillus,i.m.g.pe.pro.Pli.

Penitus,a.um.pe.cor.ut mens,in vltima parte del cuore.i.extimis præcordiis Apul.

Penetralis,& hoc penetrale is,omnis g.pe.pr. che entra,ut telum, ſopnus.

Peniculamentum, i.n.ge.penul.pro. eſtremita della veſta.

Pennarium, ii.n.g penul.cor. pennaruolo,del calamaro.

Penneſium,ii.n.ge. penul. cor.Ciuità de penna,oppidum.

Penneſis,& hoc penneſe is, omnis ge.pe.pro. da ciuità de penna.

Penſa, orum. n.g.pe.pro. filato, l'accia, che ſi fila,quæcunque pendent ex colo, quæ ducuntur in filum. Ver. in 8. penſo vtitur Var. Plaut. Col.3. cap.x. a pendendo: Nam certo quodam pondere lance nende dabantur, penſum in ſingulari eſt circumſpectio quædam, & cautio,ne ab vtili, honeſtoue temere aliquid agendo diſcedamus: quòd rem illam pendimus,id eſt diligētius exiſtimamus, conſideratione. D

Penates, dii della patria, patroni della patria. Cice.pro Sylla vos dii penates, qui huic vrbi, ponuntur pro domo,caſa, Perſ.fortunare, penates, dicuntur a penu, ſed potius ꝙ penitus inſident, vel quòd penes nos nati ſunt, vel ut Macrob. per quos ſpiramus, per quos habemus corpus,per quos rationem animi poſsidemus.

Peneſtiæ, ſchiaui, ſerui, dicuntur a Theſſalis Plaut.Dionſ. Ariſt.in Politicis.

Penitulus, i.m.g.pe.cor. coda da cacciare moſche, pennello da pengere, eſt pictoris inſtrumentum,quo pingit Pli. quòd eſt penis. i. cauda Martianus quia de caudarum extremitate fit. E

Penetrale,is.n g.pe.pro. retrocamera. Sil. 13. Macro.7.frequentius in plurali,eſt in intimo loco, a penitus.

Penſio, nis. f.ge.penul.cor.in obli. produ. pigione,affitto,Suet.in Veſp. Cice.Iuue.9.paga,Ci.6.epiſtolarum ad Leptam,Li.39.ab vrbe,a pendendo, quoniam apud antiquos omnis pendebatur pecunia.

Penſilis,& hoc penſile is, omnis g.pe.cor. ſuſpeſo in aere, vt orti, appeſo, vt vua Poma. Pli.Var. a pendeo es Plaut. che pende, penſilem gradum.i.libratum Apul.Soſtratus architectus primus omnium penſilem ambulationem Gnidi feciſſe traditur. F

Penſiculator, is. m.ge.pe.pro. conſideratore, penſatore.

Penſitator,is. m.g.pe.pro.Gel.

Penſitatus, a.um.penulti. produ.conſiderato, eſaminato, ut animus,amor Plin.primo epiſtolarum.

Penſus, a.um.pe.pro. Plaut.

Penſor, is. maſc.gene.penul.produ.conſideratore. Aug.

Penſiuncula, æ.f.g.penul.cor.pigione,affitto piccolo.

Penſionarius,a.um.pe.cor. pigionante, pagatore de pigione,fitto.

Pentaphylon, i. n.gen.penul. cor. cinque foglie, cinque fronde, hærba habens quinque folia,

A folia, πέντε quinque, φύλλον folium Paulus de publii.

Pentarchus, i.m.g.pe.pr. capo de cinque huomini, qui preeſt quinque uiris.

Pentagonus, a.um.pe.pro. de cinque cantoni.

Pentadoron, i.n.g.pe.pro. de cinque palmi a πέντε, & δῶρον.i. palmo. Vitr. Pli.

Pentapharmacum, i.n g.pe.cor. cibo fatto de cinque coſe Spart.

Pentaſpactus, i.m.g.pe pro. trozzola a tregirelli, rotule.

Pentateuchus, i.m.g.pe.pro. eſt liber ueteris teſtamenti a Moſe conſcriptus ubi deus dedit leges Moſe, a penta.i. quinque, teuchus uolumen.i. quinque retinens uolumina Geneſin, Exodum, Leuiticum, Numeros Deuteronomium.

B Pentathli ſunt qui quinque in ludo artes gymnaſticas exercent uidelicet diſcum, curſum, paleſtram, ſaltum, & iaculationem Pli. 35. Miron inquit fecit delphicos penthlos, alio nomine quinquertiones. Quoniam ipſa exercitatio penthlon uocatur, & quinquertium a quinque artibus, a penta, athlos certamen.

Pentia, æ.f.g penul.cor. li pulici, oppidum Siciliæ.

Penultimus, a.um appreſſo a l'ultimo.

Penulatus, a.um.pe.pr. intabarrato, ueſtito di tabarro Gel. 13. cap. 20. Ci. pro Milo.

Penularium, ii.n.g pe.co. repoſto de tabarro, doue ſe ripone i tabarro.

Penus, us. ui. m. & f.g pe.cor. Lucil. magna ponus quello che ſe repone per mangiare, & beuere per uno anno, prouiſione, eſt & longioris temporis, quodcunque eſculentum, C ſiue poculentum ſit, uictus gratia per annum conditur, ac ſeruatur. Scæuola, Sabinus, Vlp. Ci dicitur quòd intus, & penitus habetur ut aliqui a pono is græce tæmicon, hic penus, Teren Eun. penu n.g. & indeclinabile: penū, i.n g. Lucret. Plaut. in cap. Horat. portet penus, in neutro dixit Seruius. Vlp. in reprehenſis Scæuolæ ſcripſit Aelio placuiſſe non quæ eſui eſſent tantum, & potui forent, ſed thus quoque, & cæreos in penu eſſe, quod eſſet eius ferme rei cauſa comparatum, Maſſurius Sabinus in iuris ciuilis ſecundo, quod iumentorum cauſa adparatum eſſet, quibus dominus uteretur penori attributum dicit, ea ſola eſſe penoris putat, quæ ſunt uſui annuo i penus oris, n.g. Horat.

Penuria, æ f g.pe.cor. cariſtia, inopia, non modo eduliorum, ſed aliorum omnium Apul. 4. D penuria ſermonis, Ci. in Lælio cuius generis eſt penuria, maxime eorum, quæ in penu recondi ſolent, dicitur quaſi urens penum, ut aliqui a pene, quod pene urit, cui nunus, quàm neceſſe ſit: non a penore ut aiunt caritas uero eſt frumenti, unde penuria.

Penula, æ f.g.pen.cor. gabano, manto, cappa d'aequa. Spart. [penulas amiſit, quibus uti tribuni p æbis tempore pluuiæ ſolebāt, Quint. Lamp. Vlp. penulam ait eſſe habitum tam uirorum, quam mulierum, quam Laecedæmonii ut Tertullianus in Apologetico inuenerunt.

Peplion, ii.n g.pe.cor. porchiacca, porcellana, hæc iba.

Peplum, i.n.g pe.pr. proprie uelum fuit tenue apud Athenienſes, quod in Panathenaicis ſe E ſtiuitatibus, quæ ſingulis quadriennis inſtaurabantur, e Ceramico Eleuſinium uſque pōpaliter deferebant, in quo ut aliqui Enceledus gigas, ut aliqui Typhon pictus uisebatur, quem a Minerua interfectum aſſerunt. Solebant etiam a uictoria redeuntes Mineruæ peplum offerre. Quamobrem ſtrenuos uiros, & facientes egregia peplo dignos dicere ſolemus, de quo peplo Verg. in primo, & in Ciri. in peplo non ſolum Enceledes, ſiue Typhon, ſed etiam uaria inter deos certamina figurabātur ut Plato in Euryphrone. Vt Seruius, & Pollux fuit prima mulierum ueſtis picturarum uarietate ſpectabilis, ut aliqui referente Polluce fuit uirile indumentum.

Pergula, æ. communis g.pe.cor. pergola, ex ui F tibus fit non modo in uinea Col. Plin. 14. ſed etiam paſsigiatoro, maxime ad lamia doue ſe impara, ambulatorium, & maxime formicatum, ubi ſuos doctores edocent diſcipulos Suet. de claris grammaticis, a pergendo, & ubi opifices opera ſua uendenda exponunt in menſa Vopiſcus in Saturnino: non ponitur, ut aiunt pro tentorio.

Pergamena, æ.f g.pe.pro. charta de coiro, pelle, pergamena, charta ex pellibus facta inuēta ut Aelianus ab Attalo, non ab Eumene ut Plinio uidetur, æmulatione inter ipſum, & Ptol. Aegypti regem orta a grāmaticis Ariſtarcho, & Crate.

Pergama, orum.n.g pe.cor. mura de Troia, nō dicitur ut aiunt a pergamo.i. per fœminā. Nā antequam diruta fuiſſet Troia pergama dicebantur, ſed ut Aeſculus omnes urbium muri alti

A alti pergama vocantur, ſed hi cum aliorum fuerint altiſſimi, hoc peculiare ſortiti ſunt nomen, ab his pergameus,a.um.pe.cor.Troiano, a Pergamo Aſiæ vrbe pergamenus,a. um.pe.pro.ab alia pergamenſis.

Pepſis,is.f.g.pe.pro.paidire.Macro.

pepo,nis.m.g.pe.pro.mellone,pepone.

peracerbus,a.um.pe.pro. molto acerbo, vt vua,Ci.in Cato.

peractus,a.um.pe.pro.finito,vt res.

peractio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pr. fine, vt vitæ,rerum,Ci.in Cato.

peragendus,a.um.pe.pro.da finirſe.

pera,æ.f.g.pen.pro.biſazza,taſca, Auſo.hinc perula,taſchetta.Apul.5.

peracutus,a.um.pe.pro.Ci.de perfecto Orat. appontito,aguzzo,vt gladius.

perangustus,a.um.pe.pro.ſtretto,molto ſtretto,vt via,aditus.Sal.in Iug.

B perbreuis,& hoc perbreue is,omnis.g.pe. co. molto breue,corto,Ci.Curioni.

perceptio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. receuere,vt fructuum.Ci.2.de off.

perceptus, a.um. pen. prod. receputo, a percipio is.

percuntatio,nis.f.g.pen.cor.in obli. prod.domandare,ſpiare.

percunctatio.f gen.pen.cor.in obli.pro.a percunctor aris.

perculſus,a.um.pe.pro. perturbato, ſpauentato,preterrito.

percuſſus,a.um.pe.pro.battuto,ferito.Plaut.a percutio is.

perca,æ.f.g.pe.pro.Perchia,piſcis.

percis,dis.f.g.pe.pro.

perennis,& hoc perenne is omnis.g. pe. pro. perpetuo,a per,& annus.

C perennitas,tis.f.g.pe.cor.in obli.prod. durare perpetuo.Cel.

peregrinus,a.um.p.pro.foraſtiero,ſtranero,a pergendo. i. progrediendo, quia progreditur.

peremptorius,a.um.pe.corr.che occide, ammazza,vt veneum, Apul.

peremptio,nis.f.g pe.cor.in obli.pro.ammazzare,ammazzamento,a perimo is.

peremptor,is.m.g. pen. prod. ammazzatore, occiditore.

perendinus, a.um penult. corrept.dipo di do mane,Ceſar.

perendinatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.ſprolongare,ſprolongamento, fino a poſſodomane. D

peremptus.a.um.pe.pro. ammazzato.

pererratus,a.um.pe.pro.circuito,intorniato, vt finis,platea a per,& erro as.

perfidia,æ.f.g.pe. cor. rompere de fede, fidei violatio, a fide græce ἀπιστία.

perfidus,a.um.pen.cor.rompitore de fede.

perflabilis, & hoc perflabile is, omnis g.pen. cor.eſt peruius flatibus,vt retia.Ci. 2.de Di.

perfuga,æ.communis.g.pen. cor.fugitiuo alli inimici,a perfugio is.

peripetaſma,tis.n.g.pe. pro.in obli.cor. panno de razza.

periſtroma,tis.n.g.pe.pro.in obli.cor. coperta di letto.

periſtromatum,i.n.g.pe.pro.

periclitatio,nis.f.g.pe.cor. in obli. pro. eſperientia.Ci.de nat.deor.

E peritus,a.um.pen.prod.dotto, a perio.i. aperio,doceo,græce ἔμπειρος.

peritia,æ.fœmin.gen.penul.correp. dottrina, græce ἐμπειρία.

peripneumonia,æ.f.g.pen.cor.dolore,ardore de polmone, aſtma, ſtretta, de petto, inflãmatio pulmonis.

peripneumonicus,a.um.pen.cor. chi ha, pate male de polmone.

periculum,i.n.g.pe.cor.periculo,diſcrimen,a perio is,experientia, paragone, proua, ſed iungitur cum facio,vt faccio periculum in literis,a perior verbo antiquo hinc experior, græce cindyaos.

periculoſus,a.um.pe.pro.periculoſo,grande, Ci.primo de off.

F peripſema,tis.n.ge.pen.prod.in obli.cor.limatura,raditura.

periſcelis,dis.fœmi.gen.pen.cor.faldetta,veſtis fœminea a cruribus ad pedes Hora. Hiero.ad Fabiolam, ſed proprie brachas,hebraice vocatur maſcinaſſe, a peri.i.circum, ſcelos.i. crus,vide poderim.

periurius,a.um.pe.pro. ſpergiuratore de giuramenti,ſpergiuratore, mancatore de giuramenti,fede,græce ἐπίορκος.

periurium,ii.n.ge.pe.cor. ſpergiurare de giuramenti,mancare de giuramenti.

peridromi.orum.m.g.pe.cor.fune,corde delle reti con le maglie.

periſterotrophium,ii.n.g.pe.cor. palombara. Var.de re ruſt.

periſtereon, i. neutri generis, penult.correp. Var.de re Ruſt.

A Perizoma,tis.n.g.pen.pro.in obli.cor.brache aperi,& zoma.i.circulum,quod pudenda circumcingit. Hier.in Gene. quidam non perizogmata, ſed periſomata legunt, & veſtes ſunt, ſiue inuolucra quædam pro veſtibus,a peri,& ſoma.i.corpus,quòd corpus circundat.

Periſoma,tis.n.gen.pen.pro. in obli.correpr. vide perizoma.

Peribolus,i.m.ge.pe.pro.murello, muricello che ſe fa intorno la caſa, accio che niun caſca, Hier.in Ezechiele peribolon Græci ſeptum,& circuitum vocanr.

Perinfamis, & hoc perinfame,is.omnis g.pe. pro.molto infame.

Peryſtilium,ii.n.ge.pen. cor. il chioſtro della chieſa,& ſimilium, locus circundatus colũnis. Vitr.a peri,& ſtyli.i.columna.

B Perlecebræ,arum.f.g.pen.pro. carezze.Plat. in Aſin.

Perlitus,a.um.pe.pro.fodato,perlitus cruore, ſparſo, macchiato de ſangue,vnto vt melle, & ſimilibus, Apul. ternæ cædis perlitum cruore, nontretæ legendum eſt, a lino,is.bagnato,vt lotus.

Perlatus,a.um.pe.pro.portato,a perfero.

Perna,æ.f gen.pen.pro.preſutto, ſpalla, coxa cum toto pede, a quo dicitur, perna de mare, concha maris.

Pernio,nis.m.g.pe.cor.in obli.pro.roſola,ſperone che naſce al tallone, calcagno, ruptura nel calcagno per freddo, morbus in talo, Plin.

C Perniunculus,i.m.ge.pe.cor.ſpernaglia,roſoletta,ſperonetta.i.ſperone piccolo, morbus calcanea infeſtans,Pli.

Pernix,cis.omnis g.pen.pro. veloce in corſo, Verg.pernicibus plantis dicitur a perna,per ſeuerante,Idem 3.Geor.pernix in ſtrato.

Pernicitas,tis.f.g.pe.cor.in obli. pro. velocità in corſo. Pli.Val.3.

Pernicies,ei.f.g.pe.cor.morte,mortalità, occiſione,deſtructione,a perneco as.

Pernicioſus,a.um.pe.pro. mortifero, mortale. Pernicioſiſſimus.Ci.primo,Rhet.

Pernicialis, & hoc perniciale,is.omnis ge.pe. pro. mortale.

Perniciabilis,& hoc perniciabile,is.omnis ge. pe.cor.portatore alla morte, che porta alla morte.

Pernicioſiſſimus,a.um.pe.cor. molto mortale.Ci c.primo de off.

Pernox,tis.omnis g.pe. pro. vigilante per la notte,pſeuerãte per tutta la notte.Gel.2.Li. D

Pero,nis.m g.pen.pro.calandrello, ſcarpone, ſcarpa de porcaro, calzato di cuoio crudo, calciamentum ruſticũ ex corio crudo, quo etiam in bello vtebantur.Sal.in Cat.Vitr. tamen in 5.dixit ex ulua paloſtri factis peronibus.i.faccis,qui perones dicũtur a pera.Plin. 36. peronibus arena plenis, & Alphenus iuriſcon.

Peronatus,a.um.pe.pro.incalandrato,ſcarbonato,calzato de cuoio crudo, perone calceatus.Perſ.

Perpes,tis,communis g.pen.pro.in obli.corr. perpetuo,continuo, integro, vt nox. Plaut. in Amp.3 & 8.Pacuui.Iuſt.5.

Perſpicax omnis g.pe.cor.in obli. pro. ſottile de ingegno.Ter.Heaut.a perſpicio is. E

Perpendiculum,i.n.g.pen.cor. archipendolo, inſtrumentum fabri.Cice.quo utitur in erigendis ædificiis.

Perpendicularis, & hoc perpendiculare,is.omnis g.pe.pro.diritto,perpendiculum, dirizato a ſquadro.

Perpetuitas,tis.f.g pe.cor.in obli.pro. perpetuità, continuatione, vt dicendi. Cicer. de perfecto. Orat.

Perpetuarius,a.um.pe.cor.affittatore,allocatore in uita, conduttore con certo prezzo, vt mulio.Sene.de morte Claudii.

Perſona,æ.f.g.pe.pro.perſona.i. corpus, ſæpius apud iuriſconſultos,& Traianum in epiſtolis quod in perſona ſtatuendum ſit, quali ta conditione, vt homo gerit plures perſonas,maſcara,tegumentum oris,quod Aeſcylus,ut Horat. in arte inuenit, a perſonando, vt Ci.Baſſus,quoniam vocem clareſcere, & reſonare facit mutata O breui vocali in longam. Ipſe aproſopon perſonam dici contenderem,quoniam proſ.i.ad,opos.i.facies, vel viſus dicitur, quaſi ad faciem tegendam factum eſt tegumentum illud. F

Perſonatus,a.um.pe.pro.maſcarato.Sueto.in Nero.perſona tectus,finto,ſimulato,vt felicitas,Sene.epi.60.i. umbrata.

perſpicuus,a.um.pe.cor.bello a uedere.

perſpicientia,æ.f.g.pe.cor.conſideratione,vedere diligente,a perſpitio.

perſuaſus,a.um.pe.pro.perſuaſo.Cic.perſuaſiſſimus.Suet.in Nero.a perſuadeo es.

perſuaſtrix,cis.fœm.gen.pen.prod.perſuatrice,Plaut.in Bacchi.

perſtrictor,

A perſtrictor,ris.m.ge.pen.pro. traiettatore de mano,a perſtringo is.

perſolutus,a.um.pe.pro.pagato. Apul.primo.

peruicax,cis. omnis g pe.pr.maligno,& perſeuerante nel male,vt animus. Ter. Hecy.

peruigilium,ii.n.g.pe.cor.vigilare molto, veglia.Pli.a peruigilo as.

peruius,a.um.pe.cor.paſſante.i.loco che paſſa,che ſe puo paſſare,Ter.Adel.

pertuſſis,is.f.g.p.pr.toſſe continua,Sene.

pertuſus,a.um.pen prod.pertugiato,perforato,a pertundo is.

pes,dis.m.ge.pen.corr.piede, hominum, animalium,lecti,menſæ.Prop.4.inque ſuos mēſa ſupina pedes,poio,pars veli. Verg. primo Geor.peducchio.Plaut. palmo, menſa, quæ 16 conſtat digitis.Pli.Traia. duos pedes, in ædificiis arca, vbi tacitur fundamentum pes

B vocatur.

peſantianum,i.n.g.p.p.preſenzano,oppidum.

peſſulus,i.m.g.pe.cor.catenaccio de dentro la porta,vectis ferreus, vel ligneus, quo claudimus oſtia,claueq; mox ſubdita reſeramus. Apul claue peſſulis ſubiecta pandit foras, a quibuſdam, ceccola, tarencola della porta, videtur diminutiuū a pede quaſi paruus pes, vel quòd ianuā ne peſſum eat.i.decidat munit.vel ꝙ peſſum.i. deorſum partem ianuæ fulcit,vel a pello is,ꝙ intrountes pellit.

peſſulatus,a.um.pe.pro incatenacciato, vt ali qui,inceccolato, hinc oppeſſulatus.

peſtilens,tis,omnis g.pe.cor. in obli.pro. peſtilente,mortifero,vt domus.Ci.3.de offi.

peſinus vnius urbs eſt Phrygiæ,in qua Cybelis Deæ templum inſigne conſtructum eſt, quæ Minois,& Dindymenes filia fuit, mira pulcritudine,& prudentia prædita, prima in

C uentrix fiſtulæ,cymbali,timpaniq́ue,hæc & curandi pueros artem tradidit, eoſque ſummo, ac materno amore proſecuta eſt. hinc matris nomen eſt conſecuta, dicitur a ſimulacro lapideo Deæ Cybelis cœlitus elapſo, peſui cadere eſt.

petaſus,i.maſcu.gen.pen.cor.capello,pileus, Plaut.in Amph.capello,ſummità del campanile.Plin.36.cap.13.in ſummo labyrinti Italici petaſum. Suidas vero, ait textutæ fuiſſe genus, qua in theatro vtebantur ad arcendum Solem,a petazo.i. extendo & non a pe tamæ quod eſt volo.

petaſatus,a.um.penu.prod.incapellato. Suet. in Auguſt.

D petaſo,nis.maſcul.gene penult.cor. in obliq. pro. preſutto.

petaſunculus,i.maſ.g.pe.cor.preſutteto, preſuttelo.Iuu 7.

petaurum,i.neutr.generis, penultima producta,fune,cerchio da voltigiare, funis, circulusue in quem ſe immittit funambulus eo non tacto.

petauriſta,æ.m.gen.penul.produ.voltegiatore, id eſt, chi ſalta, paſſa dentro il cerchio, qui corpus per circulos ab eo non tactis immittit. Firm. a petazo, id eſt extendo, pando,vel a peto,id eſt, volo, & annuere videtur enim per aera volare.

petaurus,i.m.ge.pe.pro. Mart. Pollux vero & Suidas petauron vocant caueam,in quam ſe cortis alites cubitum ituræ recipiunt, ſtanza delle galline.

E Petala Græci vocant frondes arborum,& antiqui bracteas petala a tenuitate nūcupabāt.

petaminarius,ii.m.g pe.cor.corritore,qui agi litate corporis quaſi volare videtur.Firm.pe tamæ. i. uolo as.

petilia,æ.fœm.g.pen.cor.la petina, eſt oppidum, dicitur a peteſtæ.i. volare quòd augurio condita eſt,vel quòd eam petiuit ciuitatem Philoctetes Peantis filius.

petitus,a.um.pe.pro.domandato,a peto is.

petitus,us.ui.penul.prod.domanda,adomandare.Apul.6.

petitor,ris.ma.ge.pe.pro.domandatore,petitore,Cic.pro Cerinn.i.

petitio,nis.f.g.pen.cor.in obli.pro.domanda, aſſalto delli ſcrimitori,gladiatorum agreſſio Ci.in Catil.a peto is.

F petorium,ii.neut gen.penult cor. carretta da quattro ruote,currus quatuor rotatu Quin. Horat. vt Pompe. eſt vocabulum gallicum, vt alii oſcum. Oſcorum enim lingua petora quatuor ſignificat eſt in mula. Auic.rapiunt petoria mulæ, ſicut eſſedum in equo, Sil.aſeurcone aut molli pacata celer iralſit eſſeda collo,ſtaticulum in vehiculo.Plin.34. ſed confunditur aliquando.

petulans,tis,omnis g pe.cor.in obli.pro proſontuoſo,audax græce aſelgēs, a petendo.

petulcus.i.m g.pe.pro.petulus a petit, giocuIuno.Verg.in 4.g.hædiq; petulci.

petulantia,æ.f.g p.cor.proſontione,Cic.4.de republica,audatia,græce aſelgia.

petus,i.m.g.pe.pro.gazo,habens oculos celeres,Pli.xi.Poeta in Priapeis.

A petulus,i.m.g.pen.cor.gazetto.i. poco gazo, habens aliquantulum oculos celeres. Ci. primo de natura deorum.

petraleum,ei.ne.gen.pen.pro.petralia, oppidum Siciliæ.

peucetia,æ.f.g.pe. cor. aquibuſdam Etholia, nunc terra de Bari.

petra,æ.f.g.pe.pro.la pietra,non dicitur quaſi pede trita,quia græcum eſt vocabulum,& hebræi,& ſyri,vt Hier.in primo ſuper Gala. cæpham nuncupant.

petilanſura,æ.f g.p.p.ogna bianca de cauallo.

pexus,a.um.pe.pr. pettinato,ornato,eligãte, vt doctor Quint.a pecto is.

pexalius,a.um p.pr.veſtito de veſta ornata,& precioſa, Mart. pexatus pulcre redis, apexa veſte. Eſt veſtis pexa non lacera, & ſordida,

B vt tradunt, ſed elegans, pretioſa, concinna, Horat. ſubucula pexæ trita ſubeſt tunicæ. Mart.togamque pexam,Plin. 8. veſtibus pexis, quam Plaut.in Epid.tunicam vocat ſpiſſam,a ſpiſſitate,atque denſitate teſtini.

pexibarbus,i.m.g.pe.pro portatore de barba pettenata ſpeſſa,& ornata, qui portat barbã pexam cultamue.

phæacia,æ.fœm.gen.pen.corr. Corfu, inſula dicta a Phæaco rege.

phæax,cis.m.g.pe pro.homo de Corfu.

phæacius,a.um.pe.cor.Proper.

phæacus,a.um.pe.pro.de Corfu.

phagedæua,æ.f.g.pe.pro.formicola,a phagin .i.a comedendo dicta,dicta eſt etiam vlceratio vſque ad oſſa celeriter depaſcens cum inflãmatione ſaniẽ male olentẽ emittẽs,&mor

C tẽ inducens,verme de cauallo. Col.morbus.

phagedænicus,i.m.g.pe.cor.chi ha formicola.Pli.chi ha verme di cauallo.Col.

phalæ,arum.f ge.pen.cor. turres ſunt ligneæ altæ,& in circo ob ſpectatores ex lignis erigebantur. Iuue.6. dicuntur a phalãdo quod apud æthruſcos ſignificat cœlum.

pharos,i.f.g.pe. cor.linterna che ſta nel porto,turris,machinaque in portubus ad prælucendi miniſterium,nocturnoſque naurarum curſus dirigendos fabricata. Sol. Cæſ. Pharos eſt,ait,in inſula turris magna altitudine mirificis operibus extructa, quæ nomen ab inſula accepit, hæc inſula obiecta Alexandriæ portum effecit, quæ dicta fuit a magiſtro nauis Menachi ab aſpide interempto,& ibi ſepulto,vt Anticlidesait. Soſtratus Gnidius primus ob nauigantium ſalutem turrim fabricauit,&permittẽte Prolomeo ſuum ipſius nomẽ inſcripſit. Egeſippus autumat Pharon dici quaſi Phanon.i.lucidam,quòd procul appareat lumine, vt Amianus.22 Cleopatra in portu excogitauit turrẽ excelſam, quæ Pharos a loco ipſo cognominatur, Pli. in 5.cap.3. D

phœnix,cis.f.&.m.g.pe. pr.eſt auis dicta a colore phœniceo.i.purpureo,vt Pli.pręterquã in cauda quam cæruleam eſſe dicit diſtinguentibus roſeis pennis auri fulgore circa colla,phœnice.

phœnicia, eſt regio Syriæ dicta a Phœnice rege.

phœniceus,a.um.pe.cor.Baio,vt color, a palma,quę phœnix vocatur, termites enim palmarum cum fructu ſpadices, & baia Græci nuncupant. E

Phaleræ,arum.f.g.p cor.coperte,coperte bar de de cauallo Græci φάλαρα vocant ornamẽta equorum a φαίνω.i.manifeſto, illuſtro.

phaleratus,a.um.pe.pro.copertato, bardato, ornato,refertur quoque ad ſermonem.Ter. in Phor.

phago,nis.m.g.pe cor.in obli. pro. diuoratore,mangiatore.Vopis.

phagoledarus,i.m.g.pen. cor. mangiatore de coſe lorde.

pharmaceutra,æ.f.g.pen.corr.affattochiaria, ſtregaria,magaria,malia.

phalanga,æ.f.g pe.pro.pertica de baſtagi, vtuntur oneribus ferendis.

phalangarius,ii.m.ge.pe.cor.baſtagio facchino.Vitr.

phalanx,gis.f.g.pe.cor.in obli.pro. ſpacio intro una giuntura,&l'altra del dito,ordinanza de ſoldati,Cur. Macedones phalangẽ vocant peditũ ſtabile agmen vir viro,arma armis cõferta ſunt,& cõnexis ſcutis oẽs pares ĩ hoſtes impetũ faciũt,falanga de nauilii, parata,ligna,quibus ſubiectis nauigia trahuntur, & deducuntur,Pollux, zagaglia,lancea Aphrorum vtrinque feriens. F

phalangium,ii.n.gen.pen.cor.tarantola.Plin. genus aranei.

phalacrocarax, cis.m.g.pe. cor. in obli.prod. coruo aquatico ſenza peli,penne, ſpelato.

phalacra,æ f.g.pe.pro. terra che non produce arbore,ne herbe,ne frutti.

phalacrum,i.n.g.pe.pro.

phallouitrobolus,i.maſc ge.penult.cor.genitale membrum ex vitro Spart. φάλλος græce ſignifi-

A ſignificat pudenda.
Phalacron,i.n.g.pe.cor. ſpelato, caluo de te ſta,ut quidam chierica,
Phanæus,ei.m.g.p.pr. eſt portus inſulæ Chiæ dictus a Phaneo rege.
Phaliſci, orum.m.g pe.pro. Monte Fiaſcone, & urbs,& mons.
phalacrus,a.um.pe.cor.capo ſpelato,caluo.
phanum,uide fanum.
phamopolis,is.f.g.pe.cor. Cratia.
pharmacon,i.n.g.pe.cor.veneno,toſsico.
pharmacopola, æ.m.g.pe.pro.herborario,her baruolo,herbaiolo Horat.
phaneſtra,æ.f g.pe.pro.feneſtra,a φαίνω.i.illumino,ideo non dicitur feneſtra.
phaneſtra cathrata,geloſia de legno.
phanio,nis.m.g.pe.cor.in obli.pro huomo de buon piede. Aug.in epiſtolis cuius aduentus
B affert aliquid felicitatis.
pharetra,æ.f g.pe.cor.carcaſo,coccaro,receptaculum ſagittarum.
pharetratus,a.um.pe.pro.portatore, pieno de carcaſo.
pharia,æ.f.g pe.cor.vide Paria.
phaſma,tis.n.g pe.pro.in obli.cor. viſione,viſio, a φαίνομαι.i. appareo, ponitur & pro portento ut ſæpe apud Herodotum.
phaſionarius,ii.n.g.pe.cor. nutritore,paſcitore de faſani. Paulus iuriſconſ.
pheretrum,i.n g. penul.prod. letto de morto, cataletto.
phecaſia. orum.n.g.pe.cor. ſunt calceamenta quę Phecaſios Appia.in 5.de bello ciuili nuncupat.
pheſconium, ii.n.g.pe.cor. ciuità caſtellana, oppidum in Tuſcia.Plin.
phiala, æ.f.g.pe.cor. carrafa, increſtara, guaſtada non tantum ſignificat uas uitreum,ſed
C ut Pollux uaſa quæq; vini, aut aquæ phialę dici poſſunt, Mart. labor in phiala, Iuue.5. Vino tenet phialas tibi non committitur aurum.i.aurea vaſa,Pompo ff.de aur.& arg. cedant igitur gemmæ phialis, vel lancibus incluſæ auro,argentoue.
philologi homines multiplici,variaq; ſcientia cenſetur Sene. de morte Claudii. Philothni ſunt artium,opificiorumq; ſtudioſi,& artificiorum cultores.
philyra,æ f.g.pe.cor. teglia, arbor, & cortex, charta ſubtiliſsima inter corticem,& lignum ad ſcribendum apta Vlp.de leg.3.Pli.Martianus, ex hac arbore fiebant coronæ, quæ in magno honore apud antiquos fuerunt. Horat.primo carmi. nexæ phylira coronæ, Martia Capel. in nuptiis accepit pro membrana tenuiſsima, dicens libri in philiræ cortices ſubnotati,Plin. uero 24.phyliras nominauit pro capillamentis, filisq; tenuiſsimis; eron, latini ſcedam uocant.
D philippi ciuitas eſt in Macedonia, quæ Datos olim dicebatur, Crenide ante Dati nomen appellata: fontes plurimi circa collem hubertius ſcaturiunt aquis, eum locum Philippus uallo ſepſit,& a ſe Philippos nuncupauit cōdita eſt ciuitas in prærupto quodam colle.
philoſarcha, æ. communis g.pe.pro. amatore de carne.
philaletes, æ.m.g.pe.pro. ſeitatore, amatore de uerità.
philomela,æ.f.g pe.pro.roſignuolo, auis. E
philopygiſta,æ.m.g pe pro.pœdico.
philtron,i.n.g.pe.pro.amore,beuanda che induce amore.Oui.
phimoſis,is f.g pe.cor. eſt cum glans non poteſt denudari.
philetera,æ.f.g.pe.cor.uide agaſſa.
phima,tis n.g.pe.pro.in obli.cor.inguinaglia, tuberculum in inguine naſces.
philotrophum, i.n.g. pen.cor. ſalario del mezano.
phyſiologus,i.m.g.pe.cor.diſputatore, de naturis, Hier.
phylaca,ę.f.g.pe.pro.pregionia,carcer,Plaut.
phylace.cuſtodia eſt,& carcer.
phyſcon,is.m.g.pe.pro.Monte fiaſcone,oppidum.
phylocalus, i.communis g.pe.cor. amator, amatrix boni,& pulchri. F
phyſtula, æ.f.g.pe.cor. eſt inſtrumētum quod pan paſtorum deus inuenit.
phyloſocampos,i.m g.pe.pro.amator iactantiæ Euſebius.
phyton,i.n.g.pe.cor.affitto,prezzo de coſa allogata, affittata.
phlobotomia,æ.f.gene.penul. prod. inſagnia, ſagnia.
phlobotomum, i.n.g.pe.cor. inſagnetta, lancetta,inſtrumentum.
phocæ,arum,f.g pe.pro. Boue marino, bos vituluſq; marinus.
phœnicium,ii.n.g.pe.cor. roſſett o, color rubens a phœnice.i. parma Hier.
phœnicus,a.um.pe.cor.roſſaccio.
phœnicuſa,æ.f.g.pe.pro. Phileudi,inſula pro-

A pe Aetnam.

Phœnicyrus,i.m.g.pe.pro.coda roſſa,auis rubente cauda,inſignitur æſtate.Pli.

Phrygia,æ.fœ.g.pe.cor.eſt regio minoris Aſiæ a Phrygia Aſopi,& Europæ filia dicta.

Phraſis,is.f g.pe.pro.eſt elocutio.

Phragmus,i.m.g pen.pro.i.ſepes, eſt ordo ac ſeries dentium.

Phrygius,a um.pe.cor.Troiano.

Phrygius cantus, canto ſuaue,dolce. Apul.8.

Phrygius modulus,muſica ſuaue,dolce.

Phrigiatus,a.um.p.pr.racamato, vt veſtis,acu

Phrygius,a.um.p. cor. (picta.

Phrymagmos,i.m.g.pen.pro.sbuffare del cauallo,ſtrepitus narium equinarum.

Phthiſis,is.f.ge.pen cor.etticia, male ſuttile, morbus corruptionem tabem,maciem inferens,a φθίνω. i.corrumpo. B

Phthiſicus,a.ū.p.c.ettico,chi ha male ſottile.

Phyſionomus,i.m.g.pe.corr.indiuinatore del futuro,guardando a' ſegni, che l'huomo ha in faccia.

Phylacterion,ii.n.g.pe.corr. erat ſolenne ſacrum ad depellendam calamitatem, recordo,quod fit ad recordationem,ut faciunt obliuioſi ligantes filo digitos.

Phyſis,is.f.g.pen. cor. Mart. corripuit natura phyſin,Prudentius cōtra Symachum ne uos o miſeri phyſicorum dogmata fallant,natura, hinc Phyſicus.i.naturalis,

Phiſomatus,i.m.g pe.cor.amatore de corpo, Plato in Phedone vocat malum philoſophię imitatorem,a ſoma.i. corpore, dicitur ſoma tanquam ſema.i.ſepulcrum.

C Phlegrei campi,pen.pro.pietre arſe, locus ſic dictus,entro la torre del Græco, & Somma, vide collectanea.

Phębus,i.m.g.pen.pro.a phæbo.i. purgo. Sol nanque purgat,vel quaſi phobios, a phos.i. lux.& bios vitæ, eſt propium epitheton Apollinis,vt mihi Phæbus Apollo, Verg.

Phœnicopterus,i,m.ge.pe.cor.Mallardo,cuiꝰ linguam Apitius,ut Pli. docuit eſſe præcipui ſaporis,auis eſt paluſtris, vt Ariſtophanes in Ornithes a rubentibus dicta pennis a phœnicos.i.rubra,& pteron.i.pēna.

Phonaſcus,i.m g.pe.pro.maſtro,moderatore formatore di uoce, di pronunciaſe. Quint. xj Suet.in Nero.magiſter formandæ vocis,a a phoneo.i.loquor.

Phormiæ,arum.f.g.pen.cor.Formiano, oppidum prope Caietam,olim Normiæ.i.portus vocabantur. D

Phormio,nis.m.g.pe.cor.in obli. pro. Ciſano fluuius, eſt & lectus vilis, & qui ſeruorum cauſa parari conſueuit.Vlp.in.l.quæſitum ē. §.acetum tit.de fund.inſtr. eſt quoque militaris,quem Vliſſes apud Home.ſibi parat ex arborum congeſtis frondibus, ac ramis humi ſubſtractis,lecto de ſcani,& ſoldati.

Phorbantia,æ.f.g.pe.cor.Pantalaria, inſula.

Phoſphoros,i.m.g.pe.cor.vt Ci. de nat.deor. 2.eſt Veneris ſtella, latine Lucifer a luce ferenda cum antegreditur Solem,cum ſubſequitur Heſperos a Latinis Veſper,Veſpera, Veſperugo,cuius natura cuncta generantur in terris. Pli.dicitur ab Heſpero Atlantis filio vt Diodo. Quoniam cacumen aſcendit montis Atlantis ad curſus aſtrorum obſeruandos,& nunquam deinceps apparuit, cui E vulgus honores exhibuit diuinos, aſtrumq; lucidiſſimum eius nomine nuncupauit.

Phoxus dicitur cui eſt pręacuminatum caput a figlinorum ſimilitudine,quæ ignium in diſ ſiliunt, quæ phoxa dicuntur, vel vt phloxa ex flammæui, quæ flox appellatur. Homer.

Phrenetis,is.f.g.pe.pro.freneſia,vt Celſus eſt cum continua dementia eſſe incipit, aut cū æger quamuis adhuc ſapiat, tamen qualdā vanas imagines accipit, profecta eſt vbi mēs talibus imaginibus addicta eſt,eſt morbus lædens mentem,& ad inſaniam, furoremq; de ducens,a phrenos, a mente,& parte rationalis animæ.i. deturbatio mentis, & ex cordis vitio naſci a quibuſdam putatur Serenus ex cerebri vitio phrenetis furioſa mouetur, amiſſasque refert frendens amentia vires,latine delirium pazzia,nec dicitur phrenaſis, F vt aiunt. hinc phreneticus.Ci.1.de Diui.

Phrygio,nis.m.g.pe.co.in obli.prod.racamatore,qui acu veſtes pingit.Plau.in Menæch. Titinnius, Var.Pli.8. acu facere Idem Phryges inuenerunt.ideoque phrygiones appellati ſunt,aurum intexere in eadem Aſia inuenit Attalus rex,vnde nomen Attalicis vide barbaricarius.

Pythiriaſis,is.f.g.pe.pro.male che fa,produce pedocchi,a phthiron,quos pediculos vocamus,quo morbo Sylla periit Serenus Syllam quoq, infelix tali languore pereſus corruit,& miſero ſe vidit ab agmine paſci, latine morbus dicitur pedicularis.

Piaculum,i.n.generis penul.correp.ſacrificio, purgatione,peccato,errore, Verg.a'pio as.

Piamen-

A Piamentum,i.n.g.pe.pro. purgatione vt erroris,malorum, ſacrificio.

Piabilis,& hoc piabile is,omnis g.pe.cor. purgabile,vt ſacrum.

Piacularis,& hoc piaculare is,omnis generis, penultima producta, pertinente a purgatione,vt hoſtia.

Picea arbor montes amat,atque frigora, hæc vt Plin.16.cap.15.plurimam fundit reſinam, vnde eſt pix,arbor eſt feralis, & funeri indicio adfores poſita,gemmam gerit candidam, & thuri ita ſimilem, vt admiſta dignoſci nequeat. Aſia picem indicam probat, Græcia piericam. Verg. Naritiam.

Picenum,i.neutri generis, penultima producta,Marcha de Anchona, a pico aue, qui in vexillo, cum a Sabinis illuc proficiſcerentur, conſedit.

B Picenus,a.um.pen.pro. della Marcha de Anchona,vt porca,Mart.pirum,pomum,ager, Horat. Iuue.in.11.

Picens,ntis. communis generis, penult.prod. Marchigiano.

Picentia,æ.f.gen.penul.cor. Principato,prouincia a Sarno flumine vſque Silarum, vbi ſunt vrbes Suenrum, Salernum, Nuceria Paganorum Amalfia,multaque oppida, Coſta de Amalfi. a Piceo erruſco.Strat.

Picentinus,a.um penult.prod. de principato, Coſtaiolo,Mart.

Pictones,um.maſcul gene.penult. prod.Ponties,Pontier.

Pictoratus,a.um.pe.pro.Verg.

Pictatium,vide pyctatium.

Pietas,tis.f.g.pe.cor.in obli.pro.pieta, eſt iuſtitia erga Deos, & obſeruantia erga ſanguine coniunctos,& patriam, græce Euſebia.i. bonus cultus,ponitur pro cultu bono græ-

C ce tunc Theoſebia dicitur.i.cultus Dei interior, latria vero eſt religio pertinens ad ſeruitutem diuinam exteriorem. Auguſt.x. de ciuitate Dei, hinc Aeneas vocatur pius non modo, ꝙ parentem,vt in.2.Verg patet humeris ſuſtulit, ſed ob religionem,'qua Deos celebrat penates,quos ſecum ex Troia in Latium intulit colendos.Verg. primo infertetque Deos Latio.

Pierides,dum.f.g.pen.cor.muſæ, non dicuntur,vt Ouid.in.5.a deuictis Pieri filiabus,ſed a Piera rupe, regione monteue, qui & ciuitas Bœtiæ, quam Pierus Lini pater ædificauit. Pierides igitur a Piera dicuntur,vbi ex Ioue, Mnemoſyneque.i.memoria natæ ſunt,Stra. Heſiod.qui mons Pierus, qui & Piera dicitur, eſt vt Plin.in 4.Theſſaliæ, qui ad Macedoniam protenditur. D

Pius,a.um.penult.correpe. religioſo, miſericordioſo, benigno,Cic. vt pater caſto, vt amor homo.Quint.

Piger,a.um.pe.cor. pigro, tardo ad incipiendum,& ad perficiendum.

Pigmentarius,ii.m.g pe.cor.profumiero,venditore de vnguento,& concio da faccia, qui pigmenta,& unguenta conficit,vēditue. Hiero.a quibuſdam ſpeciale.

Pigmentarius,a.um.pen.cor.pertinente.a concio da faccia, liſcimento ad vnguenti, profumi.

Pigmentum,i.n.ge.pe.pro.concio,liſcio,liſcimento,luſtro della faccia. Aug. fraude. Cice. colore miſto, temperaturis ad pingendum, Cic.1.de Diui. Plin. confectione de diuerſe coſe,Hier.Firm.3. E

Pigmentatus,a.um pe.pro.conciato, liſciato, vt facies.Hier.

Pigmentarius,ii.m.g.pe.cor.profumiero, uenditore de concida faccia, qui pigmenta,& vnguenta conficit,venditue. Hiero. a quibuſdam ſpeciale.

Pigneratus,a.um.pen.pro.obligato,dato per pegno.

Pignoratitius,ii.m gen.pen.correpr pigliatore de pegno,caparro, Vlp. che ſe da per pegno,vt veſtis.

Pignerator,is.m.g pen.pro. chi fa diſpegnare altri per debito.

Pignus,oris.n.g.p.pr.in obli.cor. pegno,vt Vlpia. ad creditores tranſit, & proprie eſt rei mobilis a pugno, quia quæ pignori dantur manu traduntur.Caius in.l. plæbs eſt,de verbo.ſig figlio. Apul.2. Mart. quia filius eſt pignus inter matrem,& patrem,pignora quoque cognationes ſignificant. Plin. primo epiſtolarum, filiam,vxorem,nepotem,ſorores, interq; tot pignora,Tacitus.16. ne in cætera pignora ſæuiret filiā,generū,& alios cognatos intelligens,ē teſtimoniū,argumētū.Pl.2 epiſtol.magnū habens facultatis meę pign⁹. F

Pila,æ f.g.p.c.palla,balla,cuius quatuor erant gn̄a,erat trigonalis oīm minima pilo plena,a quo pilo pila vocat̄,trigonalis a trigone,qui locus erat a luſu pilę ædificat⁹ in thermis, dictus a triangolari figura, quā Græci trigonō vocant,hæc pila dextra,ſiniſtraq; reddebat̄.

A manu, erat quoque pila paganica a pagis dicta, quoniam ea utebantur pagani, hæc erat laxior,& pluma plena Mart.paganica pluma erat,& follis ſpiritu plenus ut ut in follis patuit: quartum pilæ genus erat,quod Harpaſtum, ſiue plenis vocabatur, fiebat e panno, aliquando e pelle, lana, tomentoue complebatur:eſt & columna in monumentis ſtans, Apul.in.3.pila media,quæ ſtabuli trabes, Catul.Mart.Auſo.Horat.ſtelen uocant.

pilula,æ.f.g.p.cor. palla piccola, pignolo, pillola Pli.

pila mattiaca, æ.f.g.pe.cor. ſapone conciato. Mart.

pila mattica,æ.f.g.pe.cor.

pili crepus,i.m.g.pen.cor giocatore de palla, qui pilarum ludum exercet Sene.ad Lucil.

B pileus,ei.m.g. pen.cor. cappello Gel.7. cap.4. coppola,barretta, fiebat antiquitus bir etum ut ita dicam inſtar peleoli, ut nunc eſt birretũ cum plica rotunda in circuitu Hier. ad Fabiolam, Pileolus rotundus eſt pileus maior capite,la coppola è larga, grande, eſt minor capite,coppola è piccola,non cape in teſta, eſt tegmen capitis. Mart.Si poſſem, totas cuperem miſiſſe lacernas, Nunc tantũ capiti munera mitto tuo.

pileum,ei.n.g.pe.cor. Val.8. in modum vexilli pileum ſeruituti ad arma capeſſenda oſtentatum erat, quod ſerui, cum libertate donabantur raſo ſumebant capite, quòd ex pilis fieri ſolet, ſiue quòd capitis pilos tegeret. Tondebantur,quoniam omnis ſeruitutis vmbra de capite, tanquam primario membro,

C arceq; pellebatur, ſumebant & pileum, qui tempeſtatem effugerant maritimam ſignificantes ferax, & imperioſum mare tanquam agreſtem effugiſſe dominum Iuue. gaudent quoque vertice raſo, Garrula ſeruati narrare pericula nautæ.

pileolus,i.m.g.pe.cor.cappelletto,capello piccolo,barretta piccola. Hier.

pileolum,i.n.g.pe.cor. Ouid.Hier.ad Paulinũ pileolum textura breue.

pileatus,a.um.pe.pro.capellato,incappellato, ut ſeruus.

pilentum,i.n.g.p.pro.carro, ca rretta de femimine principale,currus principum, & caſtarum fœminarum.

pilum,i.n.g.pe.pro. telum eſt Romanum a perimendo d ctum qu ſi perilum,ſcribit Vege. in 2 ferrum pili fuiſſe figura trigonali nou em vnciarum; ut Modeſtus fuiſſe telum maius D ferro triangulo vnciarum nouem,hoſtile pedum quinque,& ſemis, quod ſuo tẽpore ſpiculum dicebatur,ad cuius iactum exercebantur præcipue milites, quod arte,& virtute directum etiam ſcutatos pedites, & loricatos equites ſæpe tranſuerberat.

pinaeotheca, ç.f.g.pe.pro. ſtipo, vbi tabulæ pictæ Vitr 6 cap.4.

pincerna, æ.m.g.pe.pro. coppiero.i. ſeruitore che da da beuere.

pinguedo,inis.f.g.pe.pro.in obli.cor.licet Serui.& aliqui negent Var.2.de re ruſt.pinguedine carnis,& in 3. pinguedini inimica,Plin. pinguedo ſine ſenſu, & alibi omni pinguedine, & alibi propter nimiam pinguedinem, & 19.tutum pinguedinis,graſſezza.

pinguitudo, nis.f.g.pe.pr.in obli.cor.Col.13. E pinguitudinis, & alibi pinguitudo, Palladi. pinguitudine.

pinguities,ei.f.g.pe.cor. Apul.10.

pinguarium,ii.n.g.pe.co.teggia,ghiottola doue cola il graſſo de l'arroſto,uas in quod decidit pingue carnium,cum aſſantur.

pinguis,& hoc pingue is,omnnis ge.pen.pro. graſſo.

pinguiſsimus, a.um.penul.cor. molto graſſo. Iuue.11.

pinnaculum,i. n.g.pe.cor. ſommità, ædificiorum, cappello, ut templi a pinna quam milites habere ſolent in galeis.

pinus,us.ui.f.g.pe.pro. Nos ſumus ideæ ſacro de uertice pinus Ver.10.Idem pinoſq; loquẽtes,pino,arbor.

pinetum, i.n.g.penul.pro.pineto, pigneto locus pinorum. F

pinna,ç.f.g.pe.pro. Ciuità de penna,oppidum in Veſtinis: pinnę arum.f.g.pe.pro. ſummità,mergoli ut murorum,turrium.

pinnatus,a.um.pe.pro.merlato,ut turris.

pinſitus, a.um.pe.cor. piſtato, vt ficus Col.6. cap.6.

pinſor, oris. m.g.pe.pro. mulinaro, mugnaio, a pinſo is.

pipatio, nis f.g.pe.cor.in obli.pro. clamor gallinæ plorantis.

piperitis, tis. f.gene. penulti. produ. piperna, herba.

pipio,nis.m.g.penul.cor.in obli.pro.piccione, Lamp.pullus columborum.

pirata, æ.m.g.pe.pro. corſaro, qui maria latrociniis infeſtat.

piraticus,

A Piraticus,a.um.pe.corr.pertinente a corſaro, vt ars.
piraterium,ii.n.ge.pe.cor. habitatione de cor ſari, Amon.
pirene,es.f.g.pe.pro.vide æs.
pirum,i.n.g.pe.pro.pero, Pli.15.cap.15.
pirum ſuperbum,pero moſcatello.
piraſter,pirus ſylueſtris,pero ſeluaggio.
Piſa,æ.f.g pe.pro.eſt vrbs,vt Pli.& Stephanus in Græcia.Piſæ arum,verò in Italia Piſa pro pe Florentiam.
piſaurum,i.n g.pe.pro.peſaro,oppidum a flumine piſauro.
piſaurenſis, & hoc piſaurenſe is, omnis gene. pe.pro. de peſaro.
piſcatus,us ui.m.g.pe.pr.peſcare,piſcatio,peſce. Apul.primo. Ci.2.de Fini.
B piſcator,is.maſc.g pen.pro.peſcatore,qui piſces capit.
piſcarius,ii.m.ge.pen. cor.piſceuendolo, venditore de peſce.
piſcaria,ę.f.g.pe.cor.peſcaria,vbi venditur piſcis, græce ἰχθυοπώλιον.
piſcoſus,a.um.pen.prod.abondante de peſce, pieno de peſce, vt locus vbi facile eſt piſcari. Ouid.
piſculentus,a.um.pe.pro. Cato,Plau.
piſcinalis,& hoc piſcinale is,omnis g.pe. pro. pertinente a peſce,vt cœlla.Pallad.
piſtillum,i.n.g.pe.pro.piſtatoro,Horat. piſtillum mihi grande eſt, & hic piſtillus Neuius calet piſtillus, Idem patinas, piſtillos, Verg. in Moreto, Plaut.in Aul. ligneolum teres,& volubile,quo in mortario teritur], a pinſendo,piſendo,aut a piſando.
C piſtor,is.m.g.pe.pro.piſtore,fornaro, qui panem facit.
piſtrix,cis.f.g.pe.pro.panettera,fornara.
piſtorius,a.um.pe. cor. pertinente a panettero,fornaro.
piſtoricus,a.um.pe.cor.
piſtura,æ.fœm.gen.pe.pro.macinatura, macinare. Plin.
piſtrina,æ.fœm.ge.pe.pro.panettaria, botega de panettero.
piſtor dulciarius,copetaro di marzapani fattore de copeta.
piſtrinum,i.n.g.pe.pro.piſtrino,molino. Ter. in Phor.
piſtrinarius,ii.m.g.pen.cor.mulinaro qui priſtrinum curat.
piſtrinarius,a.um.penul.correp. pertinente a cintimulo. D
piſtrinenſis,& hoc piſtrinenſe is,omnis g. pertinente a cintimulo,Apul.Suet.
piſtrinalis,& hoc piſtrinale is,omnis g.p.pro. de centimulo,Col.7.cap.9.a piſtrino.
piſtorium,ii.n.ge.pen.cor.piſtoia, vrbs prope Florentiam.
piſtorienſis, & hoc piſtorienſe is, omnis gen. pen.pro.da piſtoia.
piſticus,a.um.pe. cor. fidele vnguentum πίστις enim,vt Nicolaus Lyra,fides dicitur,& quoniam nardina vnguenta,ut Plin.in.12.multis corrumpuntur modis, Ideo Magdalena piſticum,id eſt fidele, ſyncerumq́;, & non de prauatum ad vngêdos, domini noſtri pedes attulit.
pitatium,ii.n.ge.pen.cor. forma della ſcarpa. Hiero.
pithacuſæ,arum.fœ g.pen.pro. Iſca inſula,vt Stra.a pithecis i.ſimiis, vt Plin.3.cap. 6.a figlinis doliariorum. Dolia nanque Græci pithos vocant. B
pithacuſanus,a.um.pen.pro. Iſcano.
pityocampæ ſunt erucæ venenatæ in pino naſcentes, Plin. 23. Marcellinus iuriſconſ. in l.3.§.adiectio tit.ad l.cor. dictæ a pitys.i. pinus, campe vero ſignificat brucum, ſiue erucam a flexura, quæ græce dicitur campe, ſcribit etiam.Col.12. beſtiolas, quæ a nobis appellantur erucæ, a Græcis campæ nominantur.Pallad in primo.
Pitho perſuadendi Dea ab antiquis colebatus Nam tradit Pauſanias Thebis in templo Veneris fuiſſe eius Deæ imaginem opus pra telis,& templum pithus Herod.8.teſtatur apud Andros dixiſſe Themiſtoclem duas Deas Suadelam,& Neceſſitatem,Suidas aſſerit nihil aliud eſſe Pithus templum, quam orationem,Ci.cum in.3.de Oratore leporem pitho appellaſſet, de claris Oratoribus Idem Suadelam vocauit, cuius efforem dicit eſſe oratorem,quam ſuadam dixit Ennium, alii Flexanimam,& dicendi præſidem, Cebetes in ſolio inquit ſedet ſuauibus moribus, & formoſa indole mulier, quæ poculum manu tenet,Suada vocatur,mortales omnes ſeducens. Syracuſium quendam Apollonius Pithonê appellat oratione ſua perſuadere conantem, de quo Philoſtratus 7. F
pituita,æ.f.pe.pro.flêma,catarro,Horat. porphi.dicto a catarreo.i. fluo, inde catartus.i. fluor,& diſtillatio dicitur, vt Aelius referen te Gellio

A te Gellio quòd vitam petit, cui refragatur Quint. eſt maxime narium, oculorum, & aurium Celſus diſtillat humor excapite interdũ in aures, quod leue eſt inter fauces, quod peius eſt, in pulmone, quod peſſimum é, eſt etiam in arboribus. Pli. ex pituita arborum, græce phlegma, habet domicilium in capite, Aug. Plat. in timeo tradit pituitam eſſe omnium languorũ originem, qui ex diſtillatione fiunt, ex eaq; plurimas gigni malas valetu dines, quoniam plurima loca illabitur, pipitula, pipite, morbus gallinarum. Col.

Pityrius paris, pen. cor. pane de brenna, caniglia, cruſca Galenus pityran, latini furfurem vocant.

Pityrum, i. n. g. pe. pro. eſt hordeum fractum, farro. i. ptiſana, vt Suidas a πτίσσω. i. frango.

Pituita, æ. f. g pe. pro. fleuma, catarro. Horat. papita morbus gallinarum. Col.

B Pituitoſus, a. um. pe. pro. flemmatico. Ci. de Fato, catarroſo.

Pituitarius, a. um pe. cor. contra flemma.

Pix, cis. f. g. pe. pro. pece, a græcis πίσσα.

Placatio, nis. f g. pe. cor. in obli. pro. mitigatione. Ci. de Diui. a placo as.

Plancenta, æ. f. g. pe. pro. torta, ſchiacciata, piza sfogliata, creſcia, ſunt placentæ lautæ gulæ, quarum confecturam docet Cato in re ruſt. ex farina ſiliginea, alica, & caſeo ouilo, focum, vbi coquas, calefacito bene, & textũ, inde facito ſolum tenue, caſeum recentem ponas, & ſi non recentem in aquam indito dum tenereſcit, poſtea indito mel, id bene cũ caſeo comiſceto, foco imponito, texto calido operito, videto vt bene, & ocioſe percoquas, dum coquitur bis, terue inſpicias, vbi cocta erit, eximito, & melle vngito, cibus eſt lautiſſimorum diuitum, & præpotentiũ, fuiſſe liquidam, dulcemue oſtendit Horat. in epiſtolis, formatur ab accuſatiuo placenta, hinc placentula.

C

Plaga, æ. f. g. pe. pro. ferita, uulnus, baſtonata, Ci. de Supplicitiis plagis confectum. Ter. in Eun. plagas pati, a pleto. i. ferio, uerbero, pe. cor. regione, rete. Cic. 3. de off. tendere plagas, ſed in plurali, ſicut quando ſignificat cortinam. i. ſtragulum. Var. de vita patrum. ſunt & grandia vela, & lecticatiæ modo vocatæ ſindones.

Plagiarius, ii. m. g pe. cor. tenetore, poſſeſſoro de libero per ſeruo, qui tenet liberos pro ſeruis, & qui ſciens hominem liberum vendit, & emit, & qui liberum in ſeruitutem aſſerit, D inuitiatore, ſobernatore de ſeruo che fugga dal patrone, qui aufert ſeruos, vt fugiant, ſuſius plagiarius oſtendit, ait Caliſtrat. in. l. pe. in prin. ff. ad l. Iul. de plag ponitur pro fure, & latrone. Mart. non dicitur a plaga. i. dolore, quo afficitur ſurreptus, quòd lege phannia damnatus eſt cum primam habeat productam, plagiarius correptam, ſed a plagio, quod obliquum ſignificat, & tranſuerſum, & plagiazo. i. obliquo. Nam qui plagiarius eſt quaſi ex obliquo, & tranſuerſo quibuſdã artibus, & dolis in ſeruitutem trahit liberũ.

Plagiator, is. m g. pe. pro. inuitiatore de ſeruo che fugga dal patrone. Hier. ad Florentinum.

Plagoſus, a. um. pe. pro. battitore, qui plagas. i. verbera infert, leuatore, remotore dalla virtu, qui ſuauitate verborum retrahit a propoſita virtute. E

Plagoſus, a. um. pe. c. batturo. Apul. 9. battitore. Hora. 2. epiſtolarũ ferito, vt crus. Apul. 8.

Plagipatida, æ. communis ge. pen. cor. batturo da ſcortiato, Plaut.

Plagipatus, a. um pen. corr. baſtonato, ferito, battuto da mano a plaga, & patior.

Plagula, æ f. g. pe. cor. feritetta, ferita piccola.

Plagioshippus, i. m g. pen. pro. cauallo baſtardo, vile per patre. o matre, Ci. primo. Rhet. a πλάγιος. i. obliquus, & ἵππος. i. equus.

Planula, æ. f. ge. pen. cor. piana, dola, pialla, inſtrumentum fabri lignarii.

Planca, æ. f. ge. pe. pro. tauola appianata, adolata, liſciata Pli. 8. tabula plana.

Plancus, a. um. pe pro. chi ha piedi larghi, piani, cui planus eſt pes, a planca. F

Planetæ dicuntur a planome. i. erro, & vagor. Quoniam interdum ad auſtrum, interdum ad Septentrionem, plerunque contra mundum, nunnunquam cum mundo feruntur, quorum colores, vt Plin. 2. cap. 18. Saturno color eſt candidus, Ioui clarus, Marti igneus, Lucifero candens, Veſperi refulgens, Mercurio radians.

Planipedes nominantur a Latinis, a Græcis mimi, quòd actores pedibus planis. i. nudis proſcænium introirent, non vt tragici cum coturnis, & comici cum ſoccis olim in ſuggeſtu ſcænæ, ſed in plano orcheſtræ poſitis inſtrumentis mimicis agitabant.

Planta, æ. gen. penult prod. pianta, manus, pedis, arborum. Cic. in Cato hærbatum, quòd plana ſit.

Planti-

A Plantiger,a.um pe.cor.atto a piantare,che ſe
puo piantare, vt arbor. Col.
Plantarium,ii.n.g.pe.cor. pianta che ſe ſecca
con la terra, Ver. loco doue ſtanno piante,
Pli. Col.3.cap.4.
Plantago,inis.fœmin gen.pen.prod in obliq.
correpta, cinque nerui,plantagine hærba, a
planta.
Plangor,is.maſcul.gen.penu.prod. piangere,
battere della mano & del petto,corrotto.
Plantus,us.ui.m.ge.pen.pro.
Plantophyla,æ.f.g.pe.cor.pianella, pantoffo
la fatta con ſuro.
Plaſtes,æ.maſcul.gene penult.prod. cretaro,
pignataro.Hiero.
Plaſtice,es.f.g.pe.cor.arte del cretaro.
Plaſticus,a.um pen.corr.fattore de figure,ex
terra,uel marmore Firm.
B Plaſma,tis.n.g.pe pro in obl.cor.gargariſmo.
Perſ.in primo Cato.
Platanus,ii.g.pen.cor.platano,arbor lata ha-
bens folia vti vitis,& ficus Pli.16. cap.77.ex
alieno petita orbe vmbræ cauſa, intãto mox
fuit honore, vt vino (quoniã radicibus pro
derat) infuſo nutriretur. Mart. Creuit & ef-
fuſo lætior vmbra mero, quod excogitauit
Hortẽſius, cõmendatio arboris non alia ma
ior,quàm quòd ſolem æſtate arcere,hyeme
admittere, a platos.i.latitudine.
Platanon,nis.m.ge.pen.pro.loco piantato de
platani,locus platanis conſitus. Pli.primo e-
piſtolarum platanon opaciſſimus, cuius ac-
cuſatiuũ protulit platanona. Mart. in.3.Sid.
8.Cic.in Orat.in Plat.
Platea,æ.fœm. ge.pen.cor.piazza, larghetto,
C areola, vbi populus conuenire ſolet. Teren.
Phor Lampr.a Platos.i.latitudine. Sunt quo
que Plateæ ciuitas in Bæotia ſub Citherone
monte haut longe a Thebis, a latitudine re-
morum appellatę Stra.cui aſtipulatur, Pli.n
aſſerens Plateas inueniſſe remi latitudinem.
Græce nanque plati remus dicitur.
Plato,nis.m g.pen.prod. Quint. quis dubitet
Platonem eſſe precipuum ſiue acumine diſ-
ſerendi,ſiue eloquendi facultate diuina qua
dam,& Homerica. Multum enim ſupra pro-
ſam orationem, quam Græci vocant pede-
ſtrem, ſurgit, vt mihi non hominis ingenio,
ſed Delphico videatur oraculo inſtinctus,
diuinum appellat. Col. & Diogenes Platoni
cæ orationis geminum ſtilum,ſed vtrunque
ſummum tradit, prius Ariſtocles, licet ſed
mendoſe in Plutarcho Ariſtocles legatur, D
ex aui nomine vocabatur, mox Plato. Nam
apud Ariſtonem paleſtritam exercitatus ab
ipſo ob egregium corporis habitum, & hu-
merorum latitudinem, quæ platos dicitur,
cognominatus eſt,ſunt aſſerentes ab oratio
nis hubertate,& mira latitudine hinc. Pli. pri
mo epiſtolarum, Platonicam illam ſubtilita-
tem, & latitudinem effingit, ſiue dicitur ꝙ
ampla fuit fronte, vt Neanthes ſcribente
Laertio.
Plauſtrum,i.n.g.pen.pro.carro,quòd plam in
eo eſt,quod in eo vehitur.
Plauſtrarius, ii.maſculi.gene.penulti. correp.
carrettero.
Pleiades,um pe.cor. Pulcinaria, ſunt ſignum
non ante genua Tauri,vt Seruius,ſed vt Pli.
2.cap.42.in cauda Tauri, quas 7. ſtellas ap-
pellauere Vergilias, Gel.12. cap.9. ait ſicut E
cęteræ partes, & imago Tauri confirmata,
& quaſi depicta & locis, regionibus earum
ſtellarum, quas Græci Pleiadas, nos Vergi-
lias vocamus, & Iginius inter Tauri finitio-
nẽ, & Arietis caudã ſtellas eſſe,quas Vergi-
lias noſtri, Græci Pleaiades appellauere di-
ctas a plein.i.nauigare, vel ex Pleione ma-
tre,vel a pluralitate. Pleones enim plures di
cuntur,hæ numero ſunt ſeptem choreã du-
centes, ſed nemo amplius quàm ſex videre
poteſt. Qm̃ Merope Siſypho mortali nupſit,
vnde. Ouid.4 Faſt. Pleiades incipiunt hume-
ros releuare paternos, Quæ ſeptem dici,ſex
tantum eſſe ſolẽt, Seu quòd in amplexu ſex
hinc venere Deorum. Nam Steropen Marti
concubuiſſe ferunt. Neptuno Alcynone, &
te formoſa Celeno, Maian,& Electran. Tay- F
getenq; Ioui, Septima mortali Merope tibi
Siſyphe nupſit. Et qm̃ in hoc Ouidii carmẽ
Pleiades incipiunt humeros releuare pater-
nos incidimus,nõ ab re duximus eſſe enoda
re,cuius hęc eſt ſententia,cum cœlum Atlã
ti graue ſit, orientibus Pleiadibus leuius ſit
patri cœli onus. Gaudent nanq; parentes fi-
liarũ aſpectu præſertim cœlo donatorarum,
releuant igitur Pleiades humeros Atlantis.i.
leuant tãto onere aſpectu earũ orientiũ gau-
dentis. Vergilię dicuntur, ꝙ poſt ver oriun-
tur, aut a verni temporis ſignificatione, vo-
cantur & Atlantides a patre Atlante, oriun-
tur autem quarto nonas Apriles Plin. docet
Vergiliarum exortu æſtatem incipere, occa
ſu hyemem.

Podagra

A plicatilis, & hoc plicatile is, omnis ge.pe.cor. che ſe piega, quod plicatur, ut nauis. Plin.a plico as.

plectrum, i.n.ge.pe.pro.penna da ſonare, pecten, quo cordæ feriuntur, a plector, verbero, ferio, percutio.

plenilunium, ii.n.g.pe.cor.creſcenza della luna, quintadecima.

pleniſſimus, a.um.pen.cor.molto pieno. Cicero, de off.

ploratus, a.um.pe.pro pianto, a ploro as.

ploratus, us.ui.m.g.pe.pro.

plorandus, a.um.pe.pro.da piangerſi.

plotus, a.um.pen.pro. qui planus eſt pedibus, qui & plautus dicitur chi ha piedi largi, & piani.

plotæ, f.g.pe pro.vide Strophades murenæ & anguillæ vocantur græco vocabulo.

B plottrum, i.n.g.pe.pro.carro.

plottellum, i.n.g.pe.pro.carretto, carro piccolo, carruccio. Horat.2.Serm.

plottrarius, ii.m.g.cor.carrettero.

pluma, æ.f.g.pe pro.piuma, penna.

plumula, æ.f g.pe.cor.pennetta picola, Hiero. Apul.3.

plumatilis, & hoc plumatile is, omnis gen. pe. cor.de piuma, Pla.

plumeus, a.um.pe.cor.de penna vt lectus.

plumarius, a.um.pe.cor.

plumatiuus, a.um.pe.pr. plumatium puluinũ, & ceruical a pluma.

plumarius, ii.m.g.pe.cor.racamatore, lauoratore con lo aco. Vitru. Cato de liberis educandis.

plumaria, æ.f ge.pe.cor. racamatrice lauoratrice con lo aco, Plumarium opus, racamato, sfilato, lauorato con l'aco.

C plumbum, i.n.g.pe.pro. piombo, ex Caſſiteri de inſula primus aſportauit Midacritus.

plumbarius, ii.m g.pen. cor. qui opus facit ex plumbo.

plumbatura, æ.f.gen.pen.prod.ſaldatura, ſtagnatura.

plus ris piu, plures numero commiſſi ceciderunt. Liu.

pluſculus, a.um.pen.cor. poco piu, alquanto piu, vt homines, ſuppellex. Ter.in Pho.

pluteus, ei.m.g.pe.cor.ſtipo, armario credenza. Iuue 2.ponitur pro menſa. Suet. Prop. & ſponda lecti dormitorii. Mart.pluteo vindice tutus erat, eſt quoque machina ſed in plura li ad expugnandos muros ad. ſimilitudinem caſſidis, Cæſar.

D plutia, æ.fœ.ge.pen.cor. Plaza, piazza, oppidum Siciliæ.

pluuia, æ.fœ.g.pen.cor.piouere, pioggia continua a pluuit.

pneumonia, æ.fœm.g.pe.cor.dolore, ardore, male de polmone.

pneumonicus, a.um.pe.cor.chi ha, pate male de polmone, qui pulmone laborat. Firm.

pneuma, tis.n.g.pe.pro in obli.cor.ſpirito.

pneumaticum organum, tromba da tirare acqua, inſtrumentum ad auriendam aquam.

poculum, i.n.g pe.cor.beuere.i.quello che beuemo, quod potamus. Verg. uaſo da beuere, vbi potamus. Cypria.a poto as.

pocillum.i.n.gen.pen.pro. vaſello piccolo da beuere. Liu. Plin.

pocillator, is.m.g.pen.cor. coppiero. i. chi da a beuere, a pocillum. E

pocillatrix, cis.f g.pe.pro. coppiera.

poculentum, quicquid potari poteſt, a poculo. quidam ſcribunt potulentum a potu.

podagra, æ.f.ge.pe.cor.pedum dolor, pus eſt pes, agra infirmitas, atrocitas, vel quòd poda.i.pedes, agreni.i. capit, & vt Galenus aſſerit quoſdam morbos ueluti podagram, & arteticam ex hęreditare trahi. Sperma nanque in parente uitiatum neceſcatio filiorum pedes debilitat. Celſus fomentis calidis opus eſſe vbi podagræ dolor vehemens urget citra tumorem, ſcribit Galenus ſe curaſſe podagricos ſanguinis emiſſione.i.phlebotomia & ut li.podagræ morbus inſanabilis non ē credendus. Quippe quoniã in multis & ſpõte deſinit, & in pluribus curatur, quamuis dicat, Ouid.de Ponto. Tollere nodoſam neſcit medicina podagram. ſunt podagræ frigidę, quæ fomentis calidis curantur, ſunt nibentes.i.calidæ, quas refrigeratoria medicamenta demitigant, inter podagræ fomenta fimus pauonum, qui vt Hier.in.2.contra Iouianum, podagræ feruorem mitigat, podagræ quoque medetur Lapago hęrba aſperi ſucci, grauis odoris, quæ & Mollugo vocatur, præcipue vero phycos thalaſſicus.i. fucus marinus non podagrę modo, ſed omnibus articulorũ morbis imponitur, priuſquã areſcar, vt Pli. in medicina, babulam fimum cum aceti fæce, & fimica pimicinerem cum axungia vetere podagris auxiliari. F

podagricus, a.um.pe.cor podagroſo, Sene.

poderis, ris.f.g.pe.pro.cammiſo, veſtis talaris.

.i.vſque

A .i.vſque ad talos,pedesq;,qua vtuntur ſacerdotes in diuinis.Hier.ad Fabiolã, quam biſsimam vocat Ioſephus,appellaturque cotona th.i.chiton.i.linea,hæc adhæret corpori, & ita arcta eſt,& ſtrictis manicis, vt nulla ſit in veſte ruga.

Podex,cis.m.g.pe.pro.in obli.cor.circulo del culo.Iuue.Horat.Auſo.

podium,ii.n.g.pen.cor.poggio,pergolo, aſſettamento, ædificium extra parietem domus ad ſpectandum,palco. Iuue.

podiolum,i.n.g.pe.cor.poggetto.

pœcile,es.f.g pe.pro.porticos fuit Athenis in qua Stoici diſputabant, Græci ποικίλον vocãt varium,& pœcilion varietatem. hinc a picturarum varietate dicitur. fuit & in Helide porticus pœcile,vt Pauſanias, quæ a Plinio heptaphonos appellatur,,Quoniam ſepties ea

B dem vox in ea reddebatur.

pœna,æ.f.g.pe.pr.pena,quaſi punia, a punio, vel a pendo is. Nam apud antiquos omnis pœna erat pecuniaria,& æs pẽdebatur,mox ſoluebatur,vel a pono is,ſed potius Græcum eſt vocabulum,quod ποινὴ dicitur.

pœnus,a.um.pe. pr. carthagineſe,aphricano, quaſi phœnus,quòd ex Phœnicia venerant Carthaginenſes.

polia,æ.f.g pen.corr.eſt equitium.i.equorum mandra, ſiue armentum, Vlp.in l. ædiles autem ad ſi.ff.de ædil.edic.armento de caualli, a πῶλος.i.pullus maxime equinus inde πωλοδαμάζειν eſt equos domare.

pollinarium,ii.n.g.pe.cor. ſeta de pannicello de cernere la pollina,inſtrumentum cernendi.Pli.a quibuſdam criuello.

C pollis.nis. Cariſius, Cæſar.in Analogia, pollen,is,vt probus,pe. pro. in obli.cor. farina, pollena,pulina. Pli. Col.6.cap.29.

pollintor,is.m g.pe.pro.cernitore con la ſeta de pannicello , qui cernit, Cato, molinaro, qui pollinem facit a polline.

pollintio,nis.f.g.pe. cor.in obli.pro.fare cernere del fiore de farina,factura pollinis. Pli.

politus,a.um pe.pro.limato,perfetto, ut epiſtola,homo,Pli. primo epiſtolarum a græco πόλιον.i.canum , & antiqui perfectiones omnes dicebant politiones.

politiſſimus,a,um.pe.cor. molto polito. Cic. de perfecto.Orat.

polea,æ.f.g.pe.cor.letame, fimo primo dell'aſino,fimus primo aſinini pulli. Pli. Ari. cuius medica vis ſedat lyenen.

polion,ii.n.g.pe.cor.Ariſto. D

politicus,a.um.pe.cor.ciuile,vt homo,Ci.

pollutus,a um.pe.pro.lordo , allordato , imbrattato,maculato,a polluo is.

poliocrotaphus,i.m.ge.pen. corr. capo bianco.Homer.

polimenta,orum n g.pe.pr. coglioni de i porci quando ſe caſtrano.

politia,æ.f.g.pe.cor eſt ciuilitas.Ci.primo, & 2. de Diuin.in Platonis politia. i. libris ciuilibus.

polylogus,a.um.pe.cor.ciarlatore, frappatore,uerboſo,parabolano.

polymitum,i.n g.pen.pro.damaſco, Pli. Alexandria plurimis licijs intexere inuenit , poly nanque multum,mitos filum, licium.

polymitarius,teſſitore di damaſco, Hier.a quibuſdam lauoratore , pittore , pingitore con l'aco , artifex pictorue acu, mitos filum ſiue licium ſignificat. E

polymitarium opus,damaſco, a quibuſdam lauoro dello aco ſfilato.

Polenta,æ.f ge.pen.pro.non eſt neutri generis, noſtram vide grammaticen,farro, farinata, ſimilata,polenta, caſeata , piza , focaza, guaſtella col caſeo,Apul.in primo, dicitur a polline.

polentarius,a.um. penult. prod. pertinente a fariolo.Plaut.

polentatum eſt genus poculi Lampr.

pollucibilis cæna,pen.cor.copioſa, aboddante.Macro.

pollucibilitas eſt lautitia , & epularum magnificentia.

polytrophum,i.n.g pen. cor. de molto nutrimento,vt medulla & animalium teſticuli.

polyphemus fuit cyclops i.multæ famæ,& illuſtris πολὺ,eubonum, φήμη fama. F

polio,onis.m.g.pe.cor.in obli.pro. armaruolo,qui polit arma Caliſt.

polymixos,i.f.g.pe.pro.lucerna con molti lucigni,pizi, Suidas, Pollux. Mart.

pollicitum,i.n.g.pe.cor.promeſſa, Ouid.

pollicitatio,nis.f.g.pe.cor.in obli. pro.Ter.in phormione.

pollicitus,a um.pe.pro.lordo,ſporco, imbrattato,allordato,macchiato a polluo is.

Polymarchus,i.m.gen.penul.prod. capitanio dello eſercito.

pollutio,nis.f.ge.pe.corr.in obli.pro.allordare,imbrattare.

pollinctor,is.m.g.pe.pr. ſepelitore de morti, quaſi

A quaſi pollutorum.i.mortuorum. i. cadauerũ unctor,Mart.Plaut. Apul. Vlp.de inſtitutoria actione ſi libitinarius ſeruum pollinctorē habuerit, licēt pollicitatorem, ſed mendoſè legatur, Nam pollincere eſt funus parare, mortuoſq; ſepelire,pollinctores Pollux uocat timiopolas.i.pretio non parcentes.

Polycremaius,i.maſcu.gene.pen.corre.addinarato,ut homo.

Polyplufius,ij.maſ.ge.pen.correp.Plaut.

Polyandrium,ij.n. g.pe.co.doue ſtanno molti ſepulchri publici.

Polypus,i.ma.ge.pen.corre.pulpo,piſcis.

Polyarchia, æ.fe.ge.pen.cor. ſignoria de molti,principatus multorum.

Pollex,cis.ma.ge.pe.pro.in obli.co.pulicaro, pulceri,dito groſſo de la mano.

Pollinctus,us.ui.ma ge.pen.pro.ſepelire,ſotterare de li morti,curare de li corpi morti.

B Pollinctura.æ.fe.ge.pen.pro.Plaut.

Polychronius, a.um.penul.correp chi molto uiue campa.

Polytrichon,i.n.g.pe.correp. capelli ueneri, capelli ventuli hærba.

Politrix,cis.f.ge.pe.pro.in obli.cor.

Polygonion,ij.n.g.pe. corre.de molti cantoni,multangulum.

Polyphagia.æ.f.g.pe.cor.cibi de molte coſe.

Polyphagus,a.um.pen.cor. mangione. i. chi troppo mangia,Suet.

Pomum,i.n ge.pe.pro.pomo ponitur pro omni fructu,cuius cortex eſt eſui,Macro.Mart. uero de pinu ait poma ſumus Cybelis.Cato. auellanas appellat poma,à potu.

Pomifex,a. um pe.cor. chi fa,produce frutti, vt ſoboles Apul.

C Pomarius,ii.m.ge.pe.cor.fruttaruolo,piccicaruolo,uēditore de frutti,Horat.2.Ser. Spart. in Helioga.à pomis.

Pomoſus, a um.pen. pro.copioſo,abundante de pomi, ut hortus.Prop.4.

Pomarium.ii.n.g.pen.cor.giardino.Prop piccicagnolo. i. doue ſe ſtipano, ſeruano per lo anno le poma,Pli.

Pomærium,ii.n.g.pen.cor.uia che ſta dentro, & fuora le mura da la città,barbacani,uia intra,& poſt muros,vide collect.

Pomeridianus,a.um.pe pro.a mezo di, dopò mangiare,dopo deſinare Ci.

Pompei, orum.m.g. pen.cor.torre dela Nunciata,Li.9.turris prope Stabias,Stra in fine. 5.deinceps Pompeios,quos ſaraus amnis alluit,ideo dicitur ſan Pietro de ſcaphata,dicũtur quod Hercules ex Hiſpania ueniens in hac campaniæ ciuitate pompam ſui triumphi exhibuit. D

Pompa,æ f g.pen pro.proceſſione.

Pompeianum, Nolanum, Pomigliano propè Nolam,Ci.1 3.epiſtolarum.

Pompholix,cis f.g.pe.pr. i obli.cor.tutia, Pli.

Pondus,ris.n.g.e pe.pro.in obli.cor.peſo,carrico,grauezza,vide menſuras.

Ponduſculũ, i.n.g.p.co.peſetto, peſo piccolo.

Ponderoſus. a.um.pe.pro.peſante, grauante, ponderoſo.

Pontifex,cis.m.ge.pe.cor.Papa,olim ſacerdote,à poſſum,& facio.i.ſacrifico ut Scæuola, hoc magis probo,quã,à põte vt Varro. Quoniam ab his ſublicius pons Romæ eſt factus primum, & ſæpe reſtitutus, Plut.in Numa,& ideo inſtaurandorum pontium habebant poteſtatem,græcè ἀρχιερεύς E

Pontificatus,us.ui.m.g.pe pro.papato,pontificato,dignitas pontificis,græce ἀρχιερωσύνη.

Ponto, nis. m. g.pe.pro.pontone,nauicula ad portandum, Cæſar. Gel.Paulus.iuriſ.à põte.

Pontificium,ii n.g.pe.cor.iuſ.canonico.

Pontus.m.g.pe.pro.mare,non à pontizo. i. ſũmergo,Quoniam prius fuit mare,quã ſũmergere,nec a ponos.i.labore, quod eſt laboribus plenus, Nam cætera, in quibus laboratur,pontus dicerentur nec quod pontē non admittit, ſed quaſi preontos. i. procelloſus, quoniam ibi ſunt procellæ,vel à Ponto Dioræi filio vt Euſeb.in primo de præparatione.

Pontus Euxinus,mare dela tana.

Pontus eſt prouincia Aſiæ minoris à Ponto rege. F

Pontificales libri ſunt, in quibus ſacræ continentur cerimoniæ.pontificale.

Popa, æ m.ge pe.cor. nec eſt uenter, uentus. nec pinguedo , graſſezza , ut aiut,ſed uictimarius , & ſeceſpitator.i. qui victimam ligat feritq; Prop.4. ſuccinctiq; calent ad noua lucra popæ,Sueto.in Calig adſtante Caligula vnus poparum,Spartianus in Geta percuſſit hoſtiam popa,Perſ.aſt ille tremat omēto popa uenter, ſenſus eſt ego macer ſum, & ille venter.i.helluo popa.i. ſacrificulus pinguis, & comedo tremat cũ omēto, & aqualiculo: uide venter.

Poples. tis.m.g.pe. pro. genocchio,genu, ſed proprie concauitas interior genu, pregaturra delo genocchio , a quibuſdã potella delo genocchio,

A genocchio.quod poſt plicatur.
Popyſma,tis.n.g.pe.pro.in obli.cor.continuo
maneggiare dela mano con loſenga de parla
re Iuue ponitur & pro ſicilo qui in re obſcę
na fieri conſueuit Mart.
Popyſinus, i.m. g.pe.pro.ſono che ſi fa quan
do ſe batte una pianta de mano con laltra,
plauſus qui fit palma collata cnm palma Pli.
Popino. nis.m g pe. pro. tauerniero ghiotto,
goloſo qui uerſatur in popina,à qua dicitur.
Popina , æ. f.g.pe. pro,tauerna,caupona,co-
cina dela tauerna , vbi opſonia parantur, &
uenduntur,cibo.Horat.à potu,& non a po-
pa ut aiunt.
Popinarius, ii.m ge.pe.cor.tauernaro, domi-
nus popinæ.
Popinatio,nis.f.g pe.pro.ghiottoneria,ghiot
tonitia,helluatio Gel.
B Popinalis,&hoc popinale is,omnis.g pe.pro.
pertinente a ghiottonitia ut luxuria, deli-
ciæ Col.
Popanum.i. n.g. pe. cor. eſt placenta lata te-
nuis, & rotunda Suid.ea ut Pollux uteban-
tur in ſacrificiis.
Populator, is.m.g. pe. pro. ſaccheggiatore vt
vrbis, guaſtatore, vt arboris, agri, à popu-
lor aris.
Populatio, nis f.g.pe.cor.in obli.pro.ſaccheg
giare,ut urbis,agri.
Populus,i.m. ge.pen.cor.populo,in plurali,le
città Verg.in primo,populoſq; iacentes.
Popellus,i.m.g.pe.pro populo piccolo,Hora.
diminutiuum à populo.
Popularis is, communis.g.pe. pro. populano,
vile,ignobile Plaut. diuitem eſſe ac popula-
C rem,conditione,& qualità, Teré. amicus ſu-
mus meus,& popularis Geta.
Popularia, um.n.g.pe.cor.doue ſede il popu-
lo nel theatro, vbi ſedet populus in theatro
Suet.in Domi.à populo.
Populus,i.f.g.pe.cor.pioppo,oppio,arbor Pli.
16.cap.26.dedicata Herculi.
Populeus,a.um.pe.cor.fatto de pioppo Verg.
in Georg.
Populnus,a um pe.pro.Plaut.
Populneus,a.um.pe.cor.Col.
Populetum,i.n.ge.pe.pro.pioppeto, locus cō
ſitus populis.
Poples,tis. m.g.pe.pro.in obli. cor.piegatura
del ginocchio.
Populonia,æ.f.g.pe.cor. piombino,oppidum,
Mela,populonium Stra.Ptol.

populonienſis,&hoc populonienſe is,omnis. D
g.pe.pro.plombineſe, da plombino.
porca æ. f.g.pe.pro.terra intra duos ſulcos ela
ta ſporca,quod ex terra proiecta fiat,& arco
la in agris Pli.Var. Col.a porceo.i.contineo
quod grana continet,ab antiquis ut Pompo.
ponebatur pro prohibere quaſi porro ar-
ceo,hinc porca.vt aiunt,quia prohibet aquã
ſeminibꝰ nocere,Pacuuius, loq porcet pudor
.i.prohibet, Accius ab armis anni porcēt, En
nius Lucil. Var. frugibus ſuis porcet, vel vt
Var.in pri. de re ruſt. quia porricit fruměta,
licet, ſed mēdoſe,porrigit legatur,hinc Ver.
in.5.porricit in fluctus, ut Col.6 pedum.30.
latitudinem.125.longitudinem,porcam uo-
cabant,Galli cādetum,inporcatum ait Col.
2.cap.x.1.per porcas ingeſtum.
Porrectus,a.um. pen.pro. ſteſo, ut manus,fu-
nis à porrigo is. E
Porrigo, in s f.g. pe. pro. in obli. cor.prurito.
piccicore,forfora, furfur Horat. Celſ. 11. eſt
cum inter pilos ſquamulę quædam ſurgunt,
hæ quoq; à cute reſoluuntur.
porrigiuoſus, a.um.pe.pro.moleſtato dal pru
rito , abundante da forfora,Caius iuriſcō.
porcus colliuialis pe.pro.porco pontino, no-
trito a pontino.
porcus, i. m.ge.pe.pro porco,animal Iuue.6.
Cędere Syluano porcum, quadrante lauari,
huius carminis eſt ſenſus.fœmina, quæ phi-
ſophiam, literaſq; ſectatur, maritalem, ma-
triſq; familias curã deponit omnem,ut phi-
loſophetur nodoſq; literarum enodet, cædit
Syluano ſyluarum deo porcum.i. ſacrificat,
& rem vxoriam, curamq; familiarem repu-
diat, olim cum, eſſet marito inuiſa Porco F
nanq;fœdera iungebāt antiqui. Ver.cæſ.iũ
gebāt fœdera porca, nolēs ergo filius ampli
us parere ſyluano, porcum cædebat ut philo
ſopharetur, parturientium. n. ſyluanum in-
ſidiatorem credebat antiquitas, quod Aug.
in.6.de ciuitate dei cōmemorat mulieri fęrę
poſt partũ, ne Syluanus per noctē ingrediat,
& uexet, tres deos adhiberi cuſtodes, eo-
rumq; cuſtodum ſignificãdorum cauſa tres
homines circuire limina domus, & in pri-
mo limen ſecuri ferire, poſtea pilo, tertio
deuerrere ſcopis, ut his datis culturæ ſignis
ſyluanus introire prohibeatur, quod neque
arbore cæduntur,ac putantur ſine ferro,ne-
que far cōficitur ſine pilo,neque fruges coa
ceruantur ſine ſcopis,ab his autem tribus re
bus

A bus tres habebant nuncupatos Deos Inter-
cidonem a ſecuris intercitione, Pilunnum a
pilo, Deuerram a ſcopis, quibus Diis cuſtodi
bus contra Dei Syluani ſœta conſeruaba-
tur. Cædit ergo ſyluano porcum. i. ſacrificã-
do reuenit in gratiam cum illo quo cum nõ
potuiſſet ſi fœmina eſſet non gladiator. Nã
ſi fœminã aſſereret ſe, & vellet eſſe illis præ
nominatis tribus diis porcum cæderet, non
Syluano, quos habebat expugnatores con-
tra Syluanum, quem inimicũ nunc amat ſpre
tis illis tribus, qui non veris fœminis, ſed vi-
rum ſe profitentibus fouet, dicitur a porre
cto rictu, paſcitur, & terram, dum hærbarum
radices rimatur, latius porrigit, porco abſti-
nent iudæi, vt Tacit. 12. memoria cladis, qua
ipſos ſcabies quondã turpauerat, cui id ani-
mal eſt obnoxium græci χοῖρον vocant.

B porcellus, i. m. g penul. pro. porcello, Suet. in
Nero.

porculator, is. m g. pe. pro. porcaro, qui ducit,
& cuſtodit porcos. Col. 7. cap. 9.

porcarius, ii. m. g pe. cor. Firmi. 2.

porculatio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. cuſto-
dia, cura delli porci. Var.

porculenta ſunt iugera porcis ipſis puluinata,
quòd aquam prohibent, Plin. 17. licet por-
culeta legatur.

porphyris, dis. f. g. pe. pro. in obli. cor. veſta de
ſcarlatta, vide Cythera.

porphyriacus, a, um. pe. cor. Ouid.

porrum, i. n. g. pe. pro. porrò, dicitur quòd in
longum porrigatur.

portentum, i n. g. pe. pro. quod futurum por-
tendit. i. oſtendit. i. futura diuinat, & eſt tam
C in bonum, quam in malũm, ſunt deducente a
porro. i. longe, & tendo.

portentoſus, a. um. pen. pro. quod portentum
facit. Ci. 2. de Diui. & portentiſſimum. Plin.
36. cap. 13.

portiſculus, i. m. g. pe. c. comito de galera, hor-
tator remigum, anguilla, baculus, quem te-
net portiſculus, Plaut. in Aſin. En.

portorium, ii. n. g. pe. cor. datio, duana. Cic. 2.
ad At. Plaut.

portitor, is. m g pe. cor. in obli. pro. recoglito-
re, exattore de datio, qui portoria, vectiga-
liaq; exigit. Verg. 6. Plaut. in Aſi. Ci ad At. 2.
& cõtra Rullũ, guardiano del porto, cuſtos
portor. Ter. in Phor. a portu, portaue, barca-
rolo che porta. qui portat. Col. in orto, Stat.
portitor Vrſę, iuriſconſ. portatore de litere,
Sid. Hier. a porto as. D

portus, us. ui. ni. g. pen. pro. porto, a portando,
locus concluſus, quo importatur, & expor-
tatur.

Portus Iulii, pe. pro. Mare Morto, apud Baias
hunc portum Iulius Cæſar effodi fecit, &
terram in mare conuertit, de quo Horat. in
arte, receptus terra Neptunus claſſes aquilo
nis arcet Regis opus, ſterilisq́; diu palus, a-
ptaq́; remis Vicinas alit vrbes.

portus Ericis, vide Ericis portus.

portus Lygurinus, vide Lygurinus portus.

portus Herculis, Porthercole.

portus Lunæ, Specie, oppidum.

portus Delphinus, vide Delphinns portus.

portunus, i. eſt Deus portus, a quo dicitur, vt
aliqui portarum, & ideo clauim manu tenet.

portio, nis. f. g pe. cor. in obli. pro. parte, Mart. E
inſpect. Iuue. 2. quaſi portitio, a parte, vt ali-
qui a portat.

portiuncula, æ. f. g. pe. cor. particella, parte pic
cola, Apul.

porta viminalis, porta ſanctæ Agnetis Romæ.

porta exquilina, ſancti Laurentii.

porta cælimontana, porta aſinaria, ſancti Io-
annis.

porta trigemina, porta oſtienſis ſancti Pauli.

porta aurelia, porta ſancti Pancratii.

porta capena, porta de ſan Paulo, vt Front. de
aquæ ductibus: Appia dicta eſt, per quam
itur Capuam.

porticus, us. pe. cor. f. g. portico, ſupportico di
citur quaſi portæ cuſtos.

portulaca, æ. f. g. pe. pro porchiacca, porcella-
na, hęrba, quæ dentium tollit ſtuporem. F

porus, i m. g. pe. pro. tufo, lapis. Pli. pe. cor. eſt
meatus. Pli. & iter, per quod genitura in vri-
nę uias defertur.

porthmeus, ei. m. g. pe. cor. barcarolo, portato
re con la barca, portor, transfretator. Iu-
ue. 3. Petronius porthmos eſt fretum.

porthmeon, ei. n. g. pe. cor. naulo.

poſca. æ. f. ge. pen. pro. acquata, vinazzata, vi-
nello, acquarello.

poſculentus, a. um. pe. pro. coſa da beuere.

poſſeſſio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. poſſede-
re, poſſesſione vt ruris. Quint. Cic. appellata
eſt a ſedibus, & ut labeo ait ſedum quaſi po-
ſitia, naturaliter tenetur ab eo. qui ei inſiſtit,
quam Græci cteſin dicunt, dominumq́ue re-
rum ex naturali poſſesſione cepiſſe. Nerua
filius ait, eiusq; veſtigium remanere in his,
quæ

A qȩ terra,mari,cœloq; capiuntur. Nam hæc protinus eorum ſiunt, qui primi poſſeſſionē eorum apprehenderint. Paulus l.1.in princ. de acquir. poſſ. licet ſed mendoſe legatur a pedibus,& pedum. Poſſidere nanque non a pedibus,ſed a ſedeo formatur.

Poſthumus,i.m.g.pe.corr.& poſthuma , nato dapo la morte del parre,qui poſt mortem parentis naſcuntur. Vlpi. in.l 4. in principio de iniuſt.rup.& irrit.teſt. adiectiuum vt poſthuma ſpes. i. nimis ſerotina , & tarda . troppo tarda,Apul. 4. Sidon . in epiſtolis ſciat ætas uolo poſthuma.i.futura, & poſtera da uenire Tertullia . cæteri prophetæ , & ſi Moyſi poſthumant.i.poſt Moyſem ſunt,& illo poſteriores ſunt.

poſthabitus,a.um.pen.corr. poſtpoſita, poſta dapo,Ver.1.

B Poſticum, i. n.ge.pen.pro. porta falſa,oſtium in poſteriore ædium parte,Horat.

poſtica,ȩ.f.ge. pe.pro. Apul. 2.

poſtliminium, ii,n. ge.pe.cor.retorno,retornare,reuerſio,quādo captiuus repetit,a poſt .i.retro, liminium eſt protractio ea forma, qua legitimum meditullium , tullium. n. & timum nihil ſignificant,aliqui a poſt,& limine deducunt , cum extra limina.i. terminos prouintiæ in captiuitate detentus rurſus ad prima reuertitur, in t tulo poſtliminii Paulus ait poſtliminium eſt ius amiſſæ rei recuperandæ ab extraneo,& inſtatum priſtinum reſtituendæ inter nos,ac liberos omnes populos,regeſq; moribus, legibus cōſtitutum. Nam quod bello amiſimus, aut etiam circa bellum , hoc ſi rurſus recipiamus , dicimus poſtliminio recipere, idq; naturali ætate in introductum, ut qui per iniuriam ab extra-

C neis detinebatur,is ubi in fines ſuos rediſſet, priſtinum ius ſuum reciperet, in bello, & in pace poſtliminium eſt ut Triphonius poſtliminio redeunt homo, nauis,mulus clitellarius,equus,equa, quæ frena accipere ſolet.i. domita ut Bæotius in Topicis. Marcellus iuriſconſultus negat arma poſtliminio reuerti, quod turpiter amittantur,de poſtliminio receptis copioſe ſcribit Gallus primo ſignificationum , quæ ad ius pertinent , poſtliminio redit, quiſquis captus ab hoſtibus ad patriam remeauerit, quod ſit ipſum poſtliminii ius iam patuit.

poſticulum, i.n. g.pen.cor.porta piccola falſa, Plaut,in Trin.

Poſticula,æ.f.g.pe.cor. Apul.2. D

poſticus,a.um.pe. pro.da dietro,poſt tergum ut ſanna Perſ uulnus-Auſ.

poſtica Venus,libido præpoſtera.

poſitio,nis.f.g pe.cor.in obli.pro.ſito,ut loci. Pli.ad Traianum, edificare Pli.36.cap.9.mettere,ponere,a pono is.

poſſidonia, æ.f.g.pen.cor.Peſto, oppidum in Lucania.

poſtilena,æ f g.pe.pro. groppera , ſtraechale delle barde,o de'baſti delle beſtie da ſoma,lignum incuruum,aut lorum, quod ſub muli, aſini,aut iumenti cauda ponitur,quod à ſella in cauda deſinit Plau. in Caſ.a poſt,& ſto, quia ſtat in parte poſteriori.

poſtomis, is.f.g.pe.cor.morſe,che ſi mettono alle frogia a'caualli per raffrenarli , ferrum quod ad cohibendam equorum tenaciam E naribus,morſuiq; imponitur Lucil.

poſtulatio,nis.f.g.pe.co.in obli.pro.domāda, domādare, requiſitione,lamētatione,querela,de aliquo apud alterum.Tere. in Hecy.a poſtulo as.

poſtulatus,us.ui.m.ge. pe.pro.

poſtulatum,i.n.g.pen.pro. Apul.3.

poſtulatus,a.um.pe.pro.domandato,adomandato,requiſito, accuſato ut poſtulatus furti.

poſtulator,is.m.g.pe.pro.adomandatore.

poſtremus,a.um.pe.pro.ultimo.

poſtremiſſimus, a.um.pe.cor. ribaldiſſimo infamiſſimo Apul.in Apolo.

poſtis,is.m.g.pe.pro.porta a poſtus.i. firmiter poſitus.

potens, tis.omnis.g.pe. cor.in obli.pro.potente Verg. 1 .tempeſtatumq; potentem,potens F regni.Li.armis potens Verg.

poteſtas,tis.f.g.pen.pro. poteſtà, officium,& homo fungens officio,capitanio,& la capitania,urbis.Iuue.

potio,nis.f.g.pe.cor.in obli. pro.beuere Suet. Celſus Cic. primo de Diui.& in Cato.Val.9. cibo,& potione,eſt maxime de medicina,beuanda,à poto as.

potatus,us.ui.m.g.pe.pro.

potatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.Pli. 29.

potus,us.ui.ma.g.pe.pro.

potionatus,a.um.pe.pro. abbeuerato. Sueto. in Cal.

potus, a.um.pen.pro.beuuto actiue,& paſſiue Ouid. ſenem potum pota trahebat anus, Idē quo plus ſunt potæ plus ſitiūtur aquæ, imbriaco,imbriacato.

A potatus, a. um. pe. pr. beuuto actiue, & paſſiue.
protor, is. m. g. pe. pro. beuitore.
potulentus, a. um. pen. pro. imbriaco, chi ha ben beuuto Suet.
potior, & hoc potius ris. omnis ge. pen corre. piu migliore, bono, piu utile, utilior Plaut. in Au'. tibi rē potiorē. i. manifeſtiorem, formatur a nomine potis, & hoc pote, & non a poſſum, nec a potior potiris ut aiunt.
præbitor, is. m. ge. pe. cor. in obli. pro. donatore, datore, Cice. 2. de Offi. a præbeo es.
præbitio, nis. f. g. pen. cor. in obli. pro. donare, dare, donatione ut annonę. Caliſtratus Iuriſcon. tit. de nundi.
præbenda, n. ge. in plurali ſunt ſal, & ligna, quę legatis publice miſſis præbebantur in. 3. ſecūdi belli punici conducerent ex lege præbenda, Gel 15. qui prouincias ſortiti forent præ
B benda publice conduxiſſe, licet quidam ſed male fœminini generis præceperint.
præcaluus, a. um. pen. pro. molto caluo, molto ſpelato in fronte, Suet.
præclarus, a. um pen. pro. nobile, famoſo, bono, Cice. præclarum cuſtodem ouium.
præcidanea hoſtia uocabatur, quæ ante ſacrificia ſolemnia pridie cædebatur, & porca dicebatur præcidanea a præcidendo, quoniam imolabatur Cereri ab eo, qui mortuo iuſta nō feciſſet, quod facere mos erat, antequam frugem prægustaret.
præcipitatio. is. f. g. pe. cor. in obli. pro. dirrupare, precipitare græce κρημνίσις.
præcipitium, ii. n. g. pe. cor. da doue ſi puo dirrupare a præ, & capio græce κρημνός.
C preceps, nis. omnis. g. pe. pr. in obli. cor. locus altus, & eminens ut mons, arbor, unde præcipitatur, Verg. 2. currim in præcipiti, ueloce ut columba, Idem, caſcante, dirrupante col capo in giu ut homo qui ruit cadens capite deorſum. i. inconſiderato græce κρημνοβάτης.
præcenror, is. m. ge. pe. pro. intonatore del cāto, cantoriſto, qui uocem præmittit in cantu, a præcino is, ſuccentor autem qui uoce ſubſequenter canendo reſpondet ex. c. cleros. 21. diſt.
præcentio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. intonare del canto, modulatio uocum, quæ ante principium cantus fieri ſolet, quaſi præludium. Gel.
præcinctus, a. um. pe. pro. eſpedito, gagliardo, ſtrenuo.
præciſus, a. um. pen. pro. intagliato, ut tabula, Mart. præciſum uero ſubſtantiuum eſt pars carnis uiſcerum, Næuius præciſum omaſū. D
præclauium, ii. n. g. pe. co. pars ueſtis, quę ante clauum rexirur, Affranius.
præcipus, a. um. pen. cor. principale, dicitur a præcipit.
præco, nis. m g. pe. pro. bandiero, trōbettiero.
præconium, ii n. g. pe. cor bando, bandire, præconis uox. Plaut. Ci. Luceio, uſurpatur pro fama & gloria græce κηρύττια.
præcordia, orum n. g. pe. cor. quæ græci φρένας uocant, quaſi participes ſūt, ſed quia propinquæ ſunt his, quæ uim obtinent illam prudentiæ, interiore, exta. Pli. 31. & che ſta intorno al core, quæ cordi prærendunrur, Pli. 11.
præconius, a. um. pe. cor. de banditore, de trōbertiero, ut uox.
preconcinnatus, a. um. pen. pro. preparato, ut mendacium, Apul. 5. E
præcox, cis, omnis. g. pe. pr. tempeſtiuo. quod præ cæteris maturuit, ut fructus. Curt. 8. pomum calpur, ingenium Pli.
præda, æ. f. ge. pe. pr. præda, eſt corpus rerum, quæ capiuntur, a pario quaſi parida, quod eſt manu parta, uel a præ. i. ante & do, quod aufertur per uiam antequam detur a poſſidente, gręce λεία.
prædatiuus, a. um. pe. pro. ur pecunia Gel.
prædaceus, a. um. pe. cor. Gel.
prædator, is. m. g. pen. pro. ſaccheggiatore, ladro, a prædor aris.
prædo, nis. m g pen. pro ſaccomanno, robatore, ladro, corſaro, pirata Cic. pro Pomp.
prædonulus, i. m. g. pe. cor. ladroncello, Cato.
prædiator, is. m. g. pe. pro. rabulario, qui menſurat, appellat fabricas, domos, agros, & ſimilia. F
prediatorius, a. um. pe. cor. pertinente ala poſſeſſione, ut ius Cic.
prædium, ii. n. g. pe. cor. poſſeſſione, podere, feudo, ager ruſticus, & urbanus, a preſtādo.
prædiolum, i. n. g. pe. cor. poſſeſſionetta, poſſeſſione piccola, feudetto Pli. 1. epiſtolarum.
prædictio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. indiuinare, profetizare, profetia, dire auante Cic. 2. de diui. a prædico is.
predicatio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. diuulgare, manifeſtare bandito a prædico as.
prædictum, i. n. g. pen. pro. profetia, Vergil. 4. a prædico is.
prædicator, is. m. g. p. pr. diuulgatore, banditore, manifeſtatore, laudatore, Plancus ad Ci.

A Apul.6.

prædenſus,a.um.pen.pro. molto folto ut terra,Plin.

præfrigidus.a.um.pen.cor molto freddo, Pli.

pręfecti prætorii duo erant ſic primum ab Augusto creati ut Dion.pro magiſtris equitum ſi Aurelio. ff. primo credimus. Quum apud ueteres Dictatoribus ad tempus ſumma poteſtas crederetur, & magiſtros equitum ſibi eligerent,qui aſſociati principali curæ militiæ gratia ſecundam poſt eos poteſtatem gererent,regiminibus rei publicæ ad imperatores perpetuo tranſlatis,ad ſimilitudinem magiſtrorum equitum præfecti prætorio a principibus electi ſunt, data eſt eis plenior licentia ad diſciplinæ publicæ emẽdationem, his cunabulis pręfectorum dignitas innata in tantum meruit augeri, ut appellari a pre-
B fectis prætorio non poſſit. Credidit.n. princeps eos, qui ob ſingularem induſtriam explorata eorum fide, & grauitate ad huius officii magnitudinem adhiberentur,non aliter iudicaturos eſſe pro ſapientia,ac luce dignitatis ſuę, quam ipſe foret iudicaturus, ſubnixi etiam alio priuilegio præfecti prætorio ne a ſententiis eorum minores ætate ab aliis magiſtratibus niſi ab ipſis reſtitui poſſint. Commodus ſuperiorum inſtitutum ſoluens tres,ut Capitulionus,inſtituit præfectos.

præfectus rationum,ſiue ratiociniorum, ſcriuano de ratione,a præficio.

præfectus maris, uel litoris admirante,ammirante,miraglio del mare.

præfectus libellorum,& poſtulationum,regẽte dela cancellaria regia.

pręfectus exercitus,uel regni, & ſimilium locotenente locum tenens non legitur.

C præfectus fiſci,theſauriero.

præfectus ærarii, deputato de lẽ pecunia de la citta.

pręfectus uigilum. capo dela guardia,aguzzino maiore.

pręfectus militum,mareſcalco.

præfica. æ.fœmi. generis penultima correpta reputatrice de li morti, mulier, quę conducitur ad cantandum mortui laudes, a præficiendo. i. præponendo ancillis ſicut iamen tarentur,uel a præfatione,quoniam ipſa pręfatur.i.anteloquitur,deinde ſequunt̃ ancillę.

præfractior,& hoc prefractius is.omnis. gen. pe.cor.piu rotto,ſpezato Ci.

præfinitus,a.um. penultima producta poſto, determinato, ut modus.i. menſura, tempus, D
Ter.in Hecy.a præfinio is.

præfatio, nis.fœ.ge.pe.cor.in obli.pro.parlalare, principio de parlare,non eſt pars operis ut aiunt, ſed quę ante opus præponitur conſilium ſcriptoris, & ſummam totius operis breuibus explicans. Pli. primo epiſtolarũ an dixerit præfationem, & ſunt ut Caius in uentę,quod libentius nos ad lectionem prępoſitę materię producunt,& cum illuc uenerimus, eius euidentiorem pręſtant intellectum,a præ.i.ante,& fari.i.loqui.

præfurnium,ii.n. g.penul. correpta bocca del forno, Cato.

prægustator,is.m.g.pe.pro.credentiero,in cibis, & potu,a prægusto as.

prægustus,a.um.pen.pro. aſſaggiato, guſtato, prouato. E

prægelidus,a.um.pe.cor.molto freddo.

prægrandis, & hoc prægrande is,omnis.gen. penultima producta molto grande Plin.8.a præ,& grandis.

prælum,i.n.gen.pen.pro. torchio ſoppreſcia, trabes,qua torquetur uua,& di torculo,uite a torcere & premere la uua,& ſimilia.

preludium,ii.neu. generis penultima correpta la leuata, gladiandi, recercata pulſandi, il principio.

prælusio,nis.f g pe.cor.in obli.pro.

præmium, ii.n.ge.pe. cor.premio, quaſi præuium,primo nanq; præponitur,quã dandum eſt,vt aliqui a præda,quod ob recte factum, dum præda capitur,conceditur.

præmonſtrator,ris.m.g. pe. pro.Ter.Heaut.i. qui mihi futura præmonſtrat, monſtratore auante, dicitur a præmonſtrando. F

præneſte is. n. ge. pe. pro. Palleſtina Sil. 8.ſacriſque dicatũ Fortunæ pręſte, Verg.7.quiq; altum præneſte uiri, & non eſt generis fœmini ut aiunt, ſed quando legitur, intelligitur urbem, urbe,eſt oppidum haut longe ab urbe Roma ,quondam, Stephane, & Polyſtephanos a copia coronarum appellata Stra. templum habebat Fortunæ illuſtre , ubi dabantur reſponſa,Prop. Romam quod Pręneſtis dubias, Stra.conditum a Cęrulo Vulcani filio Verg. 7. Nec preneſtinæ fundator defuit urbis, Cœculus,dicitur ut Soli.a Pręneſte Vlyſſis nepote, Latini filio, uel ut Feſtus quod is locus montibus pręſtat, uel ut Plutar. de claris uiris, & Ariſtocles. 3. rerum Italicarum, Thelegonus Vlyſſis, &

A Cyrces filius in Italiam profectus ruſticos ſaltare conſpexit Pini ramulis coronatos, ibi ædificauit oppidum & ex prædictæ ſibi coronę appellatione Priniſtinum nominauit, a Praeneſte uocitant, ut aliqui a prinon.i.ilici bus, quibus abundat.

præpes tis.omnis.g.pe.pro.in obli.cor.proſpero, felice Ci. primo de Diui.præpetibus pennis, Verg.6. præpetibus pennis, Ennius primo annalium præpetibus ſeſe, pulcriſq; locis dant, Idem, longe pulcherrima præpes.i. proſperi augurii, Idem præpete portu. i. prominēte, quia omnes aues uolantes ſuperiora tenent, Auſo.præpes uictoria, Verg.præpetis omnia pennæ.i. in altum tendentis, & uelocis, quod ſe ante auſpicantem ferunt. Nam præpetere eſt ante ire, & quia hę aues

B uolatu faciebant augurium, quaſi ſuper priora petentes dicuntur. Higinius præpetes aues ab auguribus appellari, quę aut opportune præuolant, aut idoneas ſedes accipiunt.

præpoſitus a.um pen co.poſto auante, prepoſto, eſt & nomen dignitatis, licet negēt Vlp. ff.de inſtitu.actio.l. quicunq; fullonū, et ſarcinatorum præpoſitus, Hier. 3.reg. cap.4. præpoſitus domus, quem nos magiſtrum curiæ uocamus, Apul.ipſe ad præpoſitum ſuū, qui mille armatorum ducatum.

preputium, ii.n.g.pen.cor. pellis tegens glandem membri genitalis. Iuue.6

præpoſtera libido, poſtica venus.

præpinguis, & hoc præpingue is, omnis.ge.pe. pro.molto graſſo Col.

præparatio, nis. f.g.pe.co. in obli.pro.apparecchio. Cice.ab apparo as.

C

pręs, dis.m g.piezzo, ſicurta per debito, aſſecuratore, ſponſor in re pecuniaria Auſo.

præruptus, a.um.pe.pro.alto, eminente, ut rupes, ſaxum Verg.Col.

præſagus, a.um.pe pro. indiuinatore, indiuino, qui futura præſentit Claud.

præſens, ntis, omnis.g pe.pr.forte, ut animus Ter.in Eun. Verg.5.

præſagium, ii.n.g pe.cor.indiuinare, uaticinatio Cic. primo de Diui.

præſagitio, nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. Cice.1. de diui.

presbyter, ri.m.g.pe.cor. prete latine ſenior interpretatur, nō modo pro ætate, uel decrepita ſenectute, ſed per honorem, & dignitatem, quam acceperit ex.c.cleros.21. diſtin. non dicitur quaſi præbens iter ut aiunt.

præſcius, a.um.pe.cor. indiuino, ut mens, homo Verg. D

preſcriptum, i.n.ge.pe.pro. eſempio de ſcriuere, ordinatione, quod magiſtri dant diſcipulis imitandum Cic.de perf Orat.

præſcriptus, a.um.pe.pro.terminato, ordinato ut dies, res, a præſcribo is, quod eſt præcipere mandareq;.

præſegmina, um.n.g pe. cor.ſmozzatura, tagliatura de onghie, amputamina unguium, Plaut.in Aul.Apul.

præſul is, m.g. pe.pro.in obli. cor. prelato, qui aliis præeſt, primus ſaltans Cicero primo de Diuin.

præſulatus us.ui.m.ge.pe.pro.dignitas, & officium præſulis.

præſultor, is. m.g.pe.pro. ſaltatore che precede, ſaltator præcedens, Val.primo.

pręſidium, ii.n. ge.pen.cor.ſentinella, ſcorta de ſoldati, Cæſar, fortelleza, aiuto. Horat.in principio, a præſideo es, loci, & hominis ad cuſtodiam. E

præſes, dis.m g.pe.pro. in obli.cor.gouernatore, vrbis, loci. Li.a præſideo.

pręſentarius, a.um.pe.co.preſente, ſubitanio, vt uenenum Gel.Plaut.in Moſte.

præſentaneus, a.um.pe.cor.

præſentiſſimus, a.um.pe.co. che fa lo effetto, ut uenenum. Pli. remedia præſentiſſima fauoreuole, propitio, ut numen.

præſentia, æ.f.g.pen.cor.præſentia. Teren.in Heaut. Verg. ut tua, hominis.

pręſtinatus, a.um.pe.pro.comparato, accattato, a præſtino as.

Præſepe, is.n.g.pen.pro.mangiatora de le beſtie, Ver.in.Buc.puttana, meretrix Ci.in Piſonem.a præſepio.i.circundo, quoniam loca ſunt clauſa, & tuta nō modo iumentorū, cæterorumq; animalium, ſed apum, Verg. F

Præſepium, ii.n.generis penulti.corre. raro in ſingulari.

Pręſter, is.maſculini generis penultima producta in obli.cor. tarantola, genus ſerpentis, eſt nomen fulminis, Pli.a.a præthο.i.incendo, quia flammam, & ardorem immittit ei, quem momorderit.

præſtrenuus, a.um.pe.cor.molto ſtrenuo, gagliardo.

præſentio, nis.f.gene.penul.correpta.in obli. pro. conoſcimento, cognitione del uenire, futuro, prænotatio, & cognitio futuri. Ci.primo de Diui.a præ.i.ante, & ſentio is.

Præſenſus,

A Præſenſus, a. um. pen. pro. conoſciuto auanti, præcognitus, Ci. primo de Diui.

præſtantia, æ. f. g. pe. cor. nobiltà, excellentia, animi, fortitudinis. Ci. 3. de Off. a præſto as.

præſtans, tis, omnis. g. pe. pro. nobile, eccellente, egregio, Cic. primo de Diui.

præſtabilis, & hoc præſtabile is, omnis. ge. pe. cor. ut homo, Gel.

præſto, omnis. g. indecli. pe. pro. adiectiuum, ſemper iungitur cum ſum, ſignificat præſens, aliquando efficax, Ge. 6. neq; remediū pręſto eſt.

præſtigium, ii. n. g. pe. cor. traiettare far trauedere giocolare, falſa oblectatio, & ars perſtringēdi oculos, ex. c. nec mirum. §. auguria. 26. q. 5. Mercurius dicitur inueniſſe.

præſtigia, æ. f. g. pe. cor. Ci. pro Rabirio.

præſtigiatrix, cis. f. g. pe. pro. traiettatrice, giogulatrice Plaut. in Amp.

B prætexta erat ueſtis, qua pueri uſq; ad quartumdecimum ætatis ſuæ annum utebantur, dicta ut Macro. quo auro purpuraq; prætexebatur, amicitiam puerilem prætextatam uocat Mart. erat puerorum nobilium, & magiſtratuum, & regum Pli. Tullus Hoſtilius ex regibus Romanis primus eſt uſus, dabatur pueris, ut ex purpuræ rubore ingenuitatis pudore regerentur, prætextatus, a, um, prætexta indutus, dicitur quoq; qui nondum poſita prætexta togam uirilem ſumpſit Cic. 2. Antoniana, & uerba prætextata. i. obſcena Suet. in Veſpe. Macro. 2. Quin. n. in nuptiis a ſpōſo, & ſponſa pretexta deponebantur, tūc a puerorū multitudine clamabātur oſcena, uide ſermo protextatus.

præſtigiator, is. m. ge. pe. pro. traiectatore giocolatore Hier. Plaut.

prætextapulla, æ. f. g. pen. pro. ueſta da corrotto ueſtis nigra.

C prætor, is. m. g. pe. pro. regente, capitanio, podeſtà, urbis uel oppidi, capitanio generale, exercitus, uel claſſis, cui paret exercitus, Ci. in Rhe. prætorem appellat imperatorē, Pomponius primo digeſto, ait cum conſules auocarentur bellis, neque eſſet, qui in ciuitate ius redderet poſt aliquot annos nō ſufficiente urbano prętore creatum eſſe alterum prætorem, qui peregrinus appellatus eſt ab eo, quod plerunq; inter peregrinos ius dicebat, quorum turba multa, in Romanam ciuitatē quotidie cōueniebat, quod iure, & exercitu præiret, uel quod cæteris præibat magiſtratibus, uel ut Liu. quod præeſſet, erant etiam qui nunc conſules dicūtur, Horat. prætorem appellauit Lucullum conſulem. D

prætorium, ii. n. g. pe. cor. palazzo caſa, habitatione del pretore, etiam in caſtris Li. & lo edificio, caſa nobile in la uilla, maſſaria. Iuuen. Vlpian.

prætorius, a. um. pen. cor. de pretore, ut porta prętoria, qua ducitur exercitus in prælium, puppis prætoria, capitanea, cohors prętoria, guardia del Re, del capitanio generale, & qui præturam geſſit.

prætoriani milites, continui.

præuaricator ris. m. g. pe. pro. ut Vlp. eſt quaſi uaricator, qui aduerſam adiuuat partem prodita cauſa ſua cauſam aduerſarius donat, & ex parte actionis in partem rei concedit. Labeo a uaria concertatione tractum ait. Nam qui preuaricatur, ex utraq; parte conſiſtit, E quinimmo ex aduerſa, alii a pretergrediēdo.

pręuius, a. um. pe. co. precedente, andante auāte, Ouid. Prçuius auroræ Lucifer ortus erat Ci. Præuius auroræ, ſolis, noctiſq; ſatelles.

pragmaticus. i. m. ge. pe. cor. procuratore Cic. primo de Orat. negociator, miniſterq; cauſidicorum pragma negocium dicitur.

Prandium. ii. n. ge. pe. cor. pranſo, mangiare la matina, cuius mentio eſt apud Hippocratem in. 2. Ariſto. problematon ſectione. 2. ait prādere large, cœnare parce, Terē. Val. Pli. licet Seruius dicat, apud antiquos non fuiſſe prandium.

prandiuſculum, i. n. g. pe. cor. pranſo piccolo, poco mangiare Cice. ad Attic.

prandiolom, i. n. ge. pen. cor.

praſſinus, a. um. pe. cor. uerde, ut ueſtis Mart. F à calore praſſini. i. marrubii, nō porri ut aiūt, dicerem potius à praſſis. i. viridis.

pratum, i. n. ge. pe. pro. prato, locus, & hærba, Ouid. in Faſtis paſcit ouis pratum, quaſi paratum ad acceptionem fructus Vlp. in. l. pratum de uerb. ſigni.

prauus, a. um. penu. produ. ribaldo, gaglioffo, ſtorto ut uia.

prælium, ii. n. gene. penultima correpta ſcaramuccia combattere, pugna, conflictus, hoſtium congreſſio, Vergil. media inter prælia belli.

præliatus, us. ui. maſculini generis penultima producta.

præliaris, & hoc præliare is, omnis generis penultima producta pertinente a ſcaramuzzare, a combattere, ut haſta.

A precator,iſ.m ge pe.pro.interceſſore,Teren. in phor.

precarius,a.um.pe.cor.impreſtato,impronta-to con pregarie,Sene.1 1.epiſtolarũ , Ouid. 9.forma precaria cælat.

precioſus,a. um.pe.pro. de gran prezzo,Cic. 3.de Offi.

precutium, ii.n.g.pe.cor. Apruzo, Abruzo re gni prouincia.

precutinus,a um. pe.pro. da abruzo,abruzeſe,ut homo.

premo,nis,m.g. pe.co.in obli.pro. Luci.a premo is,quod podicem premit.

preſſus a.um. pe.pro.calcato, ſtretto,diligente Plin.1.epiſtolarum preſſa cunctatio, Apu. preſſiorem cautelam. i.diligentiorem, & uigilantiorem, & preſſiores cogitationes. i.in-B tentiores, piu attente attenuatus ut ſermo Pli.7. epiſtolarum, carrico,onuſtus,vt carina Verg.Georg. 1.ſottile Idem in Horrenſio rebus explicandis preſſior, & Pli.1.epiſtolarum.i.demiſſior.

pretium ii.n.g pe.cor.prezo,quaſi præcium a præeundo licet corripiat primam, quia pri mo ſoluitur pecunia,mox capitur emptum.

preſſura,æ.f.g.pe.pro.premere, ſtrengere, cal care,ut croci,Luca. Apul.2.&.5.

priapus i.m.g.pen. pro membrum uirile, ortorumq; deus.& hoc ab fœcunditatem ut.n.or tus nunquam ſine fructu,ſic priapus nunquã ſine ſemine , fuit filius Bacchi , & Veneris, quoniam qui uino indulgent,ſunt ad Venerem pomptiores.

priapiſmus,i.ma.ge.pen. pro. membri viribus C tentigo.

pridianus,a.um.pe.pro.del di paſſato,auante, ut cibus Suet.in Calig. Apul.7.

primera,æ.f.ge.pe.pro.Leſina,oppidum.

primipera,æ.pe.cor. primarola, quæ primum peperit uiſus Plin.1 1.

primigenus dies,pe. cor.il tempo che primamente ogni coſa fo generato,tempus,in quo primum omnia generata ſunt, Lucre. a primus,& genitus.

primicærriatus eſt dignitas primicærii, Caſſiodorus.6.epiſto.

primitius,a.um.pe.cor.primo,principale in aliqua re,dicimus. Ouid. primitium torrem.

primæ,arum.f.ge.pen pro primo loco,ut primas tenet,tene il primo Teren. in phor. Cic. de perfecto Orat.

primarius,ii.ma. gene. penul. correp. primo, ut uir. D

primores,orum.ma.ge. penul.pro. primi dela citta Suet.

primitiæ,arum.f.ge.pen.cor. primi frutti,grece ἀπαρχή.

primipilus,i.m g.pe.pro.conneſtabile,capitanio centurio Suero.

primipilaris , & hoc primipilare is, omnis.ge. pen. pro.

primipilarius,ii.m. ge.pe.cor. chi e ſtato conneſtabile,capitanio.

princeps communis.g.pen.pro.principis pen. cor.in genitiuo,quia componitur a primo,& capio, præceps uero præcipitis non præcepitis , quod dicitur a capite, & præbeo,quod caput præbeat,primo,Tacit. principium fœminarum,Verg.7.princeps tu Diua, Macro. qui gradus inter eos princeps, Pli princeps E claſſe depugnauit Minos principe, princepeſſa principiſſa non eſt latinum,grece archos, eſt non ſolum qui rerum dominus eſt , ſed qui in ciuitate præſtat authoritate, prudentia,dignitate,diuitiis.

principatus us.ui.pe.pro. primo luoco ut ſententiæ, & cæterarum.Ci.in Cato.

primicænius,ii. m.g.pe.cor.non dicitur,quod primus fert cæreũ,ſed cum ſit notarius principis,& honore inter notarios primus,notaro del ſignore , cœros cœram ſignificat,cœroma tabulam cœratam, in qua antiqui ſcribebant , ab huiuſmodi tabulis dicuntur primicœrii . Veg .2. primicœrius in officio præfectorum prætorio eſt nõ ſolum notariorũ, ſed etiam primus aliarum dignitatum Hier. in Chro. ex primicœrio domeſticorum, Idẽ F in uita Martiani Hadrianus Septitium primicœrium ſcholæ candidatorum ordinauit, Marcelli.1 8 Valentinus ex primicœrio pro tectorum primo.

primus haſtatus eſt centurio,qui & primipilus dicebatur , Cice. primo de Diui. ſignifer primi haſtati. Vetus conſuetudo tenuit, Veg. inquit ut ex primo principe legionis promo ueretur centurio primipili , qui non ſolum aquilæ præerat,uerum etiam quatuor centurias hoc eſt,400.milites gubernabat i prima acie,hic tanquam caput totius legionis merita conſequebatur,& commoda.

prymneſium,ii.n.generis penultima correpta palo doue ſe lega le fune dela naue ut aliqui fune , palo ad quem religatur funis nauticus,

Principalis,

A principalis,& hec principale is, omnis,gene. penultima producta.principale Pli.12 principalia ergo in illa thus,& myrrha, Quin.11. principali, ſignificatione,Lact.poteſt eſſe deus principalis Gel.2.&.12. Vlp. de inu.& famo.l.1.

priſcus,a um.pen.pro antiquo,quod ſuperioribus ſeculis,& ætatibus quod ad noſtram ætatem refertur,priſtinum a prius dicimus, ſic,& de rebus,quæ non ſeneſcunt,

prytannis,is.mal.gene.penult.produ.conſolo apud Athenienſes.Sene.ad ſerenum,a prita neo.i guberno,& exerceo magiſtratum.

prytanneus,ei.m.ge.

pritannion,ii.n.g.pe.cor. Athenis locus magiſtratuum,& iudicum, cuius meminit Ci.primo de Orat. Prytannea loca erant a Græcis inſtituta,ubi ſacra fieri conſueuerant ab his

B qui locum obtinent honoratiorem, qui græce pritannes appellantur, de quibus meminit Sene.ad Lucillum Pli.36.Cizici lapidem eſſe fugitiuum appellatum, quo argonautæ pro anchora uſi ubi religauerunt,hunc è Pritāneo ſæpe profugū fixere plumbo, Et quoniam in huius lapidis mētionem incidimus, non prætereamus ſilentio carmē Statii in.5. & aſſueti tendit retinacula ſaxi.

priuignus,i.m.g.pe.pro.figliaſtro,à πρὸ.i.ante genitus,quam ducatur nouerca,meæ uxoris filius ex alio uiro.Modeſt.l.non facile.§. gradus uero de gra.affi.& Scæuola.l. priuignus eo.rit.ait etiam is eſt,qui uulgo cōceptus eſt quæ poſtea mihi nupſit, æque & is,qui cum in concubinatu erat mater eius natus eſt ex ea,eaq; poſtea alii nupta ſit.

priuigna, æ. f.generis penultima producta figliaſtra.

C priuilegium, ii.n.gene.penul.corre.eſt priuatum ius indultum contra ius commune. Nā ſi non indulgeret alicui, priuilegium non eſſet,de verborum ſignificatione dicitur a priuo.i.ſingulis. Veteres nanq; priuos ſingulos appellabant,græce proterema.

proauus,i.mal.generis penulti. produ.eſt pater aui,uel auiæ.

proauia,æ f.g.pen.cor. mater aui, uel auiæ.ff. de gradibus.

proagogia, orum.n.g.pe.cor. i. perductiones, Sue.ſuper ingeniorum proagogia, προαγωγεῖν. i.perducere,lenocinari,lenocinium facere.

proaſtion,ii.n ge.pe.cor.borgo, ſuburbanum in Authenticis licet ſed mendoſe legatur ꝓduſtium,a pro,& aſtu.i.urbe.

probaticus,a.um.pe.cor. doue ſe lauano, ſtanno le pecore,ubi lauantur oues,a πρόβατον i. oue ut probatica piſcina ubi lauantur oues.

probus,a.um.pe.cor.bono,laudato.

probator,is,m.ge.pen.pro.laudatore Ouid.2. de ponto.

probitas,tis.f.g.pe.cor.in obli.pro.bontate.

probrum,i n.ge.pe.pro.infamia i.deshonore,dedecus.Prop.4 & ualeat probro,adulterio Suet.

probrus,a.um.pe.pr.infame,Gel.de ficto philoſopho lib 8.ca.2.

probroſus,a.um.pen.pro.infame,iniurioſo.

procacitas tis.f.ge.pe.cor.preſomptione petulantia,ſcornare,ſubtrahere,nimia impudens petitio ut bonorum, a procando.i.petendo Ci.in.4.de republ.græce propetia.

E procax cis omnis.g.pe. cor.preſontuoſo, impudens,ſcornatore,adomandatore,Ter. He aut.& Hecy.nimiū petens, eſt & de inanimatis Verg.procacibus hauſtris.i.ſæuientibus, Pli.procacem appellat epiſtolam.i.inuerecūdam,ſenza uergogna Ci.1.de Nat.Deo.procax academia,græce propetes,a procis.

procuratio nis,f.g.pe. cor. in obli.pro gouerno,adminiſtratio ut regni Sal.i Iug.Ci.2.de offi purgare,purgamento,expiatio Cic.1.de Diui.remedio.Idem in.3.aliqua procuratione.excidere.

procella,æ.f.g.pe.pro.forza ſubitanea de uenti con acqua , tempeſtate, unda cum uentis immiſta a procellendo.i.percutiendo dicta.

procelloſus,a.um pe.pro.tempeſtoſo,pericoloſo,abundantede procelle,ut mare. F

proceres.rum.m ge.pe.cor.gentilhomini, primi dela citta,nobiles.

procærus,a,um pen pro.longo, alto,quaſi ex cæra,ob eius facilitatem.

proceritas, is.f.g.pe. cor. in obli.pro. altezza arborum ,hominum Cic.in Cato.Pli.primo epiſtolarum.

procax, cis.omnis g. pe.cor.in obli.pro proſō tuoſo,ſcornatore,laſciuo.

prociduus.a.um.penul.cor.chi cade, caſca da lontano.

procinctus,us.ui pen.pro. apparato,apparecchio bellico. Ouid. hæc in procinctu carmina facta puta, Pli. ad procinctum tendentibus.i.ad expeditionem militarem.

procitus,a.um penul.produ.rotto, ut teſtamē tum iuriſcon.

A procurator,is.ma.ge.pe.pro.fattore.
procubitor,is.ma.ge.pen.cor.in obli.pro.uigilante, chi fa la guardia quando li nimici ſono da uicino.
prochyta,æ.f.g pen.cor.Procita ,inſula prope Puteolos olim iuncta ænariæ, poſtea terremoru fuit effuſa,dicta,a προχέω .i. effundo, ut Diony. Alicarn.in primo,à Prochira Aeneæ nutrice illic ſepulta.
prochodochium.ii.n.ge.pe.cor.hoſpitale,ſpedale,locus ubi recipiuntur medici,&inopes, prochos.i.mendicus,& inops.
procuratus a um,pen.pro.facto,celebrato per ordine rite perfectus,& celebratus,ut res diuinæ Cic.2.de Diui.
procubitor ris.m g.pen. cor.in obli. pro.uigigilante, chi fa la guardia quando li inimici
B ſono da uicino, qui uigilat, ubi prope ſunt inimici.
Proconſul is.m.ge.pe.pro. in obli. cor.eſt qui extra ordinarie cum poteſtate conſulari mittitur.
procurator fiſci, conſeruatore delo fiſco, patrimonio dela corte.
procurator Cæſaris, locotenente, preſidente dela ſummaria.
procacitas, tis f.g.pe. cor.in obli.pro.preſumtione,ſcornare,ſubtrahere.
procuruus,a.um pe.pro.inclinato.
procus,i ma.g.pe.co.teſtigiatore, innamorato,qui mulierem poſcit in matrimoniũ,græcè dicuntur μνηστῆρες.
procraſtinatio, nis.f.g.ge. pen.cor. in obli.pro. ſprolongare,dilongare di hoggi. in,dimane
C Ci.Pli 6.Col.à.procraſtino as.
proculus,a.um.pen.cor.nato quando il patre, & la matre uanno, andano diſperſi uagabundi,ut alii nato ſenibus parentibus quaſi procul progreſſis ętate.
prochilus,a.um.pe.pro.muſſuto.
procliuus,a.um.pe. pro. pẽdente,calato a baſſo uia, mons facile, facilis ut procliuus ad riſum.
procliuis,& hoc procliue is,omnis,g. pe.pro.
prodidus,a.um.pen.pro. daſprolongarſe,extẽderſe Ci.de Diui. primo prodendiſq; monimentis.i.prorogandis,extendendiſq..
proditor,is.m g.pen cor.in obli. pro. traditore,a prodendis.i.manifeſtandis conſiliis hoſtibus,græcè prodotes.
proditio, nis.f.g. pe.cor.in obli.pro.tradimento,Ver.a.Ci.Luccio,græcè προδοσία.

D Proditus.a.um.pe.cor.tradito.
prodigus,a. um. pe. cor.ſbaragliatore,conſumatore,
prodigalitas, is.f.ge.pe.cor.in obli.pro.ſbaragliare,conſumare.
prodromus,i.m ge.pen.co. corritore auante, fico tempeſtiua, prodromi ponẽri,imbattiti. eteſiæ dicti quod præcurtunt, antecedunt ortum caniculæ.Col.11.cap.2.
productus,a um pe pro. portato a uendere ut equus,cacciato e loco, a produco is longo ut ramus, ſyllaba, productiſſimus.i.longiſſimus Col.3.cap.x.
proæmium,ii.n.ge.pe.cor.principio,ut librorum, ſermonis, & ſimilium, recercata.i. illa pauca, quæ cytharedi emerẽdi fauoris gratia incipiunt antequam legitimum incipiant
E canrum, a pro. i.ante, & æme.i. cantũ uel imon uiam.i.ante uiam.
profanus,i. m. ge.pe. pro.impio,ſcelerato,ut odium. Sta. ſciuto dela religione Ver ſeculare non ſacrato Plaut. indotto vt uulgus, Horati.
profectus,us.ui.m.g.pe. pro.utilità Ouid.
profeſtus,i.ma.ge.pen.produ. il di, giorno de lauorare.
Profectio,nis,f.g.pe.co.in obli.pro.andata,andare,partita,partire.
profligatus,a.um.pe.pro.ſuperato,uinto,addutto,condotto a morte.Gel.arribaldo.
profligatiſſimus,a. um.pen. cor. ribaldiſſimo Sueto.
profundum,i.n g.pe.pro.mare
profluens,ris.omnis ge.pe.co.in obli.pro. corrente del fiume Cic. F
profluuium,ii.n.ge.pen.cor.fluſſo. ſcorrenza inondatione d'acque ut ſanguinis.Pli.
profeſſor,is.m.g.pe.pro.lettore.
Profugus, a.um.pen.cor.ſbandito, foreuſcito
profuſus, a.um.pen.pro.ſbaragliatore, ut ſui. Sal.conſumato,ſbarattato,ut pecunia.
profuſiſſimus,a.um.pe.co.grã ſbaragliatore.
prognatus,a.um.pe.pro.chi ha origine.
programa,tis.n.g.p.pr.in obl.co.bãdo, edictũ Lãpri.ut in uita Auidii Caſſii imp. Vlp. appellat proſcriptionem tit. de inſtitoria actione.
prognoſticon,& pronoſticõ ſunt diuinatiões.
progimnaſma tis.n.pe.pro.in obli.cor.eſercitio dela ſchola,exercitatio.
progreſſio, nis.f.g pe. cor.in obli. pro.procedere, andare auante Cice. 3.de Officio a progredior eris.

A

Progreſſus,ns.ui.pe.pro.

prolapſio,nis.f.g.pe.cor. in obli. pro.caſcare, cadere,a prolabor is.

prolatio.f.g.pe.cor.in obli. pro. ſprolongare, dilongare, a profero is.

proles,is.f.g.pe.pro.la progenie.

proluuies,ei.f.g.pe.cor.fettore,Verg.lorditia Col.8 cap.3.

proluuium,ii.n.g pe.pr.fetore, & lo sbaragliare.Ter.in Adel.

prolatus,a.um.pe.pro.ditto,vt ſententia, Ci. 3.de off.cacciato,nexuto,vt lucerna.

prolixus,a.um pe.pro longo,vt ſermo.

prolixitas,tis.f g.pe.cor.in obli.pro. longhezza,vt ſermonis.

prolubium,ii.n g.pe.cor.deſiderio,protezza, vt libidinis,Gel.1.& in primo prolubii audiendi.Ter.in Adel. Apul. Neuius,Laberius,

B

licet corrupte proluuium legatur,a lubet,animo pronto.

promiſſus,a.um pe.pr.longo,vt capillus,barba,promeſſo.

promeritum,i.n.gen penult.corrept.piacere, beneficio.

promptarium,ii.n.g pe.cor.diſpenſa.

promptuarium,ii.n g.pe.cor.

promptuaria cælla.f.g.pe.cor.

promurale,lis.n g.pe.pro.reuellino del caſtello,& delle mura della città,barbacane, dicitur etiam promuralis locus.Hier.

promontorium,ii.n.g.p cor. capo de terra exteſo in mare.Pli.

promercalis,& hoc promercale,is.omnis g.p. pro.mercantia poſta a venderſe, venditioni

C

expoſitum,vt veſtis.Suet.Gel.4.Col.vendere il ſoperchio, uenditio quod ſupra vſum abundat. Suet. res non ſimpliciter venales, vt aiunt, ſed quòd præter ſuos uſus venales paterfamilias habet Cato,Colu.ſi in re promercali impenſæ factæ ſunt, non voluntarias, ſed vtiles eſſe Paulus ſcribit, ſunt quoq; promercalia merces,quę prius minoris emũtur,vt poſtea pluris diſtrahantur, mercãtie.

promus,i.m.g.pe.pro. repoſtero, diſpenſero, Plaut. Auſo.

pronuba,ę.f.g.pe.cor.ſenſara, mezana da fare nozze,chadiba.Verg.

pronus,a.um.pe.pro.inclinato a baſſo,vt animal,Ouid.dicitur quoque pronus ad virtutem,& vitia, alla bucchona contrarius ſupino.Pli.vicino,vt petit maria prono.Verg.

pronurus,us.ui.fœm.g pe.cor. nepotis vxor,

D

mogliere de nepote.

pronior,& hoc pronius ris.omnis g.p.co. piu inclinato,Sal.in Iug.

propontis,dis.f.g.pen.pro.in obli. cor. canale de Romania,dicitur quaſi ante pontum, ſed potius a ποντίζω.i ſummergo.

propatulum,i.pe.cor.aperte,publico,late patens,& apertum,Pli.primo epiſtolarum.

properantia,æ f.g.pe.cor.celeranza, preſtezza,Sal.in Iug a propero as.

properatio,nis.fœm.ge.pen.cor.in obli. pro. Ci.Luceio.

propagatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.prouanare,anneſtare,vt uitis.Ci.in Cat.

propenſus,a.um.pe.pro.inclinato.

propago,inis.f.g.pe.pro.in obli.cor.prouana, propagine,vt vitis.Cic.in Cato.

properatus,us.ui.m.g.pe.pro.impreſciare,affrettamento in lo andare.

E

propinator,is.m.g.pe.pro.credentiero, a propinoſas.

propinatio,nis.f g.pe.cor. in obli. pro. il dare a beuere.Gel.x.a propino.i.adbibo.

propitiatus,a.um.pen pro.placato, mitigato, acquietato.

propenduli,orum m.g.pe.cor.capelli che pẽdeno auanti gli occhi.Apul.in Floridis.

propudium,ii.n.g.pe.cor.vergogna,Pli.Apul. a quo pudor,& pudicitia procul ſunt.

propheta,æ.m.g.pe pro.propheta, indiuino, oraculorum interpres a pro, & φαινω.i. manifeſto.

propudioſus,a.um.pe.pro.ſuergognato, ſenza vergogna,vt puella.Sido.

propitius,a.um.p.cor.propitio,quaſi proprie, vel a porro.i.ualde pius.

F

propnigeon,ei.n.g pe.cor.doue ſtanno li carboni auante il forno col camino.

propola,æ.m.g.pe.pro.regattiero,reuenditore,qui præemit minimo, & mox pluris reuẽdit,Ci.contra Piſonem.

propugnaculum,i.n.g.pe.cor.baſtione.

propugnatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.defendere in armis.

propugnator,is.m.g.penult.produ.defenſore in armis.

propanſus,a.um.penult.produc.aperto,ſparſo,ut penna.

proprius,a.um.penult.corre.pepetuo, vt domus.Verg.6.

prora,æ f.g.p.pr.proda, prora eſt prior nauis pars,a proruendis aquis dicta. Verg. primo.

proreta,

A proreta,æ.m.g.pe.pro.prodero, cuſtos, præfectuſq; proræ nauis. Plaut. Paulus iuriſcon.

proſapia,æ.f.g.pe.cor.progenia. Apul.

proſumia,æ.f.g.p.cor.bergantino,barchetta, fragata della guardia. Plaut.

proſeucha,æ.f.g.pe pro.hoſpitale de' poueri, vbi ſedent & manent ſtipem elemoſinamq; mendicantes, Iuue. 3.

proſeneticia, uide proxenetria.

proſcriptio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. bandire,bandizare,dannare, porre a vendere. Ci.

proſcriptus,a.um.pe.pro.eſſer giudicato, bandizato,condennato,proſcriptor animus,Pli. 7.cap.12.

proſpectus,us.ui.m.g.pe.pro. vedere de lontano,a proſpicio.

proſtates ſignificat præſidem, adiutorē in bello,defenſoremue,& vt Suid.ſacrificulus eſt,

B & altarium præſes, eſt & magiſtratus nomē. Proſtāſia eſt genus præfecturæ,ponitur pro magiſtratus munere, qui ſacris præerat, vt de muneribus patrimoniorum licet ſed mēdoſe proteſtaſiæ legatur.

proſtratus,a.um.pe.pr. morto, giettato in terra,vt hoſtis a proſterno.

proſtibula,æ.f.g pe.cor.meretrice,quæ habet in proſtibulo manſionem.

proſtituta,æ.f.g.pe.pro. Vlp.

proſtibulum,i.n.g.pe.cor. lo lupanar, proſtibula regnum Dei non poſſidebunt. Hier.

prototomus,i.m.g.cor.brocculo,ſpica de caulo.Col.Mart.

prototopum,i.n.g.pe.cor.moſto che eſce auāte che ſe calca l'uua, muſto vergene. Pli.

protectum,i.n.ge.pen.prod pennata, ſopra la

C porta.

protrimentum,i.neut.gen.pen.pro.cibo , minu ato,minuzato.

proxeneticum,i.n.g pen cor.ſanſaria.i. quæſtus proxenetæ licito iure petitur. Vlp.l. pri. de proxen.

proxeneta,æ.m.g.pe.pr.ſenſaro, mezzano.

proxenetria,æ.f.g.pen. cor.ſenſara,mezzana delle nozze nuptiarum fœmina conciliatrix cod. de ſponſal.& arrhis ſponſalitiis, & proxenetriis licet mēdoſe legatur proſceneticis

prototypum,i.n.g.pe.cor.originale.

protocinnæus,ei.m.g.pe.pro.canettero,præfectus canum apud principes.

protoieracarius,ii.m g.pe.cor.falconero, qui falcones curat,a πρῶτος & ἱέραξ i. accipiter.

protomyſta,æ.m.g.pe.pro.arciprete. Sid. ſacerdotum primus.

D protoplaſtus,a.um.pe.pr. primo formato.

prouentus,us.ui.m.g. pe.pro.abondantia,copia.Pli.primo epiſtolarum magnum prouentum poetarum,a prouenio is.

prouincia,æ.f.g pen.cor.prouintia,omnis regio præter Romam, & Italiam, a pro.i.procul,& vinco,& dicitur a porro,vel procul vt aiunt,& primæ fuerunt prouinciæ Sicilia, & Sardinia vt Sextus Rufus,& quia difficile victos , & longe poſitos regere , ideo ponitur pro duro labore,& negocio difficili . Ter. in Phor.prouinciam cæpiſti duram , fatica dura,la impreſa, vt in hoſtes.

prouincialis,& hoc prouinciale,is omnis g. p. pro.ecce tio Italia.hinc Plin. Italus an prouincialis,Italiano,an extra Italiā,Col.4. nō

prouincialis , ſed Italicus ager. prouinciales B eos accipere debemus, qui in prouincia domicilium habent non eos duntaxat qui ex prouincia oriundi ſunt. Vlpi.in.l.prouinciales de verb.ſign.

prouincia Lugunenſis, Bertagna.

promiſio,nis.f.g.pe.cor.in obli. pro.vedere da lontano,proſpectus. Cic.2.de Diui. a prouideo es.

prouerbium,ii.n.g.pe.cor prouerbio, ſententia generalis,cui conſuetudo fidem attribuit græce παροιμία, quaſi probarum verbum.

prouidentia,æ f g.pe.cor.eſt per quam futurum aliquid videtur antequam factum ſit , Cic.in Rhet.a prouideo es , græce πρόνοια & προνοητικός promidus.

pruna, æ.f.g.pe.pro.braſa,brace,pruna.

prunetum,i.n.g.p.pr.doue ſtanno li arbori de F prugni,prugneto.

prunariū,ii.n.g p.c.focolaro.focone de braſa

pruſia,æ.f.g.pe.cor.Burſia,eſt oppidum in Bythinia appellatum a Pruſio zelatæ filio Bithyniorum rege Cius antea nuncupata , vt Strabo, Stephanus, & iacet iuxta Aſtacenū ad orientem Solem , cuius ciuis Pruſienſis vocatur. At Pruſa , & ipſa quidem ciuitas parua Bithyniæ condita a Pruſio,qui aduerſum Cyrum bellum geſſit, cuius gentile eſt Pruſenūs.

pruinoſus,a.um. pen.prod pieno, abondante de gelata.

prudentia,æ.f.gen.pen.cor.prudentia, eſt rerum bonarum ac malarum ſcientia , Cice.2. Rher.græce φρόνησις.

prurigo,nis.f ge.pen.pro.in obli.cor.prurito, etiam

A etiam libidinis excitatio, vredoq;. Iuue. 6.
pruina,æ.f.g.pe.prod.gelata, brina, vt Plin.2. ex rore gelido gignitur, eſt matutino tempore roris gelidi aqua congelata,a perurẽdo .i.valde vrendo,quòd fruges, & virgulta per uratur græce pachne.
pſephiſma,tis.n g.pe.pro.in obli.cor. ordinatione,decreto,Ci.pro Flacco.Pli. ad Traia.
pſegma, tis.n.g.pen.pro.in obli.cor. fiore del rame, flos æris.Plin.34.Dioſcor.
pſeudothyrum,i.n.g.pe.cor.porta falſa, Oro ſi.Amianus. Ci.a ψευδω.i.falſo θύρα.i.oſtio.
pſeudo,pe.pro.falſo,nullius eſt generis, quoniam ſemper compoſitum reperitur.
pſilothrum,i.n.g.pe. pro. pelatoro, vnguentũ depilatorium. Pli.32. Mart.Gal. Alicenna.
pſillus,i.m.g.pe.pro.ciarmatore. Plutar. pſillorum gens a Pſillo rege.Pli.7.cap.2.
B pſara,ę.f g.pe.pro.ut Stra. Pſira,inſula.
pſeudopropheta,æ.maſc.gen.pen.prod. falſo propheta.
pſeudographus,i.m.gen. penult.correp.falſo ſcrittore.
pſeudographia,æ.fœm.gene.penult. corrept. falſa ſcrittura.
pſeudophece,es.f.g.falſa, mentitaq; veſpa.Pl. 30.quam græci σφῆκα vocant.
pſaltria,æ.fœm.gen.pen. cor. donna, femina cantatrice,& ſonatrice,quæ optime canit, a ψάλλω.i.canto.
pſalmus,i maſc.gen.pe.pro.canto, qui fit inſtrumento muſico.
pſalterium,ii.n.g. pe.cor. eſt inſtrumentũ muſicum decem cordarum.
C pſallocitharista,æ.maſ.ge.pe.pro. cithara canens Suet.
pſephopecta,æ.ma.ge.pe.pro.contatore,numeratore,Firm.
pſitacus,i.m.gen.pen.cor.pappagallo,Perſ.in principio. Mart. Ouid. eſt auis, naſcitur in India.
pſitta,æ.f.g.pen.prod. eſt piſcis planus,paſſer vocatur. Ariſto. Athenæus vero tradit Rombum Romani dicunt, quem Græci pſittam, ſeu pſettam.
pterigium,ii.n g pe.c.pipitula, pipiri della ogna, carne morta, caro contegens partem quæ eſt in ungue Paulus Aegineta.eſt quoque cum caruncula recedit ab vngue,Cel.vt verò.Pli.membranula in oculis vocatur.
pteron,i.n.pe.cor.capello,cuba del campanile,Pli.36.ſupra pteron Mauſolei.
pterna,æ.f.g.pe.prod.vide antenna, poia della vela,ueli pars inferior,vt aiunt, ſed ipſe aſſero partem eſſe inferiorem naualis mali, ut Macro.5.Sarur. D
ptyſis,is f.g.pen.pro.etticia,eſt morbus, quo pulmo contabeſcit a πτύω.i. ſpuo, ideo latine ſputio diceretur,inde æmoptyſis.i.ſanguinis ſputio, æmoptiſici ſanguinem ſpuentes quos aliqui æmoptoicos appellant.
ptyas,dis f.g.pen.cor.eſt aſpis, aſparo ſordo, ſerpens,Plin.31.a ſputo dicta, hunc Cleopatra ſibi,vt Galenus,anmouit.
ptiſana, æ.f.g.pen.cor.farinata de orzo, orzo ſcorzato,farro de orzo.Col.
ptiſanarium,ii.n g pe. corr.eſt vas in quo coquitur,vel conditur ptiſana.
ptolomais,dis f.g.pe.cor.Acri.
ptochotrophium,ii.n.g.pe cor.hoſpitale, ſpedale delli poueri mendici,a πτωχὸς.i.mendici, & τρέφειν.i.alere Suid. & imperator in inſt.in l.omnes qui.§.priuilegiis aliqui ptochodochium,a δοχεῖον.i.domus, vel receptaculum. E
puber,is.m.g.p.pr.in obli.cor.giouenetto da i quattordici anni atto a generare,& che mette pili in barba.Ci 2 de Orat. puberẽ te haberem.Sal.in Iug. omnes puberes,dicitur a pube.
pubes,is.f g.pen.pro pettinale. Verg peli del pettinale,multitudine de giioueni, Li.7.
publicanus,i.m g pe pro.gabbellotto, eſattore, recoglietore de datio,de gabbella,Cice. Vlp.l.1.§.hic,tit.de publi.
pudor,is.m.g.p.c.in obl.p.vergogna,eſt quoque timor iuſtæ vituperationis, reprehenſionisq; pudicitia, caſtità, Verg 4.ante pudor.
pudibundus,a.um,pe.pro.vergognoſo.
puer,i.m.g.pe.co.ſeruo iuriſcon. de verb.ſig. fanciullo, Horat.pueroſq; lędę piccolino.
puellus,i.m.gen.pen.pro.fanciullino, paruus puer.Apul.in.5.
puella,ę.f.g.pe.pro.figliuola.
puerilis,& hoc puerile is,omnis g.pe. pro. de fanciullo,piccolino,vt ętas,mos.
puerarius,ii.m.g.pe.cor. qui pueros ſectatur, vt eos præpoſtera libidine exerceat.
Pueritia,æ.fœm.ge.pe.co.eſt puerilis ætas,& puritas.Var. ea erat matronę ſimplicitas, & pueritia, puerilitas eſt actus aliquis purilis, Sene.qui pueritiam eius, ſeu potius purilitatem ludibrio habuit.
puerpera,æ.f.g pe.cor.donna di parto, fœta, fœmina q̃ recens peperit ēt ſi ſepius peperit, a puera,

A a puera,non primarola,ut aiunt.
puerperium,ii.n.g.pe.cor.parto,partorire, figliare,etiam ſi ſepius,non il pammo parto, vt aiunt,Gel Suet.in Calig.
pugil,is.com.g.pen.cor. combattitore a' pugni,a pugno as.
pugilares,ſiue pugillatia tabulæ erant cæratæ de ligno,ſiue alia materia ,in quibus ſcribebatur,Gel.pugillaria noua nondum etiã cæra illita accepit,litteras in lignũ incidit, poſtea tabulas, vti ſolitũ erat cęra colliuit quorum uſus,vt Pli. ex Homero fuit ante tempora Troiana,& vt Hiero.ad Nitiam pugillares inquit apud veteres pluribus diſtinctioni bus,alii quincuplices , alii duplices quidam triplices nominabantur,erant & citrei,eborei,membranei dicti ex citro,ebore, mẽbranis confecti, etiã & buxei ex qua materia in
B terdum literæ fiebant ad prima elemẽta pueris tradenda,hinc Hiero. fiant literæ vel buxeæ,vel ebutneę,& ſuis nominibus appellẽtur,ludat in eis,vt ludus eius eruditio ſit,indica.Mart.triplices peculiariter fuiſſe rebus amatoriis ducatos,a pugno.
pugnus,i.m.g penul. prod. pugno a pungit.i. percutit.
pugillus,i.m.g pe.pro.pugno piccolo.
pugillatus,us.u.m.g pe.pro.fare a' pugni.
pugillatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.
pugillaris, & hoc pugillare is,omnis g.pe. pr. de pugno,groſſo,come a pugno,vt teſticuli. Iuue.11.
pugio,nis.m.g.pe.cor.in obli.pro.pugnale.
pugiunculus,i.m.g.pe.cor.pugnaletto,pugnale piccolo,Cic.
C pulex,cis.m.g.pe.cor.pulce.Ouid.
pulicoſus,a.um.pen.pro.pieno,abondante de pulci,Col.7.cap.13.a pulice.
pulex,cis.eſt vermiculus pennis gallinarũ inaſcens,pedochio pollinolo.
pulliceнus,i.m.g pe.pro.pollicino.Lamp.
pullatio,nis.f.g pen.cor.in obli.pro. eſt tempus, quo gallinæ incubant. Col .quando le galline couano.
pullicies,ei.f.g.pe.cor.Col.8.cap.11.
pollicium,ii.n.g.pe.cor.
pulmentum,i.n.g.pe.pro.un bono ſapore, cibo delicato,mangiare delicato,lautum ientaculum.Apul.a pulte,quod ad modum pultis factum eſt. Plaut.in Aul.Vlp. Pli.18. cap. 8 vt aliqui quòd dentibus pulſetur,vt aliqui a pulpa.

pulmentarium,neut.g.pe.cor. Iuue. eſt quoque pulmentarium torta , fit ex pulpa gallinæ,vel carnis,paſte de quæ coquitur ſub teſta,a pulte. D
pultarium,ii.n.pe.cor.ſcodella, o pignatta da meneſtra,vaſculum pultis Col. Cel.a pulte.
pulpamentum,i n.g.pe.pro.polpa,carne ſenza oſſo,buon cibo.Ter.in Eun.
pulpa,æ.f.g.pe.pro.a pulpat.i.cædit.
pulſatus,a.um.pen pro.battuto,vt oſtium,tabula,a pulſo as.
pulſatio,nis.f.ge.pen.cor.in obli.pro.battere, percotere,percuſſio.
pulſus,us m pe.pro.vt cor micat pulſu.
pulſus,a.um.pe pro.cacciato,a pello is.
pullus,a.um.pe.pro. foſco negreccio, azuro, cæruleus , nigro , ſubniger vt veſtis, color, Verg. Lucre.candida de nigro,Col.nouello. E
Horat. in Odis pulla myrto , hinc pullulare ramos eſt nouellos exerere.Plin.pullulos in arboribus vocat ſobolem pullulãtem,a puro ut rara,raro.raretto,poco raro.
pulſus, quem Græci ſpygmon vocant.eſt intentio motus,& repercuſsio in corde, & arteria naturalis,non arbitrarii.Plin.vero in 7. inter ſigna ingruẽtis mortis inęqualem,for micantemq; venarum percuſſum poſuit, for micantem pulſum Galen.cap.3.de tactu pulſus intelligit minutum , denſum , ac ſumme denſum, qui velocitatis opinionem exhibeat,cum ſit minime velox. Philaretus quærit quo diſtet a formicante vermicularis percuſſus,& hunc quidem putat quandoque cõuerti,demutariq; in melius,eius item ampli⁹ patere inæqualitatem,formicantem vero virtute prorſum inter mortua fieri , & interitum prænuntiare. F
pullatus,a.um.pe pr.veſtito di bruno de azuroveſtes cæruleas indutus,veſtito de negro, Ci.Suet.in Augu.
puluis puteolanus, pezolana, miſcetur calce, & cæmento. Vitr.
pulligo,nis.f.g.pe.pro. in obli. cor. colore de bruno,de azuro. Pli.
pullanum,i.n.g pe.pro.Palliano,oppidum.
pullarius,ii.m.ge.pen cor. uenditore de polli, pollaſtri,pollaruolo. Li.auiſatore , de auſpicio.Ci.primo de diui.
pullarium,ii.n g.pe.cor. gallinaro,pollaro,vbi manent pulli.
pullarius , a. um. penultima correpta,de galline,vt locus.

pului-

A puluiſculus,i m.g.pe cor.polueretta,poco de poluere,poluere piccola.

pulmo nis,m g pe.pro. polmone,a pulſo.i.ſpiro græce pneumon.

pulmoneus a um pe.cor. tardo Plaut. in Epid. Dii immortales ſoccos iuſſi adimere pedibus pulmoneis.i. tardis dictis a pulmone humano, qui nos a celeritate cohibet, uel quod magis placet,a pulmone piſce maritimo tardo,ſegni,languido,uix q; uiuenti.

pulmonarius a um.penu.cor. chi ha, chi pate male de pulmone,qui pulmone laborat Col. 7.cap.11.græce peripneumonicus.

puluis,uis.m.g.pe.pro.poluere,a polluo is.

puluereus,a.um.pe.cor.de poluere.

puluerulentus,a.um. pe. pro. pieno abundante de poluere.

poluerario,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.poluera

B mento,gettare poluere in li territori. Colu. 4.cap.28.

pulpitum,i.n.g.pe.cor.cathedra,pergolo.

puls,ltis.f.g.pe.pro.paſtone,placentula,fit ex farina,vel ſimula infuſa in caldaria, vel ollas eſt cibus vilis,& vulgaris. Mart. imbue plæbeas Cluſinis pultibus ollas,pulte,vt Pli. Romani vice panis longo vixere tempore antequam conficiendi panis initiũ inueniſſent,vt a pulſo as,quod antiqui pulto as, dixere qđ ſonat cum aqua feruenti,a quibuſdam, farinata,græce poltos.

pulticula,æ.f.g.pe.cor.pappa de fanciulli. Pli. pulpa panis in aqua pro infantibus decocta.

pulticula,æ.f.g.pe.cor.pappa,che ſi fa a' putti. Plin.

puluinar,ris n.g pen.pro.coſcino, guanciale,

C ceruical. Iuue. 6. ſed proprie lectulus qui in templis ſterni conſueuit numini dicatus, Ci. de auriſpicum reſponſis,abuſiue ecclesia tẽplum, vnde apud Liuium crebro legimus ad omnia puluinaria ſacrificatum fuiſſe, quaſi pluminar a pluma, qua tomentoue complebatur.

puluinus,i.m.g.p.pro.coſcino,guanciale, ceruical,ſuper quo ſternitur caput,letto, vt puluinus in lectica,Ci.coſcino per ſedere. Cic. Plaut.Iuue.3.apud Pli.& Col.in 12. partem eminentiorem terræ in ortis ſulcum ex vetto que latere ſepientem,ciglio,a nautis dicitur arena durior,quæ in modum ſaxi lapideſcit, fit ex fluctibus remeantibus,& currentibus. Victr. 5. puluinus fortiſſime ſtruatur, quaſi pluminus,quòd plumis tefertur.

puluinatus,a.um pe.pro.piu alto, piu eminente,vt dorſum,quod fit ex arena. Plin. 13. D

puluillus,i.m g.pe.pr.cuſcinetto, coſcino piccolo, guancialetto, guanciale piccolo. Hiero. Apul.x.

pumex,cis.m.& f g.pe.pro. pumice, lapis leuis, & in vſu leuigandorum corporum fœminis,& viris.Pli.36.& librorũ Catul.Mart. græce ciſſeris quaſi pertuſus, eroſus,q; a vermiculo,qui cis, dicitur qualis hordeaceus, triticariusq;.

pumilio,nis.m g pe.cor.in obli.pro.naimo,nano,eſt etiam inter cætera animalia. Pli.xi.pumilionum genus in omnibus animalibus eſt, atque etiam inter volucres, etiam de arboribus,Idem 12.quoniam arborum etiam abortus inuenimus, hoc quoque ergo in genere pumilionum infelicitas.

pumillus,i.m.g.pen.cor.naimo,nano, Suet.in E

Aug.Stat.in Syluis,pumillos Placiades molles dicunt, & eneruos.hinc Apul. 5. quouis pretio pumiliorem.

pumilis,is.com g.pen.cor.de nano,vt gallina, Col.8.cap.2.

pumicatio,nis.f.g.pe.corr.in obli.pro.caſſare caſſamento con pumice.

puniceus color,pauonazo a quibuſdam roſſo græce φοινικ.

punicus,a.um pe.cor.Prop.punica roſtra.

punicans,tis.omnis g.p.cor.in obl.pro.Apul. 1.roſſeggiante.

punicus,a um.pe.cor.prop.carthagineſe.

pupillus,i.m.g.pe.pro. pupillo, diminutiuum a pupo i.puero.

pupula,æ.f.g.pe.cor.lucciuola,pupilla,prinella dell'occhio. Plin. medietas oculorum,vbi eſt vis ſpectandi.

pupilla,æ.f g.pe.pro.eſt diminutiuum.

pupa,æ.f.g.pe.pro.pipata,imaguncula.

pupula,æ.f.g.pe.cor.pipatella.i.pipata piccola,imaguncula puellaris,Antiqui nanq; pupos pueros,pupas puellas dixere.

pus,ris.n.g.pe.pro.marcia, ſputo marcio Cornelius Nepos in uita Attici fiſtulæ puris erũperent. Pli.ad puris, & ſanguinis extractiones prudentius pure pereſam. Celſus ſępius, licet grãmatici uelint indeclinabile, a puter.

purulentus,a.um.penult.produ.marcioſo,ſanie plenus.Pli.

purpura,æ.f.g.pe.cor.eſt piſcis ex genere cõcharum ex ſanguine cuius tingitur purpura ſcarlata.Pli.color aptus ad tingendas veſtes.

A Is piſcis capiebatur in mari Tyrio in Menynge Aphricæ,& in Getulo litore Oceani, in Laconica Europæ, & fuit inuenta purpura, vt Pollux in primo Tyrii ferunt inquit captum amore Herculem nymphæ cuiuſdam indiginæ, cui nomen Tyro, ſequebaturq; eum canis antiquo more, quo dum canes vſque etiam ad concionem comitabantur. Quarum canis hic Herculeus irreptanté ſcopulis purpuram conſpicatus, pereſa caruncula ſua ſibi labra cruore puniceo infecit. Quũ igitur ad puellam Hercules aduſſet delectata illa inſueta tinctura, quam ceu florentem in eius canis labris aſpexiſſet, affirmauit ſibi cum illo poſt hae nihil fore niſi ad ſe veſtem afferret etiam canis illius labris ſplendidiorem. Quocirca inuenta Hercules animante, collectoque ſanguine munus puellæ detulit primus, vt Tyrii dictitant author punicæ

B infecturæ, quod Nonus poeta græcus ſentit.

Purpurarius, a. um. pen. cor. pertinente a ſcarlatto, vt officina. Plin. purpuriam tabernam vocat Paulus. ff. de leg. 3. vbi purpura venditur, eſt etiam purpuria, vt Beda purpuræ vēditrix, quæ græce porphyriopolis vocatur.

Purpureus, a. um. pe. cor. græce porpyreos, de ſcarlatto bianco. Verg. in Georg. Bacchica purpurea candidiora niue, Horat purpureis floribus. i. albis, non pulcrius, vt aiunt.

Purpuratus, a. um. penul. correp. veſtito, ornato de ſcarlatto.

Purpuriſſum, i neut gen. penult. product. roſſo, roſſetto, color fucandi faciem, Plaut. vtuntur, & pictores. Pli.

Puſtula, æ. f. g. pe. cor. ampolla, cutis inflatio,

C & tumor, fuoco de ſanto Antonio, morbus, Colum. ampolla, boglia del pane quando ſe cuoce.

Puſtuloſus, a. um. penult. produc. chi ha male de ſanto Antonio, & le boglie.

Puſillus, a. um. pe. pro. piccolo, vt cauſa. Oui. homo. Marti. Poeta in priapeis.

Puſio, nis. m. g. pen. cor. in obli. pro. bambino, fanciullo, garzonetto, Iuue. 6. Ci. prima Tuſ. Apul. 9. Hier.

Puſtulatum argentum eſt purgatiſſimum, & excoctum molto affinato, purgatiſſimo, Sueto. in Nero. & ſic legendum eſt apud Alphenum iuriſconſ. & non paſtillatum, nec puſillatum, a paſtullis, quæ in argento eclato in aſpredinem quandam exciſæ viſuntur, puſtula quoque argenti puri maſſa uocatur.

Putatio, nis. f. g. pen. cor. in obli. prod. putare, Plin. 7. cap. 22. D

Putator, is m. g. pe. pro. putatore, qui arbores putat. i. puras facit, a puto as. Pau.

Putamen, is. neut. gen. pen. prod. in obli. corr. ſcorza, vt oui.

Puteus, i. m. g. pe. cor. pozzo Danaus Beli priſci filius ex Aegypto in Græciam aduectus primus inuenit dictus, quòd putet. i. fœtet dum cauatur.

Putealis, & hoc puteale is. omnis. g. pe. pro. de pozzo, vt aqua. Oui.

Puteanus, a. um. pe. pro. vt aqua. Pli.

puteolanus, a. um. pe. pro. da pozuolo.

puteoli, orum. maſc. gen. pen. prod. pozuolo, oppidum diſtans Neapoli octo milibus paſſuum, a putore. i. fætore, ut quidam à multitudine puteorum E

putealis, & hoc puteale is. omnis ge. pe. prod. de pozzo, ut aqua, vt Ouid. in Ibin.

puteanus, a. um. penulr. prod. vt aqua. Pli.

puteolanus puluis, vide puluis puteolanus.

putearius, ii maſ. g. pe. cor. puzzaro, fattore de pozzi. Pli puteorum foſſor.

puteal, lis. neu. gen pen. cor. in obli. prod. propriæ eſt lapis, quo putei os operitur, coperta del pozzo. Ci. primo de Diui. ponitur pro quocunque ſuperpoſito lapide ad monumētum, & recordationem, coperchio del ſepulcro, fuſſa, ponitur pro tribunali iudicum, ut olim celebratum eſt in foro Romano, puteal Scribonii Libonis, quod in prætura publicis vſibus ſacrauit, de quo Horat. forum, putealq; Libonis.

putidus, a. um. pe. cor. fetente, puzolente, corruptus. Ci. de perfecto, fracido, putrefatto, vt vua. Var. Cato, Cæcilius, vt nauis, Affrani. paries putidus. F

putor, is. m. ge. pe. cor. in obli. pro. fetore, puzza a puteo quamuis verbum habeat primam longam.

putidus, a. um. pen. correp. fetente, puzzolente. Gel.

putulentus, a. um. pe. pro. fetente. Ci.

putidulus, a. um. p. c. poco fetenre, puzolente.

putidiuſculus, a. um. pe. cor.

putris, & hoc putre is. omnis ge. pe. pro. fracido, putrido.

pyctes, æ. m. g. pe pro. chi fa a'pugni. Col. 8. ca. 2. Lampr. Firm. Pli. 7. cap. 12.

pyctale, is. n. g pe. pro fare a'pugni.

pyctantium, ii. n. g. pe. cor. matricula, vbi ſcribuntur

A buntur nomina ſtudentium,notariorum iudicum iuriſcon.in veſtibus verò (vt Laberio placet) erit vti limbus, inſtitaue, & cuiuslibet generis fimbria la pictima. Cel. pannus modicus qui modo præcordiis, modo capiti dolenti imponitur ad mitigandum cruciatũ.

pycnoſtilon,i.n.g.pe.pro. edificio doue ſtanno molte colonne,& ſpiſſe.Vitr.

pyga,æ.f.g.pe.pro.natica,nates.

pygiſta,æ.m.g.pe.pro.pædico.

pyr,n.g.indecli.fuoco,ignis,oſſo de oliua, nucleus oliuæ, quòd facilius concipit ignem.

pyra,æ.f.g.pe.cor.cataſta de legna, per abruſciare,congeries lignorum ad cremandum, ſed potius dum crematur, caſtellame, quomodo fit funus faces ponuntur circum cadauer accenſæ in lignis,a pyr.i.igne,quem cõcipit,Ouid.vide acanthus.

B pyramides vide Acantus,de his.Pli.36.ca.12.

pyrachantus vide Acantus.

pyrauſta,æ.f.g.pe.pro. farfalla beſtiola volucris,quæ lucernis vltro aduolat, igneq; crematur vnde Eſclylus moron pyrauſtu, moron.i.ſcultam pyrauſtæ mortem.

pyracmon,nis.m.g.pe. pro. eſt faber Vulcani dictus a pyr.i.igne,& acmon.i. incude,quoniam a calentinunquam diſcedit incude.He ſiod. vero pro Pyram Cinone Harpē ponit.

pyrenei montes.m.g pe pro.Ronciualle,pirpignano,a quibuſdam Nauarra, a pyros.i.igne a paſtoribus iniecto flagrarunt, ab Hercule compreſſa, atque a feris laniata, & ibi ſepulta.

pyrene fons eſt,& non Vallis vt Tortellius,vt Pli.& Strabo muſis dicatus non multis aquis

C vt Euripides, ſed ſuauiſſimis, & perſpicuis adimum, pallidam vocant ab effectu, quòd pallidos facit ſtudioſos ob nimium ſtudium, dicerem quoque pallida. Quoniam abſtemii palleſcunt qui aiunt ob fumum delirant,multi ad fabulam referunt,quæ talis,vt Pauſani. eſt,Pyrene mortuo Cenchreo ſuo, Neptunique filia admodum adoleſcente adeo fleuit,vt in fontem ſui nomis deorum miſeratione conuerſa ſit Eſt & Pyrene mons in Hiſpania a pyr.i.igne,vt ſuperius retulimus, de quo plura. Appianus in 6.

pyrgus,i.m.g.pe.pro.torrione della città, vrbis turris,erat & vaſculum, quo coniecti tali,agitatique mittuntur in alueolum cuius effigies inſtar erat turriculæ, unde nomen accepit Horat. pyrgos ſenim turrim ſignificat.

Sid.ad pyrgum vocabat aleatores, idem eſt D fritillus,vide fritillum.

pyropœcilō,i.n.generis,pen.cor.pietra varia depunti, in colore de foco, lapis punctis ignei coloris variegatus.

pyrrhea,æ.f.g.pen.cor.Theſſalia, Stra.dicta a Pyrrha Deucalionis vxore.

pyren,is.m.g.pen.cor.in obli.pro. grano,acino,nuzo,coccio de incenſo,grauum thuris. i.nucleus.Hippo.

pyrectus,i.f.g. pe.pro.febre,a πῦρ i.igne.

pyrgus,i.m g pe.pro.torrione della città, eſt & vaſculum,quo coniecti tali, agitatiq; mittuntur in alueolum, cuius effigies eſt inſtar turriculæ Horat.

pyritarium,ii.n g.pe.cor.pietra del focile,focale da gettare foco.

pyrites lapis.

pyrobolla,æ.fœm.gen.pen.prod.martello del ferraro. E

pyrobolarius,ii.m.g p.co.iaculator pyrobolorum.Firmi. 8. licet ſed mendoſe parabolarii legatur,pyroboli ſunt tela ignita.

pyromantia,æ.f.g.pe.pro.indiuinatione,indiuinare per fuoco,a μαντεία.i.diuinatione.

pyropus,i.m g.pen.prod.carbonculo,gemma Ouid.2.uide Acanthus,ab ops.i. aſpectus.

pyrrhica,æ.& pyrrhiche es.fœm.gen.penult. cor.chiaranzana,ballo,danza, ſaltatio.Sue. Spart.cuius inuentor fuit Pyrrhus Achillis filius, qui Euripylo Telephi filio profligata illa victoria lætus, & geſtiens, vt erat armatus illam primus ſaltauit, Ariſtot. Plutarcho ſcribente tradit primum Achillem in Patrocli. funere circa illius ardentũ rogum, quem Græci pyran vocant pyrrhichen ſaltauiſſe.

pyrrhicarius,ii.maſc.gen.pen. cor. ballatore, danzatore.

Python,nis.maſcu.gen.& fœmin. eſt ſerpens. Ouid. tumidum Pythona, Tibul. Delphica Python. aquo Pythone Dracone Iunonis nutu inmmiſſo, quem in prima infantia ſagittis interfecit Apollo, pythius eſt cognominatus,vel pythanomæ quod eſt interrogare,conſulere,hinc phœbades vaticinantes pythiæ cognominantur. Strab.9. vel a pythin, quod eſt putreſcere, quod ſine caloris vi nũquam efficitur exiſtimat Stra.pythonē fuiſſe hominem violentum Draconem cognominatum Parnaſi incolam, quem Apollo ſagittis debellauit.

pyxis,

A Pyxis,dis.f.g.pe.pro.in obli.cor.boſſola, boſ- ſoletta di boſſo,vaſculum. Iuue.pyris græce latine buſſus, At Quint.8. ait pixides dici cu iuſque materiæ.

Pyxidatus,a.um.pe.pro.fatto de boſſo,vt cō- miſſura,Plin.31.

Pyxidecula,æ.f.g pe.cor.boſſoletta. Celſus.

Pyxuntis,tis.m.g.pe.pro Piſciotta,promonto rium,portus,& amnis, Brandito flumen po ſteo,nunc Perſicaro,a perſicis arboribus cir cum circa conſitis.

B QVADRA,æ fœ.g. pe. pro. quadretto, piatelletto do ue ſe pone il tagliato, re- poſitorium quadratū, vbi inciſa reponuntur obſo- nia,tagliero.i.vbi concidi tur. Ver. parcere quadris, pezzo quadro, fruſtum quadrum.Mart.quadramq; placentæ, Sene. de beneficiis quadram panis, Iuue.5.uiuere quadra.i.panella,pagnozza.

Quadratarius,ii.m g.pe.cor. marmoraro, qui marmor ad amuſſim quadrat.Hiero. Sid. in. 3.mihi magis,quàm quadratario, & in codi- ce quadratarii, quos græci pectas appellant non poetas ſed pectas eſt legendum a pecny mi quod figo,vel potius a [illegible].i. ornare Se ne.11. epiſtolarum quadratariam artem mar morariam intelligit,licet quidam quadranta riam.i.balneariam artem legant, quòd qua- drante lauantur.

C Quadrangulus,a.um.pe.cor. de quattro can- toni,angoli.

Quadrangularis,& hoc quadrangulare is,om nis g.pe.pro.

Quadraſſis,is. m. g.pe.pro.quattro dinari,di- narelli, quatuor aſſes,vt emi librū quadraſ- ſibus.i.quatuor aſſibus,a quatuor,& aſſe.

Quadratus,a.um.pen.pro.quadro, lapis qua- dratus,pietra lauorata,quadrangulum qua- drato de quattro cantoni,perfetto. Suet. ha bitudinem Flauii quadratā.i.perfectam, Pal- ladi,ſint boues nouelli quadratis membris.

Quadrageſima,æ.f.g pe.cor.vide decima.

Quadrimus,a.um.pe.pro.de quattro anni,de rebus vt vinum.quando loquimur de anima libus vtimur diminutiuo, vt equus quadri- mulus. D

Quadrimulus,a.um.penul.cor.de animalibus potius.

Quadrimeſtris, & hoc quadrimeſtre, is. om- nis gen. pen.prod. de quattro meſi, a qua- tuor,& menſis.

Quatrifidius,a.um pe.cor.rotto, ſpaccato in quattro parte. Verg.2. Georg.

Quatriformis,& hoc quatriforme is,omnis g. pe.pro.de quattro forme.

Quaternarii,orum.m.g.pe.c. foſſa de quattro palmi in quadro.

Quadrans,tis.m.g pe.pro.torneſe, quòd tres valet denarios.i.quartam partem aſſis. ſic e- tiam dicimus de punctis,tre punti, vt calceo rum vt dicitur,ſic & aliarum rerum,vt noſtri factitabant maiores in menſuris, & aliis. vi- de as. E

Quatriduum,ii.n.g.pe.cor.quattro giorni.

Quatriduarius,a.um.p.pr. de quattro giorni.

Quatriga,pe.pro. potius in plurali carretta a quattro ruote, Vale. Pli.7.currus quatuor ro tarum,iuriſcon.de edili.edic. quatriga redhi bentur.i.quaterni equi iuncti quatrigas agen tes, noſtram vide grammaticen,quaſi qua- triaga. Gel.18.cap.8.

Quatrigarius,ii.m g.pe.cor.carrettiero

Quatriuges,um.pen.cor.quatro caualli,liga- ti ad vno iogo.

Quatriugi,orum pe.cor.

Quadruplator,is.m.gen.pe.pro.accuſatore, a quarta parte, quam ex bonis accuſati conſe quebatur.

Quatriennium,ii.n.g.pe.cor.quattro anni,ex quatuor,& annis. F

Qualum,i.n.g.pe.pro,caneſtro, paniero de vi moli. Hor.cato.Apul.

Quaſillus,i.m.g.pen.pro.caneſtrello, o ſpor- tella.

Quaſillum,i.n.g.pe.pro.Cice.

Quallus,i.m.ge.pe.pro. cannella della botta, eſt per quem vinum promitur ex cupis. Eſt & vaſis genus ex viminibus compoſitum,per quod vinum guttatim defluit, cum vua pre- mitur,a colando,colatoro,reliqua vero ma- teria exire prohibetur. Verg. in Georg. tum ſpiſſo uimine quallos. Vlp. quali vindimiato- rii,exceptoriique,in quibus vuæ comportā- tur,in l.in frumenta fundi.eo.tit.

Quæ, & quod plerunque interrogatiua ſunt. Gel.quænam malum eſt iſta temporis, Cice. pro Cluentio, quod autem tempus veneni dandi,

A dandi,qui pro qualis.Ci.ad Lent.qui ſit me-
us ſenſus.& ſtatus,& provtinã.Ter.in Phor.
qui dii illum omnes perdant. aliquando pro
cur,aut quam ob rem.Cice.Tuſc.5.qui enim
beatior Epicurus,& vnde Ter.in Ecyra nec
qui hoc mihi euenit ſcio , & pro quomodo.
Ci.qui fieri poteſt.Quis exigit genitiuum ſe
se ſemper pluralem vt quis hominum,& ſin
gularem nominis collectiui , vt quis populi,
cohortis,ponitur pro qualis, vt quis globus
o ciues.Quod pro quia,Cice.Tuſ.5.beatior
Epurus,quòd in patria viuebat,& tunc pecu
liariter vngitur quibuſdam verbis vt credo,
opinor,puto,lætor,& ſimilibus , & hoc ſiue
per indidatiuum,ſiue per ſubiunctiuum mo-
dm,vt quòd vales,vel valeas,lætor,cum aliis
certis quibuſdam verbis cuiuſmodi ſunt vo-
lo,mando,iubeo'exigo,poſtulo,& ſimilia cũ
B ſubiunctiuo tantum conſtruuntur , vt quòd
ſcribas volo , non quòd ſeribis volo, pariter
in ſimilibus locutionibus quòd ſoluas pre-
cor,non quòd ſoluis.Quo.i.ad quod,& quo
pro vt,& quod.i.donec,quàm dui.i.quantũ.
Quaſſus,a.um. pe.pr. rotto, fracaſſato,vt na-
uis,uas,ut cyathus, ſpezzato.Pli.
Quaſſatus,a.um.pe. pro.
Quatriuium,ii.n.g.pe.cor.quattro vie,ſtrade,
luoco publico,Iuue.in prima.
Quatuor viri capitales, giudici criminali.
Quantilus,a.um.pe.cor.quanto piccolo.
Quæſtio,nis.f.g.pe.co.in obli.pro. accipimus
non tormenta tantum , ſed omnem inquiſi-
tionem,& defenſionem mortis Vlp.l.2.§.i-
tem illud. ad ſylla. martoria.Ci.de diui.dubi
tatione,inquiſitione,domanda.
Quæſtiuncula,æ.f.ge pen.cor.domanda pic-
cola.Hiero.
C Quæſtionatus,a.um.pe.pr.martoriato,ſtrap-
pazzato,Cypria.
Quæſtus,us.ui.m.g.pe.pro.guadagno lucrum
in numis,& omne,quod ex opera cuiuſcun-
que deſcendit.l.quæſtus eſt, pro ſocio.græ-
ce ἐργασία,a quæro is,quæſtibus per I.
Quæſticulus,i.m.g.pe.cor.guadagnetto,gua-
dagno piccolo, Lucellum.Cice.2.de Diuin.
Apul.8.
Quæſtuoſus,a.um.pe.pr.guadagnatore,lucra
tor,Col.Ci.in para.
Quæſtor,is.m.g pen.pro.camerlengo,eſatto
re delli dinari della prouincia,ſecreto , offi-
ciale,inquiſitore de malefici,ſindicatore, ſe
neſcalco dello eſercito,luocotenente , Cic.
de ſene.v.de Collectanea. D
Quæſtor ærarius,Theſauriero.
Quæſtor vrbanus,theſauriero maiore.
Quæſtura,æ.f.g.pe.pro.la theſaureria.Pli.pri
mo epiſtol.
Quæſitor,is.m.g.pen.pro.inquiſitore, qui de
crimine inquirit,Verg.6.
Quæſtuarius qui quæſtus gratia ludicrã exer-
cet artem.
Quercera,fœm.gen.pen.pro. febre con fred-
do.Gel.
Querquera,æ.f.g.pe.pro.Lucilius.
Quercus,us.ui,& quercus.i.Cic. quercorum
rami iacent,cerqua,quercia,arbor.
Querpus,a.um.pe.pro.de cerqua.Verg.
Querceus,a.um.pe.cor.
Querneus,a.um.pe.cor.Col.
Quercicus,a.um.pe.cor.Sue. E
Quercetum,i.n g.pe.pr.cerqueto, locus quer
cubus plenus.Var.
Queſtus,us.ui.pen.pro.lamento,lamentatio,
Verg.in.4.queſtubus per V a queror.
Queritatus,us,ui.m.ge.pe.pro.
Querela,æ.f.g.pe.cor.græce μέμψις θρῆνος.
Querimonia,æ.f.pe.cor.
Queribundus,a.um.pe.pro.lamenteuole.
Querulus,a,um.pe.cor.
Quies,tis.f.g.pe.cor.in obli.pro.ſommo,repo
ſo,quaſi qui tibi es , tunc enim nullis nego-
ciis vacamus cum dormimus græce παῦσα.
Quietiſſimus,a.um.p.e.vt ſpes.Pli.Traia.
Quirinus.i.pe.pr.Romulo, vide Collectanea.
Quirites,um.pe.pro.legitur & in ſingulari,no
ſtram vide grammaticen,Romani populani,
vide Collectanea. F
Quimatus,us.ui.m.g.pe.pro.ſpatio de cinque
anni.Pli.
Quinquemeſtris,& hoc quinquemeſtre is.o-
mni.g.pe.pro.de cinque meſi,Pli.
Quincunx.ncis.m.g. pe.pr.cinque,vt numus,
calccus de cinque punti,vide as.
Quinquertiũ,ii.n.g.pe.pr. vide pentaphylon.
Quinquennium,i.n.pe.cor.de cinque anni .
Quinqueremis,is.f.g pe.pr.galeazza,cx quin
que remis in ordine.Cic.primo de diui.
Quinquennalis,& hoc quinquennale is. om-
nis.g.pe.pro.de cinque anni.
Quiſquiliæ,arum.fœm.gen.penu.cor.ſproc-
che ſtecche , che caſcano dalli arbori , ſunt
purgamenta terrarum , & quid ſurculorum
foliorumq; minutim cadit ex arboribus fran
tumi ut piſcium . Apul. in ſingulari protulit

A Næuius. Quiſquilium verò eſt frutex, vnde granula coccinna decerpũtur, hinc quiſquiliata veſtis, veſta de ſcarlatto, ut Pli. a quiſqu lio.i grano.

Quotus,a.um.pen.pro.aliquanti, & ſignificat quot,& numerum. Pli.in.11.cap.37.quotum eius lumen, Mart.ſcis quota de lybico littore puppis eat.i.quot naues eant, minima, vt quotam partem. Pli.3.

B RAbies, ei.f.g.p.cor.ſtizza, rabbia, propriè furor canum,a rapio is,nonnulli volunt rabiem quaſi rauiem, a vocis raucitate, quam rabioſi emittunt ſimilem latratui. Veteres enim rauum obtuſum dixere,græce λύσσα.

Rabioſus,a.um.penu.prod. Plin. rabiato, inſtizzito.

Rabidus,a.um.pen.cor.græce λυσσώδης.

Rabioſulus,a.um.pen.cor.rabiato, inſtizzito vn poco. Cice.

Rabula,æ.communis g.pen.cor. frappatore, ciarlatore,garrulus,latrator,auocato indotto,gridacciaro,cauſidicus indoctus, clamoſuſq;, qui in agendis negociis acrior quaſi rabioſus,vel quòd in multis intentus negociis, paratuſq; eſt ad radendum, id eſt auferendum,vt alii a raua.i. voce quoniam tãdiu

C cauſam dicebat, quoad raucus fiebat, vel vt Quint.quaſi radula,quòd radat.i garrulitate offendit aures, capitur pro quouis linguace, vel quòd aures radat.i.exaſperat.

Racemus,i.m g pe.pro.racemo, grappolo vuæ,etiam aliorum. Pli.16.de hedera.

Racematus,a.um.pe.pro.chi ha racemi. Plin.

Racemoſus,a.um.pen pro.pieno, abondante de racemi, Pli.

Radius,ii.m.g.pe.cor. raggio, raio de la rota.Verg. verga del geometra, nauicella del teſſitore.inſtrumentum textoris,quod vltro citroque filum tranſportat,Ouid. quæ radio ſtantis,raſa,raſola,uarriola qua vtimur quãdo metimur frumenta. Plau.oliua longa. Vergil.in Georg.radius pectinis, dente del pettine.

Radicula,æ.f.g.pe.cor.radice piccola,Col.

Radula,æ.f.g.pe.cor.raſola,raſoia,inſtrumentum radendi,a rado is. D

Ram eſt flumen nunc, Volga, fluit in mare Caſpium.

Ramentum,i.n.g.pe.pro.eſt omne reciſamentum purgamentumq;,quod a metallis reciditur.Lucret 6.& ramenta ſimul,Pli.28.ramenta pellis ceruinę,& 31.ramenta ſalis,& 37 ramenta electri.a radendo.

Ramex,cis.m.g.p.pro.in obli.cor.gallara,rottum.Plaut. in Mercatore,& in pœnulo,Iuu. has habet ſpecies Porocellam quæ eſt, cum ex abſceſſu aliquo circa ſcrotũ materia ſubdurit, ſarcocelam cum in ipſo ſcroto concreuit caro, Griſocelam, cum venæ intumeſcũt tunicis teſtium integris, vel in ipſo ſcroto, vel cum bobonocela dicitur in inguine. Plin. tamen enterocelam dixit ramicem, inde græ E ce celeti, a noſtris ramicoſi,& hernioſi dicũtur, Eſt ſcrotum pellis, quæ teſticulos continet græce ὄσχεον, ut Celſus.

Ramicoſus,a.um.pe.pro.gallaroſo,rotto.

Ramoſus,a.um.pen.pro. abondante de rami, pieno de rami, Verg.in Buc.

Rameus,a.um.pen.corre.de ramo, fragmentum, Verg.

Ramus,i.m.g.pe.pro.ramo,arborum.

Ramulus,i.m.g.pen.cor.rametto, ramitello, ramo piccolo,Ci.primo de Diui.

Rancor,ris.m.g.pe.pr.rautido, corruptio carnium,& aliarum rerum ex vetuſtate.Pallad. primo, veteri rancore,a ranceo es.

Rancens,tis.omnis g.pe.pro.rancito,fetente, fœtidus,vt cadauer.Lucr.3.

Rancidus,a.um.pe.cor.vt caro. Horat. Ci. F

Rancidulus,a.um.pe.co. rancitetto,poco rancito.Perſ.

Ranchus,i.m.g.pe. pro, grancho, neruorum contractio.

Ranunculus, i.m.g.pe.cor. ranocchia piccola.Ci.primo de Diui.

Rapatia,orum.n.g pe.cor.fronde de rape.Pli.

Raphis,dis.f.g.pe.cor.aguglia,piſcis.

Rapina,æ.f.g.pe.pro.ſementa, ſemenza de rape.Col.

Raptus,a.um.pe.pro.ſuerginato, ſtuprato, adulterato, rapito, leuato, robato, vt liber. Verg.1.rapti Ganimedis honores.i. ſurrepti ab Aquila, Ci.Tuſc.1.nec Home.audio, qui ait Ganimedem raptum a ſuperis ob formã, vt Ioui pocula miniſtraret. poeta in Priapeis raptus ab alite ſacra Miſcet amatori pocula grata

A grata ſuo.fuit Iouis pincerna, ſi verò ſtuprati intelliges,tunc erit ironia vidé honor.

Rapidus,a.um.pe.cor.rapace,veloce. Sene. in Tyeſte Altum de rapido gurgite pulucrent.

Raptatus,a.um.pe.pro.ſtraſcinato.

Rapolum,i.n g.pe.cor.rapa piccola.

Rapa,æ.f.g.pen.pro.rapa.Pallad. licet Caper vetet.

Rapunculus,i.m.g.pe.cor.raponzolo,herba.

Rapiſma,tis n.g.pe.pro. in obli. cor.boſſetta; alapa Iuſtianus.

Raripilus,i m.g pe.cor.chi ha peli rari. Col.

Rapina,æ.f.g.pen.pro.rapina,robbare, robamento , furare per forza, ablatio rei alienæ per vim;græce arpage a rapio rapis.

Raptio,onis. fœm.ge.pe.cor.in obli.pro.Ter. in Adel.

Raptus,us.ui.m.ge.pe.pro.ſtupro,adulterio,

B ſuerginare,ſtuprum, adulteriumue violentū robbare, rapina , refertur ad rem , raptio ad perſonam,raptus ad ſtuprum.

Raptor,ris.m.g.pe.pro.ladro,aſſaſſino, qui rapit immobiles,prædo vero mobile.

Raſa,orum.n g.pe.pro.veſtimenti raſi.i. ſenza peli, Iuue.2.

Raſus,a.um.pe.pro ſenza peli,vt roga. Mart.

Raſura, æ.f.g.pe.pro.radere. Apul.4.Col.

Raſamentum,i.n.g pe.pro.

Rationarium,ii.n.g.pen.cor. libro de i conti. Suet.in Aug.liber vbi ſcribuntur rationes.

Rationarius,ii.m.g.pe.cor.contiſto,rationalesi.chi fa libro della intrata, & vſcita, tenitore de conti, Marcellinus.

Ratio,nis.f g.pe.cor.in obli.pro.reſpetto,Ci. hinc habere rationem, vtilità, moderatione, conto,ragione, Plaut.in Aulu.

Ratiocinator,is.m.g pe.pro.contiſto, calcula

C tor. Plaut.

Ratus, a.um.pe.cor.ha penſato, fermo. Tere. in Phor. Cic.a reor eris.

Ratio,onis.fœm.gen.pen.cor.in obli. produ. reſpetto. Cic.hinc habere rationem , vtilità, moderatione , conto, ſupputatio calculus. Plaut. in Aulu. ſupputatur ratio,eſt & uis illa animi qua ſeiungimur a cæteris animalibus,quaque verum a falſo diſtinguimus, ragione,græce logos,logicus rationalis,a reor ris.quòd nihil eſt in ſenſu , quod prius non fuerit in intellectu.

Ratiuncula,æ.f g.p. cor.piccolo conto,parua ſupputatio.Ter.in Phor.

Rauis,is.f.g pe.cor.arraucare,raucitas,affocare della voce,Plaut.in Aul.Apul.3.Flori. D

Rauca,æ.f.g.p.pe.eſt uermis, Pli. 17.olea vbi quercus effoſſa ſit, male ponitur. Quoniam vermes, qui raucæ vocātur,in radice quercus naſcuntur. Vlp. Lex conducto. §.i.ff.locati.

Raucus, a.um.p.p.arracato, affocato,cui vox eſt obtuſa, clamore, gridacciaro, vt cicada, Verg.in Buc Oui.in Faſtis rauco ore, Mart. raucata voce.

Rauraci,orum m.g.pe.pro. Baſilea, ouer populi de baſilea.

Rauus color eſt inter flauū,& cœſiū. Ci. Academicorum 4 tum cœruleum, tum rauum.

Rauulus,a.um.pe.cor.arracato, rauus. Sid.9. epiſtolarum,date rauulos choraulas.

Rauioſus,a um.pe.pro.

Rauus.a.um.pe.pr.aliquando dicitur raucum faciens. Horat. raua decurrens lupa. E

Rea,æ.f.g pe.cor.chiamata a corte.

Reatus,us.ui.m ge.pe.pro.chiamare,accuſare alla corte,accuſa,accuſatio, & cauſæ dictio, Mart. Meſſala,vt Quin.in.8. primus uſus eſt, ſumitur pro culpa , & pro pœna, a re, græcè ὑπευθυνία.

Reca'ualter,i.m.g.pe.pro.capo ſpelato vn poco Hiero.

Recaluatio,nis.f.g pe.cor in obli.pro.chierichetta,puſilla capillorum deglabratio.

Recanetum,i.n.g.pe.pro.in principio Ricinetum,Racanate.

Recaluus,a.um.pe.pro. Hier.Plaut.

Receſſus,us.ui m.g.pe.pro.partenza,partita, luoco remoſſo,ſcoſtato,a recedo is.

Recens,tis.omnis g p.cor.in obli.pro.nouo,o freſco,moderno,ponit pro aduerbio recēter F

Recenſus,us.ui.m.ge.pen pro.numerare,numeratione delli fuochi, habitatione. Suet.in in Cæſa.a recenſeo es.

Recenſitus,a.um.pe.pro.numerato.

Recenſio,nis.f.g.p.c in obli.pr.recognitione.

Rechanius,i.m.g.pe.cor.trozula. Vit.

Recinas,atis.omnis.g.pe pro.Recanate.

Reciprocus, a.um.p c.a recipiendo,& è quod aliunde profectū redit eo,vnde profectū eſt, vt ego confero me domum græce antanaclaſton quaſi reuerberatum,atque refractum.

Recinctus,a.um.pe.cor.ſcinto. Verg.4 & veſte recincta , ſic eſt legendum & non in veſte,ut ſit ſenſus,& ordo, Dido exuta vnū pedem vinclis, & recincta veſte.i.expedita,ſoluta vinclis,& veſte libera,vt volens , & non coacta ſacrificet.

A Reciſus,a.um.pe.pro. retagliato, tagliato, vt arbor actio.i.limata. Pli. 1.a recido.

Recliuis, hoc recliue is.omnis g.pe.pro. incli nato,vt corpus Prudentius.

Recluſus,a.um pe.pro.aperto, a recludo is.

Reconciliatio, onis.f.g.pe.cor. in obli. prod. retornare amico,amicitiæ reparatio , græce deallege.

Reconditus,a.um pen cor naſcoſto,occulto, vt ratio. Ci.primo de offi.a recondo is.

Recutitus,a.um,pe.pro.retagliato,tacchariato,vt Iudæus,Mart.

Recula,æ.f.g.pe.cor.coſarella,coſetta,coſellina coſa piccola,Plaut.in ciſt.Apul.4.

Redactus,a.um pe. pro.reducto. Ter.in Eun. a redigo is.

Redemptor,is.m.g.pe.pro.recattero.i. qui e

B mit vt vendat,Horat epiſt.2.Cato.

Redemptio,nis.f.gen pen.correp.in obli. pr. riſcatto.

Redhibitio,nis.f.g.pe.cor.in obli.prod. reſumere,repigliare il venduto per alcuno defet to,taccia,dicitur quaſi reditio, Vlpi.in l.redhibere,in prin de ædil. edict.

Redhibitorius,a.um pe,cor. pertinente a tale reſumere,repigliare.

Redimiculum,i.n.g.pe.cor.troncone, ligatura del capo delle donne, Iuuen.a redimo is.i. orno.

Reditio,onis.f.g.pe.cor.in obli.pro. retorno, retornare, Cice.Philip.prima a redeo is.

Reditus,us ui.m.g.pen.cor.Verg.4. redditus, rendita,entrata,prouentus. Plin.2. epiſtolarum.Ouid.a redeo quòd ſingulis quibuſque

C annis ad dominum redeunt.

Rediuiuus,a.um.p.pro.renouato , ex vetuſto renouatus,vt ſenex,numus. Iuue. Sene. Cic. in primo,in Verrem efficere nouam nullo la pide rediuiuo,retornato,reſuſcitato da mor te,vt corpus.Cypria.

Reduces in pluri.frequentius omnis g.pe.co. ſaluo,liberato in ſingulari reducem,reduce, reduci,ſunt qui pericula euaſerunt.

Redundantia,æ.f.g.pe.cor.abondantia. Pli.7. cap.6.redundatio ſtomachi,pienezza, reple tione de ſtomaco a redundo as.

Refectus,a.um.pe.pro.rifreſcato, recreato, re nouato,vt vires,pieno, Ci. in Cato.Suet. in Aug.a reficio is.

Refectus,us,ui.m.g.pe.pro.rifreſcare , renouare,ut nauis,recreamento. Apul.5.

Refectio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.

Reflatus,us.ui.m.gen.pen.pro. uento contra rio.Cic.ad Att. D

Refotus,a.um.pen.pro. recreato, vt animus, homo cibis,fomentis.Gel.Suet. Apul. refota laſſitudine ſcalfato,ſcaldato.

Refocillatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. piglia re ſpirito, recreamento de ſpirito , recreare de ſpirito,a refocillo as.

Refoſſio,nis.fœm.g.pen.cor.in obli.pro.ſcauare,reſſoſſicare.

Refoſſus,a.um.de.pro.diſtoſſicato,sfoſſicato adietro,vt ager.a refodio is.

Refrigeratio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.rifreſcare,ut in æſtate. Ci in Cato.

Refrigeratus,a.um.pe.pro. diminuito,ceſſato mancato,vt ſermo,amor. Quint.Ci.3.epiſto larum,a refrigero as.

Refrigeratorius,a.um.pe.cor.che refreſca, ut vis. Plin. E

Refuga,æ.communis.g pe.co.fugitiuo, vt ſer uus, a refugio is.

Refugus,a.um.pe.cor. fugitore adietro, reiet to,gettato adietro,vt Cæſaries. Sid.

Regaliolus,i.m.g.pe.cor.reillo,ſcricciolo, auis,rex auium. Suet. in Cæſ. hanc auem Plin. Trochilon vocat, quæ vt Ariſt. aqua noctes agit ratione res aleas. i . teporis licet apud Plinium temporis ſed mendoſe legatur. Aurelianus autem negat regaliolum eſſe trochi lum , ſed ex multis unam tantum eius ſpeciem,quæ cladatorichos appellatur.

Regalis,& hoc regale is,omnis ge. pe. pro. de gno de re,ut animus. Ci.& ad claritatem refertur,vt purpura, pompa, regius eſt poſſeſſiuum,de re,vt mos,degno de re. F

Regia,æ f.g pe.cor.caſa del re, Li. domus regis,quæ baſilica cœpta eſt dici.

Regio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.eſt maior vr bis pars a ſimilitudine eatum regionum , in quas orbis diuidebatur. Vlp. piaza, regione, paeſe, vt gallia,a rego is.

Regius morbus , ſudarcato , morbus arquatus de colore croceo oculos , vultumq; maxime infeſtans , & per omne tempus vtendum eſt exercitatione, frictione , ſi hyems eſt , balneo , ſi æſtas frigidis natationibus, lecto, etiam , & conclaui cultiore clauſo loco , uti ludis, laſciuia , per quæ mens exhilararetur,ob quæ, & quòd regio cubiculi ap paratu , & vt Celſus curetur , morbus voca tur regius.

Regillus lacus, Pantano.

A Reglutinatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. ſcollare,ſcollamento.

Regreſſio,nis.fœ.gen.penult.cor.in obli.pro du.retornare,retorno,tornare adietro,a regredior eris.

Regulus,i.m g.pe. cor.ſignore, Re piccolo.

Regula,æ.f.g.pen.cor.riga da rigare, ſignare, eſt & inſtrumentum ad oleum conficiendũ paratum , ſicut etiam fiſcus. Col.primo,aut regulis ſi conſuetudo erit regionis, aut certe nouis fiſcis exprimi debent, Vlp.l. ſed addes.§.illud nobis.ff.locati.

Reiectus,us.ui.m.g.pe.pro.vomito.Pli. Celſ. a reiicio is.

Reiectio,nis.f.g.pe.cor.in obl.pro.

Relatio,nis.f. g.pe.cor.in obli.prod. referire, parlare,dire, Val.in primo. græce anaphora, a refero ers.

B Relapſus,us.ui.m.gen.pe.pro.cadere, caduta vn'altra volta.

Relaxatio,nis.f. g.pe.cor.in obli.pro.allentare,allentamento,vt funis, aprire, aperimentovt oſtii,relaxatio animi,recreare l'animo, recreatione,pigliare piacere.

Relegatus,us.ui.p.pro.confinato , sbandito a tempo, in aliquo loco.Plin. primo epiſtolarum a relego as.

Relegatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. confinare, sbandire , miſſio in exilium, ſed ad tempus, ut iuriſconſultis placet tit. de relegatis.

Reiculus,a.um.pen.cor.refutato, gettato per male,per vecchiezza.

Religatio,nis.fœm.gen.pen. cor.in obli. pro. ligare,vt ſarmentorum.Cic.in Cato. dicitur a re,& ligo as.

Religio,nis.fœm g.pe.cor.in obli.pro. cultus diuinus ponitur pro metu, & ſuperſtitione
C apud antiquos vide collectanea, religio ficta hipocriſia , religionis ſimulatæ ſpecie, ſotto ombra de ſanctità.

Religioſus,a.um.pe.pro.eſt qui minia , & ſuperſtitioſa religione ſe alligauerat.hinc religioſi dicuntur triſti omine infames , in quibus ſacrificare,remq; diuinam exordiri non licebat,quos appellamus nefaſtos,Ci.ad At. 9.religioſus etiam nunc dies,homo vero religioſus,qui diuinum amat cultum, locus religioſus,& monumentum,quæ habent in ſe religionem , græce theſcos, & theſcia,religioſus fictus, hipocrito.

Reliquiæ,arum.f.g.pen.cor.reliquie, reſtante,a relinquo is.

Reliquum,i.n.g.pe.cor.reſto,reſiduo. D

Reliquus,a.um.pe.cor.reſtante,vt pars.

Relicinus homo,pe.pro. homo ſenza capelli, relicina frons, fronte aperta, ſcoperta, calua , ſenza capelli , Apul . in Florid . a relinquo is.

Reluctatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. reſiſtere, reſiſtenza, contrariare.

Remanſio,nis.fœ ge.pen.cor. in obli.pro.reſtare, remanere. Ci.in epiſtolis ad Q. fratrẽ a remaneo es.

Remeaculum,i.n.g pe. cor.retornare da ſottoterra.Apul 6.a remo.

Remex,gis.m.g.pen.cor.galeotto,uogatore, Curt. militis officia turbabat, Prop. ſedeat ſub arundine remex licet negent legi in nominatiuo.

Remigium,ii.n. g.pe.cor.mouere de remi,remorum agitatio.Verg.primo la chiotma. E

Remus.i.m.g.pe.pro.remo a remoueo es.

Remiſſio animi,recreare,recreatione dell'animo.Quint.lentare,calare,remettere, vt ſupercilii.Ci.primo de off.a remitto is.

Renutus,us.ui.m.g.pe.pro.ſconducere, denegare, negare.Plin.primo epiſtolarum , a renuo is.

Renes,reni,dicuutur quòd inde riui humotis oſceni oriuntur.

Repandus,a.um.pen.prod.curuo,piegato, ut crus.Hiero.

Repagulum,i.n.g.pe.cor.chiaue,ferraglio,vt poſtes repagulis continentur Cic.preſonia, obſtacolo,vt lignum,funis retinens egrediẽtem ad curſum,la chiaue.

Repeſtinatio,nis.f.g.pen.cor.in obli. pro. re- F
paſtinare, paſtinare adietro, da nouo, renouare,vt arborum. Ci in Cato.

Repertorium,ii.n.g.pe.cor.inuentario, Iulianus l. tutor qui repertorium in prima,adminiſtrat.tutorum.

Repentinus,a.um.pe.pro.

Repertus,us.ui.pe.pro.trouar. Apul.

Repetitio,nis.fœm.gen.pen.cor. in obli.pro, richieſta.

Repetitus,a.um.penult.produ.pigliato, reaſſumpto. Cicer. de perfecto , Horat.e media philoſophia repetita.

Repens,ntis,omnis g.pe.cor. in obli.pro. ſubitanio,vt hoſtis.Plaut.in Amphi.

Repoſitorium,ii.n g pe.cor.repoſto,cui menſe, vel obſonia collocantur. Plin.33.& menſe repoſitoriis imponimus ad ſuſtinenda obſo-

A nia,& in eódem carr r.a repono is.i.colloco.
Repoſitus,a. um.pe.cor.poſto,collocatus,Ci ce.6.in Verrem.
Repotia,orum.n.g.pen.cor. conuito che ſi fa vn di dapo le nozze in caſa del marito.bono conuito Horat 2.Ser. quia renouatur potio.
Repræcifio,nis.f.g.pe. cor.in obli.pro.tagliare,tagliamento, vt genitaliũ, a repræcido is.
Reptilis,& hoc reptile is,omnis g.pe. cor.chi ua, anda brancolando,ut infans,& col petto per terra,ſine pedibus,ut ſerpens, a repo is, græce ἑρπετὸς.
Repulſus,us. ui.m.g.pe.pro.rebottare. Clau. raucosq; repulſus umbone. Ci.primo de Diui.ſcopulorum repulſus.i.reboationes maris ſcopulis,& cũ ſonitu reſilientis, a repello is.
Repudium,ii.n g.pe. cor. ſeperare del marito
B dalla mogliere,a re pudenda.
Requies,ei.fœm gen.pen.cor.repoſo,eſt aliquando tertię declinationis.Cice. in Catone. Macro.primo de ſopnio.
Repurgatus,a.um.pe.pr.purgato vn'altra volta,emendata,vt actio. Pli. primo epiſtolarũ.
Res, ei.f.g.pe. pro.coſa,fatto,facenda, negotium.Ter.propoſito.Cic.primo de Diuin.ad rem apte cadant,eſt quoque effectus,& veritas.Idem in eodem euentus, ac res comprobauit,imperio.Verg.3 res Agamenonias, ſtato,eſſere.Ci.id rebus noſtris conducit, robba, Horat. Ter utilità.Plaut. actus venereus. Ter.Plaut.Auſo.Imperium,litem,venerem, cur una notet res, piaito, litigare, pericolo, Ter.non capitis res agitur,ſed pecuniæ,grece πρᾶγμα.
C Reſciſſio,nis.f.g.pe.cor.in obli. pro. tagliare, tagliamento,a reſcindo is.
Reſciſſorius,a.um.pen.cor.coſa per tagliare, ut culter.
Reſes,dis.communis g pe.co.pigro,quietus, ceſſato ocioſus ab opere,quod exercere ſolebat. Li.2. Verg 6.a reſideo es.
Reſegmen,is.n.g pe.pro.in obli.cor.ſmozzatura, mozzatura, tagliatura, vt vnguium. Pl.
Reſina, æ.f.g.pe.pro.ogni humore,ex arbore diſtillans,Pli.redditq; corpora glabra,vicemque pſilotri præſtat.hinc Iuuen.reſinata iuuentus.i.reſina illita.
Reſignatio,nis f.g pe.cor.in obli. pro.aprire, apertura del ſigillo.
Reſperſio,nis. f g.pe.cor.in obli. pro. riſpargere,pigmentorum.Ci.2.de Diui.
Reſponſus,us.ui.m.g pe.pro.conuenire,congruentia,correſpondentia,Vitr. ratæ partis D reſponſus a reſpondeo es.
Reſtis,is.f.g.pe.pro.fune, corda, zocca. Iuu. Apul.inſerta reſta vt ficorũ, commina trezza connexa capita,vt alliorum, cœparũ.Pli. 20.aliũ ad ſerpentum ictus cum reſtim. Ter. Li.fare ad ſtende mia cortina.
Reſticula,æ.f.g pe.cor.funicella, cordicella, comminella,inſerta piccola,vt ficorũ. Var.
Reſtio,onis.communis g.pe.cor.in obli.pro. funaro, cordaro, qui vendit funes.Sueto. in Augu.exprobrat reſtionem, licet nomen eſſe proprium ſed male dixerint interpretes. Nam ſi eſſet proprium, non eſſet exprobratio ad iniuriam.eſt & dignus reſte & ſuſpendio. Plaut. illi buccedæ erunt quàm ego ſim reſtio,quàm quæ facit reſtes,reſtiarius. ma. g.pe.cor. qui facit funes. E
Reſtibilis ager, territorio che ſe ſemina ogni anno,che ſe recapita ogni anno.Var.Col. reſtibilem fœcunditatem appellat.Pli.quæ reſtituitur,& referitur.
Reſtinctus,a.um.pe.pro.mitigato,pacificato. Ci. primo de Diui.ſedata,atque reſtincta.
Reſultus,us.ui.m.g.pe.pro.rebutto.
Reticulum,i.n.pen.cor. Iuue.2.reticella, del capo, tegmen eſt capitis muliebris.Pli. verò 12.denſusue reticulus,græce ampyx,eſt genus retis,rete quo panes ferunt venales.Horat.primo Ser. reticulum panes uenales inter onuſto, cuius hic erit ſenſus, & ordo vt tu vehas panes venales.i. vẽdibiles inter pro intra reticulũ humero onuſto,quod alii tradunt reticulum panis inter venales ſeruos non placet. F
Reticularios,ii.m.ge.pe.cor.retaiuolo,fattore de reti del capo,qui reticula conficit.
Retiarius,ii.m.g.pe.cor. fattore de rete,gettatore de rete.Val.
Reticulatus,a.ũ.p.p.fatto in modo de rete.Pl.
Retiaculum,i.n.g.pe.cor.rete piccola. Plaut.
Reticentia,æ.fœm.ge.pen.cor.tacere. Cicer. primo de off.
Retia,æ.f.g.pe.cor. regione de Sueuia a quibuſdam Bauera.
Reticus,a.um.pe.cor.de Sueuia.
Retrorſus,a um.pe.pro. voltato, girato adietro. Apul.2.conuerſus.
Retinaculum,i.n.g pe.corr.fune che ſi lega la naue,gumina,funis,quo ligatur nauis Prop. 2.nam melius duo diſtendunt retinacula nauem, & quo aliquid retinetur, vt Vita. Plin. primo

A primo epiſtolarum a retinco es.

Retunda,orum.n g pen.produ. fuimo da pur garſe, nettarſe Retas enim arbores vocarũr, quæ aut ex ripis fluminum corruerent, aut in alueis eorum extarent, a retibus dicuntur, quòd prætereuntes naues impedirent, & retinerent inſtar retis in edicto prætorũ. Iuriſconſultus.

Retorridus,a.um.pen.corr. ſecco, ſeccato, vt ramus. Col.

Retrimenta,orum.n.g.pe.pro.ſterco,ſtercus, vrina,ſunt excrementa,& feculentiæ.Macr. 7.in ventre fit primo digeſtio, cuius fex retrimenta ſunt,Idem retrimenta ſanguini dicit ineſſe,hoc eſt materiam feculentam. Idẽ aridiora retrimenta in aluum conuenire refert,& humidiora in veſicam trahi.

Retuſus,a.um.pe.pro.inſoſcato,obtuſo, groſ

B ſo,vt ingenium. Cic.primo de Diui.che non taglia,ſpontuto, dentato, vt culter hebes, vt ferrum. Ver.2.Geor.

Reuectus,a.um.penultim.produc.reportato, portato adietro, vt dies. Verg. in Roſa. a Reueho is.

Reuerſus,a.um. penultima produ&. voltato, girato adietro.

Reuerticulum,i.n.g.p.cor.retorno,regreſſus. Apul.3.& in Flor.a reuertor is.

Reus,ei.m.g.pe.cor.chiamato a corte,eſt nõ modo qui arguitur, ſed omnes, quorum de re diſceptatur.Ci.de Orat. 2. vt Iuſtinianus reus eſt qui facere aliquid conatur,græce ypeuthoros.

Rex,gis.maſculini gener. penultim. produc. re,ricco Iuue.

Rha vide Volga.

Rhabarbarum,i.n.g.pe.cor.rheubarbaro, radix. Amianus.

C Rhagades,um.fœ.g.pe.cor.crepature, aperture,ſciſſuræ,quæ occupant labra pedes, anum,vuluam Celſus.Pl.Fulgentius rhagades Myrrhæ.i.ſciſſuras vocat, ῥήγνυμι.i. frango, diuido.

Rhagadia,orum.n.g.penult. corre.Celſus.

Rheda,æ.f.g.pe.pro.carretta de doe rote, biga,curruſue duarum rotarum, gallicum eſt vocabulum. Quint. in primo, ut aliqui eſt græcum.Ci.& Iuue.3.utuntur.

Rhedarius,ii.m.g.p.c.carretero, qui portat.

Rhenones,um.m g pe.pro.pellizza, zamarra veſtis pellicea, Cæſar.

Rhegium,ii.neut.gen.pen.corr.Rigio, oppidum in fine Calabriæ,vbi Sicilia fuit ab Italia diiuncta terremotu,a rhegymi.i. diuido, rhegyon ruptum, & abſciſſionem nũcupant Græci, Trogus, vt Stra. a rege dici potuiſſe quoſdam exiſtimaſſe tradit. D

Rhegmochaſmos,i.maſcul.gener.penultima product. vena rupta,gettare de ſangue,reiecto ſanguinis.

Rhenones,maſc.ge.pe.pro.pelizza,zamarra, veſtis pellicea.Cæſar.

Rheuma, vel rheumatiſmus dicitur eruptio, vel fluxus a ῥέω.i.fluo catarro,reumà. Pli.28 cap.8.elephanti ſanguis præcipue maris fluxiones omnes, quas rheumatiſmos vocant, ſiſtit.

Rhinoceros otis.m.ge.pe.cor.in obli.pro. Alicorno,animal,de quo Pli 8.cap.20.Stra. 15. Diod.Sol.habet vnum in fronte cornu, rhin E nanque naſus eſt,& ceras cornu. Hoſtis eſt Elephanto, coruuq; ad ſaxa clinato ſe pugnæ præparat,& indimicatione aluum maxime petit,quam ſcit eſſe molliorem.

Rhiphæorum regio vocatur therophoros.i. pennifera, quòd aer continue videtur plenus pennis. i. aſſiduæ niuis caſu pennatum habere ſimilitudinem. montes ſunt ſcythiæ in extrema parte Germaniæ a perpetuo uẽtorum iactu nominati ripein iacere eſt,in his Thanais fluuius oritur, vltra hos iacet ora aſſiduis demerſa nebulis.

Rhiophagus radicibus viuens,chi viue de rache. Diod.

Rhenus,i.maſculini generis, penultima corrept.Rheno, flumen,a ῥέω. i. fluo, ſi a rege ſcribitur ſine H. F

Rhythmus,i.maſculini generis,penulti. producta,canto piano, numerus modulatioque poſitionem, ſublationemque continens, & tribus colligitur ſenſibus viſu,vt in ſaltu, auditu ut in cantu,tactu vt in arteriarum pulſibus,ſic definitur, vt Ariſtides rhythmus eſt temporum dimenſio cum motu facta qualitatis alicuius, uel ut Phædrus eſt ſyllabarum inter ſe inuicem aliquo pacto accommodatarum dimenſa poſitio: à Rhythmonio Orphei filio,& Idomeneæ nymphę marinæ, ut Niceratus de muſica.

Rhodanus,i.maſculini generis,penultima correpta, roſne, Rhodano, eſt flumen Galliæ, a Rhoda Rhodiorum oppido.

Rhodinum oleum, oglio de roſe, roſaceum oleum. Pli.15.& 13. ῥόδον roſa nominatur.

A Rhodinum vnguentum,pe.pro.unguento roſato.i.fatto de oglio roſato.

Rhoiton,i.n.g.pen.cor. vino de granato,malangrano.

Rhododaphne,es.ſf. g.pen.pro. roſa laurea, quæ vt Plin.iumentis, capriſque, ac ouibus venenum eſt.

Rhododendum quaſi roſæ arbor.

Rhodinum oleum,oglio de roſe,roſaceum oleum.Pli.15. & 13. rhodon roſa nominatur.

Rhodes,i.f.ge.pe.pro.Rhodo, urbs, & inſula maris Carpathii olim vocata Ophiuſa, dein de ſtachia, poſtea Telchim, quòd Telchimes inſulam incoluerunt,qui æris,& ferri fabricam inueniſſe dicuntur. Soli ſacra. Nam, vt Soli. nunquam cœlum ita nobilium eſt, vt in Sole Rhodos non ſit a puella Rhodo

B vocata vt Diod 6.vt alii a Rhodo. i. roſa incompleta ad cuius ſimilitudinem eſt inſula, vel a capulo roſæ ibi inuento. Rhodi aurum pluiſſe cecinit Pindarus ob inſulæ felicitatē, fuit ibi Coloſſus. i. ingens Solis ſtatua, a quo Rhodii nuncupantur Coloſſenſes, ad quos ſcribit. Paulus.

Rhombus,i.m.g.pe.pro.piſcis eſt,vt Pli. planus, eſt & inſtrumentum magicum ſphericum trochaliſtis figuræ, vt Apollonii interpres ad eliciendum lunam, qui rhombus in terra iactus uoluitur fere, vt cylindrus, quo vtebantur veneficæ mulieres. Mart.9. Prop. 2.erat æneus vt Theocritus in Pharmaceentria,& non aiunt ex liciis ſeu filis confectus, ſed erat implicitus liciis, ſeu filis, eſt quoq; figura geometrica,vt Martianus in Geomet.

C tetrapleuros i.quatuor laterum,non tamen recti anguli.

Rhodomeli,mele roſato.

Riea,æ,f.g.pen.cor. copercero,velum capitis muliebris,muccaturo, fazoletto, muecichino,ſudarium.Plaut.in Epid.Serenus,aut zonulam,aut acum,aut rieam.

Ricula,æ.fœm.gen.pe. cor. copercero. Turpillus virginem geſtantem in capite riculam, muecaturo.

Ricarius,ii. maſc.gen. pen.cor.fattore de copercero.

Ricinium,ii.n.g. pe.cor. eſt palliolum fœmineum breue,Varro.mulieres in aduerſis rebus,ac luctibus,cum omnem veſtitutum delicatiorem,ae luxurioſum poſtea inſtit utum ponunt,ricinia ſumunt, touaglia porta de capo, pannicello,

Ricularius,ii.m.gen. pe. cor. factore de muccaturi, fazoletti. D

Rictus,us.ui m.g.pe.pr.becco, roſtro, pizzo de gli vcelli Pli.10.cap 9.muſſo animalium Idem 8.de tauris,etiam hominis Lact. Pli.7. ca.12.eſt,& neutri g. Ci.de ſignis vt rictum, mentumq; eius paulo ſit attritus, Lucret.6. mollia ricta,a ringendo.

Ridica,æ.f.g.pen.cor.palo de la vita Pli Var. Col.4.ca.12.tam ex ligno,quam ex arūdine.

Ridicula, æ.f.g pe.co.eſt fixile pedamentum Col.in.5.eiuſdem arboris bifidas ridiculas, manet diutius,quam tres.

Ridiculum, i.n.g.pe.co.burla,facetia de ridere,parlare de ridere,mouens riſum. Ci.

Ridiculus,a um.pe.co.da riderſe,da burlarese, da beffigiareſe, da eſſere beffigiato,græcè καταγέλαστος. E

Ridicularius,a.um.pe.co.coſa per ridere.

Ridibundus,a um.pe.pr.riſarolo,riſirolo.

Rigidus,a.um.p.co.friddo Ver.duro,aſpro vt homo alzato,erecto vt quercus, arbor. Idē, à rigore.

Rigor,is.m.g. pe.cor.in obli. pr. aſprezza,durezza vt ferri Verg.primo Geor.arrezzare, arrettare,ſtare tirato,tiſico,friddo.

Riguus,a.um.pe.co.adacquato vt ortus Col. ſparſo vt in hærbis Ver.in Roſa.

Rima,æ.f.g.pe.pro.fixura,apertura,ſpaccata, iaccata.

Rimula,æ.f.g.pe.co. ſpaccatella, iaccaturella, ſpaccazella, ſpaccata,fixura piccola.

Rimoſus,a.um pe.pr.pieno,abōdante de ſpaccate Col.Verg.in.6.

Riparenſes ut in Cic.de re militari.l. contra erāt hi milites,qui in imperii limitibus excubabant pro re publica aduerſus barbaros, puta in ripis Danubii, & ſimilibus,à rupis dicti. F

Riſcus, i.m.g.pe.pr.ſportone ineoirato.i.ciſta corio cōtecta,feneſtrella del muro,feneſtra.i.locus auguſtus in parietibus Ter.i Eu.

Rituales nominātur tethruſcorū libri,in quibus perſcriptum eſt,quo ritu condantur urbes, aræ, ædeſq; ſacrentur, qua ſanctitate muri,quo iure portæ, quomodo tribus, curiæ,centuriæ diſtribuantur, exercitus conſtituentur,ordinentur, cæteraq; eiuſdem ad bellum,& pacem pertinentia, de quibus ait Cic.in primo de Diui. aruſpicini,& fulgurales,& rituales libri,licet in Cicerone trituales ſed mendoſe legatur.

Ritus

A Ritus,us.ui.m. g.pe.pro.conſtuma, conſtumã za ut ſacri urbis, eſt recta conſuetudo, dicitur a ratus.

Riualitas,tis.f.g.pe.co.in obli.pro. geloſia de amore.Ci. Apul.

Riualis,is.m.g pe.pro. eſt qui per eundem riuum aquam ducit communẽ Pomp. de aqua cotid. Vlp.in. l.1.§. ſi inter de aqua cotid.& æſt.eſt quoq; qui habitat in riuis ut alecula piſciculus riualis Col.innamorato de la amata de altro, qui alterius amatam amat Ter. in Eun. græce ἀντεραστής, metaphorice,eſt qui pari animorum affectu ad aliquod habendũ ſtudium confert ſuum.Horat. in Arte.i eiuſdem artis ſtudioſus, a riuo, quia feræ ſitientes cum ex eodem riuulo hauſtum petunt in in prælium contra ſe inuicem concitantur.

Rixa,æ.f.g.pe.pro.xarra, ſciarra de parole Te

B ren.in Hecy. & in factis altercatio.ſed etiam inter plures.Li. concurſu hominum rixa, & inferius,cum conuerſus in patres impetus eſſet,conſulum concurſu rixa ſedata eſt.græce ἔρεισμα.a ringere.i. roſtrum torquere,quod canes faciunt latraturi.

Riuus,i.m,g.pe.pro.riuo, eſt locus,quo aqua decurrit,a rem.i.currere Vlp.in.l.1.§.ait prętor.de riuis.

Rixoſus,a. um pen.prod.xarreo, ſciarrero.

Roborarium, ii.n.ge.pe.cor.monazeo, maiazeno de lignami.

Robor,is. n.g.pe.pro.in obli.cor.per O eſt genus quercus, rouora, ponitur tamen pro arbore, Robur uero pro omni ligno cippone, ligno groſſo,criminale,locus in carcere,quo præcipitatur malefactorum gens. Lucret.3.

C uerbera, carnifices,robur, pix,lamina,tedæ, Apul. ſcelus dignum robore,& carcere.ponitur pro fortitudine,fortezza cuiuſq; rei. Colo.Ci.hinc Robuſtus.a. um. pe.pro. forte,robuſto,gaghardo.

Robuſtus a. um.penul. produ. forte,robuſto, gagliardo.

Robigo nis. f.ge.pe.pro. in obli.cor. uitiũ eſt rodens ferrum, uel ſegetes,dicitur quaſi rodigo a rodo is.Pli.18.de uitiis frugum minus noxium eſt robigo, hinc Robigalia dies. Feſtus.7. calendas Maias colebantur,quoniam tunc robiginem auertere putabãt,|Numa cõſtituit Robigalia.

Rogatio,nis.f.g.pe. cor.in obli.pro.pregaria, prex,eſt & lex per exquiſitas ſententias, ſed adhuc non eſt in æs redacta, quando ita interrogamus aſſerentes uultis,iubetis ne Quirites hoc, an illud fieri,ſpiare,ſpiamento,domandare,domando a rogo as. D

Rogatus, us.ui.m.g.pe.pro.Ci.

Rogator,is.m.ge pen.pro. peccente,mendico Plaut.rogator petam panem.

Rogatus,a. um.pen.pro.pregato, ſpiato adomandato.

Rogus,i.m. g.pe.cor. caſtellame,nunc accenduntur faces circum cadauer, olim cataſta de legna, congeries lignorum cum cœpit ardere, & cadauera comburebantur Ser. Cic. primo de Diui. rogum ardentem, ipſe contenderem antequam ardere cœpit, tum cœperit pyra,uocatur a πῦρ.i. igne,ut rogus a rogo as, quod in eo dii manes rogantur, ſed quam ſępiſſime rogus pro pyra,& pyra pro rogo ponitur.

Romphea æ f.g.pen.cor.eſt genus gladii Val. Flaccus.6.romphea ligno, Claud. ultrix romphea ſagittas. E

Ronchus, i.m.gen.penulti.pro. dilligiare beffigiare deriſio deriſorq; Mar. in ſpectaculis romfare,rõciare,ſonus naſi ſtertentium,gręcum eſt uocabulum, & fictitium (ut aiunt) a ſono ſiue tinnito.

Ronchiſonus,i. m.g. pe.cor, dilligiatore,beffigiatore Sido.a roncho,& ſono.

Ropalum,i. n.g.pen. cor.martello de la campana, de la porta.

Rorarii,ii.m.g.p.c.cauallo legiero,ſtrataioto.

Roritus,a.um pen.correp. de roſata ut pecus.

Rorulentus,a.um.penultima produ.pieno de roſata Col.

Ros,ris.m g pe.pro. roſata Pli.2. ros neq; gelu,neq; ardoribus, neq; uentis,nec niſi ſerena nocte gignitur,eſt humor,qui ſereno tẽpore fluit e cœlo,a rus.i.fluxus,græce δρόσος. F

Roſa,æ.f.ge.penul.produ. roſa eſt hærba, & flos, olim candida quæ nunc eſt purpurea, hæc eſt ratio quod Adonim Venus deperibat,& Venerem Mars.Mars riualem Adonin de medio tollere decreuit,ratus Adonidis morte pariter amorem Veneris interiturum, quare Adonin uulnerat,quod cum Venus reſciſſet, maturauit,ut opem ferret, feſtinabũdaq; roſa occurrẽs in ſpinas incidit, & in plãta pedis uulnerata fuit,quare ſanguis e uulnere defluens roſæ colorem in ſuum transmuttauit, roſamq; prius candidam in colorẽ purpureum conuertit Apththonius.

Roſcidus a. um.pe.cor. pieno ſparſo,bagnato de

A de rugiada, conſperſus rore, a Vergilio luna roſcida ueluti parens fœcundiſſima roris, hu moriſq; Pli.

Roſeus, a. um. pe cor. de roſe, in colore de roſe, incarnato, ut color, ueſtis Pli. bello ut cer uix Hora. in Odis.

Roſaceum, ei. n. g. pe. cor. oglio roſato.

Roſaceus, a. um pe. cor. fatto de roſe.

Roſarium, ii. n. g. pe. cor. roſario, roſito, locus ſemnandi roſas licet negent Pallad. roſaria menſe Martio, ſi roſam temperius. Apul. 4. copia, abondantia, multitudine de roſe Pli. roſe Verg. de Roſa ῥοδωνία græce locus roſis conſitus.

Roſetum, i. n. g. pe. pro.

Roſtrum, i. n. g. pe. pro. becco, pizzo de aucelli, roſtro, ſperone de nauilio, ſpaccamare de mare, muſſo de animali ut mugilis Pli. homi nis Pla. in Menec. Roſtra inquit Li. ex nauibus Antiarũ, ex quibus ſuggeſtũ in foro extructum adornari placuit, roſtraq; id templũ appellatũ, ad Comitiũ prope iuncta curiæ, ſed poſtea loco mota, & Ci. in Vatiniũ produ xeris iudicẽ in roſtris, illo inquã in augurato teplo. Roſtra in regione octaua iuxta forum locat Victor, quem locum ad ſtatuas clariſſi mũ fuiſſe docet Ci. pro. Deiotaro, hinc Iuue. ſatyra prima, cũ forũ nominauit, ſtatim ſubdit triumphales ſtatuas, Suet. bina roſtra fuiſſe indicat, Auguſtum laudari pro roſtris ue teribus referendo Cic. de leg honoratorum inquit uirorum laudes in contione memorã to, eaſq; ad cãtus, ad tibicinem proſequũtur.

roſtratus, a. um. penul. pro appizzuto, pizuto ut nauis.

C roſtellum, i. n. g. pen. pro. becchicello, piccilo, picutillo muſſillo, muſſicello ut muris, pulli Pli. Col. 8. cap. 5.

rotamagus, i. f. g. pe. cor. Rua, Ruana oppidum Galliæ.

rotamagenſis, & rotomagenſe is omnis. g. pe. pro. ruaneſe.

rotundus, a. um. pen. pro. rotundo, perfecto ut ore, Horat.

rubellum, i. n. g. pen. pro. rouello, uinum. a uiti bus, quas rubellas a rubenti materia nuncupant.

ruber, a. um. pen. cor. ruſſo, rubeus dicerẽ non latinum, & codices mendoſos, ſed emaculan dos rubrum, rubres, rubram & in caſibus, ge neribus, numeriſq; ſuis, dicitur a rubeo, ut niger a nigreo, piger a piget.

D rubidus homo, uide homo.

rubicundus; a. um. pe pro. multo ruſſo, ruſſo, rubens Ter. in Hecy.

rubeta, æ f. g. pe. pro. ranauotto, ranonchia de ruberto, roſpo, botto, buffa, ſunt ut Pli. 8. ranæ a rubis rubetæ quæ in terra, & humore uiuũt plurimis refertæ medicaminibus, quæ ponere quotidie, & reſumere paſtũ dicũtur.

rubetum, i. n. g. pe. pro. roſtinaro, roncito, rometito, loco pieno de runci.

rubrum mare mare roſſo dixerunt, quod rubere credebant aquas, nonnulli a Solis reper cuſſu talem reddere colorem exiſtimauere, alii ab arena, tramq; Græci erythreũ uocãt. Erithros rubrum ſignificat Cuttius a rege Erythra exiſtimat.

E rubicon, is. m. g. pen cor. in obli. pro Piſatello fluuius.

rubigo, nis. f. g. pe pro. in obli. cor. rugia, rugine Rubiginis uis eſt ſigare, ſiccare, reſtringere, plures ex ferri rubigine medicinas docet Pli. 34.

rubiginoſus, a. um. pe. pro. pieno, abondante de rugia, arregiuta, ranchiduſo, pieno de ranchidu.

rubus, i. m. g. pe. cor, ruſtina runza, ruberto, ſẽtes, morola de la ruſtina, amarella, mora agreſtia rubi. Pro. 3. & dare puniceis plena caniſtra rubis eſt & rubos caninus, qui a Grecis dicitur κυνὸς βάτος quo ſepẽdos ortos, & circumuallandos eſſe præcipiunt Col. Pallad.

rubrica, æ. f. g pe. pro. macra, magra, uuolo, color ruber a robro dicta ponitur pro lege Perſ. excepto ſiquid Maſuri rubrica uetauit, quod prætor album ſuum rubris literis ſcribebat Notandum eſt legendum eſſe in Perſio Maſuri prima & ſecunda correpta, & nõ Menſuri cum N. quia carmen non ſtaret, fuit iuriſconſultus de rubrica Pli. 3. cap. 6. F

rubricatus, a. um. pe. pr. tincto de macra Hier.

rubricoſus. a. um. pe. pro. pieno, abondante de macra Cato. Pli.

rudis, & hoc rude is omnis g. pe. cor. groſſale, ignorante, groſſero, non lauorato ut lignum rudius eorum Ci. pro L. Flacco.

rudis, is. f. g. pe. cor. uirga, bacchetta di gladiatore ceſſato da lo officio Ci. in. 2. Phil. metaphorice eſt omnium ceſſantium a ſuo officio uirga non polita ut ferrea rudis Pli.

rudicula, ę. f. gene. penul. cor. uirghetta. uirga, piccola ben polita Pli. Cato, Col. 2. cap. 45.

rudiarius, ii. m. g. pe. cor. gladiatore ceſſato da lo

A da lo officio Sue.in Tybe.
rudentes tum. m.g.pe.pro.fune, cordȩ de nanibus,& dicuntur,quod rudere, cum uei berantur uento ,exiſtimantur, qui ſonus propriæ eſt funium,non aſinorum,legitur in ſin gulari Ouid. 3. rudentis explicatio Cicero primo de Diui.Plautus in Rudē. hanc rudentem.
rudimentum,i.n g. pe.pr.principio de littere.
ruderarium, n.n.ge.pen.cor. criuo,uaglio da cernere brenna,caniglia,ſterco.
rudus, ris.n.ge.pen.cor. ſauorra,ſaurra,calce rogna,lapides uetuſti, Plin. ſterco,che ſe rade Lucil.
ruderum,i.n.g. pen.pro. monnezzaro.i.locus plenus rudere Cato.
ruderatus,a. um.pe. pro.inſauorrato , rudere plenus ut pauimentum, ager Pli. agrum ru-
B deratum amant roſæ,a rudero as.
ruderatio, nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.inſauorrare Vitr.
ruffus,a um.pe pro.roſſo.
ruffulus.a.um.pen.cor.ruſſetto, ruſſicello,un poco ruſſo Plaut.
ruga,æ.f g.pen.pro. rechieppa, rappa in facie Ci.plica,falda in la uelta Pli.
rugoſus,a.um. pe.pro.arrecchieppato,rappato,rappatizio,plicato,pieno de falde pliche, chieghe.
rumex,cis.m.g.pe.cor.lampazzo,herba.
ruma,f.g.pe.cor.cizza,menna.non uterer.
rumis,is.f.g.pe.cor.
rumimus,i.m ge.pen.pro. uirticillo, uertichio fuſaiolo.
rumor, is.m g. pe.pro.diceria, fama,nominata,eſt ſermo incerto authore diſperſus Quin
C ti.Ter.in Phor.græce phemos.
rumuſculus,i. m.ge.pen.cor. diceriettà, fama piccola Ci.pro Cluentio,Hier.
runcina,æ.f.g.pe.pro.chiana, piana,chianola inſtrumentum leuigatorium quo ligna poliunt fabri lignarii Pli. 16.cap. 34. Hiero. in Eſaia , a quibuſdam ſerra grande ſed male, Augu.4.de ciui.dei.
ruricola,æ.communis g.pe.cor.uillano , uillana,contadino, maſſaro,curatore de la terra.
rus,ris.n.g.pe.pro.maſſaria, campo , terra da lauorare , podere , dicuntur rura non quaſi arura ut Ser. ſed ut Var.quod rurſus ferunt quotannis facienda.
rureſtris , & hoc rureſtre is omnis.g. pe.pro. de maſſaria Apul.7.

rurſorem colebant quod rurſus eodem cuncti reuoluantur. D
ruſſatus a.um. penultima producta ueſtito de roſſo , ueſte roſſa indutus Iuuena. 7. ruſſati pone Lacerte , ubi conqueritur de ruſſato Lacerta curſore, cuius fundus centum patrimonia cauſidiconum æquabat,eſt ergo Ruſati factionis aurigarum nomen, non eſt intelligendum de milite.
ruſticula, æ.f.generis pen. cor.gallina arcera, gallina ſyluetris.
ruſticus,a.um.pe.cor.uillano,maſſario, contadino,lauoratore.
ruſticanus , a. um penulti. produ. de uillano.
ruſticarius,a.um.pe.cor. pertinente ala maſſaria,campo da lauorare,al podere ut falx.
ruſticatio,nis.f.g pe cor.in obli.pro.ſtare alla maſſarie campo.
rutatus,a um. penultima producta facto de ruta Plin. E
rutilus,a um.pen. cor.ruſſo.
rutabulum ,i. neutri generis penultima correpta ſculpto de furno quo ignis extrahitur e furno,Cato Col. 12.capitu.21.ponitur pro membro uirili , Neuius ſenile tractet retritū rutabulum,a ruo is.

S A B A,æ.fœminini generis penultima correpta Meccha,regio.
Sabæus,a. um. penultima produ.da la Meccha.
Sabatia, æ. fœmini generis penultima correpta Anguillara,oppidū.
Sabellicus caulis , maſculini generis penultima correpta caulo, foglia capuzza, caulis capitatus, capite in orbē porrecto & criſpo.
Salis,is maſculini generis penultima correpta Sambra fluuius.
Sabbatum,i.n. ge.pen. cor.ſabbato ut Lac.8. ca.14. lingua hæbræorum a numero nomen accepit,& eſt dies ſeptimus.Nam eorum lingua ut aiunt ſabe ſeptem ſignificat, hoc idē uult Iuſtinus.36. qui ſcribit Moyſen ab Aegypto cum ſuis pulſum ſacra Agyptiorum furto abſtuliſſe, itaque Damaſcena antiqua patria reptita montem Syneum occupaſſe , in quo ſeptem dierum ieiunio per deſerta

A deſerta Arabiæ cum populo ſuo fatigatus cum tandem ueniſſet, ſeptimum diem more gentis ſabbatum appellatum in omne æuum ieiunio ſacrauit, ut alii ſabbatū.i. diem quietis, quoniam illa dies famen eis, erroremq; finierat. alii tradunt ſabbatum hebraice, latine requiem interpretari, eo quod ſeptimo, ut Ioſephus, die ab omnibus operibus ſuis requierat Deus mundo conſtituto. Appion uero ſcribit, quod non probo, ſabbatum appellatum a ſabbo, quod ſplenem ſignificat. Quoniam Iudæi labore feſſi eo die dolore ſplenis correpti ſunt. Latini Saturni dium nominant.

Sabbatarius,ii.m.ge.pe.cor. Iudio Mart.

Sabatia,æ.f.g.pe.cor. Sauona, oppidum Liguriæ Pomp. Mela.

Sabatium,ii.n.g.pe.cor.Li. Pli.

B Sabini, pe pro populi ſunt in quarta Italiæ regione a religione, & deorum cultu quaſi ſebini uocati. Sebin.n. colere, & ſacrificare ſignificat. Portius uero Cato teſte dionilio ait Sabinos dictos eſſe a Sabino rege, & illum quidem filium fuiſſe Sangi cuiuſdam gentilis Diui, qui a quibuſdam Piſtius ſit appellatus, Silius in. 8. a Sabo authore gentis dici tradit.

Sabulum,i.n.g.pe.cor. ſauorra de la naue, arena groſſior, qua naues onerantur.

Sabulo,nis.m g pe.cor.in obli.pro.

Sabuloſus, a.um. pe.pro. ſauorraro, pieno de ſauorra, inſauorrato, arenoſo Col.

Suburra,æ.f.g.pe.pro. Vitr. 8. Ver. 4. Geor.

Saccaria, æ.f g.pen.cor. mercantia de ſacchi, mercatura ſaccorum Vlp.ff. de contrahen.

C Saccarius,ii.m.g.pe.co. baſtaſo, facchino, carriatore con li ſacchi, baiulans ſaccho Vlp. de contrahenda empti. fattore ueuditore de ſacchi.

Saccharum,i.n.g.pe.cor. zucccharo.

Sacci, ſacculi, ſaccelli ſunt ut Pędianus numorum receptacula.

Sacciperium,ii.n.g.pe.cor. borza grande. crumena, borzillo, uorcillo, uurſulino, receptaculum intra crumenam Plaut. in Rud.

Sacchularius ii.m. ge. pen. cor. ingannatore, gabbatore, qui uetitam in ſacculo artem partem ſubducit, partem ſubtrahit Vlp. ff in. l. ſaccularii. de extrahord. criminib. & qui in dię tam, & cœnacula ſe dirigit furandi aio.

Sacerdotium,ii.n.g.pe.cor. beneficio Li. iuſpatronato, Tacitus græce ἱερωσύνη.

Sacerdos, otis, commu nis.g. pe. pro. ſacerdote monicha, Ver. 6. græce ἱερεύς. D

Sacer, cra. um. pen.cor. ſacro, deo deſtinatus, grande, magnus ut tripodas Verg. ad imitationem græcorum, apud quos ἱερὸς ſacrum & ingentem ſignificat, biaſtemabile, exacrabile Gel. 4. ſacer eſto, idq; ex more Gallorum tractum conſtat. Nam Maſſilienſes quoties peſtilentia laborabant, unus ſe ex pauperibus offerebat alendum anno integro publicis, & purioribus cibis, qui poſtea uerbenis ornatus & ueſtibus ſacris circumferebatur per totam ciuitatem cum execratione ut in ipſum tenderent mala ipſius ciuitatis, & ſic proiiciebatur.

Sacer morbus, male de luna, male caduco, male dalto, græce ἐπιληψία.

Sacer ignis, foco de ſanto Antonio. E

Sacellum,i. n.g.pen.pro. cappella, eſt ut Gell. diminutiuum a ſacro.

Sacrificium,ii.n.g.pe. cor. meſſa. a ſacrificio, græce θυσία.

Sacra,æ.f.g pe.pro. Fauignana, inſula Siciliæ.

Sacra uia eſt Romę dicta quod in ea inter Romulum, & Tatium fœdus ſacrum ictum fuit.

Sacrarium,ii.n. g.pe.cor. ſacriſtia Vlp.ff. de rerum diuiſione & qualitate, tradit illud notandum eſt, aliud eſſe ſacrum locum, aliud ſacrarium, locus ſacer eſt, locus conſecratus, ſacrarium eſt locus, in quo ſacra reponuntur, etiam in ędificio priuato Ci. ſacrarium Bonæ Deæ.

Sacrarius,ii.m.g. pe.cor. ſacriſtano.

Sacratus,i. maſcu. generis penultima preuite Apul. F

Sacrum,i.n.ge.pe.pro. Capo de ſancto Vicenzo, promontorium, ut Mela, in Bœtica, ut alii qui in Luſitania.

Sacrilegus,a.um. pe.cor. arrobatore de eccleſie, & de coſe ſacre, ſacra legēs.i. furans Paulus in .l. ſacrilegi in principio ad. l. Iu. pecul, græce ἱερόσυλος a ſacro, & lego.

Sacrilegium, ii.n. ge.pe cor. furto de coſe ſacre. Innocētius tradit dici quaſi ſacrilædium græce ἱεροσυλία.

Sacroſanctus, eſt uenerabilis tanquam res diuina & deo conſecrata Ci. pro Cornelio Balbo, ſacroſanctum eſſe nihil poteſt, niſi quod populus, plebeſue ſanxiſſet, & ſanctiones ſacrādæ ſunt, aut genere ipſo, aut obteſtatione, aut conſecratione legis, aut pœnæ, cum caput eius, qui cōtra fecit conſecratur.

Sæuus,

A Sæuus,a.um pe. pro. crudele, grãde ut ſæuus
in armis. Ver. aſpro, irato ut Achilles, Idem
in primo, forte ut Hector, Idem in primo,
duro ut ſcopulus, Idem in.5. potente ut tri-
dens, Idem in primo, inimico ut Iuno, Idẽ
in primo græce χάλεπος.

Sæuitas,tis. f.g.pen.cor.in obli.pro. crudelta,
mala ſorte,fortuna mala ſciaura.

Saga,æ.f.g.pen. pro. affattochiara, fatturera,
magara,indiuinatrice, uenefica,incantatrix,
artis magicæ, carminiſque perita, dicta, ut
Porphirio,quaſi ſatis aga, & multum agens,
habens ſenſum acutum, ſed melius a ſagire
quod eſt ut Ci.primo de Diui.acute ſcire.

Sagax cis.communis. g.pe.cor.in obli.pro.ſol
licito,diligente, aſtuto,ſolers, diligens a ſa-
gio, canes ſagaces.i. indagatores, bracco,
quod ferarum cubilia præſentiunt.

B Sagacitas,tis.f.g.pe. cor.in obli. pro. ſollicitu
dine,diligentia.

Sagum,i. n.g.pen.pro.arbaxo, pannus uiliſſi-
mus ſautamarco,eſt ueſtis militaris quadra
Ci.in Phil. ſago diſtento homines in ſubli-
me iactari docet Suet.in Nero. a quibuſdam
ſaione de ſoldati ſenza maniche Plutar. in
Lucullo Ci.ad Trebatiũ.

Sagaria, æ.f.g.pe.cor. mercantia,uendere de
arbaxo, ſautamarchi Vlp. ff. de tribu. actio,
a ſagis.

Sagarius,ii.m. ge. pe.cor. coſitore, uenditore
de arbaſo.ſautamarchi.

Sagarius,a. um.pe. cor. deſideroſo de ſapere
molto, a ſagire, de arbaxo, panno, a ſago
Vlpia.

Sagatus,a.um.pen.pro.ueſtito de arbaxo, ſa-
C go indutus, Martialis, Suetonius in Cæſ. in-
ſaionato.

Sagena.æ. f.g.pen.pro,ſciauica, ſciabica,rete
piſcandi Mani.& in euangelio.

Sagina,æ fe.generis penulti.producta groſſo
Proper. Iuſt.

Saginatus,a. um.penultima producta ingraſſa
to, a ſagino as.

Saginarius, ii.m. generis penultima correpta
ingraſſatore.

Saginarium,ii.n.g.pe. cor. doue ſe ingraſſano
aucelli,animali, ubi aues altiles, animaliaq;
includũtur ad ſaginam, Var.3.de re ruſt.Pli.

Sagma,tis.n.g pe.pro.in obli.cor.imbaſto,ſal
ma,hinc equus, aſinuſq; ſagmarius, & mula
ſagmaria inbaſtato,inſalmato in Leuiti.ſag-
ma ſuper quo ſederit, Iulius Pollux ſagmata
iumentorum in Philippicis. D

Saguntum,i.n.g. pen.pro. Monuidero, a qui-
buſdam Segorbo oppidum Hiſpaniæ.

Sal,is.m.&.n.g.pe.cor.ſale,noſtram uide grã-
maticen in generibus, maſculini quoq; gene
ris ſapientia. Ter. in Eun mare. Verg.in pri-
mo ſpumas ſalis ære ruebant i. diuidebant
ſpumas maris ære.i. roſtro ærato. & non re-
mis, uti tradunt. Quoniam ut Plut. in uita
Marci Antonii antiqui proris,roſtriſq; naui-
gabant æratis, Ver. in.9. æratæ ſteterant ad
litora proræ,in plurali ſale,facetie,piaceuo
lezze, lepores, hylaritas facetiæ,uide gram-
maticen,& in ſingulari profacetiis Pli.31. ui
ta humanior ſine ſale nequit degere, adeoq;
neceſſarium elementum eſt ut tranſierit in-
tellectus ad uoluptatem.dicitur quoq; ſapiẽ
tia, ſales appellantur, omniſq; uitę lepos,&
ſumma hylaritas, laborumq; requies nõ alio
magis uocabulo conſtat, Catul. Nulla in tam E
longo corpore mica ſalis. i. nihil eſt ridicu-
lum in corpore, ponitur pro mari, quoniam
Græci ἅλας pro mari ponũt, & H ut in gram
matice patuit in S uertimus ut ἑπτὰ ſeptẽ.

Salhermoniacus, ſale armoniaco.

Sale æ.fœmi.generis penultima producta ſibi
lia,oppidum.

Salacia æ.f.g.pe. cor. Salacra,uxor Neptuni,
quod in ſalem redeat, eſt aquæ maris Dea,
quam putabant ſolum nere.i.mouere.

Salarius, ii.m g. pe. cor.uenditore de ſale, ſal
ſume Mar.a ſale.

Salarius,a.um.pen.cor. pertinente ad ſale ut
annona Li.

Salii fuerunt ſacerdotes Martis a ſaltando di F
cti. Numa ait Liui.ſalios.12. Marti Gradiuo
legit,a ſaliis cœnæ ſaliares dictæ. i.oppiparę,
ac ſumptuoſæ.

Salgamarius ii.m. g.pen.cor.uenditore de ſal
ſume,de ſalami.

Salgamarium ii.n.g.pe.cor.ſalimoba,uaſcello
de ſalſume,ut cadis.

Salillum i.neutri generis,penultima producta
ſalera piccola.

Salix cis. fœminini generis penultima produ.
Salice,arbor.

Salitura,æ.fœmini generis penul. producta ſa
lare Col.

Saldæ,penultima producta colonia Algeri.

Salſamenta,orum.n.g.pe.pro.ſalſum,tam car
nium,quam piſcium.

Salſamentarius,ii.m.ge.penul.cor. uenditore
de

A de ſalſume.

ſalſumentarius,a.um.pe.cor.pertinente ad ſalato ut locus,uas Pli.

ſalgama, ſunt quęcunq; conditanea ad uictũ noſtrũ ex ſale in uaſis ſeruantur,ſalſume reſeruate in uaſis.Auſo.Col.ut tunnus.

ſalinum,i.n.g.pe.pro. ſalera, uaſculum, quo ſal tum ad menſæ uſum, tum ad ſacra paratum Perſ.

ſaliclum,i.n.g.pe.pro.ſalicito,locus, & copiá ſalicum arborum Ver.in Buc.

ſalictus,a.um.pen.pro. de ſalice ut falx Verg. in Coppa.

ſalſus,a.um pe pro.ſalſo, ut cibus,faceto, ridiculo ut homo Quint. a ſalibus. i. facetiis & urbanitate.

ſaltuoſus a.um. pe.pro. ſiluoſo,boſcoſo,pieno,abundante de ſilue,macchie.

B ſaltatus us.ui.m.g.pe.pro. Saltare,ballare Li. a ſalto ſaltas.

ſalum,i.n.g.pe.cor.mare Verg.a ſale,uel a ſalio.i.moueo.

ſalubritas,tis.f.g pe cor.in obli.pro.ſanita ſalubrita Ci.primo de Diui.

ſaltus,us.ui m.ge.penu.pro.ſelua,boſchetto, macchia,ubi coaleſcunt arbores,a ſaliendo, ſalto Ci.in Cato.

ſaltuarius,ii.m.g.pen.cor. guardiano de ſilue, boſchetto, machie,cuſtos ſaltus, ſaltuarium autem Labeo putat eum demum contineri, qui fructuũ ſeruãdorum gratia paratus ſit, eum non qui finium cuſtodiendorum cauſa, ſed Neratius & hunc & hoc iure utimur, ut omnes ſaltuarii contineantur Vlp. l. quæſitum eſt.§ t.co.tit.

C ſalacitas.tis.f g.pen.cor. in obli.pro. libidine, luxuria.

ſalax,cis ois.g.pen.co.in obli.pro. libidinoſo, luxurioſo, a ſalio Horat. Marc. ſalaciſſimus multo luxurioſo Col.8.cap.2.

ſalebra,ę f g.pe. cor. potius in plurali loci aſpri,inequali aſprezza,aſperita ut montis,loci Ci.in tantas ſalebras recidiſſet, & in. 5 de Finibus hæret in ſalebra, a ſalit.

ſalebroſus,a.um.pe.pro. aſpro, difficile ut lectio, labor Ver.in Moreto non tam ſalebroſius ut ante..

ſalientes,fiſtularum ſunt capita, atq; & ipſæ tabulorũm, & fiſtularum ſcaturigines,quæ & ſiphunculi dicuntur, de his Ci ad Q.fratrem piſcina,& ſaliẽtibus additis Vitr 8.Vlp. in.l.funes.ff.de actio.emp.

ſalentum,i.n.g. pe.pro. Solito, oppidum prope Hydruntem. D

Salentini,orum.m.g.pe.pro.Terra de Otranto a quibuſdam terra de Baro,ſed male: Põpei uero ait Salentinos a ſale dictos, Cretas, & Illiricos, qui cum Locrenſibus nauigantes ſocietatem fecerunt.

ſalix, cis.f g.pe.cor ſalice,arbor Pli.16.ca.52. cuius ſemen eſum dicitur in fœcunditatem mulieribus gignere,dicitur a ſaliendo.i.cito ſurgendo.

ſalina, æ. fœmini. g.pen.produ. ubi fit ſal.Pli.

ſaliua,æ.f.g pe.pro.ſaliua, ſputazza,ſputo.ueteres pro ſucco accipiebant, dicitur quod in ore ſaliat,uel quod ſalis fere ſaporem habet. Saliua hominis uenenum eſt animalibus uenenatis,immo quibuſdam notis corporis medetur,diſrumpi ſerpentes hominis ieiuni ſaliua Aphroſideus, & Pli.ferunt.illita ut Albertus ſanat apoſtemata,delet maculas, ſiue cicatrices, ſaliuam quoq; ſpumam uocamus uini de qua Prop. Et Methinnæi grata ſaliua cadi, eſt & oppidum nunc uocatur Salia. E

ſaliuatum,i.n generis penultima producta eſt genus potionis ueterinarii utuntur.Pli. Col. a ſaliua.i.ſucco.

ſalmatica,æ.f.g.pe.cor.Salamanca,opppidum Hiſpanię.

ſalmaticenſis,& hoc ſalmaticenſe is omnis g. pe.pro.da Salamanca.

ſaliubium, ii.n ge. pen.correpta Caſtra cano, oppidum.

ſalonæ,arum.f g. pen. pro. urbs in Dalmatia, nunc putaut eſſe Croatiam.

ſaltator,is.m.g. pe.pro. chi impara ſaltare, ſaltatore, ballatore Ter. in Eun. Cic. primo de off.a ſalto as. F

ſaltatorius a.um.pe. cor. pertinente a ſaltare. ballare ut ludus Macro.

ſaleſteria æ.f.g.penul.cor. Carcara,urbs apud Britannos.

ſalebritas. tis.f.g.pe.cor. in obli. pro. aſpreza ut ſaxorum Apul 6.

ſalentinum i.n.g.pe.pro. capo de Leuca,promontorium.

ſaliginus a.um. pe.pro.de ſalice.

ſaligneus a.um.pe.cor.

ſaliſtum i.n.g. pen. pro. loco pieno de ſalice Var. Verg. in Buc.

ſalinarius a.um.pe cor.pieno,de ſputaza,ſaliua,abundante de ſaliua.

ſatiuoſus a.um.pe.pro.

A Sambuca, æ.f.g.pe.pro.eſt machina militaris ad ſimilitudinem ut Veger.cytharæ. Nam ſicut in cythara cordæ ſunt, ſic in trabe ſuperiori parte troche's laxant, ut deſcendat ad murum ſtatimq; de turre bellatores exeunt. ut per eam tranſeuntes mænia urbis inuadant Vitr. in. 10.ſambucarum machinas. Eſt quoq; ſambuca genus organi, quod Suidas dicens ſambucem trigonum organum, & Vitr.in. 6. organi quam ſambucen dicunt, Græci, Spatti, in conuiuio ſambucas ſemper habuit. Arpa.

Samos,i.f g pe.cor.eſt inſula,prius ut Var.dicta Parthenia.i.uirginalis,quod Iuno ibi adoluit, nupſit, ibi eſt Iunonis templum & ſimulachrum in habitu nubentis figuratum & ſacra eius anniuerſaria nuptiarum ritu celebrantur,ab hac ſamo Aſiæ uocatur Iuno Samia, quæ Samos deinde Cypariſſia a Parthenio poeta, quæ cum Thraciæ adiaceret ex commiſſis Thraciæ populis dicta eſt Samothracia. Eſt & altera Samos inter Dulichiū, & Cephalemam non multum diſtans ab Epiro dicta a monte, quoniam Samos altitudo dicitur, ubi erit foſſa, dicitur a Samo mercurii filio, & Cillenidos.

B

Samnium,ii.n.g pe.cor.Valle Beneuentana,a quibuſdam Abruzzo, ſed principium illius regionis a Beneuento aſcendens, hinc ſamnis communis g.dicitur ut Paulus Diaco.& aliqui a colle Samnio, ubi ex ſabinis aduenientes conſederunt, ut Vibius ex urbe Samnio antiquitate conſumpta,ut aliqui ab haſta, quam ferre erant aſſueti, quam Greci ſamnia uocant. aliqui a flumine a colle deſcendente, quem hodie ſammarum, ſiue ſimmarum appellant, Pli.3.cap.13.ait quod ſamnitii erant populi, quos Sabellos, & Samnitas dixere Græci. Ea gens, ut Florus in primo, erat opulenta,fallax rapida, & furioſa, & in exitium urbis agitata pertinax. Sexies enim rupto fœdere, cladibuſq; ipſis animoſior erat, hos tamen.50. annis per Fabios, & Papyrios patres, eorumq; liberos urbs Romana ſubegit,ac domuit. Hæc autem natio exigua,cæterum fortitudine conſpicua oſtentata Romanis eorum ſæpiſſime uirtute tandem cum libertatem aſſequi uellent, deſciuerunt,unde Marſicum exarſit bellum. Quoniam a Marſis rebellandi ſuſceptum fuerat initium.

C

Samniticus, a.um.pe.cor.da Valle Beneuenta na,ut cohors,bellum Li.10.

D

Samno,nis.m.g.pen.cor.in obli pro. beſtiale, groſſale, fatuus in dictis, moribus,motibus, & in ſcænis.græce morio Ci.ad Pætum ſalis ſatis eſt lannionum parum, dicitur a ſamnitis, qui ſunt in dictis,fatui,ut Probus a ſanna, & tunc ſcriberetur per duplex N.

Sanctitas pen cor. tis in obli. ſanctita ut uitæ Pli. 1.epiſtolarum Quint.

Sanctimonia æ.f.g.pe.cor.

Sanctitudo penultima pro.in obli.cor.Apul.

Sanctus a. um. pe.pro.ſancto,religioſo, incorrotto ut uirgo Verg 6. Mart.1.ff. eſt quod ab iniuria hominum defenſum eſt, atq; munitum, dicitur a Sagmine herba, quam legati Romanorum ne eos uiolarent,ferebant. Sancta ut Vlp. proprie dicimus quę nec ſacra nec prophana ſunt ſed ſanctione quadam confirmata ut leges,eſt omni obſeruatione inuiolatum.

E

Sanctimonia æ.f.g.pe.cor.

Sanctitudo nis. fœ.gene. penulti.pro.in obli. cor Apul.

Sanctio nis.f.g.pen.cor. in obli.pro eſt lex cũ terrore pœnæ.

Sanctuarium ii.n g pen. cor.ſanctuario, locus rerum ſanctarum.

Sanctus Seuerus Sanciuero, oppidum in Apulia.

Sandalium,ii. n.g pe.cor.chianello, pianello, de fœmina ſolea fœminarum Verg. de obitu Mæcenatis.

Sandaligerus, qui dominam ſequens ſandalia gerit Pliu.

Sandalarius,ii. m.g.pe.cor.chianellaro,pianellaro Li.

F

Sandalarius uicus,li chianellari, locus ubi manent,faciunt,& uendunt ſandaliarii Gel. 18. dictus a ſandaliis calceis.

Sandaliotis,tis.f.g pe. pro. Sardegna, inſula, ut Capella,Timæus dicta ab effigie ſandalii.

Sandapila, æ. fœminini generis penul. correlecto mortoro,cataletto,plębeorum,atq; danatorum Suet.in Domit.

Sandaraca,æ. f g. pe.pro. uernice, uernichi ſic ex Iunipero utuntur ſcriptores.

Sandaracatus,a.um.pe.pro.inuernicato.

Sanguinarius,a.um.penulti. correpta crudele Ci. Suet.

Sanguiculus,i. m gen.pen.cor. ſanguinaccio, ſanguinato, fit ex ſuis ſanguine, & aliorum Plinius.

Sanies

A Sanies,ei.f.g.pen. cor.marcia,fit ex ſanguine corrupto.

Saniolus,a.um.penul.producta marcioſo,Pli. 7.cap.15.

Sanna æ.f. g.pe.cor. delegiare,delegiamento cheti fa con bocca ſtorta,labri ſtorti,deriſio fit cum ore torto, uel labris Iuue.Hier,Perſ. occipiti cæco poſticæ occurrite ſannæ,cuius erit ordo occurrite ſannæ poſticæ quæſit occipit cæco.

Sanſucus, i. m.g.pe. pro.Maiorana, ſanſuco, hærba Pli.21.

Sanſucinus,a.um.pe.cor.de maiorana,ſanſuco ut oleum,unguentum Pli.21.

Sanſa,æ.f.g.pe.pro.oſſo de oliua Col.12.cap. 49.Græci πυρῆν uocant.

Sapa,ę.f. g pe.cor. uino cotto, ad tertium,ut aliqui ad mediam partem Mar.græce epſema, ab ἕψειν.i.decoquere.

B Saperda,æ.f.g.pe.pro ſauio.eſt & piſcis uiliſſimus, licet negent,Pompeius,Ariſtotiles.8. de animalibus Perſ.in.5. eſt & ſapiens,elegans Var. omnes uidemur nobis eſſe belli,feſtiui,ſaperdæ cum ſumus,ſapiente a ſapio is.

Saphirus color,azuro.

Saphiratus,a.um pe.pro.ornato,macolato de zaphiro,ſaphiro ſido.

Saprus,i.m.g. pen. pro. caſcio marcido Plin. quaſi marcidus,qui cum ſale,&ſorbis ſiccis, & uino tritus,potuſq; medetur cæliacis.

Saraballa, orum.n. gene. pen. prod.iuba turcheſca Hie.

Sarcina,æ.f.ge pen cor. ſarcina, fardello, ſalma,ſoma.

Sarcinula,ę.f.g.pen. cor. fatdelletto,fardello piccolo,farmitello,ſoma piccola Iuue. taſca

C Apul.primo ſarcinulam ſumit.

Sarcinator,is.m.g.pe.pro. coſitore de panni, ſartore, qui ſarcinat ueſtes Lucil. Caius. ff. nautæ. l. nauta, Paulus.ff. de furtis, Vlp. ff. de inſtitu.actio.l.quicunq;,Plaut.in Aul.

Sarcinatrix,cis.f. ge.pe.pro.coſitrice,mulier, quæ acu uictum quærit.Vlp.Var.

Sarcimen,is.n. g. pen. cor. coſitura Apul.4.a ſarcio is.

Sarcophagus,i.m.g.pen.cor.ſepulchro Iuue. 10.ſed propriè, ut Pli.primo eſt lapis,qui circa Aſſon Troadis naſcitur, ubi mortuorum corpora recondita conſtat conſumi præter dentes, omniaq;,quæ illata ſunt una cum cadauere fieri lapidea, dicitur a σαρκὸς.i. carne. & φάγω.i.comedo.Celſus lapis,qui carnẽ exedit,quem ſarcophogum Græci uocant. D

Sarculum,i.n.g.pe.cor. ſarchiello,zappitella. i.ligo, a ſarculo as, ut alii a ſarriendo, uel a ſerendo.

Sarculatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.ſarchiare,zappamento.

Sartor, is. m.g pen.pro. coſitore de panni, ſartore, qui pannos ſarcit.i. ſuit, a ſarcio is dictus, & non a ſarcino,ut aiunt, At ſartor ſine C non dicitur a ſerendo uel a ſarciendo,ut aiũt,ſed a ſerriendo Plaut. in Cap. ſartore,ſartorq; ſcelerum, & meſſor,zappatore purgator ſati.

Sartus,a.um.pe.pro.coſito.

Sartura,æ f.g.pen pro.ſarcire at ſartura ſine C purgare nettare, purgãdi actio Pli.18.ſartura nocere uineæ.

Sardinia,æ.f.g.pen. cor.Sardegna,inſula dicta a Sardo Macedonis filio Pœnorum duce,nauibus in inſulam uecto,ut alii, a ſardo Herculis filio prius uocata Ichnuſa, quod conformis eſſet humano ueſtigio.Paulus Diaconus ſardella piſcis uilior.Col.8.cap.17. E

Sardes,ium eſt urbs in Lydia celeberrima Straheropoli Pli.

Sardonyx,chis.m.f.g.pe.pr.in obli.cor.Iuue. 6.manibus denſi radiant teſtudine tota Sarches,Perſ. Prima natalicia tandem cum Sardoniche albus,eſt gemma chalcidonia dicta ab onyx gemma, & ſarda altera gemma, ut Ptolemeus a ſardoniche monte Indiæ.

Sardonicatus a. um.pe.pro. Sardonice ornatus,plenuſq;,Mart.

Sariſſa, orum.n.g.pe. pro.lancia,ſic Macedones uocant. F

Sarmatia,æ.f.g.pen. cor. Pollonia, a quibuſdam Tartaria.

Sarmata,æ. m.g.pen.cor. Pollacco,a quibuſdam tartaro.

Sarmaticus, a.um.penultima correpta da Appolonia Ouidius.

Sarmineta ę.f.ge.penult.prod.Salmoneta,oppidum.

Sarrum i.n.g.pe.pro.Sarno,oppidum.

Sarnus i.m.g.pen.pro. Scafata, oppidum, & flumen.

Sarraſtis,& hoc ſarraſtæ is.omnis generis penul.pro. Sarneſe Verg. a Sarno oppido,monte & fluuio.

Sarpe æ.f.g.pe.pro.uigna putata.

Sarmentum i.n.g.pe.pro.ſarmento,putamen uitis a ſarpo is.i.purgo, aut a ſarpus a.um.i purus

A Sarra æ.fœ.generis.penul producta ſurro,uide Tyron.

Sarranus a.um.pen.pro.roſſo ut uiola Col.9. cap.4.de ſcarlata,quod in Sarra.i.Tyro urbe inuenta fuit,purpura.

Sarritio,nis.f.g pen.cor in obli.pro. manganiare la terra Col.2.cap.12. purgatio terræ. & remotio hærbarum,a ſarrio is.

Sarritura æ.f.g. pen.pro.

Sarritor ris.m.g. pro. manganiatore,a nettatore della terra.

Sarracum.i.n.g.cor.carro Iuue.

Sartutillus,i.m g.penul.produ uentre de porco pieno.

Sartago, inis. f.g.pe.pro. in obli.cor. ſarrania frixora,grecę τήγανον.

Sarus i. m.g.pe.pro. Sangro, Caſtello de ſanguine,fluuius,& oppidum.

B Sathanas,æ. m g.pen.cor.hebraicè.i. aduerſarius, ſeu contrarius, græce diabolus.i. calumniator, a διαβάλλω. i. criminor. ab Apoſtolo dicitur Belial. i. abſque iugo, quod de collo ſuo Dei abiecerit ſeruitutem.

Satelles, tis communis g.pe. pro. in obli.cor. alabardero,ronchonero del ſignore, cuſtos principis,bargello, capitanio de la guardia, compagno armato,contiguo Ci. 2. de Diui. illa uideri poſſit ſatelles.

Satellicium, ii.n gene. penul.correp. compagnia de armati.

Satias.i.ſatietas Ter.ubi ſatias me cœpit,com muto locum,Sil. 4. nec finis ,ſatietue noui, Gel. 7. quorum ſaties nunquam eſt.

Sario,nis.f.g.pe.co.in obli.pro.ſeminare.Vergi.1. Geor.

Satiuus.a um.pe.pro. che ſe ſemina, atto a ſeminarſi, ut,hærba Gel.17.cap.3.

C Saror,is.m.g.pe.cor. in obli.pro. ſeminatore, genitore, Ver.patre,ut Deus a ſero is.

Satum,i.n.g pe.cor.ſeminato, Verg.in Buc. dulce ſatis,terra, territerio. Hier.

Satus,us.ui.m.g pe.cor. Fli.Ci.primo de Diu. & in.2.humano ſatu.

Satus, a um.pe.cor. nato,generato,ſeminato, poſtinato ut arbor,Ci.in Cato.

Satur, a.um. penultima correpta ſatollo, pieno,cibis plenus,& rerum omnium ſatur Ter. abondante,copioſo, fœcundum Perſ. rus ſaturũ,Ver.2.Geo. ſaltus,& ſaturi Tarẽti licet de Satura palude intelligant, ſed nõ recte.

Saturitas, ris. fœminini generis penultima correpta in obli. pro. ſaturita, abondantia rerum omnium Ci.in Cato. D

Saturnum Cœli,& Veſtæ,quæ terra ut in collectaneis retulimus,eſſe filium tradiderunt, Cœli filium, quia ſolemus eos, quorum uirtutem miramur, aut qui repente ueniunt è cœlo cecidiſſe referre. Terræ, quod ignotis parẽtibus natos terræ filios eſſe dicimus. Saturnum, cum potentiſſimus rex eſſet, ad memoriam parentum retinendam nomina eorum Cœlo, Terræque indidiſſe, ut etiam uidemus montes, maria, & flumina a uiris nomina ſumpſiſſe. In hiſtoria præterea ſacra ſcribitur Saturnum duxiſſe Opem in vxorem, Titan autem quoniam erat maior natu,cum regnare uellet, animaduertens matrem,ſororeſq; ſuas Saturno fratri,quod forma præſtantior erat, fauere,hac conceſſit lege ne prolem Saturnus tolleret maſculinam E ut regnum ad ſuam rediret ſobolem, quatuor clanculum liberos ſuſtulit Iouem, Iunonem, Neptunum, & Plutonem.Titan ubi hoc cognouit, cum filiis, qui Titani dicuntur, aduerſus Saturnum parat bellum, illum atq; Opem uxorem bello captos in muro clauſit,quod etiam confirmat Sibylla. Quã ob rem Iupiter Cretenſium manu collecta parentes liberauit. Saturnus ex oraculo ſciẽs ſe a filiis regno pellendum, quod Ioui tenderet inſidias, a Ioue regno pulſus in Italiã profugit, & ubi poſtea Roma fuit, latuit, eamq; regionem Latium appellauit, receptus a Iano illius regionis rege, quem cum agriculturam edocuiſſet, in regni ſocietate aſſumptus eſt,& quia primus æra ſignauit in altera parte ut Macrob. Saturni eſſigiem, in F altera nauem,qua uectus erat,expreſſit, Verum cum inter hęc Saturnus ſubito non cõparuiſſet, Ianus in eius honoris memoriam omnem terram ſuæ parentem ditioni Saturniam appellauit, & aram,& Saturnalia inſtituit illi, & eius ſimulachrum ut agriculturæ inuentoris inſigniunt falce. Et quoniam hoc regnante nemo ſeruiuit,nullus,q; furtum factum eſt Saturnalibus omnis licentia ſeruis permittitur, & in eius æde ærarium, ut in illa tutius eſſet, inſtitutum eſt,hæc in hiſtoria. Referũt præterea ad phyſicam rationem aſſerentes illũ eſſe tẽpus χρόνος græce nuncupatũ, quæ tempora ſicut falx in ſe recurrũt,& oĩa metũt, & incidũt, noluntq; illũ uoraſſe filios oẽs præter, Ioue, Iunone, Neptunũ,& Plutonẽ Quod tẽpus oĩa conſumit corrupti

A bilia præter q̃tuor elemẽta, Iupiter eſt ignis Iuno aer. Neptunus aqua. Pluto terra. Saturnus a ſaturitate dicitur, quoniã omnibus rebus corruptilibus ſaturatur tẽpus, alii a ſatu, cuius cauſa de cœlo eſt. Crediderunt Saturnum eſſe cœlum, & Opem terram, cuius ope alimenta humanæ uitæ quæruntur, uel ab opere, quo fructus, fruges naſcũtur, huic deæ, & Saturno Cecropẽ in Attica primum aras inſtituiſſe Philochorus ait, & illos, Iouẽq; pro terra coluiſſe, ordinaſſeq; ut patres familias frugibus, ac fructibus iam perceptis paſſim cum ſeruis ueſcerẽtur, cũ quiubus in rure colendo laborauerint, Alii Saturnũ Solẽ eſſe tradunt, quoniã ipſe eſt author temporũ, in Saturni tẽpli faſtigio Romani Tritones, cũ tubis ſculpſere, caudis terrę ĩſertis, ſignificãtes, quod a ſua ętate per omnia deinceps tẽpora hiſtoria, quæ pri9 erat obſcura,

B eſſet clara. Pingebatur apud priſcos homo ſenex, canus, prolixa barba, curuus, triſtis, pallidus tecto capite, colore glauco, ante quem erat mare depictũ, in quod uirilia, quæ cœlo pr. falce dicitur amputaſſe cadẽtia Venerẽ creauerũt, quod ideo fingitur, niſi humor de cœlo in terrã deſcenderet, nihil crearetur, uel uirilium agitatione ſpuma effecta Venerẽ genuit, quia uis cœleſtis in terrã defluens cauſa eſt generationis, quãuis de hoc aliter in. 6. grãmatices retulimus. Falcẽ ĩ dextra tenebat, & in eadem ſerpentis imaginẽ caudã ſuã dentibus uorantis, quia Saturnus in progreſſu nihil obeſt, retrogradus eſt periculoſus, ideoq; habet falcẽ, quod ea protenta nihil ualet, retro uero iacta quicquid ei oc-

C currit, ſecat. Siniſtra uero manu infantem filium ori deuoraturus admouebat, iuxta quatuor aderãt filii, & uxor in forma matronæ, quæ manu dextra ſe omnibus opem laturã ſignificaret, ſiniſtra panem pauperibus porrigeret: quem Saturnũ putabãt ueteres omniũ largitorẽ felicitatũ, hinc fertilia loca Saturno dedicabant, unde Verg 2. Geor. frugũ ſaturnia tellus, id eſt fertilis. Pli. in. 2 cap. 8. ſic ait quod vocãt Saturni ſydus, ſummũ eſt, ideoq; minimum uidetur, & maximum ambit circulũ, annoq;. 30. ad principia ſuæ regreditur ſedis, naturæ eſt gelidæ, & rigentis, ſingitur ſenex, ſenes enim nouimus ſẽper eſſe gelidos, hic in Capricorno grauiſſimas facit pluuias, & præcipue in Italia unde Horat. ſeu tyrannus Heſperiæ Capricornus, in ſcorpio grãdines, item in alio fulmina, in alio uẽtos.

D Proinde ſcire debemus in quod ſignum ſe receptat ſydus Saturni. Sane Saturnus bis ad unum quodq; ſignum reuertitur, quod alii planetæ minime faciunt. Solus enim eſt, qui longius a Sole diſcedit. Et quoniam habet ſphæram amplioris circumferentię, omniũ tardiſſimus in curſu eſt. In ſingulis enim triginta moratur menſes, eſt planeta omnino maleuolus. Nam ut Ptolemæus in libro de Harmonia uitã noſtram præcipue Sol, & Luna moderantur, deinde inquit Iouem, & Venerem nobis propitios. Eſt maleuolus Saturnus ſiccus & frigidus, quę duæ qualitates ſunt qualitates mortiferæ, eſt nocturnus, põderoſus, & ſecundum Ptolemęum ui producit hominem fuſcum, turpem, pigrum, grauem, ac triſtem, corpore aſpro, & qui amat

E turpia, & fœtida. Saturnus eſt æternitatis, & ſeculorum deus, ſecula annos in ſe reuoluũt.

Saucius, a. um pe. cor. ferito, ſaucius uulneris Apul. & fatigationis.

Sauromatæ, æ. communis. g. pe. cor. pollaco, a quibuſdam tartaro.

Scabellum, i. n. g. pe. pro. ſcannello, ſcanno piccolo, banchetto, banca piccolo.

Scaber, a. um. pe. cor. in nominatiuo, & uocatiuo ſing. in aliis pro aſpro ut lapis, deus Vergi. primo Georg. ſcabra rubigine, arruginato ut enſis.

Scabies, ei. f. g. pen. cor. rogna, ſcabies eſt ut Celſus durior cutis rubicunda, ex qua puſtulæ oriuntur quædam humidiores, quædam ſcicciores a ſcabir, græce ψώρα.

Scabioſus, a. um. pe. pro. rugnoſo, ſcabioſo, a ſcabie, græce ψωραλέος. F

Scabricia, æ. f g. pe. cor. rogia, rugine, lordicia ut unguis.

Scęua, æ. communis g. pe. pro. manciano ſiniſtro, qui ſiniſtra manu agilior eſt, quam dextera Vlpia. de. edi. edicto, a ſcęa. i. ſiniſtra, quem non eſſe morboſum, uel uitioſum ait. hinc ſcæuola cum dextram combuſſiſſet, Plau. hinc porta Troiana ſcæa uocata, quod in ſiniſtra urbis parte eſſet, ut alii quod Troianis parum fuerit fortunata.

Scalę, urum. fœminini generis penultima producta ſcala, a ſcandendo. i. aſcendendo, ut Vegetius in. 4. Capaneus reperit.

Scalæ anulares, caraco, carago, Suetonius in Auguſt.

Scalpturatus, a. um. penultima producta muſiato.

A ſtatò.

Scalptor, is. maſculini generis penultima producta ſcoltore, Plinius.3.qui cædendo imagines aliquas facit proprie in marmore, lapidibus,non dicitur ſculptor.

Scamnum i.n.g. penulti. producta ſcāno, bāco a ſcando eſt & illa terra altior, qua inter duos in colendo relinquitur ſulcos Col.2. cap.4.Pli.18.

Scanniilum i.n.g.pe.producta ſcannello,ſcanno piccolo.

Scandulæ, ſunt tabulæ anguſtæ, & oblongæ in laminas quaſi craſſiores ex magnis arboribus a ſcindendo dictæ, quaſi ſcindulę,uel a ſcandendo, quoniam in culminibus tectorum ad tegulas, imbriceſque ſuſtinendas collocantur, quo aſcendentes ſcandere ſolemus, hinc tectum ſcandulare quod ſcan

B dulis munitum eſt.

Scaphium,ii. n.g.pen.cor.cantarello,cantaro da cacare, eſt mulierum Iuuen. 6.uas uentri exonerando commodum Vlpia. de auro, & arge. leg. & non eſt cingulum militare, ut aiunt. Vitru.8. oſtendit etiam eſſe aptum ad ad alios uſus,cum air ſcaphium æreum,aut plumbeum,aut peluis ex his quod erit paratum atque intrinſecus oleo ungatur, græce σκαφη uas concauum,& peluim ſignificat.

Scaptenſula æ. fœminini generis penultima correpta ſodina, ubi metalla effodiuntur Lucre.6.a ſcaptin. i.effodere.

Scaphyum aurium uocant meatum anfractu tortuoſo.

Scapula.æ. fœminini generis penultima correpta muſcolo pomo de la ſpalla, eſt os humeris annexum,unde brachia dependent.

Scapus, i. maſculini generis penultima pro-

C ducta cima, ſummita de l'herba doue tiene la ſementa, ſummitas herbæ ubi tenet ſemina,ut papaueris Pli.a quibuſdam coſto de ogni herba, caulis herbæ capitello de la colōna,capitellum,ſiue pars columnę Vitruuius decimo, riſma de charta Plinius. 13. piede de candeliero, pes, baſiſue candelabri Plinius in. 34. caſſe del telaro, inſtrumenta telæ lignea pectinem tenentia, Lucreti.5.ſcapiq; ſonantes.

Scatebria,æ.fœminini generis penultima correpta,bolla de lacqua. i. doue naſce lacqua ſorgere,ſorgimento de lacqua, uena, capitalium fontium,a ſcateo es.

Scaturigo, inis. fœminini generis penultima cor.in obli.pro.Col. D

Scatebroſus,a.um.pen.pro abundantia,pieno di ſcatebre.

Scaurus ,a.um.pe.pro.caleagnuto, chi ha grā calcagni , talloni, magnos habens talos exporrectos.Hora.

Scelus,ris neutri generis penultima correpta ribaldaria.

Sceleſtus,a.um. penul. pro. ribaldo.eſt unius ſceleris.

Sceleratus, a um. penultima producta,eſt in quo ſcelus fit conſtitutum,& commiſſum.

Sceleroſus,a. um.pe. pro. eſt multorum ſcelerum,& ſceleribus plenus.

Sceleſtior, & hoc ſceleſtius omnis generis penultima correpta in obli.pro. piu ribaldo Ci.2 de off.

Sceleſtiſſimus,a. um.penultima correpta,Sal. E in iug.

Sceda.æ. fœminini generis penultima producta,foglio de charta,de papyro Plinius ratio deprehendit uitium unius ſcedæ reuulſioſione, proprie eſt colla de che ſe fa la charta,allinitio, glutinamentumue, quo ſtamen, & ſubtegmen chartę conglutinantur, quod tabula papyri infunditur,alliniturq, Plinius. 13. capitu. 11. texuntur omnes tabulæ madentes Nili aqua, turbidus liquor uim glutini præbet, cum primo ſupina tabula ſceda illinitur,dicitur,a σκιδάζω i.ſpargo, infundoue, ponitur pro pagina, charta Quintilian. in primo, omnes etiam indignas lectione ſcedas,excutit, Mart. Nec ſumma potes in ſceda teneri,eſt & ſceda pagella philyracea,qua pro chartis utebantur priſci ut Euſtathius Aelianus,Tertulianus, Capella, Vlp. hodieque græcum uulgus ſcedas uocat eas tabu- F las,quibus ſupputatores numeris ſcribendis utuntur,ut mox ſpongia lituræ leuiter aboleripoſſint.

Scedula,æ.f.g.penultima correpta,de charta boliitino,cedula,polizzetta Hieron. Quintilian.& alii complures pro libris, monumētiſq; litterarum accipiunt.

Scena,æ.f g.pe.pro.mutatione, fraude ut corporis Apul.4.apparato ut timoris. Auſo.ponitur pro quacunq; umbratione Vergilius primo,tu ſyluis ſcena coruſcis, a σκιά.i. umbra ſed proprie fiebat de lignis, & tria erant genera. Tragicæ formantur columnis,faſtigiis, & ſignis regalibus, comicæ ædificiorum priuatorum habent ſpeciem, ſatyricæ

 arboribus,

A arboribus, ſpeluncis, & montibus ornantur.

Scenophegia,orum,n. g. eſt illa celebritas Hebræorum,quam ſub tetoriis in ſolitudine celebrarunt liberati per Moyſen de ſeruitute ægyptiaca, a σκηνὴ.i.habitatio, & tabernaculũ,& φήγνυμι. i.figo, quod illa celebritate ſua figebant tentoria,& tabernacula.

Scenofactoria ars,arte de fare pauiglioi.chryſoſtomus.

Sceptrum,i.n.g pe.pro.bachetta reale,regius baculus, ponitur pro poteſtate, dominio, ſignoria.

Schedion,ii.n.g.pe.cor. prima ſbozzatura, o copia delle compoſitione ſenza eſſere reuiſta, extemporale, ſubitanio, quicquid ex improuiſo factum eſt, Lucilius, Suidas, a σχεδιάζω.i.aliquid de improuiſo facio,uel incõſiderate ſcribo aut dico, hinc Apul. in Deo

B ſocratis ſchedicum ſermonem,id eſt extemporalem, & inconditum uocat, Idem ibidẽ in iſto ſchedio experimini, Pompeius mala poemata nuncupari ſcribit, Syluas nuncupant poetæ, ſchedia ut.ff.de leg 3.l.ligni.§. lignorum,Græci naues lignorum ductrices appellant, & ſunt nauiculæ ex trabibus inconditæ tantum inter ſe connexis in quibus trabes, lignaue uehuntur, aliter rates, mainezatte.

Schema,tis. n.g. olim fœm. eſt habitus, forma,figura,ornatus,a σχηματίζω.i. formo σχηματισμὸς habitus,Sid.8.epiſtolarum.

Schidion, i. n.g.pe.cor.tocca de legno, aſſula ex ligno Vitr.

Schiſton,i.n.g pe.pro.recotta,caſeus Pli.

Schænobates,æ m.g.pe.cor.noltigiatore Iuue 3. σχοῖνος eſt funis,σχοινίω i.ambulo,uado,

C βαίνω. i.aſcendo, uado, quod ambulat per funes.

Scabricies,ei.f.g. pe.cor.Pli.

Schiſma tis, eſt ſciſſura, & ſeparatio propria ſponte, & intentione ab unitate eccleſiæ,renuens ſubeſſe papæ, a ſchizo.i.ſcindo,hinc, ſchiſmaticus.

Scholaſticus, a.um.penultima correpta ſcholaro,qui ſcholæ dat operam,& in ſcholaſticis exercetur controuerſiis Plin.2. epiſtolarum adhuc tantum ſcholaſticus eſt, hinc ſcholaſticulus,ſcholarello, ſcholaſticam dementiam Sene. Idem ſcholaſtica ſtudia. Quint. ſcholaſticæ materiæ,Gel.5.ſcholica quædam nugalia.

Scholaris,& hoc ſcolare is oĩs g.p. p.de ſchola, pertinẽte a ſchola ut ars, declamatio Hie. D

Sciens tis.oĩs.g. pe.cor. ſauio che ſa,a ſcio is.

Scientiſſimus a. um. pe.cor. Sal.in Iug.

Scymnia æ.f.g. pe.co.eſt ſcymnorũ generatio.

Scyllites n g. p.pr.eſt acetũ ex ſucco Scyllæ hærba temperatum Pli. 3.aceto ſquillitico.

Scyros i.f.g. pe.pro. eſt inſula dicta ut Euſtachius a ſalebra,aſperitate, quæ græce ſcyros dicitur.

Scythis dis.f.g pe.cor.de Boemia fœmina.

Scythicus a.um pe.cor. da Boemia ut equus.

Scimpodium,ii n.g.pe.cor.letto piccolo,grabatulus Lucianus,Gel.18.cubantem in ſcimpodio licet ſed mẽdoſe legatur ſymphodio, eſt diminutiuum Græci nanque ſcimpoda uocant grabatum,& ſcabellum.

Scintilla,æ. f.g.pe.pro.fauilla del fuoco.

Sciomachia,æ f.g.pe.cor. pugna,contaſto de ombra, umbratilis pugna Ci.in epiſtolis σκιὰ .i.umbra, μάχη pugna,ſcrimmire,pugnæ meditatio incruenta. E

Scolex cis.m.g.pe.pro.uerme.

Scoletius ii.m.g.pe.cor.uerme piccolo.

Scoletia æ.f.g. pe.cor.rugia che ſe fa in ſpetie de uermi Pli.34.

Scolopendria uerme da cento piedi, eſt uermis centipes.

Sciurus, a.um.pen.pro. chi ſi fa ombra con li piedi Philoſt.Auguſti.

Sciopodes,æ.m.g.pe.co.a σκιὰ. τοῦ ποδὸς pes dis.

Scius.a.um.pe.cor.dotto.

Sciolus,a.um.pe. cor.dottarello, poco dotto, ſaputello Hiero.

Scipio,nis.m.g.pe.cor.baſtone,bacculus, Catul. Plaut.a Græcis ſcipion dicitur,hinc Scipion nomen proprium, qui Cornelium patrem luminibus captum tanquam baculus regebat,Macro. F

Sciſſilis. & hoc ſciſſile is omnis.g pe.co.ſquarciabile, lacerabile, ut ueſtis,pallium a ſcindo is.

Scitamentum,i.n.g. pe. pro. cibo appetitoſo, da mouere,renouare appetito, Macro.in ulti. ſatur.Apul.10.

Scitum,i.n.g.pen. pro. ordinatione, decreto, Apul. Auſo.

Scitus,a.um.penultima producta bello ut puer,Teren.in Andria. & Phor. græce ὡραῖος, ſaputo, argutus, buono, ut ſapor.Apuleus primo,faceto ut cauillum, qui ſcit, Ouidius decimo ſcituſque uadorum, dotto, ut facundia ſcitæ Platonis interrogationes.i. aſtutæ, uafræ,

A uafræ, & cum magna arte compoſitæ, ſcitiſſimos lulus uidebis.

Scitulus.a.um.pe.co. belletto, poco bello, ut forma, Ap.2.doctarello, poco docto, ſaputeeto, poco ſaputo, ut anus, Ap. primo.1.arguta.

Scylla, æ.f.g.penulti.prod. eſt herba cepolla, ſquilla.

Scyllaceum, i.n.g pe.pro. ſquillace, oppidum Calabriæ.

Scyllæum, i.n.g.pe.pro. Sciglio, Farro oppidũ dictum a Scylla ſcopulo in continenti.

Scymnus, i.m.g.pe.pro. catulus leonis, Lucre. 5. Suidas, & non ſemper leonis.

Scyphus, i. m.g.pe.cor. gotto, bicchiero, giarriglia, uas potorium, & proprium Herculis.

Scythia, æ.f.g.pe.cor. Boemia a quibuſdã Tartaria, regio, & eſt duplex ut ait Curtius Europea, & Aſiatica, quas diuit Tanais. Pthol.

B duplicem ponit intra, & extra Imaum montem, a Scytha Herculis filio, uel taurica lingua frigida dicitur.

Scythes, uel ſcytha, æ. m g. pe cor. Boemeſo a quibuſdam tartaro.

Scobs. bis. f.g. ſecatura, limatura, eſt quod ex aliqua materia minutiſſimum decidit, dum ſecuta, perforatur ex attritione laterum Pli. 16. cap. 63. Col.

Scobina, æ.f.g.pe.pro. lima, Vitr.4. incidarur lima, quæ ſcobina dicitur, a quibuſdam ſed male ſecatura de tauole.

Scomma, tis.n.g.pe.pro. in obli. cor. mottigiare, muttigiamento, rampogna, facetia, urbanitas amarulenta, & iocoſa.

Scopus, i.m.g pe.cor. berſaglio, merco, ſegno doue tirano li baliſtreri Veget.2. ſignum eſt ad quod iacula dirigunt ſagittatii.

C Scopulus, i. m.g.pe.cor. ſcoglio del mare, ſaxum maris, montagna, monte, eſt promontorium capo de ſanta Maura, ſanta Maura, a ſpeculando.i.uiuendo.

Scopuloſus, a.um.pen.pro. pieno, abondante de ſcogli.

Scorpius, ii. m.g.pen.cor. Scorpione, ſignum cœleſte, a σκορπίζω. i. ſpargo, ſpargit enim chelas.i.brachia.

Scorpio. nis.m.g.pe.cor. in obli.pro. baleſtra, Sal.4. hiſtoriarum.

Scorpionarius, ii.m.g.pe.cor. baleſtriero.

Scortalio nis.f g.pe cor. in obli. pro.

Scortator, is. maſ. generis penulti.pro. ſectator ſcortorum Plau. Amph.

Scortatus, us.ui.m.g. penultima producta ſectatio ſcortorum Apul. 5.

D Scortum i.n.g. penul.pro. meretrix Teren. in Eun. Ci. in Cato græce porne, dicitur apelle, quam antiqui uocabãt ſcortum, quod ut pellicula ſubiguntur, uel quod in grabatulis pelles ſtratas tenere conſueuerunt Donatus uero in Eunu ait abdomen, quod in corpore fœminarum patiens eſt coitus ſcortum dici uel a ſchænium quod eſt palpitare, quod faciunt meretrices criſando, ut ita concinniorem Venerem exhibeant uiris, aut ut ſibi abigant conceptum temẽ quod in uulua fœminæ in ipſo coitu ſemouẽtis inhęreſcit. Apul. in. 1. ſcortum ſcorteum annoſam uetulam appellat.

Scortillum, i.n.g. penultima pro. meretricula.

Scorteuum, ei.n.g.pe. producta pellizza, ueſtis ex pellibus, uel cornis Ouid.

Scorteus, a.um. penultima prod. de coiro ut numus Hier. E

Scoria, æ.f. g.pen.cor. ſpurcitia, in omni metallo Pli.

Screatus, us.ui.pe. pro. raſcare, Ter. in Heaut. a ſcreo as.

Screabilis, & hoc ſcreabile is omnis.g.pe.cor. che ſi puo ſputare, che ſi puo raſcare, ut uitium Pli.

Scriba, æ.f.g.pe.pro. cancellero, ſcriuano, ſecretario Ci.2.de off.

Scriptio nis. f.g.pe. cor. in obli. pro. ſcriuere, cõponere. Ci de.per. Ora.7.Pli.2. epiſtolatũ.

Scriptor ris.m.g. pe. pro. compoſitore Prop. cedite Romani ſcriptores.

Scrobs. is.m.&.f.g.pe.cor. foſſa. ſcrobes effodito duos, Col. totus ſcrobs, Ouid.7. ſcrobibus tellure duabus Lucre. exigua poſuit ſcrobe. F

Scrobiculus, i,m.g.pe.cor. foſſicella, foſſetta, foſſa piccola de li arbori, ſcalzatura Col.

Scrinium, ii.n.g.pe.cor. ſcrigno ubi ſcripta, & unguenta reponuntur Pli.13.

Scriptura, æ, f.g.pe.pro. compoſitione Ter. in Adel. & Hecy datio, che ſe riſcuote delle paſture delle pecore Cic. pro Pompeio licet cultura ſed mendoſe legatur ſcribo is.

Scripturarius, ii. maſculini generis penultima correpta duanero, gabellotto de le pecore, publicanus pecorũ. i. qui ſcribit pecora pro exigenda pecunia Var. Lucil. Plaut.

Scripturarius, ii. maſculini generis penultima correpta cancellero, ſcriuano, ſecretario Hier. in epiſtolis.

A Scriptorius,a.um.pe.co. pertinēte a ſcriuere, ut atramentum.

Scriblia,ę.fe.g.pe.pro.pizza reale,torta Mar. Plaut.in Penu.

Scritta,æ.f.g.pe.pro.Marmora,inſula.

Scrotum i.n g.pen.pro. pella quæ teſticulos continet.

Scrupus,i.m.g.pe.pro. petra,petrella, ſaſſolilino,breccella che entra dentro le ſcarpe, la pillus pedem lædens, ideo ponitur pro moleſtia, & anxietate Ter.inieci ſcrupulum,dubio. Idem unus mihi ſcrupulus reſtat, ponitur per ogni altra pietra piccola Apul.9.

Scrupulus,pe.cor lapillus.

Scrupuloſus,a.um.pen pro pieno, abundante de pietre ut locus.anxio,diligente,ut homo, difficile,ut ratio.

Scrupeus,a.um pe.co.petroſo,de pietre. Ver.

B Scruta,orum n.g.pe.pro. ferri,panni uecchi, robbe uecchie che ſe uendono,Hora. ſcruta popelli.Lucil.referente Gellio in.3. cap.14. licet apud Gellium ſcuta legatur, Sidon. 7. epiſtolarum.

Scrutarius,ii.m. g.pe.cor. uenditore de ferri, panni uecchi,uenditore de robbe vecchie, Lucil.Gel.licet apud Gellium ſcutarius legatur hinc Apul. 4 ſcrutariam facit ſ ait. i. minima & uilia ut ſcruta furamini, & inquiritis,& a ſcrutis & non a ſcrutor,ut aiūt,dicit.

Scrutator,is. m.g. penultima prodocta cercatore con ſubtilita.

Scrutatio,nis.f.g.pen.cor.in obli.pro.cercare con ſubtilità,cercamento,a ſcrutor is.

Sculponea,æ.f.g.potius in plurali.pe cor ſcarponi,a quibuſdam pedali,Plaut.

C Sculponeatus,a.um.pe. pr. calzato de ſcarponi,de pedali.

Scurra.æ.m g.pe.pro.boffone,qui riſum captat ab auditoribus non ſalua dignitate perſonę a ſequendo, quod diuitum ſequitur domos græce βωμολόχος.

Scurrula,æ.m.ge. pen cor. boffonetto, poco boffone Apul 10.

Scurrilitas, tis.f g.pe.cor. in obli. pro.boffonaria,iocularitas,& ad uerba pertinet ratione inhoneſtatis,græce βωμολοχία.

Scurrilis, & hoc ſcurrile is omnis.g. pe.cor. de boffone,ut ſermo,a ſcurra.

Scutica,æ.f.g.pe.cor. ſcortiato de pelle σκύτος pellis eſt.

Scutarius,ii.m.g.pe. cor.fattore de ſcuti,Plautus, & qui habet curam ſcutorum,Hieron.

Scutarius,a. um. pe.cor.pertinente a ſcuti,ut ars Veget. D

Scutulas, Pli.17.ca.16. intelligit cortices,qui ex emplaſtratione ex arboribus ſcuti forma eximuntur,& qui eadem forma imponūtur, inſerto a ſcuto.

Scutula,æ. f.ge. pe cor. ſpatuta,qua linum,& ſimilia tundimus,ſcutulam in Pli.17.

Scutulata,orum.n. g.pe.pro. damaſco, ueſta de damaſco.Iuue. 2. ueſtes ſcutulis diſtinctas. Gallia ut Pli.ſcutulis diuidere inſtituit.

Scutulata ueſtis,ueſte de damaſco Pli.8 ſcutulatus ſcalor Pallad. pomellato Pli.ſcutulato textu. i. textuta ſcutulis eſt quale cernitur in aranearum telis Plinius.xi.capitu.23.colant pedicas ſcutulato rete ad capendas muſcas uide equus ſcutulatus.

Sebaſta, ę. fœmini generis penultima produ. E
Sora, urbs.

Sebetus,i.m.g. de.pro.formello, fons,qui uicatim per Neapolim fluit, fiumo de la Magdalena prope Neapolim.

Secta æ.f.g. pe.pro.ſetta, dogma, a ſectando. i.ſequendo, ſequuntur enim philoſophi quā tenent ſectam, uel a ſecando.i.tenendo, eo quod propoſitum tenent, græce hæreſis, a ſecta ſectacula penultima producta, ſequela Apul.5.

Secularis,& hoc ſeculare is.omnis.g. pen.de cento anni,ut carmen.

Seceſpita æ.f.g.pe. cor. culter ferreus, oblongus manubrio eburneo rotundo ſolido uncto ad capulum auro, argentoque fixo clauis ęneis ære cyprio,quo flamines, flaminicæ uirgines, pontificeſq; ad ſacrificia utebantur a ſecando F

Seceſpitator ris.maſculini.ge. penu.producta uictimarius.

Seceſſio nis. fœminini generis penultima correpta in obli. pro. lo abbottinare, rebellare, rebellione a ſecedo is.

Sectio nis.fœminini generis penultima correpta in obli. pro. ſecare,ſecamento, tagliare, tagliamento,eſt quoque pars bonorum.Cæſar ſectionem eius oppidi uniuerſam uendit .i. bona oppidi.

Sectura ę. fœminini generis penultima producta.Plinius,eſt cauerna ſubterranea. Cæſar, multis locis ærarie ſecturæ ſunt.

Sectilis,& hoc ſectile is.omnis generis penultima correpta che ſe puo tagliare,ut pannus,lignum.

Sector

A Sector ris.m.g.pe. pro. comparatore in lo incanto, emptor in auctionibus, qui damnatorum bona emebat, & poſtea per partes uendebat. Aſcanius, Cic. dicitur a ſector, quod ſpem ſectatur lucri, & quoniam eſt æſtimator bonorum, dici quoq; poteſt, quod ſequitur ſpem exiſtimationis ſuæ.

Securis, is.f.g.pen pro. accepta, ſecura, Cic. in Cato, a ſeco as uel quaſi ſemicuris i. media haſta', quæ a Sabinis curis dicitur, ponitur pro dignitate, & magiſtratu.

Securicula, æ.f.g.pe. cor. accepta piccola, ſecuricella.

Seceſſus, us. ui. m.ge.pe. pro. partita, appartamento. i. loco remoſſo Pli. primo epiſtolarum, a ſecedo is.

Secors, dis omnis.g pen.cor. in obli. pro. pigro, lento.

B Secordia, æ. f.g pe. cor pigritia del core, Sal. lentezza, ad conſiderandum quaſi ſine corde. i. prudentia, Cato pro ſtultitia poſuit.

Securus, a. um.pen pro. ſecuro. ponitur pro contemptore. diſprezzatore, ut amorū Ver. primo quaſi ſeorſum a cura, græce ἀκηδής.

Secretus, a.um.penultima pro. ſeparato, a ſecerno is.

Seculum, i.n g.pen.cor. ſpatio de cento anni, multis ſeclis ait Ci. primo de diui. dicitur a ſene quod longiſſimum ſpatium ſeneſcendorum hominum id putarūt, quidam crediderūt annos 30. ſeculū cōficere, quos multū errare Cenſorinus exiſtimat, qui ſcribit in libro de die natali ſeculum eſſe ſpatium uitæ humanæ longiſſimum partu, & morte definitum.

Secubitus, us.ui. m g. pe.cor. dormire ſcoſtato, apparato Ouid. in epiſtolis ſecubituq; co
C li, a ſecubo as.

Secutor, is.m.ge.pe.pro. ſeguitatore, Apul. 4.

Secundæ, arum.f.g pe. pro ſecunda fœminarum, eſt membrana illa, qua partus inuolutus ex utero prodit, Pli.

ſedatio, nis f.g. pe.cor. in obli. pro. mitigare, placare, ut perturbationum. Cicero primo. de offi.

ſedatus, a. um.pe.pr. quieta, ut annus fluuius. Ci. placato, mitigato, ut homo.

ſedes, is f.g.pe pro. habitatione, Cæſar, luoco ſedere, ſepulchro Ver. 6. Celſus. circulo del culo, podex. Pli. 21. & 23.

ſedentarius, ii.m.g p co. ſellaro, ſegiaro. i. chi fa ſelle, ſegie & ogni altra coſa da ſedere, qui ſellas, ſedeſq; ſedendi facit Plau. in Aul. licet aliter interpretentur, ſed non recte. D

ſedile, is.n.g.pen. pro. poggio da ſedere, murello da ſedere, murillo da ſedere, luoco da ſedere, a ſedeo es.

ſedulus, a.um pe.cor. diligente, ſollicito.

ſedulitas, tis.f.g.pe.cor. in obli. pro. diligentia, ſollicitudine, ſine dolo, & inſtanter fit.

ſeditio nis.f.g. pe.cor. in obli. pro. parcialità, diſcordia, briga, Cic. quando ciuitas in duas aut plures diuiditur partes, quaſi ſeorſum itio, ut aliqui a ſeorſum ſectando, eſt perturbatio quietis publicæ, græce ſtaſis.

ſedicioſus. a. um.pe. pro partiale, partegiano, abundāte de briga, diſcordia, græce. στασιώδης.

ſedicionarius, ii, m.g pe. cor. mettitore, fattore de diſcordia.

ſeductus, a.um.pe.p. ſcoſtato, ſeparato, appartato, remotus ſeparatus ut a multitudine, ſtrepitu Pli Ouid. Perſ. 2. quæ niſi ſeductis id eſt ſemotis, & non deceptis ut aiunt a ſeduco is. E

ſeges, tis.f.g. pe.cor. terra, & il grano quando ſta in herba Ci. in Hortenſio, ſegetes agricolæ ſubigunt aratris.

ſegeſta, æ.f.g.pen. pro. Conterrana, oppidum ab Aenea conditum, nunc dirutum.

ſegmentarius ii.m.g.pe. cor. racamatore, qui ueſtes ex auro laborat ſunt ſegmina faſciolæ, quæ in ordine ueſtis extrema parte aſſutæ, iunctæq; ornamento ſunt indumentis muliebribus, ueſtis ſegmentata, faſciata.

ſegmentum, i.n.g. pe. pro. collaro, monile, ornamentumue gutturis Val in. 5. de gratis, eſt non modo de auro, ſed etiam argento, F
margaritis, aut pretioſis lapillis. Pli. in. 6. ca. 30. ſegmenta appellauit circulos, quos Græci paralellos uocant, in quos uniuerſa digeritur terra, eſt & ſectio Gel. Hier. Plini. 36. arena laxioribus ſegmentis, hinc ueſtis ſegmentata ſegmentis. i. pūctis, & bracteolis aureis, ſiue argenteis minutatim depicta Plaut. piccata Iuue. 6. ſegmentatis cunis. i. circundatis circulis, circūdato, intorniato de circuli, a ſecando i. diuidendo

ſegnis, & hoc ſegne is omnis.g.pe.pro. pigro, inutile, che non fa frutto, ut carduus Verg. primo Geor. quaſi ſine igne. i. calore, celeritate, & uiuacitate agendi. Qui nanq; ſanguine ſunt frigido corpore, & animo hebeſcunt, græce κάθυμος.

ſegnitia, æ.f.g. pen. correpta pigritia. græce

A cathymia.

Segnities,ei.f.g.pe.cor. eſt quoq; infœcunditas ut agrorum Pli.

Segnipes,dis communis g.pe.co. tardo,pigro Iuue 8.

Segrex,gis.m.g.pe.pro.in obli. cor. ſeparato, ſpartito,ſcotato dal gregge, armento per excellentiam Sene.in Hippoli.

Seguſiani,orum.pe.pro.Breſſe.

Seiunctus,a.um pe pro.ſeparato, Cic.primo, de Diui,a ſeiungo is.

Seiugatus,a.um.pe.pro.Ci. de Diui. ab actione corporis ſeiugata a ſeiugo as.

Selectus, a. um.pe. pro. ſcielto, electo ut homo, cibus Plaut.a ſeligo is.

Selectio,nis f.g pe.cor.in obli.pro.ſciegliere, elegere Ci.de finibus a ſelego is.i.eligo.

B Selecti iudices,li Signori del parlamento.

Selinis,is.f.g. pen.pro. Mazara, urbs Siciliæ a flumine, quod a copia ſalis ſalmis uocatur.

Selinuntinus,a.um.penul. producta Mazareſe,ut res.

Selinuntus, a. um.pe cor.ut homo,

Selinon,i.n.g.peuultima producta,accia, achi hærba,Apium.]

Selibra,æ.f. g.pe.pro.mezza libra.

Sella,æ.f g. pe. pro. ſeggia da ſedere, quaſi ſoda,à ſedeo es,græce θρονος.

Sellula,æ.f.g pe.cor. ſeggetta, ſeggetella,ſeggia piccola.

Sellarius,a.um.penul. cor. da ſedere, ut ſedes Sueto.

Sellaria,orum.n.g. pe. cor. choro doue ſtanno molte ſeggie per ordine Pli. 34. Suet. in

C Tybe.hinc ſellariola choretto, choro picco lo Mart.

Selleucia,æ.f.g.pen. correp. Alexandria urbs Pli. 6.

Selliquaſtrum,i.n.g.pe.pr. poggio da ſedere, omne ſedile , Higinius licet ſilliquaſtro ſed mendoſe legatur a ſella.

Semeſtris,&hoc ſemeſtre is.omnis.g.pe pro. de ſei meſi,ut puer. dicitur quoq; medii menſis, hinc luna ſemeſtris.i.rotunda cum ad medium peruenit menſem. Apul.in Vltimo ſtellarumq; media ſemeſtris luna flammeos ſpirabat ignes . Iuue. aurum ſemeſtre. i.retundum.i.annulus ut eſt luna.

Semipaganus,a.um.pe.pro. uillanetto, mezzo uillano. i. un poco uillano metaphorice dottarello,Perſ.a ſemi, & pagano.

Semiuir,ri.m g.pe.cor.mezzo homo.

Semiadopertulus,a.um.pe.c.mezzo coperto, chiuſo,ut oculus. D

Semis, ſemiſſimis, mità , mezza oncia græce ἡμισυ Vide as,mezzo ut doctus mezzo dotto.

Semimas,ris.m.g. pe.cor.mezzo maſcolo.

Seminium,ii.n.g pen.cor. ſementa, ſemenza Col. Plaut.in Mili.ponitur pro lucro, guadagno Plaut. in Amphi. uenundantur merces non hoc ſuo ſeminio.

Semen, nis. n.g.pe. pro.in obli. cor.ſementa, quaſi ſerimen a ſerendo.i. inſerendo, & generando.

Seminarius,a.um. penul. cor. pertinente a ſeminare.

Sementis, is.f.ge. pe. pro.ſemen, Hier. Ouid. primo Faſt.ſeminare.i.ſatio, ſeminatio, Pli. tempo da ſeminare tempus ſeminãdi Col.2.

Sementicius,a um.pe. cor.che ſe puo ſeminare,ut frumentum,Pli. B

ſemirotundum,i.n g ge.pe.pro. terrazza roton da doue ſe mangia Apu.5. cœnatio eſt effigie circuli dimidiati.a ſemi,& rotundo.

Semicanus,pe.pro.mezzo bianco. biancheto,a caneo es.

Semeſus,a.um.pen.pro.mezzo mangiato , ab edo es.

Semiamputatus,a.um.pe.pro. mezzo tagliato,ab amputo as.

Semiamictos,a. um. pe. pro.mezzo coperto, ab amicio is Apu.1.

Semiraſus,a. um.penul. produ. mezzo raſo,a rado is.

Semiaſſus,a.um.pen.pro. mezzo arroſtito,ab aſſo as.

Semilacer,a. um.p.c. mezzo ſtracciato, ſquarciato a lacero as. F

Semicinctium,ii.n.g. pen.cor. borricco Mart. Hier uocatur ab hebreis maſchinaſſe,a græcis περιμαλὶς,eſt genus ueſtis uſq; ad genua pertingens.

Semipes,dis.m.g.pe.cor.mezzo piede.

Semipedalis, & hoc ſemipedale is omnis.ge. pe.pro.de mezzo piede.

Semidoctus,a.um. pe.pro. dottarello, mezzo dotto ut homo.

Semiuncia,æ.f.g. pe.cor.mezza oncia.

Semimadidus,a. um.pe. cor.mezzo bagnato, infuſo,a madeo es.

Semicrematus,a.um.penultima produ.mezzo arſo.

Semiobrutus,a.um.pe.cor.mezzo coperto,atterrato,ab obruo is.

Semitectus,

A Semitectus,a.um.pen.pro.mezzo coperto, vt tectum ,homo a tego is.
Semiadapertulus,a.um.penult. corre. mezzo chiuſo.
Semiuſtus,a.um.pen.prod. mezzo abruſiato, ab uro is.
Semicirculus,i.m.g.pe.cor.mezzo circolo.
Semiiugerum,i.n.g.pen.cor. mezzo moggio de terra,mezza giornata de terra,a iugerũ.
Semiplenus,a.um.penult prod.mezzo pieno, a plenus.
Semiſpathium,ii.n.g.pe.cor.cortella,
Semimitra,æ.f.g pe.pro.mezza mitra , capeletto. Vlpi.in l argumento.§. muliebri eo.ti.
Semiſopitus,a.um.pe prod.mezzo adormentato,inter ſopnum , vigiliamque medius eſt. Apul.primo.
Semiſopnus,i.pe.pro. Ci.in Verrem.
B Semiſopnis,is.pe.pro.Sene.in. 3. de breuitate vitæ.
Semita,æ.fœmin gen.pen.cor.via ſtretta, ſentiero, in campis. Pli. primo epiſtolarum qua ſi ſemis via.
Semiturus,a.um.pen.cor.mezzo caduto,dirrupato,vt murus Luca,a ruo is.
Semiconſpicuus,a.um.pen.cor. che ſe vede la mità,vt homo in cathedra.
Semizonium,ii.n.g.pe.cor.borrico.
Semiplocium,ii.n.g.pe.cor.mezza pantofola, ſolea dimidiata,vt planius pedem ponerent, & in venatione vtebantur.
Semizonarius,ii.m.g pe.cor. coſitore de borrichi,qui ſemizonia conficit Plau.in Aul.licet ſed mendoſe ſemiſonarri legatur.
Semipondium,ii.n.g.pe.cor.mezza libra,mez
C zo rotulo.
Semiputatus,a.um.pe.prod. mezzo potato,a puto as.
Semiſſus homo contra me tulit arma,vile, Va ti.Ciceroni.
Semianimus,a.um pe.cor.mezzo morto,sbagottito ab anima.
Semianimis,& hoc ſemianime is.omnis gene. penult.correp.
Semodius,i.m g.pe.cor.mezzo tumulo,tumino,mezzo ſtaro. Mart.Col.
Semotus,a.um.pe.pro.appartato,ſcoſtato, ſeparato.a ſemoueo es.
Senogallia,æ.fœmi.gene.pen.cor.Sinagaglia, oppidum.
Senator,is.m.g.pe.pro.barone, ſic hodie dicimus,quòd in eum ordinem ſeniores.i. ſigno res a Romulo electi ſunt. D
Senex,nis.communis g.pe.cor.vecchio. Varro amica ſenex dicitur quaſi ſeminex. i. ſemimortuus, quòd exacta maiore ætatis ſuæ parte iam morti propinquior ſit,vel ſenex.i. prudens,a ſenos.i.ſenſus,quòd multa experientia plura ſciunt,& diſcernunt quàm iuuenes græce geron.
Senio,nis.m.g.pe.cor.in obli.pro. ſei punti in talo,a polluce Cous iactus uocatur.
Senecta,æ.f.g.pe.pro.vecchiezza, a Sene. ætas ſenilis eſt & de roſa. Virg.de roſa.
Senilis,& hoc ſenile is,omnis g.pe.pro.de vecchio,vt mos,ætas.
Senectio,nis m.g.pen.cor. in obli.pro.vechiarello,vecchietto.
Senatus,us.ui.m g pe.pro.parlamento publico,ſermo publicus, ſenatore,ſenator, loco, vbi ſenatores conueniunt, ſenato, a ſene , & natu,græce γερουσία. B
Senior.i.ualde ſenex licet Seruius neget.Quī. de Socrate, ait,eo nanque ſeniore octauum enim & nonageſimum compleuit annũ, Ouid.de Triſtibus pro ſeniore ſenex,Mart.cui pater æternas poſt ſecula tradit habenas, Quique regas orbem cum ſenior ſenex.
Senectus,tis.fœ.g.pe.pro.la moltitudine delli vecchi,multitudo ſenum eſt , ſexta hominũ ætas,dicta a ſenario numero,prima ætas infantia vſque ad ſeptimum annum,ab in & fari,quia neſcit fari,& ſi ſcit, ſermo eſt imperfectus,ſecũda pueritia & durat vſq; ad quartumdecimum annum,tertia eſt adoleſcentia ab adoleo.i.creſco, quia cuncta etiam in homine creſcunt membra , quarta Iuuentus, quinta virilitas, ſexta ſenectus. F
Sentes,um.m.g.pe.pro.ſpina.
Senticoſus,a.um.pe.pro.ſpinoſo, pieno de ſpine,a ſentibus.
Senticetum,i.n.g.pe.pro.ſpineto,ſpinaro.
Sentina,æ.f.g pe.pro. ſentina, nauis fundum. Sal.in Catil. Ci.in Cat.ponitur pro aqua ſentinæ teterrimi odoris in fundo nauis. Val.2. de re militari,a ſentiendo ob fœtorem.
Sentus,a.um.pe.pro.ſpinoſo,vt loca. Ouid 4. piloſo. Ter.in Eun.a ſentibus i.ſpinis.
Sentinum,i.n.ge.pen.pro.Saſſoferrato, oppidum Vmbriæ.
Sentinas,atis.omnis generis,penul.produ. da Saſſoferrato.
Sepia,æ.f.gen.pen.corr.feccia,calamaro , piſcis,qui vbi ſenſit ſe cõprehendi effuſo atramento,

A mento, quod pro ſanguine eſt huic, infuſcata aqua abſconditur, & inſectantes depellit, Perſ. in 3. poſuit pro atramento. hinc ſepioticum ſcripturarium, ait Fulg.

Sepiola, æ.f.pe.cor.ſeccitella, calamaretto, piſciculus. Plaut. in Caſina.

Sepinum, i.n g.pe.pr.ſupino, oppidum. Li. 21.

Sepum, i.n.g.pe.cor.ſeuo.

Sepacius, a.um.pe.cor.fatto de ſeuo. Apul.

Sepaceus, a.um.pe.cor. Auſo. Apul. a ſepo.

Seplaſiarius, ii.m g.pe.cor. profumiero, venditore de profumi, odori, vnguentarius Lamp. Firm. 3. licet plaſias, ſed mendoſe legatur, dicitur a Seplaſia foro campano, vbi commodiſſima vendebantur vnguenta. i. odores, de qua, Pli. Auſo.

Sepoſitus, a.um.pen.cor.ſcoſtato, remoſſo, a B ſepono is.

Seps eſt paruus ſerpens a ſepo. i. putrefacio, quòd morſu ſuo putredinem inducit.

Septa, orum.n.g.pe.pro. ogni loco circondato, omnia loca munita ſepimento. hinc ſtabula ouium, bouum, caprarum, cæterorumque animalium quæ includi ſolent, ſepta vocantur. Var. in re ruſtica nuncupat ſepta omnia loca incluſa, in quibus animalia paſcuntur, a ſepio. i. circundo, munio, Val. vrbes cladium ſepta vocauit, apud vero iuriſconſultos obices ad impetus fluuiorum coarcendos ſepta dicuntur, obſtaculo che ſe pone, mette alli fiumi che non correno.

Septus, a.um.pen.pro.circondato, intorniato, vt locus, villa, homo. Cic. primo de Diui. & in Parad. a ſepio is.

C Sepimentum, ti.n.g.pe.pro.intorniamento, vt ruris, loci.

Sepes, is.f.g.pe.pro.ſepe, ut ruris.

Septentrio, nis.m.g.pen.cor. in obli.pro. tramontana ventus.

Septentrionalis, & hoc ſeptentrionale is.omnis g.pe.pro.da tramontana.

Septima, æ.f.g.pe.cor.vide decima.

Septempeda, æ.f.g.pe.cor. ſan Seuerino non longe a Camerino.

Sepulchrum, i.n.g.pe.pro.ſepulcro, a ſepeliendo, non per antiphraſin. i. per contrariū quaſi ſine pulchro.

Sepultus, a.um p.pr.ſepellito, a ſepelio is, eſt & iacens, & ſine ſenſu, & quaſi pulſu. Ser. Verg. 2. vrbem ſopno, vinoq; ſepultam, ador mentato, dormiens. Idē in 6. cuſtode ſepulto

Sequax, cis, omnis. g.p.cor.in obli.pro. perſecutore, perſecutrix. Pli. 7. cap. 15. vt caprea. D Verg. 2. Geor. Idem in 5. ſequacibus vndis, a ſequor is.

Sequana, æ.f.g.p c.Senna, ſcinna flumen eſt

Sequanus, a.um.pen.cor. Borgognoni, bourgougnoni, galliæ populi.

Sequanicus, a.um.pen.cor.da bergognoni, vt textrix. Mart.

Sequeſter, tris.com g.pe.pro.mezano, cuiuſque rei, pudicitiam ſequeſtrem. Val. a ſequē do. Verg. pace ſequeſtra, Stat. ſequeſtra mater erat, mezana ſequeſter eſt apud quē plures eandem rem. de qua controuerſia eſt, depoſuerunt, dictus ab eo, quod occurrēti, aut ſequenti eos, qui contendunt, committitur. Modeſtinus in l. ſequeſter, de verb. ſig.

Sequior ſexus ſexo feminino Apul. xi.

Sera, æ.f.g.pe.cor.chiauatura, tuppa, chiaue, E qua oſtia clauduntur. Hier. ſera obfirmauit, a ſero as. i. claudo.

Ser. m.g.pe.pro.verme che fa la ſeta, ſericum faciens. Pauſanias, Sidon. Aſſyrius gemmas ſer vellera, thura Sabæus.

Sericum, i.n.g.pe.cor.ſeta da veſtire. Hier.

Seres, pe.pro. populi ſunt Aſiæ Scythicæ a ſera vrbe a quibus veſtimenta ſerica, vt Pli. 6. cap. 17. regionem inhabitare, quæ ſpectat æſtiuum orientem, & primi ſunt hominum qui noſcantur lanificio ſyluarum nobiles, perfuſa aqua depectentes frondium caniciem, Soli. addit quòd lanuginis teneram ſubtilitatē humore domant ad obſequium, & quod hoc illud eſt ſericum in vſum publicum damno ſe ueritatis admiſſum, & quo oſtentare potius corpora, quàm veſtire, primo fœminis, nunc F etiam viris perſuaſit luxuriæ libido, ſunt vt Stra. ſeres tam longæ vitæ vt ad ducenteſimum annum perueniant, habentq; ſenatum ex quinq; milibus hominum, qui ſinguli ſingulos elephantes reipublicæ nutriunt.

Serchius, ii.m.g.pe.cor.olim Auxeris, flumē.

Sericaria, æ.f.g. pe. cor.mercantia de ſeta, negociatio. ff. de tribu. actio.

Serica, orum. n.g.pe.corr.veſta de ſeta, Mart. nec aliter dētes, quàm ſerica noſtra reponis.

Sericus, a.um.penultima correpta, de ſeta, vt veſtis.

Sericatus, a um.penult. prod. veſtito de ſeta, Suet. in cali.

Sericarius, i.m ge.pen.cor. ſetaiolo, teſſitore de ſeta. Firmi.

Serenitas, tis fœm. gen. pen.cor.in obli. prod. ſer enità.

A ſerenità,tranquillità de aere,quies aeris,grę ce αἴθρα.

Serenus,a.um.pen. produ tranquillo, a ſero, is. Tempus enim tranquillum ſine nubibus, & imbre ſationi maxime aptum eſt,gręce ęthios,ſicco. Verg.primo Georg. ſerenas ven tus agat nubes.

Seria,æ.fœ.g.pe.cor.eſt vas fictile vino aliiſue rebus adſeruandis aptum. Liui.4. ſecundi belli punici,Ter.Heaut.botta, doglio. Nam ante vſum doliorum ex lignis factorum vaſis vtebantur fictibilibus.

ſeria,orum.n.gen.pen.cor.coſe de importantia.Mart.

ſericoblatta.C de Mettallariis in l. notas ſeri cobattæ vide blatta.

ſeriola,æ.fœmin gen.penult.corr.bottecella, botta piccola.Perſ.

B ſeries,ei.f.g pe.cor.ordine,a ſerit.

ſeriphos,i.f.g.pe.pro.ſerfone,inſula.

ſerilia ſunt nauigia, vt Verrius Flaccus, quæ ſparto hærba, ac lino condenſantur, calafitiato.

ſerius,a.um.pe.cor.de importanzie, da vero, con tutto il ſenno, ut res, oratio, ſermo Ter.in Eun.Col.Verg capito. Antoniū philoſophum virum ſerium.i.triſtem, & ſine riſu, & grauem, eſt & ſubſtantiuum. Quint. aut aliquod iocis ſerium quoque eſſet admiſtum, Curtius itaque res in ſerium verſa eſt.

Sermo,nis.m.ge.pe.pro.parlare,ragionare,lo cutio,a ſero is.i.interpono,& contexo.Quo niam non poteſt eſſe in vno ſolo,ſed vbi ora tio cum altero coniuncta ſit, Var. vero a ſerie, græce logos.

C Serpens,ntis com.g.pe.pro.ſerpe,Verg. 2. ſer pens amplexus vterque,Iuu. 6.argentea ſer pens,a ſerpendo.

Serperaſtra vocam⁹ lignea,aut aſſeres ad luxata corrigenda Cato 3.de re ruſt.pueris in ge niculis alligare ſerparaſtra,vt eorum deprauata corrigant crura, dicuntur a ſerpendo, tauolelle.

Serpillum,i.n.g.pe.pro.Verg in Buc.ſerpollo, hærba,græce herpillon,nos mutamus aſpirationem in .S.vt aliqui a ſerpo is.

Serra,æ.fœm.gen.pen.pro. ſega, qua quid ſecatur. Dedalus,vt Plin. inuenit ſed Perdix illi nepos ex ſorore primus monſtrauit, vt Ser.Ouid.ſunt etiam ſerræ captionis genus, vt ſunt ceratinæ, & crocodilitæ, vt ſuperius ſtatuit a denticulatis plicis,torturisq; ſcanſilibus in decretis canonicis diſtinct. 30. ſerra D qui abutuntur, licet ſicera ſed mendoſe legatur.

Sertum,i.n.g.pen.pro.girlanda.Verg.in Buc. dicitur a ſerendo.i.intexendo.

Serus,a.um.pe.pro.tardo,grande, vt bellum. Sal.in Iug.Verg.4.vt omnia, hinc ſerios.i. tardior.Col.1 vt ſatio.

Serum,i.n g.pen.corr.ſiero.i. aqua relicta a la cte,Verg. ſera.i. vltima pars diei Sue. in Augu.Liii.

Serotinus, a.um.penult.corr.tardo, tardiuo, vt pomum.

Seruitus,tis.f g.p.cor.in obli.pro.eſſere ſchiauo,eſt inſtitutio iurisgentium,per quas dominio alieno cõtra naturam ſubiicitur, inſti ſtitution.de iure perſonarū.§. ſeruitus græce δουλία.

Seruitium,ii.n.ge.pe.cor. ſeruitu, ſchiauitudine, Teren. Verg.multitudine de ſchiaui in in plurali ſchiaui.Sal.in catilina. Lacedæmonii primi ſeruitium inuenerunt. B

Seruus,i. m.g.pro.ſchiauo, a ſeruo as. Quoniam apud antiquos in prelio necabantur omnes,mox id facinus iudicantes atrox capiebant, ſeruabantque, ac iuregentium de illis diſponere poterant. Pomp.in l.pupil.§ primo,de verbo.ſignifi.& Florent. in l. libertas de ſtatu hominum, ſiue ergo iure belli,vt pa tuit, ſiue ære comparatus vbi in noſtram ve nerit poteſtatem ſeruus dicitur. Martianus, tit.de ſtatu hominum, ſeruos ait in dominiū noſtrum redigi iure ciuili ſiquis maior 20 an nis ſe ad pretium participandum venire paſſus eſt, aut iuregentium, qui ab hoſtibus capiuntur, aut qui ex noſtris ancillis naſcuntur.Serui autem appellationem etiam ad ancillam referri.Vlp.de verb.ſign. teſtatur, & Modeſtinus,ſeruis inquit legatis etiā ancillas deberi quidam recte putant, quaſi cõmune nomen vtrunque ſexum contineat, græce dulos. P

Seſqui indecl.p.pr.altretanto,& la mità,Ci.3 de Perf.Orat.partē pedis aut ęqualē eſſe alteri parti,aut altero tantū, aut ſeſqui maiorē .i.tantundem cum dimidio,ſeſqui pedalia,tigna, ait, Cæſar. i. pedis vnius & dimidiati, quod ad craſſitudinem refertur, ſeſqui opera. Col. ſeſqui plaga Tacit. 15. ſeſqui opus. Plaut.in cap.

Seſquiuncia,æ.f.g.pe.c.vna oncia, & mezza, vncia,& dimidium.

ſeſqui menſis,

A Seſqu'menſis,is.maſ.ge.pe.pro. uno meſe, & mezzo. Var.

Seſquilibra,æ.fœm.gen.pen.pro. vna libra & mezza.

Seſquihora,æ.fœmi.ge.pen.corrèp. una hora & mezza.

Seſqu'modius,ii.maſ ge.pe.cor.un tumulo & mezzo.

Seſquipli,æ.f.g.p.pro.erat vſuræ genus, licet in iure pontificio ſexcuplæ ſed mendoſe legatur.

Seſſio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.ſedere. Cice. primo de offi.Apul.4.poio da ſedere.Cic.

Seſtos,vide Abydos.

Setabia,æ.fœmi.ge.pe. corr.xattiua,oppidum Hiſpaniæ.

Setabius,a.um.pe.cor.da xattiua.

Setia,æ.fœm.pen.corr.feccia, oppidum campaniæ.

B Setinus,a.um.pe.pr. de feccia,vt vinum.

Seuocatus,a.um pe.pro.ſcoſtato,remoſſo.Ci. primo de Diui.ſopno ſeuocatus animus,a ſe uoco as.

Seuoſus,a.um.penult.prod.pieno,abondante de ſeuo.

Sexennium,i.n.ge.pe corr. ſpacio de ſei anni. Cice.primo de Diui.a ſex,& annis.

Sextula,æ.fœ.ge.pe.cor.ſexta parte della oncia vide as.

Sica,æ.f.g.pe.pro.ſquarcina,piſtoleſe. Marti. Ci.in Parad & de aruſp.reſponſis,& 3.de of. dicitur a ſeco.

Sicarius,ii.m.g.pe.cor.beccarino, compagno ne,a ſica.Ci. 3. de off.

Sicania,æ.fœ.g pe.cor.Sicilia a Sicanis Hiſpaniç populis a Sicano flumine nominatis,qui
C primi eam incoluiſſe inſulā feruntur vt Thucidides 6.ut alii a Sicano duce.

Sicanus,a.um.pe.pro.Siciliano.

Siccaneus,a.um.pe.cor.ſecco naturalmente, vt pratum.Col.

Sicambri,orum.m.g.pe.pr. Nauſo ditteſſem.

Sicerra,æ.f.g.p pro.ogni beuenda che imbriaca.Hiero.hebræo ſermone eſt omnis potio, qua quis inebriari poteſt,quod in decretis canonicis repetitum eſt.

Sicilix,cis.m.g pe.cor. ferro largo della lanza., giannettone,haſtarum ſpiculum latum Ennius incedit veles vulgo ſicilibus latis.

Sicilimenta ſunt quæ relinquuntur collecto fœno.

Sicilicus,ci.m.ge.pen.corr. mezza oncia, ſemi vncia,Col. D

Sicinniſta,æ.communis ge.pe pro. ſonatore, cantatore,in funere.Sicianium genus fuit veteris ſaltationis. Saltando nanque canebant in defuncti funere.

Sicyonia orum,ſunt calcei muliebres, quibus & viri eneruati vtuntur. Lucret. in 4. Cic.1. de Orat.ſicyonias calceos, a Sicyone Peloponneſi urbe.

Siculus,a.um pe.cor.Siciliano.

Sideritis,tis.m.g pe pro.calamita,lapis.

Sidicinum,i.n.gen.pen.pro.Teano, oppidum Campaniæ.

Sidicinus,a.um.pe.pro teaneſe.

Sidonia,æ.f.g.pe.cor.Pollonia.

Sidones, pollonii.

Sidus,eris.n g.pe.pro.in obli.cor.conſtellatione.i. multitudo ſtellarum, ſtella vt Saturni, E tempeſta. Verg.primo.Geor. Arcturi ſidera, Idem triſte Mineruæ ſidus,ut capella a ſiden do,vt ſtellæ a ſtando.

Sidereus,a.um.pe.cor.de ſtelle,vt lux,alto vt ſtatua.Mart,in ſpectaculis.

Sigillare,ris.n.g.pe.pr.doue ſtanno le ſtatue.

Sigillaris,& hoc ſigillare is, omnis ge pe.pro. de ſtatua.

Sigillum.i.n.g pe.pr.ſtandardo, bandiera piccola,paruum vexillum.i.ſimulacrum ad effigiē alicuius Dei.Ci.6.in Verrem, ſtatua piccola,figura piccola inteſſuta. Oui. pulcra co lore ſimul breuibus diſtincta ſigillis, Vlp. de fund.in ſtru.eſt diminutiuum a ſigno.

Sigma,tis.n.g.pe.pro.in obli.cor. terraza rotonda doue ſe mangia. Lampri. ſigma croco ſtrauit, Marr. ſeptem ſigma capit ſex ſumus F adde Lupum, a quibuſdam, tauola rotunda da mangiare,menſa.

Signator, is.m.ge.pen.pro.teſtimonio nel teſtamento.Iuue.1.

Signatorius,a.um.pen.cor.nizzo', ſigillo con che ſi ſigna,ut anulus. Paulus iuriſcōſultus.

Significus,i.m.ge.pen.cor.ſtatuario. Apul. in Deo Socratis num pudet eſſe ſignificum.i.ſigna facientem.

Signifex,cis.m.g.pe.cor.capella,in nuptiis,Sido.in.6. Apul.2.a ſigno facienda.

Signum,i.neut.gen.penul. produ.ſtandardo, bandiera,vexillum.Luca.ſtatua.Salu figura, quæ veſti intexitur. Lucre. 5. purpura, atq; auro,ſigniſque vrgentibus apta,opus ſculptile, & ad alicuius animalis effigiem formatū, græce ſemion.

Signifer,

A Signifer,i.m.ge.pen.cor.alfiero,portatore de ſtandardo,bandiera,Cice.de diui.a ſigno, & fero.

Sil,lis.n.g.pe.pro.azuro,azulo non eſt, vt aiunt cæruleũ in metallis,ſed eſt coloris purpurei,violacei,vt Vitr.cap.ultimo ſilis colorem effici in aqua,in qua conferbuerint violæ,& expreſſæ ſint.

Silarus,i.m.g pe.cor.ſele,flumen ultra Salernum,ſiler is.Luca.in 2.radensq; ſalerni tecta ſiler,Sil.8.num ſilarus.

Silentianus,ii.m.g.p.cor. vt Procopius Perſici belli 2. Romani inquit ad ea,quæ quietis ſũt in Palatio miniſtrum ſilentiarum vocant,ſicut Domeſticum arcanorum principis conſcium,in C. eſt tit. de ſilentianis, eſt qui ſilentium præcipit,a ſilentio,a quibuſdam ſecretario.

B Silentium noctis,primo ſomno. Ci.2.de Diui. Liu.quòd tunc ſiletur.

Silentioſus,a.um.penult. prod. abondante de ſilentio.

Silex,cis.cõmunis.ge.pe.cor.ſilice,lapis marmoreus.Verg.in Buc.ſilice in nuda, Lucret. primo validi ſilices,& in 5.auulſos ſilices, Iuue.ſilicem atrum.

Sileceus,a.um.pen cor.inſilicato,mattonato, laſtrato,fatto de ſilice.

Silicatus,a.um.pe.pro.

Silicarius,ii.m g.pe.corr.lauoratore opera rii in ductibus aquæ Frontinus.

Siler,is.m.g pe.cor.ſalice, ſalicone, vetica, vt Plin.24.cap.36.folia ſileris illita fronti capitis dolores ſedant, ſerpentes,& hunc fruticem refugiunt,baculumq;ruſtici ob id ex eo

C gerunt,ex eoq; fiunt fuſi,frondibus eſt ſimilis ſalicibus,ideo inter ſalices numeratur,licet ſit frutex.

Silicernium,ii.n.g.pe.cor. mangiare che ſi da alli morti,cœna,quæ datur ſilentibus.i. mortuis, dicitur quòd ſilentes cernunt vmbræ, vt aliqui quòd qui ferunt,cernunt,& non de guſtant,eſt vt alii, ſed non probo ſenex & in curuus quaſi ſilicem cernens ex incuruitate illud uero Terentii ex Adelphis,exercebo hodie dignus eſt ſilicernium, dicitur cum cõtumelia, vt ſit ſenex, qui iam iam ſilentibus vmbris cernendus ſit.

Siliquaſtrum,i.n.g.pe.pro.piperna,hærba.Pl. 19 & 20.vide ſeliquaſtrum.

Silo,nis.m.ge.pen.pro.naſuto,habens naſum largum,& ſurſum verſus repadum, a quibuſ dem cigliuto ſuperciliis prominentibus. D

Siligo,inis.fœm.ge.pen.pro.in obli.corr.fiore della farina,ſemola,quæ & ſimilago dicitur, Pli.18 cap.x.

Siligineus,a.um.pe.cor. fatto de fiore de farina,ſemola,vt panis, pane bianco,Sene.in epiſtolis.

Siligiarius,ii.m g.pe.cor guardiano de ſemola, Vlp.

Siliqua,æ.f g.pe.pro.ſciofella,ſellecola,charroba,fructus,& arbor,quam,vt Pli. ceraunia vocant Ioues,fructus longus,latusque etiã, quæ Arabice Charub,unde quidam latinorum charubiam dixerunt græce ξυλοκέρατα.i. lignea cornua huius ſemen vocatur Ruath. Vainella,baiana,folliculum leguminis exterius,vt fabæ nouellæ,ciceris, & ſimiliũ. Ver. in Geor.a ſelinquit.i.reiecit.

Siliquaſtrum,i.n.g.pe.pro.Piperna,hærba.Pl. 19.& 20.vide ſeliquaſtrum. E

Silus,i.m.g.pe.pr.naſo largo, & riuolto in ſu, naſus largus ſurſum verſus repandus,& ſurſum verſus,Cic.primo de nat.deor.hinc ſilæ galeæ a ſimilitudine dictæ.

Simbella,æ.fœm.gen.pe.pro. bilanza da peſare dinari.

Similax,cis.f.g pe.cor.taſſo,arbor.

Similaceus,a.um.pe.cor.de taſſo,vt arcus.

Similago,nis.fœm.ge pen.pro. in obli. corre. fior di farina.

Simila,æ.fœ.ge.pe.cor.ſemola.Mart.

Simulatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro. fingere, ſimulatione.Ter.in Heaut.

Simulator,is.m.ge.pe.pro. fingitore del falſo, Sal.in Cati. F

Simultas,tis.f.g.pe.pro.odio occulto, inimicitia ſecreta, Ci.Ter.Phor.a ſimilo as, nec dicitur, vt aiunt a contrario quòd minime fuut ſimul.

Simplicitas,tis.fœ.ge.pe.cor.in obli.pro. bontà,vt mea,Pli.Traia.

Simplus,a.um. pe.pr.bono,netto,puro,vt ſermo a fine & plus,hinc ſimplex is. omnis ge. pe.pro.in obli.cor.

Simpulum,i.n.g.pe. pro. vas eſt ligneum paruum non diſſimile cyatho, vtebantur in ſacris, hinc mulieres diuinis deditæ rebus ſimpulatrices vocantur,a ſumẽdo. Nonius ſympuuium vocat vide ſympuuium.

Sincenis,a.um.pe.pro.pnro,netto,ſenza fraude.Ci.2.de offi.verum ſincerumq; dicitur,vt aiunt quaſi ſine cæra. Idem ſincerum iudicium

A ctum de Perfecto Orat.vel ſine carne. i. corruptione,ſed cum ſin non ſignificat ſine,ſed ſimul,uel cum,ideo ipſe dicerem aſyn.i.cum & κηρὸς.i.cæra,trahitur ab apiariis diuidentibus mel cum cæra qui mel cum cæra partiri debent, aliter fraudulenta eſſet diuiſio, & non integra.

Simus,a.um.pe.pro.calato abaſcio , vt nares, Capella. Hiero. Verg.habens naſum depreſſum,& incuruum,græcum eſt vocabulum.

Sinapi.n.gen.& indecl.pe.pro.ſinapo,ſerenus ſepius ergo decet mordax aurire ſinapi, legitur,& hæc ſinapis. Col. fletum factura ſinapis,hærba græce ſinepi ſcribitur,& hoc non mirum,quia H vertitur in E longum , & interdum in A,dicitur a ſino.i.noceo,& opi.i. oculis,quòd lacrimare facit,hinc Sinon Vergilianus.i.nocens Troianis.

B Sinapium,ii.n.g.pe.cor.muſtarda,condimentum ex hærba ſinapi confectum,in quo carnem intingimus.

Sindon,is.f g.pe.pro.in obli.corr.cambraia.i. tela ſottiliſſima. Mart.11.nec ſic in Tyria ſindone tutus erit fit ex lino ægyptiaco.

Siniſtra,æ.fœ.g.pen.pro. mano manca,mano mancina,ſiniſtra.

Siniſter,a.um.penult pro.nocente,noxio, vt premium.

Siniſteritas,tis.fœ ge.pen.cor. in obli. produ. mala ſorte,uentura,mala fortuna, mala ſciagura. Apul.

Sinopis,is.f.ge.pen.cor.macra,magra, vuolo, color ruber.

Sinus,us.ui.m.ge.pe.co.veſta.Verg. in primo

C core.Ouid.vſque metu tremuere ſinus,concauità delli occhi. Verg.4. curuatura del mare vela.Iuuc.prima totos pande ſinus , rezſia,Idem impleuitq; ſinus,gozzo delli ucelli,ingluuies auium.Pli.

Sinuatus,a.um.pe.pro.criſpo,piegato, flexuoſo,vt veſtis.Apul.2.ſinuato patagio,a ſinu.

Sinuoſus,a.um.pe.pro.curuato,vt velum,mare,obſcuro,difficile,vt quæſtio.

Sinus coronteus,golfo di Patras.

Sirpus,i.m.g.pe.pro.vimolo,vimino, ponitur pro iunco.Sido.

Sirpea,æ.f.g.pe.cor.ceſta da portar letame ſu gli aſini,& ſu i caualli, & ſimilium quæ virgis ſirpatur.i. colligando implicatur , in qua ſtercus,aliudue vehitur. Ouid.

Sirpiculum,i.n.g.pen.cor.caneſtro de vimoli. Col.cano iam vimine textum ſirpiculum,dictum quòd de ſirpis confectum eſt, vel & melius a ſirpando.i.alligando. D

Sirpica,dolia ſunt alligata botte cerchiata, Ouid.5.Faſt. Tunc quoque priſcorum virgo ſimulacra virorũ Mittere roboreo ſirpea ponte ſolet.i.uiminea.

Siſer,is.m.g.pen.cor.paſtinaca roſſa.Plin. 20. tres ſiſeres licet.Priſc. dixerit eſſe neutrum.

Sis eſt vermiculus qui veſtes rodit, tignola.

Siſtrum,i.n.g.pe.pro.inſtrumentum muſicum cinnulum peculiare Aegyptiorum , quo Iſidis ſacerdotes in ſacris vtebantur. Apul. 11. aureis ſiſtis,Oui.in Pontotinnula ſiſtra manu, tamburello contitinnaboli de orrone che ſe ſona con la mano,ſiſtrata turba. Mart.

Sitarchia,æ.f.ge.pen.cor. graſſa da magnare, vittuaglia , commeatus , reſque annonaria, Hier.in libello, quē condidit de captiuo monaco, Apul. biſaza,taſca,ſacca.Hier.in libro Regum panis deficit in ſitarchiis noſtris, ſitos frumentum,eſculentum, ſiton cibus. B

Sitis,is.f.g.pe.cor.ſete di beuere,græce δίψα.

Siticula,æ.fœ.ge.pen.co.ſetetta i. ſete piccola,bibendi.

Siticuloſus, a.um.pe.pro.ſitibondo.i. chi ſempre ha ſete.

Sitior,is.m.g.pe.pr. morto di ſete, de beuere, cupitor ſitis,& aliarum rerum , vt ſitior nouitatis. Apul.primo a ſitio is.

Sitella,æ.f.g.pen.pro.ſecchitello, ſecchietto, ſecchio piccolo. Ci.

Situla,æ.f.g.pe.cor.ſecchio, cato da tirare acqua,galetta vas ad auriendam aquam.Plaut. in Amph.a ſitio is.

Siticen,is.m.g.pe.cor.ſonatore de flauti, ciaramella,tubicen.i.qui canit.

Situs,a.um.pe.cor.poſto,collocato,locatus. E

Sitoſtaſius,ii.m.g pe.cor.ſopraſtante del frumento,che ſe vende.Cod.de frumento Alexandrino,licet ſygoſtaſii mendoſe legatur, vocatur & ſtationarius ipſe ſitos frumentũ, τάσις ſtatio eſt.

Smigma, ſeu ſmegma,tis.n.ge.pe.pro. in obli. cor. ſcortico,ſcorchiata,omne medicamentum ad emaculandam faciem , & ad obſtergenda corporis dehoneſtamenta. Pli. Hiero. in Daniele,a ſinicho i.purgo,abſtergo hinc ſmegticus,a.um. Pli.ius ſmegtica pro efficacia tali,qualem habet ſmegma.

Smirna,æ.f.g.pe.pro. ſmirre.

Smilax,cis.fœminini generis, penultima corr. vide ſimilax,

Soboles,

A Soboles,is.f.g.pe. cor. ſucceſſione,generatione,progenie,a ſubbleo.i.ſuccreſco.

Sobrini proprie vocantur, qui ex fratribus patruelibus,aut conſobrinis, aut amitinis vndique propagantur, & hi ſexto gradu ſunt. Caius i l.3.in princ.de grad.affi. vide amita.

Socer,ri.m.gen. pen.cor. ſocero,mariti pater græce ἑκυρὸς.

Societas,tis.fœm.gen.pen.cor. in obli. prod. compagnia coniunctio duorum, pluriumue contracta ob commodiorem vſum,& hubertiorem quæſtum,græce etæria.

Socialis,& hoc ſociale omnis ge.pen.pe. pro. congionto,confederato,vt bellum, accompagnabile,de compagnia.

Soccus,ci.m.g.pe.pro. zoccolo, calciamentū comicorum,ideo ponitur pro comœdia,eſt, & calceus muliebris. Suet. Caligulam in pu-

B blicum proceſsiſſe nonnunquam in ſocco muliebri.

Soccolus,i.m.g.pe.co. zoccoletto. Suet.in Vitel.ſoccolum Meſſalinæ.

Socrus,us.ui f.g.pe.pro. ſocera, mariti mater græce ἑκυρά, ſoceri, & ſocrus appellatione auum quoque,& auiam vxoris vel mariti cōtineri reſpondetur.Heren.in.l.ſoceri de verborum ſignificatione.

Socors,dis,omnis g pe.pro.pigro.

Socordia,æ.f.g pe.cor.pigritia.

Sobrius,a.um.pe.c.ſobrio, ſeorſum ab ebrio.

Socius,a.um.pen.corr.compagno in fatica.in omni re dicitur quaſi ſeorſum ab ocio,aliqui a ſocio.i calciamento, quod mihi non placet,nec quod ſecet, & diuidat laborem alterius,vel quòd eum in re laborioſa ſequitur,

C græce ἑταῖρος.

Sodalis,is.m.g.pe.pro.compagno in conuito, Ci.epulabor modice cum ſodalibus, & eiuſdem collegii vt ſunt monaci, canonici, Caius iuriſcon.eo. tit in l. vltima de colle. illic. ſodales inquit ſunt eiuſdem collegii, quos Græci ſyſſitus vocant. Nam græce ſyſſitas latine ſodalis dicitur, a ſuadeo es, vt aliqui quaſi ſimul edalis, vel quòd vna eſſet Lucatitiique ſodales, ſunt titii ſodales ſacerdotes dicti a titiis auibus,quas in auguriis certis ob ſeruare ſolent.

Soddıtas,tis.fœ.ge.pe.cor.in obli.pro.conuizo de compagnia, Martianus iuriſcon.tit. de illici,collegiis.Ci.in cato.

Sol,is.m g.pe.pro.ſole,dicitur quaſi ſolus,vel quòd ſolite per dies ſurgat,& occidat.

Solatus,a.um.pe.pr.pigliato dal ſole, ſole correptus,vt homo,aqua.Plin.Col.a ſole. D

Solis equi, ſunt quatuor,vt Ouid. in 2. interea volueres Pyrois Aeous, & Aeton Solis equi quartusq; Phlegon,Claudia. in conſulatu Honorii æthonem Auroræ nuncium eſſe tradit, quinetiā velox Auroræ nuncius Aeton,quod Ouid in.3.Triſtium ſic dicens cōprobat,nitidi ſolis prænuntius ortus Afferat.

Solers,tis.omnis g pen pro.diligente quaſi ſolus.i. totus in arte, vt Feſtus olon lingua Oſcorum ſignificat totum mutato acentu in S ſit ſolon.

Solertia,æ.f.g.pe.cor.diligentia. Ci. primo de off.ſubtilitā de īgegno. Ci.in cato.ſacrificio.

Solennitas,tis.f g.pe.cor.in obli.pro.ſolennità,feſta,græce ἑορτή.

Solenniſſimus, a.um.penul.correp.vt preces.

Solidum,i.n.g.pe.cor.ſoldo del conto, rationum. Ci.ſolidum ſuum cuiq; ſoluatur. B

Solidus,a.um.pe.cor.ſano,integrum.

Soliditas.tis.f.g.pe.cor.in obli.pro. eſſere ſano,integro,ut dolii.

Solitarius,a.um.pe.cor.ſolito,& conſueto, dicitur ex ſolito vt bibere ſolitarium poſtulār, ſolo, ſolitario. Cice. natura nihil ſolitarium amat.

Soliuagus,a.um.pe.cor.andatore ſolo,Ci. primo de Off.ut cognitio,homo.

Solipes,dis.com.g.pe cor.animali che hanno onghia ſolida integra.Plin.

Solicitudo,nis.fœ.gen.pen pro.in obli.cor.timore,anſietà.

Solicitatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.

Solicitus,a.um.pe.c.timido,anſio. Suet.in Domit.tempore ſuſpecti periculi ſolicitior.

Solium,ii.n.g.pen.correpe.ſedia,ſeggia reale, ſella regia. Verg. ſepulcro de pietra, ſepulcrum lapideum. Curt. corpus iacebat in ſolio,Plin.defunctos fictilibus ſoliis condi. eſt & vas, in quo ſedentes lauamur in balneis, Suet.in Aug. Celſus,Mart.pyeli græce vocatur,uide alueum, dicitur quaſi ſolidum a ſoliditate,uel quaſi ſedium a ſedeo es.

Solum,i.neut.gener.penult.corr.terra,mare. Verg.v.cielo,aere, & omne, quod continet aliquid, ſuola de ſcarpa, pianella,calcei, crepidæque, Ci.Tuſc.5. Plaut. in Trinumo ſocis ſolum, & ibidem rapuit curſori ſolum, Mart.dicitur quaſi ſolidum.

Solutio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.pagare,paga,Ci,2.de off.ſciogliere,ſcioglimento.

Solutilis

A Solutilis,& hoc ſolutile is,omnis g.pe.co. ſeu ſito,vt nauis. Suet. a ſoluo is.

Somnus,i.m.g.pe.pro.ſomno ſcribendum eſt ſopnus græce nanque ὕπνος mutata H in S. & Y in O fit ſopnus,vt Gel.eſt & Deus,fingiturque alatus.

Somnium,ſopnium.n.g.p. cor.eſt vis cernẽs, & explanans quæ a dijs hominibus ſignificã tur in ſopnis. Cicer.2. de Diui. græce ὄναρ & ἐνύπνιον.

Somniator,ſopniator is.m.ge. pe.pro.indiuinatore de ſomni, ſopniorum interpres, in Deuteronomio.

Somnolentus ſopnolentus,a.um penult. pro. dormiglioſo.

Somniculoſus,ſopniculoſus,a.um.penu. pro. Ci.in Cato.

B Somatophylax,cis.m.g.pe.cor. allabardiero, roncoiero, corporis regii cuſtos, ſtiparor latero,a σῶμα τος.i.corporis,φυλάξω cuſtodio.

Sonchos,i.f g.pe.pr.Pimpinella,hærba a quibuſdam ſcarola.

Sonatio,nis.f.g.pen.cor.in obli.prod. ſonare, ſonitio non dicitur a ſono as.

Sonax,cis.omnis g.pe.cor.in obl.pro.ſonare, vt conca.Ouid.in primo,Apul.4.

Sonorus,a.um.pe.pro. ſonatore, rebombante,vt tempeſtas.Verg.primo a ſono non eſt muſicorum.

Sons,ntis.omnis g.pe.pro.nocente,culpabile, vt Thebas, parrem.

Sonticus,a.um.p.cor. noceuole,vt cauſa,morbus ſonticus,male caduco,male de luna,male de alto.Pli.

C Sophus,i.m.ge.pe.pro.ſapiente.Verg.dialectica turba ſophorum.

Sopor,is.m.generis,pen.cor.in obli.pro. ſomno,a ſopio is.

Soporus,a.um.pe.pro.adormentato.

Sopitus,a.um.pe.pro.adormentato.Cice.primo de Diui.ſtramortito,Li.ſopitum fuiſſe regem ſubito ictu.

Sorbitio,nis.fœm.g.pe.c.in obli.pro.inghiottire, beuete, ſorbire.Perſ.ſorbitio tollit,Pli. a ſorbeo es.

Sorbillum,i.n.g.pe pro.Plaut.

Sorbilis,& hoc ſorbile is,omnis ge.pen corr. che ſe beue,da beuerſi,ut ouum. Celſus.

Sordes,ium.f.g.pe.pro.lorditia,brutticia.Teren.harum ſordes,auaritia,legitur,& in ſingulari,quòd hominum vita morbo auaritiæ, vt veſtes immunditia maculatur.Iuuen. primæ luxuriæ ſordes. D

Sordidus,a.um.pe.cor.lordo,natura,auaro,ut homo. Ci.ad Acilium,vile,vt cura, Plin. primo epiſtolarum ſordidiſſimus. Ci.2. de off.

Sordidulus,a.um.pen.cor.lorderto, ſozzeto. Iuue.in 3.ſordentium genearum Gel.8.c.2.

Sordidatus,a.um.pe.pro. veſtito de panni lordi,fetenti. Plaut.eſt vrgente neceſſitate.Teren.Heaut.ſordidatam,& ſordidam.

Sorette,is.n.g.pe.pro. ſanto Silueſtro, a quibuſdam, ſan Treſto,monſ ſabinorum.

Sorites,ę.eſt argumentatio acerualis.Ci.2.de Diui.ſoritæ reſiſtas, quem ſi neceſſe ſit latino verbo,liceat acerualem appellare, ſoros græce aceruus,& cumulus latine,verbum ſoreuo,huius argumenti erit exemplum quod bonum,id optabile,quod optabile, id expetendum,quod expetendum, laudabile. E

Sororius.ii.m.g.pe.cor.cognato,cui ſoror nupſit,vt aiunt, ipſe ſemper eſſe adiectiuum cõ tenderem,& dicerem,de ſorella, pertinente a ſorella,vt oſculum.Ouid.9.non eſſe ſororia poſſunt.

Sors,tis.f.g.pe.pro. capitania, capitale, caput fortuna,ventura,oraculo in plurali frequentius,quoniam in ſingulari quoque legitur. Verg.7.Fauni voluit ſub pectore ſortem.

Sortilegus qui per ſortes vaticinatur.Cic.primo,de Diui.

Soror,ris.fœm.ge.pen.cor.in obl.pro.ſorella, græce adelphi, quaſi ſeorſum a ſua ſtirpe & alteri ſit adiungenda.

Soſpes, is.communis ge.pe.pro.in obli. corr. ſano Plaut.in Aſi.ſoſpitem, & ſuperſtitem.i. ſanum, & ſaluum. F

Soſpita,æ.f.g pe cor.ſana.

Soſpitator,is.m.g.pe.pro.liberatore, ſaluatore, Apul.7.qui ſoſpitat.incolumemq; facit.

Soſpitatrix,cis.fœm. gen. pen.pro. liberatrice,ſalutatrice.

Soter,is.maſcu.ge.pe.pro.ſaluatore, vide Amoletum.

Spalaris,ris.m.g.pe.pro.ſcarpa,Hiero.

Spadicus color,pe.pro.baio, lionato,a quibuſ dam,ſcarlatro ſed non recte.

Spadix,cis.m.g.pe.pro.ramo de palma.

Spartanus,a.um.pe.pro. da Miſiſtra.

Sparum,i.n.g.pe.cor.ronca del villano, Sal.in cati.Lucil.tum ſpara,a ſpargendo. Vergil.x. ſparus.

Sparſus,us.ui.m.g.pe.pro.ſpargere, vt aquarum.Ver.4.Geor.

Spatha,

A Spatha, æ. f.g.pe.cor.ramo con li dattoli, Pollux ſpata ſine h ſpada enſis. Vege. paletta da voltare coquenda. Plin. vtimur in rebus vertendis cum coquuntur, a σπάζω.i.ſcindo, dilacero, vel a σπάω i.euello, euagino.

Spathalion, ii.n.g.pe.cor.ramo de dattilo con li dattoli, ramus cum cariotis.i. dactylis palmarum dependentibus. Mart. eſt & ornamentum muliebre inter delitias fœmineas. Plin. 33. Plaut. in Menech. & tunc dicit a ſpathao, ſiue ſpathalao.i.delitias ago, & laſciuio.

Spaticus, a.um.pe.cor.ſpiritato. Pli. Firm. in ſacris literis vocatur dæmonioſus, vt aliqui, eſt qui pauore ac ſi dæmones occurſantes videat obterritus non poteſt loco conſiſtere.

Sparganoptes, æ.m.g pe.pro.infaſciato. Plin. 22. a σπαργανίζω faſceis uincio.

Spathula, æ.f.g pe.cor. rametto con li dattoli B ramuſculus palmarum cum fructibus. Hier. in Leuitico.

Species, ei.f.g.p.cor.bellezza, pulcritudo, qualità, ponitur pro forma. Pli. 24. gladii præbet ſpeciem, ſpecie ſed in philoſophi Macr. Hiero. Martianus iuriſcon. in l.fina. de public. a ſpecio is, verbo antiquo.i.video, imago. Cic. de off. quæ ſpecie quadam vtilitatis ſpectaculum. Verg. 2. non tulit hanc ſpeciem, vedere, aſpectus, vt oliueti. Ci. in Cato.

Specioſus, a.um.pe.pro.bello.

Spes, ei.f.g.pe.cor.ſperanza, græce ἐλπὶς.

Specula, æ.fœmin.gen.pen.ſperanza piccola, Plaut. Apul. 6. Ci. ad Cœlium 2. epiſtolarum, diminutiuũ a ſpe, luoco alto da vedere. Ver. i Buc. & in 2. ponitur pro ſpeculatione, & cõtemplatione. Apul. 3. ad tantæ rei ſpeculam, a ſpecio is.i.video.

Specularius, ii.m.g.pe.cor. fattore de ſpecchi, C occhiari, feneſtra de vetro, tela incerata, Vlpia l.quæſitum §.domus de fund. inſtr. ſunt qui ſpecula faciũt, & qui vitrea ſpecilla, qui pheneſtris ſpecularia ad arcendum hyeme frigus componunt.

Speculare, ris.n.g.pe.co.raro in ſing. feneſtra de vetro, tela, charta incerata Sene. 4. natur. epiſtola, 87. Vlp. a ſpeculando.

Speculatorium, ii.n g.pe.cor.loco alto da vedere. Ciprianus.

Speculum, i.n.g.pe.cor.ſpecchio, ſpecchiale, a ſpeciendo.i. videndo imaginem quaſi ſpeciculum, græce ἔσοπτρον.

Specium, ii.neu.ge.pen.cor.taſto, inſtrumentum chirurgi.

Spectatus, a.um pe.pro.laudato, viſto. D

Speculatus, a.um.pe.pro.ha viſto, a ſpeculor.

Speculator, is.m.g.pe.pro.ſcorta, ſentinella.i. homo che fa la ſcorta, ſcopritore da luoco alto, ſpione, guardatore. Var.

Specillum, i.n.g.pe.pro.occhiari. Var. Plin. raſto piccolo. Celſus eſt, & inſtrumẽtum, quo oculos inunguimus. Pli. Cel. a ſpecio, is.

Specillatus, a.um.pe. pro. ornato de occhiari, ſpecillis ornatus, vt veſtis. Lamp.

Specimen, is.n.g.pe.cor.ornamento, vt virtutis, Sene. gloria, indicio, ſegno, eſperimento. Verg. 2. Georg. tale dabis ſpecimen.

Specus, cauerna, grotta, Horat. 3. Car. quos agor in ſpecus, Ouid. 3. eſt ſpecus in medio ſyluis, & vimine denſus, Sil. ſpecus vltima, Gel. 5. ſpecum quandam in neutro. Verg. hic ſpecus horrendum, Sil. inuiſum cœlo ſpecus.

Spelæa, n.g penul.pro.poeticum, & græcum, Verg in Buc. E

Spelunca, æ.f g.pe.pro.ſperlonga, oppidulum prope Caietam.

Spectator, is.m.ge.pe.prod. ſpectatore, guardatore.

Sphacelos græce morbus ad os penetrans.

Sphærium, ii.n.g platani arboris folium.

Sphæriſterium, ii.n.g.pe.cor gioco de palla al muro, ludus pilæ, Lamp. doue ſe gioca con la palla, locus vbi fit exercitium pilæ. Sueto. in Veſpa. Vlp. Pli. in epiſtolis, a pila, quam ſphęran vocant.

Sphæriſtes, æ.m.g.pen.pro.giocatore de palla, luſor pilæ.

Sphæromachia, ę.f.g.pe.cor.giocare de palla, contraſtare con la palla, certamen pilæ. Sen. F

Sphagia, æ.f.g pe.cor.inſula de ſapientia.

Sphateria, æ.f.g.pe.cor.

Spica, æ fœm.gen.penult.produ.ſpicum. Cic. in Aratro ſpica, a ſpe, ſpica mutica, quæ nõ habet ariſtam.

Spicatus, a.um.penult.prod che ha ſpiche, vt Hęrba. Plin.

Spicillum, i.n.gen pen.pro.ſtoiello, taſto, inſtrumentum ad diſquirendam vulnerum altitudinem. Celſus.

Spicilegium, ii.neu gen.pen.cor.cogliere, coadunare de ſpiche, & quod in meſſibus peractis ſupereſt. Var. de re ruſt. in primo, a ſpica, & lego is.i.colligo.

Spiculum, i.n.ge.pe.cor.dardo, iaculum. Veg. Ci. Luceio, ſagitta. Iuue. 13. Verg. ferro della ſagitta. Curt. Plin. 16. calamis ſpicula, cu-

A glio, ciglio de l'ape. Verg.
Spiculator, is. m. g. pen. pro. alabardiero, ronchoniero del ſignore, ſatelles, Tacitus, Sueto. a ſpiculo.
Spinus, i. f. g. pe. pro. eſt pruni ſpecies, arboro de prune. Verg.
Spintriæ, arum. f. g. pe. c. ſodomito, repertores moſtroſæ libidinis. Suet. in Tyb. Lati.
Spinetum, i. n. g. pe. pro. ſpinaro locus ſpinarũ Verg. in Buc. & copia ſpinarum.
Spinx, ngis. m. g. pe. pro. est monſtruoſum animal, cuius vna pars volucris, altera leonis, virginis tertia, a ſpigin i. cõſtringere, vel vincire, quòd reſpondere conſtringebat, de quo Soli. & Diod. in 4.
Spina, æ. f. g. pe. pro. ſpino, ſpina, vt dorſi.
Spinter eſt armillæ genus, quo mulieres vtebantur brachio ſummo ſiniſtro, maniglia, eſt
B & fibula muliebris. i. vncus, quo veſtes nectũtur, maglia. Plaut.
Spirillum, i. n. g. pe. pro. barba de capra.
Spirula, æ. fœ. gen. pen. cor. catenella. i. catena piccola de oro.
Spiritus, us ui. m. g. pe. pro. circulo, vt capillorum. Apul. 2. a ſpira, licet mendoſe legatur ſobole ſpiſſus, vel ſpiriſus.
Spiramenta ſunt rimulæ tenuiores, ſpiraculi,
Spiracula, orum. n. g. pe. cor.
Spithama, æ. f. g. pe. cor. palmo. Pli. 7.
Spithamæus, a. um pe. pro. de palmo.
Splachnopotes, æ. m. g. pe. pro. sbodellato, ſenza inteſtini. Plin. 24. σπλάγχνα viſcera, græci
Splen, nis. m. g. pe. pro. melza, Cel. 4. (vocãt.
Splenicus, a. um. pe. cor. chi ha male de melza.
Spleniticus, a. um. pe. cor.
C Spleniatus, a. um. pe. pro. legato de lenza.
Spoliarium, ii. n. g. pe. cor. ſpogliatoro. i. doue ſe reſeruano le ſpoglie. Pli. doue ſe affocano li nocenti, delinquenti.
Splenium, ii. n. g. pe. cor. lenza de tela, ouer de panno molto ſotile. Plin. eſt & caput ſplenis pinguis Polſux, capo de melza.
Spoliatio, nis. f. g. pe. cor. in obli. prod. robare. Apul. a ſpolio as.
Spoliator, is. m. ge. pe. pro. robatore, aſſaſſino.
Spongia, æ. f. ge. pe. cor. ſpogna, ſpongias quoque vocamus aſparagorum altilium, ſatiuorumque radices. Pli. Col.
Spondylus, i. maſcul. gen. pen. pro. vertecillo, verticchio, verticillum, frutto dello ſpondolo, caro, cabluſue oſtreorum. Plin. eſt & genus cuiuſdam ſalſamenti, Athenæus, eſt & piſcis. Plin 32. cap. 7. eſt & calculus is æneus, quo ſuffragia ſua iudices Athenis dabãt. Pollux. D
Sponſor, is. m. gene. penul. prod. pieggio. i. qui ſponte, & non rogatus pro alio promittit, a ſpondeo es.
Sponſio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. promeſſa, piegiaria, compromeſſo, in lite, vt anulus, eſt cum res litigioſa committitur alicui iudicanda. Vale 2. inguagio, depoſitum. Plin. 33. anulo exiliente, & in 7. ſponſione fatta cum fortuna, a ſpondeo es.
Sponſus, a. um. pe. pro. ſpoſo.
Spontalis, & hoc ſpontale, is. omnis. gene. penulti. produ. volontario. Apul. 4. vt parricidium, a ſponte.
Spontaneus, a. um. pe. cor.
Sporta, æ. f. g. pe. pro. ſporta, a ſparto hærba iberica, ex qua conficitur. E
Sporades inſulæ. i. ſparſæ, quòd ſparſæ ſunt in mari, σποράδην. i. paſſim, ſparſim.
Spretor, is. m. g. pe. prod. diſprezzatore. Apul. Apul. 3. a ſperno is.
Spretus, a. um. pe. pro. diſprezzato.
Spuma, cauſtica, ſapone conciato. Mart.
Spuma Batauа, Mart.
Spumatus, a. um. pen. pro. aſperſus ſpuma. Ci. 2. de Diui.
Squallor, is. maſcul. gen. pen. prod. ſmortacino, ſubmæſtitia, lorditia in corpore humano. Gel. a ſquamis.
Squallens, ntis. omnis gen. pen. prod. lucente, ſplendente a ſquamis, lordo, ſozzo, ſordidus, a ſquallore.
Squallidus, a. um. pe. cor. lordo, inculto, ſmortito, lucente, ſplendente a ſquama piſcium. F
Squama, æ, f. g. pe. pro. ſcaglia, a ſqualeo es.
Squamula, æ. fœm. ge. pen. cor. ſcaglietta, ſcaglia piccola.
Squamoſus, a. um. pen pro. pieno, abondante de ſcaglia.
Squatina, æ. f. gen. pe. cor. peſce ſquatro, quo ob aſperitatem cutis, ligno expoliuntur.
Stabulum, i. n. ge. pe. cor. tauerna, hoſtaria, Petronius, ſtalla. Verg.
Stabulatio, nis. fœminini generis, penultima correp. in obli. pro.
Stabularius, ii. maſcul. gen. pen. corr. hoſte, tauernaro, caupo. Vlpi. Caius græci σταβλίτας, maſtro de ſtalla, ſtabularias mulieres. Aug. 8. de ciuit.
Stabiæ, arum. fœ. g. pen. cor. Caſtello a mare, ouer

A ouer Caſtello de ſtabie, quoniam antiquitus ſupra caſtellum ſtabat ſtabia, ſiue ſtabiæ, vtrunque legitur, a quibuſdam, dicitur la torre della Nuntiata, ſed non bene, eſt in latere ſirentino, in conſpectu Neapolis.

Stabienſis, & hoc ſtabienſe is, omnis g. pe pr. da caſtello a mare.

Stacte, es. f. g. pe. pro. myrrha ſtillatica, Celſus myrrhæ, quam ſtatten cognominant, ab Hieronymo, & Origene interpretantur gutta, ſiue ſtilla myrrhæ ſponte cadens ex arbore pretioſior habetur ad vnguenta præſertim conficienda, quibus fœminæ comas redderent nitidiores, Col. Et melior ſtatie ponatur Acaica mirrha, de qua. Prop. in primo, Aut quid Oronica crines perfundere myrrha, a ſtazo. i. defluo, ſtactos liquidus, narrant ſtacten florem eſſe myrrhę.

B Stadiotromus, i. m. g pe. cor. corritore de palio, Firmicus, & doue ſe corre il palio. Pli.

Stadiodromacus, i. m. g. pe. cor.

Stadiodromon, i. n. g. pe, cor. decurſorium.

Stadium eſt octaua pars miliarii conſtans. 125 paſſibus, non dicitur a ſto as quòd eo decurſo ſtatur, quoniam eſt græcum, ideo dicitur a Στάσεως. i. ſtatione, quòd Hercules eo ſpatio vno ſpiritu confecto conſtitit.

Stagnum, i. n. g. pen. prod. pantano, acqua che non corre, a ſto as.

Staphilinus, i. m. ge. pen. pro. paſtinaca ſiluatica, Colum.

Staphis, is, f. g. pe. cor. Palladi.

Stata ſacrificia certis diebus fieri debent.

Statera, æ. f. g. pe. pro. bilanza, Vitr. 11. a quibuſdam ſtadieta.

Stater, is m. g. pe. pro. in obli. cor. Hiero.

Stationalis, & hoc ſtationale is. omnis ge. pe.
C pro. chi ſta fermamente. Plin.

Statiua ſunt loca, in quibus aliquis moratur, a ſtando, Cæſar, ſtatiua habuit caſtra.

Statua, æ. f. g. pe. cor. ſtatua.

Statuarius, a. um. pe. cor. pertinente a ſtatua.

Statuarius, ii. m. ge. pen. cor. ſtatuario, fattore de ſtatue.

Statuaria, æ. f. ge. pen. corr. arte de fare ſtatue.

Statuncula, æ. f. g. pe. cor. ſpiagetta, ſpiagia piccola, guardietta, guardia piccola.

Stationarius, ii. m. g. pe. co, guardiano. i. chi fa la guardia, vt miles.

Staticulus. i. m. gen. penul. cor. poſa de ſaltare, quando ſtat Cato. ſequito, girato, motus ex arte ſaltatoria. Macro.

Staticulum, i. n. gen pen. cor. carretta, carro a D
quattro ruote, vehiculi genus. Pli. 37. a ſtando, quòd in hoc tam ſedentes, quàm ſtantes eſſe videmur, ſtatua piccola. Hier.

Staturoſus, a um. pe. pro. alto, ut homo.

Status, us. ui. pe. cor. eſſere, conditione, Ci. ſtatura. Apul. cætero ſtatu, a ſto, ſtatus a. um. p. cor. fumo, vt curſus. Pli. 18 ſtatuto, ordinato vt dies, ſtatus corporis, grandeza del corpo.

Stega, æ. f g. pe. cor. coperta della naue, locus tectus in naui, Plaut. in Epi.

Stela, æ. f. g. pe. pro. eſt columna in monumentis ſtans, Pli. 6. colonna.

Stella, æ. f. g. pen pro. ſtella, non dicitur quaſi ſtilla. i. ſcintilla, licet. Ariſt. dixerit eſſe denſiorem partem orbis.

Sthenobæa. Prœti vxor, hanc Homerus Antiā
vocat, a σθένος. i. robore. E

Stephanopola, æ. m. gen. pe. pro. venditore de corone.

Stephanoplocos eſt fœmina coronas plicās.

Stellio, nis. m. g pe. cor. in obli. pro. taraniola, beſtiola minor lacerta, Plin. a ſtella, eſt corio maculoſo.

Stercus, oris. n. g. pen. pro. in obli. cor. ſterco, litame, a ſtergo.

Stercoratio, nis. f. gen. pen. cor. in obli. pro. ingraſſare il terreno.

Stercoratus, a. um. pen. prod. ingraſſato, litamato, vt ager, Col. 3. cap. 13.

Stercoroſus, a. um pe. pro.

Stercorarius, a. um. p. cor. pertinente a ſterco, vt vas. Var.

Sternutatio, nis. fœ. ge. pe. cor. in obli pro. ſter
nuiare. Sol. Apul. 9. quæ cauſatur ex cōmo- F
motione cerebri, græce πταρμός.

Sterilis, & hoc ſterile, is. omnis generis, penultima correpta, ſterile, ſenza figli, ſenza frutti, a στερέω. i. priuo, Tacitus. 17. virtutum ſterile ſeculum, Apul. ob id aquas ſteriles.

Sterilitas, tis. fœminini generis, penultima correpta, in obliq. product. ſterilita, Cicero primo, de Diui.

Sternax equus, penultima producta, cauallo che non porta ingroppa, Vergilius, a ſterno is.

Stica vua, pe. pro. vua moſcatella, racina moſcatella, muſcatula, moſcatella.

Sterquilinium, ii. neut. gen. pen. correp. mondizaro. i. doue ſta letame, loco pieno de ſterco recettaculo de ſterco. Col.

A Steropes,æ.m.g.pe.cor. eſt faber Vulcani dictus a fulgæthra, quæ ſteropes vocatur.

Stichus,i.m.g.pen.pro. eſt nomen proprium, & ſeruile dicitur quaſi ſturos.i.compunctus, ſignatusq; , vel quòd in certa claſſe , ſeu numero collocatus,ſtichos nanque ordinem& numerum militum, ſtichos eſt quoque verſus,verſo.

Stygma,tis.n.g.pe.pro.in obli.cor.merco, ſegno,nota,punto,in aīalibus.Pli.infamia.Sue.

Stygmatia,æ.f.g.pen.cor.merco,ſegno,nota, Cic.2.de off.a στιγματίζω.i.noto.ſigno.

Stygmaticus,a.um.pe.cor.mercato, ſegnato, vt homo,equus.Ci.2.de Off.

Stygmoſus,a.um.penul.prod.Plin.primo epiſtolarum.

Stilla,æ.f g.pe.pro goccia,gocciola,vt aquæ, & ſimilium, eſt ſtilla dum fluit, diminutiuum,a ſtiria.

B Stimulus,i.m.g pe.ſperone.Ver. ſtimolo, pun tarello eſt,fuſtis acutæ cuſpidis , quo boues ruſtici pungunt,Græci centron vocant,a ſti go i.impello,pungo.

Stiria,æ.f.ge.pe. cor. muccho, che pende dal naſo.Pli.eſt & aqua concreta. Verg . ſtiriaq; in pexis.

Stillicidium,ii.n.g.pe.cor.canale , guttera della ſtraco.Hie. lambicco,quòd ſtillatim cadit.

Stipatus,a.um.pe.pro.circondato,intorniato, vt famulus,a ſtipo as.

Stipata,æ.f.g.pe.cor.eſt culmi vagina. Vergil. primo Georg.

Stiua,æ,f.g.pe.pro.manico,del'aratro.Verg. Var.a ſto as.

Styrace,es.f.g.pe.cor.ſtorace,odor.

C Styrax,cis.f.g.pe.cor.

Stypteria,æ.f.g.pe. cor. alume,luma. Vlpi. ꝙ vim habet ſtringendi,a στύφω,id eſt aſtringo, Galenus.

Stygius,a.um.pen.cor.infernale.

Stirps,is. fœm.g pe.pro.progenia, generatio ne,origine,heu ſtirpem inuiſam , troncone, ſterpone,m.&.f.g. Verg.2. Georg. admorſo ſignata in ſtirpe cicatrix, Idem.12. imo de ſtirpe reciſum,Hora.ſtirpesq; raptas,& pec

Stipes,itis.m.g.pe.pro.in obli.cor.palo,legno ficato in terra,fuſtis terræ defixus , legno abruſciato,Verg.in Moreto exuſto manabat ſtipite fumus,licet ſed male remanebat lega tur a ſtipat.

Stips,ſeu ſtipis.f.g.pen.cor. elemoſina, quam dijs offerebant,vel pauperibus alendis diſpē ſabatur,ſalario,premio, mercede, quæ ſtirpatoribus, & militibus dabatur a ſtipando , quoniam non in arca,ſed in in cella ſtipabāt .i.componebant patuam pecuniam. D

Stipendium,ii.n g.pen.cor.prouiſione,ſoldo, ſalario,a ſtipe,quòd per ſtipem.i.modica æra colligitur. Vlp.græce miſthophoria.

Stipendiarius,a.um.pe.cor.tributario,vectigalis,Ceſar primo,qui ſtipēdium principi, aut rei publicæ ſoluit,græce miſthophoſos , ſtipendioſos vocat. Veget. mercenarios, ſunt quoque ſtipendioſi ſtipendiis plenis.i.qui ſtipendia plurima fecerunt.

Stipendiatus,a.um.pe.pro.prouiſionato , ſoldato,ſalariato.

Stipator,ris.m.g pe.pro.calafate.i.impegolatore de naue,halabardiero,ronchoniero,ſtafiero,cuſtos cuiuſq; corporis. Cice. a ſtipe, E quam mercedis nomine accipit.

Stipula,æ,fœm.ge.pen.cor. eſt culmi vagina. Verg. primo Georg.

Strix,gis.f.g.pe.cor.vt Plin.21.cap.2.in Arcadia ad Phœneum aqua profluit e ſaxis , ſtyx appellata , quæ illic necat animalia ex nimio frigore,quam ſacram hominum facit opinio ideo dicitur eſſe palus infernalis, & mœſtitia interpretatur a ſtygnaxo.i.mœreo.

Stilus,i.m.g.pen.pro.graffio,ſcrimarolo,ferrum acutum,quo pugillaribus ſcribitur,Sueto.muſcas ſtilo præacuto eo figere,compoſitione,componere.Quint.ſtilum probat,Cic. de Orat. ſtilus optimus.

Stola,æ.fœ.g.pen.cor.ſtola, guardacore delle femine, veſtis muliebris vſque ad talos hinc ſtolatus ſtola indutus,ponitur pro honeſto. F Mart . ſtolis ſacratus duodecim, ſtola delli ſacerdoti,Apul.in.11.a ſtellomę.i.induo,ſtolatus pudor.Mart.

Stoliditas,tis.fœm ge.pen.cor.in obli. produ. pazia,folia.

Stolones , um. maſculini generis, penultima producta,piante, pedaroli che naſceno dalli arbori.Plin.

Stomachicus,a.um. penultima correpta, chi non tiene il cibo, Galenus , & chi ha doglia de ſtomacho.Plin.

Stomachus,a.um.penul.cor. chi ha doglia de ſtomacho.

Straba,æ.fœminini generis,penultima correpta,guercia.

Strabo,nis.maſc.gene.penul.cor.in obli. pro. guercio,nō a ſterno,vt aiunt,ſed a ſtrepho.i. verto

A verto, cui obliqua eſt oculorum acies, græce pholcon. Cic. primo de natura deorum Firmicus ſtrabos uocat.

Strages, is. f. g. pe. pr. occiſione, cataſtſe de corpi morti, proſtratio, a ſterno is, ventus fecit ſtragem arborum.

Stragulum, i. n. g. pe. cor. coperta de letto, copertoro, trabacca de letto. Tibul cortina, velum colorum, & animalium inſcriptorum varietate ſpectabile, a ſterno is. ſtragula veſtis mantello, Vlpian. in l. ſtratum de verborum ſignifi.

Stramentum, i. n. g. pe. pro. reſtocchia, ſtipula. Var. de re ruſti. a ſtratu.

Stramen, is. n. g. pe. pro. in obli. cor. ſtrame.

Stramineus, a. um. pe. cor. de reſtocchia Prop.

Stramentitius, a. um penul. corre. fatto de reſtocchia.

B Strategus, i. m. g. pe. pro. capitanio de eſercito, dux exercitus. Plaut. in Curcu.

Stratarius, ii. m g. pe. cor. ſellaro.

Stratus, us. ui pe. pro. lecto. Hier.

Stratopedarcha eſt curator neceſſariorum in exercitu, & commeatuum procurator, graſſero, capo della graſſa, & neceſſarii in cãpo.

Str nuus, a. um. penultima corrept. forte, gagliardo, prõto, Apul. primo, veloce, ut mors, Cur 9. & 8.

Strenuitas, tis. f. g. pe. cor. in obli. pro. gagliardia, fortezza, prontezza. Ouid.

Stria, æ. fœm. gen. pen. cor. eminentia del canale, in columnis, Vitr. pars eminens, & prominula, eſt & ordo rerum inter ſe continuatarum. Colum. 2. cap. 19. de fœno loquens vtrunque ſiccatum coarctabimus in ſtriam, atque ita manipulos vinciemus, aliqui ſtigam legunt.

C Strix, gis f. g. pe. pro. canale. i. concauità del canale della colõna, caniculus, & pars caua, & condita in columnis. Vitr.

Striata frons, pe. pro. fronte arrepecchiata, arrappata, fatta a canale. Apul. x. a ſtria.

Strigmenta, orum. neut. generis, penult. prod. mondeza, lordicie, bruteza della ſchola. Val. & quæ corporibus raduntur. Plin. ſunt quoq; inteſtinorũ exulceratorũ veluti quædam ramenta, quæ egeruntur in dyſenteria. Celſus.

Strictura, æ. f g. pen. pro. maſſa de ferro, quando ſe martella, maſſa ferri cum cuditur. Ver. 8. a quibuſdam, fauilla del foco che eſce, quãdo ſe martella il ferro, ſcintilla, quæ de ferro feruenti micat, dicta quòd ſtrictur's emittitur, aut quòd oculos ſui fulgore pſtringat. D

Strigilis, is. f. g pen. cor. ſtriglia, inſtrumentum balneatorium, a ſtrigendo. i. radendo, hoc enim ſudorem in balneis, & ſordes e corpore diſtringebant. Apul 2. Florido. ſtrigilem, & ampullam, nunc exoleuit ab hominibus, & ad equos, & animalia tranſlatum eſt, hæc inſtrumenta ex Pergamo Aſiæ aducta ſunt. Mart. Pergamus has miſit curuo diſtingere ferro, ſtrigiles, vt Pli. 34 appellabant paruas auri narium maſſulas.

Strigilecula, æ. f. g. pe. cor. ſtriglia piccola, ſtrigilis parua. Apul. in Floridis.

Striga, æ. f. g. pe. cor. intorcegliare, vt fœni, inde fit manipulus, Col. connexio fœni v ſurpari poteſt pro rebus intra ſe iunctim collocatis, a ſtringendo.

Strix, gis. f. g pe. cor. ſtrega, facturiera, maliarda, mulier malefica, quæ etiam volatica vti ſtriges aues inauſpicatæ quæ græce ſyrnia vocantur, a ſtringendo. E

Strigoſus, a. um. pe. pro. macro per fame, & fatica, vt equus. Gel. 4. ſtrigoſiores equos Liu. dicitur quaſi ſtringaſus quod corpꝰ ſtringit.

Stringor, ris. m. g. pe. pro. toccare ligiero, percuſſio leuiuſcula, vt aquæ. Lucre. a ſtringendo. i. leniter feriendo.

Strophos, i. m. g. pe. cor. dolore de inteſtini, budelli, viſineria, cacaſangue, dolor inteſtinorum, quem latini vocant tormina.

Stroma, tis. n. g. pen. pro. in obli. cor. panno de raza.

Strophiolum, i. n. g. pe. cor. corona piccola, corolla. Pli. 21. burghera, gurghera piccola.

Stropus, i. m g pe. co. funicella, cordicella, potius, ligaza, con che ſe lega il ſacco, ſacci funiculus, quo ligatur, ſtroppo, funiculus remi circa ſcalmos ligantur. Vict. a ſtrepho. i. verto, quòd circumquaque vertitur. F

Strophiarius, ii. m g. p. cor. fattore de burghere. Apul. Plaut. in Aul.

Structor, ris. m. ge. pen. pro. ſcalco. i. ſeruitore de menſa, tauola da mangiare, qui fercula recte componit in menſa, curamq; habet ſtruẽdæ menſæ. Mart. maſtro de ſala. Iuue. n 11. a ſtruo is.

Structorius ludus, ſchola da trenciare, tagliare. Plin 10.

Strues, is f. g pe. cor. cataſta de legne.

Struma, æ. f g p p. ſcrofola, morbus, hominũq,, ut Pli. in homine tonſillas, in ſue glãdulas, in

A iumẽtis, Apſyrtus, adenas appellari dicit, in quo ſubter concreta quædam ex pure, & ſanguine quaſi glandulæ oriuntur, quæ vel præcipue fatigare medicos ſolent. Naſcuntur enim i inguinib⁹, lateribus, ſed maxime in ceruicibus, & gutture, has Paulus Aegyneta chæredas vocat, Celſus vero ait ſtrumam eſſe eminentia quædam in tergo, gibbus in pectore.

Strumoſus, a. um. pen. pro. ſcrofoloſo, ſtruma laborans. Iuue. 11.

Struthio, onis. m. gen. pen. cor. in obliq. prod. ſtruzzo, auis.

Strutus, i. m g pe. pro membro virile, a ſtruto .i. a paſſere marino, qui ſalacem.

Studium, ii. n. g. pen. cor. fauore, diligentia, volontà, Ver. eſt vehemens applicatio animi cũ magna voluntate ad aliquid agendum. Ci. 1.

B Rhet grece ſpondi, lo eſercitio che facemo. Sal. in Iug. res cunctæ, ſtudiaq;.

Studioſus, a. um. pe. pro. fautore, diligente, beneuolo, vt Cęſaris, cupido, deſideroſo, vt laudis, græce ſpondæos.

Stultitia, æ. f. g. pe. c. pazzia, follia, ſciocchezza, eſt in factis per ignorantiam recti, ac boni erratio, græce moria propter ſtuporem non mouetur, inconſiderato, indotto, ignorante, groſſo de ingegno. Plaut. Ter. Cice. de Orat. pro Aul. Cecinna, paccio, follo, ſchiocchó, græce moros.

Stupor, ris. maſ. ge. pe. cor. in obli. pro. ſtupore, eſt timor inconſuetæ imaginationis, a ſtupeo es, græce thambos.

Stuppa, æ f. g. pe. pro. ſtoppa, linum, quod proximum fuit cortici. Pli. a ſtipando quia ſtipat

C .i. obturat, vel quòd græci ſtyppion vocant.

Stupparius malleus, pe. cor. ſpatula da ſpatulare il lino. Pli. inſtrumentum, quo linum tunditur.

Stupidus, a. um pe. cor. attonito, a ſtupeo. Ter. Hecy.

Suaſus, us. ui. m gen pe. corr. conſiglio. Ter. in Phor. a ſuadeo es.

Suaſor, oris. maſc. gen. pen. pro. conſegliero, Ci. in Cato.

Suauium, ii. n. g. pe. cor. baſo, a ſuauitate eſt libidinum, vel amorum, græce φίλημα.

Suauiolum, i. n. g pe. cor. baſetto, Catul. græce φιλήματιον.

Suauiatio, nis. f. g. p. cor. in obli. pro. baſare.

Subactus, a. um. pe. pro. arato, zappato, vt terra. Ci. in Cato. impaſtato, vt panis vinciuto, ſugiugato, vt hoſtis a ſubigo, is. conſtritto, ſforzato, ſpento, impulſus. D

Subalbus. a. um pe. pro. bianchetto, poco bianco. Plin.

Subarmalia ſunt ſaga, & chlamydes, quibus arma ſuperinduerunt. Spart.

Subaquaneus, a. um. pe. cor. chi è ſotto acqua, vt ſcopulus, a ſub, & aqua.

Subcerniculum, i. n. g pen. cor. ſeta da cernere farina, ſetaccio.

Subitus, a. um. pe. cor. ſubito, ſubitanio.

Subcinericius, a. um. penul. cor. cotta ſotto la cenere.

Subactor, is. m. g. pe. pr. pædico, hos græci ἀρ-σενοκοίτας, vocant.

Sublucidus, a. um. pe. cor. poco lucente. Apul.

Subluuies, ei. f. g. pe. cor. lorditia, ſordes. Apul. eſt & morbus in diſcrimine vngulæ ouium naſcens. Col. 8. E

Subæratus, a. um. pe. pro. falſo, vt aurum. Perſ.

Subditus, a. um. pe. cor. ſottopoſto, vt ignis, Cice. de natu deor.

Subdolus, a. um, pen. corr. fraudolente. i. deceptor. Sal. in Cati.

Suboſcurus. a. um. pro. vile, vt homo, poco obſcuro, vt locus. Ci. de perfect. Orat.

Subitallum erat genus placentæ ex melle, oleo, & alica confectum.

Suberectus, a um. pen. prod. alzato vn poco, a ſub & erigo is.

Subiratus, a. um. pen. pro. itatetto, irato vn poco. Ci. 3. epiſto.

Sublica, æ. f. ge. pe. cor. palo, pertica de legno, Cæſar, unde Romæ pons ſublicius dictus, ꝙ ex ſublicis. i. ex Ilicibus arboribus ſtructus ſine clauo ferreo. F

Subgrundia vide ſuggrundia.

Subligar, is. n. g. pe. cor. in obli. pro. Mart.

Sublimis, & hoc ſublime is. omnis. g. pe. prod. alto in ſu, vt ſtatua.

Sublimatus, a. um. pe. pro. alzato in aere, ſubleuato, Apul. 3. & 11. a ſublimo as.

Sublucanus, a. um. pen. pro. circa di, vicino di, ſub. i. prope lucem, & auroram, vt tẽpus. Pli.

Sublatus, a. um. pe. pro. remoto, leuato, robbato, vt veſtis, inuitiato, incantato, ſubdutto, leuato de piedi, vt ſeruus, alzaro, vt ſupercilium. poeta in carmine obſceno.

Subligaculum, i. n. ge. pe. corr. brache, quo pudendæ corporis partes teguntur. Cic. primo. de off. quòd ſubtus ligatur, calzoni eſt ab vmbilico vſque genua.

ſubluſtris,

A Subluſtris,& hoc ſubluſtre,is. omnis ge. pen. prod.luſtretto,poco luſtro, vt luna, umbra, nox. Verg. 9. Horat.a ſub.i.parum luſtris. ſub luſtria verba. Gel non ex toto luminoſa, ſed aliquid luminis habentia.

Subrumus agnus,p.cor.capretto lattante,che beue latte,qui ſub rumis.i.mãmis habetur.

Subſannatio,nis.f g.pe.cor.in obli.pro. delegiare,motteggiare,græce ὑπ...

Subſannator,is.m ge.pe.pro.deligiatore,motteggiatore.

Sublericus,a.um.penult.cor.non tutto de ſeta,Lampr.

Subſeſſor,is.m.g.pe.pro.appoſtatore,inſidiatore,aſſaſſino, Val.2.a ſubſideo es.

Subfuſculus,a.um.penul.cor. brunetto, poco bruno.

Subſcriptor,ris.m.g. pe.pro.fautore.Ci. chi ſi

B ſottoſcriue , vt teſtis a ſubſcribo,is. ſubſcriptores erant qui accuſatores adiuuabant,vnde Aſconius dicit ſubſcripſerunt Traiano in Scaurum.

Subſcriptio,onis.f.g. pe.cor.in obli.pro ſotto ſcrittione, notatio. Plin.primo epiſtolarum, a ſubſcribo.

Subſignatum,eſt,quod ad aliquo ſubſcriptum ſottoſcritto.Nam veteres, vt ait iuriſconſul. ſubſignationis verbo pro ſubſcriptione , vti ſolebant.

Subſcus,dis.f.gen. pen.pro.eſt tabella,qua tabulæ inter ſe configuntur , quòd quo immittitur, ſucciditur. Pacuuius nec vlla ſubſcus cohibet compagem', Vitr. 4. cap. 7. ita ſint compactæ ſub icudibus,Cato de re ruſt.ſubſcudes ilignas adindito.

Subſellium,ii.neu.g.pe.cor. ſcanno,banco da ſedere,Ci.pro Flacco, & pro Roſcio Ameri-

C rino,Iuue. 7. ſed proprie vbi minores ſedebant magiſtratus,vt tribuni, a ſub. i. parum, ſiue non plane,& ſella.

Subſidium,ii.n.g pen.cor.ſoccorſo,aiuto, eſt quod periculo laborantibus mittitur a ſubſideo,grçce alce.

Subſiciuum tempus,tempo che reſta,tempus reliquum , ſubductum , ſubtractumque eſt a negotiis, & literis impartiendum, Cice. primo de leg. Plin.Gel. Apul. a ſubcidendo, id eſt ſubſecando.

Subſolanus,i.m.g pe.pro.leuante,ventus, qui ſub ſole naſcitur ab oriente æquinoctiali,vide eurum.

Subſtillum,i.neut.gen. pen.pro. ſtranguiglio,

vrinæ difficultas Cato, Gal.tẽpus vero ſubD ſtillum,quando ſta per piouere, tempus humidum ante pluuiam,ſibito dapo il piouere, tempus poſt pluuiam non ſiccum, quòd iam ſtillaret. Pomp.

Subſtructio,nis.f g pe.cor.in obli.pro. edificii grandi,palazi grandi,Pli.Cic. montone,catalta de pietre accatastate in vn loco , aceruus lapidum in vno loco congeſtorum . Colum. prima,cap.2.

Subtal,vel ſubtel,is.n.g.pe.pro.concauità del piede,cauum pedis,a ſub,& talo.

Subtegmen,nis.n.g pe.pro.in obli.corr. l'accia,trama,filato che ſe teſſe, filum, quod inter ſtamen currit,Terẽ. Heaut.Verg. 3. Var. Hiero.quòd ſtamini ſubit.

Subula,æ.f.g.pe.cor.ſubia,leſina del calzolaro.Sene.Mart. a ſuo.

E Subucula,æ.f g.pe.cor.cammiſa,Horat. Hiero.a ſubit,a quibuſdam ſed non bene gippone,gonnella,a ſubtus.

Subulcus,i.m.g.pe.pro.porcaro.

Subulo,nis.m.gen.pen cor.in obli.pro. ſonatore de flauti,tibicen etruſca vocabatur lingua. Ennius ſubilo finitimas propter adlabat aquas.a ſibilo.

Subura,æ.f.g.pe.pro.locus Romæ,vbi meretrices manebant , quæ ſuburanæ vocabantur, dicitur vt Iunius ſcribit,quod fuerat ſub antiqua vrbe,cui poteſt eẽ teſtimonio,quòd ſubeſt & loco qui Terreus vocatur murus , ſed ego potius a pago ſuccuſſano puto quaſi ſuccuſſam,quòd ſuccurrit carinis. Var.

Suburbia,orum.n.g pe.cor.borgo, caſale fuo

F ra le porte della citta.

Suburbana.orum.n.ge.pe pro.

Suburbanum,i.neutri generis, penultima producta , maſſaria , poſſeſſione , potere auante la città, Borgo,Sueto. ager ſuburbanus, vicino alla città , Cicero ſecundo , de Diui. Plin.primo epiſtolarum.

Succentor,is. maſculini generis , penultima, producta,portatore de contraballo,chi porta contraballo.

Succentiuus,a.um.pe.pro.

Succenturiatus miles,ſoldato,ſuppliro, doue manca.Ter.In Phor.

Succeſſus,us. ui.m.g pe.pro felicità , proſperità, bon fine.

Succidia,æ.f.g.pe.cor.lardo. Ci in Cato. Mar. 2. a ſuccido,id eſt incido,& a ſuibus cædendis.Id enim pecus primũ occidere cęperunt

A domini,& vt ſeruarent,ſalierunt eſt in lumbis porcorum,vt opulas pinguefacerent.

Succinum,i.n.g.pe.cor. Ambro. humor ex arboribus populis effluens, denſatur rigore, vel tepore, a ſucco dicitur, & in manib⁹ quo bene olear, tractatur, Germani gleſſum vocant.

Succuba,æ f.g.pe.cor.concubina,amica,Oui. in epiſtolis. Apul.a ſuccubo as.

Succida lana,pe.cor.lana ſuccida, Verg. in 2. de re ruſti.a ſudore,in quo ſucciditur.

Succula,æ.f.g.pe.cor.porchetta, Plaut.in rud.

Succus,us.ui.m.g.pe.pro.beuere,ſuccare, ſorbitio Plin.10.

Succiplenus,a.um.pe. pro. pienolella, vt virgo,ſuccoſo,vt caro aſſa.

Succerda,æ.f.g.pe.pr.merda, ſterco de porci.

Succuſarius equus,pe.corr.cauallo portante.

Succuſſor equus.pe.pro.

B Succuſſator equus,pen.pro.cauallo,che va di trotto.

Succintorium,ii.n.g.pe.cor.brache, fœminalia. Augu.a quibuſdam borrico.

Succingulum,i.n.g.pe.cor.cinto,balteus.

Succortrilla vox,p.cor.falcetto,vox tenuis,& alta Titinnius,vt vocula.

Succuſſus,us.ui.maſcu.gen penult.prod. ſcotolare,excusſio,agitatio,& aliarum rerum, a ſuccuſſo as.

Succuſſus,a.um.pe.pro. reuoltato, rouerſato, voltato ſottoſopra,vt piſcis in ſportula.

Sudatus,a.um.pe pro.ſudato, vt labor. Sili. 3.

Sudarium,ii.n.g.pe.cor. moccaturo, fazoletto,muccichino,Suet.

Sudariolum,i.n.ge.pen.cor. moccaro ,fazzoletto. Hiero.

C Sudes,is.fœmin.gener.penult.correpr. pertica,palo appontito,palo aguzo. Verg.5. ferra taſque ſudes, licet mendoſe legatur trudes. Nam trudis habet primam longam, & ſudes breuem.

Sudus,a.um pe.pr.ſereno,claro,ſecco,vt aer, tempus,cœlum, Verg.8. Cic quaſi ſeudum.i. ſeorſum ab vdo.

Sudificus,a.um pen.cor.ſerenatore, clarificatore,vt ventus.

Suella,æ.fœmini.gen.pen.pro. Marbegla, oppidum Hiſpaniæ.

Suffectus,a.um.penult.prod. ſubſtituto,a ſufficio is.

Suffertus,a.um pen.pro.pieno, Suet.in Nero. Sene.ſole nubem ſuffertam.

Suffitus,a.um.pen.pro.fumigato,profumato, Pli. a ſuffio is. D

Suffitio,nis.fœm.ge.pen.cor.in obli.prod.fumigare,Plin.

Suffitus,us.ui.m.g.pe.pro.Pli.

Suffimentum,i.n.g pen.pro.Pli.

Suffimen,is.n.ge.pe.pro.in obli.cor. Ouid.in Faſt. ſanguinis equi ſuffimen erit.

Suffitor,is.m.g.pe.pro. ſoffiatore de fuoco cō la bocca.

Sufflamen,nis.n.g pe.pro.ſubrota.i.che ſe pone auante la rota che non corra, quod rotæ in deſcenſu, vel nimio procurſu opponitur ne currat,aut procurrat. ponitur pro mora, tardare,tardita Iuue.in vlti.ſufflamine litis.

Suffragium,ii.n.g.pe.cor.fauore,voce, aiuto, quando ſe creano li officiali,eſt populi, quæ vox in comitiis dicebatur, & in tabellis ſcribebatur,a ſuffrago inis, græce pſyphos. E

Suffrago,inis.f.g.pen.pro.eſt in poſterioribus pedibus animaliū, vt genua in prioribus. Pli. vt caudæ articulum ſuffraginis contingat, dicitur quòd ſuffrangitur.i. ſupra, & in altum frangatur,græce ignya.

Suffragium,ii.n.g.pe.cor. ſcanzamento, diſcoſtamento per euitare tempeſta,periculo,calore. Tacit.

Suffuſio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.cataratte, oculorum morbus.

Suffragor.oris.m.g.pe.pro. aiutatore , fautore,in ſuffragiis.

Suffuſculus,a.um.pe.cor.brunetto, poco bruno,in fuſcum colorem tendens.

Suffoſſus equus pen.pro.cauallo caſcato , introppicato. Verg. F

Suggeſtum,i.n.g.pe.pro.Ci. primo de Diui.

Suggeſtus,us.ui.m.g.pe.pr. catedra, pergola, letterino,Gel.2. cap.10. Apul.4. & 5.vt culmine,faſtigio altitudine , dicitur quòd ligna ibi ſuggerantur,in quibus ſtati poſsit.

Sugillatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.reprehēdere,reprehenſione. Val.2.

Sugillator,is.m ge.pe.pro.reprehenſore.

Suggillatum,i.neu.gen.pen.prod.ammaccatura, liuidura,ſegno che reſta dalla baſtonata, vibex,liuor.Plin.

Sugrunda,æ.fœm.gen.pe pro Vlpia 9.digeſt. qui in ſuggrunda, protectoque, Var. de re ruſt.in 3.

Suggrundia ſunt tegulæ propendentes vnde fluit pluuia extra tectum domus ad parietum defenſionem ne hymbribus cor-

rum-

A rumpantur. Iabolenus de uerb.ſig.l.malum nauis, a quibuſdam dicitur locus, quo impluit ex ſtillicidio.

Suinus, a.um.pen. pro.de porco,ut caro Var.

Suillus,a.um.pe.pro.

Sulcus,i.m.g pe. pro.ſolco, quod inde uomer ſubſtulit terram.

Sulfuraria, æ.f.g.pen.cor. ſolfatara unde ſulfur effoditur.

Sulfurata, orum.n. g. pe.pro. ſolfarelli Mart. a ſulfure.

Sulfurarius,qui ſulfur fodit, uel coquit.

Summa,æ.f.g.pe pro.concluſione,fine Cic. in epiſtolis,ſumma huius epiſtolæ.

Summanus dicitur quaſi ſummus omnium manium,grā diauolo,uocatur etiam uedius, Plutoue Iupiter,& quietalis.

Summuſſus, a.um.pe.pro, parlatore ſottolin-

B gua , locutor ſummiſſa uoce. Næuius odi ait ſummuſſos,proinde aperte dice.

Summiſſio uoci,calare de la uoce Ci. 1.de of.

Summus a.um.pe.pro.ſummo,extremo, ultimo,Ci.in Hort.uixit ad ſummam ſenectutē, glorioſo Verg. 8. ſummis adiungere rebus, vicino Cic.Tuſ.1. ſummam aquam attinget enectus ſit Tantalus.

Sumanalia um.n.g.pe.cor.tortano Buceillato tarallo, Biſcotello, libra farinacea in rotæ modum.

Summiſſus a.um. pe.pro. mandato a naſcoſto ut uxor Iuue. 1. longo ut barba,capillus baſſo abbatuto ut homo , a ſub,& mitto mutata B.in M.

Sumen nis.n g. pen.pro.in obli.cor. uerrinia, uerrina,ſummata,bruſchetto,fit ut Pli.in. 8.

C ex papillis ſuillis uno die poſt partum,ferris,& ſalitis,a ſugendo.

Sumptuoſus a.um. pen.pro. de troppo, grande ſpeſa,ut cœna. Ci.papirio ſpenditore ſuperchio.i.chi fa troppo ſpeſa.Pli.2.epiſtolarum.Ci.in Parad.

Sumptus, us. ui.m g.penu.pro.ſpeſa, a ſumo.

Sumptuarius, a.um pen. cor.pertinente a ſpeſa, ut lex Ci.

Superficies ei.f.g.pen.cor. eſt longitudo cum latitudine ſine profunditate, cuius extremitates ſunt duæ lineæ,ſuperficie,dicitur quaſi ſuperior facies, græce epiphania.

Superficiarius eſt ut Paul.iuriſco. qui in alieno ſolo ſuperficiem ita habet,ut certam penſionem præſtar, & ædes ſuperficiarias appellat Caius,quæ in conducto ſolo poſitæ ſunt, quarum proprietas , & ciuili & naturali iure D eius eſt, cuius & ſolum.

Suppactor,is. m.g. pe.pro. repezatore de ſcarpe a ſuppingo is.

Suppellecticarius eſt ſeruus in ſuppellectili, Iuriſconſul.

Suppoſitus,a.um.pe.cor. ſtraueſtito,ſcambiato.i alterius loco poſitus, Iuue.prima,Ter. in Eun.a ſuppono is.

Suppilo,nis.m.g.pe.cor.in obli. pro.emaſculator,pedico.

Superforaneus. ei.m.g. penulti.cor. ſuperuacaneo Sid.

Supinus,a.um.pe. pro.ſupino,molle,effeminato,Iuue. prima.Mart. ſuperbo, perſ.honote ſupino.

Supparus, i.m. g. pen.cor. cauezone de lino Marcellus cammiſa de femina Affra. Feſtus.

Supergeſtus,a.um.pe.pro.poſto de ſopra.

Supercilioſus,a. um.pe,pro.ſuperbo,auſtero, B graue,ut homo Vlp. Vale.

Supplicamentum.i.n.g.pe.pro.oratione,quæ fit deo, a ſupplico as, eſt & paratus neceſſarius ad cerimonias.

Suppuratio, nis.f g.pe.cor.in obli.pro. appoſtemare,impoſtemare,impoſtemamēto Col.

Suppuratus, a.um.pe.pro. marzoſo, pieno de piaghe. i. ſanioſus,& ulceroſus Capit.a pure.

Suppuratorius, a.um pe.cor.pertinente a impoſtemare ut medicamentum Col.

Suppromus,i.m.g. pe.pro. uicarius promi Pla. ſubſtituto de repoſtero.

Suppreſſus, a,um.pe pro. oppreſſo,annegato.

Supplicatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.proceſſione,letania,pregare dio,oratione.

Supplicium,ii.n. g.pe.cor.pena. pregaria,ſupplicatio Sal. in Cati. ſuppliciis deorum & in Iug.regis ſuppliciis.

Suppedanæum, ei.n.g.pe. cor.ſcabello,ſcannello de altaro che tenemo ſotto li piedi quando ſedemo.

Superpondium,ii.n. g.pen. pro. gionta, ſuper additur uenalibus Apul.

Suppetiæ,ſuppetias tantum pe. cor.aiuto,Pla. in Epid. a ſuppetunt.

Supinatus, a.um.pe.pro.chi ſta ala ſupina,

Supremus a. um. pe. pro. ultimo ut labor dies Ci.in Cato.grande ut Iupiter,alto ut mons, ſuprema tempeſtas diei,la ſera Pli.2. epiſtolarum,Lucrer.

Supinus a.um.pe. pro. ſupino, rouerſato, uerſa facie in cœlum, molle , effeminato Iuue. primo,

A prima, Mar.delitiæ ſupiniores, ſuperbo Perſ· honore ſupino.

Sura æ.f g.pe.pro. polpa dela gamba pars co xæ carnulenta Ver.in Buc.eſt tantum homi nis, unde nomen familiæ Romanæ. Plutar.

Sarculata ueſtis, a ſarculo ut palmata, aliqui legunt ſurricula.

Surculus, i.m g.pe.cor. inſerto, rampollo.

Surreptio.nis.f g.pe.cor.in obli.pro.robbare, robamento a ſurripio is.

Surcularis terra idonea ad producendos ſurculos Col. 3.c.11.

Surcus, i.m.g. pe.pro.ſurco, a ſero.

Surculoſus, a.um.pe.pro.abōdante, pieno de inſerti Pli.

Surcularis, & hoc ſurculare is, omnis.g.pen. prod.generatore, producitore de inſerti ut

B terra Col.

Surdus, a. um.pe. pro. ſordo.i.qui non audit, & quod non auditur. Iuue. uerbere ſurdo, græce κωφός.

Surdaſter, a.um.pe.pro. ſurdiglione, ſordo un poco, Ci.Tuſ.5.

Sus uis, m.&.f.g porco, græce us, olim thytis a uerbo thym.i. imolare. A Suillo nāq; peco re cæptum eſt imolari.

Suſceptio nis.f g.pe.cor.in obli.pro. concepe re ut mulieris, Plautus in Amphi.cœletur ſuſceptio.

Suſpectus, a.um. penul.produ.ſoſpetto, græce ὕποψιος.

Suſpectatus, a.um pe.pro.hauuto per ſuſpetto, ut odium.

Suſpectior Ci.2.de Off.

C Suſpend oſus, a.um.pen.produ. impeſo, appic cato Plinius.

Suſpenſus, a.um.pe. pro.peſolo, ſoſpeſo ut ueſtigium, anxie, a ſuſpendo is.

Suſpitio is.f.g. pe.cor.in obli.pro.ſuſpicione, eſt acceptio unius partis cum formidine alterius Ci.græce ypopſia.

Sutatis is.m. g.pe.pro. repezatore de ſcarpe, arrepezatore de ſcarpe, qui reficit, & reſarcit calceum aſtrictum. Pla.ut Aul. acciabatti nare, azauattare, a ſuto as.

Sutrina, ę.f. g.pe. pro. boteca del calzolaro, officina.

Suterna, æ. fœminini generis penultima producta. Apul.in Florid. eſt quoq; cuſitura, cuſire de ſcarpe Var.

Sutilis, & hoc ſutile is, omnis.g. pe. cor.arrepezzato ut centulus Apul. 1.

Sutela, æ.f.g.pe.pro.tela ſottile Plaut. D

Sutelaris, is.m.g.penul.produ.teſſetore de tela ſottile,

Sutura, ę.f. g.pe pro.coſitura Gel.

Sutorius, a. um.pe.cor. pertinente a calzolaro, ut atramentum ſutorium, tenta del calzolaro Pli.Ci.

Sutilis, & hoc ſutile is. omnis.g.pe.co.cōſito, ut ueſtis, Verg.in.6.dicitur a ſuo is.

Sycomorum, i n.g.pe. pro.eſt ficus ipſa.i fructus multi, morola, fructus.i.morum.

Sycophagus, a.um.pe.cor.mangia fico.

Symbolum i.n. g.pe cor.parte che ſi pone, paga in conuito ponitur pro conuiuo conuito. Ter.in Phor.ab A.Gel.in.6. a ſymbolos dicitur qui ſymbolum non dedit, dicitur a ſymballo.i.confero, & comiſtio, quod in mediū conficiebatur.

Symphonia æ.f g pe.cor. eſt conſonantia, & concors concentus, nō inſtrumentum muſicum ut Hier.2. ſuper Epheſios. E

Symphoniacus a.um.pen. cor.conſonante ut uox, ſymphoniaci ſerui erant hi, quibus antiqui utebantur, ut in claſſe claſſicum pugnātibus canerent, Ci de Diui.Vlp.in.l.ſed & ſi quid, in princi.ff.de uſufruct.

Sympota, æ.m.g.pe.cor. beuitore inſieme.

Syluicola, ę. communis, g.pe.cor.habitatore, habitante in le ſilue Prop. 3. a ſylua, & colo.

Syntexis, is. f. g.pe.pr.debileza, debilita, ſmortire, uenire meno Pli.22.latine defectio animi, quæ græce lipothymia, & lypopſychia.

Syntecticus, a.um. pe.cor.addebelito, debelito, uenuto meno, Pli.28.

Synedria iudæorum in conſtitutionibus ſynagogis, & conciliabula denotat.

Sycoton, i.n.g. pe.pro.fegato de porco. E

Symmiſta, æ.f g.pe.pro. ſacerdote come, l'altro, conſacerdos.

ympatia, æ.f. g.pen. cor. concordia ut inter S cœleſtia, & terrena Pli.

Symphega, dos.n.g.pe.pro.eſt opus, ubi luctātes, & omnino conſertores ſpectantur Pli.36.

Sympoſiacus.i.conuiualis Gel.4 cap.11.

Sympodium, ii.n.g.pe.cor.letto de repoſo, eſt genus lecti a pluribus pedibus dictū in quo ſolemus interdiu cubare Gel 19. cap.x.

Synochus, i.f. g pe.cor.febre congiunta.

Syngrapha, æ. f.g.pe.cor.poliza ſcritta de mano propria Ci.Suet.

Syngraphus, i.m.generis penultima correpta Plaut.in Aſi.

Sympoſiolum

A Sympoſiolum,i.n. g.pe.cor.conuitetto, con-
uito piccolo.

Sympoſiarches,æ.m.g.penul.produ. capo del
conuito.

Sympoſiarcha,æ.m.g.pe.pro.

Syndicus,i.m.g.penul.correpta ſindico,latine
communis.

Synantia locus eſt , ubi duæ conueniunt
ualles.

Synanchicus, a. um.pe. cor. chi ha ſcadentia.
morbum.

Syncipitium,ii.n.g.pe.cor.capo Pli 9.

Synthema tis.n.g.pen. pro.in obli.cor.eſt ſi-
gnum , quod datur militibus Hier. ad Iulia-
nū, dimiſſo ſynthemate equus ſternebatur.

Synanche es. f.g. pe.pro.ſcadentia,ſcadenza,
ſchinanzia, latine angina, eſt apoſtema gut-
turis,quod ungit,& ſtrangulat fauces,;a mul
B tis etiam tonſillæ dicuntur,a ſyn & ancho.i.
ango,quo morbo ſues etiam infeſtantur.

Syria æ.f g.pe.cor. Soria quondam ut Pli.ter
rarum maxima Aſſiria ante dicta, & ubi Cili
tia attingit Antiochia. Syri ut Euſtachius
Dioniſii interpres dicti ſunt a Syro Appolli-
nis,& Sinopes filio. Aſſyrii proprie ſunt, qui
Babylonem incolunt, adiacentemque re-
gionem.

Syri,orum.m.g pe.cor.foſſe da tenere grano,
Pli. 18.cap.36 Var. primo de re ruſt.eſt ſcro
bes,ubi reconditur frumentum.

Syrus, a. um. penultima correpta ſoriano,
da ſoria.

Syrius,a.um.prima, & pe.cor.

Syrius,a.um.pe.cor.

Syringia ę f.g.pe.cor.zampogna. calamus fi-
C ſtulis utiliſſimus,Pli.

Syma tis. n.g.olim.f.g. pe.pro.in obli. cor.ue-
ſtis eſt Tragicorum.latini pallam uocant, po
deia, cauda, ſiue tractus ueſtis fœmineę, a
συρέω .i.traho, quod per pulpita,terramque
trahitur.

Syrius, ii.m. g.prima longa, pe.cor.ſtella ca-
nicula.

Syſſitium. ii.n.g pe.cor. conuito de compa-
gnia,σύσσιτος græce latine ſodalis Caius iu-
riſco.tit.de illicitis collegiis.

Syſibrium, ii.n.g. penul. cor. ſiſimbro,hærba
ortenſis.

Sypho,nis.m.g pen.prod. ſquizaruolo, ſqui-
zarello , cannella de fontana, fiſtula tubis,
canna ex quacunque materia, unde liquida
fluunt Celſus Pli.2.

Syphunculus, i.m. g. penul. correp.cannitte, D
cannella de fontana,de corſo de acqua Plin.
ad Apollinarem.

TABVLA Latruncu-
laria penultima correp. ta
uoliero da giocare con li
ſcacchi,ſcacchiero.

Tabulę,arum.f. g.pen.cor.
inſtrumento,emptionum,
uenditionum,&ſimilium,
introducto ut dotium, Iu-
ue.2.teſtamento.

Tabularius,ii.m g pe.correp.notaro Cap.qui
nomina,rationeſq; obſeruat in tabulis,a qui
bus dicitur.i.inſtrumentis,literis, & actibus
publicis. Sido. tabularium in tributis, ſed E
potius ratiocinator, uel ſupputator , gręce
pinacographos. Pinacion enim tabula di-
citur.

Taberna meritoria ut Val. Cice. & taberna ſi
ne meritoria Idem in Rhet. taberna diuer-
ſoria,tauerna, hoſteria Plautus Taberna un
guentoria,boteca de promiero Suet. in Au-
gu. taberna caſearia, ubi fit caſeus, doue ſe
fa il caſcio Iuriſconſulti.

Tabernacnlum,i.n. g.pe. cor. habitatione,ca-
ſa a tempo , a tabulis ut patuit ex quibus fie
bat,& non ut Pompeius licet ex tentoriis,&
pellibus fiebat, claudatur tabulis,erat tugu-
rium in pomerio , in quo anguria captabant
augures , hinc Valerius in primo tetigit ui- F
tio tabernaculum , uitio tangere taberna-
culum dicitur, cum augur aliud cogitaſſet,fe
ciſſet, dixiſſet propoſuerat facere , aut per
aliam uiam , quam rectam in pomerium,ubi
erat tabernaculum iuiſſet.

Tabellio,nis.maſculini generis penulti corre.
in obli.pro.

Tabellæ. arum. fœminini generis penultima
producta,lettera,epiſtola Prop.3.periere ta
bellæ,dictæ a tabulis , in quibus ſcribebant.
Nam ante uſum chartarum in palmarum fo
liis, & arborum libris. i. corticibus ſcribebāt
poſtea publica monumenta plumbeis uolu-
minibus confici cœperunt ,priuata uero in
linteis, & tabellis cæratis Pli.

Tabularium,ii. n.g.pen.cor. doue ſe tengono
ſcritture publice,ubi acta publica cōtinētur,
Verg.

A Verg.2.Geor.Hier.

Tablinum,i.n.g.pe.pro.eſt ubi res in magiſtra tu geſtæ & codices continentur Pli.35.cap. 2.Vitr.6.cap.4 a tabulis in pinacothecis tabulę pictæ continebantur Pli.

Tabulatum,i.n.g pe.pro.tauolato,aſtraco de tauole, ſolaro de tauole Hier.Iuue. pergola de uite,Verg Col.

Tabellarius, ii m.g pe.cor. corriero,percaccio,portatore de littere Hiero.a tabellis.

Taberna,æ.f.g.pe.pro.botega,doue ſe uende, ubi uenditur res Vlp. uero de uerb. ſigni. ait tabernæ appellatio declarat omne utile ad habitandum ædificium,ex eo,quod tabulis claudatur,inde tabernacula, & contubernales dicti ſunt,tauerna, hoſtaria, caupona Ci.ut aliqui dicitur quod ipſa ſit. in terra,

B uel quaſi trabena ualidioribus dicta trabib⁹, quibus ſuperiora ſuſpenſantur.

Tabernula,æ.f.g.pen.cor.boteghetta,poteca piccola.

Tabernarius,ii m.g.pe.cor.uenditore,& maxime de uino in la boteca. Ci. cum tabernariis.& aquariis pugnarem,tauernaro.

Tabi,& tabo pe.pro. in genitiuo,& ablatiuo, & tabes is.f.g.pe.pro.marcia.

Tabidus,a.um.pe.cor.marcioſo putrefatto ut lues Verg.3.

Tabificus.a.um.pen.cor. fattore produttore de marcia Cice.Verg.de Liuore.

Tacitus a.um.pe.cor.tacito,taciturnus,ut homo, qui raro loquitur, Ci. pro Planco hos dies,qui abs te taciti requiruntur, et pro Cecinna Si tacitis nobis, & per quod tacetur

C ut cœlum.& ſub quo tacetur, Verg. 2.tacitæ per amica ſilentia Lunæ.1. ſub qua omnes tacebant,& dequo tacetur paſſiue. Idem in.6. quis te magne Cato tacitum,Sene.quod tacitum eſſe uis nemini dixeris,a taceo es.

Tactio,nis.f.g.pe.cor. in obli.pro.toccare,maneggiare a tango is.Ci. Tuſ.4.Plau. in Aul.

Tactus,a.um.pe pro.toccato,fulminato,ut arbor homo. Cice.primo de Diui de cœlo tactas.Verg.in Buc.

Tacticus,ci. m.g.pe.cor. ſcrimmitore,maſtro de maneggiare gioca d'arme Veget.

Tæda æ.f.g.pe. pro.torcia, lumen paganorũ Auſo. fumãtes olidum paganica lumina tęda,arbor, ut Pli.16.eſt ſextum genus arborum, quæ picem gignunt,abundantior ſucco, quam reliqua flammis, ac lumini etiam ſacrorum grata, unde faces factæ nominantur tædæ, decoctæ in aceto dentium dolo- D res efficaciter colluunt Pli. 24.græci dadam & cum diphthongo dædam.

Tædifer,a, um.pe.cor. portatore de torcia,de teda.Oui.& per tædiferæ, hos Græci δᾳδοῦχου uocant.

Tędium,ii.n.g.pen.correpta rencreſcimento, rencreſcere.

Tænia,æ.f.g. pe.cor. touaglia,extremita dela touaglia,ſciugatoro Apul.7.

Talitrum,i.n g.pen.pro.cecardola,ſgrancicatura,raſpatura Suet in Tyb.

Talpa,æ. f.g.&.m penul.produ.talpa, troppo animal,

Talarius ludus, ſcola de ballare, danzare Ci. primo de Offi.

Talabrica,æ.f g penul.correp. talauera. urbs hiſpaniæ.

Talus i.m.ge.pe.pro.tallone,calcagno,extrema pars pedis, da giocare, & quatuor tantũ E habet latera, puncta uero hæc ſunt unum, tria,quatuor, & ſex,duo & quinque non in ſunt, & ſic opponuntur unum & ſex, tria & quatuor, quatuor talis ludebant antiqui, & tribus teſſeris,ſiue cubis, quorum figura eſt quadrãtalis. Venereus eſt in talis ſupremus numerus Cic.de Diui.primo quatuor talis ia cti caſum uenereum efficiunt.

Talaria,orum. n.g.pe.cor.ſunt alæ in mercurii pedibus,quæ Homer.pedilia uocat. a talo ubi conſiſtunt.

Talarius,a um.pe.cor. pertinente a tallone, calcagno.

Talia, æ.f.g pe. cor.foglio dela cepolla,& ſimilium,Talea uero eſt fiſſura lignorum, & præſegmen Var. de re ruſti. Cato Pli. ligno tagliato per piantare. E

Tamiaci fundi ut in Cic. de fundis tamiacis, ſunt qui diſpenſatori publico præſtabant annuos fructus uectigales, quibus ille poſtea in domo imperatoria diſpenſabat alimenta. Tamias diſpenſatorem ſignificat,et cuſtodẽ penus,& plerũq; exactorem,quæſtoremue, temion eſt ipſa cella ſalgamaria.

Tantulus,a.um.pe.cor minimo,piccolo,ut ſi ci tantulum granum Ci.in Cato.Lucre.3.

Tantalus ut Plato in Cratilo dicitur quaſi ταλάντατος.i. infeliciſſim⁹ Iouis ex Plote nympha filius, Phrygiæ rex dettruſus ad inferos ſame,& ſiti torquetur.

Tapetum,i. n. g. penul.pro. tapeto, tegmen Verg.

Tapes,

A Tapes,tis m.g.pe.cor.in obli.pro.Verg.

Traprobanen inſulam ut Ptolom orientalem olim Simudi dictam, poſtea Salycã,eoſq;, qui tam habitant Salos nuncupatos nunc Samatram.

Tarentum,i.n.g.pe.pro. Taranto ut Strab.in. 5. Calabriæ proxima urbs extrema Italiæ ut Florus,Calabriæ quondam,& Apuliæ,totiuſq;Lucaniæ caput poſitum in ipſis Adriatici maris faucibus a Tara Neptuni filio conditum.

Tapſus.i.m g.pen.pro.inſula de Manchuſi.

Tardus a.um.pe.pro.tardo animo,& corpore pigro di corpo, & groſſo d'ingegno Ter. in Eun. beſtione, menchione, aliquanto tardiuſculus es.

Tarpeius mons uide capitolium.

B Tartarum,i.n.g.pe.cor. nitro dela botte,tartaro,feccia del uino.

Tarmes,is.m.g penulti.pro.carpa,uermis carnes rodens.

Tarquiniæ lacus, Anguillara,oppidum.

Taruſatii,pe.cor. Turſo,oppidum Galliç.

Tarentinus,a. um. pen.pro mollo,melleſe ut nux,tarẽtum.n.Sabinorum lingua molle dicitur,hinc Horat.molle Tarentum.

Tartareus,a.um.pe.cor.infernale.

Tartarinus,a.um.pe.pro.

Tartheſſus,i.f.g.pe. pro. zibelli, terra zibeltara ciuitas.

Tartheſſius,a.um.pe.cor.da zibaltara.

Tartheſſiacus,a.um.pe.cor.

Taurica Auguſta,Torino oppidum.

Taurina Auguſta.

Taurinum,i.n.g.pe.pro.

C Taurinus,a.um pe.pro.da Torino.

Tauriſium,ii.n.g.pe.cor.Triuiſi,oppidum.

Tauriſinus,a.um.pe.pro.Triuiſano.

Taurominium,ii.n.g.penul.cor.Taurominio, olim naxus ut Soli. oppidum prope Meſſanam dictum a Tauro colle uicino,hinc Taurominius amnis ut Vibius Sequeſter nunc canteræ fluuius.

Taxatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.reprehendere,taſſare,reprehenſio.

Taxillus,i. m.g.pe.pro.dado da giocare.

Taxus,i.f.g. pe.pro. Taſſo, inſula,eſt & arbor Abieti ſimilis.

Techna,æ.f.g.pe.pro.fraude,inganno gabbo. Ter.in En.i.fallacia hinc κακοτεχνία mala ars, uitioſitas,doloſitas.

Techolithos eſt lapis calcularis, techos eſt calculus, lithos lapis. Dioſcor. uocat iudaicum lapidem, & eſſe effigie cãdidum, ſpecioſumq;, ſi cum aquæ calidæ cyathus ternis bibitur.urinæ difficultatibus auxiliatur,calculoſq; in ueſſica frangit. D

Tector,is.m.g pe.pro.intonicatore, biancheggiatore,incalcinatore del muro i.quello che intonica.ff. de uia publica. l. ædiles in fine ut tector trochos exterius opponat, legendum eſt tecton.i.fabrum lignarium,& non tector.

Tectorius,a.um. pe cor.pertinente ad intonicare,a coprire la caſa ut opus Col.

Tectorium,ii. n. g.pe.cor. intonicato del muro,tonica,inbianchiato,incalcinare,incalcinamento Pli. Ci 2.de Diui.

Tegmen.is.n g.pe.pro in obli.cor.coprimento, tegumentum a tego is.

Tegillum, i.n.g pen.pro.capuzzio,che ſe pone,mette in capo il capraro, quando pluit Varro. E

Tegulum,i.n g.penul.cor. titto, coprimento de caſa.

Tegea urbs eſt Acadiæ Stra. 8. hinc tegæus, a.um.pe.pro. Verg.primo Geor. & tegeatus a.um. pe pro.Ci.1.de Diui.

Teges,tis.f.g. pe.cor.ſtuora, Var.primo de re ruſti.pennata, de tauole Iuue.5.copertoro, coprimento ut lecti. Iuue.6.Pli.13.a tego is.

Tegeticula,æ. f.g.pe.cor.ſtuora piccola Var. de re ruſt.penna tela.i.pennata piccola.

Tegile,is.n.gen. penultima producta brache Apul.6.a tego is.

Teleſia,æ.f g.pe.cor. Teleſa,oppidum. Li.21.

Telonarius,ii. m.g. pe.cor.gabelloto.recoglitore,eſattore de dacio. F

Tellus,ris.f.g.pen.pro. terra,dea de la terra,a tollẽdo quod ipſa fert fruges,&nos tollim'.

Teleta, æ.f.g. pe.cor. ſacrificio,meſſa,ſacrificium.conſecratio, expiatio Apul.11.Aug.4. &.10.de ciuitate.

Telerium,ii. n.g.pen.cor.tinero, tinderi de la baleſtra.

Teloneum ei.n.g.pe.cor. bancho doue ſe riſcuote la gabella, bancho de gabellotto,ubi tributa publicanorum, ſeu fiſcalia exigũtur, telon exacto,ipſe, ſeu publicanus Sueton. in Augu.

Telamones pe.pro. appellantur ſigna,ſtatuæ ue, quæ uirili figura mutilos, aut coronas ſuſtinent ſtatue che reggeno ſepulchri, & & altri edifitii dicti a Telamone.i. Atlante.

Victru. exiſtimat rationem ex hiſtoriis non

A inueniri quid, aut quare dicatur tales ſtatuæ telamones, ſed pace tanti uiri, quod ideo dicuntur, Græci Atlantes uocant ex eo, quod Atlas mundum ſuſtinet, ſic a pictoribus, & ſtatuariis formatur, qui a Latinis Telamon vocatur.

Temeritas, tis.f. g. pen. cor. in obli. pro. pazzia, ſbardellameto, audatia eſt ut Ci. 4. rhet. ſuſceptio periculorum cum incōſiderata dolorum perpeſſione, græce ἀβουλία.

Temerarius, a. um. pe. pro. pazo, ſbordellato, audace, græce ἄβουλος & τολμηρός.

Temeratus, a. um. pe. Pr. turbato, perturbato, non fatto ſecondo l'ordine, ut ſacrum Ver.

Temetum, i. n. g. p. p. uino potente, forte Pli. Ci. de repu. 3. carent temeto, ꝙ mentē tenet

Temperantia æ. f. g. pen. cor. temperantia, eſt

B animorum, temperatio rerum, temperies aurarum, eſt rationis in libidinem, atque alios non rectos impetus animi ſumma, & moderata dominatio Cic. in Rhe. a tēpero as, græce ſophroſyne, & ſophron temperatus.

Temulentia, æ. f. g. pe. cor. imbriachezza, imbriachare, græce μέθυσις.

Temulentus, a. um. pe pro. imbriaco Apul. 2.

Temo, nis. m. g. pe. cor. in obli. pro. temone de naue, carro a teneo es, Iugum. n. & plauſtrū tenet, dicitur quaſi teno.

Tempus, ris. n. g. pe. pro. in obli. cor. tempo, eſt numerus motus ſecundum prius, & poſterius, Ariſt 4. phiſic. neceſſita, biſogno, neceſſitas, tempie, pars capitis, ſed potius in plurali Verg 8. per tempus utrunq; it haſta

C Ci. percutit tempus græce χρόνος chronicus temporalis a tēperato tenore Solis, & Lunæ.

Temporarius, a. um. pe. co. a tempo ut domus, breue, ut incrementum Plinius. 11. pertinente ad tempo.

Temporaneus, a. um. pe. cor. pertinente a tempo ſubitaneo ut pluuia Hier.

Tēporalis, & hoc temporale is, omnis. g. pen. pro. a tempo, con tempo ut morbus, res cōtumelia Apul. 3.

Tempeſtiuitas, tis. f g. pe. cor. in obli pro. tempo conueniente Cice. in Cato.

Temperamentum, i. n g. pe. cor. Pli. 1. epiſtola Mart. 1. temperamento.

Tempeſtas, tis. f. g. pe. pro. tempo Sal. in Iugu. tempeſtate, turbinum, uentorum Vergi. 1. Geor. ut Auctum, a tempore.

Tempeſtiuus, a. um. pen. pro. fatto con tempo ut fructus quod tempore fit Cato cap. 17. D
Verg. 1. Geor. Cice. 2. de Offi. & in cato.

Tempeſtuoſus, a. um. penulti. produ. de tempeſta Gell.

Tendor, is. m. g. pe. pro. ſcendere ut faucium, Apul. 4 extenſio a tendo is.

Tenaſmus., ſed melius græce teneſmus Celſus in. 4. eſt frequens ſed irrita deſidendi, deicidiēdiq; cupid tas cnm inflammatione, ac tumore ſedis mucoſa, et ſanguinolenta quędam egerentis Pli. 28. cap. 9. ſuillum lac utiliſſimum teneſmo.

Tenax cis. oīs. g. pe. cor. in obli. pro. tenace, auaro Ter. Adel.

Tendicula ę. f g. pen. cor. laccio, trappola da pigliare ſorzi, ucelli, rete, parata, ſtenduta, ſteſo. i. laqueus a tendo is.

Tenedos, i. f g. pe. cor. eſt inſula contra Troiā a Tene Cyeni filio, prius uocabatur Leucophrys. E

Tenebræ, arum f. g. pen. cor. obſcurita, notte, quod oculos tenent.

Tenebrio. nis. m. g. pe. co. in obli. pro. beſtiale, goffo, mēchione, maccarone, nullius pretii, a tenebris, quas mēdaciis, & aſtutiis obiicit.

Tenebricoſus, a. um. pen. pro. datore, portatore de obſcurita.

Tenebroſus, a. um. pen. produ. obſcuro, pieno de obſcurita.

Tenna, æ. f. ge. penultima producta tigna, flumen in Piceno.

Tentorium, ii. n. g. pe. cor. padiglione, pauiglione, label primum intra tentoria morem geſſit. a tendo is.

Tentigo, inis. f. g. penul. produ. in obli. cor. arrizzare. tentigine rompar, in carmine obſceno, a tendo is, quod uirilia extenduntur. E

Tenſus, a. um. pe. produ. tirato. ſteſo ut funis, a tendo is.

Tenor, ris. m. g. pen. correp. in obli. pro. corſo, Sapho fortuna tenorem, Verg. 2. Geor. aliūue habuiſſe tenorem. i. ductum & ordinem continuare, continuatio Vale. religionibus ſuis tenor, a teneo.

Tentipellium, ii. n. g. pe. cor. ferrum, quo pelles tenduntur, & explicantur.

Tenuitas, tis. f g. pe. cor. in obli. pro. caſa ſuttile, piccola, pouerta, paupertas Ci. poco, pochetto, parum ut ſumptuum Ci. primo de diui. propter tenuitatem hominum. i. inopiam.

Tenuiculus, a. um. pen. cor piccolo ut apparatus, Ci. ad Patratū ſuttiliſſimo, molto ſottile.

Tenuius,

A Tenuis,& hoc tenue is. omnis g.pen.cor.ſutti le, delicato ut homo poco, parũ,ut pecunia Ci.in Parad. pouere Idem in Lel tenuis patrimonio Apul. piccolo, paruum, exiguum, ut linum Col.Ci.in Hor. nõ mediocri pecunia,ſed ẽt tenui, ſterile,infœcũdũ, Ver.2.Ge. tenuis ubi argilla,tenero Ci.de ſuppliciis in Ver.admouebat tẽuis, frigido Ver Geor. ne tẽues pluuiæ,&in 3. tenues dare rurſus eq.

Tenuior, & hoc tenuius omnis.g. pen.cor in obli. pro de piu infima conditione, ut homo.Ci.2.de Off. prohiberet iniuria tenuiores, piu pouere Idem in eodem locupletari tenuiores.

Teredo inis. f g.pen.pro. in obli cor.tignola, tinea,uermis in ligno naſcens, Col.a tere is. ſiue a græco Nam teredonas Græci dicunt, & in mari ſentitur in tabulis nauis.

B Tenus, us.ui.m g pe.cor. nocchà del arco, la maglia,extremitas arcus Plau intẽdit tenus.

Tepor,is.m.g.p.c.in obl.p.tepido, eſſer tepido,ut cœli,Col.

Tertiæ,arum.f.g.pen.cor.terzo loco, ut tertias tenet Ci.

Terebra,ę. f.g p.cõ. triuella,uerigola,a tero.

Terebrum,i.n.g.pe.cõm.

Terebellum,i. n. generis penultima producta triuellina,uerigoletta.

Therebenthina, æ.f.g pe pro.trementina Pli.

Teres.tis.communis.g.penulti.cor. longo,rotondo ut oliua Verg. in Buc. facundia teres Micro. Cic. de perfect Orat. ad Atticorum aures teretes. i. rotundas,atq; conſumatas.

Tergiuerſatio, nis f.g pe.cor in obli.pro.fugire,fuga,uoltare,girare le ſpalle,terga uerto, C græce παλινῳδία.

Tergiuerſator,is.m g pe.pro.fugitore, uoltatore de ſpalle,græce παλίνορσος.

Tergum,i.n g.pe.pro. ſchiena,dorſum hominis,ſpalla, ponitur pro tergore, coiro Verg.. primo taurino quantum poſſet circundare tergo, Apul 4.a tego.

Tergus,ris.n.g.pen.pro. in obli. cor.coiro de animali, quod eo regitur.

Tergeſtum,i.n.g.pen pro. urbs non procul a Venetiis,nunc Trieſt.

Terina, æ.f.g pe.cor. Terra noua,urbs.

Termentariũ,ii.n.g.p.c. touaglia da ſciugare nettare,linteũ, quo teritur corpus,a tero is.

Terminus i.m.g.pe.cor termino eſt ſignum quo ager ab agro diuiditur, a tero is, quod hę partes oblimitare iter maxime teducur apud Acciũ eſt, termẽ, ponitur pro fine Cic. D erũnis terminũ inueniremus Plin. Dialectici uero terminos uocant dictiones, ex quibus cõſtituũtur orationes, et ſic diffiniũt terminus eſt ſignum orationis conſtitutiuum, uel pars propinqua eiuſdem,græce Oros.

Termes itis.m g pe.pro in obli.cor.ramo maxime de oliue rotto con le frunde,& frutto, termiti Horat. termes pallentis oliuæ, Gel. palmæ termes ait, nunquam accipitur pro uermiculo.

Terreus, a.um. pe cor. de terra ut uas, quod ex terra eſt factum Col.

Terraceus,a. um.pe.cor.ut domus.

Terreſtris,& hoc terreſtre is. omnis g.pe.pro. ut animal.

Terſus,a.um pe.pro.netto,polito,nettato,limato, ut epiſtola, pręfatio Pli.2.epiſtolarũ.

Terſus,us. ui. m.g.pen. pro. nettare,ſciugare Apul.1.a tergo is. E

Tertiarium.ii.n g.pe.cor peltro,

Teſſella,æ.f.g. pe.pro inſerto, inneſto che ſe pone in gli arbori,ſurculus,qui inſeritur ramo Pli.dado,a quibuſdã tauoliero Iuue. 15. & quicquid exciditur in quadrum ut ex pepone, caſeo in portiunculas aliquas Apitius phaſiani recentes, & facias ex eo teſſellas cum pipere. Idem cucurbitas a latere ſubtiliter ad modum teſſelæ oblongæ, a teſſera.

Teſſetarius ludus, gioco del dado.

Teſſellatus,a. um. pe.pro. muſiato ut pauimẽ cum Suet. Vitr.

Teſticulus i.m.g.pe.cor.

Teſtis is.omnis.g.pe.pro teſtimonio,Hier.teſtis tribunal. Verg.in Buc.ſidera teſtes,dicitur quaſi anteſtis. i.anteſtans,ut aliqui quaſi tenẽs ſtatũ gręce μάρτυς, martyria, teſtimoniũ F

Teſtiuilicium ii. n.g pe. cor. filo che caſca da la tela ponitur & pro re uiliſſima Plaut.eme rem teſtiuilio.

Teſtamẽtũ i.n.g p.p.teſtamẽtũ nõ dr̃ a mẽtis teſtatione ut Iuriſ.ſed a teſtor ut calciamẽtũ pauimẽtũ,cõdimẽtũ,quæ nõia ſumũt tũ ſyllabã,cũ antea exirẽt in men ut calciamen,ueſtimẽ, quibus addita tũ, fit calciamẽtũ,ueſtimentum,teſtamentum,græce diatheci.

Teſtator ris.m.g.p.pro. factore de teſtamẽto, gręce diathetis.

Teſtamẽtarius,a.um p.c.pertinẽte a teſtamẽto ut lex, ſubſtantiuũ chi fa teſtamenti falſi Ci. 3.de Off.qui falſa teſtamẽta ſcribit.

Teſtus,us.ui. m.g.pe. p.teſto da cocinare Ca.

A Teſtum,i.n.g.pe.pro.Pli.

Teſqua,n.g.pe. pro.inde luochi diſerti,aſpri.

Teſtuacium,i.n.g.pe.cor.cotto ſotto il teſto, col teſto.

Teſtis,is.m.g.pen.pro coleus Poeta in priapeis,quod teſtis eſt uirilitatis.

Tetanos,i.m.g.pe.pr.ſtare ritirato collo, morbus tectam, & immobilem ceruicem rigore neruorum intendens.25.de Helleboro.

Tetinicus,a.um. pe.cor.collo ſtorto,chi non moue il collo.

Teter,tra.trum pe.pro.crudele Ci.de Offi.3. tetrũ facinus,lordo,fœtidum Var 3.ut uox, &.x. teter ora cruor, triſto, amaro, ut abſinthium Lucret. uitabile Ci.3. de Off.quibus nihil tetrius.

Tetricus,a.um.penulti. correp.ſeuero,rigido

B grande ut pecten a tetrico Sabinorum monte aſperrimo.

Tetragonus,a.um.pe.correp.de quattro cantoni,angoli,quadrangulum,perfetto ut homo Plaut.

Tetragoniſmon, i.n.g.pe.pen.pro,quadratura,quadro.Plaut.

Tetrarca,æ.m.g.penulti.produ.quartæ partis princeps.

Tetrapharmacon,i. n.g.pe. cor.cibo fatto de quatto cole.Spar.

Tetrapleurus,a. um.pe.pro. de quattro fianchi lati.

Tetradoron,i. n.g pen.pro. de quattro palmi Vitr.Pli.

Textum,i.n.g.pe.pr.teſſuto, quo textum eſt, a texo is.

C Textilis,& hoc textile is,omnis.g.pe.c.che ſe texe,quod texitur.

Textor,ris.m.g.pe.pro teſſitore,a texo is.

Textrix,cis. f.g.pen.pro.teſſetrice Vlp.l.3. de pen.leg.

Textricula,æ.f.g.pe.cor.mulier,quæ texit.

Textura,æ.f.g.pe.pro.teſſitura,texere opus.

Textrina, æ. f g.pe. pro. boteca del teſſitore, officina,arte del teſſitore Pli.

Textrinum.i. n.g.pe.pro. boteca del teſſitore Ci.in Verrem.

Texterna,æ.fœminini.g.penulti.produ. Apu. in Florid.

Thalamus,i.m. g pe. cor.letto,camera da dor mire,matrimonio Verg. 6 externiq; iterum thalami.

Thalaſſicus color pen. cor.celeſtino, celeſte, turchino turcheſco, Plautus a thalaſſia id eſt mari.

Thalaſſimus, a.um.penul.produ.ut ueſtis Lucret. 4. D

Thalaſſometra,æ.m.g.penu. pro.meſuratore, ſcandaliatore del mare, maris menſurator, Ambroſius.

Tales Talem Cice.2.de Diui.

Tarſium,ii.n.g.pe.co.Tartaya,urbs Hiſpanię.

Thaſſa,æ.f.g.pe.cor.amandola,a Thaſo inſula Thraciæ.

Thaſos inſula olim Eria, uel Etria dicta Plin. 4.cap.13 Herod.dicta eſt a Thaſo filio Phœnicis,eſt in mari Aegeo.

Thalaſſio,nis. f.g.pe. co.in obli.pro.canzona dele nozze,carmen nuptiale, quæ uox quaſillum uas, & lanificium.

Theatrum,i. n.g pe.pro.latine uiſorium,theatro, talanio da uedere ſpectaculi: ſpectaculi, giuochi che ſe fanno nel theatro Mart. multitudine che uede li ſpectaculi conuentus E Quin. primo gaudebit maiore theatro.i.multitudine audientium,uel ſpectãtium Cicero primo de Diui. frequentiſſimo theatro, incredibili clamore, & plauſu.a theoramæ,id eſt inſpicio.

Theatralis, & hoc theatrale is.omnis generis penulti. produ. de theatro, pertinente a theatro ut lex.

Theatricus a.um penultima cor. de theatro.

Thebaicæ,& thebaides dactili fructus palmarum Pli.13.&.24 hinc Stat.in Syl.

Telamotoſa, fœminini generis penulti.prod. thelamone ,Pli ſinus.

Themeſa,æ. f. generis penultima cor. Cemenara,urbs.

Thenaria,æ.f.gene.penulti.correp.Matapan, promontorium. E

Theodoſia, æ.f.g.pe. cor. Caffa, Capha urbs eſt in Taurico Cheroneſo.

Theraſia,æ.fœmini.g.penul.correp.eſt inſula uide Agaſſa.

Termæ, arum,fœminini generis penul.producta ſtufa, ſudatoro, loca ubi deſudant, qui ſe loturi erant in balneis. Qui namque in balneis lauabantur loca prius calido aut ad ignem, aut ad Solem deſudebant,poſtea lauabantur, poſtremo perungebantur oleo Apul. 4. nudatique, & flammæ largiſſimæ uapore recreati, calidaque perfuſi,& oleo peruncti menſas dapibus, thermon Græci calidum uocant.

Thermæ himerę,termini oppidum Siciliæ.

Theriaca

A Theriaca æ. f. g. pe. cor. terriaca, miaca, ne dicas tyriaca, thera namq; eſt uipera, ex uiperis ut Galenus ſit amputatis utrinq; quaternis digitis.

Teriotrophion, ii. n. g. pe. cor. boſco, parco do ue ſe nutricano fiere, animali incluſi Var. de re ruſt. ubi ferę nutriuntur incluſæ a τηρ.i. fera, & τρεφιν. i. educatio, a latinis uiuarium, & leporarium Gel. 2. cap. 20. .

Theriophylaces ferarum cuſtodes in ſylua.

Termopolium, ii. n g. pe. cor. tauerna doue ſe uendeno coſe calde, caupona ubi calida uenduntur. Plaut. in trinumo.

Theuton, is. m. g pe. pro. todeſco, a theutone deo eorum quem e terra ortum exiſtimant.

Theutonicus, a. um, pe. cor. ut arma.

Theutonus, a. um. pe. pro

Therichon, i. n g. pe. cor. eſt genus poculi dictum ab artifice.

B Theta thideo ſignificat mortem, quod circularem perfectam formam angens interſerat linea, uel θάνατος mors dicitur hac nota.

Thia æ. f. g. pe. pr. arbor eſt odorata, latine uocatur citrum, quæ arbor fuit inter pauca nitidioris uitæ inſtrumēta, ex qua menſæ preciosiſſimæ conficiebantur, ex qua ut Theophra. fiebāt templorum cōtignationes. Quoniam thiæ materia incorrupta eſt in tectis contra uitia omnia.

Trigamuſa æ. f. g. pe. pro. uide Stophades.

Thlaſia ſiue thlibia æ. m. g. pe. cor. chi ha i teſticoli rotti, et conſumati, qui teſtes habet fractis attritoſue Suid. Vlp. de uerb. ſign. l. ſpadonū, a thlibo, ſiue athlao. i. frango.

Thoratium, i. n. g. pe. cor. calcele de lo arbore de la naue Pollux extremum mali nauis ad antennas, uide antenna.

C Tholus, i. m. g. pe. co. tribuna dela chieſa, me dietas teſti in rotundum collecti, ubi trabes coeunt ad quod dona ſuſpendi conſueuerunt.

Thorupherus, i. m. g. pe. cor. hebdomadario. i. ſacerdos ferens pallium ſacerdotale.

Thorax, cis. m. g. pe. pro. corſaletto, i. petto de coraza, petto Pli. thoracem purgant, Albertus uocat clybanum, pāno de petto pettera, parapetto, bauarello, Suet. in Augu. thorace. lineo, Iuue. 5. uiridē thoraca eſt & lineus grǽcū eſt uocabulū ꝗ olmos quoq; uocāt.

Thoracatus, a. um. pe. pro. ueſtito de petto, de coraza Pli.

Thorexis is. f. g. pe. pro. eſt uini potio.

Thoreſſomenus bibens uinum Galen. a. in ſententias Hippo. D

Thorus, i. m. g. pe. c. muſcolo dela ſpalla, pulpa, carnis muſcoſa, ſpalla, humerus cui ineſt robur, & firmitudo, eſt & in hærbis, & plantis Plinius.

Thorulus, i. m. g. p. co. muſcolo piccolo, ſpalla piccola, apud Vitr. pro materia torta, & calo ligni in ſe conuoluto.

Thoroſus, a. um. pe. pro. ſpalluto, humeroſus, robuſtus Col. Per. Pli. mula thoroſior.

Thratia æ. f g pe. cor. & Thrace es pro. Romania ſic uocata, poſtquā Aquila Romana cū tironibus, & ueteranis iuit in orientem a thraci, quod ferum, & temerarium ſignificat Eſt n. ea gēs omniū crudeliſſima, & feroc iſſima, uel a Trace Martis filio, cū ſit bellicoſiſſima.

Thrax cis. m. g. pe. pro. da Romania, uocabantur quoq; Thraces gladiatores ab armatura thracū in certamine gladiatorio. qui mirmiloni opponebātur Ci. 6. in Antonina. Pli. xi. hinc Thraiſſa nō Threiſſa, ꝗ ai uertitur ī ei. E

Thile es. f. g. pe. pro. dicitur quaſi thole. i. turbida, & nigra, hæc inſula ob nimiam a Sole diſtātiam caliginoſa, & obſcura plerūq; eſt, nunc Ila uocatur, ut aliqui Iſlandia, de qua Sol. de Britannia loquens ait multæ, & aliæ circum Britanniam inſulæ, e quibus Thule ultima, ultra quam accepimus pigrum, & cōcretum mare.

Thrulla, ę. f. g. pe. pro. caza, cazola, cocchiara del fabricatore inſtrumentum cœmentarii. Hier.

Thruſillatio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. intonicare, tunica, biancheggiare del muro Vitr. F

Thraſcias, æ. m. ge. pen. cor. Maiſtro, tramontana, uentus.

Thraſumenus, i. m. g. pen. cor. lago da Peroſa.

Thriſſa, æ. f. g. pen. pro. Aloſa piſcis fluminis Ariſt. Stra. Oppianus.

Thryon, ii. n. g. pe. cor. fronde de fico, & aliorum quoq; ſtirpium.

Thriallis, dis. f. g pe. pro. in obli. cor. Pimpinella, Bibinella, ut alii taſſo, barbaſſo, hærba Plin. in. 21. ponitur pro lucigno, miccio de la lucerna.

Thronus, i. m. g. p. c. grę ce, latinè, ſeggia reale

Thus, ris. n. g. pe. pro. incenſo, non a tundo ut Ser. ſed a θύω. i. ſacrifico.

Thureus, a. um. pe. co. de incenſo Ver. 2. Geo.

Thuſculum, i. n. g. penul. cor. incenſo piccolo Plaut. in Aul.

A Thuricremus,a. um.pen.cor.doue ſe abruſcia lo incenſo, ubi crematur thus ut focus ara Ver.4.Ouid.in epiſt.Lucre.

Thuribulum,i.n. ge.pen. correpta,incenſero, uas thuris.

Thunnus, i.m.g.pe. pr.tonno, piſcis annuum excedens tempus.

Thunnia,æ.f.g pe.cor. tunnina,a thunnis.

Thuſcia,æ.f.g.pe. cor. Toſcana a thure, quoniam ut Paulus Diaconus populus illius pro uiritæ ſuperſtitioſe in ſacrificus deorũ ſuorum incendere ſolebat.

Thuſcum mare Græci ut Sol.ioniũ,uel thyrrhenum, Itali inferum uocant, ut Stra.3. Ionium ſinum partem eſſe eius maris, quod Adriaticum dicitur.

Thyaſus,i.m g.pe.cor. danza,ballo dedicato a Baccho dio del uino Ver.in Buc.

B Thyoneus,ei.m g pe.pro.Baccho,a θύω i.ſacrifico,quoniam adhuc uiuenti ſacrificabãt.

Tymelicus,a.um pe.cor.de. hiſtrione,pertinẽte ad hiſtrione de repreſentatore de fauole Vit. Iuriſc. ff. de his qui notantur infamia,a thymele.i. pulpito,ſcæna,hinc Auſo.nõ thymelem ſequimur.

Tymbra,æ. f.g pe.pro.ſaturea hærba.

Thymbræus, a.um. pen.pro. de ſaturea, hinc Apollo thymbręus,quod totus ille campus, ubi Apollinis templum iuxta troiã eſt thymbra plenus, uel ab urbe Tymbra Troiadis urbe dicta a Tymbreo Dardani comite.

Thymiama,tis.n.g. pe.pro. in obli.cor.odore, profumo del incenſo, thurea exalatio qua cenſebat apoſtata Porphyrius colendum tã tummodo Deum.

C Thynnus,i.m g.pe. pro.tunno, piſcis annuũ excedens tempus.

Tyridion, ii.n.g. pe.cor. porta piccola,oſtiolum a θύρα.i oſtio.

Tiberiacum,i. n. g.pen.producta Bagnacaual oppidum.

Tibia, æ.f.g.pe cor.gamba, cannella de la gãba,flauto,ciaramella Ci.

Tibialis,& hoc tibiale is.omnis. ge.pe.pro.de gamba,atto a ciaramella,flauto.

Tibiale,is.n.g.pe.pro.alzetti dal ginocchio in giu, ſchineri de arme, gambale,quo tegitur tibia Paul.tit.de re militari.

Tibicen inis.m g.pe.pr.in obli.cor.pifararo.i. ſonatore de pifara,ſonatore de flauto.Ouid. 1.de Ponto.a tibia, & cano ,ut Feſtus tibicines in plurali in ædificiis dici exiſtimantur, a ſimilitudine tibiis canentium, ut cantantes ſuſtinent,ita illi ędificia tenent, & in ablatiuo ſingulari ponitur pro ſubſtentaculo, quo parietes ſubſtinentur Iuuen.3. pontello,& pro omni ſubſtentaculo Ouid.4.Faſt. ſtantẽ tibicine telam. D

Tibicina,æ.f g.pe.cor. ſonatrice de flauto, ciſello.Iuue.2.Gel.

Tibicinium,ii.n.g pen. cor. ſonare de flauto, ciaramella,ciſello.Apul.in Flor.

Ticinum,i.n g.pe.pro.Pauia,urbs papia.

Ticinenſis,& hoc ticinenſe is.omnis.ge.pen. pro. da Pauia.

Tignarius,ii.m.g.pen.co.marangone, maſtro de aſcia.Caius,qui trabes dolat,& ſolaria lignea conficit,& qui ædificia extruit.

Tigillum,i n.g.pe.pro.trauicello, trauo piccolo,trabs parua,a tigno. E

Tignum i.n.g.pe.pr.trauo, trabes in.l.12.tab. appellatione tigni utCaius in.l.tigni de uer. ſigni. Vlp. in.l.1.§.tigni, continetur omnis materia, ex qua conſtat ædificium ut tegula, lapis cæmenta, arena,calx,& in uineis tigni quoque appellatione continenrur omnia uineis neceſſaria,ut perticæ, pedamenta,a tego is.

Tigurinus pagus zurich,in Heluetia.

Tilia, æ. f g.pe.cor.teglia,arbor,quam græci φιλύραν uocant,ſcorza interiore aliatum arborum ut ulmi. Pli.de ulmo corticis interior tilia lepras ſedat.

Tilaceus,a.um.pen.correpta de teglia , ut tabula cap.

Tilium,ii.n.g.penulti. corre. Argente urbs in Sardinia. F

Timauus,i m.g.pe.pro. Brenta fluuiolus per quem a Patauio itur Venetias. Verg.in.1.

Timidus,a.um pe.cor.timido,pauroſo,qui ſẽper timet,timens ad tempus ex cauſa.

Timiditas, tis.f.g.pen.cor.in obli.pro.timore, paura Cic.de repub.2.& de Orat.2.

Timor,is m.g.pe.cor. eſt metus mali impendentis Ci.in Tuſ.græce φόβος.

Timotheus eſt nomen proprium.i.honor dei, timi. i. honor, theos deus,uel ſecundum hebræos ut Hier.beneficus,uel beneficium, ſeu benefaciens,aut beneficientia eſt.

Tinea æ. f g peo.cor.tignola,Var.tarma uermis ueſtes, & chartas maxime corrodẽs Pli. xi.cap. 34. Mart.non metuas mortem Neuole , ſed tineas, licet timeas ſed falſo quidam legant.

Tinnulus,

A Tinnulus,a.um.p.c.alto,ſonoro,ut dicacitas.
Tina,æ.f.g.pe pro.tina, Var.
Tineoſus,a.um.pe. pr.carolato Col 9. ca. 14.
Tinctura,æ.f g.pe. pro. tegnere, tenrura Pli.
Tingitana pe.pro.uide Maurıtania.
Tinge,es.f.g.pe.
Tintinnabulum,i.n.g.pe.cor.campanello,cāpanella Iuue.6.
Titio,nis.m.g.pen.cor.in obli. pro. il tizzone col fuoco lignum extinctum interdum ardens Apul.7.
Titianum,i.n.g. pen.pro.ciciano,pagus prope Nolam.
Tirina,æ.f.g.pe.pro.oſſa de oliua.
Titillatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.tillicare, illecebra quædam cum tactu halatum Cic. in cato,a titillo as.
Titillarus,us.ui.m.g.pe.pro. Pli.
B Titillamentum,i.n.g.pe.pro. Fulgentius.
Titubantia,æ.f.g.pe.cor tremare, timore,dubitare,ut linguę Sue.a titubo as.
Titubatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.
Titulus,i.m.g. p.c.titulo,idex operis.libri,ponitē pro honoribus,& laudationibus Pro.domus eſt titulis,quaſi tutulus a tueor, ꝙ tueī nomē operis,uel authoris,eſt & inſcriptio,q̄ uaſis inſcribitur Iuue.in. 5.titulūq; ſenectæ.
Torus i.m. g.pe. cor. letto da dormire, & da mangiare. Quoniam antiqui in lectis diſcūbebāt Ver.2.inde toro,a tortis hærbis,toros etiam appellamus tortiles illas eminentias, quibus corona exornatur, Cicero, de Perfecto Orat.ut in corona toros, uide thorus,& Collectanea.
Totulus i.m.g. pe. co.letto piccolo de tauole.
Tortor ris.m.g.p p. bombardiero,qui tormētorū ſaxa torquet, Amianus, & Apollo tortor,qui eminus iaculatur. Suet. in Aug.uel
C quod cruciat homines, quoniam Apollinis nomen eſt pernicioſum, cum uulnerat, peſtemq; immittit Plaut.Orat.tiratore de martoria,chi lega, pone lhuomo ala martoria, al taglio,batterore ſeruus lorarius,qui alios domini iuſſu cædit iuue.14.a torqueo es.
Torcular us ii.m.g pe.cor.calpeſtatore, calcatore,piſtatore de uua nel canale.
Tortus us.ui m.g.pe.pro. intorcigliare, rauolgere, replicato, flexus ut draconis Cice.2. de Diui.
Tollutarius equus chinea, cauallo portante, cauallo che ua ſerrato.
Tollutarius,ru.m.g p.c. ſtrataioto Se.epi.87.

Tollo,nis.m.g. pe. pro. cato genus machinę, quo trahitur aqua alteram partē pregrauate pondere Col.in orto.Plau.i Rud.a tollo is. D
Tolles tumor eſt faucibus,& tonſillæ dicuntur per diminutionem.
Tomica, æ.f.g.pen.cor. friſo Vitr. ut pictura, quæ fit circumcirca in margine librorum, porrarum, & ſimilium.
Tomentum.i.n.g.p.p.impitura de coltre, matarazi,& ſimilium Suet.
Tomos,i.f.g pen. cor. charta tagliata da libri quando le ligano,ponitur pro libro ſeu parte libri,ut primus tomus.m.g.. Hie.
Tomix,cis.m. g pe.cor.fune,corda da herba, funis hærbeus Pli. Vitr.7.
Tonario,nis.f g.pen. cor. in obli.pro.tonare, tronare non dicitur tonitio,a tonat.
Tonitrus,us.ui.m.g pe.cor.tuono, Stat.tonitrus agis. E
Tonitru,u.n g.pe.cor. & tonitruum Actius tonitrua,græce bronte,
Tonſus,a.um.pe. pro.toſato a tondeo es.
Tonſus,us.ui.m.g.pe.pro.toſo,tonſura Plau. in Amphy.Actius tonſu lugubri.
Tonſura,æ.f.g.pe.pro.tosare.
Tonſor,is m.g.pe.pro.barbiero.
Tonſtrix,cis.f.g.pe.pro.barbiera.
Tonſtrina,æ.f.g pen.pro.barberia, boreca de barbiero,officina tondendi Plau.in Epi.
Tonſorius,a. um.pe.cor.pertinente a radere, ut culter Ci.3.de off.
Tonſilis, & hoc tonſile is. omnis g.pe.cor.da raderſi, che ſe rade ut olea.
Tonſæ,arum f.g. penul.producta frequentius in plurali remo, pala piana del remo Verg. 7.Sili.14. F
Tonſilla,æ.f.g pe. producta palo doue ſe lega la fune del nauilio, palus,ad quem funis religatur nauticus.
Tonſillæ,arum.f g.pe producta ſcadenza,gotte, morbus.
Tongri,orum.m.g pen.pro. populi, ubi nunc Barbantia.
Tonus,i.maſculini generis penultima producta tono, non dicitur a tonando ut aiunt ſed a τείνω.i.intendo,tonus.n.ſignificat intentionem uel uocis,uel cordæ.
Tophus.i.m.g.pe.pro tufo,lapis cauernoſus, & minus ut Plinius ponderoſus,græca τόφος prima pro. Vitr.
Topiarium opus,mortelle,citrangole,citri intexuti Pli.ſunt arbores intextę ornādi cauſa

A Aphrica,in.l.cũ quereretur. §. ulc.de lega.3.

Topia,orum.n.g.pe.cor.Vitr.

Topiarius,ii.m.g.pe. cor.inteſſitore de arbori Plin.qui arbuſculas facili flexu in uarias formas, figuraſq; humi, rure, parietibus effingunt a τόπων.i.a locis uel a topiis.i.funiculis.

Topiaria,æ.f ge.pen.cor. arte de inteſſere arbori,Cicero.

Torale,is.n.g.pe.pro.touaglia de tauola Lãp. Hora.uero toral dixit.

Toreuma,tis.n.g pen pro.in obli.cor.uaſo de releuo,ſculpito,uas cœlatum,ſcalptum, a toreuin.i.cælare.

Toreutice, es.f.g.pen.cor. ſcolpire, releuare, Pli.eſt ars cælãdi,quã Phidias,demõſtrauit.

Torentina,æ.f.g.pe.pro.trotta,piſcis.

Torcular,is.n.g.pe. pro. Torchio, canele doue ſi peſta, & torce l'uua, eſt tam uinarium quam olearium, ubi calcatur, & torquetur,a

B torqueo es.

Torculum,i.n.g.pe. cor.Col.

Torcularius,a. um.pe. cor.pertinente al parmento,ala uita di torno.

Tortus,a. um.pe. pro.intorcigliato,rauolto, replicatus, flexus,lanziato,menato ut ſaxũ, tormentato,martoriato,torto.

Tortilis, & hoc tortile is,omnis.g.pe. cor.che ſe piega, uolta ut nodus,anſa Ouid.

Tormentum,i.n.g. pe.pro. bombarda inſtrumentum bellicum Cice. 7.

Tormentum,i.n.g. pe.pro. bombarda,inſtrumentum bellicum ad diruenda oppida,euertendeſque urbes a torqueo , quod tela torquẽt.i.giro celeri ſaxa torquer, iaciat, emittat Ci.7. Antonianarum, quid ille faceret in ducias ante cõſules, oculoſq; legatorum tor

C mentis Mutinam uerberauit, Sene.2.Natural. nubium intra ſe cõpreſſarum anguſtiæ medium ſpiritum emittunt, & hoc ipſo inflammant, ac tormenti modo eiiciunt,martoria,dolor corporis ad eruendam ueritatẽ, ponitur pro omni cruciata, græce baſanos.

Tormina,num. n.g.pen.cor. dolor di uentre, morbus inteſtinorum,ponuntur pro cruciatu ventris Ci.2.Tuſ.

Tormines,num.m.g.pen. cor. dicuntur quod dolore torqueant.

Torminoſus,a.um.pe. pro.chi ha dolor de uẽtre,chi pate di uiſenteria, torminibus laborans Ci.4.Tuſc.

Torquatus,a.um penultima producta,torque decoratus.

Torquis is. m. &.f.g.pe.pro. Li.7.uno torque, D Suet.in Aug. aureo torque,Gel. Pro.torquis ab inciſa decidit unca gula, Iuſt. 13 torque aurea, collaro doro, ornamentum militum, quod circa collum geſtabant, a torqueo, quod ĩ collo torquebatur.i. flectebatur.Pli. ait torquibus aureis auxiliares externos donatos a Romanis fuiſſe, at ciues non niſi argenteis.

Torris,is.m.g. pe.pro.tizone che arde, lignũ ardens.Lact.

Torridus,a.um.pe.cor. ſecco,arroſtito,abbruſciato,a torreo es.

Torrens,ntis.m.g pe.pro. fiume che deſecca in la eſtate,correnta piena,fluuius in æſtate deſiccans qui magna fertur aquarum copia, adiectiuum,abondante Iune.10.torrens dicendi copia, hinc torrentior piu copioſo, E abondante ut ſermo.

Torrentulus,i.m g.pen.co. fiumarella fiumaretta, paruus torrens.

Torpens,tis omnis.g.pen.pro.pigro, attonito Ci.2.de Diu.torpentes obſtupuiſtis Achiui.

Torpor,is.m.g.pen.pro. pigritia eſt corporis, ſtupor mentis.

Torpedo,inis.f.g.pe.pr.in. obli.cor.dicitur a piſce,qui græce ναρκη uocatur,& quemcunque ex his piſcibus attigerit piſcator torpeſcit.i.hæbeſcit.

Torpidus,a. um.pe.cor.attonito,Apul.9.

Toruus,a.um.pe.pro. aſpro, crudele, terribile,quaſi teruus,a terreo es.

Toſtus,a.um.pe.pr.arroſtito Pli. a torreo es.

Totus a.um.pe.pro. tutto, eſt cui nihil deeſt, & refertur ad quantitatem, & integritatem F ut domus, omne uero de uniuerſis numero deſtinctis ut omnis grex, a tot, græce olon.

Texicum i n.g pen.cor.toſſico,ueneno,quaſi taxicũ,a Taxo arbore ut Pli.quæ in Archadia eſt tam preſẽtis ueneni,ut ſiqui dormiãt ſub ea,cibumue capiant,moriuntur,quod confirmat theophraſtus in.3.de Plantis.

Trabea, æ.f.g.pe. cor.ueſtis fuit conſulum,& ducum ut Diony. in.5. & augurũ Verg. ſuccinctus trabea,& regũ Pli.8.

Trabeatus,a. um.p.p.trabea indutus Sta.ĩ Syl.

Tractatio,nis.f.g pe. cor.in obli.pro. maneggiare.Ci.2.de Diui.a tracto as.

Tractabilis, & hoc tractabile is.omnis.g.pen. cor.maniggiabile,toccabile.

Tractus us.ui. m.g.pe.p. regione,ſpacio,indugiare ſprolõgare,dimorare,mora,,pductio ut bel-

A ut belli, Tacitus, uerborum, Cic. de Orat. in Antonio Plin. ad capitonẽ illa tractu placet.

Trachelus i. m. g pen. pro. metà de la uela, media ueli pars ut aiũt ſed male, ſed ; media ferme pars uaualis mali, Macro. in. 5. Sat. licet naualis ueli ſed corrupte legatur, eſt quoq; Trachelus ſpina, quæ medium hominem a capite ad imum corporis ſecat.

Tractus, a. um pe. pro. ſtraſcinato, a traho is.

Tractator, is. m. g. pe. pro. percaccio, corriero, ſtaffetta, qui habet licentiã adducẽdi equos in curſu publico, chi ha licẽtia de pigliare li caualli, da la poſta, Cod.

Tractorium, ii. n. g. pe. cor. ſtraulo Vitr. a traho is, tractoria organa ſunt machinæ, mangano, rota, argata da tirare Vitr.

Traditio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. dire dicere. Pli. donare, dare, rerum omnium Suet. in

B Aug. aſſignare rerum omnium, a trado is.

Traditus a. um. pe. cor: donato, dato.

Traguriumii. n. g. pe. cor. Trao inſula.

Tragemata um. n. g. pe. cor. confectione che ſe mangiano dapo la cena, confectiones, quæ cœnantur poſt cœnam. Macro. dicuntur nõ a τϱάγω. i. hirco, ſed a trago. i. comedo.

Tragelaphus i. m. g. pe. pro non eſt hircocer- uus ut aiunt, ſed animal hirco, & ceruo ſimile Pli. 8. ſpecies eſt cerui. barba tamen, & armorum uillo ab aliis diſtans, nec alibi, quam iuxta Phaſim amnem naſcitur, componitur ex tragos. i. hircus, & elaphos. i. ceruus.

Traha, æ. f. g. pe. cor. ſtrauolo, ſtragula, traglia ploſtellum ſine rotis Verg. a traho is, quod per terram trahitur.

Traiectio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. uarii cur ſi, & recorſi ut ſtellarum Ci. primo de diui.

Tralucidus, a. um. pe. cor. tranſlucente, che lu

C ce per mezzo Pli.

Trames, tis. m. g. penultima produ in obli. cor. ſentiero, uia ſtretta, camino ſtretto, Liui. uia anguſta, a transmeando.

• Traductio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. paſſeggiare, corſo ut temporis Cic. primo de Diui.

Trama ę. f. g. penult. produ. trania, teſſimento, filum, quod in tela ſubtexitur tenuiſſimum, græce rhodane, hinc macerrima puella trama decenter appellatur, ſimile eſt hoc Perſianum, mihi trama figuræ eſt reliqua eſt, & ueſtimentum tenuiculum trãslucidum Var. a tramando. i. t raiciẽdo, quod frigus tranat.

Tranatio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. paſſare a guazzo, tranſitus fluuiorum, a trano as.

Tranſitio, nis. f. g. pe. cor. in obli. pro. paſſare, paſſagio a tranſeo is. D

Tranſfuga, æ. communis generis penulti. correpta fugitiuo ali inimici, qui ad hoſtes confugit.

Transfugium, ii. n. g. pen. correp. fugire, fuga ali inimici.

Tranſenna, æ. fœ. ge. pe. pro. laccio, trappola da pigliare, laqueus accipiendi funiſq; extenſus Cicero de Ora. primo Plautus fune, corda exteſa Sal.

Trapeze græca Trabiſonda, in Cappadocia.

Trapezita, æ. m. g. pe. pro. banchiero, numularius, a trapeza Hier.

Trapezophoron, i. n. g. pe. co. pedaſtallo, quod menſam ſuſtinet Ci. 7. epiſtolarum.

Trecenſis, is. f. g. pe. pro. Trois, urbs in Campania Franciæ. E

Tremor, is. m. g. pe. cor. in obli. pro. tremare, paura, timore.

Tremodium, ii. n. g. pe. cor. canto funebre cantus lugubris.

Trepidatio, nis. f. g. pe. cor. in obl. pro. timore, andare infretta, con uelocita, græce δειλία.

Trepidus, a. um. pe. cor. timido, timoroſo, pauroſo Gel. ueloce, preſto Iuue. 2. fugerunt trepidi, Verg. 4. Geo. tum trepidę inter ſe, perturbato græce δειλός.

Trepido, inis. f. g. penulti. produ. in obli. cor. timore, paura.

Trepidulus, a. um. pe. co. timidetto, timoroſo, poco timido, pauroſo.

Treſſis, is. m. g. pe. pro. tre dinari, tre caualluc ci Perſ. emo librum teſſibus. i. tribus aſſibus.

Triarchus, i. m. g. pe. pro. capitanio, patrone de galera Cic. in Verrem actio. 3. a triens, & ἀρχός. i. princeps. F

Tribulis. is communis. g. pe. pr. uicino, di quel la cõtrata, da quella ottina, de quella tribu, Ter. in Adel. Cicero, tribulis ſacerdos, parrochiano a tribu.

Tributus, a. um. pe. pro. donato, a tribuo is.

Tribunus plæbis, ſiue plæbeius, eletto del populo, qui populum defendit.

Tribunus ærarius, teſauriero del exercito, quod illi pecunia tribuebatur, quam militibus reddebat.

Tribunus militum, maſtro de campo, a quibuſdam Mareſcalco, quod terni ex tribus tribubus Tatienſium, Raunium, Lucerum ad exercitum mittebantur.

Tribunal, is. n. g. pen. pro. tribunale, ubi ſedet

 iudex

A iudex populo ius dicturus, pro tabulatis excreſcentibus Pli. utitur.

Tribus us.ui.f.g.p.c. quod populus Romanus in tres diuiſus fuit partes Tacienſes, Ramnēſes, & Luceres, de quibus noſtra lege collectanea ubi multa præter aliorum opinionem leges. Li. tamen putat tribus dictas a tributo.

Tributum i.n. g.p.p. tributo, quod principi tribuitur pro generali regimine dictum a tribubus, quod ea pecunia, quę populo imperata erat tributim. i. per ſingulas tribus ſoluebatur a tribuitione. i. contribuitione tribuum, uel quod militibus tribuebatur Iuriſconſul. græce telos, uel quod a multis tribuatur.

Triceps, itis omnis.g. penulti. correpta de tre capi, teſte.

Tricephalus, a.um.pe.cor.idem.

Trichia, æ.f.g.pe.cor. ſurda, piſcis Pli. 9. ca. 15.

B Trico, onis. m.g.pe. cor. in obli. pro. litigioſo, amatore de piaiti, Cap.

Tridens tis. m.g pe.cor. lonzatoro da lanzare peſce, inſtrumentum, quo piſces in mari percutiuntur, ſceptro, bacchetta, ſceptrum non ſolum Neptuni, ſed etiam Aeoli uentorum regis Luca. 2. tridentis æoli dictum a tribus dentibus, uel ob triplicem, quam habet aqua ptātē. Eſt labilis, natalib', & potabilis.

Triens tis. m.g pe.cor. in obli. pro. erat numus .i. tertia pars aſſis. i. quatuor denarii, & non il torneſe noſtræ monetæ ut aiunt, quoniā ex tribus conſtat denariis, coppa, calix. i. uas potorium, a numero unciarum quatuor, quarum erat capax. Mart. Prop. ſic habeo calceum trientem de quattro punti, ſic & de ſimilibus. Quia apud antiquos omnia deuidebantur per aſſem. i. libram uide as.

C Trieris, ris. f.g.pe. pr galea Hier. nauis triplici remorum ordine inſtructa Hier.

Triduum, ii. n.g.penul. correpta ſpatio de tre di, giorni.

~~Triduanus, a.um~~.pe. pro. Apul. in. 10. a triduo.

Triennis & hoc trienne is ~~omnis. g. pen. pro.~~ de tre anni.

Triennium, ii. n.pe. cor. ſpatio de tre anni.

Trietericus, a.um.pe. cor. quod tertio quoq; anno contingit.

Tricæ, arum. f.g. pe. pro. imbroglie, ligamenti, impedimenti ut in pedibus Plau. in Cur.

Tricolor, is oīs. g. p.c. in obl. pr. de tre colori.

Tricorpor, is omnis. g. pen. pro. in obli. cor. de tre corpi ut umbra, Ver. 6.

Trifauces. um. communis g. pe. pro. cannarozzi, cannaroni. D

Trifur is communis. g. pe. cor. in obli. pro. grā ladro, gran ladrone.

Trifurcifer, i. m. g. pe. cor. gran forcaiolo, maximus furcifer. Plaut. in Aul.

Trifidus, a.um. penul. corre. ſpaccato, rotto in tre parte.

Triga æ.f g.pe. pro. frequentius in plurali carretta da tre ruote, carro da tre ruote, Iuriſ. 21. ff. de ædilitio edicto, ſi triga uenerit. i. tres equi uincti.

Trigarium ii.n g.pe.cor. rogattore, contraſtare, ſcaramucciare de carri Plin. inſine ne equos quidem in trigariis præferri licet, ſed mendoſe tricariis legitur.

Trigeminus, a.um.pen.cor. tre, ut filius Col. trigemini ſunt, qui eodem partu editi ſunt Li. in primo. B

Trigon nis. m.g.pen.cor. in obli. pro. tracina, piſcis, trygon uero græce eſt auis turtur, tortora, dicitur a tryzo. i. gemo, ſtrideo, ideo in Buc. Verg. nec genere aeria ceſſabit turtur ab ulmo, figura da trecantoni angoli, eſt & pilæ genus.

Trigonalis, & hoc trigonale is omnis. g. pe. pr. de tre cantoni, angoli trigonalis pila.

Trigonus, a.um. pe. pro. Macro.

Trigonicus, a.um. pe. cor. Firmi.

Trigamus, i. m.g. pen. cor. chi ha pigliato tre mogliere.

Trigama, æ. fœ, ge. penul. cor. chi ha pigliato tre mariti.

Trilibris, & hoc trilibre is omnis. ge. pen. pro. de tre libre.

Trimus, a.um. p.p. de tre anni, de rebus Hier. F

Trimulus, a.um. penul. correp. de animalibus ut equus.

Trimatus, us. ui. m.g. penultima producta ſpatio de tre anni.

Trimeſtris, & hoc trimeſtre is omnis. g. pen. pro. de tre meſi.

Trimyxos, i. fœ. ge. pen. produ. lucerna da tre lucigni, micci.

Tryno, Priami mater ut Hellanicus, ut Alcinan zeuxippiæ.

Trinacria, æ. f. g. pe. c. Sicilia. ob tria acra. i. promontoria Pachynnum, Pelorum, & Lilibeū

Trinacris, dis. f. g. pe. co. ut fœmina Ouid. trinacris a poſitu nomen adepta loci.

Trinacrius, a.um. pe. cor, Siciliano.

Trinoctium, ii. n. g. pe. cor. tre notti continue, Val. 2. Auſo.

Trinobantes

A Trinobantes, tum. penultima pro. Londres.
Trionche, es.f. g.pe. pro. Vazacchio brozago auis ex ſpecie accipitrum.
Tripherus i.m.ge.pe. cor. tartaglio, balbotto, bleſus, balbutiens qui nec, t & r l proſert. ff. de ædilitio edicto. l. idem Ofilius. §. fin. Gellius in. 5.
Tripus dis. f.g pe.cor. treſpede, triſpo, pedeſtallo da tre piedi, tauola da mangiare da tre piedi Pli. menſa, ſcannumq; tribus conſtans pedibus, caldaro, uas, æneum ad aquas calefaciendas Ouid. in epiſtolis & ſeptem tripodas, Homer. 8.
Tripudium ii. n. g pe.cor. danza, ballo, eſt terrę percuſſio Ci. primo de Diui. L quaſi terræ pauium a pauire. i. percutere, & ferire.
Trips, is eſt uermiculus, qui ligna rodit Theophra. Pli. 16.
B Triquetra, æ.f.g.penul. producta Sicilia, a triangula ſpecie.
Triquetrus, a. um. penultima producta Siciliano, Horat. Sil.
Triracium, ii.n.g.pe.cor. Grandazzo, Randazzo, oppidum Siciliç.
Triraciencis, & hoc triracienſe is omnis.g.pe. pro. da Grandazzo Pli.
Triremis, is.f.g. pe pro galea.
Triſſa, æ.f g.pe.pro. Aloſa, piſcis.
Triſpaſtus, i. m.g.pe pro. trozola da tre girelli, rotole.
Triticum, i.n. gene. penul. correp. grano, frumento, tritico.
Triticarius, a. um. pe. co. de tritico, frumento, ut conditio. Vulp. in. l. prima de condi. tritici.
Triticeus, a. um. penultima correpta Vergi. primo Geor.
Tritura, æ.f.g. pe. pro. ſcognare de grano, pi-
C ſtare, & ſimilium Ver. primo Geor. cum frumentum teritur, a tero is.
Tritonia, æ.f.g.pe. cor. Minerua dea de la ſapientia, dicta quod primum habitu uirginali apparuit in tritobe palude, a qua dicitur.
Triuialis, & hoc triuiale is. omnis. g. pe. pro. de tre uie, uile, uulgare, quod fit dicitur in triuiis. i. locis publicis, commune ut lingua, ſciētia, quæ in triuiis docetur, & non quod tres continet artes ſcilicet grammaticam, dialecticam, rhetoricam.
Triuia æ.f.g.pe.cor. Diana dea de la caccia dicta, quod tria habet nomina In cœlo uocatur, in ſyluis Diana, in Inferno, Proſerpina, uel quod in triuiis, in quibus ei ſacrificatur, & compitibus præeſt, uel quod lucra in cœlo tribus mouetur nis in altitudinem, latitudinem, & longitudinem, uel quod tres habet oris ſpecies ut tria uirginis ora Dianæ. Sciēdum eſt teſto Plutar, tropheum ſolitum erigi in triuiis in Dianæ honorem, quod Hecateſion appellauere. D
Triuenefica æ.f g.pe.cor. grande affattochiara, maxima uenefica Plaut. Aul. Tris. n. in compoſitione ſemper auget, & apud græcos habet uim ſuperlatiui.
Triuium, ii.n.g.pe.cor. tre uie, ponitur pro loco publico, Catul. omnibus in triuiis.
Trochus, i.m.g. pe. cor. ſtrumolo, trotro, machina rotonda ex buxo, qua pueri ludentes ſcutica agitare, rotareq; cōſueuerunt Sido. græcum eſt uocabulum.
Trochiſus, i. m g.pe.cor. ſtrummo'o piccolo, trattula piccola. E
Trochilus, i. maſ gene penul. producta reillo, rex auium.
Troculus, i. m.g.pe.cor. rota piccola, ut rota incompleta.
Trochilæa æ.f g.pen. pro. trozola, curtula da tirare, eſt inſtrumētum orbiculatum ligneū, uel æreum cum orbiculis, quo haurimus aquam fune ductorio Lucrer. Euſeb. 8. Victr. æ a trocho. i. rota, a quibuſdam argata.
Trogilum, i.n. g.pe.pro. oppidulum in Sicilia nunc largia.
Troglodytæ, ſunt populi Aetiopiæ dicti a ſpecubus, & cauernis, in quibus habitant. Eſt enim troglie foramen, & ſpecus, Herod. in Melpomene.
Troiugena, æ. communis. g pe.cor. Troiano. F
Tropis, is.f. g.pe. pro. che fa uoltare lo ſtomacho a uomitare, uerſio, quę ſtomachum perturbat, Mart. 12. bibit ergo tropim, ut uomat.
Tropæa Auguſti, Trobia oppidum.
Trophima tis. n.g.pe.pro. in obli.cor. dozena, meſata per le ſpeſe, merces ipſa, & precium nutricationis. ff. titu. depoſiti. a trophim id eſt alere.
Trotilum, i.n.g. pe.pro. Curcuratio Thucyd. oppidum Siciliæ.
Troxima uua, uua da mangiare & nō da fare uino, uua matura, & comeſtibilis. troximos matur⁹, & comeſtibilis Iu. de uer. ſi. l q ſiidū.
Trua æ f.g.pe.c. bacile, uas, quo aqua e culina in lauacrinam fundebant a tranciendo, quod per eam aqua trancitur, non a terendo.
Trudis is. f.g.p.c. la ſtuza. i. pertica cōlaqualē

A uottano il nauilio ingradato, incagliato, pertica, qua detruditur nauis de ſcopulo, arenaue, a trudo is.

Truentum i.n.g.pe.pro. Tronto, flumē, Matrino, eſt principium Piceni.

Truculentus, a.um pe.pro. crudele, aſpro terribile, Ter. in Adel. dicitur a truci.

Truculentia.ę f.g.pe.cor. crudelta, aſprezza, terribilita Apu.9.

Trulla æ f.g. pe. pro. ſcafarea, uas aquarum, uinariumq; Cic. ſicut & trua, Paulus de fundo inſtr. taza, da beuere, poculi genus Plau. Amph. omnes trullam aureā Hora. campana ſolitus trulla, Pli.37. cap. 2. Sceuola Iuriſcon. in. l. Seræ dulciſſimæ de auro, & argē to leg. Iuue. Si trulla in uerſo crepitum dedit aurea fundo, cuius eſt ſenſus, & ordo ſi trulla aurea.i. uas potorium dedit crepitum

B ſtercore decidente in fundo trullæ inuerſo. i. ualde nitido, & mundo. Verrere nāq; ſignificat purgare, & in nunc eſt actiua.i. ualde, quo carmine carpit Græcorum ſpurcos, fœtidoſq; mores cacātium in trulla aurea nitido fundo, ubi potitare ſolent, a quibuſdam carrafa, phiala. horum carminum ſenſus eſt paratus laudare ſi bene ructauit, quod eſt ſignum digeſtionis, & ſanitatis, ſi rectum bene minxit, & rectum, non lectum legendum. i ſi recte minxit ſi lectum non laudaret, ſed uituperaret, & ſi cacaret, quæ ſunt ſigna ſanitatis, quæ alii ſentiunt non probo.

Truncus.a.um.pe.pro. tagliato, rotto, muttilato, ſmembrato, ut manus truncos pedibus ait Oui.15 & pedum Ver. primo Geor. &.4.

Truncus, i.m.g.pen.pro. ramo de arboro trun

C cato Col. corpo ſenza capo Verg. a. littore truncus.

Trullum, ei.n.g.pen.cor. bacile, ſcafarea, uas aquarium, quo manus perluuntur Var.

Trux, cis omnis.g.penul. correpta crudele, aſpro terribile.

Truſatilis mola, pe.cor. mola che ſe gira, uolta con la mano Gel. Var.

Trutina æ.fœ.ge. pen cor. non eſt ut aiunt ſo ramen, in quo eſt examē hoc eſt lingua bilā cis, quod in ea examen digito tradatur, ſed ſtatera, bilancia Victru. x. ex trutinis, quæ ſtateræ dicuntur, nec dicitur a trudendo ut referunt, ſed a trutinando, ponitur pro iuditio Cice. populari quadam trutina examinatur, Iuue. trutina ſuſpendit Homerum.

Tuba, æ.f.g.p. co. trombetta, dicta a tubis ſūt.n. tubi cornua, quod ea, quæ iam ſunt ex ære, tunc fiebant ex bubulo cornu tubam inuenit Piſeus Tarrenus Sil. Pli. D

Tubarius, ii.m. g. penulti. correpta fattore de trombetta.

Tuberoſus a, um.pen.pro. brognoloſo, pieno di tartoffole.

Tubicen, is.m. g.pen. cor. trombettiero.

Tuburcinatus, a. um.pen.producta mangiato infretta.

Tubus i.m. g.penul.cor. & per diminutionem tubuli ſunt canales, caduſo, tuſalo, tufo, ex creta, ſiue ex alia materia, ſunt fictiles per quos fumus ultra parietem conducitur Iuriſco. in l. quidam, & aqua currens Hyberus in prin. ff. de ſer. urb. præd. non licere tubulos habere admotos ad parietem communē, Sene.14. ad Lucil. ſunt quoq; ut aqua ad ciſternas dicatur, Plin. Atticus ad Cice. ductus uero aquarum, quos iſti tubos, condutto. E

Tuditanus, a.um pe.pro. habens caput ad mallei ſimilitudinem. Antiquitus tudites mallei dicebantur, martello, a tundendo.

Tuceta, orum.n.g.pe.pro. tomacella.

Tudertana, æ.f.g.pe.pro. uide Bethyca.

Turduli.m.g.pe. cor. uide Bethyca.

Tudicula, æ.f.g.pe.cor. cocchiara cauata, copputa, ramaiolo, meſcola. Cato de re ruſti. Celſ. Plin.

Tugurium. ii.n.g.pe.cor. pagliaro, capanna, a tecto tamquam tugularium dictum, ut toga, quod ea tegatur. Paulus. l. 1. de off. prefe. uig. a tego is, quaſi tegurium.

Tuguriolū.i.n.g.pe.co. pagliaretto. capannetta, capanna piccola. F

Tuitio, nis.f.g.pe. cor. in obli. pro. defenſione defendere. Ci. in topi. Macro. a tueor ris.

Tullianum, i.n.g.pe.pr. progionia, carcer Romæ Sal. in cat.

Tulli ut Frontinus de aquæ ductibus ſunt aquarum fluentium riui, conducti, riui de acqua corrente, hinc familia tulliorum.

Tumba, æ.f.g.pe. pro. ſupulchro, tomba Cice. de lege.

Tumor, is.m. g.pe. in obli. pro. inſiatura, gonſiatura, intorzatura, ſuperbia, græce ὄγκος.

Tumultus us. ui. m. gene. penultima producta perturbatione, rumore multorum, dictus ut Quintilia. quaſi timor mulrus, græce thorybos, qui ſine bello eſſe nequit, bellum uero ſine tumultu eſſe poteſt Cice. in octaua Antonianarum.

A Tumidus,a.um.pe.co.infiato,gonfiato, intor
zato,ſuperbo.

Tumultuoſus,a.um.pen.pro.ſcandaloſo, per-
turbatore,qui turbas excitat.

Tumultuarius,a.um.pe.cor.ſubitanio,preſto,
ſenza conſiglio, ſubitaneum, feſtinum , ſine
conſultatione. Li.Gel. tumultuarium ſtudiũ
nominat, quod raptim , & per ſucceſsiua fit
tempora, oratio quoque tumultuaria dicta,
quaſi extemporalis , & tumultuoſe condita.

Tumulus,i.m.ge.pen.cor.ſepulchro,Verg. in
Buc.monticello, collina, collis, monticulus
tam naturalis,vt tumulum capit, Ver. quàm
manu humana factus,quaſi terra tumens.

Tumuloſus,a.um.pe.pro.montagnoſo, vt lo-
cus.Sal.in Iug.

Tunetum,i.n.g.pe.pro. Tuniſi, oppidum.

Tunica intima,camiſa. Gel.

B Tunica talaris , cammiſo , veſtis ſacerdotalis,
vſque ad talos.

Tunica balia.i. ſubruffa. Vop. tunica chlorea.
i.viridis.Vop.

Tuor,ris.m.g.pe.cor.in obli.pro.vedere,viſus
Apul.a tuor.

Turba,æ f.g pe. pro. eſt multitudo hominum
vilium,contemptorum,& ſordidam abiectã-
que vitam degentium,eſt & ipſa perturbatio
inter duos. Ter.And.tum illæ turbæ fient,&
Heaut.propter eam hęc turba,& inter mul-
tos, Idem,quid turbæ eſt apud forum? ait La
beo appellari ex genere tumultus , idq; ver-
bum ex græco tractum a tyrbes,enimuero ſi
per plures fuerit puta. x.aut 15 homines tur
ba diceť. Vlp.l. prætor. ff.de ui bo.rapt.in ſin
gulari multitudine maxime , in plurali ſciar-
C ra,rixa,contentio. Ter. Phor.his turbis.

Turbula,æ.fœm.ge pe. cor. multitudine pic-
cola, Apul.4.

Turbella,æ.f.g pe.pro. Plaut.

Turbidus,a.um pe.cor.conturbato,cõmoſſo.

Turbulentus,a um.pe.pro.

Turgidus,a.um.pe.cor.pieno,vt epulis. Iuue.
primo.Perſ.infiato,gonfiato,a turgeo es.

Turgidulus,a.um.pen.cor. poco pieno , poco
infiato.

Turdetania,æ.f g pe.cor. Andalucia,regio.

Turdetani,orum.penult.prod. popoli de An-
dalucia.

Turma,æ.f.g.pe.pro. ſquadra de homini d'ar
me,eſt ex triginta , ſed Vegeti . & Modeſtus
eſt ex triginta duobus,quaſi terina,quòd ex
vnaquaq; centuria terdeni deligebantur , &
fiebant turmæ,& eſt equitum,vt legio pedi- D
tum , turmæ præfectus , vt Var.decurio no-
minatur.

Turmalis,& hoc turmale,is.omnis g. pe. pro.
de ſquadra de homini d'arme.

Turones,um.m.g.pe.pro.tours.

Turpia,æ.f.g.pe.cor. Anguillara,oppidum.

Turpis,& hoc turpe,is.omnis g.pe.pro.laido,
deformis,grande,magnum. Verg.3. Georg.
cui turpe caput,& 4 turpes paſcit ſub gurgi-
te phocas,crudele.

Turpificatus,a.um pe.pro imbrattato , allor-
dato,vt animus. Ci.3.de off.

Turris,is.f.ge.pe.pro.torre,quòd tuetur. i. de
fendit turres,vt Ariſt. inuenerũt Cyclopes,
vt Theopraſtus,Phœnices.

Turunda,æ.fœ.g.pen.pro.ſtoiello,miccio,ta-
ſto,Cato.boccone che ſe da alle galline per
ingraſſare,boccone che danno le nutrici alli
figliuoli,buccea,ſiue bolus , qui datur galli- E
nis ſaginandis,& a nutricibus infantibus,grę
ce pſonon vocant, a quibuſdam , piza cotta
ſotto la cenere, foccaza, placenta ſub cine-
re cocta.

Tuſci a Tuſco rege Herculis filio.

Tuſſis,is.f.g.pe.pro.toſſa.

Tuſſedo,inis.f.g.pe.pro.in obli.cor. Apul. 9.

Tuſſilago,inis.f.g.pe.pro.in obli.cor.eſt hær-
ba,quæ tusſim ſedat. Pli .

Tutor,ris.m.g.pe.pro.tutore,qui vim,poteſta
temq; habet in capite libero ad tuendum cũ,
qui ob ſuam ætatem ſponte ſe nequit defen
dere,quaſi tuitor.i.defenſor Paulus.l.prima,
in princi.de tute. F

Tutamentum,i n.g.pen.pro.ſecurità, ſermo-
nis,& cuiuſque rei.

Tutus,a.um.pe.pro.ſecuro,qui tuetur.i.defen
dit,& qui defenditur, vt in tuta vrbe tuti ſu-
mus.

Tutiſſimus,a.um.pe.cor.molto ſecuro.Ter.in
Adel.Ouid.2.

Tybur,is.n.g.pe.pro in obli.cor.Tiguli,oppi-
dum prope Romam a Tyburto Argiuo.

Tiburtinus,a.um.pe.pro.da Tiguli.

Tympaniſta,æ.m.g.pen.prod.tamburino,qui
pulſat tympanum.

Tympanotriba,æ.communis generis, penult.
prod. Plaut.

Tyrannoctonus,i.m.g.pe.pro.occiditore, am
mazatore de tyranno.Cice.

Tyrannicida,æ.communis g pe.pro.

Tyrannis,dis.f.ge.pe.pro.in obli. cor. olim in
bonum,

A bonum,pro regno. Val.4. tyrannidem a ciui
bus delatam adeptus.

Tyrianthina veſtis,pe.cor.veſta violata.

Tyrrhenum mare a Tyrrheno Lydi fratre, at-
que Athys filio.

Tyrocneſtis.is.f.g.pen.pro. grattacaſo, grat-
tarola di ferro.

Tyro,nis.m.g.pe.pro.homo darme nouello,
principiantè in qualunche coſa.

Tyrocinium,ii.n.g.pe. cor. primo fatto d'ar-
me,ex tyrone.

Tyrobaptarius,ii.m.g.pe.cor.tintore de ſcar-
latto,a tyro vrbe,& βάπτω tingo, lauo.

Tyrotarichus,i.m.g.pe.cor.migliaccio. Ci. ad
Papyrium pætum,& ad Atticum.

B

VACATIO,nis.f g pc.cor.
in obli prod.eſſere exem-
pto dal pagare, ſeruire, eſ
ſere remoſſo dal pagare,
ſeruire, remotio a ſolutio
ne,& ſeruitute, vacatio a-
nimæ eſt remiſſio, aut a
curis, & oneribus libera-
tio,Val.Suet.vt ſcholaſticorum,vacatio ſtu-
dii.i.vacantiæ,ceſſare, vt a rebus publicis, a
vaco as.

Vacca,æ.f.g.pe.pro.vacca.Verg.in Buc. vt a-
iunt a vaco,geminat C vt producat primam,
vt relligio.

Vaccinus,a.um.pe.pro.de vacca,vt caro, lat-
C re.Apul.

Vacerra,æ.f.g.pe.pro.legno doue ſe lega il ca
uallo in la mangiatora,cauiglione,Col. 6.c.
18.ubi ligatur equus in præſepio.

Vacia,æ.communis.g.pe. corr.gamba ſtorta,
ancharella, qui pedes extrorſus habent ob-
tortos.

Vacuus,a.um.pe.cor.vacuo, grande, vt atriū,
ſaltus.Ver.Ci.ad Q.fratrem ab iſto periculo
vacuus,& ad Att.vacuum a bello, & in pri-
mo de off.a cura,& in primo de Diui.a men-
te vacua,& primo de off.curiſque vacui,Sal.
in Iug.vacuum frugum,Plau. vacuum iurnū,
vacuum cerebri,Horat.2.Serm.

Vacuitas.f.g.pe.cor.in obli.pro.Ci.primo, de
off.vacuitas ab angoribus,lo eſſere ſenza, eſ
ſere vacuo a vaco as.

Vadum,i.n.g.pe.cor.vado,eſt &locus, qui ob
breuitatem pedibus tranſiri poteſt, ponitur D
pro loco ſecuro,vt ſum in vado, ſto ſecuro.

Vadoſus,a.um.pe.pr.pieno, abondante de va
di,luoco che ſe paſſa a guazzo.Sal.in Iugu.

Vadimonium,ii.n.g pe.cor piezzaria, ſpôſio,
Sene.Ci.pro Quin.citatione.Plau.in Curc.
Val.3.tenere corte.Li.33.Gel.7.Plin.7. pro-
meſſione.Apul.11.effetto.Idem.x.promiſſæ
libidinis flagitat vadimoniū,dicitur,a vador.

Vapher,ra.um.pe.cor.aſtuto, malitioſo, Cic.
3.de off. quaſi valde apher, qui natura ſunt
valde aſtuti.

Vapherrimus,a.um.pe.cor.aſtutiſſimo, mol-
to aſtuto. Ci.

Vagus,a.um.pe.cor.vagabondo,errabondo.

Vagitus,us.m.m.gen.pen.prod.piangere delli
figliuoli.

Vagina,æ.fœ.g pe.pro.fodaro,guaina, vt cul-
tri,leguminum. Iuue.5.

Vaginula,æ.f.g.pe.cor.guainella.Pli. E

Valetudo,nis.f.g.pen.pro.in obli.cor. ſanità,
malatia,infirmità, præcedentia verba, & ſe-
quentia indicant ſignificatum, a valeo es.

Valentiſſimus,a.um.pe.cor.robuſtiſſimo. Ma
cro.Suet.in Aug.

Valgius,a.um..pe.cor.coſſe ſtorte, ancharel-
la,qui in diuerſum tendentes habent ſuras.

Vallis Roſida,Ronciualle.

Valetudinarius,a.ū,pe.c.malaticioiſe,rmicio

Valetudinarium,ii.n.g pe.cor.infermaria, ho
ſpitale,delli amalati.Sene.Col.12.

Vallina,æ.fœmi.gen.pe. pro.Grani,oppidum
in Vngaria.

Vallis,is.f.g.pe.pro.vallone,a vallo as.

Vallicula,æ.f.g pe.cor.vallone piccolo.Hier.

Vallatus,a.um.pe.pro.circondato,intorniato.

Valor,ris.maſ.gen.pen.cor.in obli.prod. valo F
re,prezzo.Pli.

Vallus,i.m.g pe.pro.palo.

Vallum,i.n.ge.pen.pro.ſteccato,fit ex multis
vallis,Cæſar in maſculino protulit,multitu-
dine de pali.

Valentia,æ.f.g.pe.cor,fortezza,Titinnius.

Validus,a.um.pe.cor.ſano,robuſto,fermo,po
tente, dicitur & ingenio validus. i. potens.
Sal.in Iug.

Valuæ,arum.fœm.gen.pen.pro. porta che ſe
apre denrro,valuæ clauſæ repagulis. Ci. pri-
mo de Diui.

Valuolus,i.maſc.gen.pe.cor. guainella, ſcor-
za,bacello,baiana,folliculum leguminis fa-
bæ,Col.2.cap.12.quaſi valliuolus, quòd val
lo fabis

A lo fabis excutiatur.

Vanitas,tis,f.g.pe.cor.in obli.pro.bugia, men ſiogna,mendacium. Ci.primo de Diui.

Vannus,i.f.g.pe.npro.criuello,vaglio.Col.& in Bacchi ſacris adhibebatur. Quòd liberi patris ſacra ad purgationem animæ pertinebant,& ſic homines eius myſteriis purgaban tur,ſicut vannis frumenta,hinc eſt quod diciturOſſyridis membra a Thyphone dilaniata Iſis cribro ſuper impoſuit. Nam idem eſt Liber pater dictus,quòd liberet, quem Orpheus a gygantibus dicit eſſe diſcerptum.

Vanus,a.um.pe.pro.bugiardo,menzognano, mendace,mendax. Cic.primo de Diui.pazo, vt homo. Iuu.de poco giudicio,ſapore, fraudolente,infido,Gel.vacuo, vt auena. Verg.

Varianus,i.m.g.pe.pro.calore, fluuius præter fluens Beneuentum.

B Varius,a um.penu.corr.vario,diuiſato, veſtis varia diuiſa.

Vapor,is.m.g.pe.cor.calore,caldo.

Vaporoſus,a.um.pe.prod.caldo,pieno de caldo,Apul.

Vaporarium,ii.n.g.pe.cor.ſtufa ſudatoro.Ci. ad Quint.fratrem.

Vapicenſis,is.fœm.ge.pen.pro.Gap ciuitas in delphinatu.

Vappa,æ.m.g.pe.pro.vino ſbollito,vino ſuápato,vino che è al fundo,vino rauolto, Hor. quod euanuit,ponitur pro ſtulto, poltrone, nulli rei apto.

Varus,a.um p.pr.coſſe ſtorto,ancarella,Hor.

Varioli,orum m g pen.cor.varuoli, moruilli, coccie,puſtulæ quæ naſcentes pueros maxime infeſtant.

C Vas,dis.m.g.piezo,ſicurtà, in capitali, Cic.3. de off.vas vero ſis. eſt.n.g.in plurali ſecundæ declinationis, quia antiquitus hoc vaſum.i. flectebatur,vaſo,vaſcello,vt cyathus,vrce°.

Vaſcularius,ii.maſcu.g.pe. cor.cretaro,pignataro, che fa vaſcelli de creta, figulus,a vaſis.

Vaſculum,i.n.g.pe.co.vaſcello, vaſo piccolo.

Vaſtitas, tis.f.g.pe. cor.in obli.prod. eſt & diſtructione,disfattione. Ci.2. de off. & primo de Diui.vaſtitatem eſſe Italiæ.

Vaſtitudo,inis.fœ.g.pe.pro.in obli cor.grandezza,cuiuſque rei.Gel.

Vaſtatio,nis.fœ ge.pe.cor.in obli.pro.diſtructione,disfatione.

Vaſtator,ris.maſc.gen.pen.prod. diſtruitore, disfacitore.

Vaſtema,æ.f.ge.pe.pro. carro de dui caualli.

Vaſtulus,a.um.pe.cor grandicello, grandetto, poco grande,vt corpus. D

Vaſtus,a. um.pe.pro. grande, vt vox, equor, fluctus, animus. Sal.in Cati.aſpro,horrendo vt antrum. Verg. Ci.feroce Ci.

Vaſtiſſimus,a.um.pe.cor.grandiſſimo, latro, animal. Sene.epiſtola.61.

Vates,tis.comunis.g.pe.pro.indiuino, profeta,poeta,a viendis.i.coniũgendis carminib°.

Vaticinatio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.indiuinare,profetizare. Cic.de Diui.

Vaticinium,ii.n.g.pe cor.

Vaticinator,is.m.g.pe.pro.profeta, indiuino.

Vber,is.n.g.pe.pro.in obli.cor.

Vdus,a.um.pe.pr.bagnato,vt linteus,calceus.

Vdo,nis.maſ gen.pedale de lino, calciamenti genus.ff.de aur & arg.leg.l.argumento.

Vecors.dis.omnis g.pe.pro.pazzo follo,a ue, dictione priuatiua.i.ſine corde,i.prudentia.

Vecordia,æ.f.g.pe.co.pazia,follia, codardia, Sal.in Iug.Mario vecordiam obiectabant. E

Vectabulum,i.n.g.pe. cor. carro per carrico, da carricarſi,a vecto as.

Vectigal,is.n.g.pe.pro.gabella,datio,tributo, publico,intrata,rendito etiam priuato, cenſus, redditus priuatus. Cic.in vltimo Paradoxo,a veho is.

Vectigalis,& hoc vectigale is.omnis g. pe.pr. tributario,vt ſocius,ager. Ci.3.de off.

Vectorius,a.um.pe.cor.portatore,atto a portare,ut equus.

Vectio,nis.f.g.pe.cor.in obli.pro.careggiare, vt equi,nauis Suet.

Vectis,is.m.g.pen.pro.palo de ferro, ouer de legno da chiudere le porte,eſt palus ferreus ſiue ligneus,quo fores obfirmãtur, dictus ꝙ ad ictus. Verg.uehitur manibus Cynaras Agriopæ filius inuenit,palo de ferro,quo vtũtur ruſtici,& fabri. F

Vectura,æ.f.g.pe.pro.carriare,portare.

Vegerra,æ.f.g.pe.pro. Aquiſgrano.

Vegetus,a.um.p.cor.robuſto,ſano,vt corpus. Gel. Ci.primo de Diui.mobile,vt ſignum, viuax,vigens.

Vehi,orum.m.gen.penult.cor. Ciuita Caſtelſtellana,oppidum.

Vehentanus,a.um.pe.pr.da ciuita caſtellana.

Vehens,entis.omnis g pe.cor.in obli. pro.

Vehis,is.f.g.pe.cor.carro. Plin. Col.2.cap.5.a vehendo ſtercore.

Vehiculum,neut.gen.penult.cor.Plin. Traia. a veho is.

Vehicu-

A Vehicularius,ii.m.g.pe.cor.carreſe, carrectiero,qui ducit.

Vehicularis,& hoc vehiculare is.omnis g. pe. pro.pertinente a carro,vt rota,equus.

Velia,æ.f.gen.pen.cor.Caſtello al mare della bruca, a quibuſdam Molpa oppidum prope Palinurũ,dicitur a paludibus, quibus cingitur,quas Græci helias poſtea.H. in V verſa fuit ut henetus.Venetus.

Velinus,a.um.pe.prod.da caſtello al mare della Bruca.

Veliuolum mare,che ſe nauiga.Verg.

Velamen,is.n.g.pe.pro.in obli.cor.coprimento,a velo as.

Velitatio,nis.fœm.gen.pen.cor.in obli. prod. ſcaramucciare, combattere,contraſto, ſciarra de parole.Plaut.

B Veles,itis.m.g.pe.pro.in obli.cor. cauallo legiero,ſtrataioto, fante, pedone armato alla legiera,lancia ſpezata.

Velum,i.n.ge.pe.pr.vela da nauigare, dicitur a volat a quo volat, Aeolus velis vti nautas docuit Diod.5.

Veliuolans antis,omnis ge.pe. cor.in obli. pr. volans velo Pacuuius referente Cicero.primo de Diui.veliuolantibus nauibus,che volano,a velo,& volo as.

Velaria,um.n.ge.pe.pr.vela che copre il theatro,Papinianus Iuriſconſul.eſt & locus velis clauſus,Iuue.

Vellus,eris.n.g.pe.pro.in obli.cor. lana, certo de lana,vello de lana,a vello is,antiquitus vellebatur,non tondebatur.

Vellaunodunum,i.n.ge.pen.prod. ville noue
C in lo Reno.

Vellaunii,orum.m.g.pe.cor.San Flor.

Velunum,i.n g pe.pro.Beluno,urbs.

Velares,ium.m.g.pe.pro.cortina.

Vendax,cis.omnis.g.pe.pro.venditore continuo,& liberalmente.Cato.

Vendibilis,& hoc uendibile is.omnis ge. pen. cor.uendibile,che facilmente ſe vende, Cic. grato al populo, commune, vulgare,vt orator,oratio,Cic.

Venditarius,a.um.pe.cor.vẽditore continuo, & conſueto.Plautus.

Venenarius,ii.m.g.pe.cor.uenditore de toſſico.Apul.fattore de toſſico.Hier.

Veneficus,i.m.g.pe.cor.affattochiaro,magaro,facturiero,qui incantationibus, & cæteris malis vtitur artibus, & qui etiam venena facit,intoſſicatore.Lacta.5.

Venefica,æ.fœm.gen.pen.corr.affattochiara, facturiera. D

Veneficium,ii.n.g.pe.cor.affattochiara,factura,magaria,malia.

Venenum qui dicit,adiicere debet verum bonum eſſet,an malum. Nam & medicamenta venena ſunt,& quod nos venenum appellamus,Græci pharmacon,apud illos tam medicamenta, quàm quæ nocent hoc nomine continentur, Caius in.l. qui venenum,de verbo.ſigni.veneno,quòd per uenas eat, id eſt fluat.

Ventilabrum,i.n.g pe. pro. pala da ventilare, da paliare grano,& ſimilia.

Ventilator,oris.m ge.pen.pro. ventilatore de grano,paliatore de grano.

Venuſtas,tis.f.g.pe.pro. bellezza de femina, gratia del dire, a Venere dea venuſtatis, & pulchritudinis.

Venuſtus,a.um.pe.pro.bello,aggratiato. E

Venuſtulus,a.um.pe.cor.belletto,poco bello aggratiatetto.

Venuſtiſſimus,a.um.pe.co.molto aggratiato, vt ſcriptor.Ci.de perfecto Orat.

Venia,æ.f g.pe.cor.gratia.Verg primo, indulgentia. Quint pace,& bona gratia.

Ventoſus,a.um.pe.pro.legiero,inconſtante, inſtabile,ſenza propoſito. Horat.

Ventriculus,i. m.g.pe.cor.uentricello,ventre piccolo.Iuue.3.

Venter,is.m.g pe.pro.ventre,ghiottone,Lucil.Perſ.popa venter.i.helluo, qualis eſt popa ſacerdos iuriſ. eſt in vtroq; ſexu.

Ventricoſus,a.um.pen.prod.ventruto,tripputo.Plaut.

Venalitius,ii.m.g pe.cor. venditore de ſchiaui.Pli.21.Ci.a vendo is. F

Venalitiarius,ii.m.g.pe.cor.Vlpi.Pli.

Venalitium,ii.n.ge.pen.cor. doue ſe vendeno ſchiaui, locus vbi nouitii venduntur. Apul. Apolog.prima,Paulus iuriſcon.

Venalitius,a.um.pe.cor.uenduto,vt grex, ſeruus,familia.Plin.Pompon.iuriſcon.

Venetiæ,arum f.g.pe.cor.Venetia,vrbs in ſingulari Venetia,Marcha,Triuiſana.

Venus,ris.fœm.gen.penu.cor. Venere dea de luxuria,coitus. Sene. a venio.i. creſco, quia Venere cuncta veniunt.i.creſcunt. Cic.3. de Natu.Deor.

Venus,us.ui.m g pe.pro.vendere, a ueneo is.

Venalis,& hoc venale,is.omnis ge.pen.prod. da venderſi.

Venatio,

A Venatio,nis.f.g.pe.cor.in obli. pro. caccia de animali,Ci.in Cato.

Venatus,us.ui.m.g.pe.pro.

Venaticus,a.um.pe.cor. pertinente alla caccia,ut haſta.

Venatorius,a.um.pe.cor.vt canis.

Venator,oris m.g.pe.pro.cacciatore.

Venabulum,i.n.g.pe.cor.ſchelcro,ſpiedo,haſta venatoris.Pli. primo epiſto.Iuue. Mart. a venor.

Venilia eſt quoque Neptuni vxor,eſt vndi dicta, quòd ad littus veniat. Auguſt. 7.de ciuit. Dei.

Venetus color,pe.cor.turchino,celeſtino,marinis fluctibus ſimilis. Veget.4. a quibuſdam beratino,fratcſco,papale.

Vepres,ium.m.g pe.pro.ruſtina,ronza,ſpina. Ci.legitur,& in ſing.Ouid.

B Veprecula,æ f.g.pe.cor.ruſtina piccola, ronza piccola.Cice.pro Seſtio.

Vepretum,i.n g pe.pro. ruſtinaro, ſpinaro, ronzeto,locus plenus vepribus.

Veratrum,i.n g pe.pro.helleboro,veratro,dicitur inſanientibus dicitur a vertendo. i. mutando cerebrum.

Ver,ris.n g.pe.pro primauera,vide æſtas.

Vernaculus,a.um.pe.cor.de prima vera,vt putatio.Pli.proprio,peculiare,vt vua.Pli. conſueto,& de noſtra caſa,vt ſapor,crimen. Ci. ſeruo, hinc lingua vernacula, de noſtra patria,barbere,dicitur a verna.

Verbero,onis.m.g.pe.cor.in obli. pro. degno de baſtonate, maluagio, dignus verberibus.

Veredus,i.m.g.pe.pro.cauallo veloce, cauallo portante,cauallo legiero, eſt equus velociſſimi curſus. Mart. Procopius veredos, ait

C in Perſico bello equos publicos vocant, ſtafetta.

Verriculum,i.n.g.pe.cor,ſcopa, ſcopetta, rete,a verro is,i.traho. Veriſſos appellat Spartianus, qui inſigni albo, & rubro vtuntur, ſcacchiati, quartiati, licet in Spartiano Veriſſimos legatur.

Vertex,cis.m.g.pe.pro.in obli. cor. vt Quint. & eſt contorta in ſe aqua,vel quidquid aliud ſimiliter vertitur.inde propter flexum capillorum pars ſummi capitis, ſumità, cima del capo,Verg a vertice. Iuli. ex hoc in montibus eminentiſſimum. Verg vertice ſaxi,ſumità. Idem in primo verſus, & vertices dixere antiqui,quæ primo Scipio Aphricanus in E literam ſecundam vertiſſe dicitur, non me præterit grammaticos aſſerere vertex eſt capitis,vortex eſt fluminis, Quintilianum ſequor,ponta del axo del carro,& del cielo,vide cardo. D

Vertigo,inis.f.g.pe pro.in obl.cor.vertigine rotare,morbus capitis tenebroſitatem inducens.Pli græce ſcotoma a græco verbo ſcotomæ.i.vertiginor, & non a ſcuto, vt aiunt, turbo etiam dicitur latine,ne dicas cum vulgo ſcotonia,a verto is.

Vernus,a.um pen.pro.de primauera, vt flos. porticus.Pli.primo epiſtola.i.æſtate,& hyeme aprica.i.ubi ſit perpetuum ver.

Vernalis, & hoc vernale,is.omnis g.pe. pro.

Verbenarius,ii.m gen.penult.cor.imbaſciatore,orator.

Verbero,nis.pe.cor.in obli.pro.huomo da baſtone, Ter.in Phor.

Verbere totum habet pluralem,baſtonata,baſtone.Quint. verberis ictu.Lucr. E

Veragri,orum.m.g.pe.pro.ſan Maurice.

Vernatio,nis.fœ.ge.pe.cor.in obli.pro. guarnazza,veſta vecchia.Pli.

Vermis,is.m g.pen.pro.verme,a uertendo ꝙ ſeſe torquendo repit.

Vermina,um.n.ge.pe.cor. torcetura, tortura de ventre,tortiones ventris.Pli. a vermibus.

Verna,æ.communis gen.pen. pro. ſeruo nato in caſa, ex ancilla vere natus. tempus enim veris ad fœturam eſt aptiſſimum.

Vernula,æ.communis gen.pe.cor. ſeruo piccolo nato in caſa.

Veredarius,i.m ge.pe. cor. ſtaffetta, cauallaro, Hier.a veredo.

Veridicus,a.um.penu.cor.veridico.Ci.primo de Diui. F

Verbanus lacus. lago maggiore prope Mediolanum.

Veriſimillimus,a.um.pe.cor.veriſimile. Cice. primo Rhet.

Verſutia,æ.fœm.gen.pe.cor.aſtutia,malitia,a vertendo.

Verſutus,a.um.pe.pro.aſtuto,malitioſo. Ci.3. de off.& verſutiſſimum in primo.

Verſoria,æ.fœm,gen.pen. cor. boſſola,de nauiganti. Plaut.

Verticulum,i.n.g.pe.cor. cocco fuſaiuolo.

Verticillum,i.n.g.pe.pro.Pli.

Verpus,a.um.penu.prod.giudeo, retagliato, diſcapellato.

Verpa,æ.f.g p.pr.penis. Mart. poeta in priap.

Veretrum,i.n.g pe.pr.ſtrale,ſaietta,a vereor.

Verbum,

A Verbum,i.n.g.pe.pro.parola,prouerbio, ſententia.Ter.in Eun.

Verſus,us.ui.m.g.pe.pro.verſo, vt Ouidii, opera,opus totum Catul.leuare verſu,virgolo,vt libri, a verto is.

Verruca,æ.f.g pe.pro.porro, berrina caro eminens.Plin.Suet.in Dom.

Verricula,æ.fœm.gen.pen.cor.porro piccolo,berrinella.Col.

Verricoſus,a.um.pe.pro.chi ha porri,berrinoſo,verrucoſa loca.i.inæqualia.

Vertagus,i.m.ge.pe.cor.leurero, cane de caccia. Mart.

Vertiginoſus,a.um.pe.pro.fatto in tondo, in circolo,vt motas.

Veruex,cis.maſcu gen.pen.pro.caſtrone, caſtrato,montone.

B Veruecinus,a.um.pe.pro.de caſtrone,montone,vt cato,Plin.

Veru,u.n.g.pe.cor.ſpito,ſtedione,a verſo.

Veſania,æ.f.g.pe.cor.pazzia,follia.

Veſanus,a.um.pe.pro. pazo, folle tempeſtoſo,procelloſo,vt pontus.

Veſcæ,arum f gen.pe.pro. tela de ragna, rafcatigna,fulinia.

Veſcus,a.um.pe pro piccolo,minuto,Pli.corpore veſcos,ſed eximiis viribus.

Veſtam deam colebant, quòd variis hærbis, ac arboribus veſtiatur, de qua noſtra vide collectanea.

Veſticeps,pis.m.gen.pen.pro.in obli.cor. barbato.Gel.Apul.

Veſtiarius,ii.m.ge.pen.cor guardarobba, cuſtos veſtium,venditore de veſta. Vlpi. ff. de

C inſtito. actio.l quicunque, eſt & qui veſtit principem.

Veſtis,is.fœ.g pe.prod Veſta, Verg.vide Daunia, veſtis eſt mihi appoſita, la veſta me ſta bene,bene conuenit,quadrat.dilatare veſtes anguſtas,largare.

Veſtiarium,ii n g.p.cor guardarobba, vbi ſeruantur veſtes,veſtito,veſta, Sene.Col.1.cap. 8. vt calcearium pro ipſo calceo. Vlpi ff. de alimentis,& ciba.leg.neque veſtiarium, neque calcearium.

Veſperus,a.um pen.cor.Plin. 18.horæ rigandi matutina, atque veſpera, idem matutinū tempus, atque veſperum, itaque recte dicimus licet negent,veſperæ horæ, & veſperi pſalmi.

Veſpertinus,a.um penult.prod.de ſera, Cice. 3.de Natu.veſpertinis temporibus.Cel.nam vere meridianis temporibus calor, nocturnis, atque matutinis, etiam veſpertinis frigus eſt. D

Veſpilo,onis.m.g.pe pro. ſepelitore de morti de notte, ſine pompa funebri. Mart. nocturnus funerator,a veſpere.

Veſtigium,ii.n.g.pe.cor pedata ſignum remanens ex pede,ponitur pro ſigno.

Veſeuus mons,& Veſuuius,Somma,mons,& pagus prope Neapolim ad octauum lapidē, Veſulus vero eſt mons Liguriæ.

Veſtiſpicus,a.um.pe.co.Plaut. Affranius. Var.

Veſtiplicia,æ.f.g pe.corr femina che piega, li panni,a veſte,& plico as.

Veſtiſſimus,a.um.pen.cor.molto ben veſtito, vt pecus.Col.

Veſper,is.m.g.pe.pro.in obli.cor. ſera al tardi. Auſo.veſperis illius. Ver. veſpere ab atro conſurgunt venti.Cel.3.inter meridiem, & veſperem,Cæſar in bellis ciuilibus primo veſpere,veſper eſt ſtella veſpera tempus, græce ἑσπέρα dicitur.Ci.de nat.deor. E

Veſperna,æ.fœ.ge.pe.pro.mangiare,collatione della ſera.

Veſticula,æ.f.g.pe.co.gozzo,qua cibum aues tenent.Ci.2.de Diui.

Veſtigatio,nis.fœm ge.pen.cor.in obli. prod. andare cercando.

Veſtitus,us.ui.pe pro. veſta,veſtito, vt purpureus.Ci 2.de Diui.

Veſculus,i.m ge.pe.cor.ſottile, delicato.

Vetatio,nis.f.g.pe.cor.in obl.pro. vetare,prohibere,non dicitur vetitio.

Veterator,is m g.pen.pro. inuecchiato a fare male.Apul.Ter.Ci.3 de off.deceptor,& callidus,& qui diu ſeruiuit.Vlp.

Veteratrix,cis.fœ.ge.pe.pro.inuecchiata a far male, Apul. F

Veterinaria,æ.fœ.ge.pe.cor.maneſcalcaria.i. ars ueterinarii.

Veterinarius,a.um.pe.cor.pertinente a maneſcalco,vt medicina.Col.

Vetulus,a.um.pe.cor.vecchiarello, poco vecchio,eſt diminutiuum a vetus.

Vetuſtus,a.um.pe.pro. vecchio,antiquo.

Veteranus,i.m.g.pe.pro. ſoldato vecchio,eſſercitato in guerra.

Veteramentarius,ii.m.g. pe. cor. repezzatore de ſcarpe, Sueto. in Vitel. qui veteres reficit calceos.

Vetulonia,æ.f.g.pe.cor.Viterbo,oppidum.

Vexatio,nis.f.g.p.cor.in obli.pro. ſtracchezza,vt

A za,vt viæ,itineris,a.vexo as.
Vexillatio,nis.fœ.g.pen.cor.in obl.pro.ſquadra de huomini d'arme. Veget.Modeſt. Suet. in Galba.
Vexilla,æ.f g.pe pro.ſaglipendola.
Vexillum,i.n.g.pe.pro.ſtandardo, bandiera.
Vexillarius,ii.m.g pen.cor.alfiero, portatore de ſtandardo.
Vexillifer,a.um.pe.cor.
Via,æ.fœm ge.pe.cor.via,ragione,ratio.Ver. primo.Georg. ignarosque viæ, & in 2. quos ipſe via.
Viator,is.m.g.pe pro.viandante, il caminatore,paſſagiero.i.chi è in viagio,camino, aguzino,sbirro reale,miniſter publicus. Ci.
Viatorius,a.um.pe.cor.pertinente ad viaggio, camino,vt vas,Pli.
Viaticum,i.n.g.pe.cor. ſpeſa che ſe fa in viaggio,Iuue.Ci.in Cato.
B Viaticulum,i.n.g.pe.cor.ſpeſa piccola in viaggio. Apul.
Vians,antis.m.g pe.cor.in obli.pro. paſſagiero,chi è in viaggio.Sid.Apul.
Vibex,cis.m g.pe.pro. in obli.cor. ſegno che reſta per la baſtonata,liuor.
Vibo,nis.f g.pe.cor,Biuona,oppidum in Lucania. Ci.ad Att.
Vibriſſa,æ.f.g.pe.pro.peli del naſo.
Vibramen,is.n.g.pe.pro.in obli.corr.mouere mouimento,vt linguæ.
Vicarius,a.um.pe.cor.ſubſtituto, dato in ſcãbio,dato per parte de alto, vt vicariæ manus Quint.in gladiatore, quæ in pugnam pro altero dantur,mors vicaria, quæ pro altero ſumitur,epiſtola Cypriani,quæ pro nobis vicẽ
C ſupplet, vicarius apud Hora.in Serm. Mart. apud iuriſconſultos vſurpatur pro ſeruo ſerui maioris in familia. Iuriſc.tit.de pecul.leg. eſſe,,& dici vicarios vicariorum.
Vicia,æ.fœ.g.pen.cor.veccia,grani genus, capreolos habet vt vitis, quibus ſcapium lupini, & aliorum calamum, ad quem hæreat deuincit,a vincio,is.de qua. Var.in primo, cap. 31.Pli.18.cap 22.Col.2.cap.11.
Viciſſitudo,inis.f.g pe.pro.in obli.cor.vicenda,Ci.Luceio contracambio. Ter. in Eun.
Vicus,i.m.g.pe.pro.ſtrada,via,caſale, burgo, contrada,pagus,a via.
Vicinus,a.um.pe.pro vicino, vicinus amborũ. Ci.de perfect. Orat.a uico.
Vicinia,æ.f.g.pe.cor.vicinanza.i.homines habitantes prope domum noſtram. Ter. in Adel.& Phor.a vico.
D Vicinum,ii.n.g pe.cor.Hier.
Vicinitas,tis.f.gen.pen.cor.in obli.pro. vicinità.i.propinquitas domorum. Cice.2. de offi. Ter.in Heaut.
Vicanus,a.um.pe.pro.de noſtra ſtrada,via, cõtrada. Enn.
Victus,us ui.m.g. pe.pro. ſpeſa da mangiare, magniare.Plaut.
Victimarius,ii.m g.pe.cor.miniſtro,ſeruo,giacono del ſacerdote, & qui victimas emebat, vt venderet.Pli.
Victor,is.m g.pe.pro.vincitore,& qui uincit, Verg.5. victori chlamydem,a vincolis.
Victrix,cis f.g.pe.pro.vincitrice.
Vitricus,i.m g.pe.cor.patregno.Plin. Traia.
Viduatus,a.um pe.pro.priuato,vt comite.
Viduitas,tis.fœm.g.pe cor.in obli. pro. eſſere viduo.Apul.
Viduus,a.um.pe.cor.vedouo,viduam non ſolum eam, quæ aliquando nupta fuiſſet, ſed eam quoque mulierem,quæ virum non habuiſſet appellari,ait Labeo, quia vidua dicta eſt quaſi ſine duitate.i.mare,& fœmina,quæ ſola viuit non collocata in matrimonio, Iabol.l.malum.§.viduam de verb.ſign.& ve.i.ſine,vel quaſi valde induta. i. ſeparata Iduare nanque ethruſcorum lingua eſt diuidere,eſt etiam vidua non ſolum mortuo marito, ſed viuente cum ſeparata maneat, Sene.in principio Herculis, ſeparato,priuo, vt pharetra. Horat.viduus mente.i.inſenſatus. B
Vietus,a.um pe.pro.flexibile, molle, effeminato,debile,languido.i. ſine ui, & naturalibus priuatus viribus.Cic 2.de Diui. vietum, cor.vietæ venæ,vietus ſenex.Horat. qui ſudor vietis. Lucr. 4. nec ſuper caput eiuſdem cecidiſſe vietũ,a vieo es.i. vincio ligo hic vietor q vaſa vinaria religar,cerchiaro,bottaro F
Vigor,is.m g.pe.cor.in obli.pro. fortezza,gagliardia,vis,& fortitudo.Verg.6. igneus eſt, ollis vigor.
Vigoratus,a.um.pe.pro.chi ha pigliato audacia,& vigore.Apul.
Vigilantia,æ.f.g.pen. corr.diligentia. Verg 2. Georg.Ter.in Adel.
Villa,æ.f g.pe.pro.maſſaria.i. caſa della maſſaria,poſſeſſione del podere.
Villula,æ.f.g.pe.cor.caſetta, caſa piccola della maſſaria.
Villaticus.a.um.pe.cor. pertinente alla maſſaria,poſſeſſione dalla maſſaria.

Villaris,

A Villaris, & hoc villare is,omnis g.pe. pro.

Villatum,i.n.g.pe.pro.panno acottonato,o di freſigio,cioè panno riccio di pelo, che s'uſa a far cappe,& ſaioni, &c.

Villica,æ.fœ.ge.pe.cor.villana,contadina, ſoretana. Iuue.11.

Villicus,i.m.g pe.cor. uillano,contadino.

Villus,i.m.gen.pen.prod pelo de lana, & ſimilium,Mart.

Villum,i n.g.pe.pro.vino ligiero,vinetto.Ter. in Adel diminutiuum a vino.

Vimen,is.neut.g.pen.pro. in obli.cor.vimine, vinchio.

Viminalis porta, porta de ſanta Agneſe Romæ, viminalis collis a Ioue viminio, quod ibi aræ ſunt, & ibi vimina nata fuerunt.

Vinalia,um.n.g pe. cor. feſta de ſan Martino, quòd tunc vina Ioui libamus. Var.

B Vinaceum,eſt acini ſemen, arillo nocchiolo de luuà.Vlp.de furt.l.ſiquis vxori.

Vinarius,ii.m.g.venditore de vino, mercante de uino. Plautus.Sueto.venditor vini,græce œnopola,pe.pru.vinaria, taberna, magazeno de vino,bottaro de uino, græce œnopolim,pe.pro.Plaut.in Aſi.beuitore de vino, bibulus,vinoſus græce œnodos.Vlp. ff.de edit. edict.l.ob quæ vitia.Vinarius,a.um.pe. corr. pertinente a vino,vt taberna. Hiero. a vino.

Vinum lene, vino abboccato. i. ſuaue, mite. Ter.in Heaut.

Vinum protropon,eſt, quod ſponte effluit,an requam vuæ calcentur.Pli.14.cap.9.Vitru.8. tortiuum,torculari expreſſum.

Vinaceus,a.um.pe.co.de vinaccia,vt acinum.

C Vinculum,i.n.ge.pen.cor.ligamento,ligazza, vinclis corporis. Cicer. primo, de Diuin. a vincio,is.

Vinctus,a.um.pe.pro.ligato.Sene.

Vinculatus,a.um.pe.pro,Hier.

Vincibilis,& hoc vincibile is,omnis g.pe. cor. che ſe puo vencere,vt terra.Col.

Vindex,cis.communis gen.pe.pro.in obl.cor. vindicatore, Stat.in primo debita vindex, a vindico as.

Vindelici,ſunt Auſtrini,del ducato de Auſtri.

Vindemia, æ.fœm.ge.pe.cor.vindegna,quaſi vini demia.

Vindicta,æ.fœm.gen.penul. produ. vendetta, bacchetta del regente,pretore,poteſtà a Vitidio Bruti ſeruo vocata, quòd Bruti filiorũ proditionem detexit.

Vinea,æ.f.g.pe.cor.vigna.Verg.eſt & & inſtrumentum bellicum,a vite. D

Vinearius,a.um.p.cor.pertinente a vigna,che è de vigna,vt collis. Col.Var.

Vicarius,a.um.pe.cor.ſubſtituto,dato per parte de altro,vt vicariæ manus. Quint. in gladiatore,quæ in pugnam pro altero dantur, mors vicaria, quæ pro altero ſumitur,epiſtola.Cypriani, quæ pro nobis vicem ſuppler, vicarius apud Horat.in Serm.Mart.apud Iuriſconſ vſurpatur pro ſeruo ſerui maioris in familia iuriſcon.tit.de pecul.leg. eſſe, & dici vicarios vicariorum.

Vicem.f.g.pe.co. noſtram vide grammaticen, vicenda, ſcambio, vt noſtram vicem vltus.i. pro me, ſignificat & incommodum,aut pœnam,incommodo,pena.Hora. primo Carm. viceſq; ſuperbæ te maneant,periculo, Brutus ad Cicer.meam & noſtram vicem timeã. Ver.2.nec ullas vitauiſſe vices. Nec dicas hac vna vice, ſed nunc tantum,nec vna vice tantum, E ſed ſemel tantum, nec duabus vel tribus vicibus, ſed,bis,ter,vel ſecundo,tertio, nec da mihi veniam pro hac vice tãtum, ſed nunc tantum,nec quot vicibus, ſed quoties, nec multis vicibus,ſed plerunque ſæpe,ſępe numero,nec veniam ad te alia vice, ſed alias, nec prima,ſecunda,tertia,vice,ſed primo, ſecundo,tertio.At vice verſa, da laltra banda, lego apud Iuriſconſ. ff. de libe.cau.l. prima. bene inquit verſa tantũ vice,Sene. in Hercu. Etheo ſic deprehẽſum fulmen,& verſa vice, Mamertin'ad Iulianũ,& quoddã verſa,vice, Hier.3.regũ,cap.9.offerebat quoq; Salamon tribus vicib' per ſingulos annos holocauſta.

Victima,æ.f.g.pe.cor. ſacrificio, beſtiame col quale ſi fa ſacrificio.Verg. in Buco.exiret victima,& eſt quæ cecidit a victore,a vinco is, F quæ a ſacerdotibus hoſtia,& vtraque a deuictis hoſtibus.Ouid.in Faſtis Victima, quæ cecidit dextra victrice vocatur,Hoſtibus a domitis hoſtia nomen habet, victimæ numinibus,aut per ſimilitudinem,aut per contrarietatem immolantur,per ſimilitudinem, vt nigrum pecus Pluroni,per contrarietatem, vt porca Cereri, quod frugibus obſtat, caper Baccho, quòd vitibus officit,capra ſemper febricitans Aeſculapio,qui ſalutis eſt Deus, hoc etiam addimus victimas ad ſacra tractas non litare. hæc Plinii verba indicant vituli ad aram humeris hominum allati nõ litant. Iuue.vero ſat.12.ait,Si res ampla domi, ſimilisq; affectibus eſſet Pinguior Hiſpulla traheretur

A hæretur taurus,& Stat.in.5.pernissasq; trahunt pecudes,quæ authorum repugnātia ſic ſoluitur,quòd victimæ humeris tantum portatæ non litant,ſicut nec claudicans,alienaue hoſtia Deos placat,hoc quoque ſubnectimus pro Plinio,quòd in antiquorum monumentis legitur victimarios introduci ſolitos, a quibus beſtiæ cicures redderentur.

Victus,us ui.m.g.pen. pro. ſpeſa da mangiare, mangiare,Plaut.victus verbo continentur quæ eſui,& potui,cultuiq; corporis,quæq; ad viuēdum homini neceſſaria ſunt, veſtem quoque victus habere vicem ait Labeo, cætera, quibus viuendi, curandiue corporis noſtri gratia vtimur,ea appellatione ſignificantur, in victu veſtem accipiemus non ſtragulam, Iuriſcon.in l.verbo victus, & in l. ſequenti, & ſeq.de verb.ſig.a viuo is.

B Viduus,a.um.pe.cor.viduo, viduam non ſolū eam, quæ aliquando nupta fuiſſet, ſed eam quoque mulierem,quæ virum non habuiſſet appellari ait Labeo,quia vidua dicta eſt, quaſi ſine duitate.i.mare,& fœmina, quæ ſola viuit non collocata in matrimonio Iabol.l.malum.§.viduam de verbo.ſign.& ve.i.fine, vel quaſi valde iduata.i.ſeparata. Iduare nanq; Ethruſcorum lingua eſt diuidere, eſt etiam vidua non ſolum mortuo marito,ſed viuente cū ſeparata manet.Sene.in principio Herculis ſeparato,priuo,vt pharetra. Horat. viduus,mente.i. ſenſatus.

Vidulum,i.n.g.pe.cor.Plaut.in Rud. vidulum excidiſſe leoni bracetta,urachetta.

Vietus,a.um.pe.pr.flexibile,molle, effeminato,debile,languido.i ſine vi, & naturalibus priuatus viribus. Cice.2.de Diui. vietum cor vietę venæ,Vietus ſenex.Hora.qui ſudor vie

C tis.Lucre.4.nec ſuper caput eiuſdē cecidiſſe vietum, a vieo es. i. vincio, ligo hinc vietor qui vaſa vinaria religat,cerchiaro,bottaro.

Vinarius,ii.m.g.pe.cor.vēditore de vino, mercante de vino.Plaut.Suet. venditor vini græce οἰνοπώλης,pe.pro. vinaria taberna magazeno de vino,cellare de vino,græce οἰνοπώλιον. Vl. ff de edi.edict.l.ob quę vitia.Vinarius,a.um. p.c.pertinēte a vino,vt taberna. Hier.a vino.

Vinealis,& hoc vineale is.omnis ge. pen. pro. atto a vigna.

Vinetum,i.n.gen.pe.pro.vitiuo.Col. Verg.2. Georg.i.vites.

Vinum dilutum,Vino adacquato,vinum aqua miſceri,vt Pli.7.Staphylus Sitheni filius primus docuit, vini vſum apud græcos primus

D Bacchus inuenit,vt Mart. in nuptiis ſcribit. Euſeb.vitem inuentam a Dionyſio, ſed non Semeles filio anno regni Cecropis quinquageſimo, Lact.verò in.2.cap.14.quòd Noe cū egreſſus eſſet ex arca,vt ſacræ docent literæ terram ſtudioſe coluit, atq; vineam ſua ſeuit manu,unde arguuntur,qui authorem vini liberum putant, Ille nanq; non modo Liberū, ſed etiam Saturnū multis anteceſſit ætatibus.

Vinum capnias, vino fumoſo.

Vinum mulſum,chiarera.

Vinum fugiens, vino che non ſi mantiene.

Vinum conſiſtens, vino che ſe mantiene, Ci. 3.de offi.

Vinum acinatitium,vide acinatitium.

Vinum aromatitium,Vide aromaticium.

Vinum cibarium,vino vile. Var.

E Vinum eluum,vino ceraſolo.

Vinulus,a.um.pe.cor.delettevole, piaceuole, ſuaue,vt oratio. Plaut.

Vinolentia,æ.f.g pe.cor.briacheza.

Vinolentus,a.um.pe.pro.imbriaco,briaco, ebrius dicitur a vino,& lento, quod in compoſitione ſignificat plenum.

Vinaceus,a.um.pe.cor.de vinaccia, vt acino, vinaceo. Ci.in Cato.

Vinitor,is.m.g.pe.cor.in obli.pro.coltiuatore de vigna,vignaruolo. Col.guardiano,maſſaro de vigua,vino,Verg in Buc.

Violarius,ii.m g.pe.cor.tentore de colore violato,Plaut.

Violarium,ii.n.ge.pe.cor.violaro, vbi naſcuntur violæ.Verg.

F Vipio,nis.maſ.ge.pen.cor. in obli. pro. gruia piccola,auis.Pli.

Vir,ri. maſcu.ge.pe.cor.marito, huomo forte, virtuoſo a vi.

Viridarius,ii.m.g.pen.cor.giardiniero,cuſtos orti. Vlp.33.

Viridarium,ii.n.g.pe.cor.giardino,Suet.

Viriditas,tis.fœ.ge.pen.cor.in obli.pro.verdura,Cic.in Cato.

Viridia,ium.n.g.pe.cor.Pli.a vireo es.

Vireta,orum.n.g pe.pro.verdura, verdecino, vt vireta carpebant.i.viridia, loco pieno de verdura,giardino,Verg.

Virgo,inis.f.ge.pen.pro.in obli.corr.noſtram vide grammaticen, vergene, roſæ virgo.i.illibata, intacta, incorrupta. Apul.charta virgo, Mart. quæ nondum contrectata, inuulgataque eſt, non maneggiata,non vſcita fora.

A ra Plin. vocat terram virginem ſyncera inta ctaq́; nec a metallis refoſſam cõtaminatáq́;, Ioſephus ait terram, quæ uirgo eſt eſſe rubentem, a uireo es.

Viriculæ patrimonii.i.pauxillum patrimoniũ, poco de robbitella. Apul.a uiribus.

Viridicatus,a.um pe.pro.verde, vt ſylua. Cic.

Viriculum,i.n.g.pen.cor.virgara, ſucchiello, ſpinolla,berrina. Pli.

Virga, æ.la verga a viret.

Virgeus,a.um.p.cor.de verga,fatto de verga.

Virgator,is.maſc.g.pen.pro. manigoldo, boia,battitore.

Virilia,ium.n.g.pe.cor.genitale membrum.

Virilis,& hoc virile is,omnis ge.pe.pro.forte giouenile,vt ætas. Pli.primo epiſtolarum.

Virrus,tis.fœm.gen. pen.pro. virtu,fortezza, adiuto,dignita.

B Virus viri viro nõ amplius.n.g.p.p.toſſico,veneno,aſpreza,amarore.Pli.virus deponit,agrezza,vt mali medici, Plin. fortezza naturale.Plin.virus ab eo lapide accipit. Lucret. quod græce φάρμακον.i. medicina, eſt prætere terea quod diſtillar ab inguine Equæ,quo tẽ pore agitatur amoris furore, vel quod diſtil ſtillat ab inguinevirus, & Pli.38.cap.21 ait ꝙ lat à coeuntibus animalibus. Ver.in Gerg.di virus verrinum, & ſcrofæ ex coitu exceptũ priuſquã terrã attingat,cõtra dolores valet.

Virulentus,a.um.penulti. producta toſſicoſo venenoſo.

Viroſus,a.um.pe. pro. abondante de toſiico venonoſo.Verg.primo Georg. viroſaq́; pontus caſtorea,Potus nãq́;, vr Srra.in.3. habet caſtoreum venenoſum, viroſa mulier luxurioſa,libidinoſa, deſideroſa de homo. Lucil. a viro.

C Vis,is.f g. forza dicta a via.i.virtute, pro qua ponitur,& poteſtate.Sal.in Cat. omnis noſtra vis,ponitur & pro iure,& pro vero effectu.Tacit. quàm vi ipſa, demonſtratione, ſignificatio.Ci.primo de Diu.quod oſtentam habuit hanc vim Taci.plus vis habeat,quàm ſanguinis.i.roboris fortezza. Sal.in Iug. ſecunda tempeſtate ex Ponto vis piſcium erupit.i.multitudo,&copia.Verg.canum vis,Li. magna vis ex Sicilia aduecta,multitudine,abondantia.

Viſantium,ii.n.g.pe.cor.Biſanzone.

Viſcus,ris.neut.ge.pen.pro.in obli.cor. carne da mangiare.

Viſceratio,nis.f.ge.pen.cor.in obli.pro. carne cruda che ſe dona al vicinato, ouer'al populo,a viſcere. D

Viſio,onis.f.g.pe.cor.in obli.pro. vedere, viſione a video es.

Viſtula,æ.f.g.pe.cor. Aderone, a quibuſdam.

Viſcla,flumien in Sarmatia.

Vitiligator,is.m.g pen.pro.vituperatore,maledico.

Vitiliginem vocant græci ἀλφὸν,eſt totus cor porisvirium,hanc faciunt diuerſi coloris maculæ per omnia membra diſperſæ dicitur a vitio,vel a vitulo ob eius membranæ candorem, qua naſcitur inuolutus Ioſeph.7. belli iudaici,nec enim leproſis, ſiue vitiliginoſis, & ſemine fluenribus, quos gonorrheos vocant,licèt ſed mendoſe gonoricos legatur, ſunt gonorrhei ſemine,&genitura fluentes, γονὴ eſt ſemen humanum, & ῥέω fluo,aliqui, E ſed male,gomorreos legunr.

Vitilia,um.n. g. penulti. correpta legazze da ligare. Pli.

Vitta,æ.f.g.pe.pro.touaglia de capo, matronarum.Ouid.primo de Arte eſte procul vittæ,erat & commune quoddam capitis ſacer dotale ornamentum,& capiti victimæ in immolatione adhibebatur.Verg.2. circum tem pora vittæ.

Vittatus,a.um.pe.pro.touagliato,intouagliaro,vt ſacerdos, matrona.

Vita,æ.f.g.pe.pr.vita humana,quæ tribus cõtinerur,natura, fato,fortuna,naturæ centũ, & viginti annos conceſſum eſſe, fato nonaginta,fortunæ omnes alios caſus,vt ſunt ruina,incendia,naufragia, venena, volontariæ mortes.hinc.Vergil.4.quia nec fato, merita F nec morte peribat.Sed miſera ante diem,ſubitoque accenſa,Ci.in Phil.multa mihi imminere videbãtur prærer naturam, præterq́; fatum,Cic.primo de Diui.vitaſq́; retentant. i.mores, & ſtudia hominum.

Vitium,ii.n.g.pe.cor.vitio, ponitur pro errato, eſt corporis.Ci. cum partes corporis inter ſe diſſident,morbꝰ appellatur totius corporis corruptio, ægrotatio eſt morbus cum imbecillitate.hinc vitioſus morbidus,& ali quo vitio laborans. Ci.primo de Diui.animi itegri,nõvitioſi cor pis,vide morbũ,a vito as.

Vitioſitas,tis.f.g pe.cor.in obli.pro. abondantia de vitii. Ci. Tuſcu.

Vitioſus,a,um.pe.pro.culpabile,dannabile.Cic.primo de Diui.in dira, & vitioſa incurrimus, vitioſi magiſtratus olim dicebantur

non

A non rite electi.

Vitulus,i.m.ge. pe. cor. vitello non ſolum ex bobus, ſed etiam ex cæteris quadrupedibus maioribus. Pli.de elephantis.8. cap. primo, idem in 9.cap.6.

Vitellus,i.maſ.ge.pe.pro.roſſo dell'ouo,tuor lo dell'ouo.Mart.

Vitis,tis.f.g pe.pro.vite, arbor dicitur a vino, vel potius a βιω.i.flecto.

Viticula,æ.f.g.pe.cor.viticella, vite piccola,a vino.Verg.Pli.primo epiſtolarum.

Vitiarium,ii.n.g.pe.cor.vitiuo,vigna.Var.loco da ſeminare. Col.

Vitalis,& hoc vitale is,omnis.g.pe. pro. della vite,vt lumen.Ci.primo de Diui.

Virgineus, ea.um.um.pe.cor.fatto de vite.

Viti ſator,ris.m.g.pe.cor.in obli.pro.ſeminatore de vite,a vite,& ſero is.

B Viticulus,i.m.g.pe.cor capriolo della vite.Pl.

Viuax,cis.omnis.g pe.pro.vittore,viuace cāpatore longo tempo,vt ceruus. Ver. in Buc.

Vitrum,i.n.g.pe.pro.vetro,a video.

Vitriarius.ii.m.g.pe.cor.vitraro , qui vitra facit.Spart.in Alexandro Seuero,a vitro.

Viuidus,a.um pen.cor.quaſi viuo, vt ſignum. Proper.

Viuus,a.um.pe.pro.viuo, naturale, vt ſaxum. Verg grande,vt amor.

Viuantium,ii.n.g.pe.co.Tordino,fluuius.Pli.

Viuaria,orum, legitur & in ſing. pelchiera.i. doue ſe nutricano ucelli peſci , animali per mangiare, parco vbi aluntur animalia ad victum.

Viuerra,æ.f.g.p.pr.animal paruum quidē, ſed magni vigoris,muſtella ruſtica dicitur,vt ait Stra.Africa importata,His vtuntur adoleſcētes ad extrahendas de parietum nidis auiculas græce dicitur γαλῆ. Ariſto. lib. 9. de animal.In Pordoſelena via interiacet, cuius vltra alterum latus gignitur gale,citra alterum gigni non poteſt. Pli. in Pordoſelena inſula viam muſtellæ non tranſeunt.

C

Vltor,is.m.g.pen.pro.vindicatore,ab vlciſcor.

Vltio,nis.f ge.cor in obli.pro.vendetta.

Vltus,a.um.pe.pro.vindicato, legitur & paſſiue,noſtram lege grammaticen.

Vlcus,eris.n.g.pe.pro.in obli. cor. poſtema.

Vlceroſus,a.um.pe.pro.impiagato.

Vliginoſus,a.um.pe.pro. ſempre humido , vt ager.Plin.

Vligo,inis.f.g pe.pro.in obli.cor.humore,humidità naturale, ut terræ.

Vlmus.i.f.g.pe.pro.vlmo,arbor.Pli.16.cap.3. D

Vlmarium,ii.n g.pe.cor.vlmeto,locus conſitus vlmis.Pli.Col.5.cap.4.

Vlna,æ,f.g.pe.prod.cubito,braccio, Verg. in Buc.ſunt qui vtraque manu ſimpliciter extenſum accipiunt.

Vllus,a.um.pe.pro.alcuno.

Vltroneus,a.um.pe.cor.de ſua volontà.Hier. Apul.ab vltro.

Vlyſſia,æ.fœmi.gen. pen. cor. porto de polo. Polo.in Sicilia.

Vmbo,nis.m.g.pe. pro. croccia del brocchieo,bolla.i.media pars ſcuti eminentior, ponitur pro ſcuto clypeoque.

Vmbilicus,i.maſc.gen.penult.pro. bellicolo, mità,loci,rei,chioui,chiodi,cantoni de libri Pli.Stat.in ſyluis.

Vmbria,æ. fœ.ge.pen.cor.ducato de ſpoleto, E regio in Italia.

Vmber,a.um.pe.pr.dal ducato de ſpoleto.

Vmbra,æ.f.g.p.pr.ombra,anima. Verg.6.vmbrarū hic locus,cōpagno portato al conuito dal conuitato.Hor.2.Ser. & in epiſtolis,ſunt non conuiuæ vocati, ſed comites vocatorū, vt dici ſolet il conuitato puo menare vn cōpagno,& ſic comes ſequitur conuiuā,vt vmbra corpus hominis.hinc ait.Plut.7.ſympoſiorum,mos adducendi comites, quos nunc vmbras appellat. Hoc non prætereamus, ꝙ ſunt vmbræ maiores,& minores , dextræ ac ſiniſtræ,minores cum ſol eſt in meridie,maiores verò cum eſt in oriente,aut occidente. Verg.in Buc.maioresq; cadunt altis de montibus vmbræ , dextras quoq; nos habemus, qui polum articum habitamus , ſiniſtra, qui F meridiem.Luca.ignotumq; Arabes & uosve niſtis in orbem,vmbras mirati nemorum nō ire ſiniſtras, ab ὑετῷ.i.humore.

Vmbella,æ.f.ge.pe.pro.ombra piccola, ventaglio, ventarello de femine , moſcarolo. Martia.vela ſteſa ſpaſa nel theatro, ad ſolem arcendum.

Vmbraculum,i.n.pe.cor . ombra, che fa ombra,vt velum flabellum,arbor.Verg. in ortulo.Va.loco ombroſo.Var.de re ruſti.

Vmbratilis,& hoc vmbratile,is.omnis g.pen. cor.ocioſo,vt vita,ſermo,vt homo.

Vmbraticus,a.um.pe.cor.vile, vt homo.

Vnanimus,a.um.pe.cor.de vno animo , volere,de uno iudicio,volontà.

Vnanimis, & hoc unanime is, omnis generis, penult.correp.

A Vncinus,i.maſ.gen. pe.pr.armato de vncino, crocco.Ci.

Vncus,i.m.g.pe.pro.vncino,crocco.

Vnctus,us.ui.m.g.pe.pro.vngere.

Vnctus,a.um.p.pr.vnto,profumato.Ter.i Ph.

Vnculum,i.n.ge.pen.cor.vn poco de vnguento. Apul.

Vnda,æ.f g.pe.pro.onda del mare,multitudine,vt hominum. Iuue. Ver.

Vndulatum,i.n g pe.pro.ciamellotto.

Vndatilis veſtis,pe. cor. veſta de ciamellotto.

Vndulata veſtis. Var.de vita patrum ad ſimilitudinem vndularum,vt aliqui ab vndonibus.

Vngulata veſtis pe.pro.damaſco,'ab vngulis.i. annulis.Plin.vt alii a colore vnguium.

Vnguentum,i.n.ge pen.pro.profumo.i.odori pretioſi.Plau.Prop.iuriſcon.vnguento, quo vngimus valetudinis cauſa. mundo non con

B tinentur.Vlp.in l.argumēto.§ mundo eo.ti.

Vnguedo,inis.f.g.pe.pro.in obli.cor.vnguento,vntione. Apul.

Vnguen,is.n g.pe.pro in obli.cor.Verg.Plin.

Vnguentarius,ii.m g.pe.cor profumiero. venditore de profumi,qui vendit odores. Sene. 4.naturalium.Ci.primo de off.

Vngulatus,a.um pen pro.ognuto.i. chi ha ogne grande.

Vnedo,is.f.g.pen.pro.ſorbo peloſo, albeſtro, arbor,& fructus arbuti.Pli. licet ſed mendoſe legatur oredones.

Vnicolor,is.omnis g pe.cor.in obli.pro.de vn colore.Ouid.x.

Vnio,onis.m.g.pe.cor.in obli.pro. perla,margarita.Pli.in aqua mollis vnio exemptus dureſcit eſt,& vnum punctum,ab vno.

C Vnicruris,& hoc vnicrure is,omnis g.p.pro. chi ha vna coſſa.

Vnicornis,is.m g pe.pro.alicorno,animal.

Vnicuba,æ f g.pe.cor.amica,concubina, quæ cum vno tantum concumbit. Hier.

Vniuira,æ.f.g.pe.cor.femina,dona che ha hauuto vn marito,Hier.ab uno,& viro.

Vnoculus,a. um.pen.cor. chi ha vno occhio. Plaut.ab vno,& oculo.

Vocator,is.m.g.pe.pro.conuitatore,conuitāte,chi va conuitando ad cœnam nuptiarum.

Vocatio,nis.f.g.pe.cor in obli.pro.chiamare conuitare,conuito.Catul.

Vocanti,orum.m.g.pe.pro.da Fois.

Vocalis,& hoc vocale is.omnis g.pe.pro.gridacciaro,gridoſo,clamoſo.

Vocula,æ.f.g pe.cor.uocetta,uoce piccola.

D Vola,æ.f g pe.cor. pianta palma dela man o, & del piede Pli.

Volcentarius mons.

Volga, æ.f. g.pe. pro.olim Rha eſt fluuius in Moſconia,Tartari uocant Edilio.

Volci,orum.m.g pe pro. Auignon.

Volentia,æ.f.g.pe.cor. uolunta Apul.a uolo.

Volſus,a.um.pe.pro. ſpelato, ſenza peli. Auſ.

Volubilitas,atis.f. g pe.cor. in obli.pro.murabilita ut fortunæ Cice.2. de Diui.

Volutatus.us. ui.m g.pe. pro.riuolgere inuiluppare.

Volutatio,onis.f.g.pe.cor.in obli.pro.

Volutabrum, i.n.g.pen pro. doue ſe riuolge, ubi uolutamur Ver.Hier.

Volſellæ,arum f.g pe.pro. piccicolare, tenagliole mollette,legitur & in ſingula.Gelli.in 3.&.4.

E Volturrena,æ.f.g.pe.pro. Viterbo,oppidum.

Volturnæ fanum, uide fanum uolturnę.

Volucris,is.communis.g.pe. cor. ucello volāre, eſt quicquid uolat licet oua non pariat, a uolo as.

Voluntas,tis f. g.pe.pro.volonta,deſiderio.

Volumen,nis.n.g pen.pro.in obli. cor.libro, circulo vt in cauda ſerpentis. Ver. Val.Apu. uolubilita ut fluminis,dicitur a uoluo.

Vomica, æ.f.g.pe.cor.inſiatura, gonfiatura,in torzatura,apoſtema,tumor in corpore putulenti,a uomo is.

Vomeris, & uomis.m.g.pen.pro.in obli.cor. vomaro, Verg.primo Geor.a vomo is,quod terram vomit.

F Vorago,inis.f.g.pe.pro.in obli.cor. pronfundita,voragine.Cic.1.de Diui.ſummerſus equus uoraginibus non extitit,a uoro as.

Votiuus,a.um.pe.pro.dato per uoto, ut tabu bula deis.Vitr.8.coronam uotiuam aliis.

Vox acuta, vox media,uox grauis,vox preſſa,uide acuta.

Vragus,i.m. g.pe.pro. dicebatur ab antiquis, quem nos orcum ab urgendo, quod is deus maxime nos urget ut Valer.flaccus.

Vrigo, inis.f.g.pe.pro.in obli.cor.prurito,foia abruſciare,ardere,ardore,ab uro is.

Vredo, inis. f.g. pen. pro.in obli. cor. conſumatione.

Vrinarium,ii. n.g.pe.cor. repoſto, credenza, lauaroro da ſcudelle,ubi lauantur uaſa condita,erat menſa quadrata.

Vrbanicanus miles.pen. pro. ſoldato uenuto da la citta.

Vrbicarius,

Vrbicarius,a.um. pe. cor.de citta ut procuratio. Iuriſconſ.

Vrbs,is.f g pe.pro.citta,noſtra uide collectanea, dignitatis cauſa Roma intelligitur ut Quin. in.9.ædificia uocamus.

Vrbicula,æ.f g.pe.cor. citadella,parua urbs.

Vrium,ii.n.g pe.cor. Velli, urbs iuxta Garganum montem.

Vrbicus,a.um. pe. cor.pertinente a citta ut annona Suet.

Vrbanus,a um.pe.pro.de citta, ut mos, faceto burleto,Quin.

Vrbaniſſimus homo buon compagno.

Vrbanitas,atis f.g.pe.cor. in obli.pro.facetia, burla,ioci, in urbis.

Vrna,æ.f g.pe.pro.ſecchio,utimur ad hauriēdam aquam.

Vrinator,is. m.g pen.pro.ſummozatore.i.qui natando ſummergitur.

Vrnula, æ.f.g.pen. corre.ſecchitello,ſecchio piccolo.

Vſtulatus,a.um.p.p.abbruſciato,ab uſtulo as.

Vſtus,a. um pe.pro.ab vro is.

Vſtrigo,inis.f,g.pe pr.in obli. cor. abbruſciare, abbruſciamento Ambro.

Vſtio,nis.f.g pe.cor.in obli.pro.

Vſtrina,æ. f.g.pe.pro.doue ſe abbruſcia.

Vſtor is. m.g pe pro.abbruſciatore.

Vlyſſippo onis ue Mela,Vlyſſeæ Srra.nunc Liſbona,aliqui Vlix bonam ab Vlyſſe, urbs regia in Luſitania, ut aliqui Vlyſſiponam, ab Vlyſſe, ſed illuc non nauigaſſe conſtat, ſed equis. Illic enim ut traditur equas Fauonio ſtante obuerſas tempore certo concipere, eumq; partum eſſe perniciſſimum, licet triē nium non excedat, hos opinor Homerum ſecutos, qui iugales Achillis equos ad Oceanum Zephyro patre genitos tradit.

Voloſci ſunt, quos uocamus Volſcos, quibus fuit metropolis Anxur, Cato, dicti a Voloſca urbe diruta, hos. Verg. 2. Geor. uerutos appellat, quod dolonibus in prelio ſoliti ſunt uti, & quod telis ſimilibus uenibus utebant.

Voluptas tis.f. g.pe.pro.uolupta corporea,ponitur & pro iucunditate,& delectatione Ci. in epiſtolis,fuerunt uoluptati literæ tuæ,& Acilio voluptatem capturum, & ſæpius,& eſt ſecūdū Epicurū id omne quo gaudemus, ut omne quo offendimur, dolor,ac doloris omnis priuatio recte nominata eſt uoluptas Ci. 1. de Finibus, allegrezza, lętitia Teren.

Voluptatius a.um.pe.cor. de piacere ut acceſſus, & ſimulacrum Gel. 7.ca. 3.

Vox cis.f. ge. Voce,eſt ſpiritus tenuis auditui ſenſibilis quantum in ipſo eſt, uel ut Gel. 5. Stoicos dicere uocem eſſe aerem iſtū, quod Sene. 2.naturalium comprobat, Plato uocē non eſſe corpus dixit, ſed eſt plaga ipſa, atque percuſſio aeris. Nam digitus quoq; aerem percutit, non tamen facit uocem. Democritus, ac deinde Epicurus ex indiuiſibilibus corporibus conſtare tradiderunt, quæ Græci atomos uocant, Ariſt 2.de anima vox ait eſt repercuſſio aeris reſpirati ad arteriā uocalem imaginatione ad ſignū, Archelaus ut Diogenes opinatur.primus definiuit uocem eſſe aerem percuſſum, quod Socrates quoq; retulit. Veteres omnes uoces dixere Verg. ſtrataſq; ad littora uoces.

Vri pen pro bufali, bubuli.i.boues agreſtes in ſylua Hercinia Germaniæ ſunt magnitudine paulo infra Elephantes ſpecie, colore, & figura tauri, magna uis eorum, & uelocitas, neq; hoi,neq, feræ,quā conſpexerunt parcūt, hos ſtudioſe foueis captos interficiūt, cornua ſtudioſe conquiſita ab labris argento circum cludunt,atq; in ampliſſimis epulis pro poculo utuntur Cæſar in.6.de bello gallico, Pli. Macro. 6. ait quod uri uox eſt galca,qua feri boues ſignificantur,& ut Ser. ab oreon.i.montibus uocati.

Vſus, us ui. m. g pe.pro. prattica,utilita Cic. Sal.in Iug. eſſercitio , neceſſità,Verg.primo Geor.uarias uſus ab utor.

Vſuarius, a.um.pe. cor.che ne ſeruimo ut ſeruus. Iuriſ.

Vſura,æ f.g.pe.pro.uſura uſo, ſeruitſe,ut diei,corporis. Sene. Plau. Ci. Apul.

Vſurarius.a.um.pen cor.uſuraro, & de chi ne ſeruimo, ut fœmina Plaut. in Amp.

Vterus,i.m.g.pe.cor.uentre,matre dela fœmina,ubi concipiunt fœminæ, etiam de brutis Pli.8.eſt mulierum.

Vterculus,i.m.g.pen.correp.utricello,ab utre Apul.matre, fœminarum Plin. & in apibus, ab utero.

Vtica,æ.f.g. penulti.correpta. Biſerta,urbs in Mauritania.

Vticenſis , & hoc uticenſe is.omnis.g.penul. pro.da Biſerta.

Vtilis,& hoc utile is,omnis.ge. pen.cor.utile, ab utor.

Vtricularius,ii m g.pe.cor. ſonatore de utre zampogne.

Vulua,

A Vulua,æ.f.g.pe.pr.verrinia,ſummata,bruſcet to, matre dele fœmine, vbi cōcipiunt fœminæ,ponitur pro cunno, tam de hominibus, quam de brutis Cel.ſi infans in uulua deceſſit. Pli.x.ca.37.dicitur quod fœtum inuoluit.

Vuluula,æ.f.g pen.cor.uerrinia piccola Plin. primo epiſt.

Vulpes,is.f.g.pe.pro.uolpe, quaſi uolupes.

Vulpio, nis.m.g.pe. cor. in obli.pro.alloſengatore, fraudolente, ingannatore ut amator Apul.in Magia,dicitur,a uulpę.

Vulpinaris,is.m.g.pe.pro.

Vua,æ.f.g.pen.pro.uua,racina,eſt & morbus quem græci σταφυλὴν uocant & circa fauces fit,dictus quod ſicut uua dependet.

Vua pretia, precoqua, precox racina tempeſtiua, uua luliefe, quæ menſe Iulio maturefcit.

B Vua ollaris,quæ ſeruatur in olla, Stat.

Vuas duracinas, vua duraca, quas græci nuncupant troxinus.ff.de ver.lign.l.qui fūdum.

Vua ſtica,racina,vua moſcarella, moſcatella, vua Apia.vua ſirpula.

Vua briſſa,vua che ſe peſta nel canale.

Vuidus,a.um.pe.cor.humido, bagnato intrinſeco, ſicut humidus extrinſecus, confunditur, ſuccoſo.

Vulturnus,i.m.g. pe.pro.Vulturno, fiumo de Capua, flumen præterfluit Capuam. eſt & uentus Oſtro, Sirocco, a quibuſdam græco leuante.

Vulturnum,i.n.g.pe. pro. caſtello a mare del Vulторno, oppidum. Li.olim Nacaronum.

Vulnetia,ç.f g.pe cor. Vernatia,oppidum.

C Vullinus lacus, Bollena.

Vulgus,i.n.g.&.m. pe.pro.vulgo,populazzo Probus in Alcibiade vulgum Atheniēſium, Verg.2. ſpargere voces in vulgum, Lucret. 2.præter uulgū,turbāq; animantiū,a voluit.

Vulgaris,& hoc uulgare is.omnis.g. penultima produ.vile.

vultus,us.ui.m.g.pe.pro.uolto,cera,gronda, eſt proprie hominis, qui mutari conſueuit, ſedatum uel concitatum indicans animum, lætum,triſtemue,a voluo is.

vulticulus,i.maſ.generis penulti. cor. volto piccolo Ci.

vultuoſus,a. um.pe.pro.malanconoſo,grandoſo Ci.in Orat.

vulnus,ris.n.gen.penultima producta in obli. cor.ferita.

vulnuſculum,i.n.ge.penultima correpta ferita,ferita piccola.

D vulnerarius,ii.m.g.pe.cor. ferito Pli.

vulnificus,a.um.pen. cor. ferente,dante ferita ut enſis, homo, ſerpens.

vxor,is.f g pen. pro. mogliere, ab ungo, non quod ſe ungebat oleo vt aiunt,ſed quod maritorum poſtes ungebat adipe lupino, Plin. 28. nequid mali medicamenti inferretur, & adipe ſuillo poſtes attingebat, & lanis, Idē. 29 & lanam aff.ngebant poſtibus.

vxorius,a.um.pe. cor.debito a mogliere,Horat.primo car. Verg. 4.& pertinente a mogliere,& de mogliere.

X

ANTHVS i,m.g. pe. pro. eſt fluuius iuxta Iliū ruffas oues efficit, & ideo xanthus dicitur,quod ruffum ſignificat. B

xenodochium,ii.n. ge.pe. cor. hoſpitale, doue allogiano foroſtieri Hier. domus, ubi peregrini,& hoſpites recipiūtur,a δέχομαι i. ſuſcipio,xenos hoſpites.

xenodochus.i.m g pen.cor. hoſpitaliero , albergatore,qui curam loci habet, & recipit hoſpites.

xenia , orum.n.g.pen. cor. preſente da mangiare,che ſe dona, a ξένος Mart.

xeniola,orum.n.g.pen.cor. præſente piccolo da mangiare Apul.

xerampilinus color pe.cor.colore de roſe ſecche, ut veſtis. Iuue.

xerophagium,ii.n.g. penulti.corre.cibo de coſe ſecche. F

xenoparochus qui publice muneta hoſpitibus contribuit a ξένος, παρέχω. i. dator.

xenoparachiui dicuntur illi, qui iuſſu decurionum , & prouintialium domi legatos ſuſcipiunt.

xiſtus,i. maſculini generis penultima producta,portico de grandeza, larghezza done allottauano, Vitr. Cice.eſt & ambulatio inter arbores in plurimas effigiatas ſpecies, Plin. Iunior.

xiſticus, i.m.g. pe. cor. allottatore inxiſto, paleſtrita, pugil, qui in xyſtis, & longis porticibus exercetur Suet. in Aug. Vlpi. uel quod haſtis decernet, a ξυστός, i. haſta.

xyſtarcheus

A xyſtarche⁹ qui gymnaſio præeſt Tertullian⁹.
xilinum, i.n.g.pe.cor. bambace Pli. cottone, tela de bambace.
xilinus,a.um.pe.cor.de bambace, de cottone vt veſtis.
xylocinnamum,i.n.g. penulti.corre.legno de cannella.
xygoſtas,tis.m.g.pe.pr. in obli.cor.peſatore. i.qui ponderum rationem tenet, curatq; per ciuitatem ut mæchanici iuſto pondere mercimonia uendant ζυγὸς ſtateram ſignificat,vnde xygat ſtatica libra, In cõſtitutionibus tit. de ponderibus,ſed potius legerem zigoſtas, dicitur.n.a ζυγοστατέω.i. pondero, a quibuſdã legitur ſoſtas. i. æqualitatis recognitor, a quibuſdam ſed non bene ædoſtaticum.
xylobalſamnm, i.n g pe cor.legno del balſamo,ξύλον enim lignum ſignificat.
B xylephagion diuus Hier. uocat uermen e ligno naſcentem.

Y

Litera hanc Palamedes inuenit (ut Pli.) cum uideret grues, Illæ nanq; ſociate in aere uolantes, hanc efficiũt formã, hinc Mart. tunc littera tota uolabit Vnam perdideris, ſi Palamedis auem, hac nota utebatur Pythagoras ad humanæ uitæ rationem demonſtrandam,& non quod ipſe inuenerit.
C ypetta æ. f g.pe. pro.aſtraco a cielo,a ſole,aſtraco ſcoperto Vitru.
ypocondrion, ii.n.g.pen.cor. che ſta intorno al core,Hippocrates.

ZACYNTHOS, i.f.g.pen. pro.Lozanto, urbs dicta a Lacynthio flore.
zancle, es.f.g.pe.pro. Meſſina,urbs dicta a falce,quã zanclam uocabãt, ut Dio. a zancloto rege urbis conditore.
zancleus,a.um.pe. pro.meſſeneſe Pli.
zea,æ. f. gene. penulti. correpta ſpelta,biada, genus tritici. D
zeate,es.f.g. pen.pro. ciuita de chiete, oppidũ in Marruncinis.
zelotypus,a. um. pe.cor.geloſo a ζῆλος. i. amore τύπος formæ ut aliqui a zeton & toptatæ. i.feriri, quod amoris aculeo percutitur.
zelotypia,æ. f.g.pe.cor.geloſia.
zephirus,i.m g.pe cor.ponente uentus latine fauonius,a ζέω i.ferueo,quia illo terræ concaleſcentes grauidæ redduntur.
zigarus,a.um.pe.cor.cingaro, uſo.
zizanium,ii.n.ge.pen.corre. miſtum eſt tritico Hiero.
zizyphus,i f.g.pe.cor.tiola,arbor.ziziphium fructus Pli.15.
zodiacus,i.m.g.pe.cor.latine animalis dici poteſt ab effigie animalium , Non circulus eſt maior, obliquus æquinoctialem in partes æquales ſecans , cuius una medietas ad ſeptẽtrionẽ,reliqua ad auſtrum, delinat,in quo duodecim,ſigna ſũt in animali formam figurata, ut Aries Taurus,& cætera,græce enim ζῶα animalia dicuntur, Alexander autem Aphrodiſæus,dicit Galaxiam circulum uerum eſſe in cœlo, & ſubdit in commentariis meteologicorum uerba Ariſtotelis referentis Pythagoricorum aliquos Galaxiam uiam dicere, eſſe circulum & ſolem aute hũc ferri. E
zoilus,(ut Vitr. 7.)libros compoſuit in Homerum, quos Alexandriæ recitauit Ptolomeo, qui ei nullum reſponſũ reddidit,quod tantum criminaretur poetam, mox in egeſtatem compulſus,regem adiit rogans ut aliquid ſibi dari iuberet. Cui rex ita reſpondit, Homerus qui ante annos mille deceſſit, æuo perpetuo, tot hominum milia nutrit, & tu qui meliori te profiteris ingenio, unum alere nequis?zoilus poſtea cum parricidii accuſatus eſſet cruci affixus fuit. De quo Oui. in.2.de remedio, Ingenium magni liuor detractat Homeri, Quiſquis es ex illo zoile nomẽ habes, hic cũ Homeri obtrectator eſſet, Homeromaſtix appellatus eſt. i. Homeri maſtix, hoc eſt flagellũ. Inde fluxit vt oẽs huiuſmodi doctorũ uirorũ calũniatores, Homeromaſticas p G & nõ p C appellemus Pli. ut obiter caueam iſtos Homeromaſtigas, nam maſtix gos,non cos,habet in genitiuo. F
zona,æ.f.g.pe.pr.cintura,corregia, latine cingulũ quo cingimur. Martialis li.14.lõga fatis nunc ſũ dulci ſed pondere uenter Si tumeat

fiam

A ſiam tum tibi zona breuis, Hæc & lorum dicitur, & Baltheus, quamuis baltheus ſit etiã a quo arma dependet, & cinctus, & cingulũ a cingendo, zonam perdidit, prouerb. ſatis notam. Hinc zonarius ſubſtan. qui zonas facit Cicero pro Flacco, Quod Mithridates, qui multitudinem illam non authoritate, ſed ſagina tenebat, ſe uelle dixit, id ſutores, & zonarii cõclamarũt zonarius, adiecto quod ad zonam pertinet, ut ſector zonarius quem crumeniſecam alias appellare poſſumus, Plaut. in trinum. Mira ſunt, ni illic homo eſt aut dormitator, aut ſector zonarius.

Zonarius, ii. m. g pe. cor. correaro, cintero. Ci. pro L. Flacco, Plaut. vero in trinummo zonarios ſectores vocat, qui zonas, crumenasq́;, & ſimilia furantur, occulte ſecãdo, taglia borza, mariolo a manibus mariolo. D

Zopiſſa, æ. f. g. pe. pro. pece viua Pli.

Zoxenus, a. um. pe. pro. chi viue alla giornata de dì in dì, qui in diem viuit. Cod. de aquæ ductibus in l. ad reparationem ex operariis, qui Zozeni, dicuntur a zen, & zenizia quod viuere ſignificat in hoſpicus vide ciziceni.

Zygoſtas vide xygoſtas.

Zygia, æ. f. g. pe. cor. carpino arbor. Pli. dicitur quod ex ea iuga fiunt.

F I N I S.

LVCII IOANNIS SCOPPAE GRAMMATICI CELEBERRIMI ALTERA SPICILEGII PARS.

A AIO ſon da la parte, ſon da la bāda, ſon in fauore di Ceſare, ſum à Cęſare, .i. faueo, Dopo la pace me ſon partito, à pace ſum profectus, à cæna, dopo mãgiare, id eſt poſt, Ci. primo Acade. veniſſe eum à Roma. i. à locis propè Romam, vicino Roma, ſic & ab Iuue. in prima ab octaua. i. ſubito dopo; ſtatim poſt octauam, prandebat. n. ante horam nonam. i. inter ſextam & nonam epulis deputãtur, quod hominis erat

B luxurioſi. Priſci nanque vt noſtri quoq; ſacerdotes, primam, tertiam, ſextam, & nonam obſeruabant horas, quas nunc canonicas. i. regulares nuncupant. Li. ſupplementum ab Roma abduxerat. i. à locis Romæ vicinis. Ci. in Verrem, Brutus ab Roma aberat. i. neque Romæ erat, neq; propè Romam. Eſt etiam dolentis. Ver. quem fugis A demens, eſt & admirantis.

Ab aſinis ad boues trāſcendiſti, dal poco ſei venuto allo aſſai, dal baſſo ſei venuto in ſu, da niente ſei venuto in grande ſtima, venuto in grande ſtato, venuto in grande cõditione, grande dignità, Plaut. in Aul. hoc conuenit adagium his qui ex humiliore conditione in potiorem: vt ex paupere, in ditiorem conſcenderunt. C

A, crepundiis, vide à teneris.

A, trapezita meo rem ſolui. Plaut in Curcu. Ci. vt quod debet, ab equinatio ſoluat .i. per manus trapezitæ ſolui. pagare per banchiero, per mano de banchiero.

Ab adoleſcentia, pe. co. da che fuſſimo giouени.i. ab ætate iuuenili.

Abalieno as aui atum, pe. pr. Ter. in Heaut. Cic. ad Att. te à ſenatu abalieno. i. remoueo, remuouo.

Abdo dis penult. prod. didi tum, corrept. informate, naſcondite, entra, in vna grotta; abde te in antro, id eſt occulta, gli ha chiuſi, inchiuſi, chiauati in le grotte, In ſpeluncis abdidit Verg. primo. i. clauſit, im poſuit.

Abditè pe. cor. Ci. Verrem, in primo abditè latere, occultamente, ſecretamente, naſcoſamente. D

Abdico as pen. cor. aui atum, pro. mio padre me exhereda, caccia da hereditã, leua da hereditã, eſſendo viuo, & dopo ſua morte. meus me pater abdicat & exhæredat; rende l'officio, ſe magiſtratu abdicat. i. renuit, priuat. Cic. 2. de Diui.

Abdico cis xi ctum pe. pro. eſt verbum augurale, le tre parte li uccelli condannano & le altre approuano. tres partes abdicũt aues. i. condemnant, reiiciunt, & aliis abdicunt. i. approbant, adiudicant Ci. primo de diui. Li.

Abduco is xi ctum, penul. prod. me incanta,

A inuitia, ſèna da piedi il ſeruo, mihi vel à me, vt Ci. abducit ſeruũ.i.per fraudem aufert, me porta per forza, me abducit, id eſt per vim ducit, Lact. Cur. dicitur & abduceo ui, Ci. abduceo ad nequitiam puellas illorum, pono a mal fare, pono a perditione, tu incommenzi a mancare, & ceſſare da lo ſtudio, à ſtudio abduceris, i. remoueris, ceſſas, io me alieno, remouo, ſcãſo, ſcoſto da la republica, me à republica abduco, i. remoueo, Cice. 1. de Diui à religionis autoritate abduceretur ad mercedem. i. transferretur. Ter. in Heau. ſi abduxeris i. portaueris, haurai portato, dicitur abduco animum à ſolicitudine, à defenſione, à moleſtiis. i. remoueo. Ci remouo.

Abedo dis pe. cor. edi eſum, pro. Tacit. is vis locuſtarum abederat quicquid frõdoſum,

B id eſt penitus ederat, hauea mangiato in tutto.

Aberceo cui pe. cor. es pro. Plau. eam abercet domo, ideſt prohibet, veta, caccia da lontano, dicitur ab ab & arceo.

Abeo bii itum pe. cor. iui, pro. và via, abi, cõcedo che andi libero, vadi libero p la ſtalla abire ſtabulo liberum ſino, Apul. ab iure non abeat, ideſt contra ius non faciat, Cic. non faccia contra la iuſtitia, tu nõ te parti da le fauole, à fabulis nõ abis, i. diſcedis Ci ce. 2. de Diui. dicitur abeo abs te, nõ ex te, abi in malam crucem Ter. in Phor. và a la forca, anda a la forca, và impicchate, ideſt in ſuſpẽdium, nam apud antiquos malefici crucifigebantur, vel vt ſerui crucem portabant in collo vicatim. Abi ad coruos, vide ad coruos abi, inopia in prçceps aberat,

C Sal. id eſt perdita erat, la pouertà era perſa, perduta, Abiit è medio, Ter. ideſt mortua eſt, è morta, abi in malam rem Teren. in Eun. anda, và, a la mal'hora tua, và, che dio te dia il mal'hanno, ne abeas longius, Ter, in Adel. non te allontanare, nõ te allongare, Ter. in Heaut. quorum vetuſtate memoria abiit, i. oblitus ſum, ſon diſmenticato, ſcordato, Li. 3. abire magiſtratu, Cic. metello, abeuntem magiſtratu, i. che depone, laſcia; Ci ad Att. 14. nauſea iam plane abiit, i. ceſſauit, è ceſſata abiit pretium retro, Pli. Iunior. 3. id eſt diminutum eſt, è diminuito, mancato.

Ab equis ad aſinos tranſire nolo, nõ voglio diminuire la mia conditione, Procopius, conuenit hæc paroemia his, qui ex laudatiore conditione ad abiectiorem deſcendunt, vt ex literis ad cauponam. D

Aberro as aui atum, pe. pr. il parlare torna da doue ſe parte molto lontano, redit vnde aberrat oratio, Cic. in Tuſc. i. longè diſcedit, dicit aberro hac re, & ab hac re, Ci.

Aberunco as aui atum, pen. pr. me leuano; remoueno la pazzia da la mente, à mente meam aberuncant amentiam, Ci. de fi. Li. id eſt remouent.

Abgrego as pen. corr. aui atum, pro. leuo in tutto, ſparto in tutto, ſeparo in tutto dal mio grege, le tue pecore, tuas ex meis oues abgrego, i. in totum ſeparo.

Abhinc vna eſt dictio, p. eo. hora fa vn'ãno, mo fa l'anno, abhinc annũ, duos mẽſes, triẽniũ, abhinc horã, gl'è piu d'un'hora.

Ab hinc duas horas, già ſono piu de due hore, Cic. ab hinc annos quindecim, refertur ad præteritum & ad futurum. E

Abhorreo rui pen. cor. es pro. noſtram vide grammaticẽ, abhorreo à tuis moribus, ſon alieno dalli tuoi coſtumi, i. alienus ſum, hic abhorreſco, li homini temeno molto, temeno grãdemente, hãno timore, paura, de dio, homines abhorreſcunt deum: Lact. Suet. in Calig abhorret oſtentum, i. exhorret. Lact. in. 3. non eſt ſapientia ſi cœtum hominũ abhorret. i. execratur, biaſtema.

Abiecte pe. pro. diſprezzatamente, contemptim, Cic. in Phili. 3.

Abiecit haſtam: ſta abbattuto, ſta demeſſo, è diuentato giudeo, codardo, nõ ha animo, nõ ha ardire di tentare alcuna coſa, contra di te. Cic. pro L. Murena. Cõuenit cauſæ ſuæ diffiſis. qui abiecerunt animum, & F contra conari deſiuerunt.

Abiicio is pe. cor. eci ctum, pro. laſſa in tutto, abbandona in tutto, getta in tutto la prattica, cõſuetudinem abiicit. i. in totum relinquit, vilipende, diſprezza la iuſtitia, iuſtitiam abiicit, i. ſpernit. Lact. 4.

Abigo is pe. cor. egi actũ pr. caccia li cani da la ſtalla, è ſtabulo canes abigit, i. expellit. te caccio da la caſa; ex ædibus abigo. Plau. i. fugo. me robbi le pecore, oues abigis, i. furaris, & eſt de grege armentoue.

Ab incunabulis, vide à teneris.

Ab ineunte ætate, Pli. Traia. vide à teneris.

Ab infantia, vide à teneris.

Ab integro pen pro. vn'altra volta, vn'altra fiata,

A ſiata, de nouo, Vergil. in Buc. Teren. Cice. 3. in Ver.

Ab inteſtato pen. pro. eſt aduerbium, ſenza teſtamento, ſine teſtamento, & deceſſit, venit Iuriſcon.

Abiudico as pe. co. aui atum, pe pro. te leuo quello ch' t'è dato per ſententia, abiudico quod tibi adiudicatur, Cic. in Ver. act. 2. id eſt aufero quod tibi datur per iudicium.

Abiungo is xi ctum, pe. pr. ſparto in tutto li armẽti che hai congiunti: abiungo armenta quæ adiunxiſti, id eſt in totum ſeparo quæ coniunxiſti.

Abiugo as pe. cor. aui atum, pro. che aliena, ſepara, remoue da la ſtalla, li corpi congiũti inſieme. qui á ſtabulis abiugat corpora adjugata. id eſt remouet, ſeparat, coniuncta. Lact. Pacu.

B Abiuro as aui atum, p. pr. tiene; p oſſede, roba de altro cõtra iuſtitia, rem abiurat alienam, id eſt poſſidet aliena contra ius Ver. nega con giuramento ſidarſe alcuna coſa. quicquam ſibi credi abiurat. Plaut. id eſt iuramento negat.

Ab ipſo lare incipit. incommenza da li ſuoi, incommenza da quelli de ſua caſa. Dicit̃ in magiſtratus, & alienæ vitæ cenſores, vt in primis ſuos, ſuorũq; vitam corrigãt At Ariſtidis interpres admonet vt de his dicat̃ qui ab ipſo ſtatim initio vel boni vel mali ſint. Da che nacque ſempre fu coſſi, ab ipſo lare incepit. Lar domeſticus deus naſcentes ſtatim excipit.

Ablacto as aui atum, pen. pro. il figliolo ſi deſmamma, infans ablactatur, Hier. ideſt à C lacte remouetur.

Ablaqueo as pe. co. aui atum, pro. ſcalzano li arbori. arbores ablaqueant. Col. eſt cum arbores circum fodimus. & ſuperiores radices recidimus.

Ablego as aui atum, pe. pr il patre bandiſce, cõfina, mãda fuor de la città il figlio, pater ex vrbe ablegat filium, col. Liu. 31. Ter. in Hecy. eſt aliquò mittere & ferè in exiliũ eiicicere; ſemo remoti dal tuo conſpetto, à tuo ablegamur conſpectu, Cic. id eſt remouemur, ſemo cacciati.

Abligurio ii pe. cor. is iui itum, pro. mangia il ſangradale, deuora il ſangradale, conſuma lo hauere di monte barbaro, deuora quanto ha, cuncta obligurit, Ter in Eunu. Cic. in Catili. fortunas ſuas abligurierũt, id eſt ſuauibus cibis conſumpſerunt. liguron ſuaue ſignificat. Et in monte barbaro D infinitos eſſe theſauros aiunt. Sangradale eſt lanx maximi pretii à domino facta, & apoſtolo Lucæ, vt venderet tradita.

Abluo is pe. co. tum pr. p lauare Ci ad Her.

Abnego as pe. co. aui atum, pr. renega Dio, abnegat Deum, i. penitus negat.

Abnoctare pen. pro. eſt per noctem abeſſe. Sen. de vita beata, & in. ff. non ce eſſere per la notte.

Abnodo as aui atum pe. pr. vt vites, arbores, eſt nodis purgo Col. 4. diſnodare, leuare li nodi.

Ab ouo vſq; ad mala verba fecit. dal principio fin a la fine ſempre ha parlato. Horat. in Ser. cœnam priſci ab ouis incipiebant & malis, fructibus, finiebant. E

Aborto as aui atum; pe. pr. tua madre è dolita, deſertata, diſperſa di dui figlioli. Tua mater abortauit geminos. Firmi: i. immaturè edidit fœtum Col.

Abortio pe. co. is iui tum, pro. Col. idem eſt quod aborto.

Aboleo es lui pe. cor. etum, pro annulla, caſſa il decreto, decretum abolet. Suet. id eſt delet, & extra conſuetudinem ducit.

Abrado is ſi ſum; pe. pr. Ter. in Phor. aliquid ab radi poteſt. id eſt per vim auferri, extorqueri. leuarſe per forza, ſcaſtrarſe per forza. abboſcarſe.

Ab re non eſt facere, non è inconueniente; non è ſenza ragione, cauſa; non è fuor di propoſito; non è danno, non è inutile farlo. Liu. Suet. in Aug. ideſt non eſt inconueniens, inutile. Sæpe vſurpatur cum dictione negatiua vt aut ab re. F

Abripio is pui pe. cor. reptũ, pro. te leuo per forza li figli. Tuos à te liberos abripio, i p vim rapio. Ci.

Abronis ẽ tibi vita. te ſei dato i tutto al piacere. dato in tutto a la nolupta. De eo dicit̃ qui molliter & delitioſe viuit. abros enim mollis & delicatus dicitur.

Abrogo as pe. co. aui atum; pr. queſta legge ſe leua in tutto; ſe diminuiſce i tutto; & nõ in parte. abrogatur legi nõ derogatur Modeſt. in l derogatur ff. de Verb ſigni. Nunc eſt imperſonale. Cic. qui collegæ ſuo Imperium abrogauit. Cæſar is poſtea fides derogetur.

Abſcedo dis ſſi ſſum, pen. produ. abſcedit. i.

A aſfugit. Ci 2 de Diui.
Abſcio pe.co.is iui tum, pro. nõ m'uſciua', di memoria. non me dimenticaua, vel nõ me ſcordaua, ſi continouamente lo dicena non abſciebat ſi vſurpabam.
Abſcindo is di ſſum pe.pr. per tagliare, vt li gnum, Plaut.
Abſconditè pe.co.id eſt occulte. Ci. de Fin. naſcoſtamente.
Abſente me duxiſti vxorem, Terẽ. in Phor. in abſentia mea, non ci eſſendo io hai pigliato moglhere.
Abſento as aui atum, pen prod. Claud. 3. de Rap. Colloquio patris procul abſentauerit aſtris. aſſentare, fare aſſente, abſentem facere licet negent.
Abſiſto is pe. pro. ſtiti cor. ceſſa pregare, rogare abſiſtir. Claud ſe parte, abſiſtit. id eſt
B diſcedit. Verg.
Abſque hoc fui laudatus in cæteris. fui lodato excetto in queſto.
Abſoluo is ui utum, pen. pro. te ſpaccio, do ricapito, expediſco, te abſoluo ideſt expedio. Plaut. in Epid. ſcioglio, aſſcioglio la fune. funem abſoluo. Cic. de offic. abſoluit partẽ inchoatã, idem de offi. id eſt finit. finiſce, Tutto l'homo ſe finiſce in la matre, ſe fa perfetto. totus homo in vtero abſoluitur: id eſt perficitur. Gell. in. 2. paucis abſoluam. Sal. in Catil. lo dirò in poche parole. hanno liberato il conſolo da ſuſpettione. ſuſpicione conſulẽ abſoluerunt. Li. Ci. uerò ad Her. 2. abſoluit iniuriarũ illum. Pli. 14. eumq; cædis à Romulo abſo-
C lutũ. vbi crimine vel iudicio itelligitur. Tu aperi la porta. valuas abſoluis. Contentate, ſatisfacete queſto del prezo. hunc abſoluite de pretio Ter. in Adel.
Abſtinenter pe.pr. con abſtinenza C. in Sal.
Abſtineo es ui pe.co. ntum pe.pro. tieni, retieni, contieni, tieni la mano a te. abſtine manus à me. Te. in Adel. id eſt retine. abſtinebit exſione bubula. non lo batterà. non li darà ſcorriate. Plaut. in Aul. licet mendoſe legatur. cenſione nebula. vel cenſeo ne bubula. tu verò lege ceſione bubula. à cædo is Cic. in Sal. ſe à uiris abſtinuerunt. & ad Att. ut à me manus abſtineant, dicitur ab abs & teneo es.
Abſtergo gis xi pen.prod. netta, ſtoia, vt os, vulnus, ſcopa, purga, vt domum. per tranſlationem, leuare, remouere, Cic. volo abſtergere animi tui metũ, id eſt remouere. D
Abſtrudo is di ſum p.pr. naſcõdo, occulto la veſta, abſtrudo veſtem Plau in Aul.
Abſumò is pſi ptum pen.pro. ſe conſuma in tutto di penſiero. abſumitur cura Terẽt. in Phor. id eſt in totum conſumitur.
Abundantius; pen. cor. Pli. 24. piu abondantemente.
Abunde potentiæ, id eſt ſatis. aſſai Suet. in Cæſ. abundè terrorum & fraudis Gell. ſic abunde ingenii, pecuniæ. abundantemente, vt legit, abundanter, Cicero de Oratore.
Abſurde pe.pro. inconueuientemente. Cic. 2. de Fin. id eſt ineptè.
Abſum pe.pr. es fui cor. ſto lontano per dui di, abſum per biduum: Ci. ad At. bidui, ſed ſubintelligitur, itinere aut via, Nõ dicitur E
biduo. Cæſar tamen ait, non lõgius triduo ab caſtris abſit. vbi triduo ex comparatiuo longius regitur. triduo, id eſt ſpatio tridui. Animus etiam nunc abeſt. Plau. non ſto in me. id eſt animus ad ſe non redit timore. Cic. quid huic abeſſe poterit de maximarũ rerum ſcientia, ſignificat etiam mancare, deeſſe, deficere. hoc illi abfuit, i. defuit, Ci. pro Corn. Bal. & de Ora. Cæſ. in. 2. legiones magnum ſpatium abeſſent. Ver longis inter ſe paſſibus abſunt; hi accuſatiui & ſeptimi caſus reguntur ex natura ſpatii. Abeſt non longe, ſta non molto lontano, ſta dapreſſo, non ci è, abeſt. Ci. Antonio abfuerim. i. non defenderim. non habbia diſeſo. abſit inuidia verbo, non ſia tenuto per preſentuo'o. queſta parola nõ ſia tenuta p diſcorteſe. non ſia tenuto arrogante, id eſt F
ſine inuidia, ſenza inuidia.
Abuſq; fin da, Ver. abuſque Pachynno.
Abuſiuè pen. pro. oltra l'uſo.
Abutor uſus ſum, pe.pr. eris cor. ſappi ch'io ſon al tuo comãdo. ſcias me poſſe vti & abuti arbitratu tuo. abutor officio, id eſt male utor, faccio male officio.
Abydum non nauigo. non piglio ſopra di me queſto pericolo. Nam erat periculoſa nauigatio in Aſiæ vrbem Abydum pe.pro.
Ac &, vide æque.
Acanthia cicada ad meos non accedit lares. chi non ſa muſica nõ venga, nõ ſe accoſte a la mia caſa. Steph. iuxta Acanthũ oppidũ mutæ ſunt cicadæ. poteſt quoq; referri ad indoctos atq; infantes. vno indotto, ignorante,

A rate,groſſolano,nõ parla in vna moltitudine de dotti. acanthia cicada in diſertorum corona non loquitur.

A carcere vel carceribus vſq; ad metã peccauiſti.dal principio ſin al ſine hai fatto errore. ſumitur à carceribus equeſtribus.

Accedo dis ſſi ſſum,pen.pr.non credo, non do fede a la fauola, Non accedo fabulæ. Quint.Celſus febris vno die nõ acceſſit.i. nõ rediit, nõ è ritornata.al cauallo non ti accoſtare,ad equũ nõ accedas.Te. in And. accede ad hũc ignẽ Ci. cũ ad Heracleã accederẽ.i.puenirẽ, veniſſe. Idẽ ad Att. tam propè accederet ad ſimilitudinẽ tuæ literæ. ci viene, accoſta a la ſententia,accedit ſententiæ. Pli.Traia: & primo ep.Queſto ſe ci aggionge a li mali,ſopra tre corni cinque ſoldi. hoc accedit ad mala Te. in And.
B Ouid.in Dido.cum datiuo cõſtruxit. Accedet fatis matris miſerabilis infans. i quo ſignificato in tertia tantũ perſona vtriuſq; numeri legitur. dicitur etiã hæc tibi à me dotalia dona accedent. Li.male ſopra male te venga.Malo tuo malum accedat. fatte piu qua, piu vicino.accede propius. Tu me ne prieghi. Tu mihi accedis ad genua. Suet.in Cæſ. Ter.in Hecy.

Accelero as pe.cor.aui atum, pro;anda preſto,va preſto, accelera.

Acceptum refero, Metto a conto, Faccio bono il receuuto. m'hai meſſo all'intrata molti dinari. Multos mihi numos retuliſti acceptos.Tu non me fai buoni li diece ducati. Mihi non refers decem aureos.

Acceptum tibi refero hoc. Queſto accetto
C hauerlo receuuto, hauerlo hauuto per amor tuo. per te,per tua cagione, per opa, metto queſto a tuo conto. Quem ad me debes librum:refero tibi acceptum. Cic.i. fateor me accepiſſe à te. Vitam acceptam refero meam clemẽtiæ tuæ. De la vita ſon tenuto a la clementia tua. Pli.Traia.

Acceptum Verri retulit,& Verres illi expẽſum tulit. Hà poſto a cõto,meſſo a cõto,de l'intrata, receuuto da Verre: Et Verre ha fatto buona l'vſcita.la ſpeſa.Ci.in Ver. La ſpeſa l'attribuirai, la metterai a conto a la liberalità mia. Expenſam liberalitati meæ feres. Plin.Traia: Te ne farò debitore.Tibi expenſum feram.

Acceptum tibi fero quod deſtinabas. quel che me mandaui lo tẽgo per receuuto, accetto hauerlo receuuto, l'accetto per D receuutó, l'ho per receuuto, confeſſo per receuuto, reputo per receuuto da te quantunque mai lo haueſſe receuuto. i. habeo pro recepto,& fateor me accepiſſe.

Accepti tabulas & expẽſi profert ſuas. Caccia il libro de l'intrata & de l'vſcita, moſtra il quinterno de l'intrata & de l'vſcita Ci.Pro Roſcio Comœdo.

Acceptũ tibi fieri volo qcquid pater tuꝰ mihi debebat. Qualunche coſa me deuea dare tuo padre, o de qualunche coſa tuo patre me era debitore & obligato lo dono a te.i.cuncta tibi remitto,cõdono. Pl.2.Epi.

Accerſo is itum pe. pro. Il quale eſſer chiamato me piace, Quẽ accerſiri placet.i.vocari. Ci.Tuſ.3. Sal.Hier.ab auerſor.Ter.dicitur & auerſi Hiero. Io uado a chiamare la mammana.obſtetricem accerſo. Ter.In And.i.eo vocatũ. Eſſo proprio ſe fa il male, o ſe accatta il male come li medici.Ipſe ſibi perniciem accerſit. Accerſitur propriè vxor dum ad virum ducitur. ab Accio, id eſt voco. E

Acceſſionem & non deceſſionem noſtra facit amicitia, la noſtra amicitia creſce nõ diminuiſce,non manca,dicitur ab accedit.

Accido dis di pe.cor.io cado da vicino, caſco da vicino a quello.illi accido. Li.è accaſcata male, li è accaduta male. Accidit illi etiã in bonũ, Ci.in epi. tibi accidiſſe gratiſſima. Idẽ,maximè iucunda accidiſſe. Ter. aliquid acciderit boni. in tertia tãtũ perſona,vtroque in numero. Terẽ.in te accidit id eſt contra te. F

Accio pe.cor.is iui tum, pro,i.accerſo, voco,chiamo Plaut.

Accingo gis xi ctum pen.prod. me metto in punto, me metto in ordine per la guerra. Me accingo bello.

Accipitri rete, vide in rete accipitri.

Accipio is.pe.co.epi ptum,pro. Odo, intẽdo il parlare, Orationem accipio.i.audio Ter. il maeſtro accetta il preſente. Munus accipit præceptor. Nõ bene accipis. Non bẽ la intendi.i. non bene intelligis materiã aut rẽ. Son ben trattato. Bene accipior.in bonũ. Ci.male acceptus,mal trattato. i malũ.Te.lo piglia,accipit. eſt de manibus alterius. Il Re lo cõuita. Rex accipit. Ver.3.i. adhibet cõuiuã & nõ paſcit vt aiũt. Ter.in Eun.Accipit hoiem nemo melius. Quello

A che fa per te l'hauemo grato, l'hauemo accetto. Quod dat accipimus Ci. Lent. Ci riceue, alloggia, Accipit hoſpitio.i.hoſpitatur. Ha altro parere, altro iudicio, altra fantaſia del tuo amore che nõ è. Aliter de tuo amore atq; eſt accipit. i. habet alterũ iudicium. L'amico ci diſcapita, ſcapita, perde. Amicus detrimentum accipit: capit. Ci. pro Milo. nequid detrimenti caperet, i. amitteret. è ſtato ferito. Vulnus, plagã accepit. Ci. in Phil. 4. & ad Att. i. vulneratus fuit. Patere iniuriã, eſſere igiuriato. Iniuriã accipere. vel pati. Cic. i Lelio. licèt negét. Te. in Eun. Nulla accepta iniuria. i. patita Ha receuuto due lr̃e dopplicate, ouero due lr̃e de vn medeſimo tenore, Eo dẽ exẽplo binas lr̃as, vel duas epiſtolas accepit. Ci. Cornificio. Idẽ de qbus memoriã accipimus. i. recordamur, recordamo,
B Idẽ hauribus accipio. i. audio odo. intẽdo. Receuo la pecunia p cãbio, receuo la pecunia per lettere di cãbio. Pecuniam publica permutatione accipio. Ci. 3. epi ad Appiũ. Piglia il partito, a ccetta il partito, piglia la conditione, Accipit conditionem. Datum accipere: Pigliare il donato. ci fa buona cera. Lęto vultu, ſerena fronte oẽs accipit. Accipere cladem. Eſſere rotto, hauere rotta. Accipit beneficiũ à rege. E beneficiato; ha piacere dal Re.

Acclamo as aui atum pe. pr. cridando approuano, cridando conſenteno, Acclamant. i. clamore probant, aſſentiuntur.

Accolo is lui pe. co. litum pro. Habito vicino Napoli. Accolo Neapolim. i. propè, iuxta habito. Ci. quẽ locũ incolunt dicũt quoque accolo flumen, mare mõtes. Pli. Perſę rubrũ mare accoluere. i. iuxta habitauerũt.
C

Accommodo as pe. co. aui atũ, pr. Ci. 2. de diui. ſe extra ad fortunã accommodẽt id eſt aptent, forment. Acconciare, formare, & 2. de Ora. coronam ſibi in conuiuio ad caput accommodanti. i applicanti. adiungenti. acconciare.

Accreſco is ui tũ pe. pr. Te. hoc accreuit ætate, i. ſimul creuit. è creſciuto inſieme.

Accumbo is pe. pr. bui itum cor. ſto in capo la menſa, tauola. accũbo ſummum torum. Cic 1. de Orat. accũmbit. ſede à tauola. accumbit ſupremus. è l'vltimo à ſedere in tauola. me ſedeua vicino. Accumbebat mihi. Ter. in Eun. mecum accumbere.

Accubo as bui pe. cor. eſt maximẽ deorum. D Plaut. in Mene. ſcortum accubuit, i. iuxta cubuit. li è ſtato vicino, ſeduto vicino. accubat primus in menſa, Sede primo in menſa, ſe aſſetta primo in menſa.

Accumulo as pe. co. aui atum, pr. ammontono, accreſco, aumento la robba. Rem accumulo id eſt augeo.

Accuratè pen. pro. diligentemente, id eſt diligenter.

Accuratius pe. co. piu diligentemente Plin. primo epi.

Accuratiſſime pe. cor. molto piu diligentemente. Cic. 3. de offi.

Accuro as auiatum pe. pr. Ter. in Hecy. id eſt valde curo, ne ho gran penſiero.

Accurro is rri rſum pe. pro. accurrit patrẽ, id eſt curſim it. anda a la'ncorſa, va a la'ncorſa, viene a l'incorſa, va correndo al E patre.

Accuſo as aui atum pe. pro. Reprendo il triſto. Malum accuſo, id eſt reprehendo. Noſtram vide grammaticen. dicitur ab ad & curo as verbo antiquo. vt alii à cauſa, vel à cau'or. Sen. in Declam. accuſare de ui.

Aceruatim pe. pr. Ci. pro Cluentio. porto à montone, e carrico à montone il pane. ingero panem aceruatim, id eſt porto.

Acerrime pe. cor. fortemente, gagliardamẽte, id eſt ſtrenuiſſime. Sal. in Iug.

Aceruo as aui atum, pe. pr. accataſta, ammõtona, ammõcella, il grano. frumentũ accer uat, i. cumulat. dicitur & crimẽ acceruat. i. auget. creſce, accreſce, aumenta. Verg.

Aceſias medicatur. Quanto piu il gouerna, quanto piu diligentia ci vſa, quanto piu ci F fa il douere. quanto piu ci medica, Tanto peggio ci fa, tanto peggio ſta, tãto piu peggiora. Aceſias medicus fuit imperitus. qui dum cuidam pedum dolore laboranti mederi ſtuduit, auxit dolorem.

Acetum habet in pectore. è ſauio, è aſtuto, è ſentito, è di gran giudicio. Plaut. Acida nanque & ſalſa palatum iuuant.

Acet pe. co. queſto vino ſa de aceto. Hoc vinum acet, id eſt acorem cõtrahit, & acetũ ſapit. Cato de re ru.

Aceſcit id eſt fit acetum. Col. ſę fa aceto.

Aceto mordaci narem lotus. Per. è ſentito, è di gran giudicio.

Achilleos laudo tuos ſine fine pedes, laudo la velocità tua oltre al douere, laudo la ue-locità

A locità de li piedi tuoi oltre il debito, i.ue-
locitatẽ tuorum pedũ. Achilles celebratur
ab Homero de pedum celeritate.

Acheronta mouebo. Si dio non me vuole;
il diauolo me ne prega, flectere ſi nequeo
ſuperos Acheronta mouebo. Verg. Ache-
ron eſt fluuius inferorum, ponitur pro in-
feris. dictus ab a.i. ſine & chera.i.lætitia.

Acheron vlmorũ. vide vlmorum acherons.

Aconiti vicit l'ha vinto ſenza fatica, ſu-
dore. Aconiti eſt aduerbium, i.ſine puluere
quo pugiles aſperſi depugnabant. ha vinto
con fatica & cõ ſudore. Coniti vicit. Co-
nes nanq; ſignificat puluiſculum.

Acriter pe.co. acremente, fortemente, mol-
to, cum vehementia: vt agit cauſam acri-
ter. Pli. 1. epi. Li.

B Acquieſco is eui etum pe.pro. Ci. in nomi-
ne tuo acquieſco. me repoſo, arrepoſo,
acquieto.

Acquiro is ui tum pen.produ. ſignificat ac-
quiſtare.

Acta agere: in ſumma rerum deſperatione
ponitur: eſt nihil agere. far niente Tere. in
l'hor. actũ (vt aiunt) ne agas, non rifare,
non ritornare a far un'altra uolta il fat-
to, id eſt confectum retractes.

Actuo as pen.corr. aui atum, prod. ſignificat
defendere. Cice. cauſas actitauit, id eſt de-
fendit.

Actum eſt de te. Semper in malũ accipitur.
Tu ſei ſpacciato, tu ſei andato a l'alleluia.
te ne ſei andato in aceto, la coſa è ſpac-
ciata, la coſa è fatta, in queſto non ci
è redentione; Acta res eſt. de te actum eſt.

C Iacta eſt alea. A te è accaſcata buona ſorte;
buona fortuna. tecũ feliciter actũ eſt. A me
è accaſcato molto bene. Mecum præclare
actum eſt. A quello è accaſcato molto ma
le. Cum illo peſſime actum eſt. Ter.

Acta probat exitus Ouid. in epi. à lo ſcor-
lare de li ſacchi ſi conoſce ſi è poluere o
farina. il fin de l'opra da il buon giudicio.

Actum penul. produ. preſto, ſubito, incontinente
nente. ab actu dicitur, id eſt celeritate Ci-
ce. Ter.

Acutiſſime pen.cor. molto ſottilmente. Ci.
primo de offi.

Acuo is cui pe.cor. Verg. primo Geor. Ci. 3.
de offic. illum acuebant, id eſt excitabant.
ſuegliauano. Acuere ferrum, ammolare.
Hor.

Acumino as penul.correp. aui atum produ. D
ſignificat appontire, aguzzare, vt bacu-
lum, lignum.

Ad. è uenuto in poter noſtro. Venit ad nos.
Ter. noſtram vide grammaticen, Ci. ad diẽ
dedit. Al dì ſtatuto. al tempo determinato.
Li. nemo ad eam diẽ prope erat, id eſt vſq;
per fin. Ver. ad tempus veniſti id eſt oppor
tune. à tempo, à propoſito, idem in And.
Ad eam rem magiſtrum. i. ſuper, ſopra.
Ad hoc vel ad hæc, i. præterea, oltre di que
ſto Sal. Gell. fabellas latinas ad verbũ de
Græcis. Ci. id eſt de verbo ad verbum. De
parola in parola Li. ad unũ omnes occidit,
i. nullo excepto. Cauatone niuno Cic. in
Læl. omnes ad unum idem ſentiunt. tutti
hanno vn parere, hanno vn giudicio. eſſen
done niuno differente, item in Læl. Neq;
id ad viuum reſeco. Non ne uoglio vede- E
re il ſottile dal ſottile. ¶ Sumitur à chi-
rurgis vſq; ad viuam carnem reſecantibus
Cic. Nunquam nobis ad rogatum reſpon-
det. ad propoſitum. a propoſito.

Ad æque pe.pro. id eſt pariter. egualmente.
Ter. in Eun.

Adaugeſcit pen.pro. ampliat & maiores fa-
cit Cicero. 1. de Diuin. Amplifica, fa piu
grande.

Adamo as pen.corr. aui atum prod. eſt non
tantum (vt aiunt) laſciue amare, id eſt eſſe-
re innamorato, ſed honeſte ſummeque
amare. amare ſommamente, amare gran-
demente, vt probauimus in grammatice.
Ci. ad Curionem quarum gloriam adama-
ris. Pli. arborem adamauit.

Amamus magis proprie homines. adama-
mus cætera præter homines Ci. 1. de Fin. F
conſuetudinem adamare ſolemus.

Adamante durior appellatur homo qui à
propoſito flecti nequit. Mai ſe piega, non
ſi leua dal ſuo propoſito. Sumitur ab ada-
mantis duritia.

Adaſſo is pen.pro. li dei te mandano a eſſere
impeſo. Dei te in ſuſpendium adaſſunt, i.
impellunt. Plaut. in Aul. dicitur ab adigo.
ſicut enecaſſo ab eneco, à loco locaſſo. ab
expugno expugnaſſo.

Adambulo as pen.cor. aui atum pro li va da
fianco, lateri eius adambulat, id eſt iuxta
latus. Apul.

Adamuſſim pe.pro. Var. examuſſim Plau. in
Amph. & Menech. ornatamente, equal-

A mente,perfettamente, aſſeruiſti dicitur ab adamuſſe. Gell. Plau.

Ad anſas, vide anſas.

Adaquo as pe.cor.aui atum pro. abbeueramo il cariaggio. Adaquamus iumentum. Sue. Hier.

Adbibo is bibi itum pe.cor.Ter.beue molto bene, id eſt multum bibit.

Ad bonam frugem redire, i. ad bonos mores, probitatemq;, tornare a' boni coſtumi,tornare ala uirtu. oſtendo me dominis bonæ frugi,vtile,& bono,bono & vtile.

Ad calendas græcas, ad neomenias latinas, ad florem fici tibi ſoluet, mai te pagarà, p niun tempo ti pagarà. ¶ Græci non habent calendas, nec latini neomenias, nec ficus floreſcit:ideo Auguſtus vt Sue. quos nunquam volebat ſoluturos,dicebat ad ca
B lendas Græcas.i.nunquam.

Ad aſſem te redigam vilem Hor. te reducerò a coppula de notte, reducerò a l'oſpitale, reducerò a niente. ¶ As aſſis eſt minimus numus ex ære.

Ad auras canit Ver.in Buc.canta ad alta uoce,ad alta voce,forte.

Ad carmen,ad verſum nihil reſpondes;non riſpondi a la propoſta, non ſtai ali termini ¶ Sumitur ab hiſtrionibus ſaltu,geſtuq; carmen repræſentantibus inæqualiter. ipſe vero dicerem, è venuto ſecōdo voleua, è accaſcato ſecōdo il mio deſiderio. Epos enim ponitur pro carmine heroico, cuius inuentionem Pythio Apollini tribuunt: Reſponſa nanq; dabat carmine,id p excellentiā Epos dictū fuit. hinc natū adagium cū res iuxta præſcriptū cōſequerent epos
C eueniſſe diceretur :'hinc cum odet,i.cātus fit epodus,id eſt carminis cantus.

Ad coruos abi, partiti a la mal'hora, va a la mal'hora, va che morte te ne leua, va con diauolo ¶ Zenodotus ſcribit in Theſſalia eſſe locum quendam coruos dictum in quem nocentes præcipitabantur.

Addico is xi ctum pe.pr.me deputare a queſto officio,huic me addicitis officio. Ci.de off. qui morti addictus eſt, Val.de Carneade:tuo patre non vole liberare, i. vendere le veſte, parens nō uult addicere veſtes vēdere & emptore liberari Quint. Pli. li pāni vēduti publicamēte vagliono piu prezzo', pāni addicti ſunt pluris. addicere eſt actione.i.vēditione, quæ fit publice, vendere a l'incanto Plin.29. cantharides. Cato Vtieñ D
ſis ſeſtertio addixerat, Ci.pro. Rabirio ſeſtertio ſibi addici velit: Addicti apud veteres dicebantur, qui prætoris pronūtiatione,ac iuſſu,cū ſoluēdo non eſſent,creditoribus vendebātur,vt in eos & vitæ,& necis haberēt poteſtatē. Iuriſcon. in.l.licet aūt, licere inquit vēditori meliore allata cōditione addicere poſteriore. Suet.in Cæſ.in diſciplina augurali aues dicebant addicere,quando ratū faciebant auſpiciū, Li.Fabio auſpicanti aues ſemel,atq; iterum non addixere. Addict' eſt huic rei, è dato in tutto a queſta coſa. Cic. in Parad.inſanū reb' addicā neceſſariis, id eſt conuincam, conuincerò.aſtringerò.Sal.in Cati.cū ad iuſiurandū populares addicerent.

Addiſco is pe.pr.didici cor. Gel.4.eſt ad ea, quæ didiceram addo, aggiongo a quello E
che haueua imparato.

Addormiſco is pe.pro.dormo molto. Suet. in Claud.

Addo is pe.pro.didi itum corr. aggiongere.

Addo Colophonem huic capiti, concludo queſto capitolo, faccio fine a queſto capitolo ¶ Colophonii vt Stra. naualibus olim copiis abundarunt, & equeſtribus vſque adeo præualuerūt:vt vbicunq; gentiū gereretur bellū quod confici non poterat,Colophoniorū equitū auxilio profligabatur, ideo vbi ſumma rei cuipiam manus imponitur,hoc vſq; vſurpatur prouerbiū:aut cū accidit id ſine quo negociū confici non poteſt ¶ Non vinceua,non hauea la vittoria ſi non ce chiamaua aiuto, giongeua aiuto d'altri, non vincebat, ſi Colophonem
nō addebat ¶ Si non ce hauea aiuto d'al- F
tri, ſi altri non lo fauoriua, daua la voce, daua la ballotta, Si Colophoniū nō habebat ſuffragiū. Colophonii cū iter ſe domeſticis ſeditionibus tumultuarētur, euenit. vt aliqui ex illis ad Smyrneos demigrarēt à qbus ciuitate donati Smyrneis bello nō vincētibus ſe adiūxerūt, victoresq; fecerūt, ſic in ſuffragiis nō vincebāt,niſi illorū calculū adiūgerēt. Itaq; cōuenit prouerbiū, cū ſignificamus iudiciū,vel ſuffragiū alicui' plurimū i re quapiā valere. ¶ Li Frāceſi gli ha deſtrutti loro ſuperbia,lociofità,ferocità, il fare poco ſtima, fare poco cōto de ſuoi iferiori, il diſpregiar de' ſuoi iferiori, Gallos pdidit colophonia ferocitas. ¶ Su

A mitur ab arrogantia, ſuperbiaq; Colophomorū cū ferocitate deſpicientium homines humilioris fortunæ.

Adduco is xi ctū pe. pr. tiro la briglia, habenas adduco Cic.in Lęl.per niun freddo ſe puo coſtrégere,nullo adduci poteſt frigore idē in Lęl.il porto per forza, illū adduco Terē.te farò dire qllo che me pare, in meā adducā te ſententiam Ci.in epiſtolis adduco ad inhoneſta: deduco ad honorem,perduco ad ſtudia.

Adeo pe.cor.aduerbiū Vergilius Geor.primo.multum adeo roſtris,certe,certamēte Ter.in Eun.adeo nobilē.i.ualde,molto,ut adeo ſuperbus,in tāto che Ter.in Heaut. adeo ideſt intantum quòd:

Adeo is ij itum pe.pro.cor.iui pro.piglia la heredità,adit hæreditarē, id eſt ſumit Pli. B 2 epiſtolarū,andi,uai alſre, adis regē Ver. Ter.in And.aliquot me adierūt,nō ſo quāti ſon uenuti a mé: ali granai ſe gli ua cō le ſcale,granaria ſcalis adeūtur Col.in primo.dicitur adeo patrem, ad patrē Ter.in Eun.non in patrem & adeo urbē,in urbē.

Ad eundē lapidem,uide iterū. (ad urbem.

Ad eurotam uide,ſedeo.

Ad extremū pen.pro.a l'ultimo,ut uenit.

Ad florem fici,uide ad calendas.

Ad hamo as pe.cor.aui atum pro.obligano li honori, honores ad hamant, id eſt obligant Ci.academicorum.2. (Gel.

Ad hæc,ad hoc.i. ꝑterea, oltra di qſto Sal.

Adhęreſco is ſi pe.pro. ad fundas uiſcus adhęreſcat,idē cymbulæ onerarijs adhæreſcunt,Ci.primo de offi. ſta molto fermo.

C Adhibeo es bui itū pe. cor. ce piglio remedio,remedıū adhibeo Ci. Tuſ.5. in la tua facēda ce pono ogni diligētia, tuo in negocio omnem adhibeo ſedulitatē, ſtudiū, ce ſi piglia miſura, adhibetur modus Ci. 2.de offi.idem adhibeant manus uectigalibus noſtris,id eſt diripiant,robbare.

Adhortor aris atus ſum pe. pro. Cæſ.2. de bel.ciui.de cuſtodia urbis adhortarentur, id eſt impellerentur, animaſſeno, accoragiaſſeno.

Adhuc pe.cor. anchora,ſin a queſto tēpo; ſin adeſſo. adhuc nos aliqs reſpicit deus, ſi ne ſono caduti li anelli, anchora ce ſono, ſtando li diti.

Adiaceo es pe.cor.ſta uicino ale porte,portis adiacet Col. i.iuxta iacet:hæc tibi domꝰ eſt adiacēs,qſta caſa è al tuo biſogno,è D al tuo ꝓpoſito,è al tuo uſo, è al agio tuo.

Adiicio is pe.cor.eci ectū pro. a lo exercito aggiōgo, ſopppliſco li ſoldati, exercitui milites adiicio,id eſt augeo,accreſco Ter. in Eun.ad uirginē animū adiecit,id eſt poſuit,ha poſto,gettato Ci.adieciſſent oculos.ſi meo albū calculum errori adieceris; tuæ nigrū nō adijciā uirtuti,ſi laudarai,approbarai l'errore mio, io non uituperarò,dānarò,condēnarò la tua uirtu ¶ Pli. iunior albis calculis approbabātur,atq; abſoluebant.nigris uerò uituperabant.atq; dānabantur. ¶ Fit quoq; ſi meum creta notabis errorē, tuā non carbone notabo uirtutē Hor.in Se r.Perſ.ſi me daui la uoce era papa, ſi mihi calculū adiiciebas albū, erā pontifex Pli.adieciſſent oculos,ha ueſſero poſti gli occhi. E

Adigo is pe.co.egi actū pr.non ho aſtretto alcuno cō giuramēto, iure iurando neminē adegi,id eſt cōſtrinxi Gel.6.cap.4. Li li ſogni te portano qua, inſomnia te huc adigūt,eſt ēt per uim portare Ter.in Eun. ſi le ſpaccate, mettereci dentro il cugno; ſi finditis,cuneum adigite, id eſt intro mittite Col.li Principi concitano, incitano. commoueno,ſpingeno li homini,in furore, & a fare queſto, principes adiungunt homines in furorem;& ad hoc, id eſt impellunt, commmouent Lact.in.4.hō.me.

Adiges ad inſaniam Ter.in Adel. me farai impazzire,id eſt inſaniam compelles.

Adimo is pe.cor.emi emptum pro.il re diminuiſce, manca il ſalario a li cortegiani,rex aulicis mercedē adimit, id eſt diminuit Gel. equū adimere equiti, leuate il cauallo.i.auferre Ci.Ter.in And. F

Adipiſcor eptus pe.pro.eris cor.acquiſto, id eſt acquiro,ut uirtutem. (co.

Adiudico as pe.cor.aui atū pro.uide abiudi

Adiuro as aui atum pe. pr. giuramo molto farlo,adiuramꝰ facere Ter. Gel.7.cap.3. li ſpiriti ſcongiurati ſi parteno dal corpo, ſpiritꝰ adiurati à corpore diſcedūt Lact.4.

Adiuratione meæ ſalutis,uide cum.

Adiugo as pe.cor.aui atū pro uide abiugo.

Adiungo is nxi ctū pe.pr.Ci.Pli. 5.Cæſar neminem ad ſe adiunxit,id eſt coniunxit, ſe è accōpagnato,cōgiunto:adiūgimus ſe parata Ci.de offi.hāc Scaurꝰ demolitus acceſſionem ædili adiunxit,id eſt ampliorē. fecit,

A ſecit, ha allargata; grandita, ingrãdita, idẽ
fidem rebus adiungere. i. adbibere, credere
Ter. ut animũ ad aliquod ſtudiũ adiũgeret,
i. applicaret; poneret, poneſſe. Ci. ſicut mi-
hi pollicit⁹ es, adiũges me ad tuos ſermo-
nes. i. me facies unum ex his, qui, tuis dia-
logis loquimur, farai uno uide abiungo.

Adiuto as pe. cor. aui atum pro. aiutare Ter.
in Heaut.

Adlibeſcit pe. pro. de buona uoglia ſe acco-
ſta a laequa, uolentieri anda a lacqua, adli-
beſcit aquæ. i. libenter accedit ad aquam.

Adhueſcit pe. pro. la faccia ſe fa negra, adni-
griſce, facies adlıueſcit.

Adiubeſcit pe. pro Lucretia de buõa uoglia
ſe accoſta a li baſi, uolentieri ſe acquieta,
baſis adlubeſcit, id eſt ſtat, acquieſcit liben
ter Plaut. in Mili. id eſt placet.

B Ad literam locum ſubiecit Quint. da uerbo
a uerbo ce ha ſeggiõto il luoco. dicit̃ ſcri-
bo ad literam, non ad uerbum, dico uel le-
go ad uerbum, da parola a parola, non ad
literam Suet. in Cæſ. Cic. de fini.

Ad me uenit, è uenuto a caſa mia: eſt ad ur
bem, è appreſſo, è uicino la città.

Ad manum habeo ſeruum uel teneo, ho il
ſeruo in da mano, in prõto, apparecchiato;
ut reſtes ſunt Pli. 2. epiſtolarum; dicitur &
in manibus Cic.

Ad minus, uide minimum.

Admitto is ſi ſſum pe. pro. piglio le arme, ad
mitto arma. i. accipio. dubito far paſſare
dentro, fare intrare dentro la fama, dubi-
to admittere famã. i. intrare Mart. Ter. in
Hecy. Ci. ad cauſam dicẽdam admiſſus, id
eſt acceptus; ut audiatur in defenſionibus
C ſuis, intrato, paſſato, receputo, equũ equæ.
admittit Iuſtinus, id eſt iungit, giõge, Col.
arietes feros mercatos, & manſuefactos
ouib. admiſit. i. admouit ad coitũ, poſti a la
montà: Teren. in Adel. te admittere hæc, id
eſt facere, fare: Pli. q uer probãt; ab æqui-
noctio ſtatim admittunt. i. ſurculũ trunco
adiungunt, inſerunt, inſetano, inſertano.

Admirabiliter pen. cor. marauiglioſamente
Ci. Iuſt 4.

Adminiculo as pe. cor. aui atum pro. Col. 4.
c. 26. Cato ẽ adminiculis fulcio adiuuoq;
ſoſtengo, aiuto, adminiculos deponẽs pro
eodem, quo frequentiſsime utimur.

Admodum pe. cor. troppo, molto, ut admo-
dum doctus, id eſt ualde. Ter. in Heaut.

Admolior pe. cor. iris itus pro. giuro non te D
offendere, nocere, nõ te mettere la mano
adoſſo, mettere la mano de ſopra, deiuro
tibi manus non admoliri, id eſt offendere,
nuocere, percuotere.

Admoueo es pe. cor. ui tum pro. ſi ce mette,
pone diligentia, ſi curam admouet. i. ponit
Pli. 2. epiſtolarum & in primo admouenti
cibum. i. porrigenti, dandoli.

Admœnio pe. cor. gettare le mura in terra,
id eſt ſternere mœnia in terram Plaut. in
Pſeu. ut oppidũ capiatur admœnire nolo.

Admoneo es nui itum pe. cor. il tẽpo me in
ſegnarà; ammaieſtrarà, ſecõdo uedo il tem
po coſi farò, ipſa dies me admonebit, id eſt
docebit, inſtruet. queſto ti conſeglio, hoc
te admoneo, id eſt conſulo Ci. uerò in epi
ſtolis te aliquid de ueſtris cautionib admo E
neam: admoneo præſentia, & ab aliis ad-
monemur.

Ad neomenias latinas; uide ad calendas.

Adnuncio as pe. cor. aui atum pro. auiſare,
eſt de futuro.

Adoleo es lui pe. cor. eui tum pro. abruſcia,
adole, id eſt ure ut uerbenas Verg. in Buc.
eſt uerbum ſacra reddẽtium: ſcaldar l'ac-
qua, adolere liquores. i. calefacere in more.
to, dar luſtro, clarificare la caſa, adolere
penates. i. lucẽ dare, idem in primo adolet
altaria, id eſt accẽdit, allumina, idẽ in. 7. cre
ſceua la età, adolebat æta, ſidem, huic ado
leſco. i. creſco, & eſt maxime de ætate. ali-
qui ſcribunt per V. uide adoleſco.

Adapto as aui atum pe. pro. eſt in filium ac-
cipere, adoptare, pigliar per figlio.

Adoro as aui tum pen. pro. adorare ſine uo- E
ce, quãuis ab ad, & oro dicatur eſt etiã de
aĩalib. ut Elephas. Mart. in ſpectaculis Pli.

Adorior ris pe. cor. ortus pro. aſſalto, ut ini-
micũ Ter. adortus eſt fratrẽ iurgio, ha con
traſtato col fratello, & lha ripreſo. i. litiga-
uit cũ fratre, & obiurgauit, adoritur me tra
here, tenta portarme per forza Ter. in Heu
aut. ceſſo huc adoriri, ceſſo parlare de im-
prouiſo a q̃ſto. dicit̃ quaſi ad aliquẽ oriri,
. i. inſurgere, & ex inſidiis & ex proximis.

Ad pileũ uocare ſeruos, frãcare li ſerui, dare
frãchigia, liberare da ſeruitũ, dare libertà
Macro. primo Sat. Sene. in epiſtolis. Suet.
¶ Sumit à ſeruis, qui cum à dominis manu
mittunt tõdebãtur, & pileũ ſumebãt Plaut.
in Amphi. facias Iuppiter, ut ego, hodie ra
ſo ca-

A ſo capite capiā pileū.& hoc ideo quòd em
ptor capite auribusq́ ſumebat mācipiū ſi-
bi emptū quod ſerui mēbrū empti primo
ſumpſerat,id prius liberabat:mox ne liber
demens;& ſcurra videretur,pileū ſumebat:
quod enim ſeruo licebat nó licebat libero.

Adporto as aui atum pe.pro. eſt aliquid por
tare,portare alcune coſe.

Ad plenū uerba formare. formare perfetta
mente le parole.

Ad reſtim mihi quidē rediit,il fatto è redut
to a deſperatione. redutto che me impic-
ca Ter.in Phor.& i Heaut.i.res eſt reducta
ut ſuſpendar, & ad ſummā inopiā deueni.

Ad rē facit,è il noſtro biſogno, fa al noſtro
propoſito.fa per noi,ce mette buon cóto,
ce pone buon conto,fit quoq; eſt nobis o-
peræpretium.eſt ex re noſtra.

B Ad rem redi,id eſt repete intermiſſā, retor-
na al tralaſciato Ter.

Adrepo is pe.cor.pſi ptum pro. uno uenen-
do pian piano, uenendo guatto guatto me
pigliò per la falda,quidā adrepens lacinia
me prehendit Apul.id eſt me lente acce-
pit,ua col uentre per terra,ut animal adre
pit.i.uentre it.

Adſcio pe.cor.is iui itum pro.ce aggiongo,
giongo q̄ſta parte,hanc adſcio partē Col.

Adſcribo is pſi ptum pe.pro.ſoggionge,ag-
gióge a lo ſcritto,ſalutē aſcribit Ci.Att.i.
ſubiūgit;nemini ſalutē adſcribit;alcuno nó
ſaluta i fin de ſue littere,poſtremis adſcri-
bit uale,i piedi de ſua littera ce ſcriue uale.

Adſcolō ne accedas,nō andare a luoco ſoli
tario,gire ī luoco che te ne puoi pētire,an
dare i luoco che nó ti piacerà,gire in luo-
C co che te ne puo uenir male,andare in luo
co che nó te ne puo uenir bñ ¶ Sumit à Pē
theo diſcerpto in loco qui dicebaī ſcolos.

Ad ſe,in poter ſuo Ter.in Eun.

Adſideo es pe.cor.di eſſum ,p. ſedo uicino,
ſedo a cāto al re,adſideo regem.Sal.in iug.
eſt quoq; eſſe ſimile, eſſer ſimile Hor. ni-
mium ſeuerus adſidet inſano.

Adſiſto is ſtatum pe.pro.ſtiti cor.te fauo-
riſco in lite,adſiſto tibi.

Adſueſco is cui etum pe.pro.eſſere conſue-
to,in bonum & in malum.

Adſum pe.pro. fui cor.preſto uerrò,iā ade-
ro, id eſt ueniam Ter.in Eun.& in eodem
adfuturā eſſe: domane ſarà q, cras aderit:
idem adſunt tibi dona à Phedria, ecco
li doni che te manda Ter.in. Eun.i.propè D
ſunt, q̄ mittit: ſtarò in caſa, domi adero,
i.manebo: il re fauoriſce li buoni, rex bo-
nis adeſt Ver. Iuppiter ad ſit,è p̄ſente,licet
negent in caſu ablatiuo Ci.ad Sulp & in.
2.de Orat.in Pauli pugna nō affuerat Li.
49.ad quam non affuerat.Ter.in Phor.ad
hanc rem aderit, Pli.primo epiſtolarū cui
adeſſem, id eſt cuius cauſam defenderem,
agerem,defenderia,ſaria auocato.

Ad ſummam pe.pro.non fuit ipſe, in con-
cluſione nō fu eſſo, in ſumma non recedo
Quint.in concluſione non me parto.

Ad ſummum pe.pro.refertur ad numerū,fu
uno ò al piu doi, fuit unus aut ad ſummū
duo.ſaperai domane, ò al piu poſdomani,
ſcies cras,aut ad ſummum perendie.

Ad tempus pe.pro.per tempus aduenis,uie
ni a tempo,in tempo. E

Ad tuum preſcriptū oia feci, ho fatto ogni
coſa ſecódo me hai ordinato.i.ut p̄cepiſti.

Adumbro as aui atum pe.pro.faccio ombra
Col.12.id eſt umbram facio.

Aduenio is pe.cor.eni ntū pro. ſoccorre al
male che incomenza a uenire, aduenienti
ſuccurre morbo Plaut. & ē i proquinquo,
ut aduenienti occurrit marito, al marito
che uiene.

Aduento as aui atū pe.pro.approſſimarſe, a
uicinarſe all'Italia, ad Italiam aduentare
Ci.eſt de longinquo, ut Turca aduentat.

Aduerſus es impudicus, uide auerſus es.

Ad uerbum pe.pro.uide ad literam.

Aduerſum ſtimulum ne calcitres, nó cóten
dere con un magiore,nō cótraſtare cō un
magiore, nó hauere da dire có un magior
tuo,id eſt cum te digniore ne pugnes Ter. F
in Phor.contra ſtimulū calcitrare, dare il
capo per lo muro, battere le caraffe ſu le
pietre.

Aduerſum reſpondens, uide ad carmen.

Aduerſus pe.pro.contra.

Aduerſus ſolē loquiī,ſi cótrapone a le coſe
manifeſte, repugna a le coſe chiare ¶ So-
le nanque nihil eſt clarius & manifeſtius.

Ad uiuū nó reſeco Ci.ī Lælio nō ne uoglio
uedere il tutto, non ne uoglio cauare il
fracido, nó ne uoglio uedere il ſottile dal
ſottile, non ce uſo troppo ſottilità, uſo
troppo diligentia.

¶ Tractum à chirurgis uſq; ad uiuam carnē
reſecātibus. Aduerto is ti rſum pe. pro. me
aduerto

A adaerto, accorgo, uedo, auuedo.i.uideo, cóſidero. ſcanſa, ſcoſta qua, huc aduertit.i. recipit Ter. doctos aduertát, id eſt doceát Pli. primo epiſtolarum.

Aduleſco is pe.pr. la ſummità de creſcere, aduleſcendi ſummū.i.ceſcēdi Luc.2. la lau de cō nouità creſce. laus nouitate aduleſcit. Laberius.

Aduigilo as pe.cor.aui atū pro. Ter ī And. ſi aduigilaueris, & in Phor. ſi ce attéderai, ſarai ſollicito, ſi ce darai opera.

Adultero as pe.co.aui atū pr. Plinio eſt frequētiſſimū, corrópere, uitiare, quod Dioſcorid. dixit græce δολίζεται .i. adulteratur.

Adulor aris at⁹ pe.pro. alloſengare, eſt ſeruorum δῦλοι enim ſeruus dicit̄, uel ab ad, & aula. Adulatores ferè ſunt aulici Oui. Agmē adulātū media ꝓcedit ab aula. Val.
B dixit adulo as, & Ci. ad Att. cauda noſtrū adulat ſanguinem.i. lambit, ebibit.

Aduiuo is xi ctū pe.pro. ut rex aduiuit, uiue ancora Hier.

Ad umbilicum duximus librum, uel prouenimus, id eſt finit⁹ eſt liber, hauemo finito il libro Hor. Mar. ſunt umbilici ornamēta quædā umbilici noſtri formam imitantia, quæ libris abſolutis addebantur, cantoni.

Adunguē eſt factus homo, è un huomo da bene, a pennello, a perfettione Hora. eſt bonus, & perfectus. ¶ Sumitur à marmorariis lapidum iuncturas unguibus approbantibus: uide homo factus.

Adunū omnes idē ſentiūt Ci. in Lælio; tutti per ſe ad uno hanno un parere, ad unū haberis odio, ſei odiato da tutto il mōdo ſenza cauarne alcuno.i. ab oīb⁹ haberis odio.

C Aduoco as pe.c.aui atū pr. chiamare in aiuto.i. uoco in auxiliū Ter. hanc aduocato: q aduocet magis Pli.1. epiſt. id eſt delecter, conſoletur, conſola, da piacere, da ſpaſſo.

Aduoluta genib⁹ Pli.1. epiſt. ingenochiata.

Aduro is ſſi uſtū pen.pro. abruſcia, arde, ut ignis lignū.i. cremat, la rogna me ponge, me adurit ſcabies.

Aedifico as pe.cor. aui atū pr. edificare ut murū: domū, nauem, & his ſimilia Ci. claſſem ædificat, & rēpublicā, qui ædificat in arena, cōfeſtim cadit. chi fa male principio, pſto cade; chi fa mal fundamento: inutile eſt, qđ nō recte iactis ſit fundamētis.

Aegre pe pro. cō fatica, cō difficultà ſi fa, hcc ægre ſit.i. cū labore Pli. primo epiſtolarū. Ter. in Adel. ęgre eſt, me moleſta, me D
diſpiace.i. moleſtū eſt, diſplicet & in And. dolentemēte, dogliosamente. i. moleſte.

Aegre facio hoc, mi è graue a far q̄ſto, molto mi aggraua a far queſto, Terēt. in Eun. uoluit facere huic ægre, ha uoluto fare a diſpetto de queſto. (labore.

Aegerrime pe.co. cō gran fatica.i. maximo

Aegre uitam ago, traho, a pena poſſo uiuere.i. uix uiuo.

Aegeū nauigo: ægeū rapio lucrandi ſtudio; per guadagnare piglio ogni gran pericolo ¶ Perſ.i. pro lucro omne accipio periculū, ut eſt ægeū nauigare: cōpetit homini nihil periculi lucrandi cauſa recuſanti.

Aegeū nauigare te vimine nō credo, nō credo che con coſa coſi piccola poſſi fare un fatto tāto grāde, arduo, & oltra le forze,
poſſibilità tua. Trahit̄ a nauigātib⁹; q fauē E
tedeo maris picula nauigāt cymba minīa.

Aegre fero, tuli, pe.cor. fers latū pro. hauere per male, hauere a male. hauere a diſpiacere le parole, i figlioli ſono mal cōtēti de le parole del patre, patris uerba ęgre ferūt filij i. ægre patiūtur: q̄ſto me rencreſce, hoc ægre fero, grauate, iniquo animo, moleſte, cui opponitur facilè. iam ciis cōglutinatio ęgre inueterata facilè diuellitur. Ci. de Senect. qd ē quod nūc tuo ægre eſt animo. Plaut. ī Caſ.i. moleſtū. ægre fero melius in duas dictiones diuidas, ut factū quod quidē ægre tuli Plaut. in Pen. diſceſſit ægre ferēs Ci. li. primo de diuinatione ſic ægre pati Ter. ī Adel. uoluit facere cōtra huic ægre. Idē ī Eun. id eſt moleſtā rē, ęgrius nihil factū eſt Cic. 6. Verri. id
eſt difficilius. ægerrime cōfecerant, ut flu F
men tranſirent. Ceſ. primo bell. Gall.

Aegrota dū anima eſt, ſpes eſt; mētre l'huomo ha fiato, mētre lhō uiue ſemp̄ c'è ſperāza. ¶ Ci. Att. dū uiuit monemur ne afflictiſſimis quidē rebus ſpem abiiciamus.

Aegroto as aui atū p.pr. ſta malato, ſta male diſpoſto, ſta īdiſpoſto, ſta īfermo, ęgrotat.

Aegypti nuptias habeat, ubi nupſit, poi che è maritata non ce poſſa fare anno, meſe, giorno col marito.i. nihil uiuat. ¶ Sumit̄ ab Aegypto Beli filio, q quinquaginta filios totidē Danai fratris filiab⁹ collocauit.

Aemulor pe.cor. aris atus pro. hai inuidia, porte inuidia al re, æmularis regi: imito, ando appreſſo ali dotti, ęmulor doctos Te in. And.

A In And. Ci. primo Tuſ. Iis æmulamur, qui ea habent, q̃ nos habere cupimus. eſt enim cũ quadã inuidia & æmulatione, conari, ut alienũ opus ſuperemus. Quoniã æmulari nõ licet, nũc. iuides. Plaut. i Mil. triſtes & ieiuni Pollionẽ æmulatur Quin. lib. 10. æmulari cõſulta alicu' Sal. hiſt. 3. datiuo Quint. lib. 10. conſum iti iam patroni ueterib. æmulantur. inſtituto alicuius Cic. pro Flac. mecum æmuletur. Liuius lib. 3. negligentiã alicuius. Ter. in Prolog. And. Pindarum quiſquis ſtudet ęmulatio Hor. uitem æmularetur ulmus, ni pondus eſſet in culpa Pli. lib. 16. æmulantium iuuenum cætus Pythagoram habuiſſe conſtat Liuius de Cad in lib. primo. id eſt diſcipulorum ęmulantium una dileximus omnes

B ferè, quos ætas noſtra utroq; ſexu æmulandos tulit Pli. Iun. Epiſt. æmulatus taci tus libro. 13. ne in urbe æmulatus ageret.

Aequo as aui atum pe. pro continuo, perſe uero il giuoco, ludũ æquo Ver. æquo domum ſolo, deſtruo in tutto, abbatto in tutto, ruino in tutto, æquo præceptorem, ſo equale al maeſtro, ſo quanto il maeſtro: æquo patrem filus, equalezo, faccio equale Sueto. in Tybe. dicitur æquo te hac re, & in hac re.

Aequipero as pe. cor. aui atum pro. me è equale, me po eſſere equale de fatti; me factis æquiperare poteſt Ci. non habet paſſiuum.

Aequabilius pe. cor. id eſt iuſtius, piu giuſto, Sal. in Cat.

C Aequaliter pe. cor. equalmente, tanto a luno quanto a l'altro Ci. 2. de offi.

Aeque pe. pro. equalmente, te uoglio bene come, ſi me fuſſi fratello, uel te amo, quãto me fuſſi fratello, te ęque ac uel atque fratrẽ diligo id eſt tam; quã Ter. in Phor. aliud mihi reſpondes, ac rogo id eſt quã Ci. ad Seruilium æque atque illum: anchora che giuſtamente l'ordina, etiam ęque ſtatuit Sene. negano altri campi producerno cibo tanto dolce, negant alios æque ſerpentibus agros dulcem ferre cibum Verg. 2. Ger. æque. i. tam, ut. i. quam.

Aequi boniq; facio obiurgationem, piglio in bona parte: che dice, me pare, il deuere. pare honeſto che dice nonne faccio gran ſtima, nonne faccio gran cõto; quod refers æqui bonique facio Ter. in Heaut. Li. Ci. ad At. ſi alcuna parte dirai del deuere; ſi quam partem æqui, boniq; dixeris Ter. in Phor. D

Aequum eſt, & bonũ, giuſto, ragioneuole.

Aere ſub craſſo natus hõ naris obeſæ, hõ de poco giudicio, de poco uedere. ¶ Qui ſub craſſo naſcitur aere; parui eſt iudicii.

Aeremento as aui atum pe. pro. fondo; colo, getto la ſtatua, æremento ſtatuam.

Aeruſco as aui atum pe. pro. eſt in mendici more undiq; circum eundo æs colligere Gel 9. cap. 2. buſcare, trouare.

Aeſopicus Gracculus fidem amittit, chi ſe piglia le coſe de altro, pde la fede ¶ Gracculus auis ut Hora. mouerat cornicula riſum furtiuis nudata coloribus: dicitur in uſurpante aliena ſibi.

Aeſtiuo as aui atum pe. pro. ſtantiano in la eſtate Var. 2. de re ruſt. era loco, habitatione doue ſtãtiano in la eſtate; ęſtiua agẽtibus ſedes erat Curt. in. 5. Aeſtiua orum ſunt loca in quibus armenta, greges, & milites æſtiuant Var. idonea æſtiua ad paſcendum Liu. 3. bell. Maced. educto in æſtiua milite, Ci. ad Treb. lib. 7. fin ęſtiuorum timor te debilitat. Ver. 1. Geor. Corpora corripiunt, ſed tota æſtiua repẽte, loca po ſuit pro ipſis animalibus. Seru. Stat. E

Aeternus quaſi ſempiternus, immortalis, che mai more; immortale, perpetuo Ver. in. 6. Aen mens agitat molem. ſi (inquit) ut Ci. in Tuſc. æternum eſt quicquid in æterno motu eſt, adeo ut ne nobis quidẽ quieſcentibus conquieſcat Verg. primo Georg. Ci. 4. Acad. & quicquid eſt, mortale ſit an æternum, Aeternum de eo dictum, quod finẽ habeat. Ter. Eunu. at nũc de hinc ſpero æternam inter nos gratiam fore Thais. hoc eſt, donec uiuemus Stat. 5. Sil. primo nunc quod cupis ipſe uideri. Ci. de Fato. nec ſi omne enunciatum aut uerum aut falſum eſt, ſequitur illico eſſe cauſas immutabiles, easq; ęternas q̃ prohibent quicquam ſecus cadere, atq; caſurum ſit Liui. 3 deca. lib. 8. iſtuc Iuppiter Op. Max. ſi erit, urbem auſpicato diis autoribus in ęternum conditam fragili huic & mortali corpori æqualem eſſe. id eſt, ut æterna ſit, æternum duret ac uigeat Ver. æternum. id eſt, continuum & immutabile Ouid. primo Metam. Sal. in Catil. Virtus clara æternaq; habetur. uirtutem æter F

nam

A nā uocat quia parit immortalitatē id eſt p
petuā famā & gloriā apud homines Ci.li.
primo de Nat.Pli.lib. 14.Ci.de Nat.Deo.
Aemulatio is dupliciter dicitur, imitatio
uirtutis æmulatio dicitur: eſt & æmulatio
ęgritudo, ſi eo quod quis cōcupierit, alius
potiatur, ipſe careat Ci.7.Tuſ.idem, Vitio
ſa æmulatio quæ riualitati ſimilis eſt Pli.
Iun. Aemulatio naſcitur ex coniunctio-
ne, aliī ęqualitate, ardeſcit inuidia, cuius fi
nis eſt odiū Quint.lib.primo Tacit.lib.13.
Aeqpero as aui tū pe. pro. per apparegiare,
fare æquale, equalizare, eqperare ſuas uir
tutes ad tuas Plaut.i Mil.i. cōparare cala-
mos magiſtrū Verg.Datiuo. Mari trāquil-
lo, quod uentis concitaretur æquiperan-
do multitudinē Aetolorū Liui.& ſupra fa-
B ctis aliquē Cic. Ex ea nata ſoboles, adeo in
paucis diebus adoleuit, ut non æqperaret
modo matricē, uerū etiam obtegeret. Sue.
de lauro Nec calamis ſolū ęquiparas, ſed
uoce magiſtrū. Ver. Aegl.58. Aeqparatio
ipſa plerūq; & parilitas uirtutū. Gel.li.14.
Aegreſco is ā nomine æger. Verg 12. Aen.
exuperat magis ægreſcitq; medendo. de
Turno loquit, qui ęgrior fiebat ad ſalubria
Latini cōſilia nā cū ægreſcere dicit, inter
medendū ęgriorē fieri intelligitur ſed & p
ægrotare apud Pli.lib.10. Corui ſexagenis
diebus ægreſcunt ſiti maxime; antequam
fici coquātur autumno. Aegreſcit animus
Lucret. li.3. Cura Stat.primo Theb.cura
ægreſcēte Sil.Ital.li.2.Rebusq; ęgreſcere
lætis.ægreſcūt puluere ripæ Stat.4. Theb.
C Aequo as aui tū parem facio, faccio equale
Verg.6.Aen.in amore reſpondere. Tantis
animū natalibus æquas Ouid. ad Piſo.id
eſt, animi generoſitate maiorum nobilita-
tē aſſequi. Ea arte æquaſſet ſuperiores re-
ges Liu. Area cum primis ingenti æquāda
cylindro Verg.primo Geor. Celum uide-
tur æquare Pōtus.Ouid.xi.Metam.id eſt,
æque altus eſſe ac cœlū. Continuare ſigni
ficat Fœlix ſi protinus illū æquaſſet nocti
ludū Ver.id eſt cōtinuaſſet.cū ſuas quiſq;
opes cum potētiſſimis æquare uidet Cæſ.
6.bell.Gall. hoc eſt, æquales eſſe poten-
tiſſimorum opibus. Omnium ante dam-
natorum ſcelera, furta, flagitia, ſi in unum
locum conferantur. uix cum huius parua
parte æquari conferriq; poſſe uideantur.
Ci.3.Verr.Equitem uelociſſimi pedites,
curſu æquare potuerunt, Liuius libro pri- D
mo bell.Mac.id eſt, aſſequi. Vt inter quos
poſſet excellere cum iis ſe pateretur æqua
ri Ci.primo de inuēt.id eſt, parē fieri. Dati
uo. Quibus cœlo te laudibus æquē. Verg.
2.Aen. Qui ſe iam illis ferē æquarunt. Ci.
in Prooem. offi.de ſuis libris. ne æquaueri
tis Annibali Philippum Liui.4. Dec.libro
primo id eſt, ne conferatis. æqualiter diui-
dere ſignificat interdum. Ita æquante for-
tuna ſuſpenſa omnia utrinq; erāt. Somnia
quæ ueras æquant imitamine formas. Glo
riam armati collegæ æquari. Quintus Cō
ſul togatus. Liui.primo Deca.lib.4. Impe
riū terris, animos æquabit Olympo. Ver.
6. Aen.per hipallagen.id eſt, lacrymas la-
borib. operumq; laborem partibus æqua-
bat iuſtis. Ver.primo de Dido. Munia me- E
taphoricee. Liui.6.ab Vrbe: ſolo æquandæ
ſunt dictaturæ conſulatusq;. Cōparis non
dum ualet æquare iuuenca. Horat.3.Car.
id eſt arando non poteſt labores comparis
ex æquo præſtare nomen claris uirtutibus
Ouid.lib.2.de Ponto. qui uirtutibus æque
ac nomine clarius efficitur. numerum cū
nauibus æquat. Ver.primo Aen.de Aenea
qui ſeptē ceruos occidit: Palmā, qua Her
culē Liberumq; patrē æquabo: Curt. Eam
enim picturā primus inuenit, quam multi
imitati ſunt. æquauit autē nemo Pli.li.35.
Ducem haud timidis uadentem paſſibus
æquat. Verg.6. Aen. Aequato deinde paui
mento. Pli. Aequata agri planicies Cic.6.
Verr. Guttæ, quæ tertiā partē minæ, hoc
eſt, 39. denariorum pondus æquent prætia F
excellentium margaritarū ęquat Pli.lib.9.
&.12. ſuperiores ſe æquare cum inferiori
bus debent. Ci.in Læl. Tenuiores cū prin-
cipibus æquari ſe putarint. idem.3.de leg.
ſolo æquata omnia inter ſalinas, ac portā,
Liui.4.bel.Pun. ut nimio frigori par feruor
immixtus temperamentum ęquet. Pli.lib.
19. hoc eſt æquare faciat.
Aereus ea adiectiui, uel aerius. ut noſtra æta
te ſcribitur, ad ea omnia adiici poteſt. quæ
aere fiunt; uel ab aere denominari poſſunt
ut aues, aſtra, uēti. Ci.i Top.deinceps aerii
uolatus auiū. Idē uolucrum genus aerium
Quin.& Ver.14.Geor. mel aeriū, quia in
aere ros colligitur, ex quo fit ipſum mel.
ſecūdo loco metaphorice altitudinē ſigni-
ficat. Ver.4.Geor.& rupes aeria, id eſt alta

nec

A nec gemere aeria ceſſabit turtur ab ulmo.
idem in Buc.id eſt alta ſic dicimus murum
aeriũ,& alpes aeriæ & alia multa.

Aeripes dis quadriſyllabum, quaſi.æris ha-
bens pedes , hoc ē leues & celeres. Ver.6.
fixerit æripedē ceruã,æripedē , pro aeripe
dē.Ser.Duas.n.ſyllabas in unã metri gra-
tia cōtraxit. Aera numē ſubducta im ꝓbe.
Luci. numeri nota eſt puta monetæ quo
innuebat pōdus, aut pretiũ illius. Aſtrolo-
gis eſt tēporis initiũ , á quo ſupputationes
incipiunt. ex Hermol. & præterea hærba
eſt apud Pli. Aera nomine,ſegetibus inimi
ca. Aere granũ minimũ eſt in cortice acu-
leato. cum eſt in pane , celerrime uertigi-
nes facit Pli. Quidam putant eſſe lolium.

Aeſchinis,uel Theagenis habet pecuniam,
B uuole eſſere ſtimato ricco.& ſta a lo hoſpi
tale; è molto pouero. ¶ Ambo erant pau
peres,& diuites haberi uolebant.

Aeſtimo as penult. corr. aui atum pro. no-
ſtram uide grammaticen,lis capitis eſtima
tur,ſi tracta criminalmēte, æſtimare item
condannare a le ſpeſe,damni, & intereſſe:
damnatus ad litis æſtimationem,condam-
nato ale ſpeſe,& intereſſe:lis eſtimata eſt,
è data la ſententia de le ſpeſe.uide pręſto.
ſignifica apprezzare , taſſare,compoſitum
ab æs,& timo pretium,quaſi Aere taxo,&
conſtruitur cum ablatiuo;uel genitiuo ho
rum nominum tanti,quāti,quantiuis,tan-
tidem, quanticunq; , magni,parui,pluris,
minoris,maximi, plurimi , nihili, & ſi qua
huiuſmodi reperiuntur . licet ēt ablatiuis
C horum nominũ ſiue ſubſtātiuis iungi huic
uerbo inueniantur. Boetius in prolo.lib.
topi. ingratum quidem ſi magna Trebatii
merita,quibus ipſe uſus fuerit paruo æſti-
mare uideretur cum nullam ōis gratiam
reſtituendam putaret. Hier.in Leui.ſe ſta-
tim ab anno incipiētis iubilei nouerit agrũ
quāto ualere poteſt tāto æſtimabitur.fre-
quentius tam cũ genetiuis iũgitur. Ci.lib.
Acad.alia pluris eſſe æſtimanda alia mino
ris. Liui.utrunq; caſum cōplexus eſt man
cipia minora annis.x.quæ poſt primum lu
ſtrum decem milibus æris aut plures ueniſ
ſent ea quoq; decē tanto pluris:quã quan
ti eſſent æſtimarent . ſimilem ſignifica-
tionem habent pendo, facio,curo,eſt,in-
tereſt , & refert cũ pretium iungitur quia
pro æſtimo ſiue æſtimatur ponuntur : ut
parui facio,nihilipēdo, & huiuſmodi.dici D
tur etiam eſtimare rē alicuius dignitatis fa
cere. Sene.datam magno æſtimas acceſſi-
ta paruo & in Ti.de ira,magno æſtimata
ira deiecit.inuenitur etiã ęſtimo ſine abla-
tiuo uel genitiuo. Hier.in Leui.ſi pauper
fuerit.& æſtimationem reddere non uale-
bit.ſtabit coram ſacerdote & quantum ille
ęſtimauerit tantum dabit.ſciendum quoq;
in ſacris literis, ut Fulg.docet duobus mo
dis eſtimatio poni ſolet.nam quam qui ali
quid certiſſime ſcit & quid putat aliquid
eſſe:quod non eſt æſtimare dicitur ad æſti
mationem in certe ſciente ſeu cognitionis
pertinet quod dicitur.

Aeſtimabat ſe uiſum uidere, nomine autem
ęſtimationis certiſſima ſcientia ponitur in
libro ſapiētiæ,ſcit præterita,de futuris ęſti E
mat,id eſt certiſſime ſcit, & apoſtolus æſti
mo quod nō ſunt condignę paſſiones hu
ius temporis ad futuram gloriã,id eſt cer-
te ſcio:ab æſtimo fit exiſtimo dipthongon
in i longã conuerſa quaſi ex æſtimatione
ſtatuo: aut decerno, prius enim rē æſtima
mus,id eſt cōſideramus , deinde qualis ſit
exiſtimamus,iudicam9. Ter.nã ea res dedit
exiſtimãdi copiã quotidianę tu uitæ cōſue
tudinē. Quint. Velauit ei caput & ſuo cui-
cunq; aio dedit æſtimandum.

Aequatus a tum pe.pro. Verg. Aequatæ ſpi
rant auræ,id eſt proſperæ Serui. bis æqua
ta nocte diei Pli. lib.2. id eſt æquali facta .
Ibant æquati numero Verg.6. Serui. è cō
ſpectu remotis equis , ut æquato omnium
periculo ſpem fugæ tolleret Cæſ.id eſt ita F
fecit ut omnibus ex æquo periculũ immi-
neret. Aequati,ſortibus Ci. primo de Di-
ui. æquatis uiribus. Liui. 3. de bello Pun.
id eſt paribus. Aequatis claſſem procede-
re uelis. Verg.4. Aen.i. feliciter plenis.

Aequatio is pro.ab æqualitate. Li.4.ab Vrb.
nec excellere unum aut alterum ordines
in ciuitate , ſed per æquationem ad digni-
tates fore credidit. id eſt,per collationem
ad dignitates. Aequatio honorum, Digni-
tatis,Gratiæ Ci.2.offi.& pro Muren. Iuris
Liui.primo Decad.lib.8.ſuffragiorum. Ci.
pro Muræn.

Aeſtiuo as pen. cor. aui atum pro. il pignat
to bolle,& il cuor mio ſe abruſcia,olla æ-
ſtuat , & cor meum, ho un gran caldo,
æſtuo.

Aetate

A Aetate ineunte, uide à teneris annis.

Aethiopem lauamus, dealbamus, noi perde
mo la fatica in uano, in darno, non ce face
mo profitto, facemo utilità ¶ Dicitur de
obſtinatis: ut Aethiopis nigror lauando
non remouetur, ſic & obſtinatus.

Aethiopem ex vultu cognoſcimus, iudica
m', mai muti natura; ſtai ſempre à vn mo
do, l'homo ſello demoſtra ī cera, in uolto
quello che è: uel ſecondo il uolto giudi-
camo quello che è.

Aethiops licet cogaris, nō albeſcis, mai mu
ti natura, ſtai ſempre de vna ſorte, ſtai ſem
pre de vno eſſere, ſtai ſempre d'uno uolto
anchora che non ſii conſtretto. ¶ Tra-
hitur ab Aethiopibus, qui quamuis la-
uantur, ſemper nigrent.

B Aeuum agere; uide agere æuum Suet. Aeuū
proprie æternitatis eſt, quæ non niſi In
deos uenit. Ennius, Romulus in cælo cū
dis genitalibus æuum degit. Male autem
uendicauit uſus, per quem dixit longæ-
uosq; ſenes: unde & Ci. 1. Tuſc. dixit; Age
re æuum cum dis in cœlo, id eſt, ęternum
uiuere. Aeuū ſic definit Cēſorinus in lib.
de die Natali cœterum de æuo, quod eſt
tempus unum & maximum, non mul-
tū eſt quod in præſentia dicatur. Eſt enim
immēſum, ſine origine; ſine fine, quod eo-
dem modo ſemper fuit, ſemper futurum
eſt, neq; ad quenquam hominum magis
quam ad alterum pertinet. Hoc in tria di-
uiditur tempora: preteritū, pręſens, futu-
rum. Aeuum pro ætate Ver. 1. Aen. Vos o
C quibus integer æui ſanguis, ait; uti Ser. Ple
nam ætatē ſignificat ex ſanguine, qui non
eſt integer niſi in iuuenibus. Ver. Aequali
tecū pubeſceret ęuo, id eſt, eſſet tibi ęqua
lis ætate. Aeuum, ꝑ rebus aliquo æuo ge
ſtis. Verg. 8. Aen. Haud uatum ignarus;
uenturiq; inſcius ęui. Sen. Nō ęui ſed quę
in æuo erant futura Oui. quoq; 15. Meta.
Sic è ſenioribus unus Rettulit indigenis,
ueteris nō inſcius æui, Aeuum pro tempo
re Verg. 8. Aegl. Aeuoq; ſequente cū ca-
nibus timidi uenient ad pocula damæ Ci
bi Seru. Aeuo ſequenti, id eſt acceſſu tem
poris Pli. lib. 10. Vmbricius Aruſpicum in
noſtro æuo peritiſſimus. Ab hoc æuo pro
ad huc usq; tempus Plin. lib. 16 pro uita.
Hor. 2. Serm. Viue memor quā ſis æui bre
uis. Calliſtus de uerb. ſignifi. Etenim idcir-
co filios filias ue cōcipimus atq; edimus, D
ut ex prole eorum earum ue diuturnitatis
nobis memoriam in æuū relinquamus id
eſt in perpetuū. Aequale ęuū Ver. 3. Aen.
Aeternū Ouid. primo Met. annoſum. Lu-
can. li. 9. breue Horat. 2. Car. canū. Claud.
3. Paneg. Pli. lib. 7. tribuit ei popul' Rom.
quod nunquam ulli alii a condito æuo ut
quoties in ſenatum iret curru ueheretur,
extēto ęuo uiuere, hoc eſt in æternū Ho.
2. Carmi. florens Lucretius libro. 5. futuri
æui euentura uidere. Tibullus libro tertio
Ele. grande æuum Lucretius lib. 2. ignauū
Claud. 3 de raptu Proſ. immēſum Stat. 4.
Sylu. immortale Lucr. li. 2. incertū Ouid.
15. Met. longinquum Luc. lib. 5. Memor
Ver. 9. Aeneid. miſerabile Idem de litera
Pitagh. in Luſib. mutabile. Idem. 2. Aen. E
occulto uelut æuo creſcit arbor Hor. pri-
mo car. perbreue. Liu 8. Bell. Pun perpe-
tuum Lucr. lib. 5. placitum lib 2. preſens.
Sil lib. 17. æuo ſempiterno frui Cic de
ſomno Scip. ſecurum Aeuum Lucr. lib 5.
ſenius. Sen. Hip. ſpacioſum Ouid. 8. Met.
tenerum Claudianus 4. pane. uelox Se-
nec. Herc. fur. Aeuitas, antiqui pro ætas
uel annoſitas dixerunt Varro Tit quam
uoluntatem æuitatis extima attigit metā
æuitas Gell. lib. 10 ſi in ius uocat ſi mor-
bus æuitasq; uitium eſſet qui in ius uoca-
bit, iumentum dato hic pro annoſitate
ſunt autem uerba ex lege. 12. tabularum.

Affulgeo es ſi. affulgere ad aliquid fulgere:
Sil. lib. 8. Poſtrema nitenti affulſit uultu
ridens Venas per metaphoram dicitur, F
quod animū nobis erigit atq; excitat Li-
ui. 10 bell. Pun. Noui nobis ſpiritus, magis
magnos quam utiles, & mihi talis aliquā-
do fortuna affulſit.

Affundo is affudi uſum aſpergo. Plin lib.
12. Medici nucleos Arabicę glandis tun-
dunt; affuſa eis paulatim calida aqua. Idē
lib. 19 Hoc & panis ruſtici cruſtæ inſper-
gitur. affuſo ouo inhęrens idem libro. 26.
Vinumq; illi affundete. Affundi fluuij aut
maria dicuntur, quæ urbem aut quiduis
aliud alluunt, id eſt præterlabuntur. Pli.
lib. 5. Affunditur huic autem æſtuarium è
mari flexuoſo meatu. hoc eſt alluit eam
idem lib. 5. Mæander plurimis affuſus op-
pidis. hoc eſt. qui multas urbes alluit; hue
præterlabitur. Pli. lib. 3. Cęſarauguſta, co-
lonia

A lonia immunis, amne ibero affuſa.i.quæ al-
luitur amne Ibero. Affundo pro infundo
Tac.lib.xii.Dein.poſtquam feruore aſper-
nabatur.frigida in aqua affunditur uenenũ.
Idã.li.5 de Phœnice aue,confecto quippe
annorũ numero,ubi mors propinquet, ſuis
in terris ſtruere nidum,eiq́; uim genitalem
affundere ex qua fœtum oriri. Affuſus par
ticip.proſtratus,prouolutus Oui.9.Met.Te
pido dant oſcula ligno, Affuſiq́; ſuæ radici-
bus arboris hærent.ibid. Potui moritura ui
deri,amplectiq́; pedes affuſaq́; poſcere uitã
Lucan.lib.7.Regesq́; tui cum ſupplice mũ
do affuſi, uinci ſocerum patiare rogamus.
affuſus tumulo hoc eſt.iuxta tumulum fu-
ſus, iacens, proſtratus.Ouid.8.Met.affu-
ſus,pro infuſus.Ouid.ad Liuiam de morte
B Druſi. Aridaq́; affuſa guttura tinxit aqua.
Afflo as aui atum pen.pro.te ignis afflat, id
eſt tangit,tocca Apul.Hora.autũnus matu
rum colorem afflauerit,id eſt dederit,darà.
Affore pen.cor.deuere eſſer qua, hic affore.
Afforet Aeneas Verg.in primo pe.cor.id eſt
præſens eſſet,foſſe preſente,noſtram uide
grammaticen de omnibus cõpoſitis à fore,
Affrico cas cui pe.cor.ctum pro.cum datiuo
Pli.Marathro hærbæ ſeſe affricat,id eſt ad
aliquid fricat.
Affabre pen.pro.artificioſamente,bellamen
te, politamente,id eſt polite,nitide, artifi-
cioſe.Ci.in Verrem.
Affaris pe.pro.per parlare.Ci.affatis ſingu-
lis,hauendo parlato a un per uno.Apul.
Affatim pe.cor.abondantemẽte, id eſt abun
C danter Pli.Li.affatim edi,bibi,iungitur ge-
nitiuo,ut habeo affatim lignorum.pecuniæ
Li.dicitur ab affatu.
Affecto as aui atum pe.pro.ut affecto regnũ
Iuue.2. Ouid.affectant cælum, id eſt pro-
num habent animum, hanno l'animo at-
tento hauere il celo,Ter.in Phor. ad nos
etiam affectat,ce uene a lo incõtro,uene ad
affrontarce Sal.pro honore, quem affecta-
bat,id eſt nimium deſiderabat, molto deſi-
deraua.
Affero tuli pe.cor.ers latum pro.porta la ue
ſta,affert ueſtem,id eſt portat, produce co
ſe noue,affert,ideſt producit Ci.uobis.Ro
manæ laudis aliquid afferent.i. apportarẽt,
darent, deſſeno Luca.in certamina turmas
afferat,ideſt nunciat,dicat,dica Ci.cũ uim
ſenatui afferebant, id eſt faciebant, face-
uano forza,è uenuto,pedem attulit Catul- D
lus:affert manus ſocias,id eſt auxiliaris eſt,
fert ſuppetias. porta aiuto,afferre manus
bonis,aut rebus alterius,eſt furari, robare,
furare, ut ui capere, pigliare per forza Ci.
3.de.Offic.idem ad iuſtas neceſſitates ma-
gnam attulit acceſſionem,id eſt addidit, ce
ha aggionto: idem in iudicium potentiam
afferat,id eſt ferat,uoglia portare idẽ Att.
uoluntati, ac diligentiæ difficultatem affe-
runt publicam, id eſt reddũt,reſtituiſcono,
tornano, idem Att. miros ad me attulit, id
eſt narrauit,ha narrato.
Afficio is pe.cor.eci ectũ pro.per affaticare
Quin.i fine primi,magis afficit ſenſus, quã
cogitatio.i.labore afficit Pli.primo epiſto
larũ doctos aduertãt,te afficiant.i.delectẽr,
delittino Ci. primo de Diui. ſepultura affe E
cerat.i.cõdiderat,haueua ſepulto, atterra-
to.Celſus lyen afficitur,id eſt languet,ma-
le ſe habet,ſta male,afficit quod dubites,id
eſt fidem facit, fa fede Pli.2. epiſtolarũ,af-
ficere honore, honorare, fare reuerentia
Ci.primo de offi.
Affect9 pe.pro.reducto, arredutto a l'ultima
miſeria,redutto a lultima calamità, ultime
affectus,id eſt ad ultimam calamitatẽ, affe-
ctus maiori dignitate, hauere piu dignità
Ci.primo de offi.id eſt maiorem habere di
gnitatem. ætas affecta,male ſana,affectus.i.
male diſpoſitus,male diſpoſto.
Affigo is pe.cor.xi xum pro ficco,metto,po
no la candela,affigo candelam in pariere.
Affingo is xi ctum pe.pr.Ci primo de Diui.
multa natura affingi.i.addi,aggiongerſi. F
Affirmatiue pe.pro.cõ fermezza,cõfirmatio
ne Ci.3.de offi.
Affligo is xi ctũ pe.pro. Non te conſumare,
o nõ te deſtruggere, ouer nõ ti pigliare af-
fanno,o nõ uolere ſtẽtare, ouer nõ uolere
inuecchiare inãzi tempo, noli te affligere,
conficere,macerare,uel noli tuum defrau-
dare genium.afflixit humi, me ha fatto ca-
dere tãto forte,che nõ me poteua drizzare
Plau. affligã te ad terrã i.proſternã.te get-
terò à terra. Tac.fuſti caput eius afflixit.
Affluo is pe.cor.xi xum pro.chi è ſignore di
ſe, ha molte uirtù, qui ſe uincit, multis af-
fluit uirtutibus,Tu abonde de dinari,tu af-
fluis numis,uel tibi affluũt numi,il fiume pi-
gliato da acqua grandemẽte corre a baſſo,
torrẽs imbrib9 cõcept9 affluit Col ĩ primo.

A Affluenter aduerbium pe.pro.abundamente metti in ordine la menſa, affluenter, largè, largiter inſtruis menſam.

A fronte atq; a tergo videbo factũ & poſtea reſpõdebo, io molto bene conſiderarò queſto fatto, & dopo te darò reſpoſta.

A fronte eſt mihi præcipitium, a tergo lupi, da ogni canto, o parte, ouer banda, ſto triſto, ouer in ogni modo me biſogna patire, o perire, ouer morire. eſt mihi ante locus præcipitandi, & poſt lupi deuorandi, id eſt, undique pereo.

Agamemnona Graij. per hauere. fatto bene a li miei, o per hauere reſeruato l'honore de gli miei me occideno, me pro beneficiis vti Graij. Agamenona deuinciũt. ¶ Agamemnon tot exhauſtis bellis in expugnanda Troia pro Greciæ dignitate domũ reuerſus B veſte inexplicabili inolutus, fuit interfect⁹.

Agathonia cantio tua eſt oratio, il tuo parlare piu me delecta, che me gioua, ouer il tuo parlar me piace, ma nõ me gioua ¶ Agathõ tibicen ſuauitate cantilenę aures mulcebat.

Age aduerbiũ pe.cor. ſingularẽ deſiderat numerũ, noſtrã vide grammaticen, agite pluralem, agedum vtrunq;, agitedũ pluralem, orſu verrò, age ueniam: age in me quampeſſime potes Plau. fammi il peggio che puoi. fa il peggio che puoi contra di me.

Aggero as pe.cor.aui atum pro. queſto ſe deue accataſtare, ouer accumulare, hoc aggerari debet. Col. arbores fructiferæ circumfoſſæ aggerari debent. calzerenon.

Aggeratim ẽ aduerbiũ p. pr. vide aceruatim.

Agito as pe.co. atũ pro. Noi hauemo dato la caccia a li cerui & nõ li hauemo pigliati, a-
C gitauimus ceruos, & nõ accepimus. Cic. Si nõ me moleſtaſſe, o cruciaſſe il dolore, ci ſaria venuto, niſi me dolor agitaret, veniſſem, Sal. ſi nõ ſi eſercita la virtù, poco vtilità, o profitto facemo, ſi nõ agitatur virtus, parũ proficimus, Lact. le allegrezze ſi faceano ſpeſſo, gaudia agitabãtur Sal. darò una corſa, o farò correr il cauallo, agitabo equũ calcari, Plaut. guarda gli di di feſta, ipſe dies agitat feſtos, Ver. Geor. 2. Speſſo cõſiderãdo queſto dentro di me, lho trouato, id agitãs mecũ inueni Ter. monſtraua la allegrezza, lętitiã agitabat, Sal. hãno pturbato, o moleſtato la republica, rẽpublicã agitauerẽ, Sal.

Agita aſinũ ſi bouẽ nequeas, ſi nõ puoi qllo che uuoi, fa quello che puoi.

Agminatim eſt aduerbium pe. pro. uengono D a ſquadroni, agminatim ueniunt.

Ago is pe.cor. egi actũ pr. Voi lo facete queſto, Vos hoc agitis, chi fa male. Qui male agit, Fa fa come te piace, age age ut luber, uel ut libet. Fatte piu la macarõe, age te ulterius inertiſſime. Si farà il deuere in ogni coſa, Agentur oĩa diligẽter, Hoggi ogni coſa ſi fa p ſuburnatione, & nõ p ragione, o iuſticia, Hodie cũcta muneribus agunt̃. La uera gloria extende, o getta radice, Vera gloria radices agit. Ci. de off. Queſto certamẽte inquiro, o inueſtigo, o cerco, pẽſo, Id quidem ago Ver. in. Buc. Io me portarò cõ teco piu piaceuolmẽte, Mitius tecum agam. Ecci colui, del quale io parlaua. Eſt ipſe de, quo agebã Ter. i Adel. Lha ferito perſeguitandolo cõ le arme. Fixit agens telis Ver. 4. & 8. Quos illi bello profugos egere ſuper- E bo. Li caccia, o extrahe il ueneno negro da li membri. Mẽbris agit atra uenena Verg. 2. Geo. Io te uoleua adomãdare un piacere, Tecũ de officio quodã agere uolebã. Queſto ſpẽge, o ĩduce gli huomini al male. Hoc agit homines ĩ facinora Lact. 6. Sarà trattato, gouernato, retto da me cõ niuna differẽtia, Mihi nullo diſcrimine agetur. Ver. Ne ho adomandato, o ſpiato il populo, Egi cũ populo. Io ho tanti de i guai, & trauagli, & affanni miei che me baſtano. Ego mearum rerum ſatago, uel habeo. Si tu steſſi attento, me intendereſti, Si alias non ageres res, me acciperes. Io ando, o uado nudo; & ſono p̃tore, Ago nudus, & prætorem ago, noſtrã uide grammaticen. E meglio eſſere ocioſo, o ſtare a piacere, a ſolazo, che imbrogliarſe in mille coſe, uane, Satius eſt ocioſum eſ- F ſe; quã nihil agere Plin. epiſt. Eſt hic agere multis reb⁹ inanibus implicari. Mart. Et nõ eſt quod agas Attale ſemper agis. Tu mai fai niente, Tu nunquam quicquam agis.

Ago forum pe. cor. Il re tiene audientia, o fa parlamento in Napoli, Rex Neapoli forum agit Ci. 3. epiſto.

Ago reum pe.cor. Si me hai accuſato, per la gratia de Dio nõ me hai cõdennato, Si me reũ feciſti, Dei nutu nõ peregiſti. p'li. in epiſtolis Dum ille agitur, reus, iuriſconſ ad legem Iuliam de adulteriis, peregiſſe reum.

Ago uel ſuſcipio negocium, Piglio ſopra de me, o a fare queſta facenda Ci. pro Flacco, nõ debuiſſet ſuum negocium agere, & pro

Aul,

A Aul.Cluen.negocium ſuſciperent.

Ago nugas, Ciancio, burlo, fraſcheggio Pla. in. Aul.

Ago acta, uide acta ago.

Ago ocii, Tu ſei diuētato uccello perde giornata, ouero tu perdi il giorno di, indarno, tu longa agis, uel teris ocia. ¶ Ocium agere eſt terere tēpus Ver.3.Geor. Ocia agunt Ouid.2.de.Faſt. Ocia miles agit. Ci.in Catone maio. Ocia contriuimus, negociū tero non dicitur. Meglio è fare male che ne male ne bene, præſtantius eſt male agere quā prorſus terere ocium.

Ago uitam & æuum, Io campo, uiuo, tuo patre è morto, tuus egit animam parens, faccia la uita ſua, ſuum agat æuum.

Ago tibi gratiam uel gratias, te ne ringratio, & eſt uerbum agere grates Ci.de offi.Plin.
B eſt Potius poeticum. ago tibi malas gratias, te ne diſgratio.

Aggredior eris p.co.ſſus ſum pro. ſi per q̄ſta uia nō è uenuto, ouero ſucceſſo bene facciamola per unaltra, ſi hac nō ſucceſſit, alia aggrediamur uia, tenta uincere, uincere aggreditur, noſtram lege grammaticen.

Agreſti laboro odio, non mea inſolentia, ſed comitate, Io ho uno odio crudele, incōportabile, irremiſſibile nō per mia ſuperbia, ma p mia piaceuolezza. ¶ Agreſtes, acerbius atrociusq; oderunt, & non facile remittūt.

Aio is pe.pro. defectiuū uerbū noſtram uide grāmaticen. p mia fe, ouero p Dio nō è ſenza che cagiōe dice, o q̄llo che dice, Nō pol temere, eſt quod ais, ad Milonem aio Apul.

Aiacis riſus eſt tu⁹, il tuo ſuperchio riſo, ouero ridere ſenza cauſa o ragiōe, moſtra paz
C zia, o poco ſapere. ¶ Aiax ſuperatus i iudicio ab Vlyſſe de armis Achillis: duos maximos ſues a trabe ſuſpenſos flagris cecidit hos arbitratus Agamēnona, atq; Vlyſſem, quorū alteri ut iudici, alteri ut uictori plurimo cum riſu inſultabat, cōuiciabaturq;, poſtea cum reſipuiſſet pudore ſibi mortem conſciuit.

Alas ubi mihi addidiſti, ne auferas, Poi che me hai donato aiuto, nō me lo leuare. ¶ Trahitur ab auibus.

A liſſo ſemper rixam quæris, & nō probe facis, Tu ſempre cōtraſti, ouero, fai coſtione, ſciarre, cō li inferiori tuoi, & non fai bene. ¶ Sene.de ira tertio, conuenit moroſis, & litigioſis maleq; animo affectis.

Alba ut dicitur linea uel albo ut dicitur filo D
quod lectitas, p̄cipis, Senza intēdere, cōſiderare, cognoſcere q̄llo, che leggi lo commandi, ouero ordini, ouero dai p precetto. ¶ Gel in ultimo, Plato. in albis.n.lapidibus. lineæ albæ, uel fila nihil queūt demōſtrare.

Albus an ater ſis quid mea refert? bono o triſto che ſii che me ne appartiene? Ci. Quin. Horat. per album intelligitur bonus, per atrum malus.

Album calculum adiicio, uide adiicio.

Alcyonios qui agit dies, ad curiam aſpirare nō debet, chi viue, ouer cāpa quieto, ouero chi ha, ouero fa uita ocioſa, & trāquilla, nō deue andare a la corte. ¶ Alcyones ſunt aues in bruma tranquillo mari fœtificātes, qui dies alcyonii dicuntur.i. quieti, ideo cō
uenit ocioſam, trāquillamq; uitā agētibus. E

Alcedonia ſunt circa forum, E fatta feria a la corte. Plaut. in Caſina.

A lo luporū catulos, uel canes, Io faccio bene a chi mi rouinerà, ouero deuorarà, ouero io nutrico gli inimici miei, ouer tengho la ſerpe a la manica. ¶ Cōueniūt qui lędunt, de quibus benemeriti ſunt, ſolent enim luporum catuli.i. filii nocere nutritoribus, ſic & canes ut fecerunt Actæoni à propriis canibus laniato.

Aleā quando quis iacit, nō eſt ignauus, quando l'huomo ſi arriſiga a Dio, & a la uentura, ouero ſe mette a riſico, ouero a periculo de la fortuna, ouero ſi mette ad ogni periculo nō è uile, ouero codardo de aio. ¶ Iacere aleā dicitᷣ qui periculis fortunęq; ſe cō
mittit, Ire in alęā, & ſubire aleā dicim⁹, q̄n
eſt contentio de ingeniis, & doctrina ſcri- F
ptorū qui ferè ſunt pares, nec unus eſt qui magnopere emineat.

Alias eſt aduerbiū pe.cor. Altra uolta, ouero vnaltra uolta, fiata, lo dirò, alias referā, nec dicitᷣ alia uice, in altro loco, ouero tempo lo farò, alias faciā, alcuna uolta, ouer fiata ſi farà piu preſto, & alcuna volta piu tardo, alias ocyus, alias ſerius fiet, Gel.

Aliter eſt aduerbiū pe.cor. altramente, ouero modo giudicaua, aliter iudicabat.

Alieno eſt mihi more uiuēdum, Me biſogna uiuere a ſenno de altri.

Aliena tu melius quā tua & uides, & iudicas, Tu uedi il pelo, o la pagliuca del cōpagno, & non il trauo che hai auante a li occhi.

Alioquī eſt aduerbium pe.pro.co.tamen ha

A correcto queſto luoco malamente, alioqui
hunc emaculauit locum perperam, oltra de
queſto ſon ſtato impedito, ouer occupato
de altre facende, alioqui alius fui diſtrictus
negociis. Quint.

Aliorſum eſt aduerbiũ pe.pro. Tu hai pigliato
in altro effetto, ouer modo, o per il contrario
che non lho ditto, tu aliorſum, atq;
retuli accepiſti Ter.

Aliorſum eſt aduerbium pen.pro. Queſto io
lhaueua ditto ad altra ſententia, ouer intel
letto, iſtuc aliorſum dixerã Plaut. in aul.

Alienum te miror arare fundum, & familiaré
incultum deſerere. Me faccio maraueglia di
te che gouerni, ouer curi le coſe de altri, &
abandoni le tue. ¶ Trahitur ab agricolis alienos
colentibus agros, & ſuos negligenti-
B bus. ¶ Conuenit rem habentibus cum alienis
vxoribus. Plaut. de marito adultero, fundum
alienum arat, ſuum incultum deſerit.

Alii ſementem faciunt, alii metent, alcuni ſeminano,
& alcuni altri meterãno, ouer teco
glieranno li frutti, ouer alcuni ſtentano, ouer
ſe affaticano, & altri goderanno, ouer
ſguazarãno. ouer triompharanno a piacere.

Aliorum eſt medicus, Sa gouernare altri, ma
non ſe, ouer ſa far le coſe, facende d'altri,
ma non le ſue.

Aliorum medicus es, ipſe vulneribus, uel ulceribus
ſcates, Tu reprendi li errori, ouer vitii
de altri, & tu ne ſtai tutto pieno, ouer abondante,
ouer ne abondi. ¶ Trahitur à chirurgis
aliis medentibus, ſibi verò non.

Alius a aliud pe.cor. eſt de pluribus, & aliquã
C do de duob. noſtrã uide grãmaticẽ, aliud eſt
virtutis, aliud voluptatis precium, altro è il
prezzo de la virtu, & altro de la voluptà,
Quint. aliud ẽ ſeruũ eſſe, aliud ſeruire, Cic.
aliud ẽ eſſe amatorem, aliud amantem, & ſępiſsimè,
alii diuitias, alii honores præponũt
Ci. alcuni, ingeniorum alia facilia ſunt, alia
nimis obtuſa, Idẽ de Off. qui eripiunt aliis,
quod aliis largiantur idem Ter. in And falla
cia alia aliam trudit, Sal. in Cat. aliud clauſum
in pectore, aliud in lingua promptum
habere.

Aliqua ex parte ſi velint liberaliter viuere
Ci. i. aliqualiter.

Alioqui p.pr. certamẽte, altramẽte ha fatto,
alioqui fecit: oltra di queſto, impedito de al
tre facende, alioqui aliis diſtrictus negociis
Quint. in principio.

Aliquãdo pe.pr. altre volte, qualché volta, D
alcuna uolta.

Aliorſum pe.pro. accepiſti, hai pigliato in al
tro effetto, in altro modo, per cõtrario Ter.

Aliouerſum pe.pro. lo dice ad altra ſentẽtia,
ad altro intelletto, Plaut. in aul. i. in aliam
ſententiam, & intellectum.

Aliter pe.cor. altramente, altro modo, aliter
cum tyranno, aliter cum amico uiuitur, dicitur
quoq; alius alio doctior eſt Ci. alia eſt
ad laudationem aptior.

Aliter catuli longe olent, aliter ſues Plaut.
tutte le carne non ſono de uno ſapore.

Allabor lapſus ſum p.pr. ris cor. ſe ne ſcorre,
o viene a le nr̃e regioni, nr̃is allabitur oris.

Allego as aui atũ p.pr. Te mãdo huó che cognoſci,
hoiem allego certũ Plin. ce ha allegato,
o adutto molti teſtimonii, multos alle E
gauit teſtes Plin. Iunior ad Traianum.

Allego is pe.cor. egi ctum pro. Molti de li amici
hauere annotato, pigliato nel ſenato
con li pretori, multos ex amicis in ſenatu
allegiſſe, cum prætoribus cap.

Allicio is p.cor. exi ctũ pr. ſi tiraua a ſe il lettore,
alliciebat lectorẽ Ci. in primo de diui.

Allecto as aui atũ p.pr. E dibiſogno con ſibilo
tirarſe a ſe, oportet ſibilo allectari Co. i 2.

Alligo as p.co. aui atũ pr. p troppo parlare tu
medeſimo te hai fatto il male, o te hai dato
con la acetta ſul piede, cũ nimiũ loquereris
te furti alligaſti Ter. in Eun. Plaut. furto alli
gat ait in pœnu. è biſogno ligare la uite ad
alcuna coſa, uitem alligare oportet Col.

Alloquor eris p.co. cutus ſum pr. Tu ſempre
me parli calmone, o me parli che io non te F
itẽda, tu ſemp̃ iuerſis me verbis alloqueris.

Allucinor pe.cor. aris atus ſum pr. Il tuo ma
ſtro ſi ſogna, o fa errore in q̃ſto luoco, hic
tu' allucinat magr̃, à qbuſdã ſcribit̃ per H.

Alludo is luſi luſum pen.pro. Si tu me faceſſe
feſta, o me faceſſe carezze; uerria ſpeſſo a
la tua caſa, ſi mihi alluderes, tuos frequẽtarem
lares, Lact. Si queſta veſta te pare onde
giare, come te parerà l'altra? ſi hæc tibi ueſtis
uidetur alludere, qui videbitur altera?

Alluo is allui p.co. il fiume corre legermẽte
uicino il mõte, & nó corre dẽtro, mõtẽ leuiter
alluit amnis, & nó interluit Curt. Clau.

Alter, laltro, Ter. i and. un' & alter, uno e dui,
nõ dicerẽ vnus, & duo, alter. i. ſecundus, ſecondo,
Ci. unum, alterum, tertium annum
quieſcebat, uno, dui, & tre, Idẽ p̃terũt dies
vnus,

A unus, alter, tertius: primum, & alterum, nõ diceremus primum, & ſm Cato prima eſt leuis, altera eſt criſpa: alterum, & alterum quenq; dicimus loco primum, & alterũ Ci. duæ ſunt ex opinione boni, quarum altera uoluptas, altera cupiditas Hor. fraternis animis, quidquid uolet alter, & alter: alteros, & uigeſimo. i. uigeſimo ſecundo Ci. centeſima lux eſt hæc, & opinor altera i. centeſima ſecunda: altero aliquãdo poſt ponitur Li. anno trigeſimo altero. i. trigeſimo ſecundo: iam alterum annum, mo ſono dui anni, uide unus & alter.

Alterum pedẽ in cymba Charonis habet, & fallit pauperculos, ſta p morire & tiene il piè a la foſſa, ouer uicino a la morte, & gab ba li pouerelli.

B Altercor ris atus ſum pe. pro. Mẽtre rebatte mo ſto parlare, dum hunc altercamur ſermonem Apul. tu fai parole con tuo patre, Cum tuo altercaris parente Ter.

Alterno as aui atũ pe. pro. Mo, ouero ora ſcãbiate un propoſito, & mo l'altro. a lultimo non ſapete che ue fare, uos alternatis ſententiam, nouisſime neſcitis quid agere.

Altero as pe. cor. aui atũ pro. Ouid. in Faſt. il la ſuã faciem transformet, & alterat alter, i. alteram capit, muta, ſcambia.

Alternis eſt aduerbiũ pe. pro Dite a uicẽda, dicite alternis, uel uicisſim Verg.

Altiuſculè ẽ aduerbiũ pe. cor. Groſſalmẽte, ouero beſtialmẽte parlaua, & un poco alto, incuriosè loquebatur, & altiuſculè.

Altisſimè pe. cor. Ph. arbuſta deſiderant arari altisſime, molto ſotto, profondamente.

C Altius pe. cor. piu alto.

Altrinſecus eſt aduerbiũ pe. cor. Queſte due porte da tutte due bãde uedeno la caſa tua, hæ fores altrinſecus tuas reſpiciunt ædes: ſali ſu'l tetto che ſtaua i la piu alta parte de la caſa ouero da parte de ſopra, tectũ cõſcẽdit, quod promi nebat altrinſec⁹ ędiũ. Apul. accoſtati uicino una parte ouer bãda, aſſiſte altrinſec⁹ Plau.

Alumnor aris atus ſum pe. pro. Nutricaua li cani, alumnabatur canes.

Amabo eſt interiectio pe. pro. licet alii corripiant Mart. dic uerum mihi Marce. dic amabo Catul. Amabo mea dulcis Hipſitilla Per quanto amore me porti, ouer mi uuoi, nõ me gettar in faccia i piaceri, che me hai fatto, q̃ in me contuliſti bñficia, ne exprobres amabo, Nõ me uenire auãte, inanti, p tua fe, haud mihi in conſpectũ prodeas amabo. D

Amanter eſt aduerbium pe. pro Ho parlato uergognoſamẽte, & amicheuolmẽte, ouer cõ amore; pudenter, & amãter locut⁹ ſum,

Ambio is ii pe. cor. iui itũ pro. li hauea intorniato, ouero circũdato il collo; ceruicẽ am bierat, Te ne prega il pouero; te pauper am bit, mente altro deſiderano, nihil aliud am biũt, Hier. & con che poſſo alloſengare la regina? quo nunc reginã ambire queo? Ver.

Ambigo is pe cor. egi pro. Vide nõ me fugir, nõ dubitamo peſare le parole, qñ le dicemo, nõ ambigimus, uel hæſitamus trutinare uerba, quãdo proferimus, Cõmanda eſtendere, ouero amplificare le ricchezze, iubet proferre opes Cice. 3. de repub.

Ambulo as p. cor. aui atũ pro. ſi nõ foſſe morto il tuo nimico, non andareſti a piacere, ouero a ſolazzo per qua, ſi tuus non iaceret inimicus, hac nõ ambulares, uel ſpatiareris, E deſtrutta, ouero desfatta, ouero ruinata la città, & il patrone, iacet urbs, & herus, Ma ſta carico, ouero pieno di terra pieno, ſed iacet aggeribus niueis Ver. 3. Geor. E

Amburo is ſsi uſtũ pe. pro. ogni coſa abbruſcia intorno, omne amburit Plaut.

Amicio is cui pe. cor. ctum pro. qualñche coſa ſe copre de carta, quidquid chartis amicitur Horat.

Amico as aui atũ pe. pro. ſi amica, ouero fa amico Dio, & inimicaſi le cittade, prece numen amicat, & inimicat urbes Sta. Horat.

Amicum ſi tibi eſt, mihi nec inimicũ obſequi caduceatori: ſi a te piace, a me non diſpiace compiacere a lo imbaſciatore. F

Amitto is ſi ſſum pe. pro. il figliuolo quando incomenza ad uſare cõ donne perde la uoce, ubi puer hirquitillat, uocẽ amittit, darò licentia a te, & a queſto, te & hunc amittã.

Amo as pe. cor. aui atũ pro. coſi dio me faccia del bene come ho pietà, & miſericordia de li tuoi diſaſtri, ita me di ament, ut me tuarum miſeret calamitatum, uel fortunarum; noſtram uide grammaticen.

Amolior pe. cor. ris it⁹ ſum proi andateuene, accio che non me ſiate impedimẽto, ouero impaccio, amolimini, ne mihi ſitis impedimento Ter. in and. il ſeruo amazaria chi ſa la ſua ribaldaria, auãte che sfrondaſſe li arbori, conſcium ſceleris puer amoliretur, antequam exfoliaret arbores Apitius.

A A mortuo, uel tu tributū, uel uectigal exigis uel auſers: attende di hauer dinari, ouero guadagnare a torto,& a dritto, o in qualūche modo che puoi, ouer da ogni coſa che puoi. ¶ Auari nanq; etiam à mortuis,& ſepulchris exigunt pecuniam.

Amplius p.cor. anco piu, etiā ne amplius? amplius hoc nequeo, non ne poſſo fare altro: nō poſſo piu di queſto: non c'è ſtato oltra di qſto, amplius fuit Ter. in Heaut. amplius tres horas, uel trib⁹. horis, piu de tre hore.

Ampliter eſt aduerbiū pe.cor. Vn certo molto addinarato ſpeſſo ueniua qua; quidā ampliter numat⁹, crebriter ſe cōferebat huc.

Amputo as p.co.aui atū pr. ha mozzato, ouer tagliato intorno li capelli & le vnghie, & li arbori, crinē, ungues, arbores amputauit.

Ancoræ iactū, L'huomo propone, ma dio diB ſpone, mēte quis cōcipit, ſed ancoræ iactū deus præuertit. ¶ Tractum à nautis parantibus in portum ancoram iacere, ſed à uentis in medium reuocantur mare.

Ancoras ſi tollere uultis, ueſtra eſt libido, Si uolete partire a uoi ſta. ¶ Var. de re ruſt. ſumiſ à nautis diſcedētib⁹, q ancoras tollūt.

Andabatarū more pugnabas, quādo tua furripiebam, imputetur tibi, ſe nō te ne accorgeui, o auuertiui, ouero ſe teneui gli occhi chiuſi quādo ti robbaua, tale ſia de te, ouer tāto peggio per te. ¶ Ci. Hieron. hi populi clauſis pugnabāt oculis, ut aliqui, fuit gladiatorū genus, aut luſus genus; cōuenit his qui temere, nulloq; iudicio aliqd inſectant.

Ango is xi pe.pro. le guerre cruciano, moleſtano l'animo, & il corpo de gli huomini: bella mortalium animum, & corpus angunt

C Gel. Col. in. 8. già affocaua il ſuo inimico, ſuum iam angebat inimicum.

Anguillā tu captas, Tu per guadagnare, metti ſottoſopra tua patria, ouer cerchi mouere biſbigli, tumulti, romori. ¶ Conuenit quib tranquillo reipub. ſtatu nihil eſt emolumenti, Ideo cient tumultus ducta ſimilitudine ab anguillas capiētibus. Dū.n. aqua ſtat immota, nihil capiūt dum lutū ſurſum, atq; deorſum mouetur anguillas accipiūt.

Angulatim eſt aduerbium pe.pro. lha unto p li cantoni, angulatim eum delibuit.

Animaduerto is ti ſum pe.pro. Queſto lo cōſidero, hoc aīaduerto: quando uerò iungit accuſatiuo cū in, eſt punire, io puniſco, caſtigo li triſti, ribaldi, i malos aīaduerto Sue.

Animā debet, & ideo fugit, deue dare ſiu'al D fiato,& percio ſe n'è fugito, Ter. in Phor.

Animo magno fortiq; ſis quòd propediē ad te ueniam, datte buona uoglia che pſto uerrò ouero ſarò da te.

Animo mutuo, ſecōdo la beniuolētia, ouero amore che è dētro, ouer infra de noi, nō ſaria alcun ſeruitio che nō faceſſe l'un p l'altro, ouer a l'altro; pro mutuo inter nos animo nihil eſſer, qđ nō inuicē cōferrem⁹: Tu nō me pasti, tu mecū ſermonē nō confers.

Animus ī coriis, tergoribus, Noi ſtamo pallidi, che tememo di nō eſſer battuti, o baſtonati; palleſcimus: quia noſter eſt animus in coriis, uel tergoribus. ¶ Quia uerberabantur loris bubulis.

Animus noſter in pedes decidit, Tememo aſſai, ſemo molto sbigottiti, ſmorti, aggiaccia ti. ¶ Ideſt expaueſcim⁹, & ſumus exaiati. E

Animus tuus eſt totus ī patinis, Tutto il tuo pēſiero, ouero il tuo animo ſta nel māgiare.

Animum remittit, uel relaxat, qñ quiſq; poteſt, L'huomo ſe piglia piacere quādo puo.

Animum cupidū inopia incendis meū. Me'l fai ſapere dolce, ouero come me'l fai uedere caro, come lo ſai dare in cannella, o uero tu me ne fai canna gola.

Animo ubi oīa luſtro referā, Quando hauerò cognoſciuto ogni coſa lo dirò, Ci. 3. de Of.

Annixe eſt aduerbium pe.pro. forzatamēte, ouer con tutte le forze lha ottenuto, annixe potitus eſt.

Annominationem, uel paranomaſiam loquimini, Voi parlate p biſquizo, has uide figuras in noſtra grammatice.

Annoſa uulpes non capitur laqueo, Paſſaro uecchio non ſi piglia al laccio, ouero ſi è ſauio non ce ſi laſcia cogliere. ¶ Conuenit, qui longa ętate multaq; rerum experientia eſt callidior, quam dolis capi poſſit. F

Annuo is ui pe.cor. Io accetto le tue parole, ipſe tuo annuo uerba.

Annum in futurum Ero papa, per lo anno da uenire ſarò papa. ¶ Non dicitur pro anno futuro. Quoniam ſignificat motum.

Anſas eaſdem, In quāto appertene ſopra qſto fatto, ſei tenuto dirlo,& nō ne poi ſcampare, quantum ad hanc ſpectat rem, in eaſdem ueniſti anſas. ¶ Tractum à uaſis.

Anſer hic ſtrepit inter olores, ac ſi foret pręſtantior, Sto goffo, ouero babione, o uer indotto parla tra li dotti, come foſſe il piu eccellen-

A celléte. ¶ Olor ē canor⁹: anſervero ſtrepit.

Antecedo is ſſi ſſum pe.pro.tu paſſi, ouero auanzi, ouer uai auante tutti de bontà, pro bitate cunctos antecedis. ¶ Cōſtruitur & cum datiuo Ci. antecedere omnibus ingeniis contigit.

Antecello is pe.pr.llui cor. Io ſon piu alto de tutti, ouer ſupero, ouer auanzo tutti col capo, uertice cunctos antecello, Tu ſei piu eccellente de li altri, cæteris antecellis Cic. & ad Here. antecellor à te.

Antea aduerbium pe.co. Io primamente me prouo, ouer m'eſſercito, & da poi cōbatto, ego antea me meditor, & poſtea dimico.

Antefero tuli p.cor.rs atū pr. uide antepono.

Antelucio, & anteluculo ſunt aduerbia pe. cor. auanti di, alla naſcoſta, ouero in furta parte me ne uoleua ſbiettare, anteluculo

B furtim euadere uolebam.

Antepono is pe.pro.ſui.ſitum.cor. chi fa piu ſtima, ouer cōto, ouer reputatiōe de la robba, che de la uirtu ſe inganna; fallitur, qui rē uirtuti anteponit, ꝑponir, antefert ꝑfert.

Ante myſteria q̄ diſcedit, nō bene facit, chi ſe parte auāti il fine, ouero auāti, che ſe finiſca nō fa bene. ¶ Sumit̄ à ſacris à quibus ꝓphani iubebant̄ abire, & initiati ꝑmanere.

Antepolleo lui p.cor.es pro. Io ſupero tutti cō la teſta, cunctos uertice antepolleo.

Ante uictoriam Encomiū canis, Ancora non hai la uittoria, ouero ancora nō hai ottenuto quel che uuoi e te ne uāti, ouer glorij. ¶ Quia Græci rē ſtrenuè gerentes in bello, oratione, aut carmine laudabant, quæ laudatio Encomium dicitur.

C Anthericū qui metit, inſanit, Chi piglia fatica i uano & ſenza frutto è un pazzo. ¶ Anthericus eſt herbæ genus, quod meti nō poteſt, ſed uelli manibus neceſſe eſt.

Antenenio pe.cor.is ueni ntū pro. uiene auāti lo exercito, exercitum anteuenis Sal. Sō uenuto auāti a queſto; huic anteueni Plau.

Anteuerto is ti ſum pe.pr. Quello che io uoleua prima dire, tu l'hai ditto, ouer fatto, tu mihi anteuertiſti, Hai anticipato il mio penſamento, meam anteuertiſti cogitationem.

Anticipo as pe. cor. aui atū pr. anticipare eſt abſolutum Suet. Carminum anticipaſſe. i. antecæpiſſe, pigliare auanti, aliquando tranſitiuū Suet. in Tybe. & Claud. ſeculares quaſi anticipatos ab Auguſto, Ver. in Roſa æſti ſerū ſuadens anticipare diē. i. præoccupare.

Anticyram nauigat, & nō aduertit miſellus E pazzo & nō ſe ne auede, ouer accorge il pouerello. ¶ Horat. Anticyra pe.cor. eſt in ſula. quæ olim Cypariſſus, ut Pauſanias, eſt nominata, dicta ab Anticyro Herculis filio, uel ut Strabo eſt ciuitas ad ſinū iacens Maliacum, & Oetam montē ubi naſcitur Helleborus, ſiue Veratrum, quod datur inſanientib. quo vt Pli. inſania & mali humores emēdantur, & ad ingenium acuendum plurimū valet. Vnde Carneades Zenoni reſponſurus Helleborum ſumebat candidum. D

Antidotū prius quā venenū, uide Antidotū.

Antronius es aſinus: Sei grande, & beſtiale. ¶ Antron eſt theſſaliæ ciuitas, ubi fuiſſe tradunt aſinos inſigni magnitudine.

Antiquo as aui atum pe.pro. ha recuſato, reietto, depoſto, redutto al coſtume antiquo la legge, antiquauit legem Li. Cic. de Offi. & de legibus. 3. E

Apage non eſt interiectio, ſed verbum pen. cor. noſtrā vide grammaticen, Leua uia ſto cane, hunc apage canem.

Aperio is rui pe.cor. ertum pro. Se mi cōſentiui, te demoſtraua la mia uolontà, ſi mihi aſtipulabaris, meam tibi mentem aperiebā, apre la porta: fores aperi Ter. in Adel. mitiga, ouer placa le ſecchagne di Barbaria, aperit Syrtes Verg. è ſolito ſcoprire il capo, caput aperire ſolitus Sal. Ci. ſecūdo de Off.

Apertis ut aiunt tibiis te commendo, & non ſugillo, chiaramente, ouer ad alta uoce che ognuno me intenda te laudo, & non te uitupero. ¶ Quint. ſumitur à tibicinibus, qui tibiis apertis clariore canunt ſono, obturatis uerò preſſiore. F

Aphya in ignem, Partimone che queſto preſto ſe fara, & ſenza fatica, ouer partimone che queſto preſto ſe conſuma, ouer disfà; diſcedamus quòd Aphya veniet in ignē, uel videbit ignem. ¶ Tractum eſt, quòd Aphya piſcis eſt adeo mollis, & tener, quòd impoſitus igni, vel uidens ignē ſtatim decoquit.

Aphrica aliquid noui, Io dicendo, ouer facēdo, ouer ꝓducēdo coſa nuoua hauerò ſempre auditori, ipſe cū uti Aphrica aliquid afferо noui, ſemper habebo auditores. ¶ In Aphrica nanq; aquarum inopia ad paucudos fluuios animalia ſe congregant, ubi multiformes animalium partus ſunt.

Apparo as aui atū pe.pro. Ter. ī And. nuptiꝗ apparantur mihi, le nozze ſi parano, met-

A teno in ordine, apparecchiano, a me, p me.

Appareo tui pe.cor.es.pro. eſſer uiſto, eſſer
manifeſto, apparere.i. manifeſto ſum, ui-
deor, q̃ nimis apparẽt retia, vitat auis: ſtare
ad obedire.i. paratus ſum, uel ſto ad obſe-
quendũ: appares fatuus, è manifeſto che ſei
beſtiale, non dicit̃ appares, quòd es fatuus.

Apparatius aduerbium pe. cor. puoi con piu
apparecchio. ouero con magiore ſpeſa ce-
nare, potes apparatius cœnare.

Appello as aui atum pe.pro. non è ſenza ra-
gione, ouer cauſa quãdo il ricco parla al po
uero, non temerarium eſt, ubi diues appel-
lat pauperẽ, Plaut.in Aul. & inferius te uo-
lo de cõmuni re appellare, La cauſa io la ap
pello dal re al Senato, a rege litem appel-
lo ſenatum, & ad ſenatũ Modeſtinus, Vlpi.
B io te adimando il debito, appello debitum a
te, Quint.in 5. à creditoribus appellaris Se-
ne. de beneficiis. 5 fœnerator quoſdam cre
ditores appellat, quos ſcit decoxiſſe, Iuue.
Sat. 9. Sed appellat puer unicus. Appellare
mulierẽ è eam ad impudicitiã prouocare,
attrahere, inuitare, blandis uerbis allicere.
Ambro. aures virginis appellare, Vlp. de in
iuriis. il Vicere te nomina, ouer chiama p
nome, te prorex appellat nominatim, vel
nuncupatim Suet. in Cæſ.

Appello is lſum pen. pro. uli cor. la armata ſe
non ueniua in terra, andaua trauerſa, claſ-
ſis ſi non appellebat, naufragium faciebat.
¶ Eſt de mari in littus portus, terramq́; ac-
cedere etiã de flumine Vlpi ff. ut in flumi-
ne publico nauigare liceat ſiquis uelit in-
C terdictũ tale monere, ut locus deprimat̃ pe-
coris appellendi gratia, licet appellandi mé
doſè legatur, ha poſto l'animo a ſcriuere, a-
nimũ ad ſcribendũ appulit, Ter. in and. Li di
nari me hãno addutto, portato, arreccato a
la morte, numi ad mortem me appulerunt
Plaut in Aſi.

Appetẽter eſt aduerbiũ pe. pro. il piglio con
grã deſiderio, ouer deſideroſamenţ, appe-
tenter ſumo.

Appendo is di ſum pe. pro. Appendemo la v-
ua, appendimus uuã Plin. la pecunia ſe vuol
peſare, & non numerare, ouer cõtare, appẽ
datur pecunia, nõ numeretur Ci. in ant.

Appeto is tii pe.cor. tiui itum pe.pro. Grande
mente deſidera queſto, appetit hoc, eſt po-
tius uolũtate, quã ratione, Horamai uiene,
ouer ſe auicina, ouer appropinqua la prima
uera, iã uer appetit Li. Plaut. in Aul. partitu D
do appetit, & eſt de futuro. Fere gli occhi
del nimico cõ le unghie, oculos hoſtis vn-
guib. appetit Li. 7 Hier. contra Ruf. ab alio
appeteris, Cõ fame, & ſete, ouer morto de
fame & ſete piglio il mãgiare, eſurienter, &
ſitienter eſcas appeto.

Applico as cui itũ p.cor. aui atũ pro. tienti, o
attaccati a me, applica te mihi, L'imbaſcia-
tore è arriuato a la marina moltopſto, cadu
ceator ad litus quã ocyſſimè applicuit Iu-
ſti. 2. Si ſono cõgiõti, uniti inſieme a la con
dutta de Põpeio, oẽs ſe ad Põpei ductũ ap-
plicuerunt, Quãtunq; a eſſo medeſimo tali
defetti, ouero errori ſi attribuiſſeno, quãuis
eidẽ talia crimia applicarẽtur Pli. ad Traia.

Appono is pe.pro. ſui itũ cor. Si me hai poſto
auãti da mãgiare abundantemẽte, Io te ne E
metterò molto piu, ſi dapſiliter mihi cœnã
apposuiſti, ipſe dapſilius tibi reponã. Mette
a guadagno q̃ſto di felice; hũc appone diem
lucro Hora. uel numera hunc diẽ candido,
uel meliore lapillo. ¶ Perſi', antiq ex Thra
cũ cõſuetudine dies lætos albo notabãt la-
pillo, ifelices ꝟo nigro, nr̃a vide collectanea.

Appoſco is. pe. pro questi domandano de ra
gione dui talenti, hi duo appoſcunt talenta
Ter. in Heaut.

Appoto as aui atũ pe. pro. Come hauerai bẽ
beuuto, dormirai; vbi appotaueris, dormies.

Apprehẽdo is di ſum pe.pro. Te piglierò die
tro per la cappa, & ti riuolto, ti rouerſo. met
to ſottoſopra, pone te pallio apprehẽdã, &
reſupino, Pone cũ accuſatiuo Ter. in Phor.
Apul. pone ſtabulum. Dietro la ſtalla, dopo F
de Ceſare uien Põpeo, pone Cæſarem ue-
nit Põpeius, Mette ſottoſopra la camera de
lo amico, aulam reſupinat amici Iuue. Pro-
pe. 4. totas reſupinat Cynthia valuas. i. vertit.

Apprimè eſt aduerbiũ pe.pro. licet alii corri
piãt, q̃ſto è moltovtile, id apprimè ẽ vtile Ter.

Approno as aui atum pe. pro. I o hauẽdo ab-
brancato la margine de la ripa, me inginoc-
chio, ego ripæ marginem complicitus in ge
nua approno me Apul.

Apud Iacobũ cœnaui, ho mangiato in caſa
di Iacobo inſieme cõ eſſo Ci. in primo epi
ſtolarũ. Pli. in epiſtolis, potes cœnare apud
multos: tu mangi con Giouanne, tu cœnas
cum Ioanne, ſta in ceruello, ſta ſopra de
te, ſta in te, ſis apud te, noſtram vide
grammaticen, apud hoſtes con gli nimi-
ci Plaut.

A ci Plaut.in Amph.apud forum,id eſt in foro Te.i piazza:apud maiores.i a maioribus .i.a da li Cice.diuitia ſunt apud illos Sal. in Car. in potere di quelli:eſt apud nos Teré. in Heaut.è in caſa noſtra.

Aqua hæret vt aiunt Ci.3.de off. non ſa che ſi dica, non ſa che ſi peſcare, ſuaria, non ſta in propoſito,eſcie dal ſuo ꝓpoſito.¶Vt aqua non verum curſum habens hæret, & non fluit recto fluxu,ſic ignarus. Dicetur in eos, qui non conuenientia, ſed aliena a recto rationis diſcurſu loquuntur.

Aquam in mortario tundis,miſelle; Te affatichi in vano, indarno pouerello. ¶ Qui tundit aquam,fruſtra laborat.

Aquam è pumice poſtulas. Tu domandi acqua a chi ſi muor di ſete, ouero tu non ca B ui, extrahe,caccie ſucco da pietra. ¶Plautus, eſt cum fruſtra petimus aliquid, quo indiget ille, à quo poſtulas. Pumex enim ſiccus eſt lapis, a quo ſuccus non trahitur. ¶Caluum vellis,Da pietra non ne caui ſucco,ouero tu non hai,da chi non ha. ¶Vt a paupere ſumere pecuniam.

Aquam flumine, Io ſto in mezzo del bene ouer de la abundantia, & honne careſtia, ouer me ne muoro de fame, ouero ſon come lo rignone che ſta in mezzo il graſſo,& eſſo è macro, ouero ſto in mezzo de lacqua,& muoromi de ſete, iſanus medio flumine quæro aquam, vel Tantalea laboro ſiti. ¶Tantalus enim in medius eſt aquis, & attingere non audet.

Aquam in mare defers, vel in ſyluam fers li C gna,il bene corre a l bene,ouero tu mandi, tu porti la robba doue non ne è biſogno. ¶Mare abundat aquis, & ſylua lignis.

Aquilæ ſenectus eſt tibi,Tu piu beui che mã gi ¶Teré. factum eſt prouerbium in ſenes magis bibaces,quam edaces,Aquilæ nanq; vt Plin.in. 8. non ſenio & ægrotatione, ſed fame oppetunt, in tantum ſuperiore accreſcente roſtro, vt adūcitas aperiri nō queat. Ideo in ſenectute bibunt,vel de præda ſanguinem ſugunt. Eſt etiam aquilę ſenecta de viuida, viridiq; ſenecta quæ preſtantior ſit aliquorum iuuenta. ¶Tu hai piu anni che le gualacce de Capua, ouero che Matuſalē, & vai dritto come vn fuſo & forte come vna rocca; eſt tibi aqlę ſenecta,vel ſenectus.

Aquor pe.cor.ris atus ſum pro. andano, vanno per acqua,aquantur Li.Gel.Suet.

Ara nec fides, Io non voglio prattica con chi ſempre manca di ſua fede, ouero rompe ſua fede, nolo conſuetudinem illorum, quibus nec ara eſt,neque fides. ¶Antiqui quoties fœdera iungebant, ſacrificabant in aris,& fides aſtringebatur. D

Arare fundum alienum, vide alienum arare fundum.

Aranearum telas nonnulli texunt, alcuni, in vna coſa friuola,ouer minima,ouer di niun prezzo,ouer vtilità pigliano vna grande,ouero infinita, ouero immenſa fatica. Baſilius, quia anxium capiunt laborem in rebus nugatoriis.

Aras littus quanuis aliud tibi perſuadeas, Te affatichi in vano, indarno, anchora che altro te dii ad intendere. ¶Auſonius, huius prouerbii erit vſus cum officium impendi- E tur, à quo nihil accipies, vt ingratis inſeruire.

Arbitror pen.cor. aris atus ſum prod.di quà porrò vedere quà, & là, che vogliono fare;hinc ego huc,& illuc potero, quid agant arbitrari,Pla.in Aul.& Cap. Io il poſſo giudicare, arbitrari valeo. Non me lo credetti mai, ouero ſtimai, nunquam hoc arbitratus ſum, vel id nunquam putaui vel præter ſpem euenit.

Arbitrio utor, non te ſparagnar di me, tuo me arbitrio,vel arbitratu,vel ſententia vtere: Ceſare è tuo pregione,ouero ſe rende a te, Cæſar in tuum venit arbitrium, vel ditionem, vel ſe tibi dedit, vel tuæ ſe tradit fidei.

Arbitrio hoc tuo permiſi,t'ho lentato la bri F glia,t'ho meſſo la briglia ſu'l collo,te ho dato ſcala franca,fa a tua poſta,fa a tua voluntà,non me ne impaccio piu,tuo vtaris arbitrio,arbitratu.

Arborem è fructu, vel è fœtu cognoſcimus: da li fatti,ouero ſecondo li fatti giudicamo l'huomo. ¶ Sumitur ex arboribus feracibus.

Arborem ſuſpendio eligo ſi id ipſum non ignoras: io totalmente me impicco, ouer me deſpero, ſe tu ſai queſto. ¶Pli.vſurpatur in re vehementer indigna neque toleranda.

Arbuſto as aui atum pe.pro.pianta, ouero arbuſta li territorii de cerque, quercu arbuſtat agros Plin.

Arceo cui pe.cor.es.pro.Verg. ignauum fucos

A cos pecus a præſepibus arcent, tengono da lontano.i.tenent procul, Cic.de off.hæc ætas a libidinibus arcenda eſt.i.pellenda, ſemouendi,da eſſere cacciata.

Arceſſo is iui itum pe.pro. Cepio è accuſato crimine leſæ maieſtatis, arceſſitur Cepio maieſtatis Ci.ad Herē. Tu accuſi lo innocē te de giud:cio del capo, innocentem iudicio capitis arceſſis Idem ad eundem.

Archilochia referunt dicta,dicono parole da fare diſperare, ouero molto infame, ouero intoſſicoſe. ¶ Cic.ad Att.ſumuntur ab Archilocho poeta mordaci, qui Lycamben ſocerum carmine mordaci,compulit ad ſuſpendium.

Architector aris atus.pe.pr.Ci.2.de Fin. architectati voluptates.id eſt componere, ma B chinari.

Archidamum bellum, guerra crudele Sene. ¶Archidamus dux grauiter afflixit Athenienſes.

Arcte pe.pro.ſtrettamente, Ci.1. de diui.arcte dormitare.i.profunde.

Arctius pe.co.piu ſtrettamēte Ci. 1. de diui.

Arctiſſime pe.cor.molto ſtrettamente.

Arcto as aui atum. pe.pro.era oppreſſo da le occupationi, occupationibus arctabar Hie. le ſtretture aſtrengono intorno intorno il viaggio,fauces coarctant iter Li.Pl.1.epiſt.

Ardeo pen.cor.es ſi ſum pro.la veſta gettaua ſplendore,ouer ſplendeua de ſcarlatto, ardebat murice lena:io deſidero vederti, ardeo te videre Plin.Verg. patriæq; mori pro mœnibus ardent,& tunc iungitur infinito, C noſtram vide grammaticen.

Ardentiſſime pe.co.ardentiſſime diligo, grādiſſimamente amo Pli.in epiſtolis.

Areſco is pe.pro. neſſuna coſa ſi aſciutta, ouer ſi ſecca piu preſto che la lachrima, nihil lacryma citius areſcit Cic. ad Here.2.la tonica ſi ſciutta in tutto,ouer dentro, tectorium inareſcit Col. primo non è biſogno ſiccarſe in tutto, ouero intorno intorno, non oportet obareſcere Lact.

A remo venit ad tribunal: da niente è venuto a l'aſſai, ouer'a gran dignità. ¶ Sumitur a remige ad magiſtratus.

Arenæ ſemina mandas Ouid. vel in aquā ſemina iacis, tu fai piacere,da chi mai ne ſperi hauere,ouer cōſeguire,ouer tu fai piacere a huomo ingrato, ouer'a huomo che nō lo cognoſce, ouero che non l'ha a grato.

¶ Fruſtra nanq; in vndas marinas iaciūtur D ſemina,ſic etiam arenæ litorali.

Arenā menſuras,vel metiris,quia nihil proficies, tu ti affatichi, ouer pigli queſta fatica in vano, ouer'indarno, atteſo che nō ce farai alcun profitto,ouero vtilità. ¶ Dicitꝰ de his,qui fruſtra in re difficili laborant.

Arguo is gui pe. cor. vtū pro.parte per amor tuo, & parte per non moſtrare ingratitudine te l'ho promeſſo, ſimul tuo nomine, & ſimul ne ingratitudinem arguerem,vel indicarem, tibi recepi, lo accuſaua de auaritia, auaritiæ arguebat,cur iungitur genitiuo noſtram vide grammaticen in ſecunda ſpecie actiuorum.

Arguto as aui atum pe.pro. tutto il di ciarla, frappa, parla proſontuoſamente come cicala,totum diem argutat Prop. vel argutatur E quaſi cicada. Næuius.

Argiuus fur obtrectat mihi, vn ladro publico dice male di me. ¶ Infamia furti laborabant Argiui.

Argo perſpicatior,chi è tanto diligente che nō erra, chi è tanto ſottile che non faccia errore, chi ha tanti occhi, quis eſt tam Lynceus,vel Argo perſpicatior ¶De Lynceo noſtra lege collectanea. Argus totꝰ oculeus centum habebat oculos: huic Iouis cuſtodi Mercurius enſe falcato caput amputauit, cuius oculos excepit Iuno, eosq; in Pauonis pennis collocans caudam gemmis ſtellantibus implet: Argus eſt cœlum ſtellatum luce diſtinctum,quibus ineſſe quædā F ſpecies cœleſtium videtur oculorum. Cœlū ergo vocari Argum placuit a candore, et velocitate. Quoniā argon vt Diod. eſt velox,& argetos velox, candidus, ſplendidus, & ſtrenuus. Hic igitur ambitus cœli ſtellarum luminibus ornatus exiſtimatur enectus eſſe a Mercurio. Quia Sol,qui & Mercurius eſt diurno tempore obſcurando ſui luminis vi enecat conſpectum earum auferendo mortalibus.

Arieto as pen.cor.aui atum pro.da di cozzo il mōtone, ouer ariete, arietat aries, & noi damo di cozzo co'l capo,nos arietamus, in me arietare dixit Cic.

Ariſtophanis lucernatio penſo, & conſidero bene coſa per coſa,auanti che la ſcriua, ſingula ad Ariſtophanis, aut Cleantis lucernā elucubro priuſquā literis cōmitto. ¶ Varr. hi fuerunt ſtudii quam diligentiſſimi.

Attho

A Arrho as aui atum pe. pro. noi hauemo accaparrato molti boui, multos arrhauimus, vel ſubarrhauimus boues.

Arrideo pe.cor.es riſi ſum pro. ſi me ride, te faccio feſta, ſi rides, tibi arrideo, ſarà vn prezzo cõdecente, conueniente, honeſto, arriſerit pretium Pli. 1. epiſt.

Arrigo is pe.co.xi ɛ̃tum pro. noi ſtamo attẽti, ouero rizzamo le orecchie, arrigimus aures. Ter. ſtanno attenti, arrectis hauribus aſtant, arrizza tuo patre, arrige patrem.

Arrogo as pen.co.ui tum pro. li danno, ouer preſtano fede, arrogant fidem Hie. chi troppo ſi conriene, ouer tiene, ouer ſtima, ouero inſuperbiſce, ouero troppo fa de la potta de Modena è dilegiato, qui ſibi nimium placet, vel attribuit, vel arrogat irridetur.

B Artificialiter pe.co. Quint. 3. artificioſe pen. pro. Sen. 5. de benef.

Arcto as aui atum p. pr. io era oppreſſo da le occupationi, occupationibus arctabar Hie. le ſtretture aſtringeno il camino, viaggio, fauces coarctant iter Liu.

Arctiſſime eſt aduerbium pen. co tu mi tiene molto ſtrettamenre, me tenes arctiſſime, vel arctius, piu ſtrettamente.

Aſcendo is ndi nſum. pe. pro. Ci. 1. de diu. aduerſam aſcendiſſe ripam, haueа ſalito, & ibidem aſcendit in Areopagum. Idem aſcẽdiſſe ad honores: nauem aſcendit Terent. in Adel. ſi è imbarcato. in equum aſcendere, caualcare Ci. in Cato.

Aſciam cruribus ſuis illidit, chi ſe fa il male eſſo ſe lo pianga, ouero chi ſe accattta il

C male come li medici, ſe lo pianga.

Aſciſco is iui itum pe pro. con gran fatica te ho acquiſtato per amico, aſciui te amicum. che per ſimilitudine li hauemo attribuito, quod ſimilitudinis gratia aſciuimus Quint. il pigliamo p cittadino, aſciſcimus ciuẽ Ci.

Aſcribo is pſi ptum pe. pr. tu me metti in numero de li dotti, tu me doctorum numero, vel in numerum aſcribis, non me vogli attribuire, ouero imputare la negligenria, ne mihi negligentiam aſcribas.

Aſinus eſt apud Cumanos, in terra de ciechi beato chi ce ha vn occhio, ouero tra li beſtiali, ouer groſſali beato chi ce ſa fengere. ouero tra li ignoranti, ouero indotti beato chi ſa vẽdere veſiche p lanterne. ℂ Aſinus fugitiuus apud Cumanos ſe geſſit pro leone. Fit cum inepti apud ignotos ipſa nouitate habentur in pretio, vel cum honos immerentibus additur à fortuna. D

Aſini manu aures agitari, aut æſtuantẽ canis protendere linguam, aut Ciconiæ ardua deprehendes poſt re'colla curuari. ſi ſubito reſpexeris, ſe ſubito ti giri, volti, remiri, riſguardi dietro cognoſcerai eſſere dilegiato. ℂ Hiero. ad Ruſticum.

Aſinos ab equis, vide ab equis ad aſinos.

Aſinus inter apes incidit, & egredi nequit, innocente, ouer ſimplice, ouer da poco è accaſcato, ouero interuenuto tra' ribaldi, & non ne puo vſcire. ℂ Fit cum infeliciter in improbos incidit innocens.

Aſini caput ne laues nitro, non ce perdere li dinari, ouero la ſpeſa, & la fatica. ℂ Fit vbi nimius ſumptus, & opa in rẽ vilẽ impendit.

Aſinum agito, vide agito bouem. E

Aſpernor aris atus ſum pen. prod. vide Abronis vita.

Aſpergis aquam, me recrie, ouer me dai, ouero torni il ſpirito. ℂ Plutar. trahitur ab exanimatis aqua in faciem iacta recreatis.

Aſpiro as aui atum pe. pro. vide abſum, & alcyonios dies: tanto ingegno ci cõceda, tãtum ingenii aſpiret Quint. in. 4. li venti ſoffiano, aſpirant auræ Verg.

Aſporto as aui atum pen. pro. voi portate le robbe da qua, & il mio ſeruo le porta dentro la città: res hinc aſportatis, & meus importat ſeruus in urbem.

Aſſem elephanto ſi das, vel porrigis, ne accedas. ſi il fai con paura, ouero con timore, ouero, con il riſico tuo, non ce andare. ℂ Dicitur in timide aliquid agentes, Qui nanq; F numũ elephanto dabat, timore porrigebat.

Aſſequor eris, pe. cor. cutus ſum pr. ſi tu non zoppicaſſi facilmente me aggiongereſti, ſi non claudicares, me facile aſſequereris Ci. Ceſare acquiſta gran fama, magnam Cęſar aſſequitur, vel conſequitur celebritatem, io otrengo quello, che uoglio, aſſequor, vel ſum voti compos quod volo.

Aſſero is rui p.co. certũ pr. aſtutamente l'ha ditto, callẽter aſſeruit: il pregaua, che l'haueſſe liberato da la ingiuria, orabat vt ſe ab iniuria aſſereret Pli. Iunior. queſto l'hanno affermato, hoc aſſeruerunt Hier. tu dai opera a li ſtudii, ſtudiis aſſeris Pli. 1. Epiſto. licet liberas, vendicas, interpretentur.

Aſſiſto is pe. pr. ſtiti tũ cor. fermati quà, ſiſte hic, pſto ſi ha repreſentato a le regioni de Libia,

A Libia, Libyæ citis aſtitit oris. Ver.

Aſſo as aui atum pe.pro. le lo intauoli, io anco ce faccio inſieme vn'altro tauolato, ſi aſſas, ego, coaſſo Vitr. Pli. il mio ſeruo non ne ſarà martorizato per arroſtire la carne. meus non torquebitur puer, cauſa aſſandi, vel torrendi carnem, tu primo lanciaſti, tiraſti, menaſti la ſpada, tu primus telum torſiſti Ver. 5. li intaſſi ſi piegano in archi, Taxi torquentur in arcus Verg. 2. Geo.

Aſſocio as pen.cor.aui atum. pro. i tuoi mali coſtumi non ce congiongono, ouero fanno amici, ma ce diſparteno, ouero ſeparano, tui peruerſi mores non aſſociant, ſed diſſociant.

Aſſulatim eſt aduerbium pe. pro. lo ragliarò minuto minuto come foglia de frati, vti
B monachorum caules aulatim incidam Pla. in Mene. & Cap.

Aſſumo is ſi ptum pen.pro. io ho audacia dir queſto, ouero me attribuiſco queſto: hoc mihi aſſumo. non conſtretto ha pigliato queſto peſo, neque id onus inuitus aſſumpſit Cic,

Aſſurgo is xi ctum pe.pro. me alzaria, ouero leuaria ſu a farti honore, ſi non me haueſſi priuato del mio bene, aſſurgerē tibi, ſi meis non urbaſſes bonis.

Aſtipulor pen.corre.tis atus ſum, prod. uide aperio.

Aſto as atum pe.pro.titi cor. vedeua noi che ſtauamo intorno, nos circumſecus aſtantes conſpicabatur: a mala pena, ouer con difficultà ſto in piedi, vix aſto Plaut, in Cap.

C Aſtringo is xi ctum pen.pro. la aſpra vernata che non ſa ſquagliarſe, gela, ouero agiaccia il mare, bruma rigens neſcia remitti pōtum aſtringit, vel colligat Luc. cōgiungerai l'arbore, arborem aſtringito: Col. poi che te lho promeſſo ſopra la mia fe non te gabbarò, ouero ingannarò, vbi meam tibi dedi, vel aſtrinxi fidem, non imponam tibi.

A teneris (vt dicunt Græci) vnguiculis Cic. da che fuſſimo fanciulli ſempre hauemo acquiſtato honore, à teneris vnguiculis vel annis, vel ab infantia, vel ab ineunte ætate, vel à pueritia, vel à tenera, ſeu puerili ætate, vel ab incunabulis, vel ab ipſis crepūdiis ſemper decus nobis comparauimus, apparecchia, ouer mette in ordine il conuito, cō uiuium comparat. Ci. in Verrem actione. 2. & per ogni dolore ſi donaua vn certo premio, ex omni dolore certa merces compara D batur Ci. in Verrem de ſuppliciis, io ho fatto, ouer raddunato lo eſercito, & cacciarollo preſto contra i inimici, exercitum cōparaui, quem in hoſtem propediem educam, cōgiunge li labrucci, con li labrucci, cōpara labella cum labellis Plau. in Aſi. niuno te haueria aſſomigliato, appareggiato, neminem tibi hominem comparaſſem Ci. ad Cæſarē Iuni. in pri.

Ater an albus vide albus an ater, chi ha mala ſorte, ouer fortuna, per niun tempo puote hauer bene, quem fortuna finxit atrum, hunc nec omne per ęuum candidum poterit reddere. ℭ Atrum infortunatum, candidum fortunatum.

Athletice eſt aduerbium pe.cor. ha combattuto, ouero ſcaramucciato fortemente, & E gagliardamente, certauit pugilice, atque athletice Plaut.

Atque coniunctio pe. pr. quandoque eſt aduerbiū, & ponitur pro quàm, vide accipio, preſto, & ſenza timore ouer paura ha ſalito le mura, atque aſcendit muros. noſtram vide grammaticen.

Atqui eſt aduerbium pe.pro. certo, ouer certamente me biſogna, atqui nunc opus eſt.

Atraphaxis mendax nemini reſpondet, come è ſuperbo, ouero come ſe ne è ſalito ouer come tiene ogni huomo ſotto li piedi che non riſponde. ℭ Atraphaxis eſt genus oleris celeriter in altum ſurgentis, latine Atriplex dicitur. conuenit tumidis, & ventoſis.

Atrei habet oculos, ha gli occhi che metto- F no paura, ſpauentano. ℭ Dicitur de aſpectu toruo, truculentoq́;, quali in tragædiis inducitur Atreus.

Attabas, & Numenius conuenerunt, l'uno triſto, ouer ribaldo, ouer larro, ouer reprouato ha trouato l'altro. ℭ Fures ambo fuerunt inſignes, fit cum improbus congregatur cum improbo.

Attenuo as pen.cor.aui atum prod. l'huomo quando ſe imbroglia ouer inuiluppa in alcuna coſa, ſe ne deue ſbrogliare, ouero ſuiluppare, ancora che diminuiſſe il ſuo credito, ouero reputatione, vbi quis ſe in aliquo intricar, ſe debet extricare, etiam ꝙ ſuam attenuaret, vel extenuaret autoritatem, fidem, opinionem, exiſtimationem.

Attendo is. di ntum. pe. pro. penſo, conſidero,

A ro, attendo il parlare, tuam attendo orationem. i. attentus conſidero: eſt etiam attentus manco ſto attento Plin. 1. epiſtolarum, Cic. in. 3. de offic. cum animum attenderis i. diligenter conſideraueris: dicitur attendo iuri. i. operam do, do opera Sueto. in Galba, & ius Cic. 6. epiſtolarum quas velim attendas, & pro Archia in hoc genere dicendi attenditis: dicitur attendo legenti, olim legentem: manus attendentes, con grande attentione alzando Apul.

Attento as aui atum pe. pro. continuamente tento il tuo volere, tuum attento animum Petronius.

Attingo is actum. pe. pr. ttigi co. leggiermente, ouer poco l'ha toccato, attigit, non ancora era intrato a la vecchiezza, nec dum

B ſenectutem attigerat Col. primo. Tu hai da to ſul ſegno, ouero tu hai indiuinato, ouero tu hai ditto il vero, ouero il tutto, Scopũ attigiſti. ¶ Trahitur à ſagittariis.

Attica fides. nanti morireſti che diceſſi bugie ouero che mentiſſi, ouero che fuſſi ſpergiuro, prius occumberes quàm Atticam nõ ſeruares fidem. ¶ Attici nunquam mentiebantur.

Attice ſcribo, quanto io ſon breue in lo ſcriuere, tanto tu ſei longo, proliſſo, quantum laconice ſcribo, tantum tu Attice. ¶ Nam Attici longiores, Lacones breuiores erant in ſcribendo.

Atticum conſpexi teſtem; ho viſto vn huomo da bene, ouer vno che non ſa mentire, ouero dir bugia. ¶ Attici non mentiri

C ſtudent.

Atticus aſpectus, ha fatto tanti errori, & nõ ſe vergogna, non ha mutato colore, ouero con che audacia ſta quando parla, tot commiſit facinora, & in vultu quando loquitur, Atticus eminet aſpectus. ¶ Attici præ ſe ferebant impudentiam dicendique confidentiam.

Attinet pe. cor. io farò quanto appartiene al reſpetto, ouero vtilità del re, quantum ad regiam attinet rationem faciam: niente importa nominarli, Nominare nihil attinet Ci. Tuſ. Prima non ſta bene repugnare a la natura, nec attinet repugnare naturæ Cic. de offi. primo, noſtram vide grammaticen.

Attollo is latum pe. pro. tuli cor. noi alciamo li occhi, attollimus oculos, li vogliamo portare piu vicine le bandiere, propius attollamus ſigna Plaut. in Caſ. ſi è ſuperbo D puo diuentare humano, ouero piaceuole, ſi tollit ſupercilium poteſt ponere.

Atraho is pen. cor xi ctum pro. me ha tirato che repugnaua cõ lacrime che correuano, me retinentem lachrymis promicantibus atraxit.

Atrecto as aui atum pen. pro Chi mi manca, ouer tocca ne leuarà, ouero ſarà battuto, qui me attrectat, vapulabit Hier.

Attribuo is bui pe. cor. utum pro. Li ha aſſignato, ouer dato, ouer attribuito il ſuo luoco, ſuum attribuit locum Cæſar: vide arrogo.

Aucto as aui atum pe. pr. Continuamente te abondo, accreſco de guadagno, te aucto lucro Plaut.

Audacter eſt aduerbium pe. pro. Io parlò animoſamente, & non pauroſamente, ouero E timido, loquor audacter, vel viriliter & nõ trepide, vel timide.

Audeo pen. co. es auſus ſum pro. Ancora ha audacia, ouer animo, ouero ardire disfidarme, ouero prouocarme, vel me audet prouocare.

Audio pen. cor. is iui itum pro. noſtram vide grammaticen: iungitur cum bene & male. percio penſano ch'io voglia eſſere laudato, accioche quello ſia vituperato, me idcirco putant bene audire velle, vt ille male audiat Ci. ad Att. Ter.

Aueo pe. co. es pro. noſtram vide grammaticen; queſto lo deſiderano molto, id auent.

Aueho is pe. co. xi ctum pro. Da quà, ouero da là l'ha portato ad altra parte, ouer luoco, illum auexit Suet. in Cæſ. F

Auerto is ti ſum pe. pro. Non potere cacciare il re de Italia, non poſſe regem auertere ab Italia, leuati di qua, te hinc auerte.

Auerrunco as aui atum pen. prod. li dei m'haueſſeno leuato in tutto la pazzia mia, dii meam auerruncaſſent amentiam Ci. de fini. Lucil. Cato. Pacuuius.

Auerſus & aduerſus es impudicus Ci ex anteriore & poſteriore parte mulicbria pateris.

Aues quęris, vel ſectaris volantia. Tu cerchi, ouer ſeguiti coſe vane & difficile a hauerſi, ouer a pigliarſi. ¶ Sunt enim difficiles captu, & res vanæ.

A uertice ad calcẽ. Io ho viſto queſta ſcaramuccia dal principio ſin' al fine, à vertice, da ca-

A ad calcem hanc ſpectaui pugnam,cerramẽ, conflictum,diſcrimen. ¶ Sumitur à corpore humano : vertex pro principio, calx pro fine,ſpecto,video. Cic.in Hortenſ.pulchritudinem magis ſpectat.

Aufero tuli pe.cor. ers latum pro. Terent.in Phorm ab amicis argentum aufero, buſco, ho, id eſt habeo, non te fare leuare da propoſito,non te fare inuiciare,incantare,non te gouernare per conſiglio d'altri, non te auferant aliena conſilia : aufero pignus, diſpegno,leuo il pegno, te ne punirò, queſto non lo portarai impunito, non ne anderai impunito, multum vel impune nunquam a me auferas,portatene via, leuatene via que ſte,iſthæc auferte Terẽ.in And.Ouid.decidit,atq; cadens pater, o pater auferor inqt,

B i occido, muoro; Idem ad bellum miſeros abſtulit vna dies. i. cõſumauit, extinxit, ha conſumato,deſtrutto; Idem abſtulerat mul tas illa cohortis aues.i. furatus erat, hauea furato, robbato; Plaut. ab amatore poſcere,atque auferre mos eſt mulierum.i.extorquere,leuare per forza.Ci.munus ætatis id aufert a nobis.i.remouet, expellit, remuoue, caccia Suet. a ſinu matris Auferetur. i. eripietur,ſi leuarà per forza; Hie.auferatur a nobis.i. remoueatur,Verg. abſtulit ens caput.i.ſecuit,ha tagliato, Ouid. blanditias molles, hauresq; iuuantia verba, aufer, vt aduenru læta ſit illa tuo.i.nega; Idem ſi me tuus abſtulit error.i.damno prodidit,me ha deſtrutto con dãno Luc. ſe fluctibus aufert Oceanus.i.reducit,ſe torna a dietro.

C Aufugio is itum pen.co.ugi pro. Me ha fatto vna fica, ouer vn manichetto,e ſe nè fugito altroue, mihi medium oſtendit vnguem & aufugit.

Augeo pe.co. es xi auctum prod.te abbondo de dinari, augeo te nummis : mœrore augeor ait Plaut.

Augeſco is Ter. mihi augeſcit magis de filio ægritudo,me creſcie,abbonda.

Auidiſſime penult. correp. con grandiſſimo deſiderio.

Auidius pe co.con maggior deſiderio.

Auide pe.co. deſideroſamente,con gran deſiderio Ci.in Cato.

A uibus bonis; partiti a la buon'hora, ouero va, anda con dio, diſcede bonis auibus,vel bono omine, vel fauſto ſidere, vel dextro pede, vel deis, vel fatis ſecundis, bonis auſpiciis,felicibus auguriis,bona alite; Horat. D ſicut mala alite, malis, auibus, malo omine,ſiniſtro pede, deis,vel fatis malignis,vel inauſpicato,& eſt aduerbium,a la mala hora,ouer punto, ouer con diauolo.

Auib' fuſcis, vel nigris huc acceſſiſti, & ego candidis ſum profectus,tu a la mal'hora,ouer ventura,ouero ſorte ſei venuto qua, & io me ſon partito in buon ponto, ouero hora. ¶ Quia vt Plin.in.10.Cornix,Coruus, Bubo nigro colore,& fuſco inter inauſpicatas numerantur aues.

Auiditer eſt aduerbium pen.cor. Ci ſeruono con gran deſiderio, ouer deſideroſamente, auiditer nobis miniſtrant.

Aulœdus ſit, qui cytharœdus eſſe nõ poſſit, ſia da alcuna coſa, ouero reputatione chi non puo eſſere da aſſai, ouero eccellente, E ouero meglio è eſſere capo de ſarda,che coda di Ceſalo. ¶ Ci. pro Murena, Auguſt. dicetur in eos, qui malunt in ordine multo inferiore alicuius haberi momenti, quàm inter excellentes negligi, Aulœdus eſt inferior Cytharœdo.

Aulæum tragicũ dimoueto, & ſiparium ſcœnicum conduplico, & cedo verbis communibus Apul. in primo, leuami ſto parlare finto, ſto parlare oſcuro, ſto parlare ombroſo, & parlami aperto, parlami netto ¶ Sumitur a recitantibus tragædiam, & comœdiam, qui ne conſpiciantur a ſpectatoribus acturi actus prodeunt, exeuntq; ab aulæis,ſipariisq; velis inimicis, quæ finita,recitataq; fabula tollebantur. Smaſcarate,leuate la maſcara, & fatte cognoſcere; ſcuopre la magagna del petto, manifeſta la poſtema del petto, dimoſtra la magagna del F petto,publica la poſtema del petto.

Auoco as pen.cor.aui atum pro. Non mi ſon rimoſſo,ouero ſeparato, ouero ſcoſtato,ouer abſtratto da li compagni, non auocor a ſociis Caliſtratus tit.de nundinis,Pomp. te chiamo ad altro luoco,te auoco.

Auras carbaſus:hora,ouer mo, la naue ſta al la colla,iam vocat carbaſus auras. ¶ Carbaſus eſt velum,aura ventus.

A ureo piſcor hamo; A fe ſe io piglio queſto partito piu ci perdo che non ci guadagno, hanc profecto ſi conditionem capio aureo piſcor hamo. ¶ Quia ſi hamus deciderit, nulla captura rependere poſſet.

Autigor aris atus ſum pe.pr.chi mena,ouero porta

A porta il carro,ouero fa officio de carrettieri grida,qui aurigatur,clamat.

Auribus lupum teneo, io ſono impacciato, ouero io non ſo quello che me faccia,ouer io non ſo qual partito me piglia, ouero io ſto tra la porta & il muro. ❡Ter.in Phor. Dicitur in eos, qui eiuſmodi negocio inuoluuntur. quod neque relinqui,neq; tollerari poſſit vſurpatur:quoniam lupi ob aurium exilitatem teneri nequeunt, neq; dimittuntur ſine metu mordacitatis. quo facilius inueniatur hic auribus ſine H. ſcripſimus, cũ ſit ſcribẽdum nomen cum H. Dicitur enim ab haurio Vergilius. Vocem his hauribus hauſi.

Auribus cæram obdo: Quando te adimando li dinari, fai del ſordo, ouero finge de non
B lo intendere,ouero audire,cum à te numos exigo, cæram auribus obdis. ❡Senec. 4. epiſtolarum trahitur ab Vlyſſe,qui vt Sirenum cantus euitaret, cæra obturauit aures ſociorum,ne cantibus retinerentur.

Auribus magis, quàm oculis fides habenda: Douemo piu toſto,ouer piu preſto credere quello che uedemo, che quello, che vdimo, magis oculis, quàm auribus eſt fides habenda.

Auritus teſtis. E de piu prezzo,ouer credito vn teſtimonio che ha viſto, che non ſono cento che hanno vdito, eſt pluris oculatus teſtis,quàm centum auriti.

Aurum ſubæratũ te caueo, Io te fugo p eſſe re come la caſtagna, che di fuor è bella, & entro ha la magigna,ouero te fuggo, atte-
C ſo che vno moſtri in volto, & altro tieni in petto. ❡Trahitur à numiſmatis adulterinis,conuenit homini non ſyncero aliud iudicanti,& aliud ſub pectore habenti.

Aurum habet Toloſanum:meſchino in ogni coſa che ſi è poſto, ha hauuto mala ſorte, ouer eſſito,ouer fine,ouero ventura,ouero ha hauuto perdita,ouer ſcapito, ouer morte, miſellus in omni re Toloſanum habuit, vel poſſedit aurum, ❡Ci.in.3.de na.deor. Gell.3.dicitur in eũ,qui magnis afficitur malis,& exitio perit,Quoniam qui diripuerũt Toloſam, aurumq; ex templis illius oppidi abſtulerunt,cruciatu cum tota domo perierunt miſerando. ❡Vel miſellus in omni re equum habuit Seianum. ❡Gell.in.3.dicitur in redactum in extremã Inopiam,Quoniam omnes illius equi poſſeſſores infelicẽ habuerunt exitum. D

Auſculto as aui atum pe.pr. Intendime quel che te voglio dire,ouero contare, auſculta quæ enarrem. ❡Et tunc cum accuſatiuo, ſed cum datiuo eſt obedio, vt io aſcolto,ouer obediſco al Re,regi auſculto.

Auſpicor pe.co.aris atus ſum pro.Te ho mãdato a dire che preſto incomẽzarò a la bona hora a leggere,nunciaui tibi, me propediem auſpicaturum lectionem.

Auſpicato eſt aduerbium pe.pro.Vengo qua in buon ponto,ouero in bona hora, auſpicato huc venio.

Auſpiciis bonis vide auibus.

Autor criminis det pœnas, Chi rompe,ouer ſpezza il gotto,il bicchiero lo paga, ouero chi fa male n'è punito,ouer caſtigato.

Autumo as pen.co. aui atum pro. Quando il E re cala,ouer abbaſſa il volto,all'hora penſa l'auuenire;vbi rex demittit vultum,tunc autumat futurum: quello che hai detto lo ſtimo honeſto, & laudabile,ouer vtile,& buono, quod retuliſti rectum, & verum puto, vel autumo, che coſe dice quella, quæ illa autumat Pla.in Amp. io affermo eſſere fatto,factum eſſe autumo Pla.ſpero preſto douere eſſere qua,hic affore actutum autumo Pacuuius.

BACHATIM Eſt aduerbium pe pr. Furioſamente,o con gran furore lo ſquattamo,bacchatim F diſcerpimus Apul.

Baiulo as pe.co.aui atũ p. Le legna ſe carreggiano, o portano col carro, & non in ſpalla,ligna vehũt, & nõ baiulãt.

Balat pe.pro. ouis, La pecora fa be,o guaila, Leo rugit,vel fremit:Bos boat,& mugit:Vitulus mugit: Grus gruit; Coruus crocitat; Rana coaxat; Turdus trullat; Acredula ntitilat; Sturnus pſitat, Anſer gratitat; Turtur, & Columba gemũt;Palumbes planſitat; Anas tetrinit;Cygnus drẽſat. Accipiter pipat vt Varr. Gallina; Miluus lipit Gallus cucurit; Perdix cacabat; Gallina gracillat; Pauo pupillat;Hirũdo trinſat; Aquila clãgit;Vultur pulpat;Gracculꝰ cuculat.Ciconia glotorat;

Paſſer

A Paſſer piplt, Cuculus frigulat, Cicada fritinit: Apes bombilat, Bubo bubulat; Strix & Veſpertilio ſtridūt, Noctua cucubat, Vlula vlat, Buteo bubit, Regulus, Merops, & Progne Zinzilulant; Tigris raucat; Panther caurit: Pardus felit; Lynces corcant; Vrſus vncat; Lupus vlulat; Aper frendit; Barrus barrit; Ceruus, & onager glocitant; Taurus mugit; Verres quirritat; Aſellus oncat; Aries blaterat; Sus grunnit; Catulus glaucitat; Lepores vagiunt; Mus mintrat; Muſtella dintrit Grillus grillat; Sorex deſticat; Anguis ſibilat.

Balbutio.tu pen.co. is, & aliis perſonis prod. Non tartaglio quando tu parli pazzeſcamente, non balbutio, vel balbutior, vt Ci. in Cato; quado tu blateras, vide balat, chi parla extra, ouer ſenza propoſito ſe reprende da l'altri, qui blaterat, ab aliis ſugillatur, taxatur, carpitur Gel. Plaut.

B Barrit pe. pro. vide balat.

Batuo is tui pe. co. Mi diſpiace che tu fruſti il mio ſeruo; te meū batuere ſeruum mihi diſplicet Sueto. Plaut. Cicero. ad Pætum, Plinius 29.

Bellicum tu canis, & nos canimus receptui. Tu ſoni a battaglia, & noi ſoniamo a ricolta, ¶ dicitur à recipio. i. reduco.

Bellerofontis tu portas literas: tu porti le lettere, quale te credi che ſaranno in tuo fauore, o recomādaticie, ma ſono contra di te. ¶ Nā Bellerophontes cū Præti regis vxori cōſentire noluerit, ab ea marito accuſatus, miſſusq; ad Iobatē literas portauit, quibus

C ſcriptum erat vt quocunque poſſet modo neci darte. Iobates ad monſtra domāda mi ſit cuius cognita virtute ſibi generum aſciuit, moxq; ei regnum legauit.

Bellum facere; Vide conſciſco.

Bellum gerunt; Vide continenter.

Bene p. co. vt habet bene longe. i. valde, molto: bene me habeo. i. valeo, ſto bene, la paſſo bene Pla. in Aul. bene accipio aliquem. i. bene tracto, tracto bene; bene ago, te ringratio; bene tibi ſit, Dio ti faccia del bene, Dio te contenta, Terē. in Phor. i. bene contingat, & Deus ſoſpitet; bene eſt, ꝙ oēs valemus, Dio gratia che tutti ſtiamo bene; bene ambulato, va da parte di Dio, anda a la buona hora Plaut. bene ambula & redambula, Dio te conduca, & riconduca a ſaluamento. Plaut. in Merca; bene longa oratio, aſſai longa. D

Bene amenc dii; Per tua fe dimmi il vero, dic obſecro verum, vel dic ſi dii te bene ament, vel dic amabo verum.

Bene audire; Vide audio.

Benedico is xi ctum pe. pro. Hai ditto bene, bene dixiſti.

Benemereor ris ritus ſum pen. co. t'ho fatto piacere, ouer ſeruitio, ouer beneficio, benemeritus ſum de te, vel officioſus in te fui, io te faccio bene & tu me fai male, ego benemereor de te, & tu malemereris de me.

Benecupio tibi, deſidero che, habbi bene Teren. in And.

Beneuerto is ti ſum pe. pr. Hai incommenzato a fare facende col malanno che dio te dia, ouer a la mala hora, tu negociari cœpiſti quod tibi male vertat, vel non bene vertat Verg. in Buc. hoc bene vertat mihi, queſto ſia a la buona hora, ouer con vtilità. E

Beo as pen. cor. aui atum pro. La venuta tua m'ha conſolato, tuus me beauit aduentus.

Bilis ſi aſcenderit, ſi me la farai ſaglire, ſe mi farai montare in colera.

Bipedum tu nequiſſimus tenebis munus, tu piu ſcelerato, ouer piu triſto, ouer diſſoluto di tutti ottenerai l'officio Plin. Iunior.

Bis, per queſta volta ſolamente ce verrò, nunc tantum veniam, caue, dicas hac vice, vel duabus vicibus, ſed dicas ſemel, iterum, tertium, vel tertio, vel bis, tertio, quarto, Nec dicas quot vicibꝰ, ſed quoties, nec multis vicibus, nec multoties, ſed ſæpe ſepenumero, plerunque, nec vltima vice, ſed demum, denique, vltimo, tandem. Poſtremo, F nouiſſime. Non dicerem, nec permitterem dicendum, legi vnum miſerere, ſed legi ſemel miſerere, nec duo de profundis, ſed iterum de profundis, nō legi duo Pr̄ nr̄, ſed iterum orationem dominicam, non dixi aue Maria, ſed ſalutationem angelicam, non vnum credo in deum, ſed ſemel Symbolum Apoſtolorum, non vnam Salue regina, ſed ſemel Symbolum Hieronymi.

Blatero as penult. cor. aui atum produ. vide balbutio.

Blat pe. cor. auit pro. vide balat.

Bœotica tu ænigmata loqueris, tu parli che niuno te intende. ¶ Quia Sphinx thebanum mōſtrum Oedipo propoſuit ænigma, quod eſt animal primum quadrupes, deinde bipes, in ſenecta tripes, reſpondit, hominem,

A nem, qui inſans incedit quadrupes, deinde bipes, in ſenecta tripes, ſumpto baculo, & ſic reſoluit.

Bœoticam cātionem, vel cantilenam noſtri cecinerunt hoſtes, Li noſtri inimici hanno hauuto buon, ouero proſpero principio,& mal fine, ouer infelice eſito. ¶Bœotii liberam, & pacatam agebant vitam, deinde mortuo Laio in multas inciderunt calamitates,vt illorum cantilena a læto initio in luctum deſiiſſe videatur.

Bœoticum ingenium, mai ho viſto vno ingegno piu groſſo, ouero materiale, & pazzo del tuo, nunquam magis bœoticum conſpicatus ſum ingenium,quam tuum. ¶Scribit Pluta. ab Atticis notatos Bœotes tanquam brutos, ſtupidos, & pingues, idq; propter
B edacitatem hinc Horat. in epiſtolis Bœotū in craſſo iurares aere natum.

Boli pœnā luit, E punito per coſa de niente, ouer minima ¶Tractum eſt ꝙ Solon tulit legem, quæ minabatur pœnam etiam furantibus ſtercus bubalum,quod bolitus dicit.

Boni conſulo, Io piglio in buona, & non in mala parte le tue parole, boni & non mali tua conſulo verba, Del preſente noi ne pigliamo il buono amore, munus boni conſulimus. Noi prouederemo communemente, in commune conſulemus, noſtram vide grammaticen.

Bombilat pe.co.auit pro.vide balat.

Bono omine,vide auibus,

Bona alite,vide auibus.

Bonis auibus,vide auibus bonis.

C Bonis auſpiciis,vide auibus.

Bos ad præſepe,vel in ſtabulo, altro ſtenta, ouer s'affatica, & eſſo ſi riposa, ouero ſta a piacere,ouer a ſolazzo,alius laborat, & ipſe bos ad præſepe,vel in ſtabulo. ¶Dicitur de illis qui ob ætatem ocio,vitæq; indulgēt molliori,trahitur a bobus vetulis.

Bos ſi eſt illi in lingua,vel ſi bouem habet in lingua non ſine cauſa. Se non parla non è ſenza cauſa. ¶Dicitur de illis,qui pecunia corrupti loqui non audent, nec quod ſentiunt dicere libere. Trahitur ꝙ athenienſiū numiſma quondam bouis obtinuit figurā, & Seruius Romanorum rex ouis, ac bouis effigie notauit æs.

Bos lente,Chi va adagio,ouero piā piano fa buona giornata,& ottiene quello che vuole,lente ſicuti referunt bos incedit. ¶Trahitur a boue, qui paulatim aſſiduitate rem conficit. D

Bouem agito aſinum,vide agito bouem.

Bouem currus, vel canes ceruus trahit, vel ducit,il mondo va al rouerſo,ouer adietro, ouer ogni coſa anda per trauerſo, ouer per contrario. ¶Fit cum omnia præpoſtere aguntur,vt ſi ſeruus imperet domino, & diſcipulus corripiat magiſtrū; Bouis enim eſt ducere currum,& canis ceruum, trahitur a curribus per decliue retro labentibus, vnaque ſecum bouem trahentibus.

Brachium contraxiſti, & aufugiſti, Me hai fatto vn caſcio cauallo, & te ne ſei fugito.

Breui eſt aduerbium pe.cor.in poche parole ſappi che la coſa,il fatto paſſa coſi,breui ſic habeto, in poco tempo deuenterai dotto,
breui doctus euades, vide abſoluo. E

Bubo canit Luſciniæ, Lo ignorante, ouero indotto inſegna al dotto. ¶Bubo nanque auis dicta a bouis mugitu comparatur indocto,vt Luſcinia auis corona,doctis.

Bubula auis cæſio,vide abſtinebit.

Bubulat pe.cor.auit pro.vide balat.

Bubit it pe.pro.vide balat.

Bubino as aui atum pe.pro. La femina me allorda,ouer imbratta col ſuo menſtruo, mulier me bubinat, vel imbubinat Lucil. & il figliolo te ha cacato,ouer allordato, ouero imbrattato de merda, puer te imbulbitauit. ¶Dicitur à fimo,quem bulbiton vocant.

Buccino as pe.cor. aui atum pro.chi ſona,& canta con la trombetta,ce deletta,qui buccinat,oblectat Apul.4.

Bullat auit pen.pro. la vrina fa boglie, come F
l'acqua,vrina vti aqua bullat Pli. Celſus.

Bullio pen.cor.is iui itum pro. Se il pignatto bolliſſe lo ſchiumareſti, ſi olla bulliret,deſpumares, il fiume bollendo getta fuora le rane,fluuius ebullit ranas Hier. Ci.

Bunas iudex eſt, vel iudicat. Queſto litigio, ouer piaito mai ſe finiſce. ¶Vſurpatur vbi lis in longum protrahitur,nec vnquam explicatur, trahitur à Buna Athenienſi, cum eſſet controuerſia inter Calydonios, & Eleos, vtrique rem ad arbitrium Bunæ detulerunt, conuenerant vt a manibus tēperarent,donec ille iudicaſſet,ille vtrāque audiebat partem,& per fictas occaſiones rem diſtulit,nec iudicauit.

A

CACABAT Pen.cor. auit pro.vide balat.

Cado is cecidi pe. co.ſum pr. Non puo accaſcare, o intrauenire ad alcuno ec cetto al ſauio, nec prę ter ſapientem cadere in quẽquã poteſt, Ci muor Ceſare, cadit Cæſar, Verg. già caſcano, iam cadũt; foſſe licito perdere la cauſa, cauſa ca dere liceret Ci de Orat. & pro L. Murena, Panius de iure fiſci. L. in fraudem, Mettendo il piede in fallo caſcò, fallente veſtigio B cecidit Plt.2. epiſt.

Cadmea victoria, Hauemo ſcaramucciato, combattuto con li nimici, ma tanta è ſtata la vittoria, quanta la perdita, conflixim⁹ cũ inimicis, ſed cadmea fuit victoria ¶ Cad mus ſerpentem Marti ſacrum ſuis prius a ſerpente ſocus peremptis interfecit, ob id fuit coactus octo annos ſeruire deo, Plutar. victoriam oſtendit appellari Cadmeã quoties præſtat vinci, quam vincere.

Cæcutio pe.cor.is iui itum pro. Li occhi poco mi vedeno, ouero ſono ciechi, oculi mihi cæcutiunt Var. vel ceculant Plaut. poco vede nel leggere, cæcutiat in lectione Hie.

Cæculto as aui atum pen. pro. vide cæcutio.

Cæcias nubes, Tu proprio te hai fatto il male, ouer tu proprio te hai dato con la accet- G ta ſu'l piede, mala ad te traxiſti, vti Cæcias nubes, ¶ Cæcias uentus nubes ad ſeſe vocat.

Cædimus inq; vicem præbemus crura ſagittis, Noi giudicamo, & ſemo giudicati, ouer noi dicemo male d'altri, ouer facemo male ad altri & altri dice male de noi, ouero fa male a noi, ouer noi delegiamo altri, & altri noi, ouer noi nocemo, ouer offendemo altri, & altri noi. ¶ Perſ. ſumitur a militia.

Cædunt pluteum, vide cedro.

Cædo is cæcidi cęſum pe.pr. il ſeruo era battuto con verghe, ſeruus cædebatur virgis Ci. de ſuppliciis, ſi taglia la tiglia, cæditur tilia, il caprone ſi occide in tutti altari, caper omnibus aris cæditur, ſacrificano cinq; pecore, cędunt quinas de more bidentes Ver. rompeno la porta con li ſaſſi, cædunt ianuã ſaxis Cice. D

Cædis propria vineta, Tu ſei come la rana, ouer oſtrea che non ſai fare male eccetto che a li tuoi, tu incomẽzi far male a te medeſimo, ouer a li tuoi, ¶ Horat. ſumitur ab amputantibus vineam.

Cæli, lociq; grauitatem vix ſuſtineo, A mala pena ſoſtengo, comporto, il male aere del cielo, & del luoco Ci. ad Att. Var. de re ru. in Appulia loca calidiora, & grauiora.

Cælo erras, Va impiccati, che non ſai che te peſcare, ouer non ſai che te dire, ouer fare, abi te ſuſpenſum, quia toto erras cœlo. Mac. 3. Sat. Sumitur à Phaetontis curſu, vel a nauigantibus, qui cæli ſyderumq; obſeruatione curſum moderantur. ¶ Dicitur quoque tota erras via. ¶ Ter. in Eun. trahitur a viatoribus qui nõnunquam errant a via, vt E non ſine diſpendio, quo tẽdebant, ꝑueniãt.

Cælo eſt, Chi è fortunato, ouer auuenturato, ſempre diſprezza li sfortunati, qui eſt in cælo, ſemper infelices contemnit.

Cælum tãgo, Si queſto me vien fatto, ouero me ſuccede, ouer me accade bene, ſono vn altro dio, ouero ſto vicino a dio, hoc ſi mihi ſuccedit cælum digito tango Ci. ad Att.

Cæram hauribus obdo, vide auribus cæram.

Cæſio bubula, vide abſtinebit.

Cæſim eſt aduerbium pe.pr. Te ferirò de põ ta, & non de taglio, te punctim, & non cæſim feriam.

Cæſpito as pe.co.aui atum pr. quando l'huomo introppica, non puo correre, quando quis cæſpitat non poteſt currere.

Cæterum pe.co. Me l'ha concluſo, cæterum F concluſit, cætero eſt aduerbium pro in cęteris Pli. ſæpe vtitur.

Calauriã pr. Delũ poſſides, vaglia l'vn ꝑ l'altro, & ſta in pace, o ſi hai fatto ꝑ me, io ho fatto ꝑ te. ¶ Neptunus cũ Latona mutauit, vt illa Calauriã inſulã daret Neptuno, & poſſideret Delum, ſit quoties officium officio penſatur, vt manus manum lauat,

Calcem à vertice, vide a vertice.

Calcitro as pe.co.aui atum pro. Il caual mio da calci a chi da, ouer tira calci a eſſo, meus recalcitrat equus in calcitrantem.

Calco as aui atum pen.pro. voglia ſalire in li rogi, & calcare le oſſa mie, inſultet rogis, calcet & oſſa mea Prop. in.2. tu che mendichi da porta in porta, te fai beffe di me, ouer me deleggi, che vado di città in città,

mihi

A mihi oppidatim enti tu mēdicās oſtiatim in ſultas, vel illudis Quint. in S. dixit oſtiatim.

Calceo as pe. co. aui atum pro. chi calza il re, ferra li muli, qui regem calceat, calceat mulos Suet.

Calculo mordere, qñ ſto per farme officiale, al'hora me offendi, ouer puniſci, vbi magiſtratus creari maneo, me calculo mordes ❡ Offenſi cum aliter vleiſci nequirent in concione refragabantur calculis, quibus ſuffragia dabantur.

Calculus plurium. Li pochi dio li aiuta, ma li piu vencono, paucis opitulatur deus, ſed plurium calculus vincit. ❡ In conſilio ceditur multitudini.

Calculum album, vide adiicio.

Calculum ponere, il capitanio ſi faccia con-

B ſuetudine metter c onto con tutto l'imperio, aſſueſcat imperator cum imperio calculum imponere. ❡ Pli. in Panegiricis, & hoc ideo quoniam calculi in computatione ſolent adhiberi.

Calculū ſi reduco optime ſcis, ſi muto ꝓpoſito, o cōſiglio, ouer ſe mi pēto hauerlo fatto, tu bene il ſai. ❡ Ci. in Horten. ſumit̄ a ratiocinantibus, aut ludo latrunculario, eſt factum mutare, cum pœniteat, aut conſilium rei non commode inſtitutæ vertere.

Calculum moueamus, poſtea diſcutiatur, proponemo li conti, & dopo ſe uedano.

Caliga Maximini es, ſei longo, & beſtiale. ❡ Capitolinus, calciamentum Maximini imperatoris fuit pede maius hominis veſtigio, atq; menſura.

C Caligo as aui atum pen. pro. Tu dubiti in vna coſa manifeſta, ouer chiara, in ſole caligas. ❡ Quint. trahitur à luſciosis, diceretur de illis qui quicquid eruditumq; , clarumq; fuerit, obſcurum referunt.

Calleo ui pe. co. es pr. a le coſte, & non a l'animo ce è fatto il callo, coſtæ, & non animus callet Plau. Ci. li fatti del re li ſo con li piedi, regis negocia calleo.

Callenter eſt aduerbium penul. prod. aſtutamente, & non anxiamente, ouero con anſietà lo nutriua, callenter, & haut ſolicite nutriebat.

Calumnior penultima correpta, atus producta; accuſare fraudolentemente: eſt & in litibus per fraudem mendaciis vexo, ſtimulare con bugie in lite, tormentare con bugie, in lite; eſt quoque falſa quadam, & vafra uituperatione damnare Cicero primo de Diuinat. res vetuſtate calumniando peruertere. D

Callipedes es, corſa de aſino poco dura, ouer te vuoi partire con gran velocità: ouer preſtezza, & mai te muoui, ouero parti, ❡ Suet. fuit hiſtrio tragœdiarum nunquam à loco diſcedens quamuis magna moueri videretur agilitate.

Caluum vellis, vide aquam a pumice.

Çambio penulti. corrept. is pſi ptum producta: noi cambiamo li dinari, nos cambimus numos.

Camelus cornua deſiderans, etiam haures perdidit. Andaua per la decima, & ci laſciò il ſacco. ❡ Dicetur in eos, qui dum peregrina ſectantur, ne ſua quidem tuentur. Sumitur ab apologo de camelis, qui per oratorem cornua poſtularunt a Ioue, qui offenſus ſtulta poſtulatione haures quoq; reſecuit. E

Camelus formica, tu in ogni coſa, o grande, o piccola ſei immoderato, ouero ſenza ragione, ouero meſura, in omnibus es formica Camelus, ouer ſi viue, ouero ſi campa, chi poco poco, chi troppo troppo, viuitur formica Camelus. ❡ Viuitur enim inæqualiter.

Canes ceruus trahit, ducit. vide bouem currus.

Candido lapillo vide appono.

Candidum fortuna, vide ater.

Candidis auibus: vide auibus fuſcis. F

Canes alo, vide alo.

Cano is cecini, penultima correpta, cantum producta. Cantano li verſi, verſus canunt, laudauano il Re, regem canebant. profetizaua, indiuinaua tali infortunii, tales canebat caſus. Vergilius, canere voce graui, portare, cantare contrabaſſo, canere voce acuta, portare, cantare contralto, canere voce media, portare tenore.

Canit eandem ſemper cantilenam, ſempre dice vna coſa, ouero quello medeſimo. ❡ Terent. dicitur de eo, qui moleſtus eſt ſæpius eadem inculcans. Sumitur à cantoribus imperitis eadem ſemper canentibus.

Canit ad auras, canta ad alta voce.

Cano ipſe mihi in his anguſtiis, Me do piacere, ouero me piglio piacere in queſti

A miel trauagli.
Canit bellicum, receptui: vide bellicum.
Canit fiſtula, vide aduro.
Cano Encomium, vide ante victoriam.
Cano tibiis longis, che me biſognaua queſta
ſpeſa, ouer fatica in vano, ouer in darno? qd
mihi opus erat longis canere tibiis? ¶ Sue.
dictum fuit ab Othone cæſo Galba; cum
inauſpicata protendebant exta. Sumitur a
tubicinibus.
Canonis gratiam fecit, vel canone ſoluit,
l'ha diſpenſato.
Canis reuerſus ad vomitum, & non bene fa-
cit. Non ſe ne poteua diſtogliere, ouer è ri-
tornato a quello medeſimo, & non fa bene.
¶ Dicetur in eos, qui relabuntur in eadem
flagitia, à quibus fuerunt expiati. Sumitur à
B canibus reſorbentibus, quod euomuerunt.
Canina facundia eſt tibi, ſempre dici male.
¶ Hier. Sumitur a latratu canum. quoniam
R, litera in rixando prima eſt, & canina vo-
catur.
Caninum prandium, Tu me conuite, & mai
me ſatolli, ouer ſempre me fai morire de fa
me, tu me accipis conuiuam, & prandium
ſemper apponis caninum. ¶ Quod alii tra-
dunt prandium caninum eſſe, dare a man-
giare, & a beuere acqua, ſumptum a canib⁹
vino aſtinentibus non probo, rationem le-
ge in collectaneis.
Canis linguam, vide aſini manu.
Canis in præſepio. non ci vedi ben tu, ne an-
co vuoi che altro ne veda bene, ouero non
lo vuoi per te, ne anco vuoi che lo habbia al
C tri, tu es vti canis in præſepio, vel in ſtabulo
¶ Canis non eſt hordeum, nec permittit e-
quum eſſe. Dicetur in eos, qui nec ipſi fruũ
tur re quapiam neque reliquos ſinunt vti,
ſicut aliquis veſtem ſeruaret, quam neque
ipſe induit ſibi, neque alius ſinit induendam.
Canis caninam non eſt, Coruo con coruo nõ
ſe caccia, ouer caua l'occhio, ouero li tuoi
non te ponno fare male.
Canibus inuitis nõ venor, io non lo voglio p
forza, ma de bona voglia, ouer volõtà, ouer
animo. ¶ Trahitur à venatoribus.
Caninam, qui rodit pellem eſt commendan-
dus; chi dice villania a vn maledico, ouero
chi rebuffa vn maledico ſe deue laudare.
¶ Trahitur a canibus.
Cantilo as pe. cor. aui atum pr. cantano, ven-
gono con ſtrepito, ſtrepitu cantilant Apul.
in. 4 & in Floridis; dicitur a canto as. D
Cantito cantitas pe. cor. aui atum pro. canta-
no continuamente.
Cantilenam eandem canit, vide canit eandẽ.
Cappa triplex peſſimum i. Cappadoces, Ci-
lices, Cretes, qui homines mortalium ſunt
peſſimi Auguſtinus vero in grammatica nõ
de his tribus regionibus, ſed de tribus Cor-
neliis dici autumat Cornelio Sylla, Corne-
lio Cinna, & Cornelio Lentulo, qui homi-
num perniciosiſſimi fuerunt.
Capero as pe. co. aui atum pro. Non te mara'
uigliare, ouer non ſtare admirato, noli fron
tem caperare. ¶ Plau. in Epi. frontem cape-
ratam dixit Var. i. contractam, à caprorum
frontibus criſpis. ſic quoq; noli rugas tra-
here, vel noli labellum extendere.
Capitulatim pe. pro. Breuemente, & per capi E
toli lo toccarò, breuiter, atque capitulatim
attingam Pli. 2 cap. 12.
Capeſſo is iui tum pe. pr. Noi incomenzamo
a andare, ouer caminare, nos viam capeſſi-
mus, incomenza a fuggire, capeſſit fugam
Li. io hauendo da andare a pigliare la ſca-
ramuccia, me metto le arme, capeſſurus prę
lium mihi arma induo. io piglio li tuoi com
mandamenti, tua capeſſo iuſſa.
Capit obliuio, vide non me fugit, non me la-
ſcio ſubornare per preſenti, vti vulpes mu-
nere non capior.
Capitaliter pen. cor. Pli. 1. epiſtolarum. i. cum
periculo capitis. i. vitæ, mortalmente, capi-
talmente, con pericolo de la vita.
Capitis diminutionem paſſi ſunt, hanno per-
duto la conditione de prima, hanno perſo F
lo ſtato di prima.
Capitis vertigo eſt mihi. Io ho il volta cie-
lo, ouer il capo girolo.
Capite operto, vide adduco.
Caput ſine lingua, mai parla. ¶ Dicitur de
his, qui nimium taciturni ſunt.
Capiet detrimentum, vide accipit: Io piglio
la fatica, capio laborem; ſed per metaphorã
pro diuerſitate rerum, cum quibus iungitur
diuerſa ſignificat, vt capere manu, te piglio
per la mano, capere oculis, vedere, capere
auribus, audire, capere mente, conſidera-
re; capere cõſilio, eleggere, ſceglhere; capere
aſtu, dolis, ingannare, gabbare, capere mu-
neribus, aut beneficiis, placare, miti-
gare, fare amico, capere cantu, aut alia
voluptate, deletto, do piacere, cõſolatione,
ſolazzo,

A ſolazo, ſignat facere, ſi ſaperò di farmi nimici tutti li huomini; ſi capiūdos mihi ſciā inimicos omnes homines Ter. ho patito fatiche leggieri, labores cepi leues; Ter. capere conſilium, deliberare, rationē cepi vt amāti obſequerer, ho trouato modo, che compiaccia a lo innamorato, in ſequenti habet reciprocam quandam ſignificationem vt cepi voluptatem, & voluptas me cepit, il che gabbi, inganni li ignoranti, quod capiat ignaros.

Ci. vide compertum.

Capio is pe. co. cepi, ptum pro. piglio, vt laborem; ſed per metaphorā pro diuerſitate rerum, cum quibus iungitur, diuerſa ſignificat vt capere manu, pigliare per la mano, capere oculis, vedere, capere hauribus, audire, capere mente, conſiderare, capere conſi-
B lio. i. eligere, ſcieglierc, capere aſtu, dolis, ingannare, gabbare. i. decipere, capere muneribꝰ, aut beneficiis, placare, mitigare, fare amico, fare propitio, capere canto, aut alia voluptate, dare piacere, dare ſolazzo. i. delecto; fare, Ter. ſi capiundos mihi ſciam inimicos omnes homines; Idem, ho patito fatiche leggieri, labores cepi leues; capere conſilium, deliberare Ter. rationem cœpi, vt obſequerer, ho trouato modo, che le compiaceſſe Plaut. vaſculum vix ſemunciam caperet Apul. conteneſſe, teneſſe, quid hic venator non cœpit Var. faceſſe ſuo. i. occuparet Ci. nauem quandam piratarum præda onuſtam, in ſequenti reciprocam habet quandam ſignificationem vt cœpi voluptatem,
C & voluptas me cœpit, ho pigliato piacere, gabba, inganna li ignoranti, quod capiat ignaros Ci. vide detrimentum; captus amore Plau. in Amp. innamorato. Ter. ſi libitum fuerit cauſam cœperit. i. inuenerit, trouerà; Idem de te exemplum capit. i. diſcit, impara da te; Cice. hinc capiamus exordium. i. exordiamur. i. incipiamus, Cæſar initium capit a flumine Rhodano, incomenza, fa principio, captus oculis, cieco Verg. captus mente. i. amens Ci. pazzo; Idem capiebam animo lætitiam. i. nimis lætabar, molto me ne allegraua, capimus noſtra authoritate.

Capiſtro as aui atum pe. pr. ligare co'l capeſtro, mettere il capeſtro, ut equum Plì.

Caprea contra Leonem, uide ne caprea.

Capreolatim pen. prod. Apul. in vltimo condenſis apicibus capreolatim, id eſt complicite, connexe, congiūtamente, ſtrettamente, dicitur a capreolis vitium. D

Captioſe pen. pro. fraudolentemente, vt te alloquor.

Capto as aui atum penul. prod pigliare Vergil. in Buc. frigus captabis opacum. i. accipies, idem vmbras & frigora captant, licet vetet Nonius; eſt & blandiriis, illecebris, tendiculis, & deceptionibus venari, acquiſtare Mart. capto tuam pudet heu, ſed capto Maxime cœnam.

Carbaſus auras vide auras.

Carbone notare, vide adiicio.

Careo es rui tum pen. corre. mi mancano dinari; ipſe nummis careo, vaco, vel deſunt, vel deficiunt mihi numi. Tu ci mancaui, & eramo tutti, tu deeras, & omnes eramus, Noſtram vide grammaticen. E

Caret communi ſenſu, E matto ſpacciato.

Carius eſt aduerbium penu. cor. le pelle conciate ſe vendeno piu caro prezzo, concinnatæ pelles venduntur carius.

Carmino as pen. cor. auiatum prod. ha pettinato, ouer carminato la lana, carminauit lanam Plin.

Carnificor penult. correp. aris atus ſum producta fa l'officio di manigoldo, ouero boia, carnificatur.

Carpo is pſi ptum pen. prod. li ſucceſſori pigliaranno, ouero cōglieranno i pomi, carpent tua poma nepotes Verg. in Buc. li fanti pigliano la preda, pedites prædam rapiūt, & tunc ad furtum, ſin ad capeſſendi refertur auiditatē per corripio; vt il cane piglia il pane auanti che caſca in terra, canis corripit panem. F ❡ Quando refertur ad electionem fit per optò; vt de due, o de piu coſe pigliate la megliore, ex duabus, pluribusve rebus melius optato Ter. in Eun. tu pigli le parole mie a la rouerſa, tu mea diſtorques verba; Vide balbutio, pigliate, ouer ſciegliete il piu bello, belliſſimum carpe Teren. in Adel. andano, iam carpunt, carpano le herbe cō le radiche, carpunt herbas cum radicibus Pli. carpere lanam ſignificat carmenare, carpere linum ſignificat ſcarpicciare il lino.

Caſito as pen. cor. aui atum pro. da la tegola continuamente cade, ouer caſca il canale, ex tegula caſitat ſtillicidium Pau. iuriſcon. & alii.

Caſtrametor aris atus ſum, penultima producta; ha accampato, poſto campo in li territo-

A territorii Romani, in agris caſtrametatus eſt Romanis.

Caſtigo as aui atũ pe.pro. ſi non te caſtigo, te do animo, ſi non caſtigo irrito, eſt maxime verbis, quandoque verbere Apul. puniſce le fraudi, caſtigat dolos Verg.

Catanudo as aui atum pe.pro. li falliti hanno fatto un ſtocco, cedo bonis, ouer la cinquina, decoctores catanudati ſunt. ¶ Spartianus, dicitur acata.i.infra.

Catulio is pen.cor.iui itum pro. dicitur a canibus: eſt libidinari, & cupidine Veneris geſtu, & coitum ſcienter appetere veris principio, hinc Laberius lupam catulientem dixit, id eſt libidinantem, & maritari deſiderantem.

Catulos luporum, vide alo.

B Cauam Arabiam ſeris, & inſeruias quantum potes, non ci hauerai frutto, ouer vtilità, ouero non ce farai profitto, & falli piacere quanto puoi. ¶ Paluſtris Arabiæ pars ſementi non eſt idonea, ideo fruſtra laboratur.

Caueo es penulti. correpta. aui utum product. vide aurum ſubæratum; Noſtram vide grammaticen.

Caue a Thorace, non dire male che ne poteſti eſſere appiccato. ¶ Thorax eſt mós, vbi Daphita grammaticus fuit cruci ſuffixus, ꝙ carmine maledico reges inſectabat.

Cauleſco is pen.pro. le herbe quando mandano fuora le fronde, ouero fanno fronde, & non quando sfrondano paiono belle, herbę quando cauleſcunt, & non quando de-

C cauleſcunt videntur pulchræ Pli.

Caurit pe.pro. vide balat.

Cauſa tuâ, vel tuo nomine id præſtiti, per amor tuo, ouer per tua parte io ho fatto queſto, ſe ingegnano ſuperare, ouero excellere li altri animali, ſtudent præſtare cæteris animantibus Sal.

Cauſor aris atus ſum pe.pr. ha trouato ſcuſa che pioue, ouero ſi è ſcuſato co'l pipouere, cauſatus eſt pluuiam, me incolpe che io no l'ho fatto, feciſſe cauſaris. Hie.

Cauſatius eſt aduerbium pen. cor. con gran ſcuſa l'ha fatto, cauſatius effecit Pli.

Cautum facio, beato chi per altro ſe caſtiga, & triſto chi reſta caſtigato. felix quiab alio periculum facit, vel quem faciunt aliena pericula cautum, vel qui aliena fruit inſania.

Cedo is ſſi ſſum pe.pro. da luoco a dio, cede deo: vogliamo compiacere a Phebo, cedamus Phœbo, noi ne partimo da li noſtri beni, ouer rinonciamo li noſtri beni, cedimus bonis, non litigo piu, cedo iuri, dicitur quoque cedere de iure, queſti beni vengono in mia poteſtà, ouer dominio, hæc mihi cedũt bona; me te arrendo; ouer me do per vinto, cedo tibi: ogni coſa me viene al mio propoſito, ouer ſecondo il mio deſiderio, omnia ex ſententia cedunt: ſono venute in parte le onde da habitarſe da' peſci, Ceſſerunt nitidis habitandæ piſcibus vndę Ouid. 1.

D

Cedro digna: queſti ſono buoni verſi, hæc cedro digna ſunt carmina, vel ſapiunt demorſos vngues, vel pluteum cedunt. ¶ Per. ſolent ſcriptores cogitando, & emendando, vngues mordere, & pluteum cædere.

Celebro as pe.co. aui atum pro. continuamẽte vengo a tua caſa, tuos celebro penates: ſollennemente celebramo la feſta, & tu piãgi il tuo infortunio, ſolenniter celebramus feſtum, & tu tuum ingemiſcis caſum: regis vicem ingemiſcebam, io piangeua in ſcambio del re. E

Cenſeo ſui pe.cor.es nſum pro. chi me credo deuentare, ſi hauerò il mio deſiderio, quem me futurum cenſeo, ſi voti compos ero? ſtimaui darſi a noi le porte dal publico, ouero a le ſpeſe de la republica, fores cenſebas nobis publicitus præberi. il ſenato delibera proporlo, ſenatus cenſet referre, Li Romani erano in prezzo, ouero ſtimatione, Romani cenſebantur Sene.

Cepas edo, vel odoro ſemper cum te video, ſempre che te vedo, piango. ¶ Cepatum odor excutit lacrymas oculis. F

Certioratus a tum pen.pro. certificato, fatto certo Papinia. ff. ſi quis onus cautelæ teſta. L.pri.9. ſi autem.

Certifico as pe. co. aui atum pro. ff. de excu. & temporibus eorum L. ſi duas. §. ſunt aũt.

Cerebrum Iouis; chi laſſa vn mãgiare, ouer cibo reale, ouer de dio è giudicato beſtiale, qui Iouis cerebrũ preterit, exiſtimat tenebrio. ¶ Ennius, Perſæ hic opiperas appellant epulas.

Cereri ſacrificant in hoc conuiuio, in queſto conuito non c'è vino. ¶ Plau. in Aul. in Ceteris ſacris nefas erat inferre vinum.

Cerno is creui cretum pen pr. lo vedeno queſto, hoc cernunt. ſe ci foſſe chi voleſſe combattere, ouero ſcaramucciare con eſſo con le ar-

A le arme, ſi eſſet, q armis ſecũ vellet cernere Pla. tu non conſideri cio che vuole, tu non cernis, quid vult; qualunche coſa ha giudicato, ouer ordinato il ſenato, quodcũq; ſenatus creuerit Ci. de legibus, ſi cerne il grano, cernitur frumentum Pli. 18.

Certo as aui atũ pe pr. vide athletice: certare vis ſagitta, vuoi giocare, ouer fare a la verſaglia.

Certatim eſt aduerbium pen. produ. correte a ragatta, ouero a chi ne puo piu, currite certatim.

Certiorem facio, vel commonefacio te nos valere, io te auiſo, come ſtamo bene, non dicitur reddo certiorem.

Certum hominem cum habuero, ſcribam, quando hauerò huomo che cognoſca, te B ſcriuerò Ci. te mandarò vn'huomo a poſta, certum mittam hominem. Verg. ſi partiſſeno auanti il tempo determinato, ſtatuito, ante certam diem diſcederent. Cicero ad Atticum.

Certum eſt nobis, vel ſtat ſententia, vel nro ſedet animo, vel noſtrum eſt conſilium vel deſtinamus, ſtatuimus, decernimus tibi obſequi, vel morem gerere, vel obtemperare, vel parere vel tibi audientes eſſe, noi delibe riamo compiacerte, ouer fare a tuo ſenno, ouer modo.

Ceruicis duræ adeo eſt tuus herus: q eum quiſq; fugitat, il tuo patrone è tanto ſuperbo, ouer indomabile, che ognuno lo fugge.

Ceruus canes trahit, vide bouem currus.

Ceſcum habitas, & aliis conſulis, ſei vna beC ſtia, ouer vn'aſino, ouer vn goffo, & conſegli altri. ¶ Ceſcus Pamphiliæ ciuitas habebat ciues vecordes, & ſtupidos.

Ceſſo as aui atum pe. pr. ſtare a piacere, repoſare, ceſſare potes i. requieſcere; ſemper ceſſas, ſtai ſempre a ſolazzo, ſtai indarno: ſi foſſe tardo, ſi ceſſarem Teren. ceſſas in vota Verg. in. 6. ſei tardo a pregare, ſei tardo a fare voti: ceſſas in votis, ſei tardo mentre pre ghi: vbi tam diu ceſſaſti? doue ſei ſtato tanto tempo? ceſſare agrum dicitur a Columella quando non laboratur, non ſe lauora, qd ceſſabas cum illo, perche ſtaui a poltroneggiare con quello: es ceſſator inſignis, ſei vn gran poltrone: dimorano, ceſſano. i. cunctantur, & deſiſtunt vt aiunt Ter. Heaut.

Ceſſim ire cœpit plauſtrum, il carro è incomenzato a ceſſare; ouer andare adietro Iu-e

riſcon. Tit. ad L. Aquiliam, & Iuſt. in 2. D

Ceueo pen. cor. ceues prod. eſt in re venerea turpia operari, & proprie de maribus dicit, criſſare vero de mulieribus.

Charetis tuæ pollicitationes me fouent in ſpe, de continuo me prometti & mai me attendi la promeſſa, & notrichimi in ſperanza. ¶ Caretes Athenienſium dux promittebat, & nunquam præſtabat.

Chærephonte, ſtai come la morte, ouer macro, ouer ſei macro come vno ſprocchõ, & pure ti fai beffe de me, tu nihil ore quicquã a Chærephonte diſcrepas. & mihi etiam inſultas. ¶ Fuit Chærephon tragœdiarum ſcriptor, & quoniam nimis vigilabat maiorem in modum erat attenuatus.

Choro in alieno qui pedem ponit, non bene facit, chi ſe impaccia de le facende di altri, E ouer chi piglia l'officio d'altri nõn fa bene. ¶ Eſt tractum a deorum choris.

Chorum extra ſaltas, tu non dice, ouero fai quello che hai propoſto. ¶ Quoniam ſaltãtes in choro certis numeris, aſtringuntur, qui extra ſaltant, ſunt liberi, & ideo ridiculi.

Cibi genus nullum ſaccaro non condit, nõ ci n'è cariſtia p la gratia de Dio, ouero ci n'è grande abondantia. ¶ Olim Arabia, & India mittebat pro medicina, nunc pro magna copia cibis omnis generis adhibetur.

Cicada vocalior me obtundis, tu tanto canti, ouer ciarli che me togli il capo, ouer me ſtordiſci. F

Cicatricem refrico, renouo il dolore che p molto tempo era ceſſato, ouer diminuito. ¶ Trahitur a uulnere iam ſano, ſed cum refricatur renouatur.

Ciconiæ colla, uide aſini manu.

Cieo es itum pe. cor. iui pro. mouerò il cielo, & la terra, cœlum, terramq; ciebo: Dicitur & cio is iui itum pe. pro. queſto commouue il ventre, hoc cit aluum Col. in. 7. la ſperanza hauea commoſſo li huomini, ſpes conciuerat homines Liu. a concieo.

Cimmeriis ſi ſemper fuiſti tenebris atrior, luce nos afficies? ſi mai, ouero per alcun tempo hai viſto luce, ouero ſe ſei ſtato ſempre in obſcurità come ci vuoi dare luce? ¶ Lactan. 4. Hier. Cimmeriorum nanq; clima eſt tenebroſum.

Cinclo tu mendicior ſimulas eſſe ditior me, tu nõ hai ne luoco ne fuoco, ouer tu nõ hai coſa

A cosa de questo mondo, & finge essere piu
ricco de me. ¶ Trahitur ab aue Cinclo, quę
est adeo inualida; ꝙ proprium ſibi nidum
parare nequit; proinde nidis ſupponit oua
alienis.

Cingo is xi ctum pe. pro. tu cingeui il Re, &
jo intorniaua, ouero circondaua la città dę
fosse, tu regem cingebas & ego vrbē foſſis.

Circumago is p. co. egi actum pro. portano il
pregione intorno, ouero intorno intorno,
circumagunt captiuum, non ſono ceſſati
perſequitare il ferito, vulneratum circū-
agere non deſliterunt Curtius.

Circumcido is di ſum pe. pr. tagliano la ſcor-
za intorno intorno, corticem circumci-
dunt Col.

Circumcolo is lui pe. co. vltum pro. habitano
B intorno intorno la concauità del mare; cir-
cumcolunt ſinum maris.

Circumfero tuli pen. co. latum prod. portano
intorno, ouero intorno intorno la tazza,
circunferunt crateram.

Circūfluo is pe. co. xi xū pr. ſouo concorſe va
rie genti, variæ circumfluxere gentes, abon
dano d'ogni bene, omnibus circūfluunt bo
nis Ci. in Lxl. il fiume corre intorno la cit-
tà, oppidum circumfluit amnis Pli.

Circulum in tua abſoluiſti facultate, tu ſei
perfetto in la tua facultà ¶ Circularis enim
apud Mathematicos figura eſt pfectiſſima.

Circumunio ii pe. co. is iui itum pro. fortifi-
camo la città intorno intorno, oppidum cir
cumunimus Col. in. 3.

Circumnaſcor natus pe. pro. eris co. ci naſce
C intorno intorno lo abſinthio, circumnaſci-
tur abſynthium Pli.

Circumſido is, vel circumſedeo p. co. di ſſum
pe. pro. aſſediano la città intorno intorno,
vrbem circumſidunt Sal. Li.

Circumſiſto is pe. pro. ſteti cor. li ſoldati cir-
cundano la città; milites circunſiſtunt vr-
bem Liu.

Circumuenio is pe. co. ni entum pr. penſano
circundare, ouer intorniare li inimici, inimi
cos circumuenire putant Li. in. 1. gabbano,
ingannano li ricchi, locupletes circumue-
niunt Ci. de offi. 2. ſtai a tale partito che neſ
ſuno te puo aiutare, ita circumuentus es, vt
tibi nemo queat opem ferre: io libero la ple
be oppreſſa, circumuentam plebem ſoluo
Sal. Liu.

Circumſecus eſt aduerbium pe. co. che vanno
cacciādo per queſto circuito; ouer per qua D
intorno, ouer per qua vicino, qui circum-
ſecus venantur, vide aſto 1.

Circumſilio is pen. cor. lui pro. faccio ſcam-
bietti, ſalto intorno intorno, circumſalio,
exilio exulio.

Circino as pen. co. aui atum pro. compaſſeg-
gio, arrotondo, ouer faccio rotonde le orec
chie, circino haures Ouid.

Citius pe co eſt aduerbium, vide areſco.

Citius elephanti parient, mai, ouer tardo ſa-
rà queſto, ouer auanti te cachi, che te accor
gi. ¶ Vtimur; cum aliquid tarde fieri ſignifi-
care volumus. Elephantes nanq; vt Plin. 10.
annos in vtero geſtare vulgus exiſtimabat,
idem ſignificat ſubſequens.

Citius mula pariet, mula eſt ſterilis, vel rariſ-
ſime parit. E

Cito as pe. co. aui atum pro. ci adduce, alleg-
ga, chiama i teſtimonii, citat teſtes; cō le ber
be ſpeſſo ſi muoue il ventre, hærbis citatur
aluus; Col. 8. in la giornata piu grandemen-
te ci prouocano, in dies vehementius citāt.
Cic. de diui.

Citro aduerbium pen. produ. io mandato da
quà, & da là ſon venuto, citro, vltroq; ac miſ
ſus veni.

Citra eſt præpoſitio pe. pr. ſto da quà, & non
da là, vltra mare, ſenza inuidia l'ho ditto,
citra liuorem dixi Quint.

Ciuitate nos donauit pontifex, il papa ci ha
fatto cittadini.

Clam præpoſitio, a la naſcoſta, ſenza ſaputa
di tuo padre lho fatto, clam patre factitaui.

Clamo as aui atum, penultima produ. vide F
aurigor.

Clanculum pe. cor. aduerbium; naſcoſtamen
te te lo portaua, clanculo vel clanculum af
ferebam Apul.

Claſſe, & exercitu rex ibit in Mauros, il Re
per mare, & per terra andarà contra li Mo-
ri. Claſſis eſt multitudo nauium, exercitus
terreſtris.

Clangit pen. produ. Vide balat. xi, & gui pen.
corrept. ſi canta con la trombetta, clangi-
tur Hier.

Clatro as aui atum pen. pro. ogni luoco ha-
uemo infeneſtrato, incancellato, ouer in-
chiuſo con cancelli, & geloſia, omnem cla-
trauimus locum Col.

Claudico as penult. corr. aui atum prod. vide
aſſequor.

A Claudo uicinus huomo, habitans claudus ambulare diſcit, l'huomo che habita, ouero prattica con triſti, non porrà eſſere buono, ouer l'huomo doue habita, ouero con chi prattica q̃llo fa, ouero chi cõ cani ſe corca, ſenza pulice non ſe leua. ¶ Quia ab illo mores diſcit.

Cleantis lucerna: uide Ariſtophanis.

Clementer aduerbiũ pe.pro. il uino che beui a poco, a poco piaceuolmẽte te lo leuo di mano, quod exorbes paulatim, uel ductim merum, clementer inuado.

Clepo is pſi ptũ pe.pr. queſto ne robba il noſtro parlare, noſtrũ hic ſermonẽ clepit Pacuui⁹, Ci. de nat. deorũ & de rep. Li. Plaut.

Coaceſcit pe.pro. uide acer.

Coagmento as aui atũ pe.pro. La natura diſ-

B ſolue l'opera che ha congiõto, opus, quod coagmentauit, natura diſſoluit Ci. in Sene. coagmentatur Pli.

Coagulo as pe.cor.aui atum pro. il latte ſe quaglia, congela, lac coagulatur Gel.

Coaleſco is pe.pr. lui cor. creſcono inſieme, coaleſcunt Sal in Cat. Li. in. pri.

Coarro as aui atum pe.pro. uide arro.

Coaſſo as aui actum pe.pro. uide aſſo.

Coaxat pe.pro. uide balat.

Cœpi pe.pro uide beneuerto.

Coemo is cor. emi emptum pe.pro. cõparamo inſieme, coemimus Ci. de diuin.

Cœnam dabo tibi pontificalẽ ſi uenias, te darò un buon mãgiare, ſe ci uieni. ¶ Lautiores ſibi epulas parant, & optant pontifices.

Cœnam mihi appoſuiſti ſaliarem, me hai po

C ſto auante una buona, & grãde cena ¶ Salii nanque Martis ſacerdotes cœnas ampliſſimo faciebant apparatu.

Cœnæ quid eſt? che c'è da mangiare? ouer da cena.

Cœnam: ſi te deus uocat ad cœnã ſemper in pace moram faciemus, ſi dio te leua la uita ſtaremo ſempre in pace. ¶ Quando quis moritur uocatur ad cœuam dei.

Coeo is ii pe.cor.iui itũ pr. la coſſa male cõciata nõ ingõma ouero nõ piglia aſſetto, ouer ſexto, coxa male collocata nõ coit. ha uelſe congionto la ſocietà, coiſſes ſocietatẽ Ci. coibatur ſocietas Gel.

Coerceo cui pe.cor.es pr. refrenano lo errore de l'huomo, hominis errorem coercent Lact. 3. con la benda ſtrengeua, o reſtrengeua li capelli, uitta coercebat capillos.

Cogito as pe.cor.aui atũ pr. nõ fai penſiero, ouer nõ penſi pagarmi. nõ cogitas ſoluere, è lícito penſarlo auãti, & non altramente, præcogitare licet, & non recogitare Quin. 12 Hiero. uide cotidie. D

Cogo is egi actũ pe.pro. coſtringe gli amici, cogis amicos, nel quale ſi adunano li uenti, in quo coguntur uenti Ci. Tuſ. pri. co'l freddo la uernata ſtrenge li meli, frigore mella cogit hyems Ver. 4. Geor.

Cohibeo es bui pe.cor. ha refrenato, retenuto l'ira, cohibuit iram.

Colo es aui atũ pe.pro. ha colato il uino, ma non ben colato, colauit uinum ſed non per colauit Col.

Colo is lui pen.cor. ltum pro. Noſtram uide grammaticen.

Colloco as pe.cor. aui atũ pr. marita la figlia E a Ceſare, ouer con Ceſare, Cæſari, uel cũ Cæſare collocat filiam Ter. Ci. pone l'animo in queſto, animũ in hoc collocar, aſſetta, ferma le coſe ſue, ſuas collocat res, idem in Eum, in letto collocanc. i. ponunt pongono, metteno, colcano: uide coeo.

Colligo is pe.co. egi ectum pro. ſi è naſcoſto dẽtro le arme, ſe collegit in arma, ha radunato ogni coſa, collegit omnia. quãdo ſe ha recreato, ouero ha pigliato ſpirito, ubi ſe collegit Ver. ſtettr ſopra de me & comenzai a penſare, ipſe me collegi Cic. uergene coglie le roſe, collige uirgo roſas Ver.

Colligo as pe.cor.aui atũ pro. uide abſtringo, non ha poſſuto ligare inſieme, colligare nequiuit.

Collido is iſi iſum pe.pro. le batte, rompe irã F ge inſieme li ſaſſi, ſaxa collidit.

Collinio as pe.cor.aui atum pro. il cuor mio nõ ſi puo indrizare p le tue parole, tuis uerbis meum nequit cor colliniari.

Collino is itum pe.cor. leui pro. Voi ue allordate le ueſte, lacinias collinitis.

Collimo as aui atũ pe.pro. Tutto il di lanciãdo non puo ferire il ſegno deputato, ouero determinato, totum iaculans diem ſignũ deſtinatũ non collimat Ci. de diuin. 2. hauẽdo girato, ouero uoltato gli occhi a l'ombra, grido, collimatis oculis ad umbram, clamo.

Colluco as aui atũ pe.pro. uoi ſcãpate, ouer sfocate li arbori. & noi il luoco, uos ſublucatis arbores & nos collucamus: ¶ Cato de re ruſt. ſublucare eſt cũ ramos arborũ ſupputamus, & ſubtus lucẽ mittim⁹. Collucare

uero

A uero eſt ſuccìſis arborib⁹ locũ implere luce.
Coloniá deducere é tranſcribere, atq; muta re. Colonię nãq; ſũt gẽtes ad aliquã regionẽ habitatũ trãſmiſſæ, dictæ q̀ populũ Romanũ colerẽt. i. obſeruarent, uel q̃d ad eas Romani proficiſcerentur, & iura, inſtiturãq; populi Romani habebant, & erant ex Romanis cimb⁹ Roma ſumptus Li. 38. coloniá deducerẽt. i. portarei, & hoc fiebat, cũ Romę pauperes cenſui ſoluẽdo nõ ſufficerẽt, alio habitatum transferebantur cũ tota familia.
Colophonẽ addo, uide addo colophonem.
Colophonium ſuffragium, uide addo colophonem.
Colophonia ferocitas, uide addo colophonem.
Comedo es pe. cor. ẽdi. eſum pro. mangiami queſto pomo, mihi pomum comedas.
Como is pe. cor. pſi ptum pro. le donne ſe
B adornano, fœminæ comuntur.
Commeo as pen. cor. aui arum prod andaua cõtinuamente, ouero diſcorreua sù & giù, ouero la & quà per tutta la caſa, totis ædibus commeabat, ſe deue andare per quà, hac nobis commeandum eſt, noi che andamo de compagnia te ſeruimo, nos cómeantes tibi ſeruimus.
Comiter eſt aduerbium pe. cor. uide accipio.
Cõmeatũ dedi uobis, uel indulſi, dedi ueniã abeũdi, uel feci uobis põtatẽ abeũdi, uel feci uos miſſos, uel dimiſi uos, & ẽt hic morã facitis? ue ho dato licẽtia, & pure ſtate qui.
Commentum fuit Vliſſeum, è ſtato, vn'inuentione, ouer pẽſamẽto molto aſtuto. ¶ Vliſſes enim fuit aſtutiſſimus.
Commercii quid tecum habeo, uel quid cõ
C mercii eſt mihi tecũ, che ho da fare con teco, ouero che prattica ho con teco.
Commendo as aui atũ pe. pro. uide addo colophonem, recõmãdo Ceſare al Re, cómẽdo Cęſarem regi, noſtram uide gramaticã.
Commendationẽ tuam non fuiſſe uulgarem intelligam, Io cõprenderò che tu me hai arrecommandato con tutto l'animo, & come a uero amico.
Cómemoro as pe. cor. aui atũ pro. Te arrecordo, ouer recordo le facẽde che te haueui diſmẽticato, ouer diſcordato, tibi cómemoro negocia, q̃ oblit⁹ es, Te uoglio narrare, ouero dire la hiſtoria, cõmemorẽ tibi hiſtoriã.
Commereo es rui itum pe. cor. che male hai fatto? quid commeruiſti? Tu mai me hai meritato alcuna coſa, tu nunquam quicquam commeritus es, ſed in malum. D
Cõmeſſor aris at⁹ ſum pe. pr che da poi mangiaſſe, ouero faceſſe collatione da poi mangiare, ut poſtea cõmeſſaret Suet. in Domi.
Cõmitto is ſi ſſum pe. pro. Se non ti haueſſe credito, deuotione, fede, nõ te haueria fidato, arriſicato la robba mia, ſi tibi fidem non haberem, rẽ tibi meam non cõmiſiſſem, Io mi metto in mano del Re, cõmitto me regi, q̃ſto tu lhai fatto, hoc tu cõmiſiſti, Ci. in Verrẽ actiõe. 3 chi cõgionge una tauola cõ laltra, puo reſiſtere al nimico, q tabulã cũ tabula cõmittit, inimico reluctari poteſt, me hai fatto uenire a la mano, ouero cõbattere con Ceſare, cũ Cæſare me cõmittere feciſti, cõmitto literis, uide Ariſtophanis.
Commode feciſti eſt aduerbium pen. cor. a buon tempo, & luoco lhai fatto.
Commoditas rei ſi mihi reſpõdet, uel ſi ero uoti cõpos, ad te literas exarabo, ſi me uiene fatta, te ſcriuerò. E
Cõmoda parare ſua alieno incõmodo haud fas eſt, nõ è iuſto, ouero lecito con dãno de altri fare, utile, ouero eſſere utile a te.
Commodum pe. cor. eſt aduerbiũ temporis ad hora, ad hora, ouero ĩ quello medeſimo tẽpo, me hauea repoſato, cõmodũ quieuerã, Apul. primo Gel. 2. cómodũ dimiſſis, a mala pena te eri partito hieri, cómodũ diſceſſeras heri Ci ad Att. Apul. cómodũ limẽ euaſerant Ter cõmodum huc aduerterat. i. ipſo eodemq; tempore, & momento.
Cõmodo as pe. cor. aui atum pro. noſtram uide grammaticen.
Cõmoueo es pe. co. ui otũ pro. ſi me haueſſi leuato da propoſito, non cõtinuarei la mia ſentẽtia, meã nõ continuarẽ ſententiã, ſi cõ
F mouiſſes Ci. non te uogli partire di luoco, ne iſtinc cómoueas, Ci. nõ uoglia nocere, ouer offendere li colli, ne colla, cómoueat, Col. 2. ſi te ho pturbato, ſi te cómoui Ter.
Cómoror pe. cor aris atus ſum pro. ſe la mia ira non ceſſaua, tu non ſtareſti qua, mea ſi non deferueſcebat ira, hic minime commorareris.
Commone facio is pen. cor eci ctum pro. uide certiorem.
Commune conſulo is lui pen cor. ltum pro. uide boni conſulo.
Commune naufragium eſt omnibus ſolatiũ, trauaglio, ouero danno commune è mezzo gaudio, ouero contentezza.

Commu-

A Communi ſenſu caret, uide careo.

Communico as pe.cor.aui atum pro. Suet. cũ pluribus de rõne belli cõmunicauit, ha ragionato, cõfabulato Ci. Marius Cymbricæ uictoriæ gloriam cũ collega cõmunicauit, ha diuiſo ſpartito, cõmunicare lucrũ, fare cõmune il guadagno Suet. in Aug. Ter. in And. prius communicauit oportuit. i. dixiſſe, hauerlo ditto, Ci. communicãt inter ſe rebus ſuis. i. conſultant, pigliano conſiglio, delíberano con conſiglio.

Cõmuto as aui atũ p. pr. noi barattamo, ouer cõmutamo le mercãtie, cõmutam' merces, So che tuo patre mai hauerà da dire una parola con teco, ouer mai hauera da fare coſtione cõ teco, tecũ ſcio nũquã cõmutaturũ patrem unum eſſe uerbum Ter.

Commutauit mortem cum uita, uel emedio
B ſublat' eſt, uel diſceſſit, uel è uita migrauit, uel naturæ legi cõceſſit, uel exhalauit, uel efflauit animam, è morto.

Cõpacto eſt aduerbiũ pe. pr. uoi a ſummo ſtudio, ouero a dedita opera facete q̃ſto atteſo che ue la intẽdete, ouero tenete inſieme, & p cio guadagnate, uos compacto hoc agitis ſicut in Velabro olearii, & ideo lucrum facitis. ¶ Olearii in uelabro loco Romæ de precio, quo pluris uenderent, inter ſe cõſpirantes oleum uendebant.

Compagino as pe. cor. aui atum pro. ci ha cõgiunto, nos compaginauit.

Comparo as pe. cor. aui atũ pro. comparo nu mos, acquiſto, mette in ordine, apparecchia il cõuito, cõuiuiũ cõparat Ci. in Verrẽ actione. 2. p ogni dolore ſi donaua un certo premio, ex oi dolore certa cõparabatur merces
C Ci. in Verrẽ de ſuppliciis, faccio, raduno lo exercito, & cacciolo cõtra li inimici, exercitũ cõparo, & in hoſtẽ educo, cõgiongo li labrucci con li labrucci, cõparo la bella cũ labellis Plau. ĩ Aſi. a niun' hõ te aſſomiglio, nemĩnẽ tibi hominem cõparo Ci. ad Cæſarem Iuniorem, Li. comparent inter ſe, quo duo cum legatis irent. i. ordinent, uogliano ordinare, Ter. ut ueſtem compare t. i. emat Ci. dum ſe uxor cõparat. i. parat, exornat, ſi mette in ordine, para.

Compareo rui pe. cor. es pro. Li. chiamati ſono comparſi, accerſiti comparuerunt Frontinus in primo, Lact. 5. cap. 3. Sene. in prol. decla. Plaut. in Amp. & Aul.

Comparata, conflata, inita noſtra familiaritas nõ fert te mihi repugnaturum, la noſtra D
acquiſtata amicitia nõ cõporta che me habbi da contrariare, ouero diſdire, Io uoglio fare, ouero pigliare amicitia cõ teco, uolo tuã inire, uel tecũ cõflare familiaritatẽ, neceſſitudinẽ, Cæſare ha colare, ouero liquefatte, ouero ſquagliate le ſtatue, Cęſar ſtatuas cõflauit, Prop. 4. ſi te hai fatto debito, pagalo, ouer tornalo, æs ſi tibi alienũ conflauiſti, uel contraxiſti, ſolue, io faccio le facende mie, mea conflo negocia.

Compello as aui atum pe pro. noi parlamo al Re, compellamus regem, uide captioſè.

Cõperendino as pe. cor. aui atũ pro. tu ſprolonghi di di in di queſto fatto noſtro, noſtram tu rem comperendinas Ci.

Compertum habeo, uel exploratum, uel hoc nõ me fallit, præterit, fugit, latet, uel capit
oblíuio, uel hoc nõ eſt mihi dubium, ambi- E
guũ, uel non ſum huius rei neſcius, uel hoc non me falſum habet, uel hoc mihi non eſt i occulto, uel obſcuro, io lo ſo, uide ambigo.

Competo is ii pe. cor. iui itum pro. tutti inſieme, ouero infrotta adomãdano q̃ſto, omnes hoc cõpetunt, in tertiis uerò perſonis ſignificat cõuenire, ut a noi non conuiene far pazzie, nobis non competit ineptire, ſe non baſtarà, ſi portarà in la uilla, ſi non cõpetet, in uillam portabitur, Col 2.

Compilo as aui atũ pe. pro. io te leuo, ouero robbo per fin' a peli che hai adoſſo, ouero di ſopra, compilo te Apul. 7. cõpilor miſe r & io te robbo il tuo, compilo tua, io non te laſſo pur un pelo ſano, oĩa cõpilo. ¶ Horat. primo ſer. Criſpini ſcrinia lippi cõpilaſ
ſe putes, huius carminis hic erit ſenſus ne
ſim nimis in reprehendendo auaro uerbo- F
ſus, & loquax ut Criſpinus ſtoicus, q ob nĩmiã loquacitatẽ aretalogus fuit nũcupatus.

Compingo is egi actũ pe. pr. me portano per forza in pregione, me in carcerem compingunt Plaut. ne ho fatto, ouero cõpoſto un libro, compegi libellum Hier.

Complano as aui atum pen. pro. te appianarò, ſpianarò le ſpalle, complanabo terga.

Compleo pen. cor. es eui etum pro. da ogni banda ha piena la naue de onde, nauem undis compleuit Gel. il Re ha reintegrato, ouero refatto, ouero ſupplito, ouero compito l'eſſercito, auanti che ſe partiſſe, Rex priusquã proficiſceretur, compleuit exercitum Sal.

Compli-

A Complicitus pe.cor.vide approno.

Compono is pe.pro.ſui itum cor.quando te adorni,ouer attille li capelli,tutti te ſuperi, ubi capillos componis, omnibus præcedis, non aſsimigliaua li fatti tuoi a quelli di tuo patre, tua nõ componebam geſta paternis, officio noſtro è finire, determinare tanto gran contraſto,lite,piato, noſtrum eſt tantas componere lites,meglio e mitigare, placa e la fortuna,fare bonazza,abbonazzare præſtat compopere fluctos, congiugñendo de mano con le mano metteua in execution e la ſua volontà, componens manibus manus ſuam exequebatur voluntatem, Verg. 8 aſcita,acconcia le coſe da portarſe, compone ferenda,noi edificamo la terra, componimus vrbẽ,Verg.recreo,reforzo li miei B membri,mea compono membra, io per nõ litigare me ſon compoſto, ouer accordato con la corte, vt lites fugiam meum compoſui negocium Suet.in calig.ha finto le fabule,fabulas compoſuit,le parole finte nuocono,compoſita verba obſunt,officiunt Salu. in Iug.Plau.in Amp.officiunt, Ci.3.de off.

Compoſito eſt aduerbium pen. corr. il dice a ſummo ſtudio, ouer a dedita opera, ouer a poſta, tradit compoſito.

Compos pe.pro.tis cor. cõmunis g.vide cõmoditas vide cenſeo, famme contento una volta l'anno, fac me voti compotem ſemel i anno,vide aſſequor,appena ſto in me,vix ſum compos animi,vel animo conſto, non ha hauuto conſideratione alcuna,pure che habbia conſeguito il ſuo deſiderio, neque C quicquam penſi habuit, dum voti compos fuerit,dicimus compotem,compotes victoriæ,poſſeſſores,ottentore de la vittoria,chi ha ottenuto,conſeguito la vittoria.

Compoto as aui atum pe.pro. ſe hai beuuto auanti, non beuerai inſieme con meco, ſi præpotaſti,non compotabis.

Comprimo is pe.cor.ſſi ſſum pro. refreno, o retiro la mano a me quando parlo, manum comprimo,quãdo verba facio Plaut. ſto manibus compreſsis, con le mano piegate Li. io non ſiato, animam comprimo, le uue ſi ſpremeno,premono inſieme, uuæ comprimuntur.

Computo as pe.cor.aui atum pro.ha connumerato,ouer ha poſto, ouer meſſo a conto gli anni,computauit annos.

Combino as aui atum pe.pro.nõ ſa congiungere,combinare la ſanta croce,neſcit combinare alphabetum, gia ſi ſono congionti, combinarunt ſe. D

Concedo is ſſi ſſum pe.pro. ſono andato a la chieſa, & ho parlato a tuo patre, in ædem conceſſi, uel me contuli, & tuum conueni patrem Plau.ſi era retirato, ouero tirato in le ſtanze,in hyberna conceſſerat,Liu.intra di noi ſon tale, quale ho piu reputatione, & authorità di tutti,uel ſon tale,a cui ogni huomo deue perdonare, ouer hauermi per iſcuſato. ſe erro, inter nos is ſum, cui, uel maximè concedant omnes,ſe a queſto li haueſſe conceſſo de la tua poteſtà, ſi huic de tuo iure conceſsiſſes. Ter. in Adel. mai me conſenterai, nunquam mihi concedes. Idẽ in phor.con la grandezza de la medicina,ſi partiſſe la grandezza del dolore, cum magnitudine medicinę doloris magnitudo cõcederet Ci.Tuſ.4. Ter.legi naturæ conceſſit, uide commutauit. E

Concido is cidi ſum pe.pro.noi taglimo inſieme,ouero minuto minuto la carne, concidimus carnem Pli. A concido is concidi pe.cor.ſe le mura di tua caſa caſcano in tutto ci potemo reparare, ſi tuarũ parietes ædium concidunt, obſtare nequimus Lact. Plaut.allegri,ſubito ſon morti in tutto, hilares ſubito concidunt Col.8.

Concilio as pen.cor.aui atum pro.ſi ha fatto amico il re,ſibi regem conciliauit Ter.Plau. acquiſta pace,pacem conciliat, acquiſtano laude,laudem reconciliant Quint.

Concino is nui pe.cor.ntum pro. cantano inſieme,infrotta,concinunt Ci. F

Concinno as aui atum pe.pro.acconcia, fa il letto,accio che andiamo a dormire,concinna lectum,vt dormitum eamus Plaut. Hier. io cõfeſſo hauerti tramata,fatta queſta angoſcia,angorem iſtum tibi concinnaſſe fateor Apul. fa impazzire gli huomini, delirantes homines concinnat,vide carius.

Conclamo as aui atum pe pro.gridano inſieme,conclamant: gridano,me chiamano,me conclamant,id eſt clamando vocant, Cæſar, conclamatur ad arma, ſi da a le arme. Idem alii quòd pridie noctis conclamatum eſſet in caſtris Cæſaris.

Concionor pe.cor.aris atus ſum,pro nõ predica il tuo amico, tuus non concionatur amicus,Ora,ouer fa la oratione publica,cõcionatur,Ci.2.de Diui.

A Concipio is pe.cor.epi ptum pro. quando lo deliberai non era ſenza impaccio, tum ani mo concepi, anguſtiis non carebam, mente concipio, uide ancorę iactum, uide affluo

Concito as pe.cor aui atum pro. ſi me fai adi rare, conoſcerai chi ſono, ſi me concitas, cognoſces, tu ſperoni il cauallo, ouer dai de ſperoni al cauallo, calcaribus equum concitas.

Conclamatū eſt. la coſa è ſpacciata, è finita. ¶ Sumitur à cadaueribus ſatis deploratis.

Concoquo is cor. xi ctum pro. per lo ſomno paidire, digerire, ſopno concoquere Plin.

Concrepo as pui itum pe.cor. la porta fa romore, ouer ſuona, oſtium concrepat.

Condico is xi ctum pe.pro. io te faccio intendere, ouer tel dico voglio mangiare con teco, & in caſa tua, condico tibi me cœnaturum apud te. ¶ Ci. ad Lent. Suet. in Tyb. cōdicere eſt, ut Iuſtinianus priſca lingua denūciare Li. condixit pater patratus Vlp. de aleatoribus vendicare, vel condicere, il patrone non lo puo adomandare indietro, dominus eam condicere non poteſt Iulius, Vlp. an poſsim condicere, fa che ſe gli puo contradire, ſcit poſſe ſibi condici Paulus.

Condico ii pe.cor. is iui itum prod. condiſce le viuande, condit epulas, li ſpeciali conciano le noce, aromatarii condiunt nuces.

Cōdo is pe.pr. didi itum cor. io ripono i frutti, & tu li caui fuora, ipſe condo, repono fruct⁹, & tu promis Plin. uoi atterrate, ouer ſepelite li morti, uos mortuos conditis, humatis. Plin. edificarono queſta città, hanc condiderunt vrbem Sal. ſi naſcondono, accouano in la grotta, condunt in antro Ver. ha compoſto un'opera, condidit opus Plin.

Condono as aui atum pe.pro. alcuni peccati ſe deueno, uogliono perdonare, & alcuni nò, quædam noxæ ſunt remittendæ, condonandæ, ignoſcendæ, quædam non.

Conduco is xi ctum pen.pro. Li compagni li meno inſieme, ſocios conduco, tu meni li ſerui, conducis ſeruos, Plau. li mercanti affittano, pigliano a pigionę la caſa, mercatores conducunt domū, congrega, radduna il populo in piazza, populum in foro conducit Var. queſto è molto vtile ala vita humana, id vitæ apprimè conducit humanæ, in hoc ſignificatu in tertia tantum perſona.

Confero tuli pe.cor. ers latum pro. il cibo è vtile, confert. i. vtilis eſt dicitur confert corpori, & ad corpus Quint. 3. confert admirationi, & in 2 ad eloquentiam conferat, contuli me domum. i. iui Curt. andato in caſa, ſe conferebat huc. i. veniebat, uenina, te farò alcū piacere, te donarò alcuna coſa, aliquid in te conferam Lact aliquid conferentis. i. dantis, tribuentis, ne conferas in me culpā, non dar la colpa a me Terr. in Eun. Plaut. in Amph di preſto, di in poche parole che vuoi, verba confer ad compendium Plaut. vel rē paucis perſtringe, metteua inſieme li penſamenti, conferebam cogitationes Cr. 3. de Offi. lo aſſomiglio, reſomiglio al re, cōfero regi, ad regem, co'l re, cum rege Hier. Ci. de Perfetto Orat. parua magnis conferuntur, tu non me parli, tu mecum non cōfers ſermonem. i. loqueris Cic. de Offi. ſi la conſultano inſieme, conferunt. i. conſultāt Ter. in Heaut. Hier. placeat etiam de continentibus conferre. i. dicere, Idem conferens in corde ſuo. i. cogitans, penſando, Ci. quam erga me a pueritia contuliſſes. i. habuiſſes, haueſſe hauuto, Ci. ocium ſuum ad noſtrum negociū contuliſſe videatur. i. tranſtuliſſe, & Hier. ad iniutiam virginis tuā rabiem contuliſti, girato, uoltato, congiungerò li ultimi con li primi, nouiſſima conferā primis Cic. ad Ottauium, a mitigare i caldi molto me uagliono, ponno, giouano li riui; ad temperandos calores plurimum conferunt riui: in pauca conferam verba. i. paucis concludam, concluderò in poche parole Plaut. ſi ſono ragionati inſieme, confabulato inſieme, communicato inſieme, hęc inter ſe cōtulerunt. i. cōicauerunt Ci. 2. de diui. dicitur confero me ad villam, & in villā, cōfero me ad Ioannem, non in Ioannem. i. eo, vide animo, pedem conferre eſt propius accedere, accoſtarſe, auuicinarſe Ci. conferre manus, venire a le mano, fare giornata, appicciare battaglia. i. congredi, battagliare, conferre ſigna cum hoſtibus, far giornata, conferunt libros, portano inſieme Ci. in epiſtolis ad amicitiam ſe meam contulit. i. venit, inſieme, hoc fit, cum aut nouum, aut ſecreto aliquid colloquimur, Ci. de Off. & in epiſtolis ut habeas, quibus cum poſsis familiares conferre ſermones, id eſt communicare, ragionare, Idem Att. quæ omnia in Martium menſem collata, id eſt dilata, ſprolongata, Idem ſcitum enim cauſam conferre in tempus, Idem poſteaquā neſcio quid impen-

A impendit, & in cõmune cõtulit. i. pmiſit ut
cõe fiat, cõcede che ſi faccia cõmune, Idẽ
ſe in fidẽ, & clientelã cõtulerũt. i. cõmenda
runt, ſe recomãdaro, Idẽ de Of. eam pecu-
niã in reip. magnũ aliquod tẽpus contule-
rit. i. reſeruauit, ha reſeruato, Idem Att. ſed
conferamus tranquillo animo. i patiamur,
uogliamo patire, comportate.

Conſectim eſt aduerbium pe. pr. uide actutũ.

Conficio is pe. co. eci ectum pro. uide actutũ,
che io raccoglieſsi, radunaſsi q̃ſto, id ut
cõficerẽ Ci. in Ver. Ter. in Phor. hauete fat
to buone nozze, bonas confeciſtis nuptias
Idẽ in eodẽ, ſi credono cõſumate il ſuo ar-
gento, ſuũ credunt conficere argentũ, in eo
dẽ, hanemo rotta la noce cõ li dẽti; dẽtibus
nucẽ cõfecimus Pli. uide affligo, ſi occide-
mo de li cerui te ne faremo parte, ceruos ſi
B cõficimus, te impertiemus Suet. in Tito, q̃-
ſto lo hauemo fatto inſieme, hoc cõfecim⁹.

Confido is ſus ſum pe. pr. chi me ibroglia in
alcuno fatto ſpero che me ne sbrogliarà, q
me aliqua in re intricat, cõfido extricaturũ
Plaut. in Epi. Var. ſi hai inteſo alcuno ingã
narti, gabbarti con ſimulatione, non te ne
fidare, ſi quem ſenſeris fucum facere, ne cõ
fidas. ¶ Hoc eſt, quòd fucus eſt hærba la-
nis tingendis utilis, ponitur pro colore, Di-
citur cõfido tibi Cæſ. 3. de bel. ci. cui maxi-
me confidebat, & cum ablatiuo Cæſar. 3. de
bel. gal. natura loci confidebant, Cic. arte
confiderer.

Confidentia æ pe. cor. come ti ſei aſsicurato
uenir qua? quæ tua eſt confidentia huc
proficiſci?

C Cõfiteor pe. cor. eris ſus ſum pr. cõfeſſa d'eſ
ſer debitore, confitetur ſe debitorem.

Cõfirmo as aui atum pe. cor. ti prometto q̃-
ſto, & in effetto te lo demoſtrarò, hoc tibi
polliceor, & cõfirmabo, te certifico di q̃ſto,
hoc tibi cõfirmo, quando ti uederò ſtar me
glio, o che ſerai piu reforzato, refatto, cum
cõfirmatũ uidero Ci. Tironi, eidem cum te
bene confirmaris ad nos uenias.

Conflicto as aui atũ pe. pro. Pli. 1. epiſtolarũ
ualetudine cõflictatur. i. cruciatur, è uexa-
to, ſtimulato, tormentato, cruciato da la in-
firmità, ſcaramucciare continuamente, cõ
battere continuamente Ter. in Phor. eſt &
conflictor deponens Ter. in And. qui cum
ingenijs conflictatur eiuſmodi. i. conuerſa
tur talibus, prattica.

Conflo as aui atũ pe. pr. uide cõparata, tutto D
quel ch'egli ha, l'ha fatto di niẽte, quicquid
eſt, ex nihilo conflauit Lact. 7. de queſti ne
ha cõgregato il populo, ex his cõflauit po-
pulũ Idem. 2. Il ſeruo ſoffia nel fuoco, puer
conflat ignẽ Pl. acquiſta, cõmoue, contrahe
inuidia, ſibi conflat inuidiam, odium, inimi-
citias Sal.

Confligo is xi ctum pe pr. uide Cadmea fuit
uictoria.

Confuto as aui atum pe. pro. con parole ha
conuinto il patre, uerbis confutauit patrẽ
Ter. in phor.

Congermaneſco is pe. pro. eſt coaleſcere, &
conſociari Quadrigarios nos cum illis con
germaneſcere ſciatis, congiongere da fra-
tello, uiuere da fratelli, Apul. libidine in a-
moris parilitatem germaneſcenti, Idem li-
bido congermaneſcens. i. compar, & quadã E
germanitate conſimilis, & conſociata, con
reſpondente, equale.

Cõgero is pe. co. ſsi ſtũ pe. pr. poi che hai ac
cataſtato le legna, uattene, parteti di quà,
ubi ligna cõgeſsiſti, hinc facelle.

Cõglacio as p. co. aui atũ pr. ſta aggiacciato,
ſta freddo, nõ fa niẽte Ci. in epiſtolis, Curio
ni non tribunatus conglaciat. i. nihil agit.

Conglobo as aui atum pe. pr. Sal. in Iug. uti
quoſque ſors conglobauit. i. coniunxit, ha
congionto inſieme.

Conglutino as penult. cor. aui atum produ.
incollare, congiongere inſieme ut amici-
tias Cic. de offic. & ad Att. uoluntates Idẽ
in epiſtolis, amores Ter.

Congratulor pe. cor. aris atus prod. Ci. mihi
congratulabantur, ſe allegrauano inſieme.

Connitor ſus pen. pro. eris cor. Cic. 3. de Of- F
fic. conniti animo, ideſt ingegnare, eſt ſimul
niti, sforzarſi inſieme.

Congredior eris pe. co. ſſus ſum pro. ſe anda
mo a combattere, ouero diſputare, non te-
memo, ſi congredimur, non pauemus, noi
andamo inſieme, in frotta in una caſa, iuuã
congredimur domum Var.

Congruo is rui pen. cor. non ſo che uegia-
te conſultando, ſuſurrando, ragionando,
quid conſilij inceptatis, quid cõgruitis, con
ſuſurratis, coniuratis, non conuenimo, con
facemo, & per cio luno dice male de lal-
tro, nõ cõgruim⁹, proinde alter alteri detra
hit. ¶ Li ſerui me leuano, ſcalzano li zoc-
coli, ſerui mihi detrahunt ſoccos Ter. in
Heaut.

A Heaut. Ci. de off. 3. dicitur ea cōgruunt inter ſe Ci. Quin. Gel. 12. ad noſtras pauperrimas literas congruentem Ci. finem bonorū congruere naturæ.

Conicio is pe. cor. eci ectum pr. Te indiuinarò il tuo ſogno, ſe me lo racconti, dici, narri, tuū conicia ſopnū, ſi memoras, in quāto che io poſſo comprendere, imaginare, q̃ſto fatto te ſuccederà, ouero uerrà ſecondo il tuo uolere, quātū cōncere uel cōiectura cōſequi ualeo, hoc tibi ſuccedet ex ſentētia. gettate, buttate il mātello in collo, conice palliū in collū Plaut. in Epid. ſi butta dentro, ſe cōicit intro Ter. i Heaut. haueria robato alcuna coſa, & di qua ſubito me ne ſarei fugito, ouer haueria sbiettato, me la haueria data à calcagni, me la haueria ſolata, data a' piedi, aliquid cōuaſaſſem, atq; hinc

B in fugā cōieciſſem, uel me protinus coniecifſem in pedes Ci. ¶ Ter in phor. dicitur à colligendis uaſis.

Coniuro as aui atum pro. vide congruo.

Coniſco is pen. pro. uoi facete à cozzi, ouer cozzate inſieme come le capre, uos uti capræ coniſcitis Quint.

Coniti uicit uide aconiti.

Connę te ſuffragiū exiſtimāt, te ſtimano, tēgono, reputano da niente, di niun prezzo, ſtimatione. ¶ Sumitur à Conna cytharœdo uel lyriſta citra uocem organo canente.

Cōniueo pe. cor es, ui vel xi pro. Li fatti tuoi mi fingo non li vedere, in tuis conniueo facinoribus, fare il cenno, o cēnare cō gli gioueni, conniuere cum adoleſcentibus Quint.

Conor aris atus ſum pe. pro. noi tentamo le uar fuore. cacciar fuore per forza queſte

C porte, has euellere fores violēter conamur.

Conquieſco is eui pe. pro. preſtiſsimo ſpacciarò, concluderò queſto accio che ſtia ſenza fatica, ouer che me repoſa, per ſpinas ingrediar, vel per ignem incedam, ut conquieſcam ¶ Sene. in Decl. Horat. in Odis. Qui nanq; per ſpinas, ignemq; incedit, celeriter tranſit & rem conficit, Fin che non fu ſpacciato, concluſo, condotto a fine il fatto mio mai repoſaſti, haueſti repoſo, requie per amor mio, per cauſa mia, niſi perfecta re de me non conquieſti Cice.

Conquiniſco is quexi pe. pro. farò vna inclinata, ouero abaſſarò il capo a la ciſtella, conquiniſcam ad ciſtulam.

Conſcendo is ndi ſum pe. pro. ſaglie a la caſa, conſcendit domum, caualca, & non ſcaualca, equum conſcendit, & non deſcendit, vel deſilit ex equo, deſilio in pedes, deſmōto, ſcaualco a piedi Apul. 1. conſcendunt naues, ſi imbarcano Cæſar.

D

Conſcido is di ſum pe. pro. Ter. in Eun. tum illam capillo conſcidit. i. lacerauit, lha ſcapegliata per i capelli, ſtraſcinata per i capelli, pigliata per i capelli, conſcindo ueſtem, ſquarcio. i. lacero.

Conſcio pe. cor. is iui pr. Ci. Att. illud cōſciui facinus, ho ſaputo inſieme.

Conſcribo is pſi ptum pe. pro. ſcriuere inſieme molte coſe i. ſimul ſcribere Cæſar.

Conſciſco is iui pe. pr. Lentulo ſi è amazato cō le ſue proprie mano, Lentul' ſibi mortē cōſciuit, il paſtore nō pate lo ſterco cōtrahere, pigliare humidità, paſtor nō patit̄ ſtercus humorē conſciſcere. col. 8. ho conſentito, determinato, che ſe faccia guerra con li Latini, conſenſi, conſciui, ut bellum cū Latinis fieret. Li. 1. E

Cōſcius mei nemo eſt cordis, præter te uel te excepto, Neſſuno ſa il cuor mio ſe nō tu.

Conſentio pen. cor. is iui tum pen. pro. vide conſciſco.

Conſequenter eſt aduerbium pe. pro. Era literato, & appreſſo giuſto, erat literatus, & conſequenter iuſtus.

Cōſequor eris p. co. cutus ſum pr. Nō poſſo exprimere con lingua l'amor che te porto, quo te proſequor, uel amplector amore, lingua conſequi nequeo, ſe corro auante, hauerò acquiſtato il premio, ſi præcurro, præmium conſequar. mi rincreſce che ſieno accaſcati queſti tempi, huiuſmodi cōſecuta eſſe tempora grauor Ci. pri. de diui. F

non ti paia hauer fatto poco ſtando qua, ne parum conſecutus videaris hic manens, dopo la virtù ſeguita la fama, virtutem fama conſequitur, preſto te arriuarò, giungerò, propediem conſequar Ci. in Catilinam, vide conijcio.

Conſecro as pe. cor. aui atum pro. canonizare. Tertullianus nō eſt propterea conſecratus, Ci. in Phil. Li. caput ſanguine hoc conſecro, conſecrare ut templum, aram Ci.

Conſeneſco is pe. pro. nui cor. inuecchiarſe, farſe uecchio Verg. de Roſa conſenuiſſe roſa, ceſſare dal'uſo, ut leges, authores Ci.

Conſector aris atus pe. pro. Ci. 2. de off. conſectatur largitionē, beneuolentiā. i. parare

ſtudet

A ſtudet, ſi ſforza acquiſtare; cõſectantur fœminas, id eſt in totum ſequuntur, ſeguitano in tutto.

Conſero ris rui pe.cor.ertum pro. Combatteno, ſcaramucciano per non fare franco il mio ſeruo, conſerunt manus, uel ueniunt ad manus, ne manumittant ſeruum Lact.6. noſtram uide grammaticen.

Conſiderate pe.pro. conſideratamente Gel. 8.cap 91. Ci. primo de offi.

Conſido is di ſſum pe.pro Li cõductieri hanno pigliato luoco per ſedere: duces cõſederunt, ſe mette a ſedere, conſidit Col.8.

Conſilium eſt noſtrum uide certum eſt, Tu ſei tãto beſtiale, triſto, ĩprudẽte, che nõ conoſci te ſteſſo, ouer te medeſimo, tã es iners uel nullius conſilii: quod te ipſum ignoras.

Conſilium malum conſultori peſſimum, Cõſiglio de uolpe danno delle galline.

B Conſiſto is pe.pro. conſtiti cor. Non ha audacia firmarſe, conſiſtere non audet, ſe alzò, conſtitit in digitos Ver.

Conſocio as pe.cor.aui atum pro. congiongere, accompagnare, fare lega, eſt per fœdus coniungere, ut cum ſenatu Ci. dicitur & conſociare conſilia cum aliquo Idem: & eſt tam in bonum, quam in malum.

Conſone eſt aduerbium pe.cor. Hanno gridato ad una uoce, ouero con una uolontà, conſone clamitarunt.

Cõſolido as pe.cor.aui atum pro. Ci. ad Ruffinum rationes confectas, & cõſolidas, conti ſaldati.

Conſolor aris atus pe.pro. hoc me cõſolor, con queſto me conſolo Ci. ad Att.

Conſono as nui. pe.cor. concordano, ſonano inſieme, ut terram Plaut. a con. i. ſimul ſono.

C Conſtabilio is pe.cor.itum pr. Ter. in Adel. tuam rem conſtabiliſſes, haureſti fatto il fatto tuo.

Conſpicio is pe.cor.ui ctũ pro. Te farò ſtare citto, ouero farò che tu non parlarai, quando me uedi, te quando me conſpicis reddã Harpocraten. ¶ Harpocrates erat ſimulacrum in ſacris Iſidis, & Serapidis, quod digito labiis impreſſo admonere uidebatur ut ſilentium fieret. hic, & ſilẽtii deus eſt Ouid. Quique premit uocẽ, digitoq́, ſilentia ſuadet, is σιγάλιον græce uocabatur Auſo: ue ſtraq́; Sygalion egyptus ora reſignet, dicitur a σιγῆ. i. ſilentio.

Cõſpicor pe.cor.aris atus ſum pro. uide aſto.

Conſpiro as aui atum pe.pr. ſe la intendeno inſieme, s'accordano inſieme, conſpirãt. i. conſentiunt, tam in bonum, quam in malũ. D

Conſternor aris atus ſum pe.pro. Si indeboliſcono, uengono meno de animo, conſternantur.

Conſterno is aui atum pe.pro. Le fronde coprono, commogliano la terra, frondes conſternunt terram.

Conſto as atum pe.pro. ſtiti itum cor. E manifeſto a tutti che troppo te ſono obligato. omnibus conſtat, patet, liquet, me tibi nimium obnoxium eſſe, ſe ci foſſe cauſa legitima, ragione tel diria, ſi ratio cõſtaret, proderem, Plin. Iuni. la ſcuſa ſarà impronto, ratio conſtabit. Pli.2. Epiſtolarum, noi perſeueramo nel noſtro uolere, fantaſia, in noſtra conſtamus ſententia uide compos, noſtram uide grammaticen. E

Conſtanter eſt aduerbium pe.pro. Tu parli piu preſto de paſſione, che di proprio giudicio, magis ſtudioſè, cupide loqueris, quã conſtanter.

Conſtituo is tui pe.cor. uide certum eſt, Ho fatto il patto, ho pattuito, pattegiato, ſono conuenuto con uno foraſtiero, cõſtitui cũ uno hoſpite Ter. il male ſi apparecchiaua in danno tuo, tibi malum conſtituebatur Ci. il corpo bene compleſſionato, comporta ogni fatica, corpus bene conſtitutũ omnem perfert laborem, la mia compleſsione, demonſtra ocio, mea corporis cõſtitutio, habitudo, indicat ocium.

Conſtrinctus in puteo meas non euades manus, tu ridotto a ſtretto paſſo nõ ſcapperai da le mie mano. ¶ Ex puteo nõ facilè egredimur. ¶ Doue anderà, ouero uſcirà hoggi, quò euadet hodie Ter. in Phor. ſaglio a la ſummità de la caſa, euado ad faſtigia tecti, poi che apparſe auante li occhi, ut ante oculos euaſit. F

Conſuetudo, familiaritas, uſus eſt mihi cum rege, uel utor rege, Ho prattica co'l Re.

Cõſuetudinem non habet meam, qui minus ſapit, uel minus habet mentis Dityrambicis ſcriptoribus, chi è furioſo, pazzo publico, ouero chi ha poco ſenno non prattica con meco. ¶ Dithyrambici ſcriptores afflati Baccho furebant.

Conſulo is lui pen.cor. ltum pro. Vide boni conſulo, eeſcum.

Conſulto eſt aduerbium pe.pro: Ho fatto cõ conſi-

A cõſiglio,deliberatamente,a ſommo ſtudio, & ſenza differentia,conſulto,& indiſcriminatim feci.

Conſumo is pſi ptũ pe. pro. hai conſumato una grã parte del dì,die magna ex parte cõſumpſiſti,triuiſti,fruſtratus es.

Conſummo as aui atum pe.pro. Dio ha finito perfettamente,ouero cõ perfettione il mõdo, Deus mundũ cõſumauit Lact.7.nõ ha pigliato la pſettione de la ragione, del miſterio, nec rationem myſterii conſumauit Idẽ.7.hinc cõſumat' homo,pfetto,buono,conſumata,limata,terſa emuncta epiſt.

Conſuſurro as aui atũ pe.pro. uide congruo.

Contabulo as pe.cor.aui atum pro.Ha fatto un ponte di tauole in mare, contabulauit mare Suet.

B Contamino as pe.cor.aui atum pro.te allordo,in bratto la faccia,luto faciem contamino Ci.3.de Off.i.polluto, Ter.in Eun.ne hoc gaudium contaminet uita, Idem contaminatis iudiciis.i.corruptis,corrotti, ſobornati, Idem in And. contaminari fabulas.i. corrumpi.

Contemno is pſi ptum pe.pr. uide cælo eſſe.

Cõtendo is di tũ pe.pr. Subbito,& ſenza intermiſſione,dimoranza me ne andai diritto diritto al caſtello, primus ad arcẽ cõtendi Sal.4.uoglia piu toſto, piu preſto cõtraſtare cõ teco,multi cõtendere tecũ Ver.4. Sal.i Iug.armis cõtẽdere, cõbattere, ſcaramucciar; gli ua incõtro, ad eos cõtẽdit Cæſar,ſi affrettano andare a le marine piu uicine,litora proxima cõtendunt petere,accio

C che nõ ottenghi p forza alcuna coſa cõtra la equità,ne quid contra æquitatem cõtendas,l'adimandamo cõ grande inſtantia da te,hoc a te contendimus.

Contentionis, controuerſiæ, rixæ quid eſt? che romore è queſto?

Contemplor aris atus pen.pro. contemplare,dicitur a templo.

Contentus parabus in diem uiuit,uel ex tẽpore uiuit, nõ penſa a quello di domane.i. non cogitat craſtinum.

Contentus eſt paruo, uel paucis uiuit cõtentus, ſe la paſſa con un poco de coſa.i.parua re uiuit.

Contente pe.pro moderatamente Plaut. in Aſi.i.parce,& continenter.

Contero is pe.cor.triui tritum pro.Te diminuirò il credito, & imporrò, darò maggior peſo,cõterã authoritatem, & maius imponam onus.Verg.4. D

Conticeo es cui pe.cor.& conticeſco is pro. ſtar citto,cheto.

Continens Rex teneret imperiũ ſi nobiſcum continentẽ haberet orationem,il Re otteria, poſſederia l'imperio continuo, ſe cõtinuamente ci parlaſſe.

Continenter eſt aduerbium pe.pr.continuamente fanno guerra, bellum continenter gerunt Cæſar.

Contineo es nui pe.cor.ntũ pro. Cæſar ſuos a prelio continebat.i.abſtinebat, aſteneua, remoueua,ubi ſe continet pater tuus,doue habita ordinariamẽte. i. habitat ordinarie Ter.continere manus,retenere,tenere, refrenare le mano a ſe, Idẽ in Phor. domi ſe continebat.i.ſtabat, ſtaua. E

Continuo pe.cor.ſubito.i.ſtatim.

Continuo as penult.cor.aui atum pro.uide commoueo.

Continuè aduerbium pe.cor.continuamente lo dice,ma ſubito lo fa,cõtinuè dicit,ſed continuo facit.

Contigno as aui atum pen.pro.trauiamo la caſa,contignamus.i.tigno tectum tegimus Pli.a con,& tigno as.

Contingo is tigi ctũ pe.pr.cõtigi cor. Toccano la fune,cõtingunt funẽ,queſto me è auenuto in parte,hoc mihi contingit Hier.ſed in tertia tantũ perſona,chi ſubito erra, ouero fa errore nel principio, che farà auãti,che finiſca,ouero uẽga a fine?q in portu impingit, quid faciet prius quã metã contingat?

¶ Sumit à nauigãtibus naue illidentibus in portu prius,quàm exeant.uide accido. F

Contollo is pe.pro.ſubſtuli eſt ſimul tollo, alzo,ſtendo, ut gradum Plaut. in Aul.

Cõtra,da l'altra bãda, ut dicito Ter.in Eun. i.è diuerſo, noſtram uide grãmaticen,contra Italiam Ver.in primo.i.è regione, incõtro,a faccia a faccia,affronte affronte.

Cõtra torrentẽ niti ſtultũ eſt, cõtraſtare cõ chi non la puoi, ne uincere,ne appattare è pazzia. ¶ Iuue. Auguſt. Sumpnt à natãtibus, qui ſi cõtra nituntur nihil proficiunt.

Contraho is pe.cor.xi ctum pro. Vide cõparata:uoglia cõgregare la multitudine in un luoco,multitudinem cõtrahat Lact.3 quid contraxiſtis frõtem?di che ſtate ammirati? Plaut.in Amp.per la triſta lingua tua,ouero p lo tuo dir male ne potreſti hauere il

A mall'ãno,ouer la penitétia,ouer alcun peri
culo, tu aliquã tibi lingua intẽperãte noxã
contrraheres.

Contremiſco is pe.pr.mui cor molto tremo,
molto temo i. nimium timeo.

Contriſto as aui atũ pe.pro.attriſtare Sene.
alterã res contriſtabit, Ver.contriſtat pul-
uere cælum.i.triſte facit,contriſtari eſt etiã
de [illegible]imatis Col.tota arbor cõtriſtabitur,
Idem ſurculi ſeptentrionẽ deſiderant,quia
contriſtantur æſtu.

Controuerſia pe.cor.uide contentionis.

Contrunco as aui atũ pe.pr.deſidero ſpezare
il pane,panẽ contruncare geſtio ¶ Che è,
che ſtai coſi allegro, qd eſt quod ſic geſtis.

Cõtumaciter eſt aduerbiũ p.co. Ha reſpoſto
diſſobedientemente,contumaciter reſpon-
dit, il coſtume tanto ſuperbamẽte da refu-
B tarſi, mos tam contumaciter repudiandus
Ci.2.de diuinat.

Contumelioſe pen.pro.ingiurioſamente Ci.
primo de Offic.

Contumelioſus penul.cor.con piu ingiuria
Ter.in Phor.

Contundo is cõtuſum pe.pr.cõtundi indiffe
rẽter,[illegible] romperò, piſtarò q̃ſto muſtaccio,
ouero te farò q̃ſto muſtaccio como haueſſi
mãg[illegible]to piccioni crudi, tuũ cõtundã os,uel
occi[illegible]abo Plau.i Amp. dicit ab occo as, qđ
eſt cõminuere,& frangere maiores glebas,
non dicitur à cillere,aut incillare ut aiunt.

Cõturbo as aui atũ p.pr. Atlãte fallerà, ſpez
zera,perderà il credito,infardellarà p fug-
girſene, conturbabit Atlas Mart. Vulpi. de
inſtitoria actione L. quicunq; Labeo, Al-
phæ,de in rẽ uerſo L.quidam ſeruus Ci.ad
C Att.& p C.Planco ſe il piſtore fallerà, p-
derà il credito, ſi piſtor turbauerit Ver.ſe-
ptẽ gemini turbant trepida oſtia Nili.i.cogi
tant de cõuellẽdo audito Cæſaris nomine.

Conuaſo as aui atum pe. pro. robbano alcu-
na coſa,aliquid conuaſant.i. furantur Ter.
in Phor. Plaut.dicitur a colligendis uaſis.

Cõuenio is pe.cor.ueni entũ pro.uide conce
do,ho ſcõtrato,affrõtato uno,cõueni quen
dã Tere.in Eun.non ſon da accordo cõ tuo
patre,mihi nõ conuenit cũ tuo patre,in ter
tia tantũ perſona,nõ ſolamẽte debbo uede
re q̃ li che ho conoſciuto, neque eos ſolũ
cõuenire debeo,quos ipſe cognoui Ci.i Se
ne.Plau.i Aſi. Libanũ ut cõueniã modo. ſi
radunano,cõgregano in un loco, cõueniũt
quibus aut odiũ Ver.i, Cic.in Phi.4.ſi farà, D
ouero farà il numero quanto te ſono ſtato
obligato,cõueniet numerus quantũ debui
Ter.in Phor.ce piace, ſi patteggia Ver.12.
conuenit Euandri uictos diſcedere ad urbẽ,
noſtram uide grammaticen.uide cras.

Conuecto as aui atum pe.pro.portare, careg
giare Ver.4.a con & uecto as.

Conuelo as aui atum pe.pro.cuopro, naſcon
do.i.tego,occulto ut rem,ſententiam Gel.
7.cap 3:

Conuello is lli lſum pe pro.ſtirpare per for-
za.i.per uim euellere,remouere Ci. conuel
lit ſtatum ciuitatis.

Conuenienter pen.pro.Cic.3.de Off.conue
nienter naturæ.

Conuerto is ti rſum pe.pro. uoltano dentro
a ſe,girano dentro a ſe, ut anulum Ci.3.de
Off. Idem neque ſint cõuerſa de Græcis i. E
tranſlata,translatata, Idem conuerſa Iam
habent demonſtrationem.i. commutatam
in contrarium, Idem de Off. ex homine ſe
cõuertat in beluã.i.mutet,ſe muta,cõuerte.

Conuiuor aris atus ſum pe.pro.faceua un pa
ſto, ouero mangiaua inſieme continuamẽ-
te,conuiuabatur frequẽter Suet.in Domi.

Conuicior pe.co.aris atus ſum pr. Dice uilla
nia, ingiuria a' morti, cõuiciatur mortuis.

Cõuicio iactatus in foro eſt tuus cauſidicus,
il tuo auocato è ſtato ſcacciato, rebuffato,
rebuttato cõ uillania i la corte. Parla alqua
le uoltaua. giraua tal penſiero nel petto,al-
loquitur iactantem pectore curas, cõ baſto
nate è gettato in terra in caſa ſua, iactatur
domi ſuæ Ci.in Verrem actione.2.è fatica
to mediante li odii,iactatur odiis.

Conuoco as pe.cor.aui atum pro.eſt in unũ F
uocare,ut ſenatus Ci.chiamato inſieme i.ſi
mul uocatus.

Cõuolo as aui atũ pe.pr.Ter.in Hecy popu-
lus conuolat, corre inſieme impreſſa.i.
ſimul currit celeriter.

Cõuinco is ci ctũ pe pr.eſt ratione uinco, &
ſupero Quint.cõuincamus huius quoque
amentiam,uincemo, ſuperamo.

Cooperio is rui pe.cor.ertũ pr.c[illegible]prire.i te-
gere,ut ſcelere,lapidibus Ci.atterrare.i.hu
mare,miſeriis Sal.

Coopto as aui atum pen.pro. Ci.2 de Diui.
quem ex parte cooptaſſet.i.elegiſſet, haueſ
ſe ſcelto,pigliato.

Coorior pe.co.iris,ortus pr. Allora nato in-
ſieme

A ſiente il tumulto, tum coorto tumultu Li.
Copia, poteſtas, facultas hoc faciendi tibi nō datur, tu non hai modo, facultà di far queſto, ouer a te non accaſca far queſto.
Copioſe pe.pro. uide affatim.
Copioſius pe.co. piu abondātemente, piu copioſamente.
Copulate pe.pro. congiontamente.
Copulo as pe.cor.aui atū pro. Ci. 3. de Offi. voluptatē cum honeſtate copulauit.i.cōiūxit, ha congionto, copulor deponens Plau. copulantur dextras, toccano, cōgiungeno.
Coquo is pe.cor. xi ctū pro. cuocere ut carnē, dicitur a cogēdo: qa per ignē coercetur cibus, & producitē ad vtilitatem veſcendi.
Corchorus inter olera, ogni gallo al orto, ſi mette infrotta, in dozena come le ſtrēghe
B rotte, ouer vuole piſciare al muro cōe i cani grandi, o s'intriça come dō Giāne a meſſa, ouer ſi immeſca cōe peto in brache. ¶ Corchorus pen.co. eſt vile olus vt aliqui piſces ſed olus placet, uſurpatur contra illos, qui cum ſint nihili, magis inhiant honoribus.
Cordi ſedet, uide addico.
Cordiano nodo vel Vulcanio vinculo, uel Herculano nodo noſtra erit neceſsitudo inexplicabilior, arctior, firmior inimicis inuitis, la noſtra amicitia ſarà inſeparabile a diſpetto de li nimici. ¶ Cordianus nodus quanto magis explicabatur, tanto magis intricabatur ſic & uinculum adamantinum à Vulcano factum, quo Martem, atq; Venerē deuinxit Herculanus, Herculeus ve diceba tur nodus, quia in caduceo Mercurii duo
C ſunt ſerpentes maſculus & fœmina, qui medio corporum complexu circulum efficiūt & ad caducei capulum reuocantur Sene.
Coriis animus, uide animus in coriis.
Corio de alieno ludit, qui ſcortatur, chi ſi piglia piacere con pericolo, ouer danno di altri ¶ Apul. tractū à luſoribus de aliena pecunia ludentibus, q̄ fuit antiquitus ſcortea. i. ex pellib⁹, coriiſq;, uel a coriariis, uel a ſeruis corio ſuo dantibus pœnā ob peccatum.
Corrado is ſi ſum pe.pro. ho vna caſa che ci puoi correre cō la lancia, ouer l'ho nettata cōe un bacile de barbiero, ouer n'ho robbato, leuato per fin'a li chiodi, habeo ædes, in quibus omnia corraſi.
Corripio is pui p.co. ptū pr. Vide carpo, reprendemo li inimici, corripimus inimicos.
Corrumpo is pi ptum pe.pr. corrompe, guaſta ut mores, i peſci ſe corrompeno, putrefanno, piſces corrumpuntur Ter. in Adel. ſobornare, corrompere, ut iudicem, iudiciū Ci. mulier Ter.
Corroboro as pe.cor.aui atū pr. fortificare ut hoſtes Ci. in epiſtolis, ingeniū Idem de Off rationem Idem ad Here.
Corrogo as pe.co.aui atū pr. domandare intorno intorno, eſt circunquaq; rogare ut a uicinis ignem Ci ad Here. ut ueſtes, uaſa, pueros & ſimilia ſumimus utenda.
Corui ſunt hodie Luſciniis honoratiores, hoggi li ribaldi ſono piu ſtimati de li buoni, ouero li ignorāti, indotti, ſono piu honorati de li dotti. ¶ Ad multa quoque transfertur, pro coruis ignari, mali blaterones, pro luſciniis boni, eloquentes accipiuntur.
Corruo is rui pe.cor. ruinare in tutto, cadere in tutto ut opes, oppidum, urbem Cic. & ad Att. riſu corrui.
Coruos abi. uide abi.
Corycœus auſcultauit, uel Corycœus eſſe ſtuduit, ut pderet, ha aſcoltato, ouer ſaputo li miei ſecreti, ouer ſi è sforzato ſapere li ſecreti miei, p potermi tradire. ¶ Ci. ad At. in Coryco Pamphyliæ mōte erat copia latronū, hi diſperſi p port⁹ accedūt ad mercatores & auſcultāt quid rerū ferunt, & quo nauigant, mox congregati adoriuntur.
Corydus ſonar, quando il tuo compagno ſi rruoua rra gli indotti è molto eloquēte, tra li dotti mai parla, ouero è muto, tuus amicus inter indoctos ſicut Corydus ſonat. ¶ Corydus auicula minime canora ſtrepit utcunque inter aues mutas, apud Luſc. nunquam.
Corytheo deformior alios illudis. tu piu pazzo, beſtiale, laido de eſſa beſtialità, laideza deleggi gli altri. ¶ Hic ſtultus, uecors, ac in feliciſſima fœdiſſimaq; forma.
Corynthum adire non cuiuis homini cōtingit, non a tutti uien buona, ouero non ad ogni huomo uien fatta.
Cotidie magis, magisq; tuis de rōnibus cogito, ogni di piu pēſo de le tue utilità, ogni di andamo al peggio, cotidie deterior eſt poſterior dies.
Coxin eſt aduerbiū pe.pro. ſtando ſopra le coſſe non me partii.i. coxin inſidens non diſceſſi Apul. 3. Pomponius.
Cras mane te cōueniā, domatina ti trouarò.
Craſſo aere natus, uide aere.

A Craſtino as pe.co. aui atū pro. me ſprolōghi di domane in l'altro come il coruo, uti coruus craſtinas.

Craſſeſco is p.pr. gli uccelli ſi ingraſſano de frumento, aues craſſeſcūt frumēto Col.9. la nuuola ſi ingroſſa, nebula craſſeſcit Plin.

Craſſor aris atus p.pr. andare, gire Sal. in Iug. qui ad gloriam virtutis craſſatur, dicitur quaſi graſſari a gradior, ideo quidā ſed non bene graſſatur legunt, Apul. pili craſſantur in[illegible]tas.i.dureſcunt, ſi induriſcono, ſi fanno [illegible]ri.

Craſſa eſt Minerua, è del tempo antico, uide a[illegible]mus.

Cra[illegible]or muſa exponenda eſt Quint. ſi deue dire piu apertamente, ſi deue dire che ſi inte[illegible].

Crat[illegible] Pli. poſuit a crate, qua vertūt poſt arationem arua, raſtellare la terra.

B Crebro pe.pr. ſpeſſo, ſpeſſe uolte, ſpeſſe fiate, ſæpius, ſic & crebriter Apul. t.

Crebriter eſt aduerbiū pe.co. uide ampliter.

Crebrius pe.cor piu ſpeſſo Hier.

Credo is pe.pr. didi itum cor. hai gran luoco appreſſo al re, nimiū tibi rex credit, tribuit, uel nimium vales, potes, polles apud regē, gli do il libro in credenza, credito, credo librū, te lo credo, credo tibi, non ti fidare ne la tua bellezza, ne crede colori Verg.

Crepo as pui itū. pe.cor. l'inteſtine, interiore me ſuonano, me fanno romore, inteſtina crepant. Plau. in Me. Oui. li remi ſono rotti, remi crepuere Verg. in.5.

Crepundiis pe.cor. vide à teneris.

Creta notare, vide adiicio.

Cretenſis Cretenſem prouocat, un triſto, ribaldo, ſcelerato, mācator di fede truoua l'al
C tro. ¶ Cretenſiū mores cōuictus nimium uituperantur. ¶ Fit quoq; Cretenſis cum Aegineta agit. ¶ Vtriq; nanque peſsimi.

Cretenſis, uel cres neſcit mare, pelagus mea cauſa, per mio amore finge nō ſaperlo, ma lo ſa con li piedi. ¶ Strabo, Cretenſes artē nauigandi inuenere.

Crimînoſe pe.pr. cō accuſatione, con repren ſione, crimine.i.accuſatione Sal. in Iug.

Criminaliter pe cor. criminalmente Vlp. de furtis l. meminiſſe.

Criſpo as aui atum pe.pro. brachio criſpante ictus.i. ſoſtenente.

Crobyli iugū, l'un è triſto, l'altro è peggio, o l'uno è triſto l'altro nō è buono, mal'anno habbia chi è meglio ¶ Vſurpatur de ſocietate duorū pari improbitate, Crobylus fuit D leno omniū ſceleratiſsimus duo habebat domi ſcorta, quorū lenociniis q̄ plurimos allíciebat adoleſcentulos, & illectos cōpilabat.

Crocitat pe.cor. uide balat.

Crocodili ſunt tibi lacrimæ, fingi hauer cōpaſsiōe, miſericordia di me, & dopo me deuori, ouer cerchi la morte mia, ouer cerchi d'amazzarmi, ouer cerchi d'occidermi, cerchi diſtrugermi. ¶ Crocodilus aial hoie cōſpecto lacrimas emittit, mox appropinquātē deuorat, dicit a crocu che dilu.i.a croco, & timido, q᷑ mirū in modū crocum timeat. Aegyptij nāq; ſuper mel, quod conficiunt, crocū ſternūt, ne a Crocodilis abſumatur id maxime appetentibus, vide Herodotum in Euterpe, & Ariſto. in v. cap.33.

Cruci affixum te dedā, ſi ex ędibus digitum E trāſuerſum, aut unguē latū, aut longius vngue exceſſeris, te impicco, ſe ti parti niēte di caſa, ſe ti parti un dito lontano di caſa, ſe ti parti un pontale di ſtrenga lōtano da caſa, ſe ti parti un'onghia lōtano da caſa, Plaut. in Aul. Sumitur a diſcipulo præceptori parenti.

Crura præbeo uide cędo.

Cruento as aui atum pe.pr. non m'inſanguinaua le mano, qū ſcōgiuraua lo ſpirito, man' nō cruētabā, ubi ſpiritū exorcizabā Se.

Cruēter eſt aduerbiū pe.pr. hai paſſato ſottilmēte, delicatamēte, & nō cō ſangue, graciliter perforaſti, & non cruenter.

Crucio as, pe.cor. aui atū, pro. Ter. q̄ nos cruciāt, i. moleſtant, ci tribolano, tormentano, ruinano.

Cubo as bui itū pe. cor. bellamēte dormiua, formosè cubabat, Giouāne hora dorme riuolto in giu, hora in ſu, a la rouerſa, Ioānes F mō cubat in faciē, & mō ſupinus Iuue.4.

Cubito as p.co. aui atum, pro. continuamente, frequentemente dorme con la ſorella, cum ſorore cubitat. Ci.

Cucubat pe.cor. auit pro. uide balat.

Cucurbitam ex hoc, aut cucurbitæ florē habuero ſi efficies da q̃llo ſe'l metto in effetto, in eſecutione haueronne lucro, guadagno, o dāno, o vita, o morte, [illegible] ſarò vitorioſo, o ꝑditore. ¶ P[illegible] lucrū vitā, victoriā ꝑ florē [illegible] intelligimus quoniam po[illegible]

Cucurbitę [illegible] nō hēm', vt ꝑ te moriamur Apu. i. [illegible]emo capo de cocoza. i. nō ſum' viles,

A vilet, obiiciendiq; trucidationi ſicut cōcur
bitæ caput, quæ inter ortenſia vulgaris eſt,
& plebeia, ouer nō ſemo poltroni, nō ſemo
hoi da niēte, nō ſemo hoi di niuna cōditio
ne, nō ſemo di niūa vtilitā & hoc meli⁹, mor
ti nō retornamo, nō reſuſcitamo piu ¶ Vt
cucurbitæ ſemina, quæ reſeminata renaſcū
tur, ſunt enim ſeminoſæ, & ſatæ repullulāt,
ſi morimo le matre nr̄e non ce fanno piu.

Cude uehemētius, ualidius, sbatte piu forte.

Cucurit pe.pro.uide balat.

Cudo is cudi cuſi cuſum p.p.chi cōpone po
co dorme, q cudit aliquid, exiguū dormit,
Hier.batto, cogno moneta, cudo pecuniā
Ter.unaltra uolta, fiata, ouer di nuouo bat
temo il ferro, recudimus ferrum.

Cudetur iſthæc i me faba, qſto, ouero qſto
B male uerrā ſopra di me, ouer ſopra le mie
oſſa. ¶ Ter.in Eun.ſumit à faba, quæ cudi
tur, cū ſiliquis exuitur, uel quòd quidā ira
ti fabā male coctā, quæ nō maduerit, uel du
ra pmanſit ſupra caput coqui uelut granū
ſaxo cōminuunt, in coquū oē malū puenit.

Culpa pe.pro, uide ago.

Culpo as aui atum pe.pro.incolpare, taſſare.

Cum, noſtrā uide grāmaticē, interdū eſt ad
uerbiū, & ſignificat partim, ſi p la uirtu tua,
ſi per la recōmandatione mia hauerai fauo
re appreſſo il re, ouero ſerai fauorito dal
re, ouero ſtarai in gratia del re, cū tuo ſplē
dore, tum mea cōmendatione regi gratiſ-
ſimus eris, uel eris apud regē gratioſus.

Cumulate eſt aduerbiū pe.pr. abundantemen
te ha letto, cumulate perlegit.

C Cumulatius pe.cor.piu abundantemente.

Cumulatiſſime pe.corr. abūdantiſſimamēte,
molto abondantemente Ci.Vatinio.

Cumulo as pen.cor.aui atum pro. Ci. de off.
Aphricanus eloquentia bellicam gloriam
cumulauit.i.auxit, ha aumentato, accreſciu
to, Idem cor cumulatur ira.

Cum mula pariet, expugnabitis, mai uence
rite. ¶ Mula eſt ſterilis nunquā parit, aut
rariſſimè accidit, ideo uſurpatur pro nun-
quam, aut pro rariſſimè accidentibus.

Cum Diomede. uide Glauci pērmutatio.

Cum primum, ſubito, immediate che inco-
menzai a conoſcer me, hauere diſcrettio-
ne, hauere cognoſcenza, entrai in la città,
cum primum ſapere cœpi, urbem ſubii: duo
exigit verba, ut patuit.

Cūctanter eſt aduerbiū pe.pro.te raſpe, grat
ti il capo tricādo, dimorādo, ouero cō tricā D
za, dimoranza, cunctanter, caput ſcabis.

Cunctor aris atus ſum pe.pro.dimorano, in-
dugiano a riſpōdere, cunctantur in reſpon-
ſione, che aſpettano? quid cūctantur? ſta in
letto, cūctatur in thalamo Ver.dubita far-
lo, cūctatur facere Sue.il dimorare tardare,
indugiare ſempre è dānoſo, pericoloſo, oue
ro ogni indugio porta pericolo, cunctatio
ſemper eſt diſpendioſa.

Cuneatim eſt aduerbiū p.pr. noi andamo cō
una cōpagnia non appezzi appezzi, ouero
a parte a parte, ouero ſparpagliati, ma tut-
ti ſtretti, infrotta, non laciniatim diſperſo,
ſed cuneatim ſtipato im⁹ commeatu Amia-
nus. Apul.

Cupio is ii pe.co.iui pro. Il Re grandemen-
te deſidera partirſe, Rex miſere, diſcede- E
re cupit.

Cupide eſt aduerbiū pe co.uide conſtanter.

Cupidiſſime pe.cor.molto deſideroſameute
Ci.in Parad.

Cupidius pe.cor.con maggiore deſiderio.

Cur eſt aduerbiū pche amacchi il taglio de
la mia ſpada? mei cur enſis aciem retundis.

Cupiditas pe.cor.in obli.pr.il tuo parlare ha
piu pſto luoco, & demōſtratione di partia
lità, che diverità, tu⁹ ſermo maiorē habet au
thoritatē cupiditatis.uel ſtudii, q̄ ueritatis.

Curo as aui atum.pe.pro.ho penſiero del fat
to tuo, tuam curo rem.i.curam habeo Ci.1.
de Diui.res humanas curant, faccio bene il
fatto mio, meam curo rem, niente ti poliſci
adatti, attilli la perſona, corporis elegātiam
curas negligēter, ſemo graſſetti, annonam F
curamus, curaui hoc faciendum, me ho fat
to fare queſto, curaui factum, ho fatto che
ſi faccia, curaui cædendos porcos, ho fatto
occidere li porci Cic. curat cœnam, appa-
recchia da mangiare, non tuam curas vale-
tudinem, non hai alcuna pietā di te.i.reſpi-
cis, gouerni il figliuolo & la republica, filiū
& rēpubl curas, quid me curas? che hai a fa
re di me? Ver.in Buc.nec munera curat Ale
xis, non ſtima, non prezza Plin.1.epiſtola-
rum curatur a multis.i.æſtimatur Ci. ab eo
nullo curari velle, quo curaret ſuos omnes
perdidiſſet.i.medicare, gouernare.

Cur eſt aduerbium perche amacchi il taglio
de mia ſpata? mei cur enſis acies retundis.

Curioſè eſt aduerbiū pe.pro.non ha ceſſato
adomādare con grande anxietà, ouero dili

A gentemẽte,& cõ ſolicitudine,ouer ſolicitã
mẽte,ſcrupuloſè, curioſeq; ꝑcõctari nõ de
Currẽs ſol⁹,uide quiſq; ſolus currẽs. (ſiuit.
Curſim eſt aduerbiũ pe.pr. correndo corre-
rò,curſim curram Plaut.
Curriculo ẽ aduer.p.co.ua ꝓſto quãto puoi,
curriculo ꝑcurre,currus bouẽ , uide bouẽ.
Curru delapſus,uide de curru.
Curſu lãpada mihi tradis,doue tu manchi io
ſupplisco,ſuccedo ¶ Var.de re ruſt.ſumiẽ
à Prometheis ludis , i quibus currẽtes facẽ
portabant quã defatigatus ꝓximo dabat in
manũ,is itẽ defeſſus alii, ſic ſucceſſione tra
debãt inuicẽ,ut alii. ¶ Te do la uittoria,oue
ro me do ꝑ uinto. ¶ Quia ſi primo fax ex-
tinguebaẽ,uictoria ad ſecũdũ transferebaẽ.
Curro is cucurri rſum pe.pr.correre , in ſyl-
uis,in le ſelue, per ſiluas,per le ſelue Ci.3.
B de Offi.ſtadium cucurrerit.
Curſito as pe.cor.aui atũ pr.cõtinuamente,
frequentemẽte corro piazza per piazza &
mai me affiggo , fermo , uicatim curſito,&
nunquam reſiſto.
Curueſco is pe.pr. gli arbori ſi piegano ꝑ la
abũdantia, arbores hubertate curueſcunt.
Cuſpido as pe.cor.aui atum pr.appontimo,
aguzzamo la lancia,cuſpidamus haſtam.
Cute,& intus , uide in cute.
Cyaneas non omnibus,uide non omnibus.
Cymba Charonis,uide alterum pedem.
Cyclopicã degit uitã Cęſar,Ceſare uiue ſen
za legge,coſtume,timor de Dio, ouero ui-
ue,campa a modo de beſtia. ¶ Sumiẽ à Po-
lyphemo ſine lege,doctrina,& religione ui
Cytharœdus fit,uide aulœdus. (uente.
Damno as aui atũ pe.pro. incolpamo la na-
C tura de le coſe,rerum naturam damnamus
Ci.Tuſ.4.Hiero.quid igitur damnamus ue-
teres.i.culpamus,incolpamo, Ci. in Verrẽ
actio.2.q de maieſtate damnatus,& in Tuſ.
capite damnatus,& ad Heren.in.4. peccati
mulierem damnabant,Hora.dãnatus longi
Syſiphus laboris,Ci ad Heren.in primo de
pecuniis repetundis damnatus ,ſceleris dã-
nare Oui.quantæ ſummæ damnatus Li.47.

Dapſiliter,dapſilius, dapſi-
le Suet.uide appono.
Dare manus,terga, copiã,
facultatem uide do.
Dauus ſum , & non Oedi-
pus,ſono huomo & non
Dio che ſappia indiuinare li cuori de gli ho D
mini,ouero le coſe da uenire, ouero le coſe
oſcure. ¶ Ter. in And. Oedipus prodicebat
ænigmata , obſcuraque ſoluebat. Sphynx
enim ꝓpoſuit,quod eſt animal primo qua-
drupes,mox bipes,deinde tripes,reſpondit
Oedipus eſſe hominem,conuenit obſcurè
loquentibus ut Ioannes ſum nõ Oedipus.
De, per amor mio , per cauſa mia,de me Ci.
ad Lent.noſtram uide grammaticen.de ſen
tentia Cæſaris,ſecondo il parere,de ſentẽ-
tia deducere , leuare dal parere , deductus,
mutato de fantaſia , leuato dal mio parere,
giudicio, multa de nocte , aſſai de notte da
te lo cõpra , emit de te , id eſt a te de pran-
dio,id eſt poſt,dopo,de uento.i.propter uẽ
tum non ueni,per.
Dealieno ludis corio, uide corio.
Dealbico as pe. cor.aui atum pr.uide affigo. E
Deambulo as p. co.aui atũ pr. uide aduerto.
Deartuo as pe. cor.aui atum pr.lhai tagliato
a membro a membro,ouero lhai diſmem-
brato, deartuaſti Plaut.in cap.
De armo as aui atũ p.pr.deſarmo il carcaſſo,
de armo pharetram.
De Aſini umbra depugnãt,certant,conten-
dunt combatteno,ſcaramucciano , contra-
ſtano de coſe di niente , ouero de fraſche.
¶ Defluxit à Demoſthene,qui in cauſa ca-
pitali cum à iudicibus non auſcultaretur re
citauit fabulam cuiuſdam adoleſcentis,qui
aſinum conduxerat Athenis Megarã quid
rerũ deportaturus,in uia,cum æſtus ingra-
ueſceret,nec inueniret quo umbraculo ſo-
lis ardorem euitaret , depoſitis clitellis ſub
aſino ſedens eius umbra ſe obtegebat , id
agaſo nõ ſinebat hominem depellẽs,clam F
tansq; aſinũ, nõ umbram locatam, ſic con-
tendebant,hoc audito iudices manebant at
tenti,parabat diſcedere.
Demoſthenes rogatus à iudicib⁹, ut ꝑgeret,
inquit de aſini umbra libet audire,uiri cau-
ſam de uita periclitantis audire grauamini.
¶ Ab aſini umbra digredimur,diſcedimus,
ne partimo da queſta coſa di mente,ouero
di fraſche.
Deauro as aui atum pe.pro.tutto lha indora
to,deaurauit.
Debello as aui atũ p.pr.ha pigliato i guerra,
in cãpo il nimico,debellauit inimicum Pli.
Debeo bui pe.cor. uide acceptũ fieri, & no-
ſtrã grammaticen,uide animã,& accipio.

A Decacumino as pe.co.aui atū pro.ſpontato, tagliato la cima, ſummità, decacuminauit hærbas,ulmos Col.Pli.

De calcaria in carbonariam,intelligitur incidis,uel decurris,tu uai ben fuora di propoſito,❡ Calcaria,ubi calx coquitur, Carbonaria, ubi fiunt carbones.

Decalceo as pe.cor.aui atū pr. deſcalzare ut regem,sferrare ut equos.

Decapulo as pe.cor aui atum pro. deuacaua la langella di oglio, decapulabat lagenam oleo,dicitur & decapulatur oleum Plin.

Decauleſco is pe.pr.auante che ſe sfrondano le herbe te uerrò a uedere, priuſquam decauleſcant hærbæ uiſam.

Decedo is ſsi ſſum pe.pr.a q̃ſto niēte ſe puo aggiōgere,ouer ſcemare,huic nihil accedere,nihilq; decedere poteſt Lact.1.è morto,
B deceſſit,uel deceſſit è uita Ci.ſi è partito da la prouincia,deceſſit,decedā uia uel de uia, andarò fuora uia,Suet.in Cæſ.

Decet pe.cor.ſtar bene,conuenire.ut te decet currere,& hæc te decent,olim tibi.

Decidit in pedes,uide animus noſter.

Decenter p.pr.æſt aduerbiū,lo inamorato ueſtito attillatamēte,ornatamēte ſi abbruſcia di dētro,amator decēter ornatus ultulatur intimè, Lucretia aggratiatamēte ſe alzaua & abbaſſaua,Lucrētia decenter inundabat. ❡ Sumitur a maris undis.

Decerno is creui etū pe.pro.il re farà, determinarà,deliberarà a diſpetto, cōtra uoglia del populo,rex iuito populo deſtinabit, ſtatuet,decernet,ſono uſciti fuora à combattere & ſcaramucciare, egreſsi ut decernerent.Li.1 Ci.Pli.3.uide ab ipſo. C

Decies pe.cor.te do diece ducati auāte mano,ouero inante mano, decies tibi præbeo aurū præ manu, de his aduerbiis noſtrā uide grammaticen.

Deceſsionem facio, uide acceſsionem.

Decerpo is pſi ptum pe.pro.coglio li pomi, decerpo poma.

Decido is di pe.co.ſum pro. noi inſilicamo, facemo le ſtrade di pietra accio niuno ci caſca,nos nequis decidat delapidamus.

Declaro as aui atum penul. pro. dechiarare, ut lectionem, Cice.in Phi.præſentiam ſæpe diui ſuam declarant,id eſt oſtendunt,de moſtrano,dicitur a de, id eſt ualde, claro, id eſt dilucido.

Declino as aui atum pen. p ro. la ſoma pende in un lato, ſarcina in alterum declinat lat°,Apul.7.fuggo,le coſe da nuocere,nocitura declino Cic.ſi è partito da la religione,declinauit à religione Ci.in Ver. act.5. D

Decoro as aui atū pe.pr. ornano le mura,decorant parietes pen uerò cor. honorifico.

Decoriter pen.cor.eſt aduerbium, li capelli con gratia ligati te delettano,crines decoriter impediti delectant te.

Decore pe.pro.eſt aduerbium,è formata ornatamente,formata decore,id eſt eleganter Cic.pri.de diui.

Decollo as aui atum pe.pr.ha tagliato il collo a li nimici,inimicos decollauit.

Decoloro as aui atum pen.pro.il ſole me ha ſcolorito, ſol me decolorauit.

Decoquit pen.cor.xit pro.il mercante falliſce,perde il credito,negotiator decoquit ❡ In tertia tantum perſona eſt rem deperdere, & ponitur abſolute, trahitur ab his, qui gulæ uitio omnia conſumunt coquendo,id eſt arte culinæ,paidiſſeno, digeriſſeno il cibo per il caldo, eſcam calore decoq̃rēt Hiero.cuocono molto bene la carne, carnē decoquunt Verg.1.Georg. Vulcano decoquit humorē,id eſt coquendo minuit. E

Decoquis,uel elixas laterem,ci perdi le fatiche in uano,non ne leui acqua,tu predichi al diſerto, per niente lo amolli, mai lo reduci al tuo uolere. ❡ Lateres nulla molleſcunt decoctione, ſic durus nullis molleſcit precibus.

Decreſco is creui pen.pro.le ricchezze creſcono,& mancano,creſcunt,& decreſcunt opes Ci.de diui.2.Mart.

Decūbo is p.pr.bui cor. diſſe che uolea morire,ſe uelle decūbere tradidit Ci.Tuſ.2.dor- F
me abaſſo nel ſolco,decūbit inſulco, Col.

Decurro is rri rſum pe.pro.corre abaſſo dal caſtello,decurrit ab arce.

Decurru delapſus non pergo, non me recordo che uoleua dire, ouero me diſmentico quello che hauea propoſto dire,& nō continuo. ❡ Sumitur à Phaetonte curru decidente, qui parentis ſolis monita fuerat oblitus.

Decuſſo as aui atum pe.pro. lha ſegata per mezzo,mediā decuſſauit Ci.de uniuerſitate,Martia.de coluris circulum decuſſantes.

Decutio is pe.cor.ſſi ſſum pro.gittò a baſſo li capi de' papaueri, capita papauerum decuſſit Li.Front.

A Dedecet dedecuit pen.cor.non è cõueniente, non ſta bene Cic.1.de Off.ſi quid dedeceat in illos.

Dedecoro as pe.cor.aui atum pro.diſhonora, ſuergogna tutti, è deshonore a tutti, omnes dedecorat.i.deturpat Cic.3.de off. Sal. in Iug.Ter.in Hecy.

Dedico as pe.cor.aui atum pro.ha dedicato, conſecrato le ſtatue a Febo, Phœbo ſtatuas dedicauit.

Dediſco is p.p.didici co.quæ puto dedidicit, qual coſa peſo che ſi l'habbia ſcordata, diſmẽticata Oui poetę dememini dicũt Mar. Ipſe Iubet mortis demiminiſſe deus.

Dedo is pe.pr didi itũ cor.uide arbitrio, hinc deditionẽ faciet urbs, la città s'arrenderà.

Dedecoro as aui atũ pe. pr.ſuergognarai tutti li tuoi,tuos dedecorabis oẽs Ci.3.de of.

Dedecori nobis erit, ſi diripiemus urbem, ſi

B daremo la città a ſacco,ci è uergogna, non ci ſarà honore.

Dedignor aris atus ſum pe.pro.nõ li ho giudicati, ſtimati degni per marito, ouer ſi ho diſprezzati hauerli per marito, quos ſum dedignata maritos.

Dedoceo es cui pe.cor.ctum pr.la fatica del deſmenticare,diſcordare lo imparato nuoce,dedocendi labor obeſt.

Dedoleo es lui pe.cor.in una uolta,ſiata potei priuarmi del dolore, potui dedoluiſſe ſemel Ouid.

Dedolo as aui atum pen.prod.partes putres dedolandę ſunt, le parte putride ſe deuenó bene adaſciare Col.5.

Deduco is xi ctũ p.pr.i la uernata tiramo le barche i terra & in la eſtate le uaramo ĩ mare.in hyeme ſubducim' cymbas,& in æſtate deducim' Ci.3.de Of.ſubducta eſt, te biſogna aſſottigliare la uoce acio che paianó parole de femina,uocẽ deducas oportet,ut mulieris uideanẽ uerba Põpo Affrani' voce deducta.qſto nõ te ſe puo leuare di bocca, hoc a te deduci nõ põt Ci.infrotta lhãno accõpagnato i caſa,freqnẽtes eũ domũ deduxerũt Li.uoi auilite, uituperate ſta città cõ la cariſtia de le coſe da mãgiare,hãc uos deducitis urbẽ edulũ caritate,portano abaſſo la luna,deducũt lunã,leuo li piedi dal letto deduco pedes de lecto Plauin curſa mente ſe remoue,leua dal propoſito, mens à propoſito deducit Ci.in Catilinã,Hie.hauẽdo fatto cõto de li dinari ho recolto la ſumma

C

de mille ducati, rõnibus deductis,vel ſubductis i tua pecũnia aureorũ mille feci ſũmã, Ci.il marito mena la mogliere in caſa, & lo innamorato l'innamorata, marit' uxorẽ, & amãs amatã deducit Ci.in Verrẽ actione.4. Oui.in faſtis, Vlpia.de cõditio l.hæc cõditio i domũ mariti deducta ẽ, deſeccare, nettare li riui, riuos deducere Ver. r.Georg. D

Defamo as aui atum pe.pro.ha leuato la fama a Ceſare, ouero ha diffamato Ceſare, defamauit Cæſarem Gel.

De facie tuam noui uirtutem, poco ho conoſciuto la tua uirtu Ci.in Piſonem.

Defæco as aui atum pe.pr. tramutano li uini, uina defæcant Pli.

De fæce hauriebat quoque, trattaua ancora coſe uile,& di niuno emolumento Ci. ſumitur à uinum una cum fæce haurientibus.

Defectu ſeruorum lucrum non facio, per nõ hauer ſerui non guadagno. E

Defendo is di ſum pen prod. defendemo la cauſa tua, tuam defendimus cauſam, li nobili cacciano, remoueno la ingiuria, nobiles defendunt iniuriam Cice.3.de Offic Gell. lequali cacciano, leuano uia il freddo, & il ſole, quæ frigus defendunt,& ſolem Cato de re ruſt. diminuire li prati, defendere prata Idem.

Defenſito as pe.co.aui atũ pro. cõtinuamente defendeno il populo, defenſitãt populũ.

De ferina comediſti carne, ſtai a repoſarti, ouero ti riposi. Creditur ferinam carnem comeſam crebras excitare oſcitatiões, ideo negligentibus & oſcitantibus, ſupinisque conuenit.

Defero tuli pen.cor.ers latum pro. porta a baſſo la commesſione, mandata defert, id eſt deorſum fert Verg.gli auiſa, manifeſta, annuncia per litere il fatto tuo, tuam per literas defert rem.i.manifeſtat Ci.Sulp.& in primo de Diui. accuſa occultamente il nimico, inimicum defert, maieſtatis delatus Corne. Nepos accuſato in crimine læſæ maieſtatis, uogliano darſi ĩ potere de Pompeio, ad Pompeium deferri uolunt Cice. in epiſtolis, alquale ſi attribuiſce, da il primo luoco, cui primæ deferuntur Cice.de perfecto Orat.uide aquam in mare Lacta. diuinos honores parentibus detulerunt, id eſt conſtituerunt, præſtiterunt, hanno ordinato, Verg.detulit armari claſſem, id eſt nunciauit, dixit, ha ditto. Cic.maior F

A ior pars eo deferri ſolet. i. trahi, duci, portarſe, Idem ad quos reipublicę gubernacula deferat.i.committat, commendet, recomanda: la naue è intrata, tirata al porto, nauis delata eſt in portum: denuntia Pompeio, nomen Pompei defert Ci. pro domo ſua: Piſo adomanda la denuncia, Piſo delationē nominis poſtulat Ci. in Verrem: manifeſta il celato, manifeſta il naſcoſto, aſcoſto, nomen deferr] hominis.i. cælatum prodit, manifeſtat Lucil. Ci. Att. flentes equitum ſcelera, & miſerias ſuas detulerunt.i. conqueſti ſunt, ſi ſono lamentati.

Deferbeo bui pe.co.es pro. la pignatta quando perde il bollore, ſe rafredda, olla quādo deferbet, frigeſcit.

Deferueſco is pe. pro. vide commoror, li vil-B lani laſciano freddare il fieno, agricolæ fœnum deferueſcere patiuntur Col. 2.

Deficio is pe.cor. eci ectum pro. li ſignori ſono rebellati, reuoltati dal Re al Papa, reguli defecerunt, deſciuerunt a rege ad pontificem. vide careo, che io venga meno, ouer a mācare, vt ipſe deficiam Hircius, ponitur abſolute, dicitur & animo deficiant, ſe ſpauentano, atterriſcono Idem, le ſelue non fanno, producono ghiande, glandes deficiunt ſyluis Verg. vedi che non li manca, ouer non ſi priua de l'antico alimento, ne priſtino alimento deficiat Col. 3. & tunc iungitur ablatiuo ſine præpoſitione, non hauerò tempo, dies deficient Cice. memoria mē deficit, me lo diſcordo, diſmentico Col.

Deficit vel offendit in limine, auanti che in-C comenzaſſe, è venuto meno, Egreſſurus domo pedē in limine ſtatim offendit antequā aliquid cœperit agere.

Defigo is xi xum pe.pr. ficco, ouero pianto, ouer metto ſotto il ſarmento, ſarmentum defigo Col. 3. ſi voglia abbandonare all'vltimo, defigatur.i. poſtremo expiret Pli. 7.

Definio is pen.corr. iui itum pro. Cic. in Phi. aſpectu noſtro definiunt.i. terminant, Idem ſedes ſibi optimas, ortos, tuſculana, albana definiunt.i. inter ſe diuidunt, ſe le ſparteno tra loro.

Deflagro as aui atum pe.pr. è abbruſciato in tutto di colpo di tuono, ictu fulminis deflagrauit Ci. 1. de diui.

Deflammo as aui atum pen.pro. ammorzo la torcia, deflammo facem Apul.

Deflecto is xi xum pen pro. calla, piega, abbaſſa il ramo, deflecte ramum col. 3. ſi è partito, vſcito de la ragione, de via deflexit Cice. D

Defleo pe.co. es eui etum pro. chi ſe ha fatto il male eſſo molto bene ſel pianga, qui ſibi malum peperit, ipſe defleat, piangendo ce ha perſo gli occhi, defleuit oculos Quin. in decla.

Deflocco as aui atum pe.pr. tu cimi li panni, pannos deflocceas.

Defloreo rui pe.cor. la vite sfioriſce, perde li fiori, vitis defloreſcit Plin. 17. il grano fioriſce, defloreſcit frumentum col. 3.

Defloret pe.pr. li arbori ſono ſenza fiori, arbores deflorent, in qua ſignificatione non vterer prima, & ſecunda perſona Li. gloriā victoriæ defloratam.

Defluo is pe.co. xi xum pe.pro. il fiume, l'ac- E qua, corre abbaſſo, a goccia a goccia, aqua defluit guttatim, il mio parlare è venuto a le amicitie, mea defluxit oratio ad amicitias.

Defodio pe.co. is di ſſum pro. li auari ſotterrano li dinari accioche non ſe trouino, numos defodiunt auari, ne reperiantur, accioche la terra ſi zappa dentro, ouero ſotto, vt ſolum defodiatur col. 12. zappando facciamo la foſſa, ſcrobem defodiamus Idem.

Defore pen.co. noſtram vide grammaticen, promette non douer mancare, venir meno a niuno, promittit nulli ſe defore Sili.

Deformo as aui atum p.pr. le guerre hanno disfatta, diſtrutta Italia, bella Italiā deformauerunt Ci de ſene: le ſcene ſi fabricano, annobeliſcano, adornano, fanno de nuoua F forma piu belle con le colonne, ſcœnæ deformantur columnis Vitru. 5. per lo pianto continuo tua mogliere è fatta laida, brutta, contrafatta, luctu diuturno tua deformata eſt vxor Apul. Hier. Lact. Il ſartore ha guaſtato il mio mantello, ſartor meum deformauit pallium.

Deformiter eſt aduerbium pe.cor. è fatto laidamente, bruttamente, deformiter formatum eſt.

Defraudo genium Ter. in Phor. vbi tu indulges genio, io ſtento, trauaglio, quando tu te pigli piacere, quando attendi a godere, attendi a trionfare, vide affligo ¶ Genius deus vt Cenſorinus a gignendo dictus, ꝙ nobiſcum gignitur, aut ꝙ genitos ſuſcipit, & curat, cui mero te lætifica, & non hoſtia re

lucubri

A lugubri ſacrificabant lætantes. Quoniã vt Var. quando die natali munus annuum Genio ſoluerent a cæde, & ſanguine abſtinebant: ne qua die ipſi lucem acceperant, aliis demerent.

Defraudo as aui atum pen. prod. me leua per fraude, defraudat. i. per fraudem detrahit Ter. in Adel.

Defrico as pe. co aui atum pr. raſpami bene, ouer abbaſſo, che io te raſparò, grattarò de tro, quando te moleſtano le pulci, defrica me, q te infricabo, quando te pulices inceſſunt.

Defringo is egi ctũ p. pr. li rami chinati, ouero abbaſſati ſi rompeno, rami defringuntur.

De fructu vide arborem.

Defrugo as aui atum pen. pro. ha deſſiccato, B aſſaccato, colto, leuato tutti li frutti, defrugauit fructus, ha disfatto, perſo, deſtrutto, aſſiccato tutta la terra, defrugauit ſegetem Plin.

Defruto as pe. co. aui atum pro. è licito fare il vin cotto, cuocere il vino, defrutare vinum licet Col. 2.

Defugio is pe. cor. gi pr. non ho fugito in tutto la fatica, laborem non defugi Lact. 5.

De fumo diſceptant, vel lis eſt de lana caprina, contraſtano, diſputano, contendeno de coſa di niente, o minima. ℂ Horat.

Defundo is di ſum pe. pro gietta l'acqua abbaſſo, defundit aquam. Cato de re ru.

Degenero as pe. co. aui atum pro. ſi tu ti aſſomigli, reſomigli a' tuoi, io non raſomiglio a' miei, ſi tu non degeneras a tuis ipſe degene C ro a meis Prop. queſti frutti eſcono dal ſuo geno, ouer impegiorano, hi fructus degenerant Verg. Hiero.

Deglabro as aui atum pen. prod. noi pelamo, carpimo le penne a le galline, gallinas deglabramus.

Deglubo is ktum pe. pro. douemo toſare non ſcorticare il beſtiame, pecus tondere, non deglubere debemus. ℂ Deglubo eſt excorticare, & librum detrahere Paulus. ff. arborum furtim cęſarum; Apul. vero viuos homines deglubere ait: proprie ſignificat folliculum excutere, & fabas ſua denudare ſiliqua; ideo Catul. & Apul. in obſcenam acceperunt partem.

Deglutino as pe. cor. aui atum pr. non ſcollare il libro, ſe non lo vuoi vendere, librum ſi nolis vendere, ne deglutines.

Dego is egi pe. pr. mentre grandemente deſi D dero la tua morte, malamente viuo, campo, dum tuum inhio fatũ, peſſime dego, dicitur & dego vitã, & vita degitur, ſi viue ſin'al fine Lact. diminuirò queſta fatica, iſtum degam laborem Plaut. in Aul. ſarà leuato per forza il cuoio da la ſpalla mia, degetur corium de tergo meo Idem in Epid.

De gradu deiectus ad me veniſti, hai laſſato, abbandonato la impreſa, ouero ſei venuto meno per paura, & ſei venuto a me. ℂ Gradus eſt firmitas ſtandi. Cic. de Off. 1. nec tumultuantem de gradu deijci. ℂ Sono ritornati, reſtituiti a l'eſſere di prima, in gradum reponuntur Quint. 4.

Degrauo as pe. co. aui atum pro. te diminuirò, allegerirò il peſo dal capo, caput ponde re degrauabo. E

De grege illo eſt, è di quella compagnia, parte, partialità Ter.

Degulo as aui atum pe. pro. ogni coſa inforcha in canna, a la gola, ſi mangia ogni coſa, omnia degulat Plau.

Deguſto as aui atum pe. pro. aſſaggiare, prouare, guſtare, deguſtare non modo de cibis, ſed de aliis etiam Cic. ad Att. iſtum conuiuã tuum deguſtes, Idem reguſto tuas literas.

Dehabeo es hui pe. cor. non ho, Hier. ad Euſto. quid poſtulet, nemo dehabeat.

Dehinc, vide abhinc.

Dehiſcit pen. prod. s'apre per inghiottire, vt terra. i. aperitur, vt ſorbeat Verg. in. 4.

Dehaurio pen. cor. is ſi ſtum pro. vuotare, vt F amurcam Cato de re ruſt. i. vacuum facio.

Dehortor aris atus pe. pro. vt a virtute Cice. Sal. ſconforto, diſconſeglio, deſanimo. i. diſſuadeo Ter. in Phor.

Deiero as aui atum pe. pr. chi giura Dio, molte volte lo ſpergiura, qui deierat deum, ſæpe peierat.

Deiicio is pe. cor. eci ctum pro. da le colonne ha giettato abbaſſo la tela, a columnis deiecit telam, non remouena, leuaua gli occhi da la republica, a republica oculos non deiiciebam Cic. in Phi. ſi m'haueſſe caccíato, ſcacciato, remoſſo, leuato per forza da la edilità, ſi me ædilitate deieciſſet, Idem, Dio mãda abbaſſo tuoni da cielo in terra, Deus tonitrua cœlo deiicit in terras Verg 8.

Deiectus de gradu, vide de gradu.

Deinceps pe. pr. prima ha parlato il re, dapoi tutti li ſignori hanno ſeguito l'uno dopo l'altro,

A l'altro, rex primo verba fecit, poſtea reguli eum deinceps, vel ſubinde ſecuti ſunt, il dirò per ordine, deinceps referam. noſtram vide grammaticen.

Deintegro eſt aduerbium pe. pr. non voglio piu leggere Verg. nolo iterum, denuo, deintegro, rurſus profiteri prælegere Vergil. è biſogno fare ragione da nouo, de integro ratio ineunda eſt.

Deis ſecundis, vide auibus.

Deis malignis, vide auibus.

Deiugo as pe. co. aui atum pro. la noſtra amicitia niuno la ſepara, noſtram nullus familiaritatem deiugat.

Deiuro as aui atum pe. pr. vide admolior.

Delabor pſus ſum pe. pro. eris cor. è caſcato, delapſus eſt, la robba conſumarſe, reducer-
B ſe a niente non me piace, rem delabi nõ placet Cic. de offi. 2. ſi cala, manda abbaſſo dal cielo, cœlo delabitur. Li.

Delacrymo as pe. cor. aui atum pro. chi getta lacrime non è forte, qui delacrymat, non eſt vir: la vite lacrima, vitis delacrymat Col. 5.

Delaſſo as aui atum pe. pro. molto affatica il ſuo corpo, ſuum delaſſat corpus.

Delapſus curru, vide curru.

Delapido as penul. cor. aui atum produ. vide decido.

Delecto as aui atum pe. pr. delettare, dar piacere, dar ſolazzo, noſtram vide grammaticen: delector literis eſt deponens Quintil. delectatus eſt in his.

Delectare noſtrum ocium necubi, quam hic
C poterimus, in parte del mondo potemo più ſguazzare, trionfare, godere che qua.

Delectus habetur hic, qua ſi danno dinari, ouer ſi fa gente Ci. dicitur quoque habere delectum, hauere elettione Ci.

Delego as aui atum pe. pro. deputa, prepone ogni imprudente a queſto negocio, imprudentiſſimum quemq; huic negocio delegat Col. che dodici ſi mandaſſeno imbaſciatori al re, duodecim delegarentur ad regem Li.

Delenio pen. cor. is iui itum pro. la iracundia molto ſi placa, iracundia delenitur Col.

Deleo penu. cor. es eui etum pro. voi caſſate, ſcãcelate, rouinate il libro che non ſi puo leggere, librũ vt legi nequeat, deletis: leuarò, ſcãcellarò, caſſarò tutte le donne da l'animo, delebo omnes ex animo mulieres Ter. in Eun.

Delibuit eum, contigit vnguentis, & delibuit D i. unxit, l'ha toccato con profumi, & l'ha vnto Sol. licet negent inueniri delibuo.

Delibero as pe. co. aui atum pr. deliberare, dicitur a libella, qua quid perpenditur.

Delibo as aui atum pe pr. eſt leuiter attingere aliquid de laude Cice. in epiſtolis, toccar poco, toccar leggiermente.

Delibro as aui atum pe pr. auanti che haueſſi ſcorticato li arbori miei, doueſſi bene cõſiderare queſto fatto, prius quam meas delibraſſes arbores hoc librare debuiſti facinus.

Delinquo is qui ctum pen. pro. peccare, fare errore, diſordinare.

Deliqueo pen. cor. deliqueſco pr. ſi fa liquido, ſi liquefa molto Ouid. deliquit ſtagnũq; ſuo de nomine fecit.

Deliteo pe co. deliteſco pro. naſcondeti, accouati, infornati, chiauati in vna grotta, in antro deliteſce. E

Demergo is rſi rſum pe. pr. vide merſo; eſt diuerſe mergo Lact. 6. terreniſq; demerſum, annegato in tutto, ſommerſo in tutto.

Demigro as aui atum pe. pr. in hanc demigrauit viciniam Ter. è venuto a habitare a queſta vicinanza demigrat ex vrbe. i. diſcedit, ſi parte.

Demitto is ſi ſum pe. pr. ſi manda giu dal cielo, cœlo demittitur Vergil. callo, abbaſſo il volto, vultum demitto; Ver. in. 2. multos Danaũ dimittimus Orco. i. occidimus, ammazzamo, occidemo; Idem 2. Geo. in ſolido puteum demitti. i. defodi, cauarſe.

Demo is pſi ptũ pe. pr. taglia, demit vt capil- F los Plaut. in Aul. leuano al riccho, demunt diuiti Ter. in Phor. demit ſibi aurum. Idem in Eun. & A del. dempſit metum; demittitur ſanguis maxime è capite Var. de re ruſt. ſi li trahe ſangue, caua ſangue.

Demorſos ſapiunt vngues, vide cedro.

Demulceo tibi caput quando te conſpicio, te faccio feſta, carezze quando te vedo Hier. Ter. Quint.

Demum pe. pro. vide bis; quella ſolamente è gran virtu, ea demũ eſt magna virtus Quintil. Cice.

Denarro as aui atum pe. pro. ha narrata; conta l'hiſtoria per ordine, hiſtoriam denarrauit.

Denaſo as aui atum pe. pro. te leuarò, tagliarò il naſo, denaſabo te Plaut.

Denego

A Denego as pen.co.aui atum pro. ſe la ſiccità non ha voluto dare, ouero non ha dato gli alimenti a le vettuaglie; ſi alimenta frugibus ſiccitas denegauit, Lact.2.

Denigro as aui atum pe. pro. fa il capello negro, denigrat capillum Pli.

Denique pe.cor. vide bis.

Denobilito as pe.cor.aui atum pro. chi vitupera, infama vn gentil'huomo non fa officio d'huomo da bene, qui patritium denobilitat, non probi uiri munere fungitur Ter.

Denodo as aui atum pe.pro. ſpara l'arco, arcum denodat Apul.

Denoto as pen.cor.aui atum pro. eſſendone colpati, repreſi gli ſcholari, cum denotarentur diſcipuli. Cypri. l'hanno ben notato, ſegnato, denotauerunt hominem.

B Dente rodor Theonino, & cauſam ignoro, dicono male di me, & non ſo la cauſa, ¶ Horat. trahitur a Theone, vel Theonino poeta mordace, atque maledico.

Denuo aduerbium pen.cor. vide de integro.

Deorſum, & nõ ſurſum curro, corro verſo in giu, & non in ſu.

Depaciſcor pactus ſum pe.pr.ſceris co. Ter. in Phor. depaciſci morte cupio, deſidero patteggiare, ſare patto con la morte.

Depalmo as aui atum pe.pro. qualunche hauea battuto, percoſſo con la pianta de la mano, haueа dato vna palmata, quemcunque depalmauerat Gel.

Depango is pen.pro. baſtarà piantare: ficcar bene in terra la vite, ſat erit vitem depangere Col.40.

C Depello is Iſum pen.pro. puli cor. caccia abbaſſo il nimico, inimicum depellit Ci.de off.3. manu depellere.i.deuincere: eſt & a lacte remouere, deſmammare.

Dependo is di nſum pe.pro. ti biſogna pagare, patire la pena per quello che m'hai promeſſo per Pietro, ouer per parte di Pietro, depẽdendum tibi eſt, quod mihi pro Petro ſpopondiſti: ſta ſoſpeſo, & non ſcende abbaſſo, ne ſaglie in ſu, pendet, nec dependet, nec propendit Plau.

Dependeo pe.co. es di ſum pro. il numero de le vue pende abbaſſo. numerus vuarum dependet Col.4. la ſalute de quelli ſi ſoſtentaua da la noſtra ſalute, illorum ſalus à noſtra ſalute dependebat Ci.

Depereo is ij pe.co. vna gran parte ne muore, magna pars deperit. tu muori di Lucretia, ouer ſommamente, grandemente, impatientemẽte ami Lucretia, tu Lucretiam deperis Plaut. D

Depilo as pe.co.aui atum pr. ti carpirò, tirarò li peli, depilabo te.

Deplanto as aui atum pe.pro. il villano pianta, & io ſpaſſino gli arbori, villicus plantat, & ipſe deplanto arbores.

Deplano as aui atum pen produ. impianarò, ſpianarò li monti, montes deplanabo Lactan.4.

Deplumbo as aui atum pe.pro. nel fuoco nõ ſi ſtrugge, liqueſa lo argento come il piombo. in igne argentum, vti plumbum non deplumbatur.

Depono is pe.pro. ſui itum co. vuoici metter pegno il libro che non lo intendi? vis deponere librum, ꝙ non percipis? tu pigli calde, calde, ouero pigli ſopra te, ouero incarrico tuo queſte facende, & dapoi le laſſi fredde, fredde: hæc ſuſcipis negocia, & mox ſeponis, vel deponis, il Re ha poſto abbaſſo, ouero ha deſtrutto li ſuoi nimici, ſuos rex depoſuit inimicos; te ha priuato de l'imperio. te depoſuit imperio Plaut. Suet. E

Depoſco is pe. pro. la canepa molto deſidera, ouero recerca la terra graſſa, canabis ſolum pingue depoſcit Col.2.

Deporto as aui atum pe.pro. l'ha portato da la prouincia, ex prouincia deportauit, quando tu reportaui il cognome da Athene, io reduceua, riportaua indietro il letto, quando cognomen ab Athenis deportabas, ego reportabam lectum Ci. Lact.

Deprendo is di nſum pe.pro. ſi te trouo, coglio, inchiappo in fallo, ſi in facinore te deprendo.i.inuenio Ci. Sal. tu cognoſci l'animo mio, meum deprendis animum. F

Deprendo is di ſum pen.pro. idem eſt, quod, deprendo Sal. in Cat.

Deprecor pen.cor. aris atus ſum pro. ne prego Dio, deprecor deum, molto ne preghi il re, deprecaris regẽ, recuſo la morte, deprecor mortem Ouid. hai audacia propulſare, cacciare, confutare il ſupplicio, audes ſupplicium deprecari? Ci. ad Heren. eſt quoque purgare; vel excuſare Ci. crimina frugalitatis laudibus deprecabitur.

Depromo is pſi ptum pe. pro. va fuora, eſcie fuora, deprome re; caua li dinari, depromit numos Verg.5.i. extrahit, Cic. ex libris depromi poteſt, Idem ex noſtra arte deprom

pturum

A pturum genus commendationis.

Depretio as pe.co.aui atum pr.Sidoni. apud te literatorum curam turba depretiet impe ritorum, abbaſſa de prezzo, auiliſce de prezzo.i.minuit de pretio vilemq́; facit.

Deprimo is pen.co.ſſi ſſum pro.ha abbattuto, humiliato il ſuo nimico, ſuum depreſſit inimicum.

Deripio is pen.cor.pui ptum pro.ſfodra, tira fuora, caua la ſpada de la vagina, e vagina deripit enſem.i detrahit Verg.

Depudet duit pe.co.ha laſciato la vergogna, ouero non ſe vergogna piu, depuduit Oui.

Depugno as aui atum pen.prod. molto bene poſſo combattere, ſcaramucciare, contraſtare col re, cum rege depugnare valeo Lactan.

B Deputo as pe.cor.aui atum pro. potamo abbaſſo la vigna, deputamus vineam Col.3.la fatica mia la reputa di poco prezzo, operā meam deputat parui pretii Ter. aſſegnano, attribuiſcono l'opera de dio a li principi, opera dei principibus deputant Hier.

Derepente pen.pro. eſt aduerbium, di ſubito ardeua derepente ardebar, Cice. 1. de diuinat. Gell.

Derideo pen.co.es ſi ſum pro.chi deleggia è deleggiato, qui aliū deridet vel ſubſannat. nare ſuſpenditur adunca.

Deriuo as aui atum pe.pro. te volto, giro, riduco la tua mente in altro parlare.in alium ſermonem tuam deriuo mentem Ci.l'hāno fatto non per euitare l'errore, non deriuan di criminis cauſa fecerunt Cic.pro Milone,

C proprie dicitur deriuo aquā, riuos, fluuios.

Deruncino as pe.cor.aui atum pro.acchinano, apianano, pianano le tauole, deruncināt tabulas.

Derogo as pen.cor.aui atum produ.vide abrogo.

Deſacro as pen.cor.aui atum pro. diſacrare, diſgradare, vt ſacerdotes Plau.

Deſeruio pe.co.is iui itum pr. ti faccio piacere, compiaccio, tibi deſeruio.

Deſæuio pen.co.is æui itum pro.molto ſi incrudeliſcono, deſæuiunt Sueto.in Nero.dicono molto male di me, ouer contra di me, aduerſus me rabido ore deſæuiunt Hier.

Deſcendo is di ſum pe. pro. vide conſcendo. niuno tenta humiliarſi, niuno cerca humiliarſi, nemo in ſeſe tētat deſcēdere, ¶ Perſ. dicimus deſcendo in prælium, calo, vengo a combattere, ſcaramucciare, deſcendo in cā pum, calo, vengo a la pianura. & ſimilia. D

Deſciſco is iui pe. pro. ſi rebellano, reuoltano dal re al papa, a rege ad pontificem deſciſcunt Lact.in.4. li ſoldati ſe abbottinano, milites a duce deſciſcunt.

Deſcribo is pſi ptum pe.pro. copia, traſcriue le lettere, & il libro, literas, & librum deſcribit Gell. Ci. Att. & in epiſtolis Cornificio: pēge, depēge, ſegna, deſegna la forma di eſſo, eius formam deſcribit.i.deſignat, effingit Plau.in Aſi. Ci. de diui.2.ſparte, diuide, nota il vino in tre qualità, vinum in tria genera deſcribit.i.diuidit in 2.epiſtolarum, & pro Milone, ſquadra la terra, agrū deſcribit i.æquales in partes diuidit Ci.de off partire Idem de off.deſcriptio officii.i.partitio Idē ipſorum bona quantacunque erant, ſtatim ſuis comitibus compotoribusq́; deſcripſit.i. aſſignauit partem ſuam ſingulis quibusq́;, aſſegna la parte ſua a ciaſcuno. E

Deſeco as pe.co. aui atum pr. taglia il prato, deſecat pratum Col.12.

Deſecro as pe. cor. aui atum pro.il Veſcouo ha diſgradato, diſſacrato molti ſacerdoti, multos Epiſcopus deſecrauit ſacerdotes Plaut.

Deſedeo es pe.cor.di ſſum pro.ſto a piacere, non faccio niente, deſedeo, le terre ſi ſono affondate, abiſſate, terræ deſederunt Ci. primo de diui. Idem in eodem: ad infimam altitudinem terra deſediſſet.i.deſcendiſſet, foſſe calata, abbaſſata.

Deſero is rui pen.cor ertum prod. vide alienum.

Deſigno as aui atum pe.pro.che coſa ha fatto de nuouo, quid deſignauit. ¶ Terent. in bonam, & in malum: queſto territorio l'hai deputato, determinato, ſcelto per ſeminare, hunc agrū ſeminario deſignaueris Col. 3. Sal.in Cat.comprendeua, il re dimoſtrarſi, regem deſignari ſentiebat Cæſar primo. F

De ſententia ſua quicquid fecerim, feciſſe, qualunche coſa che io ho fatto, hauerla fatta ſecondo il ſuo iudicio Ci.ad Att.2.de ſententia me eſſe deductum, io eſſere leuato dal mio parere, eſſer remoſſo dal mio giudicio, eſſer leuato dal mio giudicio, eſſer remoſſo dal mio parere.

Deſidero as pe.cor.aui atum pro deſiderare, & abſentia Col.mihi velut amiſſa deſiderentur.i.deficerent, mancaſſeno, & in hoc libro

multa

A multa deſiderantur.i.deficiunt:ſignificat,& poſco, domando vt caſtanea deſiderat terram pullam Col. Pli.arbuſta deſiderant ara ri altiſſime a ſidere.

Deſilio is lui pen.cor.eſt deorſum deſcendo, ſcendo abbaſſo Verg. portis regina ſub ipſis,deſiluit:deſilio in pedes,vel ad pedes,ſcaualco, deſmonto da cauallo a piedi Apul.1. Cæſar.

Deſperor aris atus pe.pro.Ci ad Q. fratrem, Cæſ.fuga deſperata,deſperato,ſenza ſperāza, Idem Attic. noli deſperare meos facere poſſe. Idē ſalutis deſperare vetuit, Idē fortunis deſperare.

Deſipio is & pui pe.co.ini pro. communemēte li vecchi impazziſcono, fere ſenes deſipiunt,deſipiſcunt Ci.in epiſtolis.

B Deſino is ſii itum pe.co.ſe non laſſi,abbandoni queſta ribaldaria tu ſarai punito,niſi hoc deſinis ſcelus,lues pœnam Apul.3.Ci. Mario.non dimandare,adomandare, percontari deſinas,vel deſiſtas.

Deſipiſco is iui penul.prod.pui pii corr. vide deſipio.

Deſiſto is pen.pr. ti cor.ceſſamo da la impreſa,ab incepto deſiſtimus vide deſino.

Deſolo as aui atum penulti. produ. ha deſolato li teratori, deſolauit agros Vergil. Col. prim.

Deſpondeo pe.co es di nſum pro. prometto darla per moglie, deſpondeo.i.in matrimonium promitto. Plaut. pater eius poſtquam puerum perdidit, animum deſpondit.i.amplius viuere noluit.i.de vita deſperauit, ſi è

C deſperato viuere,Li.in 3. nec ipſi deſponderant animos,Var.Sene.Pli.quoque Herculeanimum ne deſpondeas: Col. 11. cap. 1. quia deſpondes ſapientiam, non ſperi di venire a ſapientia, hinc deſponſus ſacris, i.obligatus, te deſponderas te haueui obligato: deſpondere ſine caſu per deſperare Col.8.cap 10 Cic.Att. Lentulus Hortenſii domum ſibi, & Cæſaris ortos, & Baias deſponderat,ſi pigliaua, faceua ſuoi; dicitur a de & ſponte.

Deſpicio is pen.co.xi ctum pro.l'aia ſi uede, riſguarda giu dal patrone, area deſpicitur a domino Col.1.tu deſprezzi li poueri,deſpicis inopes Ci.in Ver.actio.2.

Deſpecto as aui atum pe.pr. continuamente vedeſi giu del mōte al boſco,deſpectat a mōte armus Verg.

Deſpicor pen.co.aris atus ſum pr.deſprezza le citelle.deſpicatur puellas Ter. D

Deſpumo as aui atum pe.pro ſchiuma la pignatta,ollam deſpuma,noi paidimo il vino, deſpumamus vinum Hier.Perſ.

Deſpuo is pui penult.corre.ſputa giu baſſo, deſpuit.

Deſquamo as aui atum pe.pr.ſcardano li peſci,deſquammāt piſces Pla. in Aul.diſquamor Luci.

Deſticat auit pe.pro.vide balat.

Deſtino as pe.cor.aui atum pr. vide acceptū tibi,& decerno, & certum eſt. hauemo apparecchiato, poſto in ordine ſette volumi, ſeptem volumina deſtinauimus Lact.in prolo.eſt etiam pro pretio deputare Pla. in Rude. minis triginta ſibi puellam deſtinat, ſic & præſtinant viginti denariis. E

Deſtituo is tui pe.co.itum pr.nel poco abbādoni l'amico, in minimis amicum deſeris, deſtituis Ci.ad C.fratrem deſtituimur; ſiue deſperamur; la ſiccità priuar le piante de lo alimento naturale,ſiccitatem deſtituere plātas naturali alimento Col.4.

Deſtitutus ventis remos adhibet,chi nō puo andare a vn verſo,modo,va all'altro ¶ Sumitur a nautis.

Deſtruo is pe.cor. xi ctum pro. diſtruggere, vt domum; ſuergognare, deshonorare Pli. foris claros domeſtica deſtruebat infamia, id eſt dedecorabat.

De ſymbolis eſſemus Terent. in Eunuc. fare collatione F

Deſum pe.pr.es fui cor.uide careo.

Detego is gi pe.cor.ctum pr.integramente te ſcuopro manifeſto le coſe noſtre occulte, ſolide noſtra tibi opera detego.

Detero is pe co.triui tritum pro.il frumento ſi ſcorza,frumentum deteritur Col.1.il veſtito non ſi conſuma,veſtitus non deteritur Hier.li quali la difficulta de l'andare gli ha remoſſi, quos aditus difficultas detriuerit Lact 6.

Detergo is ſi rſum pen.pro. nettamo le foſſe piene di fango, foſſas detergim⁹ oblimatas.

Deterior,& hoc deterius p. co il ricader l'ammalato è peggio de la malatia,remorbeſcere eſt deterius ægrotatione, vide cotidie, quanto haueмo piu libertà, tanto piu male facemo, ouer chi ce moſtra vn dito ne pigliamo vn palmo, deteriores ſumus omnes licentia.

De-

Fremorbeſcere: nom. lo...

A Deteriores ſumus omnes licentia Terent.in Heau.quanto piu liberta hauemo, tãto piu male facemo.i quanto maiorem libertatem habemus peius facimus, chi ci moſtra vn dito ne pigliamo vn palmo.i. qui parum dat,& nos multum accipimus; deterius eſt, è molto peggio.

Deterreo rui ritum pe.pro.es co. amplitudo non deterruit Ariſtotelem Ci. de Perfecto Ora. la amplitudine non ha rimoſſo,ſpauẽtato, leuato Ariſtotele dallo ſcriuere; con terrore te remouo, con ſpauento te remouo, te ſeparo con ſpauento, terrore,a conſuetudine deterreo Ci.in epiſtolis.

Deteſtor aris atus pe.pr.biaſtema,vt regem; Ci. omnes memoriam conſulatus tui facta, mores,faciem deniq;,ac nomen a republica deteſtantur.i.deteſtando remouenr,biaſtemando remoueno.
B

Determino as pe.co.aui atum pr.queſto ſparte,ſepara li noſtri fini, hoc noſtros determinat fines Hier.

Detexere hoc denuo vult pallium, me vuol battere,far vna remenata de mazze,far vna vẽtolata de mazze, fare vn giuppone rigato.Pla.in Amph.¶ Comminantes alicui verbera dicunt ſe illi iterum palliũ detexturos.

Detexere hoc denuo vult pallium, me vuol battere, ¶ Pla.in Amph.comminãtes enim alicui dicunt ſe illi iterum palliũ texturos.

Detondeo pe.cor es tondi pr. toſamo le pecore dal capo a' piedi, detondimus oues Col. 8.

Detineo es nui pe.co.ntum pro.Ter.detineo te.i.moror,tengo in ritardanza.

C Detorqueo pe.co.es ſi ſum pr.calano abbaſſo,chinano abbaſſo,vt vites Col.in.4. Ci.2. de off. voluptates ſæpe maiores partes animæ a virtute detorquent, id eſt remouent, remoueno.

Detracto as aui atum pe. pr. non me ricordo che habbia ſchifato,fuggito il combattere, ſcaramucciare, non mihi ſuccurrit detractaſſe pugnam.

Detraho is penul. correp.xi ctum produ.me rimoueno dal ſacrificio, detrahunt a ſacro, id eſt remouent Hieron. dice male del re, regi detrahit Ouid.ſcalzano,leuano li zoccoli, ſerui detrahunt ſoccos,id eſt tollunt, eripiunt Terent. in Heaut.Cice. 3. de offic. quod alteri detraxerit, Sueto. in Vitel. de illius dignitate detrahere Cice. 3. epiſtolarum detrahere de tua fama, & ad Atti. de nobis detrahere; detrahere de commodis ſuis, eſt minuere,diminuire Ci.Idem Clodius cum in iudicium detrahi non poſſet. i. induci,eſſer condotto per forza. D

Detrimentum accipiet,vide auibus.

Detrullo as aui atum, penultima producta, eſt aquam ex trulla in trullam diffundere, tramutare l'acqua di vna caraffa in l'altra, riuoltare l'acqua di vna caraffa in l'altra Apitius.

Detrudo is ſi ſum pe.pro.ſi ſforzauano, tentauano cacciare per forza,ouero a ſpenta il nimico, conabantur detrudere inimicũ Li. Ci.pro Cecinna.

Deturbo as aui atum pen. prod. dirrupa per forza abbaſſo, gietta per forza abbaſſo da le mura, mœnibus illum deturbat, id eſt deicit deorſum Sal. Verg in 5. naui deturbat ab alta,Cic. Att deturbem ædificium.i. demoliar,abbatto,gietto in terra; Idem ſua quemq; fraus de ſanitate, ac mente deturbat.i.facit, reddit inſanientem, lo fa pazzo, lo fa impazzire. E

Deturgeo penultima correpta, es producta. ſe il fiume manca, lo potemo paſſare a guazzo, ſi flumen deturget poſſumus vadere Plin.

Deueho is pe.cor. xi ctum pr. porta abbaſſo molte qualità,de onguenti;multa vnguenti genera deuehit.

Deuenio is penultima correpta, ntum producta, venimo giu a la grotta, deuenimus ad ſpeluncam, vel ſpeluncam, caſcarò, incorrerò in qualche inſidia; in inſidias deuenero; quando vero de longinquo loquimur,dicimus aduenio, non deuenio; hinc aduentus Æneæ, & ſimilium in Italiam, non deuentus dicitur. vnde illud Vergilii aduenere locos, non deuenere legendum eſt. F

Deuertor penu.produ. eris correp.Teren.in Phorm. hinc domum deuerto, me ſcanſo di qua in caſa.

Deueſtio ii, penultima correpta, is iui itum producta,ſi ſpoglia, & va fuora,ſe deueſtit, & forinſecus it.

Deuenuſto as aui atum pe.pr.Dio ce ha fatto belli, ouero aggratiati, & la infirmità ce ha fatto brutti,laidi,ſgratiati, Deus nos venuſtauit, & valetudo deuenuſtauit. Ambroſius Gel.

Deuerto

A Deuerro is ri ſum pen.prod.ſcopamo,nettamo bene la ſtalla , ſtabulum deuerrimus Col. 8.

Deuerbero as pen.cor.aui atum produ.molto bene batto li ſerui, ſeruos deuerbero. Teren.

Deuincio pen. cor. is xi ctum pr.molto bene lego, attracco li ſerui, pueros deuincio : per la prima volta che m'hai fatto piacere, & ſeruitio me ti hai fatto ſchiauo, obligato, pro primo tuo erga me officio deuinxiſti Cice.

Deuirgino as pen.co. aui atum pro. ha ſuerginato Lucretia , deuirginauit Lucretiam Hiero.

Deuito as aui atū p pr.ſi ſcampo q̃ſto male ſarò ſempre ſaluo,hoc ſi nunc deuito malum

B ſcio me poſt hac incolumen : uel ſoſpitem fore.

Deuoco as pe.cor. aui atum pr. ha chiamato li ſuoi abbaſſo,ſuos deuocauit.

Deuoueo es pe.co.ui tum pro.ſi è dedicato a la morte,deuouit ſe Cic.1.de diuinat. Noſtram vide grammaticen, a te ſolo dedica li ſuoi anni, ſoliq́ue ſuos tibi deuouet annos Ouid. 14.

Deuoto as aui atum pe.pr.ha dedicato il figliuolo a Dio, deuotauit filium. & tu biaſtemi Dio,tu deuotas deum,hinc carmen deuotorium,quo deuouetur.

Dextro pede, vide auibus.

Diales iocans vocat Cice. conſules, qui vno die conſulatum geſſerunt. Dia Græci Iouē vocant,erant qui Ioui ſacrificabant.

C Dica,vel dice pe.cor.eſt iudicium,& accuſatio,iungitur cum verbo ſcribo,te denunciarò,accuſarò.te farò la querela, tibi ſcribam dicam Plau.Ter.Ci.

Dicacule pe.cor. eſt aduerbium, gli ha ditto villania burlando,giocando,probrum dixit dicacule.

Dico is xi ctum pen.pro.che dici,parli? quid dicis? lo nominamo, vt ſapientem:te affermarai patre de la patria,patriç diceris pater Mart.1.affirmaberis; non ſapeua ch'ella vo leſſe queſto,neſciebam illam id dicere.1.vel le,me ha aſſegnato lodi a riſpondere, ordinato lodi a riſpondere, dixit mihi diem ad populum,hinc dies dictus.1.deputatus, ſtatutus Terē in And. vt hora,annus,tempus. Eſt quoque dicere diem alicui, chiamare a corte a difendere la cauſa ſua , vt diem tibi dico; difende la cauſa di Milone, Milonis cauſam dicit Cice. hinc cauſa indicta.1.non defenſa Ci.in Verrem cantarſi a viceda,alterius dic etis Verg.in Buec.dicere carmina i.canere,cantare Ver.in.6.dicere animo pręſenti.i.intrepide,animoſamente,ſecuramēte Ter.in Eun.Hora prima dicte mihi,ſumma dicende Camæna.1 laudande, da eſſere laudato : dicere cauſam in vinculis, defenderſi in pregione,fare la defenſione in pregione,dicere mulctam,fare commandamento penale; dico bona filiæ meæ doti, do la robba in dote a mia figlia; dicere mendaciū, vide mentior;dicere teſtimoniū,teſtificare, deponere, fare teſtimoniāza,vt in alios Ci. pro Sylla; prouo la verità, de veritate teſtimonium dico,teſtimonia contra ſe dicta fugit, proceſſato fuggi; dicere ius, tener cor-

E te;dare audientia,far giuſtitia Li.Cic.nemo ſententiam dicet Ci.in Verrem,niun darà il ſuo voto,darà il ſuo parere; dicere cautum, i.difendere Cic. in epiſtolis; dicere legem, metter legge , poner legge i. dicta eſt tibi lex Hora. ti è ſtato ordinato che hai da fare;dicet aliquis Ter.in And. caſualmēte me potrà dire alcuno.

Dicere teſtimonium; perche hai teſtificato contra gli altri de la congiuratione?cur dixiſti teſtimonium in alios de coniuratione? Ci.pro Sylla, & io ho prouato la verità,dixi teſtimonium de veritate.

Dicere cauſam eſt defendere la cauſa , & riſpondere,non eſſendo difeſa la cauſa ha carcerato li ſerui, indicta cauſa in vincla coniecit ſeruos, Ci.in Verrem.

F Dicere ius eſt,tener corte, dar audientia,far giuſtitia Ci. Li.

Dicere ſententiam,non ſi leuando ſu alcuno a dargli il ſuo voto,parere,cum nemo ſurgeret, neque ſententiam diceret Cicero in Verrem.

Dicere legem , ti è ſtato ordinato quel che hai da fare,dicta tibi eſt lex Hora.

Dicet aliquis,caſualmente alcuno mi puo dire, ſic roget aliquis, alcuno mi puo domandare Cice. in Parado. quæret aliquis bonum.

Dictio teſtimonii eſt Ter. in Phor.ho facultà far teſtimoniāza,ho poteſtà fare teſtimonio.i.faciendi teſtimonium.

Dicto as aui atum pe.pro. l'ha ditto frequentemente,l'ha ditto ſpeſſo,dictauit Ci. Atti.

vultis. ficia

A Plin. 7. cap. 25. ſcribere, legere, ſimul dictare, Hier. in 5. in Iſaia dictamus hęc non ſcribimus; dum dictat occaſio, mentre s'ha cōmodità Apul. vide occaſione.

Dicta docta pro datis mihi dedit, me ha dato belle parole in pagamento, id eſt in ſolutione.

Dicto citius confecit, ſubito l'ha eſpedito, i. ſtatim fecit; dicto citius, piu preſto che nō ſi puo dire Verg. in. 1. in Sene.

Dictum factū Terē. in And. vt rediit. i. ſubito, citisſime, molto preſto, ſubito, ditto fatto, tantoſto; ſunt aduerbia qualitatis.

Dictum ſapienti ſat eſt Ter. in Phor. a buono intenditore poche parole, ouero a buono intenditore li baſta vna parola. i. bene intelligenti pauca ſufficiunt verba.

B Dictito as pe. co. aui atum pro. idem eſt quod dicto Gel. ad nos dictitabat.

Dicturio p. co. ris pr. accio nō te voglia tardare che te apparecchiaui dire, ne te dicturiētem retardem Macrob.

Dictum puta, vaglia per ditto, penſa hauerlo ditto, tanto vale quanto me l'haueſſe ditto, fa conto che te habbia inteſo.

Diduco is xi ctum pe. pro. ſe ſparti i boni da i triſti, Dio proſpererà la robba tua, ſi bonos ab improbis ſecernis, diducis, ſeiungis, tuas deus ſecundabit fortunas.

Dies hic inter nos fuit honeſtisſimus, vel hunc diem pulcherrime duximus, noi hauemo hauuto, ouer menato, finito, cōpito queſto di ſenza alcuna perturbatione infra noi; ſi commuoue, eccita per gloria, gloria du-

C citur Ci. in Verrem actione. 2. con premio ſi tirano, mercede ducuntur. id eſt alliciuntur de offi. 2 fanno guerra, guerreggiano continuamente con la gente latina, bellū asſidue ducunt cum gente Latina, id eſt gerunt in 7. Verg.

Die craſtino dicitur, & nō die craſtina; quòd non de tempore, quod ſignificat dies in fœminino genere, ſed de ipſo loquimur die, domane.

Dii bene uertant, Dio faccia che ſia in la buon'hora Ter. in Phorm. & in Eun. ¶ Tractum eſt ab Hectore, & Aiace. Hector enim dedit Aiaci gladium, quo ſe interemit. Aiax baltheum Hectori, quo circa muros patriæ tractus eſt.

Dies adimit hominibus dolorem, il tempo lieua a gli huomini: Ter. in Heaut.

Diem dico, vide dico diem.

D Dies admonet, vide admonet.

Dies poſterior, vide cotidie.

Dies ſit nobis nulla ſine linea, non douemo tenere tutto il di la mano in bocca, ouero non douemo perdere il tempo in vano, in darno; ouer nō douemo ſtare in ocio. ¶ Sumitur ab Apelle pictore, qui licet negocioſus, ſemper aliquam ducebat lineam.

Diffamo as aui atum pe. pr. formoſitatem diffamarat. i. diuulgauerat, hauea diuulgato Apul. 4. me diffamat probris, me ſuergogna con vituperio.

Differo tuli penultima corre. ers latum produ. il ſeruo dicendo male, infama il patrone, ſeruus herum differt Plaut. ſpera trouare ragione, per la quale ti faccia ſuariare, ouero vſcire di propoſito. rationem ſpe- E rat inuenire, qua differat te Terent. in Andr. ha ſprolongato li peccati fin' a la morte, diſtulit piacula in mortem. che differentia è tra la opinion mia & tua? quid differt inter opinionem meam, & tuam? vogliamo diuulgare, manifeſtare il bando ſuo, eius differamus præconium Apuleius in. 5.

Diffibulo as penult. corre. aui atum pro. diſfibbio, ſcioglio, diſcingo la veſta, diffibulo veſtem Sta. 6. The.

Diffido is ſus ſum pen. produ. non me disfido di voi, de vobis non diffidimus, Cic. dicitur & diffido tibi.

Diffiteor penult. correp. eris ſus ſum produ. no'l poſſo negare, ſconfeſſare, accettare, diffiteri nequeo. F

Diffindo is penultima producta, idit correpta, gli ha rotto il capo in diuerſe parti. diffidit caput.

Diffluo is pen. cor. xi xum prod. eſt in varias partes fluo, vt aqua, corre: abbonda Cice. quam ſit turpe diffluere luxuria; eſt & delicate, molliterq; viuere.

Diffugio is pe. co. ugi pro. fuggono in diuerſi luochi, parte, diffugiunt armenta.

Diffundo is di ſum pe. pr. in varii modi getta, ſparge la terra, diffundit humum Col. 2. ho pigliato queſto in carrico mio, & credo che ſe ſpargerà per tutto il mondo, hoc ſuſcepi, ſpero q; per totum terrarum orbem diffundendum.

Digero is pe. co. ſſi ſtum pro. lo ordina, mette in ordine, digerit in numerum. coſi in-

A terpreta;dichiara ogni coſa,ita digerit omnia,le ſemente ſi diuideno,diſtingueno, ſemina digeruntur Pli.18.Hier.

Digito cœlum tango,vide cœlum.

Digito tranſuerſum,vide cruci.

Digitum leuabo,vel tollã, cum non amplius potero, mi renderò, ouero darò per vinto, quando non potrò piu. ¶ Victi pollicem digitum tollunt, cuius ſubleuatione ſe victos ſignificant, hinc Mart. Nam mea res digitũ ſubſtulit hoſpitibus. Poetæ ſenſus eſt,ſuppellectilem hoſpitum frequentia victam.i. adeo fractam, mancam, ac debilem factã vt rei nullius vſui ſit apta, quos enim ſuperamus,debiles reddimus.

Digladior p.co.aris atus ſum pr. voi facete alle cortellate,vos digladiamini; perche vuole diſſentire,contraſtare cõ Carneade?quid
B digladietur cum Carneade? Ci.Acad.1.

Dignitatis meæ non ſum oblitus,non me ſon diſmenticato quello, che è il debito mio di fare, fa che ti ricordi che coſa te conuiẽ fare,eſto tuæ memor dignitatis.

Digno as aui atum pe.pr.te ſtimo,reputo degno de ſto honore, te digno hoc honore: ſono tenuti, giudicati, reputati, ſtimati degni di queſto nome,hoc nomine dignãtur Ci.in Econ.Verg.legitur quoque deponens Sueto. in Aug.cura ſua dignatus eſt.i. dignum iudicauit

Dignum patella operculum, a tal ſanto, tal'offerta,tal patrone,tal ſeruo Hiero.

Dignus eſt,qui cum in tenebris mices, è tutto buono,ouero non ſa penſare, ouero fare vna fraude,malitia.¶ Ci.de off.3.& de fini
C bus.2. vir bonus nocturno tempore manu non conſpecta metiri neſcit.

Dignus pilo,non te ho robbato coſa che vaglia, ouero niente di buono, nihil, vel pilo dignum furatus ſum. Id eſt nulla bona re dignum. Pilo nanque nihil eſt contemptius.

Digredior eris pe.co. ſſus ſum pro.noi laſtricamo, ouero interrazzamo la caſa; & per cio non ci partimo. nos domum pauimentamus,& ideo non digredimur.

Dii faciant vt patriam repetas, Dio voleſſe, ouero voleſſe Dio che torni in la patria Cice in Verrem.optantis eſt.

Dii laneos habent pedes, la ſpada di Dio taglia adagio, & non in fretta, Dio ci caſtiga co'l tempo ¶.i.Deos ad ſcelerum vltionem lente procedere. Apollodorus ait Saturnũ allegari per annum laneo vinculo, & ſolui D
ad diem ſibi feſtum.i.menſe decembri, atq; inde dictum eſt Deos laneos habere pedes, & vt Lucianus in Aſtrologia Saturni motus eſt omnium tardiſſimus,& quaſi ſtare videatur,ideo compedibus alligatus fingitur.¶ Fit quoq; Deorum molas rarenter molere.

Diis malignis,vide auibus bonis.

Diis ſecundis,vide auibus bonis.

Dii meliora inquit,diſſe, Dio lo faccia eſſer a la buon'hora, ouer ponto Liui. eſt modus optandi.

Dii bene ament,vide bene ament.

Diiudico as pe.co.aui atum pro. queſto diligentemente giudicamo, id diiudicamus Ci. in Tuſc.

Dilabor pſus ſum pe.pr.eris cor. la caſa, cade,ruina,domus dilabitur; il noſtro parla- E
re uiene, deſcende a le amicitie volgari,oratio noſtra dilabitur ad vulgares amicitias Cice.in Læl tutto quello conſentimento ſi parte, aſſenſio illa omnis dilabiť Cic.Tuſ.1.

Dilapido as p.co.aui atum pr.non perdemo, conſumamo li dinari de la corte, ſe li ſpendemo,curiæ pecuniam ſi impendimus, non dilapidamus Ter.Ci. ad Octauium.

Dilato as aui atum pe.pro. amplia.i.amplificat,vt argumentum Ci.in Cat.largare,allargare,vt veſtes.i.laxat.

Dilaudo as aui atum pe.pr Cic.Att.eſt ſummopere laudare, laudare grandemente,laudare molto,ſommamente,vt libros Ci.Att.

Diligo is pe.co.xi ctum pr.fermati ſe mi vuoi F
bene,ſiſte gradum,vel pedem ſi diligis.

Diligenter pe.pr.eſt aduerbium vide ago.

Dilorico as aui atum pe.pro.me veſtirò,metterò indoſſo la corazza, & ſquarciarò,lacerarò la veſta che porti, me loricabo,& quã geris veſtem,diloricabo.Ci.de orat.2.

Diluculat p.co. auit pr. frequentemente ſon ſtato ſolito leuarmi auanti che ſi faceſſe di, ſurgere ſolitaui, prius quam diluculare Cel.2.

Diluculo penulti. correp. eſt aduerbium, la mattina a buon'hora ſi è partito, diluculo profectus eſt.

Diluculaſcit pe.cor.ſi fa di.

Dilucide pen.corr.eſt aduerbium,dichiarata chiaramente, explicata dilucide Cice.1.de diuinat.

Diluo is lui pe.cor.utum pr.ſtemperi,diſtemperi la medicina,diluis medicinã Per. adacquo

A quo'l vino, & ti do beuere, diluo vinum, &
ꝑpino.col ſonno gli leuamo, diminuimo il
pēſiero, ſopno curam diluimus; è officio del
reo, ouero appartiene al reo refutare la ac-
cuſatione, rei eſt crimen diluere Ci. pro Ro
ſcio, il ſonno remuoue la ſtracchezza del
corpo, ſopnus corporis laſſitudinem diluit,
lauano li panni, diluunt pannos.

Dimano as aui atum pen. prod. la ragione de
la vita è venuta, defluxa a la ſtimatione de
gli huomini, vitæ ratio dimanauit ad æſtima
tionem hominum Ci. pro Celio.

Dimico as pen. corr. aui atum pr. vide antea.

Dimidio minus habuit. ne ha hauuto manco
de la mia Plaut.

Dimitto is ſi ſum pe. pro. vide commeatum:
ha mandato in diuerſe parti li ſoldati, dimi-
B ſit milites Li. vide emitto.

Diminuo is nui pen. cor. utum pro. te rompo
in diuerſe parti la teſta, tibi caput diminuo i
hic diminuo fores, poſtes.

Dimoueo es pe. cor. oui otum pro. remuoue-
re, vt ex ſententia, de poſſeſſione Cic.

Diomedis permutatio cum Glauco, vide
Glauci.

Diphilus Diphilo tardior Cic. ad Q. fratrem
li. 3. ſei piu pigro della pigritia. i. pigritia tar
dior. ¶ Videtur faber fuiſſe tardiſſimus i per-
ducendis ad finem inceptis operibus.

Dintrit pe. pro. vide balat.

Diomedea neceſſitate ductus nullam tuorū
habeo rationem, conſtretto a defendermi,
non hauerò riſpetto a li tuoi. ¶ Diomedes,
& Vlyſſes Palladium furati noctu nauiga-
runt, tentante vero Vlyſſe Diomedem in-
terficere, vidit in luna gladii ſplendorē, Dio
C medes idcirco ligatum Vlyſſem, & ante ſe
ire coactum gladio percutiebat.

Depromo is pſi ptum pen. prod. il ſeruo caua
fuora di mangiare, ſeruus depromit cibum
Apul. Verg. Lucr. 1.

Dirigeo es gui pe. co. ſi arricciò, agghiacciò,
diuentò attonito, diriguit viſu in medio.
Verg. me ſono arricciati li capelli, ſteterūt,
& riguerunt comæ Verg. Ouid. in epiſtolis.

Dirigo is penul. cor. xi ctum prod. indrizza-
re, vt te ad opinionem Cic. Att. iter ad vrbē,
idem in epiſtolis.

Dirimo is pe. co emi ptū pr. ſi diſparteno, di-
mideno con le habitationi. dirimuntur habi
taculis Hier. tal fatto ha diſturbato, leuato
il conſiglio, ea res conſilium diremit Sal.
proprie lites dirimuntur. D

Diripio is pui penul. corre. ptum produ. vide
dedecori.

Dirumpo is pi ptum pe. pr. crepo di dolore,
dirumpor dolore Ci.

Diruo is rui rutum pe. co. guaſta la caſa, diruit
domum Horat.

Diſcapedino as pe. co. aui atum pr. ha aperto
le mano, diſcapedinauit manus Apul.

Diſcedo is ſſi ſſum pe. pr. vide ambus bonis,
vide commutauit, & adiuro, cantone voi,
niun me vuol bene, cū a vobis diſceſſerim,
nullus me diligit. i. vobis exceptis Ci. Diſce
dere, & recedere a conditione, perſona, ſta
tu, mutar conditione, ſtato, perſona, l'eſ-
ſere Ci. Modeſti. de vſufructu L. Titio a per
ſona ſua diſcedere incipit, la terra eſſendoſi
aperta per le pioggie, cum terra diſceſſiſſet
imbribus Ci. 3. off. E

Diſcerpo is pſi ptum pe. pr. vide bacchatim.

Diſcepto as aui atum pe. pro. diſputarò, con-
traſtarò, litigarò con tutti gli homini, cum
oībus diſceptabo hominibus, & eſt verbis.

Diſcerno is creui etum pe. pr. li buoni ſe ſepa
rano da li triſti. boni diſcernuntur a malis;
no'l poſſo ben conoſcere, nequeo ſatis di-
ſcernere. Ter. in Adel. da le mura de la cor-
te gl'hauea cacciati, cumq; parietibus diſcre
uerant Pli. 1. epiſtolarum.

Diſcipulus cruci, vide cruci.

Diſcindo is ſſum pe. pro. di cor. In varie parti
ſquartano la veſte, diſcindunt veſtem.

Diſcludo is ſi ſum pe. pr. per lo calare, ſcen-
dere del peſo la fune ſtretta in gola gli ca-
uò il fiato, ponderis deducta reſtis ad inglu
uiem adſtricta ſpiritum diſcluſit.

Diſco is pe. pr. didici co. impara in mal mo- F
do ferire la maſcella, nequiter ferire malam
diſcit Plau. in Amp.

Diſcordo as aui atum pen. pro. come ſai che
è diſcordia tra noi? qui ſcis inter nos di-
ſcordare?

Diſcrepo, as, penultima corre. aui atum,
producta, Cicero Attico diſcrepat ab his
epiſtolis, è differente, & in Phi. cum dictis
diſcrepare.

Diſcumbo is, penultima producta, bu i tum,
correpta, primus diſcumbit in menſa, pri-
mo ſede in tauola, primo ſe aſſetta in men-
ſa. id eſt ſedet.

Diſcrimino as penul. corr. aui atum prod. la
ragione ſparte, ſepara, diuide il tutto, ratio

A diſcriminat omnia Lucre. Ci. in Phi. diſcriminatur capillis. i. diſtinguitur, digeriturq́; poſitura quadam venuſtiore, ſi fa lo ſcrimınale & ſi adorna molto bene Apul. 2.

Diſcriminatim pe. pro. eſt aduerbium, queſte herbe poſte ſpartite, ſeparare, da ſieme ci delettano; æ herbæ diſcriminatim, vel diſcretim poſitæ oblectant.

Diſcretim pen pro. eſt aduerbium, vide diſcri ſcriminatim.

Diſcutio is pe. co. ſſi ſſum pro. il maſtro ha diligentemente eſſaminato la tua epiſtola, tuam præceptor diſcuſſit, excuſſit, expendit, perpendit epiſtolam, te leuo, remouo la embriachezza co'l ſonno, crapulam cum ſopno diſcutio: nauſea diſcutitur. i. remouetur Col. 7. in diuerſe parte ha gettato, moſ

B ſo il muro, murum diſcuſſit; vide calculum moueamus.

Diſcurro is ri rſum pe. pr. il mercante andando in diuerſe parti, ouer diſcorrendo quà & là, a l'vltimo, ouero dopo molto tempo vène; negociator citro, & vltro diſcurrens venit tandem.

Diſiicio is pen. cor. ieci ctum pro. ha ſparbugliato, ouer giettato in diuerſe parte le naui, diſiecit naues.

Diſiungo is xi ctum penul. prod. ſepara li boui, diſiungit boues a bobus Cice. primo de diuin.

Diſpello, is, lſum pennult produ. puli corr. li caualli haueſſeno i varii modi cacciato gettato il caualiero, equi diſpuliſſent equitem.

Diſpendioſus a um penult. produ. vide cun-

C ctatio.

Diſpereo ris rii pe. cor. Dio mi tolga la vita, ouer poſſa morire ſe nõ è come l'ho ditto, diſpeream, vel emoriar, niſi eſt vt retuli: cũ ignem diſperire videamus, vedendo noi il fuoco morire in tutto, o mancare Lact.

Diſpeſco is pen. pr. cui co. il Nilo diſparte la Africa da lo Egitto, Nilus ab Aegypto diſpeſcit. Plin.

Diſpicio is pe. co. xi ctum pr. chi è dato tutto a' piaceri, ouer a la voluptà non puo ben cõſiderare coſe alte, qui Epicurus ſubans eſt, altiora diſpicere nequit. ℭ Hiero. 2. contra Iouianum Epicurus enim voluptati deditus more ſuis. i. porci ſubare dicebatur, eſt ſubare libidinari dictum a ſuibus poſtremiſſimæ libidinis Horat. iamq; ſubando tẽtem cubilia. Ariſt. 6. de animalibus ſues fœtuinæ cum libidine excitatur quod ſubare dicitur, D vel homines aggrediuntur; diſpicere. i. cognoſcere, conſiderareq́; Plin. primo Epiſtolarum.

Diſputata eſt ratio, ſi è poſto cõto Pla. i Aul.

Diſquiro is ſiui ſitum pe. pr. per ogni parte, & luoco per diuerſo che ſia cerco il ſignore, diſquiro herum.

Diſrumpo is pi ptum pe. pr. rompere, frangere, ſpezzar per forza mi diſpiace, diſrũpere diſplicet Ci de diu. 2.

Diſſauior pen co. aris atum ſum pro. molto ti baſarò gli occhi, diſſauiabor oculos Ci. Tyroni, i figliuoli baſauano il patre, liberi ſauiabantur parentem Gell. 3. & tu diſſauiaris amatam, dicitur & ſuauior.

Diſcepto as aui atum penult. prod. diſputarò co' voſtri figliuoli, cum filiis veſtris diſcep-tabo. Hier. E

Diſſero is rui pe. cor. il formento ſi ſemina in varii modi; frumentum diſſeritur Col. accioche diſputaſſi le coſe oſcure, vt obſcura diſſererem Hie. ſed hoc per tranſlationem.

Diſſerto as aui atum pen. produ. diſputando continuamente, ouero frequentemente de antiquità, cum de antiquitate diſſertaremus Gel.

Diſſideo es pe. co. di pr. mio patre per coſtione ſi è alienato da mia matre, & dorme ſeparatamente, meus pater a mea diſſedit matre, & ſecubat: eſt religionis cauſa Ouid. 2. faſt. ſecubuere thoris: Transfertur ad inanimata, il diamante non ſi conuiene, ouer diſcorda con la calamita, Adamas diſſidet cum magnete Pli. 37. F

Diſſilio is ii pen. co. le oſſe ſe rimuoueno dal ſuo luoco, oſſa diſſiliunt Apul. ſaltare in diuerſe parti per lo fuoco, diſſilire igni Pli. 36. li metalli ſi frangeno, æra diſſiliunt Verg.

Diſſulto as aui atum, pe. pr. accio che il ferro ſalti in diuerſi modi, vt ferrum diſſultet. Plin. 37.

Diſſipo as p. co. aui atũ pr. diſpartiremo, ſparbugliaremo lo ſterco per lo terreno, ſtercus per agrum diſſipabimus Col. 2.

Diſſimulo as pe. cor. aui atum producta, diligentemente occultamo, aſcondemo, quello che tu fingi, diſſimulamus, quæ tu ſimulas. dolendomi finſi non intendere, diſſimulaui dolens Ci. Att. Diſſimulanter pe. pr. eſt aduerbiũ, tutti li letterati mi ſono nimici, parte naſcoſtamẽte, & parte apertamente

A mente,omnes mihi literati ſunt partim obſcurius iniqui,& partim non diſſimulanter.

Diſſocio as penult.cor.aui atum produ.vide aſſocio.

Diſſoluo is ui utũ pe.pr.aſcioglio,diſcioglio, dislego il faſcio,& lo argumẽto, faſcem diſſoluo,& argumentum,li diſtrugge l'anima, diſſoluitur anima Lact. 7. eſpeditemi preſto,diſſolue me ocyus Ter.in Heaut. ho pagato, ſatisfatto diuerſi debiti a diuerſe perſone,diſſolui æs alienum Ci.2.de off.tu ſtẽperi la medicina,diſſoluis potionem,me pare faccino coſa diſutile, o de niuna vtilità; ſcopas mihi vñr diſſoluere.Cic.de perfecto Ora.ſcopæ nanq; ligatæ aliqd proſunt;ſolutæ nihil,& ĩ 7.ad Att.homines nihili nulliq́; prorſus cõſilii ſcopas vocat diſſolutas.

B Diſtendo is di tum pe. pro. la vigna ſi ſtende in diuerſe parti,vinea diſtenditur Col.5.empieno le celle in uarii modi, diſtendunt cellas Verg.

Diſtento as aui atum pe.pr. empieno le zinne;diſtentant hubera.

Diſtillo as aui atum pe.pr.tua matre ha diſtillato,ſtillato,lambiccato le herbe per medicarti , tua mater herbas diſtillauit,vt te medicaretur.

Deſtineo es nui pen.cor. ntum pro.per varie cauſe, coſe ſemo tenuti, impediti, deſtinemur Ci. Mario.

Diſto as atum pe.pro. ti cor.è differentia tra Dio & gli huomini , diſtat inter Deum , & homines Lactan.2.è lontano,diſcoſto da la città,diſtat ab vrbe Pli.

C Diſtito as pe.co. aui atum pr.continuamente foſſeno in differentia tra ſe , diſtitent inter ſe Col. 7.

Diſtinguo is xi ctum pr. ſi diſpatteno li granari,diſtinguntur granaria Col.

Diſtituo is tui penul.cor. utum pro.vide circumago.

Diſtorqueo penul.cor.es rſi rtum prod.vide carpo.-me hai fatto la bocca ſtorta, diſtorſiſti os.

Diſtraho is pen.cor. xi ctum pro.pigliata ſta fatica vendo il libro , hoc obito labore diſtraho librum Vulpi tit.de tranſactionibus, ha perſeuerato finire le controuerſie, controuerſias diſtrahere perſeuerauit Sueto.in Cæſ. per forza ſi diſparte con li caualli, diſtrahitur equis Verg.Ter. obito Apul. Ter. capillos diſtrahere,tirare li capelli.

Diſtringo is xi ctum pe.pro.molto bene,ouero in varii modi lo diſtrengeno, diſtringũt, ſi poliſce,rade,netta,diſtringit ſe Pli.Mart. miſe mano a la ſpada.o cauò fuora la ſpada, diſtrinxit enſem Ci.3.de off.biſogna che l'oliue ſi colgano cõ mano,manibus oliuas diſtringi oportet Col.in vltimo:diſtringôr officio,ſono occupato,oppreſſo.Pli.1.epiſtolarum,chi piu preſto te voglia delettare, cõſolare,che impedire,occupare,qui aduocet magis,quam qui diſtringat Plin.primo epiſtolarum. D

Diſtrictus negociis venire nequiui,impedito da le facende , non ho potuto venire; chi ſcalda le viuande non ha da fare, non eſt negocioſus,vel negociis non eſt diſtrictus qui dapes thermefacit.

Diſturbo as aui atum pen. produ. ſfabricare, diſtruggere , rouinare , vt domum , parietes.i.diruere Ci. Att.guaſtare,vt pacem Sal. nuptias Ter.in And. E

Diſſuadeo pe.cor.es aſi ſum pr. ſconſigliare, ſconfortare,deſanimare Gel.Ci.

Diſſuo uis ui pe.cor.utum pro.ſcoſite,panni, amicitiæ Ci.in Cat.

Dithyrambus non eſt , aquam ſi potitet, non c'è allegrezza ſe ci manca uino. ¶ Dithyrãbi nanq; in Bacchi cantabantur honorem.

Dithyrambici ſcriptores,vide conſuetudinẽ.

Ditionem venit,vide arbitrio.

Dito as aui atum pen.pro.con fraude ſi fa ricco,& mi fa pouero:fraudibus ſe ditat.& me pauperat Auſo.Plaut.pauperaui per dolum pecunia.

Diu.pe.co. eſt aduerbium:non è longo tempo che facemmo pace cõ li nimici; haud diu eſt nos cum hoſtibus fœdus ieciſſe. F

Diuagor pe.co.aris atus ſum pro. l'animo in varii modi va ſperſo quà:& là; animus huc, & illuc diuagatur.

Diuarico as pe.cor.aui atum pr.ſquarrare;aprire le coſſe piu del deuere, ouero debito, è coſa brutta ; varicare, vel diuaricare ſupra modum deforme eſt. Quintil. Hiero.à proſtantibus fit meretricibus & aſtantibus; rami diuaricantur Var.de re ruſt.

Diuturnum nihil eſt niſi fama;niuna coſa dura longo tempo ſe non la fama.

Diuerto is ti ſum pen.pro.vide affectus;gira; volta a man ſiniſtra ; diuerte ſiniſtrorſum; ſon ſcanſato qua;diuerti huc.

Diuerſito as pe.cor.aui atum pro. continuamente.

A mente.ouer frequentemente ſcãſo,volto à
ſto parlare:ad hunc diuerſito ſermonẽ Gel.
Diuerſor aris atus ſum penulti. produ. habi-
taua in tua caſa:in tua diuerſabar domo.
Vale.

Diuido is pe.cor.ſi ſum prod. ha ſpartito:ſe-
parato i grandi da i piccoli, magnos a par-
uis diuiſit.

Diurnum ecquis ferret laborem?& chi com-
portarà vna fatica che dura da matina a ſe-
ra?accioche ſe dimoſtraſſe cacciatrice in o-
ro fu pigliato in campo. captiuo vt ſe ferret
in auto venatrix Vergil. 10 queſto lo dico-
no:hoc ferunt.

Diutius pen.cor.piu longo tempo Ci diutius
anno.

Diutine pen.cor.longo tempo,vn pezzo,vn
poco di longo tempo Apul.

B Diuino as aui atum pe.pr.indiuinare Ci.1.de
diui.& non in epiſtolis quaſi diuinarem.

Diuine pen.pro.diuinamente Ci.1.de diu.

Do as dedi atum pe.cor.vide captioſe.noſtrã
vide grammaticen:vide:acceptum, & aſtrin
go & commeatum:do vel præbeo tibi hær-
bam in hoc certamine:in queſta ſcaramuc-
cia mi rendo,ouer do per vinto. ¶ Victi ſo-
lebant victoribus dare hærbã, & hoc a Ger
manis defluxit ut Pli.

Do das dedi datum pe.co.noſtram vide gram
maticen: do tibi hoc dono, te ne faccio un
preſente:do munus ad te Cæſari, te mando
il preſente per Ceſare, ouero per mano di
Ceſare. Do,porrigo,præbeo tibi hærbam
in hoc certamine,in queſta ſcaramuccia me
ti rendo, do per vinto.i.me tibi reddo ¶ Vi-
C cti ſolebant victoribus hærbam dare:& hoc
a Germanis defluxit Pli.22. Signum victoriꝑ
ſummum apud antiquos erat hærbam por-
rigere victos:quod eſt vt Pompe.antiquę,&
paſtoralis vitæ indicium]. Nam qui parato
curſu,aut viribus contendebant,cum ſupe-
rati erant,ex eo ſolo, in quo certamẽ erat,
decerptam hærbam aduerſario tradebant.
Hærba ponitur pro uictoria Verg. Geor.3.
labitur infelix ſtudiorum, atque immemor
hærbæ.i.victoriæ. ¶ Sciendum eſt Mauti ſ-
ſim hanc eſſe hærbam i ꝙ ab radice foliarũ
ſine caudice prouenit Theophraſtus in 2.
de plantis: Do tibi fidem,tel prometto,ideſt
promitto,tibi dedi fidem de libro,te ho pro
meſſo,fatto vna promeſſione del libro:vide
accipio; tu dichiari coſa che è molto mani-
feſta,chiara per ſe, tu lumen das mutuũ So D
li. Dator luminis eſt Sol:dant terga,fuggo-
no,piangẽ,dat lacrymas vide fleo:me rẽdo,
do per vinto,do tibi manus. ¶ Cęſar tandem
dat manus Cotta,Cic. in Lælio, trahitur ab
hoſtibus, qui vincitur, victori manum porri
git ne occidatur:è punito,caſtigato,ne fa la
penitentia,dat pœnas, ſupplicium i.punitur
Cic. Ter.do impreſſionem hoſtibus,aſſalta-
re li nimici:do tibi vitio, te ne incolpo, re-
prendo Gel.Ci. iſtud tibi vitio dabitur Ter.
in Adel. di queſto ne hauerai gran disho-
nore,do copiam, facultatem, vide copiam;
ceſſo da le lettere, non ſtudio, do literis o-
cium.i.non ſtudeo Quint. Hor.Serm.1.tibi
quod datur ocii.i.vacat, ſe ho tempo, ſcri-
uo,ſi datur ocium,ſcribo; ſe odi vn maeſtro
buono,ſi optimo dicendi magiſtro das ope- E
ram;doue vai a ſchola,alla ſchola di chi vai,
chi è il tuo maeſtro, qual maeſtro vai a au-
dire,cui das operam præceptori? Cic.etiam
Miloni Phodio Romæ dedimus operam,
ſemo ſtati auditori,ſemo andati a la ſchola,
dare operam literis, ſtudiare,attendere alle
lettere Ter.in Heaut. amico dat operã ſuo,
i.inſeruit, fa piacere, fa ſeruitio a l'amico:
Ci. Att. dat locum gladiatoribus,da campo.
Da mihi optima fœmina manum Pla. dam-
me la mano,damme la fede Terẽ. huic pau-
lulum aliquid præ manu dederis,dar al pre-
ſente Plau.da a te, da del tuo:do tibi arrha-
boni,do per caparro: do filiam nuptum Te-
rent. marito, ſpoſo; Plaut. ego manu pre- F
tium do, pago la fattura, facitura, Plaut.
venienti des ſalutem, id eſt ſalutes; ſe la
impreſtano l'uno a l'altro, mutuum dant
teſtimonium. ¶ Sumitur a Græcis, qui cum
nullam habeant fidem, teſtimonia viciſſim
dant mutua; incolpo Ceſarẽ, do crimini
Cæſari, Gell. Cicero in Bruto; impegna,
dat pignori Plaut. in Moſt. dat ſymbolum,
pone la parte, mette la parte Terent. dare
vulnus eſt vulnerare, ferire Ouid. primo;
dare mugitus eſt mugire, vt bouis dare ani-
mam eſt mori, morire Vergil. 10. dare ſce-
ptra, id eſt imperia Vergil. far ſignore, da-
re ſaltus eſt ſalire, ſaltare Ouid. 2. dare
calculum eſt aſſenſum præſtare, conten-
tare, dare la ballotta, dare la voce: do fi-
dem publicam Saluſti. in Catil. te faccio
ſaluo condutto: lo commette ad Vmbre-
no, Saluſtius in Catil. Cicero in Verrem
Pli.

A Plin. 18. dat mandatum, id eſt mandat Saluſt. in Cat. te alloſengo, hoc tuis do hau ribus Trebonius Ciceroni: me ne sbiettai, me ne fuggi, pagai di calcagni, dette in calcagni, me dedi in pedes Terent. Plautus in viam quòd te des, che ſe mette in ordine andare, eſſere in viaggio, eſſere in via, mettiti in camino, apparecchiate andare Cicero Terentiæ; cantus dare, cantano, Vergilius in primo dare, fletum, piangere; dant amplexum, id eſt amplectuntur, abbracciano; dare oſcula eſt oſculari, baſare; dicta dabas, lo diceui, id eſt dicebas Vergil. dat iugulum hoſtis, ſi da a la morte, da ad ammazzarſi, da ad occiderſi Cicero pro Milone; te faccio patrone di queſta caſa, do tibi hanc domum Vulpia. 45. digeſto; dare

B eſt dominium transferre. Do tibi conſilium, ti conſiglio, id eſt conſulo Iuue. prima Terent. in And. Do veniam abeundi, ti licentio, do licentia d'andare. Dare veniam eſt quoque ignoſcere, perdonare. Toxico me dabo Plaut. in Merca. id eſt venenabo, me attoſicarò. Do te morti, id eſt interficio, occido, ammazzo. Do rem memoriæ, id eſt ſcribo, ſcriuo Gell. Cicerò, imparo a mente, do memoriæ, id eſt committo memoriæ. Do Antonium in fidem, recomando, id eſt commendo. Do me in diſciplinam, id eſt ſtudeo, ſtudio Ambro. Terent. in Ecy. omnibus nobis vt res dant ſeſe, id eſt offerunt, & obiciunt, me vengono innanti, vengono incontro. Da te mihi, id eſt accommoda re meæ vo-

C luntati, fa ſecondo voglio, acconciate ſecondo voglio. Do verba, id eſt decipio, gabbo, inganno, te do berte, te ſoio. Cicero multi dantur ad ſtudia, reditur, ſi ritorna allo ſtudio. Dare ſilentium eſt ſilere Plau. ſtar citto, tacere.

Doceo es cui, penultima correpta, ctum producta, noſtram vide grammaticen; l'ho auuiſato del ſtato de la republica, edocui, docui de ſtatu reipublicæ. Saluſtius, Cicero, accio demoſtraſſe ſe eſſere reſtituito, quo reſtitutum ſe doceret Plinius ad Traianum.

Dolenter pen. pro. eſt aduerbium, con dolore hauerlo comportato, dolenter tuliſſe Plinius primo Epiſtolarum.

Dolo as penultima correpta, aui atum producta, voi adaſciate le tauole, tabulas dolatis, a quibuſdam per chinare, pianare, D led non bene.

Doloſe, penultima producta, fraudolentemente Ci. 3. de off.

Domo as aui itum penulti. correp. domare, vt equum, gentes, Subiugare vt populos, id eſt ſubigere.

Domeſticatim pe. pro. caſa per caſa. i. per ſingulas domos Suet. in Cæſ. vel per ſingulos domeſticos, ſeruitore per ſeruitore.

Dormito tas aui atum pe. pro. Cic. in Phil. ad lucem dormitare cœpiſſe, & noſtram vide grammaticen.

Domus mea mihi eſt ociũ, ho vna caſa molto adagiata, commodata.

Dono as aui atum, penultima producta, noſtram vide grammaticen, vide ciuitate, non faccio piu l'eſſercitio, il meſtier de l'arme, ouero ho reſo le arme, ſum emeritus, E vel rude donatus.

Dormio penul. cor. is iui itum prod. vide non omnibus.

Doto as aui atum pen. produ. dotare, dare la dote Suet. in Veſpe. i. dotem do.

Drenſat auit pe. pro. vide balat.

Duabus ſoles ſedere ſellis, tu te tieni a doi, retieni per non caſcare, cadere, ouer ſeguiti tutte due le parti per ſtar ſecuro, ouer in fa uore ¶ Macrob. tractum a ſedentibus.

Duabus ancoris fultus in portu ſedeo, non ho piu timore, paura, ouero ſto ſecuro, fermo, ouer ho fatto il fatto mio ¶ Tralitur a nautis intra portũ tutò manentibus, a prora, puppiq; ſimul proiectis ancoris.

Duabus vicibus: vide bis.

Dubium eſt, vide compertum.

Duco is xi ctum penulti produ. noſtram vide F grammaticen, mena l'eſſercito con vn ſquadrone, & quello che temeua, ducit exercitum cum vna legione, & ea vacillante. ¶ Cice. in Phil. Tractum a ſenibus æuo defeſſis, & baculo ſe ſuſtinentibus; diſcipulis ducere claſſem multo pulcherrimum eſt, a li ſcholari ſta molto bene d'eſſer capitanii Quintilianus, l'auocato ſprolonga, dilonga la facenda noſtra di di in di, cauſidicus noſtram in diem ducit cauſam, noi ſemo tirati, dilongati fin ad vn'anno, vſq; ad annum ducimur, penſamo, ſtimamo, coſi come paſſa il fatto, la coſa, nos vere exiſtimamus, putamus, ducimus rem dolóroſo, diſcoſto, me meno mia mogliere appreſſo,

A moribus in ſuauibus.

Ecce Ioãnes, glie qui a punto, è qua a buon tempo Giouanne.i.hic eſt, iungitur nominatiuo, legitur cum accuſatiuo, ut in noſtra patuit grammatice.

Echin⁹ partũ differt, indugia co'l ſuo mal'anno, & nõ uiene, & guai a chi l'aſpetta. ¶ Dicit de his, q prorogãt quippiã malo ſuo tandẽ maiore cũ fœnore fit. Echinus ſtimulata aluo remoratur partũ. deinde aſperiore, ac duriore facto fœtu mora temporis maiore cruciatu parit Suidas.

Econtrario pen.cor. per contrario, dall'altra parte.

E cõſpectu p.pro.a faccia a faccia.i.contra.

Equis pe.pr.uide explico.

Edento as aui atũ pe.pr.te ſpezzo, rõpo, cauo, lieuo, ſceppo li denti, edento te Plaut. in Rud: homini malas edentauerint licet malà ſedentauerint mendoſe legatur.

B Edẽtulus ueſcentiũ dẽtibus inuidet. inuidia, ouer ha inuidia ad altro di qllo che Dio nõ ce fa graria, ouer di qllo che eſſo nõ ha, ouer nõ ſpera hauere ¶ Hiero. ad magiſtrũ.

Edico is xi ctũ p.pr l'officiale bandiſce, pronũcia la pace, magiſtratus edicit pacẽ, noſtrã uide grãmaticẽ, tu perturbi, metti a romore qſta città, & per guadagnare, furfantare alcuno dinaro, elemoſina, dimoſtri, manifeſti li ſecreti de li fati, tu hanc turbulentas ciuitatem, & fatorum arcana ſtipitibus emere ndis edicis.

Ediſco is pe.pr.dici.cor. tu impari a mente i uerſi, ma non perfettamente, ediſcis uerſus ſed non perdiſcis.

Ediſerto as aui atum pe.pr. mentre ſemo ſtati con li nimici, eloquentemẽte l'ha cõtato, dum apud hoſtes ſedimus, ediſertauit
C Plaut. in Amp.

Ediſſero is rui pe.cor. ſertũ pro. dichiarami, manifeſtami, dimmi il uero di che ti domando, mihiq; ediſſere uera roganti. Ver.2.

Edo is p.pr.didi itũ co. mia ſorella ha figliato, fatto un figliuolo di queſto marito, mea ſoror ex hoc uiro unum edidit, peperit, natum, di queſta mogliere n'ho un figliuolo, ex hac uxore unos ſuſcepi, ſubſtuli liberos, è morto, edidit ſpiritũ Ci. in Anto. che male, ſceleragine nõ ha fatto? quod ſcelus non edidit? Idem in eundẽ Li. quante occiſione ho fatto, quanras ſtrages edidi Ci. ad Att. edidit librum, ha publicato il libro. Ci. de diuinat. exercitum educeret Ci. primo de diuinat. portaſſe, cacciaſſe fuora l'eſercito. D

Edo pen.cor. edi eſum pro. me ha conuitato abõdantemẽte, ma ſi mãgiò la carne a morſi, me accepit opiparè, ſed carnem edit mordicus.

Edo naſturtium. idcirco mihi uerba non dabis, io ſto ſuegliato, ouer ſopra di me, ouer cõ gli occhi aperti, & nõ dormo, & per ciò nõ me ſoiarai, gabbarai, ingannarai. ¶ Naſturtiũ hærba corporem excitat, & animi uigorem ſignificat, & ideo in hebetem, ignauumq; uſurpatur prouerbium.

Edo cepas, uide cepas.

Edoceo es cui pe.co.ctum pr. vide doceo.

Edormio pe.co.is iui itum pr. dormendo paidiſce il uino, edormit uinũ Gel. Ci. in Phil.

Edormiſco is pe.pr. Plaut. in Amp.

Educo is xi ctũ p.pr. uide à teneris, gli ha cauata, tirata fuora la ſpada del corpo, eduxit corpore telũ Ver.10. contraſtano nello alzare, drizzare l'altare, arã educere certãt. E

Idem in.6. l'ho nutrito, alleuato da fanciullo, eduxi à paruulo Ter. in Adel. uide edo.

Educo as pe.co. aui atum pr. li ho nutrito, alleuato il figliuolo, educaui filium.

Eduro as aui atum pro. il uillano deue aſſuefarſi a la fatica, ouero deue fare il callo, indurirſi, uillicus eſt edurandus Col.

Effarcio pe.co.is ſi rtum pro. ſti ſpacii grandiſſimamente ſi empieno de ſaſſi, hæc interualla ſaxis effarciuntur.

Effaſcino as pe.cor. uide faſcino.

Effero as pe.cor. aui atum pro. ſi non re inſaluaticaſſi, incrudeliſſi ſecondo lo aſpetto de li compagnoni, acquiſtareſti piu premio, ſi ad ſicariorum aſpectum nõ efferareris, maius comparares premium Li.2. Lact.3. F

Effero extuli penul. cor. rs latum pro. li corpi morti ſe portano a ſepellire, portano a ſotterrare, portano atterrare, efferuntur cadauera Mar. ¶ Eſt efferi fumus, ſiue cadauer extolli cũ pompa ſublime prouehi humeris nobiliũ virorum feretro ſuppoſitis, ex quo veteres mortuos elatos atque ſupinos appellabant Iuue. elatam iam crede nurum, & in prima per famam, & populum nigros efferre maritos, Plaut. vxorem extuliſti, Cic. Att. matrem efferebat. Cic. ager id, quod perraro euenit, cum decumo extuliſſet, haueſſe renduto diece per uno.i. decuplum ex vno. Sbarcano, ſmontano,

eſcono

A eſcono fuor de la naue, efferuntur ex naui
Plaut.in Amph. Ha cacciato fuora li ceſti,
cæſtus extulit æquos, id eſt protulit Ver.v.
&.2. Cic.ad Heren. verbum vitioſe effer-
tur, id eſt profertur, ſe proferiſce. Effe-
ror ſtudio audiendi.i. portor, ducor, ſon
portato Verg. quos mecum a Troia, me-
diis ex ignibus vrbis extuleram, Li. omnia
ex oppido efferuntur, id eſt extra portan-
tur, portano fuora Idem belli ſignum ab ar
ce extulit, id eſt oſtendit, ha demoſtrato
Idem extulit hæc Denos, Marios, ma-
gnoſque Camillos, Ci.in Hortenſio pre-
ter cæteros noſtra extulit ciuitas. i. pro-
duxit, procreauit, ha produtto. Con gran
laude extolleno, exaltano, magnificano,
laudano, magnis efferunt laudibus.i. ex-
tollunt, laudant Cice. de Offic. 2. & pro
B Archia, Ter. magnifice effero, alzò in al-
to, leuò in alto, extolſe in alto, dextram
extulit.i. erexit, in altum tulit Verg in.v.
eſcie da la porta, effert porta pedem.

Efferueo, vel efferbeo pen.cor.es prod.eſt
cum feruore, & æſtu emittere Verg. pri-
mo Georg. efferuere in agros.i. feruendo,
bulliendoque emittere, bollendo gettare
ſopra, La pignatta va fuora, olla efferuet.
Hiero. interiora mea efferbuerunt abſque
ulla requie.i. tremuerunt, & valde ferbue-
runt, me ſuno tremati.

Effleo pe.cor.es eui etum pro. piangendo ci
ha perſo gli occhi, piãgendo s'è accecato,
effleuit oculos .i. flendo amiſit Quint.in
Declam. quæ in ſcribitur inſepultus.

Efficio is pe cor. eci ectum pro. noi metere-
mo in effetto, eſecutione li commanda-
C menti del re, quando vorrà, nos regis vbi
volet, mandata efficimus, exequimur, te
farò hauere poco penſiere di queſto fat-
to, hac de re in aurem vtranuis vt ocioſe
dormias efficiam, ogni coſa ſe farà a voſtra
poſta, ouero a voſtro volere, omnia veſtro
iudicio permittentur, vel omnia efficien-
tur, vt veſtra fert voluntas, vel quod iubetis
fiet, uide cantius.

Efficimus pro opibus noſtris mœnia Plaut.
in Stico, viuemo, campamo, ſguazzamo ſe
condo la noſtra poſſibilità, facolta, po-
uertà.

Effigio as pe.cor. aui atum pro. fa, forma Ce
ſare a la effigie forma ſua, effigiat Cæſaré.

Effingo is xi ſtum pe.pro. contrafa, fa, for-
ma al naturale la copia di Platone, effingit D
copiam Platonis.

Efflictim, efflicte ſunt aduerbia pe.pr. gran-
demente, ſummamente ama Lucretia, ouer
muore de Lucretia, efflictim Lucretiam
perit.

Efflo as aui atum pe.pro. il buon cauallo get
ta fuoco per naſo & per bocca, acer equus
naribus efflat, uide commutauit, il uento
me getta, mena fuora, uentus efflat me.

Effloreſco is pe.pro. vide defloreſco.

Effodio pen.cor is di ſſum pro. ſe non foſſe
che te uoglio bene, ouero ſe non che te vo-
glio bene te cauaria, cacciaria gli occhi,
niſi te diligerem, oculos, lumina tibi erue
rem, efloderem Plaut.in Aul. la terra abon-
dantemente ci darà de li fiori, ſe ben ſi zap-
pa, ſi effoditur terra fundet flores Verg.in E
Buc. Ci. Tuſ. 5.

Effulcio pe.cor.is iui pro oppila, appila la fe-
rita con la ſpongia, vulnus ſpongia effulcit
Apul. primo.

Effugio is itum pen. cor. gi pro. ha ſcampato
la morte, effugit mortem.

Effundo is di ſum pe.pro. ſparge fuora, ouer
getta fuora tutta la langella, totam effundit
lagenam Plaut. molti conſumano, ouero
ſcialacquano li patrimonii, multi effundunt
patrimonia Cice.2. de offic. ponitur tranſ-
latiue, ſcapulano li carri, effundunt currus
Verg. gettano in terra l'eſſercito, effun-
dunt exercitum. Sal.

Egeo gui pen.cor. ſe alcuna coſa hai gittato
via, conſumato, ſprecato, ti ſia lecito ha-
uer biſogno, dibiſogno, neceſſità, ſi quid
prodigeris egere liceat, è meglio del po- F
co godere, che de lo aſſai, ouero del molto
ſtentare, egere præſtat in ſolo, quam diu-
tem ſulcare fluctus.

Egero is pen.cor. ſſi ſtum pro. quando di-
ſcaccia, ouer manda fuora li uitii dal cuo-
re allora ſi diſcaccia, caua fuora la iniquità,
cum de corde uitia egerit, tunc egeritur ini
quitas. Lact. Col. Ouid.

Ego faciam omnia more Nicoſtrati, farò
ogni coſa perfettamente, egregiamen-
te. ¶ Nicoſtratus Comœdiarum fuit actor
egregius.

Egredior eris pen.cor. ſſus ſum pro. noſtram
vide grammaticen. & aſinus inter, & de-
cerno.

Eiaculor pe.cor. aris atus. ſum pro. te lancia-
rò, me-

A rò, menarò, gettarò da longo, lontano que ſta ſpada, ſe parli, hunc eiaculabor enſem, ſi loqueris.

Eiicio pe.cor.eci ctum pro.cacciamo, gettamo fuora il nimico, eiicimus hoſtem.

E iuro as aui atū pe.pro eſt nō poſſe honeſte præſtare quod deſiderat, iure debuiſſet præſtare Pli.1. epiſtolarū eiurato magiſtatu pri uatū me facerē.i.depoſito, relictoz, laſſato.

Elabor pſus ſum pe pro.eris cor.la anguilla, sfugge, ſguilla le mano, è manibus elabitur anguilla, Hier.

Elaboro as aui atū pe.pr.mi ci trauaglio molto, affatico molto in queſto, i hoc elaboro.

Eleganter pe.pr.elegantemēte Ci.in Cato.

Elephantus non capit murem. vno de aſſai, ouer vno excellente, ſublime, non fa ſti-
B ma, conto, reputatione, ouer deſprezza, non perſequita un uile, ouer vn da poco.

Elephanto aſſem, uide aſſem.

Elephantum ex muſca facis.i. res exiguas & minimas uerbis tollis, & maximas facis, ogni coſa minima la fai grande cō le parole, ogni coſa da poco la fai da aſſai.

Eleuo as pe.cor. aui atum pro. dimminuiſce la mia fama, meam eleuat famam Li.28.noſtram uide grammaticen.

Elicio is cui itum pe.cor.ne caccia, caua, eſtrahe, ſenſo, elicit ſenſum.

Electo as aui atum pe.pro.con buon modo li caccio, cauo, traho fuora qualunche coſa ſi ſia, electo quicquid illud eſt Plaut.in Aſi.

Elido is ſi ſum pe.pro.te uoglio cauare, ſtreuellare gli occhi, iubeo oculos elidere Plau.
C in Rud. Lucil.ha ſuffocato, affocato li ſerpi, eliſit angues Ver. 8. ſi getta giu del carro, eliditur è curru Ci. de rep.li.2. ſi caccia, caua fuora lo ſpirito con fame, ſibi ſpiritum elidit inedia, per malanconia ſe rompe, ægritudine eliditur Ci.Tuſ.5.

Eligo ſuſpendio arborem, vide arborem

Elimino as pe.co.aui atum pro. io eſco da lo oraculo, ex oraculo elimino me Var.non ſe deue cacciar fuora, non eſt eliminandus.

¶ Extra, uel foras expellere Pompo.eliminabo extra ædes coniungem Pacu. clamor eliminat, Accius timide eliminor.

Elinguo as aui atum pe.pro.te caccio, cauo fuora la lingua, elinguo Plaut.in Aul.

Elinquo, uel elingo is xi ctum pe.pro.Plaut. in Cur.nunquam elingues ſalem, id eſt extra linges, leccarai fuora.

Elinquo as pe.cor.aui atum pro.elinquaret D præſidium alui Apul.primo, id eſt liquidum emittere, cacaſſe liquido.

Elixo as aui atum pe.pro.cuoce, leſſa la carne, carnes elixat.

Elixas laterem, vide decoquis.

Elongo as aui atum pe.pro.li di creſcono, ſi dilongano, elongātur dies Pli.me haí allontanato, diſcoſtato l'amico, elongaſti amicum à me.

Eloquor oris pe.cor.cutus pr.parlare ornatamente, parlare nettamente, parlare chiaramente, id eſt ornate loquitur.

Elucifico as pe.co.aui atum pro.vide eluſco.

Eludo is ſi ſum pe.pr. chiaramēte, manifeſtamente, perfettamente ti dileggiamo, eludimus te Ci.la diſobediētia l'ha cōuinto, cōdennato, contumacia eluſit Plin. ad Tra- E ianum.

Elugeo pe.cor.es xi ctū pr.le femine ſe non piangono piu, ouer ſe ceſſano dal pāgere, mutano ueſta; fœminę ſi elugēt, mutāt veſtē.ho grādemēte piāto la patria, patriā elu xi. Ci.

Eluo is lui pe.co.utū pr.meglio è lauare, purgare li uaſi & la mente, ſatius eſt uaſa, & mentem eluere Col.Lact.5.

Eluſco as aui atū p.pr.il maiſtro ha eacciato, cauato l'occhio, ha accecato lo ſcolaro; preceptor eluſcauit diſcipulum. Vlp.in L.& is magiſter cuius uerbi eſt mentio in.xii.tabulis, eſt luſcū facere, ſic & elucifico apud Labienum, eſt luce priuare non lucidare, & clarificare ut aiunt.

Emacior pe.co.aris atus ſum pr.li ſerui miei ſono molto magri & percio a mala pena ſtā no in piedi, mei pueri emaciantur, & ideo F vix pedibus hærent Col.

Emaculo as p.co.aui atum pro.vide alioqui.

Emancipo as pe.co.aui atum pro.chi è obligato a la uirtu non ſente ſpeſa, emancipatus virtuti nō caret Ci.in ſenectute.il patre libera il figliuolo da ſe, accio che poſſa negociare, pater emancipat filium à ſe, ut negocietur.

Emaneo es pe.cor.ſi ſum pro. chi ſta fuora, di ſua caſa non me aſpetta, qui emanet non me manet.

Emano as aui atū pe.pr.la forza de la marcia eſcie, corre fuora.ſaniei uis emanat Col.7.

Emargino as pen.cor.aui atum prod. ha roſicato la margine, extremità de la ferita,

emargi-

A emarginauit vulnus Plin.28.

Emaſculo as pe.cor.aui atum pr.cauo i teſti-
coli,caſtro,accapono mio figliuolo,meum
emaſculo,uel euiro filium Var.

E Maſſylia veniſti, & in virorum conſpectū
prodire audes, andi, vai veſtito da femina,
& hai audacia venire in cōſpetto de gli huo
mini. ℭ Maſſylienſes luxu perditi more mu
liebri decorabantur.

Emedullo as aui atum pre.pro.te caccio,ca-
uo le medolle ſe hai ardire, ouero preſumi
nuocermi,emedullo,ſi obeſſe mihi audes.

Emedio tollitur,uide commutauit.

Emergo is ſi ſum pe.pr.di doue vſciui, quan
do cōperaua la ſpada,vnde emergebas, quā
do mercabar enſem, l'annegato mai affon-
da fin che non crepa, ſubmerſus emergit
B nunquam,quouſque non rumpitur.

Emerſit,prodiit ex ouo,& ideo ſibi placet, è
molto bello,& perciò ſi contiene. ℭ Læda
Tindari filia ex Iouis concubitu duo pepe-
rit oua unde Caſtor, & Pollux. Helena, &
Clytenneſtra prodierunt admodū formoſi.

Emeritus pe.cor.armis,non faccio piu l'eſer
citio de le arme, non faccio piu il meſtiero
de le arme,ho reſo le arme, ſic emeritus li-
teris, nō ſtudio piu,ſic & de ſimilibus, ut e-
merita acu Iuue. non coſie piu.

Emerendus pe.pro.uide edico.

Emico as cui pe. cor. il cuore ſalta,ſi muoue
nel petto,cor emicar in pectore Plau.i Aul.

Emitto is ſi ſſum pe.pro.è in poteſtà del re la
ſciar'andare li pregioni,eſt penes regem di
mittere,uel emittere carceratos, mandamo
C fuora li boui,emittimꝰ boues, la parola poi
che una volta, fiata è uſcita fuor di bocca,
non ſi puo ritornare, quod ſemel emiſſum
volat irreuocabile verbum Horat. ſe ti fa-
ceſſi libero che me donareſti? ſi emitterem
quid mihi impenderes?uide extendo.

Emineo es nui pen cor.auanzo, ouer ſto ſo-
pra gli altri,emineo cæteros, ex terra nihil
emineret,ſteſſe alzato,ſoleuato Cic.primo
de diuinat.

Emo is pe.cor.emi emptum pro.comparare,
Ci. Att.fundum emiſſet in diem,haueſſe cō
prato a credēza,noſtram uide grāmaticen.

Emptito as pe.cor.aui atum prod.continua-
mente cōpraua robba,rem emptitabat Pli.

Emplaſtro as aui atum pe.pro.il Perſico ſi in
ſerta,inneſta ad occhitelli, Perſicus inocu-
latur,emplaſtratur Palladius.

Empedoclis ſimultas,uide copulo. D

Emorior eris pe.cor.riris ortuus ſum pro. ui
de diſpereo.

Emptū rogare, cōprare, emere Plau.in cap.

Empedoclis ſimultatem inter nos nunquam
accidere ducebam,non ſtimaua che poteſ-
ſe accaſcare odio, eſſere odio intra de noi.
ℭ Empedocles his fuit moribus, ut ſimul-
tatem continue ſuſciperet, & eam pertina-
tius exercebat.

Emultis paleis paulum fructus collegi, per
molta fatica ne ho hauuto,riceuuto,conſe-
guito poco frutto, ouer utilità. ℭ Sumitur
à triturantibus frumentum.

Emungo is xi ctum pe.pro. me purgo netto,
ſmocco il naſo,emūgo nares, ſe diſmocchi
la lucerna,hauerai maggior lume, ſi lucer- E
nam emungis maius habebis lumen.

Emunctus a um pe. pro. uide conſummo.

Emunctæ naris,uide aceto mordaci.

Enarro as aui atum pe.pro.uide auſculto.

Enato as pen.cor. aui atum pro. natando uie
ni in terra, enata.

Enaſcor natus pe.pro.eris cor.naſcere,quod
de terra,aut aqua exurgit,naſcitur quod de
vtero decidit,vide naſcor.

Encomium cano,uide ante victoriam.

Endymionis ſopnum dormis,tu ſtai in ocio,
a repoſo,tu non fai niente, ouero tu non ti
eſſerciti in alcuna coſa. ℭ C.c. de finibus.5.
& Ariſt. Sumitur ab Endymione in Lamio
monte Cariæ dormiente.

Eneco as,pe.cor.tu me fai morire, enecas,i.
cogis mori Ter.in Phor. F

Eneruo as aui atum pen. pro. l'ha tagliato a
pezzi, ſtorpiato con una ſpada, enſe ener-
uauit eū Cice.in Cato.

Enimuero pe.cor.eſt non modo hiſtoricorū,
& comicorum, ſed etiam oratorū licet ne-
gent Pli.ad Traia. enimuero ſi placeat ſoſ-
ſa, Ci.ma certamente lo dice,enimuero ait.

Enitor xus ſum,pe.pro.eris cor.tua matre ſi
fa figlio, partoriſce maſchio, otterrà l'of-
ficio, tua ſi parens enititur marem, officiū
tenebit, poſſiedi, habiti dentro ne la pro-
fondità di queſto fiume, gurgitis huius ima
tenes Verg. geor.4. Cerbaro ha refrenato
le bocche,tenuitq; Cerberus ora.

Enodo as aui atum,pe.pro.io legaua, anno-
daua la fune, & tu la ſcioglieui, reſtim no-
dabam, & tu enodabas, ſparo l'arco, che
hai parato,denodo arcum, quem nodaſti:
continua-

A continuamente leggi,& m.ń dichiari vn vo
cabolo,lectitas, & nunquam vnum enodas
vocabulum.
Enodatius eſt aduerbium, piu chiaramente,
apertamente,Ci.de finibus 5.
Enuncio as pe. cor.aui atum prod.te ne aui-
ſo,enuncio tibi. Enunciare conſilia,reuela-
re li ſecreti.
Enſe lato percutit,de piatto,de piattonata.
Enucleate pe.pr.apertamente,chiaramente,
nettamente,proprianiente, Cice.de Orat.
enucleateque faciat, id eſt proprie, & in 4.
Tuſcu.enucleate diſputant, dicitur a nu-
cleis nucum. (Val.
Eo loci, in tal luoco, nel medeſimo luoco
Eo ii itum pe.cor.is iui pro l'acqua correua,
giua piu tardo, piu piano, latex ignauius
ibat Apul.in primo Vattene tu, tu tibi eas.
Te la do venta, in tuam eo pedibus ſenten-
B tiam Cic.in epiſtolis Ter.noſtra cauſa, ſcili
cet in neruũ ibit,id eſt,omnes perferet cru-
ciatus, patirà ogni tormento, vide alienũ,
ceſsim.
Eo viam hinc, uado per queſta via Cic. pro
Murena.Queſto fiume non va troppo lon-
tano da le radici di queſto arbore, hic flu-
uius haut longe radices arboris it Apul.
Queſto voleua dire, hoc ad te ibam Ter.ſo
no di contrario parere, in alia omnia eunt
Cic.in epiſtolis. Eo inficias, lo nego, & eſt
verbis Li.12. Ci.Ter.in Adel.Quin.inficias
eſt nomen. Eo quæſtum,vado a cercar gua
dagno,vo a guadagnare. Eo in cubiculum,
non vado,quod eſt ad periculoſas, aut ma-
ioris mométi profectiones,vt vado Romã.
I ducente Deo,va che Dio ſia teco, ouero
con te, va che Dio te accompagni. Eo ad
C requiſita naturæ vt Quin.vel eo,quo ſatu-
ri ſolent Plaut.uo a cacare. Eo in ſententiã
Cæſaris, ſono del parere di Ceſare,cõcor-
ro al parere di Ceſare.
Eo comes, id eſt comitor Vergil. 2. accom-
pagno.
Eo pedeſter Mart.in Spect. va a piedi, it dies
Plaut.id eſt tranſit, paſſa. It in neruum, id
eſt in vincula coniicitur, va in pregione,è
meſſo in pregione,ibit in ſecula nomen tu-
um, id eſt memoria tui erit perpetua, ſarai
perpetuo.
Eo quò ſaturi ſolent,andò a cacare Plaut.
Eunt inficias,lo negano Li.11.
Ephemeri vitam egit,ſubito fu morto. ¶ E-
phemeron eſt animal ortum apud Hippa- D
nem fluuium apud Cimmerium Boſphorũ
Ariſt.5. de animalibus quatuor habet pe-
des, & totidem pennas, dicitur à die quo-
niam vnum duntaxat viuit diem.
Epicurus ſubans eſt,è dito in tutto al piace-
re,a le voluptà. ¶ Hie.2. contra Iouianum
Epicurus voluptati deditus more ſuis.i.por
ci ſubare dicebatur. Eſt ſubare libidinari
Plin. Verrem ſubantes dictum a ſuibus po-
ſtremiſsimę libidinis Horat.iamq; ſubando
tentem cubiliæ Ariſto.6.de animalibus ſues
fœminæ quando libidine excitantur, quod
ſubare dicitur,vel homines aggrediuntur.
Epicurum agit,ſi da buon tempo.
Epimenidis ſopnum dormis, quanto dormi,
ouer mai ti ſatii di dormire. ¶ Epimenides
47.annos dormiſſe continuos dicitur, Pau-
ſanias verò in primo ſic refert de Epimeni-
de Gnoſio legitur venientem illum Argos E
ſeceſſiſſe in ſpeluncã,obdormiſſe continuè.
40.totos annos, inde demum experrectum
feciſſe verſus,& luſtrauiſſe cum alias vrbes,
tum etiam Athenas,vixit annis. 179. vt aſſi-
qui 204. vide Laertium.
Epulor pe.cor.aris atus ſum pro. cum actõ,
Pli.8.pullos earum epulari inſtituit.
E poculo perforato bibiſti, non puoi ritene-
re,tener niẽte,ouer creta,ouer non puoi té
nere le cecere. ¶ Sumitur à vaſe futili. con
uenit non fideliter arcana tenentibus.
E quercu,ac.è ſaxis nati nullam gerant rem-
publicam, homini crudeli, fieri, diſpiatati
non deueno regere, gouernare la republi-
ca. ¶ Plato de republ.8. antiquitus in cauis
quercubus tectorũ uice victitabant homi-
nes, atq; hinc è quercubus nati fingebant.
Præterea ex ſaxis a Deucalione, & Pyrrha F
proiectis mortalium genus diluuio abſum-
ptum inſtauratum fuiſſe credebatur, uel è
quercu, & ſaxis nati dicuntur obſcuro ge-
nere,vt inferius dicetur de terræ filio,vide.
Equidem pe.cor.certamente,non dicitur ab
ago,& quidem,vt aiunt, ſed ab ę,& quidẽ,
noſtram uide grammaticen.
Equio is pe.cor. iui itum pro.a la mula, che
deſidera il coito ſe dà la braſſica cruda, e-
quienti mulæ cruda braſſica datur Col.4.
Equis albis præcurro regem,ſon meglio del
re,ouero ſupero,auãzo,venco il re. ¶ Ho-
ra.primo Ser. vel ꝙ equi albi meliores, &
velociores habebantur, vel fortunatiores,
& au-

A & auſpicatiores eſſe credūtur, vel quod illis in triumpho victores portātur, hinc q lōgo interuallo alicuius rei præcedit albis equis præcedere, vel vincere dicitur.

Equum habet Seianum, vide aurum habet Toloſanum.

Equi habet ſeneƈtam, è impoltronito, arrozzato. ¶ Dicetur in eos qui præclaris rebus geſtis in iuuenta, vbi ſenuerunt in vitia, ſordidaq; ſe obiecerunt.

Equitatu, vel turmis eſt tutius cōfligere, quā peditatu, vel legionibus, è piu ſecuro cōbattere, ſcaramucciare cō li huomini a cauallo, che cō pedoni, ouer fanti a piede. ¶ Legio eſt maximè de peditibus Vegetius. 2.

Equito as pe.cor.aui atum pro. vo a cauallo per la città, equito per vrbem.

Ere nata capit conſiliū, ſecōdo accaſca, ouer
B ſecōdo il biſogno, ne ceſſità l'huomo delibera, ouer piglia cōſiglio, Quin. ait è re natū exordium, & Apul. è re nata fallacia.

E re noſtra, vide ad rem.

E republica ſunt omnia, tutti ſono vtile a la republica, hæc fiunt à republica, ſecōdo la vtilità de la republica.

Erga eſt præpoſitio p.pro. ſemper in bonum, ad ogni huomo pare che faccia il douere verſo di te, omnibus erga te ſatisfacio. dicitur quoque ſatis omnibus facio.

E regione hæc manet vrbs, queſta città ſta a dirimpetto, ouer dritto.

Ergo p pr. eſt cōiunƈtio, noſtrā vide grāmaticē, come ſai qſto adunq;? ſe nō lo pruoui, qui ſcis, ergo iſtuc? niſi periculum feceris.

Erigo is penul.cor.xi ƈtum pro. di piazza in piazza alzamo in alto, ouero facemo gran-
C di edificii per timore de la guerra, vicatim moles erigimus, vel opus molimur belli formidine.

Eripio is pnu pen cor. ptum pro. ſe non rompemo guerra, mai vſciremo di tai trauagli, nunquam ex his eripiemur anguſtiis, niſi bellum indicimus. parieti preſto, ouero tantoſto, eripe fugam Ver. liberame da queſti mali, eripe his malis Verg.

Erogo as pen cor. aui atum pro. ho diſtribuito con molti la intrata mia, cum multis meum erogaui cenſum, ceſſi chiedere, mendicare, domandare per Dio la elemoſina, ſtipem erogare deſinis. Apul. pri.

Erro as aui atum pe.pro. ſe fai errore, io nō pecco, ſi erras non erro, ſe hai viſto alcuna che va diſcorrendo, vagando, ſperſa, ſi D
quam errantem vidiſti, le pecore diſcorrendo paſceno, pecudes errant.

Erras toto cœlo, vide cœlo erras.

Erudero as pen.cor.aui atum prod. ſe gettaſti fuor di caſa coteſto calcinaccio, coteſta polueraccia, la vendereſti aſſai piu, ſi ædes eruderares, pluris venderes.

Erudio ii pen.cor.is iui itum pro. ce ho perduto, ſpeſo tutto il tempo di mia vita per farti dotto, ouero diſrozarti, omne meæ vitæ tempus impendi, vt te erudirem, vel doƈtum redderem.

Erudite pe.pro i. doƈte, dottamente.

Eruditius p co piu dottamente Ci. in Cato.

Erudiſſime pen.cor. molto piu dottamente Pli. primo epiſtolarum.

Erugo as p.cor.aui atū pr. leuano le griccie, E
le pieghe da li corpi, erugant corpora Pli.

Eruo is ui tum pe.cor. cauare di ſotto terra, vt aurum Ci. primo de Diui. mortuum erutum eſſe. Eruo librum, volto, giro il libro, ſtudio. Erutæ ſententiæ, extraƈtæ, pigliare Cice.

Erumpo is pi ptum pen pro. Plin. erumpunt ceruis cornua. i. egrediuntur, ſpontano, tagliano le cime delle corna. Sanguis per nares erumpit Celſus, eſce. Cic. erumpunt ſæpe vitia amicorum. i. apparent, appareno all'improuiſo Ter. in Phor. iſtæc fortitudo in neruum erumpat denique, queſta forteza a l'ultimo venga ſopra de te, venga ſopra le ſpalle tue, venga ſopra le oſſa tue, huomo forte danno di caſa ¶ Sumitur a ſagittarius, qui plerunque immoderate om F
nes vires adducendo. arcum, non telum incitient, arcum rumpunt.

Eſculentus a um pen.pro. non te mancano coſe & da mangiare, & da beuere, tibi eſculenta, & poculenta minime deſunt.

Eſſe in albo, diceuano che tu non eri in queſto numero, in hoc te non eſſe albo tradebant. ¶ Sumitur à tabula dealbata, vbi nomina iudicum ſcribebantur.

Eſſe, & fore pacem nobis perſuademus, ne damo ad intendere che è, & ſarà pace.

Eſſe ad rem, non poſſo fare che non lo dica, che queſto niente fa al propoſito noſtro, non poſſum non dicere hoc nihil eſſe ad rem noſtram.

Eſt, la riccheza mia non ha a fare niente cō la tua, opulentia mea nihil eſt ad tuam, vide

A vide capitis vertigo, à la prima tauerna, oue ro hoſteria che trouaremo te farò le ſpeſe, ouero te farò mangiare con meco, quod ingreſſui primum fuerit ſtabulum, prandio participabo Apul. 1.

Eſito as pe. cor. aui atum pro. ad ogni tempo io mangio ſpeſſo, eſito quoque tempore Apul. Gel. eſt frequenratiuum ab edo.

Eſt in oculis Ter. in Eun. Cice. i. valde diligit, molto te ama.

Eſt in bonis. i. reputatur inter bonos, ſe reputa, ſe ſtima tra li buoni, ſi mette nel numero de' buoni.

Eſt in promptu Cic. de Off. i. in aperto eſt, è manifeſto.

Eſt in ore. i. vulgo fertur, communemente ſi dice.

B Eſt tibi liber. i habes, hai.

Eſto tecum, ſta ſopra di te. Eſto ægram, dato che ſia coſi, te concedo che ſia coſi.

Eſurio is pe cor. iui pro per s cum formatur ab eſu ſcribitur, non per X. ti ſei bene empito di cibi, & io me muoro de fame, te cibis ingurgitaſti, & ego eſurio.

Eſurienter penult produ. eſt aduerbium, vide appeto.

Et id eſt etiam, vorria ancora foſſe licito a noi dire queſto medeſimo, vellem, & nobis hoc idem verè dicere liceret Cice. iii. de offic.

Eteocleas bonus cauet contentiones, le buone perſone fuggono le riſſe, le conteſe, i contraſti, & le inimicitie acerbe, & capitali. ¶ Apul. Sumitur ab Eteocle, fra-

C trem Polynicem exitiali odio inſectantem.

Etiam pe. cor. noſtram vide grammaticen, vide commeatum adæquo, æquè.

Etiam quòd vide attenuo.

Etiam, atque etiam te rogo, vel oro, molto te prego.

Etiam ne amplius, vide amplius.

Etiam Bætylum deuorares, deglutires, tu mangiareſti, & paidireſti lino a' ſaſſi.

¶ Bętylus dicitur ſaxum illud faſciis obuinctum, quod pro Ioue deuorauit Saturnus.

Euado is ſi ſum penultima producta, uide do. a che fare, ouero doue riuſcirà il tuo parlare? tuus ſermo quorſum euadet? vide conſtrictus. paſſa preſto la ripa, euadit celer ripam Vergili. 6. vide antelucio, breui.

Euagino as aui atum penulti. product. caua fuora la ſpada, metti mano a la ſpada, euagina, ſtringe, exere enſem Vegetius, Iuſtinus. 1. D

Eualuo as aui atum penult. produc. queſte ſi gettano fuora de le porte, hæc eualuantur Plin. 18.

Eualeo es lui penult. corr. ſto molto bene, eualeo, ſic & eualeſco.

Eualeſco is pen. prod.

Euaneo nui pen. cor. es pro. ſe gli è ſparſo, fugito il ſenſo, euannit ſenſus.

Euaneſco is pen prod. Ter. Hecy. ſcriptura euaneſceret, id eſt deficeret, ſi perdeſſe in tutto, non ce appareſſe piu.

Euanno as aui atum pe. pro. cernere, criuellare. Eſt vanno purgare, euannatur Varr. primo de re ruſt.

Eueho is penul. cor. xi ctum prod. ſi portano fuora, & dentro, hæc euehuntur, atque inuehuntur. E

Euello is lli lſum pe. pro. vide conor.

Euenio is penul. cor. ni entum, pro. venir fuora, uſcir fuora, eſt abſolutum Cato. de re ruſt. virgulta bene euenire ſinas, id eſt venire foras. Queſto accaſca a te, hoc tibi euenit.

Euertò is ti ſum penultim. product. ſpianamo, dirrupamo la città, & voi mettete ſot ſoſopra la gente, euertimus vrbem & vos gentem Verg.

Euerro is ri rſum penult. produ. bene ſcopamo, nettamo, purgamo la ſtalla, euerrimus ſtabulum Col. 8.

Eueſtigio penul. cor. eſt aduerbium temporis, vide actutum.

Euiro as penult. corr. aui atum prod. vide emaſculo.

E vita migro, vide commutauit. F

Euitata Charibdi, vide fumum fugiens.

Eundem eſſe omnibus iniurium eſt, è mala coſa, ouer è villania trattare ogni huomo ad vn modo.

Euoco as penultima correpta, aui atum producta, chiamalo qua fuora, huc euoca, noi extrahemo, remouemo l'animo da la voluptà, à voluptate euocamus animum Cice. Tuſc. prima.

Ex ſignificat in, vt ex ædibus, & ex renibus laborat, id eſt iu, interdū prout, vt ex re tua, ſecundum Plin. Traia. eius ex copia rerum, aliquando ab, vt ex illo, interdum de vt ex illo ſuperant hæc ſimulacra viro, in compoſitione aliquando eſt priuatiua vt exlex,

aliquando

A aliquando intentiua ut excogito.

Exactæ iam erat ætatis,era vecchio Liui.ſic exacta ætate,ne la uecchiezza Ci.Ter.

Exacto bello.i.la guerra finita,exacto menſe, finito il meſe,ab exigo is.

Ex æquo, equalmente, tanto a l'uno, come a l'altro.

Ex aduerſo ea ſita erat,a faccia a faccia, dirimpetto,all'incõtro,& paulo ſuperius,poco piu di ſopra, ex aduerſo ei loco Ter.in Phor.

Exaggero as pe.cor.aui atum pro.Ci primo de Off omni ratione exaggerantes.i. amplificantes,augmentando,amplificandola, creſcendola,accreſcere,accumulare.

Exædifico as pe. cor. aui atum pro.edificare perfettamente,finire perfettamente,vt do-
B mum Ci.templum Idem,opus.

Exagito as pe.cor.aui atum pro.molto tormentano,veſſano le mente de gli huomini, hæc mentes hominum exagitant, la forza de l'huomo da eſſaſperarſi, prouocarſi ad ira, vis huominis exagitanda uidetur Salluſt.in Cat.

Exalto as aui atũ pe.pr.alzano ſopra,in coppa li ſolchi tre piedi,exaltant ſulcos in tres pedes Col.laudano grandemente la virtu di Ceſare,Cæſaris virtutem exaltant.

Examuſſim penul.pro.eſt aduerbium, uide adamuſſim.

Exanimo as pen. cor. aui atum pro.la ſaetta grandemente ha toccato il tuo letto, & ha ammazzato un ſeruo,flumen tuũ perſtrinxit lectum,& vnũ exanimauit ſeruum Cur-
C tius,il lampo ci ha sbigottito in mõ,che nõ potemo parlare, fulgethrũ ita nos exanimauit,ꝙ hiſcere nequimus Ter.in And.

Ex animo quod ſentio dicam, dirò il mio parere,ſecondo il mio giudicio,ſecõdo la mia voluntà Ci in Piſonẽ. Nõ dicit ex animo, dice altramente che nõ penſa,nõ lo dice di cuore. Ex animi ſententia, a mio modo, a noſtro modo,ſecondo che volemo, ſecõdo che deſideramo,ſecõdo il uoto noſtro Ter. in Hecy. Ci.Furnio, & de Off.Præter ſententiam,aduerſus animi ſententiam,contra la volunta.Omnia præter ſententiam mihi euenerunt,non ho potuto far niente. Eſſe, manere in ſententia, ſtar fermo nel parere. A ſententia deſiſtere, mutar propoſito, laſciare l'impreſa. Ferre ſententiam,ſentẽtiare, eſt iudicis. De ſententia cum dedu-
cere,leuare quello dal parere. Dicere ſententiam,dare il voto,eſt conſiliarii. D

Examurco as aui atum pe.pr.queſto oglio ſi purga,ouero da queſto oglio ſi leua, caua la morca,hoc examurcatur oleum.

Exanio as pe.cor aui atum pro.li caua fuora ogni amaritudine, omnem amaritudinem exaniat, accio che ſe ne caua fuora il ſangue,marcia da la carne, vt exanietur caro, per la marcia ſi deſſecca la ferita,ſanie exaniatur uulnus Col.xiii.Celſus.V.

Exantlo as aui atum pr. ci ha patito gran fatica,magnas exantlauit ærumnas,hauendo ſuperato tutte le fatiche, cũ omnes exantlauiſſet labores Ci. Tuſ.i.&.iiii. Academicorum,Apul dicitur ab ex & antlao, id eſt ſupero,haurio,ideo in omnib⁹ authoribus
exantlo, & non exanclo eſt legendũ licet E
Quint.ſed non bene inter oblitterata numeret in.i. Plaut. in Stico vinum exantlauit. i.exhauſit ait,exantlabimus annos,id eſt tolerabimus Ci.ii.de diuinat.

Exarmo as aui atum pen.prod. ha domato, manſuefatto li lioni, leones exarmauit Lamprid.

Exareſco is pe.pro.rui cor.in tutto ſeccano gli arbori,exareſcunt arbores, ſaria mancato il mio parlare, mea exaruiſſet oratio Cic.Papi.

Ex arena funiculũ nectis, fai coſa difficile, ouer di niuna vtilità,ouer te affatichi in vano,in darno,ouer niente fai. ¶ Stultè fruſtraq; conaris,cũ ea cõnectis,q̃ nõ cohęrẽt.

Exaro as pe.co.aui atum, vide commoditas,
eſt publicè ſcribere,vel ſcripta publicè ede- F
re Ci.ad Cornificiũ, bene, ouer molto ara la terra,exarat terram.

Exaſceo as pe.cor.aui atum pro.per guadagno adaſciamo le tauole,lucro exaſceamus tabulas Plaut.Pli.

Exaſpero as pe.cor.aui atũ pro.con vn ſaſſo ſe affila,ammola il ferro,ſaxo exaſperatur ferrum Tacit. Silius.

Exauthoro as pen.cor.aui atum pro.ha priuato,liberato dal ſoldo li foreſtieri, exhauthorauit hoſpites,quandoq; in bonum, licẽtia,expediſce l'eſercito,exauthorat exercitum Li.

Exaudio pe.co.is iui itũ pr.molto bene ode il mio gridare,meum exaudit clamorem.

Excanto as aui atum pe.pr.incanta, affaſcina,leua de gli occhi la famiglia,tibi excantat fa-

A tat familiam Plaut.in Amp.dicitur excanto tibi, olim te.

Excarnifico as pe.cor.aui atum pro.me crucie,affligge, tormẽti, ex carnificas me Ter. in Heaut.dicitur ab ex.i.valde,& carnifice.

Excedo is ſſi ſſum pe.pro.partire, vt ex ædibus.i.diſcedere. Paſſa dieci anni,decem excedit annos.i. tranſit Col.7. Plaut. ſupera, auanza tutti di eloquentia, omnes excedit eloquẽtia.i.ſuperat Ci. Exceſſit de medio, exceſſit è vita Ter.in Phor. exceſſit vita ſine præpoſitione Sulp. Cic.Suet. in Claud. Val. ſe vita male excedere. i. mori, morire Ter. e medio æquum eſt excedere.i. locum dare,dar luoco.Sal.prælio excedere.i. egredi,uſcire da la battaglia Ter.in And ex iſthoc exceſſerat loco,partito.

B Excedere modũ,eſſere ſuperchio. Ci. ut primũ e pueris ex ceſsit.i deſiit eſſe puer, ceſsò Ter.in And.poſtquam exceſsit ex ephebis.i.exiuit,è uſcito, Cæſa. finibus ſuis exceſſerunt.

Explica,atque excute intelligentiam tuam.i. commuoue,il buon patre,fa piangere,lacrimare il figliuolo,bonus pater liberis excudit lacrimas Ter. Plaut. me ſueglio, riſueglio,me ſopno excutio. Excutere mentem ab actione, remuouere l'animo Plinius primo epiſtolarum, ſcotla,excute pallium, ac arborem Plaut.in Aul. Excute crumenã, mette mano a la borſcia, ſciacqua il gotto, excute cyathum,vide decutio.

Excepto,vide cõſcius da te in fuora niun mi ama,præter te, vel poſt te, uel te excepto

C nemo me diligit.

Excelleo lui pe.cor es pro. ſupera tutti di eloquentia,omnes excellet eloquentia Lačtan.7.

Excello is pe.pro. ui cor. è piu eccellente de gli altri,excellit cæteros Ci.pro Pom.

Excerno is creui tũ pe.pro.cernimo fuora il grano,excernimus frumentum,cacano molte coſe,multa excernunt Celſus.4.

Excerpto is pſi ptum pe.pro.da li libri ne cauamo,cogliemo molti fiori, ex libris multos excerpimus flores.

Excepto as aui atũ p.p.cõtinuamẽte traheno a ſe, ouer frequẽtemẽte, continuamẽte pigliano li venti,exceptant auras Ver.Geo.2.

Excido is cidi pe.cor.ciſum pro.li calca, cade abaſſo il fuoco,excidit ignis Ci. in Phili. 2.me ſon ſcordato, diſmenticato di queſto, hoc excidit animo Verg.Quint.2.non excidit mihi ſcripſiſſe. D

Excido is cidi ſum p.pr. ſi tagliano le pietre, lapides excidũtur,in tutto deſtruggemo gli nimici,excidimus hoſtes,vrbem Ci. in Cat.

Exciſo as aui atum pe.pro.li frappo, ſtraccio l'orecchia, exciſo haures Plaut. in Ciſt.

Excipio is pe.cor.epi ptum pro. non ne caua reſti niuno,neminem exciperes,vide diſcedo,te ho pigliato che cadeui,ouer veniui in biſogno,excepi te, cercamo,inquirimo,inueſtigamo le volõtà de gli huomini,excipimus hominum voluntates Ci. de Orat.2.li quali non haueſſero poſſuto extrahere,cauare dal mare,quos è mari excipere nõ potuiſſent Ci.4.de rep.per fraude nõ mi ci pigli,me non excipis,vide conſcius.

Excio ii p. co. is iui itũ pr.me hai fatto piãgere,ouer me hai moſſo le lacrime,exciuiſti lacrymas Plaut.in Ciſt. me hai chiamato fuora auanti la caſa,me exciuiſti ante ædes, Idem in Epid. E

Excito as pe.cor.aui atum pro.riſueglio Ceſare che non vuole,ouer a diſpetto ſuo,Cæſarem excito ingratis,quanto male puoi cõmuouere da tal coſe, quantum mali ex ea re excites.

Exclamo as aui atũ pe.pro.ad alta voce chiama la mogliere, exclamat vxorem Plau. in Amp.molto grida,exclamar.

Excludo is ſi ſum pe.pro.me ha cacciato fuora,excluſit me, le colombe ſchiudeno, columbæ excludunt Col.id eſt incubãdo pullos emittunt.ſono impediti per queſti tempi,temporibus his excluduntur Ci. Attico, F & de Orat.& in Verrem,Cæſar ne anni tẽpore nauigatione excluderẽtur Ver. ſpatiis excluſus iniquis,Paulus iuriſconſ. & multi.

Excolo is lui pe.cor.ltum pro. perfettamente adorano dio,deum excolunt.

Excompoſito pe.co. eſt aduerbium a ſummo ſtudio,dedita opera lha fato, excompoſito fecit. Liui.

Excreo as pe.cor. aui atum prod. tu raſche, excreas,ſcreas,raſcando butta, getta tre dẽti,excreat tres dẽtes, Poeta i Priapeis, Pla. in Amp.

Extribo is pſi ptum penultim. produčt. vide deſcribo.

Excubo as pen.correp. aui atum pro. farò la guardia fin' a la tua venuta, excubabo aduentui tuo.

A Excudo is.ſi, vel cudi ſum penulti.product. battendo gietta il fuoco, ſcintillam excudit, diligentemente trouaſſe le arte, excuderet artes, la gallina ſchiude le oua, gallina excudit oua, Col.9.

Exculpo is pſi lptum pen.pro.poſſo intendere il vero da te? poſſum ex te verum exculpere? Ter.

Excurro is ri rſum penulti.produ. li fanti hanno fatta vna correria per lo noſtro territorio, & ſe ne ſono andati, pedites per noſtrum excurrerunt agrum & abierunt.

Excuſo as aui atum penulti.produ.excuſo li amici, amicos excuſo, ha trouato la ſcuſa al mal de li occhi, oculorum valetudinem excuſauit.

Excutio is penultim.corr.ſſi ſſum product.
B vide diſcutio, te leuarò i mal coſtumi che hai, quos tu malos habes mores, excutiam, vide affero, a poco a poco trouo il vero, ſenſim excutio verum, ſemo eſcluſi, ributtati dal corſo.excutimur curſu Verg. 4. hauemo eletto, ſcielto, ſciegliuto la giuentù fuor d'Italia, iuuentutem omnem extra Italiam excuſſimus Cic.in Phi.12. Idem de Offic.2. explica, atque excute intelligentiam tuam, id eſt commoue, il buon patre fa piangere, lacrimare il figliuolo, bonus pater liberis excutit lacrymas, me ſopno excuſſit, me ha riſuegliato, excutere mentem ab actione, remuouer l'animo. Pli.primo epiſtolarum.

Exdorſuo as penulti.corr.aui atum produ. ſcortica la murena, exdorſuat murenam.
C Plau.in Aul.

Execo as penult.corr.aui atum produ. tagliamo fuora l'albero, execamus arborem. Col.3.

Execror aris atus ſum pen.pro. biaſtemamo la terra, terram execramur.

Exedo penul.cor.es di eſum produ.queſto mangia la anima & il corpo, hoc exeſt animam, & corpus Ci.Tuſ.3.Pli.26.

Exeo ii itum penultim.corr.is iui product. eſcerai da eſſere ſchiauo, & da ſeruitù, exibis ſeruitium, & ſeruum Ter.in Hecy. limen exirem, componitur ab extra, & ideo iungitur accuſatiuo, è morto, exiuit hominem Sol.quãdo componitur ab ex, & eo iungitur ablatiuo Luca.exeat aula Verg. exiret victima ſeptis Cice. 4. epiſtolarum exire ex vrbe. D

Exentero as pen. cor. aui atum pro.il cuoco cauaua gli interiori del lepore, coquus exenterabat leporem.

Exequor eris penul.corr.cutus ſum produ. faccio li commandamenti del re, exequor, perago iuſſa regis, non dicerem faccio iuſſa ſed facio imperia, queſto non lo poſſo eſprimere, dire, dichiarare con parole, id verbis exequi non poſſum Cice.Va. vide efficio.

Exercitu & claſſe, vide claſſe.

Exerceo cui itum penulti.corr.es product. noi eſercitamo lo ingegno, exercemus ingenium, ha trattato, exercitato le arti, exercuit artes, trauagliate, mettere a fatica re li tori, exercete viri tauros Vergili.haueuano le diſcordie con li nimici, cum hoſtibus diſcordias exercebant Sal.in Cat. E molto bene cultiua, zappa la terra, terram exercet Vergil.Georg.1 Pli.1.epiſtolarum, odiate tutta la progenia, generatione, genus omne exercete odiis Ver.4.

Exero is rui penulti.corr. ertum product. cauamo fuora, ſtendemo la lingua, Exerimus, exertamus linguam, vide euagino, alza, leua il capo, exerit caput Ouid.in primo Fa.ſi sforzano vſcire, eſcire da le fune, vincula exerere conantur Col.9.

Exerro as aui atum pe.pro.fai molto, ouero grande errore, exerras.

Exertè pe.pro.eſt aduerbium, gridaua forte, ouer ad alta voce, clamabat exerte Apul.1.

Ex euentu faciendum eſt iudiciũ, ſe deue giudicare ſecondo il fine, ouero ſecondo quel lo che accaſca. F

Exfolio as penul.corr.aui atum produ.vide amolior.

Exhærbo as aui atum pe.pr.il villano carpe le herbe da la ſua terra, villicus ſuum exhærbat agrum Col.

Exhæredo as aui atum penulti.produ. vide abdico.

Exhalo as aui atum pen.pro.vide commutauit, getta fetore, exhalat mephitim, crapulam exhalaſſent, haueſſeno paidito Cic.in Verrem.

Exhaurio pe.co.is ſi ſtum pr.tira l'acqua, & finiſce la fatica, haurit aquam, & laborem, exhauſtus labore.pecunia, nõ ha fatica, nõ dinari, Ci.domũ tuam exhauriunt.i.vacuãt, vuotano, Idem ærarium exhauſit. Idẽ præ dam

A dam ex vrbib. exhauſerat,id eſt abſtulerat, hauea portato, Idem malum vnius ambulationis ſermõe exhaurire poſſe.i.deponere, laſſare Fontẽ exhaurit,deſecca Ci.2.de offic.& tibi exhauriri dolorẽ.i.minui,diminuirſi.

Exhilaro as pe.co.aui atũ pr.ne fanno molta feſta,ne ſtãno molto allegre, vrbes exhilaratę ſunt Ci.

Exhorreo rui pe.cor.es pr.Oui.nauita ſolicitos ventos exhorret iniquos.i.valde timet,teme molto.

Exhubero as pe.co.aui atũ pr.Ver pomiſq; exhuberat annus.i.abundat,abonda.

Exigis & a ſtatuis cibũ,vel farinas,attende a guadagnare da ogni coſa che puoi,attẽde a guadagnare in qualunche modo che puoi

B ¶ Dicitur in auaros etiã a ſtatuis mortuorũ exigẽtes pecuniã,dicit ab ex.i.vltra ago o.

Exhibeo es bui itum pe.cor.voi publicate li ſpettaculi,& noi le opere,vos exhibetis ſpectacula, & nos opera. tu me dai troppo da fare,tu mihi multa exhibes, imponis,iniungis negocia,ha audito eſſere accuſato,ouer moleſtato il patre,audiuit negocium exhiberi patri Ci.de off.3.

Exigo is p.co.egi actum pr.vide auribus cæram,la rabbia grande,ouer inſatiabile de la fame,li ha accecati,fatti ciechi, impba ventris exegit cæcos rabies Ver.recoglie molto frumneto, multum exigit frumentũ, ha cacciato tutti fuora, exegit omnes foras Plau.in Aul.Ter.in And.ſpectãdę,an exigẽdæ,ho finito la opera,iã opus exegi Oui ha

C ordinato il tẽpo,& il modo di morire, tempus ſecũ ipſa.modũq; exegit Ver.il re puniſce li ſcelerati, rex à ſceleratis exigit pœnam,ſupplicia,per tale piacere faccia cõ teco tutti li anni di ſua vita, meritis pro talibus annos tecũ exigat,vel exigat æuum,ha uere recercato il peſo,exegiſſe pond⁹ Suet. in Cæſ.vide à mortuo.

Exigit & à ſtatuis cibum,vel farinas, attendi a guadagnare da ogni coſa che puoi,ouer i qualunche modo che puoi. ¶ Dicitur in auaros etiam a ſtatuis mortuorum exigentes pecuniam.

Exigue pe.co.eſt aduerbiũ noi facemo poca ſpeſa,exigue, vel perparce ſumptũ facim⁹.

Exiguum pe.co.eſt aduerbium vide audeo.

Exilio is ii pe.co.iui itum pr.vide circũſilio.

Eximo is pe.co.emi emptum pro.Pli.primo epiſtolarũ cõmunibus auaritiæ vinculis exi- D
mebat.i.remouebat,remouenano, liberauano,leuauano Et verbum vt Pomponius generali quoq; auferre,exemptus a reis, leuato da li condemnati Cic.eximere notæ eſt remittere infamiam, retornare la fama,reſtituire la fama Gell.notæ iam deſtinatæ exemptus eſt a cenſoribus.

Eximie p.co.eſt aduerbium, molto temẽdo; ouer molto hauendo paura fugii, eximie metuens fugi.

Ex inanib⁹ paleis triturã frumẽti facis, pigli fatica ſenza frutto, ouero vtilità. ¶ Ruſtici male ſegetibus natis pręter culmos, & paleas,nihil afferunt in horrea.

Exinanio is ii p.iui itũ pr. ha redutto a niẽte la fama ſua,ſuam exinaniuit famam.

Exiſtimo as pe.co.aui atũ pr.vide, duco, cerebrũ, dal paſſato giudicamo lo auuenire, E
ex præteritis exiſtimamus futurum.

Exiſto is pe.pro.titi cor.non appare l'amore,non exiſtitit amor,li tyranni ſi exaltaſſeno,alzaſſeno,tyranni exiſterent Cice.de offic.2.

Exiuro as aui atũ pe.pr. molto me ha giurato Dio,exiurauit mihi deum.

Exitus acta probat,vide acta probat exitus.

Exitus rerũ ſunt incerti,è dubio come habiano a uenire le coſe.

Exoleſco is p.pr.iũ eui.ſi nõ creſce piu, non mi voglie domandare con inſtantia de quãti anni è,ſi exoleſcit, non exigas, quotum agat annum,exoleſcit metus.i.recedit,non ha paura, non teme, molte coſe ſe inuecchiano, multa exoleſcunt Col.2 queſto è ceſſato, venuto meno,mancato, hoc exoleuit Pli.37.

Exoluo is ui utum pe. pr.te liberi de ſuſpitione,ſuſpicione exoluis, dio premia le virtu F
à li morti, deus mortuis virtutes exoluit Lact.5. nõ perfettamente abſolueno il voto,nõ exoluunt votũ Hier perfettamẽte reſciogli o le mano, tuas exoluo manus Plau.

Exopto as aui atum pe.pr.prego Dio che te faccia felice,exopto tibi felicitatem.

Exorbeo bui penul.cor.es produ.vide clementer.

Exorbito as pe.co.aui atum pro.ne partimo da la via dritta ouer da la ragione, exorbitamus Tertullianus.

Exorcizo as aui atum penulti.product.vide cruento.

F 2 Exor-

A Exordior pe.cor.iris ſus ſum pr.farò principio,incominciarò li conſigli, exordiar con ſilia.

Boro as aui atũ p.pr.laſſate vincere, a mollare,placare,mitigare,legare da le mie parole,ſine te exorem, non l'ha impetrato con tante pregarie,non exorauit, grandemente te prego de queſta ſola coſa, hoc vnum te exoro.

Exoſſo at aui atum pe.pr. cura li peſci, auanti che venga meſſere, piſces prius exoſſa, quam herus adſit,te romperò, leuarò le oſſa,exoſſabo oſſa.

Ex ouo prodiit,vide emerſit.

Expaueo p.co. paui pr. chi ha carcato l'arco col genocchio ha hauuto grã timore di me, qui genu ſinuoſum lunauit arcum, me ipſum expauit.

Exorbo is pſi pe.pr.vide clementer.

B Expectoro as pe.co.aui atũ pr.te dico,manifeſto,la mia intentione,meã tibi expectoro mentẽ.i.dico,manifeſto.i.extra pectus eiicio.me caua il timore del petto, me ſcaccia la paura fuor del petto,metum mihi ex animo expectorat.

Expecto as aui atũ pe.pr.aſpetto il vecchio, expecto ſenẽ,deſidero ſapere che vuoi,expecto quid velis.

Expedio is pe.co.iui itũ pr.ho ſpacciato preſto il corriero,ouero ho dato pſto recapito al corriero,tabellariũ expediui,dimme preſto chiaramẽte,apertamẽte,nettamẽte che ſia vtile,qd vtile ſit,expedi Sen.pſto cauano fuora il pane, panẽ expediũt,pſto ſe voglia adunare, recogliere, cogliere la pecunia, pecunia expediat Ci.ad Cæſ.Iuniorẽ lib.pri.te parlarò netto, chiaro, eſpedito,

C expediam tibi. Plaut.in Amph. alzano ſu preſto, ſubito le mano, expediunt manus Verg.è vtile ſaperſi, expedit ſciri, & tunc in tertia tantum perſona,liberami di queſto errore,hoc crimine expedi Ter.ĩ Ecy. a te è facile aiutarmi, tibi eſt expeditum opitulari mihi,gli è accaſcato, venuto à la mala hora, ouer punto, nequiter expediuit Plaut. expeditum tamen erat,ma era facile,in pronto Pli. ad Traianum.

Expeditius pe.co.eſt aduerbiũ quãdo te hai affaldata la veſta correrai piu leggiero, vbi veſtem ſuccinxiſti,expeditius curres.

Expeditionem accipio,vide accipio.

Expello is lſum pe.pr.uli co.con le arme ho cacciato di caſa chi me contrariaua, armis domo expuli obnunciantem. D

Expendo is dinſum pe.pr.vide diſcutio, diligentemente ha conſiderato,penſato, ponderato queſto luoco, ſagacius hunc expendit locũ,dicitur & expendo te Plaut.tutto queſto di,ſi voglia dare, ſpendere in laude, tota hæc dies expendatur in laudem Hier.

Expenſum meus mihi puer nõ retulit,il mio ſeruo non me ha renduto,poſto conto,ragiõe de le ſpeſe che ha fatto, vide acceptũ.

Expenſi tabulas,vide accepti.

Expergiſcor experrectus pen.pro.eris cor. ſuegliarſi, riſuegliarſi, experrectus imagine, ſuegliato per queſta viſione Apul.

Expergefacio is pen.cor.eci actum pro.hic Italiam tumultus expergefecit Cic.reſuegliato.

Expergite pe cor.eſt aduerbium, uogli fare l'officio vigilantemente,expergite munus obeas Apul.2. E

Experior pe.co.ris ertus ſum pr.tẽtarò ogni coſa con cõſiglio,omnia experiar conſilio, tu proui gli amici, experiris amicos,io ho ſaputo coſe cõtrarie a queſte,his cõtraria expertus ſum Ci.ad Brutum li.7.

Expeto is tii pe.co.iui itũ pr.in la ſeruitu ciaccaſcano molte coſe ingiuſte,in ſeruitute multa expetũt iniquã Pla.ĩ Amp.molto deſideramo la pace,pacem expetimus.

Expilo as aui atum pe.pro.me hai robbato la heredità,mihi expilaſti hæreditatẽ, ſaccheggia l'erario, ærarium expilat.

Expio as pe.co.aui atum pro.purgano le ſceleragine,expiant ſcelera Ci.

Expiro as aui atum pe.pr.vide defigo.

Expiſcor aris atus pe.pr.Ter.in Phor.expiſcare.i.diligenter inquiris.ne domandi diligentemente,quaſi non lo cognoſceſſi ¶Sumitur a quærendis piſcibus,vbi latent. F

Explico as cui itum pen.cor.aui atum pro. chi mai ti potria dire, eſpianare, eſplicare l'amore che te porto?ecquis meum in te explicaret amorẽ?Ci.i Verrem, eſſercitate, & caua fuora, ouero dimoſtra la tua intelligentia,explica,atq; excute intelligentiam tuam Idem de off 3. la virtu ſi eſtende, virtus ſe explicat Idem,& caua fuora, ouero sfodra la ſpada, atq; explicat enſem Ouid. ſta allegro, ſta di buona voglia, non ſtare penſoſo, explica, exporrige frontem. Hora.Ter.

Explano

A Explano as aui atum pen.pro.Ter.in Phor. explana mihi.i.aperte dic, narra, dimmi, manifeſtami.

Expleo pe.co.es eui etum pr.Ter.in Heaut. vt me expleant.i.ſatisfaciant, ſatisfacciano, Cæſar locum explerent.i. implerent, empieſſeno.

Exploratius pe.cor.i.diligentius, piu diligentemente Gel.7.cap.3.

Explodo is di oſum pe.pr.cacciare.i.expellere manib⁹ ſono pulſantibus, vt fabula Ci.

Exploro as aui atum pe.pro.cercamo, inueſtigamo diligentemente li luochi, exploramus locos, guardano bene le porte, portas explorant Verg.9.

Exploratum habeo, vide cōpertum habeo.

Expolio as pen.cor.aui atum produ.priuare Cice. B

Expono is pe.pro.ſui itum cor.facendoſi dì, queſta matina ho viſto vna figliola gettarſi à la Nūciata, cum diluculàret hodie mane, vidi puellam exponi, metto a vendere il cauallo, expono equū Ci.3.de off.demonſtra il ſuo eſercito, exponit ſuas copias Ci.de ſignis, cō li pōti sbarca, ſmōta li cōpagni da le grā naui, ſocios de puppib⁹ altis pōtibus exponit Ver.9. hauendo ſpeſo, traſpeſo vn gran dinaro, cum magnam expoſuiſſet pecuniam Soli. dichiararò il conſiglio, exponam conſilium. Ci.

Exporrigo is penul.cor.xi ctum produ.vide explico.

Exporto as aui atum pe.pro.porto fuora, leuo via.i.aufero, de loco.

C Exprimo is p.co.expreſſi ſſum pr.dire.i.dicere, eloqui Pl.lacrimā expreſſerit.i.emiſerit, habbia mandato fuora, vt ſordes vlceris.

Expromo is pſi ptum pe.pro.Ter.in Heaut. apud quem expromere occulta.i.detegere, ſcoprire, manifeſtare.

Expoſtulo as pe.cor. aui atum pro.eſt conqueri apud amicos, lamentarſi, compiangerſi, condolerſi, vt tecum, cum ſociis Ter.

Expromitto eſt promittere cum eo, cū quo non ſimul obligatus promittit Vlp.pecuniā viro expromiſit.

Expuo is pui pe.cor.ſputare, vbi illam expueret miſeriam Ter.in Eun.i.eiiceret, expelleret ex animo, gettaſſe fuora, cacciaſſe fuora, eſt extra pus emittere.

Exprobro as pe.co aui atū pro. vide amabo.

Expugno as aui atum pe.pro.ſi non aſſediate, aſſeggiate la terra mai la pigliarete per forza, vrbem niſi obſederitis, vel inſederitis, nunquam expugnabitis. D

Expungo is xi ctum pe.pr.un'officio caccia, remuoue, deſtrugge l'altro, munus munus expungit Senc.4.de beneficiis.

Expurgo as aui atum pe.pro.nō te hai fatto la ſcuſa, ouer nō te hai ſaputo fare la ſcuſa, expurgare te neſciuiſti.

Exputo as pe.cor.aui atum pro.bene, perfettamente potano gli arbori, exputant arbores Col. 4. il fatto tuo no'l poſſo bene, ouero perfettamēte intendere, cōſiderare, rē tuā exputare nequeo Planc⁹ Ciceroni.

Exquiro is iui itū pe.pro.diligentemente ho domandato la cauſa, exquiſiui cauſam.

Exquiſitius penult. cor. piu exquiſitamente, piu perfettamente Cice. de Perfecto Orat. Suet. E

Ex ſententia ſpero hanc rem nobis euenturam, credo che queſto fatto ci accaſcarà ſecondo volemo, deſideramo Ter.in Ecyra. Ci. Furnio & de off.

Excribo is pſi ctum pe.pr.copio, tranſunto, vt librum, qui alias ſcriptus eſt, transferre Gel.duos hos verſus exſcripſimus, Cic.in epiſtolis licet negent.

Exſicco as aui atum pe.pro. deſeccare, vt lagæna Ci.in epiſtolis.

Exſuſcito as pe.cor. aui atum pro. ſuegliare vt animum clamore Ci.ad Here.

Extemplo penul.produ.eſt aduerbium, vide actutum.

Ex tempore pe.cor.duæ ſunt dictiones, à la ſprouiſta, de improuiſo, ſenza penſare reſponde, ex tempore reſpondet. F

Ex tempore viuo, campo, viuo à la giornata, ouero viuo ſenza penſieri & anxietà.

Extendo is di ſum pe.pr.chi para, ouero carrica l'arco, lo puo ſcarricare, qui intendit, vel incuruat arcum, remittere, emittere, extendere poteſt, vide capero.

Extenuo as pe.cor.aui atum pro.vide attenuo, molto dimminuiſco.

Extermino as pe.cor.aui atū pro.te caccierò via, remouerò da ſte ricchezze; ex iſtis exterminabo opibus, mandamoli fuora de li termini, hos exterminemus Ci.de off.3.

Extillo as aui atum pen.pro.il corpo tuo ſi ſcola, conſuma, finiſce a goccia a goccia, ouero a poco, a poco, tuum corpus extillat Ter.

A Extimeſco is pen.pro.molto temo la morte, ouero ho paura de la morte, mortem extimeſco.

Extingo is xi ctũ p.pr.ammorzo il fuoco,extinguo ignẽ,il fauor mio appreſſo del Re lo deſtrugono,diminuiſceno li maliuoli, meã apud regem gratiã extingunt maleuoli, ſic extinxit gẽtẽ,deſtruxit, deleuit Lact.4.per fettamẽte diſtinguerai lo artifice da lo ignorante, artificem extingues ab inſcio Cice. in Hortenſio.

Exto as pe.pr.titi cor.queſto forſi è coſi ma non appare manifeſtamente, hoc eſſe poteſt,ſed non extat, il libro non ſi troua, liber non extat.

Extollo is pe.pr.tuli cor.extollo domo,e patria pedem.i.effero,eſco fuora,mi parto.

Extollunt capita Plaut.in Amp.i.in altũ tol-
B lunt,alzano ſu.

Extorqueo pe.co.es xi rtũ pr.l'ottiene per forza,extorquet hoc,extorquemꝰ veritatẽ.

Extraho is pe.cor.xi ctum pr.caua fuora, vt arma ab ædibus.i.extra trahit.Trahere diẽ ſprolongare,dilongare,prolongare,differire il tempo Cæſ. Li.iudicium extractum dixit Paulus Iuriſconſultus.

Extrahere diem, ſprolongare; dilongare il tempo Ceſ. Liui.iudicium extractum dixit Paul.iuriſconſul.

Extra cantum,vel cantionem agis,dicis, loqueris, tu fai, dice, parli ſenza propoſito, ouer fai,dice,parli quello che nõ cõuiene, appartene al fatto. ¶ A cãtantibꝰ extra tẽ.

Extra chorum ſaltas,vide chorum extra.

Extra iocum,ſenza burla,da vero,iocis omiſſis ſcito me tuum eſſe, mettendo le ciancie
C da canto ſappi che ſono al tuo commando, laſſando le ciancie da banda ſappi che ſono al tuo comando,con tutto il ſenno Ci.Ter. i.ſeno. Extra te unũ,cauatone te ſolo, excepto che te.i.præter te Plaut.Ter.Cic.extra ſortem,ſenza ſorte.

Extrema omnia experior Sal.in Cat.me metto ad ogni pieolo,metto ad ogni sbaraglio.

Extra teli iactũ qui eſt nõ peruenit ad teli iactũ,chi ſta al ſecuro, nõ uiene al pericolo, ouer a colpo de mano. ¶ Curtius,ſumitur à bellis,vbi qui nolunt iaculis feriri longius ſemouent ſe quam vt poſſint contingi iactu teli.

Extra lutũ pedes habes, ſei vſcito de pericocolo,affanno,ouero non vai piu a pericolo, ¶ Sumitur à viatoribus, qui emerſerunt D
à luto, tu ſtai in gran trauagli, pericoli, in luto hæſitas.

Extremas ad incitas deducti, hoſtes è laribꝰ producimus, noi arredutti ad vltima,ouer extrema neceſſità cacciamo li inimici da la caſa Plaut.Apul.

Extremius nouiſſimo nihil habere poſſes, non potreſti hauere peggio di quello che hai hauuto.

Extremum in qua uis re arduum eſt,la coda ſempre è forte a ſcorticare.

Extrico as aui atum pen.pro.vide, confido, attenuo.

Extrinſecus pe.co. di fuora Ci.de diui.2.

Ex tripode tua ſunt dicta, vel verba, il dir tuo,ouer il parlar tuo è coſi vero,certo,co-
me è la meſſa,ouer Dio,ouer come lo ora- E
culo de Apollo.¶ In templo Apollinis erat tripꝰ,quẽ vt Pythia vates inſcẽderat hauſtu diuinationis reſpõſa dabat certiſſima.Cic.

Extruo is pen.cor.xi ctum pro.chi edifica la caſa ordina ancora il mangiare,qui extruit domum,extruit,& epulas.

Extrudo is ſi ſum pe pr.te cacciarò per forza,fuora,extrudam te.

Ex tua officina promis,facis hoc, an aliena? failo queſto da te,o da altri, ouer queſto è inuẽtion tua o de altri? Sumiẽ ab opificibus ſua,interdũ aliena vendentibus in officina.

Extundo is di ſum pe.pro. trouaſſe varie arti,varias extunderet artes Ver.Geor.2.

Exturbo as aui atum pe.pro. gittaſſi, cauaſſi fuora da l'animo queſta paſſione, hanc exturbares ex animo ægritudinem Plau.

Exudo as aui atum pe.pr.l'arbore,terra,ſu- F
da,ouer getta fuora il ſudore, arbor, terra exudat Pli.

Exuibraſſo is pe.pr.ſe ſi deue cantare,fa che facci ſempre,ouer cõtinuamẽte trigli,grilli,ouer gorgolii, ſi erit cantandum, facito vſq; exuibraſſas.Titinnius,eſt Vibraſſo vocem in cantando criſpare.

Exulcero as pe.cor.aui atum pro.de queſto ne vederò il tutto, ouer de queſto ne cacciarò,ſtraierò il fracido,hoc totũ exulcerabo,dolorẽ meum exulcerat,id eſt renouat, ſed potius anget Pli.i.epiſtolarum.

Exulto as aui atũ p.pr.vide circumſilio,ſtanno allegri in li mali;exultant in malis Hie. ne allegramo,pregiamo de la virtu,exultamus virtute,in ogni crudeltà ſe incrudeliſce,in

A ſce,in omni crudelitate exultat Ci.1.

Exulo as pen.cor.aui atum pro.vide relego, & noſtram grammaticen.

Exuo is ui pe.co.vtũ pro.ſe ſpoglia de le ricchezze, exuit ſe diuitiis. Se ſcuopꝛ,denuda, apre le braccia, lacertos exuit Ver. Ha laſciato ogni humanità, omnem exuit humanitatem.i.depoſuit Val.6.Cic.pro Ligario. Pli.primo epiſtolarũ,gratiam nouitatis exuerint,hanno perſo,li leua per forza l'vltimo deſiderio de la gloria, cupido gloriæ nouiſſima exuitur.i.eripitur Tacit.20 Exutus tunicã,vel tunica,ſpogliato,exutus caſtris.1. priuatus,priuato.

Ex voto rem ſuccedere,venire a voto, veniſe ſecondo il deſiderio , non dicerem ad votum.

B Exuſcito as pe.co. aui atum pr.Ci.primo de offic.quæ cura exuſcitat animos.i.excitat, erigit,ſueglia,riſueglia.

Exurdo as aui atũ pe.pr.le orecchie ſi ſtordiſceno,ſi aſſordeno,haures exurdantur.

Exurio is pe.cor.iui pro.vide eſurio.

Ex vſu noſtro, vide ad rem,niuno te è vtile, ex vſu tuo nemo eſt Ter.in Eunu,Plaut.in Mercatore.

C FABA cudet, vide cudet.

Fabrico as pe.cor.aui. atũ pr.edificare,lauorare Ci. qui fabricant Col nõ pigeat iugulũ fabricare,dicit & fabricor depones,q̃ fabricatus in cælo eſſet, Quin.dũ ille verba fabricetur, refertur etiam ad animũ Curt.multa fabricatus ingenio.i.cõpoſuit, ha cõpoſto.

Fabulam tu mihi ſurdo narras, ho orecchie di mercante, ouero fingo de nõ lo intendere,ouer le parole che dice,da vna orecchia m'entrano, & da l'altra me eſcono Ter.in Heauton.

Fabulor pen.cor.aris atus ſum pro.ragionano.parlano,confabulano,fabulantur.

Fabrè penulti.corr. eſt aduerbium, queſto anello è fatto artificioſamente,politamente, delicatamente, hic anulus fabre factus eſt, queſto vetro ben ſculpito ci deletta, hoc vitrum fabrè ſigillatum nos oblectat.

Fac eſſe,poniamo che ſia coſi Cice. in Philipp. D

Fac potuiſſe,poniamo che coſi ſi habbia potuto fare.Ci.in Philip.

Fac velle,poniamo che uogli coſi.

Faceſſo is ſi penul.pro facemo le tue ordinationi, tua faceſſimus præcepta,& tu andi a fare li commandamenti, faceſſis mandata, partitiui tutti di qua, faceſſite omnes hinc,Pacuuius Cic.in Hortenſio & in de legibus,tu mi dai,fai troppo moleſtia, imbaſtia,trauagli,ouero tu mi fai ſaglire il ſenapo,tu mihi facis, vel faceſſis negocium Ci. in. 3. epiſtolarum & Verrina. 6. ¶ Negocium faceſſere eſt moleſtiam exhibere, quod græcè dicitur Plaut. in Caſina,in hoc ſignificatu accipitur apud iuriſconſultos vt faceret negocium, faceſſitur negocium Ci.pro Cluentio. E

Facetus es,fareſti ridere le pietre; ouero ſei huomo molto faceto.

Faciem, vel frontem, vel os perfrico cum te video, laſcio la vergogna, ouer non me vergogno,quando te vedo.Quin.11.Pli.

Facio is penulti. corr. eci, actum product. queſto lo fanno li ribaldi, improbi hoc faciunt,queſto gioua,è vtile ala toſſe, hoc tuſſi facit Plin.non conuiene a li crudeli;non facit ad ſæuos Mart.Ouid. facio lucrum vide compacto,facio deditionem. vide dedo; facio ſaccariam; l'huomo forte; robuſto facchinando, facendo il baſtagio acquiſta robba, homo urgetus ſaccariam faciens rem meret, facio ſponſalia, quando io giuraua de verbo de preſente., ouero faceua li capitoli del matrimonio di mia figlia,tu apponeiue la teda, quan F do meæ ſponſalia filiæ faciebam, tædam tu ſpiculabas,facio acceſſionem, deceſſionem vide acceſſionem, facio naufragium, iacturam, ſe la naue noſtra non foſſe andata trauerſa,nõ haueriamo hauuto,receputo danno, ouer non haueriamo perſo tanto, ſi nauis noſtra naufragium non feciſſet, tantam non feciſſemus iacturam, facio verba vide deinceps, facio poteſtatem,miſſum, moram, vide commeatum, & manſito, laſſali andar via, ouero laſſa da banda li tuoi nimici, infeſtos tibi miſſos fac, facio tibi ocium, eſt paro tibi requiem à rebus gerendis, Vergilius in Bucco. Deus nobis hæc ocia fecit, ho vn pa-

A tre che me fa ſtare à piacere a lo ſtudio, habeo parentem, mihi ocium in literis facientem, l'acqua è ſtata portata abaſſo, aquę eſt facta deductio, Ci. primo de diui. ſi purgaſſe, procuratio fieret. Idem primo de diuin. ſi è proceduto, andato a la uirtù, ad virtuté eſt facta progreſſio Ci. de off. 3. gratiam facit vide canonis, & legis, miniſteriũ faciũt, vide ductum, patono danno, damnum faciũt Ci. in Bru. ſta al ſoldo, ouer milita ſotto di Ceſare, ſub Cæſare ſtipendia facit Suet. Li. combatteno, ſcaramucciano vicino lacqua, ad aquã prælium faciunt. Cæſar, facit literã longam, chi me porta mala nuoua poſſa eſſere apiccato, qui mihi obnunciat, poſſit literam facere longam. ❡ Id eſt L. more ſuſpenſi ob pedes Plaut. in Aul. Frontinus in quo accepiſſent aquã cũ vacare aliquæ cœperint aquæ obnunciatur, licet ſed mendo- B ſe abnũciatur legatur, facio pedem, li marinari vanno apoggia, nautę vnã fecere pedẽ. ❡ Quod eſt extenſo per vela fune, hanno finito, finem fecerunt Ci. piangono, luctum faciunt Li. ha accampato, poſto il campo vicino lacqua, ad aquam caſtra fecit Hircius Ci. li ha ditto villania, ingiuria, cõuicium fecit Pla. Ter. C. li attende la promeſſa, facit promiſſum Ci. de off. l'ha medicato, illi medicinam fecit Ci pro Quint. lo penſano, cõiecturã faciunt. Ci. in Ver. acquiſtano robba, rem faciunt Hora. in epiſtolis, quanto fai ſtima, reputatione, conto, quanti me facis, apposta, inſidia il nimico, inimico facit inſidias Ci. pro Milone, ha fatto l'eſequio, funus fecit Ci. pro Cluentio, facio periculũ vide cautum, facio iuſſa, imperia vide exequor, facio offenſionem, in queſta pugna, C ſcaramuccia ſi farà vn poco di danno, hac in pugna parua fiet offenſio, facio fucum vide confido, facio rem gratam, ceſſato ſto furore ti farò coſa grata, ouer ti compiacerò, hoc refrigerato furore rem tibi gratam faciam, facio ſumptum vide exigue, facio cautum, vide cautum, facio opus, ſtai a piacere, ouer in ocio, ouer non fai niente, & reprendi li pouerelli che ſtentano, ouer che ſi affaticano, manum ſub pallio habes, & pauperculos opus facientes carpis. ❡ Languentes, & in ocio manẽtes manus ſub pallio tenẽt, facio hectæ, tu fai poco ſtima, reputatione, conto di me, & io non faccio niuna ſtima di te, tu me floccifacis, pilifacis, naucifacis Catul. Plau. & ego non te floccifacio, non te pilifacio, non te naucifacio, uel non te hectæfacio. D ❡ Hecta ẽ puſtula, quæ in coquẽdo pane conſurgit, & ponitur pro nullo precio, ut flocci ſunt lanarum particulæ, nauci eſt nucis putamen vel membranula in medio nucis, facio impoſturã, li mercanti quãdo vendeno, ouer dãno vna coſa triſta per buona, ouer vna coſa per vn'alra, gabbano li poueri, mercatores quando impoſturam faciunt, inopibus imponunt, ſono del giudicio, paret mio, mecũ faciunt Ci. pro Sylla, vengono ſopra, adoſſo, contra Fabricio, in Fabricium impetum faciunt Ci. pro Sextio, ha vendegnato, vindemiam fecit Var. de re ruſt. facio ſementem, ſecondo li fatti haueraiil premio, ouer ſarai pagato di quella moneta che meriti, ouero ſecondo ſemini racoglierai, vt ſementẽ feceris, ita & metes, che li Capuani ſeminaſſeno, vt ſementẽ Capuani facerent. Li. 3. de bello punico, vide alii. E ❡ Sumitur ab agris, facio ſummam vide deduco, facio phalãgẽ, li fanti ſono poſti in ordinanza per cominciate il fatto d'arme, pedites fecere phalangẽ, vt prelium ineant. ❡ Sus, deq; facio huiuſmodi verba, non ne faccio ſtima, ca ſo, ouer diſprezzo le tue parole. ❡ Sus, deq; facio eſt viriliter negligere, & contemptim exiſtimo Gel. 15. cap. 9. Plau. in Amp. ſus deq; eſſe habiturã putat. Pomp. vero plus, minusve ſignificare dicit, ſus, deq; fero vel habeo, facio æqui, boniq;, vide æqui, facio certiorem, vide certiorem, facio vorſuram, pago li debiti con li danari d'altri Ci. in Tuſ. facio negociũ vide faceſſo, nihili faciunt virtutem, niente ſtimano la virtù, improbi plurimi faciunt vitia, li ribaldi grandemente, ſummamente ſtimano li viti, caminano, vanno al Re, iter fa- F ciunt ad regem, ogni anno ſacrificarà, quotannis ſacrum faciet, facio iudicium vide ex euentu, magni te facio, vel multum tibi tribuo, io te ho gran deuotione, credito; ouero faccio gran conto, ſtima di te, facere cœnaculariam vt Iuriſconſulti, eſt cœnacula annuis penſionibus locare, dare a pigione, alloggare la logia, terrazza da mãgiare. li dei ſono ſtati placati, mitigati, facta eſt deorum placatio Ci. de diui. 2. mutationem facit, muta Ci. 2. de diuin. eſſerſi corſo inſieme, factum eſſe concurſum Cicer. de diuin. 2. ha fatto ridere gl'altri, ma eſſo fu dileggiato, ſe-

A tò, fecit riſum, ſed ridiculus fuit. Quin. 6. go di, trnóſi, giuochi, laſciui il mio Menechmo, delitias facis mi Mænechme Plau. ha robbato, furtum fecit Ci. pro Cluentio, ſtate citti, cheti, facite ſilentium Pla. in Amph. ha parlato, ſermonem fecit Cic. ad Var. facit vitiũ turris, la torre caſca Vit eunei ſępiſſime vitia faciunt Hircius. finiſeò, facio finem Liu. facio viam, id eſt aperio eundi locum vbi nõ erat, è ſtata, demonſtrata ſignificatio facta eſt Ci. 1 de diuin. prælium fieret, ſi combatteſſe, ſcaramucciaſſe Ci. 1 de diuin. facio ex animo; faccio come mi viene in fantaſia, pel ceruello, in animo, ſecondo me viene di volontà, appetito, di teſta, facit ad rem vide ad rem: quiſque pro tempore facit: ſecondo il biſogno l'huom fa.

B Facinus magnum; & memorabile hodie non fit ſine periculo, hoggi ogni impreſa che ſi piglia, biſogna che ſi getti tanto de ſudore non ſi puo fare trubce ſenza labri.

Facinus hoc mihi, & nõ alteri eſt indignum, queſto fatto è contra il deuere a me, & nõ ad altri.

Factito as pe. cor. aui atum pro. queſto ſpeſſe volte, continuamente lo faceuano, id factitabant vide latito, & clam.

Facultas datur, vide copia.

Facundia canina, vide canina.

Factus ad unguem, vide ad vnguem.

Fallacia alia aliam trudit, vna fraude, ingãno, caccia l'altro.

Fallimur ſpecie recti; ne gabbamo; ingãnamo a partito.

C Fallaciter pen. cor. eſt aduerbium falſamente Ci de diui. 1.

Fallo is lli lſum pe. pr. vide antepono, cõpertum, & cado: lo ſpione dui anni era ſtato naſcoſto, ſpeculator biennium fefellerat Liui. Hora. in epiſtolis nec vixit male: qui natus; moriensq; fefellit.

Falſum neq; me hoc habuit, queſto non me ha gabbato, ingannato Saluſt. vide compertum.

Famulor pe. cor. aris atus ſum pro. queſti mi ſeruono, hi mihi famulantur Ci.

Familiaritas eſt mihi; vide conſuetudo.

Familiariſſime pen. produ. eſt aduerbium, ho ſtrettiſſima pratica co'l Re; rege familiariſſime vtor.

Familiariter pe. cor. eſt aduerbium; amicheuolmente me ha receuuto, accepit familiariter.

D Fano, vide in fano.

Fanatice pen. cor. eſt aduerbium, ſoccorremmo ad vno che pazeſcamente, furioſamente gridaua, inclamanti fanatice ſubſiſtimus.

Farcio pe. cor. is rſi rtum pr. inſaccamo; impiemo la ceſta di grano, farcimus ciſtam frumento, ingraſſano li vccelli, farciunt aues Colu. voi imbottinate; impiete la porcella, farcitis porcellam.

Farinam, non verba vellem; vorria fatti, non parole: mi prometti, & non attendi, ouero mi dai parole, & non fatti, mihi verba pro farina largiris.

Fartim pe. pr. eſt aduerbium, apparecchio vna grattinata ben tagliata, iuſculum paro fartim circumciſum Apul.

E Faris; vel fare pe. pro. è licito parlare quando parli a l'amico, licet fari, quando affaris amicum.

Fas eſt, vide commoda.

Faſcino as pe. cor. aui atum pro. me affaſcini; leui de occhio mici figliuoli: ma gl'ha ſanati la mãmana, tu meos faſcinas liberos, ſed obſtetrix effaſcinauit Pli.

Faſtidio pe. cor. is iui itum pro. noſtram vide grammaticen.

Faſtidienter pe. pr. eſt aduerbium, ſi canta, & balla; ouer danza, & con faſtidio, pſallitur, & faſtidienter.

Faſtigio as pen. co. aui atum pr. li frumenti ſi appizzano; aguzzano, frumenta faſtigiãtur in ſtipulam Pli. 18.

F Fateor pe. cor. eris faſſus ſum pro. di ſua medeſima volontà l'ha cõfeſſato, & apertamẽte, faſſus eſt, & ingenue.

Fatigato as aui atum pe. pr. ti moleſto, rincreſco, affatigo, fatigo te con la lancia, ſopra le ſpalle; terga fatigamus haſta: commuoue la terra & il mare, terras, mareq; fatigat; ſono da refrenarſi con carcere, carcere ſunt fatigandi Ci. de off. 3. liquali non li ſtracano le ſcaramuccie, quos nulla fatigant prelia Verg. 9. & in 5. ceruos curſuq; fatigat; la rabbia lo inſtiga, commuoue ad ira, infiamma, irrita; fatigat rabies Idem. 9.

Fatiſcit p. pr. queſto manca, hoc fatiſcit Col. 8. ſi aprino per le ſpaccature, rimiſque fatiſcunt.

Fatum: contra la morte non ci vale, puote, fortezza, riparo, ouer neſſuno ſcampa da la morte, ouer ogni uno muore; nec vis Her-

culea

A culea tatum euitauit acerbum.
Fatis ſecundis,vide auibus bonis.
Fatis malignis,vide auibus bonis.
Faueo es pen.cor.aui utum prod. fauorimo li buoni,fauemus bonis,hinc,ſe uoi ſteſſiuo taciti, ouer ſe voi non parlaſſiuo piu preſto ſi finiria; ſi vos linguis faueretis; ocyus perficeretur. ℭ Fauere linguis eſt tacere.i rebus enim diuinis vt Ci.de diui. quæ publice fièrent;vt fauerent linguis; imperabatur:quod ſignificabat: vt taciturnitatem præſtarent. Nã in ludis fauor, in ſacris taciturnitas eſt, neceſſaria: vt ſacra rite peragi poſſint nulla mala voce obſtrepente, quod etiam Sen.ad Gallionem de vita beata comprobat Vetus etiam verbum eſt paſcito linguam, quod in ſacris dicebatur,quod eſt coercito; contine
B to,taceto. ℭ Fauere faucibus eſt ſilere Cic. de diuin.2.
Fauſto ſydere;vide auibus.
Febricito as, Febricitor deponens pe. co.aris aui atum prod. ha la febre, febricitat,febricitatur.
Felit pe pro.vide balat.
Felix,quem faciunt;& qui ab alio periculum; qui aliena fruitur inſania,vide cautum.
Fello as aui atum pe.pro.ſugo,ſucchia tira la tetta;huber fellat Sol Mar. refert ad obſcœna;q̧ eſt virilia in os accipere, & fugere.
Fere, penultima correpta, eſt aduerbium, poco ci mancaua,che ſcannaua, tuo padre: tuum fere parentem iugulabam, commu-nemente lo dicono gli indotti,indocti fere tradunt:io ſempre,ouer quaſi ad ogni tempo & luoco mi ſeruo de le coſe tue, tuis fere rebus ipſe vtor. ℭ Eſt etiam de morbo
C Celſus,quartana neminem iugulat.
Fermento, fermentas, fermentaui, fermentatum, penultima producta: il pane quando non ſorge, creſce, è male impaſtato, panis vbi non fermentatur, eſt male ſubactus Plinius, lo ſterco di colombo ingraſſa la terra,ſtercus columbinum fermentat terram Col.2.
Fero tuli,penultima correpta, latum producta, noſtram vide grammaticen: vt ſe ferret in auro venatrix Verg.10. ſi demoſtraſſe, id eſt oſtenderet. Le pedate lo portano, dirizzano là, eo veſtigia ferunt, id eſt portant, dirigunt Liuius primo, li arbori fanno, producono frutti, arbores ferunt fructus. Il dicono, id ferunt; comportano, patono la fatica, laborem ferunt. Al- D
zano, eſtolleno, magnificano la virtude l'animo, animi virtutem ferunt, id eſt extollunt, laudano Piſone, Piſonem ferunt, id eſt laudant Cice. la ſpeſa attribuirai,a la mia liberalità, expenſam meæ liberalitati feres, id eſt aſcribes Plinius Traiano: Fero tibi impenſum, id eſt de expenſis tibi rationem reddo. Cicero Antonio,mille num um ferret impenſum, da conto de le ſpeſe. Ferre ſententiam eſt iudicis, ſenatus dicere, ſententiare,giudicare. Fert pedem domum, entra, mette il piede in caſa Horat. li. grauiter, granate, moleſte, iniquo animo fero vitia, me rencreſceno li uitii. In prœlia ſuetus ferre manum Verg.6 conſerere manus, venire a le mano, combattere, ſcaramucciare, pugnare, Volere Ouid. quoniam ſic fata tulerunt, Ennius quidve ferat ſors, virtute experiamur, id eſt velit. E
Lucan. quo diuerſa feror, id eſt ducor,per vim trahor,rapior,ſon portato per forza:oſ ferire Oui. in epiſt. grata ferunt nymphæ, Ver.ſacra Dionex matri,diuiſq; ferebã. pigliare Oui.quodq; dedit,cũ volet,ille feret, i.accipiet Ver.2. paſſimq; oculos percuncta ferenti.i.uoluenti,voltãdo, girando. Idẽ in Bucc.forte ferãt oculis obuia. i. occurrant, vengano in cõtro Oui.tœliũ, quod promis ipſe tulit.i. ſubſtinuit, ha ſoſtenuto, Ferre muneribus,vide expẽſum muneribus. Ferre opem eſt in malis rebus,& his, qui de ſalute ſunt dubii Terent in Andria Iuno Lucina fer opem, ſerua me obſecro.i. da auxilium, aiuta. Ferre impreſſionem, ſoffrire lo aſſalto. Vergil. 2. iam flammæ tulerint,id eſt occiderint,habbiano occiſo Luca.fertur in F
arma furens, id eſt impellitur, è ſpinto Cic. quantum fert voluntas, peto.i. concedit, concede. Fero patienter, ci ho patientia, il ſopporto con patientia. Verg. ludum in lucẽ tuliſſet.i. ptraxiſſet, hauetſe ſprolõgato, dilongato Luca.nec tulit in cælũ flammas. i.emiſit, mandato in alto, gettato in alto. Idẽ per ortus bella feres.i. nũciabis, auiſarai,publicarai Suet. leges ferenti. Iuue.2.iura ferentem.i.exercentem, adminiſtrante, ilquale aminiſtraua Ci. te ad populum tuliſſe.i.propoſuiſſe,hauerlo propoſto. Tere. tempus fert.i. poſtulat,lo recerca, domanda Luca. bellum, fataque ferre videt.i.vrgere,coſtrengere Cic.ferunt conditiones.

i propo-

A i.proponunt, propongono. Hier. vt innocentiam mecum feram, Iuuen. gaudia longa feras i. habeas, habbi. Curt. epiſtolam indiciũ grauioris conſilii ferentem. i. declarantem, oſtendentem, demoſtraua, dichiaraua. Ferebant in oculis hominem, molto lo amauano Ci. de reſponſis aruſpicum. Fero acceptũ, vide acceptum. Feres pretium ob ſtultitiã, ne hauerai la paga ſecondo, ouero per tua pazzia. Ferre ad cœlum, ad aſtra, ad ſidera Mart. i. nimis laudare, laudar molto.

Ferebant in oculis hominem, molto lo amauano Ci. de reſponſis aruſpicum.

Ferocio cii pe. co. is iui itum pro. molti ſi ingagliardiriano, ouer ſi fariano gagliardi a li piaceuoli, multi mitioribus ferocirẽt Gel. 1.

Ferociorem te perdomui, ho caſtigato altra barba de la tua, ouero piu gagliardo, brauac B cio di te.

Fero acceptum, vide acceptum.

Feres pretium ob ſtultitiam; tu hauerai la paga ſecondo, ouer per la tua pazzia.

Fero opem, vide circumuentus.

Fert voluntas, vide efficio.

Ferrumino as pe. cor. aui atum pr. chi incroſta, incolla, pone la pietra ne l'anello guadagna, qui lapidem in anulum ferruminat, lucratur Pli. hauemo temperato l'oro cõ l'argento, ferruminauimus aurum argento Pomp. iuriſ.

Feſtino, as, aui, atum, penultima producta, vide accelero, andamo impreſſa infretta, correndo in la città, feſtinamus vrbem Ambro.

Feſtinanter, feſtinato pen. pro. ſunt aduerbia. C parla adagio, & non coſi impreſſa, loquere lente, & non ita feſtinanter, feſtinato, propere: tu proprio pare queſto comportarlo freddamente, tu ipſe ferre id lente videare Ci. de Orat. 2.

Feteo pen. cor. es prod. ſi te fete il fiato, non me parlare nel'orecchia, ſi tibi fetet, vel graue olet anima, in haurem ne inſtilles Mart. Plaut.

Fibulo as pen. corr. aui atum pr. le gionture ſi giongono, congiongono con le pietre, iuncturæ lapidibus fibulantur Col. 1. ha inciappetato, ouero poſto le ciappe a la veſta, veſtem fibulauit.

Fici florem, vide florem.

Fide mea, vel periculo meo refer, dillo ſopra di me, ouer a la mia fe.

Fides habenda oculis, quam auribus, vide auribus. D

Fidem habuit publicam tabellarius a Neapolitanis, il corriero ha hauuto ſaluo condutto da li Napolitani.

Fidem habeo, vide committo, quaſi, ouer già mi fido di te, propemodum tibi habeo fidẽ.

Fides, nec ara, vide ara.

Fidem ſolui, quia non eram omnia ſoluendo, ha rotta la fede atteſo che non potcua pagare.

Fidem do, aſtringo, vide aſtringo.

Fidei tradit, vide arbitrio.

Fidenter inuado, con ſecurtà, & fiducia, ouer animoſamente lo aſſalto. Ci. de diuin. 2.

Fidelia duos parietes, vide duos.

Fieri perpulchram mihi veſtem iuſſi, me ho fatto fare vna bella veſta. E

Fieri poteſt dixiſſe, è poſſibile hauerlo ditto, ſic imitando Ciceronem & non poſſibile, & impoſſibile.

Fieri acceptum iubeo, vide acceptum tibi.

Figo is xi xum pe. pr. ficca, pianta le piante in terra, figat humo plantas. ferire, ammazzare, occidere li cerui, figere ceruos Ver. Sene. Trage. 1.

Figuli ſunt opes, vel fictiles diuitiæ, ſono ricchezze, robbe, coſe non durabili, ouer che non durano. ¶ Trahitur a figulorum vaſculis, quæ facile, & cito comminuuntur.

Filius terræ, non arriſcarò la mia vita a queſto huomo vile, meam non committam vitã huic terræ filio. ¶ Ci. Att. filius terrę dicitur F obſcuro genere ortus.

Findo is ſſum pe. pr. fidi cor. vide adigo.

Fingo is nxi ctum pen pro. hanno formato la imagine di Dio: Dei ſimulacrum finxerunt: ſi nettaua il ſangue, ſanguis fingebatur Vergil. l'ha fatto meſchino, miſerum finxit.

Firmo as aui atum pe. pr. il re fortifica l'eſercito con ſoccorſo, & noi li fatti con parole, rex exercitum ſubſidiis firmat & nos facta verbis.

Fiſtula canit, vide aduro.

Fiſtulatim pe. pr. eſt aduerbium: l'acqua corre abbaſſo per cãnella, ouer condutto, aqua decurrit fiſtulatim.

Fixis, defixis, intentis oculis intueri, vel inſpicere debemus, vel fixius, preſſius inſpicere, vel intueri, douemo attẽtamẽte, diligẽtemẽte, ouer piu attẽtamente, piu diligẽtemente cõſiderare. ¶ Sumitur ab amantibus, qui ſtu penti-

A pentibus,neque dimotis oculis inſpiciunt.

Flacceo ei pen.cor.es produ.il tuo parlare è fiacco di parole, tua flaccet oratio verbis Apul.in Apol.

Flacceſco is pen. pro. mentre ſe infiacca nel Sole,le onde ſe abbonazzano,ceſſano,dum flacceſcat in Sole, fluctus conflacceſcunt Col.3.Gel.1.

Flagello as aui atum pe.pr.refruſto,te do.bat to con fruſte; ſcorriate, te flagello; reprendemo, il ſeruo, & il vitio, ſeruum & vitium flagellamus.

Flagro as aui atum pe.pro.abbruſcia, arde di amore,flagrat amore,ira,odio,vitio,virtute Li. Lact.

Flaueo pe.co.es aui pr.il formento è biondo, ma il campo ſi fa biódo, frumentum flauet,

B ſed campus flaueſcit.

Flaueſco is pe.pro.vide flaueo.

Flecto is xi xum pe.pr.vide Acheronta : non me inclini, ammolli l'animo,quando volti, gi ri li giouenchi,animum non flectis quando flectis iuuencos.vide echino.

Fleo pe.co.es eui etum pro. li tuoi amici pian gono,tui flent amici. ¶Fleo, lacrymor,vel do lacrymas ad nouercæ tumulum: & ideo meam cum tua verto veſtem,demoſtro, fingo con alcun modo,geſto triſtarmi, dolermi del tuo dãno,infortunio,deſaſtro,ma in rei veritate me ne allegro, piglio piacere intrinſicamente,& percio cambio, muto la veſta mia con la tua. Priuignus intrinſecus gaudet nouercæ morte,ſed fingit flere.

Flo,as aui atum pe.pr.li venti ſoffiano, quan

C do tu ſoffi,allumi,fai vento nel fuoco,venti flant quando ſufflas ignem Pli.

Flocciſacio,is penult. correp.eci produ.vide facio.

Flocco,as aui atum pe.pro.chi impala, ferma la vigna,la lega con la lana,qui vineam ſtatuminat,floccat Pli.16.

Floreo,rui pen.cor.es pr.tu tieni,hai il principato,ouer il primo loco in le arme, in militia flores Ci.in Læl. ſe li arbori ſono fioriti,ouer hanno li fiori,il prato incommenza a fiorire, ſi arbores florent, pratum incipit floreſcere Ci.Tuſ.2. Var.de re ruſt.1.la noſtra patria ſta in proſperità,ſe la tua è rouinata,noſtra floret patria,ſi tua iacet.

Florem fici,vide ad calendas.

Fluctuo,as pen.co.aui atum pro. il mare non ha,fa fortuna,pontus non fluctuat vel caret fluctibus;dicono che la pietra ſta ſopra l'onde,lapidem fluctuare tradunt Pli.30.la men te mia ſta in dubbio, ſi muoue, mens fluctuat,ſic,& tellus Ver.Geor.2. D

Fluctu careo,vide fluctuo.

Fluctus ſulcare,vide egeo.

Flumine medio aquã quæro, vide aquã qro.

Fluo is pen.cor.xi xum prod.il ſangue corre, ſanguis fluit, ſic & aqua, & cætera liquida: da tuo patre ne è nato,diſceſo,venuto, Ceſare:ex tuo fluxit patre Cæſar Lact.2. già ſe n'era andata via, paſſata la giornata, iã fluxerat dies.Hie.li capelli me vanno ad onda, ouero me ondeggiano, capilli fluunt undanter.

Fluito as penul.corr.aui atum produ.l'acqua continuamente correua, aqua fluitabat Li. in.1. tutti li peſci ſopra natano, andano,na tano ſopracqua,omnes piſces fluitant Plin. E

Fluuius cum mari certas, tu da poco contraſti,litighi con li tuoi maggiori,ouero con li più grandi,degni di te. ¶Sumitur a flumine longe minore mari, vel vt Suidas eſt locus fluuius dictus, huius incolæ fluuiales dicebantur, qui plurimos in ſuam aſcribebant ciuitatem, quos non ſatis commode caperet:hinc ſumebatur iocus,cum fluuius eſſet, i.locus minimus mare omnes aquas capiẽs videbatur æmulari.

Fluuius,quæ procul,vel lõge abſunt, irrigat, quæ proxima ſunt,prætérit,fa bene, aiuta a li foreſtieri,& diſprezza li ſuoi ¶Sumitur a fluuio naſcente alios agros irrigante.

Fodio,is pen.co.di ſſum pro.zappano la terra, fodiunt agrum hauea forato, paſſato il lato, latus foderat Hier. F

Fodio iſthmum,vide iſthmum fodio.

Fœcundo as aui atum pen.pro.l'acqua fa abbondante, fruttifera la terra, aqua fœcũdat agrum.

Fœdo as aui atum pe.pro allordano, imbrattano li panni,fœdant pannos.

Fœdus ico,vide diuincere eſt percutere Plau. in Tri.icit femur.

Fœnero as pe.co.aui atum pro. noſtram vide grammaticem.

Fœnum habet in cornu, è maledico, feroce. ¶Hora.in ſer. Antiquitus bobus cornupetis fœnum pro ſigno in cornu appendebatur,vt occurrentes cauerent.

Fœtu arborem,vide arborem.

Fœtifico as pen.cor.aui atum prod. li vccelli figliano,

A figliano, partoriſcono, aues fœtificant, Plinius.
Fœto as aui atum pen. prod. figliano, partoriſcono in le palude, fœtant in paludibus Colum. 9.
Folium ſybillæ ſunt tua verba: vide ex tripode Iuue. dicitur a Sybilla Cumana, quæ ſoliis palmarum dabat reſponſa Var. Verg.
Forinſecus penul. correp. eſt aduerbium. vide deueſtio.
Formica Camelus, vide Camelus.
Formido as aui atum pe. pr. ha gran timore di Dio, & del Re, ouero molto teme Dio, & il Re, formidat deum, & regem.
Formoſe penulti. produ. eſt aduerbium: vide cubo.
Formo as aui atum, penulti. produ. vide de-
B formiter.
Fornico as pe. co. aui atum pr. l'arbore ſe piega, arbor fornicatur Plin. 16. queſto edificio piglia de volta de arco, ſi piega, hoc formicatur ædificium idem. faccio vn'arco, ouer volta de arco, fornico.
Forum agere, vide agere forum.
Fore penul. cor. vide eſſe, & noſtram grammaticen.
Foret pe. cor. vide anſer.
Fortunatior eſt, quam prudentior, ha piu vētura, che ſenno.
Fortuno as aui atum pen. pro. li dei te poſſano proſperare, augmētare, accreſcere il tuo patrimonio, dei tuū fortunent patrimoniū.
Fortuna atrum, vide ater.
Fortuna reſpondit, la fortuna te ha trattato
C in ogni coſa come, ouer ſecondo io voleua, deſideraua, omnibus i tuis rebus meis optatis fortuna reſpondit Cic. ad Curionem.
Foueo es pe. co. ui otum pr. a l'vltimo me ne aueddi che teneua la ſerpe dentro la manica, ſenſi tandem in ſinu me ſerpentem fouere, nutrica la ſua progenie, ſuam fouet progeniem Verg. quando Ceſare ſe annegaua, tu a l'hora abbracciaui tua mogliere, Cæſar quando ſummergebatur, tuam tunc fouebas coniugem, chi defende la ſua patria, ha animo di aſſaltare il nimico, qui ſuā fouet, vel tuetur patriam, inimicū audet inuadere.
Frango is egi actum pen. pro. rompe, ſpezza, frange, vt portam: fregit vero nauim, brachium, i. habet nauim fractam, & brachium fractum, & non ipſe frangit alteri. Hoſtes frangebantur. i. vincebantur, ſi vinceuano Cice. Atti. requieſcet, dum ſe calor frangat D
Ci. i. remittat, ſe allenta, ceſſa Ci. primo epiſtolarum Bibuli ſententiam fregeramus, haueuamo confutato. Idem in epiſtolis cū frangerem iam ipſe me. i. vincerem, hauendome vinto.
Frango genuinum in improbos, & non in bonos, uel improbos, & non bonos genuino mordeo dente, dico male de' ribaldi, & non de' buoni, ouero reprendo i ribaldi, & non i buoni Perſ. Hier. ſumitur a genuinis dentibus ultimis, & prope gingiuam opertis liuoris, obtrectationiſq; morbo dicatis.
Fraceo es pen. cor. li frutti ſono fracidi, fructus fracent.
Fraceſco is pe. pro. la oliua ſe infracida, oliua fraceſcit Col. 1. Var.
Fragro as aui atum pen. pro. li profumi odorano di Thymo, fragrant vnguēta Thymo. E
Fraudo as aui atum pe. pro. te fraudo, inganno, gabbo del regno, te fraudo regno, fraudamus genium, ſtentamo, non ne pigliamo piacere, fraudo deſiderium, nō faccio quello, che deſidero, non ho il mio deſiderio.
Fremo is ui itum pe. cor. vide balat, gridano, fremunt, dicitur etiam bella fremunt Lact. 7. & in 2. belli terror infremuit. i. valde fremuit.
Frendit. pe. pro. vide balat, eſt quoque dentes dentibus iraſcendo quatere Hier. neſcio quid frendens.
Frequentia pen. cor. io ſo che il guadagno è doue è la moltitudine, folla de gli huomini, non me fugit, ibi quæſtum eſſe, vbi ſit hominum frequentia. F
Frequenter pe. pr. eſt aduerbiū, vide cōuiuor.
Frequento as aui atum pe. pro. vide alludo.
Frequens ſenatus Pompeio ſubſcribebat, la migliore, ouero la piu parte del ſenato fauoriua Pompeo.
Frico as cui. pe. cor. ctum pro. mi raſpo, gratto, frego il capo, frico caput.
Fricantem refrica, raſpa a chi te raſpa, fa piacere a chi ne fa a te, fa come ti è fatto, fa il ſimile, fa il contra cambio, eſt per vices iuuare ¶ In bonum, & in malum: vt eſt mutuis contumeliis afficere, dire ingiuria a chi ne fa, dice a te: fare diſpiacere a chi ne fa a te, & officiis iuuare: ab aſinis transfertur: huic ſimilia ſunt, vna mano laua l'altra, & tutte due lauano la faccia, ouer l'un fa per l'altro, l'vno aiuta l'altro, homo homini deus

A deus eſt, græce antropos antropu dæmonion. ¶Senſus eſt prouerbii hominis inuicem ſibi prodeſſe,quod Sene.ad Lucili. epiſtola 95. ſic comprobat magna ſeculi laus eſt : ſi homo, manſuetus hominem adiuuat Antiquitas eni nihil aliud exiſtimabat eſſe Deum,quam prodeſſe mortalibus ideo authores quando loquuntur de diis addunt immortales,vt differat a diis mortalibus, id eſt hominibus iuuantibus alios homines. Hoc nanque Dei proprium,hinc Plin. in 2. ca.7. Deus eſt inquit mortalem iuuare mortalem.Proinde non immerito belluas quaſdã noſtri maiores pro numinibus colebant, ac venerabantur vt Aegyptũ (quoniam ſerpentes arcere , conficereq; credebãtur) Ibim . Et quoniam ſuperius græce dicitur

B antropos antropu dæmonion, id eſt homo homini Deus, non prætereundum eſſe duximus , quod apud authores ſcitu dignum lectitauimus hic conſcribere. Iulius pollux authore Homero Dæmonas Deos vocari, & Plato omnium moderatorem magnum Dæmona nuncupauit. Socrates vero in reipub. dæmonas animos appellauit,qui vitam bene tranſigerint: quod Proclus in libro de anima, & dæmone,ſic referens abnegat, nõ igitur admittimus eos , qui dæmonas aiunt eſſe noſtras animas hac vita iam functas, in aliasq; tranſlatas. Apu.tamen quod eſt ſcitu dignum tradit animum humanum etiam in corpore conſtitutum vocari dæmonem:intellectum quoque noſtrum dæmona recte nuncupari poſſe Timeus oſtendit , & Porphyrius Iamblicho ſcribente dæmonas dictos putant quaſi daemonas. i. peritos , ac

C rerum ſcios. Cæterum quia in dæmonum incidimus mentionem hoc præterire haut deſtinauimus ſpiritalem dæmonum corpus diſſectionem pati , nimiumq; dolere , dum peragitur diſſectio:quo fit,vt ferri formidẽt aciem, atque declinent , quatenus maxime poſſunt. Idcirco , qui dæmonas exagitare parant,enſes,ac tela præferunt,atque prætendunt : huius Platonicæ diſciplinæ non ignarus licet aliter , ſed parum curioſe ſenſerint interpretes, ait Maro.in 6.tuq; inuade viam,vaginaq; eripe ferrum:ſed hæc hactenus:verum hoc ſubiungimus : hoc prouerbium ſemper in bonum : ſequens vero huic haut diſſimile in malum potius , quam in bonum accipitur . ¶ Muli mutuum ſca-

bunt , & idem pene habet vulgare , quo in D
epiſtolis vtitur Auſ. & Symmachus in liminari pagina ſi plura de te prædicem,videbor mutuum ſcabere,parerò farti il ſimile,ouer renderti il contra cãbio.i.par pari rependere, & mutuas tradere operas Ter. i Phor. & eſt quando improbi ſe viciſſim mirãtur, ac prædicant : nec non indoctus indoctum, & deformis deformem. ¶Tractum eſt prouerbium a mulis, reliquisve iumentis , quæ ſeſe inuicem defricare ,ac ſcabere ſolẽt : merito in conſimili remuneratione, & talionis æquilibrio licet vti prouerbio.¶Nõ ſupprimendum eſt celeberrimum Scipionis Aemiliani apophthegma iumenta ꝙ manibus careant alieno egere fructu.¶Quo ſignificatũ eſt eos, qui res egregias gerere nõ poſſunt, egere præcone, quo famam ſibi comparent

¶Mutuas tradunt operas:quod Ter. vſurpat E
in Phor.de adoleſcentibus,qui ſe viciſſim in peccatis defenderẽt,eadem habet vulgaria, quæ & ſuperiora, & hæc, ſe la impreſtano, fanno a vicenda ¶Tractum eſt prouerbium ab agricolis vicinis, qui mutuam inter ipſos operam commodare ſolent ¶Manus manũ fricat , vel lauat præter ſuperiora vulgaria hoc quoqꝫ habet , chi piacer fa, piacer aſpetta,ricetje ¶Mutua nanq; cõmoditas eſt, quoties manus manum fricat,vel lauat. Dat enim officium,& accipit : ſic etiam dicetur. ¶Officium inuitatur officio,vel beneficium beneficio prouocaẽ ¶Siue gratiã affert gratia,gratia parit gratiam,ſiue beneficium parit beneficium , ſiue beneficium beneficio reſpondet ¶ Quibus monemur neminem inueniri, qui beneficium in aliquem conferat , a quo non ſperet aliquid emolumenti: F
his non admodum diſſimile eſt:par pari referto Ter.in Eun. fa come t'è fatto, ouer fa il ſimile ¶Monet prouerbium,vt tales ſimus in alios,quales illi ſunt in nos:& eſt ſumptũ a compotationibus veterum Græcorũ, qui æqualibus bibere ſolebant cyathis.

Frigeo gui pe.co.es pro. chi è freddo non ſe defredda,qui friget non frigeſcit.

Frigo is xi ctum pe.pr.ha fritto li giudici, iudices frixit Hier. Celſus.

Frigulat pe.co.vide balat.

Frio as pe.co.aui atum pro.ſi rompe, ſpezza la ſcodella,friatur lanx.¶ Pli.13.ſit cum aliquid attrectando in minimas conuertitur partes,& puluerem.

Fritinit

A Fritinit pe.co.vide balat.

Frontem perfrico,vide faciem.

Frontem explico,vide explico.

Frontem exporrigo;vide explico.

Frontem capero,vide capero.

Frontem in re tua remitto, me allegro del tuo fatto.

Fructu arborem,vide arborem.

Frugaliter pe.co.eſt aduerbium,primamente l'ha fatto,& temperatamente, primitus fecit,& frugaliter.

Frugem ad bonam redimus, ritornamo a li buoni coſtumi,ouer a la bontà.

Frumentor aris atus ſum pe.pr.anda a cercar formento,frumentatur Liui.

Fruor eris itus pe.co.& ctus pr. noſtram vide grammaticen,& cautum,godere, ſguazzare, pigliarſi ſolazzo, pigliarſi piacere; frui-
B mur non modo diuitiis vt aiunt, & ſemper in bonum,ſed etiã aliis Cic.de off. 1.ad perfruendas voluptates,& in Pompeiana putatis ne vos illis rebus poſſe frui, loquitur de vectigalibus,Sene.epiſtola 75.fruuntur voluptatibus,Pli.ad Calphur. ſine me ſuauitate eius ſine laboribus frui, Cice.in Tuſ. qui præſentibus voluptatibus frueretur, Ver.frigoribus parto agricolæ plerunq; fruuntur. Fruimur,quod amamus Ter. in Phor. liceat quod amas frui. Non dicimus Angelus vtitur Deo,ſed fruitur Pli.gloria famę frui Li. 7.de bello punico agrum Campanum fruendum locarent.

Fruſtror aris atus ſum pe.pro. vide conſumo, gabba,inganna la donna, fruſtratur mulierem, fanno in vano, in darno la ſpeſa & la
C fatica,fruſtrantur impenſam,& laborẽ Col.

Fruſtra habet regem, delegia il Re Plaut. in Amph.

Fruſtra pe.pro. eſt aduerbium,in vano,in darno l'ha ditto,fruſtra inquit.

Frutico as pe cor.aui atum pr. l'arbore gietta,pullula,arbor fruticat Plin. 17. legitur & fruticor deponens Ci.ad Atti.

Fuco as aui atum pe.pr. le donne ſe cõciano la faccia,fœminę fucant faciem;dicitur etiã oratio;veritas fucata Lact.

Fucum facio,vide confido.

Fugo as pe.co.aui atum pr. ha ſcacciato il patre,fugauit patrem;ſi damo dentro romperimo li nimici,fugabimus hoſtes ſi inuadimꝰ.

Fugio is pe.co.gi pr.fugge la patria, patriam fugit,vide compertum;tu reduci le coſe tue a tal ponto, che ſe ti falla niente il piè ſei disfatto,morto,deſtrutto, in tuis inceptis ſi quid a te fugerit, perieris;queſto non lo ſo, non me ne ricordo, hoc me fugit Cice. in Tuſcu. D

Fugito as pen.cor.aui atum prod.ſpeſſo,continuamente fugge il patrone, herum fugitat,vide ceruicis.

Fuimus Troes,fu tẽpo che Berta filaua, ouer ſemo ſtati in proſperità, non c'è piu redentione,riparo,ſperanza, ouer ſemo ſpacciati,andati alleluia. ¶ Verg.2. ſic per præteritum loquimur, vbi periiſſe quempiam ſignificamus; ſumitur a ſenibus iam decrepitis ita loquentibus.

Fulcio pe.co.is ſi itum pro. fortificamo la città,fulcimus vrbem.

Fumum fugiens in ignem, vel flammam incidi; fuggẽdo il fumo; ſon caſcato nel fuoco, E ouer fiamma,ouer fuggendo,euitãdo il poco dãno;male;ſono incorſo;caſcato nel piu grande,ouer nel maggiore. ¶ Huic ſimile eſt timens Charibdim in Scyllam incidi;temendo la fiamma ſon caſcato ſu la bragia, ouer temendo vn pericolo; ſono incorſo in vn'altro. ¶ Duo finguntur monſtra, cũ ſint ſaxa in mari Siculo; quorum vnum dum vitant tranſeuntes ruunt in alterum.

Funditus pe.co.eſt aduerbium; li noſtri nimici ſaranno disfatti in tutto, noſtri peribunt funditus inimici Ci.

Fundum alienum aro, vide alienum.

Fundo as aui atum pe.pro.ferma la caſa;& la naue;fundat domum;& nauem. F

Fundo is fudi ſum pe.pr.vide effodio,metteremo in rotta;rõperemo l'eſercito del nimico ſe l'aſſaltamo alla ſprouiſta, hoſtis exercitum;ſi inuadimus;fundemus Liui. getta in terra;ouer ammazza;occide li corpi;corpora fundat humi;lacrimando diceua tal parole; talia fundebat lacrymans. la fiamma ſi mena, botta, gietta abbaſſo,a vertice flamma funditur Ver.1 o ha fuſo; liquefatto l'argento; fudit argentum Plin. noſtram vide grammaticen.

Funero as pen.cor,aui atum pro.hanno ſepelito;ſotterato il patre;patrem funerauerunt Plin.33. Sene.

Fungor ctus penult.prod.eris corre. vide denobilito.

Furem fur cognoſcit;& lupum lupus, vn triſto conoſce l'altro.

Furor

A Furor pe. co. aris atus ſum pro. chi ha da robbare, robbi piu preſto ſecretamente che publicamente; qui ſurrepturus eſt; furetur potius quam latrocinetur.

Furtim penul. produ. eſt aduerbium vide antelucio.

Furti alligo; vide alligo.

Fuſcis auibus; vide auibus fuſcis.

Futurus pe. pr. vide cenſeo.

Futurum annum; vide annum.

Futurus eſt hodie ſenatus, hoggi ſi farà conſiglio.

Futurum hoc eſſe nunquam arbitratus ſum; non me'l credetti, ouero ſtimai mai.

B

GANNIO ij penul. cor. is iui itum pr. la volpe ſtrilla; vulpes gannit, gannit etiam canis Var. tu li parli ſecretamente ne l'orecchia; tu gānis in haurem Mart. Apul.

Garrio rii pe. cor. is iui itū pro. o ſciocco troppo ciarli, o inepte nimiū garris, vel ſtrepis Ci. de Orat. 2.

Gaudeo pe. cor. es uiſus ſum pro. me allegro non ſolamente cō parole, ma con l'animo, & nel volto, nō modo tibi gratulor, ſed gaudeo, & lætor: viuano taciti, & contenti de ſua ſorte, fortuna, gaudeant in ſinu Cice. in Tuſ. Ouid.

C Gelo as pen. cor. aui atum pro. ſi gela, non ſe infracida, gelatur, non fraceſcit. Iuue. Col. Sene. in nat. quas gelat.

Gemmat auit atum pe. pro. le vite mandano fuora, metteno gli occhitelli, vites gemmāt Colu. 3.

Gemmaſcit pe. pro. Pli.

Gemo is mui itum pe. co. vide balat: non piāge lo infortunio, non gemit caſum Verg. eſt præ anguſtia pectoris in ſonum prorumpere. hinc iumenta, & inanimata gemere dicuntur.

Gemino as pe. co. aui atum pro. duplicano la voce, & la fatica, vocem, & laborem geminant.

Genere, vide non loquor.

Generatim pen. pro. eſt aduerbium, l'hanno poſto generalmēte, ouer ſorte per ſorte, & non ſpecialmente, ouero ſpecie per ſpecie, D generatim, non ſpeciatim poſuerunt Ci. de Ora. & de reditu, Vit. Verg. 2. Geor. Cæſar nō dicerem generaliter, & ſpecialiter. Generaliter ſignificaret ſimul omnia: vide non loquor.

Geniculor pen. cor. aris atus ſum pro. mi ingenocchio, inchino al vittorioſo, victori geniculor: geniculatis calamis, id eſt incuruatis Plin.

Genialis eſt hic dies, vel agēdus genialis, vel hodie eſt genio indulgendum, hoggi è dì da godere, ouer da trionfare, ouer da darci piacere, ouer da far feſta: Eſt genius qui nobiſcum gignitur angelus.

Genio indulgeo, vide genialis, & defraudo genium.

Genium defraudo, vide defraudo genium, & affligo. E

Genuino mordeo, vide frango genuinum.

Genuinum frango, vide frango genuinum.

Gero is pen. cor. ſsi ſtum pro. vide abdico: ne hauemo hauuto honore, decus geſſimus Verg. 2. porto la morte; lethum gero: m. 7. non ho fatto tal coſa con teco, nec tecum talia geſſi in 9. voglio che ti deporti, gouerni in queſto modo; volo ita te gerere, io farò queſto bene; ouer proſperamente; ouero ſecondo la ſperanza mia; hoc ex ſententia geram; vide continenter.

Gero; & tracto negocium eſt; quando res ſuſcepta feruet Cic. pro Quinto, quid negocii geritur? faccio le facende mie; mea gero negocia; ho pigliato vna impreſa molto ardua; ouer tengo in mano vna grande impreſa; gero; vel tracto negocium. F

Gero morem; vide morem gero; & certū eſt.

Gerræ ſunt tua verba; ſono fraſche le tue parole; che fraſcheggi tutto hoggi? quid gerras hodie? clamitas. ¶ Gerræ ſunt crates vimineæ, quas cum crebro poſcerent Athenienſes in Syracuſarum obſidione: Siculi irridentes gerras, id eſt nugas clamitare cœperunt.

Germinat pen. cor. auit prod. l'arbore getta; pullula; arbor germinat.

Geſtio ij pe. cor. is iui pro. vide contrunco.

Geſticulor pe. cor. aris atus ſum prod. Pietro rappreſenta la fauola, ouero fa li geſti, Petrus geſticulatur.

Gigno is pe. pro. nui itum cor. ſemo generati da Dio, à Deo gignimur.

Glabreſcit

A Glabreſcit pe.pro.la gallina,ſe ſpela,le caſca no le pene,pila gallina glabreſcit Col.verò dixit in 2.area glabreſcit,ſi netta,monda da le herbe.

Glaciatur pen.pro. l'acqua ſi aggiaccia,gela, aqua glaciatur Plin.

Glacitat pe.cor.vide balat.

Glauci:hæc eſt permutatio Glauci cum Diomede,io ci ſcapito,& tu guadagni,ouer haueria fatto il guadagno de Maria Brenna. ¶Glaucus & Diomedes ſingulari certamine conflixerunt:deinde vt neceſſitudine inuicem copularentur Glaucus aurea arma dedit Diomedi, & ab eo ærea accepit. Ex hac ergo impari armorũ ꝑmutatione Glaucus ſtupidus,& demens iudicatus eſt. Diomedes vero ſolers, & aſtutus Plini. Gellius

B Mart. vtimur in diſſimili alicuius rei permutatione.

Gliſcit pen.pro.creſce la guerra,& la menſa, gliſcit bellum & menſa, la terra ſe ingraſſa, terra gliſcit Col.28.l'animo deſidera,gliſcit animus Stat. 3. Et conſanguineo gliſcis regnare ſuperbus.

Glocitat pe.cor.vide balat.

Glocidat penulti.correp. la gallina voccola, ouer ſchioccola,gallina, glocidat, vel glocit Col. 9.

Glocit pe.cor.vide glocidat.

Glomero as pe.cor.aui atum pro.ingemarono,depanarono il filo, glomerant filũ:adunano,congregano la moltitudine,glomerãt manum Verg.2.

Glotorat pen.cor.vide balat.

C Glubo is pen.pro. ſcortico gli arbori,& il beſtiame,glubo arbores, & pecus Cato de re ruſt. Suet.

Glutio pen.cor.is iui prod. inghiotte il cibo, glutit cibum.

Glutino as pe. cor. aui atum pro. incollamo, il ferro, & la ferita ſi ſalda, glutinamus ferrum,& vulnus glutinatur Pli.

Gnauiter,vel nauiter pe.co.eſt aduerbiũ,gagliardamente,animoſamente,& velocemẽte è corſo,gnauiter cucurrit.

Graciliter penul. correp.eſt aduerbium,vide cruenter.

Gracillat pe.pro.vide balat.

Gracculus inter Muſas eſt; ſi mette in frotta; in dozena come le ſtrenghe rotte, ouero vuol piſciar'al muro come i cani grandi, ouero ci s'intrica come don Giouanni a meſſa, ouero l'indotto,ignorante ſe interpone dentro li dotti,buoni.¶Gracculus eſt auicula cornici ſimilis niſi ꝙ minor;& odioſe garrula; non canora, & nullius pretii præ Muſis.Dicetur in homines ſe ſe iactantes oſtentatione falſæ doctrinę.

D Gradatim pe.pr.eſt aduerbiũ, andano a paſſo a paſſo;ouer pian piano, eunt gradatim.

Gradus lenis, faccio andar'il cauallo di piccol paſſo, equum in gradum lenem ſenſim prouehſo.

Gradus teſtudineus, con vn baſtone te farò grande,ouer ſtendere ſto paſſo,fuſte teſtudineum iſtum tibi grandibo gradum. ¶Pla. in Aul. ſumitur a teſtudine animali tardo in inceſſu.

Gradu deiectus,vide de gradu.

E Gradum ſiſto,vide diligo.

Gradu ſuſpenſo eo,ando pian piano.

Gradior eris pe.cor. ſſus pro. gia anda,camina,iam graditur.

Græcor aris atus ſum pe.pro. parli greco, & non ſiciliano,græcaris, & non ſicilſſas Pla.

Græca mercamur fide, comparamo in dinari contanti Plau.in Aſi. facemo a mano a mano,ouer dammi,& io ti do. ¶Auſo. Græci nanq; nihil dabant, niſi viciſſim accipiebãt.

Grandio pen.cor.is iui itum pro. vide gradus teſtudineus.

Grandeſco is pe.pr.le herbe creſcono,ſi fanno grande,hærbæ grandeſcunt Pli.18. Cic. de diuin. 1.

Graphice pe.cor.eſt aduerbium,queſto è bẽ, ouer artificioſamente, ouer elegantemẽte, belliſſimo, ornatamente fatto, hoc factum eſt graphice. ¶à pictura quæ γραφὴ dicit. F

Gratiam habeo,vide confero.

Gratias malas ago,vide ago.

Gratiam Deo refero,ꝙ denuo tranquillitatẽ video,ringratio Dio, che ſono vſcito, ouer liberato da queſti mali,ouer trauagli. ¶Trahitur a nauigantibus, ſi m'hai fatto piacere te renderò il ſcambio,ouer il contrauagliẽte, ſi inſeruiuiſti gratiam referam.

Gratiam parem,vel pares vices reddam,referam,vel par pari,vel paria faciam, te renderò pizza per torta, ouero pan per focaccia, ouer ti pagarò di quella moneta, che m'hai donata,ouer ti renderò il cambio,contrauagliente, ouer ti remeritarò, te ne pagarò,ti farò quello che mi fai, ti trattarò come mi tratti.

A Gratiam inirem Regis, potria hauere la gratia del Re.

Gratis pe.pr eſt aduerbium, l'ho hauuto per gran gentilezza,ſenza premio, ouer di bando,gratis habui.queſto l'ho poſto di mia volontà,id gratis poſui.

Gratuito pen.co. eſt aduerbium,ſenza prezzo,premio l'ha fatto, gratuito fecit, Sueto.

Gratioſus apud,vide cum.

Gratiſſimus,vide cum.

Gratitat pe,cor.vide balat.

Gratificor pe.cor.aris atus ſum pr. il Papa mi farà del bene, Pontifex mihi gratificabitur, penſano fare coſa grata,ouer compiacere a Pompeio,Pompeio ſe gratificari putant Ci. in epiſtolis;ſe mi fai piacere,ouer ſe mi compiaci,ſi mihi gratum facis.

Gratulor pe.cor.aris atus ſum pro.vide giu-

B deo,rengratio,ouer rendo gratia a Dio,gratulor Deo. ¶ Li.eſt tantum de Deo.

Gratum facio,vide gratificor.

Gratus pe. pro le tue lettere non ſolamente mi ſono ſtate delletteuoli, ma ancora vtili, tuæ mihi literæ non modo fuere iucundæ, ſed gratæ quoque.

Graue olet pe.cor.vide feteo.

Grauate pe. pro. eſt aduerbium,l'ha dato cõ diſpiacere,grauate dedit Plau. Ci. de off. Li. grauate, vel grauiter fero vitia, mi rincreſcono,ouer diſpiacciono li vitii.

Grauitas cœli, vide cœli.

Grauiter pe.cor.eſt aduerbium,penſano con li nimici molto,grandemente hauerſi a ſdegnare, inimicis grauiter iraſcendum putãt. Ci.de off.è ſtato fatto ſauiamente,ouer mo

C deratamente,grauiter factum eſt Idem.

Grauo as pen.co.aui atum pr.premo, grauo, calco;carrico il cauallo,& il tuo piede,equũ grauo,& tuum pedem,la fatica m'è moleſta, ouer mi è a noia,labor me grauat Ver.2.

Grauor pen.cor.aris atus ſum prod.vide conſequor.

Graueſco is pe. pr. il boſco ſi carrica de figli, fœtu nemus graueſcit Ver.2.Geor.

Grillat pe.pro.vide balat.

Gruit pe.cor.vide balat.

Grunnit pe.pro.vide balat.

Guttatim penult. produ. eſt aduerbium, vide defluo.

Guſto as aui atum penu.prod pruouo,aſſaggio, faccio la credenza; vt cibum, potum: ſermone Plaut. præcepta Cice. Idem labris philoſophum guſtaſſe, Idem in Para.genus D ſermonis,& alia.

Gygis anulus,uide Orci,Plutonis.

HABEO es bui itũ pe.co.hauere, pigliare, tiene poſſede, hoſtis habet muros Ver. 2. Habitare lochi inculti,loca inculta habere Sal. i.Cat. ſed frequẽtius ponit abſolute Pla. in Aul. q nũc hic habet. Intende tutto il fatto, habes omnem rem Ter. in Heaut. Magnum habet caſum Ci. in epiſtolis, è in gran pericolo Ter. ſi fidem habet,ſi ſia ſecuro. Cæſar cui ſum- E mam rerum omnium fidem habebat.i.fidebat, fidaua Cic. hanc ab iis habeo gratiam,i. impetro. Ci. habeo opus in manibus,i.compono. Piu grande honore me faria,piu me honoraria,me haueria piu reuerentia,maiorem mihi filius honorem haberet Plaut. in Aul. Sal. habitis comitiis,fatto parlamento, mare haberet infeſtum. Hanno comportato, patito le ingiurie piu moleſte del deuere, debito iniurias grauius æquo habuere.i. tollerauerunt Salu. è ſtata ſtimata, creſa, tenuta,penſata, hauuta per ſorella, habita eſt ſoror.i.credita Ter. in And. la chiamano, nominano,vrbem habet.i.vocant Sal. In Iug. l'ho trattata da figliuola , eam habui ac filiam Ter. in Heaut. Sta bene,paſſa bene,& non male, ſta ſana, & non ſta male, ſta infer- F ma,bene ſe habet,& non male,in tertia tantum perſona. Come goueina ſe, & la republica, qui ſe,& rem publicam habet. Sono ſtato ben trattato,ben receuuto,& nõ male da te, bene,& nõ male habitus ſum a te Ci. l'ha,ſta freſco,da vna volta, & leuaſi, habet Ter. in And. ¶Sumitur a gladiatoribus. Ne baſta,ſat habeo. Hai trouato che deſprezzaui,habuiſti,quod contemnebas. Foſſero tenuti,retenuti pregioni,in cuſtodiis haberentur Sal. in Cati. Habeo conuenire, polliceri, audire, poſſo trouare, poſſo promettere, poſſo vdire,vel conueniendum eſt mihi, pollicendum, audiendum, Cic. primo de diui. habeo audire de Diuinatione quid ſentias , id eſt audiendum eſt mihi,ſi deue vdire da me.

Habeo

A Habeo.i.intelligo Ter.intendo,odo.
Habeo tibi gratiam;ti ringratio.
Habeo conſuetudinem,vide conſuetudinem.
Habeo tecum ſermonem;ti parlo.
Habeo compertum, vide compertum:habeo pro comperto,il ſo per certo Liu.
Haberemus ſtipendium;ſi luſtraſſet exercitũ imperator; toccariamo, haueriamo dinari, ouer la paga, ſe il Capitano haueſſe fatto la moſtra,ouer reſegna.
Habeo breui;vide breui.
Habeo manum, non ſperare hauere da queſta tenaglia de calderaro, ouer da queſto aſ flitto,auarone, ne a manum in ſinu habēte, quicquam ſperes habere.
Habeo orationem;vide continēs,fit publice.
Haberi odio non debet,qui verum prodit,nō deue eſſere odiato chi dice il vero.
B Habeo delectum,vide delectus.
Habes tu tibi negocia alterius,ti pigli troppo penſiero,ouer tu hai il penſiero d'altri. Dicimus habere negocium, non habere ocium: habemus negociũ nos ipſi exibemus negocium alteri Cic.in Balbo ſuo id nec habere ipſum negocii quicquam,nec exhibere alteri.
Habeo falſum,vide falſum,& compertum.
Habeo fidem, vide committo, & fidē habeo.
Habeo fidem publicam,vide fidem publicā.
Habeo commercii,vide commercii.
Habeo rationem meę dignitatis,ho riſpetto, riſguardo, auertenza al mio honore: cum ablatiuo media præpoſitione cum eſt habere negocium,fare il conto,computare Cic. rationem habet cum terra, quæ nunquam recuſat imperium.
C Habet iter ad regem, anda, va, deue andare al re Cice.
Habeo verba tecum,io ti parlo.
Habeo rē cum aduerſario, litigo, piaito,rem habere, vel rem habere cum muliere, eſt coire.
Habenda eſt fides oculis, quam auribus,vide auribus.
Habentem tria nomina calcaribus,calceate ī calzate li speroni a queſto gentil'huomo. ¶ Nobiles tria habebant nomina videlicet prænomen, nomen & coghomen vt C. Iulius Cæſar.
Habetur delectus, vide delectus.
Habet fruſtra,vide fruſtra.
Habito as pen.cor. aui atum prod. habitamo in tua caſa, tuam habitamus domum. Verg. & habito in platea Teren.in Andr. mi conoſco, penſo chi ſono, & quanto vaglio, mecum habito. D
Habiliter pe.cor. eſt aduerbium, ſi porta attamente,habiliter geritur.
Habitudo penultima produ. nis correp. vide conſtituo.
Hactenus penultima correp. eſt aduerbium, baſta per fin'adeſſo,mo hauere ſcritto, hactenus de literis: in tanto, ouero molto ſi adirò, hactenus excanduit Sueto. in Ner. Cicero.
Hæc eſt permutatio Glauci cum Diomede, vide Glauci.
Hædera ſuſpenſa nihil eſt opus vino vendibili, vna coſa buona non ha biſogno eſſere laudata, ouer chi ha bella citta i piazza l'ha maritata. ¶ Sumitur a cauponibus,qui hæderam vinariis tabernis prætendere ſolent. E
Hærbam do,præbeo,vide do.
Hærbat auit pe.pr.il mio territorio produce, ta herbe, & il tuo ſi imboſca, meus hærbat ager,& tuus hærbeſcit.
Hærbeſcit pe.pr.vide hærbat.
Hæreo pe.cor.es ſi ſum pr.noſtram vide grāmaticen:hæreo in hoc,temo,dubito in queſto,Ho tāta paura,tanto temo che nō poſſo parlare la lingua per paura intoppa, la lingua per paura non ſe muoue, la lingua non parla,lingua hæret metu Ter. vox faucibus hæret Verg.4.pro timore loqui non poteſt. Sto fermo continuamente in la citiā, in vrbe hæreo.i.maneo continue Pli.1. epiſtolarum. In te hæret omnis culpa, tutto il defetto,colpa,errore è tuo.i.ſedet,ſtat,eſt Terē. Hæret in vado cymba,ſta ingradata, ſta incagliata, dubita nello entrare, dubita nel paſſare, dubita nel principio, dubita nello ingreſſo Ambroſi. ¶ Sumitur a nauigio, F quod in vado illi ſum fruſtra circumagitur, hæſit in ſaxis.i.firmauit,ſtetit, firmauit Vergil. in 5. Hoc ita hæret, vt euelli nequear, queſto ſta coſi forte, fermo che non ſi puo ſtirpare. Vix pedibus hærent,a mala pena ſtanno in piede, a mala pena ſi reggono in piedi Col. Ver.¶ Eſt de macilentia Hæſerūt memoriæ,ſono ficcati a la memoria,chiauati a la memoria. Ho tenuto non ſteſſe inuiſcato,ſteſſe innitrato quā,timui ne hæreret hic Ter.in Adel. ¶ Sumitur a viſco aucupis.
Hæret alicui,vel fauere,fauorire Suet. Curt.
Nitia hæſit Gneo Pompeio Terent.metui ne

A ne hæreret hic.i.moraretur,tardaret, indugiaſſe Ter.in Phor. niſi mihi proſpicio, hæreo,i.perplexus maneo, ſto imbrogliato.

Hæret in vado.è ouer ſta ingradato,ouer dubita ne l'intrare,paſſare nel principio,ne lo ingreſſo. ¶ Ambroſius:ſumitur a nauigio, quod in vado illiſum, fruſtra circumagitur.

Hæſito as pen. cor. aui atum prod. vide ambigo.

Hamo aureo piſcor,vide aureo.

Hanc technam in te ipſum ſtruxiſti, la fraude, inganno che paraui, apparecchiaui ad altri,l'hai fatto a te medeſimo,ouer tu proprio te hai fatto il male, ouer tu proprio te hai trouato la cauſa del mal tuo, ouer tu ſei ſtato cauſa, & principio del tuo mal e, ouer in caſa auanti ci va lo inganno, che lo ingãB natore. ¶Sumitur a parante venenum in alium,quo ipſe venenatus fuit. ¶ Fit quoque Turdus ipſe ſibi malum cacat. ¶Ex ſtercore auium maxime palumbium,& turdorum fit viſcum quo aues capiuntur. ¶ Fit etiam, ſuo iumento ſibi malum accerſit Pla.in Amphi. quaſi ſuo plauſtro malorum ſarcinam apportat ſibi;his ſubnecto. ¶ Suo ſibi hunc iugulo gladio,vel telo; faccio caſcare con la lotta ſua; ouer lo oſtendo, venco con le arme ſue. ¶ Teren.Plau.ſumitur ab his;qui in pugna ſuis ipſorum telis aliquando confodiuntur.

Hariolor pen.cor.aris atus ſum prod.indiuinano per guadagno, quæſtus cauſa hariolãtur Ci.1.de diuin.

Harpocraten reddo,vide conſpicio.

C Haſtam abiicio, non voglio piu combattere; contraſtare Cice. pro Murena; ſumitur a militia.

Haurem vtramuis;vide efficio.

Haurio pen co.is ſi uſtum pro.con gran ſete il beueua;ſitienter hauriebam,corremo per intendere il bando,currimus, vt edictũ hauriamus;caua da beuere,prome;vel hauri potum;ha viſto il cielo;hauſit cœlum Verg.ha ferito il lato,hauſit latus, lo incendio ha cõſumato l'opera;incendium hauſit opus. Liui tiramo l'acqua dal pozzo; aquam haurimus a puteo,ſon punito,caſtigato;ſuppliciũ haurio Ver.

Hauſtillo as aui atum penul.prod. continuamente tiramo, pigliamo il vino, hauſtillamus vinum.

Haut cur per T non per D ſcribimus rationẽ in noſtra lege grammatice, vide diu. D

Haut ſtulte ſapis; tu nõ ſei gia matto,pazzo.

Haut;vel non annuncias bellum; me dici coſe allegre; buone, ouero di feſta,di allegria. ¶ Dicitur vbi quis rem lætiſſimam nunciat remotam a bello calamitoſiſſimo.

Haut canit paternas cantiones,non ha li coſtumi del patre. ¶ Solent filii maiorum ſuorum cantionibus; quas pueri didicerunt, delectari.

Hebeo es bui pe.cor. la mente me ſta; ouer è inſoſcata,debile,mens hebet.

Hebeſco is pen. pro. l'intelletto mio ſi infoſca;mens hebeſcit Ci. in Tuſ.la virtu ſe impoltroniſce, auiliſce; virtus hebeſcit Saluſt. in Catil.

Hecates cœna eſt tua; tu mangi molto poco; ouero ſobriamente,moderatamente, triſtamente. ¶ Apud inferos tenuiſſimo, minimoq; cibo;& eo viliſſimo viuitur. E

Hectæ facio,vide facio.

Hedera ſuſpenſa nihil opus eſt vino vendibili,vna coſa buona non ha biſogno d'eſſere laudata, chi ha bella citta in piazza la marita. ¶Sumitur a cauponibus, qui hederam vinariis tabernis prætendere ſolent. Hedera non dicitur ab hæreo, cum ſcribatur ſine diphthongo, & primam habet breuem, & hæreo longam: nec ꝙ edita.i. alta petat: ꝙ ſcriberetur ſine h, ſed ab hedrazo. i. collo inſideo: ꝙ mari, parietibus, arboribus inſidet. Eſt in tutela Liberi patris: quia vt ille ſemper iuuenis,ita hæc virens,vel quia hæc ita omnia, ſicut ille mentes hominum illigat. Hedera coronabãtur poetæ. Quoniam vt hæc ſemper viret, ſic poetarum fama:vel quia hæc Libero patri.i.Baccho ſacra eſt,& poetæ Bacchi ſacerdotes vt bacchantes inſanire.i,furore componere dicuntur:vel q̃ ex vna foliorũ parte ſemper viret, quo famæ æternitas indicatur: ex altera pallet, & poetarum pallor ex ſtudiorum labore colligitur. F

Heiulo as pe.co.aui atum pr. faceua il tribulato, l'afflitto, ouero piangeua ad alta voce de la mia ſorte,fortuna;meã heiulabã ſortẽ.

Herculea vis,vide fatum.

Herculanus nodus, vide Gordiano.

Heſiodi habet ſenectam;ha vna età longa; & freſca,viuace:ouer è,ouer ha vn bello,ouer gran tempo,età, & pare giouene. ¶ Heſiodus fuit longæuus, & viuax.

Hete-

A Heterognathus; qui eſt, ad meum non accedat conuiuium: chi mangia mo da vna maſcella: & mo da vn'altra; non venga al mio conuito. ¶ Heterognathus eſt; qui nunc in hanc nunc in aliam mandibulam cibum transfert.

Hiat pe.co.hiat flos; il fiore ſta aperto Prop. 4.noſtram vide grammaticen.

Hiato as aui atum pe.pro.l'arbore,& la terra continuamente, frequẽtemente ſi aprono, arbor,& terra hiatant:quello continuamente parla,ille hiatat.Ci.Atti.Plau.

Hic poſt hominum memoriam eſt diſertiſſimus, queſto è il piu dotto huomo che mai foſſe.

Hic quinta natus eſt luna, queſto non ſa far niente, ouer nõ vale in niuna coſa. ¶ Quintus dies Lunæ Mineruæ conſecratus eſt, quam ſterilem eſſe conſtat. hinc creditum eſt, quicquid quinta Luna naſceretur, ſterile,& damnoſum fore, ita aliquem ignauum, & inutilem ſignificare volentes quinta natum Luna dicemus. B

Hilaro as pen.cor.aui atum pro.mai l'animo mio ſi allegrarà, fin che non ritorni in patria, meus nunquam animus hilarabitur, quouſq; patriam non repetis Cic. la tua famiglia è coſtretta far feſta del tuo infortunio, tua ſubigitur domus infortunium hilarare Apul.1.con quanta allegrezza, ouero contentezza allegrarai tutta la caſa, quantis gaudiis totam hilarabis domum Palladius.

Hilarius pen. corre. eſt aduerbium, hilarius cœnat, mangia con piu feſta Plini. 1. epiſtolarum. C

Hilum proficit, ci fa poco profitto, vtilità. ¶ Ci.in Tuſ. Hilum pen.cor. eſt paruum illud nigrum, quod in ſummitate ſabæ adhæret.

Hinnit, vide balat.

Hippolytum imitor, viuo, campo caſtamẽte, pudicamente. ¶ Hippolytus quo caſte, pudiceq; viueret Dianæ ſtudiis ſe dedit Venerem ſpernens mox fuit diſcerptus. cum nouercæ Phedræ recuſaſſet obſequi.

Hirundinem domi ſuſcipiendam nolo, io nõ voglio pigliare queſti ſciarrieri, frappatori, parabolani in caſa mia. ¶ Hirundo nũquam deſiſtit.

Hiſco is pen.pro. vide ex animo,& noſtram grammaticen.

Hiſtorice pen.cor.eſt aduerbium, veramente, & non ſintamente & fauoloſamente lo ſcriuono, hiſtorice, non poetice ſcribunt Pli.2.epiſtolarum. D

Hiulco as aui atum pe. pr. il caldo apre li territorii, æſtus hiulcat agros Catul.

Hoc bene ſit, ſia queſto a la buon'hora.

Hodie mane, vide expono.

Homo Bombylius nos adiuit, vn'huomo ciarlatore; frappatore, parabolano, & inutile è venuto a noi. ¶ Bumbyus a Græcis apis genus appellatur ingens, ſed inutile ad mellificium.

Homo bulla eſt, l'huomo è niente. ¶ Var. Eſt bulla tumor ille inanis, qui viſitur in aquis momento temporis, naſcens ſimul & euaneſcens.

Homo homini deus, vide fricantem. E

Homo homini lupus eſt, l'vno huomo robba l'altro, ouer nuoce a l'altro, ouer l'huomo non ſi deue fidare di chi nõ conoſce. ¶ Pla. Lupus eſt animal furax.

Homo mortuus non mordet, huomo morto non fa piu guerra, ouer nuoce Plutar. in vita Pompe.

Homo naris emunctæ, vide aceto.

Homo ſubiugus pœnas luit; non l'ha fatto da ſe, ma per comandamento d'altri, & hãne hauuto la penitentia. Trahitur a iumentis iugalibus.

Homo claudo vicinus, vide claudo vicinus.

Homo trium literarũ abi hinc, leuate di quà ladro. ¶ Id eſt fur Plaut. quod nomen eſt trium literarum.

Homo perſonatus imponit ſocio, l'huomo che vna coſa ha in bocca, & l'altra in cuore, ouero l'huomo che ſi moſtra vna coſa & è vn'altra, gabba, inganna il cõpagno. Apul. ſumitur a perſonatis. F

Hominum poſt memoriam, vide hic poſt.

Homo nauci, vel nihili etiam nauſeas, huomo da niente ancora vomiti.

Hõ Tales ſalue, pazzo dio te ſalue, guardi. ¶ Plau. ironice dicitur vocando ſapientem; qui eſt ſtultus. Thales enim fuit vnus ex ſeptem ſapienti bus.

Homo treſſis me contemnit, vn'huomo da poco, ouero vn minimo huomo mi diſprezza. ¶ Perſ. a tribus aſſibus, id eſt numulis æreis.

Homo Trioboli tu me vis inceſſere, huomo da niente tu me vuoi reprendere. ¶ Plaut.

 ſumitur

A ſumitur a numo minutiſſimo.

Honeſtiſſimus dies, vide dies.

Honorifico as penult.correp. aui atum pro du. fanno honore al Re, honorificant regem Lact.

Honeſto as aui atum pe.pro. ſpeſſe volte, ouer continuamente honorano, fanno honore; a li virtuoſi, honeſtant officioſos.

Hoſtimentum pe.pro. è ſtata data la ricompēſa, equiualēte del beneficio, par pari datum hoſtimentum eſt. i. beneficii compenſatio, æquamentum Plau.in Aſi.

Horarum omnium te habeo ſocium, io te ho per compagno a tutto quello che io voglio, & quando. ¶ Suet.in Tib. ſumit ab his, quos ſeriis, & iocis habeo accommodatos.

Horreo rui pe.cor.es pro. ho freddo, horreo,

B ha paura, teme lo ſtrepito, horret ſtrepitū; homines, dicitur quoque horreo de morte Lact.6. il territorio ſi fa aſpro, horrido, ſi inaſpreggia, ſi inſiluatichiſce, ager horret, ſic & locus Verg. Col. dicitur membra horrent frigore, Hier.

Horreſco is pe.pr. horreſco, ho paura, temo dicitur & horreſco morſus Verg.

Horſum pen.pro. eſt aduerbium, vide adigo.

Hoſtiatim pe.pro. vide oſtiatim.

Hoſtiliter pe.co. eſt aduerbium, me tratta da nimico publico, hoſtiliter me tractat.

Hubertim penult.produ. eſt aduerbium vide affatim.

Hubero as pe.cor. aui atum pro. li arbori ſterili ſi fanno abbondanti, copioſi, fertili, ſteriles arbores huberantur Pallad.

Huc ſe conferebat identidem; qua veniua cōtinuamente; ſpeſſe volte.

C Hucuſq; ſcite locutus eſt; ſed nunc inſcite, fin'adeſſo ha parlato dottamente, ouer prudentemente, ma mo beſtialmente, ouer imprudentemente. ¶ Hucuſq; eſt aduerbium.

Hululo as pen.cor. aui atum pro. il lupo guaglia, lupus hululat. ¶ Eſt etiam fœminarum in fletu Verg.2.

Humaniter pen. corr. eſt aduerbium, humanamente lo dice, humaniter ait Cicero ad Panſam.

Humeo es pen.corre. la terra è humida, terra humet.

Humeſco is pen.prod. il campo ſi fa humido, campus humeſcit.

Humecto as aui atum pe.pr. il fiume bagna li ſeminati, fluuius humectat culta Ver.

Humo as pe.cor. aui atum pro. vide condo. D

Hyberno as aui atum pe.pr. vide æſtiuo.

Hydram ſecui, mi ho leuato vn trauaglio, impaccio, male, & me ne ſono venuti, accaſcati; nati molti, ouer cento. ¶ Trahitur ab hydra Lernæa, quæ vt alii centum fuit capitū, vt alii octo, quorum vno reciſo plura renaſcebantur: Hercules laborioſe vicit: quia è capitibus vnum erat immortale. Accommodatur eis qui litibus inuoluuntur nunquam finiendis.

Hyemo as pe.cor. aui atum pro. qua ſtanno, ſtantiano l'inuerno, hic hyemāt Ci. ad Att.

Hylam conclamant, inclamāt, cane che abaia non piglia preda, cane che abaia non fa caccia ¶ Dicitur in eos, qui clamore ſuo nihil efficiunt. Sumitur: ꝙ Hylas puer ab Hercule raptus, & ad Aſcanium flumen miſſus E ad hauriendam aquam a tribus nymphis ob pulcritudinem in fontem raptus eſt, & diu, multumq; ab Hercule quæſitus non inuentus: ideo ſacra inſtituit Hercules, vbi Hylas ſolenniter clamaretur, hinc Verg. adiungi Hylam nauræ quo fonte relictum clamaſſent, vt littus hyla hyla omne ſonaret: dicitur ab hylaco.i. reſono, latro.

Hyperbolum: va, anda a la forca: atteſo che non vuoi altro che piaiti, lite, ouer eccetto che piaiti, abi in malam crucem, quia vincis Hyperbolum ¶ Hyperbolus fuit nimis appetens litium.

F

IACEO es cui pe.co. vide ambulo, floreo, ho commeſſo che le mie oſſa ſieno ſepelite, ſotterrate in la piazza, mea mandaui oſſa in foro iacere Mart. me ſi è gettata a li piedi, mihi ad pedes iacuit Ci. in Verr.

Iacio is pen.cor. eci iactum pro. le getta, lancia il libro da le mano, iacit librum ex manibus Cic. in Verrem de ſignis: fatti li fondamenti de la caſa alzarimo le mura, iactis domus fundamentis parietes tollemus, ho fatto, poſto, hauuto li fondamenti de la pace, ieci fundamenta pacis Ci. Tuſ.1. vide arenę, & aleam, & actum eſt.

Iacta

A Iacta eſt alea, vide aleam, venga che venir ſi voglia Suet. in Cæſ.
Iacto as aui atum pe. pro. a che ti glorii, auanti, laudi de la tua bellezza? quid te iactas tua de forma? in vano, in darno parli li tuoi detti, tua iactas dicta. Verg. continuamente getaſſe, lanciaſſe, le pietre dentro il pozzo, lapillos iactaret in puteum Sene. iactaret odorem Verg. l'ha affaticato, faticato, moleſtato per tutto il mondo, eum toto orbe iactauit Lact. 5. penſaua, ouer voltaua continuamente entro da ſe tali penſieri, tales iactabat pectore curas Ver.
Iactuoſe pen. produ. con iattantia, con vanagloria, con auantare l'ha ditto, iactuoſe dixit Cic.
Iactanter pen. pro. vide iactuoſe Hier.
Iactito as pe. cor. aui atum pro. continuamen-
B te, frequentemente ſe ne auanta, gloria, ſe iactitat Hier.
Iactatio, vel iactantia tua eſt nimia, lo auantare, gloriar tuo è ſuperchio, troppo.
Iactatus conuicio, vide conuicio.
Iactum teli, ſono venuti a tratto, a menare, ouero colpo di bombarda, ſaetta, ad teli iactũ venerunt Cur. 10.
Iactum ancoræ, vide ancoræ.
Iactura, in queſta coſa io non guadagno, ne perdo, ouer tanto guadagno, quãto perdo, hac in re mihi par eſt iactura lucro.
Iacturam facere, vide facio.
Iaculor pe. cor. aris atus ſum pr. lancia, getta da lontano li arbori, iaculatur arbores: legitur iaculo as actiuum, hinc eiaculo, li getta, lancia, butta dentro il mare, in ſalum ſe eia-
C culat Gell.
Ialemo; ho vdite molte orationi, ma queſta è ſtata la piu fredda, ſconſolata, inſipida, multas audiui conciones, ſed hæc fuit Ialemo frigidior. ¶ Ialemus Calliopes filius nullius fuit pretii in cantu, & oratione dicetur de ioco, argumento cantu, oratione & ſimilibus.
Iam, vide adſum, & auras, & noſtram grãmaticen, & obtundo. adeſſo è neceſſario, iam opus eſt.
Iam diu tuum deſideraui aduentum, me par mille anni che venghi, vide ſaxum.
Iam, gia, ſubito, preſto, immediate, vt iam aderit, id eſt ſtatim Terent. in Eunuc. Plin. in Panag. iam aqua priuatorũ, vide auras, & noſtram grammaticen. Iam faciam, horamai lo farò adeſſo, mo è neceſſario, iam opus eſt Vergil. iamq; hoc curſu, iam præterit illos, id eſt modo. Et tunc, allora Quintil. iam prope conſumpta fuit. Vergil. iam maris immenſi, id eſt præterea, & Plin. epiſt. primo, iam vndique ſyluæ, Tacitus iam opes tot victoris quæſitæ, oltra di queſto. Geminata ſignificat nunc nunc, mo mo, hora hora, adeſſo adeſſo. Vergil. 2. iam iamq; manu tenet Indignationem ſignificat vt iam iam nec maxime Iuno. Nonnũquam miſerationem Sal. in Iug. iam iam aui mo meo chariſſime frater. Interdũ exorationem Quint. iam iam commilito.
D
Iam pridem ſtudeo, è grã tempo che ſtudio. ¶ De his aduerbiis noſtram vide grammaticen.
Ibam iſtuc, vide eo.
I celer mihi, vide eo.
Ico is ici ctum pe. pro. vide diu, fœdus: il lauro ſi percuote, batte, laurus icitur Plin icor in prima perſona non legitur. E
Idcirco coniunctio penultima producta, l'ha ditto, & percio ſe ne fugge, dixit, idcirco fugit.
Ideo coniunctio penultima correpta, vide Megarenſem.
Identidem aduerbium pe. cor. continuamente vien qua, Identidem ſe confert huc Cic. pro Roſcio.
Id vitium eſt omnibus innatum, queſto vitio a tutti è naturale.
Iento as aui atũ p. pr. farò collatione, iẽtabo. Var. Afra. Sue. in Vitel. inde fit iẽtatio & iẽtaculũ, la collatione vt in vocabulis dixim°.
Ignauius aduerbium pe. cor. vide eo.
Ignio penult cor. is iui itum produ. il parlare l'ha infiammato, acceſo, eloquium igniuit eum Hier.
Igneo pe. cor. es pro. è de fuoco, ignet. F
Igneſco is penul. produ. ſi fa de fuoco, igneſcit Pli.
Ignefacio is pen. cor. tu fai de fuoco il legno, lignum ignefacis.
Ignominioſum eſt impotenti negocium facere, è gran vergogna far oltraggio, villania, ouer farſi caualiero con chi non puo ¶ Negociũ facio. i. moleſtia importunus afficio. Quint. in. i. negocium innocenti facit.
Ignoro as aui atum pen. prod. a loco, & a tempo ſo gettar dinari, nacta occaſione numos profundere non ignoro; la commodità me lo conſeglia, occaſio dictat, vide

A conſilium eſt noſtrum.

Ignoſco is ui otum pe. pr. vide condono. ho per eſcuſato il paſſato, præteritis ignoſco Ci. ad Cæſa. Iuniorem, quel che hanno letto, non l'hanno inteſo, conoſciuto, quid legerint, ignouerunt Lact. 5. Gel. 2.

Ignorabiliter pen. cor. eſt aduerbium, empio la bottega di robba che non ſi ſa, ouer non ſi puo ſapere, impleo officinam rebus ignorabiliter.

Ilienſis Tragœdos conduxiſti, vuoi audire nuoua di tua caſa, ouero vuoi audire, guai, trauagli, calamità, ruina tua. ¶ Fit: quando quis vltro prouocat quempiam, vnde ſua audiat probra: vt ſi quis Troianis ruinam caneret, vel narraret Troianam.

Illacrymo as pe. cor. aui atum pr. molto pian
B ge, illacrymat.

Illaqueo as pe. cor. aui atum pro. ce inchiapperimo, pigliarimo al laccio, chiapparimo, gli animali, animalia illaqueabimus.

Illata mihi fuit vis, ſono ſtato sforzato, ab infero Ouid.

Illecto as aui atum pen. pro. continuamente, frequentemẽte lo tiraua, attraheua a li peccati, ad peccata eum illectabat.

Illicio is pe. cor. xi ctum pro. tiri, attrahi gli gioueni in fraude, iuuenes in fraudem illicis Ter. in And.

Illico penulti. correpta. eſt aduerbium, vide actutum.

Illido is ſi ſum pen. prod. per la morte de tuo figliuolo ſtai con li capelli longhi, & dai, batti, tuzi il capo per la porta, tuorum fato
C liberorum ſummiſſis manes capillis, & caput foribus illidis.

Illinio pen. cor. is ui itum pro. lo ogne di ſopra, illinit eum Col. tertiæ vero coniugationis pe. co. niſi in præterito, molto, ouer dẽtro lo ogne, illinit eum oleo.

Illotis pedibus prætereunt Macrob. groſſamente, indottamente, imperitamente lo paſſano, con grande fidanza, audacia, irreuerẽtia lo reprende, illotis pedibus reprehendit. ¶ Sumitur à ſacrorum cerimoniis, in quibus omnia pura, lotaq; iubebãtur exhiberi.

Illotis manibus aggreditur lectionem, a la ſprouiſta, a la non penſata, ſenza riſpetto reuerentia commenza la lettione. ¶ Sumitur a ſacrorum puritate: vtrunq; vſurpabitur in eos, qui vel audacius, vel parũ inſtructi negocium inuadunt, neque virtute, neque ſapientia, neque rerum vſu prædicti. D

Illudo is ſi ſum pe. pr. vide calco: vituperano, fanno grande ingiuria, beſte al ſuo ſeſſo, ſuũ ſexum illudunt Lact. 6.

Illubrico as pe. cor. aui atum pr. piaceuolmẽte muoui, cotuli, caramini, li membri tuoi, tua leniter illubricas membra.

Illumino as pen. co. aui atum pro. demoſtramo, maniſeſtamo, clarificamo l'apparato, apparecchio de tua ribaldaria, tui ſcænam illuminamus ſceleris.

Illuſtro as aui atum pe pro. illuſtra, clarifica, fa conoſcer la tua virtu, tuam illuſtrat virtutem Cice.

Imagino as pe. cor. aui atum pro. lo ſpecchio repreſenta niente, ſpeculum nihil imaginat Gel. 15.

Imaginor pe. cor. aris atus ſum pro. imagino, E
penſo quello che puo accaſcare, contingentia imaginor.

Imbrem amat terra, ogniuno vuole, deſidera quello che li gioua, è vtile. ¶ Terra natura ſicca amat aquam, quæ confert.

Imbrico as pen. cor. aui atum pro. ſi commoglia, copre de imbrici, imbricatur Sido. Vitru.

Imbibo is bi tum pen. cor. haueſſe entro di ſe pigliato, conceputo mala opinione, malam imbibiſſet opinionem Cic. in Ver.

Imbulbito as penul. corr. aui atum prod. vide bubino.

Imbubino as aui atum, penulti. produ. vide bubino.

Imbuo is pen. cor. utum pro. tengo, ouer callo la lana a li colori, lanam imbuo Colu. 10. F
allordarà, imbrattarà l'altare, aram imbuet.

Imbutus uitiis, vitioſo, bonis imbutus moribus, virtute, virtuoſo, ſic & de ſimilibus.

Imi ſubſellii homines aiunt, il dicono huomini di baſſa mano, ouero li piu vili, inferiori. ¶ Sumitur a paraſitis, q in conuiuiis in imo ſedẽt loco. Dicetur quoq; extremæ claſſis. Sumitur a cenſu: qui nanque primæ claſſis erant, centum, & viginti milia æris poſſidebant: reliqui minus, vltimi minimum. ¶ Dicetur & infimæ notæ. ¶ Sumitur a mercibus, quibus addita nota teſtatur pretii modum.

Imis noſtram amicitiam ceris eraſeris, te hai in tutto diſcordato, ſcordato, diſmenticato la noſtra amicitia. ¶ Hiero. ſumitur ab his qui

A qui in æraris ſcribebant tabulis.

Imiror penul.correp.aris atus ſum produ. io faccio come fai tu,imitor te, refertur tantũ ad mores, & dicta, vt ſequor ad corpus, & mores.

Imitaris Nepam, & etiam te iactas, ogni di ande, vai di mal'in peggio, adietro, & pure ti vanti, & glorii Plaut. Nepa eſt Scorpius retrogradus.

Immergo is ſi rſum pe. pr. annegateme dentro il mare, me immergite ponto.

Immineo es nui pe.co. a te, ouer contra te è apparecchiato vn gran pericolo, tibi magnũ iminet diſcrimen, il marito ſta attento a la morte de la mogliere, imminet exitio vir coniugis.

Immigro as pe. communi aui atum pr. è an-B dato ad habitare dentro la caſa, immigrauit in domicilium Ci.Tuſ.1.

Immiror aris atus ſum pe.pro. molto, ouero con grand' admiratione lo laudo, ouero ne faccio gran ſtima, conto, reputatione, hoc immiror Cice.de off.1.

Immiſceo cui pe.cor.es ſtum pro. ſi meſcola dentro, immiſcetur Colu.

Immitto is ſi ſſum pe.pro. ha poſto il dito dẽtro la bocca, immiſit digitum in os, Dio mãdaſſe contra il re, immitterer deus regem Lactan. 4.

Immolo as pen.correp. aui atum produ.con queſta ferita lo ſacrifica, hoc uulnere immolat eum.

Immodice eſt aduerbium penul.correp. vide modice.

C Immordeo pen.cor es di,rſi,rſum produ. do morſo, ouero ficco il morſo al pane, immordeo panem.

Immugit iuir p.pr. iit co.molto, ouer dentro grida Ethna, immugit Aethna.

Immulgeo pe.cor. es lxi,lctum prod. dentro mogneno le zinne, hubera immulgent. Plinius.

Immuro as aui atum pen.produ.gli huomini molto ſi murano, ouer renouano, homines immutantur Plau.

Immunes non venimus, ce hauemo poſto la parte noſtra. ¶ Gell.6. Sumitur ab his, qui nihil ad conuiuium conferunt. refertur ad doctrinam.

Impeditus a um pe.pro.vide decoriter.

Impedo as pen.cor.aui atum prod.la vigna ſi ferma con li pali, ouer ſe impala, palis vinea impedatur.

D Impedimento ſitis, vide amolior.

Impello is ſum penult.produ. uli corr.te ho ſpento a queſto fatto, ad hoc negocium te impuli: ſpengete li remi, impellite remos, li ſcholari l'vno caccia l'altro, diſcipulorum alter alterum impellit.

Impendeo pe.cor.es di nſum pro. li mali che ci ſono apparecchiati, ouero che ci ſono da vicino, non ſe potranno comportare, mala, quæ impendent, ferenda non ſunt Cic. non ſai li mali che te aſpettano, quæ te impendent mala neſcis Terẽ. li ſtaua appreſſo, appiccaro, ouer li pendeua ſopra il capo, impendebat ſupra caput. la guerra fra l'imperatore & i Mori, è viciniſſima, bellum inter Cæſarem & Mauros impendet.

Impendo is di nſum pen. prod. ancora ci ho E ſperanza, & percio ci ſpendo, etiam ſum in hærba, & ideo impendo. ¶ Trahitur a ſegetibus, de quibus nihil certi habet agricola, quouſq; non exegit: ci ho ſpeſo, diſpeſo, cõſumato, poſto il tempo, impendi tempus. dicimus impendo laborem, operam, ſtudia, & ſimilia Quintil. vide dilapido, & erudio.

Impendio pen.cor.eſt aduerbiũ, vno molto, troppo dotto te parla, te quidam impendio, vel impenſe doctus compellat.

Impenſe pe.pr.eſt aduerbiũ, vide impendio.

Impenſius pe.cor.eſt aduerbium molto piu, ouer piu grandemẽte ci delettano le tue parole, impenſius tua delectãt verba Col. niuna coſa è piu moleſta, graue, nihil eſt impẽſius, eſt hic nomen.

Imperia facio, vide exequor. F

Impero as pen.cor.aui atum pro.lo commanda a te, imperat tibi.

Imperito as pe.co.aui atũ pr.cõtinuamente, ouer ſpeſſevolte, fiate, lo cõmãda, imperitat.

Impertio tii pe.co. is iui itum pr.vide conficio, & noſtram grammaticen.

Impeto is tii pe.co.iui tum pr.quãdo il nimico me aſſalta de improuiſo, allora adomando aiuto a Dio, quando me inimicus impetit, vel inuadit, tunc imploro deum.

Impetis peritum artis; reprendi, dici male de i dotti, ouer dici ingiuria, villania a chi ne ſa dire. ¶ Sumitur ab his, qui iaculo, aut ſaxo petunt eum, qui callet ictum, vel declinare; vel retorquere.

Impingo is egi actum pe.pr.in ogni coſa la mano ſegna la croce, in omni, vel ad omne manus

A manus impingit crucem Hier. la naue tua è ſpenta ſopra la mia, tua nauis in meam impacta eſt Vulp. queſto è da giōgerſi per forza a queſto, hoc impingendum eſt huic Ci. Tuſ. tertia, te ha ficcato a le arene, te impegit arenis: vide contingo.

Implano as aui atum pe.pro. ſi me gabbi, inganni io nō finiſco l'opera, ſi me implanas, operi manum non impono.

Implico as cui itum pe.co. non te imbrogliare, inuiluppare con meco, ne impliceris mecum: ſi adorna, acconcia, lega il capo a lo ſpecchio, implicat ad ſpeculum caput Plau.

Imploro as aui atum pe.pro. vide impero; come non te puoi piu defendere chiama aiuto, ouero come non te puoi defendere co'l tuo; te defendi cō quello d'altri, ouer de gli amici, Titanas imploras. ❡ Iuppiter timens

B Olympo vocauit Titanas contra Gigantes.

Impono is pe.p r. ſui itum corr. vide contero, exhibeo, l'ha poſto ſopra li monti, hoc ſupra montes impoſuit: cum datiuo eſt decipere, vide aſtringo, & noſtram grammaticen.

Importo as aui atum pen. pro. vide aſporto.

Impoſturam facio, vide facio.

Impoſſibile pe.co. vide fieri poteſt.

Impræſentiarum eſt aduerbium, & vna dictio, vide do. adeſſo, mo: vtitur Cice. 2. Rhetoric. Vulpia. dicitur quoq; in præſentia, in præſenti, & ad præſens.

Impreſſionem facere cœperunt hoſtes, li nimici incomenzarono a fare impeto', a dare dentro. Varro de re ruſt. 2. Hircius in commentariis, Liu.

Imprecor pen.cor. a ris atus ſum prod. prego

C dio, imprecor deum: molto ne preghi gli amici, imprecaris amicos, in bonum, & in malum.

Imprimo is pe.cor. ſſi ſſum pro. ſigillo, nizo la lettera, imprimo literas, & ſtampo li libri, imprimo libros.

Improuiſo pe.pr. eſt aduerbium, a la improuiſta è venuto, improuiſo venit Cice. primo de diuin.

Impropero as pen. corr. aui atum pro. doue vai impreſcia dentro, quo improperas Plinius 36.

Imprudenter pe.pr. eſt aduerbium, fa inconſideratamente chi ſe piglia laude de le fatiche d'altri, facit imprudenter, qui ex aliorū laboribus ſibi laudem libat.

Imprudentes non opprimetis nos, non ci coglierite, trouarite a la ſprouiſta. D

Impudenter pen.prod. eſt aduerbium, parla sfrontatamente, ſenza vergogna, pudore, impudenter loquitur. Ci. 2. de diui.

Impune pen.pro. eſt aduerbium, vide aufero; in uano, in darno, ſenza effetto c'è ſaglito, impune aſcendit Ter. Hora. ſi ſingeno niuno contrariandoci, repugnandoci, ſinguntur impunius Ci. 2. de diui.

Imputo as pe.cor. aui atum pr. vide Andabatarum, ne dāno la colpa, defetto a noi; ouer l'attribuiſcono a noi, imputant nobis Hier. vide confero, & noſtram grammaticen.

In, vide in hunc diem.

In albo, vide eſſe.

In alieno choro qui ponit pedem, non bene facit, vide choro. ❡ Trahitur a choreis, & ſaltationibus, quibus ſiquis ignotus admiſceat ſe ſe, deridetur, & exibilatur ſubito. E

In alieno foro litigare videor, me par fare coſa nuoua, inſolita. ❡ Mart. in 12. ſumitur a litigantibus. Diuerſa nanq; fora diuerſas habent litium formulas, variasq; tractandarū cauſarum rationes, quarum qui rudis eſt, is tanquam hoſpes in peregrina regione multa deſiderat.

Inanio pen.cor. is iui itum pro. vuota, caua la midolla, inanit medullam.

Inauro as aui atum pe. pr. molto bene inora l'anello, inaurat anulum,

Inauſpicato pe.pro. eſt aduerbium, vide auibus Ci. 1. de diuin.

In aquam ſemina iacis, vide arenæ ſemina.

In arena qui ædificat, vide ædificat qui.

In arenam deſcendere parat, ſi mette in ordine, in punto, ſi apparecchia ſcaramucciare, F combattere. ❡ Sumitur a gladiatoribus in arena pugnantibus.

In aurem vtramuis, vide efficio.

Inani ſpe flagrat, incenditur, ſi nutrica, mantiene, viue in ſperanza. ❡ Conuenit qui fruſtra ſibi magna pollicetur.

Inaniter aquam conſumis, parle, prediche in uano, in darno, ouer ci perdi le parole, parlare, ouer prediche al vento, al diſerto, perde il tempo. ❡ Competit qui fruſtra ſuadent. Sumitur a priſcis, qui in iudiciis clepſydra dicebant.

Inanium inania conſilia, vel inanium inanes cogitationes, ſcrofa macra ſi ſogna ghiande, ouer cerri, ouero quel che la vecchia volea inſonno le veniua, ouero non rieſcono

A ſcono i penſieri, ouero non vengono ad ef-
fetto. ℂ Dicetur cum quis ſua ſpe fru-
ſtratur.

In aqua ſcribis, niente fai. ℂ In aqua ſcribe-
re nequimus.

In aqua ſemina iacis, vide arenæ.

In area latitas, ogniuno te vede, ouero ſei co
gnito a tutti. ℂ In area nullæ ſunt la-
tebræ.

In caducum parietem inclinamus, non ci du-
ramo, non ci fermamo, non ci hauemo trop
po ſperanza. ℂ Sumitur ab ædificiis, ſic Ha-
drianus Commodum adoptatū vocitabat.
Erat enim valetudinarius, & rebus gerēdis
videbatur eſſe inhabilis.

In cœlo eſſe, vide cœlo eſt; Ci. ad Att.

In cœlum ſagittam torques, iacularis, tu nō
B l'offendi, non li fai male, ouer non li fai niē
te. ℂ Nihil enim ferire poteſt, qui in cœlū
torquet ſagittam.

Incœro as aui atum penulti. produ. incera il
filo, & il genocchio, filum, & genu incæ-
rat Perſi.

Incanto as aui atum pen. pro. quello incanta
li miei verſi, ille mea incantat carmina Pli.
1. mollit, mitigat.

Incaleſco is pen. pro. ſi riſcalda co'l vino, in-
caleſcit vino.

Incaſſum pe. pro eſt aduerbium, ſi affatica in
vano, in darno, incaſſum laborat.

Incautius pe. co. eſt aduerbium, lo trouo a la
ſprouiſta, a la non penſata, incautius inue-
nio Pli. 1. epiſt.

Incedo per ignem, io faccio queſta facenda
C pericoloſa, ouer ſto in queſto pericolo, vi-
de conquieſco.

Incedo is ſſi ſſum pe. pro. ando per la piazza,
incedo per viam, noſtram vide grammati-
cen, & conquieſco, & bos lente. hoc Vergi-
lii carmen Aſt ego, quę diuum incedo regi-
na Iouisq;, ſic expono incedo incedendo
dicor, nuncupor, appellor.

Incedit bos, vide bos lente.

Incendo is nſi nſum p. pr. alluma il fuoco, in-
cendit ignem; vide animum cupidum.

Incerto as aui atum penult. produ. non par-
li aperto, chiaro, netto, ſermonem incer-
tas; il tempo me fa dubio, ouer me fa ſtare
in dubio, dies meum incertat animum Plau.
in Epid.

Incerti ſunt rerum exitus, vide exitus re-
rum.

Inceſſo is pe. pro. vide homo trioboli, defri- D
co, & noſtram grammaticen, li patri hanno
temuto, ouer a li patri venne timore, timor
patres inceſſit Liui. 1. ſe ci verrà la tempe-
ſta, ſi turbines inceſſerint Colu 2. me è ve-
nuto in fantaſia, volontà deſiderio, ouer me
è venuto in animo, in cuore ſcriuere, cupi-
do inceſſit animo ſcribendi.

Inceſto as aui atum pe. pr. ci imbratta, allor-
da, infetta, ammorba la armata, claſſem ince
ſtat Vergil.

Incepto as aui atum pe. pro. continuamente,
frequentemente incomēzi queſto, hoc in-
ceptas, Plaut. vide congruo.

Incido is di iſum pe. pro. vide aſſulatim. dici
mus incido, inciſus in æs, & ære tarius Plin.
in Paneg. incidenda in ære cenſuiſtis, Ci. in
Orat. de ſignis in ære inciſum, Sidonius in
ære inciſum Plin. 34. cap. 11. Gell. 2. capi. 12. E
quæ Athenis i aſſeribus ligneis inciſæ ſunt;
licet axibus, vel aſſibus ſed mendoſe legāt;
dicitur a cædo.

Incido is idi pe. co. ſum pro. ci ſei venuto ca-
ſualmente, & non de induſtria tra li latri,
incidiſti, nō perueniſti in latrones; vide aſi-
nus inter, dicitur quoque mihi incidit ſuſpi
cio de vxore, amicis, & ſimilibus.

Incidit Scyllam. vide fumum fugiens.

Incino is pe. cor. di ſopra ci canta varii modi,
varios incinit modos Prope.

Incitas ad extremas, vide extremas.

Inciuiliter pen. corr. eſt aduerbium, te tratto
violentemente, ſenza ragione, giuſtitia, te
tracto inciuiliter.

Inclamo, as, aui, atum, penultima producta,
ha con clamore, gridare con uillania, in-
giuria ripreſo l'amico, amicum inclamauit F
Ouid. 2. faſtor. Plaut. ne mihi inclameris
ait Cicero in Bruto; gridando ha chiama-
to dentro li ſerui, ſeruos inclamauit Vale. 1.
vide fanatice.

Inclementer pen. pro. eſt aduerbium, adira-
tamente, aſpramente lo reprende, grida, in-
clementer increpat.

Inclementius pe. co. aduerbium, piu adirata-
mente, aſpramente.

Inclino as aui atum, penultima producta,
quello ti fa vna riuerenza, inchinata da
frate, vna gloria patri, vn ponte leua-
toio, vna volta d'arco, ille ſe tibi incli-
nat, la caſa caſca, domus ſe inclinat; il
fatto noſtro è incomenzato a dare volta,
uenire

A venire al baſſo, res noſtra inclinata eſt Cic. Sumitur a domo ruente, inclinabat dies, ſi faceua ſera, veniua veſpera Tacitus.12.

Incolo is lui pen.cor. Itum pro. vide accolo.

Inchoo as pe.cor. aui atum pro. il libro incomenza, liber inchoat Quin. dicitur inchoauit opus Sueto. Quint. Verg. nocturnas inchoat aras, legitur cum infinito quanuis ne gent Luca. longis Cæſar producere noctem inchoat alloquiis.

Incolumis pe.co. dio ci dia, dona ſanità, che puo, Deus incolumes, vel ſoſpites reddat, qui poteſt.

Incolumem fore, vide deuito.

Incommodo as pe.cor. aui atum pr. non me è vtile, ne è ſconcio, mihi incommodat: noſtram vide grammaticen.

B Incommodo paro commoda, vide commoda parare.

In commune conſulimus, vide boni conſulo.

Incondite penul.correp. eſt aduerbium, vide ductim.

Inconditus pe.cor. il tuo inculto parlare offende le mie orecchie delicate, tuus inconditus ſermo, meas delicatas radit haures Quint. Plin.11.

In corris, vide animus.

Increpo as pui itum pen.cor. vide inclementer, la trombetta ha ſonato vn ſuono terribile, tuba terribilem ſonitũ increpuit Verg. 8. dicitur quoque ſonus increpat abſolute.

Increſco is creui itum pen.pro. queſto geno molto creſce, hoc genus increſcit Quin.

Incubo as bui itum p.co. habitaua in vna bo

C teghetta, vnã incubabat tabernulã Apul.7. dorme ſopra il letto; in lecto incubat Plau. in caſ. dicitur & culmis incubent Col.8. cũ datiuo eſt inſiſtere, inhęrere, la notte ſta ſopra il mare, ponto nox incubat, ſi ſtarà ſopra li theſori, theſauris incubabitur Quin. 2. Sarebbe ſtato meglio che tu dormiſſi nela chieſa di Gioue, incubare te ſatiꝰ fuerat Ioui Plau. in Cur. le galline couano le oua, gallinæ incubant oois Lacta. Var. incubare oua dixit.

Incudi meum reddo opus Hora. vel meũ recoquo opꝰ Quin.12. vn'altra volta ouer ſia ta, ouer de nuouo emendo, reformo, refacio la mia opa. ❡ Sumitur à fabris ferrariis.

In culmo, vel ſtipula aratis, ſempre penſate, ouer ſempre domandate. ❡ Vt aliquid detur, ſumitur ab agricolis nimiũ auidis ſe gẽtẽ nunquã patientibus interquieſcere, ſed aſſidua cultura ſuccũ omnẽ ſoli exhaurientibus ſtatim à meſſe ſeminantibus. D

Inculco as aui atũ p.pr. ſpeſſe volte, ſiate, iterate, ritornate a dire vna parola, vnum iteratis uerbum.

Incumbo is pen.pro. bui itum cor. de notte, & non de di attendo, do opera, ſtudio a le lettere, noctu, & non interdiu literis incumbo, inuigilo, inſudo, inſeruio, vaco, operam nauo; attenderò, prouederò, farò il fatto mio, incumbam, vacabo rei meæ vel in rem meam: ſta appoggiato a la oliua, incumbit oliuæ Verg. in Buc. frequenter dicimus incumbo ad, in ſtudia, quaſi totis viribus innitor, & animo, & opera intendo; per forza, impeto, ruina vennero, traſero, li diedero, dettero a la republica, mare, in rempublicã, mare incubuerunt Cice. pro Planco; e'è ſopragionta vna violenza peſtifera d'infermità, morborum peſtifera vis incubuit Lact.2. me corco in letto, & non poſſo dormire, incumbo toro, & dormire nequeo. E

Incunabulis pe.cor. vide a teneris.

Incunctanter pen.produ. eſt aduerbium, momo, adeſſo, ſubito lo farò, incunctanter faciam.

Incurro is rri rſum pe.pro. vide quiſq;; il noſtro eſercito corre contra, adoſſo; ſopra al nimico, noſter exercitus incurrit in hoſtẽ; facemo vna correria per lo territorio de Capua, agrum Campanum incurrimus Brutus Ciceroni, tu te butti getti, dentro li nimici, inter hoſtes incurris Salu. in Car.

Incurioſe pen.produ. eſt aduerbium, vide altiuſcule. F

Incuruo as aui atum penult. produ vide extendo.

Incurueſco is pe. pro. ho viſto gli arbori per l'abbondantia de gli acini piegarſe, calarſe abbaſſo, baccarum hubertate arbores incurueſcere vidi: Ci. de Ora.3. & Tul.1.

Incutio is pen.cor. ſſi ſſum prod. te darò de li pugni, incutiam, ingeram tibi pugnos: dicitur quoq; incutio tibi formidinem, ſolicitudinem, honorem.

In cute, & intus noui, vide intus, & in cute.

Indago as aui atum pen.pro. queſto diligentemente lo cerco, inquiro, inueſtigo, hoc indago, rimor, ſcrutor, inueſtigo.

Indaganter pen.pro. eſt aduerbium, diligentemente,

A temente,ouer con vn cercare,recercare di-
ligente l'ha trouato , indaganter inuenit
Colum.
In dexteram haurem vt dormias, efficiam,fa
rò che dormi ſecuro , con poco penſiero ,
ſenza penſiero. ¶ Plin. Iunior. Medici mo-
nent,vt in primo ſopno,qui profundiſſimus
eſſe conſueuit,in haurem dexteram incum-
bamus,ſiniſtrâ ſi redormimus . vide efficio.
¶ Fit quoq; vt porrectis pedibus dormias.
Indico as pe.co. aui atum pro. vide arguo:te
manifeſto il mio ſecreto , meum indico tibi
ſecretum , da la matina ſe conoſce il buon
giorno,ortus indicat occaſum, vide iudico.
Indico is xi ctum pen.pro vide eripio,& no-
ſtram grammaticen: il Re ci ha poſto nuo-
uo tributo & legge, rex nobis indixit tribu-
B tum,& legem, Li.4. Ci.in Ver. l'hai conden
nato non eſſendo deſeſa la cauſa ſua ; reum
peregiſti indicta cauſa ſua Cic.Q.Rab.vide
dicere,chi hauea ordinato la audientia non
ci era,qui concilium indixerat,aberat Li.1.
Indicio mea eſt oratio,quale habeo ingeniū,
di che natura ſono, al parlar ſi conoſce.
In diem, vide duco:uiuo, campo a la giorna-
ta,ouer ſenza penſieri, anſietà, viuo in diē,
comprano pane a di per di , panem in diem
mercantur Sal. in dies vero iungitur com-
paratiuo , vt il male creſce piu di di in di, di
giorno in giorno,malum in dies magis cre-
ſcit,vel iungitur cum verbo ſignificante in-
crementum,vt la moltitudine creſce di di in
di,multitudo in dies creſcit, ogni di, ouero
per ogni di ho piu vtilità , maiorem in dies
ſingulos capio fructum Cic. Metello.
C Indipiſcor indeptus pen.pro.eris cor. acqui-
ſtano laude,indipiſcuntur laudem Apul.di-
citur & indipiſco Plau.Gell.1.
Indigito as pe.co.aui atum pr.me hai moſtra
to per nome co'l dito al tuo compagno ,
tuo me ſocio indigitaſti Macrob.
Indignor aris atus ſum pen. pro. ci rincreſce
ſe muore, indignamur ſi interit,dicitur indi
gnor tibi,& de te,iraſcor Hier.
Indignum facinus,uide facinus.
Indipiſcor pe.pro.eris cor.noi arriuamo,ag-
giongemo la preda , indipiſcimur prædam
Gel. Apul.
Indiſcriminatim pen.pro. eſt aduerbium,vi-
de conſulto .
Indiſcretim pe.pro. eſt aduerbium, idem eſt
quod indiſcriminatim.

In ditionem venio, vide arbitrio . D
Indo is pe.pro.didi itum cor. la corte guaſta,
caſſa , annulla il primo decreto , & metteci
vn'altro , curia primum inducit decretum ,
& alterum indit;ci hauete poſto nome Tin-
daro,indidiſtis Tindaro. me ho poſto dētro
la bocca vna goccia di vino, in os vini guttā
indidi.ci hanno ſegnato, ſcolpito li ſegni,ci
catrices indiderunt Plaut.
Induco is xi ctum pen.pro.queſto ſi finge da
li poeti,hoc a poetis inducitur Ci.de off.cō
ſidera doue me riduci impiccato , vide quo
me furcifer inducis, te gabbo, inganno con
fraude,induco te Cic.in Piſo.menala in ca
ſa,induc eam in domum Plaut. quando eſt-
abolere eſt proprie Iuriſconſultorū Vulpi.
Suet.vide indo,me metto le pianelle a li pie
di,pedibus ſoleas induco. E
Indulgeo pen.cor.es ſi ſum vel tum pr.trop
po ti fai carezze,nimis tibi indulges,da piu
grande ſpatio a li ordini,indulge ordinibus
Verg.2.Geo. è molto clemente verſo il pa-
tre,eſt indulgens in patrem Ci.de off.3.no-
ſtram vide grammaticen , & commeatum ,
indulgeo genio, vide defraudo, & genialis.
Induo is dui pe.cor.utum pro. vide do, ti pi-
gliaſti il nome mio quando metteſti l'anel-
lo a tua moglıere , meum tibi nomen Indui
ſti, quando coniugi anulum induiſti Cic.ſe
veſte il manto,induit ſibi pallium,vel induit
ſe pallio Cic.ſi feruano con li pali,ſe vallis
induebant Cæſ.7.
Induresco is pe.pr. il terreno molto ſe indu-
ra,ouer fa duro,ager indureſcit Col.
Indus Elephantus, vel elephas non curat cu F
licem,vno de aſſai,ouer di grande ſtima,re-
putatione,non ſtima,non fa conto,cura,de
vno da poco,vile. ¶ Sumitur a duritie cutis
elephantinæ , quæ fertur etiam iacula ex-
cutere .
In eadem es naui niſi præuideris, ſei in vn pe
ricolo commune,ſe non ci prouederai auan
ti tempo Cic. in epi. ¶ Trahitur a nauigan-
tibus in vno nauigio.
In eaſdem veniſti anſas, vide anſas.
Ineo is ii itum pen.cor.iui pro.vide compara
ta,ſe intrarà con teco, inibitur tecum Plau.
combattemo , pigliamo fatto d'arme, præ-
lium inimus Sal. in Cat. potriamo hauere ,
ottenere, impetrare la gratia del Re, Regis
gratiam iniremus, per uenire , eſſer'in gra-
tia,ouer in fauor tuo, pato ogni ingiuria,ve
tuam

A tuam inirem gratiam omnem perfero iniuriam: dicitur quoq; ineo gratiam a te vel tecum non ci poſſo trouare altra ragione, nullam aliam inire rationem valeo, vide deinte gro. fuggono, ineunt fugã, dormeno, ineunt ſopnum Ver. in Buc. fanno cõſiglio, ineunt conſilium Plaut. in Cap. non voglio hauere da fare, contraſtare con meglıore, maggior mio, oueto di me, cum Ioue nolim certamen inire.

Ineptio penul. correp. is iui itum produ. vide competit.

Ineptus a um pe. pr. vide gartio.

Iners, è meglio morire che eſſer beſtiale, emori ſatius eſt, quam eſſe inertem.

Inequito as pe. co. aui atum pro. caualco, ſaglio, ſopra il cauallo, inequito equum: la aurora ſaglieua, montaua ſopra il cielo con le
B ruote roſſe, punicantibus aurota rotis cœlum inequitabat Apul.

Ineſco as aui atum pe. pr. non ſai accarezzare gli huomini, ouer non te ſai fare ben volere, amare, neſcis ineſcare homines. ℂ Terent. ſumitur ab eſca hamo fixa ad piſces decipiendos. da a mangiare a le galline, ineſca gallinas.

Ineſt & formicę, & Serpho ſua bilis, ogni legno ha il fumo ſuo, non fare poco ſtima, o nõ tenere da poco, da niente il tuo nimico, ouero non deſprezzare il tuo nimico, ouer fa ſtima, conto del tuo nimico. ℂ Conuenit homunculis nullis prædıtis viribus, tamen vindictam molientibus: monet inimicum quamuis minimum non eſſe contemnendũ.
C ℂ Sumitur a Serpho minuto animali nõ diſſimili formicæ vindictam parante.

Ineunte ætate, vide a teneris.

Inexplorato pen. pro. eſt aduerbium; hanno mandato a paſcere ſenza ſpia, ſentinella, inexplorato pabulatum miſere Li. 6.

Infabre penulti. correp. eſt aduerbium, vide affabre.

Infamo as aui atum pe pro. l'hauea infamato con accuſatione, cum criminibus infamauerat Tacitus.

Infantia pen. cor. vide a teneris, è incredibile ignorantia de l'accuſatore, accuſatoris incredibilis infantia Ci. ad Att. idem pro Cluẽtio infantiſſimus exiſtimarer.

In fano, vel luco meo eſt hoc, queſto è in poteſtà, in poter mio. ℂ Trahitur a fanis & lucis dıis dicatis.

Infartio pe. co. is rſi rctum pro. impieno, inſaccano le mura de tauole, tabulis parietes infartiunt Pli. 33. D

Infatuo as pe. co. aui atum pro. ſei tenuto, ſtimato, reputato vna beſtia, vn goffo per l'amore di Lucretia, de Lucretia infatuaris Hieron.

Infelicito as pe. co aui atum pro. li dei te facciano ſcontento, infelice, ſuenturato, dii te infelicitent Plau. in Pœnul.

Infenſus a um pen. pro. come ſi incomenza a parlare de li fatti miei, te rincreſce, vbi ad rem meam ventum eſt, illico tibi moleſtum eſt, vel vt primum de re mea quiſquam ſermonem habere ingreditur, infenſus audis.

In fermento tua iacet vxor, tua mogliere ſta irata, adirata. Plaut. in Merca. ſumitur a fermento acorem, & tumorem habente.

Infero tuli pe. cor. rs latum pro. vide illata & E
fero, porto dentro qua li dei, huc infero deos: hanno giocato di mano, ouero hanno poſto le mano ſopra, adoſſo a li officiali, magiſtratibus manus intulerunt Ci. in para. pli ha fatto danno, intulit damnum Lactan. 5. ci ſoggiongemo, apponemo l'eſempio, exemplum inferimus Idem in 1. haueſſe concluſo che hauea propoſto, quod propoſuerat intuliſſet Sene. hanno portato contra li ſtẽdardi, ſigna intulerunt Cæſar. in 1. con i qua li pẽſi combattere, quibus cogitas arma inferre Cice. Octa.

Infeſto as aui atum pe. pr. facciamo il piu neceſſario, ouero quello che piu ne importa, piu ci da trauaglio, quod magis infeſtat aga mus. ci inimicamo, facemo nimico queſto paeſe, hanc infeſtamus regionem.

Infibulo as pe. co. aui atum pr. gli ha poſto la F
ciappetta, l'anello, infibulauit eum.

Inficio is pe. co. eci ctum pro. chi ſta a cauallo non ſe allorda i piedi, qui ſedet, vel inſidet in equo, non inficit, vel inquinat pedes. ℂ Lact. 5. equo inſidentem, inquinare dicitur a cunire, quod eſt ſtercus facere, cacare, la lana ſi tẽge di colore, colore inficitur lana Hie. hanno venenato il beuere, pocula infecerunt Verg Geor. 2. Pli 11.

Inficior p. co. aris atus pr. lo negano queſto, hoc inficiãtur; refertur ad facta. lo nego, eo inficias. Quin inficias eſt nomen.

Infigo is xi um pe. pr. le pecore ficcano dentro la terra le vnghie, pecudes ſolo infigunt vngulas Colum. 2. me ſe attribuiſce errore, m. hi

A mihi error infigitur Hie.

Infimo.as pe.co. aui atum pr. tenti alzare gli inferi, & abbaſſare li dei, manes ſublimare, & deos infimare tentas Apul.1.& de dæmonio Socratis.

Infindo is ſſum pen.pro. di cor.comandeno rompere dentro li ſolchi, iubeant infindere ſulcos.

Infirmo as aui atum pe. pr. ha fatto cadere, caſcare,mancare la ragione de lo auerſario, aduerſarii rationem infirmauit Lact.5.

Infligo is xi um pe.pr. ha rotto, fracaſſato la armata a lo ſcoglio, ha tozzato, ha dato di petto, claſſem ſcopolo inflixit Ver. non inflixit legẽdum; li deſſeno, donaſſeno queſto dishonore,hoc illi opprobrium infligerent.

Influo is pen.cor. xi xum prod. l'acqua corre dentro il fiume, aqua in flumen influit Cæſar.

B

Infodio is pen.cor.di ſſum pro. aguzzo il legno,& ficcolo,piantolo dentro la terra, inſpico lignum,& infodio.

Inforo as pe.cor.aui atum pro. non mi chiamarai a corre,non inforabis me. ¶ Plaut.in Cur. dicitur a forum, quando vero a foro as, paſſano dentro il tronco, inforant truncum Plin.12.

Infremo is mui itum pe.cor. vide fremo.

Infrico as ui pe.co.ctum pr.vide defrico.

Infringo is egi ctum pe.pro ha molto,ouero ben rotto le arme, infregit arma:me ha dato molti pugni, multos mihi infregit colophos Teren.

In flammam incidi,vide fumum.

Infumo as aui atum pe.pro. tu ſtendi li panni al Sole, & io aſciutto, ſecco, diſſecco la carne al fumo, tu pannos inſolas,& ego carnem infumo.

C

Infundo is diſſum pe.pro.li getterà,ſpargerà il vino dentro,merum infundet.

Infuſco as aui atum pe.pro. la barba non raſa allordà, denegra il petto, barbai nt onſa infuſcat pectus Cic.Col.

Ingemo is ui tum pe.cor. molto piangono la morte del Re,regis interitum ingemunt.

Ingemiſco is pen.pro.vide celebro.

Ingemino as pen.cor. aui atum prod.dentro duplicano,ingeminano la voce,ingeminant vocem.

Ingenuè penultima correpta, eſt aduerbiũ, vide fateor.

Ingenium non diſplicet meum, l'eſſer mio non diſpiace.

D

Ingenium quale habeo,vide indicio.

Ingeniculor pe. cor. aris atus ſum pro. ſi ingenocchia, ingeniculatur.

Ingero is pe.cor.ſſi ſtum pro.vide incutio,& aceruatim; porto dẽtro a le orecchie lo ſtrepito,ingero ſtrepitum hauribus.

Ingenero as pe.cor.aui atum pro.ha generato vn certo amore, quendam ingenerauit amorem:ci ha generato dentro odio, ingenerauit odium.

Ingrandeſco is pen prod. ui cor.ſe il porro è fatto grande, ſi porrum ingranduit Columella 10.

Ingraueſco is penultima produ.la età facendoſe graue, ingraueſcendoſi, inuecchiandoſi,ripoſiſi,vt ætas ingraueſcens conquieſcat Cice.

E

Ingratis penulti.produ. eſt aduerbium, vide excito.

Ingrauo as pe co.aui atum pro.ha molto aggrauato,ouero ha aggrauato, dentro il ſuo cuore,ſuum ingrauauit cor Hier.

In gradum reponuntur,vide de gradu.

Ingredior eris p.c.ſſus pr. vide infenſus,tiro dentro il foro,ingredior forum,vel in forũ, camina,anda piu alto, altius ingreditur Cice.te vergogni venire auanti al mio coſpetto,in conſpectum ingredi pudet, repreſenta la donna, ouer piglia perſona de donna, ingreditur in mulierem Hier. noſtram vide grammaticen,& conquieſco.

Ingredior per ſpinas,vide conquieſco.

F

Ingruo is ui penultima correpta, ſi aſſaltamo, damo dentro, di ſopra, ſe ci ſopraueniamo con impeto vincemo,ſi ingruimus, vincimus Plautus Ver. ingruit Aeneas Italis, & armorum ingruit horror. Dicitur de bello, pluuia, tempeſtate, ruina & ſimilibus.

Ingurgito as pen.corr.aui atum produ. vide exurio,eſito.

Inhalo as aui atum pen.pro.con ſta tua bocca fetẽte ci hai defreddata la meneſtra, iſto ore fœtido nobis popinam inhalaſti Cic.in Piſonem.

In hærba ſum,vide impendo.

Inhæreo pe.co.es ſi ſum pr.queſta tua auaritia deſcẽde,ouer intra fino in le vene, & ſe maſe, affiggeſi, ouer ſta ferma in le interiore,auaritia iſta ꝑmanat in venas, & inhæret viſceribus, li capelli uanno, diſcorrono per lo ſpi-

A lo ſpino, capilli dorſa permanant.

Inhæreſco is pe.pro: fermaſſeſi nel viſco, inhæreſceret in viſco.

Inhæſitanter pe.pro.eſt aduerbiũ, crediamo queſto fermamente, indubitatamente, credamus hoc inhæſitanter, vn pezzo di pane me era intorciato ne la gola che non andaua ne auanti ne adietro, ouero che nõ ſi mouea, fruſtum panis faucibus inhærebat, ac neq; deorſum demeare, neq; ſurſum remeare poterat. Apul. 1.

In haurem utramuis, vide efficio.

Inhibeo es bui itum pe.co. retenete le arme, tela inhibete.

Inhio as pe.cor. aui atum pro. hai poſto tutto il tuo cuore, deſiderio a le ricchezze, gazis inhias. ℭ Sene. Trag. cum datiuo cũ accuſatiuo eſt deſidero, uide dego.
B

Inhorreſco is pen.pr. andando il Sole in occidente, il mare creſce, occidente Sole inhorreſcit mare Ci. 1. de diui.

In hunc diem, per queſto di; in hunc annum, per queſto anno; in hanc horam, per queſta hora, in craſtinum, per il di de domane, in annum, per vno anno, in diem, per vno di, in horam, per vn'hora, in ſingulos annos, per ogni anno, in paucos dies, per, ouero in pochi di, ĩ duos mẽſes, per dui meſi, in quintum annum, per cinque anni, in primã horam, fin'a la prima hora, in annum, fin'ad vno anno, ad eam diem, fin'a quella giornata, in militem per ogni, ciaſcheduno ſoldato, in iugerum, per ogni, ciaſcheduno moggio di terra, in ciuitates, per ogni, ciaſche-
C duna città, in capita, per ogni, ciaſcheduno capo, in naues, per ogni, ciaſcheduna naue,

Inhumo as penul.cor.aui atum produ. gli ha gettato in terra la azara, inhumauit aleas Plin. 16.

In ignem incidi, vide fumum.

Inicio is pe.cor.eci ctum pr. il patrone mette li ferri, ceppi a li piedi del ſeruo, herus ſeruo compedes iniicit, te ho meſſo, poſto un pulice ne la orecchia, ouer te ho dato da pẽſare, tibi ſcrupulum inieci, getto, butto, metto queſto dentro la caſa, hõc in domũ iniicio, li getto le mano adoſſo, ſopra, ouero le metto le mano de ſopra, iniicio manum in eum.

Inimicum eſt, vide amicum.

Inimico as aui atum pe pro. vide amico.

Initio as pen.cor.aui atum pro. gli ha conſecrato le mano, initiauit manus, il Veſcouo D
tiene, fa ordinatione, initiat epiſcopus.

Iniquus es, ſei contra ogni ragione, deuere.

Iniungo is xi ctum pe.pro. uide exhibeo, me ſopragiongi carrico, onus iniungis.

Iniurium eſt, eundem eſſe omnibus, è mala coſa, ouero è villania trattare ogni huomo ad un modo.

In laqueum, uel in caſſes induxiſti, vel incidiſti in caſſes, non puoi ſcampare, fuggire. ℭ Quint. 5. Ouid. de arte.

Inlenteſco is pen.prod. mentre ſe ammolla, ouero fa mollo dentro, 'dum inlenteſcit. Colum. 2.

In limine deficit, offendit, uide deficit.

In loco deſipere dulce eſt, è dolce coſa impazzire a buon tempo Horatius Terent. in Heaut.

In luco meo, vide in fano.

In malam crucem, vide Hyperbolus.

In manibus res eſt, il fatto ſta in ordine, è ap E
parecchiato, è in pronto Cic. ad Att. quibus eſt ea res in manu, tal fatto è in poteſtà Pla. in Amp. in manus argentum dare, dare l'argento in mano, in manus inciderunt libri illi, a quello ſono accaſcati in mano li libri, in manus venire; uenire in mano Saluſt. in Iug. alius inrer manus è conuiuio auferetur, l'altro foſſe portato dal conuito enrro le mano Cic. in Ver. inter manus uerſantur plurima, molte coſe ſono in uſo, ſub manu ut eſſent, che l'haueſſero in pronto, eſpedito Plancus Ciceroni, ſucceſſit ſub manus negocium, gli è accaſcato bene, & ſecondo deſideraua Plaut. in Milo. per manus ſeruatur, ſi ſerua da mano in mano Cæſar, quod F.
mihi fuit præ manibus, il quale hebbi in mano Plau. in Bac. aliquid præ manu dederis, gli hai dato alcuna coſa auante a tutte l'altre coſe Ter. in Adel. ſæpius illi manus afferam, ſpeſſe uolte li metterò le mano adoſſo, li giocarò de mano, li darò; batterò Cice. ad Atti. contulerunt manus, hanno ſcaramucciato, combattuto Cic. pro Fonteio, manus ſibi quis intuliſſet, gli haueſſe poſto mano ſopra Vulpia. quandoque ſignificar afferre manus, oculos ſuſtulerunt, ſono allegrati Cic. Tyroni, ſic ſuſtulimus manus Cic. Cæſari, plena manu laudes in aſtra ſuſtulit, abõdantemente me ha laudato Cice. Att. manũ iniecit, li porſe la mano Liui. in te manum iniiciam, te gettarò le mano ſopra Plaur. in Truc.

A Truc. ſeruum habuit ad manum, hebbe il ſer
uo in pronto, ſic ad manum ſpes eſſe vide-
tur, ad manum aſpicerentur. ad manum ve-
nit, è venuto alle mano, ha fatto vn fatto
d'arme, ha combattuto, ſcaramucciato Li.

In mare aquam, vide aquam in mare Mar-
tialis.

In me hæc cudetur faba, vide cudetur.

Innato as pen. cor. aui atum producta, nuo-
ta dentro la onda, vndam innatat Alnus
Ver. 2. Geor.

Innoteſco is pe. pro. ui cor. queſto ſi fa noto,
hoc innoteſcit Lact. innoteſcunt fratribus
ait Cypria. i. notum faciunt.

Innuo is nui pe. co. li manifeſto la mia volon
tà, innuo. ❡ Fit ſigno aliquo capitis.

Innaſcor natus pe. pr. eris co. queſto naſce dē
B tro, hoc innaſcitur Cic.

Innatum eſt omnibus id vitium, vide id
vitium.

Innitor nixus pe. pr. eris co. la vite ſi appog-
gia, ferma, vitis innititur Col. 6.

In obſcuro, vide compertum.

Inoculo as pen. correp. aui atum produ. vide
emplaſtratur.

In occulto, vide compertum.

In occipitio oculos habet; gerit, è aſtuto, pru
dente, auuiſato, ouero non ſi laſcia gabba-
re, ingannare.

Inopia incendis, vide animum.

Inoleſco is penul. prod. da doue è creſciuto,
fatto grande queſto errore, vnde inoleuit
hic error.

Inopinanter pe. pro. eſt aduerbium, a la non
C penſata l'ha fatto, inopinanter fecit.

In patinis, vide animus tuus.

In pedes retrocedit exercitus, l'eſſercito ſi fa
adietro, ouero ſi tira adietto. ❡ Sumitur ab
athletis.

In pedes decidit, vide animus noſter.

In planiciem equum prouocat, me irrite, diſ
fide a quello che me piace, deletta, ouer me
disfidi in quello che voglio, poſſo, vaglio.
❡ Equus maxime gaudet planicie, & in ea
plurimum valet.

In portu impingere. vide contingo Quintil.
Hieron.

In portu ſumus, vel nauigamus, vel ſumus in
vado, ſtamo al ſecuro, in buon porto, termi
no. ❡ Terēt. Plau. ſumitur a nauigantibus in
vado, portuq; nihil timentibus.

In puteo conſtrictus, vide conſtrictus.

In Pythii tēplo cacaſti, vel ventrem exonerā D
ſti, hai fatto vn grandiſſimo errore, male, o-
uer hai fatto coſa exorbitante, ouer degnā
di morte. ❡ Piſiſtratus extructo templo in-
ſcripſerat nequis inibi cacaret, & aduenam
quendam deprehenſum occidit.

In quadrum redigere cœpit, ha incomenza
to a mettere in ordine. ❡ Ci. de claris Orat.
ſumitur ab his, qui arbores, aut lapides exę-
quant, vt vndecunq; congruant inter ſe.

Inquieto as aui atum pe. pr. inquieti, moleſti
il Re, inquietas regem Hier.

Inquino as pe. cor. aui atum pr. vide inficio.

Inquiro is iui itum pe. pr. cerco tuo patre cō
ogni diligentia, tuum inquiro patrem omni
bus veſtigiis.

Inquiſitius pen. cor. eſt aduerbium, piu den-
tro cercando l'ho trouato, inquiſitius in-
ueni Gell.

In re ſi vtrique eſt fiar, ſi è vtile a tutti dui, E
ouero a l'vno; & a l'altro, facciaſe Terent.
in And.

In rem præſentem ire, vel venire placuit, ſuſ
ſimo contenti venire al luoco. ❡ Fit quādo
iudex ad locum venit iudicaturus etiam de
agris diuidundis Cice. pro Cecinna, & pri-
mo de offi.

Inſania fruitur, vide cautum: buona coſa è
imparate a le ſpeſe d'altri, optimum eſt alie
na frui inſania Pli. 18. cap. 5.

Inſanus medio flumine; vide aquam flumine.

Inſanio pen. co. is iui itum pro. ſi impazziſce,
non fa, compone verſi, ſi inſanit, nō inſanit
Ver. in Buc. Poetæ nanq; furore componūt
diuino correpti.

Inſcite penultima prod. eſt aduerbium, vide F
huc uſque.

Inſcribo is pſi ctum ue. pr. falſamente me hai
accuſato che ho intitolato il mio libro a te,
inſimulaſti me tibi meum inſcripſiſſe librū.
ſcriue ſopra la ſtatua il nome, nomen inſcri
bit in ſtatua. come ſe chiama queſto libro;
quis inſcribitur hic liber, non dicitur quali-
ter; aut quomodo vocatur: inſcribitur ęneis.

Inſector aris atus ſum pe pr. ci perſeguite cō
le arme, armis nos inſectaris.

In ſe deſcendit nemo, neſſuno, niuno vede,
conſidera li ſuoi vitii. ❡ Per. Sat. prima. ſu-
mitur a cællis, in quas qui deſcendunt: quid
illic repoſitum, conditūq; ſit, noſſe poſſunt.

Inſequor eris pen. co. cutus pro. noſtram vi-
de grammaticen.

A Inſeruio pen.cor.is iui pro. vide incumbo, & cauam Arabiam, io faccio per te, ma tu non fai per me, ipſe tibi inſeruio, ſed tu nō mihi.

Inſero is rui pen.cor.rtum pro.noſtram vide grammaticen.

Inſerpo is pſi pe.pr.inſerpebat lanugo malis, metteua peli in barba Verg.

Inſidior pen.cor. aris atus ſum produ. la natura apoſtatrice ha abbonazzato il mare a gli auari, natura inſidians pontum ſubſtrauit auaris: tu appoſti a li nimici, inſidiaris inimicis.

Inſidioſe pe.pr.eſt aduerbium, che non ſi faccia alcuna coſa fraudolentemente, nequid fiat inſidioſe Ci.de offi.3.

Inſideo es pe.cor.di ſſum pro.vide inſicio, & expugno, & coxin. Verg.6.inſideat quantus

B miſeræ deus: inſidet in animo.i.placet Cic. pro L.Cor.in animis omnium penitus inſederit, è ſtato dētro le medolle, medullis inſederit Cic.Tuſ.4. cum accuſatiuo eſt obſidere, loquale aſſediarite, quem inſidebitis Li.2.de bel. pu.& cum datiuo Ver.11. ſyluis inſedit iniquis Li.9. inſeſſis omnibus viis, il dolore era in li piedi, dolor in pedibus inſidebat Pli.1.epi.

Inſido is di ſſum pe.pro. accioche niun vitio entri dentro li petti, nequid vitiorum pectoribus inſidat Lactāt.6.ſtanno ſopra varii fiori, floribus inſidunt variis Verg.

Inſigniter pen.produ.eſt aduerbium, huomo ſommamente, ouer apertamente triſto, homo inſigniter malus.

Inſignio pe.cor.is iui itum pro. conſegnaua, notaua le habitatione del patre, ſedes inſi-

C gnibat paternas Clau.

Inſilio is ii pen.cor.iui itum pro.i ladri fanno impeto, forza, ouero vengono con grand' impeto a la porta, fures inſiliunt fores, ſaltano ſu, ouero dentro li vadi, inſiliunt vadis Sta. 9.

Inſimulo as pe.cor. aui atum pr. vide inſcribo: chi dice male di ſe medeſimo, ouero chi vitupera, reprende le coſe ſue, ouer chi infamia li ſuoi non fa bene, qui domeſticū inſimulat, calumniatur theſaurum non probe facit. ¶ Nullus enim probus domeſtica reprehēdit, & traducit, ſed probat, & occulit.

In ſimpullo excitas fluctus, in vna coſa minima, vile fai gran romore, coſa grande. ¶ Ci. de leg.3. Simpullum eſt vas paruum nō diſſimile ciatho: ſumitur a puerorum luſu, quo ſolet per fiſtulam anguſtam in ſimpullū inflantes quaſi fluctus quoſdam, & aquæ ſtrepitum excitare. D

Inſinuo as pe.cor.aui atum pr.metteua dentro, introduceua lo audito a le orecchie, hauribus inſinuabat auditum, Lact. 4. deſidero moſtrartelo tutto, totum inſinuare tibi cupio, Hier.ad Ruſticum, latentemente, naſcoſtamente entrarò, verrò a la prattica de eſſo; in ipſius conſuetudine inſinuabo. Cic. Figulo.

Inſinuatis manetis manibus, me ſtate con le mano appiattate Apu 9.

In ſinu gaudere, vide gaudeo.

In ſinu manum habeo, vide habeo manum.

Inſiſto is pe.pro. ſtiti cor. ſto ſopra vna pietra piu alta, editiorem quendam inſiſto lapidem Apu.Ver.6. non dico quello che dice, E in tuis non inſiſto veſtigiis Quint. haueua fermato li piedi, veſtigia inſtiterat Verg.11. che faceſſe queſto me cōſtrengeua, inſiſteua, moleſtaua, vt id agerem, inſiſtebat Plin. faremo forza a noi, nobis inſiſtemus Cic.ad Her.ho trauagliato, affaticato, dato opera, compiacere, deſeruire inſtiti Hier.

Inſolo as aui atum pe.pr.vide inſumo.

Inſolenter pe.pr.eſt aduerbium, non farò coſa alcuna preſentuoſamente, ritroſamente, nihil faciam inſolenter Ci.4. epiſtolarum.

In ſolo, quam ſulcare, vide egeo.

Inſpicio is pe.cor. xi ctum pro. voglio bene, ouer dentro vedere la uita de gli huomini, uolo hominum uitam inſpicere, uide fixis.

Inſpecto as aui atum pen.pro.continuamente, ouero attentamente vedo li giuochi, ſpectacula inſpecto Gel.guardauano, haueano in cuſtodia il re, regem inſpectabant Suet. in Cæſ. F

Inſperato pe.pr. eſt aduerbium, fuor di ſperanza ho trouato la pignatta, inſperato ollam reperi Plaut.in Aul.Ter.in And.

Inſpico as aui atum pe.pr.uide infodio.

Inſpiro as aui atum pe.pro.ne li granari ce ſi faccia uento dentro, granaria inſpirentur Col. primo.

Inſtar pe.pr. eſt nomen indeclinabile, & recipit ante, quandoq; ad, ut ad inſtar, poſt ſe habet genitiuum, ut ſei ad equiperatione de una montagna, es inſtar montis, a meſura de cinq; tomola, īſtar quinq; modiorū Col. 1.ho amato quelle che ſono a ſimilitudine, ouero come una Città, amaui quæ urbis inſtar

A inſtar ſunt Cice.

Inſtauro as aui atum pen.prod.vide noſtram
grammaticen.

Inſtillo as aui atum pe.pro. vide fæteo.

Inſtituo is ui pe.co.tum pr.ha inſegnato, am
maeſtrato gli indotti, inſtituit rudes Plin.1.
epiſtol. il maſtro l'ha ordinato, præceptor
inſtituit: gl'hai fermato in l'amore de Dio,
in dei charitate eos inſtituiſti, auãti che in-
comenzaſſi queſta opera, prius quã id opus
inſtituerem Plin. ha ordinato la vita, vitam
inſtituit Ter. eſt maxime de ludis moribus,
& orationibus.

Inſto as atum pe.pr. ſtiti cor.damo la caccia,
li faccio inſtãtia, forza al nimico, accio che
non ci reſiſta, inimico ne reſiſtat, inſtamus
Cic.pro Quin.Li. contraſtaria contra tutti
eſſere coſi, contra oẽs ita eſſe inſtarem, ſta
B ſopraſtante, ouer ſopra a l'opera, inſtat opi
Ver.1. perſeuera con le voci, vocibus inſtat
Ci.1.de diui.quantunq; foſſe neceſſario an-
dare, quanquam iter inſtaret Idem.i.de di-
ui. contraſta, pugna, contende eſſere fatto,
nſt tat factum Terẽt.la notte che ſeguitaua,
noctem, quæ inſtabat Sal. in Cat. impreſcia
faceuano le ruote, rotas inſtabãt Ver.8.vai,
andi diritto, rectam inſtas viam Plau.in Aſi.
hai molti beni da me, tibi multa bona inſtãt
a me Idem in Perſa.

Inſtito as pen.cor.aui atum prod. comenza-
ro combattere, ſcaramucciare, inſtitare cœ
perunt Cæſ.1.

Inſtruo is pe.co. xi ctum pr. vide affluenter,
Dicimus inſtruo ortos, fundum, domum, na
uim, apparecchio, metto in ordine le coſe
C neceſſarie, & che niente me manca a l'vſo,
& ornamento, inſtruo neceſſaria Iulianus
ad L. Rhodiam de iactu L.nauis, Vulpia.de
fundo inſtructo.

Inſucco as aui atum pe.pr.gli ha infuſo, laua
to, bagnato nel ſucco, inſuccauit Col.8.

Inſudo as aui atum pe.pr.vide incumbo.

Inſulſe pe.pr.eſt aduerbium, ha parlato groſ
ſalmente, beſtialmente, inſulſamente, inſul-
ſe locutus eſt Cice. ad Cæſarem iuniorem
epiſtola.2.

Inſulto as aui atum pe.pr.vide calco pr.deri-
deo cum datiuo, & accuſatiuo legitur Sal.
bonos inſultauit, vide Chærephonte.

Inſuſurro as aui atum pe.pro.queſto ſolo gli
ha parlato, ditto ne l'orecchia, hoc tantum
illi inſuſurrauit Macrob.

In ſumma.vide ad ſummam. D

In ſumma es infamia, in tutto ſei ſuergo-
gnato.

Inſumo is pſi ptum pe.pr.tu ci ſpendi, conſu
mi li di, & io li dinari, tu dies, & ipſe numos
inſumo Gel.2.

Inſurgo is xi tum pe.pro. me drizzo ſu, lieuo
in piedi, inſurgo, ſta piaceuolezza de ragio-
nare ci farà parere niente, leggiera, poca la
aſprezza de ſto monte che ſaglimo, hæc
fabularum iucũditas iugi quod inſurgimus
aſperitatem læuigabit Apu.1.

In ſyllam incidi, vide fumum.

In ſyluam ligna, vide aquam in mare Horat.
in ſermonibus.

Integer, puo eſſere huomo da bene, poteſt
eſſe integer.

Integraſcit pen.pro. queſto male ſi rinuoua,
hoc integraſcit malum. E

Integro as aui atum pe.pr.renuoui il riſo diſ
ſoluto, cachinnum integras.

Integrum in queſto fatto non farò alcuna
nouità, mutatione fino a la tua ritornata,
tuo retorno, hac in re integrũ, mihi ad tuũ
reditum reſeruabo, queſto depende da te,
ouer è in tua poteſtà, balia, potere, hoc tibi
eſt integrum vel hoc in tua eſt ſitum pote-
ſtate, queſto è in potere noſtro, hoc eſt no-
bis integrum, queſto è in poteſtà del Re:
hoc eſt penes regem.

Intelligo is pen.cor.xi ctum prod.vide com-
mendationem.

In tempore pe.cor.vide ad tempus.

Intemperans pe.co.in obli.pr. vide cõtraho,

In tenebris mices, vide dignus eſt.

Intenereſco is pen. prod. ſi fa molto tenero,
intenereſcit. F

In tenebris ſaltamus, facemo le coſe noſtre a
la naſcoſta, copertamente che neſſuno ci
vede. ¶ Sumitur ab his, qui choros ducũt,
quos in tenebris nemo iudicare poteſt.poſ-
ſet quoq; dici in illos, qui temere, nulloq;
iudicio, nulla certa ratione rem gerunt.

Intentius pe.co.eſt aduerbium, con piu gran
d'anſietà, & diligentia, ſolicitudine, me ri-
ceuono, recettano, ſolicitius, intẽtiusq; ex-
cipiunt Pli,1.epiſtolarum.

Intendo is di tum, & ſum pe.pro. il Papa non
vuol fare piu quello, che hauea deliberato,
conſilium, quod pontifex intenderat, repu-
diat, legano le fune al collo, vincula collo
intendunt, Ver.Ci. in Hortenſio, farò, ouer

A farò contra de te, tibi intendam: vide exten
do, mette, indrizza l'animo al regno ad re-
gnum animum intendit Sal. in Iug. intendi
dit animum ſtudiis, attende a lo ſtudio Ho-
ra. intendo vires, eſtendo, creſco le forze.

Intentis oculis, vide fixis.

Intento as aui atum pen. pro. menacciano la
morte a gli huomini, viris intẽtant mortem
Ver. 1. hanno incomenzato mettere, gettar
gli le mano adoſſo, de ſopra, manus inten-
tare cœperunt Hircius in commentariis.

Inter apes aſinus, vide aſinus inter.

Inter cæcos regnat ſtrabo, in terra di ciechi
beato chi ci ha vn'occhio.

Inter calicem, ſupremaq; labra, vide inter os,
& offam.

Intercedo is ſſi ſſum pe. pr. contrariarò, ouer
farò impedimento a tutti, omnibus interce-
B dam, & tunc conſtruitur cum datiuo, te ſei
interpoſto, interuenuto, ouer ci ſei per mez
zano per mio amore in queſto fatto col re,
hac in re pro me interceſſiſti apud regem;
& tunc conſtruitur cum ablatiuo, cũ præ-
poſitione: le ſelue ſtanno, ſono in mezzo de
eſſi, & la città, ſyluæ inter ipſos, & vrbem
intercedunt Cæſ. 1.

Intercido is idi ſum pe. pr. componitur enim
a cædo, ſpezzaua, interrompeua la ſenten-
tia, ſententiam intercidebat, tagliaſſeno per
mezzo il ponte, pontem intercidèrent.

Intercido is penu. cor. componitur a cado, le
opere di Tullio per defetto del tempo ſono
perſe, opera Tullii temporum culpa inter-
ciderunt Pli 35. Li. 2.

Intercino is ni pen. cor. in mezzo cantano le
C tue laude, tuas intercinunt laudes Horat. in
epiſtolis.

Intercipio is pe. co. epi ptum pr. li nimici me
hanno pigliato in queſto mezzo, me ho-
ſtes interceperunt.

Intercludo is ſi ſum pe. pr. le acque haueſſe-
no impedito, aquæ intercluſiſſent Cicero
ad Her.

Interdico is xi ctum pe. pr. noſtram vide grã-
maticen Iuſtinus in 5. omnẽ humanã opem
interdixerant, Sene. Liui. epi. 67. interdices
mihi inſpectionem rerum naturæ, & in 3. de
Ira illi domum meã interdicã. Eſt maxime
prohibere, vetare, vt interdico tibi ſtudiis,
te vero li ſtudii. Ci. ad Pontif. pro domo ſua
vt Marco Tullio aqua, & ignis interdicitur,
ibidem vt mihi aqua, & igni interdiceretur,
cũ ſolo datiuo eſt obſtare, cõtrariare Cic. in D
Verrem actione. 4. pater improbus cui ne-
mo interdicere poſſit.

Interdiu pe. cor. eſt aduerbium, vide incum-
bo, di mezzo dì; hoc eſt proprium.

Intereo is ii itum pen. co. muore in anima, &
in corpo, interit. refertur ad inanimata Ci.
2. de diu. claſſes interiiſſent.

Intereſt, noſtram vide grãmaticen, & eandẽ.

Interfaris tur fatus pe. pr. tu interrompermi,
ouer ſpezzarmi le parole in bocca non lo
comporto, te interfari, interpellare me non
perfero Plin. in epi.

Interficio is pe. co. eci ctum pr. noſtram vide
grammaticen, dicitur quoq; interfice meſ-
ſem. i. crema. Verg.

Interfluo is pe. co. xi xum pro. l'acqua corre
per mezzo la città, aqua oppidum inter-
fluit Plin. E

Interfundo is di ſum pe. pr. getta l'acqua per
mezzo, aquam interfundit.

In tergoribus, vide animus.

Interiacio is pen. correp. eci ctum produ. li
francioſi ci haueano interpoſti, intermeſ-
ſi li ſagittarii, Galli interiecerant ſagitta-
rios Cæſar. 7.

Interiaceo es cui pe. co. il campo ſta in mez-
zo de Auerſa, & Capua, campus interiacet
inter Aduerſam; & Capuam Li.

Interimo is pen. cor. emi ptum pro. noſtram
vide grammaticen, lo priuaſſe de la vita, vi-
ta interimeret Pla.

Inter indoctos etiam Corydus ſonat; vide
Corydus.

Interiungo is xi ctum pe. pr. cerchi fermarti
a la porta, interiungere quæris ad ianuam F
Marti.

Interlino is pen. cor. lui itum pro. ha caſſato,
allordato, macchiato in mezzo, per mezzo
il teſtamento, teſtamentum interleuit Cic.
pro Cluentio.

Interloquor eris pen. corre. cutus producta,
parlando me impediſchi, me interloqueris
Ter. in Heaut.

Interluceo pe. co. es uxi pro. il ſole luceua in
mezzo, ſol interlucebat.

Interluco as aui atum pen. pro. ha diradato,
sfrondato gli arbori, interlucauit arbores.
Plin. ¶ Eſt interuulſis frondibus lucem ſo-
larem immittere.

Interluo is ui pe. co. l'acqua corre per mez-
zo li mõti, aqua ĩterluit mõtes Cla. lauarai
bene,

A bene, molto le mano, manus interluito Cato de re ruſt. vide alluo.

Intermico as cui pe.co. l'oro molto riſplende, intermicat aurum Claud.

Intermitto is ſi ſſum pe.pr. le lettere l'ho tralaſciate, intermeſſe, laſſate a tempo ſoſpeſe, & non laſſate in tutto, literas intermiſi, non omiſi.

Interminor pe.cor. aris atus ſum pr. il re molto, grandemente li minaccia la morte, rex illi mortem interminatur.

Intermiſceo cui penu.cor. es ſtum producta, ci ha meſcolato in mezzo queſto, intermiſcuit hoc.

Interneco as cui penul.corr. ctum produ. ha ammazzato tutti inſieme i inimici, internecuit hoſtes.

B Interniteo tui pe.cor. es pr. riſplende, luce in mezzo, internitet Pli.

Internoſco is pe.pro. ui cor. lo conoſceua tra gli altri, internoſcebat Cic.

Internaſcor natus pen.pro. eris cor. naſce in mezzo, internaſcitur Col. 5.

Inter os, & offam multa interuenire poſſe ſæpius audiui, ho piu volte, fiate vdito dire, che in vn'hora, in vn ponto poſſono interuenire molte coſe, ouero accaſca piu in vn ponto che in cento anni. ℂ Gell. tantũ valet, quaſi dicas inter os, & cibum, offis enim victitabant Romani. fit quoq; inter calicē, ſupremaq; labra.

Inter olores, vide anſer.

Interpello as aui atum pe. pr. vide interfaris: il ricco ha propoſto al pouero ſe vuole maritare la figliuola, diues pauperē de nuptiis

C filiæ interpellauit Sene. in 8. decla. pregato l'ha fatto, interpellatus fecit Val. 3.

Interpolo as aui atum pen.pro ſi inuecchio, diuengo vecchio, trouerò chi me renuoua, ſi ſeneſco, qui me interpolat, inueniam Pla. in Amph. tu renuoui le veſte, veſtes interpolas Ci. in Ver. actione 2.

Interputo as pen. cor. aui atum pr. è dibiſogno de la roſa tagliarſi alcuna coſa, roſas interputari oportet Col. 3.

Interrumpo is pi ptum pen. produ. ho rotto per mezzo, ouero in mezzo li ponti, pontes interrupi.

Inter ſacrum, ſaxumq; ſto, ſto imbrogliato, impaſtoiato come il pulcino ne la ſtoppa, ouer ſon redutto a l'vltimo, ouer gran pericolo, ouer ſto p morire. ℂ Pla. in Cap. Apu.

rr. Sumitur a priſcis fœderis feriendi cerimoniis, in quibus fecialis porcum ſaxo feriebat. D

Interſcindo is ſſum pe.pr. ſcidi cor. idem eſt, quod interrumpo.

Interſero is itum pe.cor. eui pr. pianto, paſtino in mezzo le herbe, hærbas interſero Colu. 4. quando vero ſerui pe. cor. ertum pr. in mezzo metteua, tramezzaua, meſcolaua gli verſi tuoi tra li miei, tuos inſerebam verſus in meis Hier.

Interſpiro as aui atum pe.pr. ſpiraua in mezzo, ouer per mezzo, interſpirabat Cato.

Interſum. noſtram vide grammaticen, a queſto fatto non ſolamente ci ſon ſtato preſente, ma anco vno de li principali, huic rei nō interfui ſolum, ſed præfui quoq;.

Intertraho is pen. correpta, xi ctum producta, ho tirato de mezzo l'acqua, aquam intertraxi Plau. E

Interturbo as aui atum pen. pro. molto perturba la mia volontà, meam interturbat voluntatem.

Interuello is lli lſum penul. producta, da mezzo ho ſterpato, carpito le herbe, hęrbas interuelli Palladius.

Interuenio is pen cor. ni ntum pro. abbaſſa il parlare adeſſo che ci ſon venuto in mezzo, ſermonem nunc, q̃ interueni, ſupprime, nō ſi ſarebbe fatto ſe non ci foſſe ſtato preſente, factum non eſſet, ſi interueniſſet Ci.

Interuerto is ti rſum pen. prod. aſtutamente robba l'argento, interuertit argentum Cic. in Verrem.

Interuocaliter penul. correp. eſt aduerbium, ad alta voce lo domando, interuocaliter poſtulo. F

Intime penult. corre. eſt aduerbium, vide decenter.

Intingo is xi ctum pen. pro. infondo la carne ne la ſalſa, intingo carnem.

In toga ſaltantis noli perſonam induere, non fare coſa che non te ſta bene. ℂ Mart. in. 2.

Intorqueo pe. cor. es ſi rtum pr. ha lanciato, menato, buttato dentro la ſpalla la lancia, tergo intorſit haſtam. piegarai intorno li pedicini, petiolos intorqueto Col. 3.

Intra ſuas ſepes eſſe ſcit, ſa che è in ſua poteſtà, potere, balia, volontà, arbitrio, ouero ſa che è certo, apparecchiato. ℂ Plaut. in Caſ. Quod enim eſt clauſum ītra noſtras ſepes, id tutò, certoq; poſſidemus.

A In tranquillo eſt, ſta quieto, ſecuro, non ha piu timore, paura Ter. in Lu.

Intrico as aui atum pen. prod. vide confido, attenuo.

Introcludo is ſi ſum pen. prod. ilquale ſtaua a piacere, a ſolazzo in caſa rinchiuſo nel piu ſecreto, qui domi introcluſus ociabatur Sen.

Introduco is xi ctum pen. produ. mena dentro lo imbaſciatore, legatum introducit Salu. Cat.

Introrumpo is rupi ruptum penu. producta, ru tiri dentro per forza con impeto, introrumpis.

Introuoco as pen. cor. aui atum pr. lo chiama dentro, introuocar.

Intueor itus p. c. eris pr. il cauallo annitriſce, quando vede l'herbe, equus hinnit, quando

B intuetur hærbas, vide fixis.

Intus & in cute noui te improbe; ribaldo te conoſco quanto peſi Perſ.

Intus pe. pro. dentro, eſt aduerbium.

Inuado is ſi ſum pe. pro. aſſaltare a la ſprouiſta, vt hoſtes. ſi damo dentro lo rõpemo, ſi inuadimus, fugamus Ver. tuq; inuade viã. i. accipe, piglia. Ci. in alienam pecuniam nullo iure inuaſerit. i. manum iniecerit, ci ha poſto le mano, le branche. Idem incollũ inuaſit. i. ſe in collum coniecit, ſi l'è giettato ſu'l collo. Sal. in Catil. libido rei publicæ capiundæ inuaſerat. i. inceſſerat, gli era venuta. In oculos inuadere optimum eſt. i. irruere, giettarſi ne gli occhii. Ci. de diui. 2. in offam pultis inuadit. i. imperium facit, & in 3. de off. in virã hominum inuaſiſſe. Queſto vna moltitudine

C de ladri aſſaltandoci me l'ha robbato, aſſaltandoci me l'ha leuato per forza, id omne latrocinalis inuaſit manus. Apul. 1. p vim ſurripuit. Me piglia per la mano, & abbracciame, me inuadit, & amplectitur. reprendeno tal coſe, talia inuadunt Iuue. 2. Cic. in quo inuadi ſolere ab inuidis. i. reprehendi.

In uado ſum, vide in portu.

Inualeſco is pe. pro. ſta piu forte, gagliardo; inualeſcit.

Inueho is pen. co. xi ctum pro. è portato con la naue, inuehitur naui, l'eſercito Romano, s'è condotto dentro, Romana ſe inuexit acies Liu. Vi. inuehor verò deponens eſt: dico male de li triſti, inuehor in malos Cice.

In uelabro olearii, vide compacto.

Inueni, non quod pueri in faba, ho trouato vna gran coſa, & ammirãda, & nõ coſa vile, D
& da fanciulli. ¶ Plau. in Aul. eſt Midas vermiculus quidam qui in fabis inuaſcitur; hũc vbi inuenerint pueri geſtiunt, & clamant, quaſi magnum quiddam inuenerint.

Inuerro is ti ſum pen. pro. reuoltamo, rouerſciamo il mantello, pallium inuertimus.

Inuerſis verbis, vide alloquor.

In inuerſum recidit lectus, il letto è caſcato ſotto ſopra.

Inueſtigo as aui atum pe. pr. diligentemente cercamo, inueſtigamo come potemo inſiſtare la noſtra via, inueſtigamus vti noſtram munire viam poſſemus, cercandoſi è ſtato trouato, inueſtigatum eſt Cic. pro Ligario, vide acta.

Inueſtio pe. cor. is iui itum pro. ha ornato li portici con pittura, porticus inueſtiuit pictura Plin. 35. E

Inueteraſco is p pr. ho fatto che inuecchiaſſeno, feci, vt inueteraſcerent Ter. in Ecy. il male è inuecchiato, morbus inueterauit Colu. & Ci. in Catone.

Inuetero as pen. cor. aui atum prod. vide inueteraſco.

Inuicem pe. co. eſt aduerbium, vide animo, ſi amano a uicenda, inuicem ſe diligunt, appreſſo, ouer in ſecondo ſcriuerai le coſe ruſtiche, inuicem ruſticas ſcribes Pli. in epi.

Inuideo es penulti. correp. i ſum produ. vide edentulus.

Inuigilo as penulti. corre. aui atum pro. vide incumbo.

Inuiſe pe. pro. eſt aduerbium, è venuto inuiſibile, venir inuiſe, Fulgentius.

Inuita nihil facio Minerua, faccio quello che me recerca, appetiſce la natura, ouero non F
faccio che me repugna la natura. ¶ Cic. de offi. Horat.

Inuitis canibus non venor, vide canibus inuitis, Plau. in Stico.

Inuitus a um pe. pro. vide ductito, l'ho fatto de buona voglia, ouero volontieri, feci non inuitus, libens.

Inundo as aui atum pe. pro. il nilo creſceſſe, nidus inundaret Pli. è andato, ſparſo per tutto il ſeminato, ſata omnia inundauit Idem, abonda le foſſe di ſangue, inundat ſanguine foſſas Ver. vide decenter.

Inuolo as pe. co. aui atum pr. gridando, dãdo dẽtro l'aſſaltano, cũ clamore inuolãt Pla. in Amph. diligẽtemente aſſaltamo l'eſercito,

exercitum

A exercitum ſedulo inuolamus : mettemo le mano adoſſo, de ſopra lo inimico, in inimicum inuolam⁹ Ter.. a la naſcoſta robbamo il libro, librum inuolamus Catul.

Inuoco as pe.cor.aui atum pr.chiamo dentro li ſerui, inuoco ſeruos, ha chiamato in aiuto li compagni, inuocauit ſocios.

Inurino as aui atũ pe.pr.in li quali poſſanò ſubuzzare, attuffarſi nuotãdo gli uccelli, in quibus inurinare poſſint aues Col.

Inutilior Blace, non ſci buono da niente. ¶ Sumitur à piſce adeo vili vt à canibus quoque ſpernatur.

In vtramuis dormire haurem, vide efficio, te farò dormire ſecuro, repoſato Ter.i Heau. fit quoque in vtrumuis dormire oculum Plau. in Pſeudolo.

B Iocis omiſſis, vide abutor.

Ioco, an ſerio tradidit, ve l'ha detto giocando, burlando, ò con tutto il ſenno, ouer con effetto, ò da douero.

Iocularia percurro, paſſo le burle, facetie Hora.

Ioue certamen inire, vide ineo.

Iouis cerebrum, vide cerebrum.

Iouis filius non reſpondere debet. Neptuni filio, vn prudente, ſagace, preſtante, non deue reſpondere ad vn crudele ¶ Prę ſtantiſſimi virtute, prudentia viribus homines Iouis filii nominãtur, vt ferociſſimi, immanes, & alieni ab omni humanitate Neptuni filii, vt è mari geniti, formoſi Solis filii, bellicoſi Martis filii, quorum virtutem admiramur filii Cæli.

Ire viam hanc, andare per queſta via Ci. pro Murena.

C Ire ceſſim, vide ceſſim.

Ire in aleam, vide aleam.

Irrideo pe.cor.es ſi ſum pr. vide arrogo.

Irreuocabile verbum, vide emitto.

Irrepo is pſi ptum pe.pro.pian piano, ouer guatto guatto entro, vengo dentro in la tua camera, tuum irrepo cubiculum.

Irrigo as pen.cor.aui atum pro.lo ortolano adacqua il giardino, orto, olitor pomarium irrigat, vide fluuius aquæ.

Irrito as aui atum pe.pr. vide caſtigo, te disfido, prouoco ad ira con la ſpada, irrito enſe.

Irrito Crabrones, vide noli irritare.

Irrogo as pe.co.aui atum pr. te do molte baſtonate, quam plurimas irrogo tibi plagas.

Irroro as aui atum pe.pr. ſi hanno giettato l'acqua ſanta, ſacros ſibi irrorauere liquores Ouid. in primo. D

Irrumpo is pi ptum pe.pr. per forza, con impeto entraui, ti buttaui dentro la caſa, in ædes irrumpebas.

Irruo is rui rutum pe.co.con impeto, furore andano, buttãno de ſopra contra il nimico, irruunt in hoſtem.

Is, vide concedo.

Iſtuc ibam; vide co.

Iſtæc in me cudetur faba, vide cudetur.

Iſthmum fodis, ſi me ad virtutem reuocare putas, perdi la fatica in vano, la fatica tua è nulla, ouer ſenza effetto, predichi al vento, al diſerto, ſe credi ritornarmi à la uirtu. ¶ Sumitur ab iſthmo, quem fruſtra perfodere tentarunt.

Ita pe.co.eſt aduerbium, noſtram vide grammaticen, fa che tu te dii ad intendere queſto come per coſa certa, hoc ita tibi perſuadeas. E

Item pe.cor.eſt aduerbium, ſimilmente, in queſto modo l'ho fatto, item feci.

Iterum pe.co.eſt aduerbium vide bis, deinte gro, la prima volta eſſer gabbato è incommodo, la ſecõda è pazzia, primo decipi eſt incommodum, iterum eſt ſtultum Ci.

Iterum eundem ad lapidem offendiſti, un'altra volta, fiata hai peccato in quella coſa medeſima.

Itero as penult.cor.aui atum prodũ eſſere tornati vn'altra volta in corte, iterauiſſe in curiam Gel.in primo, dicitur ab iter, commanda che ſi rinuoua la pugna, iterare pugnam iubet Li.in primo, dicitur ab iterum. F

Itidem pe.co.eſt aduerbium; ſimilmente, a queſto modo diſſe il tuo maeſtro, itidẽ tuus retulit præceptor.

Iubeo es pe.co.ſſi ſſum pr. noſtrã vide grammaticen, il popolo l'ha ordinato, populus iuſſit, vide fieri, & acceptum tibi fieri iubeo, & efficio, & elido.

Iucundus a um pe.pr.le tue lettere non ſolamente mi ſono ſtate delettéuoli ma ancora vtili, tuę mihi literę non modo fuere iucundæ, ſed gratæ quoque.

Iudico as pe.co.aui atũ pr.la corte ha determinato che mi ſia data libertà, licentiata la poſſeſſione, curia mihi fundum iudicari ſtatuit Ci.de of.3. licet quidã indicari legant, ſed male. Curla namque iudicat, non in-

A dicat, li ſpio, domando del peſce, ne doman
dano, apprezzano, li mettano la corba mol
to, aſſai, caro prezzo, rogito piſces, indicãt
c[illegible]ros. Plaut. in Aul. & in Perſa, Apul. Ci. de
offic. 3. quamuis indicant, ſed falſo legant,
Iudicamus enim non indicamus; ſic iudica-
tio, iudicatura, non indicatio, indicatura. il
re ha dato per nimici i Venetiani, rex Ve-
netos iudicauit hoſtes Sal. in Cat. vide dico.

Iudicium eſſe faciendum ex euentu, vide ex
euentu, & officio.

Iugeratim pe. pro. eſt aduerbium, la vigna me
da per moggio, tumulo de terra cento an-
fore, vinea centum amphoras iugeratim
præbet Col. 4.

Iugo as pen. cor. aui atum pro. la virtu gli ha
congiunti, virtus iugauit eos Hora. Ci.

B Iugirer pen. cor. eſt aduerbium, in quanto po
trò te aiuterò ſempre, quantum potero,
prodero iugiter.

Iugulo as pen. cor. aui atum pro. vide fere: è
ſtato ſcannato, ſgorgiato auanti gli occhi
tuoi, tuis ſub oculis iugulatus fuit, refertur
quoq; ad inanimata Mar. ſcelus eſt iugula-
re falernum.

Iugulas mortuos; dici male de' morti, ouero
pugni, ſcaramucci con i morti. ¶ Laertius,
ſumitur a bellis; in quibus iugulant interfe-
ctos, huic ſimile eſt, cum laruis luctaris Pli.
in præfatione.

Iurabas in verba mea, con giuramenro me
promettevi oſſeruarmi la promeſſa Horat.

Iureiurando pe. pro. vide adigo.

Iure meo, vel pro iure meo ſumo, lo piglio
C ſecondo il modo mio, volontà mia, benepla
cito mio. Cic. in Ora. Idem Cœlio, Idē pro
Sextio; dicitur quoque iure tuo, ſuo, & ſi-
milibus.

Iurgo as aui atum pe. pr. lo viſto che contra-
ſtaua, faceua parole, vidi iurgantem.

Iuſſa facio, vide exequor.

Iuſſi fieri. vide fieri perpulchram.

Iuſtitiæ oculum, vide oculum Solis.

Iuuo as pe. corr. iuui pro. il buon conuiro me
deletta, opiperum me iuuat conuiuium: aiu
to gli amici, amicos iuuo.

Iuueniliter pe. co. eſt aduerbium, fa ſecondo
il coſtume de li giouani, iuueniliter facir Ci
ce. in Catone.

Iuueneſco is penulti. produ. ſi fa giouane,
iuueneſcit.

Iuxtim pen. prod. id eſt paulum prope, poco
vicino Apul. in Plori. D

Iuxta pe. pro. equalmente, coſi Salu. in Cati.
exiſtimo ciues, atque hoſpites.

LABELLVM extendo,
vide capero.

Labo as pen. cor. la porta
caſca, cade de ſubito, la-
bat ianua.

Labaſco is pen. pro. caſca
ſubito vinto, labaſcit vi-
ctus.

Laborem ferunt, ſi aſtaticano in vano, ci p-
deno il tempo, & le fatiche. ¶ Dicitur in
eos, qui nihil, niſi laborem reportant.

Labefacio is penult. correp. eci actum produ.
me ha rotto, ſcalzati li denti, mihi dentes E
labefecit.

Labefacto as aui atum prod. continuamente
deſtruggi la republica, labefactas rempubli
cam, ponitur & pro labefacio, labefactauie
ſententiam meam dixit Ci. de diui. id eſt cō
cuſſit, fregir, euertit.

Laboro as aui atum pen. pro. ci trauagliamo,
affaricamo, ſtentamo nel tuo farto, tua in re
laboramus, hai doglia de denri, ouer te dol-
gono li denti, dentium dolore laboras Cic.
in Tuſcul. ex renibus laboraret, vide bos ad
præſepe.

Labor, laſſane il penſiero a me, meus erir iſte
labor Verg.

Laceſſo is ſſi, iui, itum pen. prod. disfido, pro-
uoco li nimici a le lettere, amicos ad literas F
laceſſo.

Laciniatim penul. produ. eſt aduerbium, vide
cunearim.

Laconice ſcribo, vide Attice.

Lacrymo as pen. cor. aui atum pro. & eſt non
modo hominis ſed vitis eriam Lact. piange
per lo fumo, fumo lacrymat, eſt & lacrymor
deponens.

Lacrymas excutit, vide excutio.

Lacto as aui arum pe. pr. lattamo li figliuoli,
lactamus infantes, ponitur quandoque pro
decipio, vt matres lactant. i· decipiunr infan
tes, con belle & ornate parole me gabbi, in-
ganni, phaleratis me lactas verbis. non ha-
bet paſſiuum.

Lacteſco is pe. pr. il cibo ſi conuerte in latte,
cibus

A tibus lacteſcit Cic.3.de deorum natu.le aſi-
ne ſe impieno de latte, aſinæ lacteſcunt
Plinius 11.

Lædo is ſi ſum pe.pro.noſtram vide gramma
ticen, s'ha fatto male a la coſſa, & ſe la on-
ge,læſit coxam,& linit.

Lætor aris atus ſum, penulti. producta, vide
gaudeo.

Læuigo as pen.cor.aui atum pro. vide inſur-
go,tu poliue la corazza,quando il ſeruo lec
caua le ſcodelle, loricam tu læuigabas,quã
do ſeruus lances lambebat.

Lambo is bi pe.pr.vide læuigo.

Lamentor aris atus ſum pen.pro.ſi lamenta,
lamentatur, ſi lamenta, ſi duole de la matre
morta,lamentatur matrem mortuam Terẽ.
in Phor.legitur & lamento Hier.

B Lampada curſu,vide curſu.

Lanio as pe.co. aui atum pr. taglia a pezzo li
nimici, laniat inimicos, infamano lo inter-
prete,interpretem laniant Hier.

Lancino as pe.cor.aui atum pro.le conſuma,
lacera,mangia le orecchie, haures lancinat
Plin.Sen.batte l'altro,alium lancinat Sene.

Langueo pe.cor.es pro.morendo manca, lan
guet,vel langueſcit moriens Verg.9. gratia
langueſcit,il fauore manca, & auuiliſce Pli.
1. epiſt.

Lanugo inſerpebat,vide inſerpo.

Lapillo meliore,vide appono.

Lapillo candido,vide appono.

Lapideſcit pen.pro.ſi fa pietra, ouero ſi con-
uerte in pietra Plí.

Lapido as pe.cor.aui atum pro.l'hanno lapi-
C dato, gettato de' ſaſſi adoſſo, lapidauerunt
eum Macro.

Lapſana viuunt,campano,viueno meſchina-
mente,miſeramente.¶ Sumitur a Cæſaria-
nis militibus,qui apud Dirachium Lapſano
olere ſiluestri trium vt Plin. foliorum vi-
xerunt.

Laqueus laqueum cepit,vn triſto ha trouato
l'altro. ¶ Vt fur furem, Adulter adulterum,
& ſimilia.

Largior pe.co.itis pro.vide farinam.

Largiter pen.cor.large pr. ſunt aduerbia, vi-
de affluenter.

Largitio non habet fundum, San Donato ſta
ſcoperto,è ſacco rotto. ¶ Ci. de off.2.Su-
mitur a pertuſo dolio.

Larua,vel larus leonem terres, il tuo minac-
ciare,le minaccie ſono niente, ouer del tuo
minacciare, abaiare, ragliare non ne faccio D
ſtima,ouer il tuo minacciare, le tue minac-
cie non me nuocono,offendeno. ¶ Dicitur
de inanibus minis,& deridendis.

Laruis luctaris,vide iugulo.

Larus hians non diſcedit,queſto auarone,ti-
ranno,aſſaſſino,deſideroſo, ſitibõdo de rob
ba non ſi parte,ouer facendo il fatto ſuo nõ
ſi parte. ¶ Vt larus auis, quę gauia vocatur
in ſcopulis piſces captura obſeruatur,ſic il-
le opibus hians ſuum agit negocium.

Larus parturit, il tuo maſtro ci promette co-
ſe grande,& infinite,ma poco,& non ſecon
do la promeſſa ci attende,pone in eſecutio-
ne,tuus præceptor vti larus parturit. ¶ La-
rus, qui & Cepphus dicitur, eſt auis multis
plumis,& exiguis carnibus, corpore puſillo
cum parturit,vociferat. E

Laſſo as aui atum penul.produ.noſtram vide
grammaticen.

Laſſeſco is pen.pro.la fortuna ſe ſtracca,for-
tuna laſſeſcit Pli. io me ſtracco ſotto la co-
razza,ſub lorica laſſeſco Hier.

Laſſo rixam quæris,vide a laſſo.

Laterem decoquis,vide decoquis.

Laterem elixas,vide decoquis.

Laterem qui lauat,nihil facit,chi laua il capo
al aſino,ci perde il ſapone,& la leſſia,ouero
chi ſe affatica in vano, in darno, niente fa.
¶ Ter.in Phor.inanem ſumit operam.

Lateo es tui pen.cor.vide compertum,& no-
ſtram grammaticen.

Latine pen.pro.eſt aduerbium, ſtimi parlare
apertamente,chiaramente,latine loqui exi-
ſtimas Cic.in Ver.& in Phil. Liu. F

Latenter pe.pro.eſt aduerbium,naſcoſtamen
te l'ha fatto,latenter fecit.

Latito as pen.cor.aui atum prod.vide delite-
ſco,continuamente ſta naſcoſto in le ſelue,
latitat in ſyluis.

Lateſco is pe.pr.le herbe ſe eſtendeno in lar-
ghezza,ouer ſe dilatono,allargano, hærbe
lateſcunt Col.2.

Latrat auit pen. prod. ſe il cane abaiaſſe,non
entrareſti,ſi latraret canis,non ſubires.

Latrocinor penulti.cor.aris atus ſum produ.
vide furor.

Laureum porto,gero baculum,ſto ſecuro,nõ
ho timore, paura ¶ Dicitur de illis, qui inſi-
dias,periculumq; feliciter effugerunt. Lau-
rus enim credita eſt aduerſus venena reme-
dium habere, & aduerſus fulmen portatur,
teue-

A teneturq́; Pli. & Suet.

Lautius, quam ſit te dignũ, accepi, te ho trattato meglio che non meriti. ℂ Dicetur de conuiuio.

Laxo as aui atum pe. pro te apro la porta, tibi oſtium laxo.

Lectito as penultima correpta, aui atum pro. vide enodo.

Lego as aui atum pr. noſtram vide grammaticen, mandamo Giouanne imbaſciatore, legamus Ioannem, gli ha donato, laſſato in teſtamento, per teſtamento li libri, ſibi legauit libros.

Lego gis pen. cor. gi ctum pr. la galera va terra, terra, coſtiera, coſtiera, triremis litora legit Vergil. adunare le ſpiche, ſpicas legere, ſceglierò, elegerò il meglio, melius legam
B Verg. in Buc. Cic. de off. 3. nauiga il mare, pontum legit Verg. 3. crebris legimus freta concita ventis, licet terris legatur ſed male: fretum enim ventis, non terris concitatur, poteſſeno vedere per ordine li girati, ordine poſſent auerſos legere Verg. ſe vedeſſeno, eſaminaſſeno, conoſceſſeno le ragioni de le colonie, a me rationes coloniæ legerentur Pli. ad Traianum.

Legi naturæ conceſſit, vide commutauit.

Legio penul. corre. onis produ. vide duco, & equitatu.

Lenio nii pen. cor. is iui itum prod. ſe mitiga, applaca, acquieta la forza ſua, ſua lenitur vis, credeuano mitigarſi l'odio, inuidiam leniri credebant Sal. in Cat. cõſolarò il deſiderio, deſiderium leniam, Ci. Trebatio, polirai il tronco, truncum lenito. Col. 3.

C Leniter penultima corre. eſt aduerbium, vide illubrico.

Lenis gradus, vide gradus.

Lente penulti. produ. eſt aduerbium, vide feſtinanter.

Lente bos incedit, vide bos lente.

Lentem, vel lenticulam angulo tenes, queſto in niun modo, patto lo fai, ouero puoi fare. ℂ Hoc leguminis genus angulo caret.

Lenocinor pen. cor. aris atus ſum pro. te ſon roffiano, ouero te faccio roffianiccio, tibi lenocinor, gli amici me alloſengano, me fanno carezze, amici lenocinantur mihi. Plin. i. epiſtolarum. Quint. Ci.

Lenteſco is penul. produ. ſe fa tenero, molle, lenteſcit.

Leonem larua terres, vide larua.

Leonina rua mihi ſocietas non placet, nõ mi piace la rua compagnia, che tu habbi la vittirà, guadagno, & io il danno. ℂ Ex Vulpiano, referr Ariſto. Caſſium reſpondiſſe. Hoc ſumitur ꝙ Leo Aſinus, & Vulpes ſocii pepigerunt, vt communem diuiderent prædam, Aſinus cum diuideret, æquas fecit partes, indignatus Leo, ꝙ cæteris æquabatur, Aſinum dilaniauit, quod reſtabat Vulpes diuidere iuſſa totam fermè prædam attribuit Leoni. D

Leonem, deſine ſæuum ſtimulare leonem, nõ volere riſuegliare li cani che dormeno. ℂ Dicetur de his, qui potentem, atque ferociorẽ in exitium ipſius prouocant.

Leonem radere, vede, conſidera, che non facciamo qualche pazzia, beſtialità, vide, ne leonem radere conemur. ℂ Leonem radere E dicuntur, qui ferociores, & prępotentes arte tractanr, & magno ſuo periculo illudũt.

Leoni mortuo barbam velle, come ſon morto cacami ſu'l capo, ouer quando ſon morto fammi il peggio che puoi, & fai. ℂ Mart. 10. Leo quamuis ſit animal ferociſſimum, in iram tamen facile concitatur, mortuus, vt omnia animalia, non excitatur.

Lepide pe. cor. eſt aduerbium, parla molto aggratiato, nimis lepide loquitur.

Leporem non ediſti, ideo nemo diligit, ſei brutta, laida, & per cio niuno te ama. ℂ Martialis eſu leporinæ carnis conciliatur forma.

Leporem edit marinum, è morto pian piano. ℂ Lepus eſt piſcis, qui venenum habet immedicabile, quo piſce cibis admiſto multos F ſuſtulit Domicianus.

Leporis vitam viuebas, ſempre viueui anſio, timido, pauroſo. ℂ Hoc animal eſt omnium prædę expoſitum, ne ſopnum quidem capit niſi oculis apertis.

Leuiter pe. co. eſt aduerbium, vide alluo.

Leuo digitum, vide digitum leuo.

Leuo as pen. cor. aui atum pr. il vento alza ſu l'acqua, ventus leuat aquam, leuamo le fune, vincula leuemus, li diminuimo, allegerimo, facemo legieri la fatica, leuamus laborem, te allegerirò de queſto carrico, peſo, hoc te faſce leuabo. Verg. in Buc.

Libens pe. co. vide inuitus, & noſtram grammaticen.

Libenter pe. pr. eſt aduerbium, il vaſſallo ſouuiene di buona voglia, volontà, volontieri al ſigno-

A al ſignore, ſubditus ſuppeditat domino libenter.

Libentiſſime pe.co.eſt aduerbium, molto volontieri Pli.ad Traianum.

Liberalis, & hoc liberale pe.pr. la buona donna fugge la prattica de li triſti, liberalis mulier improborum conſuetudinem cauet.

Libet pe.cor. vide ago.

Libido eſt veſtra, vide ancoras.

Libo as aui atum pen.pro. vide imprudenter, ſi infondeno li labri del fiume, ouer prouano, toccano il fiume, flumina libant, hinc Vergilius, oſcula libauit natæ, id eſt tetigit paruum os natæ Veneris, farà ſacrificio, ſacrificarà, libabit Lact.5. hoc Vergilii carmẽ in primo ſic exponendum cenſeo. Primaq; libato ſummo tenus attigit ore, vt ſit ſenſus, & ordo Dido ſacerdos, & regina prima

B attigit honorem laticum ore libato.i. ſacrato, ſacro, deoq; dedicato cum eſſet ſacerdos tenus ſummo. i. ſummitate tantum oris vt decebat. Priſco nanque more fœmin ę erant abſtemiæ, libatum ſignificare ſacratũ deoq; dedicatum oſtendit Tibul. Libatum agricolæ ponitur ante deum.

Libro as aui atum pe.pr. poſſo ſoſtenere, queſta lancia in mano, hanc poſſum librare haſtam, vide delibro.

Licentia ſumus deteriores, vide deteriores.

Licentiore epiſtola narrare conſtituit, ha determinato narrare con vna lettera, epiſtola molto libera Pli.in epiſtolis.

Liceor pen.corr.eris producta, gli voglia offerire, appregiare piu, plus liceatur Vulp.

C eſt in auctione.

Licitor pen.cor.aris produ.idem eſt, quod liceor, compra vna tauola, vnam licitatur tabulam Plin. 7.

Licet pe.cor. noſtram vide grammaticen non è poſſibile nuotare, non licet natare Mart. è giuſto, licet Plau.in Amph. Ci. chi te ha potuto fare tanto male, cui tantum de te licuit Ver. vuoi, ouer darmi licentia che me porta di quà, licet mihi per te hinc abire, ponitur quoq; abſolute Cice. in Rhet. ſequatur Hermagoram licebit, ſequi poterit, Idem Memmio quam ſequitur in philoſophia, derideamus licet, è facile prouedere, licet prouidere Lactã.3. eſt aduerbium concedentis, re concedo che voglia ſpauẽtare le ombre, licet exterreat vmbras Verg. eſt & coniunctio aduerſatiua, quantunque ſii venuto tardi, ouer pian piano, niente di meno ſei venu D
to a tempo, ouero ſecondo il noſtro deliderio, licet pedetentim veneris, tamen optato veniſti.

Lignor aris atus ſum pe.pro. vanno per le legna, ouero a pigliar legna, lignantur Liu.25.

Lignum tortum, vel prauum nunquam rectũ, vn triſto mai diuenta, torna buono. ¶ Sumitur a ligni arboriſq; diſtortæ vitiis.

Ligna fero in ſyluam, vide aquam in mare.

Liguri o ii pe.co.is iui itum pr. conſumano il ſangradale, ſi mangiano l'hauere di monte barbaro, omnia liguriunt Ter.

Limo as aui atum pe.pr. limano il ferro, & le mano, ferrum manusq; limant Hier.

Limatus a um pe.pro. vide conſumo.

Limis, vel obtortis q me intueris oculis, forbere reris, ti credi inghiottirmi che mi miri, E
guardi, ſguardi, con gli occhi ſtorti Plaut.in Mil.Sol. hauendo girato, voltato gli occhi a l'ombra grido. collimatis oculis ad vmbram clamo.

Limine deficio, vide defecit.

Limine oſtendo, vide defecit.

Linea nulla dies, vide dies ſit nobis.

Linea incepiſti, queſto fatto me l'hai contato dal filo a laco, ouer dal primo principio, hanc a linea incepiſti rem. ¶ Fit quando ab ipſo incipit exordio, ſumiturq; a currentibus in ſtadiis linea quadam detentis.

Lingua amicus eſt non re, è amico de parole non de fatti.

Lingua totum illud nuncupaſſet, tutto quello haueſſe manifeſtato, dichiarato. Cice. de F
Orat. & de Offi.

Lingua hæret metu, vide hæreo.

Lingua intemperante, vide contraho.

Linguis faueo, vide faueo.

Lingo is xi ctum pen.pro. lecca il mele, mel lingit.

Lino is p.co.lini, liui, leui pr. vide lædo, tu appile, oppile, ammaſere la botte, & io la ſpilo, tu linis dolium, & ipſe relino Verg. Horat. Ter. hinc collino Plaut.in Pœnulo, cœno collinunt, ſi allordano, ſe imbratteno di loto Apul. in. 3. ſe perlinit, molto ſe ogne, onge.

Lipit pe.cor. vide balat.

Lippio penul.cor.is iui itum produ. il maſtro ſi fa d'occhio ſcaduto, lippoſo, magiſter lippit Pli. 28.

Liquo as pen.cor. aui atum pro. diſtruggi, liquefa

A quefa l'oro, aurum liquat Luc.

Liqueſco is pen. prod. la cera ſe liquefa, cæra liqueſcit.

Liquor pen. prod. eris cor. l'acqua ſi liquefa, ſquaglia, humor liquitur Ver. Geor. 1. a que ſto ſcorreno giu le goccie, huic liquuntur guttæ Idem in. 3.

Liquet pe. cor. vide conſto, me adiro per fin'a queſta hora, e non ho certa cauſa, iraſcor, nec liquet mihi Pli. 2. epiſtolarum.

Liquido pen. cor. eſt aduerbium, breuemente, claramente, ſchiettamēte ha ditto la ſua fantaſia, ſuccinčte, atque luculenter, vel liquido ſuam explicuit mentem.

Liquores irroro ſacros, vide irroro.

Liro as aui atum pe. pro. imporcano la terra, terram lirant, intauolano il grano ſeminato, lirant ſegetem. ¶ Iacto ſemine boues lirant, ac agricola tabulis, & vomere ſatum frumentum in porcis operit, & ſulcat. B

Liratim pen. pro. eſt aduerbium, per ſolco ſe deue ſeminare, liratim ſeri debet Col.

Lis eſt de lana caprina, vide de fumo.

Lito as penult. corre. aui atum producta, non ha impetrato da dio quello che voleua, nō litauit Suet.

Literæ veniunt, le lettere ſe portano Cic. ad Brutum, Ouid. in epiſtolis.

Literam longam facit, vide facio.

Literarium ocium, niuna coſa tanto gioua, quanto lo ſtudiare, nil adeo prodeſt, quam ocium literarium.

Literis committo, vide Ariſtophanis.

Literarum trium homo, vide homo trium literarum.

C Littori vel vento loqueris, ho orecchie de mercante, fingo del ſordo, io non lo intendo, tu me parli in vano. ¶ Littora ob fluctuū fragorem ſunt ſurda, & ventus omnia diſſipat, vanaq; reddit.

Lituro as aui atum pe. pro. hai caſſato il libro, & la compoſitione, librum & ſcripturam liturasti. Sidonius.

Lityerſam cano cantionem, io canto che nō ne poſſo fare altro, ouer che ne ſon coſtretto. ¶ Litierſes Midæ filius agebat in Cælenis. qui aduenilſent, excipiebat, & compellebat, vt ſe cum meterent, & in Midæ honorem æſtiuum, aut meſſorium hymnum canerent.

Liueo pen. cor. es pro. li corpi ſono negri, liuidi per le baſtonate, verberibus liuent corpora Hieron. D

Liueſco is, penultima produ. Non è licito a negrirſe, farſe negro, nec liueſcere fas eſt Claud, 3.

Locrenſe fuit pactum, non ha atteſo, oſſeruato il patto, promeſſa fede. ¶ Locrenſes de prodito fœdere criminabātur, vel quòd non præſtita fide Siculos eluſerunt.

Loco as pen. cor. aui atum pro. pongono, fanno li fondamenti, fundamenta locāt, quella nō la poſſo maritare, dare per moglie ad alcuno, eam non queo locare cuiquam Pla. in Aul. me concedeſſeno, donaſſeno loco da farui il ſepolcro, ſepulcrum faciendum locarent Sulpi. Ci noi affittamo, damo a pigione la caſa a te, locamus tibi domum.

Locupleto as aui atum pe. pro. te faria ricco. locupletarem te.

Longe pe pro. eſt aduerbium, vide eo, & noſtram grammaticen. E

Loquor littori, vento, vide littori.

Loquere optata, di coſe che ci piaceno, delettano.

Loreo as p. c. aui atū pr ti batterò, ſegnarò li lati cō la correa, loreabo latera Pla. in Mili.

Lorico as aui atum pen. pro. vide dilorico, le mura ſe intonicano, parietes loricātur Var.

Loripedem rectus derideat, il buono voglia deleggiare il triſto, Iuue. ſumitur a loripede habente pedem in lori modum tortum, tardumq;.

Lotum guſtas, ti ſei diſmenticato tornare, ritornare alla patria. ¶ Sumitur a fabula ait Homerus 9. Vlyſſis ſocios guſtata apud Lotophagos populos hærba loto redire ad nauem noluiſſe, niſi verberibus impulſos coactosque. F

Lotus narem, vide aceto mordaci.

Lubet pe. cor. vide ago.

Lubrico as pen. cor. aui atum prod. fa liſcio, labile il circolo, lubricat orbem.

Lucernam accendis, adhibes in meridie, dici, eſponi, dichiari coſe molto chiare, manifeſte, euidenti per ſe. ¶ Non opus eſt lucerna in luce clariſſima; ſit quoque ſoli lumen infers. ¶ Quin. 5.

Lucernam hoc olet negocium, ei hai penſato a queſto fatto, facenda, ouero ci hai ben pēſato a ſapere queſto fatto. ¶ Studioſi nāq; ad lucernam vigilant, atque laborant, vt aliquid componant.

Lucubro as penulti. correp. aui atum produ. noſtram

A noſtram vide grammaticen.
Luco meo, vide in fano.
Lucror aris atus ſum pe.pr. piglio ſto perico lo per amor tuo & ſo che non ci guadagno, hoc tuo nomine ſubeo diſcrimen & me nihil lucrari ſuo.
Lucrum facio, vide compacto.
Luculentet pen.pro.eſt aduerbium, vide liquido.
Ludibrio es omnibus, ogniuno ſe beffe di te, ciaſchaduno te tiene per pezza da piedi, & te tiene da poco.
Ludifico as pe.cor.aui atum pro. & ludificor aris, beffeggia, fa burla al patrone, herum ludificat, vel ludificatur.
Ludo is ſi ſum pe.pr. gioco con le tauole, ludo teſſeris Ter. gioco a li dadi, ludo aleam
B Sue.me dellegiate, ne luditis Plau. ludimur ab hoc homine Ci. de diuinatione. ii. penſi ch'io giuochi, ſcherzi, mi pigli piacere, ſolazzo, ludere me putas Pli. in epiſtolis, ho ſcritto li verſi, carmina luſi, & eſt de minimis, vt epigramma, eclogas, & ſimilia, non ſcherzare, burlare di mano che te farò pentire, manibus ne ludas, quòd pœnam lues, giocamo a paro a ſparo, & tale ſia de chi perde, ludam* par, impar & imputetur amittenti, vide opera.
Ludo de alieno corio, vide corio de alieno.
Lugeo es pe.co.xi ctum pr. molto piangono la morte, lugent fatum, le femine guardano, fœminæ lugēt, voi guardate per la morte de Bruto, lugetis Brutum.
Lugubriter pe.co.eſt aduerbiū, con pianti te parte dal porto, lugubriter e x porru ſoluis.
Lumen Soli, vide do, & lucernam accendis.
C Luna quinta, vide hic quinta.
Luno as aui atum pe.pr. vide expaueo.
Luo is pe.cor. vide homo ſubiugus, & ludo, luo capite, puniſco de la vita Li.ix. haueſſe pagato, ſatisfatto il debito di altri, æs alienum luiſſem Cur.x.
Lupum lupus, vide furem fur.
Lupum hauribus teneo, vide auribus lupum, nō ſo che me fare, ouer ſto molto dubioſo.
Lupi à tergo, vide à fronte.
Lupus ante clamorem feſtinat, trema de paura, teme, & ancora non è accuſato, ouero auanti che ſia accuſato. ¶ Lupus.n. vbi prædam fecerit, fugere feſtinat, ne ruſticorum clamore in periculum veniat.
Lupus eſt in fabula, eccolo, ſtate citti, mutate parlare. ¶ Ter. in Adel. fit quoties ſuperuenit is, de quo ſermo erat, Neceſſe eſt tacere, lupus.n. ei quem prior viderit vocem adimere creditur. D
Lupi alas quæris, cerchi, domandi quello che mai ſe troua, ouer quello che nō ſta in calendario. ¶ Lupus non inuenitur alatus.
Lupi illum viderunt priores, ha perſo la voce, non parla piu, ¶ Fit aduentu alicuius potentioris, ferunt eam ineſſe lupis vim, ut ſi quem hominem priores viderint ei vocem adimant.
Lupus Aquilam fugit, queſto pericolo non lo puo ſcampare, euitare, fugire. ¶ Lupus fruſtra fugit Aquilam alatam.
Luſciniæ canit, vide bubo.
Luſciniæ, ſempre hai da dire, tibi vti luſciniæ non deeſt cautio Plau. in Bacchi. ¶ Nulla enim auium tam canora quam luſcinia Pli. E
Luſciniis Corui ſunt, vide corui.
Luſito as pe.co.aui atum pr. da matina a ſera ſempre giochi, à mane ad veſperam luſitas Suet. Apul. 4.
Luſtro as aui atum pe.pr. vide haberemus, tu hai circuito la terra, vrbem luſtraſti. Ver. 8. li ſacerdoti ci hanno purgati con l'acqua, ſacerdotes nos aqua luſtrarunt Iuue. ſeguito le tue pedate, tua veſtigia luſtro, ſi manifeſtano, ſcuoprono tutte le coſe, luſtrantur omnia, vide animo, numeraſſe il populo, populum luſtraret Ti. primo de diui.
Luſtror aris deponens dicitur à luſtris, id eſt locis abditis, luſtrantur id eſt ſcortantur in Pſeud. F
Lutum niſi tundatur, non fit vrceus, ſenza fatiga niuno deuenta perfetto. ¶ Sumitur à figulo cretam tundente vt vrceū conficiat.
Luxo as aui atum pe.pr. ha guaſtato le radiche, luxauit radices Plin. 17.
Luxurio as pe.co.aui atum pr. abondano piu del debito de fatti, & parole, factis, & verbis luxuriant.
Lydius lapis, ſiue Heraclius, il paragone, licet in nomine in dictione heraclius dicat la calamita, dicitur ab Heraclea Lydiæ ciuitate.
Lympho as aui atum pe.pr. hauea fatto impazzire, poſto in fuore la città, lymphauerat vrbem Val. flac.
Lynceus, vide Argo perſpicacior.
Lyſicrates alter es, vt meā proces ſororem, ſei vecchio, & ti fai giouene, ꝑ vagheggiare mia

A re mia ſorella. ¶Lyſicrates vt iuuenis videretur,canos capillos tingebat.

Lyſiſtrati diuitias habes,& regem viuis, ſtai a l'oſpedale,& viue da re. ¶Lyſiſtratus fuit pauperrimus,& ſimulabat eſſe diues.

MACESCO is pen. pro. le galline,ſi ſmagrano, ſe ſanno magre,gallinę maceſcunt,macieſcunt Var. Col.

Macero as pe.co.aui atum pro. non te conſumare, tormentare, noli te ma-
B cerare,non deſſalſare la tonnina,fin che nō retorno in caſa, ne tumnum quouſque domum non repeto,maceres,vide affligo.

Machinas poſt bellum affertis, dopo il ſanto fate la feſta, dopo il fatto vi mettete ī ordine,dopo la perdita mi aiutate. ¶Sumitur ab his qui poſt peractum negocium adhibent paratum.

Machinor pe.co.aris atum ſum pr.nō ſo che vi penſiate,neſcio quid machinamini, queſto ordinate,hoc machinamini, Senatoribus perniciem machinabantur,penſauano, ordinauano, imaginauano la morte a li ſenatori Sal.

Macto as aui atum penult. prod. ammazzo, occido il gregge, & il nimico, greges, & inimicum macto. Lact. 21.Plau.piu lo aumē-
C tano,creſcono,accreſcono,accumulano de honori,mactant honoribus Ci.de rep.

Maculo as pe.co.aui atum pr.allorda, macchia li panni,& la perſona,pannos, & hominem maculat.

Madeo dui pen.cor.es , noſtram vide grammaticen.

Madeſco is pe.pr.ſi bagnano,infondeno, madeſcunt.

Madefacio is pe.cor.eci actum pro.ha lauato,bagnato,infuſo li fuochi,focos madefecit. ¶Lact.6.

Madefio is actus ſum pe.pr.non ſi infondeſſeno,bagnaſſeno li libri,ne libelli madefierēt Sue.in Cæſ.

Madido as pe.cor.aui atum pr.bagnano,infondeno le pēne,madidāt pennas Claud.ii.

Madefico as pe.cor.aui atum pr.ſi bagnaſſeno,lauaſſeno li cantoni de gli occhi,oculorum anguli madeficarentur Pli.28. D

Magis,magiſq;,vide cotidie.

Magis varius eſt,quam Hydra,queſto è aſtuto,fraudolente. ¶Sumitur ab Hydra ſerpēte notulis uerſicoloribus diſtincta, aut habet hoc vulgare,coſtui è poco conſtante, ouer è vario,è mutabile.

Magis mutus eſt piſcibus, vel quam piſces, pochiſſimo parla,ouer è molto taciturno. ¶Hor.in odis,piſces enim in mari ſilent.

Magnifico as pe.co.aui atum pr.extolle, alza,magnifica Pli.

Magnificè tracto,ſe mai,ouer per alcun tempo mi viene in taglio, ouer al mio propoſito li farò tal burla, che ſe recorderà di me,equidem ſi vſus venerit, eum magnificè tractabo. E

Magnifacio te,vel multum tibi tribuo, te ho gran deuotione, credito, fede,ouer faccio conto,ſtimatione,ſtima di te.

Mala traxiſti vt Cæcias, vide Cæcias nubes.

Magnum numerum frumenti,vini, olei habet,ha gran quantità,copia, abondantia di frumento,vino,oleo.Ci.in Ver.

Male audio,vide audio.

Male eſt aduerbium pe.co. malamēte ha ditto,male retulit,non fidele,male fida Ver.2.

Male ago,vide ago.

Male cogito de rege, ho mala opinione del re,ouer ſon mal diſpoſto uerſo il re Oui.

Male habet hoc me, uel hoc me ſollicitat, queſto me da da fare, da penſare, ouer me da diſpiacere.

Male loqui mitte,non parlar male. F

Male parta,male dilabuntur, il male acquiſtato ſe ne va in fumo, ouer in male Cic.in Phi.Plau.

Male mereor de ſeruis, tratto male li ſerui, vide benemereor.

Male verto,vide beneuerto.

Mali corui, malum ouum, il maeſtro triſto, ſcholaro triſto, ouer non buon patre, triſto,figliuol triſto,ouer non buono. ¶Hoc vſurpat,quòd Corax cœpit Siracuſis rhetoricen profiteri, cum quo pepigit Tiſias tunc ſe ſoluturum cum artem perdidiciſſet,deinde cognita arte cum mercedem ſoluere cunctaretur, Corax diſcipulum vocat in ius,Tiſias hoc propoſuit præceptori reſpondenti finem artis eſſe perſuadere, dilemma, Age inquit,ſi perſuadeo iudicibꝰ me

nihil

A nihil debere,non reddam,quia cauſam vici, ſi non perſuadeo non reddam quia non artem perdidici,At Corax Tiſiæ dilemma ſic in diſcipulum retorſit, ſi perſuades, dabis, quia tenes,artem,& debes ex pacto, ſi non perſuades,dabis ſententiis iudicum damnatus,quod iudices cum audiuiſſent,admirati verſutiam conclamarunt,mali corui malum ouum.

Malo vis pe.pr.ogniuno ne vuole piu per ſe, ouer piu toſto per ſe che p altro, quiſquã ſibi mauult melius,quam alteri Teren.vide contendo.

Mala alite,vide auibus.

Malis auibus,vide auibus.

Malo omine,vide auibus.

Malam crucem,vide Hyperbulum.

B Malo cane ſuem, vide pro malo cane ſuem.

Malum malo accedat,vide accedo.

Malum malo medicaris, mitighi un male cõ vn'altro,ouer togli un male con l'altro, ſit quoque clauum clauo pellis,tundis.

Malum conſilium,vide conſilium malum.

Malo nodo malus eſt quærendus cune*, ad vn male ſi deue recercare vn ſimile, ouer à tal carne tal coltello.¶ Hier.ſit quoties malum ſimili malitia retundimus, ſumitur à ſectoribus roborum,qui cum durior nodus in ligno inciderit,cuneum durum inſerunt.

Malum vas nunquam frangitur,il triſto mai muore,ouer ha male,ſumitur à vaſculis.

Malum peperit,vide defleo.

Mancipo as pe.co.aui atũ pr.fanno ſerui gli huomini,& l'anima, mancipant homines, & animam Plau.Lact.2.

C Mando is di nſum pe.pr.che mangiaſſe li figliuoli,manderem natos Li.non habet paſſiuum.

Mando as aui atũ pe.pr.vide iaceo, tu impari a mente la lettione,memoriæ mãdas lectionem,ha ſcritto li noſtri geſti, noſtra literis mãdauit geſta,dicitur quoq; noſtra literis, memoriæq; mandauit geſta Ci.in Phil.Recomandaſſemo le noſtre attioni, actiones noſtras mandaremus Ci.de off.2.

Mandas arenæ ſemina,vide arenæ ſemina.

Mandrabuli more res ſuccedit, vel negociũ procedit,il fatto ogni di anda,ua al peggio. ¶ Dicitur quoque homo more Mandrabuli ſuccedit,procedit. ¶ Mandrabulus cũ theſaurum reperiſſet,primum auream ouẽ poſuit Iunoni Samiæ, proximo anno argenteam,tertio æneam, ſic ſemper in deterius. D

Mane hodie,vide expono.

Mane p.pr.eſt aduerbium,noſtrã vide grammaticen,& luſito,& plane.

Maneo es pe.co.nſi nſum pr.ſta in caſa, manet domi,ſta in proſperità,manet,piacciati ſtar fermo a quello che hai ditto & promeſſo,dictis,& promiſſis maneas:l'huomo che mal fa,male aſpetta.qui male agit,eum mala manent Ci.in Phil.qua te aſpetterò, hic te manebo Plau.queſto me ſta fiſso,chiauato in la mente, hoc manet in mente Ver.1. vide emaneo.

Mano as aui atũ pe.pr.ogni ſuperchio rompe il coperchio,Omne ſuperuacuum pleno de pectore manat,li correua,deſcendeua,veniua il ſudore per tutto il corpo,toto manabat corpore ſudor.Ci.vero.i.de diui. ſimulacrum multo ſudore manauit ait, da E queſta gente ſono diſceſi, venuti tutti i mali,ab hac gente vniuerſa flagitia manarunt Lact.1.Moſtra il coltello che correua, ſcorreua de ſangue, cultrum manantẽ cruore oſtendit Li.1. de li arbori che gettauano pece, arborum manantium picem Pli.xiiii.& hic eſt actiuum.

Mangonizo as aui atum pe pro.chi adorna, poliſce, attila il corpo, è innamorato, qui ſuum mangonizat corpus,amat Pli.xxiii.li panni ſe ſcoppettano,nettano,panni mangonizantur,li caualli ſi ſtregliano,equi mãgonizantur,dicitur quoque forma, oratio mangonizata.

Manſito as pe.cor.aui atum pr.per te ſtamo F qua continuamente,tua cauſa hic manſitamus,vel moram facimus continentem.

Manus infero,vide in manus.

Manu plena,vide in manus.

Manum iniecit,vide in manus.

Manumitto is ſi ſſum pe.pr.vide confero.

Manum habeo in ſinu,vide habeo manum.

Manum ſub pallio habes, vide facio opus Quint.xii.

Manu (vt aiunt) facienda ſunt, ſono da formarſi con arte & diligentia. ¶ Sene.in epiſtolis, ſumitur ab his,qui è cæra, argillaue fingunt imagines.

Manum ferulæ ſubduximus, & dedimus conſilium,noi hauemo imparato grammatica, lettere,& rhetorica Iuue. Macr. Hier.

Manibus, pedibusq; conabor, mi sforzarò con tutte le mie forze,& diligentia. ¶ Ter. in

A in And. ſit quoque omnibus neruis contendam Ci. ad Q. fratrem, per manus declaratur induſtria conficiendi negocii, per pedes maturãdi celeritas, in neruis eſt ſitũ robur.

Manus manum fricat, vide fricantem.

Manum do, vide do.

Manibus ludere, vide ludo.

Manum impono, vide implano.

Marcet p.pr. è putrefatto, marcet, la virtu ſi perde ſenza auerſario, marcet ſine aduerſario virtus Sene.

Marceſcit pe.pro. ſi putrefa, marceſcit.

Mariani, non andamo a piedi ma co'l cauallo de' frati, non imus pedeſtres, ſed mulis Marianis. ¶ Milites enim Mariani pedib⁹ ibãt, & in equo ſedere, atque vehi mentiebãtur.

Mari fluuius, vide fluuius cum mari.

B Mare cœlo miſces, vel confundis, tu fai ogni coſa, ouer perturbi ogni coſa Li. Ver. Iuue.

Mare exhauris, tenti, te sforzi fare quello che non puoi, ouero fare quello che non ſe puo fare, ¶ Mare non poteſt exhauriri.

Mare vel pelagus malorum habes, hai ruine, calamitã, deſaſtri, trauagli grandi, immenſi, ſenza fine, & d'ogni qualitã.

¶ Mare eſt quædam res infinita.

Mare vitem prius tulerit, queſto è impoſſibile a fare, ouer mai ſarà, ſi farà. ¶ Maris ſalſitudo vitibus eſt inimiciſſima.

Maritimus cum ſit ne terreſtris fiat, Chi laſſa la via vecchia per la nuoua, il mal che va cercando ben lo troua. ¶ Sumptum eſt, ꝙ quidam cancer relicto mari paſcebat in agro conſpectus a vulpe ſtatim arreptus, & deuo-

C ratus eſt penituitq; deſeruiſſe mare.

Marito as aui atum pen.pro. do marito a mia figliuola, marito filiam Suet. in Veſpa. dicitur quoque maritatur arbor Col.

Martis filii, vide Iouis filius.

Marte meo feci hoc, queſto l'ho fatto di mio proprio ingegno, ouer ſenza aiuto di alcuno, ouer l'ho fatto da me.

Maſculo as pe.co. aui atum pro. ho pigliato, fermato, ſtabilito l'animo, animum maſculaui Apu. 2.

Maſculeſco is pen.pro. ſi fa maſcolo, maſculeſcit Plin. 18.

Maſſilia veniſti, vide è Maſſilia.

Maſtupror aris pe.pr. eſt manu virilia tractare Mar.

Mature eſt aduerbium pe.pro. preſto & moderatamente ſe n'è andato, mature iuit.

Maturius eſt aduerbium pe.co. vien piu preſto, venias maturius Pli. 1. epiſtolarum. D

Maturo as aui atum pen produ. noſtram vide grammaticen, eſt nec citius, nec ſerius, ſed medium quoddam, & temperatum, ſi parteno impreſcia, maturant.

Matureſco is pe.pro. la vua ſi matura, vua matureſcit Col.

Maximini caliga, vide caliga Maximini.

Maxime pe.co. eſt aduerbium, vide concedo, l'aſcolta volontieriſſimamente, molto di buona voglia, maxime audit, molto mi piace, maxime libet.

Mea eſt pila, il giuoco è mio, ouero ho vinto, vinciuto, ouer è in man mia. ¶ Plau. in Trucul. ſit quoq; noſtra omnis lis eſt, hoc ſumitur a iudiciis, illud a pilæ ludo.

Media voce cano, vide cano.

Medicor pe.co. aris atus pr. noſtrã vide grammaticen, & diſtillo. E

Medicum ſuperas vna litera, ſei vn mendico, furfante. ¶ Plaut. medico addendo. N. fit mendicus.

Medio tollitur, diſcedit, vide commutauit, & è medio.

Meditor pe.cor. aris atus ſum pr. vide antea, & noſtram grammaticen, ſi mettono in ordine per fuggire, ouero apparecchiano per fuggire, fugam meditantur, Col. de Apibus.

Medium vnguem, vide aufugio.

Megarenſium tuæ ſunt lacrymæ, fingi di lacrimare, di attriſtarti, dolerti. ¶ Hãc refert hiſtoriam Diogenianus, ꝙ Bacchius quidã Corinthius Clitii Megarenſium regis filiam duxit vxorem, ea defuncta Clytius complures virgines, & adoleſcentes miſit Corinthum, qui in funere deplorarent puellam fictis lacrymis. F

Megarenſem exercuit artem, & ideo tenuit, l'ha fatto con fraude, ouero altro ha in bocca, & altro in cuore, & per cio l'ha conſeguito, ottenuto. ¶ Megarenſes vituperabantur, ꝙ aliud ſentiebant, & aliud loquebant.

Meio xi ctum pe.pro. is cor. piſciano, meiunt.

Melioreſco is pe.pro. ſi fa meglio, megliora, melioreſcit Col. 2.

Meliore lapillo, vide appono.

Melior in te peius habet, chi ti fa meglio, peggio ne ha.

Melius eſſe ei nunciauit, gli ha detto che ſta alquanto meglio. Ci. Att.

Meliores nanciſcitur aues, dopo il male, trauagli,

A uagli, guai, ha hauuto bene. ¶ Auis ponitur pro augurio, quod obſeruabant antiqui.

Melle litum habet gladium, ha il mele in bocca, & la ſpada ſotto, ouero ha il mele in bocca, & il raſoio a la gola. Hiero.

Membratim eſt aduerbium pe.pr. l'hanno tagliato a membro a membro, membratim laniauerunt.

Memini pe.co. uide noſtram grammaticen.

Memoriter pe.cor. eſt aduerbium, lo diceuano a mente, memoriter referebant, pronunciabant, non memoria, memoriter meminiſſe Plau. in cap. Idem memoria memini, dicit teneo memoria, & memoriter.

Memoria poſt hominum, vide hic poſt.

Memoro as pe.co. aui atum pr. vide coniicio, te narro la hiſtoria, tibi hiſtoriã memoro.

B Memor, vide dignitatis.

Memoria repeto dixiſſe, mi recordo hauerlo ditto, mai piu fu inteſo, in omni memoria inauditum Ci. in Vatinium Teſtem, melius quam in omni tempore, mea memoria, in ogni tẽpo mio, Idẽ pro Sexto ſic memoria noſtra, ſuperiori memoria Ci. pro Cor. Balbo, memoria patrũ, in tẽpo de li anteceſſori, poſt hominum memoriam, vel poſt homines natos, dopo che ſi ricordano gli huomini Ci. in Piſo. & in Anto. & ſæpiſſime.

Mẽdax Atraphaxis, vide Atraphaxis mẽdax.

Mendico as aui atũ pe.pr. va acattando, mẽdicando, mendicat Iuue. mendicatus panis. Idẽ pecunias emendicatas Sue. in Cæſare.

Mens non ineſt centauris, tẽtamo fare quello che non ſe puo fare, ouer mandare ad effetto. ¶ Centauri nequiuerunt ſuperare

C Lapitas, poſſet quoque hoc habere vulgare, ſono litigioſi, & deſideroſi di quel d'altri, vt Centauri fuerunt appetentes aliena.

Mentem habent peregrinam, non ſtanno attenti a quel che ſi fa.

Menſa eſt tibi Solis, & ideo profundis, viui di gloria patri, ouer di ſpirito ſanto, ouero non ci ſtenti ad acquiſtare queſta robba, & ꝑ cio la ſbaraglie. ¶ In Aethiopia fuit pratum oium quadrupedum carne refertum, & vbi illuxiſſet cuilibet ad illud accedere epulum licebat, ſed indigenæ exiſtimabant copiã epularum diuinitus ſuppeditari, & hanc Solis menſam nuncupauere.

Menſuro arenam, vide arenam menſuro.

Mente concipit, vide ancoræ.

Mentior pen.cor. græce pſeudome, tiris ntitus pr. mentire, dice la bugia, ut tibi, dicitur a mente: quod eſt contra id, quod eſt in mente loquor, & differt a dico mendacium. Qui nanq; mentitur non ipſe fallitur, ſed alterum fallere conatur. Qui vero mendaciũ dicit ipſe fallitur, cũ credat ſe verũ dicere. vnde Nagichus vir bonus ait præſtare debet, ne mentiatur: prudens ne mendacium dicat, quod a menda.i. errore dicitur, quanquam aliter comperitur Pla. in Amph. dixero mendacium, & inferius compoſitis mendaciis, Cic. Tuſ. 4. cum Epicuro non multa, vt mea fert opinio, mentientem. Nati ſub ſidere Ingeniculi erunt mẽdaces, fugaces, callidi, fai il giouane, mentiris iuuenẽ Mart. Iuue. in 6. titulum mentita, Quint. de annis ſuis mentientium, abſolute. D

Meo as pe.co. aui atum pro. andano in occaſo, meant in occaſum. E

Merx vltronea putet, il piacer che ſi fa non domandato non piace, ouer non è accetto, ouer è ingrato Hier.

Mercor aris atus ſum pe. pro. compramo & non vendemo, mercamur, vel prętinamus, & non uendimus, dicitur mercor hoc a negociatoribꝰ regis Ci. de off. Ter. in Eun. cõſtruitur tanti, quanti vt emo, vide græca.

Mereo es rui itum pe.co. noſtram vide grammaticen, & facio, & do, nõ me hanno fatto ne mal, ne bene, nihil de me meriti ſunt.

Meretricor aris atus ſum pe.pr. facendo l'arte meretricia guadagnaua gran dinari, meretricando magnam demerebat pecuniam Gel. Col.

Meridio as pe.co. aui atum pro. mai dormo a mezzo di, nunquam meridio Gel. mangio a mezzo di, meridio Plau. F

Meridior pen.cor. aris atus ſum produ. eſt vt meridio.

Merito eſt aduerbium pe.co. Il ribaldo quando pate alcuno male a l'vltimo, ouero a la volta di dietro ce lo vuole, perditus vbi qd incommodi perfert merito tãdem, gli è accaſcato meritamente, degnamente, accidit merito.

Mergo is ſi rſum pe.pr. lo annegano, ma non abbaſſo, ouer in diuerſi modi, mergunt ſed non demergunt Lact.

Merſo as aui atum pe.pr. ſpeſſo, ouero ſpeſſe volte ſe annega, ouer mette ſotto acqua la pecora, merſatur ouis Col. 4.

Meſſe tenus propria uiue, compagno

A mio corteſe ſecondo, come hai la intrata fa la ſpeſa, ouer viue ſecondo la tua intrata, & poſſibilità Perſ. ¶ Sumiť ab agricolis ſecũdum redditum viuentibus.

Metam contingat, vide cõtingo, & a carcere.

Metas vitæ, chi va a la morte, nõ ride, qui ad vltimas vitæ metas abit, non ridet Apul.

Meticuloſe eſt aduerbium pe.pr. paurosamẽte sfracaſſano, rompeno, conſumano, deuorano lo eſercito de li nimici, meticuloſe pro terunt hoſtium copias Plan. in Amph.

Metior pe.co. iris itus, & enſus pro. meſura i campi, metitur agros, conſideraua, ſtimaua le delettationi, delectationes metiebatur Ci. in Cat. vai in ſu, & giu p li grandi ſpatii de le caſe, ingentia tectorum ſpatia metiris Hiero.

Metitis arenam, vide arenam.

B Meto is ſſui pe.co. ſſum pr. vide facio, miete le herbe, & tagliaſi li membri virili, metir hærbas, & virilia Lacta. 5. queſto niente me appartiene, ouer non me fa niente, ouer niẽte me è vtile, ouer non tocca a me, ouero di queſto non ne ho vtile, ne danno, ouer non ſi fa con mio pericolo, ne con vtilità, mihi iſtic nec ſeritur, nec metitur Plaut. in Epid. ¶ Sumitur ab agro, vide alii.

Metor aris atus ſum pe.pro. meſuro, metto il termino, meta a queſto territorio, hũc metor agrum, Li. ha poſto collocato, accampato l'eſercito vicino Roma, caſtra prope Romam metatus eſt.

Metuo is tui ſine ſup. pen. corr. noſtram vide grammaticen.

C Meũ eſt hoc promere, a me appartiene, ouer tocca, ouero officio mio è dir queſto, meus erit iſte labor, vide labor, ſono in poteſtà mia, meus ſum.

Mico as cui pen.co. il cielo ſplende, micat æther, la sbietta, emicat, giocamo a la morra, quando il figliuol piange, ouer fa ga, ga, nos micamus digitis, quando infans vagit. ¶ Micare digitis eſt per luſum digitos alios leuare, alios deprimere manu porrecta, vt numerus a digitis cognoſcatur, mices in tenebris, vide dignus eſt, il cuor mi trema per timore, cor timore micat, Oui.

Micturio pen. cor. is pro. continuamente piſciano, micturiunt.

Migro as pen. cõi. Manil. ſignisq; migrarent Ver. ueteres migrare coloni, aui atũ pr. sfrat ta, ſi parte di qua, hinc migrat, vide cõmuto.

Mihi comedas, uide comedo. D

Milito as pe.co. aui atum pro. ſto al ſoldo del Re, milito ſub rege, vide do.

Militauit cum Eraſinade, da ogni banda, parre gli è venuto, accaſcato male. ¶ Eraſinades dux Arginuſam obſederat, pugnatũ eſt infeliciter ad internitionem extincto cum aliis quotquot reſiſtebant cum duce.

Miluinos oculos nec effugere potui, non ho potuto ſcampare gli occhi acutiſsimi, ſottiliſsimi. Ap. 6. miluinis vngulis, rapace Pla.

Minerua inuita, vide inuita Minerua.

Minime eſt aduerbium pe.co. queſto l'hai la ſciato per ignorantia, o per negligentia? nõ per mia fe, imperitia, vel in ſcitia hoc omiſiſti, an negligentia? minime quidem.

Miniſtro as aui atum pe.pro. vide auiditer, gli porge il beuere, pocula miniſtrat Gel. E

Mintrar pe.pr. vide balar.

Minyio as aui atum p.pr. ha miniato il libro, & Gioue, librum Iouemq; minyiauit Pli.

Minor pe.co. aris atus ſum pr. minacciano la morte a' nimici, hoſtibus minantur mortẽ, noſtram uide grammaticen.

Minitor pe.co. aris atus ſum pro. ſpeſſo, ouer ſpeſſe volte, ouero ſuperbamente ci minacciano, nobis minitantur.

Minaciter eſt aduerbium pe.cor. me ha caeciato fuora con minaccie, eiecit minaciter.

Minimo eſt aduerbium pe.cor. poco ci mancò che non fui morto, minimo minus interii Apul. 1.

Minus eſt aduerbium pen.co. non l'ha fatto, minus fecit, vide minimo.

Minus habet mentis, vide conſuetudinem.

Miror aris atus ſum pe. pr. uide alienũ, troppo ſi ſtima, reputa, cõtiene, miratur ſe Mart. in hoc ſignificatu dicimus miror me, miraris te, & ſimilia. F

Mirabiliter eſt aduerbium pe.co. marauiglioſamente Ci. 1. de diuin.

Miſceo cui pe.co. es ſtum pro. perturbarſi il mare, miſceri potum, li porge il beuere, pocula miſcet Ouid. Ci. de finibus, miſcet mul ſum, uide mare cœlo.

Miſcebis ſacra prophanis, farai ogni coſa, ouero non hauerai alcuna conſideratione, riſpetto Horat.

Miſere eſt aduerbium pen.cor. molto l'ama, miſere amat Teren. è morto infelicemente, miſeramente, meſchinamente, miſere periit Cice.

Miſeriter

A Miſeriter eſt aduerbium pen.cor. meſchinamente,con gran miſericordia me ne pregaua,miſeriter rogabat.

Miſerabiliter eſt aduerbium pen. correp. eſt miſeriter.

Miſereor pen.cor.eris rtus ſum pro.noſtram uide grammaticen.

Miſeret pen.cor.ertum pro.ita me.

Miſereſco is pe. pr. noſtram uide grãmaticẽ.

Miſſiculo as pen.co.aui atum pro. continuamente,ouer ſpeſsiſſimo,ouero molto ſpeſſo me mandaua lettere, literas miſſiculabat Plau. in Epid.

Miſſito as pen.cor.aui atum pro. eſt miſſiculo Plaut.

Miſſum facio, uide commeatum, licentia li ſoldati,milites miſſos facit Ci.

B Miteſco is pe.pro.le fere nutrite in caſa ſi impiaceuoliſcono,ſanno manſuete,feræ domi educatæ miteſcũt Pli. la uelocità de i pomi che preſto ſi maturano, pomorum uelocitas cito miteſcẽtiũ,il mare fa bonaccia,ſi fa bonaccia, abbonaccia, mare miteſcit Apul.

Mitto is ſi ſſum pe.pr.ti mando il libro,mitto tibi,vel ad te librũ,cacciate fuora il timore, timorẽ mittite,laſſo i tutto le lacrime,lacry mas mitto,vide male loqui, l'ha inſagnato, ſtratto,cauato ſangue, miſit ſanguinem Ci. Att. Celſus.

Mitilat pe.co.auit pr.uide balat.

Mitius eſt aduerbium pe.cor.vide ago.

Modice eſt aduerbium pe.cor.parla moderatamente, & non immoderatamente, troppo,ſenza meſura, ordine, modice,non im-
C modice loquitur. Col. Sai poco, modice ſapis Pla.in Mil.Ci.Att.

Modeſte eſt aduerbium pe. pr. ha parlato diſcretamente,modeſtamente,modeſte locutus eſt.

Modico eſt aduerbium pe.co. poco dopo ſon retornato,modico deinde ſum regreſſus.

Modico ſecus progreſſus pulſaui oſtium vocaliter,partito nõ troppo lontano, ouer nõ troppo me allontanai,battetti la porta,chiamando,gridando dicendo o o,batto la porta fortemente,ouero molto ben chiuſa, ianuam firmiter oppeſſulatam pulſo.

Moderor pe.co. aris atus ſum pro.la fortuna regge gli huomini, fortuna moderatur,quel moderat homines Sal.

Modificor pe.co.aris atus ſum pr.ha pigliato la meſura,modificatus eſt Gel.1.

Modulor pe.co aris atus ſum pr.con meſura, D
& ragione de numero ho compoſto il uerſo,modulatus ſum carmen.

Mœcchor aris atus ſum pe.pro. io penſo fare le corna,ouer faccio le corna,mœcchor.

Mœreo pe.co.es pr.noſtrã vide grãmaticen.

Mœnia ex opibus,vide efficimus ꝑ mœnib9.

Moleſtum eſt,uide infenſus.

Moleſte fero,lo comportarò in patientia,patientemente,ouer nõ ſtarò,ſarò de mala voglia,nõ moleſte ferã,noſtrã uide grãmaticẽ.

Molior p.co.iris itus ſum pr.vide erigo,& demolior,noi apparecchiamo remuouere, leuare ſta mõtagna dal ſuo luoco, hĩc moliri montẽ ſua ſede paramus Li.9. hinc cũ corpore, uel aio ad aliquid agendũ mouemur, moliri dicimus,noi mettemo in ordine, apparecchiamo l'armata nel porto, molimur E
claſſem Verg.3.dicitur hauſter molitĩ pluuias, i.inducit,facit,il uento fa piouere,molimur inſidias quãdo meditamur,aut tẽdimus,pẽſamo,ordinamo inſidie, fraude, molimur iter,andamo,caminamo,ſemo ĩ uiaggio, molimur morã,tenemo in tẽpo,tardanza,molimur iacula,lãciamo,tiramo, menamo il dardo, molimur bellum,guereggiamo,facemo guerra, molimur habenas, gouernamo, me cõſtrẽgono fare tal coſe, me talia cogũt moliri Ver. Ci.in Phi.nihil aliud agebare, nihil moliri,edificar la fortezza,moliri arcẽ Ver.

Molo is ui itum pen. co. macinamo la farina, molimus farinam.

Molliter eſt aduerbium pen.co. ſi deue comportare di buono animo, quietamente, eſt F
ferendum molliter Ci. ti ſei gouernato delicatamente,te curaſti molliter.

Mollio pe.co.is iui itũ pr.ha mollificato,placato,mitigato i uenti,molliuit uẽtos Ge.hãno effeminato gli ai, molliuerunt aios Sal.

Molleſco is pe.pro. ſi placano, mollificano i cuori,molleſcunt corda.

Moneo es nui itum pe.co. ti auiſo, conſiglio, recordo,che ſtudii,te moneo vt literis incũbas,noſtram uide grammaticen.

Monſtrari digito pulchrum eſt, è bella coſa eſſer laudato Perſ.Horat.

Monſtrum alunt,ci è alcuna coſa,alcun uitio occulto Ter.in And. Monſtra nanq; ob pudorem clam aluntur,& occultantur.

Mora, non reſta ꝑ noi, ꝑ nos nulla eſt mora.

More Nicoſtrati,uide ego faciam.

Moram facio, vide commeatum, & manſito.

A Morbum morbo addit, dupplica il male.
Mordeo pe.co.es momordi ſum pr.do morſo ſu'l pane, mordeo panem, dice male de' ſuoi amici, amicos mordet, che offenda eſſa, quod eam mordeat Ter.
Mordeo genuino, vide frango genuinum.
Mordico as pe.cor.aui atum pro.queſto vino picca, pizzica la lingua, hoc mordicat vinū linguam, eſt quoq; mordeo.
Mordicus eſt aduerbium pe.co. vide edo.
Mordicus virtutem tenere debemus, douemo con gran pertinacia defendere la virtu Ci. Acad. 1.
More alieno eſt mihi viuendum, vide alieno eſt mihi.
More bellux non maiorum, vel in morem belluæ non maiorum hoc facis, queſto il
B fai a modo di beſtia, & non de gli anteceſſori, Verg. in Geor. Ouid.
Morem gero, vide certum eſt.
Morigeror pen.cor.aris atus ſum pro.eſt morem gero.
Moror pe.co.aris atus ſum pr. quando vuoi, ſono, ouer ſto in ordine, vbi uis, nō moror, non faccio gran ſtima, conto, ouer non curo de la tua dote, nihil moror tuam dotē. Pla. in Aul. ſteſſimo ne l'eremo, in heremo moraremur Hier. non recuſo li tuoi premii, tua non moror premia, noſtram vide gram maticen.
Mortario aquam, vide aquam in mortario.
Mortem cum vita commutauit, vide commutauit mortem.
Mortuus homo non mordet, vide homo mortuus.
C Mortuum vnguento perungis, ci perdi le ſpeſe, ouer ci fai ſpeſe ſuperchie, o tardi lo ſoccorri, aiuti, ſouuieni. ¶ Moris erat apud Aegyptios maxime defunctorū cadauera, ne putreſcerent, vnguentis perungere.
Mortuo vectigal, tributum, vide a mortuo.
Moto as aui atum pe.pro.continuamente, ouer frequentemente muouono l'ombre, motant vmbras Verg. in Buc.
Moueo es pe.cor.ui tum pr. muouono i libri da la tauola, libros è tabula mouent, ſcacci gli veri heredi, veros hæredes moueat Cic. 3. de officiis, le tue parole mi perturbano, tua me mouent verba Oui. cō parole ho fat to coſa atroce, crudele, moui tragœdiā, che adunq; ti cōmuoue? qd ergo te mouet? agit?
Mouebo Acherōta, vide Acherōta mouebo.

Mouerunt Camerinam, esſi proprii, ouer eſſi medeſimi s'hanno fatto il male Vergil. 3. D
¶ Camerina eſt palus, & oppidū in Sicilia, quæ cum olim ſiccata peſtilentiam creaſſet conſuluerūt oraculum, an eam penitus deſiccare præſtaret: vetuit deus Camerinam moueri, at ciues exſiccarunt oraculo non obtemperantes, ceſſauit peſtilentia, ſed per eam ingreſſis hoſtibus pœnas oraculi neglecti dederunt.
Mox eſt aduerbium, menati la mano per lo petto, & poi parla, te ipſum trutina, & mox loquere Ci. ſubito verrà, q̄ mox veniet: poco dopo l'ha ditto, mox retulit Ci. de di. 2.
Mucet pe.pr.cuit cor. il pane, & non il vino è muſto, fracido, panis non vinum mucet Cato de re ruſt.
Muceſcit pe.pro. il vino vien di muſſa, vinum muceſcit Pli. 14. E
Mugit iuit, itum pe.pro.iit cor. vide balat, ſolum, vēti, & tonitrua mugire dicuntur Ver. 6. Lact. 7.
Muginor pen.cor.aris atus ſum prod. mentre mormori d'alcuno, mai mi reſcriui, de aliquo dum muginaris, reſcribis nunquam Ci. ad Att. li. 21. Lucil.
Mulceo pe.cor.es, lſi, lſum, ctum pr. placano l'aere, & mitigano il mare, mulcent aera, & fluctus, hanno delettato le orecchie, haures mulſerunt Hier.
Mulgeo pe.cor. es xi lctum pro. mogneno le pecore, mulgent pecora.
Muliebriter eſt aduerbium pe.cor. non è ſpauentata, atterrita da femina, ouer da coſtume de femina, nō muliebriter ē territa Iuſt. F
Muli Mariani, vide mariani.
Muli mutuum ſcabunt, uide fricantem.
Multa cadūt inter calicem, ſupremaq; labra, molte coſe accaſcano, caſcano, da hora in ponto. ¶ Gel. Ancæus cū vitem ſereret grauiterq; miniſtris inſtaret, ingereretq; quidā operis tædio cōmotus in herū, negauit futurū, vt ex ea vite herus vnquā vinū guſtaret, poſt vbi vitis pueniſſet feliciter, & vuæ maturauiſſent, herus geſtiēs ſeruū eundē acceſſit, & vt ſibi vinū infundat, iubet, deinde calicē ori admoturo, nunciat a ſeruo vinetum ab apro vaſtari, quo audito Ancæus depoſito poculo in aprū fertur, a quo interuenādū percuſſus interiit, vide inter os, & offam.
Multi ſunt thyrſigeri, pauci Bacchi, hanno piu vētura che ſeno, giudicio, ouer ſō piu le voci,

A voci, che le noci, ouero ſono ſtimati hauer molto, aſſai, & hanno poco, ouero niente. ¶ Multi mortalium habēt virtutis inſignia aut famam,& tamen vera carent virtute. Sumitur a bacchanalium cerimoniis, i quibus thyrſos.i. haſtas viteas quatiebant afflati furore: fit quoq; non omnes,qui habēt citharam,ſunt citharœdi Var. de re ruſt.2.

Multifacio is pe.cor. eci ctum pro. molto ſtima la virtu, virtutem multi facit, vel multi virtutem facit.

Multis vicibus: vide bis.

Multoties: vide bis.

Multo as aui atum pe.pr. noſtram vide grammaticen,ſarò priuato de la patria, multabor patria Verg.

Mundo as aui atum pe.pr. leuamo, nettamo, purgamo il fango da li panni, luto pannos

B purgamus.

Mundule eſt aduerbium pe.co. chi viene impreſcia, ouero a ſcauezza collo, non porta la veſta nettamente, pulitamente, qui perniciter venit, non portat veſtem mundule Apul.2.

Muneribus aguntur cuncta, vide ago.

Mungo is xi ctum pen.pro. me netto il naſo, mungo naſum.

Munus vel munuſculum mitto Leuidenſe, te mando vn preſente vile, ouer di poco prezzo, valore, ouer che poco vale Ci. ad Dolobellam. 9. epiſtolarum. Leuidenſa veſtis eſt genus raro, tenuiq; textu, olim inter hoſpitum xenia veſtes mittebantur.

Munero as pen.cor. aui atum pro. l'ha munerato, remunerato premiato di ſocietà, ſocie

C tate munerauit Macrob. Cice. pro Deiotero, dicitur & muneror eos rebus Apu.4.

Municipatim pe.pr. il manda città, per città, ouer per le città, municipatim mittit.

Munio ii pe.co.is iui itum pr. vide inueſtigo, fortificano, reparano le mura, ſiepe, foſſe, muros, ſepem, foſſam muniunt.

Mures nō capit Elephantus, vide Elephātus.

Murem pro leone oſtēndit, exhibet, ha promeſſo coſe grāde, forte, amirāde, & poi non fece niente. ¶ Sumitur a beſtiariis multa ingentia, & fortia vt Leonem promittentibus, mox ridiculi cauſa murem oſtendentibus.

Mus albus noua quærit, l'huomo laſciuo, libidinoſo cerca coſe noue. ¶ Mures domeſtici maxime albi ſunt ſalaciſſimi Aelianus. 12. hinc murem libidinoſum vocat Mart.

Muſas inter graculus, vide graculus. D

Muſcat auit pe. pr. le oliue ſe commogliano, copreno de capelli veneri, muſcantur oliuæ Colum.

Muſſo as aui atum pe.pro. mormorano in occulto, parlano ſecreto, ſotto voce, lingua, in occulto, muſſant Verg. Enni. dubitano dirlo, dicere muſſant Verg. Ita citto, tace, non parla, muſſat Ter.

Muſſito as pen.co. aui atum pro. parlaui con eſſa, cum ipſa muſſitabas Pla. continuamente mormorauano, parlauano ſecreto, ſotto voce, lingua, muſſitabant Li.

Muſtellam hodie habebitis, hoggi non hauerite bene, ouero hoggi hauerite mala ſorte, augurio, ventura, ouero hoggi ſarà mal ſegno per voi. ¶ Id animal eſt infauſtum, inauſpicatumq;.

Muſtellæ ſæuum committis, das, li doni, dai B coſa che gli piaccia, aggrada, attalenta, ouer gli dai coſa che ne è molto auido, deſideroſo. ¶ Gaudet hoc animal præcipue ſæuo.

Mutio ii pen.cor is iui tum prod. non ho ardire, far muto, parlare ſotto voce, lingua, pian piano, nil mutire audeo Teren. in Andr. Perſ.

Muteſco is pe.pr. dicitur a muteo es, ſta citto, tace, non parla, muteſcit Lact. in 7.

Mutilo as pen.cor. aui atum pro. ha tagliato, ſpezzato, ſminuito il legno, huomo, mutilauit lignum, hominem.

Muto as aui atum pe.pr. barattamo, cambiamo le mercantie noſtre con le voſtre, noſtras cum veſtris mutamus merces Perſ. Salu. Lucil. ha mutato giudicio, mutauit iudicium: mi penſo di queſto fatto, ouer mi pento hauerlo fatto, muto factum Terent. in F Andr.

Mutito as pe.cor. aui atum pr. faceſſeno a vicenda, mo vno, mo vn'altro, mutitarent Gel.2. Cap.24. noſtra vide collectanea.

Mutuo as pe.cor. aui atum pro. noſtram vide grammaticen.

Mutuo eſt aduerbium penultima correp. ſe amano a vicenda, ouero l'vno ama l'altro, amant ſe mutuo.

Mutuo animo, vide animo mutuo.

Mutuas tradunt operas, vide fricantem.

Mutuum muli ſcabunt, vide fricantem.

Mutuum teſtimonium date, vide do.

Myconius quidam te poſtulauit, vn capo ſpelato, caluo te ha dimādato. ¶ Ter. Myconii

A e capite ſunt caluo.

Myſorum ſunt Neapolitani præda, i Napolitani ſono moleſtati, offeſi, & non fanno ſtima, ouero non curano far vendetta. ¶ Myſi quondam finitimorum incurſionibus vexati non curabant de vlciſcendo.

Myſorũ omnibus es vltimus, poſtremus, ſei tenuto, ſtimato da pezza da piedi, da poco, da niente. ¶ Ci. Myſi nanq; populi ridiculi & deſpicabiles ſunt.

NANCISCOR nactus, pe.pr.eris co. noſtram vide grammaticen.

B Nacta occaſione, vide ignoro.

Nactus ſum virtutem, ho acquiſtato virtu, per uentura, caſualmente hò trouato il tuo compagno, tuum ſum nactus ſocium.

Narem lotus aceto, vide aceto mordaci.

Naris obeſæ, vide aere ſub.

Naris emunctæ, vide aceto mordaci.

Nare ſuſpendo, vide derideo.

Narro as aui atum pe.pro. tu mi conti, reciti, narri il fatto, ti cõterò, narrerò fuota, ſi mihi factum narrabis, enarrabo.

Narro fabulam ſurdo, vide fabulam.

Naſo ſuſpendis adunco, mi deleggi aſtutamente, Horat. Perſ. fit quoq; naſum Rhino-

C cerotis habes. ¶ Martia. ſimilitudine cornu Rhinocerotis formas naſum criſpantẽ: atq; repandum ꝙ facile quemuis irridere potes.

Naſturtium edo, vide edo naſturtium.

Naſum Rhinocerotis, vide naſo ſuſpendis.

Nati è quercu, vide è quercu.

Nati è ſaxis, vide è quercu.

Nato as pe.co.aui atum pr. noſtram vide grãmaticen, parte terræ natantibus radicibus, ait Col. 3.

Nato ſine cortice, ſon libero, ſon grande, nõ ho biſogno di maſtro, di guardiano. ¶ Trahitur a natantibus, qui cum incipiunt natare, cortices ventri ligãt, mox ſine his natãt.

Nato in torrentem, mi metto a fare coſa impoſſibile, & che nõ la potrò mettere in eſecutione, effetto, ouero che non la potrò ottenere, finire. ¶ Sumitur a torrente, qui nõ facile tranſitur. D

Naturæ legi conceſſit, vide commutauit.

Natus aere craſſo, vide aere.

Natus ſum, per mia fe, ouer ſe dio mi guardi queſti non li conoſco, ouer non ſo chi ſi ſiano, profecto hos eſſe natos non cognoſco.

Nauci homo, vide homo nauci.

Nauci es, ſei da niente Plau.

Nauci facio, vide facio.

Naues pollicitus onuſtas dedit, ti ha fatto, dato grandiſſime promeſſe.

Naufragium commune, vide commune naufragium.

Naufragium facio, vide facio.

Naui eadem es, vide eadem es naui.

Naufrago as pe.co.aui atum pro. ſono andati trauerſi circa la fede, circa fidem naufragauerunt Hiero. dicitur & naufragor aris deponens. E

Nauis ſalaminia eſt tua, la tua naue è velociſſima, ouer va come vna anguilla, come vn vento. ¶ Vel ſumitur a bello naua li aduerſus Xerſen apud Salaminem geſto, vel a triremibus, altera nanque Salamina vocari conſueuit.

Nauiculor pe.co. aris atus ſum pro. vo a piacere per mare, nauiculor Mart.

Nauigo as pe.co.aui atum pro. noſtram vide grammaticẽ: nauigo in portu, vado, vide in portu, & Antyciram.

Nauigatio non contingit tuta omnibus inter Cyaneas, vide non omnibus.

Nauo as aui atum pe.pr. horamai che ho tẽpo me affrettarò, accelerarò, a lo ſtudio, ſtudiarò, poſtquam mihi vacat, literis operam nauabo, mi pare hauerti demoſtrato F cõ effetto il mio aiuto che ſon venuto quà, mihi videor, operam nauaſſe: ꝙ huc venerim Cice. 2. de Orat. potemo demoſtrare la noſtra beneuolentia verſo te, noſtram in te beneuolentiam nauare poſſumus. Ci. App. ¶ Trahitur a nauium celeritate.

Naulum perdere ſtultum eſt, perdere, mettere de capitania, è pazzia. ¶ Trahitur a nauigantibus, ne perdant naulum, id eſt pretium.

Nauſeo as pe.co.aui atum pr. vide hõ nauci.

Nebulo, vel tenebrio, vel aliquanto tardiuſculus es, ſei vn maccarone, menchione, beſtione, goffo, ſciocco.

Nec ara, nec fides, vide ara nec.

Nec caput, nec podes habet, non ha, ouero

non

A non c'è ne principio, ne fine, ne capo, ne piedi Ci. Curio.

Ne caprea contra leonem pugnet, non contraſta, pugna, habbia da dire vn minimo cõtra vn potente, potentiſſimo. ℂ Caprea eſt paruum animal & imbelle: Leo bellicoſiſſimus, & potentiſſimus.

Neco as cui pe.co. aui ctum atum pr. il nimico, & la fame occide il pouero, inimicus, & fames necat pauperem Quint.

Necto is xum pe.pr. xui cor. legano li panni, nectunt pannos: vide ex arena.

Nec ſeritur, nec metitur, vide meto.

Negligo is pe.cor. xi ctum pro. lo ſcholaro fa poco ſtima de le mie parole, ouero ſi getta dietro le ſpalle le mie parole, diſcipulus negligit verba.

B Negligenter eſt aduerbium pe.pr. vide curo.

Negocior pen.cor. aris atus ſum pro. faccio facende, mercantie, negocior Cice. de offic. lib. 3. & pro Pomp. Cæſ. 7. Liui. 5. vide beneuerto.

Negocium, hai gran trauagli in queſta tua facenda, in hoc tuo negocio eſt tibi plurimum negocii: è gran pericolo l'andar per mare, magnum eſt negocium nauigare Ci. ad Att. 5. Cæſ. 2. neq; eſſe quicquã negocii, cum prima legio in caſtra veniſſet, cõ gran fatica, affanno ſe acquiſta credito, magno negocio comparatur autoritas, exiſtimatio, opinio, fides: queſto lo puoi fare facilmente, ſenza difficultà, nullo negocio id facere potes Ci. At. & pro Roſcio come ti fai cauahero, ſuperiore con queſto, quid huic negocium eſt. ne la feſta ogniuno diſmette, ceſſa da le ſue facende, in die feſto vnicuiq;
C è negocio eſt ocium, vide ignominioſum, negociis diſtrictus, vide diſtrictus, negocioſus, vide diſtrictus, a' religioſi piaceno, attalentano le virtu contemplatiue, & nõ actiue, religioſis ocioſę, & nõ negocioſæ placẽt virtutes: ocioſas virtutes contemplatiuas, negocioſas politicas appellat Macro. 1. & 2. in ſop. ocioſus pacificus Cic. pro Marc. non modo armatis ſed etiam ocioſis minabatur: ocioſam libertatem nuncupat Treb. ocioſus deſes, & nõ neceſſarius Quin. 1. nõ ocioſas velim ſententias Plin. pecuniæ ocioſa, & ſtulta oſtẽtatio. Quint. 8. ocioſam orationẽ ſuperfluã vocat, ocioſus ad agendũ non aptus Macr. 7. Satur. ſiniſtrã ocioſiorem, dextram negocioſorẽ appellat Pla. in Mene. nõ ocioſos homines decuit eligi; ocioſus nõ cogitabũdus Quin. 4. Saluſtiana breuitas ocioſum lectorẽ minus fallit, ocioſam ætatẽ appellat ſenectutẽ Ci. ad At & in ſenectute, cõpono negociũ, vide compono negocium, facio, faceſſo. vide faceſſo, non ti pigliar tanto penſier, ouer tu hai il pẽſier d'altro, ouer tu hai il penſiero del roſſo, tu tibi alterius negocia habes, vide habes, negociũ gero, tracto, vide gero negociũ: conflo negociũ, vide comparata, che hai da fare in queſta coſa? quid iſthic tibi negocii eſt? quid negocii eſt. i. refert Ci. Tuſ 1. quid negocii eſt hęc poetarũ, & pictorũ conuincere, & pro Milo. ſtatuta ſacrificia noſſe negocii nihil erat, negociũ exhibeo, impono, iniungo, vide exhibeo, & lucernã, dare negociũ eſt rem committere Pli 18. vide do, delecto negocii non dicitur, ſed delecto ociũ Cælius vbi delectẽ ocium, E
præpono te negocio eſt facio te in negocio curatorẽ Ci. ad Q. fratrẽ negocio præpoſuit, depono negociũ eſt infectum relinquo Ci. ad Att. priuſquam noſtrum negociũ aut confecerimus, aut depoſuerimus, impẽdet negocium quando periculo laborat dixit Ci. ad Att. in. 2.

Ne in Apio, vel ne inter, apia quidem ſunt, non hanno fatto niente, non han pur dato principio, non hanno pur cominciato. ℂ Sumitur ab ortos ingredientibus, antiquitus enim ortorum ambitus Apio cõſerebatur, quem qui non dum præteriiſſent, velut in orti limine adhuc eſſe videbantur.

Ne maior pede, vel ſupra pedem ſit calceus, F
nõ fare oltra le forze tue, ouer' oltra la tua poſſibilità, ouero non volere ſaper piu di quel che ſai.

Neomenias latinas, vide ad Calendas.

Ne mihi Suffenus eſſem, non foſſe pazzo, vanaglorioſo, vantadore, laudatore, amiratore de le mie coſe. ℂ Catullus, Suffenus fuit poeta ineptiſſimus in aliorum vitia dicax, ad ſua cæcus.

Nempe pe.pro. eſt aduerbium confirmantis, certo, certamente è coſi, nempe ſic eſt.

Ne multa, vel plura, accioche nõ dica piu parole Ci. pro C. Memmio, & in Verrem.

Ne multis, emitur, accioche non ti tenga in molte parole, ſi compra Ci pro Clu.

Neo p c. neui tum pr. noſtrã vide grãmaticẽ.

Neptolemin, vel Neptolemica, vel Neptolemica fuit vindicta, quello che ha

A fatto ad altri, è poi ſtato fatto a lui. ¶ Neoptolemus Achillis filius Priamum in ſacris occidit focis, ſic ipſe apud Delphos ad Apollinis aram occiſus fuit.

Ne pelle quidem tectus tantum accipit laborem, non ha pur la pelle di ſopra, & piglia tanta fatica.

Nepam imitaris, vide imitaris.

Nephalium qui ſacrum, vel ſacrificium celebrat, non carpitur, chi mangia ſobriamēte, non è ripreſo. ¶ Sumitur de conuiuio vehementer ſobrio, Nephalos enim ſobrios latini nuncupant: id ſacrificii genus apud Athenienſes exhibebatur.

Nepotor aris atus ſum pen.prod. viue luſſurioſamente, lautamente, nepotatur. Tertullianus.

B Neptuni filius, vide Iouis filius.

Neq; mihi mel, neq; apis eſt, non ho del dolce, ne de l'amaro, ne'l buono, ne'l triſto, nō ho vtilità, ne danno, nō odora ne ſpuzza come la merda de lo ſparauiere. ¶ Apis aculeata nocet, ideo non profertur quod incommodat: mel vero eſt dulce, & vtile.

Neque natare, neque literas nouit, è indottiſſimo, ignorantiſſimo, di groſſiſſimo ingegno. ¶ Suet. in Auguſto Pueri nanq; Athenis, & Romæ literas, & natare ſtatim diſcebant.

Neq; quantum Luſciniæ dormiunt, dormeno molto poco. ¶ Luſciniæ vernis mēſibus per totam fere noctem cantant.

Nequeo is itum, pen corr. quiui produ. vide concido.

C Nequiter pen.cor. eſt aduerbium, vide diſco, & expedio.

Nequiſſimus bipedum, vide bipedum.

Nequicquam pe.pr. eſt aduerbium, in uano, indarno l'hai pigliato, nequicquam ſumpſiſti, nō è graſſo, nequicquam eſt pinguis.

Neſcio pe.cor. is iui pr. l'animo me ſta dubio, & non ſa che ſi fare, animus pendet, & facienda neſcit, non ſa conoſcere che differētia è, tra il dishoneſto, la vergogna, & l'honore, honeſta inguinis, & capitis quæ ſint diſcrimina neſcit. ¶ Iuue. inter honeſta corporis membra caput primum obtinet locū, & ideo nudatur: quæ vero ſub ventre ſunt vt inhoneſta teguntur.

Neſcius huius rei, vide compertum.

Ne ſis mihi patruus, non mi reprendere, non m'eſſere maſtro, ouero non me voler'eſſer maſtro de caſa, ne tutore, ouero non te im- D pacciare di me, ne de le coſe mie. ¶ Horat. pueri olim ob mores edocendos, & pudicitiæ ſynceritatem patruis, cum ſint parentibus minoribus ſeueriores, committebantur ad erudiendum.

Ne ſupra pedem ſit calceus, vide ne maior.

Ne ſutor vltra crepidam iudicet, non voglia giudicare oltra l'arte, ouer officio ſuo, ouer oltra quello che gli appartiene, conuiene, ſta bene. ¶ Apelles pictor vt Pli. 35. perfecta opera proponebat tranſeuntibus, atq; poſt tabulam latens vitia, quæ notabant, auſcultabat, ferunt a ſutore reprehenſum: ꝙ in crepidis vna intus pauciores feciſſet anſas, eodem poſtero die ſuperbe emendationem priſtinæ admonitionis cauillāte circa crus, indignatum proſpexiſſe denuntiantem ne E ſupra crepidam ſutor iudicaret.

Ne temere Abydum, vide Abydum.

Ne teruncium quidem ſumpſit, non ha pur pigliato vn caualluccio, bagattino, quatrino, teruncii facit inimicos, ſtima da pochiſſimo, da molto poco i nimici Pla. non ci hauere da ſpendere vn caualluccio, bagattino, teruntium ſumptus nullum fore. ¶ Cic. ad Att. eſt genus minutiſſimi numiſmatis.

Ne tria quidem Steſichori noſti, & omnes tenes ſub pedibus, non ſai vna lettera, ouer tre lettere, ouer tre ciceri, & tieni ogni huomo ſotto i piedi. ¶ Steſichori poemata epodica ſunt trium generum: Strophe eſt prima ſeries variis metrorum generibus: Antiſtrophus eſt iteratus recurſus per eadem quaſi genera. Epodus eſt diuerſi carminis F accentio.

Neue id a te, neve ab aliis quæras, accioche queſto non lo poſſi domandare da te ne da altri Ci. Lentulo, & de Orat.

Ne verba pro farina, vide farinam.

Ne vnquam facias, in neſſuno modo il fai.

Ne unquam eſſe hominis puto officium, penſo non eſſere officio d'huomo.

Ne unquam graue uiſum eſt, non molto graue, moleſto gli è parſo.

Nexo as um pen.prod. ui cor. il legano con li nodi, nexant nodis Verg.

Nicoſtrati more, uide ego faciam.

Nicto as aui atum pe. pr. non ceſſano continuamente cennare, accennare, far cenno, muouer gli occhi, nictare nō deſinūt Pli. 11.

Nidifico as pen.cor. aui atum pro. gli uccelli ſi fanno

A ſi fanno il nido, aues ſibi nidificant Ver.

Nido pennas maiores, vide pennas.

Nidulor pe.cor.aris atus pr.fanno il nido, nidulantur Pli.11. in queſti di couano le oua, in his diebus nidulantur Var.

Nigreo grui pen.corre.es produ. ſon negro, nigreo.

Nigreſco is pe.pr.ſe fa negro, nigreſcit.

Nigro as aui atum pe.pro.il faccio negro, nigro murum, è negro, nigrat Col.

Nigrico as pe.cor.aui atum pr.è vn poco, ouer alquanto negro, nigrat Pli.10.

Nigris auibus, vide auibus fuſcis.

Nihilominus pe.co. niente manco mi conſumo, nihilominus conficior Ci.

Nihil ab Elephante differs, & dicta perpendere neſcis, ſei grande, & beſtiale, & nó ſai
B conſiderare quello che l'huomo te dice. ¶ Elephas enim eſt animal magnũ, & iners,

Nihil eſſe ad rem, vide eſſe ad rem.

Nihil ad verſum, vide ad carmen.

Nihil ad carmen, vide ad carmen.

Nihil ad noſtram, non è da aſſimigliarſe con la noſtra, ouer non è a comparatione, ſimitudine con la noſtra Terent.in Eunu.Cice. in Orat.

Nihil de vitello, non voglio piu la prattica tua, hauendome dato del peggiore, ouero del piu triſto, & non del megliore, ouer del buono, tuam repudio conſuetudinem, cum mihi de vitello nihil dederis. ¶ Quidam vt Cice. de diui. 2. ſopniauit ouum, retulit ad coniectorem, qui ſignificari theſaurum reſpondit, & vbi ſopniauerat, ouum videre vt
C eſtoderet, fodit, aurum reperit circumtectũ argento, coniectori paulum argenti miſit. coniector accipiens dixit, nihil de vitello dedit.

Nihil differs a Chærephonte, vide Chærephonte.

Nihil ex agro, vel rure dicis, loqueris, non dici, parli coſe vile, minime, di poco prezzo, ſtimatione. ¶ Parum elegans, expolitum, & quod eſt triuiale ex ægro dicitur profectũ: contra quod eſt feſtiuum, lepidũ, id vocant ciuile, ac vrbanum.

Nihili homo, vide homo nauci.

Nil, vel nihil eſſe mihi religio eſt dicere, poſſo giurarti che non ho niente al mondo. Terent.

Nimia iactatio, vide iactatio.

Nimis p.co.eſt aduerbiũ, vide garrio, lepide.

Nimium pe.co.eſt aduerbium idem eſt, quod D
nimis, vide tribuo.

Nimirum pe.pro eſt aduerbium, certamente l'ha ditto, nimirum dixit.

Ningit pe.pr.noſtram vide grammaticen.

Niſi pe.co.lo farò ſe non ti parti, facia mniſi abis, vide conquieſco.

Nitor nixus, vel niſus pr.eris cor.ſi ferma, appoggia, ſoſtiene in la lancia, nititur haſta Verg.6.coniectura nititur Ci.1.de diui.ſi gouerna con la ſua authorità, ſua nititur authoritate Ci.de off.1.ne forzamo, ingegnamo di ſaperlo, ſcire nitimur, volando con le ale pare, paribus nitens alis, andãdo per terra lo ſcarpicciò, preſſit humi nitens Ver.

Nitor contra torrentẽ, vide contra torrentẽ.

Niteo tui licet negent Gel.12. enituit pe.co.
es pro.riſplende, luce, nitet. B

Niteſco is pe.pr.ſi fa ſplendente, lucente, lucido, niteſcit.

Nitido as pe.co.aui atum pro.li ferri ſi fanno lucenti, ſplendenti, ſi poliſcono, ferramenta nitidantur Col. 12.

No as aui atum pe.pr.nuotano, nant.

Nobilito as pen.cor.aui atum pro. ilquale lo adornano, fanno nobile le uirtu, quem uirtutes nobilitant. te fa noto la crudeltà, nobilitat crudelitas Ci.

Noctesq; diesq; ſtudent, ſempremai, continuamente ſtudiano.

Noctu penult.produ.eſt aduerbium, uide incumbo.

Noctuas portas Athenas, porte l'acqua al mare, ouer porti la robba doue ne è abbon-
dantia. ¶ Athenæ abundãt noctuis auibus. F

Nodo as aui atum pe.pr.uide enodo.

Nodus Herculanus, uide Cordiano.

Nodum in ſyrpo quæris, ſei troppo ſtrano litigioſo, ouer truoui, metti il pelo nel'uouo. ¶ Ter.in And.Plau.in Mene.Enni.Hie. ad Panmachium: Eſt & rem duram in ænigmate ponere: Syrpus enim eſt ænigma Gel.in.12.cap.6.

Nodum ſoluit, uel expedit, facilmente eſpediſce queſto fatto impedito, imbrogliato. ¶ Ci.ad Att. Sumitur a Midæ curru in templo repoſito, qui nodis erat connexus inexplicabilibus, quem Alexander magnus gladio ſoluit, qui & Cordianus dicebatur nodus a Cordio Midæ filio & Herculeus, uel Herculis nodus, in quo neq; principiũ, neq; finis conſpicitur, uide Cordiano.

Nolo

A Nolo nouis pe.pr.lui.co.vide ara.
Noli irritare Crabrones, non voler riſueglia re i caui che dormeno. ¶ Plau.in Amp.Crabro eſt affinis Veſpis armatus aculeo peſtilentiſſimo, vbi pupugerit, nocet, & inſtigat, à qua ſimilitudine ſolemus iratos ꝓuocare.
Nomina facit, emit ortos, ſe fa debiti, compra gli orti Cic.de offic.3.
Nomino as pe.cor. aui atum pro. lo chiamano, nominano, hanno poſto nome re, tegē nominant.
Nomina tria habeo, vide habentem tria.
Nominatim penu.produ.eſt aduerbium, vide appello.
Nomine tuo, vide cauſa tua.
Non abſq; , vel ſine Theſeo feciſti, non l'hai fatto ſolo, ouer ſenza cōpagno, aiuto, ouer
B non è ſtato ſenza aiuto. ¶ Nihil faciebat Pirithous ſine Theſeo, iuuit quoque alios Theſeus.
Non certatur, vel non eſt certamen de oleaſtro, ſi contraſta, pugna, ſcaramuccia di coſa d'importantia, ouero d'vn gran dinaro. ¶ Fit cum agitur de re ſeria, ac pecuniaria, non de nugis, gloria, aut corollis, vt fit in pleriſque certaminibus.
Non eſt, ꝙ timeas, non hai coſa da temere Mart.Pli.1.epiſtolarum.
Non eſt oleum in lecytho, nō ci lieui acqua, ouer non ci vaglione prieghi. ¶ Fit cum nō eſt locus precibus apud inexorabilem.
Non eram ſoluendo, vide fidem ſolui.
Non eſt Dithyrambus, vide Dithyrambus.
Non eras in hoc albo, non eri in queſto nu-
C mero. ¶ Pli.in præfatione, ſumitur ab albata tabula, in qua ſcribebantur nomina iudicum.
Non eſt datum cuius Corinthum appellere, vide Corinthum. ¶ Hor.& Gel.in 1.ad Laidem Meretricem referunt. Lais Corinthia ob elegantiam, venuſtatemq; formæ grandem demerebat pecuniam, & nemo diuitū niſi qui dabat, quod poſcebat, admittebatur, & ſic exhauriebatur, vt alii, quòd puellæ ibi proſtabant, & mercatores pecunia exhauriebant.
Non fit, vide facinus magnum.
Non habeo quod accuſem ſenectutem, non ho coſa, per la quale poſſa accuſare la vecchiezza. Cic.in Senect.& pro Milone, & ad Cælium.
Non ignoro, vide ignoro.

Non ires, non ci doueresti andare. D
Non modo, vide abdico, & noſtram grammaticen.
Non omnes qui habent cytharam, vide multi ſunt.
Non omnibus dormio, ſo che me fare, ouero ſo il fatto mio. ¶ Ci.ad Att. Cipius, qui Pararenchus dictus fuit, ꝙ rōchos naribus ſimulabat, quo impunitius ipſa mœcharetur.
Non omnibus tuta inter Cyaneas petras cōtigit nauigatio, ſe colui l'ha ſcappata, nō ſo ſe tu la ſcapperai, ouer ſe a quello gli è venuta, accalcata buona, non verrà coſi a te. ¶ Cyaneæ per Byzantiaci oris anguſtias aſperrimum nauigantibus faciunt tranſitū.
Non redderes, non ci lo doueresti rendere Plau. in Trinumo.
Non ſemper feriet, quodcunque minabitur E arcus, non ſempre otterrà quel che deſidera Horat.
Non ſine Theſeo, vide non abſque.
Non ſolum feci hoc, ſed etiam retuli, non ſolamente l'ho fatto, ma detto.
Non ſum ſoluendo, vide fidem ſolui.
Non videmus manticæ quod in tergo eſt, nō vedemo li vitii noſtri. ¶ Catullus. finxit Aeſopus ſingulos homines binas habere mãticas.i.peras; alteram ante pectus in quã aliena immittimus vitia reprehendentes, in alteram a tergo depēdentem noſtra ab aliis inmittuntur vitia.
Noſco is ui otum pe.pro.lo conoſcono, noſcunt.
Noſcito as pe.co.aui atum pr.lo conoſcono, & tu continuamente non mi conoſceui, no ſcitant, & tu non me noſcitabas. F
Noſtrum eſt conſilium, uide certum.
Noſtro peregimus Marte, l'hauemo fatto da noi, di noſtro ingegno, ouero ſenza aiuto. ¶ Cic.de offic.3. ſumitur ab imperatoribus ſuis auſpiciis, & copiis bellum ſuſtinētibus.
Notabiliter pen.corr.eſt aduerbium, chiaramente, manifeſtamente Plin. in primo epiſtolarum.
Notas ſcribo, ſe ti ſcriueſſi per cifra, ouer litera per parte non mi intenderesti, ſi tibi per notas ſcriberē non intelligeres. ¶ Suet. in Cæſ.literam prò dictione ponebat.
Notæ infimæ, uide imi ſubſellii.
Noteſco is pe.pr.ſi notifica, ſa noto, noteſcit Lact.1.Prop.
Notifico as pen.cor. aui atum pro. lo notificano,

A cano, ſanno noto, malum notificant Ouid.

Notitia familiaris, vide admodum.

Noto as pe.co. aui atum pro. con libertà l'infamauano, reprendeuano, libertate notabant Hora. Ser. Ci. 1 de diui. hanno notato, conſiderato il corſo de le ſtelle, ſyderum notarunt curſus Lact. 2.

Noto carbone, creta, vide adiicio.

Notum lippis, atq; tonſoribus, è notiſſimo, ouero ogni huomo il ſa. ¶ Hora. lippi in tõſtrinis manent remedium expectantes, & ibi cuncti fabulantur & tonſores garruli.

Nouercor aris atus ſum pe. producta, me tratta malamente, inimicamente, mihi nouercatur.

Nouercæ tumulum, uide fleo.

Nouercali malos habent odio probi, i buoni capitalmente, acerbamente, ſommamente,

B grandiſſimamente odiano i triſti. ¶ Sumitur a nouercæ odio irreconciliabili in priuignos. ¶ Fit quoq; Vatiniano malos habent odio probi ¶ Catullus. Vatinius Ciceronis inimicus in maximum populi Romani venit odium detectis illius vitiis.

Nouello as aui atum pe. pro, piantano nuoue uite, nouellant in agro Suet. in Domit.

Noui pen. pro. noſtram vide grammaticen, & intus &.

Nouiſſimo extremius, vide extremius.

Nouiſſime penul. cor. eſt aduerbium, vide alterno, & bis.

Nouo as pe. co. aui atum pr. queſto ſi rinuoua, hoc nouatur Sal. in Cat.

Nubilo as pe. cor. aui atum pro. ſi fa oſcuro, annuuola, oſcura, obnubilatur Cato de re

C ruſtica.

Nubo is pſi ptum penul. produ. vide noſtram grammaticen.

Nudo as aui atum pen. pro. ſi ſcuopre il capo, nudat caput, ha ſcommogliando moſtrato i petti, pectora nudat Verg.

Nudo hoc feciſti capite, queſto l'hai fatto apertamente, manifeſtamente, ſenza vergogna. ¶ Plaut. qui rem faciebant pudendam, caput tegebant centonibus.

Nudo veſtimenta detrahis, cerchi, domandi, ſperi hauere premio da chi non ha, ouer tu non hai da chi non ha. ¶ Pla. nudus non habet, quod poſſis auferre.

Nugas agis, nõ fai niente, ti affatichi in vano, vide ago nugas.

Nugor aris atus ſum pen. pr. mi dai fole, ciancie, burle, mihi nugaris. D

Nulla dies ſine linea, vide dies ſit nobis.

Nullum cibi genus ſaccato, vide cibi genus.

Nullius conſilii ſum, vide conſilium eſt noſtrum.

Numenius, vide Attabas.

Numerata, vel præſenti, uel preſentaria, vẽditur liber pecunia, queſto libro ſi vende à dinari contati, ouero non ſi vende in credenza, credito.

Numero meliore, candido lapillo, uide appono.

Nunc eſt aduerbium temporis, hora, adeſſo il ſa, nunc agit, noſtram vide grammaticen.

Nunc Tantum, uide bis.

Nuntio as pen. cor. aui atum produ. vide auſpicor.

Nuncupo as pen. co. aui atum pro. il chiamano, nominano figliuolo, filium nuncupant, vide lingua totum. E

Nuncupatim pen. produ. eſt aduerbium, per nome l'accuſa, nuncupatim accuſat, vide appello.

Nunquam eſt aduerbium pe. pr. vide enodo, & noſtram grammaticen.

Nundinor pe. cor aris atus ſum pro publicamente vendeno le ſententie, ſententias nũdinantur Suet. Ci. vero. 2. de diui. ad focum angues nundinari ſolent ait. i. ſtare legitur, & nundino as.

Nunquid pe. pr. eſt aduerbium interrogantis, & interdum nomen, vuoi altro da me? nunquid aliud a me vis? vel nunquid me vis Pla. in Aul. Ter. in Eun. Ci. Att.

Nuptiæ, ci hò perſo lo oglio, & il ſonno, ouer la fatica, & la ſpeſa per ſaper queſto, perit F mihi ſus, & talentum, & nuptiæ, ut hoc ſcirem. ¶ Sumitur a quodã ad nuptias omnia parante, & eas non eſt conſecutus.

Nupturio is ui pe. cor. deſidera maritarſi, nupturit Apul.

Nutrico as pen. cor. aui atum prod. notricano le parti ſue, ſuas nutricant partes Cice. de nat. deo. 2.

Nutu dei, uide ago reum.

Obambulo

A

OBambulo as pen.cor.aui atũ pro.li tenne la mano che paſſeggiaua, andaua à piacere,a ſolazzo inſieme con eſſo, obambulantis manum cõtinuit Sue. in Tyb.vanno incontro, ſi metteno auãti a colui, che paſſeggia, obambulãt Flau.i Cap. paſſeggia di là,& di quà,obambulat Ouid.

Obareſco is pe.pr.ſe abbruſcia,ſecca, deſecca intorno,intorno,in tutto,obareſcit, vide areſco.

B Obaudio ii pe.co.is iui itum pr.l'amico non vuole vdire,amicus obaudit.

Obbruteſcit pes,il piede mi ſta adormentato. ¶Lucre.eſt quando pes ſtupet, & vires temporario amittit langore. Brutum.n.dicitur habes & obtuſum.

Obcęco as aui atũ pe.pr.l'ha accecato in tutto obcæcauit Col.2.

Obdo dis pe.pr.didi tum cor.quando ho poſto la ſtanga a la porta ſto ſecuro de' ladri, cum oſtio peſſulum obdiderim, fures nihil timeo Ter. in Eun. con pace ſerro chiudo,fermo le porte,pace fores obdo,Horat. tamen pro obiicit,atque offert poſuit dicẽs nulli latus obdit apertum.

Obdo cæram hauribus, vide hauribus cærã.

Obduro as aui atum pe.pro.hai indurato la

C fronte,obduraſti frontem Hier.

Obdureo rui pe.co.es pr.s'è indurato, obduruit Cic.

Obdureſco is pe.pr.ſi fa duro, ſe induriſce, obdureſcit.

Obdulceſcit p.pr.ſe indolciſce i tutto,ſa dolce intorno intorno,obdulceſcit.

Obduco iſ xi ctum pe. pr.coprimo,atterramo il fuoco,obducimus ignem Ver.in Moreto Prop.4.menano con l'eſercito, exercitum obducunt Plaut.in Pſeud.ci haueua fatto il callo,obduxerat callum Pli.

Obedienter p.pr eſt aduerbium, obedientemente fatta l'ha gettata, sbalzata in terra, obedienter facta arietauit in terram Cur.9.

Obeo is ii pe.cor.iui pr.tuo fratello fa ogni coſa,tuus omnia frater obit:faccio, eſſercito l'officio mio,meum obeo munus, è morto,obiit,vel mortem obiit.i.iuit ad diem fato deſtinatum. Apud vero Sue.& Ci.obire diem ſignificat adire diem, & in tempore eſſe ad munus obeũdum die præſtituto, eſſer ſtato morto,diem ſuum obiiſſe Ser. Sulpi.Ciceroni,morte obiit repentina Suet.in Aug.dicitur & ſine caſu, vai a la poſſeſſione,obis rus Ci.Mario,faceua la viſita, ſacra obibat Li.1.i.circum ibat viſitando, circuiua la terra,terram obibat Ver.vide expergitè Pli.1.epiſt.intẽtione rei familiaris obeũdæ,con diligentia de augumentare, accreſcere,gouernare la robba di caſa,obeo legationem,id eſt compleő. D

Obitus a um pe.co. Apul.Ter.vide diſtraho.

Obedo es co.edi eſum pro.mangiano i pomi intorno intorno,obedunt poma.

Oberro as aui atum pe.pr.andano,vanno di E ſperſe,vagabõde intorno,oberrãt Lact.12.

Obeſæ naris,vide aere.

Obequito as pe.co.aui atum pr.caualcando intorno intorno per lo campo, obequitando caſtris Liui.

Obeſco as aui atum pe.pro.adeſcano gli uccelli co'l pane,pane obeſcant aues Col.6. Sene.

Obhęrbeſcit pe.pr.il territorio ſi inherba in tutto,ouer intorno intorno, ager obhærbeſcit.

Obiaceo es pe.co.eci pr.ſtauano intorno intorno,ouer incontro,obiacebant Col.2.

Obiicio is pe.co.eci ectum pr.ſubito ſi miſe in mezzo le arme, ſe mediis obiecit in armis Claud.eſſerle poſto auanti,obiici Col. 7.li deſſi queſta notitia, hãc notitiam obiicerem Ter.in Heau. F

Obiecto as aui atum pe.pro.mi ſon poſto a mille pericoli per tuo padre,mille, tuo pro parente pericula,diſcrimina ſubiui, vel mille me periculis tuo pro parente obiectaui, non ceſſano imporre,attribuir pazzia, ſtultitiam obiectare non deſinunt Lac.3.

Obiter pe.co.eſt aduer.tra queſto mezzo le gerà,obiter leget Iuue.

Obiurgo as aui atum pe.pr.il padre deue gridare,reprendere il figliuolo, quando nõ fa bene,pater liberos obiurgare debet quãdo minus recte agunt, come hauerai audacia reprenderlo,ouer con quale audacia il reprenderai?quo tu ore illum obiurgabis.

Obiuro as aui atum pe.pro.ſe congiuramento m'hai negato,denegato il mio, come mi

vuoi

A uuoi donare del tuo?ſi meum obiuraſti, qui tuum dabis?giurando lo ha aſtretto, illum obiurauit Ci pro. Cel.

Oblatro as aui atū pe.pr.abaia intorno,ouer contra,oblatrat Lact. 5.

Oblecto as,aui atum p.p.doue ſei ſtato a ſpaſſo,a piacere,a ſolazzo tanto tempo? vbi te oblectaſti tam diu?non tanto me delettano le pitture,quanto le ſtatue,nō tam me oblectāt tabulæ,quā ſigna,vide buccino, fabrè.

Oblido is ſi ſum pe.pr.ha ammazzato, affocato,ſuffocato i figlioli, natos oblifit Lact. 6.Ci.pro Scauro.

Obligo as pe.co.aui atum pr.ſi lega intorno intorno,obligatur.

Oblino is itum pe.co.leui pr. ſi allordano in tutto, ouer intorno intorno di fango, luto ſe oblinunt Lact. quarto.

B Oblimo as aui atum pe.pr.vide detergo.

Oblitero as pe.co.aui atum pr.mi diſmentico la voſtra offenſione,ſe non perſeuerate, veſtram,ſi non pergitis, oblitero offenſionem Ci.ad Senatum.

Obliteo es vi pe.co. ſta naſcoſto,celato, appiattato,rinchiuſo per paura, oblitet metu Sene.

Oblitesco is pe.pr.Var.eſt vt oblito.

Obliuio capit,vide compertum.

Obliuiſcor itus pe.pr.eris cor.vide commemoro,& dignitatis,dicitur obliuiſcor dignitatis vel dignitatem.

Obloquor eris pe.co.cutus pr.ſempre dicete male,& mai vi pentite, ſemper obloquimini,& nunquam pœnitet,replicate, parla te in contrario, ouer contra, obloquimini Li.

C Obluctor aris atus pe.pr.te contrario, repugno,obluctor tibi.

Obmaneo es pe.co.nſi nſum pr.gran tempo ſon ſtato in queſta opinione, & hora nō la poſſo laſſare in tutto, in hac obmanſi ſententia,& nunc omittere nequeo.

Obmolior pe.co.iris itus pro.da ogni parte, banda,gettano ſaſſi, ſaxa obmoliuntur Curtius.6.era luoco, habitatione a chi ſtantiauano di ſtate,ea æſtiua agentibus ſedes erat Idem in. 5.

Obmordeo pen.cor.es di rſum p. morſica in torno intorno il pomo, obmordet pomū.

Obnarro as aui atum pe.pr.narra in tutto la fauola,obnarrat fabulam.

Obnato as pe.co.aui atum pr.nuota contra, ouer intorno,obnatat. D

Obnoxium eſſe,vide conſto.

Obnubo is pſi ptum pe.pr.ſi cuopre s'auiluppa in tutto, ouero intorno intorno il capo. obnubit caput Li.1.Stat.

Obnubilo as pe.co.aui atum pr.ha oſcurato in tutto la ſerenità, & l'anima, ſerenitatē, & animam obnubilauit Gel.i.Apul.

Obnuncio as pe.co.aui atum pro.vide facio, expello: con le arme ho cacciato da la piazza chi me contrariaua, expuli obnuntiantem foro armis Sue.in Cæſ.

Oboleo es vi itum pe.cor.eui etum pr.puzzi d'aglio, allia oboles Suet. in Calig.

Oborior eris pe.co.rtus ſum pr.le lacrime ſubito naſcono, oboriuntur lacrymæ.

Obrepo is pe.co.pſi ptum pr.viene naſcoſtamente, pian piano, guatto, guatto la vecchieza,obrepit ſenectus. E

Obrigeo es gui pe.co.ſon tutto tiſico,attaſſato,rigido per lo freddo,obrigeo.

Obrigeſco is pe.pr.tutto me attifico,attaſſo per lo freddo,obrigeſco.

Obrodo is di oſum pe.pr.haureſti obedito, aſcoltato il patrone, ſe non roſicaſſi intorno intorno ſto pomo,hero paruiſſes,ſi pomum non obroderes.

Obrogo as.pe.co.aui atum pr.ha fatto un'altra legge per abaſſare la prima, obrogauit legem Ci.ad Att.

Obruo is rui rutum pe.co.cuopre la ſemente con la terra,& il dolor con le voluptà,ſemen obruit terra,& dolorem voluptatibus Oui.Quin.Ci.i.de diui.niue Gallorum obrueretur exercitus. F

Obſcurius pe.cor.eſt aduerbium, vide diſſimulanter.

Obſcuro eſt,vide compertum.

Obſecro as pe.cor.aui atum pr.te prego per amore,paſſione de dio,obſecro te,eſt & aduerbium obſecrandi,vide bene ament.

Obſecundo as aui atum pe.pr.vide abrodo.

Obſequor eris pen.cor.cutus pro.vide certum eſt.

Obſero as pe.co.aui atū pr.chiude, ſerra,ferma bene,molto bene intorno la porta, obſerat ianuam.

Obſero is vi pe.co.ſemino,pianto,paſtino in tutto, ouer intorno intorno le vigne, & il frumento,vineas & frumētum obſero Col. ii.&.iii.

Obſeruo as aui atum pe.pr.mio patre mi tiene gli

A ne gli occhi ſopra, ouer tien mente, ouer pon mente, ouer diligentemente me mira, riſguarda, meus me pater obſeruat; magnificano li Capitani, imperio affectos obſeruant Ci. de off. i. ſeguito le pedate conoſciute, veſtigia obſeruata ſequor Ver. ii. me ha riuerito, me obſeruauit Ci. Octa.

Obſideo es pe. co. di ſſum pr. vide expugno.

Obſidior pe. co. aris atus pr. appoſtano intorno a quelli, che eſcono, obſidiantur prodeuntibus Col. x.

Obſigno as aui atū pe. pr. ho ſcritto la lettera, ma non l'ho chiuſa, nizzata, ſigillata, ſignaui literas, ſed non obſignaui.

Obſoleſco is pe. pr. è inuecchiato il parlare, & la carta, obſoleuit oratio & charta Ci. li buoni ſignori mancano, & vengono, ſucce-

B deno li triſti, buoni obſoleſcunt reguli, & ſuccedūt improbi, va dentro, entra ne la noſtra caſa, noſtris ſuccede penatibus Ver. 8.

Obſono as aui atum pe. pr. vide obſono.

Obſoluo circulum, vide circulum.

Obſto as atū pe. pr. iti co. vide concido, che t'impediſce, contraria? quid tibi obſtat? a la città ſtanno intorno, dirimpetto i colli, oppido obſtant colles Curtius.

Obſtetrico as aui atum pe. pr. facete officio di mammana, ouer ſete mammane a le giudee, obſtetricat is hebreas Hier.

Obſtipo as aui atum pe. pr. gietta laquila, obſtipat, aquilam Plau. in Ciſt.

Obſtino as pe. co. aui atū pr. queſto l'ha oſtinato, perſeuerato, continuato, affermato, hoc obſtinauit Li. ha aſtretto, fatto, con-

C gionto la parentela, affinitatem obſtinauit Plau. in Amp.

Obſtinate eſt aduerbium pe. pr. oſtinatamēte, fermamente, continuamēte Ter. ī And.

Obſtrepo is pui itum pe. co. tutti gli dauano in canna, contrariauano, obſtrepebant omnes Sal. in Cat.

Obſtrigilo as pe. co. aui atū pr. per repugnare, contrariare, dir male del re ſarò sbandito, regi obſtrigilādi cauſa exulabo eminus Var de re ruſt. i. & de vita patrum. 4.

Obſtringo is xi ctū p. pr. gli ha ligato il collo intorno intorno, obſtrinxit collum Ci.

Obſtruo is pe. co. xi ctum pr. ſi ha chiuſo rinchiuſo, ſerrato naſcoſto, in tutto, intorno intorno in la terra, in terra ſe obſtruxit.

Obſtrudo is di ſum pe. pr. naſcondo, celo, appiatto tuo patre, tuum obſtrudo parentem.

Obſtupeſco is pe. pro. li denti de' figliuoli ſe D gli allegano, gli ſi ſono allegati, dentes filiorum obſtupeſcunt, reſtarono tutti attoniti, ſtupidi, amirati, obſtupuere omnes, ſtette tiſico, agghiacciato, obſtupuit.

Obſurdeſco is pe. pro. ſe fa tutto ſordo, obſurdeſcit.

Obſum pe. pr. es fui co. vide compono. Ver. 5. Geor. nunquam prudentibus Imber obfuit, ſic eſt legendum non imprudentibus.

Obtempero as pe. co. aui atum pr. vide certum eſt, prouedemo a la fama, famæ obtemperamus Ter.

Obtendo is di tum pe. pr. non poſſo eſcuſare, allegare la pouertà, non poſſum obtendere paupertatem Hiero.

Obtero is pe. co. iui itum pro. metto ſotto i piedi, ſuppiſto i peſci, obtero piſces Apul. i. l'affocano, obterunt, delegiare, beffeggiare E l'arte, artem obterere Ci. i. de diui.

Obteſtor aris atus ſum pe. pr. molto te prego, obteſtor te.

Obtexo is tum pe. pr. xui co. il teſſe in tutto, intorno intorno, obtexit Pli.

Obthuro as aui atū pe. pr. ne chiudemo, atturamo l'orecchie per non ſentire, quando dice male, haures obthuramus, ne cum obtrectes, audiamus. ℂ Græci θυρας, nos oſtia dicimus, hinc obthuro.

Obtineo es nui pe. co. ntum pr. ho a reggere, gouernare la prouintia & la queſtura, obtineo prouinciam, & quæſturam.

Obtingit pe. pr. m'è accaſcato per ſorte, mihi obtigit.

Obtortis oculis, vide limis.

Obtrecto as aui atum pe. pro. vide Argiuus F fur Ci. in Tuſ. cū accuſatiuo eſt contra ſententiam tractare Val. 7. inutile ſit eas obtrectare vires.

Obtrunco as aui atum pen. pro. tagliamo la teſta a chi ci nuoce, obtruncamus officientem nobis.

Obtrudo is di ſum pe pro. queſta mio patre me l a da per forza, hanc mihi pater obtrudit Teren.

Obtundo is di ſum pe. pr. horamai me ſtordiſci, iam obtundis, vide cicada, te batto, peſto, ammacco de pugni, te pugnis obtundo, infoſcaua la viſta, & la mente, aciem, & mentem obtundebat Ci. te t'infaſtidirò rincreſcerò, obtundam Ci.

Obuallo as aui atum pen. pro. intorniaui intorno

A torno intorno queſto luoco, hunc obualla bas locum.
Obuenio is pe.cor.ni entum pro. ſe per forte t'è venuto, toccato, accaſcato ſto officio non troppo te ne contenere, ſi tibi hoc obuenit officium, ne tibi nimium placeas.
Obuerto is ti ſum pen.pro. volta, gira la faccia contra di noi, in nos faciẽ obuerte Li.
Obuerſor aris atus pe.pro. me ſta continuamente auanti a gli occhi, mihi ante oculos obuerſatur Ci. pro Sex.
Obuiam eſt aduerbium pen.cor. me uieni in contro, & vuoi ch'io fugga, mihi es, ſis, venis obuiam, obuius, occurris, & uis me fuge re Verg.6. non mi venịua a la mente di venire, in mente non occurrebat, ſuccurrebat venire.
B Obuiis ulnis, vel manibus excipio, ti riceuo con gran deſiderio, auidità. ¶ Quint. Hier. ſumitur à properantibus amplexum amatos apertis vlnis.
Obuio as pe.cor. aui atum pro. mi ſono venute in contro le tue lettere, tuæ mihi obuiarunt literæ Ci. ad Att. Sal. in Iug. Vlp.43. di geſto, & ibidẽ Papinianus Hier. cõtra Ruf.
Obumbro as aui atum pe.pr. da ogni banda, luoco, parte, in tutto, ouer intorno intorno oſcurano l'aere di ſaette, obumbrant æthera telis.
Occalleo ui pe.cor. es pr il corpo mio è tutto callo, meum occallet corpus Pli.
Occalleſco is pe.pr. le coſte ſe incalliſcono, ſanno calli per le baſtonate, coſtæ occalleſcunt plagis Hier. Plaut.
Occaſione nacta, vide ignoro, nactus.
Occaſum indicat ortus, da la matina ſi cono C ſce il buon giorno.
Occaſu ſolis, vel ſupremo ſole te viſo, ſul tramontare del ſole ti vengo a vedere, il ſole è calato, occidit ſol.
Occido is di ſum pe.pro. noſtram, vide grammaticẽ, occido gli huomini, & le vite, homines, & vites occido pe. vero cor. vide occaſu ſolis, & noſtram grammaticen, muorono le herbe, occidunt hærbæ.
Occillo as aui atum pe.pro. vide contundo.
Occino is ni pe.cor. tum pro. noſtram vide grammaticen.
Occipio is pe.cor. epi ptum pro. ha incomenciato a leggere, legere occepir, ha pigliato il partito, conditionem occepit Ter. in and.
Occipitio oculos, mai per neſſun tempo ho viſto vn aſtuto come ſei tu, nunquam ſicut D te gerentem, uel habentem oculos in occipitio vidi.
Occo as aui atum pe.pro. vide contundo, & ablaqueo.
Occulo is lui pe.cor. ltum pr. li peccati ſi naſcondeno, peccata occuluntur Ci. Tuſc.2.
Occulto as aui atum pe.pro. non te naſcondo il vero, verum haut tibi occulto.
Occulto eſt, uide compertum.
Occumbo is pe.pr. bui cor. vide Attica fides, dicitur & occumbere mortem Sue. in Aug. & morti. Verg.2.
Occupo as pen.cor. aui atum pro. te dico ſe vuoi altro, nunquid vis occupo, la città nõ l'ho pigliata ꝑ forza, vrbẽ nõ occupaui Li.
Occurro is rri rſum p.pr. vide obuiã, à coſto ro appareno l'imagini de'morti, his occurrunt imagines mortuorum Ci. de diu. E
Occurſo as aui atum pe.pro. gli vo incontro continuamente, illi occurſo.
Ocium pe.co. vide literarium, il troppo riposo fa diuentare l'huomo pigro, nimiũ ociũ reddit hoiem deſidem, ſegnẽ, inertem, ociũ eſt ociãdi locus Ci. ad Leptã, ocium domus eſt mea, per tutto il regno è gran pace, in toto regno eſt ociũ Li.7. ab vrbe cõdita, inde ociũ foris, domiq; manſit Cic. offi.3. nõ illo fruor ocio, quando, come ho tẽpo verrò, mihi cũ erit ociũ, vel cum vacat, veniam Cic. quod datur ocii, officio è de religioſo andare a luoco atto a contemplare, eſt religioſi ad ocia ꝑfugere Ci. de offi.1. a negocus publicis ſe remouerunt, ad ociũ perfugerunt, io non vado piu a ſcrimire, eſt mihi F ocium a gladiatura, id eſt ceſſo Li.4. a ſeditionibus vrbanis ocium fuit Gel. x. a negociis ocium eſt & 18. mo, adeſſo s'è leuata la corte, nũc eſt ociũ ab iure forenſi, vel curia eſt dimiſſa, vide negocium, a la ſcola ſe fa vacatione tre volte l'anno, in ludo literario ter in anno eſt ocium a lectione, ocium eſt tempus poſt negocia vacuum Cælius ad Ciceronem, tecum id ocii tempus conſumere, vide facio, ago, negocium. Napoli è città da ſguazzare, godere, trionfare, Neapolis eſt vrbs ocioſa Horat in Epodo, vel in ocio nata Ouid. 15. ſono ſenza timore, paura, ſum ocioſus a metu Gel. in 2. ſto con animo ſecuro, animo ſum ocioſo, Ter. in And. vide domus, delecto habes tu tibi.

Ocioſè

A Ocioſe eſt aduerbium pe.pr.vide efficio.
Octo omnia,vide omnia.
Ocior pe.co.aris atus ſum pr.ſtai a piacere,a repoſo,non fai niente,ociaris Cic.de off.3. Sen.qui domi introcluſus ociabatur.
Ocyter eſt aduerbiũ p.co.me ha portato per fin'al fine gagliardamente, ſortemente, & non in preicia,ſtrenue,& nõ ocyter, ocyus me prouexit.
Ocyus eſt aduerbium pe.co. vide ocyter.
Ocyſſime eſt aduerbium pen.prod.vide applico.
Oculis limis,vide limis.
Oculatus teſtis,vide auritus.
Oculos tollo,vide in mauus.
Oculum ſolis,& Iuſtitiæ ſuperaſti, ne hai viſto il tutto de queſto, ouer ne hai viſto piu che huomo del mondo. ¶ Apul.Sol enim, & Iuſtitia cũcta vident,ouer ſei giudice net
B to,ſchietto,& ſincero, inſobornabile. Qui nanque iudicaturus eſt non oporret huc, aut illuc ab honeſto deflectere oculos.
Oculi in occipitio,vide in occipitio.
Oculis,quam hauribus eſt habenda fides, vide hauribus.
Oculus domini in agro fertiliſſimus eſt, l'occhio del parrone ingraſſa il cauallo.
Odi iſti pe.pr.noſtram vide grammaticẽ,odi malos,odio li triſti.
Odio habeo,vide haberi odio, non dicerem afficio,proſequor odio non memini me legiſſe,ſed habeo te odio.
Odium nouercale,vide nouercali malos.
Odium vatinianum,vide nouercali.
Odium agreſte,vide agreſti.
Odoro as aui atũ p.pr.dicitur & odoror aris
C deponens,ſenteno odore de ſuauità, odorantur odorem ſuauitatis Hier.Col.7.
Odoro cepas,vide cepas.
Oedipus, & non Dauus,vide Dauus ſum.
Offendo is di uſum p.pr.in queſta ſcaramuccia,ci ſi farà vn poco di danno, hac in pugna parũ offendetur,poi che gli ruppi,ſpezzai,battetti il capo,caput vt offendi Turpilius,Lucil.con le femine non ſe offendeuano gli huomini,cum mulieribus non offendebantur homines Ci.de ſuppliciis.3.trouai vn certo che mai mel penſaua, quendã offendi Ter.in Eun.Ci.de ſignis, m'eſcuſo ſe farò errore,præſamur veniam ſiquid offendero Apul.primo Ci.M.Var.ha intropicato, offendit pede Oui.in epiſt.in Faſtus,
Tib.vide defecit. D
Offenſionem facio,vide facio.
Offendit in limine,vide deficit.
Offero tuli pe.co.ers latum pr.me te repreſenti,te mihi offers Teren.in Hecy.queſto l'hai dato da te medeſimo,hoc obtuliſti,mo hai appoſto queſto defetto, hoc mihi crimen obtuliſti Cicero in Læl.demoſtra la ponta de la ſpada a quelli chevengono,aciẽ venientibus offert.
Officio is pe.co.eci pr.vide compono.
Officioſus a um pe.pr.vide benemereor.
Offirmo as aui atum pe.pr.bene,ouer molto bene fermamo,ſerramo, chiudemo la porta,oſtium offirmamus, me ho oſtinato,fermato, ouer ho fermato il mio propoſito, me offirmaui Ter.in Heaut.
Offlecto as aui atum pe.pr.giro, volto intorno,contra la naue,nauem offlecto. E
Offoco as aui atum pen.pro.l'ho ſoffocato, offocaui.
Offulcio is pe.cor.iui tum pr.oppilamo, appelamo la ferita,vulnus offulcimus.
Oggannio ii pe.co.is iui itum pr.parlò ſecreto ne l'orecchia,in haurem oggãnit Apul. ſecundo,queſto molto ce lo dirò, hoc ogganniam Pla.in Aſi.
Oggero is pe.co.ſſi ſtum pr.tengo l'occhio adoſſo, di ſopra a la innamorata, quando eſce,oculum oggero dominæ,quando egreditur Plau.in Truc.
Olearii in velabro,vide compacto.
Oleaſtro certamen,vide non certatur.
Oleo es lui tum pe.co.eui etum pr.noſtram vide grammaticen,& fœteo.
Oleo tranquillior, mai ho viſto huomo piu tacito,quieto, pacifico, ouer mai ho viſto huomo manco adirarſi di te, nunquã oleo tranquilliorem te conſpexi. ¶ Plaut.in pœnu.olei natura eſt multum tranquilla,vt mare quoque tranquillet Pli.2. F
Oleo reſtinguis incendiũ, ci fai piu mal che bene,ouer piu ci nuoci che gioui,ouer ſpingi,efforti i cani a la ſalita. ¶ Sumitur à ſumentibus remedia magis nocentia.
Oleum,& operam perdidi, vt te bonum redderem,ci ho perſo l'oglio, il ſonno, ouero la fatica inuano, ouer ci ho perduto ogni coſa. ¶ Sumitur à negligentibus in lucerna Cicero ad Att.13.vel à gladiatoribus, & palæſtritis. Certaturi nanque vnguentis oleaceis perungebantur Ci.in epiſtolis.& Plautus in

A tus in Pænulo.

Oleum camino,vel flamma,al triſto falli peggio, ouer dalli modo, cauſa di far peggio. ¶Hora. Hiero.

Oleum in lecyto,vide non eſt oleum.

Oleum lucernam,vide lucernam.

Oleto as aui atum pe.pr.ha fatto pigliar fieto, allordato l'acqua, aquam oletauit Iuriſconſulti.

Olfacio is pe.co.eci tum pr.odorano,pigliano odore,olfaciunt Pli.

Olfato as aui atum pe.pro.continuamente, frequentemente odorano il ramo, olfatant ramum Pli.2.

Oliuo as aui atum pe.pr.ſe ti trouo che radduni l'oliue,ſi te oliuantem offendo Pli.

Olores inter anſeres,vide anſer.

B Omine bono,vide auibus bonis.

Ominor p.eo.aris atus ſum pr.pigliano queſto per augurio,ouer indiuinano, ominant.

Omitto is ſi ſſum pe.pr.vide minime, obmaneo,intermitto.

Omnes ſibi melius malle, quàm alteri,ognuno,ouer tutti vogliono meglio, ouero piu preſto,toſto p ſe,che per altri Ter.in And.

Omnem mouebo lapidem, farò proua, eſperientia d'ogni coſa, ouer nõ ci laſſarò da fare coſa alcuna. ¶Baſilius ad nepotes. Mardonium ferunt in plateis parum proſpere pugnaſſe, fugatumq; fuiſſe, & intra ambitum tentorii ſui theſaurum ingentem humo defoſſum reliquiſſe. Hac ſpe pellectus Polycrates Thebanus eum agrũ mercatus eſt,vbi cũ diu quæſiuiſſet theſaurũ,& non inueniſſet, Delphicum conſuluit oraculum quomodo eas inueniſſet pecunias, Apollo reſpondit,vnumquemq; moue lapidem, quod cum feciſſet, multũ reperit aurum;vel vt alii,ſumitur a quærentibus in littore cancros ſub ſaxis latitantes, ſaxa mouendo reperiunt. C

Omnem iaciam aleam, idem eſt quòd omnẽ mouebo lapidem.

Omne ſuperuacuum,vide mano.

Omne uis,ſine tuo fieri periculo,vuoi la botte piena,& la mogliere imbriaca.

Omnibus dormio,vide non omnibus.

Omne tulit punctum, è ſtato laudato, comprobato, affermato, giudicato, conſentito da tutti,è ſtato fauorito da tutti.¶ Hora.ſumitur à conſuetudine comitiorum,vbi circumferebatur tabula, in qua puncto appoſito ſignificabant,cui ſuffragabantur.

Omnium, vel cunctorum calculo mors eſt D deſtinata, gli è ſtata ordinata la morte per ſententia, & giudicio, & ſuffragio di tutti. ¶Apul.6.ſumitur à iudiciorum ſortibus.

Omnia ex ſententia,vide ex ſententia.

Omnifariam pe.co. eſt aduerbium, con vna bocca da ogni banda,parte cõtrafatto, ore omnifariam deformato Apul.2.

Omni telorum genere inimicum oppugno, in ogni modo offendo il nimico.

Omnibus veſtigiis, vide inquiro. ¶Sumitur à venatoribus.

Omnium horarum homo, vide horarum omnium.

Omnia octo,ſono perfetti,nõ ce manca niẽte,molto ſono eguali.¶ Sumitur,quòd Steſicorus in vrbe Catana ſepultus fertur monumento diligenti quadam ratione ex omnibus octonis cõſtructo,octo colũnis, octo E gradibus,octo angulis. Sunt qui dicant eũ, qui Corinthios in vnam ciuitatem coegit, ciues vniuerſos in octo tribus diſtribuiſſe, tribus atq; hinc ortum eſſe ſermonem, ſunt qui ſcribant vt Euander octo deos eſſe, qui rerum imperent ſummæ,ignem, Aquam,Terram,Cælum,Lunam,Solem, Mithram, Noctem,alii tradunt octo fuiſſe certaminũ ſpecies in olympiis, atq; in deductũ prouerbiũ.

Omnium rerum viciſſitudo eſt, ogni diritto ha reuerſo,ouer ogni coſa va & viene,ouer ha ſua vicenda, ouer ad ogni ſanto viene la ſua feſta. ¶Ter.in Eun. fit quoque ſtat ſua cuique dies.

Omni pede ſtandum eſt in actionibus, in le defenſione ſe deue ſtare, reſiſtere con tutte le forze,ouer non ſe deue temere, ma ſi deue ſtare conſtantemente, fortemente. F ¶Quin.xii.ſumitur ab agricolis.

Omuteſco is pe.pro.tui cor.diuentò,è fatto in tutto muto, ouer non puote piu parlare,omutuit.

Oncar pe.pr.vide balat.

Onero as pe.co.aui atum pro.vide noſtram grammaticen.

Onus hoc,prouinciam pro te ſubibo, ſuſcipiam,pigliarò queſta fatica,facenda,affanno,impreſa per te.

Opaco as aui atum pe.pro.li arbori ſi commogliano, cuopreno da' villani, arbores a villicis opacantur Col 6.

Opem fero,vide circumuenio.

Operam do,vide do.

Operas mutuas,vide fricantem.

A Opera luditur, ci ſi perde la fatica, non ſe lieua acqua, conſtrutto, non ci ſi fa frutto, vtilità, opera luditur Terentius in phor. Plau. in pſeud. & caſina.

Operæ reſpondebant, reſpondeuano li ſeruitori, ſerui, quelli di caſa Cice. Q. fratri, & Attico, & pro P. ſextio, pro P. Sylla, in hoc ſignificatu in plurali tantum vtimur.

Operam nauo, vide incumbo, & nauo.

Operam, & oleum perdo, vide oleum.

Operæpretium pe. cor. vide ad rem, era vn piacere, ſolazzo, feſta vdirlo, operæpretium erat audire Teren. era vtile, conueniente, pertinente, condecente a farſi, erat operæpretium fieri.

Operculo as pen. cor. aui atum pro. dicitur ab operculo, noi mettemo il chioccone a la botte, dolium operculamus Col.

B Operio is rui pe. cor. rtum pro. ſe mi copriuà, ſi me operiebam.

Operor pen. cor. aris atus ſum prod. ſacrificano ne la città, operantur in vrbe, l'huomo non ſe affatica, piglia fatica fare la terra, homo non operatur terram Hieronymus; operano, fanno, eſſercitano la iniquità, operantur iniquitatem, danno opera a coſe veneree, rebus operantur veneris Colume. xiii.

Operto capite, vide adduco.

Opibus mœnia efficio, vide efficimus pro.

Opimè pe. pro. aduerbium, abondantemente, copioſamente apparecchiamo il conuito, opimè paramus ſympoſium.

Opimo as aui atum pen. prod. la agricultura arrichiſce gli huomini, & il miglio ingraſſa i palombi, agriculatio homines opu-

C lentat, & Milium palumbes opimat Colum. Sen.

Opiparus ra um, vide viuo.

Opipare penulti. cor. aduerbium, vide edo Cice.

Opitulor pe. cor. aris atus ſum pro. vide calculus plurium.

Opinor aris atus ſum penul. produ. penſo il fatto, rem opinor, ſuſpichi queſto, hoc opinaris, ha queſta opinione, fantaſia, hoc opinatur.

Oportet pe. pro. vit cor. vide ſtercoro, & noſtram grammaticen.

Oportet remum impellere, vel ducere, qui didicit, ogni uno faccia quello che ſa, & ha imparato. ¶ Sumitur à remigibus.

D Oppando is di ſſum pe. pro. la vela ſe eſtende intorno, velum oppanditur Hier.

Oppeto is tii pen. cor. iui prod. muoreno di vecchiezza, ſenio oppetunt, dicitur etiam oppetit mortem Cic. de diui. voglia incorrere, accaſcare ne la peſte, peſtem oppetat Plau. Ci. in Tuſ.

Oppidatim pe. pr. eſt aduerbium, vide calco.

Oppido pe. co. eſt aduerbium, vn molto docto, quidam oppido doctus, ſubito, preſto, tantoſto gli retornai l'oro, reddidi aurum oppido Plaut. iungitur cum quam, molto volentieri, di buon' animo, voglia l'ho fatto, oppido quam libens feci Gel.

Oppignero as aui atum pen. prod. non haueria data mia figlia per pegno, ma haueria reſcattato il pegno, non meam oppigneraſſem, filiam, ſed repigneraſſem Iuriſcon-

E ſulti, Teren.

Oppilo as aui atum pe. pr. chiudemo, fermamo la porta, oppilamus oſtium.

Oppleo pe. cor. es eui etum pro. molto bene, ouer grandemente me empierà l'orecchie, haures opplebit.

Oppono is pen. pro. ſui ſitum cor. ponemo, opponemo il contrario, opponimus.

Opportunius nihil mihi potuit, accidere, neſſuna coſa piu a tempo, al prepoſito m'è potuta venire, accaſcare.

Opportunè pen. prod. eſt aduerbium, vide ad tempus.

Opprimo is pe. co. ſſi ſſum pro. vide imprudentes, ammazza, occide li ſuoi nimici, ſuos opprimit inimicos Ouid. chiude, ſerra la bocca, os opprime Plaut. in Aſin. ha

F ſforzato, ſuirginato, violato la vergine, oppreſſit virginem, ſta aggrauato de miſerie, miſeriis eſt oppreſſus Cic. ſtrenge, afferra, conſtrenge la zinna, papillam opprimit.

Opprobro as aui atum pe. pr. vituperando, infamando, gettando in faccia la viltà a Celio, Cœlio vilitatem opprobrans Gel. pri.

Oppugno as aui atum pen. prod. non mi far male, ſe non mi puoi far bene, ſi tueri non potes, ne me oppugnes Plau.

Opſono as aui atum pe. pro. compramo da mangiare, opſonamus, vel opſonamur.

Optato pe. pro. eſt aduerbium, vide ad tempus, licet, ſei venuto a buon tempo, ouer ſecondo il noſtro deſiderio, optato veniſti.

Optata loquere, vide loquere.

Optime ſcis, vide calculum.

Optimum

A Optimum eſt aliena,vide inſania fruitur.

Opto as aui atum pe.pro.vide carpo,& noſtram grammaticen.

Opulenter pe.pro.eſt aduer.abondantemēte te conuito,opulenter accipio.

Opulento as aui atum pen.pro.vide opimo Colum.9.

Opus eſt,vide acumino, dicitur dux eſt nobis opus Ci.ad Curionem , & ſiquid ipſi à Cęſare opus eſt,& eſt artis opus Oui.2.de arte,& authoritate tua nobis eſt opus Cic. 11.epiſtolarum & lib.7.ad volun.opus eſt hic de limatulo , & li.13.ad Sul.ſi qua in re opus ei fuerit.Tere.in Eun.quę opus ſunt, comparet.

Opus eſt dicto,è biſogno dirlo, è biſogno ſaperlo a me,mihi opus eſt ſcito. ❡Ornatus
B eſt dicendi modus ponere ablatiuum , vel accuſatiuum,paſſiuum pro infinito vt opus eſt ſcito,ideſt ſcire , vel ſciri, & inuentum curabo pro inuenire Ter.in Andria, nō eſt opus prolato,non è coſa da dire.

Opus facio,vide facio.

Orationem habeo,vide continens.

Oratio eſt indicio,vide indicio mea.

Oratio,come,ouer ſecondo è l'huomo,così parla,qualis vita talis oratio, Sene.

Oratum te velim in hoc,ti tengo per pregato, ouer ti prego di queſta coſa , dicitur & oratum volo,non ita frequenter.

Orbo as aui atum pe.pro.vide aſſurgo.

Orcat auit pe.pro.vide balat.

Orci,in Orci familia, vel in peculio Proſerpinæ numeratus euadit bonus , chi è ſtato
C vicino a la morte,ouer per morire deuenta buono. ❡Apul.ſumitur à peculio ſeruorum,ſic animæ defunctorum, quæ ſunt inferorum bona,& opulentia.

Orci,vel Plutonis habes galeam , vel habes Gigis anulum , tu vedi , & non ſei viſto. ❡Plato, Ci.de off.ſumitur à Perſeo amputante caput Meduſæ qui Plutonis galeam geſtauit , qua tectus omnes conſpiciebat, & ipſe à nullo conſpiciebatur,eandem habebat vim Gygis anulus.

Orcum, chi ſta fra , tra la morte , & la vita, ouer chi ſta in tranſito , non penſa bugie, ſitus inter Orcum, & Solem commenta non autumat. ❡Orcus eſt fluuius infernalis,& obſcuritas,Pluto , & mors , Sol vero dator lucis.habet quoque hoc vulgarę,chi ſta tra notte & dì,ouer tra oſcurità,& chiarezza nō ſa che fare , qui eſt inter Orcum, D
& ſolem,neſcit facienda.

Ordior pe.cor.ris orſus & orditus, ha ordito la tela,telam orditus eſt Hier.incomenza a narrare,orditur Li.ha incommenzato a parlare,orſus eſt;poſſo incomenzare,ordiri poſſum Cic.vt ordiar ab aruſpicina.i. incipiam Cic.de diui.2.

Ordino as pe.co.aui atum pr.vt hic maneas ordinat,ordina, da ordine che ſtij quà Cic.

Ornatè pe.pro.eſt aduerbium , eloquentemente , & ornatamente , politè & ornatè Pli.primo epiſtolarum.

Orno as aui atum pe.pro.metto in punto, faccio bella la caſa per la tua venuta, & nō anſcio , apro la bocca per lo ſomno , aduentu tuo domum orno,& nunquam oſcito,te honoro di gloria,te gloria orno,Ci.

Oro as pe.cor.aui atum pro.vide aſſero , & E
oratum cum ſolo accuſatiuo, & nomine cauſa eſt defendere, l'huomo defendere la cauſa non lo concedeno, hominem cauſam orare,nō ſinunt,Tacitus, Ter.in Phor. vide etiam atque etiam.

Ortus indicat occaſum , vide occaſum indicat.

Os,vide obiurgo,

Os durum,ſfacciato,ſuergognato.

Os perfrico,vide faciem.

Oſcè loqueris,ſempre parli dishoneſto, ragioni di coſe veneree,Feſtus.ſumitur ab Oſcis populis ſemper libidinoſe loquētibus.

Oſcito as pen.cor.aui atum pro.vide orno, dicitur & oſcitor pe.cor.aris atus pro.eſt deponens,ſtate ſecuri,ocioſi,oſcitamini.

Oſtendo medium vnguem,vide aufugio. F

Oſtendo is di enſum pe.pro.demoſtrano il vero,verum oſtendunt,oſtentant.

Oſtento as aui atum pe.pro.continuamente,frequentemente , ſpeſſe volte lo demoſtrano,oſtentant ſæpe,ad iactantiam.

Oſtiatim pe.pr.eſt aduerbium,andano porta per porta,oſtiatim eunt.

Os ſublinere poteſt,lo puo delegiare,beffegiare. Plau.ſumitur ab his quibus dormientibus os pingitur.

Ouo as pen.cor.allegri,facendone feſta,demoſtrandone feſta, letitia traſeno,ouantes ſubeunt Li.

Ouo prodit,emergit,vide emerſit.

A

P Abulor pen.cor.aris atus pro. mangiano alla paſtura,pabulantur Col. 8.paſturano per i campi, pabulantur , vide in explorato.

Pace tua dixero, lo dirò con tua riuerentia, licentia, ouero tu non perturbandoti, ſdegnandoti .

Pacate pen.pro.eſt aduerbium, quietamente l'ha fatto,pacatè fecit.

Pacifico as pe.co.aui atum pr.gli ha fatto far pace,eos pacificauit.Catul.

Paciſcor ctus pe.pr. eris cor. ha fatto patto, B ha pattegiato con colui della figliuola con pochi dinari, pactus eſt filiam cum illo parua pecunia.Iuſt.2.Plaut.in Bacchi.

Paco as aui atum pe. pro. ha placato,mitigato,pacificato,cōcordato la prouincia, prouintiam pacauit Suet.in Tyb.Cæſ.Cic. pro lege Manilia pacamus victum,placamus iratum, ha fatto il patto d'vn dinaro, pacauit vnum denarium .

Pagatim pe.pro.eſt aduerbium, caſale per caſale,villaggio per villaggio è andato,iuit pagatim Liu.

Pago gis pactum pen.pro.pepigi cor.fanno il patto de la robba,rem pagunt Ci.

Palam pe.pr.eſt aduerbium,queſto è manifeſto,paleſe, id palam eſt, refertur ad plures, ſicut coram ad paucos .

C Pallio as pen.cor.aui atum pro.il fatto molto manifeſto non ſi puo naſcondere,celare,coprire , tener ſecreto,res tam aperta palliari non poteſt. ¶ Sumitur a pallio cooperto.

Palliolatim pe.pro. eſt aduerbium, ſono andato ammantellato,ouer coperto col mantello,ouero a modo di mātello, palliolatim inceſſi Plaut.

Palo as aui atum pe.pr.che la vite ſe impala, vitis vt paletur Colu.12.li ſoldati vanno diſperſi,vagabondi,milites palant Ver.Li.Tacit.19. in hoc ſignificatu eſt hiſtoricum , & poeticum verbum , in quo ſignificatu legitur & palor deponens.

Palatim pe.pr.eſt aduerbium, da paſſo in paſſo andando diſperſi ſuggiro in Roma,palatim Romam fugerunt Li.5.

D

Palinodiam cano,canto : dico il contrario di quello che ho ditto o fatto. ¶ Hie.Cice.ad Att.Hor. Palinodia eſt recantatio,fit ſi quādo aliquem vituperauimus,mox laudamus; vt Steſichorus Helenam carmine vituperauit,occęcatus é,vbi cæcit atis cauſam Achille Helenæ iuſſu nunciante intellexit,vituperatam laudauit,viſum recepit.

Palleſco is pen.produ. vide animus in coriis: per la morte l'huomo ſi fa pallido , morte palleſcit homo .

Pallium detexere,vide detexere.

Pallio manum,vide ſacio opus .

Palpo as aui atum pe.pro. palpor aris deponens,alquale tu alloſenghi, fai carezze,cui palparis Horat.in ſer.il quale placa, mitiga Caro co'l preſente , quem munere palpat B Carus Iuue.Sat.1.non ponitur hic pro blādiri vt aiunt,ſed placat,mitigat.

Palpito as p.co.aui atum pr.cātare non poſſo, atteſo che il cuore mi'sbatte , ſi muoue, trema, canere nequeo,quia cor palpitat, id eſt mouetur Pli.

Pampino as pe.co aui atum pr.continuamente sfrondano le vite,potano,tagliano li ſarmenti,identidem pampinant Col.5.

Pandeletiam dedit ſententiam , me ha fatta, data vna grande accuſa, querela, denuntia. ¶ Dicitur a Pandeleto ſycophanta, ex eorum genere, qui vt queſtum faciant, grandes impingunt dicas.

Pandiculor pe.co. aris atus ſum pr. ſempre ſi diſtira,ſemper pandiculatur Plau.in Mene. dicitur, ꝙ pandus fit. F

Pando is di paſſum pe.pr. s'apre la caſa,panditur domus Ver.

Pando as aui atum pe.pr. che penſiero facemo in queſto fatto , ſe li traui ſi piegano , chinano , abbaſſano per la grauezza , per il peſo ? hac in re quid agimus ? ſi trabes pandantur onere Pli.

Panem ne frangito,non laſſarai,abbandonarai,romperai l'amicitia. ¶ Sumitur a pane, quo conciliabatur antiquitus amicitia .

Pango is xi ctum pe.pr. ſcriui, componi alcuna coſa,pangis aliquid Cic.in epiſtolis Gel. ſi verſum pangis, noi piantamo, paſtinamo gli arbori,pangimus arbores Plin.Col. ficcha il chiodo,clauum pangit Liui.

Panicus caſus:penſo deuer'eſſere guerra,eccetto ſe non ci ſarà , apparerà alcuno terrore,

A rore, ſpauento d'animo, bellum futurũ puto niſi panicus caſus extiterit. ¶ Cice. Atti. Tyro. Higinius dicitur a Pane Deo repentino immittente terrores, & animi conſternationes.

Panidis ſuffragium, il buono aiuto, fauore, ſentẽtia, giudicio. ¶ Ironice ponitur: quaſi dicas ſtultum, & ineruditum iudicium, aiũt Panidem hunc Chalcidis regem fuiſſe, qui Heſiodum Homero prætulerit.

Paranomaſiã loqmini, vide annominationẽ.

Parco is peperci, parſi ſum pen. pro. noſtram vide grammaticen: per queſta volta tanto, ouer ſolamente, t'hauerò riſpetto, nunc tã tum, vel ſemel tantum tibi parcam, non voglio che ci ſi ſparagni argento, argento parci nolo Pla. in Caſ.

Parento as aui atum pe. pr. ſe celebramo l'of B ficio de' morti, ne acquiſtamo molta robba, ſi parentamus, multam nobis rem paramus Plin. 18.

Pareo rui ritum pe. co. es pro. vide certũ eſt, noi obedimo al poeta, vati paremus Ouid. ſe non fa quel che voglio, niſi meę paret voluntati.

Parietes de eadem fidelia, vide duos fidelia.

Par iactura, vide iactura.

Par impar, vide ludo Suet.

Paria faciam, vide gratiam parem.

Pari iugo niteretur, ſi sforzaſſe con eguale volontà, forza Pli. in epiſtolis: ſumitur a bobus iugo retentis.

Pariter pe. co. ad vn tempo hanno fatto queſto, pariter fecerunt hoc, ſimilmente accoſtumato, pariter moratus Plau. egualmente C ſe ſparteno in diuerſe parte, pariter diſpertiuntur, conuenientemente l'hai cacciato fuora, pariter expuliſti.

Par pari referam, vel tibi vicem reddam, te farò il ſimile, te renderò il contracambio Terent. in Eunucho, vide fricantem, gratiam partem.

Pario is peperi pe. co. partum pr. vide defleo, edo: acquiſtano la patria co'l ſangue, patriã pariunt ſanguine Ver.

Parturio is pe. co. iui itum pr. le femine hanno le doglie, deſiderano figliare, quãdo tua matre figlia, fœminæ parturiunt, quãdo tua mater parturit, parit. Pli. Hier.

Parturiunt montes, naſcetur ridiculus mus, promettono, dicono coſe aſſai, grande, grãdiſſime, & fanno molto poco, ouero poco piu che niente Hora. D

Paro as pe. co. aui atum pr. vide parento, fartim, apparecchia da mangiare, metti in ordine il mangiare, para dapes, epulas.

Partes eſſe meas duxi tibi prodeſſe, ho ſtimato eſſere officio, debito mio, ouer appertenere, toccare a me giouarti.

Partes non magis meas, quam tuas tuetur Rex. il re non da piu la ragione a me che a te. ¶ Partes tueri eſt ius dare.

Particulariter pen. cor. particulatim pro. ſunt aduerbia, narraremo breuemente, nõ particularmẽte, ouer parte per parte, ſummatim, non particulatim narrabimus Hier.

Partiario pe. co. eſt aduerbium, danno la calce a cuocere per mità, ouer a parte, calcem dant coquendam partiario Cato.

Participo as pen. cor. aui atum pr. gli ha fatto parte de' regni, regna participauit Cic. E

Partim pe. pro. eſt aduerbium, vide diſſimulanter: è venuta vna parte de gli huomini, partim hominum venerunt. i. pars.

Partio pe. co. tis iui itum pro. ſe hanno partito, ſpartito la prouincia tra ſe, prouinciam intra ſe partiuerunt.

Partior pen. cor. iris itus prod. idem eſt, quod partio.

Parum p. co. eſt aduerbium, vn poco te aſpetto, parum expecto.

Parumper pen. cor. eſt aduerbium, molto poco te aſpetto, parumper expecto: a poco a poco è ſtato cacciato fuora, pulſus parumper Verg.

Paſco is paui ſtum pe. pr. noſtram vide grammaticẽ Apul. vnam paſcit ancillulam. Oui. F Aereas volucres corpore paſce tuo.

Paſcor aſtus pen. prod. eris cor. noſtram vide grammaticen.

Paſcito as pen. corr. aui atum produ. ſempre, continuamente paſcono in le ſelue, paſcitant in ſyluis Var.

Paſcue pen. cor. eſt aduerbium, abbondantemente, lautamente.

Paſtino as pe. co. aui atum pr. la terra zappata, terra paſtinata Col. 3.

Paſſim pe. pr. eſt aduerbium, il grege paſce da paſſo in paſſo, grex paſcitur paſſim, ſe crede a lui in ogni parte. creditur ei paſſim Lact. li fuggiro da ogni parte: eo paſſim fugerũt Idem, la quale ſenza differentia, indifferentemẽte ſe la attribuiuano, quam ſibi paſſim vendicabant Hie.

A patet uit pe.co.vide conſto, la porta ſta aperta, ianua patet.
pateſco is pe.pro. la porta ſe apre, quando il campo ſta aperto, ianua pateſcit, quando campus pateſcit Sal.
patefacio is pe.co.eci actum pro.ha aperto la porta, patefecit ianuam, Hie. habet paſſiuũ patefio, ſe ſi manifeſta, ſcuopre, ſi patefit Ter.in Phor.
patienter pe.pro.eſt aduerbium,patientemẽte Pli. 1. epiſt.
patior iniuriam,vide accipio.
patinis eſt animus,vide animus.
patro as aui atum pe.pr. mo che hauemo finito la guerra,laſtricamo la caſa, nunc ꝙ patrauimus bellum, domum pauimentamus, Sal ſe faccio queſto, ſi hoc patro Plaut. in
B Aſi.ſed frequentius in malum.
patrocinor pe.co.aris atus ſum pr.chi teme, ha paura non defende la cauſa mia,qui pauet,mihi non patrocinatur.
patroclo ſordidior,parcior,è ricco ma molto auaro.¶Fuit hic Patroclus diues:ſed nimis auarus.Ariſtophanes.
patruus pe.co.vide ne ſis.
paueo es pen.co.aui produ. vide patrocinor, congredior.
paueſco is pe.pr.temo, ho paura, quando te fai,diuenti timido,pauroſo,paueſco,quãdo paueſcis.
pauito as pe.co.aui atum pro. molto teme la mogliere,vxorem pauitat Ter.in Ecy.
pauimento as aui atum pen.prod.vide patro, digredior.
C paulum pe.pr.eſt aduerbium,paulum numorum,pochi dinari.
paulatim pen.pro. eſt aduer. vide clementer.
pauliſper pe.pr.eſt aduerb.molto poco tẽpo.
pauo uis pe.co.battere la terra,terram pauire Cic. 2.de diui.
paupero as penult.corre. aui atum produ. fa pouero il patrone,dominum pauperat Plautus in Mil.
pauxillatim pen.pro.eſt aduerbium,a poco a poco,a pochetto andare,pauxillatim accedere Pli.in epi.
pecco as aui atum pe.pr.peccas Mart.liminibus peccas,fai errore,pecchi,peccas, ſe fanno molti errori,delitti, peccati, multa peccantur,Cic.de off.1.malamente leggo,pecco ſcripturam Plau.in Bacchi.
pecto is xi xum pen.pro.ctui co. pettinano il capo,& il cauallo,pectunt caput, & equũ,ſi pettina la ſtoppa,ſtuppa pectitur Pl.9.
D pectino as p.co.aui atum pr. idem eſt ꝙ pecto Apul.6.pectinari ſegetem dixit Pli.1.cratibus dentatis quaſi pectinibus hærbas quaſi capillos pectere.
pectinatim penu.produ.eſt aduerbium, fatto a pettene, liſcio, egualmente, pectinatim factum.
peculiariter pen.cor. eſt aduerbium, queſto principalmente,ſpecialmente ſi impone a li noſtri officiali,noſtris hoc peculiariter imponitur magiſtratibus.
peculio Proſerpinæ, vide orci familia.
pecunia præſens,vide numerata.
pecunia præſentaria,vide numerata.
pecunia numerata,vide numerata.
pedatim pe.pro.eſt aduerbium,andano,caminano che l'vn piede non paſſa l'altro, pedatim gradiuntur Pli.11. E
pede dextro,vide auibus bonis.
pede ſiniſtro,vide auibus bonis.
pede maior ne ſit calce', vide ne maior pede.
pedem ſupra ſit calceus, vide ne maior pede.
pedem effero,vide effero.
pedem ſiſto,vide diligo.
pedeſter eo, vide Mariani.
pedem facere,vide facio.
pedem pono choro, vide choro in alieno.
pedetentim pe.pro.eſt aduerbium, vide,licet Ter.Cic. Quint.
pedibus trahuntur iſta per me, queſte coſe ſi fanno ſecondo il giudicio, volontà mia Cic.ad Att. 4.
pedibus ire non queo,non poſſo andare a piede Plau.in Stico. F
pedibus in ſententiam diſcedo,venio tuam, affirmo,comprobo, dico, confermo quello che vuoi,dici. ¶Gell.Ci.ſumitur a dãtibus ſuffragia pedibus.
peditatus tus ui pe.pr.vide equitatu.
pedo as pen.co.aui atum pro. ſe andaui,non ſo ſe retornaui al Re, ſi pedabas, neſcio ſi repedabas ad Regem,impaliamo la vite,vitem pedemus Col.Plin.
pedo is pepedi pe.pr.pedetaua,facea peti, tiraua corregge,pedebat.
peiero as aui atum pe.pr.vide deiero.
peius habet melior, vide melior.
peius Babys tibia canit, canta, ſempre va, anda in peggio, ſempre piu va peggiorando,diuien piu goffo,piu beſtiale,mẽchione.
¶Dicitur

A ¶ Dicitur in eos quorum exercitatio ſemper vergit in peius. Babys frater fuit Marſyę certamine cantus ab Apolline ſuperati: deinde cum pararet Babym quoq; perdere interceſſit Pallas admonēs hunc vſq; adeo infeliciter, & indocte tibiis canere, vt omnino neglıgēdus eſſe videretur, quibus verbis commotus Apollo contempſit Babym, vt ne ſupplicio dignum iudicaret.

pelagus neſcit cretenſis, vide cretenſis, vel.

pelle tectus, vide ne pelle quidem.

pelliceo es cui raro pe.co. pellicio is pe.co. xi ctum pro. mi te ho tirato a la mia amicitia, per cōpiacerti, ad meam te pellexi amicitiam, vt tibi obſequerer. Val. maximus. Ter. in Phor. Sue. in Clau.

pello is ſum pe.pr. pepuli co. caccia il nimico da le caſe, pellit hoſtem ex tectis, accioche B gli animi ſi feriſcano, battino, vt animi pellantur Ci pri. de diuin. & de off. 3. vtilitatis animum pepulis, tu hai battuto queſte porte, has pepuliſti fores Ter.

pelluceo pe.co. es vxi pro. molto, ouer per mezzo luce, pellucet.

pelliculo as pe.co. aui atum pr. ha appilato il vaſcello de pelle, vas pelliculauit Col. 13. eſt tantum de rebus inanimatis.

pellis canina, vide caninam qui rodit. Mart.

pendeo pe.co. es pependi nſum pro. da hora in hora ſta per piouere, pluuiæ pēdent, ſta appeſo, impeſo, ſuſpeſo per li piedi, per pedes pendet Plau. in Aſin. la noſtra ſalute ſi ſoſtiene, regge, depende da la voſtra, ſalus noſtra pendet à veſtra Ouid. ſta attento a quello che dice il marito, Narrantis cōiux C pendet ab ore viri Ouid. in epiſto. li edificii ceſſano nō ſi finiſcono, pendēt opera Ver. 4. dubita, ſta con l'animo dubioſo, anxio, pendet animus Sen. Cic. ad Att. & 4. Tuſc. Celius ad Curionem.

pendo is pependi penſum p. pr. li villani hāno pagato la colta, tributo, ruſtici tributū, vectigal ſoluerūt, pependerūt Salu. in Cat. Li. Ci. in Verrē, pecunia omnis ſoluta eſt, ſciogliete i panigelli dal capo, ſoluite crinales vittas Verg. 7 licentia li maſcoli, ſolue mares Verg. iii geor. & ha diſprezzato la vergogna, pudore, ſoluit pudorem Idē. 8. non ne cauo, eccettuo li populi, nec populos ſoluo Idem. x. ſoſtenemo, patimo la pena, pendimus pœnas, ſupplicia, quoniam apud antiquos omnis pœna erat pecuniaria penſo ære, non numerato.

D pepigi pe.co. te l'ho promeſſo Suet. in Cæſ. qui ſibi pepigiſſent, pepigi tecū, ho patteggiato, fatto il patto con teco Suet. in Cæſ. cum aduerſariis pepigit, dicitur pepigi rem decem aureis.

penſo as aui atum pe.pr. queſto ſi ſtima, cōſidera, pondera, peſa, hoc penſatur Val 1.

penſito as pe.co. aui atum pro. molto bene, continuamente, frequentemente, conſiderarà, eſſaminarà, ponderarà, peſarà la vita, uitam penſitabit Pli. pagano li tributi, vectigalia penſitant Ci.

penſiculo as pe.co. aui atum pro. penſa molto bene l'una, & l'altra coſa, vtrunque penſiculat Gel.

penſiculatè pe.pro. eſt aduerbium, conſideratamente riſpondo, penſiculatè reſpondeo Gel. E

pene pe co. eſt aduerbium, quaſi poco manco era morto, pene erat mortuus.

penes p.co. eſt ꝑpoſitio, vide integrū, emitto.

penelopes telā retexis, deſtrui la fatiga vana, pigliata in uano, noſtra lege collectanea.

penitus pe.cor. eſt aduerbium, molto bene ſonante, penitus ſonantes Ver. molto adentro naſcoſto, penitus latentes, noſtram vide grammaticen, laquale intrinſicamente creſca, quę penitus creſcat Ci. 1. de diui.

penetro p.co. aui atū pr foſſe molto bē entrato fin' ali Perſi, vſq; ad Perſas penetraſſet.

pennas nido maiores extendo, & non diminuo, accreſco, augmēto la mia cōditione, robba laſſata da li mei maggiori, anteceſſori, & non la diminuiſco. ¶ Traditur ab auibus creſcentibus plumis.

pennis volare, ſenza aiuto, fauore nō poſſo fare, ſine pennis volare haut facile eſt. F ¶ Trahitur ab auibus.

penſum abſoluimus, perſoluimus noſtrum, hauemo fatto il debito, officio noſtro, ouer quello che a noi cōuiene, ſta bene. ¶ Var. de re ruſt. Hier. trahitur à lanificio muliebri, in quo ſingulis certum lanæ pondus in opus diſtribuebatur.

penſi quicquam, vide compos.

per, noſtrā vide grammaticen, horamai che ſon dotto, nō piu ſtudio, per magnam doctrinā non ſtudeo, horamai che ſon riccho mi vo a ſpaſſo, ꝑ multas opes deambulo, ſic & de ſimilibus, quod ſemper fit ꝑ accidēs, & adiectiuum augmentum ſignificans, te

A prego per Dio, per Deum te oro Ter. Plau. cum verbis habet dicendi elegantiam, ſeu ſignificantiam vt per te viuo, lego, facio id te auſpice, vel tuo auxilio Cice. per gratum actione ad ſenatum: hæc autem ſingula per illos habuimus, nunc vniuerſa per vos recuperamus. Quint. 7. per vos enim actum eſt, vt homo periret, Cice. ad Cecin. a te omnia proficiſcuntur, & alibi quidam diſcedens è vita per mediam. i. vrgente media Sueto. in Aug. eximias laudes congeſſerant per illum viuere, per illum nauigare, libertate, atque fortunis per illum frui. i. illius auxilio, vel numine medio, facio per iram. i. vrgente ira Ci. quem pœniteret quod feciſſet per iram, dicitur per ſe. i. ſe ſolo Quin. 1. cōtinua exercitatione per ſe proſunt, diciturque per me non ſtetit Cic. ad Plancum per quos homines, ordinesq; ſteterun Ter. in And. vt ne pater per me ſtetiſſe credat. i causa mea.

B Perago is pe. co. egi actum pr. vide exequor: fa, finiſce, conduce a fine ogni coſa, omnia peragit, ha portato fin' al fine, al porto la naue, nauem peregit in portum, l'ho trattato ne l'animo mio, animo peregi Ver.

Perago reum, vide ago reum.

Peragro as pen. co. aui atum pro. ha circuito, andato per tutta Italia, totam Italiam peragrauit Hiero.

Perannuo as aui atum pe. pro. ſe il Re viueua, campaua vn'anno, non haueriamo queſti trauagli, guai, ſi rex perannabat, has non haberemus anguſtias Suet. in Veſpa.

Perbibo is bibi itum penult. cor. molto beue, perbibit.

Perca, in loco de bono, per coſa che ti gio-

C uaſſe, piaceſſe, hai pigliato che ti nuoce, occide. pro Perca ſcorpium cœpiſti. ¶ Perca eſt piſcis laudatus, Scorpius vero mortalis.

Per cauſam, vel ſpeciem rex ſuſtineret agmen, accioche per cauſa, ſcuſa finta retenesse l'eſſercito Li.

Percello is culſum pe. pr. culi co. noſtram vide grammaticen.

Percipio is pe. co. epi ptum. pr. queſta lettione la intendo, hanc percipio lectionem.

Percitus ira niſi eſſem, tuum percontarer doctorem, ſe non ſteſſe, foſſe irato, ne adomandaria, ſpiaria diligentemente il tuo maeſtro

Percoarcto as aui atū pe. pr. molto bene ſtrēgo il fieno. percoarctamus fœnum Col. 2.

Percolo is lui pen. co. ltum pr. perfettamente te amo, reueriſco, te percolo Pla. vide colo. D

Percontar aris atus ſum, vide percitus.

Percunctor aris atus ſum, idē eſt, ꝙ pcontor.

Percurro is curri rſum pe. pr. molto corro, vado impreſcia, per la via, per viam percurro, ſi paſſa a la incorſa, ſenza penſarce, percurritur Cic. de Ora. 2.

Percurro iocularia, vide iocularia.

Percuro as aui atum pe. pr. ben cura, gouerna, ſana la ferita, percurat vulnus Cur.

Percudo is di ſum pe. pr. li polli tozano, rompeno le oua cō li becchi, pulli roſtellis oua percudunt Col. 9. cognano, ſtampano molto ben, perfettamente, percudunt opus.

Percutio percutis pe. co. ſſi ſſum pro. li dette, percoſſe, feri vicino a la orecchia, ſecundū haurem percuſſit Cic. in epiſtolis.

Perdiſco ſcis pe. pr. didici co. vide ediſco. E

Perdo is pen. pro. didi itum co. noſtram vide grammaticen & addo Colophonē, ne puerum perditum perdamus, accioche il triſto non facciamo peggiore Ci.

Perdo oleum, & operam, vide oleū, & operā.

Perdo naulum, vide naulum.

Perdite, pe. co. eſt aduerbium, grandemente, ſommamente ama, perdite amat.

Perdomo as ui tum pe. co. te ho molto bē domato, ſcozzonato, abbattuto, domato, caſtigato, te perdomui, vide ferociorem.

Perdono as aui atum p. pr. te remetto, perdono la ingiuria, tibi perdono iniuriam Aug.

Perduco is xi ctum pe. pr. ſprolongo, conduco fino al fine per forza la mia vita, meam perduco vitam Cic. in Sene.

Perduco as aui atum pe. pro. molto, per fin' al fine dura, perdurat. F

Peredo es pe. co. edi ſum pr. molto mangia il pane, pereſt, vel peredit panem.

Peregre pen. co. eſt aduerbium, noſtram vide grammaticen, eſſere fuore, andare vagabōdo, eſſere ſuiato.

peregrinor aris atus ſum pe. pro. vo diſperſo, vagabondo, ſuiato per Italia, peregrinor per Italiam.

Perendie pe. co. eſt aduerbium, vide ad ſummum, non doman l'altro, poſdomane verrò, perendie veniam.

Perenno as aui atum pe. pr. gli arbori ben coltiuati durano molti anni, abores bene cultæ perennant Col. 1.

Pereo is ii pe. co. vide efflictim, fugio nuptiæ, ſono buttati via dieci ducati, decem periere aurei

A aurei Teren. in Adel.

Peræque pe. pro. eſt aduerbium, egualmente poneua, peræque ponebat Cæſ. 7.

Pererro as aui atum pe. pr. va diſperſo, errabondo, vagabondo per tutto il mondo, totũ pererrat orbem Col.

Perfero tuli pe. co. ers latum pr. vide merito, conſtituo, interfaris, tutte le coſe mi ſono auiſate, nunciate, portate, omnia perferuntur Ci. ad Cœl. me ha portato le lettere fin' al fine ordinato, ſtatuito, conſtituito, literas pertulit.

Perficio is pen. cor. eci ctum prod. vide conquieſco, faueo.

Perfido is ſus pen. pro. molto grandemente, ſommamente mi fido di te, tibi perfido Ci. de off. 3.

B Perfodio is pen. cor. di ſſum pro. molto bene pertugiano, trapaſſano, forano, cauano le mura, parietes perfodiunt, rompeno, cauano la terra, perfodiunt terram Col. 11. feriſcono il lato, latus perfodiũt Lact. 4. Gel. 2.

Perforo as pe. co. aui atum pr. vide cruenter, molto fora, pertugia la vite & la naue, vitẽ, & nauim perforat Col. 6.

Perfrico as cui pen. co. molto, bene ſe raſpa, gratta, frega il capo, perfricat caput, vide faciam Ci. Mart.

Perfrigero as pe. co. aui atum pr. molto, grãdemente, ſommamente rinfreſcano, perfrigerant Plin.

Perfundo is di ſum p. pr. molto ſparge, bagna le guãcie de lacrime, perfundit genas lacrymis, per tutto il corpo, ouer per tutte le parte del corpo ſi ſparge, corpus perfundi-

C tur Hiero.

Perfugio is itum pe. co. gi pr. ſe n'è sbiettato, fuggito in tutto bene al nimico, perfugit ad hoſtem, ſe n'è fuggito al Re per aiuto, perfugit ad regem.

Pergo is rexi pe. pro. vide de curru, oblitero, ſeguita, va appreſſo, perge, me affretto, accelero andare in caſa, domũ ire pergo Ter.

Per haſtæ cuſpidem, vel per haſtam currere coegerunt, l'hanno paſſato ꝑ le picche, ſono in vn grãdiſſimo pericolo, per haſtæ cuſpidem, vel per haſtã currunt. ¶ Sumitur a militari conſuetudine, vt qui mortẽ cõmeritus videretur, nudus per medias copiarũ haſtas hinc, atq; hinc intentas ire cogeretẽ, vel a circulatoribus, qui per ſummas haſtarũ, & gladiorum cuſpides ingrediuntur.

Perhibeo es bui pe. co. ſecondo quel che dicono, vt perhibent, tu ci dai teſtimonio, tu teſtimonium perhibes Col. D

Periculo meo, vide fide mea, omne ius.

Periculo fit facinus magnum, vide facinus magnum.

Periculum facio, vide cautum.

Periclitor pe. co. aris atus ſum pro. guardate nõ incurri in qualche pericolo, infortunio, caue ne periclitèris, ponitur abſolute, dicit̃ periclitor fama, capite, ſto per la fama, periclitor ſiti, me muoro di ſete, cum accuſatiuo eſt experiri, faccio pruoua, eſperientia de gli amici, periclitor amicos dicitur, & de amicis.

Perito as pe. co. aui atum pr. continuamẽte, frequentemente nadaſſe per virtu, per uirtutem peritaret Plau. in Cap. componitur a per, & ito as, quod eſt frequenter eo Gel. E

Per ignem incedo, vide incedo per ignem Hora. in Odis.

Perimo is pe. co. emi ptum pr. ammazza, occide il nimico, perimit inimicum.

Perinde pe. pro. eſt aduerbium, nostram vide grãmaticen, non molto populare, non perinde populare Pli. 1. epi. clariſſimo; & egualmente felice, clariſſimi & perinde felicis Plin. 2. epiſt.

Perlego is pen. co. gi ctum pro. noſtram vide grammaticen, leggo dal principio al fine Tullio, Tullium perlego.

Perlino is itum pe. co. iui pr. le piaghe molto bene ſi ongeno di pece, vlcera pice perlinuntur Col. 8.

Perlito as pe. co. aui atum pr. perfettamente ha ottenuto, impetrato con ſacrificio il voto, perlitauit uotum Gel. F

Perloquor ris pen. co. cutus pro. parla netto, perfettamente, perloquitur.

Perluceo pe. co. es xi pr. luce per mezzo, da mezzo in mezzo, perlucet Sen. luce grandemente, ſommamente, perlucet, iungitur & cum vehementer Pli. 18.

Perluo is lui pe. co. la bocca ſe laua molto bene co'l vino, os vino perluitur. Col.

Perluſtro as aui atum p. pr. molto bene, perfettamente, reuedeſſe il gregge, gregem perluſtraret Li. 1.

Permano as aui atum pe. pr. vide inhæreo.

Permaneo es pe. co. nſi ſum pr. non ſtanno ꝑ fin'al fine, non permanent, la ira ha perſeuerato tanto longo tempo, ira tam permãſit

A fit diu Ter.in Ecy.

per manus hoc dcē, ſia dato queſto di mano in mano, ouer mano ꝑ mano, vide in man°.

permiſceo ſcui pe.co.es xtū pr. molto bene ha meſcolato, miſcitato il ſuo col tuo, ſuū cum tuo permiſcuit.

permitto is ſi ſſum pe.pr.vide captioſe, ſi ſono arrenduti al re, permiſerūt ſe regi Cur. 2.la poteſtà ſe da in potere, in mano a lo officiale, poteſtas magiſtratui permittitur Sal.in Cat.qua ſi ſe manda per fin' al fine il caſcio,caſeus permittiť. Col,8. vide efficio.

permolo is molui pe.co.itum pr.vſar con le mogliere d'altri, alterius permolere vxores Horat.in Ser.

permoueo es pe.cor.vi otum pr.molto bene grandemente,ſommamente ha perturbato il vicino,vicinum permouit Sal.in Iug.

B permulceo pe.co.es lſi lſum pr.perfettamente,molto bene placano la voce,& gli huomini,permulcent vocem,& homines Ci.ad Her.iu.Gel.i.

permuto as aui atū p.p.ꝑ niun prezo ſi barata il libro,nullo liber ꝑmutať precio.Pl.33

permutatione publica,quę mihi debetur accipio pecuniam, riceuo la pecunia che me ſi deue dare per cambio,ouer per lettere di cambio Ci.3.ad Appium.

permutatio glauci,vide Glauci.

pernego as pe.co.aui atum pro.molto bene, perfettamēte,totalmente,in tutto negamo il credito,creditum pernegamus Pla.in Aſ.

perneco as cui pe.cor.aui atum pro.in tutto l'ammazzano,l'occideno il nimico,pernecant inimicum.

C perniciem acceríiuit.vide accerſo.

perniciter pe.co.eſt aduerb. vide mundule.

pernitor nixus, vel niſus pe.pr.eris co.molto bene, ſummamente, grandemente mi sforzo, pernitor.

pernoſco is vi pe.pro.molto bene,perfettamente intendo l'agricultura,agriculturam pernoſco Col.7.

pernocto as aui atum penul.pro.ſteſſe là la notte,ibi pernoctaret, noſtram vide gram.

pernumero as pe.co.aui atum pr.molto bene ho numerato,contato l'argento,pernumeraui argentum Plau.in Epid.

peroleo es lui.pe.co.molto odora, ouer fete,perolet.

peroro as aui atum p.pr.ha ditto la oratione ꝑ fin' al fine,orationē perorauit Ci. de leg.

perparcè pe.pr.eſt aduerbium, vide exiguē. D

perpendo is di nſum pe.pr.vide diſcutio.

perpenſe pe.pr.eſt aduerbium,conſideratamente, maturamente, perfettamente l'ha letto,perpenſe legit.

perperam pe.cor.eſt aduerbiū, vide alioqui.

perpetro,as pe.cor.aui atum pr.queſto l'hai fatto in coſpetto de molti,in plurium conſpectu hoc perpetraſti:quandoque in bonū Gel.7.Li.25.perpetrato ſacro.

perpetuo pe.cor.eſt aduerbium, o fortuna nūquam es perpetuo bona, o fortuna mai ſei buona perpetuamente,continuamente, ſenza intermiſſione Ter.in Ecy.

perpetuam noctem perfers, pati vna notte continua, & ſenza intermiſſione Plaut.in Rud.ſic via perpetua Ci.in Verrem.Oratio perpetua,ſulcus,palus,foſſa, fides,pręſidium,tergum,menſa,iuuenta,ſitis, cura, vallis.mons,amor,oratio,lacus,conſuetudo,morbus. E

perpetuo as p.co.aui atum pr.queſto dì farà perpetuo ſto caſtello,hic dies hanc perpetuabit arcem,non è giuſto innamorato,excepto chi continua, non interlaſſa il dato, non eſt [illegible]tus amator, niſi qui perpetuat data Plaut.in Pſeud.

perplaceo es cui itum pe.cor.queſto molto mi piace,agrada, attalenta, hoc mihi perplacet Teren.

perplector xus pe.pro.eris co.molto bene ſi legano,perplectuntur.

perplexor aris xus ſum pe.pro. grandemente,ſummamente,beniſſimo lo legano,perplexantur. F

perpluit pe.co.queſta caſa pioue in mezzo, ſtrapioue, ouer pioue in mezo la caſa,hæc perpluit domus Quin.6.

perpolio is pe.co.iui itum pr.molto bene ha polito,ornato,perpoliuit Ci.Luce.

perpulchrè pe.pro.eſt aduerbium, hai ditto gentilmente,perpulchrè dixiſti.

perputo as pe.co.aui atum pr.accioche poſſa proferire,pronunciare lo argumento,vt argumentum perputem Plau.in Caſ.molto bene poto gli arbori, & penſo il vero, perputo arbores,& verum.

perrepto as aui atum p.pr.anda, va pian pian no,adagio & con fatica per la piazza, per plateam perreptat Ter.in Adel.

perrumpo is pi ptū pe.pr.ha rotto, fracaſſato l'eſſercito ꝑ mezzo,ꝑrupit agmen. Li.8

perrepo

A perrepo is pſi ptum pe.pr.il gatto anda mol-
to bene, ouer per fin' al fine, & con fatica,
feles perrepit Col.x.
perſcribo is pſi ptum pe.pr.ho ſcritto il fat-
to fin' al fine, rem perſcripſi, che notaſſe il
nome falſo, vt falſum perſcriberem nomẽ
Ci.pro Roſcio Comœdo.
perſeco as cui pe.co.aui atum pr.molto be-
ne,perfettamente tagliano, ſegano gli ar-
bori,perſecant arbores.
perſequor eris pe.co.cutus pr.noſtram uide
grammaticen.
perſido is edi ſſum pe.pr.molto bene,perfet
tamente ſi ferma l'acqua, imber perſidit
Ver.Geor.3.
perſpicio is pen.cor.xi ctum pro.molto be-
ne lo uedemo, conoſcemo queſto, hoc
B perſpicimus.
perſpicue pe.co.eſt aduerbium, chiaramen-
te,euidentemente ſi toglie, perſpicuè tol-
litur Ci.de diuin.
per ſpinas ingredior,vide conquieſco Sen.
perſoluo is ui lutum pe.pro.in bonum, & in
malum,molto bene paga,ſatisfa il premio,
& la pena,perſoluit præmium,& pœnam,
è ſtato punito,caſtigato del ſuo errore,ſui
perſoluit pœnam erroris.
perſono as nui itum pe.co.aui atũ.pr.ſuona
perfettamente,molto bene,perſonat.
perſonatus homo,vide homo perſonatus.
perſto as atum pe.pr.ſtiti itum co.perſeue-
rano,continuano in loro fantaſia, in ipſo-
rum perſtant opinione Lact.primo.
perſiſto is pen.pro. ſtiti cor.idem eſt quod
perſto.
perſtrepo is pui itum pe.co.fanno gran ſtre
C pito,romore,gridare,perſtrepunt.
perſtringo is xi ctum pe.pr.vide exanimo,la
volontà ha chiuſo ſerrato,infoſcato,oſcu-
rato gli occhi de la mente, uoluntas men-
tis perſtrinxit oculos Cic.de Sen.me ſtor-
diſci,perſtringis haures Hora.ho toccato,
ditto,ſcritto queſto breuemente, ſumma-
riamente,perſtrinxi hoc.
perſuadeo pen.cor.es aſi aſum produ.uide
eſſe,ita,aras litus, io te l'ho fatto credere,
ouer te ho indutto,addutto a crederlo, ti-
bi perſuaſi.
perſuo is ſui pe.co.ſutũ pr.ha coſito in tut-
to li panni,perſuit pannos.
pertego is pe.co.xi ctum pr.molto bene,per
fettamente auiluppa i panni con li panni,
pannos pannis pertegit.Plau.in trinu. D
per tempus,uide ad tempus.
pertendo is tendi nſum, & ntum pe.pro.ha
caminato, andato ſcontro, incontro per
fin' a Ceſare,pertendit ad Cæſarem.
pertento as aui atum pe.pr.ho fatto proua,
eſperientia di uoi, uos pertentaui, la feſta,
contentezza,allegreza molto commoue il
petto,pertentant gaudia pectus, molto mi
tenti,me pertentas Ver.Geor.3.
pertero is pe.cor.iui itum pro.molto bene,
fortemente peſtano,tritano il grano, per-
terunt frumentum Col.
perterebro as pen.cor.aui atum pro.hauere
molto ben sbugiato,perforato le legna, &
il muro,perterebraſſe ligna, & murum Ci.
1.de diuin.
pertexo is xi xtum pe.pr.xui co.teſſo la tela
per fin' al fine,telam pertexo,cõtinua,per- E
ſeuera, conduce a fine, finiſce quello che
hai incomenzato, pertexe, quod exorſus
es Ci.1.de Ora.
pertimeo es mui pe.co.molto,grandemente
temeno,pertiment Ci.
pertimeſco is pe.pro.molto temo la morte,
ho paura de la morte, mortem pertimeſco
Lact.3.Ci.2.de diuin.
pertineo es nui.pe co.voleſſe dio me haueſ-
ſe tenuto per fin' al fine, vtinam me perti-
nuiſſet Hier.noſtram vide grammaticen.
pertingo is tactum pe.pr.tetigi co.molto bẽ
tocca,maneggia il petto, pertingit pectus.
pertonat uit pe.co.bat auit pro.la voce,per-
fettamente, molto bene tona, vox perto-
nat Hier.
pertraho is pen.co.xi ctum pro.lo tira per F
fin' al fine, ouer perfettamente, eum per-
trahit.
pertundo is pertuſum pe.pro.udi co.batten-
do ſe rompe il libro, pertũditur liber Col.
9.pertugiano, paſſano molto bene per mez-
zo la vena,pertundunt uenam.
per transennam aſpeximus, l'hauemo uiſto
per cancello,feneſtra.¶ Cic.de Orat.pri-
mo trahitur à negociatoribus, qui merci-
bus cancellos,aut vitrũ pellucidũ opponũt,
vt prætereuntibus procul cõtẽplari liceat
nec explicãt eas,niſi licitatori idoneo.
pertremo is mui pe.cor.molto tremo, per-
tremo.
peruado is ſi penulti.product. chi perturba
il re è vſcito del circuito della città, qui
turbu-

A turbulentat regem, peruaſit pomerium, nõ ci, è luoco doue non ſia peruenuto, venuto l'appetito, nullus iam locus eſt, quo libido non peruaſit Cic. in Verrem.

peruagor pe.co.aris atus ſum pr. andano, vã no molto grandemente errabondi, diſperſi per il mondo, peruagantur orbem.

peruago as pe.co.aui atum pr. Cic. ad Her. 3. animo peruagemus.

peruello is lli, & peruulſi ſum pen.pro. te ha potuto pizzicare, te peruellere potuit Cic. Tuſc. 3.

peruenio is pe.co. eni entum pr. ſon venuto al fine, perueni, laſſami dire quello che voleua, ouer laſſami finire di parlare, ſine me peruenire quò volebam Ter. vide incido.

peruius a uium pen.co. uia eſt peruia, la via, ſtrada paſſa.

B peruerto tis ti ſum pe.pr. voltare ſotto ſopra la città & la ſcientia, vrbem & ſcientiam peruertitis Cice. 2. de diu. gualta, deſtrugge in tutto molto bene, totalmente l'ordine, peruertit ordinem Ci. 1. de diuin. gettare in terra i virgulti, & i tetti, virgulta, & tecta peruertere.

perueſtigo as aui atum pe.pr. diligentemente cercano, inueſtigano il vero; perueſtigãt verum, cercando, inueſtigando acquiſto fama, perueſtigo famam.

peruigilo as pe.co.as aui atum pr. veglio tutta la notte, ouer per fin'al fine, peruigilo.

peruolo pe.co. peruis peruult pr. molto deſidero ſaperlo, peruolo ſcire Li.

C peruolo as ui atum pe.pr. ha volato per fin'al fine, peruolauit.

peruulgo as aui atum pe.pr. molto, grandemente, ſommamente, diuulgo, ſpargo, manifeſto la tua fama, tuã peruulgo famã Ter.

peſſime pe.co. eſt aduerbium, vide dego.

peto tis tii pe.co. tiui itum pro. chi ha abbandonato la ſua patria è andato a Roma, qui ſolum vertit, Romam petiit Liu. 3 ab vrbe, noſtram vide grammaticen, queſti moſtri aſpettano li Troiani, Troianos hæc mõſtra petunt Verg. 9. deſidera la morte, petit mortem, Idem. 4. Geor. cercamo, domandamo Euandro, Euandrũ petimus, Idem, il fiume corre dentro il cãpo, campum petit amnis, gli fa carezze, blãditiis petit Quin 41. peto precibus, io te prego, chi ſeguita, quem petit Ver. 5. ſe deue ſcegliere la habitatione, ſedes petenda Idem, peto oſculis, te baſo,

D peto muneribus, te appreſento, faccio preſenti, contemplo, peto oculis, peto hauribus, intendo, odo, aſcolto, peto naribus, odoro, peto tactu, tocco, maneggio, quanto piu me appoſtaro, quo magis me petiuerũt Plancus, la ſpada violentemente aſſaltaua il lato, gladius latus petebat Cic. pro Liga. peto veneno, te auueleno, intoſſico, ſecretum petit, cerca parlare con meco ſecretamente Pli. 1. epiſtolarum quo dicendi modo vtitur interdum Sueto. petitur dixit Sen. 6. declam.

peteſſo ſſis pen.pro. conſidera, contempla le terre, & la gloria, terras, & gloriam peteſſit Ci. 2. de diu. dicitur a peto.

petras Cyaneas, vide non omnibus tuta.

phalangem facio, vide facio.

E phalaridis imperium principatus eſt tuus, ſei molto crudele, crudeliſſimo. ¶ Sumitur a Phalaride Agrigentinorum tyranno, cuius crudelitas celebratur, & maxime de tauro Aeneo a Perillo Phalaridi tradito in quo ſubiecto igni homines viui ſic cremabãtur, vt pro eiulatu humano mugitum ederent morientes, in quo tauro ipſum exuſsit artificem Perillum.

phalerata dicta, vide lacto.

phænice rarius eſt hoc, queſto è molto raro. ¶ Dicitur de rebus, & hominibus, ſumitẽ ab aue Phænice, quę vna tantum legitẽ eſſe.

phrynichi lucta, te farò conoſcere come ogni coſa fai con tradimenti, & ingãni, te videre faciam, vti Phrynichi lucta certas. ¶ Fuit Lacedæmoniorum proditor.

F phrynondas alter es, ſei vn ribaldo, ſcelerato, ingannatore, malefico. ¶ Inter nobiles facinoroſos Phrynondas cum eſſet hoſpes Athenis in negociis Peloponneſiacis verſaretur homo verſutus, maleficus, impoſtor, ſummus malarum rerum artiſex, & ſceleratus Lucianus.

phryges ſero ſapiũt, vide piſcator percuſſus.

phryx plagis emendatur, cõ la mazza, caſtigo deuentra buono non con conſigli. ¶ Ci. pro L. Flacco, è Phrygia mancipia mittebãtur laudatiſsima, quæ plagis, verberibus potius emendabãtur, quã monitis & pudore.

phyſice p.c. eſt aduer. che ſe dice ſecondo la ragione de la natura, qđ phyſice dicitẽ Cic.

pica cũ Luſcinia, Philomela certat, cõtẽdit, lo ignorante, indotto contraſta cõ li dotti, vn iferiore ha da dire, litigare col maggiore

¶ Pica

A ¶Pica eſt moleſtæ garrulitatis, Luſcinia, ſeu Philomela eſt ſumme muſica.

Picea ritu periiſti, non ci è redentione alcuna, non ei è niuna ſperanza, reparo, mai ha uerai piu bene. ¶Picea arbor præciſa nunquam repullulat, ſic qui funditus, radicituſque periit.

Pico as pen.cor.aui atum pro. impeciamo le botte, & il muro, dolia, & parietem picamus Pli.36.Col.

Piget guit, & pigitum eſt penul.cor. noſtram vide grammaticen.

Pigreo ui pen.cor.es pro. ſon pigro per la età, pigreo ætate.

Pigreſco is pen.pro.me faccio pigro per l'ocio, ocio pigreſco.

Pigro as aui atum pe. pr. ſi ritarda l'impeto: pigratur impetus Apul.

B Pignero as aui atum pe.pr.ha impegnato l'anello, anulum pignerauit Suet.in Vitel. ſto p pegno a la tua cena, tuæ pigneror cœnæ.

Pilatim pe.pro. eſt aduerbium, di colonna in colonna, ouer colonna per colonna ti affiggi, fermi, pilatim reſiſtis Vitr.

Pilo as pe.cor.aui atum pr.il corpo getta peli, corpus pilat. Affra. Accius. ti caui i peli, carpi i peli, lieui i peli da le coſſe, ouer ti radi le coſſe, crura pilas Mart.

Pili facio, vide facio.

Pingueo gui pen.corr. es prod.noſtram vide grammaticen.

Pingueſco is pe.pro. ſi fa graſſo, ingraſſa per il cibo, pingueſcit cibo.

Pinguefacio eis pen. correp. eci actum pro-
C du. ingraſſo, faccio graſſe le galline, pinguefacio gallinas.

Pinſo is piſtum pe.pro. ſui pinſitum cor. macinaſſe la farina nel molino, in piſtrino farinam pinſeret Var.

Pinſo as pen.produ. eſt vt pinſo is Var.1.de re ruſt.

Pinſito as pen.cor.aui atum prod.continuamente, frequentemente macinano grano, frumentum pinſitant Pla.in Aſi.

Pio as pen.cor.aui atum pro. purgarai il tuo defetto mediante la morte de li tuoi figliuoli, tuam liberorum morte piabis culpā, chi piu con pietà, amore ama li ſuoi figliuoli, qui magis ſuos piat liberos, Neui.

Pipat auit pen.pro.vide balat.

Pipit pen pro.vide balat.

Piſcator percuſſus, vel ictus ſapit, eſſer ſauio dopo il fatto, ouero il pentire dopo, tardo D. non gioua, ouer ha imparato a le ſue ſpeſe, ouero al ſuo mal grado, ouero danno fatto vado chiuſo, li repentiti dapo poco giouano. ¶Cum piſcator quiſpiam piſcibus, quos intra rete tenebat, manum admouiſſet, atque ſcorpio piſce feriretur, ictus inquit ſapiam. ¶Fit quoq; ſero ſapiunt Phryges. ¶Cic. in epiſt. Troiani tot acceptis cladibus, vix decimo demum anno de reſtituenda Helena conſultare cœperunt, quam ſi ſtatim repoſcēti Menelao reddidiſſent innumerabilibus ſeſe calamitatibus ſubduxiſſent, Conuenit in eos, quos ſtulte factorum ſero pœnitet.

Piſcē natare doces, mi vuoi inſegnare quel che mai ho fatto altro da che nacque, ſon nato, ouer vuoi inſegnar a tuo patre di far E figliuoli. ¶Piſcis ſemper natat, ex quo natus eſt.

Piſcis nequam eſt niſi recens, ogni coſa nuoua piace, par buona. ¶Plau. quia piſcis ante triduum exactum fœtet.

Piſcis a capite incipit primum putere, ogni uno piglia eſempio dal maggiore, ouero ſe il ſignore è triſto, il ſeruo non è buono Plaut.

Piſcor hamo aureo, vide aureo.

Piſſitat pen.cor.auit pro.vide balat.

Piſtillo retuſius, non è ſentito, acuto, ſottile. ¶Hie. in epiſtolis ſumitur a piſtillo inſtrumento, quo tundimus in mortario.

Pitana ſum, ſon ſtato inſomma calamità, ruina, dopo reſtituito in ſomma felicità. ¶Pitana Aeoliæ ciuitatis a Pelaſgis fuit in ſer- F uitutem redacta, ab Erythreis in priſtinam libertatem vindicata.

Pitiſſo as aui atum pe.pro. prouamo il uino, facemo pruoua del vino, pitiſſamus.

Placeo es cui itum pe.pr. noſtram vide grāmaticen, emerſit, arrogo: ſon contento de ſto fatto, hæc mihi res placet.

Placido as pe.co aui atum pro. l'ira ſi placa, mitiga, acquieta, ira placidatur Amb.

Placo as aui atum pe.pr. placano, mitigano, acquietano gli giudici, placant iudices: vide paco.

Plago as aui atum pe.pr.il ferito, battuto feriſce, batte, plagatus plagat Hie.

Plane pen.pro.eſt aduerbium, certamente è coſi, plane ita eſt, manifeſtamente l'ha ditto, plane tradidit, ſe totalmente, omninamente,

A mente, in tutto ti rebelli, reuolti da noi, ſi plane deficis a nobis Cice. Trebat. etiam de diuin. 2. plane mane, la mattina a bon'hora Plin. 1. epiſtolarum, meſſer ſi, ſi, plane.

plango gis xi ctum pe. pr. piangono, plangũt, le donne ſe batteno il petto per la morte di Ceſare, mulieres Cæſaris fato plangunt pectus, batteno la terra co'l petto, & le onde le marine, plangunt pectore terram, & littora fluctus Oui. Lu.

planto as aui atum pe. pr. vide deplanto.

planum faciam matrem eſſe occiſam, voglio dichiarare, manifeſtare eſſere morta la matre Ci. in Rhet. & in Ver. & pro Clu.

plaudo is ſi ſum pe. pro. andateui, giteui con Dio, & reſtateui cõ Dio che noi ne damo, pigliamo feſta, valete, nos enim nobis plau

B dimus, commuoue, eccita i caualli, plaudit equos Stat. 4. The.

plauſitat pe. cor. auit pro. vide balat.

plauſtra conuiciis onuſta inter ſeſe effundebant, ſi diceuano molte & grande ingiurie, villanie. ¶ Eſt metaphora elegans, dicimus plauſtra promiſſis onuſta, & naues pollicitis onuſtas mittis, mi fai grandiſſime, & ampliſſime promeſſe. ¶ Dicimus etiã de plauſtro loqueris, publicamente, manifeſtamente dici ingiuria. ¶ Comœdia vetus in plauſtris agebatur a iuuenibus ore fęce perunctо, ne cognoſcerentur, qui magna licentia in obuium quenq; dicteria iaciebant.

plecto is. xi ctum, vel xum pe. pr. xui cõ. Hie. Dio non puniſce il peccato ſecondo la colpa, Deus peccata non pro noxa plectit.

plena manu me laudas, grandemente, copioſamente, & abõdantemente, liberalmente,

C largamente mi laudi Ci. ad Att. Sen. in decla. vide in manus.

plerunq; pe. pr. eſt aduerbium, vide bis.

plico as cui itum pe. co. aui atum pro. piegamo, plicamo li panni, plicamus pannos.

ploro as aui atum pe. pr. piangono, plorant.

pluit it pe. co. noſtram vide grammaticen.

plumeo iugulas gladio, ac pugione, lo vinci, ſuperi con un'argumento frigido, minimo, di niente Ci. ad Att. & de fini. bono.

plumo as aui atum pe. pr. gli vccelli metteno le penne, aues plumant, Gel. 2. le donne lauorano con l'aco, agucchia, mulieres plumant Vopiſcus.

plumeſco is pe. pro. ſecuri ſi faceſſero penne, cuti plumeſcerent.

plumbo as aui atum pe. pro. l'argento ſi ſtem D pera con lo ſtagno, argentum ſtanno plumbatur Plin.

pluris ſunt, vide addico, & noſtram grammaticen, in ſecunda actiuorum.

pluriſariam pe. co. eſt aduerb. i letti aconci in molti modi, ouer luochi, cubicula pluriſariam diſpoſita Suet. in Tyb.

plurimum negocii, vide negocium.

pluris eſt oculatus teſtis, vide hauritus teſtis, Plau. in Truc.

pluris ſum quam tu, ſon da piu di te.

plurium calculus, vide calculus plurium.

plus aloes, quam mellis habet, ha piu de l'amaro, che del dolce, piu del triſto, che del buono, piu moleſtia, che piacere Plau. Aloe eſt guſtu amariſſimo, mel dulciſſimo.

pluſculus a um p. cõ. per hauere vn poco piu E dinari, troppo ti contieni, pluſculos habendi numos, nimium tibi places.

plutonis galea, vide orci.

pluteum cædunt, vide cedro.

pœnas luit, vide homo ſubiugus.

pœnas pendit, vide pendo.

pœnas dat, vide induo.

pœnitet uit pe. cor. ebat pr. noſtram vide grãmaticen, & obloquor, quanta opera ſi fa mi par poco, quantum operis fit pœnitet Teren. in Heaut.

pœnitentia ſera parum prodeſt, il pẽtirſi dopo il fatto, & tardi poco gioua Sene.

poetice pe. co. eſt aduerbium, vide hiſtorice.

poetor aris atus ſum pe. pro. ſon poeta, m'eſſercito in poeſia, poetor.

pol eſt aduerbium iurandi, vide aio.

F polii folium, vno, dichi vna coſa, & fai vn'altra, ouero hai vna coſa in bocca, & l'altra in cuore, ouer mai ſtai fermo ſu in vn propoſito, ſempre hai diuerſa fantaſia, es tanquam polii foliũ. ¶ Quater in die mutatur.

polio is lii pen. cor. iui itum produ. adornate le veſte, & la terra, veſtes, & terrã politis.

polite pe. pro. eſt aduerbium, eloquentemente, & ornatamente, polite, & ornate Plin. 1. epiſtolarum.

polypi mentem obtines, ſecondo il tempo, biſogno c'hai, pigli il coſtume, volto.

¶ Scribunt hunc piſcem maxime in metu mutare colorem, & cuicunque petræ adhæſerit, eius colorem corpore imitatur, ne deprehendi poſſit.

polleo lui pen. cor. es pro. vide credo, & noſtram

A ſtram grammaticen, le coti riſplendeno per l'oglio, ex oleo pollent cotes Pli. 36.

polliceor citus penul. correp. eris produ. vide confirmo.

pollucibiliter pen. cor. eſt aduerbium, ſplendidamente, abbondantemente, copioſamẽte ha apparecchiato le viuande, dapes pollucibiliter parauit Plau. in muſt.

pomarius Hercules, il podeſtà di Senegaglia ha grã nome ma niuna poteza, & poco vtile. ℂ Per contemptum dicebatur, cum ruſtici quidam Herculi bouem eſſent immolaturi, isq; rupto fune perfugiſſet, & velut Pollux arietem immolarent, & ſeruus adduceretur, nec eſſet quod ſacrificaretur, malũ arreptum ſuppoſitis quatuor ramis crurum vice, deinde additis alteris duobus ceu cor-

B nuum loco bouem vtcunq; ſunt imitati, idque ridiculum ſimulacrum pro victima ſacrificarunt Herculi. Creditum eſt Herculẽ hac victima magnopere delectatum, proinde manſiſſe apud Thebanos hunc morem, vt malis Herculi ſacrificaretur.

pompilii circulo ſeptus reſpondi me non eſſe ſoluendo, ſubito, & ſenza altro penſamẽto, indugio riſpoſi che non potea pagare. ℂ Pompilius ad Anthiocum regem acceſſit, vt ſubito reſponderet, & ſenatui referret, circulo eum circundedit ſic priuſquam inde digrederetur, reſpondit.

pondero as pen. cor. aui atum pr. peſa l'argẽto, ponderat argentum, vendeua i capelli a peſo, ponderabat capillos, conſideramo, eſſaminamo la morte, mortem ponderamus

C Lactan. 3.

pone p. pr. eſt aduerbium, vide apprehendo.

pono is pe. pr. ſui itum cor. ci ponemo, mettemo fatica, operam ponimus, hauemo ordinata, & cõſtituta la città, vrbem poſuimus, i venti ſono ceſſati, venti poſuere Verg. 8. ha edificato, conſtrutto le chieſe, poſuit templa, laſſano l'ira, ponunt iram, ti pono, metto auanti il cibo, pono cibum Mart. dipingemo Dio, ponimus Deum Hora. ho finito il conto, la fauola mia, ritorna a dire la tua, meam poſui fabulam, remetire tuam, vide calculum ponere, ponere in lucro dicitur cum aliquid boni præter ſpem eueniebat Cic. pro L. Flacco.

pono pedem choro, uide choro.

pono calculum, vide calculum ponere.

pontificalem apponis mihi cœnam, mi metti auanti vn buono, abondante, & ſontuoſo mangiare. ℂ Macro. Satur. 3. ſumitur a pontificibus, vide cœnam do. D

populariter penul. corre. eſt aduerbium, con fauore del populo l'occide, populariter occidit Iuuen.

populatim pe. pro. eſt aduerbium, richiamato da' popoli, reuocatus populatim Apul. perdò i ſerui a moltitudine, caterua, in tutto, perdo ſeruos populatim Cecil.

populor pe. co. aris atus pro. ſaccheggiano le città, populantur vrbes.

porrectis pedibus, vide in dextram.

porrigo is pen. cor. xi ctum pro. ſtendeno le braccia & le radiche, brachia, & radices porrigunt, ha ammazzato il Pardo, porrexit Pardum Mart. 1.

porro pen. pro. eſt aduerbium, noſtram vide grammaticen, certamente è crudele, porro eſt crudelis, l'ha pigliato molto auanti, porro accepit, non molto auanti fu da li tempi de Homero, non porro fuit Homeri temporibus. E

porro a Ioue, atque a fulmine, non praticare co' tuoi maggiori, non t'auuicinare a' tuoi maggiori, & piu potenti di te. ℂ Potentiores, cum mouentur, habent fulmen: Ioui fulmen attribuunt poetæ. & reges quidã hac ſuos coloſſos effigie fingi voluerunt Plutar.

porto as aui atum penu. produ. noſtram vide grammaticen.

portendo is di ntum pen. pro. contra di noi ſi profetiza, demoſtra vn grã pericolo, nobis magnũ portendit periculũ Pla. in Cur. Acc.

portu impingit, vide contingo. F

portu ſum; nauigo, vide in portu.

poſco is popoſci pe. pr. noſtram vide grã. me disfidano con maggiori pericoli, poſcũt maioribus periculis Ci. 1. & 2. actione in Ver. Ver. 8. haut dubites in prælia poſcere.

poſculentus a um pe. pr. vide eſculentus.

poſſibile pe. co. vide impoſſibile, fieri poteſt.

poſſum pe. pr. potes tui cor. vide credo.

poſt eſt præpoſitio, da te in fuora, ouer cauatone te niuno mi ama, poſt, præter te nemo me diligit, noſtram vide grammaticen.

poſt illa germana ſoror errare videbor, dopo ſorella parerà ch'io vada diſperſa Ennius.

poſt acerba prudentior, ho imparato a le ſpeſe, danno mio.

poſt bellum auxilium, vel ſuppetiæ venerũt, dopo

A dopo il danno, & il male ſucceſſo è venuto l'aiuto,ſoccorſo,ouer'è venuto tardi,ouero ſpedito il fatto è venuto il ſoccorſo.

Poſtea pen.correp.eſt aduerbium,vide deinceps,antea.

Poſteriora meliora ſunt,ſuccedunt,quel che ſi fa dopo ſempre è megliore, ouero vien meglio.

Poſterior deterior eſt dies,vide cotidie.

Poſt feſtum veniſti, ſei venuto ouer tardi, ouer finito,ſpacciato il fatto.

Poſt folia cadent in te arbores, dopo le ingiurie piccole accaſcaranno le grãdi,ouer deſprezza,non fa ſtima,caſo,penſiero,cóto de le ingiurie piccole, ma de le grandi, ouer comporta le ingiurie minime, ma ſeguita le grandi Plau.in Menæch.

B Poſthac pe.pr eſt aduer.dapo queſto tempo,per l'auenire lo farà,poſthac faciet.

Poſthabeo es bui itũ pe.co.mette le ricchezze dapo la virtu,poſthabet opes virtuti.

Poſt hominum memoriam, vide hic poſt hominum.

Poſthumo as pe.cor.aui atum pro.tutti ſono dopo de Ceſare,omnes Cæſari poſthumant Tertul.

Poſtero as pe.co.aui atum pr.ilquale è ſtato dopo per merito de la qualità, quod ſpeciei merita poſterauit Pallad.

Poſticæ occurrite ſannæ,ſoccorrete,riparate a'l deleggiare occulto che vi ſi fa di dietro Perſ.

Poſtliminio pe.co.eſt aduerbiũ, dopo, ouer per interuallo torno huomo,redeo poſtliminio in hominem,

C Poſt Marathonem pugna eſt, dopo vna ruina, calamità, caſca in vn'altra nuoua, ¶ Marathon locus eſt Atticæ crebris cladibus inſignis, vbi accerrima pugna fuit cum Perſis.

Poſtmitto is ſi ſſum pe.pr.ilquale mandaſſe dopo in pericolo di alcuno, quod in alicuius periculo poſtmitteret Ci.pro Cæl.

Poſt modum pe.co eſt aduerbium,dopo,ultimamente ne è data pace, poſtmodum orta eſt gratia Li primo.

Poſtmodo pe.cor.eſt aduerbium, idem eſt, quod poſtmodum Li 4.

Poſt principia ſignum dabo, quando ſtarò ſecuro,in luoco ſecuro,ſenza pericolo,darò il ſegno, dopo il ſecondo aſſalto darò il ſegno. Teren.in Eun. Var ſumitur à bellis, primo inibant conflictum velites, poſtea D principes ſeu principia, quibus eſt maximum periculum.

Poſtquam pe.pr.eſt aduerbium temporis,ui de nauo,dopo che haurai deliberato,poſtquam deliberaueris.

Poſtremo pe.pr.eſt aduerbium,vide bis,defigo, finalmente, vltimamente, all'ultimo verrò,poſtremo veniam.

Poſtridie pe.co.eſt præpoſitio,noſtram vide grammaticen, vn di dapo che ti parlai ſi cõcluſe, poſtridie quam tecum verba feci, confectum eſt.

Poſtulo as pe.co.aui atũ pr.vide Myconius, interuocaliter,& noſtram grammaticen.

Poſſum pe.pr.es tui co.vide credo.

Poteſt fieri.vide fieri poteſt.

Poteſtatem facio,vide commeatum. E

Poteſtate litum,vide integrum.

Poteſtas datur vide copia.

Potior eris pe.co.vel iris itus pr.ho,tengo in poteſtà la città,potior vrbis, in qua ſignificatione frequentius cum genitiuo,ottengo la vittoria, potior victoria, & tunc frequentius cum abltõ, mi piglio piacere de la voluttà,potior voluptate,vide annixè.

Potius pe.co.eſt aduerbiũ, vide acceſſionẽ.

Poto as pe.co.aui atum pro.beueno acqua, aquam potant.

Potito as pen.co.aui atum pr.vide Dithyrãbus, continuamente, frequentemente beueno vino,vinum potitant.

F potiono as pe.co.aui atum pr.darai a beuere a tutte le genti, omnes potionabis gentes Hier.gli è ſtato dato beuere da la moglie, ab vxore potionatus eſt Sue.in Calig.

potiſſimum pe.cor.eſt aduerbium, & eſt de pluribus, vt potius de duobus, principalmente, primamente ha ditto queſto, hoc potiſſimum tradidit.

potiſſimè pe.co.eſt aduerbium, vt potiſſimũ Ci.in Lælio,Ter.

prę eſt præpoſitio,noſtrã, vide grãmaticen.

præacuo is cui pe.co.cutum pr.agguzza,appontiſce prima la uite,præacuit vitem Cato de re ruſt.

præaccipio pe.co.pi ptum pr.piglia prima il palo,præaccipit palum.

præbeo bui itum pe.cor.es pro.vide decies, ti demoſtri ſeruo, ſeruum te præbes, vide cædo,do.

præcedo is ſſi ſſum pe.pr.vide compono, la

notte

A notte andò auanti, nox præceſſit.

Præcido is di ſum pe.pr. ti tagliarò la lingua, & le tauole, præcidam linguam, & tabulas.

Præciſe pe.pr. eſt aduer. queſte ſi dice imperfettamente, a pezzo a pezzo, ſpezzatamẽte, id præciſe dicitur Ci. 2. de nat. deor.

Præcello is llui elſum pen.pr. io ti precedo, vado auanti, ſupero, precello te, Io ſono meglio di te, præcello tibi.

Præcipito as pe.co. aui atum pr. l'ha dirupato, precipitato. gettato in precipitio, præcipitauit eum Ci. ha fatto inconſideratamẽte, præcipitauit, fit maximè per hoc verbum quando incidit mentio de ſideribus, & temporibus, præcipitata ætate è mortua, è morta in l'ultima età, vecchiezza, Marius Ci.

Præcipitanter pen.prod. eſt aduerbium, inconſideratamente l'ha fatto, præcipitanter fecit.

B Præcino is nui pe.co. entum pr. l'ha cantato auanti queſto, hoc præcinuit, l'ha indiuinato profettizzato, hoc præcinuit.

Præcipitium pe.co. vide à fronte.

Præcipio is pe.co. epi ptum pr. vide alba, ho preuiſto, anteueduto il tutto, omnia præcepi, m'ha inſtrutto, inſegnato, conſigliato, præcepit mihi, il caldo anticipa, piglia auãti il latte, lac præcipit æſtus Ver. in Buc.

Præcepto as aui pe.pr. continuamente, frequentemente il da per ordinatione, præceptat hoc.

Præconcinno as aui atum pen.pro. prepara, mette in ordine la bugia, præconcinnat mendacium.

Præcoquo is pe.co. xi ctum pr. le vue ſi maturano auãti tempo, ouer piu preſto de gli altri frutti, vuæ præcoquuntur Col. 6.

C Præcogito as pe.co. aui atum pr. vide cogito.

Præcurro is rri rſum pe.pr. vide conſequor, va preſto quanto puoi, curriculo præcurre, ha amminiſtrato auanti tempo la pretura, præturam præcurrit Pli. primo epiſtolarum, con certe coſe andaſſeno, perueniſſeno auanti certi ſegni, certis rebus certa ſigna præcurrerent Ci. primo de diui.

Prædor aris atus ſum pe.pro. ſaccheggia la robba, rem prædatur.

Prædeſtino as pe.co. aui atum pr. ha mandato auanti, innanzi il preſente, prædeſtinauit munus.

Prædiſco is pe.pr. didici co. conſidero prima li venti, prædiſco ventos.

Prædico as pen.co. aui atum pro. dico apertamente, publicamente il tutto, prædico D factum.

Prędico cis dixi ctum pen.prod. ti dico primamente la verità, prædico tibi verum, te prophetizo l'auenire, prædico tibi futurum.

Præditus a um pe.co. hanno amato quei che s'accoſtano alla loro voluntà, quos eorum ſtudio præditos dilexerunt Ci. in Lælio, hãno virtu, ſunt præditi virtute.

Præduro as aui atum pen.pro preſto, & oltra il coſtume ſi indura, induratur Col. 4.

Præeo is pe.co. iui pr. ando, vado auanti, innanti, præeo, non foſſe miglior di me, ne mihi præiret.

Præfaris præfatus pe.pr. hai parlato auanti, præfatus es Col. 1.

Præfero tuli pe.co. ers latum pro. vide antepono, mi preponi vn goffo, mihi nebulonẽ E præfers, il volto dimoſtra il male, vultus malum præfert Li.

Pręficio cis pe.co. eci ectum pr. me te ho fatto procuratore a le mie facende, te meis præpoſui, præfeci negociis.

Præfeſtino as aui atum pe.pr. ando, vado auante tempo, præfeſtino Col. 12.

Præfigo is xi ctum penult. produ. chiudeno prima la bocca, pręfigunt ora capiſtris Ver. 3. Georg.

Præfiguro as aui atum pe.pr. ciaſcheduno ſi rappreſenta in quelle figure, ſe quiſque in illis imaginibus præfigurat Lac. 6.

Præfinio pe.co. is iui itum pro. l'hai auanti determinato, præfiniſti Ci. Mario, Plau pręfinito tempore, aſſignato, deputato. F

Pręfloreo rui pe.co. es pr. fioriſcono auanti tempo, præflorent, Pli. 16.

Præfloro as aui atum pe.pro. idem eſt, quod præfloreo Gel.

Præfluo is pe.co. xi xum pro. corre, ſcorre auanti, præfluit.

Præfoco as aui atum penult. produ. il mele affoca, ſuffoca la via, mel præfocat viam, Ouid.

Præfodio penult. cor. is di ſſum penult. produ. zappa auanti le foſſe, præfodit ſcrobes. Plin. 17.

Præfringo is egi actum pe.pr. rompe, frange prima le radiche, præfringit radices Colum. 2.

Præfulgeo pen. cor. es lſi pro. riſplendono

A fuor di modo, præfulgent Ci. ad Heren. 3. riſplende auanti, præfulget Hier.

prægeſtio pe. co. is iui itum pr. l'animo molto deſidera vedere, animus prægeſtit videre Ci. pro Mar. Cælio.

prægrauo as pe. co. aui atũ pro. ne caricamo, aggrauamo molto de pelle, pellibus prægrauamur Hier.

prægusto as aui atum pe. pr. chi fa la credẽza al vino, proua il vino è piu imbriaco, qui vinum prægustat, eſt temulentior.

præhendo is di nſum pe. pr. vide adrepo.

præhenſo as aui atum pro. continuamente, frequentemente. ſono pigliati da li amici, ab amicis præhenſantur Li. 4.

præiacio is pe. co. eci ectum pro. ſi gettano, lanciano auanti gli ædificii, præiaciuntur

B moles Col. 9.

præiudico as pe. co. aui atum pr. auanti giudicamo la ſententia di colui, illius ſententiæ præiudicamus, non nuoce a la religione, non præiudicat religioni Hier.

prælego is p co. egi ctum pr. vide deintegro, affatim, publicamente leggono la lettione, prælegunt lectionem.

præligo as pe. co. aui atũ pr. ſe ligano auanti le faſce, præligantur faſces Li.

præloquor eris pen. co. cutus pro. ha parlato auanti, prima tal coſe, talia prælocutus eſt.

præluceo pe. co. es xi pro. riſplendo auanti a' miei mediante la virtu, meis præluceo virtute Cic.

præludo is ſi ſum pe. pro. gli giuoca auanti,

C præludit, gli ha fatto una leuata; præluſit illi Sen. Trag. prima.

prælumbo as aui atum pe. pr. ha incomenzato a rompere i lombi ad ogniuno con li baſtoni, fuſtibus vnumquemque prælumbare cœpit.

præmando as aui atum pe. pr. auanti, primamente ci ho mandato a trouarlo, præmandaui inuentum.

præmando is di nſum penul. produ. primamente, auante maſtica il cibo, & dapo ce'l mette dentro in bocca, præmandit cibum & poſtea in os inſerit. ¶ Aqua nutricum ſimilitudine in docendo dicitur, quando inſegna a qualchun di groſſo ingegno, glie'l mette in bocca co'l dito, ouer co'l cu chiaro, vbi rudem inſtituit, præmanſum in os inſerit Ci. de Orat. 2.

præ manu p. co. vide decies, queſto non è in pronto, hoc non eſt præ manu Apul. vel pre manibus Gel. vide in manus.

D præmeditor pe. co. aris atus pro. primamente, auanti tempo penſa il tutto, omnia præmeditatur.

præmercor aris atus ſum pe. pr. auanti tempo, primamente compra il tutto, omnia præmercatur.

præmeto tis tui penul. cor. ſſum pen prod. ſſui corr. primamente, auanti ha metuto, præmeſſuit.

præmitto is ſi ſſum pe. pr. ha mandato auanti il ſeruo, ſeruum præmiſit.

præmineo es nui pe. co. ſta ſopra ſtante a gli altri, aliis præminet Hier.

præmonſtro as aui atum pe. pr. auanti tempo glie'l moſtro, hoc præmonſtro.

præmoneo es vui itum penul. cor. te auiſo, recordo, conſeglio auanti tempo, te præmoneo. E

præmordeo penulti. corre. es rſi rſum produ. auanti tempo, primamente l'ha morſicato, dato morſo, præmorſit Gel. Plau.

præmorior eris rtuus pe. cor. muore auanti tempo, præmoritur Hier.

præmunio ii pe. co. is iui itum pr. auanti tempo fortifica, forniſce il caſtello d'arme, præmunit arcem armis.

prænarro as aui atum pe. pr. auanti, innanti tempo lo dice, prænarrat.

prænato as pe. co. aui atum pro. auanti tempo, primamente nuota ne l'onde, prænatat in vndis.

prænato as penulti. cor. aui atum produ. il libro auanti lo intitolano, librum prænotant Hier. F

prænoſco is noui otum pe. pr. poſſono conoſcere auanti l'auenire, poſſunt futura prænoſcere Ci. primo de diui.

prænuntio as pe. co. aui atum pro. ti nuncio, auiſo, profetizo auanti il fatto, tibi rem prænuntio Ci. primo de diui.

præoccupo as pe. co. aui atum pr. il pigliarà auanti, eum præoccupabit Lact. 6. poſſederà auanti il luoco, præoccupabit locum.

præopto as aui atum penul. pro. auanti, primamente deſideraria andare, ire præoptarem, voglio, deſidero eſſer' amato, amari præopto.

præparo as pe. c. aui atum pr. apparecchia, mette in ordine innanti, auanti tempo le coſe

A coſe neceſſarie, neceſſaria præparat.
præpedio is dii pe.co.iui itum pr. il timore molto impediſce la lingua, timor præpedit linguam Plaut. in Cat. ptimamente molto bene lo lego per li piedi, eum præpedio.
præpolleo llui pe.co.es pr. molto ſopra gli altri vaglio, poſſo per le ricchezze, diuitus præpolleo Li. primo.
prępondero as pe.co.aui atum pr. primamēte, auanti penſa, eſamina le parole, & la robba, verba, & rem præponderat.
præpono is pe.pr. ſui ſitum co. vide antepono, præficio negocium, metto auanti l'aiuto, præpono præſidium Sal. in Iugu.
præpoto as penul.cor.aui atum produ. vide compoto.
prærepo is pe.co.pſi ptum, pro. il ramo primamente, auanti ſe ne tira, anda, ramus
B prærepit.
præripio is pui pe.co.ptum pr. auanti me leui, togli per forza la moglie, ſponſam præripis, pigliamo auanti li cōſigli, pręripimus conſilia Ci.1.de off.
prærodo is ſi ſum pe.pr. grandemente roſecano le vite, vites prærodunt Col.3.
prærumpo is pi ptum pe.pro. queſto primamente il rompe, hoc prærumpit.
præſagio gii penul.cor.is iui itum produ. il marinaro indiuina, fa auanti il vento da venire, nauta futurum præſagit ventum Sagire vt Ci. de diui. primo, eſt acurè ſentire.
præſagor pe.pr.eris co. idem eſt quod præſagio Plau. in bac.
præſcio ſcii pe.co.is iui itum pr. queſto l'ho ſaputo auante, hoc præſciui.
C præſcribo is pſi ptum pe.pro. ue l'ho ſcritto auanti, primamente, vobis præſcripſi Cic. intitula il nome di Ceſare, Cæſaris nomen pręſcribit Vergil. la natura comanda, determina queſto, hoc natura pręſcribit Cic. de offic.4. me hai poſto il fine, præſcripſiſti finem, prepono al ſenato, ſenatui præſcribo, Cice. in Cat. queſto medeſimo te auiſo, dico auante, idem tibi præſcribo Ci. in Val.
præſcateo tui pen.cor. mi da il libro molto abondante di dottrina, librum mihi dat doctrina pręſcatentem Gel.3.
præſeco as cui pe.co.ectum pr. primamente ſe caua la radice, radicē præſecabat Col.4.
præſens abeſt, vel peregrinatur, non ſta attento a quello che ſe fa, dice, ouero il penſiero tuo ſta in altra parte.
D præſens pecunia, vide numerata.
præſentaria pecunia vide numerata.
præſentem in rem venimus, venimo ſopra il luoco, fatto Ci.1.Off.
præſenro as aui atum pe.pr. preſenta, fa preſente la legge de li eſſempi, exemplorum legem præſentat. Quin.11. è ſtato preſentato, dato per preſente a Ceſare con l'anello, cum anulo Cæſari præſentatum eſt Pli. de viris illuſtribus, & Quin. repręſento vritur Ci. in epiſtolis, Clau.3. de raptu, ait, colloquio patriis procul abſentauerat altris, licet negent.
præſentio pe.co.is nſi pr. auante, primamente lo ſentiua, cognoſceua queſto, hoc præſentiebat Ci.1.de diui.
E præſentiſco is pe.pr. idem eſt quod præſentio Ter. in Heau. Plau. in Amp.
præſepio canis, vide canis in præſepio.
præſertim pe.pr. eſt aduerbiū, principalmente eſſo l'ha ditto, præſertim air.
præſideo es pe.co.di pr. è ſopraſtante, gouernatore a queſta città, huic præſidet vrbi, primamente ſedeno ſu'l ſcagno, in ſcanno præſident Lact.1.
præſilio is lui pe.co. auanti, primamente ſaltaua, præſiliebat.
præſtantius p.co. eſt aduerbiū, vide ago ocīū.
præſtino as pe.co.aui atum pr. vide mercor, deſtina, gli apparecchia auāti, gli mette ordine, gli ordina li denari, denarios præſtinat Plaut.
F pręſtituo is tui pe.co.tutum pro. auanti primamente hanno ordinato, ſtatuito il tempo, præſtituere diem.
præſto as aui atū pe.pr. ſtiti itū co. vide cauſa tua egeo, ſe t'aſpetto in caſa, me dimoſtro homo, ſi te domi præſtolor, me virū pręſto, non facilmente te affermarò di queſto, nō temere hoc tibi præſtabo, per eſſer meglio re, ſed in tertia tantū perſona ſingulari, noſtrā vide grāmaticē, ſon meglior di te, pſto tibi Sal. in Car. m'ha fatto piu piaceri qſto che li miei, plura hic mihi pſtitit, quā mei Plin. l'hauemo redutto a fine, l'hauemo finito, ſatiſfatto di quel che gli doueuamo dare, præſtitimus, quod debuimus Idem, hauemo dato la pace, pacem præſtitimus. Li. 6. te aſſecuro, lo faccio bono hauerlo ditto, dixiſſe, præſtabo, ſi niente ci aiutaſſe la natura dal luoco, ſi nihil nobis loci na-

L 2 tura

A tura præſtaret Pli.ad Traianum,ne doueſſe ſtare piu anxio,doueſſe hauere piu grande angoſcia,anxietà,maiorem ſolicitudinem præſtare deberem Pli.2.epiſt.

Præſto pe.pro.aduerbium iungitur cũ ſum, adſum,ci ſei preſente,preſto es,ha aiutato; fauorito molti, multis præſto fuit Ci.pro Murena,le rondine vengono, cõpariſcono in tempi d'eſtate, hirundines æſtiuo tempore preſto ſunt Ci.ad He.

Præſtolor pe.co.aris atus ſum, vide præſto, & noſtram gram.

Præſtringo is xi ctum pe.pr.breuemente ho toccato il fatto,rem præſtrinxi, ha vn poco toccato la porta,portã preſtrinxit Ci.in Phil.3.auanti, ouer molto ſtrenge il fatto, rem præſtringit,gia tragiettano,iã preſtringunt,infoſcano la uiſta, acutezza de gli oc-
B chi,preſtringunt oculorum aciem Plau.in Mil.

Præſtruo is pe.co.xi ctum pr.primamẽte ordino,edifico il muro,murũ præſtruo Col.

Præſulto as aui atum pe.pr.ſalta,danza,auãti a le bandiere de' nimici, hoſtium ſignis præſultat Li.7.

Præſumo is pſi ptum pe.pr.piglia auãti, primamente le parole del maſtro,preceptoris verba præſumit, sbardellatamẽte, imprudentemente hanno audacia dire, far queſto, hoc præſumunt Hier.ha indiuinato monſtrarſi, animo præſumpſit ſignificari Val.1.

Preſuo is ſui pe.co.utum pro.auanti,primamente coſie le ſcarpe,præſuit calceos.

Præſurgo is rexi ctum pe.pr.auante, primamente ſorge,alza,leua,præſurgit.

C Præſum pe.pr.es fui co.vide interſum, a queſto ci ſemo ſopraſtanti, proueditori, huic præſumus, l'huomo ſupera, è migliore de gli animali,homo animalibus præeſt.

Pretego is pe.co. xi ctum pr.auante, primamente copriua la faccia co'l manto, pallio faciem prætegebat Lact.4.

Prætendo is di nſum pe.pr.gli tende auanti i lacci,laqueos prætendit,ti demoſtri crudele,te prætendis crudelem Ci.chiude,ſerra, inteſſe le ſiepe, prætendit ſepes Ver Geor. 3.allegare giuſta eſcuſatione, iuſtam prætendere excuſationem Lact.4.

Prætento as aui atum pe.pro.auanti, primamente,tenta l'animo,prætentat animum.

Præter culpam,& peccatum nihil eſt, quod ſit horribile, aut pertimeſcendum, piſcia chiaro, & fa le fiche à medici Cic.fa bene, & non hauer paura. D

Præter pe.pr.eſt præpoſitio, vide conſcius, noſtram grammaticen, arbitror,non ci ho ſperanza, præter ſpem, è accaſcato contra la volontà,opinione, deſiderio, præter ſententiam venir.

Præterea pe.co.eſt aduerbium,oltra di queſto ci ſono, præterea ſunt, ſe oltra di eſſo haueſſe prodotto, ſi præterea tuliſſet,& però a niuno poſſo eſſere teſtimonio, præterea nemini poſſum eſſe teſtis, ſic præterea præter te, me, vt te doctum præterea eximino neminem.

Præterquam pe.pr.vna eſt dictio coniunctiua,vt nemini credo, præterquam tibi, non credo a niuno eccetto che a te. E

Prætereo is ii itum pe.co.iui pr.ho paſſato di là da la villa,villam præterii,vide cõpertum,& confero,cerebrum, illotis pedibus.

Præterbito as pe.co.continuamente,frequẽtemente va a le caſe d'altri,alienas preterbitat domos Plau.in Epid.

Præterfluo is pen.co.xi xum pr.corre, paſſa auanti Capua, præterfluit Capuam.

Pretergredior eris pe.co.ſſus pro.hai paſſato di la dal campo, caſtra prætergreſſus es Ci.Appio.

Prætermitto is ſi ſſum pe.pr.il laſcia per pigritia, o per ignorantia queſto, hoc prætermittit.

Præteruecho is pe.co.xi ctum pr.lo porto di là da la villa,præteruecho villam.

Præteruolo as pen.co.aui atum produ.preſto paſſa il pericolo,periculum præteruolat Lact.2. F

Prætexo is xtum pe.pr.xui co.ogni coſa primamente,auanti ha fatto, teſſuto la natura,omnia prætexuit natura.

Prætorqueo pe.co.es ſi rtum pr.auanti china,piega, abbaſſa il collo, prætorquet caput Col.4.

Preualeo es ui pe.co.le gioie ſono megliore, ouer di maggior prezzo, præualent margaritæ Pli.ſono piu robuſto,potente di forze,præualeo viribus.

Præuaricor pe.co.aris atus pr.ſi parte, eſcie de la buona ſtrada,dal dritto officio,preuaricatur Pli.7.Ci.naſconde i ſuoi veri difetti,præuaricatur.

Præueho is pen.co.xi ctum produ.mi porto auanti,

A auanti, me præueho.
præuelo as aui atum pen.pro.primamente, auanti cuopre la faccia, præuelat faciem.
præuello is llũ lſum pe.pr. carpe, eſtirpa auanti li peli, pilos præuellit.
præuenio is pe.co.eni ntum pr. viene auanti, anticipa, prẹuenit.
præuerto is ti rſum pe.pr. anticipi, pigli prima il mio conſiglio, ouer fai quello che vo lea fare, meum præuertis conſiliũ, gouernare, curare le coſe, che te ſono ſtate cõmeſſe, fidate, impoſte, quæ ſunt mandatæ res ti bi prẹuertier Plau. in Men. dicono ch'io ho fatto piu ſtima di mia mogliere, me præuertiſſe vxorem dicunt Plau. in Amp. vide antecoræ iactũ, che penſi deuerſi preporre, anteporre a queſto parlare? quid huic ſermoni præuertendum putas? Ci. 1. de diui. cum
B datiuo vt in ſequentibus, voglio prouedere, ouero hauer penſiero a quel fatto, ei rei præuerti volo Plau. in Cap. & in Mer.
præuertor rſus pe.pr. eris cor. paſſa il fiume, præuertitur flumen Vir. 1. retorna il timore da piãgerſi, flebilis præuertitur metus Plau. in Amph.
præuideo pen.cor.es di ſum pro. vide in eadem es neut.
præuius a um pe.cor. ti paſſerò inanzi, prẹuius ibo.
prandeo pe.co.es di nſum pr. mangia la matina il pane, prandet panem, ha mangiato, ma ſubito vomitatò, pranſus eſt, ſed illico cibum reiecit, reiectauit.
prandium caninum, vide caninum.
pranſito as pe.co. aui atum pr. continuamẽte, ſpeſſe volte mangiano pane, panem pran
C ſitant Plau. in Amph.
precario pe.co. eſt aduerbiũ l'ho hauuto con prieghi, habui precario Ter. Pla. in Amph.
precor pe.co. aris atus pro. con prieghi ti dimando queſto, hoc precor à te, quãdo iungitur cum male, vel bene regit datiuũm, diciamo a la buon' hora, ouer pregamo dio a chi ſe parte, ora ſoluentibus bene precemur Quint. 1.
prehendo is di ſum pe.pr. vide adrepo.
prætium fero, vide feres prẹtium.
prẹlior pe.co. aris atus pro combatteno con le arme, armis præliantur.
prælium ineo, vide ineo.
premo is pe.cor. ſſi ſſum pr. premo il legno, premo lignum, pono piede al ſerpe, anguẽ premo, ſtrengo la Murena, Murenam pre-
D mo Hier. s'è fermato, gradum preſſit Hier. niuno ti ſtimola veſſa, crucia, nullus te premit, te ſeguita, perſequita il nimico, te premit inimicus Ver. 1. occulta, naſconde il dolore, premit dolorem, l'ha cacciata di caſa per forza, inuitam preſſit ab ædibus Var. cõ poteſtà lo refrena, imperio premit, gli ho chiuſo, ſerrato li occhi, oculos pſſi, ha uſato cõ la moglie, vxorẽ preſſit, remoue l'õbra cõ la falce, falce premit vmbrã, ruina li campi co'l mare, pelago premit arua, occide il nimico, inimicũ premit, atterrarai ſotterrarai, coſcarai i virgulti, virgulta pmes, neſſun dio ti contraria, numina nulla premunt Ver. 11. liquali Simois li preme, quos Simois premat, ti coſtrengono li commandamenti, premunt te iuſſa.
premit pollicem, mi fauoriſce. ¶ Premere pol licem dicebatur qui fauebat, qui vero minus fauebat pollicem conuertebat Pli. 28. cap. 2. Iuue. verſo pollice vulgi, Hora. vtro que pollice dixit. i. vtraque manu.
preſſim pe.pr. eſt aduerbium, me baſi ſtretta mente, preſſim me deoſcularis.
preſſo as aui atum pen.pro. continuamente ſprememo le zinne, preſſamus hubera.
preſſius pe.co. eſt aduerbium, vide fixis.
pridem pe.pro. eſt aduer. temporis, noſtram vide grammaticen.
pridie pe.co. eſt aduerbium, vn di auanti che mi partiſſi, venne a me tuo fratello, pridie quam proficiſcerer me tuus adiuit frater, noſtram vide grammaticen.
primas tenuit, ha ottenuto, tenuto le prime
E parte, il primo luoco Cic. de Orat. primas deferunt Lælio, concedeno le prime parte Ci. in Bruto, primas tulir, ſe ne ha portato le prime parte, idem in Bruto.
primum pe.pro. eſt aduerbium primamente l'ha detto, primum retulit, ſic & primo.
primo uere canunt aues, ne la prima vera cãtano li vccelli, & eſt de preſenti, quando loquimur de futuro fit per accipio, meſe per meſe piglio la paga, primo quoque menſe mercedem accipio. Antonio ad ogni tre parole fa falſo latino. Antonius tertio quoq; verbo in falſam latinitatem incurrit. ¶ Et notandum, quod minus præcedit, & maius ſubſequitur.
primitus pen.cor. eſt aduerbium, vide frugaliter.

A primoribus labiis, labris, digitis literas, & genus vitæ deguſtas, breuemente, lieuemẽte, leggiermente tocchi le lettere, & il genere de la vita Quin. 12. Cic. pro Cælio, & in Orat. Plau.

primum Mars in filiis laudatus eſt, vel initio Mars laudatur ob filios, primamẽte fu d'aſſai, di gran valore, potere, da poi fu da niẽte, da poco. ℭ Vt Romanis euenit olim ſtrenuis, & Martem generis authorẽ referentibus, poſtea in degenerem prolapſis molliciem.

principatus Scyrius, vel imperium Scyriũ, honore ſenza giouamento, vtilità, è ramo de viſinteria, ouer honore ſenza profitto. ℭ Scyrus eſt inſula quam olim incoluere Cares, petricoſa, & infrugiferã, nec vllius

B bonæ rei ferax, accommodatur ergo ad dignitatem, & inanem titulum, & moleſtiam adminiſtrandi ſine emolumento.

priuo as aui atum pe. pr. te priuo, leuo l'officio, officio te priuo.

priuatim pe. pr. eſt aduerbium, publicamẽte, & non priuatamente l'ha ditto, publicè, & non priuatim aſſeruit.

prius pen cor. eſt aduerbium, vide delibro, abſiſto.

prius Antidotum, quam venenum adhibes, primamente te eſcuſi, defendi, che non ſii accuſato, repreſo. ℭ Hier. Antidotus datur contra venena quam nemo ſumit, niſi guſtato veneno.

prius, vel ante lupus ouẽ ducit, vel iũgit vxo rẽ mai ci ſarà pace, cõcordia, vnione. ℭ Re

C fertur quoq; ad rem non congruentem, vt eſt pecuniæ ſtudium cum ſtudio literario.

prius teſtudo curſu præueniet leporẽ, auãti te cachi ſorto, che nõ te accorchi. ℭ Fit de re neutiquã veriſimili, Teſtudine nanque nihil tardius. Lepus celeritate præcellit.

prius duo Echini amicitiã ineant, ſono de varii, cõtrarii coſtumi, & volũtà, ouer nõ ſono d'un' eſſere, natura, qualità, ouer nõ ſi cõfanno. ℭ Eſt echinus marinus, & terreſtris.

pro eſt prepoſitio, vide Perca, & noſtrã grãmaticen, pro tempore, loco, ſecondo, ouer per la qualità del tẽpo, fatto, luoco, Cæſar, Sal. Ci. Att. pro mea parte adiuui, l'ho aiutato per la parte mia, quanto tocca, appertiene a me Ci. Metello Celeri, & in Verrem pro ſua parte, per la parte ſua quanto tocca, appertiene a ſe Ci. de legibus, pro rata parte, per la parte contingente, che gli tocca Ci. in Sop. & in Tuſ. Cæſar, proportione, ꝑ la parte Var. de re ruſt. Cat. de re ruſt. Ci. de Orat. pro virili parte obligatũ, obligato ſecõdo gli tocca, appertiene Ci. i Phil. è alcuna mia parte, officio ſecõdo mi tocca,

D appertiene, aliqua mea pars virilis Cice. in Verrem, Li.

probè pe. co. eſt aduerbium, vide a laſſo.

probo as pe. co. aui atum pr. laudano la virtu, virtutem probant, non lo cõcede Gioue, Iuppiter non probat, Hora. i. car. fanno proua, eſperientia de l'ingegno, con l'ingegno tuo, ingenio ingeniũ probant Plau. in Tri.

procedo dis ſſi ſſum pe. pro. fa che venga da te, a te procedat, l'opera tua va innanzi, vltra procedit opus, è paſſata la notte, proceſſit nox Sal. in Iug. è ſucceſſo poco proſperamente, proceſſit parum Ter. in And. E

procio cis itum pe. co. iui pr. venite adimandare mia matre, meam venitis procitũ matrem Li. il teſtamento rotto nõ mi puo nocere, mihi non poteſt obeſſe teſtamentum procitum, itum pe. pro. Iuriſcon.

procido is idi pe. co. iſum pro. ſi getta in terra, caſca cõ la faccia in terra, procidit Gel.

proco as pe. co. aui atũ pr. feſteggi, vagheggi mia ſorella, & non fai bene, meam procas ſororem, & non bene facis.

procridis iaculũ habuiſti, hai ottenuto quel che voleui, deſideraui. ℭ Cephalus venator Procridem vxorem ratus feram, iaculo cer to emiſſo interemit.

proclamo as aui atum pe. pr. publicamente, & grandemente chiamano, sbocerano, gridano, proclamant. F

procul pe. co. eſt aduerbium, noſtram vide grammaticen.

procudo is di ſum pe. pr. molto bene, perfettamente aguzzano, appontiſcono l'aratro, aratrum procudunt.

proculco as aui atum pe. pro. i legumi ſono ſuppiſtati, calcati da le pecore, à pecudibus legumina proculcantur Col. 2.

procumbo is pe. pro. bui co. le beſtie ſtanno gettate giu, pecora procumbunt Col. 1. il boue caſca in terra, procũbit humi bos, fini ſcono, ceſſano veſtire, veſtire procumbunt Plin. 16.

procraſtino as pe. co. aui atũ pr. ſprolõgano, dilõgano ogni coſa, oĩa procraſtinant Gel.

procurro

A procurro is rri rſum pe.pr. corre perfettamé-te,ouer ſino al fine,procurrit,corrédo for-te eſcé di caſa,è domo procurrit.
procuro as aui atum pe. pro. procurano l'vtilità del patrone,heri rationes procurant, non inueſtiga, cerca diligentemente, non procurat,gouerna il cauallo, equũ procurat Apul.ſoſtentarà te, & gli arbori, te & arbores procurabit Cato.de re ruſt.Plau.a cacciare li moſtri cõ prieghi ſolenni,& ritu legitimo,monſtris procurãdis Ci.de diui.1.
pro Delo Calauriam,vide Calauriam.
prodeo ii pe.c.is iui itum pr.vide è Maſſylia, & abdo,vſcirà fuora,prodibit,te vſcimo,venimo incontro,ſcontro, innanti, tibi prodimus obuiam.
prodiit ex ouo,vide ex ouo.
prodieo is xi ctũ pe.pr.dicono piu che pazzie,prodicunt Ci.pro Cel.
B prodis is pe.co.vide egeo.
prodo is p.pr.didi itum co.vide haberi odio, cõſto,chi tradiſce la patria,qui patriã prodit,ha ditto coſa per coſa, & dapoi chiamò vn per uno,& manifeſtò il vero, omnia ſingillatim dixit, mox ſingillatim vocauit & verum prodidit, per la ira ſemo ſcacciati, cacciati fuora,ob iram prodimur, ſprolonga, dilonga alcuni dì, aliquot prodit dies Ter.in And. in manifeſtare i fatti, in factis, memoriæ prodendis Cic.Ap.& pro Mi.& lege Man.
produco is xi ctum pe.pr.ho menato,poſto, meſſo fuora, ouero in publico, a vendere il cauallo,ſeruo,& l'ho venduto,produxi, equũ,ſeruum,ac vendidi Ter.id Heau.vide
C extremas,dilongano la vita, vitam producunt Cic.de Senectute,conſumarò queſto dì,hũc producam diẽ Ter.in Adel.ha generato figliuoli, filios produxit Plau.in Cap.
profano as aui atum pe.pro.il nome de dio è profanato, maculato da la gente,dei nomen à gentibus profanatur.
profaris atur pe.pr.parla oltra,profatur,parla largamente,amplamente,profatur.
profecto pe.pr.eſt aduerbium confirmantis, vide aureo,& natus ſum, certamente è coſi,profecto ſic eſt.
profero tuli pe.co. rs latum pr.vide ambigo opus, queſto il faccio publico, hoc profero,ſprolongano,dilatano il fatto,rem proferunt Plaut in Cap.ſe dimoſtrano li ingegni, proferunt ſe ingenia Plin.1. epiſtolarum.
proficio is pe.co.eci ctum pr.noſtram vide grammaticen,& temere,& agito, arenam, hilum, non proficit hilum, non ci fa profitto,vtilità Ci.Tuſ.1. D
proficiſcor ctus pe.pr.eris co.vide compleo, & confidentia,& A.
profiteor pe.co.eris ſſus pr.vide affatim, diuentarà pigro, impigrirà ſecondo che dicono,ſe nõ publicamente legeſſi, niſi profiterer, vti tradunt,torpeſcerem, publicamente,voluntariamente,liberamente il dicono,profitentur, aſſignaſſero quanto numero d'oro a li diece viri, apud decem viros quantum habeãt auri, profiteantur Ci. pro lege agraria ſic aratores iugera profitẽtur Ci.in Verrem, ſic profitentur pecuniã, vinum,oleum,frumentũ & alia Li.Vlp.Sal. E
proflo as aui atum pe.pro.getta fuoco da le nare del naſo, proflat de naribus ignẽ Ver.
profligo as aui atum pe.pr.ha finito,cõdotto a fine la guerra,bellũ profligauit Cor.Tac. ha deſtrutto,conſumato,meſſo in ruina l'eſercito de' nimici,hoſtilẽ profligauit exercitum.
profligo is xi ctum pen.prod.molto, amplamente combatteno, ſcaramucciano, profligunt.
profluo is pe.co.xi xum pro.da le fontane corre abaſſo, da longo l'acqua, à fontibus aqua profluit.
profugio is itum pe.co.gi pr.fuggo quanto poſſo lontano, diſcoſto da tua caſa, a tua profugio domo Ci.1.
profundo is vdi vſum pen.pro.vide ignoro, & menſa. F
progenero as pe.co.aui atum pr.che la terra,crea, genera produce oltra il generato, quod terra progenerat Col.
progermino as pe.co.aui atum pr.accio l'arbore non vada gettãdo oltra,arbor ne progerminet Col.1.
progero is penul.cor.eſſi eſtum prod.ogni coſa portano, fuora, progerunt Colum. primo.
progredior eris pen.cor.ſſus pro.fermati, & non andare auanti, ſiſte gradum, ne progrediaris, ſe nõ potrò per vn modo, via,farò,anderò per vn'altro, ſi hac non potero ratione,alia progrediar, partito non troppo lontano,battetti, modico ſecus progreſſus pulſaui Apul.1.

A Progreſſus us ui pe.pr.ſi ſuona a battaglia al l'andare auanti & al retornare indietro, ad bellum progreſſui,atq; receptui canitur Macrob.2.in Sopn.

Prohibeo es bui itum pe.co. ho vetato, prohibito la prattica,vſum prohibui.

proiicio is penul.cor.eci ctum prod. l'arbore eſtende li rami, arbor proiicit ramos, l'ha cacciato fuora da la Città, ex vrbe proiecit Cice.

Proinde pe.pr.eſt aduerbium, vide congruo, & noſtram grammaticen.

Prolato as aui atum penulti.produ. ſprolongando lo cacciò fuore,prolatando extraxerat Curt.10.

Prolato opus,vide opus.

Prolixo as aui tum pe.pr.affilano,aſſottigliano,aguzzano il taglio de la ſpada,enſis aciē prolixant Col.5.

B Proloquor eris pen.co.cutus prod. che parlo in longo?quid proloquor?auanti te ho parlato, te prolocutus ſum, ho ditto queſto, hoc prolocutus ſum Ter.

Proludo is ſi ſum pe. pr. ha fatto vna recercata,leuata,vn principio,proluſit Pli.37.

Prolugeo pe.co. es xi ctum pr. piangeno piu del ſolito,conſueto,prolugent.

Proluo is lui pe.co.ſciacqua il gotto,& lauate molto bene le mano,excute cyathum,& prolue manus, l'impeto de l'acque corre ſopra la terra, impetus aquarum proluit terram Col.2.

Pro malo cane ſuem repoſcis, per vna coſa vile me adimandi tal gioiello, gioia, tal coſa pretioſa;eletta. ¶ Sus eſt eſculentus, canis vero non.

C Pro mea virili faciam, farò ſecōdo le mie forze,ouer quanto s'eſtendeno le mie forze.

Promereo es rui itum pe.cor.te faccio piacere,bene promereo,promereor, me ami per che te faccio del bene, me amas promerentem Ter. non ho fatto profitto, effetto ſopra le facende, in le facende tue, nihil promerui in tua negocia.

Promineo es nui pen.cor. vide altrinſecus, li denti ſtanno vſciti in fuora,in longo,dentes prominent Pli.

Promico as pe.co.aui atum pr. vide attraho, non ſe deue eſtendere il parlare, promicanda non eſt oratio,eſcono,creſcono le piume, metteno piume, penne, promicant plumulæ.

D Promiſſis maneo,vide maneo.

Promitto is ſi ſſum pen.pro t'ho promeſſo il preſente,tibi munus promiſi,ſtenderò,farò longo il capello, capillum promittam Plau. in Ruden.

Promo is pſi ptum pen.prod.ſarebbe longo a dire,eſponere le tue virtu, lōgum eſſet tuas promere virtutes,eſci,va fuor di caſa,& dal li a beuere,domo te prome,& propina,vide haurio condo.

Promoueo es pen.co.ui tum pro.dilongo,dilato,ſprolongo le nozze a coſtui,huic promoueo nuptias Ter.faceſſe niun profitto,& vtilità, ouero faceſſe efficacemente verſo li ſuoi amori, in ſuos amores nihil pmoueret Apu. 3.

E Promulgo as aui atum pe.pr.diuolga,publica la legge, & la meſura, legem, & modū promulgat Col.

Promus magis,quam condus eſt, è piu toſto, preſto,prodigo,conſumatore,che cōſeruatore,reſeruatore. ¶ Auſo.promus profundit,condus reſeruat, ſumitur a rei familiaris diſpenſatoribus.

Procemior pen.corr.aris atus produ.fa un bel principio, procemiatur apte Plin. 2. epiſtolarum.

Propago as aui atum pen.pro.tira in longo la vite,vitem propagat,dilata,eſtende il ſuo geno,ſuum propagat genus.

Propalam pen.cor.eſt aduerbium,chiaramēte,attamente l'ha fatto,& ditto, propalam fecit,& dixit Ci.de Ora.1.

F Propalo as pen.co.aui atum pro.manifeſtano li ſecreti,ſecreta propalant,creſce in longo propalatur Col.3.

Propando is ſſus pe. pro. di là s'apre la caſa, propanditur domus.

pro parte,uide pro.

prope pe. cor. noſtram vide gram. eſt prope doctus,è quaſi dotto.

Propediem pen.cor.eſt aduerbium, vide comparo,animo.

Propemodum pen.corr. eſt aduerbium,quaſi te credo, propemodum tibi credo, vide fidē habeo.

Propello is ſum penul.pro. propuli corre.ha cacciato Antonio da lontano, propulit Antonium.

Propendo is di nſum pe.pr. non ſaglie ſu,ma ſcendi abbaſſo, non propendis, ſed depēdis,vide dependo.

Pro

A Pro Perca Scorpium, vide Perca.

Propere penul. corre. eſt aduerbium, vide feſtinanter.

Properiter pen. cor. eſt aduerbium Catul. eſt propere.

Properanter p. pr. eſt aduerbium idem, quod propere.

Propero as pe. co. aui atum pr. di preſto, parla preſto, propera, vide accelero.

Propino as aui atum pe. pr. vide diluo, & noſtram grammaticen.

Propinquo as aui atum pe. pr. me auicinaua a le porte, propinquabam portis Sil. vero mortem licet arma propinquent ait.

Propius accedo, vide accedo.

Propono is pen. pro. ſui itum corre. delibero correre, currere propono, domandano che publicamente demoſtri, poſtulāt, vt proponat Sal. in Car.

B

Propria cędis vineta; fai male a te medeſimo, ouero a' tuoi. Hora. ſumitur ab amputantibus vineam, fit quoties doctus doctum carpit, & ſimilia.

Proprii hominis obliuiſcitur, è molto diſmenticheuole, obliuioſo, ha poca memoria. Plin.

Propugno as aui atum pen. pro. molto ne defendemo, & da lontano, longo, propugnamus, reſiſtemo, propugnamus.

Propulſo as aui atum pe. pro. da lontano cacciamo i nimici, hoſtes propulſamus.

Prora, & puppis omnium eſt Deus, il principio, & fine de ogni coſa è Dio Cic. in epiſtolis, prora eſt prima pars nauis, puppis vero vltima. habet quoq; hoc vulgare, è perſo, ruinato in tutto, ouer a vn tempo, prora pariter, ac puppis periit.

C

Prorepo is pſi ptum pe. pr. in qualunche parte è andato oltra la terra, quancunq; in partem terræ prorepſit Col. 4.

Prorito pe. pr. disfida, incita, prouoca il beuere, proritat pocula Col. Se. 23.

Proripio is ui pen. cor. ptum pro. corre impreſcia, proripit, ſubito ſe ne andò, sbiettò da la corte in caſa, ſe domum ex curia proripuit Salu.

Prorogo as pe. co. aui atum pe. pro. ſe ti foſſe ſprolongato, dilongato, dilatato l'officio, delleg areſti tutti, omnibus, ſi tibi prorogaretur imperium, inſultares.

Prorumpo is rupi ptum pe. pro. rompe molto bene li campi, prorumpit arua, getta fore la nuuola, & la allegrezza, nubem prorūpit, & gaudium Ver. Ter. in Eu.

D

Prorſus, & prorſum pe. pr. ſunt aduerbia, totalmente l'ha fatto, prorſus fecit, molti homini andano innanti, & indietro, mortales multi rurſus, vel rurſum, ac prorſus, vel prorſum meant Var. in Andabat. Plaut. vide ago ocium.

proruo ruis rui tum pe. co. buttati fuora, prorue te foras, dirompeno, fanno cadere i mōti, & i ponti, montes, & pontes proruunt Li.

proſcindo is ſſum pe. pr. di co. infamia, vitupera i virtuoſi, officioſos proſcindit, rompeno, ſpaccano la terra, & le legne, terram, & ligna proſcindunt.

proſcribo is pſi ptum p. p. prouederò al fatto mio, auanti che il re me condanni, me faccia ſententiare, meæ proſpiciam rei, anrequā rex me proſcribat, proſcribere vt Vulp. & ſi pupillus ſed proſcribere eo titu. palam ſic accipimus claris literis vt de plano recte legi poſſit ante tabernam. ſ. & ante eum locum, in quo negociatio exercetur, non in loco remoto, ſed euidente, tu metti il boletino a la caſa che ſi vuole affittare, tu domū proſcribis.

E

proſequor eris pen. co. cutus pro. vide conſequor, ti ſeguito dopo, te proſequor, perſeuera l'opera, proſequitur opus, ha accompagnato l'eſequio, exequias proſecutus eſt Hier. laquale Tullio l'ha bene ſcritta, trattata laudata, quam Tullius proſecutus eſt Lact. 3. ſi determina con tutte le forze ottenere la mia poteſtà, certum eſt ius meum proſequi Plaut. in Cap. te prego non ſolamente vn poco, ma ſtrettamente, che m'ami, nō ſolum re rogo, ſed oro, vt amore me proſequare, hanno vento, vanno in poppa, proſequitur ſurgens a puppi ventus euntes, ſu vtile ſcriuere ancora la munificentia, fuit vtile munificentiam etiam ſtilo proſequi Pli. 1. epiſtolarum.

F

proſemino as pe. co. aui atum pr. ſemina dapoi altro, aliud proſeminat.

proſerpo is pſi pe. pr. queſt'herba marauiglioſamente camina, va, ſi ſpande di lontano, hæc hærba proſerpit Pli.

proſilio is lui p. co. ne ſaltò, venne fuora, n'vſci vna fontana d'acqua, pſiluit fons aquæ Lact. in. 4.

proſpicio is pe. co. xi ctum pe. pr. vide proſcribo, lo vedo diligentemente, ſagaciter proſpicio,

A ſpicio,vedo,conſidero auanti, da lontano la
nuuola, proſpicio nubem, accioche poſſa
ſciegliere, eleggere vn marito a la figliuola
di tuo fratello,vt fratris tui filiæ proſpiciam
maritum Pli.1.epiſt.

proſpecte pe. pro. eſt aduerbium, conſiderata-
tamente, & non inconſideratamente il co-
noſce,pſpecte,nõ improſpecte nouit Hier.

proſpiro as aui atum penulti. produ. le vene
non ſpirano, fiatano, ſi moueno, venę non
proſpirant.

proſterno is aui atum pe.pro.ſe non picchia-
ui, batteui a la porta, non te gettaui in ter-
ra, ſi oſtium non pulſabas, non proſterne-
bas,batte l'amico,pulſat amicum Vlp. in L.
lex Cornelia, ſed inter pulſationẽ de iniur.
ait verberare eſt cum dolore,cædere, pulſa-
B re ſine dolore,ha rotto, ſuperato l'eſercito,
proſtrauit exercitum.

proſtituo is ui pen.cor.utum prod. quaſi ante
ſtatuo,meretricandam præbeo.

proſto as aui atum pe.pr.ſtiti co.vide proſti-
tuo, comanda ch'io gli ſtia auanti cinto cõ
la ſpada, iubet me proſtare cinctum Quin.

proſubigo is pen.cor.egi actum prod. atterra
molto bene, grandemente la terra co'l pie-
de,proſubigit terram Ver.3.Geor.

proſum des pen.prod.fui cor.vide partes eſſe
meas, iugiter.

protego is pen.cor.xi ectum produ. defende-
no le mura, & l'honore, protegunt muros,
& honorem,

pro tempore faciet quiſque, ſecondo il biſo-
gno l'huomo farà.

C protelo as aui atum pen.pro.caccia da lonta-
no,manda da longo, remouue la occiſione,
cladem protelat,iuriſcon. Apul.ſe ſprolon-
gano li dì noſtri, protelãtur dies noſtri Hie.
ſe non gridiate forte,non ve leuauamo, re-
moueuamo la morte, ſi non quiritabatis
mortem a vobis non protelabamus, non te
voglia perturbare,ne te protelet Ter.

protendo is ndi nſum & ntum pe.pro.ſtendo
molto bene,ouer di la il piede,protendo pe
dem,vide aſini manum.

protenus pen.co.eſt aduerbium,vide duco,&
noſtram grammaticen.

protinus penulti.correpta,eſt aduerbium,vi-
de contendo, conijcio, æquo & noſtram
grammaticen.

proteus hæc non effugeret vincula, vn'aſtu-
to, mutabile, vario non fuggeria queſti liga
mi. ¶ Horat.Proteus deus fuit marinus qui D
in varias ſe mutabat formas.

protermino as,penultima correpta, aui atum
producta,ſtende, dilata i confini, fines pro-
terminat Apul.

protero is pen.co. triui itum produ. vide me-
ticuloſe.

proterreo rrui itum pen.cor.es prod. da lon-
tano,diſcoſto ſpauentano i nimici, hoſtes
proterrent Sta.2.

proteruiam fecit amicus, l'amico non ci ha
laſſato niente, ouer non c'è reſtato niente.
¶ Macrob.2.ſat.Proteruia erat genus ſacri-
ficii, dicebatur quãdo in hoſtiis ſacris nihil
relinquebatur, hinc celebratur illud Cato-
nis feſtiuiter dictum in Albidium quendam,
qui patrimonium vniuerſum luxu conſum-
pſerat vnis exceptis ædibus, quæ incendio
conflagrarunt:proteruiam inquit fecit, id E
eſt nihil reliquit.

protollo is pen.pr. ſprolongo la morte, pro-
tollo mortem mihi Plau.in Caſ.Gel. fœtu-
ra mulierum protolli poteſt.

protraho is penul.cor.xi ctum prod.gli ſpro-
longo, dilongo alcuni dì, aliquot protraho
dies Ter.

protundo is ndi nſum penul.produ. batteno,
percoteno da lontano l'onde, vndas pro-
tundunt Gel.1.

proueho is pen.cor.xi ctum prod.vide lenem
gradum, oeyter, te ho menato piu in là, te
prouexi Plaut.dì buon tempo è morta,pro-
uecta ætate mortua eſt Cic.Tuſc.

prouideo es pen. cor. di ſum produ. conſide-
ro, prouedo auanti, da lontano i mali,mala
prouideo Cic. F

prouinciam accipio,vide accipio.

prouinciam ſubeo,vide onus hoc.

prouinciam ſuſcipio,vide onus hoc.

prouinciatim pen. producta, eſt aduerbium,
vanno di prouincia in prouincia,prouincia-
tim eunt.

pro virili,vide pro mea virili pe. pro.

prouoco as pe.co. aui atum pr. te chiamo da
lontano,te prouoco Liui.7.te ho disfidato,
pucato,irritato cõ arme,ingiuria,& virtu,
te pucaui armis,iniuria,& virtute; qſto lo
appello al ſenato, hoc ad ſenatũ prouoco,
dicitur quoq; Senatũ prouoco ſine ad Apu.
& plus eſt quam appello Li.tribunos plebis
appello & prouoco ad populũ,vide audeo.

prouolo as pen.corre.aui atum produ.gli vc-
celli

A celli volano innanti, ouer da la, aues prouolant Pli. 10. correno auanti, prouolant Li. 2.

prouoluo is lui lutum pe. pr. gettaro auanti i piedi, prouolutus pedibus, faccio ruinare, cadere li ſaſſi, prouoluo ſaxa Li.

proxime pe. co. eſt aduerbium, te lo ſcriuerò appreſſo, proxime tibi reſcribam Pli. ad Traianum, ſubito che verrai in la città, cũ in vrbẽ proxime veneris. i. quãprimũ Pli. in epi.

proximo as p. eo. aui atum pr. ſe approſſima, auicina, proximat Apu. 2.

prudentior, quam fortunatior, vide fortunatior.

prudens in flammam manum immitto, me pono, getto a li pericoli, mali. ¶ Hier. Cic. ſumitur ab hiſtoria Seæuolæ manum in flammam ponentis.

B prurio rii pe. co. is iui itum pr. gli conſumano li denti, pruriunt dentes.

pſallo is pe. pro. vide faſtidienter.

pſyrice facta, fatte lordamente, ſozzamente ¶ Pſyra neutri generis, numeri pluralis eſt inſula perpuſilla & ignobilis non procul a Chio: abiit in contemptum, & vilitatem.

ptolemaica tibi lis ſemper fuit, ſempre litigaſti haueſti da litigare, ſempre fuſti accattapiaiti. ¶ Ptolemais fuit anus, quę ſemper lites agitabat.

pubeo pe. co. es pro. vt le herbe ſono grande, hærbæ pubent. Ver. 4 Geo.

puberco is p. pr. mo metteria peli in barba co me tu, nunc tecum ęquali pubeſceret æuo, tutti gli arbori creſcono eccetto i miei, oẽs pubeſcunt arbores, niſi meę, la vigna abõda de frutti, vinea pubeſcit fœtu Verg. 2. Geor.

C pubereſco is pe. pro. il figliolo creſce, filiolus pubereſcit.

publicitus penulti. corre. eſt aduerbium, vide cenſeo, publicamente ſei infame, publicitus es infamis.

publico as penul. cor. aui atum pro. confiſcamo le robbe de' traditori, proditorum rem publicamus, publica, manifeſta li ſecreti, publicat arcana.

publica permutatio, uide permutatione.

publica fides, vide fidem publicam.

prudenter penult. produ. eſt aduerbium, uide amanter.

pudet uit pen. corr. noſtram vide grammaticen, ingredior.

pudefio pe. pr. ſe n'è vergognato, pudefactus eſt Gel.

D pueritia pe. co. uide a teneris.

puerpera p. co. l'impagliata, impaiolata, etiã ſi ſæpius peperit, licet alias in nomine aliter ſit impreſſum.

puerperium penul. correp. il parto, il figliare, etiam ſæpius, licet alias in nomine aliter ſit impreſſum.

puerili ætate, vide a teneris.

puerаſco is pe. pro. tuo figliuolo è grandetto, ma tuo patre torna picinetto, tuus filiolus puerаſcit, ſed tuus pater repuerаſcit.

puellaſco is pe. pr. tornano, retornano piccoletti, fanciulli, puellaſcũt Var. li gioueni ſe effeminano per la laſciuia, adoleſcentes laſciuia puellaſcunt Pacuui.

puerilius pe. cor. eſt aduerbium, l'ha ditto da fanciullo, puerilius tradit Hor.

E pulcherrime pen. co. eſt aduerbium, ſtauamo in ſenato con honore, & vittoria, in ſenatu pulcherrime ſtabamus Ci. in epi.

pugillice p. co. eſt aduerbium, vide athletice.

pugnis, & calcibus impetit inimicum, con tutte le forze, con ogni villania & ingiuria va, anda contra il nimico.

pullulo as pe. co. aui atum pr. per polire li piedi con le pumece, ſpezzaui il pioppo che figliaua, gettaua, pedes cauſa pumicandi, populum tunc pullulantem frangebas.

pullulaſco is pen. produ. la vite figlia, getta dal ſarmento, ex palmite vitis pullulaſcit Colum. 5.

pulleſco is penul. prod. idem eſt quod pullaſco Col. 5.

pulpat pe. pro. vide balat.

F pulſo as aui atum, penultima producta, noi picchiauamo a la porta quando tu batteui il ſeruo noſtro, nos pulſabamus fores, vbi noſtrum pulſabas ſeruum Cice. de ſuppliciis Vergil. 6. pulſatusque parens, dicitur & pulſat pectus, animum, ſona la lira, pulſat lyram, noſtram vide grammaticen, io ſonando canto con la lira, pulſo lyra Verg. 6. pectine pulſat eburno.

puluero as, penultima correpta, aui atum, producta, le vigne ſe fanno poluere, reducono in poluere, vineæ pulucrantur Colmel. 13. empiaſi queſto di poluere, hoc pulueret Plaut.

pulueresco is pen. prod. queſto ſe fa poluere, hoc puluereſcit.

puluerẽ oculis effundis, de induſtria, obſcuri il fatto, ouer a lo auuerſario lieui il iudicio. ¶ Hiero.

A Quæſtum eſſe, vide frequentia.
Quale habeo ingenium, vide indicio mea.
Qualis vita vide oratio.
Quam facile, tam facile vinces, quam Vulpes pirum comeſt, lo fai facilmente, ſenza impaccio, fatica Plau. in Muſt. Vulpes dentatiſſima facile pirum comeſt.
Quam, noſtram vide grammaticen, quã plurimam braſſicam ederit tam citiſſimum ſanus fiet, quanto piu mangiarà de la braſſica, tanto piu preſto ſi ſanarà Cato. de re ruſtica, quanto piu vorria, quam vellet Cic. primo de diui.
Quamdudum pe. pr. quamdudum è foro veniſti? quãto tempo è che veniſti di piazza? Quamdiu pe. co. quanto longo tempo è che non hai mangiato? quamdiu non ediſti? B Plau. in ſtico. Ter. in Eun. Ci. pro Rabirio.
Quamdiu pe. co. quanto longo tempo.
Quam ob rem pe. pro. noſtram vide grammaticen.
Quampridem pe. pro. molto tempo auanti, quanto longo tempo.
Quamprimum pen. prod. molto preſto, vide ſcribo.
Quamuis pe. pr. noſtram vide grammaticẽ, & applico.
Quammox pe. pr. molto preſto, tãtoſto, preſto preſto aſpettamo la imbaſciaria, quammox legationem expectamus.
Quanquam pe. pr. noſtrã vide grammaticẽ.
Quando pe. pr. noſtram vide grammaticen.
Quandoq; pe. pr. alcun tempo lo farò, quãdoque faciam.
C Quandoquidem pen. co. atteſo che non ſe concede, quandoquidem non datur.
Quandocunque pe. pro adoperame in ogni luoco, & tempo, vtere me vbicunque, & quandocunque.
Quantiſper pe. pr. quanto tempo me hai aſpettato, tãto tempo te aſpetto, quantiſper me expectaſti, tantiſper te expecto.
Quaqua pe. pr. per qualunche luoco viene, quaqua venit Plau.
Quarta luna natus eſt, non ha hauuto mai piacere, ma ſempre fatica, ha ſempre ſtentato, trauagliato, è nato con mala ventura. ¶ Hercules hac luna natus fuit omnium voluptatum expers & laborum plenus.
Quarto pe. pr. aduerbium, vide bis.
Quaſi Millus cani, nobis, reique publicæ præſidio eritis, ci ſarete a noi, & a la republica quaſi un'aiuto certo & fermo ¶ Millus eſt collare canum venaticorum coriaceum clauis ferreis confixum eminentibus aduerſus impetum luporum. D
Quaſi Sutrium eant, portano con loro & mangiano con meco. ¶ Pla. in Caſ. Sutrium eſt oppidum in montibus hetruſcis quo tanquam locum ſterilem qui accedebant, ſecum vnde veſcerentur, afferebant.
Quaſſo as aui atum pe. pr. perche continuate, frequentemente ſcorli, come ti dimeni il capo, quaſſas caput, la naue ſcaſſata, fracaſſata, nauem quaſſatam.
Quatenus pe. co. noſtram vide grammaticẽ, quanto ſe attribuiſce a la amicitia, quatenus amicitiæ tributa, fin'a che fine, termino lo cõportaremo, quatenus feremus Ci.
Quatinus pe. co. noſtram vide grãmaticen. E
Quatio tis pe. co. aſſi aſſum pro. mouendo, crollando vna gran lancia fugge, ingentem quatiens haſtam fugit, ſarà cacciato, mandato fuora, quatietur foras, l'unghia batte, percuote il campo, quatit vngula campum, moleſta le città con guerra, quatit oppida bello.
Quatuor obolis tuam exiſtimo maledicentiam, il tuo dir male lo ſtimo, aprezzo, reputo di poco valore. ¶ Obolus genus erat ponderis, quod ſex ſiliquas continebat.
Quemadmodum pe. co. eſt aduerbium, come ſperamo, quemadmodum ſperamus, queſto, a che modo lo potemo dire? hoc quemadmodum dicere poſſumus?
Quem fortuna, vide ater, an.
Quem putas, vide puto. F
Queo itum pe. co. quiui pr. ha potuto fare, facere quiuit, vide ægeum.
Queror eris pe. co. ſtus pr. mi lamento di te, & de' tuoi fatti a Ceſare, ouer con Ceſare, queror de te, & de factis tuis Cæſari, vel cum Cęſare.
Quia pe. co. vide arenam.
Qui, vide diſcordo, & quæ, accioche li dinari ſi collochino, qui pecuniæ locentur Pli. ad Traianum, di doue te è accaſcata la ſuſpitione, qui tibi incidit ſuſpicio Ter.
Quiane pe. co. re vera, vel in veritate rei me deletta hauere aiutato, quia ne auxilio iuuat ante leuatos.
Quibus extremis ſcriptum eſt, in fine de le quali ci è ſcritto Ci.
Quibus nec ara, vide ara, nec fides.

Qui ca-

A Qui canem malit externum, peregrinum, huic pręter linum nihil ſit reliqui, chi ſa piacere,bene adhuomo ingrato,ci perde la fatica. ❡Canis alienus relicto fune, quo alligatur,priſtinum repetit dominum.

Qui pellem rodit caninam,vide caninam qui rodit.

Qui vitulum ſubſtulit,taurum tollere poteſt, chi ha fatto il poco,puo fare l'aſſai.❡Quoniam qui in pueritia aliquid egit, mox creſcente ætate aliquid maius.

Quid illi fiet? che ſi farà di colui? Plaut. in Mercat. & in Muſtel. Cice. Trebatio, Attic. in Verrem.

Quid illi faciam? che farò di quello?Terent. in Ecyra,quid faciemus puero?Cice. in Academicis, & de natura deorum, quid Ioui
B facies?

Quid illi factum eſt?che è ſtato fatto di quello?Pla.in Caſ.quid factum eſt pallio? hi modi ſunt cum admiratione.

Quid faceret aliud? che potea fare altro? Cic.de Orat.

Quid malum, vide quæ.

Quid tua dementia meam ſolicito ſenectam? a che,tormento, inquieto, do penſiero,anſietà a la mia vecchiezza per la tua pazzia? tu metti a romore,a fuoco queſta città,hāc ſolicitas vrbem.

Quid cœnæ eſt? vide cœnæ.

Quid commercii,vide commercii.

Quid negocii,vide negocii.

Quicquid in buccam venerit, ſcribes, ſcriuerai inconſideratamente,imprudentemente,
C a la non penſata. ❡Cic.ad Att.fit quaſi ſermo illis non naſcatur in pectore, ſed in faucibus. c

Quid ad farinas attinet?che appertiene ad a, quiſtare ricchezze, facultà, guadagnare procacciarſi il pane?

Quid vbi Apollo cecinit cithara? che te ha riſpoſto,che riſpoſta te ha data?❡Fit cum interrogamus redeuntem a principe, & alluditur ad Apollinis citharam.

Quid tum? che piu?

Quidem pe.co.vide minime, noſtram grammaticen,ne in Ap.

Quicquam penſi,vide compos.

Quidni habeam? perche non lo voglio hauere? Teren.

Quid ita? perche?

Quid quæris? che tante parole? che ci biſogna parole? Hora.

Quid?quod me etiam occidere vult?che te pare? che dice anco di volermi occidere? Cic. de offi.quid quod Theſeus,& pro lege Manilia,& ſæpiſſime.

Quid eſt? quamobrem,vel cur,vel quare me videre non potes? che coſa è, che non mi puoi vedere? Ter.in Eun.multę ſunt cauſę, quamobrem cupio,& in Adel. Ci. Appio,& ſæpiſſime, non dicerem quid eſt, quòd me videre non potes.

Quippe pen. prod. certamente coſi è, quippe ita eſt, atteſo che niuno il ſa,quippe nullus ſcit.

Qui è nuce nucleum eſſe vult, frangit nucē, chi vuole il dolce, proua l'amaro. ❡Plaut. Hie. nux foris eſt dura,& amara, intus ſuauiſſimum habet cibum, conueniet adagium in literarum,ac virtutis ſtudium,cuius initiū E
eſt acerbū,progreſſus facilis,finis iucundus.

Quieſco is eui etum pe.pr. il mio compagno mai ſta in pace, mai s'acquieta, ha repoſo, meus nunquā quieſcit ſodalis,dorme,quieſcit, cum accuſatiuo eſt quieſcere facio Pla. quieſce tumultum, acquieta, fa quietare il tumulto, li fiumi hanno acquietato, fatto quieti li corſi, requierunt flumina curſus Verg.in buco.vide commodum.

Quinta luna, vide hic quinta.

Quin venis? perche nō vieni? ſo che ſei di tal animo,non dubito, quin eo ſis animo, noſtram vide grammaticen nullus, ad te venit, quin abeat doctior.i.qui non,& nulla eſt fœmina quin ſit audax. i. quæ non, & nullum animal in leonem incidit,quia periclitatur.i.
quod non: Verum ſi dixero nullū diem præ- F
terire ſino,quin literis operam aliquam impendam.i.in quo non, & neminem non video, quin me pudeat patrati ſceleris.i. propter quem nō, & nullum librum lego, quin eliciam aliquid boni.i.ex quo non.

Quiritat pe.cor.vide balat.

Quirito as aui atum pe.pr. vide protelo.

Quiſque penult.produ. ogniuno,ciaſcuno,& non omnis, iungi ſolet cum pronomine ſui, ſibi,& ſuus a um,itemq; cum qui quę quod, ſed iungitur quando omne eſt antecedens, vt omnes,qui amant, difficiles ſunt, & omne ſuum perdidit patrimoniū, & illius quiſque,eſt adiectiuum,& hæc ſunt exempla dignus amari ſibi quiſque viſus eſt,ſua cuique amicitia iucunda eſt,quod quiſq; facit, laudandum

A dandum id putat Plin. Iunior ſuæ quiſque iuuentuti fauet, Plin. in trimatu ſuo cuique dimidiam eſſe menſuram certum eſt, Quin. & erit ſui quiſq; operis magiſter vtilior, Idẽ quo quiſque ingenio valet, partem aliquam ſibi quiſq; vendicat, Idem de ſe quiſq; ſentit, Idem quid quiſq; nobiſcum, vel ſine nobis, Idem in quo quiſq; artificio, Idẽ quod cuiq; conceditur, ſic etiam dicimus contra quiſq; volet, & non omnis. Dicimus vt Cic. grauedinoſos quoſdam torminoſos, hoc Quint. vſurpat ſæpius, vide quoque.

Quo eſt aduerbium, vide peruenio, doue, a che luoco andate? quo tenetis iter? acciochè te foſſe moleſto, quo tibi moleſtus eſſem, a che, in che vſo me ſerra la fortuna, quo mihi fortuna? per la qual coſa il mio
B poco, quo mea paruitas Val. in prologo, Teren. quo æquior ſum Pamphilo.

Quoad vna eſt dictio pen. cor. quanto longo tempo potrò, ſcriuerò, quoad potero, ſcribam, mentre, fine in tanto che ſarò viuo, te amarò, quoad viuam te amabo, quanto poteſſe, non me partiſſe quoad poſſem, non diſcederem.

Quoadeius vna eſt dictio pe. pro. in quanto, ouer quãto a le forze de eſſo ſe porrà fare, quoadeius fieri poterit Ci. de Ora. in Rhet. Idem laboro quoadeius facere poſſum, me affatico in quanto lo poſſo fare.

Quocirca vna eſt dictio penulti. produ. per la quale coſa.

Quod, vide interuenio.

Quod canis in balneo, tu facis in literis, fai nulla vtilità, profitto, niente in le lettere, ſei inutile in le lettere. ¶ Canis vſus nullus eſt
C balneo.

Quodcunq; in ſolum venit, efficis, fai qualunche coſa ſe produce, in rerum natura Cic. 1. de natu. deo.

Quoq; pe. co. tu ancora lo giudichi, tu quoq; iudicas, ſimilmente ſarai chiamato cõ voti, tu quoq; vocabere votis.

Quominus pe. co. che non lo haueſſe ditto a voi, quominus vobis dixiſſem.

Quonam penu. prod. noſtram vide grammaticen.

Quoniam pe. co. vide ſterto.

Quondam penult. produ. alcuna volta lo fa, quondam facit, & ſignificat tria tempora preſens, præteritum, & futurum, noſtram vide grammaticen.

Quotannis pe. pr. anno per anno, ogni anno D
incomenza, quotannis incipit.

Quoties pe. cor. noſtram vide grammaticen, excutio, & bis.

Quot vicibus, vide bis.

Quorſum euadet, vide euado.

Quorſum hæc? a che propoſito, effetto queſte parole? ouer che vengono a dire queſte parole?

Quotum annum agis, vide exoleſco.

Quouſq; pe. pro. vide adſum, hilaro.

Quum, noſtra vide collectanea, obdo.

RABIO is ii pe. cor. di che ti arrabii? quid rabis? E

Rado is ſi ſum pe. pr. vide icõditus, ſe rade la barba, & il gargozzo, radit barbam & guttur, eſſer' offeſo da le femine, radiã fœminis Pli. vndecimo. Quintil. hautes præſertim tam delicatas radere.

Radit hoc vſque ad cutem, ne vede il tutto di queſto, non ci laſſa a fare niente ſopra di queſto. ¶ Sumitur à tonſoribus nihil pilorum in capite relinquentibus.

Raſito as pe. co. aui atum pro. continuamente hauer raſo la barba, barbam raſitauiſſe Gel. 2.

Radico as aui atum pe. pro. li frumenti ſe radicano, ſi fanno radice con molte radiche,
multis frumenta radicantur Pli. 18. F

Radifico as pe. co. aui atum pro. fanno radiche, radificant.

Radicitus pe. cor. aduerbium eſt, totalmente il carpe, & da le radiche, radicitus extirpat & radicitus.

Radio as pe. co. aui atum pro. gettano raggi, radiant, ſplendeano le ſale, radiabant atria Mart. Ouid.

Rana Grynea deſpectior es, ſei molto, grandemente, ſommamente diſprezzato, ſtimato da niente, di neſſun' eſſere, ſapere. ¶ In Gryneo Mirenæorũ oppido rana eſt deſpicatiſſima propter Apollinem, cui id animal eſt iuiſum pp fabulam de ruſticis in ranas cõmutatis Latonæ Apollinis matri conuicianti-

A cientibus, in quo oppido erat templũ Apollini ſacrum,& oraculum,ibi quoque erat vt Pauſanias in primo, pulcher, & conſpicuus lacus,vbi nulla arbos deſideretur, quæ fructu,odore,aut aſpectu placeat.

Ranç aquam infundis,me doni coſa che molto mi piace, attalenta, aggrada, che molto me allegra.

Ranæ vinum infundis,me doni coſa che non me ne ſeruo,che non piace,aggrada,attalẽta. ¶ Ranæ gaudent aqua,vinum illis in nullo eſt vſu.

Rana cuaſiſti ſeriphia, ſei deuentato matto, hai perſo la lingua. ¶ In Seripho inſula ranæ ſunt mutæ, aliò tranſlatæ canunt Plin. 8.cap.58.

Ranceo cui pe.co.es pr la carne ſente,fete di
B rancio,rancido,caro rancet.

Rapio is ui pe.co. ptum pr. vide carpo,piglia queſto preſto, rape hunc, ha ſuerginato la ſerua,ſeruam rapuit Sen.

Rapto as aui atum pe. pro. hauea ſtraſcinato Hettore,raptauerat Hectora,continuamente me piglia,trahe l'amore,me raptat amor

Raptim pe.pro.eſt aduerbium,impreſcia,a la incorſa l'ha portato,raptim portauit.

Rara auis,è coſa rara. ¶ Perſi. Iuue.ſumitur a Phœnice aue quæ vna fertur eſſe in toto orbe,ſumitur etiam ab auibus peregrinis,& inuſitatis, quæ nonnunquam caſu in noſtrã deuolant regionem, vel miraculi gratia deportantur.

Rarenter penulti. producta, eſt aduerbium, raramente lo vedeno, raro, vel rarenter intuentur Gel.

C Rarefacio is p.co.eci actum pr. queſto lo fanno di rado,hoc rarefaciunt Col.

Ratiocinor pe.co.aris atus pro. viſta l'vtilità di far conto, di calcolare, inſpecta vtilitate ratiocinandi.

Rationem deduco,vide deduco.

Ratio diſputata,vide diſputata.

Rationem habeo,vide habeo rationem,

Rationem ineo,vide ineo.

Rationem ſubduco,vide deduco Ci. in Horten.& de finibus.

Ratione, vel cauſa amicitiæ feci, l'ho fatto per reſpetto de amicitia.

Rationem reddo,vide reddo.

Rationem,farò quanto appertiene al riſpetto,vtilità del Re,quantum ad regiam rationem attinet faciam.

Raucat pe.pro.vide balat. D

Rauceo,& raucio pe.co.ces,& is pr.ſono arraucato,diuenuto rauco,rauceo.

Rauceſco is penul. producta, idem eſt, quod rauceo.

Rebullio pe.co.is iui itum pro.la lucerna bollendo gettafuora l'oglio, lucerna rebullit oleum Apu.5.

Recaleſco,is pe. pro. vn'altra volta, da nouo. ſi ſcalda, riſcalda, recaleſcit Cice.3. de Natu.deo.

Recalcitro as pen.corre. aui atum prod. vide calcitro.

Recedo is ſſi ſſum pe.pro.ſe parte, recedit,ſe fa indietro,recedit,vide diſcedo.

Receſſim pen.prod eſt aduerbium, facendome indietro intendo il tutto, receſſim cuncta accipio Plau.in Caſ tira indietro, da ar- E
retto la cuna, cunas receſſim trahit Plaut. in Amph.

Recello is pen.pro.retiro, retraho,tiro adietro tutto il mio corpo,totum meum recello corpus Liu.24. Apul.7.

Recentor aris atus pen.pro.il lume ſe renuoua, naſce di nuouo,lumen recentatur, Martius vt ait Gel.

Recenſeo ui pe.co.es pr. gli officiali vn'altra volta numerano, renumerano li fuochi del regno,magiſtratus regnum recenſent.

Receptui cano,vide bellicũ Quint. receptui vocent ait Cic.in Tuſ. receptui impellit.

Recido is cidi pen.cor.aſum pro. recaſca,caſca di nuouo, vn'altra volta, recidit, vide in inuerſum.

Recido is iſi iſum penultima producta, vn'al- F
tra volta. di nuouo taglia la ferita, recidit vulnus.

Recipio is pe.co. epi ptum pr. hauemo recuperato la città,a diſpetto de li inimici, inuitis hoſtibus vrbem recepimus, non ſo da doue torna in caſa, neſcio vnde ſeſe recipit domum Plaut. in Aul. vide arguo, & noſtram grammaticen,me ſon reſeruato, ſaluato, liberato in tua caſa, in tuas me recepi ędes, me ho pigliato queſta caſa per vſo mio, hãc mihi domum recepi, ilquale hai ſcappato, liberato nel pericolo, quem in periculo recepiſti Vatinius Ciceroni,pigliano adietro, vn'altra volta le arme,arma recipiunt,hanno pigliato,recettato i filoſofi,philoſophos receperunt Cic. de offi.2.ſe l'ha tirato a ſe, recepit ad ſe Verg. 2. ho dato recetto a tuo figliuolo,

A figliuolo, tuum recepi filium Vlp. ando, vado in campo, recipio me in caſtra Li.

Recepto as aui atum pe.pr.continuamente recetta il figliuolo, receptat filium.

Reciproco as pe.co.aui atum pr. il mare hauea incomẽzato retornare da doue era venuto, reciprocare cœperat mare Cur.9.

Reclamo as aui atum pe.pr.contrariamo al tuo parlare, tuæ reclamamus orationi Ci. vide acclamo.

Recludo is uſi uſum pe.pr.chiude, ferma be ne la porta, oſtium recludit Hier. apre la porta, ianuam recludit.

Recognoſco is oui pe.pr.itum cor.perfettamente conoſce li fatti, facta recognoſcit Lact.2. vn'altra volta conoſce il ſuo errore, ſuum recognoſcit errorem, reuede, vede vn'altra volta, de nouo li coprimẽti de' piedi, tegmina pedum recognoſcit Col.1.

B Recogito as penult.cor.aui atum pro.vide cogito.

Recolo is ui pe.co.noſtram vide grammaticen, reuegga, recerca la conſcientia, conſcientiam recolat Hier.

Reconcilio as pen.cor.aui atum prod.vide concilio.

Recondo is pe.pr.didi itum cor.ſtipano, reponeno la robba, rem recondunt.

Recoquo is pe.co.xi ctum pr.vide incudi.

Recordor aris atus pen pro. noſtram vide grammaticen.

Recreſco is eui etum p.pr.le oſſe non creſceno di nouo, vn'altra volta, oſſa non recreſcunt Pli.

Recrudeſco is pe.pr.le ferite ſe renouano, vulnera recrudeſcunt.

C Recumbo is p.pr.bui co.vide accumbo, ſtai corcato a la ſupina, a la rouerſa, recumbis, ſeu recubas, vn'altra volta hauere ſtato corcato, recubuiſſe Ci.primo de diui.

Recurro is rri rſum pe.pr.correno adietro, indrietro a la vecchia, recurrunt ad anum Plau.in Ciſt. Ci.imperaui vt recurreret, gli ho commandato che ſubito retornaſſe.

Recurſo as aui atum pen.pro.va diſcorrendo, recurſat.

Recubo as ui tum pe.co.aui atum pro.vide recumbo.

Rectam ingreditur, ambulat viã, mai ſe parte dal douere, giuſto equita.

Recte ſane dicis, ben dici.

Recte pe.pr.a chi ſecuramente lo poſſo dare, fidare, cui recte cõmittã, vide ſubduco. D

Recte uiuus, vide obiurgo.

Rectum, & verum, vide autumo.

Recti ſpecie fallimur, vide fallimur.

Redamo as pe.co.aui atum pr.noſtram vide grammaticen.

Redardeſco is pe.pr. la fiamma vn'altra volta, di nuouo arde, flamma redardeſcit Oui.

Reddo is p.pr.didi itũ co.reſcatto il pegno, & te lo retorno reſtituiſco, repignero, & reddo, te ponerò, darò il cõto, vbi rationẽ reddã Plau.in Aul. le tegole il patrone non ce ne vuol remetter, mettere, reponere de l'altre, tegulas domin⁹ reddere alias nõ vult Idẽ in Muſt. vide oleũ, & operã, non dare il manto al ſeruo, tunicam nõ reddere ſeruo Iuuen.prima, licet aliter exponant, ſed nõ recte, Celſus iuriſconſultus reddo, & per ſe dandi habet ſignificationem, noſtram vide grammaticen, & certiorem, erudio. E

Reddo incolumes, vide incolumes.

Reddo ſoſpites, vide incolumes.

Reddo gratiam parem, vide gratiam parem.

Reddo pares vices, vide gratiam parem.

Reddo par pari, vide gratiam parem.

Reddit Harpocratẽ, vide cõſpicio Catullus.

Redeo dii itũ p.co.is iui pr.retorna adietro, indietro, redit, è retornato in ſe, ha pigliato ſpirito, reſpirauit, rediit in pectora ſenſus, faciamo pace cõ la volutrã, cũ voluptate in gratiã redeamus Ci.de Sen.& de prouinciis cõſularibus & ad Att. vide ductito.

Redito as pe.co.aui atũ pr.ſe continuamente retorni, ſi reditas Plau.in Cap.

Redigo is pe.co.egi actũ pr.redurrà la mogliere in l'antica concordia, redigèt vxorẽ in antiquam concordiam, vide ad aſſem, ritornami a memoria, che voleui, ad memoriam redige, quod volebas. F

Redimo is pe.co.emi ptum pr.te reſcatti, reſcoti il meglio, megliore, & l'altro vendi, melius redimis, & aliud venundas, ponitur pro ſimplici, comprano le mercantie, & ſubito le vendeno, redimunt merces, & ſtatim vendunt Cic.

Redempto as aui atum pe.pr.continuamente, frequentemente reſcattano i prigioni, redemptant captiuos.

Redemptito as pe.co.aui atum pr.eſt vt redempto Plaut.

Redimio is pe co.iui itum pr. ſe orna la vernata, redimitur hyems Clau.2.de rapt.

A Reduco is xi ctum pe.pro. da la città me refalno nel caſtello per paura de' nimici, hoſtium metu ex oppido in arcem me reduco, hauendoce poſto la chiaue apro il catenaccio, ſubdita claui peſſulos reduco, mena adietro, reduce, retorna l'eſſercito, copias reducit Iuſt.2.

Redundo as aui atum pe.pr.nel libro mio c'è ſuperchio, auanza per te mettere nel numero de' dotti, meo libro redundat, vt in doctorum numerum te referam, tutta la caſa abundaſſe, foſſe piena di ſangue, tota domus ſanguine redundaret Ci.primo de diu. queſto verrà, caderà ſopra il tuo capo, hoc in tuũ redundabit caput, il lago Albano crеſceſſe, lacus Albanus redũdaret Ci.de diu.2.

Redundanter pe.pr.eſt aduerbiũ, ſouerchiamente, eccesſiuamẽte Pli.primo epiſtolarũ.

B Redulceror pe.co. aris atus pr.la cotena ſe mollifica, fa bocca, poſtema con humori putridi, cutis redulceratur putridis humoribus, id eſt in vlcus prouenit Col.

Refello is lli pen.pro.refutano, confutano li tuoi ditti, tua refellunt dicta.

Refero tuli pe.cor.ers latum pr.vide ad rem fero, diſpereo, redundo, albus, æqui, cẽſeo, noſtram grammaticẽ, ha reportato, portato adietro, indietro il libro al maſtro, retulit librum ad præceptorem, contano, numerano le pecore, referunt oues Ver.1. Buco. de ogni coſa teferiſcono, pongono in conſultatione al ſenato, ouero in ſenato, de omnibus referũt ad ſenatum, vel in ſenatu, Dio ha mutato, cõuertito in meglio queſto fatto, hanc Deus retulit in melius rem, queſto coſtume il renoua, reduce Giouanne, hunc refert morẽ Ioannes, la terra produce molte coſe, terra refert multa Pli.21.ilquale te repreſentaſſe col volto, qui te ore referret Ver.portaſſeno da i cãpi il grano in caſa, ex agris ſegetes domũ referrent. Tacitus, quello retornando adietro, ille pedem referens, Dio me ritornaſſe gli anni paſſati, mihi præteritos referat Iuppiter annos, dicitur retro refert, torna adietro Ver.2.&.x.

C

Refero acceptum, vide acceptum.

Refero expenſum, impenſum, vide expẽſum.

Refero gratiam, vide gratiam deo, & gratiam parem.

Refero par pari, vide gratiam parem.

Refero pares vices, vide gratiam parem.

Refero ex animo, lo dico con tutto il cuore.

Refertio pe.co.is ſi rtum pr.de queſte coſe ne hanno empita Italia, his rebus Italiam D refferſerunt Ci.pro Cor.

Referueſco is pe.pr.bui co pareſſe rebollire, referueſcere videretur Ci.primo de diuin.

Reficio is pe.co.eci ectum pr.il pane rende le forze a l'huomo, panis reficit hominem, il parlare me recrea l'animo, ſermo meum reficit animum, reſtaurare gli occhi, reficere oculos Pli.1.epiſto.

Refigo is xi xum pe.pr.il palo ſe ficca vn'altra volta, adietro, palus refigitur Col.cauo, eſtraho, tiro fuora la pertica, contũ refigo.

Refirmo as aui atum pe.pro.vn'altra uolta, adietro, ferma, referma li fatti, & le parole, facta, & verba refirmat.

Refluo is pe.co.xi xum pr.l'acqua corre adietro, indietro, retorna, aqua refluit.

Refodio is pe.co.di ſſum pr.caua, ſcaua, zappa di nuouo la terra, terram refodit. E

Refoueo es pe.co.oui otum pr.te recreo.reforzo col cibo, cibo te refoueo.

Refragor aris atus pe.pr.cõtrario, repugno, reſiſto, non do la ballotta, la voce a li foreſtieri, hoſpitibus refragor.

Refrico as cui pe.co.ctum pr.vn'altra volta, di nuouo raſpa la mano, refricat manũ, non voglio renouare con le mie lettere il deſiderio, non refricem meis literis deſiderium Ci.renoua il dolore, refricat cicatricẽ, vulnus, ſumitur à vulnere corporali, renuoua, refreſca la memoria, refricat memoriam, ſed ſumitur in malum, vide frico.

Refringo gis egi actum pe.pr.vn'altra volta, di nuouo lo rompe, refringit, rompe le celle, refringit cellas. F

Refrigero as pe.co.aui atũ pr.vide facio, rinfreſco il vino, & beuo, vinum refrigero, & bibo Ci.de ſen.

Refrigeſco is pe.pro.ſe refredda, ſe infredda vn'altra volta, refrigeſcit, ſi perde lo odore, refrigeſcit odor Lucret.

Refugio is itum pe.co.gi pr.refuggono, fuggono adietro, indietro, refugiunt.

Refundo is di ſum pe.pr.gettano la colpa ſopra di te, in te culpã refundunt, quello che hauea deuorato, publicamẽte l'ha vomitato, quod ingurgitauerat, palam refudit Pli. che me mãcharà, ci ſupplirò, reſtituerò del mio, quicquid deerit ex meo refundã Sene.

Regelo as pe.co.aui atũ pr.la neue ſe liquefa, disfa, nix regelatur Col.primo.

Regenero

A Regenero as pe.co.aui atum pr.dal ſeme de quelli di nouo,vn'altra volta ſe ne genera la progenie,ex eorum ſemine regeneratur progenies Lact.quarto.

Regero is p.co.ſſi ſtũ p.reduceua,reportaua, portaua adietro l'acqua, aquam regerebat Pli.vomita la crapula,regerit crapula Apul.

Regia buccula,vel vaccula, vacca de pouero huomo, richezza di poueretto. ¶ Aetate Ptholemæi iunioris vacca quædam eodem partu ſex edidit vitulos.

Rego is p.co.xi ctũ pr.regge,gouerna la repu blica,rē regit publicã,p lo dolore nõ puote reggere,tenere il capo alto, alzato,diritto, qui prę dolore caput regere nõ poteſt Cor.

Regionatim pe.pr.eſt aduer.andamo regione p regionẽ,im⁹ regionatim,& eſt orbis, & vr bis,girone per girone,maiores vrbis partes.

B Regno as aui atum pe.pr.niuno deue eſſere Re in libera città, in libera ciuitate nemo debet regnare Ci.ottiene il regno.

Regredior eris pe.co.ſſus pr retornano dal caſtello in caſa, regrediũtur ex arce domũ.

Reiecto as aui atum pe.pr.vide prandeo.

Reiicio is pe.co.eci ctũ pr.vide prandeo,gettano adietro il dardo,reiiciunt ſpiculũ,me refiutano,tẽgono da uile,me reiiciũt Apul. ſcaccia,caccia le pecore del fiume,ẽ flumine reiice capellas.

Re ipſa, in effetto tel darò, re quidem vera, vel re quidem ipſa tradam.

Relaxo animum, vide animum.

Relego as aui atũ p.pr.il re ha cõfinato,sbandito,mandato in eſilio molti ribelli, multos rex relegauit rebelles.ha remoſſo,appartato il figliolo da li huomini, filiũ ex hominibus relegauit Ci.3.de of.li miei ditti li remetto a li authori, mea dicta ad authores

C relego Plin.7.

Relego is pe.cor.egi ectũ pr.leggo vn'altra volta,di nuouo la lettione, relego lectionẽ.

Releuo as pe.co.aui atũ pro.releuare caput, recreare il capo Pli.primo epiſtolarum Ci. 2.de di uin.animus releuaretur.

Relictũ hoc eſt mihi,vel reliquũ eſt, reſtitit, ſuperfluit,qſta ſol coſa me è reſtata a fare.

Religo as p.co.aui atũ pr.ſcioglio, diſlego la fune,religo funẽ, lego la fune nel trõcone, religo funẽ in ſtipite Ouid. Col.3.vn'altra volta lo legano, eũ religãt Lact.4 ſtraſcina Hettore ligato dietro al carro, trahit Hectorem ad currum religatũ Cic.Tuſ.prima.

Religio eſt dicere,vide nil eſſe mihi. D

Relino is pe.co.eui pr.vide lino.

Relinquo is liqui ctũ pe.pr.li ha laſſato legato vn poco de territorio, paulum agri reliquit,vide relictũ,non te fare pregare,nõ voler' eſſer pregato, ne relinquas locũ precibus,te concedo,laſſo quello che vuoi dire, relinquo tibi verba Ci.in orat.

Reliquo as pe.co.aui atũ pr.de li denari de la corte ſe ne ha laſſato vna parte l'officiale, magiſtratus reliquauit numos curiæ Iuriſcõſulti,licet aliter interpretẽtur, ſed male.

Reliquum eſt, vide relictum.

Reluctor aris atus pe.pr.vide committo.

Reluo uis ui pe.co.vn'altra volta laua la veſte,reluit ueſtẽ,reſcatta, paga il pegno, pignus reluit Plaut.

Rẽ acu tetigiſti,hai indiuinato il fatto,niente hai errato. ¶ Pla.Sumitur à quodam luſu, in quo diuinator in quod alius notaſſet, ſumma acu tangebat,aut lineam,aut calculum,aut aliud quiddam ſimile. E

Remando is di nſum pe.pr.maſtico, rumino il cibo,cibum remando,rumigo,rumino.

Remaneo es pe.co.nſi nſum pr.reſto, remaſẽ in la marina,in littore remanſit.

Remedior pe.co.aris atus pr.molti ci pigliano remedio col vomito, multi uomitu remediantur Hier.

Remendo as aui atum pe.pr.hanno remediadiato, conciato, emendato vn'altra volta l'errore,remendarunt errorem Col.4.

Remeo as p.c.aui atũ pr.retorna i ſua patria, ſuã i patriã remeat,uide demeo,inhęſitãter.

Remetior pe.co.iris nſus pr.vide pono.

Rem facit, vide ad rem. F

Rem factã habere putaſti,te credeſti, ſtimaſti el fatto apparecchiato, ordinato, poſto i ordine,certo,indubitato nõ pmeſſo Mar.

Rem habeo, vide habeo rem.

Remigro as pe.co.aui atũ pr.retornano nuouamente a le noſtre habitationi,in noſtram remigrant ſedem.

Remigo as pe.co.aui atum andano, vanno, nauigano a remi,remigant Ci.Tuſ.4.

Reminiſcor pe.pr.eris co.me recordo la lettione,reminiſcor lectionis,lectionem.

Remiſſe pe.pr.eſt aduerbiũ, humilmente ha parlato,remiſſe locutus eſt.

Remis, velisq; terra eſt fugienda, la terra è da fuggire con tutte le forze. ¶ Cice.in Tuſc.3.Idem in Phil.Plau.in Aſi. ſumitur

 à nautis

A à nautis feſtinantibus remis, & velis, quo citius in portum perueniant.

Remitto tis ſi ſſum pe.pr. vide aſtringo, animum, glutino, extendo, frontem, cōdono, adduco, ti mādo adietro il pſente, remitto mutus, te'l mādo vn'altra volta, di nouo, remitto Colu.1. te concedo, remitto tibi Vati. Ciceroni, Iuſti. non te l'ho laſſato, nō tibi remiſi Colu.1. non ei tralaſcia alcun tēpo, nullū remittit tps Ter. in Heaut. non me dir villania a me, a me remitte cōuicia, iniurias, l'huomo da bene mai perde tempo, probus homo nullū remittit tempus.

Remolior pe.co. iris itus pr. lo remuoue, remolitur Suet.

Remordeo pe.co. es ordi orſum pr. remorde a chi lo morde, remordet mordentem, queſto penſiero te crucia, tormenta, offende, te da anſietà, te cura remordet.

B Remoror pe.co. aris atus pr. te tengo in tardanza, tardità, te remoror.

Remugio gii p.co. is iui itum pr. la voce riſuona, ribomba ne' boſchi, vox in nemoribus remugit Ver.3. Geor.

Remunero as pe.co aui atum pr. remunera li ſerui, remunerat ſeruos Liu.2.

Renarro as aui atum pe.pro. retorna a dire, contare l'hiſtoria, renarrat hiſtoriam, abūdantemente narraua i fatti, facta renarrabat, narra la fauola, renarrat fabulam.

Renideo es dui pe.co. la luna ſplende in mare, renidet luna mare Horat. ſempre ride, renidet, vn poco ſchichigna, ridet vſquequaque Cat. eſt labra contrahere, il parlar noſtro è allegro, feſtante, florido,
C noſtra renidet oratio Quin.12.

Renitor nixus & niſus pe.pro. eris cor. vide attraho.

Renouo as pe.co. aui atum pr. ſe renuoua la pace, pax renouatur Liu. Ci.2. de diuin.

Renouello as aui atum pe.pr. la vigna ſe renuoua, ſe paſtina de nouo, vinea renouellatur Col.3.

Renuncio as pe.co. aui atum pr. hanno referito, renuntiato il ſaglire eſſer facile, renunciarunt aſcenſum eſſe facilem, te l'ho ditto apertamente, tibi renunciaui Ter. in And. li reſtituiſce l'allogiamēto, hoſpitiū ei renunciat Ci. in Verrem actio.4. noſtrā vice grammaticen.

Renunciatur conſul, ſe dichiara eſſer fatto cōſolo Ci. pro lege man. Li. Aſinius Pollio. Cic. referiſcono che è ſtata fatta la imbaſciata, imbaſciaria, renunciant legationem Ci. in Phi. Li. D

Renumero as pe.co. aui atum pro. le rende, reſtituiſſe la dote, renumerat dotem Ter. in Eun. vn'altra volta, nuouamente li conto li denari, renumero numos.

Reor pe.co. eris atus pr. vide limis.

Re opitulemur, & non verbis, aiutamolo cō fatti, & non con parole.

Reparco is erci rſi rſum pe.pr. vn'altra volta, di nouo, nuouamente li perdona, illi reparcit Plau. in Truc.

Reparo as pe.co. aui atum pr. renouo, reſtauro, ritorno ne l'antiquo, priſtino ſtato, id reparo.

Repaſtino as pe.co. aui atum pr. vn'altra volta, di nuouo zappano la terra, repaſtinant terram.

Repecto is xi xum pe.pt. xui ctui co. vn'altra volta, nuouamente lo pettina, eū repectit Claud. E

Repedo as pe.co. aui atum pr. vide pedo.

Repello is ſi lſum pe.pr. puli co. rebuttano, cacciano adietro il fuoco, ignem repellūt.

Rependo is di nſum pe.pro ſatiſfarò a tutti tuoi ſcapiti, danni, omnia tua rependam, reſarciam detrimenta, fa come te è fatto, repende vices Proper.4.

Repenſo as aui atū p pr. ſottilmente lo giudicano, reuedeno, id repenſant Lact.

Repente pe.pr. eſt aduerbium, tra li penſieri, mali & trauagli preſto inuecchiano li huomini, repente homines curisq;, malisq; ſeneſcunt.

Repercutio is pe.co. ſſi ſſum pr. battuto nō ribattette, percuſſus non repercuſſit. F

Reperio is peri pe.co. poetæ metri cauſa addunt alterum p. in præterito, & producunt primā, ſic & rettuli, littus, relliquiæ, rtum pr. vide defodio, caſualmente l'ha trouato, reperit eum.

Repeto is tii pe.co. iui itum pr. vide hilaro, a Ceſare che ſpeſſe volte, molte volte me lo adimandò non l'ho potuto negare, Cęſari repetenti negare non potui Cic. te incomenzarò a contare queſto fatto dal filo a l'aco, dal principio, hanc tibi rem à cunabulis, vel initio repetam, vide memoria, dii faciant.

Repignero as aui atū pe.pr. vide oppignero.

Replico as pe.co. aui atū pr. ſpiega il panno, replica

A replica pannũ Pla. hauendo replicato, ditto piu volte, cum ſæpius replicaſſet Plin.

Replumbo as aui atum pen. pro. l'argento liquefarſi non ſe crede, argentum replumbari, non creditur, Iuriſconſul. de auro, & argento legato.

Repo is pe. co. pſi ptum pe. pro. li vermi, & le lucerte ſtraſcinano il petto per terra, vermes & lacertæ repunt, doue ſe ſtendeno le radiche, quo repunt radices Col. 8.

Repto as aui atum pen. pro. il figliolo le voglia andare ſu'l petto, infans reptet in pecto re Hiero. paſſano, vanno adagio, pian piano entro le ſelue, reptant inter ſyluas Hora.

Repolio ii penul. correp. is iui itum pro. vn'al tra volta, nuouamente, di nuouo l'orno, poliſco, repolio Col. 2.

B Repono is pe. pro. ſui itum cor. vide oppono, condo, & noſtra collectanea, vn'altra volta, di nuouo ponemo il pane a la menſa, reponimus panem menſę, te rendo, reſtituiſco li donati, donata repono Hor. retene, refrena li tuoni, fulmina reponit Stat. la rolata lo riſa, vn'altra volta fa, ros reponit Ver. Geor. ſecundo, ſcriue la hiſtoria de Achille, reponit Achillem Hor.

Reporto as aui atum pe. pr. porta adietro il libro, reportat librum, vide deporto.

Reprehendo is ndi nſum pe pro. poſſa refrenare, retenere, dimorare il noſtro corſo, poſſit noſtros reprehendere curſus Liu. reprendi l'amico, amicum reprehendis.

Repręſento as aui atum pe. pro. rende, referiſce premio a tutti, omnibus mercedē repræſentat Sueto. Claud. repreſentano il ſapore de le oliue, oliuarũ ſaporē repræſentāt Col.

C Reprimo is pen. co. ſſi ſſum pr. retenne, raffrenò la deſtra, dextram repreſſit, ſe fece, retirò adietro con la voce, retroq; pedem cum voce repreſſit Ver. 2.

Repromitto is ſi ſſum pe. pr. vn'altra volta, di nuouo tel prometto, tibi repromitto.

Repoſco is ſci pe. pr. queſto grādemente me lo dimandi, hoc me repoſcis Pla. domādo il mio che me ſe dia, repoſco meum Sen. in trag. me meus repoſcit Cytheron.

Repudio as pe. co. aui atum pro. vide nihil de vitello, contumaciter, intendo, recuſo, rinun cio il conſiglio, repudio conſilium, ſcaccio mia mogliere, meam repudio vxorem.

Repueraſco is pe. pro. me piace che torni, retorni vn'altra volta di nuouo, fanciullo, put to, meo ſedet animo te repueraſcere Cic. de Orat. 2. & de Senec. D

Repugno as aui atum pe. pro. vide comparata, obluctor.

Repulleſco is p. pr. la vite figlia, getta di nuouo, vn'altra volta dal ſarmento, ex ſarmento vitis repulleſcit Col.

Reputo as pe. co. aui atum pr. molto bene pēſo, conſidero lo ſtato humano, ſtatum reputo humanum Plin. Fabio Valenti. dicitur & mecum reputo hoc Sal. farà il conto, computarà de le ſpeſe, reputabit viatica Vulp. vide perputo.

Requieſco is eui etum pen. pro. dormeno nel letto, requieſcũt i lecto, vide quieſco, ceſſo.

Requiro is iui itum pe. pr. il dubio l'adimandano dal maſtro, a doctore requirunt dubium, ſpeſſe volte, di nouo l'adimandano, requirunt.

Rerum omnium viciſſitudo, vide omniũ rerũ. E

Res ad triarios venit, redit, eſt, il fatto noſtro ſta a mal partito, in gran trauaglio. ¶ Li. Pla. ſumitur a militia Romana, primi nanq; cer tamen inibant haſtati, qui ſi hoſtem profligare non poſſent, pede preſſo retrocedētes a principibus recipiebantur, ſi apud principes quoq; haut ſatis proſpere eſſet pugnatũ a prima acie ad Triarios ſenſim referebantur, Triarii conſurgētes vbi haſtatos, & principes recepiſſent, in fronte acierum poplitibus flexis ſtebāt ita, vt potius animam amitterent, quam de loco decederent.

Res eſt in cardine, il fatto è concluſo, ouer è gia ꝑ ſpacciato, finito. ¶ Sumitur ab oſtiis, quæ cardinibus ſuſtinentur, voluunturq;, hinc dixit Cice. in eo cardo rei vertitur pro eo, quod eſt ex hoc tota res pendet, da queſto pende, depende il fatto. F

Reſciſco is iui pe. pro. ha ſaputo tutto il fatto, che ne credeuamo eſſere occulto, rē reſciuit omnem Ter. l'ho ſaputo da poi che è ſtato fatto, reſciui Hier.

Reſcindo is ſſum pe. pr. di co. rompe il ponte, pontem reſcindit, ha potuto aprire, tagliare la bocca de la poſtema, vlceris os reſcindere potuit Ver. Geo. 3. gualtarſi, ann chilarſi, remouerſi li decreti, decreta reſcindi Salu. in Iug.

Reſcribo is pſi ptum pen. pro. me doni diece ducati, che te gli renderò, reſtituirò bē preſto, tu mihi decem ſcribis aureos, quos tibi quam primum reſcribam Horat. Ter. in

 Phor,

A Phor.te reſcriuo,reſpondo indietro per lettere,reſcribo tibi,vel ad te.

Reſeco as cui pe.cor.ctum pr.tagliano di nuouo la vite,vitem reſecant, non ne voglio vedere il tutto , nolo id ad viuum reſecare. ¶ Ci.ad Amic. ſumitur a chirurgis.

Reſero as pe.co.aui atum pro. apreno la porta,ianuam reſerant.

Reſero is tum pen co.eui pro.vn'altra volta, di nuouo,nouamente ſeminano, piantano le herbe,reſerunt herbas Pli.

Reſeruo as aui atum pe.pr.vide integrum,niẽte me reſeruo,nihil mihi reſeruo.

Reſideo es pe.co.di pro il vento a poco a poco ſe acquietò,fermò,ceſſò, flatus reſedit,il ventre,& il cannarozzo ſe abaſſano, aſſottigliano, venter, & guttur reſident Plaut. in

B Cap.Horat.

Reſipiſco is pe.pr. retorna in ſe da la pazzia, reſipiſcit ab inſania Lact.6.

Reſigno as aui atum pe.pr. ho aperta la lettera, & ho viſto che nõ te ci haueui ſottoſcritto,reſignaui literas, vidiq; te non ſubſignaſſe,ſegno molto bene gli arbori, reſigno arbores Col. 3. reſtituo , rẽdo le coſe che me ha dato,reſigno res,quas dedit Hora.car.2.

Reſilio is pen.cor.iui pr.la ferita retorna,ſalta,rebella in contrario, reſilit vulnus Plin.

Reſiſto is pe.pr.ſtiti cor.vide curſito, non gli contraria,repugna,non reſiſtit,ſi fermò,reſtò,aſſiſſe di nuouo,reſtitit Hie.

Reſoluo is ui utum pe.pr.ſcioglie le veſti cinte,cinctas reſoluit veſtes, le leua, le remuoue li penſieri,curas reſoluit Ver. Geo.1.

C Reſono as ui pen.co.il cielo rebomba, ſuona adietro per lo gridare , reſonat clamoribus æther Verg.

Reſpecto as aui atum pen.pro.li dei aiutano, amano continuamente,ſpeſſe volte vedeno li pii,pios reſpectant numina.

Reſpectum ſi non haberet ad Senatum, & ad bonos, ſe non reſguardaſſe al ſenato , & a li boni Ci.Phil.5.dicitur a reſpicio.

Reſpicio is pe.cor.xi ctum pro.vedo adietro, reſpicio Ci.1.de diui.li dei ci amano,dii nos reſpiciunt,ha reſpetto,reſguardo a le muſe, reſpicit muſas Iuuen.li dei ci prouedeno, ci remediano,dii reſpiciunt Ter.in And. nõ te reſerui,guardi,non te reſpicis Ter.in Heau. vide altrinſecus, ſi ne ſon cadute le anelle ci ſono , ſtanno le dita , adhuc aliquis nos reſpicit deus.

Reſpiro as aui atum pe.pr.vide redeo. D

Reſpondeo pe.co.es di nſum pr.a li ditti le altre coſe ſono conforme, conſenteno, dictis reſpondent cetera Plini. 36. ſtructuram ad normam, & libellam , & ad perpendiculum reſpondere oportet , li figli ſono ſtati ſimili a la lor gente, liberi ſuo generi reſponderũt Hier.non ſono ſtati pari a la gloria de li Greci,Græcorum gloriæ non reſponderunt Ci. Tuſ.1.la terra ſatiſfa a li voti,ſeges votis reſpondet Ver.Ci.Treb.vide ad carmen, commoditas,fortuna, mai me reſpondeno a propoſito,nunquam nobis ad rogatum reſpondent Cic.pro L.Fla.dicitur reſpõdeo tibi, & ad te Plini. cum ad eos breuiſſime reſpondiſſent.

Reſpuo is ui pe.co.ſtimo li tuoi verſi non deuerſi deſprezzare,refutare, confutare,tuos ipſe verſiculos non reſpuendos duco. E

Reſtagno as aui atum penulti. produ. la palude ſe appantana , ſe affigge , palus reſtagnat Col.2.

Reſtauro as aui atum pen.prod.noſtram vide grammaticen.

Reſtim ductito,vide ductito.

Reſtinguo is xi ctum pe. pr. le femine amortano,remorzano, ſtuuano il fuoco con l'acqua,ignem aqua fœminæ reſtingunt.

Reſtituo is tui p co.li torna,reſtituiſce la robba,& il figliuolo , ei rem, & filium reſtituit, coſtui priuato del regno lo reſtituiſce nel priſtino ſtato , hunc regno priuatum reſtituit Iuſt.

Reſtito as pe.co.aui atum pro. ſpeſſe volte te affiggi,fermi,reſtitas Ter.in Eun.

Reſto as pe.pr.ſtiti co. vide relictum, ilquale me fermai,ſtetti,qui reſtiterim, gli ſtoici reſiſteno,ſtoici reſiſtunt Cic.de finib. F

Reſtringo is nxi ctum pe. pr. ſcioglio,diſcioglio il.carriaggio,iumentum reſtringo Apu. vn'altra volta legale, che non ſe poſſa ſciogliere,diſciogliere,diſligare,ne ſolui quear, reſtringit,con le mano reſtrette,dietro a le ſpalle,reſtrictis a tergo manibus Plin.35.

Reſulto as aui pen.pro. li colli reſultano,rebombano, reclamano per lo gridare, colles clamore reſultant.

Reſumo is pſi ptum penul. producta, pigliano adietro,vn'altra volta le forze, reſumũt vires.

Reſuo is ui pen. co.utum pr.ſcoſeno la veſte, veſtem reſuunt,da nuouo,nouamente,vn' altra

A altra volta coſeno la veſte, reſuunt veſtem.

Reſupino as aui atum pe. pr. vide apprehendo, beuere co'l collo alzato nõ è licito, reſupinato collo bibere non licet Plin. reſupinant corpora.i.erigunt,alzano Sen. reſupinat valuas.i.proſternit, getta in terra Prop.

Reſurgo is rexi ctum pe. pr. vn'altra volta,di nuouo ſorge,reſurgit.

Retardo as aui atum pe. pr, lo retarda, retene in tardanza,lo fa dimorare,tardare, indugiare,eum retardat,vide dicturio.

Rete ventos venaris,vel captas, te affatiche, pigli fatiche inuano, indarno, ouer pazzeſcamente ſeguiti quel che mai puoi arriuare, acquiſtare, o inuano repigli coſa vana, fuggitiua,che nõ ſe puo tenere. ℂ Vtre nãque ventus,non rete retineri poteſt.

B Retego is pe.co.xi ctum pr.ſe ricuopre la caſa,retegitur domus, ſe manifeſta la ribaldaria,retegitur ſcelus, ſe apreno li ſcrigni, reteguntur ſcrinia.

Retento as aui atum, penultima producta, ſpeſſe volte,continuamente, frequentemente me retieni,me retentas Cic.2.de diu.vn'altra volta, di nuouo tenta le parole, verba retentat.

Retero is pen.cor. triui itum pro. li frumenti ſe deueno vn'altra volta, nuouamente,di nuouo purgare,cernere, nettare, frumenta reteri debent Col.7.

Retexo is itum penultima producta,xui correpta,quanto tu teſſi, tanto io ſteſſo, quantum texis, tantum retexo, deſtruggouo l'opera del cenſore, cenſoris opus retexunt
C Vale. non voglio renouar queſto, id ne retexam Marius Ciceroni.

Reticeo es cui penulti. correp. noſtram vide grammaticen, impari perfettamente tacere,retenere,refrenare il parlare, diſcat reticere Hier.

Retineo es nui pen.co. te retengo in tardanza,retineo te,recorditi le coſe ditte,rẽtines dicta,l'officio con quell'arti ſi reſerua,impetium his retinetur artibus.

Retorreſco is pe. pro. li ſeminati ſe ſeccano, ſata retorreſcunt Col.4.

Retorqueo pe.co.es rſi rtum pr.mena,getta, lancia adietro la palla,retorquet pilam,non voglia chinare,piegare vn'altra volta,di nuouo il ſarmẽto,ne retorqueat ſarmẽtũ Col.5.

Retracto as aui atum pen.pro. regiettano,rifanno il ferro, retractant ferrum Verg. 11. ſono da trattarſi di nuouo, ſunt retractanda D
Col.emendo, correggo l'opera, retracto opus Pli.1.epiſt.

Retraho is pe.co. xi ctum pr. remouere, ritirar'il poeta da lo ſtudio, retrahere poetam a ſtudio,retornato adietro dal camino,viaggio,quem retractum ex itinere Sal.in Cat.

Retrorſus a um pe.pr.ſpeſſe volte,fiate voltãdomi,girandomi adietro, remirando me fermai, ſæpe retrorſus reſpiciẽs ſubſtiti Ap. 2.

Retro rediit, è ritornato adietro Li. de bello punico. Verg.

Retrorſum penul.prod,eſt aduerbium, verſo indietro.

Retrudo is ſi ſum, penultima producta, buttaſſe adietro per forza l'huomo, retruderet hominem.

Retundo is ſum pe.pr.tudi cor. vide cur,vn'altra volta, di nuouo rompe la forza, vim retundit Lact.4. E

Reualeſco is pen.prod.lui cor. dal male è retornato i ſanità,è riſanato,è guarito, è morbo reualuit Gel.

Reueho is pe.co.xi ctum pr.la naue reporta, porta adietro li panni, nauis reuehit pãnos.

Reuelo as aui atum pe.pr. ho ſcoperto quello, che ho coperto, reuelaui, quod velaui, apro gli occhi,reuelo oculos.

Reuello is lli ulſi ulſum penultima producta, ſterpano,cauano di nuouo l'herbe, hærbas reuellunt.

Reuenio is pe.co.ni ntum pr.retorno,vengo adietro,reuenio.

Re vera,vide re ipſa.

Reuerbero as, penultima correpta,aui atum F
pro. retorno a battere, te batto nuouamente, di nuouo, te reuerbero, la durezza non voglia impedire gli accreſcimenti,ne incrementa duritia reuerberet Col.4.

Reuereor itus penultima correp.eris producta,ho riuerentia,riſpetto al figliuolo,reuereor filium Col. hinc reuerentiſſimus, non reuerendiſſimus ſignificationis paſſiuę licet Cod de monacis parag. ordinationem vſus ſit Iuſtin.actiuæ ſignificationis Suet.in Veſpa.ſui reuerentem, & in Nero. reuerentiſſime alloquebatur.

Reuertor rſus prod.cæteris cor. dicitur & reuerto is,noſtram uide grammaticen, retornano,reuertuntur.

Reuiſo is pe pro retorno,torno a vedere che fanno,reuiſo quid agant.

A Reuiuiſco is xi pro.torna, ritorna a uiuere, reuiuiſcit.

Reuoco as pe.co.aui atum pr.vide iſthmum, me ritiri, lieui, remouui dal vitio, à ſcelere reuocas, me chiama che retorna da colui, ab illo me reuocat Pla.in Cur.l'ha reſuſcitato,a morte reuocauit, Lact.4.pedem reuocant,retornano adietro.

Reuolo as pe.co.aui atum pro.volano adietro, reuolant Ci.

Reuomo is pe.co.vn'altra volta, nuouamente,di nouo vomita,reuomit.

Reum perago,vide ago reum.

Rhadamanti ,vel Rhadamantheum iudiciũ, è un giudicare,giudicio netto,ſincero,ſenza ſubornatione, ſenza amicitia. ℂ Rhadamanthus inferorum iudex neque muneribus,neque gratia deflectitur.

B Rhinocerotis naſum,vide naſo ſuſpendis.

Rideo pe.co.es ſi ſum pr.rideno, ridenr,ſtanno allegri,in feſta, rident Verg.in Buc.ſine caſu poſteriore, cum caſu eſt deridere, deleggiano le pazzie,rident ineptias Lact.1.

Rigo as pe.co.aui atum pr bagna la faccia de lacrime,lacrymis faciẽ rigat, adacqua l'orto, ortum rigat.

Rigeo es gui pe.co.ſta freddo, agghiacciato, congelato,tiſico,riget,vide aſtringo.

Rigeſco is pe.pr.ſe attiſica,infredda, infrigida,rigeſcit.

Rimor aris atus pe.pro.vide indago , ſpacca, rompe la terra con raſtelli, raſtris rimatur terram.

Riſus eſt tibi ſardonius, fingi ridere, ma ne crepi,muori,te ne eſce lo ſpirito. ℂ In Sardinia inſula naſcitur hærba Sardoa ſimilis Apiaſtro, cuius eſu ſubitaneo dolore correpti homines contracto ore in rictus veluti ridentes moriuntur Sol.

C

Riſus eſt tibi Ionicus, ridi da effeminato,da cinedo. ℂ Iones molles ac effœminati fuerunt.

Riſus eſt tuus ſyncruſius , riſo preſontuoſo, sfacciato, da pazzo. ℂ Syncruſion Græci effuſiorem dicunt, qui riſus viro graui vehementer eſt indecorus.

Rite pe.pr.eſt aduerbium, rettamente ha dit to,rite dixit.

Ritu piceæ periit,vide piceæ ritu.

Rixæ pe.pr.vide contentionis.

Rixam à laſſo quæris,vide à laſſo.

Rixor aris atus pe.pr. fanno riſſe, coſtioni, rixantur. D

Roboro as pe.co.aui atum pr.facciateui forti,fortificateui,roboramini.

Rodo is oſi oſum pe.pr.l'homo ſepolto nõ è mãgiato da' cani,homo ſepultus non rodiẽ à canibus, dicono mal di me, canino dente me rodunt Hier.vide caninam qui rodit.

Rogo as pe.co.aui atum pr.vide proſequor, etiam atque etiã,domandaua il coltello,cultellum rogabat,ſpialo,roga,ha ſtatuito,ordinato la legge,legem rogauit Ci.in Phil.ſe alcuno ci ſpia,dice,domanda,roget quis,dicat quis,petat quis Ter.in Eun.

Rogito as p.co.aui atum pr.ſpeſſe volte ſpia, dimanda di Priamo, rogitat ſuper Priamo, vide iudico.

Ronchiſſo as pe.pr.roncheggi,ronſi,quando dormi,ronchiſſas,quando dormis Plau.

Roſas mihi loqueris, me dici, parli, parole gratiſſime. ℂ i.verba ita gratiſſima, vt ſunt roſæ. E

Roſam, quæ præterierit, ne quæras iterum, tempo paſſato,perſo,perduto.coſa paſſata, perſa non la recercare,domandar piu,ouer non te macerare,angoſciare di quel che nõ retorna piu. ℂ Vt eſt iuuenta exacta,forma, vire', diuitię,& ſimilia. Roſa nihil grati', ita nihil minus diuturnũ,habent roſę ſuũ tempus, ſed breue,delicati tamẽ alieno quærũt roſam tẽpore,ſed fruſtra,nõ enim inueniũt.

Roto as pe.co.aui atum pr.ſi uolta, gira intorno,rotatur Hier.

Rubeo es bui pe.co.ſono roſſe,rubent.

Rubeſco is pe.pr.ſe fa roſſo,rubeſcit.

Rubefacio is pe.co.eci actum pr.faccio roſſo il legno,rubefacio lignum.

Rubefio is actus pe.pr.ſe fa roſſo,rubefit. F

Rubigino as pe.co.aui atum pr.la ſpada ſi fa rugginoſa,gladius rubiginat Apul.

Rudem accepi,ho laſſato l'eſercitio,il miſtiero. ℂ De quacunque re loqueris, ſumitur à gladiatoribus,qui ceſſantes à gladiatura virgam rudem nuncupatam accipiebant.

Rude donatus,vide dono.

Rudo is pe.co.Perſius uerò produxit, di pr. l'aſino raglia,aſinus rudit.

Rudero as pe.co.aui atum pr.il ſolaro ſe inſauorra,pauimentum ruderatur.i.rudus inducitur.Vitru.

Rufo as aui atum pe.pr.le herbe fanno roſſo il capello,hærbę rufant capillum Pli.

Rufeſco is pe.pr.la Merla ſi fa roſſa, Merula rufeſcit

A rufeſcit Pli.

Rugas traho vide capero.

Rugo as pe.co.aui atum pr.il mantello & la faccia fa le creſpe,le gruglie,pallium, & facies rugat Plau.in Caſ.

Rugit pe.pr.vide balat.

Rumigo as pe.co.aui atum pro.vide remando, Col.7.

Rumpo is pi ptum pe.pro.crepa per inuidia, rumpitur inuidia Mart.che me affaticaſſe, ſtraccaſſe paſſeggiando, vt me deãbulando rumperet Ter.in Ecy.rompeno le fune vincula rumpunt,parla,rumpit ſilentium, vocẽ Oui.3.Ver.2.3.Hier.non indugiare,dimorare,rũpe moras Ver.in Geor.3.vide emer-
B go, li galli hanno cantato, rupere ſilentia galli Mart.nõ comportaſſe, toleraſſe la patientia,patientiam rumperet Sue.in Ty.

Runco as aui atum pe.pr.roncano le herbe, runcant hærbas.

Ruo is rui rutum pe.cor.Troia ſe ruina da la ſommità,ruit à culmine Troia, di doue vengono,eſcono cõ impeto,vnde ruunt, doue te dirrupi,precipiti,quo ruis,cũ accuſatiuo vero cauano,ſterpano l'herbe; hærbas ruũt Pli.buttaria,ſpengeria gli altri,cæteros ruerẽ Ter.in Adel.diuideno,ſparteno la ſchiuma del mare con lo ſpaccamare, roſtro di ferro, roſtro ſpumas ſalis ære ruebant.

¶ Ver.1.ęre.i.roſtro,prora ærata, non remis vt aiunt. Antiqui nanque roſtro ærato nauigabant Plut.in vita M. Antonii,& Ver.
C 8.proras æratas, appianano, compianano, fanno piano,eguale, cumuloſq; ruunt male pinguis arenæ Ver.Geor.1.

Rurſum prorſum cunas trahere,tirare le cune inanti,auanti,&adietro Plau.Var.in Andabatis, mortales multi rurſus, ac prorſus meant.

Rurſus pe.pr.eſt aduerbium.vide deintegro, & noſtram grammaticen.

Ruror aris atus pe.pr.ſtanno in villa,poſſeſſione,rurantur Var.

Ruſtice pe.co.eſt aduerbium, ruſticamente, indottamente,ineruditamente,ruſtice Cic. de offic.3.

Ruſticor pe.co.aris pr.idem eſt quod ruror Plin.Cic.

Ruſticatim pe.pr.eſt aduerbium lo toccarò da villano, & non da cittadino, ruſticatim tangam,& non vrbanatim Pompo.

SAccariã facio,vide facio.

Saccaro nullum cibi genus,vide cibi genus.

Sacram ancoram ſoluũt, demittunt,andano,vanno a l'ultimo refugio, ricorſo,aiuto.

¶ Sumitur à nautis, qui maximam ac validiſſimam ancoram vocãt ſacram,eamq; tum demũ ſoluũt, demittũtue, quãdo extremo laborãt periculo. Queſta vna ſola ſperanza mi reſta, mihi ab vnica fortuna pendet ancora.

Sacro as pe.co.aui atum pro.ilquale eſſo ha ſacrato,quem ipſe ſacrauit. E

Sacrum Nephalium, vide Nephalium.

Sucrificium Nephalium,vide Nephalium.

Sacrifico as pe.co.aui atum pr.fanno, ſacrificio,ſacrificant,domandano gratia,venia da dio,ma non la impetrano,ottengono ſacrificant,ſed non litant.

Sæpe pe.pro.eſt aduerbium, vide bis, ſpeſſe volte,fiate.

Sæpenumero pen.correp. eſt aduerbium, vide bis.

Sępicule penulti.correp.eſt aduerbium a ſæpe Apul.

Sæpiuſcule pen.corr. eſt aduerbium a ſæpius Plaut.in Caſ.

Sæueriter penultima correp. eſt aduerbium, crudelmente,atrocemente l'ha punito, ſæ- F
ueriter puniit.

Sæuio ii pe.co. is iui itum pr.te adiri ſi forte, tanto forte contra di me, ſæuis in me tantopere,dopo la vittoria ſe incrudeliſſe, eſercitaſſe crudeltà, immanità contra li nimici, poſt victoriam in hoſtes ſæuiret Li. perche Marte fortemente,gagliardamente,animoſamente faccia a tuo piacere in l'arme, quòd Mars tibi ſæuit in armis Mart. in ſpectaculis.

Sęuiſſime pe.co.eſt aduerbium,molto crudelmente, crudeliſſimamẽte,atrociſſimamẽte.

Sagaciter penul. correp. eſt aduerbium,vide proſpicio.

Sagacius penultima corr. eſt aduerbium,vide expendo.

Sagino as aui atum penul.prod. con le herbe ingraſſa-

A ingr.zano le giumente, herbis iumenta ſaginant.
Sagitto as aui atum pe.pro. accioche ſaettaſſeno, frecciaſſeno ne gli occhi l'immaculato, vt ſagittent in oculis immaculatũ Hiero.
Saguntina fame liberet, te voglia liberare da vna eſtrema, grandiſſima fame. ℭ Auſo. Saguntũ, fuit Hiſpaniæ oppidũ ſocietate, fœdereq; coniunctũ cum Romanis. Id diutina Pœnorum obſidione fameq; eo redactũ eſt, vt ciues extructo i foro igni, quicquid erat pretioſum in eũ confecerunt, ac poſtremo ſeq;, ſuoſq; liberos eodem præcipitarũt, ne in hoſtiũ manus venirent. ℭ Te vrget fames Melia, te conſtrenge vna eſtrema, grandiſſima fame. Melus eſt oppidum Theſſaliæ, quod Nicias Athenienſiũ dux obſedit, expugnauitq; non tam machinis bellicis, quã
B fame Thucydides in. u.
Salem vehens dormis, in tal pericolo, ouero in ſi grã pericolo ne ſtai ripoſato, ſenza penſiero, timore, anſietà. ℭ Trahitur à nautis ſalẽ vehentibus, & non præuidentibus aquã in ſentinam. vbi facile reſoluitur ſal.
Salem lingis, viui miſchinamente, afflittamẽte, ſottilmente. ℭ Eſt perquàm tenuiter viuere.
Salẽ, & mẽſam ne prætereas, nõ deſprezzare la prattica, conſuetudine de gli amici, ouer non vogli rompere, violare la poteſtà de la amicitia. ℭ His olim rebus conciliabantur amici, & familiares antiquitus mutua inter ſeſe conuiuia factitabant.
Salis onus vnde uenerat, illuc abiit, vel ſal abiit illuc, unde demanauerat, da onde, doue
C è venuto, la è andato, ritornato, ouer malamente acquiſtato, malamente è perſo. ℭ Sumitur ab euentu Negociator.n. quidã nauẽ ſale uehebat onuſtam nautis dormitantibus in fluxu aquæ marinæ ſentina vehementer adaucta, & ſalẽ uniuerſum ſoluit, ac corrupit, et nauẽ ipſam demerſit, itaq; qđ ex aqua marina natum fuerat, in eandem denuo liquefactum eſt.
Saliaris cœna, uide cœnam mihi.
Salio is pe.cor.iui itum pro. ſalamo la carne, ſalimus carnem.
Salio pe.cor.is ſalli alſum pro. idem eſt, quod ſalio quartæ coniugationis.
Salio is lij ſalui dimſis ſyllabis pe.co.lini altũ produ. ſaltano per li prati, ſaliunt per prata, quando vero loquimur de animalibus oru-
tis, dicimus, la pecora ſi monta, ſalitur ouis D
Oui.2.de arte aman.
Saliua, grida vedendo eſſer differẽte da quello guſto, dottrina, laquale ha guſtato, aſſaggiato, imparato, cum ſaliua, quam imbibit, viderit diſcrepare, erumpit in vocem. Hier.
ℭ Sumitur ab infantibus, quibus præmãſum cibum nutrices in os inſerũt nõ ſine ſaliua.
Saliuo as pe.cor. ſe ſana il beſtiame amalato, ægrotum ſaliuata pecus Col.7. Pli.9.
Saltem pen.pro. al meno hai potuto dire una parola per me, meo potuiſti nomine unum ſaltem proferre verbum.
Saltim pe.pro.eſt aduerbium, andano per le ſelue, macchie, ſaltim eunt.
Saltuatim pe.pr.eſt aduerbiũ, idem eſt, quod ſaltim Gel. ſcriuendo per le ſelue, ſaltuatim ſcribendo.
Salto as aui atum pen.pro. ſaltano, danzano, ballano, ſaltant, vide tenebris, chorum extra, ſaltando immita il paſtore, paſtorem ſaltat Horat.1.Ser. E
Saltito as pe.cor aui atum pro. continuamente, frequentemente ſaltano, ſaltitant.
Salus, ſe Dio voleſſe non me potria ſgrauare de tanti affanni, non ſi ſalus ipſa vellet, me ſubleuaret Cice.
Salutariter pe.cor.eſt aduerbium, è uenuto a ſaluamento, ſalutariter venit Plau. Cic.
Saluto as ui atum pe.pr. ſaluto gli amici, ſaluto amicos, accioche poſſa viſitare, & parlare con teco, vt ſalutem, & colloquar Ter.in Adel. andano a riuerire li dei, deos ſalutatum pergunt. idem in Phor.
Salue pe.pro.eſt aduerbium, quanto proſperamente viui, quàm ſalue agis Apul. primo, F
Li.eſt & verbum defectiuum, noſtram vide grãmaticen, ſaluto Chremete, iubeo Chremetem ſaluere Ter.in And.
Sancio ii pe.cor.is iui, vel nxi anctum prod. fermano, corroborano la pace, pacem ſanciunt.
Sane, pe.pro.eſt aduerbium, vide recte, ſane: certamente coſi è, ita ſanẽ eſt, habbiaſelo a la buona hora, in nome de Dio, habeat ſane Cic. ſiaſi come vuoi tu, ſit ſane.
Sanior es piſce, ſtai polito, ſano come un peſce, piu de vn peſce.
ℭ Credunt piſces non ſentire morbos, Ariſto. vero de animalibus 8. & Pli.9. piſces ægrotare tradunt.
Sano as aui atum pe.pro. ha ſanato il uicino, ſanauit

A ſanauit uicinum.

Saneſco is pe.pro.le ferite ſi ſanano,vulnera ſaneſcunt Col.7.

Sanguino as pen.cor.aui atum pro. li lacerti gli correno di ſangue, lacerti ſanguinant Quint.in decla.

Sapiētū octauus es,ſei un grā ſauio,una ſauia teſta. ¶ Hora.in Ser.Auſo. Septem.n.apud græcos numerantur ſapientes, ironice, & deriſiuè octauum dixerunt ſapientem.

Sapio is ii pui pe.cor.iui itum pro.hai natura de dotto,ſenti de dotto, hai dottrina, ſapis doctrinam Hier.queſto cibo è ſaporito, hic cibus ſapit Iuu.è ſauio, ſapit, le viuande mi hanno ſapor di ſale,hæ mihi epulæ ſapiunt ſalem,coſtui ha il petto pieno di ſapientia, ſapit hic pleno pectore Plau. in Epid. nō ſei

B gia matto,pazzo,haut ſtulte ſapis, vide cedro,chi non ſa fare il fatto ſuo non è huomo,ouer triſto è colui,che non ſa fare il fatto ſuo, qui ipſe ſibi ſapiēs prodeſſe nequit, ne quicquam ſapit,Ci.7.epiſt.

Sarcino as pe.co aui atum pro.affardellamo, infardellamo li panni per andare a la fiera, pannos cauſa nundinas eundi ſarcinamus, coſeno li panni,pannos ſarcinant.

Sarcio cii pe.cor.is iui itum rxi ctum pro.ra pezzarò la veſte,veſtem ſarciā, mi riſarai, pagarai il danno,mihi damnum ſarcies.

Sarculo as pe.cor.aui atum pr.noi purgamo, nettamo,ſarchiamo li campi,agrôs ſarculamus.

Sardonius riſus,vide riſus ſardonius.

Sarrio pe.cor. is iui itum pro. ſignificat idem quod ſarculo.

Satagit pe.cor.egit pro.è curioſo, & diligēte

C de l'honore,honoris ſatagit, noſtram vide grammaticen.

Sat ago,vide ago.

Sat habeo,vide ago.

Satis pe.cor.eſt aduerbium, ha parlato aſſai, abondantemente, ſatis locutus eſt, recipit poſt ſe genitiuum, ha molta eloquentia,habet ſatis eloquentiæ,vide diſcerno.

Satisfacio is pe. cor. ci actum pro.vide erga, noſtram grammaticen, tu ſatisfai a tuo patre,tuo ſatisfacis patri, cum accuſatiuo eſt punire,Ci.ad Herennium,non cōuenit cenſores iſtum ſatisfacere ex eo,quòd ait ſe nō potuiſſe ita adeſſe,vt iuratus fuerat.

Satio as pe.cor.aui atum pro. refertur ad omnes ſenſus maxime ad animum, ſatiarſi de delectatione,ſatiari delectatione,referturq́ ad corpus Colu. 9. ſatiat centenos turtures.

Satius pe.cor.eſt aduerbium comparatiuū vide mors.

Satule pe.cor.eſt aduerbium,ti metto auanti cibi di buon ſapore,& abondantemente,appono tibi cibos ſcitule, & ſatule Apul.

Satulo as pen.cor.aui atum pro.con le carne voglio ſatollare li corpi, carnibus ſatulo corpora Var.

Saturi quo ſolent,vide eo.

Saturo as pe.cor.aui atum pro.refertur ad omnes ſenſus,ſatia la iracūdia di ſangue, iracundiam ſatura ſanguine G.

Saucio as pen.cor.aui atum pro. lo ha ferito con la ſpada,enſe ſaucinauit.

Saxum hoc iam diu voluo, uel Siſypheū porto ſaxum,gia longo tempo ſto in queſti cōtinui trauagli,moleſtie,affanni,fatiche. E Ter.in Eu. Siſyphus apud inferos dānatus vt grande ſaxum ſupra montem portare conetur,cum ad apicem duxerit continuo ad ima reuoluitur.

Scabo is bi itum pe.cor.vide cunctanter,fricantem,& muli mutuum,raſperò,grattarò, ſcabam.

Scæna æ pe.pr.vide illumino.

Scalpo is pſi ptum pe.pro raſpano, grattano il capo con le ogne,ſcalpunt caput unguibus la gallina sfoſsica la terra,gallina ſcalpit terram,vide ſummo digito.

Scalpturio pen.cor.is iui itum pro. idem eſt, quod ſcalpo Plau.

Scando is di nſum pe.pr. ſaglieno gli arbori, arbores ſcandunt, Manilius,conaris ſcandere cœlo Verg. & ſcādit fatalis machina mu F ros.i.ſcandendo intrat.

Scarifico as pe.co.aui atum pr.penſano cacciare,ſcacciare uia il dolore, ſcarificare dolorem putant Pli.

Scateo es ui pe.cor.abonda de parole,verbis ſcatet Gel.in primo Cap.15.Plau.in Aul. ſi vino ſcateas Hie.vermibus ſcatebat,Plin.8. cap.pen. & in 3. metallis Hiſpania ſcatet. At Gel. in 1.cap.c.17 cum genitiuo iunxit, irarumque & moleſtiarum muliebrium per diem perque noctem ſcatebat, vide ſcaturio, hoc cum ſequenti in tertia tantum legitur perſona.

Scaturio is ii penul.cor.iui produ. qua naſce l'acqua, hic ſcaturit, ſcatet aqua bullis ingentibus

A ingentibus ſcaturiebat Apul. eſt non modo aquarum, ſed hærbarum & cæterarum ſua ſponte huberum naſcentium.

Scelero as pe.co.aui atum pr.aſtenere maculare, allordare, macchiare le mano, parce ſcelerate manus Verg.3.

Scienter pe.pr. eſt aduerbium, ha ditto, fatto a ſummo ſtudio, ſcienter dixit, fecit, l'ha detto dottamenre, ſapuramente, ſcienter dixit, Ci.in Brut.Hircius, Li.

Scientiſſime penult.corr.eſt aduerbium, con grandiſſima ſcientia, ſapere ſe n'accorge, auerte, ſcientiſſime animaduertit Cice. primo de diuin.

Scilicet pe.co.eſt aduerbium, da vn canto mi piace la tua amicitia dall'altro canto ancora piu la noſtra affinità, ſcilicet tua mihi familiaritas placet, ſecundo loco affinitas, noſtrã vide grammaticen.

B Scindo is ſſum pe.pro.di co.il populo ſi ſparte, vulgus ſcinditur, noſtram vide grammaticen.

Scindere penulam cœpit, me incomenza a ſtracciare la veſte, me cõuitò per forza, me retenne per forza. ℂ Cic.ad Attic.hoc facimus, cum prolixius inuitamus.

Scintillo as aui atum pe. pro. gettano fuoco, ſcintillant.

Scio pen.cor.iui itum pro. Queſto lo ſo, hoc ſcio, ſcio vti foro, ſo che è biſogno fare, ouer faccio ſecondo gli altri ſe contrario, repugno a la loro volontà.

Sciſcitor pen.cor.aris atus pro. lo voglio domandare, ſpiare a te ſolo, ex te ſolo ſciſcitari volo.

Scito opus eſt mihi hoc, a me è biſogno ſa-

C per queſto.

Scitor aris atus pen.pro. domandano, ſpiano gli oracoli, ſcitantur oracula, eſt potius poeticum.

Scitule pe.co.eſt aduerbium, vide ſarule.

Scite pe.pr eſt aduerbium, vide inſcite, prudentemente Ci.de of.3.

Scis quid te volebã, ſai che voleua fare di te.

Scopas diſſoluere, vide diſſoluo.

Scopum attingere, vide attingo.

Scopo as aui atum pe. pr., ſcoparà la caſa, domum ſcopabit Hier.

Scorpium pro Perca, vide Perca.

Scortor aris atus pe pro. vide corio.

Scortum ſcorteũ præpoſui puellulæ, ho prepoſta vna meretrice vecchia ad vna fanciulletta.

D Screo as pen.cor.aui atum pro. raſca, ſputa, ſcreat, raſcando, ſputando ha gettato vn dète, ſcreauit dentem poeta in Priapeis, dentẽ de tribus excreauit vnum.

Scribo is pſi ptum pe.pro.vide reſcribo, compone alcuna coſa, aliquid ſcribit, ha dipinto Marte, ſcripſit Martem Plini. l'ho ſcritto di mia propria mano, ſcripſi mea manu, ille ſcripſit ſua manu, & tu ſcripſiſti tua manu. ℂ Ci. Att & ſæpiſſime Brutus Ciceroni, Vitruuius Liu. Oui.in epiſtolis, & non dicitur ſcribit propria manu.

Scriptito as pen.cor.aui atum pro. continuamente, frequentemente ſcriueno nuoue, noua ſcriptitant.

Scribo dicam, vide dica.

Scriba per notas, vide notas.

E Scrupuloſe pe.pr.eſt aduerb.vide curioſe.

Scrupulum iniiciam, vide iniicio.

Scrutor aris atus pe.pro. vide indago.

Sculpo is pſi ptum pe.pro.intaglio vna perla, & vna pietra, gemmam, & lapidem ſculpo.

Scyllam incidi, vide Charybdim.

Scyrus principatus, vide principatus.

Scytharũ ſolitudo tua eſt patria, la tua patria è molto ſolitaria. ℂ Cur.7. ſumitur ꝙ Scythæ nullis certis ſedibus vtũtur ſed vagi feruntur plauſtris.

Secedo is ſſi ſſum pe.pro.ne ſcoſtamo, appartamo da la via qua, de via huc ſecedimus, andamo a piacere, a ſolazzo, ſecedimus, laſſamo le facende, ceſſamo da le facende, a negociis ſecedimus.

Secerno is creui etum pen. prod. vide diduco Cic.de off.3. F

Serius pe.co. eſt aduerbium, non piu tardo ſei venuto, non ſerius veniſti.

Secludo is ſi ſum pe.pr. chiudeno il viaggio, ſecludunt iter, cacciano, ſcacciano li penſieri, ſecludunt curas Verg.

Seco as cui pe.co.ctum pro.tagliano le tauole, & le herbe, tabulas ſecant, & hærbas, dirizza il camino a le naue, ſecat iter ad naues Verg. la quale ogniuno ſeguita, quam quiſque ſecat Verg.

Secubo as bui pe.co.vide diſſideo.

Secundo æſtu hoc tibi ſuccedit, vel procedit, queſto te accaſca, ſuccede, auuiene, viene ſecondo il tuo deſiderio, volere, ouer cõ felicità, buona ſorte, fortuna, trãquillità, o gli viene i poppa. ℂ Sumiť a nautis, qbus ẽ facilior curſus,

A cursus, eum flumen, aut maris æstus eſt etiã ſecundus.
Secundis fatis, vide fatis.
Secundis ventis nauigant, hanno vento in poppa, ouer ogni coſa gli vien fatta, ſecondo il ſuo deſiderio. ¶ Cic. in epiſtolis ſumitur a nauigantibus,
Secundo pen. prod. eſt aduerbium, Scoppa, il quale io amo dopo te, verrà; Scoppa, quem ſecundo te diligo, aderit; hai parlato a l'huomo vna volta, o vn'altra, ſemel hominem, an ſecundo allocutus es Ci.
Secundo loco, vide ſcilicet.
Secundo as aui atum pe. pro. il vento fa proſpero, tranquillo il viaggio, camino, aura ſecundat iter, vide diduco.
B Secundum pe. pro. eſt præpoſitio, dopo il parlare del pretore, ſecundum orationem prætoris, vide percutio, & noſtrã grammaticen, ha giudicato l'abſente come foſſe preſente, iudicauit abſentem ſecundum præſentem Vulp. de iudicus, Ci. Liui.
Secure p. pr. eſt aduerbium, ſecuramente Pli. 1. epiſtolarum.
Secus pe. co. eſt propoſitio, vt vicino, appreſſo il corſo de l'acqua, ſecus curſum aquarũ, eſt quoq; aduerbium, non ſanno altramente, haut ſecus faciunt, rettamente ci ha aggiunta queſta parte, o nò, ouer malamente ſe ci puo dubitare, recte ne hanc partem adiunxerit, an ſecus dubitari poteſt Cice. de offic. 3.
C Secus modico, vide modico ſecus.
Sector aris atus pen. pro. ſeguiti le lettere, & l'amico, literas, & amicum ſectaris, vide do, inueſtigo, diligentemente cerco li cerui, ſector ceruos Verg.
Sed aiunt, ma lo dicono.
Sedens columba videris, pari molto ſemplice, manſueto. ¶ Columbæ cum ſedent nihil mitius, aut ſimplicius, eum volant pernicitare volatus fallunt Miluos, & accipitres.
Sedeo es pen. co. edi eſſum pro. noſtram vide grammaticen, addico, certum eſt, inficio, duabus ſellis, conſidera, piglia conſiglio in la valle, ſedet in valle, Ver. Plau. queſto piace a Enea, id ſedet Aeneæ Verg. non faccio niẽte, me ſto a piacere, ſedeo ad Eurotam. ¶ In Perſei porticu erat tabula picta habens Eurotã fluuiũ, vbi ſegnes ſedere dicebãtur.
Sedulo pe. co eſt aduerbiũ, vide inuolo, parlamo dirittamẽte, realmẽte, ſedulo loquimur, continuamente, inſtantemente contraria, inſtat ſedulo Ter. in And. D
Sedo as aui atum pen. pro. l'animo non ſi puo mitigare, placare, acquietare, animus ſedari nequit, lieua, remuoue, caua la ſete, ſitim ſedat.
Seduco is xi ctum pe. pr. apparto, ſcoſto l'animo, & l'amico dalle facende, animum, & amicum a negociis ſeduco, laſſano l'arrogantia, ſeducunt arrogantiam Cic. pro Flacco, me inganni, gabbi con queſti detti, iſtis dictis me ſeducis Ter. in And.
Segrego as pe. co. aui atum pr. ſparte, ſepara l'amico dal nimico, amicum ab inimico ſegregat.
Seianum habet equum, vide aurum habet Toloſanum.
Seiungo is xi ctum pe. pr. vide diduco.
Seligo is pen. cor. legi ectum pro. ſceglieria li eſempi, ſeligerem exempla. E
Sellis duabus ſedeo, vide duabus.
Semel pe. co. eſt aduerbium, vide bis tantum, in vn luoco abbracciarò ogni coſa, ſemel omnia complectar Quint.
Sementem facio, vide facio.
Semento as aui atum penult. produ. le herbe producono; fanno ſemente, herbæ ſementant Plin.
Semino as pen. cor. aui atum prod. ſeminano caſtagne, caſtaneas ſeminant, diuulgano, ſpargeno il culto di dio, dei cultum ſeminant Lact. 4.
Semina arenæ, vide arenæ.
Semina in aquam, vide arenæ.
Semitero is pen. co triui tum pr. mezzo con ſumano, peſtano il grano, ſemiterunt frumentum Col. F
Semoneo es pe. co. oui tum pr. vide expectoro, appartare.
Semper Ilio mala, ſempre hanno hauuto male infortunio, deſaſtro, ſono ſtati afflitti, e calamitoſi. ¶ Ilium eſt arx Troiæ vt in collectaneis patuit, Troianorum excidium poetis tragœdiarum argumenta præbuit.
Semper Aphrica noui, vide Aphrica.
Semper ſeni iuuenculam ſubiice, a gatto uecchio ſorce tenerello.
Seneo es nui pe. cor. gia è uecchio, iam ſenet Catul.
Seneſco is pe. pro. ſi fa uecchio, ſeneſcit, vide repente.
Senes mutare linguam, affaticare in vano, pigliare

A gliare fatica fuor di tempo, non a tempo. Hiero pueri facile quãuis exprimunt linguam, ſenes vero aut non aſſequuntur, aut parum fideliter imitantur.

Senſim pe.pro.eſt aduerbium, vide gradus, excutio, adagio adagio.

Senſu communi caret, vide careo.

Senſus redit, vide redeo.

Sententia cedunt, vide cedo.

Sententia ſuccedit, vide conicio.

Sententia gero, vide gero.

Sententia utor, vide arbitrio.

Sentio pe.cor.is ſi nſum pro. pur me n'aueddi, ſenti tandem, l'animo intende, ſentit animus, che ne giudichi, che parere ne hai? quid ſentis? Pli.iunior, vide ad unum, ex animo, foueo.

B Separo as pe.cor.aui atum pro. ſparteno, ſeparano, appartano gli arbori & huomini da la terra, arbores & hoſtes ſeparant a terra.

Separatim pe pr.eſt aduerbium, da per ſe, appartatamente, da banda, ſeparatamente pigliate conſiglio, ſeparatim conſilium initis Ci.i.de diui.

Sepio ſepis pe.co pſi ptum pro. circuiſcono, circondano le ſelue, ſyluas ſepiunt.

Sepelio is pe.co. iui itum pr. ſepeliſcono, atterrano, ſotterrano le oſſa, ſepeliũt oſſa, ſepeliendus Ci. ſepelior non legitur.

Sepono is pe.pro. ſui itum cor. ho poſto da canto, da bãda, da parte, la tua amicitia, tuã ſepoſui familiaritatẽ, vide depono.

Sequeſtro as aui atum pe.pro. l'ho ſequeſtrato, poſto in ſequeſtro, in potere di Giouan
C ni, ſequeſtraui apud Ioannẽ, per voi ſeparo li ſalmi per ordine, vobis pſalmos ſequeſtro Hiero.

Sequius pe.cor.eſt aduerbium, la tua figura murata la interpreto in mala parte, tuã mutatã figurã ſequius interpretor. Apu. ſequiorem ſexum deteriorem & muliebrem nuncupamus.

Sequor eris pe. cor. cutus pro. ſeguito il re, ſequor regem, la eſtate, che ſeguita, uiene appreſſo, c'ha da eſſere, è in terrore, æſtas, quæ ſequitur, eſt in terrore, immito Tullio, ſequor Tullium, ando, vado in Italia, Italiã ſequor Ver. aliquando ſignificat tempus, in grammatice, ſecuti Ciceronem.i. qui fuerũt poſt Ciceronem.

Sequitur ver hyems, dopo il male viene il bene. ¶ Aulo. Ver. ponitur pro ſpe meliorum, hyems pro rebus afflictis. D

Sera pœnitentia, vide pœnitentia.

Serenitati nubem inducit, ne da moleſtia, affanni, guai, trauagli ne' noſtri piaceri, noſtro godere, triomfare.

Sereſco is pen.pro. il latte per lo freddo ſe fa ſiero, ſe ne va in ſero, lac frigore ſereſcit Pl. xi. le veſte per lo Sole ſi aſciuttano, veſtes Sole ſereſcunt Lucr.

Seriphia rana, vide rana ſeriphia.

Serio pe.cor.eſt aduerbium, vide ioco.

Serius pe.cor.eſt aduerbium, vide alias.

Sermocinor p.co. aris atus pr. parlano, ragionano di molte coſe, de multis ſermocinanẽ.

Sermonem habeo, vide habeo ſermonem.

Sero as pe.co. aui atum pr. chiudo, ſerro, fermo la porta, oſtium ſero.

Serro as aui atum pe.pro. ha ſerrato li rami, ramos ſerrauit. E

Sero is atum pe.cor. ſeui pro. pianta, paſtina la vigna, vineã ſerit, ſemina l'orgio, hordeũ ſerit, noſtrã vide grammaticen.

Seritur nec metitur, vide meto.

Sero pe.pro.eſt aduerbiũ, è venuto tardi, ſero venit.

Sero molunt deorũ molæ, indugia il mal'anno & guai a chi l'aſpetta, ouero ſe ritarda, dimora la pena del male, l'ira di dio nõ manca. ¶ Lente nanq; dii puniunt.

Sero ſapiunt Phryges, vide piſcator percuſſus.

Serpo is pſi ptum pe.pr. il riuo circuiſce, corre, ſerpit riuus Hie. camina, anda col petto, ventre per terra, ſerpit. ¶ Sumitur a ſerpentibus, quorũ proprium eſt ſerpere.

Serpentis oculus eſt tibi, vedi, miri, riſguardi con gli occhi attenti. ¶ Sunt oculi ſerpentis duriores, ac perſpicaces. F

Seruiliter pe.cor.eſt aduerbium, ti ſeruo da ſchiauo & non per amore, tibi ſeruiliter nõ amanter ſeruio Apul.4.

Seruio pe.cor.is iui itum, pro. noſtrã vide grãmaticen, ſeruire ſcænæ, ait Ci. ad Brutũ pro eo, quod eſt ſeruire tempori, & rebus præſentibus ſe ſe accommodare, ſumitur ab hiſtrionibus, qui ne exploderentur, & exibilarent ſemper conãtur oculis populi placere. Cõpetit negociũ ſuſcipiẽtibus illuſtre vnde neceſſe eſt, aut cũ ſumma laude, aut ſumma cũ infamia diſcedere, laudi ſeruiſſe videamur, ſiamo viſti dare opera alla laude Plin. Primo epiſtolarum.

Seruo as aui atũ p.pr. libero l'amico da ſeruitu,

A tu,a ſeruitute amicum ſeruo, defendemo la
caſa,& il patrone,domũ, & herũ ſeruamus,
poſſedeno le ſelue,& i fiumi,ſyluas,et flumi
na ſeruant,tiene la falce,ſeruat falcem.

Seueho is p.co.xi tũ pr.te portamo apparta-
to,da parte,abaſſo, te ſeuehimus Prop.

Seuo as aui atũ pe. pro. inſeuano le candele,
ſeuant candelas Col.

Seuoco as p.c.aui atũ pr.ha chiamato Anto-
nio da parte, Antoniũ ſeuocauit Ci. in Phil.

Sexcẽtas ſcribito dicas,mi farai infinite, mol
te querele.

Sibilo as pe.cor.aui atũ pr.vide balat,fa il fi-
ſchio,il ſibilo, il zuffilo, ha fiſchiato,ſibila-
uit.

B Sibi ipſe canit,vide canit ipſe ſibi.

Si bouem non poſſis, vide agito aſinum.

Sicco as aui atũ pe.pr.il Sole ſciutta li panni,
ſol ſiccat pãnos, li ſtagni ſono deſiccati,ſta
gna ſiccauerũt Lac.7.ſi ſecca,ſiccar, Col 2.

Siccus a,um pe.pr.ſecco,ſobrio, digiuno,Ci.
in Acade.Plau.in Aſina.

Sicceſco is,la terra ſi fa ſecca, terra ſicceſcit
Pli.18.

Siciliſſo as aui atum p.pr.vide gręcor.

Sicilio is,pe.co.iui itum pr.falciano il prato,
ſiciliũt pratum Var. primo de re ruſtica;ſed
proprie ſicilire eſt,q̃ male ſecta ſunt ſecare,
quę fœniſeces pretereunt in pratis Pli.18.

Sicut pe,pr.poſſo come tu,poſſum ſicut, vel
ſicuti tu.

Sido is edi ſum p.pr. gli vccelli ſi calano,met
C teno ſopra gli arbori,aues ſup arbore ſidũt.

Sidere fauſto,vide auibus,fauſto.

Sidera cœlo addis,dai, aggiongi robba, a chi
ne abonda.Cœlũ ſideribus abundat.

Sigillo as aui atum pe.pro. ſigillano le lette-
re,literas ſigillant.

Sigillatum,vide fabre.

Signo as aui atum pe.pr.vide obſigno,ſigilla
no,nizzano le lettere,ſignant literas,nota-
no,ſegnano le pedate in la poluere,ſignant
veſtigia,demoſtra nõ amare,ſignat nõ ama
re, Pla.l'ha ſcritto per numeri, numeris ſi-
gnauit Colu.i. lo diſegnano in la ſcorza, in
corticee ſignant Verg.Georg.2.

Signa,vide oblecto.

Significo as pe.cor.aui atum pr. il mio amo-
re te'l faccio noto per ſegno, tibi meum ſi-
gnifico amorem.

Si iuxta claudũ habitas, vide claudo vicinus.

Sileo es lui pe.co.taceno,ſtanno citti, ſilent,
l'herba non gietta, ſilet herba Colu. l'aere D
ſta quieto,tranquillo, ſereno, ſilet cœlum
Plin. ſileot a te Sene. in Hipp. ſileantur
Matt. ſiletut Cice. pro L. Flacco, ſileantur
Li.

Sileſco is pe.pro.la turba tace,ſta zitta,turba
ſileſcit.

Silentium fuit a cæteris, li reſtanti ſtettero
citti, tacquero Ci. de Ora.

Si leonina pellis non ſufficit, addatur vulpi-
na, ſe non puo ottenere per forza, vencaſi
per fraude,p aſtutia.¶ Leo eſt fortiſsimus,
& virtute vincit,Vulpes vero aſtutia, quod
adagium vſurpabat Lyſander.

Siliquor pe.cor.aris atus pro. il lupino ſi cuo
pre, fa il coprimento, tegumento lupinum
ſiliquatur Pli.

Syluesco pe.pro. l'arbore ſi inſaluatica, ſi fa E
ſelua,arbor ſylueſcit.

Simia non capitur laqueo,chi è ſauio,aſtuto,
verſuto,non ci ſi laſcia inchiappare, ouero
paſſero vecchio non entra in gabbiuola.

¶ Tractum, quòd Heraclydes quod prius
in teſtimonium citaret, cum commutaret,
quidam vſurpauit prouerbium.

Similes habent labra lactucas,vn triſto truo-
ua l'altro,ouero ogn'uno truoua il ſuo ſimi
le.¶ Hiero.veluti cæcus cæcos ducat in fo-
ueam,& talis ſit rector,quales illi,qui regũ-
tur, ſicut etiam ſi contingeret præceptori
parum docto diſcipulus indocilis, improbo
populo magiſtratus improbus, quoties etiã
mala malis,digna dignis eueniunt,eſt lactu-
ca non admodum diſsimilis carduo præſer-
tim ſylueſtri, & ſicut carduus ſpinoſus eſt, F
& aſperis foliis, & caule,& flore, itidem &
aſini labris nihil durius,ac petricoſius, vt il-
lis non alia lactuca magis apta videatur.

Similes videntur captiuis ex Pylo, ſono,pa-
reno la morte de Sorrento, ſono, ſtanno
pallidi, ſmorti, ſquallidi, macilenti, non
hanno calimma de ſopra.

¶ Pylus laconiæ ciuitas fuit, quam Cleon
expugnauit,qui ex cæde ſuperfuerunt, ſe-
cum duxit Athenas extenuatos, confectos,
pallidos, deformi ſpecie tum ob diutinam
obſidionem,non quòd ob expugnationem
in vinculis habuiſſet.

Simonidis cantilenę,ſiue carmina, non ſen-
za premio.

¶ Simonides duo habebat ſcrinia alte-
rum gratiarum, alterum premiorum,
gratia-

A Solicite penul.corre.eſt aduerbium, vide callenter.

Solicito as pen.co.aui atum pr.vide male habet,& quid tua,le guerre,& nõ altro me molesta,bella,& non aliud me ſolicitat, gli amici,& non li parenti ci danno affanno,amici, & non neceſſarii nos ſollicitant, vexant, ha arato la terra,ferro ſolicitauit humum.

Solicitius penu.cor.eſt aduerbium,con maggiore anſietà è da guardarſi l'honore, ſolicitius cuſtodiendus eſt honor Pli.1.epiſt.nõ diligentius vt aiunt,ſed maiori anxietate,vide intentius.

Solor aris atus pe.pro.conſolo,noſtram vide grammaticen, ſolor me patientia mea Cice. ad Att.

Solenniter penultima cor.eſt aduerbium, vide celebro.

B Solerter p. pr. eſt aduerbium,diligentemente lo giudico,ſolerter iudico Apul.4.

Solo egeo,vide egeo.

Solum vertit, vide peto.

Soluo is lui utum pe.pr.vide pendo, lugubriter, comparata, apre la vena, venam ſoluit Col.7.te pago, ſatiſfaccio quello,che te ſon tenuto,deuo,debio dare,ſoluo tibi.

Soluo fidem,vide fidem.

Soluo nodum,vide nodum ſoluit.

Soluendo non eram,vide fidem.

Solus quiſq; currens vincit, ogniuno vince, quando non ha chi gli contraria, contradice, repugna. ¶ Trahitur a currentibus in ſtadio.

Somnus,vide ſopnus.

C Sono as nui itum pen.cor.noſtram vide grammaticen.

Sonito as pe.co. aui atum pro. continuamente,frequentemente ſuona, ſonitat.

Sopnus abſit ab oculis,mettici, ponici ogni diligentia,vigilantia,non ci eſſete negligente, pigro,fiaci diligente,ſollicito.

Sopnio as pe.co.aui atum pro. ſe ha ſognato, ſopniauit, ſognando vedo, parlo a dio,ſopnio deum Plau.in Cur.

Sopniculoſe pe.pro.eſt aduerbium,negligentemente, dormendo l'ha ditto, ſopniculoſe tradidit Plau.in Amph.

Soporo as aui atum pe.pr.il canto me da ſonno,me fa dormire,cantus ſoporat.

Sopio pe.c.is iui itum pr.il ſonno ha dormẽtata la famiglia, domũ quies ſopiuerat Quint.

Sorbeo bui itum pe.co.es pſi.pr.vide hinus.

Sorbillo as aui atum pen. produ.poco,o vero continuamẽte prouo,guſto li bicchieri,cyathos ſorbillo.

D Sordeo ui pen.co.ès prod.li noſtri preſenti te ſono vili, tibi ſordent munera noſtra Verg. in Buc.è lordo, ſordido, fetente,puzzolento, ſordet.

Sordeſco is pe.pr. ſi fa lordo, ſordido,ſordeſcit,ponitur & pro ſordeo.

Sordido as pe.co.aui atum pr. il loto allorda, imbratta le veſte, & gli huomini, lutum veſtes,& homines ſordidat.

Sortior pe.co.iris itus pr.acquiſta immortalità,immortalitatem ſortitur Lact.7.piglia alcuno per ſorte, aliquem ſortitur, dio diſpone li fati,fata deus ſortitur Verg.

Soſpito as pe.co.aui atum pro.li dei ſaluano, fanno ſaluo il regno, & gli huomini, regnũ, & homines dii ſoſpitant Li.

Soſpitem fore, vide deuito, incolumis. E

Spargo is ſi rſum pen.pro.ſparge l'acqua con li piedi,ſpargit aquam pedibus, commoglia, cuopre la terra de fronde, ſpargit humum ſoliis Verg.

Spatior pe.co.aris atus pr.vide aduerto.

Specie recti,vide fallimur.

Specto as aui atum pe.pro.attentamente,fermamente vedemo,riſguardamo,rimiramo il cielo,ſpectamus cœlum, li filoſofi ſe approbano,probano,laudano, philoſophi ſpectantur Ci.in Tuſc.ſe hai riſguardo,riſpetto a la vitella,ſi ad vitulam ſpectes Verg.in Buc.vide anſas,& noſtram grammaticen.

Specialiter penult.corre.eſt aduerbium, vide generatim.

Speciatim pe.pro. eſt aduerbium, particularmente ha ſcritto ogni coſa,ſpeciatim cuncta ſcripſit Soli. F

Speculor pe.co.aris atus pr. ſto attento a vedere dal monte, a monte ſpeculor,diligẽtemente conſidero il tutto, omne ſpeculor.

Sperno is ui tum pen.prod. diſprezzi il parlare, & l'huomo, ſermonem, & hominem ſpernis.

Spero as aui atum pen.pro. vide diffundo,acceſſionem.ſpera,deſidera ſalute,ſperat ſalutem, apud poetas ponitur pro timere Iuue. quartanam ſperantibus.

Spico as aui atum pe.pr.vide aduerto Pli.

Spiculo as penult.cor.aui atum prod.vide facio Plin.11.

Spinas ingredior,vide conquieſco.

A Spiro as atum pe.pro.muoreno,ſpirant,li capelli hanno gettato odore,comæ ſpirauerũt odorem Verg.1.

Splendeo,dui corre.es prod. la luna luce,luna ſplendet.

Splendide pe.co.eſt aduerbium, ornatamẽte, ſplendidamente Apu.

Splendeſco is pe.pr.la luna ſi fa ſplendida,lucente , luna ſplendeſcit ponitur pro primitiuo.

Spolio as pen.cor.aui atum pro.noſtram vide grammaticen.

Spondeo pe.co. es ndi nſum pr. vide depẽdo.

Sponſalia facio.vide facio.

Sponte pe.pr.noſtram vide grammaticen.

Spumo as aui atum pen.pro. fa ſpuma,ſchiuma, ſpumat.

B Spuo uis ui pen.cor.utum produ. ſputa,ſpuit, ſputando getta la terra , terram ſpuit Verg. Georg. 4.

Sputo as aui atum pe.pr.ilquale è ſputato,qui ſputatur Plaut.

Spurco as aui atum pen. producta, ha vitiato, allordato il vino,vinum ſpurcauit,Celſus Iuriſcon.

Squalleo llui pen.corr.es producta, ſta lordo, ſozzo, fetente, ſqualido, ſmarito, ſmorto, ſquallet.

Stateram ne tranſilias,tranſgrediaris,non fare oltra la giuſtitia & equità. ℂ Statera ponebatur pro iure,& æquitate.

Stabilio is pen.corr. iui itum pro.ha fatto ſtabile,fermato il regno al Re, regi ſtabiliuit regnum Plau.in Amph. Cice.ſtabilitus,Sueto. in Claud.

C Stabulor pen.co.aris atus pr.il beſtiame allogia,ſta in ſtalla di eſtate,pecus in æſtate ſtabulatur. Olim & ſtabulo dicebatur Apul. Gel.in.6.ait ſerpentem in illis locis ſtabulantem.i.habitantem.

Statim pe.co.ſubito, incontinente lo manda, ſtatim mittit,pen.vero pro.continuamente, egualmente, perſeuerantemente fa il fatto, ſtatim rem gerit Plau.in Amph.

Stagno as aui atum pe.pro. l'acqua ſi ſuol fare ſtagno,pantano,laco, aqua ſtagnare ſolet Pli. il territorio tiene l'acqua , ager ſtagnat Plin.

Stat ſententia,vide certum eſt.

Stat ſua dies, vide omniũ rerũ viciſſitudo.

Statumino as pen.cor.aui atum pro. le vite ſe fermano con li pali & pietre , vites ſtatuminantur Pli.vide Flocco.

Statuo is tui pen.cor.utum pro.vide decerno, certum eſt,dio ordinarà li limiti a tutti, omnibus deus limites ſtatuet Lactã.6. dedicarò due tazze , a te , duas tibi crateras ſtatuam Verg.in Buc.

Stello as aui atum pe.pr. poſſede vna caſa fatta a.ſtelle , tenet domum ſtellantem Claud. luceno,fanno ſtelle,ſtellant Mart.

Stentore clamoſior eſt , è molto gridazaro. ℂ Huic Homerus vocem ferreã.i. inuictam attribuit , & qui quinquaginta alios clamore,ſonoq; æquabat.

Stercoro as pen.cor.aui atum prod.è biſogno ingraſſare il territorio, agrum oportet ſtercorare Col.11.è allordato di letame,eſt ſtercoratus Col.1.

Sterilior eſt Agrippo,non ha niente, è molto pouero. ℂ Couenit in ignauos nulliuſq; induſtriæ homines. Lacones oleam ſylueſtrẽ Agrippum vocitant. E

Sterno is ſtraui,tum pe.pr. il tuo ſeruo ha poſto il baſto , ouero ha imbaſtato l'aſino per andare a la villa, Aſinũ tuus ſtrauit puer rus eundi gratia Hier.mettemo, ponemo ſella a li caualli, ſternimus equos , tutta la terra ſe cuopre de dardi,ſternitur omne ſolum iaculis Ver Geo.4.ſta ſtrattato l'infelice, ſternitur infelix Idem in 10.ſi gettano per lo ſonno,ſternunt ſe ſopno 4.Geor. faccio il letto per dormire, atteſo che ti ſentimo ronfare, ronchizzare, dormiendi ſtudio lectum ſternimus,quoniã te ſtertere audimus. ℂ Hinc Iuuen.Sat.1. Doctus & ad calicem vigilanti ſtertere naſo, homo quanto altiore ſopno F dormit tanto ſonantius ſtertit, ſopnus enim ille ſtertentis & ronchus fit naſo, vnde dicitur hominis dormientis, & ſtertentis naſus vigilare, cũ clamoſus fit, & obſtreperus Plau. in Milite,an dormit intus,non naſo quidem. Nam eo magnum clamat, nam eũ dormiens taceat, naſus ipſe non tacet, ſed clamat, qui clamat vigilare dicitur, non dormire, quãto nanq; magis maritus mæchæ ſtertebat , vel ſe ſtertere ſimulabat, tanto magis clamabat vt fidem faceret ſopni,inſilicamo le vie, vias ſternimus.

Sternuo is nui p.co.utum pr. ſternutano,ſternuunt Col.7. Pli.

Sternuto as aui atum pe. pr. continuamente, frequentemente ſternutano,ſternutant.

Sterto is pe.pr.tui co.vide ſterno.

A Sterileſco is pe.pro. le galline ſi fanno ſterile, gallinæ ſterileſcunt.

Steſichori tria, vide ne tria quidem.

Steterunt comæ, vide dirigeo.

Stillo as aui atum pe.pro. il naſo te cola, ſtillat naſus.

Stilum verto, ſe t'ho laudato, adeſſo dico il cõtrario, ſi te commendaui, nunc ſtilum verto. Horat. Hier. ſtilum vertere eſt mutare, quod feceris, ſcripſeris, dixeris & ſimilia, ſed i ſcriptis maxime.

Stilò proſequi, vidé proſequor.

Stimulo as pe.co.aui atum pro. ponge li boui, & l'huomo, boues & hominem ſtimulat, da ſperonate al cauallo, ſperona il cauallo, ſtimulat equum.

Stipendium habeo, vide haberemus.

B Stipo as aui atũ pe.pr. caleſateiano le naui, ſtipant naues. Fit cũ nauigiorum ruinas obthurant ſtupa, va intorniato, circondato de ſoldati, it ſtipatus militibus, fit cauſa defendẽdi.

Stirpo as aui atum pe.pr. eſtirpano li ſterponi, radiche, ſtirpant.

Stirpitus pe.co.eſt aduerbium, queſto errore lo remuoue da le radiche, in tutto, la filoſofia, hunc errorem ſtirpitus remouet philoſophia Cic. Tuſ.4.

Sto as ſteti atum pe.cor. vide ſtat, ſteterunt, il penſiero ſta, è in Aſcanio, in Aſcanio ſtat cura, la torre ſta alzata, in alto, turris ſtat, ci piace combattere, ſcaramucciare, ſtat conferre manum Verg.8. ſtant belli cauſæ, combatteuano innanti la chieſa; ſtabant pro templo Ver. eſſere reſtato per li capitanei, per ducẽs ſtetiſſe Cæſ. Li. ſto al tuo giudicio, ſto iudicio tuo Ci. ad Att.3. ſe deue obedire a le epiſtole de Domitiano, epiſtolis Domitiani ſtãdum eſt Pli. ad Traian. li coſtò la vittoria a li Peni molto ſangue, multo ſanguine Pœnis victoria ſtetit Liu.23. Quint. quanti ſteterint Verg.10. haut illi ſtabunt æneia paruo hoſpitia, non te impediſco, che non intenda il cielo, non ſtat per me, quo minus cœlum intelligat, che niuno habbia defeſo dal ſenato, ut nemo a ſenatu ſteterit Cic. in Bruto, ſtandũ eſt promiſſis, ſe deueno attẽdere le promeſſe Cic. off.1.

C

Stolidus, delirus videris, pare che ſii vſcito in tutto dal deuere, dal ſemmato, pare pazzo.

Stomachor pen.co. aris atus pro. mi perturbo contra di te, in te ſtomachor.

Strabo regnat, vide inter cæcos.

Strangulo as pe.co.aui atum pr. ſtrangola, affoca il nimico, ſtrangulat inimicum Ouid. in Ibin. Suet. D

Strenue pen, cor. eſt aduerbium, vide ſocyter, ſtrenuus.

Strenuus a um p.co. veloce, ſtrenuæ mortis. i. citæ Curt.9. Idem.8. ſtrenuo, ſaltu, reuocatoq; ſtrenue. i. celeriter.

Strepo is pui itum pen.co. fanno ſtrepito, romore con li piedi, ſtrepunt.

Strepito as p.co. aui atum pr. continuamente, frequentemente fanno ſtrepito, romore cõ le fronde, foliis ſtrepitant.

Stridit pe.pr. vide balat, le fune ſtrideno, ſtridunt funes, odo li ſuſurri ſtridere ne l'orecchia, audio in haure ſuſurros ſtridere Horat. in ſer.

Stringo is xi ctum p.pr. vide euagino, ha percoſſo l'animo de la patria, animum patriæ ſtrinxit, tagliano le fronde, ſtringunt frondes, cogliere, raddunare le ghiande, ſtringere glandes, vedi che radeua le ripe, cernis ſtringentem ripas, lo hauea ferito, ſtrinxerat hunc Verg. non percoterai, ferirai, taglierai la oliua, oleam ne ſtringito Plin.15. Paulus in. l. cædere i principio. ff. arb. furtim. Cæſarum ſtringere eſt deglubere licet cingere legatur, ſed male, lo ſtringe con la mano, eũ ſtringit manu Pli. E

Strictim pe.pr. eſt aduer. dicemo coſa per coſa, ſtrictim dicimus.

Stricte pe.pr. eſt aduerb. ſtrettamente lo dicemo, ſtricte referimus.

Struo is pen.cor. xi ctum pro. ordinamo, mettemo in ordine l'eſſercito, ſtruimus exercitum Li. F

Strychinum bibit, è pazzo. ❡ Sumitur a ſtrychini herbæ natura, quæ guſtata inſaniam parit Dioſco. Pli.

Studeo es dui pe.cor. me ſon ingegnato, sforzato ſapere, ſcire ſtudui, attẽdeua, metteua, poneua, vſaua diligentia, ſtudiaua a le lettere, ſtudebam Plini.1. epiſtolarum. Quint.7. Gel.10. ca.2. ſiquis in ea re ſtudebat. Quin.10. poetæ, & pictores in id ſolum ſtudent, cum accuſatiuo eſt volo Ci.5. epiſt. qui ſi nihil aliud ſtudeat, niſi id, quod agit Terent. in Ecy. vt omnes mulieres æque eadẽ ſtudeãt, nolintq; omnia, fauoriſce a li boni, ſtudet bonis Oui.

Studium ii pe.co.n.g. vide cupiditas.

Studioſe pe.pr. eſt aduer. vide conſtanter.

C Stulte ſapis, vide habuit ſtulte.

Stultus a um pe. pro. goffo, indotto, ignorante, groſſo de ingegno Plau. Ter. Cic. de Ora. pro Aulo Cecinna.

Stupro as, aui atum pe. pro. ſuergina, ſtupra la femina, fœminam ſtuprat.

Stupeo es pui pe. co. ſta attonito, ſmarito, ſtupet, con ſtupore, con amiratione vedeno, laudano il dono, ſtupent donum Ver. in quo ſignificatu ſemper cum accuſatiuo.

Suadeo pe. co. es ſi ſum pr. noſtram vide grāmaticen, te do ad intēdere la verità, tibi ſuadeo verum.

Suauior pe. co. aris atus pro. baſo la mia innamorata, meam ſuauior amatam.

Suauiter pe. co. eſt aduerb. humanamente me reſpoſe ſecondo il tempo, ouero ſecondo ſi puo, ſuauiter, vt nunc eſt, reſpondit.

B Sub, noſtram vide grammaticen, è ſtato ſcannato, ſgorgiato auāti gli occhi tuoi, tuis ſub oculis iugulatus fuit.

Subagito as pe. co. aui atum pro. vſano con la mogliere, vxorem ſubagitant.

Suberatum aurum, vide aurum ſubæratum.

Subans Epicurus, vide diſpicio.

Subarrho as aui atum pe. pr. vide arrho.

Subcœno as aui atum pe. pr. merendano, mangiano auanti, fanno collatione Quint.

Sub craſſo aere, vide aere.

Sub cultro liquit, l'ha laſſato in gran pericolo. ¶ Hora. in ſer. ſumitur a victima, quę iam iam ferienda ſub cultro eſſe dicitur.

Subdo is pe. pro. didi itum cor. a le parole tue ci ſoggionge alcuna coſa, tuis aliquid ſubdit

C verbis Quint. ci mette ſopra il fuoco, ignem ſubdit.

Subdoceo es cui pe. co. ctum pr. imparo, inſegno per parte tua, in luoco tuo, ſubdoceo tibi Aug. 4.

Subduco is xi ctum pe. pro. vide abduco, deduco, li latri ſono entrati a la mia caſa per arrobarme il manto, fures meam ſubiuerunt domum, vt pallium ſubducerent Ver. lac ſubducitur agnis, per laquale parte le colline ſe incomenzano ad alzare, extollere, qua ſe ſubducere colles incipiunt Verg. in Buc. leuerai il fuoco di ſotto, ignem ſubducito Cato de re ruſt. vide manum ferulæ, non hai fatto bene il conto, non recte rationem ſubduxiſti Cic. in Hort. & de finib.

Subeo is ii itum pen. cor. iui prod. ſe ſaglie a la caſa, ſubitur domus Plin. in. 4. & ſæpius vtitur, vide abiecto, il tardó pentire mo ci è venuto a la mente, ſera pœnitentia nunc nos ſubiit Cur. è intrato in caſa, ſubiit tectum, piglia il pericolo, & la morte, ſubiit periculum & mortem, ci creſcono le herbe, ſubeūt herbæ Verg. ci ſeguita appreſſo vn'aſpra ſelua, ſubiit aſpera ſylua. i. ſubſequitur melius quā ſuccedit Ver. in 2. Geor. in luoco de lequale ci ſuccede la pietà, in quarum locum ſubit pietas Var. ſubit aleam, ſi ha poſto in pericolo, arriſico di fortuna. D

Subere eſt leuior, è inſtabile, mobile, di niuna fermezza, ſtabilità, di fede lubrica. ¶ Suberis lignum eſt cauernoſum, & in aqua nō ſidit, quin etiam retibus, & natantibus alligatur ne poſſint ſidere.

Subhaſto as aui atum penulti. produ. vendeno li ſchiaui a lo incanto, ſubhaſtant mancipia. E

Subiaceo es cui pen. cor. a te è ſoggietto, tibi ſubiacet Lact.

Subiacto as aui atū pe. pr. continuamente gettano il grano in alto co'l criuello, ſubiactant frumentum vanno Var. de re ruſt.

Subiecto as aui atum penulti. producta, ſpeſſe volte gettano in ſu la arena, ſubiectant arenam Ver.

Subigo is pen. co. egi actum pr. vide fermento, me conſtrenge che ci venga, me venire ſubigit, il Re ſoggioga li Mori, rex Mauros ſubigit, zappa la terra, ſubigit terram, mette ſotto il beſtiame ſotto lo arboro, ſubigit ſub arbore pecus, ammolano, affilano l'accette ſu la cote, ſubigunt in cote ſecures Verg. 7. maneggia la farina, ſubigit farinam Cat. de de re ruſt. ſpenge in ſu la naue, ſubigit nauē Verg. Georg. 1. F

Subiicio is penul. cor. eci ectum prod. a l'ultimo ci ſi ſoggioga, ſommette, ci ſi fa ſeruo, tādem ſe ſubiicit, ſi buttano, gettano ſopra li caualli ſubiiciunt ſe in equos, l'ombra ſe alza, extolle, ſe ſubiicit vmbra Verg. ſecundo Georg.

Subinde penultima producta, eſt aduerbium, vide deinceps, acta agere, & noſtram grammaticen.

Subintelligo is pen. co. xi ctum prod. mediocremente, vn poco lo conſideraua, ſubintelligebam Hier.

Subiungo is xi ctum p. pr. ci aggiōge queſto, id ſubiungit.

Subiugo as pe. co. aui atum pro. ha vinto, ſoggiogato

A giogato, poſto in ſeruitù gli huomini, ſubiugauit homines.
Subiugus homo, vide homo ſubiugus.
Subiugum mitti dicebantur hoſtes.i. inſeruitutē vel in modū ſeruitutis. ❡ Fiebat duabus haſtis in terra fixis, tertiaq; ſuper ligata inermes ſub ea tranſire cogebantur.
Sublabor pſus pe.pr.eris co.ſe ne fugge, corre alla naſcoſta, ſublabitur.
Sublatus è medio, vide commutauit.
Sublego is pe.co.egi pr.ha furato li uerſi, carmina ſublegit Ver.
Sublego as aui atum p.pr.ha ſuſtituto il ſenato, ſenatum ſublegauit Iuſtinian.3.
Subleuo as pe.co.aui atū pr.vide ſalus, è ſtato deſeſo da Socrate, à Socrate ſubleuatus eſt Cic.lo alzano, ſoſtengono, cum ſubleuant Sue.in Veſpa.
C Sublibero as pe.co.aui atum pro.queſto diminuiſce la ſpeſa, impenſam hoc ſubliberat Colum.4.
Subligo as pe.co.aui atum pr.me ſtrengo, lego ſotto il gippone, Centonem ſubligo.
Sublimo aui atum pe.pr.vide infimo.
Sublimè pe.pr.eſt aduerbiū, quali erano ſtate in alto, quæ fuerant ſublimè.
Sublino is itum pe co.eui pro.me ha tinto la bocca p delleggiarme, os mihi ſubleuit Plau. in Aul.& in Epid.poco me allorda, imbrattata, me ſublinit.
Subluceo pe.co.es xi pr.l'aere luce vn poco, pochetto, cælum ſublucet Oui.
Subluco as aui atum pe.pr.vide colluco.
Sub manu nunciatum eſt, di mano in mano ſi è detto, vide in manus.
B Submoneo es ui itum pe.co latentemēte, naſcoſtamente ammoniſce, conſeglia l'amico, ſubmonet amicum Ter.
Subnecto is xum pe.pr.xui co.li lega, appende ſotto li panni, pannos illi ſubnectit, a queſto ci ſoggiungeua il ſuo, huic ſubnectebat ſuum.
Subnego as pe.co.aui atum pr.queſto alquāto, vn poco lo negano a te, hoc tibi ſubnegant Ci.Treb.
Subnexo is xum pe.pr.xui co.ſi ha allacciato il manto, ſibi pallium ſubnexuit.
Subnitor xus pe.pro.eris co.vedi la città ſoſtentata, fortificata di muro, vides vrbē muro ſubnixam Ver.
Suboleo es ui itum pe.co.ne viene odore a la mogliere, ſubolet vxori Plaut. in Caſina ſento odore, ſuboleo.
D Sub omni lapide ſcorpi⁹ excubat, niuna coſa è ſecura, da ogni coſa è da guardarſi. ❡ Solent Scorpii ſub ſaxis cubare, quæ ſiquis tollat incautius ictus vulnus accipit.
Suborno as aui atum pe.pro. ha ſubornato il pretore, ſubornauit prætorem Sue.in Cæſ. ti voglie laudare, nos ſubornes Plancus Ciceroni.
Subrepo is pe.co.pſi ptū pr.ſe ne viene guatto, guatto, naſcoſtamente, copettamente, ſubrepit.
Subrideo pe.co.es ſi ſum pr.riſe vn poco, ha aſſacagnato, ſubriſit.
Subrigeo es ui pe.co.ſto ſaldo, niēte me muouo, ſto come me radeſſe, ſto tiſico quando parlo, ſubrigeo quando verba facio.
E Subrogo as pen.co.aui atum pr.ſon ſtato ſuſtituto in luoco de Ceſare, & deleggio le voſtre pazzie, in Cæſaris locum ſubrogatus veſtra ſubſanno deliramenta.
Subruo is rui utum pe.co.zappano, sfoſſicano la terra, & continuamente cercano theſori, ſubruunt terram, & theſauros quæritant Se.con impeto entrano, ſubruunt, vn poco alla naſcoſta cade, ſubruit.
Subſanno as aui atum pe.pro.vide ſubrogo, derideo.
Subſcribo is pſi ptum pe.pro.vide adſum, ſe ſotto ſcriueua, ſubſcribebat ſe.
Subſeco as cui pe.co.ctum pro.eſſendone tagliate a poco a poco le radiche, ſubſectis radicibus Col.2.
Subſequor eris pe.co.cutus pr.ſubito ſeguita, ſubſequitur.
F Subſido is di ſſum pe.pr.ha domandato calare, deſcendere abaſſo le onde, iuſſit ſubſidere vndas Vergil. Ouid.appoſtano, ſubſidunt.
Subſedeo pen.cor.es di eſſum pro.le feccie ſtanno in lo fondo, fæces ſubſedent in fundo Colum.
Subſigno as aui atum pe.pr.vide reſigno.
Subſilio is lui pe.co.ſalta verſo ſu & giu, ſubſilit Hier.
Subſiſto is penulti.product.titi corre.vide fanatice, retrorſus, ne fermamo contra, ſubſiſtimus.
Suſpenſo nare, vide derideo.
Subſero is penulti.cor.eui product ha ſeminato, piantato ſotto la vigna, vineam ſubſeuit.

A Subſterno pontum auaris, vide inſidior.
Subſiendo is di nſum, & ntum pro. apparecchia, ordina li apoſtamenti a' ſoldati, ſubſtẽ dit inſidias militi, Sal.
Subſtituo is tui pe. co. utum pro. ha ſuſtituitó Antonio a Frãceſco, Franciſco ſubſtituit Antonium.
Subſto as pe. pr. ſtiti co. è conſtante, perſeuerante, ſubſtat Ter.
Subſtruo is, pe. co. xi ctum pr. ſtanno ordinati, acconci ſotto, ſtant ſubſtructi Col.
Subſtulit vitulum, vide qui vitulum.
Subterfugio is tum pe. cor. gi pr. ſecretamente, aſtutamente fugge la pena, pœnam ſubterfugit Ci. pro Cœlio.
Subtero is pe. co. iui itum pr. il piede tuo non è conſumato ſotto, pes tuus non eſt ſubtritus Hier.
B Subtexo is xtum pen. pro. xui cor. il reſtante ce'l ſoggiongerà ſotto il diſputare, reliqua ſubtexet diſſertatio Pli. ci teſſe ſotto le fila, ſubtexit fila.
Subticeo es cui pe. co. taceno, ſubticent.
Subtiliter p. co. eſt aduerbium, diceſſeno aſtutamente, & ſottilmente, verſute, & ſubtiliter dicerent Ci. de perfecto Orat.
Subtraho is pe. co. xi ctum pr. arrobba li dinari al marito, ſubtrahit viro numos Plaut. in Caſ. gli è ſtata leuata a la naſcoſta, da mezzo la figlia, filia ſubtracta fuit Hier.
Subueho is pe. co. xi ctum pr. portano ſotto il frumento con le naue, ſubuehunt nauibus frumentum Cæſar 1.
Succedo is ſſi ſſum pe. pr. ſe non mi uiene fatta proſpera, hauerò patientia, comporterò,
C ſi parum ſuccedit, ſufferam, vide cœlum tango, obſoleſco, aggredior, & coniicio, viene in luoco tuo, in locum ſuccedit tuum Cic.
Succenſeo ui pen. corr. es pro. il patre giuſtamente ſe adira, iraſce col figliuolo, pater ſuccenſet filio.
Succerno is eui tum pe. pr. cerneno poco col criuello, cribro ſuccernunt Pli.
Succido is di ſum pe. pr. ſi mete il grano, ſuccidit frumentum Verg. piu ſpeſſo ſi taglia a poco a poco, crebrius ſucciditur Hie.
Succido is di pen. cor. aſum produ. le genocchie me vengono manco, mi caſco, genua ſuccidunt.
Succingo is xi nctum pennul. produ. vide expeditius.
Succino is nui pen. cor. chi canta ſotto voce, preſto la perde, qul ſuccinit, ocyſſime vocẽ D
amittit.
Succento as aui atum penult. prod. continuamente, frequentemente canta ſotto voce, ſuccentat.
Succincte pe. pr. eſt aduerb. vide liquido.
Succiplenus a um pe. pr. ci piace la carne arroſtita, & ſuccoſa, caro placet aſſa, & ſucciplena.
Succollo as aui atũ pe. pr. non me veniua a la mente, quando me portaſti in collo, non mihi ſuccurrebat, quãdo me ſuccollaſti Var. 3. de re ruſt. Suet. in Claud. non habet paſſiuũ.
Succumbo is pen. produ. ui itum cor. conſento, do luoco a la tua promeſſa, tuæ ſuccumbo pollicitationi.
Succubo as ui pe. co. ſei forte, ſuccubas.
Succurro is ri rſum pen. pr. vide ſuccolo, detracto, obuiam, ſoccorro, aiuto li miſeri, miſeris ſuccurro. E
Succuſſo as aui atum pe. pro. il cauallo andaua di trotto, equus ſuccuſſat.
Succutio is p. co. ſſi ſſum pr. ſuentolo, ſcorlo, do vna ſcorlata intorno a la pignatta, ollam in orbis flexibus ſuccutio, molto ſon ſtato, ſcorlato, moſſo per timore, paura, ſuccuſſus ſum adeo, ſcorlauano ſotto la veſte mia, meam ſuccutiebant veſtem.
Succuſo as aui atum pe. pro. continuamente, frequentemente cognano, batteno ſotto la pecunia, ſuccuſant pecuniam.
Sudo as aui atum pe. pr. ſudano, ſudant, ſudano di ſangue, ſudant ſanguine, ſudano, gettano mele, ſudant mella Verg. in Buc.
Suem irritas, me te fai venire, correre ſopra, contra, anchora che non voleſſe, me hai toccato il naſo, doue me approdaua. ¶ Sus agreſtis prouocatus recta petit eum, a quo prouocatur & ſi in alium tenderet. F
Suem pro malo cane, vide pro malo cane.
Sueſco is eui etum pe. pro. piglio conſuetudine in queſto, in hoc ſueſco.
Suefacio is pe. co. eci actum pr. ci ho aſſuefatto l'animo, animum ſuefeci.
Suefio actus pen prod. ci ſi è aſſuefatto, ſuefactus eſt.
Suffenus eſſem, vide ne mihi.
Suffero tuli pen. cor. rs latum prod. vide ſuccedo, ci ſottopono, metto la ſpalla, ſuffero tergum Plau.
Sufficio is pe. co. eci ectum pro. il remetteua, ſoſtituiua vn'altro in luoco mio, meum in locum

A locum rex alium ſufficiebat, ſon ſtato ſoſtituito, fatto luoco tenente, ſuffectus ſum.i.. locum tenens Vati. Ciceroni, ſei aſſai baſtāte a li doni, ſuffice donis Stat. 5. Syl. non dura a li colpi, non ſufficit ictibus Verg. 11. la terra ci da, getta humore, tellus ſufficit humorem Geo. 2. allordano, imbrattano la veſte, ueſtem ſufficiunt Ci. in Horten. a leqna le non ci voglia baſtare la mente, ad quas mens non ſufficiat Quint. 1.

Suffigo is xi xum pe. pr. è ſtato ficcato, chiauato ſotto, ſuffixus fuit Lact. 4.

Suffio is iui itum penul. prod. te faccio fumo, fumigo ſotto con queſte herbe, his te hærbis ſuffio.

Sufflo as aui atum pe. pr. ſoffiano ſotto il fuoco, ſufflant ignem Pli. vide flo.

Suffoco as aui atum pe. pr. affocano, ſuffocano l'anima, ſuffocant animam Oui. C

Suffodio is pe. co. di ſſum pr. il porco ſcaua la terra, ſus ſuffodit terram Col. 2.

Suffragor aris atus pe. pr. me dai la voce, ballotta, me aiuti, & non contrarii, ſuffragaris, & non refragaris.

Suffringo is egi actum pen. producta, rompeno per mezzo le oſſe, ſuffringunt oſſa Lact. 4. Plaut.

Suffrio as penul. cor. aui atum prod. ſi conſuma vn poco, ſi rompe, ſpezza vn poco, ſuffriatur Col.

Suffulcio pe. co. is lſi ltum pr. le vite ſi ſoſtengono con le pertiche, perticis vites ſuffulciuntur Var. de re ruſt.

Suffugio is itum pe. co. gi pro. ſe ne fugge a la naſcoſta, ſuffugit, ſe n'è fuggito adietro, ſuffugit Suet. in Tib.

B Suffundo is di ſum pen. produ. ſi hauerà fuora il roſſore, ſi ſuffuderit ruborem Verg. in Georg. 1. ſi getta ſopra, abbaſſo, ſuffunditur Col. 7.

Suffundo as aui atum penul. producta, con le pietre ſottopoſte, lapidibus ſuffundatis Varro de re ruſt.

Suggero is pe. co. ſſi ſtum pr. a pena te darò la ſpeſa, vix tibi ſumptum ſuggerā, gli ha poſto in cuore farſi queſto, hoc fieri ſuggeſſit, te porgo le arme, tibi tela ſuggero Ver. ſi me lo ſcordarò voglimelo recordare, arrecordare, ſi memoria me defecerit ſuggeras Cic.

Sugillo as aui atum pe. pro. vide balbutio, gli ammacchi, fai liuida la faccia, faciem ſugillas Plin.

Sulcatim pe. pr. eſt aduerbium, ſolco per ſolco ſeminano, ſulcatim ſeminant. D

Sulco as aui atum pe. pr. vide egeo, ſolcano, rompeno la terra, terram ſulcant.

Sum es fui p. co. vide meus erit, addico, diluo, & noſtram grammaticē, non è biſogno che vogli temere, non eſt quòd timeas candide Mart. Plin. 1. epiſtolarum, frequentius apud Plinium.

Sum in portu, vide in portu.

Sum in vado, vide in portu.

Sum ludibrio, vide ludibrio es.

Sum in hærba, vide impendo.

Summo as aui atum pe. pro. faccio la ſumma, ſummo.

Summam facio, vide deduco.

Summatim pen. pro. eſt aduerbium, vide particulatim, breuemente lo dirò, ſummatim dicam Plin. la vite ſi porta per alto, vitis ſummatim portatur Col. 3. E

Summe pe. pr. eſt aduerbium, eccellentemēte, ſommamente, molto grandemente l'ha fatto, ſumme fecit.

Summergo is rſi rſum pe. pr. vide foueo.

Summitto is ſi ſſum pe. pr. ha mandato di naſcoſto la mogliere, ſummiſit vxorem Iuue. 1. ſi ha creſciuto li capelli, capillos ſummiſit Suet. in Cæſ. la terra getta, produce, fa fiori, tellus ſummittit flores Prop. 1. Lucr. 1. licentiate li tori, ſummittite tauros Vergilius in Buc.

Summiſſi capilli, vide illido.

Summis ingreditur pedibus, anda, va pian piano, guatro, guatto, tenton co'l piede, con la ponta de' piedi.

Summis labiis me inuitas, me inuiti con parole, & non animo fatto Hier. F

Summo, vel vno digito caput ſcalpunt, ſono molli, effeminati. ¶ Iuue. 9. Sen. in epiſtolis, certe hi molles ſunt ſoliciti, ne comam ſtudioſe compoſitam perturbent.

Summum faſtigiū impoſuiſti, hai finito, emendato la tua opera. ¶ Ci. de offi. 3. Pli. in epiſtolis ſumitur ab ædificio, ſit quoque ſummam addidiſti manum.

Summam manum, vide ſummum faſtigium.

Summis vtuntur velis, ci metteno, pongono, vſano tutte loro forze, ingegno. ¶ Sumitur a nautis omnia explicantibus vela quo currant celerius.

Summoueo es penulti. correp. ui tum produ. remuouo, caccio da lōtano quelli che mi cō

A trariano, repugnantes ſummoueo, remouo, caccio alla naſcoſta il pupillo, pupillũ ſummoueo, il frutto è poſto da lontano da la terra, fructus eſt ſummotus à terra Col.4.

Sumo is pſi ptum pe.pr. ſciegliaſi, eleggaſi il conſigliero, monitorem ſumat Plau. queſto me l'attribuiſco, id mihi ſumo Ci. in Catilinam, & in Antonium, ha pigliato l'epiſtola, ſumpſit epiſtolã Sal. è ſtata allocata, prouiſionata, affittata, pigliata a prezzo la naue, nauis ſumpta eſt Ci. ſi ſpẽde il guadagno ne l'amico, quæſtus ſumitur in amico Plau. in Milite.

Sumptum facio, vide exigue.

Sumptito as pe.co.aui atũ pr. continuamente, frequentemente pigliamo oro, aurum ſumptitamus.

B Sumptuoſe pe.pro.eſt aduerbium, con ſpeſe l'hanno tiuerito, ſumptuoſe coluerunt Pli. ad Traianum.

Suo is ui pe.co.tum pr. coſeno le ſcarpe, calceos ſuunt.

Super pen.cor.eſt præpoſitio, noſtram vide grammaticen.

Superfluo is pe.co.xi xũ pr. l'acqua ſopr'abbonda, ſuperfluit aqua Col.4.

Superfundo di is ſum pe.pr. li ſparge, getta ſopra l'acqua, ſuperfundit aquam Lact.6.

Superbio ii pe.co.is iui itũ pr. le fauole ſono ſuperbe, fabulę ſuperbiunt Pli.37. la ſelua ſi nobilita, illuſtra, celebra, ſylua ſuperbit Claud. de rap.3.

Supercido is di pe.co. retiene l'acqua che li cade, caſca da ſu, aquam ſupercidentem cõtinet Col.5.

Supercubo as ui pe.co.aui atum pr. li dorme

C di ſopra, ſupercubat Col.8.

Superedo es pe.cor.di ſum pr. mangieria dopo la radice, ſuperederet radicem Pli.19.

Supergradior eris pe.co.ſſus pr. ha ſuperato tutte, ſupergreſſa eſt vniuerſas, ci anda di ſopra, ſupergraditur.

Superincido is di pe.co. li cade, caſca di ſopra, ſuperincidit.

Superingero is pe.co.ſſi um pr. mettiee il coperchio a la ceſta, ciſtæ ſuperingere orificium.

Supermeo as pe.co.aui atum pr. corre ſopra le altre, alias ſupermeat.

Supernato as pen.cor.aui atum pro. ſto ſopra l'acqua, non mi annego, ſupernato Plinius.34.

Supero as pe.co.aui atum pro. noſtram vide grammaticen, ſaglino le mura, ſuperãt muros, ſe ci abonda frutti, ſi ſuperant fœtus, è uiuo Aſcanio, Aſcanius ſuperat, ci ſemo reſtate a la città pigliata, captę ſuperauimus vrbi, l'occide a la ſprouiſta, incauto, ſuperat incautum Ver. paſſano le foſſe, ſuperãt foſſas, paſſato, ſcampato, euitato, fuggito hauea tutti gli infortunii, caſus ſuperauerat omnes, vogliano vincere, a li quali hai conceſſo, ſuperent, quibus dediſti Ver. D

Supero medicum, vide medicum.

Superſedeo es pe.co.di ſſum pr. ceſſo dir male, ſuperſedeo detrahere, ceſſo, me apparto da la tua amicitia, ſuperſedeo a tua familiaritate, ſine vero prępoſitione eſt per laſſare, abbandona in tutto queſta fatiga del viaggio, camino, ſuperſideas hoc labore itineris Cic.4. epiſtolarum, Hier. vero ſuperſedẽdum huic labori cenſeo dixit. E

Superſto as pe.pr. iti co. l'Aquila ſteſſe ſopra a quello che ſedeua, ſedenti aquila ſuperſtaret Gel. ci reſta tuo fratello, tuus ſuperſtat frater.

Superſtruo is pe.co.xi ctum pro. a quelli li edificaremo ſopra coſe incognite, incognita illis ſuperſtruemus Lact.6.

Superſum pe. pro. es fui cor. pur che la vita me auanza, viua, campa, modo vita ſuperſit Ver. li ſono auocato, lo difendo, ſuperſum Suetoni. in Aug. abondano de aiuto, auxilio ſuperſunt Ver. vide relictum.

Superſtitioſe pe.pr. eſt aduerbium, molto curioſamente, anſioſamente, ſuperſtitioſe Ci. 1. de Diu. me reſta vna fatiga, vnus supereſt labor, ci ſuperchio, ſuperfluo a quello, illi ſupero Gel. vinceno la fatica, ſuperſunt labori Ver. F

Supertego is pen.cor.xi ctum produ. cuopre ſopra la caſa de paglie, paleis domum ſupertegit.

Superuacuum omne manat, vide mano.

Superueſtio ii pe.co.is iui itum pro. gli huomini & le imagine le ueſte ſopra, ſoprau eſte d'oro, homines, & imagines auro ſuperueſtit Pli.16.

Superuiuo is xi ctum p.pr. è reſuſcitato, retornato da morte in vita, ſuperuixit.

Suppedito as pe.co.aui atũ pr. vide libenter, è bruttisſima coſa eſſer ſuperato, eſt turpiſſimum ſuppeditari Ci.

Suppeto is ii pe.cor. latentemente, annaſcoſtamente

ſtamente lo adomanda, ſuppetit, in tertia vero perſona, è impronto, ſuppetit, ſe la vita me baſterà, ſe campo, ſi vita ſuppetet Cic. de ſopnio, non baſtano li donati a li ditti, non ſuppetunt dictis data Plau. in Aſi.

Suppetito as pe.co. aui atum pro. queſto abõdantemente baſta al vitto, hoc ad victũ ſuppetitat Ci. 1. de off.

Suppetias imus, vel ſuppetiamur regi, vt Ap. ſoccorremo al Re, venimus ſuppetias, venimo in ſoccorſo.

Suppetior penult. corrept. aris atus producta, vide ſuppetias.

Supplanto as aui atum pen. prod. te ho fatto vna ancarella, te ho poſto piede, ſupplantaui Cic. de off. 3. paſtino ſotto la vite, ſupplãto vitem Col. 3.

B Supplaudo is ſi ſum pe. pro. latentemente, naſcoſtamente ſi da feſta de la caſtità, de caſtitate ſibi ſupplaudit Hier.

Supplodo is ſi ſum penulti. produ. cacciamo fuora con vituperio la fauola, ſupplodimus fabulam.

Suppleo pen. co. es eui tum pro. ſuppliſce, repone, reſa li remi, remigiũ ſupplet, ſe il partorire appareggiarà, farà eguale il gregge, ſi fœtura gregem ſuppleuerit Ver. in Buc.

Supplico as pe. co. aui atum pr. noſtram vide grammaticen.

Suppliciter p. co. eſt aduerbium, con prieghi, ſupplicheuolmente lo dimando, ſuppliciter rogo Pli. 1. epiſt.

Suppono is pen. pro. ſui itum cor. ſottometto le ſpalle al peſo, ſuppono humeros oneri

C Apu. ſtrauestire, ſcambiare, ponere in luoco de altro il ſeruo, puerum ſupponi Terent. in Eun.

Supprimo is pe. co. ſſi ſſum pr. vide addo, interuenio, retiene, refrena il parlare, tace al biſogno, vocem in tempore ſupprimit.

Supra pen. prod. eſt præpoſitio, noſtram vide grammaticen.

Supra pedem, vide ne maior pede.

Supremo ſole, vide occaſu ſolis.

Suppudet duit pe. co. un poco ti vergogni del vitio, ſuppudet te vitii Cic.

Suppuro as aui atum pen. pro. queſto ſangue percoſſo ſe fa poſtema, hic percuſſus ſuppurat ſanguis Col. 7.

Supputo as pe. co. aui atum pr. ſi numerano li libri, volumina ſupputantur Hie.

Surdo as aui atum, penulti. produ. te faccio ſordo, te ſurdo.

D Surdeo dui penult. correp. es produ. è ſordo, ſurdet.

Surdeſco is, penultima producta, ſi fa ſordo, ſurdeſcit.

Surdior es Toronæ portu, non intendi, odi niente. ¶ Portum eſſe tradunt Toronæ Thraciæ ciuitatis, qui longis, & anguſtis duobus excurſibus porrigitur in mare, ita vt in ipſo portus receſſu nullus fluctuum fragor audiatur.

Surdo narras fabulam, vide fabulam ſurdo, Hora. Ter.

Surgo is xi ctum pe. pro. ſi lena, ſorge dal letto, è lecto ſurgit, ſi leuano li venti, ſurgunt venti, creſce il figliuolo, ſurgit filius Ver. ſurgens ventus, vide proſequitur.

Surrigo is penulti. correp. xi ctum produ. alza, regge verſo ſu tante orecchie, tot ſurrigit haures. E

Surrepo is pen. cor. pſi ptum pro. pian piano, guatto, guatto, naſcoſtamente ſe ne viene; auicina la vecchiezza, ſurrepit ſenectus Tibul.

Surripo is pui penu. cor. ptum producta, vide furor, Andabatarum, robbo a la naſcoſta.

Sus deq; facio, vide facio.

Sus & talentum, & nuptiæ, vide nuptiæ.

Suſcipio is pen. cor. pi ptum pro. vide diffundo, edo, ago, ne ho pigliato piacere, ſuſcepi voluptatem.

Suſcipio negocium, vide pono.

Suſcito as penul. corr. aui atum producta, reſuſcito, faccio viui li morti, ſuſcito mortuos Senec.

Suſpenſa manu non debes commẽdare, quos tuendos putas, non mi deui leggiermente, poco diligentemente recomandare chi ſtimi da deuere eſſere difeſi Plin. 6. epiſt. F

Suſpenſo gradu, vide gradu ſuſpenſo.

Sus Mineruã docet, monet, lo indotto, ignorante, inſegna vn dotto, ouer chi puo inſegnare a eſſo, ouer vn matto, pazzo, inſegna a un ſauio. ¶ Cic. Hier. tutela artiũ, & ingeniorum Mineruæ tribuitur: Sue nullũ aliud animal magis ſordidum eſt, ſit quoque ſus cum Minerua contendit, vel certamen ſuſcipit.

Sus ſaltat, vel feſtum agit, come ci ſta aggratiato, aconcio, adattato il menchione, il goffo.

Suſpendio arborem eligo, vide arborem ſuſpendio.

A Plaut. hinc tactus, vulneratus. Cice. mai me commouerà il penſare de tua fortuna, nunquam me tuarum fortunarum cogitatio tanget Cice. ho conſiderato, viſto li conſigli, cõſilia tetigi Ci. è arriuato, gionto a la prouincia, tetigit prouinciam, Idem, dici coſa che me diſpiace, offende, moleſta, ouero fai mentione di quello, che me diſpiace, vlcus tangis. ¶ Ter. ſumitur ab vlcere tacto quod acrius dolet. ¶ Tetigit lapidem a cane morſum, è arrabiato, inſtizzito, litigioſo, contẽtioſo Pli.29.ca.5. è ſtato fulminato, de cœlo tactus eſt Cat. de re ruſt. Ver. in Buc.

Tanquam argiuum clypeum abſtulerit, gloriatur, ſi gloria come haueſſe fatto vn gran fatto, notabil fatto. ¶ Aſſerunt apud Argiuos ſacrum quendam eſſe clypeum clauis B affixũ, vt facile detrahi non poſſit, alii tradũt apud eos ordinem, ac detectum iuuenum viribus antecellentium clypeum appellari.

Tanquam Conchyliũ, vel cõcham diſcerpis, dilaceras, non ci hai troppo fatica, non troppo ci ſtenti, affatichi, ouer contraſti, pugni con li tuoi inferiori, cõ piu debole di te. ¶ Il liſæ ſolo conchæ rumpuntur, quo cibus eximatur.

Tanquã de Narthecio promant doloris medicamenta, li remedii del dolore gli ha maneſchi, apparecchiati. ¶ Cic.2. de finib. Narthecium vocat pyxidem, vnde pharmacopolę depromunt medicamenta.

Tanquã heros in clypeo te volo hoſpitio accipere, te voglio aiutare, far bene, piacere. ¶ Heroes antiquitus aſſidue in armis agentes C velut in clypeo diuerſabant, & ſi quid opus fuiſſet amicis, quod armis præſtari poterat, id prompte præſtabant, vtpote ſola virtute diuites.

Tanquam in ſpeculũ, vel in ſpeculo vitas omnium inſpicere iubeo, voglio vedere molto bene, chiaramente, manifeſtamente le vite di tutti. ¶ Ter. in Adelph. ſpeculum perſpicue reddit ſimulacra, & imagines.

Tanquã in tabula, idem ſignat, quod tãquam in ſpeculo, & idẽ habet vulgare. ¶ Ars enim picturæ adeo creuit, vt non oculos tantum hominum, ſed etiam aues deceperit.

Tanquam meum nomen tua teneo dicta, verba, hoc, molto bene merecordo, arrecordo de li tuoi ditti, parole Mart.

Tanquam meos digitos tua teneo dicta, habet illud vulgare, quod habet tanquã meum nomen Iuue. D

Tanquam meos vngues tua teneo dicta, habet idem vulgare Iuu.

Tantalea laboro ſiti, vide aquam flumine.

Tantali ortos habetis, ſtate in mezzo il bene, la robba, & non ne godete, toccate, mangiate, habet quoque illa vulgaria, quę tantalea ſitis. ¶ Tantalus manet in ortis pomorum, & attingere nequit.

Tantali pœnæ ſunt tuæ, vel te cruciant, angunt, vexant, eadem habet vulgaria, quæ tãtalea ſitis, Tantali Orti. ¶ Maxima nanque pœna eſt eſſe in bonis, & tangere non audere, & poſſe.

Tantali lapidem, vel ſaxum capiti impẽdens, imminens excuſſimus, ne hauemo leuato via, ſcacciato, cacciato il pericolo che ſtaua ſul capo. ¶ Suidas, Plato, Tantalus fingitur E apud inferos, vt ſupra caput ingẽs immineat ſaxum. Tantalus vt ait Athenęus voluptatũ auidus, cum in Deorum conſortium admiſſus impetraſſet optionem petendi quicquid vellet a Ioue, poſtulauit, vt ad eum modum continue viueret inter epulas nihil hac re exiſtimãs felicius, Iuppiter indignatus promiſſum præſtitit, ſed ne frui poſſet. appoſitis, & ſaxũ ingens iã caſuro ſimile ſupra caput impoſuit, cuius metu attingere quicquid non libeat.

Tanto magis pen. cor. tanto piu, ſicut quanto magis, quanto piu.

Tantopere penul. corrèp. eſt aduerbium, vide ſæuio.

Tantum pe. pro. eſt aduerbium, vide noſtram grammaticen, bis. F

Tantumnum aduerſis tempeſtatibus nauigauit, ancora nauiga con le tempeſtà contrarie Suet. Silius.

Tantum non ſuis manibus deducit capreas, quaſi con le ſue mano mena le capre Val. in fine primi.

Tantiſper pe. pro. eſt aduerbium, tanto longo tempo voglio eſſer mio, fin tanto che facci coſa degna di te, tantiſper meum dici volo, donec te dignũ facias, vel vt Donatus quaſi tanto, vt pauliſper quaſi poco, & poſtulat poſt ſe dum, donec, quã diu, quoad, aliquãdo ponitur ſine dum, & ſignificat, ſolamente di quelli, che ſemo certi, ſolamente parlamo, de his, de quibus certi ſumus, tantiſper loquimur Hie. Li.

Tantundem pe. pro. eſt nomen, altretanto di ſangue,

A ſangue ci pone, tantundem ſanguinis ponit. Cic. in Verrem.

Tardiuſculus pe.co. vide nebulo.

Tardo as aui atum penul. produ. ſono tardo, aſpetto, tardo.

Taurum tollo, vide qui vitulum.

Taxo as aui atum penul. produ. vide balbutio Suet. in Aug. tanto prezzo haueano ſtimato, apprezzato gli arbori, arbores tanti taxauerant Pli. 18.

Tectus pelle, vide ne pelle quidem.

Tecum habita, meſurati, conſiderati: ſecondo hai l'intrata, poſſibilità, facultà fa le ſpeſe, viue, campa Per. ſat. 1.

Tego is pe.co. xi ctum pr. cuopro, ricuopro la caſa, & il ſeruo, domum, & ſeruum tego, deſendo la patria, & gli amici con le arme, patriam amicosq; armis tego Sal. in Cat. il male ſi occulta, naſconde, cuopre, malum tegitur Mart. vide tectus.

B Tela texitur, vide retexo.

Teli iactum, vide iactum teli.

Tellus, annus frugiferat, vel fructificat, non tellus, co'l tempo, & con la paglia ſi maturano le ſorba, ouer le neſpole, ouer il tempo, & la ſtagione fa, produce li frutti, & non la terra.

Temerarium pe.co. vide appello.

Temere pe.co. eſt aduerbium, queſto pericolo non lo pigliare pazzeſcamente, sbardellatamente, hoc ne temere ſubeas diſcrimẽ, vide Abydum animo, non facilmente te affermarò di queſto, non temere hoc tibi præſtabo, communemente non fa profitto vn dormiglioſo, non temere proficit ſopniculoſus. ℂ In duobus poſterioribus vtimur potius præcedente negatione.

C Temero as pen. corre. aui atum prod. contamina, allorda, imbratta, corrompe, viola la virginità, virginitatem temerat, non macula il mio precetto, meum non temerat præceptum.

Temno is pſi ptum pe. pr. deſprezzare li dei, temnere deos Ver. 6.

Tempero as pe.co. aui atum pro. hanno aminiſtrato, gouernato la republica con legge, rem temperarunt publicam legibus Cicero Tuſc. 1. mitigamo la ira, temperamus iram, vide do.

Temporis punctum eſt omnis vita, ogni vita è breuiſſima, è de molto poco ſpacio, tẽpo.

Tempore ſuo redditurũ dicit, dice da deuerlo rendere in tempo conueniente, congruo Cic. in Verrem.

D Tempore vno multas accepit epiſtolas, ad un tempo receuue molte epiſtole Ci. Atti.

Tempore pen. cor. vide ad tempus, ex tempore viuo, l'huomo farà ſecondo il biſogno, quiſq; pro tempore faciet.

Temporius pe.co. eſt aduerbium, ſe vorrai hauere piu per tempo, preſto la roſa, ſi roſam temporius habere volueris Pallad. Ouid. Col.

Tendo is tendi nſum entum pe. pro. doue andate cuſſi tirati, dritti? quonam tẽditis, vel tenetis iter? Li. Ver. Achille ci hauea l'alloggiamento, ci tenea il padiglione, tendebat Achilles Ver. non bene ſe appoſta, ingãna, gabba lo ſparuiere, non recte tenditur accipitri Ter. in Phor. gli venti ſtendeno, impieno le vele, tendunt vela noti Ver. 2. ſtendeno le mano, tendunt manus, ſi sforza, s'ingegna con le mano leuare, remuouere li nodi, manibus tendit diuellere nodos 2. & V. alzate le mano in cielo, in cœlum manus tendere Sal in Cat. appoſtare, inſidiare il conſole, conſuli inſidias tendere, idem. E

Tenebrio penul. correp. onis produ. m. g. vide nebulo.

Tenebro as penul. cor. aui atum prod. acciochè foſſeno oſcurati, ottenebrati, vt tenebrarentur.

Tenebreſco is pe. pr. acciochè l'aere ſi faccia oſcuro, vt aer tenebreſcat.

Tenebris micet, vide dignus eſt.

Tenedia bipennis, vel ſecuris, giudica, & puniſce acerbamente, acremente, ſeueramente, rigidamente, crudelmente, ouer preſto, tan toſto eſpediſce li litigii, lite, piaiti. ℂ Rex Tenedi ſecurim geſtans lites audire conſueuit, cauſaq; iudicata protinus eum, qui feciſſet iniuriam, ſecuri percutere, & ideo inſtituit vt in tribunalibus aſſiſteret, qui ſecurim in caput accuſantis vibratam ſuſtineret, aut quòd Tenedius quidam rex legem tulit in adulteros vt vtriuſq; corpus ſecuri concideretur, & paulo poſt cum eueniſſet vti filius in adulterio eſſet deprehenſus, proprii ſanguinis cęde firmauit, atq; obſeruauit, vt Ariſt. Stepha. Plut. F

Tenedius homo, huomo d'aſpetto terribile, atroce, minaccieuole, ſpauenteuole, che te pone, mette timore, paura. ℂ Sumitur ab illo, qui ſecurim tenebat in tribunali.

Tenedius aduocatus, patronus, è auocato, defen-

A defenſore duro, rigido, aſpero, ſeuero, che preſto eſpediſce la cauſa. ¶ Ob, ſecurim iam ꝑdictam.

Tenedius tibicen eſt, è teſtimonio falſo, ſubornato. ¶ Philonome. Tenis nouerca tibicinem quendam ad Cygnum patrem adduxit, qui falſo teſtatus eſt Tenem filium eam per vim voluiſſe comprimere Diod. 6. Stephanus: Tibicini ob quam cauſam lege interdictum eſt a Tene ne templum ingrederetur.

Teneo es ui pe.co. ntum pro. vide do, continens, tendo, addo Colophonem, bipedum, enitor, noi defendemo, guardamo la porta de la città, accioche li nimici non la paſſino, pertugino, vrbis portam tenemus, ne hoſtes terebrent, intendi il fatto come, ſecõdo paſſa, rem tenes Ter. in And. non te tengo, retẽgo, nec teneo te, refreno, conſtrengo il beſtiame, pecus teneo Verg. in Geor. B amminiſtraſſe, gouernaſſe l'imperio, imperium teneret Cæſ.

Teneris, vide a teneris.

Tento as aui atum pen. pro. ho tentato, fatto proua, eſperientia, tentaui, le paſture corrõpeno le pecore, pabula tẽtant pecudes Ver. in Buc. Pli. 24.

Tenui filo libaui, l'ho toccato con vn ſtilo, ſorte di dir baſſo Auſ. Hora.

Tenuo as pen. cor. aui atum pro. fanno il boue macro, debile, ſottile, bouem tenuant Verg.

Tenus pe co. eſt prępoſitio, noſtram vide grãmaticen, per fino a la barba, barba tenus.

Tenerasco is pen. pro. ſe fa tenero, ſi mitiga, teneraſcit.

Tepeo es pui pen. corr. è tepido per lo fuoco, C tepet igne.

Tepeſco is pen. pro ſi fa tepido, tepeſcit.

Tepefio actus pr. is co. eſt quod tepeſco.

Ter, vide bis.

Terebro as pe. co. aui atum pr. vide teneo.

Terga verto, vide do.

Tergoribus animus, vide animus in coriis.

Termeria mala ſunt tua, hai patito, trouato quel male che daui, faceui patire ad altri. ¶ Pluta. ait in Theſeo, quòd Hercules Termerum humana capita confringentem verberibus itidem contudit, vnde in eos in quos ſua malefacta retorquẽtur, hoc vtimur prouerbio. ¶ Poſſumus quoq; dicere mala termeria, grandiſſimi mali.

Tero is pe. cor. triui itum pr. vide conſumo, ocium, ſi peſta, attrita in farina, teritur in farinam Pli. camina, terit iter Verg. D

Terra eſt fugienda, vide remis.

Terra amat nubem, vide nubem amat.

Terram rudem proſcindere oportet, biſogna rompere, arare la terra nuoua Var. de re ru. ſic portare in villam rudem, in caſa noua Ci. Q. fratri, edificio nouo rudis moles Oui.

Terra defoſſum habet, nõ ne da, dona, fa parte ad altro del ſuo. ¶ Sumitur ab auaris theſaurum in humo defodientibus.

Terra mihi prius dehiſcat, che la terra primamente mi ſi poſſa aprire, & inghiottirmi Ci. ad Att. Ver. 4.

Terræ filio meam non committam vitam, nõ arriſicarò la mia vita ad vno huomo vile. ¶ Ci. ad Att. filius terræ dicitur obſcuro, ignotoq; genere ortus Lactan. Tertullianus, Apollonii vero interpres ait conſuetudo eſt E poetarum monſtroſi corporis homines terrã genitos dicere vt Titium, ſic & Callimachus atrociſſimas feras terra ortas cõfingit, vide filius terræ.

Termino as pen. co. aui atum pro. ha finito la ſententia, ſententiam terminauit, ha conſtituito, determinato, ha poſto i fini, confini, fines terminauit Cic. de off.

Tergeo pe. co. es rſi rſum pro. nettano gli vaſcelli, vaſa tergent.

Tergo is rſi rſum penu. produ. idem eſt, quod tergeo.

Tergiuerſor aris atus pen pro. contradicono, fuggono, voltano le ſpalle, tergiuerſantur, ceſſano in tutto da la accuſatione, tergiuerſantur Iuriſcon.

Terreſtris fiet, cum ſit maritimus, vide maritimus. F

Terreo rui itum pe. co. es pr. ſpauento il nimico, inimicum terreo.

Territo as pen. cor. aui atum prod. continuamente, frequentemente me ſpauentano, me territant Ter.

Terrefacio is pe. co. eci actum pr. ſpauento il ſeruo, ſeruum terrefacio.

Terſus a um pe. pr. vide conſumo.

Tertia pe. co. eſt aduerbium, vide bis.

Tertium pe. co. eſt aduerbium, vide bis.

Tertio as pe. co. aui atum pr. la terra ſe interza, terra tertiatur Col.

Tertius Cato è cœlo cecidit, eccoti ſanta Britia. ¶ Iuue. ſat. 2. Ironice ponitur contra hypocritas, quales ſugillat Iuuen. Sat. 2. Cato

nanque

A nque Ceſorinus tantæ quoq; dicitur fuiſſe veritatis,& probitatis, quòd in prouerbium venit,non crederé tibi & ſi Cato eſſes, quaſi dicat,non te credo, ſe ben fuſſi dio, dicimus cœlo venire, deſcendere, quorum virtutem admiramur.

Teruncii facit,vide ne Teruncium.

Teſtudineus gradus,vide gradus teſtudineus.

Teſtudo,vide prius teſtudo.

Teſtimonium mutuum,vide do.

Teſtis oculatus,vide hauritus teſtis.

Teſtor aris atus ſum pen.prod. ci faccio teſtimonio in queſto,teſtor in hoc,ci adduco teſtimonio dio,deum teſtor,te prego per tutti li dei,per omnes te deos teſtor Plau.tuo patre ha fatto teſtamento, tuus pater teſtatus eſt.

B Teſtificor pe.cor.aris atus ſum pro.ci fa teſtimonio,teſtificatur.

Tetrinit pe.co.vide balat.

Tetro as aui atum pe.pro.allorda,imbratta li luochi,loca tetrat.

Texo is xum pe.pro.xui co.vide retexo.

Theagonis pecunia,vide Aeſcinis.

Theonino rodor dente,vide dente rodor.

Thericlei amicus noſtros frequentet lares, a chi ſa buono il beuere,chi beue molto bene, venga a mia caſa. ¶ Thericles primus excogitauit poculum, mox ab ipſo thericleum appellatum.

Thermefacio acis pen.cor.eci actum pro.vide diſtrictus.

Therſitę facies,faccia ſcõſolata, brutta,laida, contrafatta ¶ Fuit Therſites omniũ ad Troiam venientium fœdiſſimus.

Theſaurum domeſticum,vide inſimulo. Non

C prætereundum eſt,cur Seruius,& Caper retulerunt dicendum eſſe theſaurum, & non theſaurum? Priſci nanque ſyllabam longam accentu notabãt graui deſuper ſignato,mox indoctorum, ignarorumq; inſcitia æſtimantium accentum illum eſſe,vt ita dicam,titulum in N literam eſſe mutatum, & thenſaurum ſcripſerunt.

Theſeo abſq;,ſine,vide non abſq;,vel ſine.

Theſſalorum alas gerit, porta veſte ammanichate, con le maniche longhe. ¶ Theſſali his vtebãtur veſtibus per luxum, ac delitias.

Theſſala mulier nos adiuit, vna femina affattocchiera, maga. maliarda è venuta a noi. ¶ Theſſalia veneficiis,ac magicis abundat artibus Lucan. Apul.cæteri.

Thorace caue,vide caue a thorace. D

Thruſillo as aui atum pen.prod.non tememo intonicare il muro,parietem thruſillare non trepidamus Vitru.non ue impreſſate defendere le mie naue, ne trepidate meas defendere naues Verg.9.

Thunni, vel thynni more vident,vedeno con gli occhi torti,de cantone. ¶ Aiunt hunc piſcem altero oculo cęcutire,eoq; cum immigrat in mare adhæret terris ad dexteram, cũ emigrat contra. ¶ Poteſt quoq; hoc habere vulgare vedeno, reſguardano, mirano diligentemente,ſottilmente. idq; Ariſt.vere putat euenire, propterea quòd oculorũ initia ab eodem dependeant,vnde fit vt altero occluſo vis illa, quæ duos mouebat, ad vnum conferatur,hoc acrior,quo contractior.

Thurifico as pe.co.aui atum pro. ti profumo, fumigo de incenſo,thurifico te.

Tibiis apertis,vide apertis vt aiunt. B

Tibicinis vitam viuis, ſguazzi,trionfi a le ſpeſe de altri. Gel.20.Tibicines in ſacris adhibẽbantur,& cœnis pontificalibus intererant.

Tibiis canere longis,vide cano tibiis.

Timeo es mui pe.co.noſtram vide grammaticen,& obdo,hoc Mart. carmen ſic eſt legendum, Non metuas,mortem Neuole, ſed tineas. i. vermes, veſtes corrodentes, non timeas, vt legunt.

Timens Charibdim,vide fumum.

Timide penulti. correp. eſt aduerbium, vide audacter.

Timidicule pe.co.eſt aduerb.vide adęque.

Timidi nunquam ſtatuerũt trophęum,li timidi,paurosi, vili, codardi de animo,non hanno audacia fare coſa egregia, ardua, ouero i pauidi, pauroſi ſi aſtẽgono da facẽde grãde. F

Timidior es Piſandro,ſei molto grandemente timido,pauroſo. ¶ Aiunt Piſandrum quempiam prodigioſa fuiſſe timiditate.

Tireſia,te ſtimo,ne ſordo, ne cieco, te neque ſurdum,neq; Tireſiã duco. ¶ Tireſias enim cum maiorem fœminæ, quam viri in coitu iudicaſſet voluptatem a Iunone fuit occæcatus Ouid.in Metam.referente.

Titanas imploro,vide imploro.

Titanico aſpectu,vultu me intueris, me miri, ſguardi, vedi con vn'aſpetto, volto toruo, ſeuero,horrido,atroce. ¶ Quali fuiſſe dicũtur veteres illi Titanes.

Tinnio penult. corre.is iui itum produ.l'oro, argento,& ſimilia,rentenda, ſuona, aurum, argen-

A argentum tinnit.

Tintinno is iui itum pe.pr. Afranius.

Titio ad ignem accedit, l'homo ſe ne va, acceſta a quello, che gli recerca, appete, deſidera la natura. ℂTitio nanque natura deſiderat ignem.

Titillo as aui atum pen. prod. tetelleco il maſtro, & commouo l'anime, titillo magiſtrũ, & animas Lact.6.

Titulo as pe.co. aui atum pro. foſſeno intitulati, poſto il nome de altri, aliorum nominibus titularentur Hier.

Titubo as aui atum prod. non ponno ſtare in piedi, vanno, andano adorza, non ponno ſtare fermi, tremano, titubant Quin. la facultà del dire non ſta ferma, dicendi facultas titubat, la lingua non parla ſecura, vacilla, lingua titubat Lact.

C Titubanter pe.pr. eſt aduerbiũ, l'ha ditto tremando, titubanter tradidit.

Tolero as pe.co. aui atum pr. comporta, tolera ogni coſa, cuncta tolerat.

Toleranter pen. producta, eſt aduerbium, con gran patientia, tollerantia lo pate, toleranter perfert.

Tollo is ſublatum pen.pro. ſubſtuli corr. qualunche coſa, o maſcolo, o femina figliarà, partorirà, farà mia mogliere, la notricarò, alleuarò; quodcũq;, ſiue marem, ſiue fœminã mea pariet coniux, tollam Terẽ. in And. vide iaceo, abſtrudo, edo, qui vitulum, leuano il ſole, ſolem tollunt Cic. in Lel. ſprolongo, dilongo queſto, lo ſprolongo da queſto di in altro, hoc ex hoc die in alterum tollo Plau. lo minaccio, minas tollo Ver.2. fanno feſta,

B ſtanno amirati, quando te vedeno, tollunt manus, cum te vident Cic. Cæſ. & in Academicis, me leua la fatica, tollit mihi laborem, me robbi, leui il libro, tollis mihi librũ, vnde tollii.i. fures apud Senecam, alza il legno da terra, tollit è terra lignum, ha occiſo, ammazzato la matre, ſubſtulit matrem.

Tollo digitum, vide digitum leuabo.

Tollo oculos, vide in manus.

Tollor è vita, vide commutauit è medio.

Tollat te, qui non nouit, te conoſce mala carne quanto peſi, chi non te conoſce caro te accattà, gabba, inganna chi non te conoſce, non te ſa ℂConueniet in eos, a quibus aliquando ſumus deluſi.

Tollet criſtas, come ſe ne alza, ſaglie, contiene, ſe ne piglia.

Toloſanum aurum, vide aurum toloſanum. D

Tollutim penultima producta, eſt aduerbiũ, il cozzone inſegna il cauallo andar portante, domitor docet equum currere tollutim Plau. in Aſi. Var.

Tondeo penultima correpta, es totõdi nſum producta, vide deglubo, rade l'amico, tondet amicum.

Tonſo as aui atum pen. produ. continuamente, frequentemente, ſpeſſe volte lo rade, il toſa, tonſat Gel.

Tonat nuit pe.co. auit pr. tuona, tonat, parla alto, fortemente, tonat.

Toneſcit pe.cor. il cielo fa tuoni, toni, cœlum toneſcit Var.

Tonitrat pe.co. auit pr. dio fa tuoni, tuona, tonitrat deus Hie.

Tonſoribus notum, vide notum.

Torno as aui atum pe.pr. la pietra ſi poliſce al torno, lapis tornatur Plin.36. ſe lauoraſſeno al torno, ſi tornaſſeno, tornarentur. Plin.36. E

Toronæ portu, vide ſurdior es.

Torpeſco is pe.pr. vide profiteor.

Torqueo pe.co. es ſi rtum pro. vide aſſo, non ſe piegano gli archi, non torquentur arcus Plin. ſi ha ſtorto la bocca, os torſit Ter. lo gira, volta intorno, illum torquet Verg. lancia in mezzo i nimici, in medios telum torquet hoſtes, rege, ſoſtiene, regge il cielo, cœlum torquet.

Torrentem contra niti, vide contra torrentem nato.

Torreo rui pen. correpta, es toſtum produ. vide aſſo Plini. lo ſecca cul freddo, frigore torret Var. il ſole abbruſcia, arde gli Indiani, Sol torret Indós Ver. F

Torreſco is pe. pr. l'arbore ſi ſecca, fa ſecco, torreſcit arbor.

Torrefacio is pe.cor. eci actum prod. il fuoco molto ſcalda, abbruſcia il legno, ignis torrefacit lignum.

Torrido as pe.co. abbruſcia.

Torpeo torpui penultima correpta, es producta, ſono pigri per la grandezza, torpent mole.

Torpeſco torpeſcis penultima producta, l'ingegno ſi fa pigro, impigriſce, ingenium torpeſcit.

Tota erras via, grandemente eſci da la ragione, deuere, ouero non ſai che te peſcare Ter. in Eun. ℂSumitur a viatoribus, vide cælo erras.

Totidem

A Totidem pen.co.eſt aduerbium, chi ha edificato altretante ville, quis totidem erexit villas Iuuen.

Toto erras cœlo, vide cœlo erras.

Totus Echinus aſper, è ritroſo, noioſo, cotecone. ¶ Echinum piſcem item Erinaceum ſpinis vndique ſeptum impune nuſquā poſſis attingere.

Tractim pe.pr.eſt aduerbium, vide tango.

Tracto as aui atum pe.pr.vide magnifice, gero, negocium, toccamo, maneggiamo le fune, funes tractamus Iuuen. coſi ſe gouernò, ita ſe tractauit Cic.Brut facciono, eſercitano li fabri la ſua arte, tractant fabrilia fabri.

Trado is pe.pro.didi tum cor. vide profiteor, re ipſa, lo da in potere del nimico, tradit eū inimico, l'ho inteſo ſenza che neſſun mel'in-
B ſegni, nullo hominum tradente didici, l'ho imparato a mente, memoriæ tradidi, trado fidei, vide arbitrio, fricantem, compoſito, decumbo eſſe.

Traduco is xi ctum pe. pro.me fai, meni a farme deleggiare, come vna beſtia, ſicuti belluam me traducis Stat.in ſyluis, hanno menato l'eſercito da luoco a luoco, copias traduxerunt Cæſ.1.cōm. portalo piu in là, vlterius traduc. Pla. l'hanno fatto di latino in greco, ex latino traduxerunt in græcum, ſe ha da paſſare da noi queſto tempo, hoc nobis traducendum eſt tempus Cic.Sul.

Tragœdus iſienſis, vide ilienſis.

Tragœdias agimus in nugis, in vna coſa minima, di niente facemo grā romore, bisbiglio Cic.de Ora.2.

Tragice loquitur, grida, eſclama, parla magnificamente.

C Tragulam in te iniicere adornant, metteno in ordine, ordenano alcuna fraude contra di te. ¶ Plaut. in Epidico, tragula eſt haſta, & rete.

Traho is pe.co.xi ctum pro. porta per forza, ſtraſcina il nimico, & li capelli per terra, trahit inimicum, & comas per terram, ha hauuto, dutto, pigliato origine da dio, a deo traxit originē Lact.2. tira, trahe, alza ſu la acqua dal pozzo, aquam trahit a puteo Ci. de nat. deorum.2. la guerra ſe ſperlonga, dilonga, bellum trahitur Sal.in Iug. il fatto ci remuoue da là impreſa, res ab incœpto trahit Idem, conſumauano la notte con vario parlare, vario noctem trahebant ſermone Ver. Vide capo, Cæcias, receſſim, trahit ſua quēque voluptas, vel velle ſuum cuiq; eſt, ogniuno ha la ſua fantaſia, il ſuo parere. D

Trano as aui atum pe.pro.paſſano nuotando di la i fiumi, flumina tranant.

Trans præpoſitio eſt, di là da' monti, trans montes.

Trenquillo as aui atum pe.pr.fa quieto, tranquillo il cielo, & il mare, tranquillat cœlum, & mare.

Tranquillitatem video, vide gratiam deo.

Tranquillior oleo.vide oleo tranquillior.

Tranſadeo is ii tum penulti.correpta, li paſſa per mezzo il petto, per medium tranſadit pectus.

Tranſcendo is di nſum penulti. producta, ſaglİendo paſſa la fune, tranſcendit funem, vide ab aſinis.

Tranſcribo is pſi ptum pe.pr. copio, tranſcriuo la epiſtola, epiſtolam tranſcribo, darſe, attribuirſe li ſcepetri a li habitanti, tranſcribi E ſceptra colonis Ver.

Tranſcurro is rri rſum penult.prod.tranſcorro; corro di la il foro, tranſcurro forum Ter. in Eun.

Tranſeo ii itum pen.cor.is iui pro. paſſa il foro, tranſit forum.

Tranſeunter pe.pro.eſt aduerbium, in lo paſſare l'ha ditto, tranſeunter dixit.

Transfero tuli pe.co.ers latum pr. l'ha fatto, mutato da greco in latino, ex græco tranſtulit in latinum, lo porta da vn luoco in vn'altro queſto, hoc transfert.

Transfigo is pe.co.xi xum pr. ammazza, occide, paſſa da banda, da una banda a l'altra bāda la fanciulla, transfigit puellam Liui.

Transfodio is pe.co. di ſſum pr.gli ha paſſato da vna banda a l'altra il petto con vna ſpa- F da, enſe transfodit pectus Ouid.

Transfluo is pe.cor.xi xum pr.paſſa, corre da la dal fiume, transfluit flumen.

Transfugio is tum pe.co.gi pro.ſe ne è fuggito ad altro luoco, parte, transfugit.

Transfundo is di ſum penult.produ.lo mette, getta, mita, tramuta da vn vaſo in altro, transfundit.

Tranſgredror eris penul. cor. eſſus producta, è paſſato da la ad altro luoco, parte, tranſgreſſus eſt.

Tranſigó is pe.to.egi actum pr.il fatto ſi finiſce, tratta dentro, res intus tranſigitur Ter. faccio, paſſo quieto queſta eſtate, æſtatem hanc quietus tranſigo Pli.ilquale patteggia,

fa il

A fa il fatto, concordia per li compagni, qui pro ſociis tranſigit Cic.pro Roſ.

Tranſilio is ii peo.cor.itum prod. ſalta da la, da l'altra banda la foſſa,foſſam tranſilit Columel. 7.

Tranſlego is pen.cor.egi ctum pro.tranſcorro,lego oltra li verſi, verſus tranſlego Pla. in Aſin.

Tranſluceo pe.co. es xi pr. luce per mezzo, traluce,tranſlucet Col.5.

Tranſmigro as pe. cõi, aui atum pro.andano ad habitare, mutano habitatione in luoco piu lontano,tranſmigrant Hier.

Tranſmitto is ſi ſſum pe. pro. paſſano preſto nli campi,tranſmittunt campos Ver. mandano da luoco a luoco, da lontano, le arene,arenas tranſmittunt Pli.8.

Tranſpicio is pe.co.xi ctum pr. queſto lo vedeno oltra,di la,hoc tranſpiciunt.

B Tranſuado as pen.cor.aui atum prod.paſſo a guazzo il fiume,tranſuado flumen, mare, & ſimilia.

Tranſueho his pen.co.xi ctum pro.portamo oltra, paſſamo per mare li nimici, hoſtes tranſuehimus Sal.

Tranſuerbero as pe.co.aui atum pr. la beſtia è paſſata da banda a banda con la ſpada, en ſe beſtia tranſuerberatur Ci. Mario.

Tranſuideo es pen.co.di ſum pro.lo vedo da banda a banda,tranſuideo.

Tranſuerſum vnguem,aut digitũ,vide cruci.

Tranſuolo as pe.co.aui atum pro. volano oltra,tranſuolant,ſubito, ſenza interuallo andaſſe a ſcriuere, ad ſcribendum tranſuolarem.Hiero. fugiſſeno a li nemici, ad hoſtes tranſuolarent Plau.in Epidico.

C Tranſumo is pſi ptum pen.prod. lo piglia da altro, tranſumit, l'ha copiato, tranſunto, tranſumpſit.

Tranſuo is ſui pe.co. ſutum pr. molto ben ſe coſie,tranſuitur Col.8.

Tremo is ui pen.co. trema,tremit,ha paura, timore,teme,tremit.

Tremiſco is pe.pro. molto temo,ho timore, paura de la voce,vocem tremiſco.

Tremefacio is pe.cor.eci ctum pr. te faccio tremare,tremefacio te.

Trepide pe.co.eſt aduerbium,vide audacter.

Trepido as penul.corr.aui atum produ. vide thruſillo.

Treſſis homo,vide homo treſſis.

Triarius venit,vide res venit ad Triarios.

Tria nomina,vide habentem. D

Tribuo is bui pe.co. utum pro.facemo molta ſtima del noſtro Capitanio, noſtro nimium imperatori,duci, tribuimus, vide magnifacio, credo.

Tribus verbis rem diſſoluiſti,in molte poche parole hai reſoluto il fatto Hie.

Tributum a mortuo,vide a mortuo.

Tricę,& Apinę,tua ſunt uerba,opera,le tue paroſe,opre ſono coſe vane,da niẽte,di niũ prezzo,fraſche. ¶ Mar.prouerbium natum eſt ab euentu. Nam Tricam,& Apinam oppida fuiſſe quondã Apuliæ a Diomede deleta oſtendit Pli.3.ca.10. Nonius vero tricas impedimenta,& implicationes interpretatur a pilis,quibus inuoluuntur pulli gallinacei, Plau.in Cur.quas mihi tricas narras.

Trinſat auit pe.pr.vide balat.

Trioboli homo,vide homo trioboli. E

Tripudio as pe.co.aui atum pr. vide aduro.

Trito as aui atum pe.pr. peſta minuto il ſale, tritat ſalem.

Trituro as aui atum pe.pro.ſcogna il grano, triturat frumentum.

Tritum literarum homo, vide homo trium literarum Plau.

Triumpho as aui atum.pen.pro.trionfaſſe de li Samniti, de Samnitibus triumpharet Cicero.

Troes fuimus,vide fuimus.

Trudo is di ſum pe.pr.vide fallacia, ſe caccia a ſpenta,per forza di caſa,ex ædibus truditur Plau.

Trucido as aui atum pe.pro.tagliano a pezzi li nimici,inimicos trucidant.

Trunco as aui atum pe.pr.tagliano il capo al nimico,inimicum truncant. F

Trucilat pe.co.auit pr.vide balat.

Trutina iuſtior eſt.è giuſtiſſimo,è inſobornabile. ¶ Sumitur a trutina.

Trutino as pen.cor.aui atum prod. vide ambigo, mox, conſidera, maſtica, eſſamina le parole, trutinat uerba, dicitur & trutinor deponens.

Tua cauſa,vide cauſa tua.

Tubero as pen.co. aui atum pro.queſte roſe ſciolte, diſſegate creſcono nel ſeno, hæ ſolutæ roſæ tuberant in ſinu.

Tuburcinor pen.co.aris atus pro.mangiamo impreſcia,de furacchio il pane, tuburcinamur panem Plaut. in Perſa, Apul. Cato, Titinnius.

Tudiculo as pe. cor. aui atum pro chi meneſtra, caua la carne dal pignatto, nonne mangia, qui carnem tudiculat non ueſcitur Ver.

Tueor itus pe cor. eris pro. uide foueo, oppugno, vede chi parlaua, loquentem tuetur Verg. 4.

Tuor eris pe. cor. tertiæ coniugationis, lo vedo, tuor.

Tueri partes, vide partes non magis.

Tuis te pingam coloribus, te notarò, ſcriuerò, pingerò da naturale, Hie. Pli. ℂ Sumitur à pictoribus faciē hominis ut eſt exprimentibus, aut ab Aeſopica cornicula, quæ ſe coloribus alienis venditauit.

Tum, vide cum, corior.

Tum demum mouet arma, vltimamente moue le arme Verg. 12.

Tumeo es ui penul. cor. la mano gli è infiata, gonfiata per la fatica, labore manus tumet.

B Tumeſco is penul, produ. ſe infia, gonfia, tumeſcit.

Tumulo as pe. cor. aui atum pro. ſe atterra, ſepeliſce, tumulatur.

Tumulum nouercæ, vide fleo.

Tumultuo as pen. cor. aui atum pro. ſono in bisbiglio, perturbatione, tumultuant.

Tunc eſt aduerbium temporis, allhora, noſtram vide grammaticen.

Tunc canent Cygni, cum tacebunt graeculi, allhora parlaranno li dotti, quando taceranno li frappadori, ciarladori, uantadori, chiachieroni. ℂ Cygni comparantur eruditis. Gracculi garrulis, & obſtreperis.

Tundo is tunſi nſum, & tuſum pe. pro. tutudi cor. Tritano, peſtano il ſale, ſalem tundunt, martellano, batteno il ferro, ferrum tundūt, vide eandem.

Tunico as penul. cor. aui atum pro. veſte la

C cammiſa a Giouanne, Ioannem tunicat Var.

Tuo nomine, vide cauſa tua.

Tuo te pede metire, meſurate, fa ſecondo la tua conditione, ſecondo puoi, ſecondo la tua poſſibilità. ℂ Sumitur ab his, qui corporis humani modum pedum numero æſtimāt. iuſta cuiuſq; hominis menſura ſeptem ipſius pedibus conſtat.

Turbæ quid eſt? che romore è queſto?

Turbo as aui atum penul. pro. uide conturbo, nō ſo che ſe è innouato in caſa; neſcio quid domi turbatum eſt Tere. in Eun. ha perturbata, conturbata, poſto ſotto ſopra la caſa, turbauit domum. D

Turbino as pe. cor. aui atum pro. tu giuochi al ſtrumolo, turbinas, è ſtato fatto appontito aguzzo, aguzzato in ponta, turbinatus eſt in mucronem Pli. 37.

Turbulento as aui atum pe. pro. vide peruado, edico.

Turdus ipſe ſibi malum cacat, vide hanc technam.

Turgeo pe. co. es rſi pro. ſe enfia, gonfia, turget.

Turma pe. pro. uide equitatu.

Turifico as pen. cor. aui atum pro. uide thurifico.

Turture loquacior es, troppo ciarladore, frappadore, parabolano, ſquartadore. ℂ Sumitur ab auis Turturis natura, quæ non ore tantum; ſed etiam poſtica corporis parte clamare fertur. & ob id, quod inde vocem edit, mouet. E

Tuſſio pe. cor. is iui irum pro. toſſeno. hanno la toſſe. tuſſiunt Pli. Mar.

Tute hoc intriſti, tibi omne eſt exedendum, tu che l'hai cominciato lo vogli finire, condurte a fine. ℂ Ter. in Phor. ſumitur ab alliato ruſticorum in mortario tuſo.

Tute lepus es, & pulpamentum quæris id eſt quod tu habes, hoc quæris in altero, obſcenius dictum quàm ut uerbis exprimatur. Ter. in Eunu. ferunt Leporem animal utrunque habere ſexum.

Tutò pe. pro. eſt aduerbium, ſecuramente, ſenza periculo.

Tutor aris atus pen. pro. defende la patria, & gli huomini, tutatur patriam & homines. F

Tuum tibi narro ſopnium, queſto che te dico lo ſai meglio di me. ℂ Sumitur à conſulentibus coniectores, id eſt ſopniorum interpretes.

Tirya maria conciret, commoueria, faria gran diſſimi bisbigli. perturbatione. romori periculoſiſſimi. ℂ Affranius Feſtus. ſumitur quòd Pœni tyro oriundi adeo potentes maris fuerunt, ut per hos omnibus mortalibus nauigatio eſſet periculoſa.

Tyrrhena uincula, uide uincula tyrrhena.

Vacillo

A VACILLO as aui atum pe.pro . uide duco Cice. Phi.3. ho recenuto la tua epiſtola non eſſendo bene ſcritte le lettere,tuam accepi epiſtolam uacillantibus litteris Cic.Tyroni, non ſta fermo,uacillat.dicitur & iuſtitia nacillat,& animus Cice.3.de offi.& Iuriſcon.

Vaco as pen.cor.aui atum pro uide incumbo careo,ocium,le caſe ſono uacue,uacante,uacant ædes Plaut. in Caſ. Cæſ. noſtram uide grammaticen.dicitur uaco literis, in literas, & ad literas,id eſt operam do Sene.non uaco ad iſtas ineptias,Ouid. primo de Diuin. uacas animo, id eſt uacuum habes nec alijs occupatum, ſtai con animo ſincero , netto,li-

B bero , corpori uaco. me reggo me gouerno Pli.1.epiſtolarum,mi piacera pigliare in mano la Elegia, elegiam uacabit in manus ſumere,me è licito hn qua hauerlo conceſſo, hactenus induiſiſſe uacat Ver.Sta.7.

Vacuo as pe. cor.aui atum pro.uuota,ſcarrica il grano dal carro, frumento currum uacuat.

Vacuus a um pen. cor.uacuus à culpa,ſenza defetto , colpa Saluſt. in Cat. ſic uacuus à periculo , ſenza pericolo Cice. ſic & de ſimilibus.

Vado is pen.pro.ſine præterito , ſed habet in compoſitione,andano,uadunt.

Vado as pe.cor . aui atum pro.il fiume ſi paſſa a guazzo, flumen uadatur Sol.ha dato la ſecurtà, la piezaria , uadauit,te chiamo a corte,coſtrẽgo che me dia la ſecurtà,te uador.

C Plaut.in Aul.Ouid.

Vado ſum,uide in porto.

Vado nauigo,uide in portu.

Vagit uagiuit pe.pro.uide mico.de infantibus prima correpta eſt Leporum Ouid.at Lepores uagiunt.

Vale pe.cor.uide plaudo.

Valeo es lui penul.cor. noſtram uide grammaticen,ineo, credo, plaudo , arbitror, bene eſt,conijcio,dicitur ualeo ſtomacho.uelocitate,& ſimilibus Pla.in Bach.ualere pancratice dixit pro.eo,quod eſt firma eſſe ualetudine. Nam in Pancratiſtis , id eſt athletis, id eſt omnia potentibus in ludis gymnicis robur corporis potiſſimum ſpectabatur.

Valetudinem infirmam noli uexare, non uolere tormentare la infirmità Cice. Tyroni. D

Valenter pen.pro.eſt aduerbium ,fortemente Apul.4.

Valde eſt aduerbium pe.pro.molto dotto,ualde doctus.

Vallus vitem decepit,ſon ingannato,offeſo da chi me aiutaua ſoſtentaua , regeua,manteneua. ¶Trahitur à uallis,quibus alligatę uites fulciuntur.

Vallo as aui atum penul.pro.ha fortificato la terra de monti , terram uallauit montibus, ha fatto ſteccato in la pianura , uallauit in planitie.

Vanno as aui atum penul.prod.noi diſtruggiamo le coſe tue , & tu cerniui il grano, tua nos uaſtabamus, & frumentum uannabas.

Vaneſco is penul.pro.ſe ſparge,ſi arreduce a niente,uaneſcit,in darno ſene gloria, uaneſcit,ſi eſtima bugiardo, uaneſcit Plin.1.epiſtolarum. E

Vaporo as aui atum penul.produ. getta uapore , calore la terra , terra uaporat Lamp.

Vapulo as pe.cor. aui atum pro.noſtram uide grammaticen,& attrecto.

Varico as penul.corr.aui atum pro . uide diuarico.

Varicus pen.cor.eſt aduerbium,uoi ſtate alla ſquartona,con le coſſe aperte,reſidetis naricus Apul.

Vario as pe.co.aui atum pro.queſto ſe uaria, muta,fa diuerſo,id uariatur.

Vas malum,uide malum uas.

Vaſto as aui atum pe.pr.uide uanno,ſaccheggiano,metteno a ſacco le coſe d'altri,aliena uaſtant Lact.1. F

Vaticinor pen.cor . aris atus pro.indiuinano, prophetezano l'auenire, futurum uaticinantur.

Vatinianum odium, uide odium uatinianum, nouercali.

Vbi penul.cor.eſt aduerbinm,uide moror,inſenſus. noſtram grammaticen , appoto,defraudo.

Vbicunque pe.pro.eſt aduerbium,vide quandocunq;.

Vbiq; imaginum te pingam,te pingerò in tutte imagini.

Vbiq; itineris comitatur,in ogni uiaggio, camino ce accompagna Apul.

A Vbique gentium tuum commendabit nomē, tra ogni gente laudarà il tuo nome.

Vectigal a mortuo, vide a mortuo.

Vecto as aui atum penul prod. quando careggiate, ouer cōtinuamente portate le legna, non me pizzicate, quando vectatis ligna, non me vellicatis.

Vectito as pe.co.adi atum pro.continuamente,frequentemente,portano li fardelli, vectitant ſarcinas,homines.

Vegeto as penul.cor.aui atum produ. la fatica recrea,fortifica, conſerua la carne, la fa longo tempo ſana, labor carnem vegetat Hier.memoriæ vegetandæ gratia dixit Gel. per farle buona memoria.

Veho is pen.corre. xi ctum produ.vide baiulo, noſtram grammaticen, Gellius vehens
B in equo.

Vehens ſalem,vide ſalem vehens.

Vehementius penultima correp. eſt aduerb. vide cito.

Vehementer pen.corr. eſt aduerbium,grandemente.

Velabro olearii,vide compacto.

Vel,vide audeo,noſtram gram.

Vel a mortuo,vide a mortuo.

Vel maxime, vide concedo.

Vel cæco apparet, ſatis eſt, vel cæcus videt, è chiariſſimo, maniſeſtiſſimo, molto manifeſto.

Vel Muſcas metuit præteruolitantes, teme, ha timore, paura de ogni minima, friuola coſa.

Velis, equisq;, con ogni forza, per mare &
C per terra, & eſt potius ad fugiendum, quā ad efficiendum.

Velitor penultima correpta, aris atus pro. che hauete contraſtato, litigato tra uoi? quid inter uos velitati eſtis. ¶ Eſt & re; & verbis contendere, ſumitur ab exemplo velitaris pugnæ,hinc Plaut. in Aulu. vides ne quantum tibi periculum velitatur.Fortuna id eſt, obiectat, & in te iaculatur, te mena, lancia.

Velifico as pe.co.aui atum pr.nauigano; velificant mare.

Velle ſuum cuique eſt,vide traho.

Vellico as penul.corre.aui atum pro.vide vecto,piu coſe reprēdemo;incolpamo,vituperamo in Saluſtio, plura in Saluſtio vellicamus, id eſt criminamur, mordemus, inculpamus Gel.4.

Vello is velli vulſi vulſum penultima producta,ſi carpe, extirpa,vellitur. ha leuato, re- D
moſſo le potte dal galgano, poſtes a cardine vellit.

Velo as penult.correp.aui atum produ. vide reuelo.

Velocem, celerem tardus, claudus aſſequitur, piglia il lepore co'l carro, il zoppo arriua, aggionge il veloce. ¶ Fit quoties viribus corporis eſt imbecillior,ingenū tamen plurimum valet.

Velut, veluti penulti. correpta, ſunt aduerbia ſimilitudinis,dottò come tu,doctus velut tu.

Venio is pen.cor.eni entum pr.venne a queſto luoco,venit iſtuc;veniunt ad manus, vide conſero: ſi veniſſe in mano voſtre il libro, ſi liber veſtris in manibus venerit Hie. venir in arbitrium,deditionē;vide arbitrio, E
vtor,animo,venio ad anſas,vide anſas,venerint vſus,vide magnifice, me recordo queſto fatto, hoc factū in mentē venit:lo conſidera,l'intēde in mentē venit, gli arbori creſcono,arbores veniunt Ver.1.&.2.Geor. & eſt de arboribus,& vitibus, & ſimilibus:literæ veniunt.i.portantur, ſi porrano Oui. in epi. a rapta Briſeide venit & ab Iaſone litera venit Cic.ad Brutum literæ veniāt meæ:

Ventito as pe.cor.aui atum pr.continuamente, frequentemente veniua a la bottega, in officinam ventitabat Pli.

Venereum iuſiurandum non punitur, giuramento de innamorato non ſi puniſce, è ſenza pene.

Veneri ſuem immolauit, gli ha dato, offerto preſente,che non ha aggrado, accetto,non F
le attalenta. ¶ Sus eſt inuiſus Veneri ob Adonidem Veneris amaſium ab apro interfectum.

Ventilo as pen.cor.aui atum prod. ventila il grano,ventilat frumentum, meno li ducari per la mano,aureos manu ventilo Apule.ſe fa vento, ventilat.

Venundo as pe.pr.edi atum co. vide redimo.

Venor aris atus pe pr.andano a caccia, venātur,vide canibus inuitis.

Veneranter pe.pr.eſt aduerbium,pigliato cō gran reuerentia,veneranter acceptus.

Veneror pen. cor. aris atus pro.honora dio, veneratur deum.

Venuſto as aui atum pen.producta, vide deuenuſto.

Ventus

A Ventus ſurgens proſequitur,vide proſequor.
Vento loqueris,vide littori.
Ventis tradam, me diſmenticarò, ſcordarò Horat. in Odis.
Verba pro. farina,vide farinam.
Verba compoſita,uide compono.
Verba facio,vide deinceps.
Verbero as pe.co.aui atum pro. batte li ſerui, ſeruos verberat.
Verbigero as pen.cor.aui atum pro.ſe è ſtato parlato,ragionato intra de noi,inter nos verbigeratum eſt Apul.
Verba mihi dederunt, me hanno ingannato, gabato,delegiato;dato parole.
Verba ad rem conferet,ti farà quello che dice Teren.
Verbum verbo reſponde,reſponde parola per parola.

B Verbis inuerſis,vide alloquor.
Verbum quod emiſſum,vide emitto.
Vereor itus pe.cor.eris pro.vide ſuſpicio.
Verecundor aris atus penul. pro. ſe vergogna de la pratica, conſuetudine, verecundatur.
Vermiculor pe. cor.aris atus pro. la carne fa vermi,caro vermiculatur Plin.
Vermino as pe.cor.aui atum pro.tuoi figliuoli hanno i vermi,tui liberi verminãt Celſus.
Verno as aui atum pe. pro. quando il campo ſta fiorito gli vccelli cantano;vernano,quãdo ager vernat aues vernant Pla.mètre metteua li peli in barba, Dum ſibi vernarent tenera lanugine malæ Mart.con le perle ſplendente, che ſplendeano,gemmis vernantibus Ambro.fioriſcono, eſcono li gigli,vernãt Lilia Col. & de Apibus cum vernant & exundant nouis fœtibus Idem.

C Verro rris rri rſum pe.pro.ſcopano, nettano, purgano lo aſtrico, verrunt pauimentum, voltano ſotto ſopra li mari,verrunt æquora.
Verſuram facio,uide facio.
Verſuram ſoluit,è liberato,expedito, ſuiluppato,ſbrogliato da queſti mali preſenti Ter. in Phor.Cic.ad Att.
Verto is ti rſum pe.pro.vide ſico, translata de latino in græco, ex latino in græcum uertit, verto ſolum,vide peto, verto terga vide do. verto male, vide beneuerto, uertunt vela, fanno il earo, id eſt mutant vela, metaphoricè, mutano propoſito, parere, ſententia. ¶ Sumitur à nauigantibus qui curſus errorem verſis velis corrigunt,vertere bene, vide bene verto.
Vertice ad calcem,vide à vertice.

D Vertigo capitis,vide capitis vertigo.
Verſo as aui atum pen.pro.continuamente, frequentemente, voltano, girano li libri,libros verſant.
Verſor aris atus penul.pro.continuamente vi ſtanno,dimorano,verſantur Cice.
Vero as aui atum pe.pro.dicono la verità, verant Gel. repreſentano la verità co'l verſo, carmine verant Sidonius.
Verò pe.pro.certamente il dicono,dicunt verò,& in ſecundo ponitur loco, ma tu,tu verò,noſtram vide grammaticen.
Verum,rectum,vide autumo.
Veſcor pe.pro. eris cor.vide tudiculo, & noſtram grammaticen.
Veſpa obſtrepit Cicadæ,un minimo,da poco da impaccio, moleſta ad un ſuo megliore, ſuperiore, ouero contraſta, ha da dire con un ſuo maggiore, ſuperiore ¶ Veſpa eſt inferior,& minor, Cicada maior, ſuperiorq;

E Veſpa ſe.g.pe.cor.vide luſito.
Veſperat pe.cor.ſi fa ſera Gel.
Veſperaſcit pe.pro. Liu.
Veſtis virum facit,veſti giuppone che pare un barone,il veſtire orna,fa l'huomo.
Veſtigiis inquiro,vide inquiro.
Veſtigo as aui atum pen.pro. diligentemente cerca,inquire,inueſtiga il patre, & il fatto, patrem,& rem veſtigat.
Veſtio tii pe.cor. iui itum pro.non tantum ad homines refertur,ſed etiam ad oculos Cice. de natu. Deorum, ad arbores Col.5.& domos Hie. per veſtire.

F Veſtra eſt libido,vide ancoras.
Vetuſteſco is pen.pro.li vini ſi fanno uecchi, vina vetuſteſcunt Col.1.refertur ad quæ vetuſtate deteriora fiunt vt Nigidius ſicut vetereſcere quæ meliora, licet poſterius non ſemper in melius referatur vt patet ex Co.7.
Vetereſco is pe.pro.eſt vetuſteſco.
Veto as ui itum pe.cor. lo veto, prohibiſco, veto.
Vexo as aui atum pe.pro.vide ſolicito.
Viam facit,ci fa la via,ſtrada.
Viam munir,vide inueſtigo.
Viaticum quærere, vide quæro.
Viaticor pen.cor.aris atus pro. ſpendo li dinari del viaggio, viaticor Plaut.in Me nec
Vibriſſo as aui atum penul. prod.vide exuibraſſo.

A Vibro as aui atum pe.pro.la zitella, fanteſca, mena,moue , friccia i lombi pian piano, ſenſim vibrat ancilla lumbos.

Vicatim eſt aduerbium pe.pro. vide erigo .

Vice pe.cor.vide bis,par pari,in ſcambio noſtro, eſſo proprio ha fatto vendetta contra di ſe,noſtram vicem ipſe ſeſe vultus eſt, alcuno farà uendetta in ſcambio noſtro contra de Cæſare,uicem noſtram aliquis Cęſarem vlciſcetur.

Viciſſim pe.pro.eſt aduerbium, vide alternis, diremo la volta noſtra , vieiſſim dicemus, mo,hora dice l'uno,mo l'altro, viciſſim dicunt,fanno a ſcarica barrile,volta ſopra volta , agunt viciſſim Iuue. da l'altra banda me ha amato con opinione,me viciſſim opinione dilexit Cic. in Lælio.

B Viciſſitudo omnium rerum, vide omnium rerum .

Victimo as pe.cor. aui atum , pro. ſacrificano l'agno a Dio,agnum Deo victimant.

Victito as pe.cor.aui atum pro: uiueno, campano de latte,latte victitant.

Video es pe.cor.di ſum pro. noſtrã uide grammaticen, proueedo al fatto mio, mihi video Ter.in Phor.

Videlicet pe.cor.eſt aduerbium,noſtram vide grammaticen, certamente.

Vigeo es gui pe.cor.ſtette in proſperità, felicità,in ſuo vigore , viguit .

Vigilo as pen.cor . aui atum pro . ueglia , ſta vigilante , diligentemente , ode , vigilat Iucena .

C Villicor pe.cor.aris atus pro.ſta alla villa, poſſeſſione,podere , villicatur Teren . in Ecyr. dicitur & villico as pen. corre.in eadem ſignificatione, ſon gouernatore alla villa,villicor Pomp.

Vileo es ui pe.cor.è vile,vilet.

Vileſco is pe.pro.ſe fa vile,vileſcit.

Vilito as pe.cor.aui atum pro. li vitii te fanno vile,vitia te vilitant Turpili .

Vinco is vici ctum,pe.pro.uinco,ſupero il nimico,hoſtem vinco,vide affluo.

Vincio pen.corre . is xi nctum pro . legano li arbori, & le coſſe , arbores , & ſuras uinciunt .

Vincula tyrrhena ſubeo, per forza, a diſpetto mio piglio queſte facende , ſono conſtretto pigliare queſte facende. ¶ Trahitur a vinculis , quibus Tyrrheni captiuos vinciebant grauibus,& moleſtis.

Vinculum Vulcanium, vide cordiano nodo, Gordiano legendum eſt. D

Vindico as pe.cor.aui atum pro . uide ſgueriter,non voglia parere liberarla , defenderla da tutti i vitii, ne ab omnibus eam vitiis videar vindicare Cice.in Cato. fa libera la patria, patriam vindicat Cice. Sal. vindicatum fuit in noxios ait,puniuit,l'ha punito, caſtigato,ſe'l tira a ſe il coſtume della natura,naturæ mos vindicat Ci.in Horten.li lati ſi defendeno con le verghe , & fronde dal ſole, latera virgis , & fronde uindicantur à Sole Var.de re ruſti. Col.

Vindemio as penul.corre.aui atum pro.uendegnano, vindemiano la vua , vuam vindemiant .

Vineta propria cædis, vide cædis propria vineta .

Vimine ægeum nauigo , vide ægeum te nauigare . E

Vino vendibili hædera ſuſpenſa , vide hædera ſuſpenſa .

Violenter penul.pro.eſt aduerbium, violenter extracta , tirata per forza , viua forza Apul.4.

Violo as penul. cor.aui atum pro.uiolo , faccio forza , sforzo tua ſorella, tuam uiolo ſororem.

Vireo es ui pen.cor.l'arboro è verde,viret arbor fronde .

Vireſco is pe.pro.ſi fa verde,vireſcit niue.

Viriliter pen. cor.eſt aduerbium, vide audacter .

Virido as penul.cor.aui atum pro. l'acqua fa uerde gli arbori , aqua viridat arbores Plin.

Viritim pen.pro.eſt aduerbium,ha dato per ogni huomo, ouero huomo per huomo un ducato . viritim vnum dedit aureum Curti. F

Vis illata,vide illata mihi.

Vis Herculea,vide fatum.

Viſo is penul.pro.ando a vedere Roma,& gli amici, uiſo Romam & amicos Cice. ponitur pro primitiuo,voglio vedere il fatto,volo viſere factum Teren. ſic cauſa, gratia , ſtudio viſendi , id eſt videndi , è biſogno uederlo, opus eſt viſo,vide decauleſco occaſu.

Viſito as pe.cor.aui atum pro.ſpeſſe volte ho viſto tuo patre, tuum viſitaui patrem Plaut. in Cur.

Vita mortem commuto, vide commutauit.

Vita migrat,vide commutauit.

Vita talis vide oratio.

A Vitello nihil,vide nihil de vitello.
Vitiis imbutus,vide imbutus.
Vitium omnibus innatum,vide id vitium.
Vitiligo as pe.cor.aui atum pro.ſo, che molti reprenderanno la tua fatica, ſcio fore multos, qui tuam uitiligabunt operam Plin.in primo.
Vitio as penul. corre. aui atum pro.ſuergina la mogliere,vxorem vitiat Ter. Plau.in Aul. ſe corromperà l'aere,aer vitiabitur Lact.7. vituperarà, vitiabit Perſ. allordato tutti dui gli occhi, vtroq; oculo vitiatus Apul.
Vitio dare noſtram vide grammaticen in verbo Do.
Vitioſa nuce tuam non emam vitam, non pur'un minimo prezzo comprarò la tua vita. ¶ Plau.ſumitur à nuce, quæ minimi eſt pretii.
B Vitiſcit pe.pro.accioche non faccia vite in la ſumità della radice, ne in ſumma radice uitiſcat Col.3.
Vito as aui atum pe.pro.vito,fuggo li ricchi. opulentos vito.
Vitulum ſubſtulit,vide qui vitulum.
Vitupero as pe.cor. aui atum pro. uituperano il fatto, factum uituperant Teren.in And.
Viuo is xi ctum pe.pro.viue, campa,ma non ſguazza, triompha, uiuit non viuit Catul. Cic.vide ex tempore viuo, meſſe tenus,uiuo in diem, viuo,campo alla giornata. Cice. viuo muſicæ, viuo ſenza penſiero, con piacer mio, faccio vna vita ocioſa Plau. ¶ Sumuntur a muſicis ocioſe viuentibus, & nihil curantibus, uiuit vltra penſum, fuſum,campa, viue oltra il tempo deputato, determinato.
C Viuum reſeco, vide ad viuum.
Vix eſt aduerbium, noſtram vide grammaticen,& collectanea,aſto compos,vix tandem legi literas, dopo molto tempo a mala pena letti le letere Cic.
Vlcero as pen.cor.aui atum pro.fa poſtema, ſe appoſtema,fa marcia, vlcerat.
Vlciſcor vltus pe.pro.eris cor.vide uice, vlciſcor iniuriam,faccio vendetta della ingiuria Quint. ulciſcor de te, uindictam contra te facio Terenti. iuſte punio te in vindictam Teren.
Vlcus tango,vide tango.
Vltime affectus,vide affectus.
Vltimo pe.cor.eſt aduerbium,vide bis.
Vltima uice,vide bis.

Vltra penul.pro.eſt præpoſitio,noſtram vide grammaticen. D
Vltra catalogum viuit,campa, viue in infinito, molto tempo, non ſe ſa il ſuo viuere,uiue piu de Matuſalem. ¶ Dicitur de his, qui vltra numerum annorum viuunt.
Vltra linum nihil fit. ſenza ordinatione, volontà, diſpoſitione de Dio niente ſe fa. ¶ Sumitur a filo trium Parcarum.
Vltra penſum fuſum,video viuo.
Vltra res, vel ſupra fortunas Callicratis habet,è molto ricco. ¶ Ferunt quendam fuiſſe Callicratem reliquos ciues opibus longe præſtantem. poteſt habere quoq; hoc vulgare,ſono grandiſſime compoſitione, eſſattione de dinari, Ait enim Ariſt.in Athenienſium republica fuiſſe Callicratem è iudicum ordine,qui iudiciarias exactiones ſupra modum auxit.
Vltro pen.pro.eſt aduerbium, vide citro, da noi medeſmi,non recercati, adomandati, di noſtra volontà il facemo, vltro facimus, ne hauemo miſericordia, compaſſione oltra di quello,che ci pregaua, miſereſcimus vltro, ſe Dio ci vuol far del bene ſa la caſa,ce è uenuto quello che mai ce penſammo, ultro Deus ſuppeditat,ſubiicit bona, vide accido. B
Vltro,citroq;,uide diſcurro, eſſendoci rebattute, ragionate molte parole da qua, & la, multis verbis vltro, citroq; habitis, ſic dicitur quoq; vltro citroq; agitata cauſa eſt.
Vlulat pe.cor.vide balat.
Vlyſſeum commentum, vide commentum fuit.
Vlyſſea peregrinatio, prego Dio che li nimici miei poſſano hauere,trouare, accaſcare, in queſto andare ſperſo coſſi pericoloſo,noſtri in hanc incidant inimici Vlyſſeam peregrinationem. ¶ Vlyſſes enim diruta Troia decennium iuit peregre. F
Vlyſſis remigium euito,fugito,euito gli huomini uoluttuoſi, dati a' piaceri. ¶ Horat.in Ser. Socii nanque Vlyſſis à Circes voluptate,& lotophagis diſcedere nequibant.
Vmbram metuit hodie quiſque ſuam, hogi è un tempo che l'huomo ha paura di ſe medeſimo,teme ſe medeſmo. ¶ Fit cum pueriliter timemus, ubi nihil omnino periculi ſit.
Vmbro as aui atum pe.pro.li arbori ci fanno ombra, ci copreno d'ombra, arbor umbrat nobis,ſed potius inumbrat.

A Vnà pe.pro.eſt aduerbium è venuto inſieme, vnà venit. parte ha laudato quello che faccio & parte ha ſtimato neſſuno doverſi prepounere a me, vnà id quod facio probauit, & unà neminem mihi præponendum exiſtimauit Cic.

Vnà cum ipſo caniſtro cœnauit, ſe ha mangiato, deuorato ogni coſa, quanto haueua auanti, quanto fu portato in menſa, in tauola. ℂ Cœnæ ferebantur antiquitus caniſtris.

Vnà cum caniſtro rapuit, ſe ha pigliato il preſente, & ogni coſa.

Vnà cum ipſis manipulis perierunt, ogni coſa è perſo, perduto. non ci è reſtato niente. ℂ Natum eſt à ruſticis, cum ne gluma quidem ſit reliqua.

B Vna domus non alit duos canes, non ponno ſtare due ſorci in un pertugio, bugio, ouer due piedi in vna ſcarpa, ouer due ſignori, patroni in vna caſa.

Vna vice, vide bis.

Vncat auit pe.pro. uide balat.

Vndas numeras, mai ne troui; metti fine. ℂ Vndæ nunquam numerari poſſunt.

Vndatim pe.pro. eſt aduerbium, uengono ad ondate, a modo, ſimilitudine de onde, vndatim veniunt, vide fluo.

Vndo as aui atum pe.pro. fa onde, vndat.

Vngo is xi ctum pe.pro. onge il petto, pectus vngit.

Vngues demorſos, vide cedro digna.

Vnguem latum, vide cruci diſcipulum.

Vnguem medium oſtendo, vide aufugio.

C Vnguem factus, vide ad vnguem eſt factus.

Vnguiculis pe.cor. vide à teneris.

Vnica filia duos, geminos parat generos, de vna figlia ne fa dui generi.

Vnico digito ſcalpit caput, idem eſt, quod ſummo digito.

Vno (vt aiunt) digiculo repellam, facilmente, ſenza fatica lo refutarò Hie.

Vnio is pe.cor. is iui itum pro. uniſce lo eſſercito, exercitum unit.

Vno faſce complecteremur, in una fatica inſieme con li altri faceſſimo Plin. ℂ Sumitur ab his, qui res multas ſimul colligunt, quo commodius geſtari queant.

Vno ore affirmabunt, con uno conſenſo, uoluntà lo affermaranno Sen. Cic. Ter.

Vno tenore fluit oratio, è un parlare continuo, ſeguito, ordinato per ordine Cice. de Orat. perfecto. D

Vnquam pe.pr. eſt aduerbium. per alcun tempo lo farà, vnquam faciet.

Vnum miſerere, uide bis.

Vnum credo, vide bis.

Vnum ſalue regina, vide bis.

Vocaliter pe.cor. eſt aduerbium. vide modico ſecus.

Vocito as pe.cor. aui atum pro. continuamente, frequentemente chiama la ſerua, ſeruam vocitat.

Voco as pe.cor. aui atum pro. chiama il patre, patrem vocat, ſi nominano Dio la natura, ſi Deum naturam vocant Lactan. 3. inuità, con uita li poueri, pauperes uocat, uide auras prodo.

Volantia ſectaris, pigli l'Orſo uolando, ouero pigli li uccelli, che uolano. ℂ Eſt loqui de vehementer obſcuris Ariſt. vide aues quæris. E

Volito as pe.cor. aui atum pro. continuamente, frequentemente volano per ſopra l'acqua, volitant ſuper aquas, diſcorreno per lo foro, per forum volitant Cic.

Volo as pen.cor. aui atum pro. l'uccello uola, auis volat, dicitur etiam nauis, fama volat, anda, uà impreſcia.

Volo pe.cor. uis vult pro. voglio queſto, hoc volo, uide nunquid aliud.

Voluptas trahit quemq;, vide traho.

Voluo is ui utum pen.pro. volto giro il capo, voluo caput, lapidem, & ſimilia.

Voluto as aui atum pen pro. ſpeſſe volte il giro, uolto, uoluto, diligentemente, molto bene lo penſo, id mecū mente, animo voluto.

Vomo is ui itum pen.cor. uomita il cibo, uomit cibum. F

Voro as pe.cor. aui atum pro. deuora ogni coſa, cuncta uorat Mart.

Voti compos, vide compos.

Voueo pen.cor. es ui otum pro. fa uoto, promette per uoto a Dio una chieſa, unum uouet Deo templum.

Voto as aui atum pe.pro. continuamente, frequentemente fa uoto, uotat.

Votito as pe.cor. aui atum pro. idem eſt, quod uoto.

Vrbanatim pe. pro. uide ruſticatim.

Vro is uſſi uſtum pen.pro. il fuoco, & il freddo ardeno, abbruſciano li huomini, & arbori, ignis, & frigus urit homines, & arbores.

Vrgeo pe.cor. ſi pro. lo preme, urget.

Vrinor aris atus penul.prod. le rane nuotano ſott'ac-

A ſott'acqua, ranæ ſub aqua urinantur Pli. 11. dicitur & urino Col. 9. quibus urinare poſſiut aues.

Vrſam uideo parientem, come ſei charo, raro a uedere, ouero chi te uede, ueda paſca, ouero ſono molti di che non te uedo. ❡ Qua pariente nihil rarius uident homines.

Vſpiam pe. cor. eſt aduerbium, in queſti luochi, in alcun luoco te haueſſe da uedere, in iſtis locis uſpiam uiſurus eſſet Cic. Attico.

Vſq; pen. pro. eſt præpoſitio, uide duco, garriet, & noſtram grammaticen.

Vſq; dum per me licuerit, per fin' doue, ouer fin'in tanto che Ci. in. Ver. Catul.

Vſq; quaq; ſapere oportet, è biſogno ſempre in ogni luoco, ouer tempo ſapere Pli. 1. epiſtolarum Col. uide reuideo.

B Vſq; ad rauim poſcimus, lo adimandamo finche ne arrocamo, affocamo, perdemo la uoce gridando. ❡ Plau. in Aul. rauis eſt raucedo.

Vitulo as pen. cor. aui atum pro. uide decenter.

Vſurpo as aui atum pe. pro. uide abſcio, continuamente lo faceua, adduceua in uſo, frequenter uſurpabat.

Vſus eſt mihi, uide conſuetudo.

Vſus uenerit, uide magnifico, dicitur, & uſus euenit, eſt quod frequentius accidit.

Vt, uide circunuentus, euado, defodio, dedi librum, ut legeres, te ho dato il libro, accioche, per queſta cauſa che lo il legeſſi, ut perii, come, in che modo fui morto, ut eſt ad dicendum paratus, ſecondo che è in ordine

C a dire, ut noſtrę fortunę procedunt, quanto le noſtre ricchezze procedeno, ut illuc periculum ingens ſit, quantunque ſia gran pericolo, hic dies mihi ut ſatis ſit uereor, dubito che queſto di non me baſti, molto uolontieri, ut libenter Cic. de Diuina. 1.

Vt hæc facta ſunt, come ſi uoglia ſiano fatte queſte coſe Ter.

Vtcunq; factum ſit, in qualunche modo ſia ſtato fatto Pli 1. epiſtola.

Vt in uelabro olearii, uide compacto.

Vt ſementem feceris, ita & metes, come ſeminarai, coſſi recoglierai Cic.

Vti. pe. cor. uide deplumo.

Vtinam pe. co. eſt aduerbium, uide aberunco, & noſtram grammaticen.

Vt puta pe. cor. eſt aduerbium, come.

Vt pote pe. cor. come.

Vt primum, uide inſenſus. D

Vtor uſus pen. pro. eris cor. uide conſuetudo, fere, abutor, arbitrio, familiariſſime.

Vtere cura, plauſtris tuis, aſinoſq; ne curaueris, uel de aſinis nihil laboraueris, gouernà bene le coſe tue, & laſſarai quelle de altri. ❡ Sumitur ab his, quibus plauſtrum eſt domi, nihil neceſſe habent de portandis oneribus aſinos aliunde conducere.

Vtranque paginam fortuna facit, la fortuna ci fa del bene & del male ❡ Pli. n. 2. capite. 7. ſumitur a codicillis rationalibus duas habentibus paginas, alteram, quę indicat datum, alteram quę acceptum oſtendit ſic fortuna boni, & mali in rebus humanis utranque facit paginam.

Vtrem mergis uento plenum, ci perdi le fatiche inuano, non ci fai niente, profitto, utilità, predichi al uento, deſerto. ❡ Competit ei, qui fruſtra conatur inemendabilem caſtigare, quòd inflatus uter, quantumuis immergas, rurſum emicat, emergitq;. E

Vulcanium uinculum, uide Cordiano.

Vulgaris commendatio, uide cōmendatione.

Vulgo as aui atum pe. pro. diuolgo, publico, manifeſto la legge, uolontà, & gli huomini, legem, uoluntatem, & homines uulgo.

Vulgo pe. pro. eſt aduerbium, di paſſo in paſſo lo dicono, & muoiono, uulgo dicunt, & moriuntur.

Vulnero as pen. cor. aui atum pro. ha ferito il nimico, & anſiato, dato angoſcia all'animo de li ſuoi, inimicum uulnerauit, & ſuorum animum Pli.

Vulpes non iterum capitur laqueo, un prudente, ſauio, aſtuto, non ci caſca, non ſe ci fa incappare, acchiapare un'alta uolta. F

❡ Vulpes ponitur pro aſtuto, ſapiente, prudente, uide annoſa.

Vulpes non capitur, corrumpitur muneribus, un aſtuto, ſauio, prudente non ſe ſoborna, corrompe per preſenti, uide capit obliuio.

Vultuoſe pen. pro. eſt aduerbium, ha reſpoſto ſcorrocciato, perturbato con una gronda, ritroſia, ſuperbia, ritroſamente, con indignatione, uultuoſe reſpondit.

Zaleuci

A ZALEVCI lex, è vna legge, bando, ordinatione molto aſpera, crudele. ℂ Zaleucus leges tulit acerbiores Locrenſibus.

Zinzilulat pe.co.auit prō. vide balat.

Zoilus meos non ſubeat lares, il maledico non entri in mia caſa. ℂ Zoilus vt Vitruuius 7. libros in Homerũ compoſuit, quos Alexandriæ recitauit Ptolomeo, cui nullum dedit reſponſum, quòd tantum criminabatur poetam, mox in egeſtatem compulſus regem adiit rogans, vt aliquid ſibi dari iuberet, tum reſpondit rex. Homerus, qui ante annos mille deceſſerit, æuo perpetuo tot hominum milia nutrit, & tu, qui meliori te ingenio profiteris unum alere nequis? qui parricidij accuſatus cruci D fuit affixus, de quo Oui. 1. de remedio ingenium magni liuor detractat Homeri. Quiſquis es ex illo Zoile nomen habes, hic cum eſſet Homero maſtix vocabatur, id eſt Homeri maſtix, id eſt flagellum, inde fluxit, vt omnes huiuſmodi doctorum virorum calumniatores Homeromaſtigas per G, non per C appellemus Plin. ut obiter caueam iſtos Homeromaſtigas. Maſtix maſtigos nõ maſticos facit in genitiuo.

Zonam perdidit, non ha un torneſe, bagattino, cauallucio, ſta sbriſcio. ℂ Sumitur a militibus, qui quicquid habent, in Zona ſecum portant.

F I N I S.

TAVOLA DI TVTTI I DETTI VOLGARI CONTENVTI NELLA PRESENTE OPERA, ET PER *maggiore commodità ridotta per ordine di alfabeto.*

TAVOLA.

ABAIA intorno 71.a
A buono intenditore poche parole 33.a
A faccia, a faccia. 39.a
A guerra finita. 40.a
A mala pena ſtanno in piede. 50 f
A mio modo, a noſtro modo, ſecódo che uolemo, che deſideramo. 40.c
A mitigare i caldi molto mi uagliono, ponno, giouano li riui. 23.e
A niuno huomo te raſſomeglio 22.c
A tal ſanto tal'offerta, tal patrone tal ſeruo. 33.b
Abaſſa il ramo 29.d
Abaſſa il parlare adeſſo che ci ſon uenuto in mezzo 59.e
Abaſſa di prezzo, auiliſce di prezzo 31.a
Accoſtarſi, auuicinarſi. 23.e
Accuſa occultamẽte il nimico 28.f
Accuſare fraudolentemente 27.c
Abondantemente apparecchiamo il conuito. 73.b
Abruſia, adole. 5.e
Abundantemente te cõuito 74.a
Abundantemẽte mette in ordine la menſa. 9.a
Abunda de parole. 92.f
Abundantemẽte ha letto 27.b
Abundantemente mette la menſa 9.a
Abundano de ogni bene. 20.b
Adacquo il vino & dotti a beuere 34.a
Acquiſta pace 22.e
Accetto le parole. 11.f
Appianano le tauole. 30.c
Accioche ſagittaſſe ne l'ochio l'immaculati. 91.a
Accio che non ottenghi per forza alcuna coſa contra la equità. 25.c
Accio non te voglia tardare che te apparecchiaui dire 30.d
Accioche il ferro ſalta in diuerſi modi. 34.f
Accreſco la mia robba laſſata da li mei anteceſſori 76.e
Accio che il triſto non facciamo pegiore. 76.e
Accio che per cauſa finta reteneſſe lo exercitio 76.g
Accioche poſſa pronunciare lo argumento, 77.f
Accioche niun vitio entri dentro 57.b
Accócio le coſe da portarſi da noi 22.a
Ad alta uoce ch'ognuno me ſenta te laudo, & non te vitupero. 12.e
Ad alta uoce l'addomando 54.f
Ad alta voce chiama la mogliere 41.e
Adaſo adaſo. 95.a
A bon tempo & luoco lo hai fatto 21.d
A chi ſecuramente lo poſſo fidare 87.c
Ache te auãte de la tua bellezza 52.a
A che prepoſito dice queſte parole 88.d
Adeſcano li ucelli co'l pane. 72.e
Adeſſo, mò è neceſſario. 52.c
Adeſſo 53.b
Adeſſo è neceſſario. 52.c
Adeſſo uerrà. 52.e
Adeſſo lo farrò. 54.e
Adeſſo è leuata corte. 72.f
A gatto uecchio ſorce tenerello 93.f
Aſe ſe io piglio queſto partito piu ci perdo che non ci guadagno. 15.f
Aiuta ali foraſtieri & deſprezza li ſuoi. 46.e
Agghiacciati. 11.e
A loco & tempo ſo gettare dinari 52.f
A luoco che tene puo uenire male 6.c
Alcuna uolta 10.d
Al quale ſi attribuiſce, da il primo luoco. 28.f
Altramente ha fatto. 10.c
Altramente, altro modo 10.d
Altro è il prezzo della uertù, & altro della uoluttà 10 c
Altre volte 10.d
Alzano, eſtolleno, magnificano la uertù de l'animo 45.d
Alzo, ſtendo 25.f
Alzò in alto, leuò in alto 39.a
A l'ultimo me ne auidi che tenea il ſerpe dentro la manica. 47.c
A mala pena ouero con difficultà ſto in piedi. 14.b
A mala pena te eri partito hieri 21.e
A mala pena ſoſtengo, comporto l'aere del cielo & del luoco. 17.d
A maieſtrarò ſecondo uedo 5.b
A me mancano li dinari 19.d
A me non diſpiace. 11.f
A noi non conuiene far pazzie 24.e
Ad ogni huomo pare che faccia il deuere appreſſo di te. 39.b
Ad ogni tempo io magnio ſpeſſo 40.a
Ad ogni ſanto uiene la ſua feſta 73.e
Adomandano li oraculi 92.c
Adomandaua il coltello 90 e
Adottare, pigliare per figlio 5.e
A poco a poco andare. 95.c
A queſto niente ſe puo aggiongere ne mancare 28.a
A te ſolo dedica li ſuoi anni 32.b
A queſto fatto non ſolamente ci ſon ſtato preſente

preſente ma anco uno de li principali 59.d
A ſollazo, per qua. 11.e
Ad un tempo hano fatto queſto 75.b
Auertiue 11.b
Affardellamo li panni per andare a la fera. 92.b
Affe ſe io piglio queſto partito piu ci perdo che non ci guadagno. 15.f
Affligere conficere macerare 9.f
Affermo eſſere fatto. 16.e
Affaticare in uano. 93.f
Affocar ſuo nimico. 11.b
Agliommarano il filo. 49.e
Aiutamolo con fatti & non con parole. 88.d
Alla bona hora, ouero ua con Dio. 15.c
Alla impreſſa l'ha portato 88.b
Alla improuiſta è uenuto 53.c
Alla mala hora 15.c
Alla mula che deſidera il coito da la braſſica cruda 39.f.
Alla naſcoſta 11.b
Alla naſcoſta di tuo patre l'ho fatto 20.e
Alla non penſata l'ha fatto 56.b
Alla ſprouiſta incomēza la lettione. 52.c
Alla ſprouiſta reſponde 43.f
Alcuna fiata ſi farà piu preſto 20.f
Alcuna uolta lo fa. 88.c
Alcuna uolta piu tardo 10.f
Alcuni ſeminano, & alcuni altri recoglieranno 10.b
Alcuni ſtentano ouero ſi affaticano & altri goderanno 10.b
Alcuni in una caſa de minimo prezo pigliano una grande ouero infinita ouero immenſa fatica 13.d
Alcuni recoglierāno li frutti 10.b
Alcuni ſe affaticano, & altri goderanno. 16.b
Alcuni ſtentano 10.c
Alcuni ſguazaranno. 10.c
Alcuni triomfaranno a piacere 10.d
Alcuni peccati ſe deueno perdonare alcuni nò. 23.c
Alcuni in una coſa friuola 13.d
Alle coſtate, & nō allo animo ce fatto il callo. 18.c
Alli ditti le altre coſe ſono conforme 89.d
Al marito che uiene. 6.e
Almeno hai poſſuto dire una parola per me. 91.d
Alquale tu fai carezze. 74.d
Al triſto falli peggio. 73.a
Almal punto ſei uenuto qua & io me ſon partito a bon punto, ouer hora 15.d
Altra uolta 10.f
Altramente 10.f
Altramente ouer altro modo giudicaua 10.f
Altra uolta lo diro. 10.f
Altro deſiderano 11.d
Altri ſtenta ouer ſe affatica, & eſſo ſe arripoſa, ſollazza. 17.c
Altro modo giudicaua. 10.f
Alzeria ouer leuaria sù a farte honore ſe non me haueſſi priuato del mio bene 14.b
Allegri ſubito ſono morti in tutto 22.e
Allegri traſeno auanti. 74.f
Allhora nāto inſieme il tumulto 25.f
Allordano li panni. 46.f
Alloſengare 6.a
Alluma il fuoco 54.c
Ammazza li ſuoi nimici 73.e
Ammazzamo in tutto. 97.b
Ame è biſogno ſaper queſto 92.c
Amicheuolmēte me ha reccuto 45.c
Amore ch'è dētro. 11.d
Anco piu 11.a
Ancora non hai la uittoria 12.b
Ancora non hai ottenuto quella che uuoi. & te ne uanti ouer glori 12.b
Ancora haueua audatia ouero animo disfidarme 15.e
Ancora lo giudichi. 88.c
Ancora ha animo. 15.e
Ancora ha ardire disfidarme 15.e
Ancora ce ho ſperanza & percio ce ſpendo. 53.e
Ande alla bum'hora. 16.c
Andato in caſa 23.d
A negato in tutto, ſommerſo in tutto 30.e
Anticipare 12.c
Andamo per le ſylue. 91.d
Anda alla forca atteſo che nō uuoi altro che piaiti 54.e
Anda a cercare frumento. 48.a
Anda piano & con fatiga per piazza 77.f
Anda col uetre per terra 6.b
Anda con Dio 15.c
Andamo a paſſo a paſſo 49.d
Andamo correndo alla citta. 46.b
Andano 29.f
Andano per acqua. 13.c
Andano per la decima & ci laſciano il ſacco. 18.d
Andano diſperſi intorno 72.e
Andano nauigando a remi 88.f
Andano porta per porta. 74.f
Andano diſperſi per lo mondo 78.a
Andano, uanno per acqua 13.c
Andano regione per regione 88.a
Andando il ſole in occidēte il mare creſce. 56.b
Andare a loco che non te ne può uenir bene. 6.b
Andateuene acciò non me ſiate impedimento ouer impaccio 11.f.
Andare diſperſo 76 f
Andare per queſta uia. 60.b
Andare a luoco che nō te piacerà 6.b
Andaua ſuſo; & giuſo de la caſa 21.b
Andauano all'ultimo refugio 91.d
Andi auāte tutti di bontade 12.a
Ando a cauallo per la città 39.a
Ando a cacare 39.c
Ando per la piazza. 54.c
Ando pian piano 49.e
Ando incontro 72.e
Animoſamente è corſo. 49.c

ſo 49.c
Animoſamente lo aſſal to 46.b
Annaſcoſtamente l'ha fatto 61.f
Annaſcondo tuo patre. 71.c
Annegateme dentro il mare 53.a
Anno per anno incomē za 88.b
Apparecchia da mangiare 27.f
Apparere 12.a
Appareno all'improuiſo 39.e
Apparecchia il conuito 14.c
Apparecchia da mangiare 75.d
Apparecchio una grattinata bē tagliata 45.d
Apparecchia ouer mette in ordine il conuito 14.c
apparecchio le coſe neceſſarie. & che niente me manca alluſo & ornamento 58.c
Appartare 93.f
Apparriene al reo refutare la accuſatiōe. 33.f
Appendemo luua. 12.c
apianano le tauole 31.c
Aguzzano la lācia. 27.b
Appila la ferita con la ſpognia 37.e
Appilamo la ferita. 72.e
Aguzzo il legno, & piātolo dentro la terra. 56.b
appoſtamo in tutto quelli ch'eſcono. 71.a
Approſimarſi, auicinarſi ad italia 6.a
Apreno la porta. 89.a
Aquiſtano laude 55.c
Aquiſtano la patria col ſangue 75.c
Aqueſte appareno li imagini dei morti. 72.d
Arriza tuo patre. 14.a
Aſſaj di notte 27.d
Aſſaltare i nemici. 35.d
Aſpramente, ſtenta aſſaltare alla improuiſa. 59.b
Aſſegna a ciaſcuno la parte ſua 31.e
Aſſai longa 16.c
Aſſetta, ferma le coſe ſue 21.e
Aſteneua, remoueua. 25.d
Aſſediano la città intorno intorno 30.c
Aſpetto il uecchio. 42.b
Aſpramente lo reprehende 54.e
Aſpra uernata che nō ſa ſquagliarſi gela ouero agghiaccia il mare. 14.c
Aſtutamente lo ho ditto 14.f
Aſtutamente & non cō anſietà lo notriua. 18.c
Aſtutamente roba lo argento 59.e
Aſtuto la torcia 29.c
aſtuto il fuoco 43.a
Attacati a me 12.d
Attendi a guadagnare d'ogni coſa, che puoi. 42.e
Atterrare 25.f
Attriſtare 25.a
Augumentando, amplificando, accreſcendo, accumulando la robba 40.a
Attendi ad hauere dinari 11.a
Attendi a guadagnare a torto & aderito ouero a qualunq; modo che puoi 11.a.42.c
Atteſo che me piace ſecondo ſcriue 96.d
Attentamente uedo li giuochi 58.e
Attrai li gioueni in fraude 52.b
Atlāte infardellarà per fugirſene 25.b
Attribuiſceno la opera de Dio ali pricipi. 31.b
Auante cachi che te accorchi 20.d
Auante che sfrondaſſe li arbori 11.f
Auante che sfrondano le herbe te uerrò à uedere 28.a
Auāte che incominciaſſe e uenuto meno. 29.c
Auante di uolea sbiettare 12.a
Auante ch'haueſſe ſcotricato li miei arbori douiſti bene conſiderare queſto fatto 30.d
Auante di à la naſcoſta 12.a
Auanzo li altri 38.c
Auanzo tutti col capo. 12.a
Auiſare 5.e
BAnda 11.c
Bagna la faccia di lacrime. 90.b
Ballano 91.a
Baſtarà piantare, ben ficcare in terra la uite 30.b
Baſta fin'adeſſo hauermi ſcritto 50.d
Battendo getta il fuoco 41.a
Battendo ſi rompe il libro 78.f
Battere la terra 79.d
beato chi per altro ſi caſtiga & triſto chi reſta caſtigato 19.c
Bene ſcopamo la ſtalla. 40.e
Bene è ficcare in terra la uite 30.b
bene albene corre. 13.b
Bene o male & perciò eſtimano ch'io uoglia eſſere laudato accio che quello ſia uituperato 15.e
Beuere col collo alzato non è licito 90.a
Beſtiale è accaſcato intra li ribaldi & nō ne puo uſcire 14.d
Beſtialmente parlaua, un poco alto 11.b
Biaſtemiando rimmouono 36.b
Biaſtemamo la terra. 40.c
Biſognò ligare la uite ad alcuna coſa 10.e
Bolle la carne 38.d
Bollendo getta fuori. 39.b
Bona coſa è imparare alle ſpeſe de altri. 57.e
Bonoo triſto che ſii che me ne appartiene. 10.d
Bottaſſe arretro per forza l'huomo 90.d
Breuemente & per capitolo toccarò 18.e
Burlo 10.a
Buſco, ho 15.a
CAccia il nimico dalla caſa. 76.a
cacciamo fuora il nimico. 38.a
Caccia li cani dalla ſtalla 1.f
Caccia a baſſo il nimico 30.b
cantano uengono con ſtrepito 18.c
Cantano continouamēte 18.d
Capitalmente 18.e
cacaſſe liquido 40.d
caua fuora 43.b
cauatone te ſolo 43.c
cauatone uoi, niuno mi uuol bene 34.d
caua fora laſpada. 40.d
cauamo fuora la lingua. 41.f
caua la medolla 53.f
calano a baſſo, chinano a baſſo 32.c
cane, che abbaia non piglia preda 51.d
caſualmente mi potrà dire alcuno 32.e

Cauare di otto, terra. 39.e
Caualcare 14.b
Calco, abaſſo al uolto. 30.e
Caſa per caſa 36.d
Cãtarſi a uicenda 33.d
Canonizare 24.f
Caua li dinari 30.f
Calo, uengo a combattere 31.c
Calo uengo alla pianura 31.c
Caualcãdo in torno in torno al campo 72.e
Campi meſchinamente 91.b
Campo caſtamẽte. 51.c
Campo alla giornata. 55.b
caminamo che l'un pie de non paſſa l'altro. 75.e
Cantare non poſſo atteſo che il cuor me sbatte 74.e
Cantare a uicenda. 32.d
Cantano li uerſi 18.f
Cantano in frotta. 22.f
Canta ad alta uoce. 18.f
Carmenare 19.f
Caualco il cauallo. 54.b
Caſale per caſale è andato 74.a
Caſcarò in fraude 32.e
Caualca & non ſcaualcare 24.d
Cauaſſe fuora de atto. 72.c
Ce ne pigliamo un palmo 31.e
Cernere, criuellare. 40.d
Certamente 20.c
Ceſſo da le lettere 35.d
Ceſſare dell'uſo 24.f
Cercamo il vero. 78.b
Cercamo diligentemẽte li luochi 43.a
Cerco tuo patre con ogni diligentia 69.e
Cerchiare le botte. 96.d
Cernimo fuora il grano 41.c
Certamente 14.e
Ceſſamo dalla impreſa. 31.b
Ceſſo parlare de un prouiſo a queſto 6.f
Certamente ha corretto queſto luoco malamente 12.d
Certo 14.e
Certificato 19.f
Ceſare acquiſta gran fama 22.d
Ceſare ha ſquagliato le ſtatue 22.d
Ceſare è tuo prigione. 13.e
Ceſare uiue ſenza timore de Dio. 27.b
Ceſare ſe rende a te. 13.e
Che coſa dice quello. 16.e
Che coſa ha fatto de nuouo. 31.f
Che fuſſimo fanciulli ſempre hauemo acquiſtato honore. 14.c
Che fuſſe ſpergiuro. 17.b
Che hai teſtificato contra li altri de la coniuratione. 32.e
Che lo haueſſe liberato 14.f
Che male hai fatto. 21.c
Che mi biſogna queſta ſpeſa inuano. 18.a
Che non lo haueſſe ditto a uoi. 88.c
Che non ſi faccia alcuna coſa fraudolentemente 57.a
Che penſerò in queſto fatto ſe li traui ſe piegano per la grauezza, peſo 74.f
Che per ſimilitudine li hauemo attribuito. 14.c
Che queſto ſe ſerra. 11.b
Che romore e queſto. 25.c
Che ſe dice ſecondo la ragione de la natura. 78.f
Che ſi finiſca non ſa bene 12.d
Chi ſi fa il male, eſſo ſel pianga 14.b
Che te impediſce 72.e
Chi non può andare a un uerſo, modo, uada a l'altro 31.e
Chi ce ne moſtra un dito, ne pigliamo un palmo 32.a
Chi è tanto diligente, che non erra 13.e
Chi è tãto ſottile, che nõ faccia errore. 13.e
Chi ha tãti occhi. 13.e
Chi ha bella città, in piazza la maſtra. 50.e
Chi piacer fa, piacere aſpetta 47.e
Chi è tuo maeſtro. 35.e
Chiamare a corte, defendere la cauſa ſua. 32.c
Chiamato inſieme. 25.e
Chi anda, ua pian piano 17.c
Chiamare in aiuto. 6.c
Chiamo dentro li ſerui 60.a
Chi è fortunato ſempre diſprezza li sfortunati 17.c
Chi è freddo non ſe refredda 47.f
Chi è ſauio non ci ſi laſcia incappare 11 f
Chi carrica l'arco lo puo ſcarricare 43.f
Chi è ſignore di ſe ha molte uirtu 9.f
Chi con cani ſi corca, ſenza pulci non ſi leua 18.e
Chi calza il re. 18.a
Chi dellegia è dellegiato 31.e
Che differentia è infra la opinione mia & tua 33.e
Chi è obligato alla uirtu nõ ſente ſpeſa. 38.f
Chi è dato in tutto al piacere non puo conſiderar bene le coſe al te 34.c
Chi fa piu ſtima 12.b
Chi fa male ne è punito 16.d
Chiama teſtimonii. 20.e
Chi ha mala ſorte. 15.d
Chi mena, ouer porta. 15.c
Chi me credo deuentare ſe io hauerrò il mio deſiderio. 20.e
Chi laſſaua un magnare è iudicato beſtiale. 19.f
Chi ſe impaccia de le facende de altri non fa bene 20.e
Chi ua cacciando per queſto circoito. 20.d
Chi me imbroglia in alcun fatto ſpero che me ne sbrogliara. 23.b
Chi è pazzo non prattiche con me 24. f
Chi ſe piglia piacere cõ pericolo 26.c
Chi ſa fatto lo male molto ben ſe lo pianga 29.d
Chi giura Dio molte uolte lo ſpergiura. 29.f
Chi getta lacrime non è forte 30.b
Chi ſta fora di ſua caſa nõ me aſpetta. 38.f
Chiude, ſerra, ferma molto bene la porta. 71.f
Chi ſta per morire non penſa

penſa bugie 74.c
Chi ha paura non defenda la cauſa mia. 75.b
Chi perturba il re è uſcito il circoito de la città 78.f
Chi ha abandonata la ſua patria è andato a Roma 78.d
Chi ſta a cauallo nõ ſe allorda li piedi 55.f
Chi infamia li ſuoi non fa bene 57.c
Chi laua il capo a l'aſino ci perde il ſapone & la leſcia 61.e
Chi mai te potria dire l'amore che te porto. 42 f
Chi ſta al ſecuro non uene al pericolo 43.c
Chi incaſtra la pietra in l'anello guadagna. 45.b
Chi impala la uigna la lega con la lana 46.c
Chi ha da robbare robba piu preſto ſecretamente, che publicamẽte 48.a
Chi mangia mo da una maſcella, & mo da un'altra non uenga al mio conuito 51.a
Chi campa quieto 10.d
Chi fa vita otioſa, & tranquilla non deue andare alla corte. 10.d
Chi fa reputatione de la uirtu ſe inganna. 12.b
Chi piglia fatica inuano & ſenza frutto è un pazzo 12.c
Chi troppo inſoperbiſce 14.a
Chi tropo fa de la potta de modena e dellegiato 14.a
Chi ſe aceata il male come li medici eſſo ſel pianga 14.b
Chi ha mala uentura per niun tempo puo hauer bene 15.d
Chi me tocca ne leuarà ouer ſarrà battuto. 15.d
Chi fa officio de carrettieri grida 16.a
Chi rompe il gotto lo paga 16.d
Chi parla ſenza propoſito ſe reprende da li altri 16.b
chi anda ouero ua adaſſo fa buona giornata & ottiene quello che uuole. 17.c
chi dice uillania ad un maledico ſe deue laudare 18.c
chi per ſimilitudine lo hauemo attribuito, 14.c
chi ſona & canta con la trombetta 9.c
chi tene moſtra un dito 31.f
cianeio, burlo 10.a
ci ha poſto le mano, le branche 59.c
ci mette buon conto. 6.a
ci aggiongo queſta parte 6.a
ci muor Ceſare 17.a
cieco 19.b
ci ho patientia, il ſopporto con patientia, 45.e
circoiſcono le ſelue. 93.b
chiudo la porta 93.e
chiude bene la porta. 89.f
comanda eſtendere le ricchezze 11.d
comandamo rompere dentro li ſolchi 56.a
comenzarò a combattere 58.c
come ſe incomenza a parlare de li fatti miei te rincreſce 54.d
come non te puoi piu defendere chiama aiuto 53.a
come ſai ch'è diſcordia dentro di noi. 34.f
comparamo inſieme. 17.c
como te ſei aſſicurato uenir qua 23.b
comparamo in dinari contanti. 49.e
come è lo homo coſſi parla 74.c
come ſai queſto ſe non lo proui 45.c
come me lo ſai uedere. 11.e
come ha ben beuuto dorme 24.f
come la ſai dare in cannella 11.e
come mo foſſe il piu eccellente 11.d
come ſe n'è ſagliuto. 14.e
come ſon morto cacami in capo 61.d
communemente li uecchi ſono pazzi 31.a
come tene tutti li huomini ſotto li piedi. 14.e
come me lo ſai uender caro 11.e
combatteno per non far franco il mio ſeruo 24.a
commoglia in tutto il capo 91.a
combatteno di coſa de niente 27.b
commutare conditione 34.a
con amore 11.d
con che poſſo alloſengare la regina 10.b
con che audatia ſta quãdo parla 15.c
condiauolo 15.a
condiſce le uiuãde. 23.b
con dolore hauerlo cõportato 55.d
con fame & ſete 11.e
confermo quello che uuoi 55.f
confraude ſi fa ricco, & me fa pouero 35.f
congiongere, accompagnare, far lega 24.b
conti ſaldati 24.b
con queſto me conſolo 14.b
congiontamente, ſtrettamente 19.c
congiongo li labrucci. con li labrucci 22.c
cõcluderò in poche parole 23.e
concede che ſi faccia commune 23.a
congiõgerſi, uiuere da fratelli 23.d
con grand'attentione alzando le mani. 15.a
con grandiſſimo deſiderio 15.c
con maggior deſiderio 15.c
con pericolo della uita 18.e
conſiderare 19.b
contenerſe, teneſſe. 19.b
contemplare 25 c
con piu ingiuria. 25.c
concorro al parere di Ceſare 39.c
con accuſatione, con riprenſione 26.c
confeſſa d'eſſer debitore. 23.c
contentare, dare la ballotta 35.f
come gouerna ſe, & la republica 49.e
commoue il buon patre 41.b
comportano, pateno la fatica 45.c
contra la uolontà. 40.c
con maggior deſiderio. 27.e

Commu-

Dice mal del re 32.c
Dirupa per forza, abaſſo da le mura 32.b
Difenderſi in prigione. 33.a
Dio faccia, che ſia in la buon'hora 33.c
Dio ci caſtiga col tempo 33.e
Di queſto n'haueua gran dishonore 35.d
Di piatto, di piattonata 39.a
Dirimpetto, all'incontro l'un de l'altro. 40.a
Dirò il mio parere ſecondo il mio giuditio ſecondo la mia uolontà 40.c
Dice altramente, che non penſa, non lo dice di cuore 40.c
Dire ingiuria a chi ne fa, dice a te. 47.f
Dicono mal di me & non ſo la cauſa 30.a
Dicono parole da far deſperare 13.b
Dio gratia che tutti ſtamo bene 16.c
Dio ci ha fatto belli & agratiati, & la infermità ci ha fatti brutti. 32.c
Dio lo faccia eſſere alla buona hora 33.d
Dio proſpera la robba tua 33.a
Dio ci dia ſanità che puo 54.a
Dio uoleſſe che torni in la patria 33.d
Di poi di Ceſare uenne Pompeo 12.f
Deſodo le terre 31.f
Diſprezza le citelle. 31.d
Diſputerò, contraſterò con tutti gli huomini. 34.e
Diſtrue la caſa 34.d
Dite a uicenda 11.b
Diuento attonito. 34.c
Diuidendo l'abitationi 34.c
Dio ha finito perfettamente il mondo. 25.a
Doue ſei ſtato tanto tempo 20.c
Doue habita ordinatamente 25.d
Domandare intorno in torno 26.d
Do la robba in dote a mia figliuola 33.a
Doue uai alla ſcola. 35.e
Dotare, dar la dote. 36.e
Do morſo al pane. 53.b
Doue ſei ſtato a ſpaſſo tanto tempo 71.a
Doue eſcerà il tuo parlare 40.c
Dormendo paidiſca il uino 37.e
Doue tu manchi io ſupplirò 27.e
Do piacere 18.f
Do ſollazzo 18.f
Diſſe, Dio lo faccia eſſere alla buona hora. 33.e
Dirrò il mio parere ſecondo il mio giuditio. 40.b
Diminuiſce la mia fama 38.a
De una figliuola ne fai cento generi. 31.c
De continuo me prometti mai me attendi la promeſſa & nutriſcimi in ſperāza. 20.d
Deſputano di coſe de niente 29.b
Deuentarrai dotto in poco tempo. 17.d
De tabula ha fatto il ponte in mare 28.e
Diſſe eſſo uolere morire 25.a
Dice iniuria alli morti. 24.f
Dio me disfaccia de la uita ſe non è come ho detto 34.c
Diſputerò con li figli uoſtri 34.d
Diſputano continuamē te de antiquità. 34.d
Diligentemente occultamo quello che tu fingi 34.f
Dimme il uero di che te adimando 37.c
Diligentemente ha cōſiderato queſto luoco. 42.d
Diligentemente ho adimandata la cauſa. 66.c
Dillo ſopra di me. 11.c
Dico male de li ribaldi & non de li buoni. 47.d
Diligentemente cercamo come potemo ſilicare la noſtra uia. 59.d
Dubita traſire 50.a
Duplicano la uoce. 48.b
Dubito fare paſſar dentro 5.b
E Abruſciato in tutto di corpo di tuono. 29.c
E andato adabitare dentro la caſa. 53.a
E biſognio ligare la uite ad alcuna coſa. 13.b
E manifeſto, che tu ſei un beſtiale 12.a
E in caſa noſtra 12.f
E uenuto ad habitare, in queſta uicinanza. 30.e
E ueſſato, moleſtato, tormentato da la infermità 23.c
E del tēpo antico. 26.b
E pūnito, caſtigato, ne fa la penitenza. 35.d
E utile perſeuerare in una fatica continua. 38 e
E dato al piacer, a le uoluttà 39.d
E ſpirto 45.e
E in gran pericolo. 49.d
E ſtata ſtimata, riputata tenuta, hauuta per ſorella 49.d
E biſogno dirlo a me. 74.a
E coſa rara 86.b
E deſtrutta la città. 11.e
E disfatta la città & il patrone 11.e
E di piu prezzo ouero credito uno teſtimonio che ha uiſto che non cento che hanno audito 16.a
E di biſogno con ſibilo tirarſe a ſe 10.d
E differentia intra Dio li huomini 35.b
Edificare perfettamente 40.b
Edificare, fabricare. 44.d
E de quella partialità. 29.d
E de foco 52.e
E dubio come habbiamo a uenire le coſe. 42.e
E debiſogno de la roſa tagliarli. 58.a
E dolce coſa impazzire a buon tempo. 56.e
E del reo 34.a
E deuētato codardo. 1.f
E fatta feria a la corte. 10.e
E fatto in tutto muto. 73.f
E formata ornatamēte. 28.d
E gran tempo che ſtudio 52.d
E gran uergogna fare oltraggio a chi non puo. 51 d

Eligere 18.f
E impoltronito 39.f
E in poteſta del re laſciar i prigioni 38.b
E inuecchiato il parlare & la carta 71.b
E incredibile ignorantia de lo accuſatore 55 c
E il noſtro biſogno 6 a
E licito fare il vin cotto 29.a
E licito parlare quando parli a l'amico 45 d
Elegantemente 40 a
Entra, mette il piede in caſa 45 d
Egualmente coſi 60 d
Egualmente tanto a l'vno quanto a l'altro 40. a
Eloquentemente 74.d
E mitto ſpacciato 19.b
E manifeſto a tutti che troppo ſono obligato 24 d
E maledico 46 f
E meglio eſſere ocioſo, ouero ſtare a piacere che imbrogliarſe i mille coſe vane 9.e
E morto più piano. 61.e
E morto 22.a
E meglio morire che eſſere beſtiale 55. a
Empieno le mura de tauole 55.d
Empio la poteca de robbe & non ſe ſa 52.a
E molto bello & percio ſe contiene 38 b
E colui, delquale io parlaua 9 e
E pazo & non ſe n'auede, ouer accorge il pouerello 12.c
E piu eccellente de gli altri 41.a
E piu ſecuro ſcaramucciare con homini a cauallo che con fanti à piede 39.a
E poſſibile hauerlo ditto 45.e
E preſente 6.c
E punito per coſa de niente 17.a
Egualmēte felice. 77.d
Egualmente poneua 77.a
Era letterato & appreſſo giuſto 25.a
Era oppreſſo da le occupationi 13.b
Eſco fuora; mi parto 43.a
Eſce da la porta 39.a
Eſſer condotto per forza 32.c
Eſſermi leuato dal mio parere 31.f
Eſſer manifeſto 12.a
Eſcie dal ſuo propoſito 13.a
Era vecchio 40.a
E retornato adietro 92.e
E ricco ma molto auaro 75.c
E ruinata la città & il patrone 11.e
Eſcerai da eſſere ſchiauo & da ſeruitu 41.e
Eſcuſo gli amici 41.a
E ſtato vn penſamento molto aſtuto 21.b
E ſtato laudato da tutti 73.c
E ſtata data la ricompēſa equiualente del beneficio 51.a
È ſtato ſcannato auanti gli occhi tuoi 60.b
E ſtata dentro la medolla 1.g
E ſtato prudente 57.b
E ſuperbo, puo diuentare humano, ouer piaceuole 15.b
Eſſere laudato accioche colui ſia vituperato 15.d
Eſſere ſimile 6.c
Eſſendone colpati li ſcolari 30.a
Eſſer tornati a la curia 60. e
Et con che poſſo alloſengare la regina 11.d
Et chi comporterà vna fatica che dura da matina a ſera 35.a
Et per ogni dolore ſe donaua vn certo premio 14.c
Et noi damo di cozzo co'l capo 14.e
E tornato a quello medeſimo & non ſe ne può diſtogliere 18 a
Et percio ſe n'è fuggito 12.d
Et tu biaſtemi dio 32 d
E tutto buono 33.c
E venuto a caſa mia 5.b
E venuto inuiſibile 59.e
E venuta vna parte de li huomini 75.a
E villania trattare ogni huomo ad vn modo 40 f. 56.d
Euidentemente ſi tolle 78.b
E vn giuditio ſincero 89.a
E vtile perſeuerare in vna fatica cōtinua 36.f
Eſtimi parlare apertamente 61.f
Eſiſtimaua darſe a noi le porte del publico 19. e
Fa al noſtro propoſito 6.a
Fa amico dio 6.e
Faccio ombra 6 e
Faccio bene & tu me fai male 16.d
Faccio bene il fatto mio 27.e
Faccio piacere, cōpiaccio 31.e
Far collatione 31. f
Far comandamento penale 33.a
Fa piacere, fa ſeruitio al l'amico 35.e
Far ſignore 25. f
Fa ſecōdo ch'io voglio, acconciati ſecondo voglio 36.b
Farò ſecōdo che mi pare appartenerſi a la mia fede, & honore 38.e
Fammi il peggio, che puoi 9 b
Faccio andare il cauallo di picciol paſſo 49.d
Fa a tua poſta 13.f
Fa a tua volontà 13.f
Fare amico, far propitio 19 b
Faceſſe ſuo 19 b
Fare commune il guadagno 22 a
Faccio, raduno l'eſercito 22.c
Fai il giouane 65.d
Fa diſpiacere a chi ne fa a te 47.f
Fare il ſimile, ouero rendere il contracambio 47.d
Fare parlamento 49.e
Fermati ſe mi vuoi bene 33.f
Faccia la vita ſua 10.a
Facete alle cortellate 33.a
Fa che te ricordi che coſa te cōuiene fare 33.b
Facciateui forti 92.d
Facendome adietro intendo il tutto 88.e
Facea il tribulato de la mia ſorte 50.f
Fatto certo 19.f
Faccio ſcambietti. 20.d
Faccio retonde le orecchie 20.d
Facea vn paſto continuamente 6.d
Fatto a pettine 75.d
Facete officio de mammana 71.b
Faceſſe qualunche coſa che io ho fatta, hauer

la fatta ſecondo il tuo giuditio 31.f
Fa conto che te habbia inteſo 33.a
Facciamo lo piu neceſſario 55.f
Facemo le coſe noſtre a la naſcoſta 58.f
Faccio quello che recerca la natura 59.f
Faccio le facende mie 48. f
Fatte piu là maccarone 9. d
Fa che tu te dii ad intendere queſto come di coſa certa 60.e
Facemo le tue ordinationi 44.d
Faccio li comandamenti del re 41 d
Fa come ti piace 9 d
Fa dure le ogne 36.d
Fai queſto da te ò da altri 43.e
Fai qualunche coſa ſe produce 86.c
Fai grande errore 41.f
Fa l'officio de manigoldo,ouer boia 19.b
Fa il letto accio ch'andamo a dormire 22.f
Fai errore 75.c
Fa inconſideratamente chi ſe piglia laude de le fatiche de altri. 53.c
Falſamente me hai accuſato che ho intitulato il libro mio a te 57.f
Falſamente 45.b
Fammelo ſapere dolce 11.e
Famme contēto vna volta l'anno 22.b
Fa negro il capello 30.a
Fanno grā ſtrepito 78.c
Fanno guerra continuamente con la gente latina 33.c
Fanno in uano la ſpeſa & la fatica 48 b
Fāno honore al re. 51.a
Fanno ſciarra 92.c
Fanno radice 88.e
Fa per voi 6.a
Fa piacere a chi ne fa a te 47.e
Fa impazzir gli homini 22.f
Fare amico 18.f
Fa pouero il patrone 75.c
Fa giuſtitia 32.f
Fare intrare dentro la fama 5.b
Fare il cenno 24.b
Fareſti ridere le pietre 44.e
Farò principio a li conſigli 42.a
Farò ogni coſa perfettamente 6.e
Farò la guardia fin'a la tua venuta 41.f
Farò che tu dormi ſecuro 55.a
Farò vna inclinata a la ceſtella 24.c
Farò eſperientia de ogni coſa 73.b
Farò colatione 52.d
Fa ſecondo il coſtume de li gioueni 60 c
Fauoriſmo li buoni 45.a
Facendoſe di queſta matina ho viſto vna fanciulla gettarſi a la nuntiata 43.a
Fermate quà 14 f
Fere gli occhi de lo inimico con le ogne. 12.c
Ferire la maſcella. 34 f
Ficcati,chiauati a la memoria 50.f
Finito il meſe 40.a
Fingi hauer miſericordia, cōpaſſione di me, & poi mi dinori 26.d
Finche non fu concluſo il fatto mio mai ripoſagli 24.c
Fingi hauer miſericordia di me & poi cerchi amazzarme 26 d
Finiſce 76.b
Fieti de agli 71.e
Fermaſſe nel viſco. 56.a
Figliano ne le palude 47.a
Fingi ridere ma ne crepi 92.e
Fortificamo intorno intorno la città 19.c
Fortificare 26.d
Foſſero tenuti, ritenuti prigioni 49 f
Fraudolentemēte. 19.c
Forma Ceſare a la effigie ſua 37.d
Forma al naturale la copia de Platone 37.d
Foſſe molto ben' intrato fin'a li Perſi. 76 e
Fuggendo il fumo ſon cascato nel fuoco. 48.e
fortificamo la città. 48 e
Fu tempo che berta filaua 48.d
Formare perfettamente le parole 6.a
Forzatamente 11.e
Foſſe calata, abbaſſata 31.f
Fu vno ò al piu doi. 6.d
Franchiare li ſerui 6.f
Frequentemēte ſon ſtato ſolito leuarmi auāti che ſi faceſſe di 33.f
Forzatamente lo hauete ottenuto 11.e
Furioſamente lo ſquartamo 16.e
Foſſe licito perdere la cauſa 17 a
Fraſcheggio 10.a
Frequentemente odora no il ramo 73.a
Fuſſimo contenti venire a luoco 57.e
Fugge la patria 48.c
Fuggeno in diuerſe parte 33.f

GAbbano li ricchi. 20.c
Gabbare 20.e
Gabba, ingāna gli ignoranti 19.c
Gabbo, inganno, ti do berte, ti ſoio 36.b
Getta l'acqua abbaſſo 29.b
Getta fuore tutta la lancella 37 e
Getta fuore 41 f
Getta laquila 71.b
Getta l'acqua per mezzo 58 f
Getta da lontano gli arbori 52.b
Gettano raggi 86 f
Gettano la colpa ſopra di te 89.f
Gettano arretro il dardo 90.b
Getta la palla arretro 92.c
Gettare le mura in terra 5.d
Gettato in alto 45.f
Gia, ſubito, preſto, immediate 52.c
Giuro di non ti offendere 5 d
Giurano molto farlo. 5.f
Girato, voltato congiō gerò gli vltimi, con li primi 23.e
Giro intorno la naue 72.d
Gittò abbaſſo li capi de li papaueri 28.a
Gia caſcano 17.a
Gia ſono piu de due hore 1.e
Gli ha rotto il capo in diuerſe parti 33 f
Gli ha ditto villania burlando. 32.d
Gli auuiſa, manifeſta, annuncia per lettere il fatto tuo. 28. f
Gli è quì a punto, è quà

quì a buon tempo. 39.a
gouernare ad altri ma non ſe 10.b
godere, ſguazzare, pigliarſi piacere, ſolazzo 48.a
gouerni il figlio, & la republica 27.f
grandemente deſidera queſto 10.b
grandemente ſe more de lucretia 37.d
gran tempo ſon ſtato in queſta opinione, & hora non la poſſo laſſare in tutto 48.b
grandemente me empierà le orechie. 74.e
grandemente ama. 76.e
grandiſſimamēte amo. 13.c
gridano inſieme. 22.e
gridaua forte 41.f
grida dentro 53.c
gridando lo aſſalto. 59.f
gridano 47.d
groſſalmente 11.6
groſſale, ouer babione. 11 f
groſſalmente parlaua, & un poco alto 11.b
guarda li di de feſta. 9.c
guardate non incorri in alcuno pericolo 77.d
guerra crudele 13.b

HA allegato, ouer produtto teſtimonii. 10.c
Ha allargato, ingrandito 5.f
Ha aſſignato ouer dato il ſuo luoco 15.d
Ha li occhi che ti ſpauentano 14.f
Ha aperto le mano. 34 d
Ha battuto il ſuo nimico 31.c
Ha laſciato ogni humanità 44.a
Haueuamo rifiutato. 47.a
Ha, piglia, tiene, poſſede 49.d
Habitare luochi inculti 10.d
Haueua diuulgato 33.d
Haueſſe renduto dieci per uno 39.f
Haueſſe uenduto a credenza 40.c
Hanno comportato, patite ingiurie piu moleſte del douere. 49.e
Hai trouato, che diſprezzaui 49.f
Ha ragionato, confabulato 22.e
Ha diuiſo partito il guadagno 22 a
Ha ſaputo inſieme. 23.b
Haureſti fatto il fatto tuo 24.c
Ha aumentato, accreſciuto la robba 27.c
Hauea ſaglito la ripa. 14.b
Ha conſumato, deſtrutto 15.a
Ha tagliato 15.a
Hanno perduta la con ditione di prima. 18.f
Hai pigliato in altro effetto 10.d
Hai pigliato per contrario 10.d
Ha cercato li ſerui. 32 f
Ha contraſtato co'l fratello 5.f
Ha copiato tranſmutato le lettere 31.e
Ha combattuto fortemente 14.e
ha chiamato li ſuoi abaſſo 32.b
ha cognoſciuto lo animo uerſo di te 30.f
Ha dedicato il figlio a Dio 32.b
ha defeſo la cauſa de Milone 32.c
ha deſolato li territorii. 31.a
ha laſſata la uergogna. 31.a
ha fatto tanti errori & non ſi uergogna. 15.c
Hai anticipato il mio penſamento 12.c
Hai audatia propulſare, cacciare 30.f
Hai detto che l'hai fatto 12.c
Hai ſuerginato lucretia 32.a
Hai incomenzato a fare facende col malanno che dio te dia. 16.d
Hai indiuinato il fatto. 90.e
Habitamo in tua caſa. 50.d
Hai ditto ſummoſtudio. 94.a
Ha ornato li portici cō pittura. 59.e
Hallo ditto giocondo ò con tutto il ſenno. 60.b
Haueſſe fatto male alla coſſa & ongeſſela. 61.a
Ha la febre 45.b
Ha rotto la fede atteſo che non potrà pagare 46.d
Hanno formato le immagini de Dio 46.f
Ha grā timore de Idio & del re 47.a
Ha piu uentura che ſenno 47.b
Ha ſcacciato il patrone 48.c
Hanno ſcpelito il patre 48.f
Hauerrai fatto il guadagno de maria brenna 49.a
Hāno referito il ſaglie re eſſer facile 90.c
Hāno emendato un'altra uolta l'errore. 90.e
Ha portato adietro il libro al maſtro. 89.b
Hauemo reparata la città à diſpetto de li nimici 88.f
Hauea ſtraſcinato Hettore 81.a
Hauere raſa continuamente la barba 88.f
Ha un gran tempo & pare giouane 50.f
Ha ſaputo tutto il fatto che ne credeuamo eſſere occulto. 91.f
ha riſpeto al figlio. 92.f
Ha ſanato il uicino. 94.a
Ha natura de dotto. 94.a
Ha parlato aſſai abundantemente 94.c
Hanno uento in poppa 95.e
Ha ſerrato li rami. 95.e
Ha chiamato antonio da banda. 96.a
Ha parlato a ſinghiozzo 96.c
Ha allordato il uino. 97.b
Ha fermato il regnio al re 93.c
Ha percoſſo lo animo de la patria 98.e
Ha furato li uerſi. 99.a
Ha ſobornato il pretore 99.d
Ha comandato calare le onde 99.f
Ha mandato in diuerſe parte li ſoldati 34.a
Hanno perturbato la republica 9.c
Ha poſto l'animo a ſcriuere. 12.b
Ha pigliato queſto incarico mio lo recuſato 12.d

Ha ſpro-

ha ſprolongato li peccati 33.e
ha ſpartogliato in diuerſe parte le naue 34.b
ha tirato che repugna 15.d
hauea intorniato 11.d
hauere fatto bene a li miei 9.a
hauea ſpartito, diuiſo in tre parte il vino 31.d
ha auocato 6.d
hauemo accaparrato molti boui 14.a
hauemo cõbattuto con li nimici 17.a
hauemo apparecchiato, poſto in ordine ſette volumi 31.d
hauer fatto bene a li miei 9.a
hauer reſeruato l'honore de li miei 9.a
ha putato gli arbori 11.a
ha recuſato, reietto, depoſta, redutta al coſtume antiquo la legge 12.d
ha combattuto 14.e
ha ſcaramucciato fortemente, & gagliardamẽte 14.e
ha gli occhi che te atteriſceno 14.f
ha fatti tanti errori che non ſe uergogna, ouer non ha mutato colore 15.b
hai conſumato vna grã parte del di 25.a
haueria robbato alcuna coſa & da qua ſubito mene ſaria fuggito 24.a
hanno gridato ad vna voce 24.b
hauete fatto buone nozze 23.d
hauendo voltato gli occhi a lombra grido 21.f
ha radunato ogni coſa 21.e
ha colato il vino ma nõ bene 21.e
ha refrenato la ira 21.e
habitano intorno intorno la cõcauità del mare 20.a
ha poſto cãpo ne li territori Romani 19.a
ha accampato 19.a
ha carmenato la lana 19.e
ha pettenato la lana 19.e
hauemo ſcaramucciato ouer combattuto con li nimici ma tanta è ſtata la uittoria quanto la perdita 17.b
hai incominciato a fare facende con lo malano che dio te dia, ouer a la mala hora 16.d
hai ditto bene 16.c
hai ſaputi li ſecreti miei per potermi tradire 26.d
hai gran luoco appreſſo il re 26.a
hauetò penſiere del tuo fatto 27.f
ha pigliato in guerra il tuo nimico 27.f
ha tagliata la cima 28.a
ha tagliato il collo a li nimici 28.d
ha conſecrato le ſtatue a febo 28.a
hauendo fatto conto de li tuoi denari ho recolto la ſumma de mille ducati 28.c
ha aſſeccati tutti li frutti 29.a
hai laſſato la impreſa p paura & ſei venuto a me 29.d
hauere elettione 30.c
ha battuto il nimico 31.b
ha laſſato la vergogna 31.b
ha aperto le mani 34.a
habitaua in tua caſa 35.a
ha ſeminato ſotto la uigna 99.f
ha ſoſtituito Antonio a Franceſco 99.a
ha ammazzato tutti inſieme li nimici 59.a
ha caſſato in mezzo il teſtamento 58.f
ha sfollato 'gli arbori 58.f
hai inſegnato li indotti 58.a
hai incomenzato a mettere in ordine 57.c
hai fatto un grãdiſſimo errore 57.c
hai poſto tutto il tuo cuore a le ricchezze 56.a
ha molto ingrauato il ſuo cuore 56.e
ha generato vn certo amore 56.d
ha molto rotte le arme 56.b
ha fracaſſata la armata a lo ſcoglio 56.a
ha fatto cadere la ragione de lo aduerſario 56.a
hanno mandato a paſcere ſenza ſpia 55.b
ha aperta la porta 75.a
hauemo fatto il debito 76.f
ha circuito tutta italia 76.b
ha impetrato con ſacrificio il voto 77.e
ha immiſcato il ſuo col tuo 77.f
ha perturbato il vicino 77.a
ha polito 77.f
hai ditto gentilmente 77.f
ha rotto l'eſſercito per mezzo 78.a
ha caminato incontro per fin'a Ceſare 78.d
ha coſito li panni 78.d
ha fatto proua de voi 78.d
ha molto ben forato le legna & il muro 78.d
ha volato per fin'al fine 78.b
ha impegnato l'anello 79.b
haueſſe pigliata intra de ſe mala opinione 52.e
ha poſto il dito dentro la bocca 53.b
ha con ingiuria repreſo l'amico 54.f
habitaua ĩ vna botighetta 54.b
ha placato la prouincia 74.a
ha fatto patto con quello, de la figlia con poco dinari 74.a
ha ordito la tela 74.c
ha allordato l'acqua 73.a
ha incomenzato a leggere 72.c
ha gouernato la prouicia & la queſtura 71.e
ha portato un'altra legge per abaſſare la prima 71.f
haueſſe obedito al patrone ſe non roſicaſti intorno intorno ſto pomo 71.e
ha oſcurato in tutto la ſerenità & l'anima 71.c
ha ammazzato li figli 71.a
hai indurato la fronte 70.b
ha redotto in niente la fama ſua 41.d
ha tirato l'acqua & finito la fatica 72.a
ha liberato dal ſoldo li foreſtieri 40.f

ha

ha manſueſatti li lioni 40. c
ha roſicato la eſtremità de la ferita 37.e
ha ſcampato la morte 37.e
ho inuidia di quello, che non ſpero hauere 37.a
ho fatto ogni coſa ſecō do me hauete ordinato 6.e
ho fatto, ouer radunato lo eſercito 14.c
ho tanta paura, tanto temo, che non poſſo parlare 50 e
ho temuto non ſteſſe in uiſcato, ſteſſe innitrato qua 50.f
horamai lo farò 52.c
ho penſiero del fatto tuo 27.e
ho fatto che ſi faccia 27. f
ho fatto occidere li porci 27.f
ho miſericordia de li tuoi deſaſtri 11.f
hora ſcambiate vn propoſito, & hora vn'altro 11.b
ho mangiato in caſa di Iacomo inſieme con eſſo 12.f
ho patito fatiche leggieri 19.b
ho pigliato piacere 19.c
hoggi ogni coſa ſi fa ꝑ ſobornatione & non ꝑ ragione 9.d
ho il ſeruo alla mano 5. b
ho parlato vergognoſamente 12.d
ho patito fatiche leggiere 19.a
horamai viene, ouero ſi appropinqua la prima uera 19.c
ho trouato modo di cōpiacere lo inamorato 19.a
ho trouato un huomo da bene, ouer vno che non ſa dire bugia 15.b
ho parlato vergognoſamente & amicheuolmente 11.d
ho parlato con amore 11. d
hora la naue ſta a la colla 15.f
ho trouato ſcuſa 19.c
ho mandato da qua & da la ſon uenuto 20.e
ho pratica col re 24.f
ho fatto con conſiglio & ſenza diffcientia 25. a
ho vna caſa che ci puoi correre con la lancia 26. c
hoggi gli ignoranti ſono piu ſtimati de li dotti 26.d
ho leuata la fame a Ceſare 28.e
ho ſpartito li grandi da li piccoli 25.a
ho vna caſa molto adagiata 36.d
ho fatto il fatto mio 36 e
ho diſtribuita con molti la intrata mia 39.d
hora molto fa 70.e
ho ſcritto la lettera ma non l'ho chiuſa 71.a
hormai me ſtordiſce 71.f
ho ſtimato eſſere officio mio giouarte 75.d
ho paura quando deuēti timido 75.e
horamai che ſon dotto non ſtudio 76.f
ho contato l'argento 77.c
ho ditto la oratione per fin'al fine 77.c
ho ſcritto il fatto ꝑ fin' al fine 78.a
ho viſto gli arbori per la abondantia de le acena piegarſi 54.f
homo apertamente triſto 57.b
ho piu volte vdito che in un'ora, in un punto molte coſe poſſono interuenire; piu in vn punto che in cento anni 59.b
ho rotto in mezo li punti 59.c
ho tirato de mezo l'acqua 59.c
ho trouato vna gran coſa & amiranda, & non coſa vile & da fanciullo 59.c
ho fatto che inuecchiaſſero 59.e
ho dato preſto recapito al corriero 42.b
ho orecchie de mercante 44.b
ho ſtrettiſſima prattica col re 45.c
ho caſtigata altra barba de la tua 46.b
hoggi ſe terrà cōſiglio 48.a
hoggi e di da godere 48. d
ho riſpetto al mio honore 50.c
ho tanta paura che non poſſo parlare 50.f
homo morto non fa piu guerra 51.e
homo da niente ancora vomiti 51.f
ho freddo 51.e
homo da niente tu me uoi reprendere 51.f
ho paura 51.a
home leuato vno impaccio & me ne ſono venuti cento 51.d
ho commeſſo che le oſſa mie ſieno ſepelite in la piazza 51.f
ho vdite molte orationi ma queſta è ſtata la piu ſconſolata 52.c
ho per eſcuſato il paſſato 52.a
ho aperta la lettera & ho viſto che non te ce hauea ſotto ſcritto 91.b
ho ſcoperto quello che ho detto coperto. 92. e
ho laſſato lo eſſercitio 92.f
ho prepoſto vna puttana vecchia a vna fanciulletta 49.c
ho poſto da canto tua amicitia 95.b
humanamente te reſpoſe ſecondo il tempo 98. a
humilmente ha parlato 90.f
homo forte danno di caſa 39.e

IL tempo ogni dolore a l'homo toglie 33. d
Il tempo me inſegnerà 5.d
Il noſtro parlare viene, deſcende all'amicitie volgari 32 d
Il te diminuiſce il Salario a li cortegini 5.e
Il re fauoriſce i buoni 6. d
Il re tiene audientia, ouer fa parlamento in Napoli 9.f
Il re ha poſto al baſſo, ouer' ha diſtrutti li ſuoi nimici 30.b
Il ricadere amalato è peggio 31.f
Il ſeruo caua fuora il mangiare 34.c
Il ſonno remuoue la ſtracchezza dal corpo 34. a
Il ſeruo maledicendo infamia il patrone 33. d

Il ſeruo era battuto cō verghe 17.c
Il ſeruo amazzaria chi ſa la ſua ribalderia 11.f
Il tuo animo ſta nel mā giare 11.e
Il tuo parlare piu mi diletta, che gioua 69 b
Il tuo parlare mi piace, ma non mi gioua. 69. b
Il vento alza ſu l'acqua 9. f
Il veſtito non ſi conſuma 31.f
Il villano paſtina, ouer pianta, & io ſpaſtino gli arbori 30.c
Il cibo è vtile 23.c
Il mercante falliſce, ꝑde il credito 28.e
Il fiume bollendo getta fuore le rane 17.f
Il fiume pigliato da acqua grandemente corre a baſſo 9.f
Il figliuolo ti ha allordato, ouer'imbrattato di merda 17.e
Il fiume corre leggiermente uicino al monte 10 f
Il cauallo mio da calce, a chi da calce a eſſo 17.f
Il capitano ſi faccia cōſuetudine metter conto con tutto l'imperio 18.b
Il corpo de gli huomini 11.b
Il fiume manca, lo potemo paſſare a guazzo 32. b
Il frumento ſi ſcogna 31.e
Il fatto ci è ridotto a diſperatione 6.a
Il mio ſeruo non ne ſarà martoriato per arroſtire la carne 14.a
Il mio ſeruo li porta dētro la città 14.e
Il mondo anda, va al rouerſcio, ouer'ogni coſa anda per trauerſo, per contrario 17.c
Il maſtro ha diligentemente eſſaminato la tua epiſtola 34.a
Il mercante andando in diuerſe parti, ouer diſcorrēdo hor quà, hor là, all'ultimo, ouer dopo molto tempo venne 34.a
Il veſcouo ha diſacrato molti ſacerdoti 31.f
Impara in mal modo 34.f
Impianerò ſpianerò li monti 32.c
Impiccate che non ſai che te peſcare, ouero non ſai che te dire, ouer fare 17.d
Il tuo maſtro ſi ſogna, ouer fa errore in queſto loco 10.c
Impedimento 11.f
Impaccio 11.f
Ingannare, & gabare 18.f
In poche parole ſappi che la coſa, ouer'il fatto paſſa coſi breue 17.d
In piazza 12.f
In potere di quelli. 12.f
Innamorato 19.c
Impara da te 19.b
Incomenza, fa principio 19.c
Incolla, congionge inſieme 23.e
Inuecchiarſi, farſi vecchio 24.f
Ingiurioſamente 25. b
Indurirſi, farſi duro 26.a
Incolpare, taſſare 27. a
Incolpamo la natura de le coſe 27.c
Impegnare, dar'impegno 35.f
Imparo a mente 36.b
Intende tutto'l fatto 49. d
In furta parte me ne volea sbiettare 12.a
In terra di ciechi beato chi ci ha vn'occhio 14 c
Inghiotte il cibo 49.c
In queſta ſcaramuccia me ti rēdo ꝑ vito. 35.c
Incomenza a fuggire 18.e
Intendime che ti voglio dire, ouer contare, aſcolta 16.d
Inante per tua fe 11.c
Inimicaſſe le cittade 11.e
Infra de noi 11.d
Indotto parla tra li dotti 11.f
Innocente, ouer ſemplice, beſtiale, è accaſcato, interuenuto intra li ribaldi & non ne puo vſcire 14.d
In lo poco abandoni l'amico 31.e
Integramente te ſcuopro, manifeſto le coſe noſtre occulte 31.e
In varii modi getta, ſparge la terra 33.f
In varie parti ſquartano la ueſte 34 f
In diuerſe parti ha gettato il muro 34.b
Intrato receuuto 5.c
Inſertano 15.c
In concluſione non me parto 6.d
Io ando, vado nudo. 5.f
Io aſcolto, ouer obediſco al re 16.d
Io campo, viuo 10.a
Io dicendo & facendo coſa noua 12.f
Io hauendo da andare a pigliare la ſcaramuza me metto le arme 18 f
Io ho tanti de li guai, & affanni che mi baſtano 7 e
Io era oppreſſo da le occupatione 14.a
Io faccio bene a chi me deſtruerà & deuorarà 10. e
Io farò quanto appartene al reſpetto & vtilità del re 15.c
Io hauendo abbracciato la imagine de la regina, me ingenocchio 12. f
Io ho mangiato la fera in caſa di Iacomo 12.f
Io ho viſto queſta ſcaramuccia da principio fin'al fine 15.a
Io ho vn'odio crudele 10.b
Io ho il volta cielo, & lo capigirolo 18.f
Io ho audacia dir queſto 14.b
Io ho prouato la verità 32. f
Io lo poſſo giudicare, arbitrare 13 e
Io me ſon partito in bona hora, punto 15.d
Io molto bene conſiderarò queſto fatto 9.a
Io non voglio practicare cō chi ſempre mãca di ſua fede 13.c
Io non ne voglio vedere il tutto 6.f
Io nō lo voglio per forza ma di bona voglia 18.c
Io puniſco, caſtigo li triſti 11.c
Io primamēte puo. 12.a
Io penſo & cōdero bene coſa per coſa, auãti che la ſcriua 13.f

io

io piglio a fatica 18.f
io piglio in bona parte & non in male le tue parole 17.b
io reduceua portaua a retro il letto 30.e
io ſupero tutti con la teſta 12.a
io ſono impacciato non ſo quello che mi faccia 16.a
io ſto tra la porta e'l muro 16.a
io ſon piu alto di tutti 12.d
io te adimando il debito 13.d
io totalmente impicco 13.f
io te fugo per eſſere come la caſtagna, di fuor è bella & dentro ha la magagna 16.c
io te volea domandare un piacere 9.e
io te parlo fraudolentemente 19.a
io ſtento, trauaglio quã do tu te pigli piacere, quando tu attẽdi a godere, a trionfare 29.f
i tuoi mali coſtumi non ci congiongono, ouer fanno amici, ma ci diſparteno, ouer ſeparano 13.a

LA armata ſe non veniua in terra andaua trauerſa 12.b
La cauſa io la appello dal re al ſenato 12.a
La matina a buon'hora 33.f
La naue è entrata, tirata al porto 28.f
La amplitudine non ha remoſſo, ſpauentato, leuato Ariſtotele dallo ſcriuere 32.a
La ſpada di Dio taglia adagio, e non infretta 33.c
Laudar grandemente, laudar molto, ſommamente 33.e
La pignatta bolle 39.b
La ſpeſa l'attribuiſce a la mia liberalità 45.c
La chiamano, nominano 49.e
La lingua per paura nõ ſi muoue, non parla 50.e
L'acqua correua, gettaua piu tardo pian piano 39.a
Lamentarſi, compiangerſi; con dolerſi 43.c
Laudano Piſone 45.d
L'ho trattata da figliuola 49.e
L'ha ditto frequentemente, l'ha ditto ſpeſſo 32.f
L'ha ſcapegliata per i capelli 24.d
La pecunia ſe voglia peſare & non numerare, ouer contare 12.c
La veſta gettaua ſplendore, ouer ſplendeua de ſcarlatto 13.e
La tonica ſe ſecca in tutto, ouer dentro 13.d
La ſalute di quelli ſi ſuſtentaua a la noſtra ſalute 31.c
Laudano il re 18.d
La vrina fa bella, come l'acqua 17.f
La venuta tua me ha cõſolato 16.d
La fatica mia la reputo di poco prezzo 24.f
L'aere ſe vede, reſguardar da abbaſſo dal patrone 31.c
La ſiccità priuare le piante de lo alimento naturale 31.d
La difficultà de lo andare l'ha remoſſo 31.d
La getta, dirrupa p forza abbaſſo da le mura 32.c
La caſa ſe dirrupa, cade, ruina 33.d
Lauano li panni 34.a
La ragione ſparte, ſepara, diuide il tutto 34.f
La bona donna fugge la prattica de le triſte 62.a
Li caualli haueſſero in varii modi cacciato, gettato il caualiero 34.b
Li boni ſi ſeparano da li triſti 43.f
Le nozze ſi parano, metteno in ordine, apparecchiano per me 12.f
Le ſtretture aſtrengono il viaggio 13.b
Leuar per forza 15.a
Leuami ſto parlar finto, ſto parlar' oſcuro, ſto parlare ombroſo, & parlami aperto, parlami netto 15.e
Leuare dal parere 27.d
Leuano al ricco 30.f
Leuar quello dal parere 40.d
Le pedate lo portano, drizzano là 45.c
Le ſemente ſe diuideno, diſtinguono 33.a
La galera va terra terra 61.a
La laude con vanità 6.a
La ſumita de creſcere 6.a
Liberare da ſeruitu 5.f
Le herbe ſe eſtendeno in larghezza 61.f
Le caccia abaſſo li ſuoi nimici 31.c
Le ogne 11.a
Le guerre crucciano 11.b
Le legne ſe carreggiano, ouer portano col carro & non in ſpalla 16.e
Leggiermẽte, poco l'ha toccato 15.a
Le ſtretture ſtrengono il camino 14.a
Leua via ſto cane 12.e
L'ha viſto per li cantoni 11.c
L'ha ditto frequentemente 32.f
L'ha portato da la prouincia 31.b
L'ha diſpenſata 18.a
L'hanno ben notato, ſignato 30.a
Li denari me hanno addutto, menato ala morte 12.b
Li pochi dio li aiuta mà li piu vencono 18.a
Ligare co'l capeſtro, metter' il capeſtro 19.c
Li condottieri hanno pigliato luoco per ſedere 24.a
Li ſoldati ſe abottinano 11.d
Li corpi morti ſi portano a ſepelire 39.f
Li arbori fanno, producono frutti 45.c
Li occhi poco me vedeno ma ſono ciechi 17.b
Li caccia, ouero eſtrahe il veneno negro da li membri 9.e
Li noſtri nimici hanno auuto bono, ouer proſpero principio & mal fine, ouer infelice eſito 17.a
Li dei me haueſſero leuato in tutto la pazia mia 15.f
Li doni che ti manda. 10.e
Li huomini temeno Idio 1.e
Li ſpiriti coniurati ſe parteno

parteno dal corpo.5.f
L'homo propone 11.b
L'huomo ſe piglia piacere quando puo.11.e
Lo accuſaua de auaritia 13.d
L'huomo quando ſe imbroglia, ouer inuiluppa in alcuna coſa ſe ne deue ſbrogliare 14.f
L'ha ſcritto perſeguitādolo con le arme. 9.e
Io aſſomiglio al re. 23.d
Lo fa impazzire 32.e
Longo tempo, vn pezzo 35.a
L'ottiene per forza. 43.a
Lo ordina, mette in ordine 33.a
Lo piglio con deſiderio, ouer deſideroſamēte 12.d
Lo tagliarò minuto minuto come a foglia de frati 14.a
Lucretia di buona voglia le accoſta a li baſi 5.a
L'vno per l'altro nō ſta in pace 17.e
L'vno triſto, ouer ribaldo, ouer latro, ouer reprouato ha trouato l'altro 14.f

Manifeſta repugna a le coſe chiare 6.f
Ma certamente lo dice 38.f
Manifeſta la poſtema del petto 15.f
Manifeſta il celato, il naſcoſto 29.a
Manifeſtare il bando. 33.e
Mandamo giouāne imbaſciatore 61.a
Mai parla 18.f
Mai ho viſto vno ingegno piu groſſo, ouero materiale & pazzo del tuo 17.a
Me ha fatto vna fica, & è fuggito ad altro luoco 15.d
Me recrie, me dai lo ſpirito 14.e
Marita la figliuola. 21.e
Mena dētro l'imbaſciadore 59.a
Mena l'eſſercito cō vn ſquadrone 35.e
Menacciano la morte a gli huomini 58.e
Me ne sbiettai, me ne fuggii, pagai di calcagni 36.a
Mettendo le ciancie da banda, ſappi, che ſono al tuo comando 43.c
Me piglia per la mano, & abbracciami 59.c
Me rincreſcono li vitii 45.c
Mette manó alla borſa 41.b
Me crucie, m'affliggi, mi tormenti 41.a
Me ci trauaglio molto, affatico molto in queſto 40.a
Me vengono ināzi, me vēgono incōtro. 36.b
Me attoſſicarò 36.b
Me ti rendo, do per vinto 35.d
Mentre s'ha commodità 33.a
metter legge, poner legge 32.e
Me ſcanſo di quà in caſa 32.f
Me remuouo dal ſacrificio 32.e
Me vuol battere, far' vna remenata di mazze, far' una ventolata di mazze, far' un giuppone rigato 32.b
Me leua per fraude. 29.a
Me ho fatto far queſto 27.f
Mette inſieme li penſamenti 23.d
Mette in ordine, apparecchia il conuito. 22.c
Me hai fatto uno calcio cauallo, & te ne ſei fuggito 17.d
Me biſogna viuere a ſenno de altro 10.f
Meglio è a fare male, che ne male ne bene 10.a
Me faccio marauiglia di te che gouerni, ouer curi le coſe d'altri & abbandoni le tue. 10.a
Mentre rebatteno ſto parlare 11.c
Mettendo il piede in fallo caſco 18.c
Me l'ha concluſo 17.e
Me do piacere, ouer me piglio ſolazzo in queſti miei trauagli 18.f
Mentre conſidero. 18.f
Me ſoborno per preſenti 18.f
Me crepo per lo dolore 34.d
Me ſono arriciati li capelli 34.c
Me veſtirò la corazza, & ſquarcerò, lacerarò la veſta che porti. 33.f
Me vuole battere 32.a
Me auerto, accorgo. 6.a
Me farà impazzire. 5.a
Me pigliò per la falda 6.a
Mi renderò, ouer darò per vinto quando non potrò piu 33.a
Mi creſce, abbōda. 15.c
Mitigare 19.c
Mi uergogna con vituperio 33.d
Mi riſueglio 41.b
Mi caua il timor del petto 42.b
Mi metto ad ogni pericolo, ad ogni sbaraglio 43.c
Meſchino in ogni coſa che ſi è poſto ha hauuto mala ſorte, o fine, ouer ventura, ouer ha hauuto perdenza, ouer ſcapito, ouer morte 16.b
Mo ſono due anni. 11.a
Molto ſotto 11.c
Molto ſtrettamente. 13.b
Molto me n'allegraua 19.c
Molto tremo 25.a
Molto preſto, ſubito, ditto fatto, tantoſto. 33.a
Molto te ama 40.a
Molto arteficioſamente, molto perfettamente 44.c
Mò mò, hor' hora, adeſſo 52.d
Mortalmente 18.e
Morti non ritornamo, morti nō riſuſcitamo piu 27.a
Mo 11.b
Moleſtano lo animo. 11.b
Mette ſottoſopra la camera de lo amico. 12.f
Mo la naue ſta a la colla 15.f
Moſtraua la allegrezza 9.c
Molto bene poſſo combattere, ſcaramucciare con lo re 31.a
Mo ha aſſignato il di a reſpondere al populo. 32.c
Molto bene li lego attacco li ſerui 32.a
Molto bene batto li ſerui 32.a
Molto bene teſſo la tele 32.a
Molto ſe incrudelicono

no 31.c
Molti hanno notato,ſpi gliato in lo ſenato con li pretori 10.e
Molto, ne preghi il re 30.f
Molto tememo 11.c
Molto ſtamo sbagottiti 11.d
Muoro 15.a
Mutato di fantaſia, di parere, di openione. 27.d
Mutar di propoſito, laſciar l'impreſa 40.c

NE pregò dio. 30 f
Neſſuna coſa ſi ſecca piu preſto che la lacrima 13.a
Narra, dimmi, manifeſtami il vero 43 a
Ne ha hauuto manco de la mità 34.a
Ne fanno molta feſta, ne ſtanno molto allegri 42.a
Ne domandano diligentemente 42.f
N'hauerai la paga. 46 a
Nettare li riui 47.c
Nettamo le foſſe piene di limo 31.f
Nel medeſimo luoco. 39.a
Ne ho domandato, ouer ſpiato il populo. 9. e
Niuno te hiueria aſſomigliato, ouer' appareggiato 15 e
Niuno tenta humiliarſi 31.e
Niuna coſa è ſicura. 99.d
Niuno deue eſſer re in libera città 90. d
Niuno t'è utile 43.a
Niuna coſa piu a tempo mi puote uenire. 73.e
Niuna coſa dura longo tempo, ſe non la fama 35.f
Niente importa nominare 15.c
Noi ſtamo pallidi. 9.f
Noi damo di cozzo col capo 13.f
Noi che ſtauamo 14 b
Noi prouederemo communemente 17.b
Noi hauemo dato la caccia a li cerui 9.b
Noi giudicamo & ſemo giudicati 17.c
Noi dicemo mal d'altri 17 c
Noi deleggiamo altri, & altri noi 17 c
Noi nocemo', ouer offendemo altri & altri noi 17.c
Noi cambiamo li denari 18.d
Noi incomenzamo a andare, ouer caminare 18.e
Noi paidimo il uino. 31.d
Noi hauemo menato, ouero finito compito queſto 32.f
Noi laſtricamo la caſa. 33.c
Noi alzamo gli occhi. Non farò piu coſa alcuna preſontuoſamente 57.e
Non ne cauareſti niuno 41.d
Non doman', l'altro ci verrò 76 f
Non ſei buon da niente 60.a
Non ſi leuò ſu alcuno a dargli il ſuo uoto. 32.f
Non ne poſſo far'altro 11.a
Non poſſo piu di queſto 11.a
Non ſa che ſi dica. 13.a
Non ſa che ſi peſcare 13.a
Non ſta in propoſito. 13.a
Non me n'impaccio. 13.f
Non ti fare leuare da propoſito 15.a
Non ti fare inuiciare. 15.a
Non ti gouernare per conſiglio d'altri 15.a
Non ſi lauora 20.c
Non dar la colpa a me 23.d
Non penſa a quello di domani 25.c
Non ſtima, non prezza 27.f
Non è conueniente, nõ ſta bene 28.a
Non ho 29.e
Non ſapeua ch'ei voleſſe queſto 32.c
Non darà il ſuo voto, il ſuo parere 32.e
Non faccio piu l'eſſercitio de l'arme, il meſtiero de l'arme, ho reſo l'arme 38 b
Non coſie piu 38.b
Non ſtudia piu 38.b
Non ſtimaua che poteſſe accaſcar'odio, eſſer' odio intra de noi. 38.d
Notando viene in terra 38.e
Non ho potuto far niẽte 40.c
Non ha fatica, non ha denari 41.f
Nõ ſemo capo di cocozza 26.f
Non ſemo poltroni. 26.f
Niente poliſci, adatti, attilli la perſona 27.e
Non hai alcuna pietà di te 27.f
Non ancora era entrato ala vecchiezza. 15.a
Non dubitamo peſare le parole 11.d
Non ne ſcampare. 11.f
Non ne voglio uedere il ſottile 6.f
Non contendere cõ un maggiore 6.e
Non dimandare, adimãdare 31.a
Nõ deuemo tenere tutto il dì la mano in bocca 33.e
Non ci uſo troppo ſottilità 6.f
Non deuemo perdere il tempo in uano, in darno 33.b
Non deuemo ſtare in ocio 33.e
Non ne partimo. 33.c
Non ne uogliamo cauar'il fracido 6.f
Non è biſogno ficcarſe in tutto 13.a
Non faceſſi una p un'altra 27.h
Non faria niun ſeruitio 11.d
Non ficcio niente. 31.f
Non fu eſſo in ſomma. 6.c
Non me uenire auanti. 11.c
Non te' ſparagnare di me 13.f
Non ci perdere li denari, ouer la ſpeſa & la fatica 20.d
Non ſta bene repugnare la natura 15.c
Non puo cacciare il re da italia 15.f
Non te fare leuare de piede, ouer da propoſito, ouer non te gouernare per conſiglio de altri 15.a
Non ſon remoſſo, ouer ſeparato, aſtratto da li compagni 15.f
Non tartagli q̃n parli pazeſcamente. 16.b

Non puo caſcare,ouero euenire ad alcuno eccetto al ſauio 17.a
Non te conſumare. nõ te pigliare affanno,nõ volere ſtentare, non volere inuecchiare innanti il tempo 9.f
Non ſa penſare,ouer ſa re vna fraude, malitia 33.c
Non ſe ne poteua ſpeſare, ouer retornare, ouer a quello medeſimo [& non ſa bene. 18.a
Non te marauigliare,ouer non ſtare amirato. 18.c
Non concedo uno piu degno di te infamarſe appreſſo di me 19.a
Non ſcende abbaſſo,ne ſaghe ſu 30.b
Non me recordo che habbia ſchifato, fuggito il combattere,ſcaramucciare 32.a
Non ſapeua quella volere queſto 33.e
Non te uoglia tardare che te apparecchiaua dire 33.a
Non me disfido de uoi 51.f
Non perdemo conſumano li denari de la corte ſi li ſpendemo. 34.f
Non lo poſſo ben conoſcere 34 f
Non volere riſuegliare li cani che dormeno. 61.c
Non te mettere la mano adoſſo 5.d
Non mettere la mano ſopra 5.d
Non ire in luoco che te ne puo venir male. 6.b
Non uſo troppo diligẽtia 6.f

O

OCcido gli huomini e le uite. 72.c
Ocultamẽte accuſa il nimico 29.a
Obediente faita l'ha gettato in terra. 70.c
Odio li triſti 72.b
Odora 77.c
Odorano 73.a
O fortuna mai ſei perpetuamente,ſenza intermiſſione buona. 77.d
Officio de religioſo è andare a luoco atto a contemplare 72.f
Ogni coſa minima la fai grande con le parole 40.a
Ogni coſa da poco, la fai d'aſſai 40.a
Ogni coſa abbruſcia in torno 11.e
Ogni coſa anda per trauerſo, per contrario 17.c
Ogni coſa uiene al mio propoſito,ouer ſecondo il mio deſiderio. 19.d
Ogni luoco hauemo in feneſtrato 20.f
Officio noſtro è finire tanta gran lite 22.a
Ogni di andano al peggio 26 f
Ogniuno uuol meglio per ſe che per altri. 73.b
Ogniuno faccia quello che ſa & ha imparato 73.c
Ogniuno deſidera quello che li gioua. 52.d
Ogni di uai alarieto & pure ti uanti 53.a
Ogniuno te uede. 54 a
Ogni legno ha il fumo ſuo 55.b
Ogniuno uence quando non ha chi lo contraria 97.b
Ogni coſa che puoi. 11.f
Opponemo il contrario 73.d
Ornamo le mura. 28.d
Orſu uerrò 9.b
O ſciocco troppo ciarli 48.a
Oſtinatamente 71.c

P

PAgo la fattura,facitura de la ueſte 35.f
Paidiſſeno, digeriſſeno il cibo per il caldo 28.d
Paſſa dieci anni 41.a
pazzo 19.b
parlare ornatamente, parlar rettamente,parlar chiaramente. 40 d
Patira ogni giorno. 39.b
Parla molto aggratiato 61.e
Parlo animoſamente. 15.d
Parlo fuora, ouer ſenza propoſito 16.b
Partimone che queſto preſto ſe farà & ſenza fatica 12.e
Partimone che queſto preſto ſe conſuma,ouer disfà 12.e
Parlo ſecreto in l'orecchia 72.e
Parla netto 77.f
parlando me impediſce 58.f
parla ſenza uergogna. 53.c
parlano di molte coſe 95.d
pareno la morte de Sorrento 96 f
pari molto ſemplice. 95.f
particolarmẽte ha ſcritto 97 f
pari che ſii uſcito in tutto del ſeminato. 98.c
paleano il grano in alto col criuello 98.e
parli greco & non ſiciliano 49.e
pareſſe rebollire. 89.c
pazo dio te ſalui 51.f
paſſo le burle 60.b
paga il premio & la pena 78.b
patientemente 75.a
patteggiano la robba. 74.b
paſſaro uecchio nõ entra in gabbiola 11.f
paſtino in tutto le uigne & il grano 71.f
partite a la buona hora. 15.d
penſo, conſidero, attendo il tuo parlare. 15.a
per ogni dolore ſi donaua un certo premio 14.d
per quanto amore mi porti non mi gettar'in faccia gli apiaceri, che m'hai fatti 11.c
per il calare, ſcendere del peſo,la fune ſtretta in gola gli cauò il fiato 34 f
perche ſtai a poltroneggiare con quello. 20.c
per amor mio, per cauſa mia 27.d
peccare,far'errore,diſordinare 30.d
penge,depẽge, deſegna la forma d'eſſo. 31.d
per contrario,dall'altra parte 38.a
perire 9.f
per hauer fatto bene a li miei 9.f

Per hauere reſeruato l'honore de li mici me occideno 9.f
Per mia fe 10 b
Per dio non è ſenza cagione che dice 10.b
Per troppo parlare tu medeſimo te hai fatto il male, ouer te hai dato la accetta ſu'l piede 10. e
Per quanto amor me vuoi non me gettare in faccia li piaceri, che me hai fatto 11.c
Per lo anno da venire ſarò papa 11.f
Perche ammacchi il taglio de la mia ſpada? 27.f
Per mio amore finge non ſaper' il male che ſa con li piedi 26.c
Per lo tuo dir male ne porreſti hauere il mal anno 25.f
Per non hauer ſerui nõ guadagno 28.f
Penſano circondare li nimici 20.c
Per amor tuo, ouer per tua parte ho fatto queſto 19. b
Penſo il parlare 15.a
Percio ſtimano io volere eſſere laudato accio quello ſia vituperato. 16.d
Per tua fe dimmi il vero 16.b
Per queſta ſola volta ci verrò 16.f
Per la prima uolta che me hai fatto ſeruitio me te hai fatto ſchiauo 32.a
Per lo calare, ſcendere del peſo la fune ſtretta in canna li cauò il fiato 34.f
Per ogni parte & luoco cercò il ſignore 34.d
Per varie cauſe ſemo te nuti impediti 35.a
Per molta fatica ne ho receuuto poco frutto 38.d
Per guadagno adaſciamo le tauole 40 e
Perfettamente adirano dio 44.b
Per nome laccuſa. 70. e
Per lo pianto continuo tua moglie è fatta laida 29.f
Per dir male del re ſarò sbandito 71.f
Per tutto il regno è grã pace 72.f
Penſo il fatto 73.c
Per la morte l'huomo ſi fa palido 74.d
Pẽſo deuere eſſere guerra eccetto ſe non ci ſarà alcuno terrore de animo 74 f
Per queſta ſola volta te hauerò reſpetto 75.a
Pettenano il capo & il cauallo 75 d
Pẽſa molto bene l'vno, & l'altro 76 d
Per coſa che te giouaſſe hai pigliato che te nuoce 76.e
Perfettamente te amo 76.c
Perfettamente l'ha letto 77.d
Pigliare ſcegliere 25.f
Piu abbondãtemente, piu copioſamẽte. 26 a
Pigliare per la mano. 19.b
Piu grãd'honore mi faria, piu mi porterebbe riuerenza 49 e
Piegamo le vite 31.a
Pigliano conſiglio, deliberano con conſiglio 22.a
Piu di tre hore 11.c
Pigliare auanti 12.c
Piu ſtrettamente. 13.b
Pie eſquiſitamente, piu perfettamente 43.e
Piu diligentemente. 43.a
Piangendo ci ha perſo gli occhi 39.b
Piu dottamente 39 d
Piu preſto, che non ſi puo dire 33.a
Pietro rappreſenta la fabula 48.f
Perfettamente potano gli arbori 43.d
Per forza entraui dẽtro la caſa 60 d
Per la morte di tuo figlio ſtai cõ li capelli lõghi & batti il capo per la porta 52.b
Penſo quello che puo accaſcare 52.e
Penſano con li inimici molto grandemente hauerſi a ſdegnare. 50.b
Per li penſieri, mali, & trauagli preſto inuecchia l'huomo 90.f
Penſano ſcacciar via il dolore 94.f
Penſo, conſidero il parlare 15 a
Pianto le piante in terra 45.e
Piãge per lo fumo. 60.f
Perdi la fatica in uano 60.d
Pian piano vengo dentro la tua camera. 69.c
Pianta la vigna 95.e
Piangeno la morte del re 56.c
Pigliano queſti per augurio 73.a
Pigliarò queſta impreſa per te 73.f
Piglia queſto preſto. 88. a
Pigliamo vn'altra volta le forze 92 a
Piglia conſiglio in la valle 95.c
Piglio ſopra di me 9.f
Piglio a fare queſta facenda 9.f
Piu ſtrettamente 14.a
Pigliate il piu bello. 19 b
Pigliate ſta fatica hauẽdo il libro 35.c
Piglia fatica ſenza frutto 42.e
Piu chiatamente 39 a
Piu dẽtro cercãdo l'ho trouato 57.e
Piſtano il grano 78.d
Piglio il mangiare. 12.c
Placa le ſeccagne de barbaria 12.e
Placare 18.f
Pochi denari 75.c
Poco vicino 60.d
Poſſo trouare, poſſo promettere, poſſo vdire 49 f
Porto fuora, leuo via 43. b
Portatene via, leuatene uia queſte 15.a
Portare, careggiare. 25. d
Porta abbaſſo la commeſſione 28.f
Pone l'animo in queſto 21. e
Prattica 23.c
Poco auanti, poco inanzi, già vn pezzo 38.c
Poco ci mancaua che non ſcannaua tuo patte 46 c
Puo eſſere homo da bene 58.d
Poco vede in lettione 17.b
Portate le robbe di qua 14 b
Potria hauere la gratia del re 49.a
Porta adietro il libro. 125.a
Poſſa refrenare il noſtro corſo 91.b
Poſſo come tu 96.b

Ponia-

Poniamo che ſia coſſi. 44 e
Porto dentro le orecchie lo ſtrepito 56.d
porto qua dentro li dei 55.e
ponge li boui, & l'huomo 98.a
portano ſotto il frumēto con le naue 99.e
portare tenore 18.f
portare, cantare contra baſſo 18 f
poſſede vnā caſa fatta a ſtelle 97.d
poco l'ha toccato 15.a
portare, cantare cōtralto, ouer tenore 18.f
poi che me hai donato aiuto non me lo leuare 10.c
poi cō piu apparecchio cercare 12.f
poi che te l'ho promeſſo ſopra la mia fe non te gabbarò, ouer ingānarò 14.c
poco ho conoſciuta la tua virtu 28.e
porta abbaſſo la cōmeſſione 28.d
poi che hai cataſtate le legna partite di quà. 23.f
puniſce le fraude. 19.a
portano il preſente intorno 20.a
portano intorno la taſſa 20.a
porta abaſſo molte qualità de vnguenti 32.c
poſſo intendere il vero da te 41.a
poi le laſſi fredde fredde 30.d
pone diligentia 5.d
placano la voce & li homini 76.f
preſto & ſenza timore, ouer paura ha ſagliuto le mura. 14.e
prego dio 53.e
prego idio che te faccia felice 42.f
prepone ogni impotente a queſto negotio. 30.c
preſtiſſimo concluderò queſto, per ſtare ſenza fatica 24.c
preſto ſi ha repreſentato a le regioni de libia 14.f
prima ſi laſciarebbe morire, che diceſſe vna bugia 6.a
profondamente. 11 c
pruouo, aſſaggio, faccio la credenza 49 c
publica la poſtema del petto 25.f
purgamo le ſceleragine 42.e
primo ſede a tauola. 34.f
prometto darla per moglie 31.b
prouo la verità 32.d
proceſſato fuggi. 32.e
primo ha parlato il re & poi tutti gli altri ſignori l'vno dopo l'altro 29 f
primamente l'ha fatto & temperatamente. 48.a
primo lanciaſti, tiraſti, menaſti la ſpada. 14.a
profetizaua, indiuinaua tali infortunii 18.f
prouedemo a la fame. 71.d
promette nōn mancare 29 f
proponemo li conti & poi ſe vedano 18.b
prouare 29.e
publicamente vendeno le ſententie 70.f
prudentemente. 94.c
purgate, ouer eſcuſate 30.f
potamo, abbaſſamo la vigna 31.a
pure me ne auidi 95.b
puramente 96.b

QValche uolta. 10 d
Qual maeſtro vai ad vdire. 35.e
Qualunche coſa io ho fatto, l'ho fatta ſecondo il ſuo giudicio. 31.f
Quanta piu libertà hamo, tanto piu male facemo 32.a
Qualunche coſa ſe copre di carta 11.e
Qualunche coſa ha giudicato il ſenato 20.a
Quali erano ſtati in alto 99.b
Quale coſa penſo ſe l'habbia ſcordato. 28.a
Qualunche hauea percoſſa la pianta de la mano 30.b
Quando l'huomo ſe arriſiga a dio & a la ventura 10.e
Quando l'huomo ſe mette a riſigo 10.e
Quando ſe mette a pericolo non è pigro, ouer uile d'animo. 10.e
Quando hauerò conoſciuto ogni coſa lo dirò 1.e
Quantunq; adeſſo medeſimo tali defetti, ouer errori ſe attribuiſcono 14.d
Quanto io ſon breue a lo ſcriuere tāto tu ſei longo, ouero proliſſo 15.a
Quando te adimando li denari fingi del ſordo, ouer de non lo intendere 15.b
Quando il re tal i, ouer abbaſſa il volto penſa all'auenire 16.d
Quādo l'huomo interropica non puo correre 17.e
Quando ſto per farme officiale all'hora me me offende, ouer puniſce 18.a
Quando hauerò huomo che cognoſca te ſcriuerò 20.a
Quando te adorni li capelli tutti ci ſuperi. 22 a
Quando lo deliberai non era ſenza impaccio 23 d
Qua ſe danno denari 30.b
Quando ſi caccia fuora li vitii dal core all'hora ſe caccia la inquità 37.f
Quādo ho poſto la zeccola a la porta ſto ſecuro de li latri 70.b
Quando hauerò tempo verrò 72.e
Quaſi poco manco era morto 76.e
Quando il nimico me aſſalta a l'improuiſo all'hora me recomando a dio 53.f
Quando te hai aſſaldato la ueſte correrai piu leggiero 42 c
Quanto appartiene a la utilità del re 88.c
Quanto tu teſſi tanto io ſteſſo 92.b
Queſto ſedeue accataſtare, ouer accumulare 25.b
Queſto dentro di me, l'ho trouato 9.a
Queſti domandano di ragione doi talenti. 12.e

Queſto

Queſto nō lo porterai impunito 15.a
Queſto fiume non ua troppo lontano da le radici di queſto arbore 39.b
Queſto voleua dire. 39.b
Queſta fortezza a l'vltimo venga ſopra di te; venga ſopra le tue ſpalle; venga ſopra le tue oſſa 39.e
Queſto accaſca a te. 40.e
Queſto ſta coſi fermo, che non ſi puo ſtirpare 50.f
Queſto vna moltitudine di ladri aſſaltandoci me l'ha robbato. 59.d
Queſto inueſtigo 9.d
Queſto cerco 9.d
Queſto penſo 9.d
Queſto ſpenge 9.e
Queſto induce li homini a male 9.e
Queſto io l'haueua ditto ad altra ſententia. 10.a
Queſto l'haueua ditto ad altro intelletto. 10.a
Queſte due porte da tutte due bande vedeno la caſa tua 10.f
Queſto lo conſidero. 11.c
Quello che volea prima dire l'hai detto, ouer fatto 12.c
Queſto è molto vtile. 12.f
Queſto lo hanno affermato 14.f
Queſto molto lo deſiderano 15.e
Queſto non lo porterai impunito 16.c
Quello che hai detto lo eſtimo honeſto, & laudabile, ouer utile & buono 16.d
Queſto ſia a la buona hora, ouer con utilità 16.c
Queſto litigio, ouer piato mai ſi finiſce. 17.f
Queſti beni vēgono in mia poteſtà, ouer dominio 19.d
Queſti ſono buoni uerſi 19.d
Queſto ne robba il parlare 21.a
Queſto tu lo hai fatto. 21.d
Queſto è molto vtile a la uita humana. 23.c
Queſto male verrà tutto ſopra di me 27.a
Queſta ſolamente è grā virtu 30.f
Queſto ſparte li noſtri fini 32.a
Queſto diligentemente giudicamo 33.d
Queſte herbe ſeparate daſieme ci delettano. 34.a
Queſta città ſta a dirimpetto 39.c
Queſte ſe gettano fore da le porte 40.d
Queſto magna l'anima & il corpo 41.c
Queſto l'hà oſtinato. 71.b
Queſta mio patre me la da per forza 71.f
Quietamente l'ha fatto 74.a
Queſto è manifeſto a tutti 74.b
Queſte coſe ſi fanno ſecondo il giuditio mio. 75.f
Queſto ſe ſtima. 76.d
Queſta lettione la intēdo bene 76.c
Queſta caſa pioue in mezzo 77.f
Queſta tua auaritia deſcende fin' a le vene & fermaſe in le interiori. 56.f
Queſto lo hai fatto in coſpetto de molti. 77.d
Queſto molto mi piace 77.e
Queſto è molto raro. 78.f
queſto geno molto creſce 54.b
queſto diligentemente lo cerco 55.a
queſto ſi finge da li poeti 55.d
queſto è in poteſtà mia 55.d
queſto ſi fa noto 57.a
queſto naſce dentro. 57.a
queſto ſolo l'ha ditto a l'orecchia 58.c
queſto male ſe rinoua. 58.d
queſto forſe è coſſi ma non appare manifeſtamente 43.a
queſto errore lo remoue da le radiche, in tutta la filoſofia 98.a
queſto proſperamente uiue 93.e
queſto grādemente me lo dimandi 91.c
queſta ſol coſa me è reſtata a fare 90.c
queſto te accaſca ſecondo il mio uolere. 94.f
queſto lo fanno raro. 88.b
queſto è ben fatto. 49.f
queſto non me ha gabbato 45.c
queſto ſpeſſe volte lo faceuano 45.b
queſto lo fanno li ribaldi 44.e
queſto lo ſo 94.b
queſto alquanto lo negano 99.c
queſto diminuiſce la ſpeſa 99.a
queſto auarone non ſi parte 61.c
queſto uitio a tutti è natale 52.d
queſto non uale in niuna coſa 51.a
queſto è il piu dotto homo che mai foſſe. 51.a
queſti me ſerueno. 45.c
queſto fatto è contra il deuere a me & non ad altri 45.b
queſto anello è fatto artificioſamente. 44.d
queſto di farà perpetuo 77.e
quello incanta li miei verſi 54.b
quello ſi è inclinato. 54.f

Rapezzarò la ueſta 94.a
Raccomandare. 36.b
Raſtellare la terra. 26.b
Raſpa a chi ti raſpa, fa a piacere a chi te ne fa, fa come t'è fatto, fa il ſimile, fa il contracambio 47.f
Raramente lo uedeno. 89.b
Ragionano 44.a
Raſpame bene ch'io te raſperò quando te moleſtano li pulici 29.a
Raſpano il capo con le ogne 94.f
Retenere, tenere le mano a ſe 25.d
Reuelare li ſecreti. 39.a
Reprendemo tal coſe

ſe. 59 c
Rettamente ho detto. 92.c
Retuſano il ferro. 92.c
Recreare il capo. 90.c
Rebuttano il fuoco. 90.e
Recetta continuamente il figlio 89.a
Recorreno adietro la uecchia 89.c
Recomando Ceſare al re 21.c
Recuſo la morte 22.a
Receuo la pecunia che me ſe deue dare per cambio 77.b
Redutto al coſtume antiquo 12.d
Redutto che me impicca 6 a
Reduco la tua mēte in altro parlare 30.c
Reduceua l'acqua adietro 90.a
Reducerà la mogliere in antiqua concordia. 89.f
Refrenano lo errore de l'huomo 21.c
Refrena la deſtra. 91.c
Refuggeno adietro. 89.f
Refutano li tuoi detti. 89.b
Regge la republica. 90.a
Renouo il dolore che per molto tempo era ceſſato 20.c
Rengratio dio che ſono uſcito di queſti trauagli 49 f
Renouo 90.d
Rende premio a tutti. 91.b
Renuncio il conſiglio 91.c
Remaſe in la marina. 90 e
Remuouere il poeta da lo ſtudio 91.d
Remorſica chi lo morſica 90.a
Remunera li ſerui. 90 b
Reponeno la robba. 89.b
Reputo degno di queſto honore 33.b
Reputati ſtimati degni di queſto nome. 33.b
Reprendemo li nimici. 26.c
Reſpondeuano li ſerui tori 73.a
Reſpondere non eſſendo defeſa la cauſa. 32.f
Reſcatto il pegno & te lo ritorno. 89.d
Reſueglio Ceſare a diſpetto ſuo 41.e
Retornamo a' buoni coſtumi 48.a
Retieni le arme. 56.e
Retiro la mano a me quando parlo. 13.d
Retorna in ſua patria. 90.e
Ritornano adietro a le noſtre habitationi. 90.f
Retorna a dire la ſtoria 90.b
Retorna in ſe da la pazzia 91.b
Retorno 92.f
Reſguardi con gli occhi attenti 95.f
Retorna a lo interlaſſato 6.a
Retiene le lacrime. 96.c
Reuegga la conſcientia 89.b
Reuedeſſe la gregge. 77.f
Reuoltano il mantello. 59.d
Ribaldo, ti conoſco quanto peſi 59.c
Ritornare la fama. 42.c
Ridi da bardaſcia. 92.c
Rinuoui il riſo diſſoluto 58.d
Riſe un poco. 99.d
Riſo da pazzo 92.c
Ritorna adietro 89.e
Ritorni continuamente 89.
Robbano alcuna coſa. 25.c
Rompe, ſpezza, frange 47.c
Rompe il ponte. 91.f
Rompeno la porta con li ſaſſi 17.c
Rompere per forza me diſpiace 34.d
Romperemo l'eſercito del nimico ſe lo aſſaltamo a la improuiſta. 56.a
Rompe la porta. 47.c
Roncano le herbe. 93.a
Ruinare in tutto, cadere in tutto 26.e
Ruinata la città 11.e
Ronfi quando dormi. 82.d
Ruſticamente 93.c

SArai perpetuo. 39.c
Sarceſceno la ueſta 94.b
Sacrificano cinque pecore 17.c
Sacrificano ne la città. 73.b
Saglieno le mura. 100.d
Saglie ſu'l tetto 11 c
Sa gouernare altri ma non ſe 83.b
Sa coſe d'altri ma non le ſue 97.a
Saglieno gli arbori. 89.c
Saluta il nimico 92.f
Saluta niuno 6 a
Saperai domani 6.d
Sapiente ſei affermato. 32.e
Sai che diſcordia è. 34.f
Sai che uuole fare di te 94.c
Santo donato ſta ſcoperto 27.a
Sana la ferita 77.d
Silta da la foſſa 105.a
Salamo la carne 93.c
Satisfare a tutti danni. 91.e
Satia la iracundia di ſangue 94.d
Sbarcano, ſmontano di naue 39.f
Scioglio la fune 90.c
Scapparò di queſto. 96.c
Scardo li peſci 31.d 42.a
Scalda l'acqua 5.e
Scarpiſo li peſci 81.a
Scaua indietro la terra. 90.c
Scopamo, nettamo bene 32 a
Scopamo la ſtalla. 32.a
Scippa li peli 30.c
Scoppa il quale io amo dopo di te uerrà. 95.a
Sciogli le ueſte. 91.b
Scoparò la caſa 94.c
Scriuendo per le ſelue 93.e
Scoſto l'animo 95.d
Se abbruſcia intorno. 70.a
Scoſto preſto la roſa. 102.d

Scorti-

Scortica la morena. 41.c
Schiuma il pignatto. 31. d
Se cerne il grano. 20. a
Secondo il tempo coſi farò 5.d
Se lo fai con timore, cõ paura, con tuo riſigo, non ci andare 14.e
S'è imbarcato 14.b
Seguitano in tutto. 24.f
Se la intendono inſieme, s'accordano inſieme 24 d
Se la' paſſa con vn poco di coſa 25.c
Se muta, ſe conuerte 25. e
Se morimo, le noſtre madri non ci fanno piu 27 a
Se mo graſſetti 27.e
Secõdo il parere di Ceſare 27 d
Se le ſparteno intra loro 29.c
Se li trahe ſangue, caua ſangue 30.f
Se ti truouo, colgo, inchiappo in fallo 30.f
Se ho tempo, ſcriuo 35.e
Se odi vn buon maeſtro 35.e
Semo ſtati auditori, ſcolari di Pietro. 35.e
Se la impreſtano l'vno a l'altro 35.f
Seruitore per ſeruitore 36.d
Secondo l'vtilità de la republica 39.b
Senza burla, da vero 43.c
Senza ſorte 43.c
Sententiare, giudicare 45.d
Se ſia ſicuro 49 e
Sei brutta e laida, e pero niuno t'ama 62.e
Sei come la rana 18.c
Sei contra ragione. 56. b
Sei molto diſprezzato 88.f
Sei grande, e beſtiale 12.d
Sei molto pauroſo. 103. f
Sei vna beſtia, e conſegli gli altri 20.c
Sei venuto a buon tempo 73.f
Sei molto crudele. 78.e
Sei tenuto una beſtia per amor di Lucretia 55.d
Sei uſcito di Pericolo 43. c
Sei diuentato muto. 88 a
Sei forte 99.d
Sei tardo a far uoti. 20 c
Sei vn gran poltrone. 20. c
Sei piu pigro de la pigritia 34.b
Secondo la neceſſità. 40. a
Se credeno conſumare il ſuo argento 23 b
Se allordano in tutto. 71.a
Se amano a vicenda. 59.e
Se affaticano in uano. 60.e
Secondo l'amore. 56.d
Secondo la beneuolentia 11.b
Se deue giudicare. 41.f
Se dio voleſſe 93.e
Se dio te leua la vita. 20.f
Se dichiara eſſere fatto 90.c
Se defreſcano 77.b
Se dormeno inſieme. 30.b
Se è naſcoſto 21.e
Se fa amico dio 11.e
Se farà il deuere, ogni coſa 9.e
Se fa tutto ſordo 71.d
Se fa repido 103.b
Se fa vecchio 95.f
Se ferma l'acqua. 78.a
Se gira intorno 92.e
Se ha allacciato il manto 99.c
Se hanno aggiunti. 12 d
Se hai fatto per me. 17.f
Se immeſca dẽtro. 53.a
Se lamenta 61.a
Se le mura de tua caſa caſcano 22.e
Se legano 77.f
Se lega intorno 71.a
Se il re campa vno anno 76.e
Se il fiume manca. 32.b
Se mantiene la fame. 101.a
Se mette in dozena. 26.a 49.c
Se me fai piacere. 49.a
Se me gabbi non finiſco l'opera 53.a
Se me hai accuſato. 9.f
Se mi pẽto hauerlo fatto 18.b
Se apre la caſa 93.b
Se mi auiſi 21.f
Se me haueſſe donato alcuna coſa 30.f
Semina caſtagne 95.e
Sempre hanno auuto male 95.f
Sempre è intrauenuto 14. d
Sempre dice vna coſa. 18.f
Sempre che te vedo piã go 19.f
Sempre ſei ſtato in oſcurità 20 f
Sempre dice male. 29 b
Sempre parli dishoneſto 74.f
Sempre ſe ſtendecchia 74.f
Sempre ſei piu groſſo 74.f
Sempre penſate 54.e
Sempre dice vna coſa. 18.f
Se ci perde la fatica. 73.a
Se ne fugge 99.a
Se ne corre, viene. 10.c
Se ne caſca ſubito. 60. d
Se ne è fuggito 104.f
Se ne ſcorre 10.d
Se ne viene aſcoſto. 71.e
Se ne vene a le noſtre 10.d
Se ne vene annaſcoſtamente 99 d
Se ne fugge 77.c. 110.c
Se notrica in ſperanza 53.f
Se non foſſe che io te voglio bene 37.d
Se non foſſe morto il tuo nimico 11.e
Se non puoi quello che uuoi 9.c
Se non ſteſſe irato. 76.c
Se non me vene fatta. 99.c
Se non te haueſſe credito 1.b
Se non ſe eſercita a la virtu 9 c
Senza ragione & cauſa 12.f
Senza intendere. 10.c
Senza conſiderare. 6.a
Senza conoſcere 10.c
Senza premio 49.a
Senza buon mangiare 100.c
Senza inuidia 20 e
Senza fauore 76.f
Senza ſperanza 3.a
Senza fatica. 12. f. 6. e

Senza

Senza teſtamento. 2.b
Se parte 88.d
Separano gli arbori. 95. a
ſepara li boui 34.b
ſi impazziſce,non compone 57 f
ſepeliſſero le oſſa . 95. b
ſe per queſta uia 10.a
ſe per ſorte te ho uedu to 72.a
ſe puoi ſtare a piacere. 20. c
ſe ſana il beſtiame . 93. d
ſe ſcampo queſto male ſarò ſempre ſaluo . 32. a
ſe ſcuſa 19.c
ſeguito il re 95.c
ſeguitame 77.c
ſeguite le lettere 95.b
ſe queſto lo metto in effetto 26.f
ſe queſto me viene fatto 17.d
ſe ſforzato cacciare per forza gli inimici. 32. a
ſe ſparte li boni 33.a
ſe ſei ſimile a queſto . 60.f
ſi ſon'arrenduti al re . 77. a
ſe rade la barba . 86. e
ſerà trattato , retto . 9. e
ſe refredda 89.f
ſe retarda l'impeto . 79. b
ſarò da te 11.d
ſe ſaglie a la caſa . 98. c
ſe ſotto ſcriuea 99.d
ſe ſpoglia & anda fuore 31.c
ſe tu ſteſſi attento me intendereſti 9.f
ſe tu me faceſſi carezze uerria ſpeſſo a la tua caſa 43.e
ſe tu non zoppecaſſi facilmente me giõgereſti 14. f
ſe tu hai fatto il debito, pagalo 22.b
ſe ſpoglia & anda fuore 32. c
ſe li è fugito il ſenſo. 40. c
ſe ueſte il manto 55.e
ſi a te piace 11.e
ſi è ſauio non ci ſi laſcia incappare 11.f
ſi l'è gettata al collo. 59. c
ſi damo dentro lo rompemo 59.c
ſi ſcuopre,denuda,apre le braccia 44.a
ſi ſpoglia de le ricchezze 44.a
ſi leua per forza l'ultimo deſiderio de la gloria 44.a
ſi perdeſſe in tutto,non ci appareſſe piu. 40.d
ſi reputa,ſi ſtima,ſi mette nel numero de' buoni 40.a
ſi da alla morte 36.a
ſi mette in ordine per andare, eſſer' in viaggio , ſi mette in camino 36.a
ſi ribellano , riuoltano dal re al papa 29 f
ſi manda giu dal cielo. 30. e
ſi fa liquido , ſi liquefà molto 30.e
ſi apre per inghiottire. 29. e
ſi allenta,ceſſa 47.c
ſi da buon tempo. 39.c
ſi sforza acqſtare. 24.f
ſi mette a ſedere 24.a
ſi allegrauano inſieme. 23. e
ſi ſono ragionati inſieme 23.e
ſi la conſultamo inſieme 23.d
ſi da all'arme 22.f
ſi mette in ordine. 22.c
ſi è dedicato a la morte 32. b
ſi celebramo l'officio . 75. a
ſi canta & balla 45.f
ſi diſparteno li granari 35. b
ſi darrimo la città.28.b
ſi diſparteno l'habitatione 34.c
ſi apreno per le ſpaccature 45.f
ſi te fete il fiato nõ me me parlare a la orecchia 46.f
ſemo generati da dio . 48.f
ſi porta attamente.50.d
ſi farà il deuere in ogni coſa 9.d
ſi fa del fuoco 52.a
ſi fa ſordo 101.c
ſi fa la fine 33.f
ſi fa errore 8.b
ſi fa molto tenero. 58.f
ſi fa giouene 61.c
ſigillo la lettera 53.c
96. c
ſi gela & non ſi fracida 48.b
ſi gettaſſe fuora 39.b
ſi non ſi puo ottenere per forza uencaſi per fraude 96.d
ſi ſe ſalda la ferita non li uene bene 56 f
ſi ſpeza un poco 100.d
ſi mete il grano 99.c
ſi ci è aſſuefatto 99.f
ſi putrefà 101.d
ſi numerano li libri . 101. d
ſi re ho laudato , adeſſo farò il contrario 98.a
ſi ha ſpogliato 44.a
ſi hauerà ſorte il collore 19.c
ſi ha repreſentato a le ragioni . 14.f
ſi ha beuuto auanti 1.c
ſi ha fatto amico il re. 21. e
ſi ha inchiuſo intorno 71. c
ſi la ſiccità ha negato 18. f
ſi leua dal letto 101.e
ſi lo fai con paura 14.e
ſi lo fai con timore . 14. e
ſi lo fai con riſigo 14.e
ſi lo intauoli 14.a
ſi longo tempo. 14. f
18. f
ſi il pignatto bolliſſe lo ſchiumariſſi 17.f
ſi me hai accuſato per la gratia de iddio non me hai condennato. 9. f
ſi me cõſentiui te demo ſtraua tutta la mia fantaſia 12.d
ſi me ridi ti faccio feſta 14.a
ſi uolete partire a uoi ſta 11.e
ſi teneui li occhi chiuſi quando io te robbaua 11.e
ſi ſubito te giri,ouer riſguarderai dietro conoſcerai eſſere beffegiato 14.d
ſi me la fai ſaglire . 16. d
ſi non parla non è ſenza cauſa 17.c
ſi non me moleſtaſſe il dolore ci ſaria uenuto 9.c
ſe non ſe eſercita la uirtu poca vtilità ne facemo 9.c
ſi tu ſteſſi attẽto me intendereſti 9.e
ſi per queſta uia nõ è ve-

nuto, ouero ſucceſſo bene facciamola per vn'al-ra 10.a
Si queſta veſta te pare ondeggiare come te parerà l'altra 10.f
Si queſta me viene fatta, ouero me ſuccede bene 17.e
Si tu hai fatto per me io ho fatto per te. 17. f
Si muto propoſito, ouero conſiglio, ouero ſe io me pento hauerlo fatto tu ben lo ſai. 18. a
Si niue, ouero campa chi poco poco chi troppo troppo 18.e
Si non laſſi, abbandoni queſte ribaldarie tu ſarai punito 31.a
Si ſcappo queſto ſarò ſempre ſaluo 32.a
Si il cane abbaiaſſe non entrareſſi 61.f
Si ci mette 5.d
Si tiraua a ſe il ſettore. 10. d
Si non te ne accorgeui quando te robbaua tal fia di te 11.b
Si me hai poſto auanti il magnare abbondantemente io te lo meterò molto piu. 12.d
Si ſubito te giri 14.d
Si te volti! 14 d
Si te remiri 14 d
Si me farai ſaglire. 16. d
Si taglia la teglia. 17. d
Si ſaperò da farmi nimici tutti gli huomini 19 a
Si non te caſtigo te do animo 19.a
Si partiſſeno auanti il tempo determinato. 20. a
Si vn poco foſſe tardo. 20. c
Si me uene fatta te ſcriuerò 21.d
Si partiſſe la grandezza del dolore 22.d
Si me fai adirare conoſcerai chi ſono 23.a
Si per la virtu tua ſi per la recomãdatione mia hauerai fauore appreſſo il re 27.a
Si tu raſomigli a li tuoi io non raſomeglio a li miei 29.c
Si è poſto conto 34.d
Si non rompemo guerra mai vſciremo da ſti trauagli 39. c
Si me comogliaua. 73. a
Si ſforzaſſe con equale volontà 57.b
Si pedetaua 75.f
Si me inuecchio trouo chi me rinoua 59. b
Si è vtile a tutti dui facciaſe 57.e
Si il porto è fatto grande 56. d
Si ingenocchia 56.d
Si ſe deue cãtare fa che ſempre gorgolii. 43. f
Sforzarſi inſieme 23.f
Sferrare 28.a
Sfodera, tira fuora la ſpada della guaina. 31. a
Sfabricare, diſtruggere, rouinare 35.e
Smaſcarati, leuati la maſchera, & fatti conoſcere 15.c
Sono ſtato ſforzato. 52. b
Son pigro per la età. 79. a
Sona perfettamente. 78. b
Son venuto al fine. 78. e
Sono buttati uia diece ducati 76. f
Son'andato amantellato 74.d
Son tutto attaſſato per lo freddo 71.e
Solamente lo dicono li dotti 36.b
Son homo, e non dio, che ſappia indiuinare le coſe di uenire 27.c
Son andato a la chieſa & ho parlato a tuo patre 22.d
Sono concorſe uarie genti 20 b
So che tuo patre mai hauerà da dire una parola con te 22.a
Sono uenute in parte le onde da habitarſi da li peſci 19.c
Son portato per forza. 45 e
Sofferir l'aſſalto 45.e
Sobornare, corrompere 26.d
Sono ſenza fiori 29.d
Sono di contrario parere 39.b
Sono ſtato ben trattato, ben riceuuto, e nõ male 49.f
Solennemente celebro la feſta & tu piangi lo infortunio 19.d
Son come lo rignone 13.a
Son venuto auanti a queſto 12.c
Solito ſcoprire il capo 12.e
Sono affondate, abiſſate 31.f
Sono tenuti, giudicati. 33. b
Sopra de me a fare queſta facenda 9.f
Sono tardo 102.a
Soſtiene la vita 101.b
Soſpira 101.a
Sottomette le ſpalle al peſo 101.b
Sopliſce li remi. 101. b
Son ſtato ſoſtituto in luoco de Ceſare & deleggio le voſtre pazzie 99 b
Sobrio, degiuno. 96.a
Sono arocato 88.d
Soccorremo ad vno che pazzeſcamẽte gridaua 45. d
Sono ricchezze, coſe non durabile 45.b
Sole eſſere il guadagno doue è la moltitudine de li homini 47.d
Sono fraſche le tue parole 48 f
Soperchiamente. 89.a
Sono venuti a tratto de bombarda 51.b
Sottilmente lo giudicano 90.f
Speſſo, ſpeſſe uolte, ſpeſſe fiate 26.b
Sparte, diuide, nota il vino in tre qualità. 31. d
Spontano, tagliano le cime delle corna. 39.f
Sputare 43.c
Speſſe uolte honorano li virtuoſi 51.a
Speſſe uolte adimanda de Priamo 92.d
Speſſe volte girãdome adietro me fermai. 92. d
Speſſe uolte te fermi. 91.f
Spiega il panno 91 a
Speſſe uolte 93.e
Sparge l'acqua con li piedi 97.e
Spera ſalute 97.f

Spu-

Sputa 94.d
Speſſe uolte gettano in ſu l'arena 98.e
Spero preſto eſſer quà. 16.d
Speſſo cõſiderãdo queſto dentro di me l'ho trouato 9.c
Spara l'arco 30.a
Sparti in tutto li armenti che hai commutato 1. c
Speſſo cõſiderãdo queſto dentro di me l'ho trouato 9 c
Spelamo le galline. 29.c
Spianarò li monti. 30. d
Sputa abbaſſo 31.d
Sponto la ueſta 33.e
Speſſe volte portaua il ſuo nimico 36.d
Spianamo la città è uoi mettete ſotto ſopra la città 40.d
Sprolongo per forza la mia uita 76.e
Sparge le ganghe de la crime 77.d
Spiramo in mezzo. 59. c
Squarcio 23.d
Squadra la terra 31.d
Sguazzamo ſecondo la noſtra poſſibilità. 37.a
Stanno allegri in li mali 43.f
Stare ad obbedire. 12. a
Sta in ceruello 12.f
Sta ſopra di te 12.f
Sta in te 12.f
Stare a piacere, ripoſare 20. c
Star' a ſolazzo, indarno 20.c
Sta agghiacciato, freddo, non fa niente. 23.e
Sta affettato, ſta a ſede te, ſedenõ inſieme. 24.a
Star citto, cheto 25.d
Star bene, conuenire 28.a
Sta bene, paſſa bene e non male 49.e
Sta ingradata, ſta incagliata, dubita molto 50 f
Sia piu forte 59.a
Sio imbrogliato come policino a la ſtoppa. 59. b
Stamo al ſecuro 57.c
Sta ſopra una pietra alta 1 b
Steſſe la notte 77.c
State ſecurò 74.f
Stai a ripoſo 72.f
Stauano intorno intorno 70.f
Sta molto bene 40.d
Stempera la medicina. 34. a
Sto a piacere 31 f
Stai come la morte & pure fai beffe di me. 19. d
Stai a partito che neſſuno te puo aiutare. 20. c
Sio fermo continuamẽte in la città 50.e
Sto in mezzo del bene, ouero de l'abbondanza, & honne careſtia, ouero me ne muoro di fame, ouero ſon come il rignone, che ſta in mezzo il graſſo, & eſſo è magro, ouer ſto in mezzo de l'acqua, & muoromi di ſete. 13.a
Sio attento 15.a
Sto bene 16.c
Stimolare con bugie in lite 17.c
Strettamente 13.b
Sto da quà & non da là del mare 20.e
Stetti ſopra di me & cominciai a penſare. 21.f
Stanno attenti 14.a
Sta in ceruello 12.f
Sta in te 12.f
Sta ſopra di te 12.f
Sto in mezzo l'acqua & 'morome di ſete. 12. f
Sto in mezzo il graſſo & ſon macro 12.a
Sta per morire 12.a
Sta uicino a la morte & gabba li pouerelli. 11.a
Sto groſſale 11.f
Sto indotto 11.f
Sto babione parla tra li dotti come fuſſe il piu eccellente 12.a
Sta remeſſo 1.a
Sta abbattuto 1.a
Sta ſecuro 61.f
Sta a piacere 31.f
Stanno attenti 14.a
ſtamo attenti, ouer arrizamo le orecchie. 14. a
ſta in ceruello, ouer in te, ouero ſopra di te. 12.f
ſtai in mezzo il bene & non ne godi 102.d
ſta citto 95 f
ſto ſopra l'acqua. 100.c
ſto come mi radeſſe. 99 d
ſta attonito 98.a
ſtrettamente lo dicono 98. e
ſternutano 97.f
ſtai polito come un peſce 93.f
ſtànno ne la maſſaria. 93. b
ſtanno in feſta 92.b
ſta freddo 92.b
ſubito che li piacque ſe li pigliò per ſe. 96.a
ſubito la monda 97.c
ſuergena la femina. 98. a
ſubito ſeguita 99 f
ſudano 99.f
ſuſtituiua un 'altro in luoco mio 100 a
ſoccorremo al re. 101.a
ſolco per ſolco ſeminano. 100.d
ſolcano la terra. 100.d
ſopra queſto fatto ſei tenuto dirlo. 11 f
ſopra la mia fe non ti gabbarò. 14 6
ſoperchio riſo, ouer il ridere ſenza cauſa; ouero ragione moſtra pazia, ouero poco ſapere. 10.6
ſogiungi aggiungi a lo ſcritto. 6.b
ſoſtengo, aiuto. 5.c
ſubito me ne andai diritto al caſtello. 25.b
ſuaria 13.a
ſubito, immediate, che cominciai a conoſcere; ad hauer diſcretione, hauer conoſcẽza, entrai in la città 27.c
ſu'l tramontare del ſole ti uengo a uedere. 72. c
ſubito l'ha ſpedito. 33. a
ſupera, auanza tutti gli altri di eloquenza. 41. a
ſuegliato per queſta uiſione 42.d
ſuergognarai tutti li tuoi 28.b
ſubito fu morto 39.a
ſubito ſi moſtrò in mezo le arme 70.f
ſuergognato 74.e

T

Agliato intorno li capelli 11.a
Taglia 30.f
Taglia il prato. 31.f

31 f
Tale fatto a diſturbato. 34. c
Tale ſia di te, ouer peggio per te 11.b
Tanto piu male facemo 31.f
Te biſogna patire la pena 30.b
Te affermarai padre de la patria 32.c
Teſtificare, deponere, far teſtimoniāza. 33.a
Tener corte, dar' audiēza, far giuſtitia 32.e
Ti è ſtato ordinato, che hai da fare 32.e
Te ne faccio un preſente 35.c
Te mando il preſente ꝑ Ceſare 35.c
Te ho promeſſo, fatta vna promeſſione del libro 35.c
Te ne incolpo, reprendo 35.d
Te faccio ſaluo condotto 35 f
Te alloſengo 36.a
Te faccio patrone di queſta caſa 36 b
Te licentio, do licentia d'andare 36.b
Te impicco, ſe ti parti niente di caſa, ſe ti parti un dito lontano da caſa, ſe ti parti un'ongha lontano da caſa 26.e
Te allordo, imbratto la faccia 25.b
Te ne auiſo 39.a
Te la do uenta 39.b
Tengono da lontano. 13.f
Te ne punirò 15.a
Te abbondo de dinari. 15.c
Te farò alcun piacere, te donarò alcuna coſa 23.d
Tēgo in ritardāza. 32.e
Te rengratio 16.c
Te ſtimo 33.b
Te feriſco di ponta & non di taglio 17.e
Te faccio feſta, carezze 30. e
Te fauoriſco 6.b
Te affatichi in uano, in darno anchora che altro te dii ad intendere 13. e
Te affatichi in uano, in darno 13.e
Te ha priuato de l'imperio 30.c
Te ho mandato a dire che incomenzi a la buona hora 16.d
Te ho colto in un gran fallo 30.e
Te ho accuſato & ſpero che lo re te condānerà per ribello 32.e
Te ho trattato meglio che non meriti 61.a
Te leuerò, taglierò il naſo 30.a
Te leuo quello che ti è dato per ſententia. 2.c
Te leuo la embriachezza col dormire 60.a
Te mando huomo che conoſci 6 f
Tememo di nō eſſer battuti 12.c
Te ne punirò, ouer queſto non lo porterai impunito 15.c
Tenta portare per forza 5.f
Toza martino 13.f
Te piglio per la mano. 18.f
Toza la carrafa a le pietre 6.c
Tira l'acqua, & finiſce la fatica 41.f
Ti dico, manifeſto la mia intentione 42.b
Ti piglierò dietro per la cappa 12.d
Te rōpo in diuerſe parti la teſta 34.a
Toccar poco, toccare leggiermente 30.d
Toccano, congiongono 26.a
Toſamo le pecore. 32.a
T'ho meſſa la briglia ſu'l collo 13.f
T'ho data ſcala franca 13.f
Tormentare con bugie in lite 17.c
Troppo, molto 5.c
Tramutar l'acqua di vna in l'altra 32.d
Tratto bene 16.c
Trauiamo la caſa 25.e
Translatata 25.d
Tribulare, tormentare, ruinare 26.e
Tu abbondi di denari. 9. a
Tu biaſtemi dio 5.a
Tu accuſi un' innocente 13.a
Tu cerchi, ouer ſeguiti 15.f
Tu che medichi di porta in porta 17.f
Tutto quel ch'egli ha l'ha fatto di niente. 23. d
Tutte le carñi non ſono d'un ſapore 10.f
Tu mangi con Giouanni 12.f
T'ho lentata la briglia 13.f
Tutti ſono vtili a la republica 39.b
Tu uai bē fuora di propoſito 28.a
Tutto'l difetto, colpa, errore è tuo 50.e
Tu dichiari una coſa, che è molto manifeſta 35.d
Tu me fai morire. 38.f
Tu conoſci l'aio mio. 30.f
Tu adomandi acqua a chi ſi muore di ſete. 13.a
Tu dubiti in una coſa. 18. c
Tu diſprezzi li poueri. 31. c
Tu fai parole con tuo patre 11.c
Tu fai piacere a chi mai ne ſperi hauere. 13.c
Tu hai piu anni che li guaraſci di Capua, ouer Matuſalem, & andi diritto come un fuſo, ſei forte come vna rocca 13.b
Tu hai dato ſu'l ſegno 15. a
Tu hai ditto il uero in tutto 15.a
Tu hai indininato 15.a
Tu mandi, ouer porti la robba 13.a
Tu me tieni molto ſtreetamente 14.a
Tu me conuiti, & mai me ſatolli, ouero mi muoro di fame 18 b
Tu me ne fai cannagola 11.b
Tu molto remuoui. 11. b
Tu ci mancaui & eramo tutti 19 a
Tu ne anco voi che altro ne veda bene. 19.b
Tu non me parli 12.c
Tu ꝑ guadagnare metti ſotto ſopra tua patria. 11. c
Tu paſſi 12.a
Tu piu beui che mangi 13. b
Tu parli che neſſuno te intende 16.f
Tu porti le lettere. 16.c
Tu proprio te hai fatto il male 17.c

Tu

Tu proprio te lo pianga 17.c
Tu proprio te hai dato la accetta ſu'l piede. 17. c
Tu reprendi gli errori d'altri & tu ne ſei tutto pieno 10.c
Troppo parlare te ha fatto il male 10.d
Tu porti le lettere lequali ti penſi che ſieno in tuo fauore, ma ſono contra 16.b
Tu perdi il giorno in uano, indarno 10.a
Tu ſei piu eccellente de gli altri 12.a
Tu ſuoni a battaglia & non a ricolta 16.b
Tu ſei deuentato uccello perdi giornata. 10 a
Tu ſempre contraſti. 10.f
Tu te muori di Lucretia 30 c
Tutto il tuo penſiero. 11. e
Tutto il di ciarla, frappa 13. d
Tutto quello conſentimento 33.e
Tutti per fin'ad uno, hã no un parere 6.a

VA da parte di dio 16.c
Va fuora, eſce fuora 30.f
Vattene tu 39.a
Vado per queſta uia. 39. b
Vado a cercar guadagno 39.b
Va, che dio ſia teco. 39. b
Va, che dio ti accompagni 39.b
Vado a cacare 39. b
Va a piedi 39.c
Va in prigione, è meſſo in prigione 39.c
Vaglia per ditto 33.a
Vale quanto me lo haueſſi ditto 33.a
Vedo vn'huomo da bene 6 f
Verrò 16. c
Vieni a tempo 6 d
Venendo aggiunta aggiunta 6.d
Venir fuora, uſcir fuora 40. e
Venir'a uoto, uenir ſecondo il deſiderio. 44. a
Venir'a le mano, combattere, ſcaramucciare 45.d
Vengono incōtro. 45.e
Venir' a le mano, far' giornata 23 e
Vencere, ſuperare. 25.f
Venendo piã piano. 6.a
Venimo abaſſo ala grotta 32.b
Vengo quà in buon pũto, ouer buona hora. 16. d
Vna mano laua l'altra. 47. f
Vna coſa buona nõ ha biſogno d'eſſer laudata 50.f
Vno, & dui 10.d
Vno, dui, & tre 10.f
Vn poco alto 11.b
Vno molto admirato. 11. a
Vn latro publico dice male di me 13 d
Vna gran parte ne moreno 30 c
Voi lo facete queſto. 9. d
Vogliamo patire, comportare 23.a
Vogliono darſi in poter di Pompeo 28.f
Volto giro il libro. 39. e
Vſcir de la battaglia. 41 a
Voglia ſaglire in li rogi & calpeſtare le oſſa mie 17.f
Vogliamo portare, piu vicino 15.d
Vuoi ci ponere, metter pegno il libro, che nõ lo intendi 30 d
Voi parlare per biſquizo 11.f

IL FINE.

Venetijs, apud Ioannem Variſcum & ſocios.

Ad Inſtantiam hæredum Ioannis Scoppæ.
M. D. LXI.

BIBLIOTECA R. BOLOGNA
S19,272